

LAUSUNTOKOOSTE, sidosryhmien antamat lausunnot

Luonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

29.3.2022

Lausunnonantajat:

Animalia ry

Animalia ry:n Joensuun alueosasto

Animalia ry:n Kotkan alueosasto

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto PKS

Atria, HKScan, Snellman (yhteinen lausunto)

BirdLife Suomi

Ciklidistit ry ja Helsingin Akvaarioseura ry (yhteinen lausunto)

Elintarviketeollisuusliitto

Eläimet hyvinvointiregimissä (ANIWERE)-tutkimusprojekti (jäljempänä ANIWERE)

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry

Eläinoikeuspuolue

Eläinsuojeluasiamies

Eläinten hyvinvointikeskus (jäljempänä EHK)

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki ry

Eläinten terveys ETT ry (jäljempänä ETT)

Eläinvihreät ry

Eräät eläinsuojelujärjestöt (yhteinen lausunto)

- Alajärven Tassutiimi ry, Alavuden seudun Eläintiimi ry, Eläinsuojeluyhdistys Dewi ry, Eläinten Auttajat ry, Eläinten Hyvinvointiyhdistys Lemmikki ry, Esy Elämänlanka ry, Etelä-Kymenlaakson eläinsuojeluyhdistys ry, Hartolan seudun eläinsuojeluyhdistys ry, Hausjärven eläinsuojeluyhdistys ry, Hämeenlinnan Seudun Eläinsuojeluyhdistys ry, Hämeenlinnan kissojen ystävät ry, Hätäkissala, Kaakkois-Suomen eläinsuojeluyhdistys ry, Kankaanpään Eläinsuojeluyhdistys ry, Kallan eläinsuojelu ry, Kehräämö ry, Kissakummit ry, Kissankulma ry, Kissojen Katastrofiyhdistys KKY ry, Kissojen suojelu - Kisu ry, Koikkarin kissala –turvakoti, Kotikissayhdistys Kokis ry, Kotkan seudun eläinsuojeluyhdistys ry, Kouvolan Seudun Eläinsuojeluyhdistys ry, Lemmikkihoitola Vierashuone, Loviisan kissatalo ry, Luoteis-Lapin eläinsuojeluyhdistys ry, MirriRescue ry, Perniön seudun eläinsuojeluyhdistys ry, Porvoonseudun Eläinsuojeluyhdistys ry, Salon Seudun eläinsuojeluyhdistys ry, Someron Eläinapuyhdistys ry, Suomen löytöeläinten kummit ry, Suomen Eläinten pelastusrinki ry, Vakka-Suomen eläinsuojeluyhdistys ry

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä ESAVI)

Evidensia eläinlääkäripalvelut Oy ja Omaeläinklinikka Oy (yhteinen lausunto, jäljempänä Evidensia ja Omaeläinklinkka)

Feministinen puolue

Finlands Fur och Fauna S.R.

Green Care Finland ry

Helpparrot ry

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry (jäljempänä HESY)

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta (jäljempänä HY ELTDK)

Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan sosiaalityön tieteenala

Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry (jäljempänä Hippolis)

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto (Sosteri)

Itä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä ISAVI)

Juliana von Wendtin Säätiö

Kainuun Vapaa-ajankalastajat ry

Kalatalouden Keskusliitto

Kansallismieliset eläin- ja luonnonsuojelijat Kelsu ry

Katolinen kirkko Suomessa

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Keski-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri ry

Kiikoisten löytöeläinpalvelu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kissojen oikeudet ry

Kissojen suojelu - Kisu ry

Korkeasaaren eläintarha

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto ry

Kuluttajaliitto ry

Lakiasiantomisto Allianssi Oy

Lapin aluehallintovirasto (jäljempänä LAVI)

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Lohjan eläinsuojeluyhdistys ry

Lounais-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä LSAVI)

Luonnonsuojeluliitto Tapiola
Luonnonvarakeskus
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (LSSAVI)
Maitovaltuuskunta
MTK
MTK Häme
MTK Etelä-Pohjanmaa
MTK-Etelä-Savo
MTK Kaakkois-Suomi
MTK Keski-Pohjanmaa
MTK Lappi
MTK Pirkanmaa
MTK Pohjois-Karjala
MTK Pohjois-Savo
MTK Pohjois-Suomi
MTK Satakunta
MTK Varsinais-Suomi
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeutta Eläimille ry
Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry (yhteinen lausunto)
Pihvikarjankasvattajien liitto ry
Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys PESU ry
Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi
Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto
Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä PSAVI)
Pohjois-Suomen terraarioeläinharrastajat ry
Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry
Poliisihallitus
ProAgria Keskusten Liitto Lammaspalvelut
Puolustusministeriö

Päivittäistavarakauppa PTY ry
Rajavartiolaitos
Ranuan Seudun Matkailu Oy
Rescueyhdistys Kulkurit ry
Ruokavirasto
Saksanpaimenkoiraliitto ry
Saksanseisojakerho ry
Savon lihanautakerho ry
Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta (jäljempänä SHEHVNK)
Springerspanielit ry
SPL-Kotka ry
SPL-Röykkä ry
Stray Dog Cabaret ry
Suomalainen Siperianhusky-seura ry
Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry (SEEL) (jäljempänä SEEL ry)
Suomen Eläinlääkäriliitto ry
Suomen Eläinlääkäripraktikot (SEP) ry
Suomen eläinoikeusjuristit ry
Suomen eläinsuojelu ry, jäljempänä SEY
Suomen eläintenkouluttajat ry
Suomen Herppiharrastajat ry
Suomen Hevostietokeskus ry
Suomen Hippos ry
Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvosto ry
Suomen Kalankasvattajaliitto ry
Suomen Kanihyppääjät ry
Suomen kani- ja jyrsijäliitto ry (lausuntoa ei ole lisätty yhteenvedoon teknisten ongelmien vuoksi)
Suomen Kennelliitto ry
Suomen Kennelliiton alainen LUT-kollegio
Suomen Kissaliitto ry
Suomen Koirankasvattajat SuKoKa ry

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät ry

Suomen Kuntaliitto

Suomen Lammasosuuskunta

Suomen Lammasyhdistys ry

Suomen luonnonsuojeluliitto

Suomen marsuyhdistys ry

Suomen Mehiläishoitajain Liitto, SML ry

Suomen Metsästäjäliitto ry

Suomen Muslimifoorumi

Suomen Mäyräkoiraliitto SML ry

Suomen paimenkoirayhdistys ry

Suomen ratsastajainliitto ry (SRL)

Suomen riistakeskus

Suomen Siipikarjaliitto ry

Suomen Sikayrittäjät ry

Suomen Syyttäjäyhdistys ry

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys ry

Suomen tuomariliitto ry

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry (FIFUR)

Suomen Valjakkourheilijoiden liitto ry

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto ry

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö

Suomen Vuohiyhdistys ry

Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (jäljempänä SLC)

Svenska Österbottens Pälsdjursodlarförening rf

Syyttäjälaitos

Tampereen akvaarioseura ry, Jyväskylän akvaarioseura ry, Oulun Akvaarioseura ry (yhteinen lausunto, jäljempänä Akvaarioseurat)

Tampereen kaupungin ympäristöterveys

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tori.fi/Schibsted Suomi Oy

Trooppinen Eläintalo Tropicario ky

Tulli

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys ry
 Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta (jäljempänä TEHVNK)
 Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry
 Turun eläinsuojeluyhdistys ry
 Turun Greyhound Klubi ry
 Turun kaupungin ympäristöterveys
 Urjalan eläinsuojeluyhdistys ry
 USKOT-foorumi
 Valio alkutuotanto
 Valtiovarainministeriö
 Viipurin Koirat ry
 Ympäristöministeriö
 Ympäristöpuolue ry
 Ähtärin eläinpuisto
 Österbottens svenska producentförbund r.f.

Yhteensä 201 sidosryhmää antoi lausuntonsa 160 lausunnossa.

Ei lausuttavaa:

Korkein hallinto-oikeus, Rikosseuraamuslaitos, Suomen ympäristökeskus, Verohallinto

1. Yleisiä kommentteja:

Animalia:

Toteamme kuitenkin, että yli 25 vuotta vanha ja yli 10 vuotta valmisteltu eläinsuojelulaki, eli esitys eläinten hyvinvointilaista, sisältää edelleen vakavia puutteita. Luonnokseen on saatu vuoden 2017 versioon verrattuna paljon parannuksia, mutta isoja asioita on jätetty edelleen ratkaisematta. Esimerkiksi turkistarhaukseen laki ei edelleenkään ota kantaa ja tiettyjen parannusten kohdalla siirtymäajat on säädetty kohtuuttoman pitkiksi. Myös nyt käytössä oleville porsitushäkeille ja parsinavetoille tulee säätää määräaika, jolloin niiden käyttö on lopetettava.

Lain valmistelun aikana Suomen eläinsuojelulainsäädäntö on jäänyt jälkeen kansainvälisestä kehityksestä. Koska lain käsittelyä on lykätty ja prosessi on pitkittynyt, osa lain taustaselvityksistä on jo ehtinyt vanhentua. Esimerkiksi eläinten aseman muuntumiseen liittyvä selvitys, oikeustieteellinen selvitys eräiden eurooppalaisten maiden eläinsuojelulainsäädännöistä sekä porsitushäkkiselvitys ovat jo kymmenen vuoden

takaa. Pitkittyneen prosessin takia tuottajilla on ollut aikaa sopeutua jo vuosia keskusteluissa olleeseen kehitykseen, minkä vuoksi kohtuuttoman pitkiä siirtymäaikoja pitäisi nyt lyhentää.

Yhteiskunnallinen eläinten kohteluun ja oikeuksiin liittyvä keskustelu on yhä lisääntynyt kymmenessä vuodessa. Siksikin olisi perusteltua, että eläinten etua olisi ajamassa vähintään yksi eläinasiavaltuutettu (vrt. nykyinen määräaikainen virka eläinsuojeluasiamies). Eläinasiavaltuutetun virasta tulisi säätää tässä laissa, kuten esimerkiksi lapsiasiavaltuutetusta säädetään. Eläinasiavaltuutettu-termi kuvaisi paremmin viranhaltijan toimenkuvaa laajasti kaikkien eläinten suojeluun, hyvinvointiin ja oikeuksiin perehtyvänä ammattilaisena. Ammattinimikkeissä on suositeltavaa siirtyä sukupuolineutraaleihin nimikkeisiin.

Turkiseläinten olosuhteisiin luvattiin puuttua jo vuonna 2013, kun turkistarhauksen kieltoa koskeva kansalaisaloite käsiteltiin eduskunnassa. Sen jälkeen turkiseläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ei ole kuitenkaan tehty mitään. Tämä on erittäin suuri puute ja jättää täysin huomiotta aiemmat lupaukset turkiseläinten hyvinvointiongelmien puuttumisesta. Eläinten kasvattaminen verkkopohjilla on yksiselitteisesti kiellettävä. Turkistarhaus kokonaisuudessaan on kiellettävä siirtymäajalla.

Esitys ei huomioi monia eläimille hyvin keskeisiä käyttäytymistarpeita, eikä siten ota huomioon riittäväällä tavalla eläinten hyvinvointia koskevaa tutkimusta. Esityksessä todetaan, että eläimillä tulisi olla mahdollisuus ”toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan”. Perusteluissa mainitaan myös, että ”Riittäväällä liikunnalla on merkittävä vaikutus eläimen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Eläimillä on sisäsyntyinen tarve liikkua”. Näitä voidaan siis pitää aivan keskeisinä vähimmäisvaatimuksina. Poikkeuspykälien avulla lakiehdotus kuitenkin sallii myös tulevaisuudessa muun muassa emakoiden pitämisen kääntymisen estävissä porsitushäkeissä ja lypsylehmien pitämisen päästä parteen sidottuna tällä hetkellä käytössä olevissa sikaloissa ja navetoissa. Lajityypillisten tarpeiden, kuten liikkumisen, kunnioittamista pidetään siis yhtäältä tärkeänä, ja toisaalta se evätään suurilta eläinryhmiltä, kuten isolta osalta emakoista sekä lypsylehmistä.

Lain taustalla piilee yhä ajatus siitä, että mitä hyödyllisempi eläin taloudellisesta näkökulmasta ihmiselle on, sitä enemmän sille voidaan tuottaa kipua ja kärsimystä ja sitä enemmän sen lajityypillisiä tarpeita voidaan rajoittaa. Tämän vuoksi eri eläimet asetuvat lain silmissä hyvin eriarvoiseen asemaan, vaikka näin ei saisi olla.

Eläinten hyvinvoinnin kokonaisvaltainen kunnioittaminen tuo usein kustannuksia. Mikäli tätä ei hyväksytä, ja mikäli taloudellisen voiton maksimointi on aina ensisijaista eläinten hyvinvointiin nähden, ei eläinten hyvinvointia ole mahdollista taata. Esitys uudeksi eläinten hyvinvointilaksi olisikin syytä rakentaa tavalla, joka ottaa vakavasti huomioon eläinten tarpeita ja hyvinvointia koskevan tutkimuksen sekä yleisen, nopeasti muuttuvan kansalaismielipiteen. Suomi ei saa jäädä eläimiä koskevassa lainsäädännössä jälkeen naapurimaita eikä EU:n kehitystä.

Animalian Joensuun alueosasto:

Luonnos uudeksi eläinten hyvinvointilaksi tuo mukanaan monia eläinten hyvinvointiin myönteisesti vaikuttavia velvoitteita erityisesti lemmikkieläinten hyvinvoinnille. Lakiesityksessä on kuitenkin edelleen merkittäviä puutteita, joiden laiminlyöminen ei nykyisin saatavilla olevan eläimistä kertyneen tieteellisen tiedon perusteella ole hyväksyttävää.

Animalia Kotkan alueosasto:

Animalia ry:n Kotkan alueosaston aktiivit pitävät eläinten hyvinvointilakiluonnosta monilta osin riittämättömänä.

Eläinten oikeus kivuttomaan ja kärsimyksittömään lajityypilliseen elämään on kirjattava lakiin itseisarvona.

Mahdollisuus riittävään liikuntaan ja ulkoiluun on tärkeä hyvinvointia edistävä osa lajityypillistä elämää.

Emakoiden tiineytyshäikeissa pitämisen siirtymäaikaa täytyy lyhentää. Myös porsitushäkkien käyttö tulisi kieltää laissa kokonaan eikä vain uusien rakentamista.

Uusien parsinavetoiden rakentamisen lisäksi myös vanhat parsinavetat tulee kieltää. Vaadimme laiduntamista pakolliseksi kaikille lypsylehmille ja kaikille naudoille.

Eläinten kasvattaminen verkkopohjaisissa häikeissä on kiellettävä kokonaan. Eläinlaissa tulisi kieltää eläinten häkkikasvatus kokonaan.

Animalia pääkaupunkiseudun alueosasto:

Yleisenä huomiona todettakoon, että uudessa laissa on useita kohtia, joissa eläinyksilö asetetaan muista lajitovereistaan eriarvoiseen asemaan, sillä perusteella, mikä sen hyötysuhde on ihmiseen. Tämä sotii vastoin EU:n perustamissopimuksen ajatusta eläimestä tuntevana olentona, jolla on itseisarvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Laissa tulisi pyrkiä siihen, että eläimiä kohdellaan tasa-arvoisesti riippumatta siitä, mihin asemaan ihminen on sen asettanut (esim. tuotantoeläin liha- tai maidontuotannossa).

Eläinten häkkikasvatuksesta täytyy luopua. Euroopan komissio on vastaanottanut 1,3 miljoonan EU-kansalaisen allekirjoittaman kansalaisaloitteen End the Cage Age häkkikasvatuksen kieltämisestä. Kansalaisten toiveesta komissio suunnittelee nyt kieltoa häkkikasvatukselle. Sanoma on selvä: kansalaiset ja kuluttajat haluavat eläimille paremmat oltavat ja häkkikasvatus kuuluu nyt historiaan. Suomen tulee olla edelläkävijä ja ottaa huomioon tämä kehitys jo nyt omassa lainsäädännössä. Häkissä pito ja liikkumisen estäminen eivät kuulu eläinten hyvinvointilakiin.

Atria, HKScan, Snellman:

Lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojata eläintä hyvinvointia haittaavilta tekijöiltä. Tämä on hyvä ja kannatettava tavoite ja antaa uuden perustan kaikille eläinten kanssa toimiville.

Koska lain tarkoitus on eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja niiden suojeleminen parhaalla mahdollisella tavalla eläinten hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta ja sen nimi on ” laki eläinten hyvinvoinnista”, lain ensimmäisen pykälän perusteluissa esitetymääritelmä ” Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitettaisiin eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta.” on syytä nostaa myös lain määritelmiin ja perustelujen alkuun, jossa lain tarkoitus on mainittu. Huomautamme, että nimestään huolimatta laki keskittyy erilaisiin eläinten pitoa rajoittaviin minimivaatimuksiin eikä siinä ole esitetty muita keinoja eläinten toteutuvan hyvinvoinnin edistämiseen ja varmistamiseen. Ne olisivat tarpeen, jotta lain tarkoitus voitaisiin varmistaa.

Lain perusteluissa on syytä korostaa eläinten hyvinvointitutkimusta ja sen antamaa tietoa eläinten kokemasta hyvinvoinnista. Eläimen havainnoinnin perusteella arvioitavaa eläinten hyvinvointia (ns. eläinperäiset mittarit) ei toistaiseksi oteta kattavasti huomioon lain tosiasiallisessa sisällössä, mikä vaikeuttaa lain tarkoituksen toteutumista ja voi pahimmillaan johtaa lain tarkoituksen vastaisiin päätöksiin. Eläimen toteutunut hyvinvointi on nostettava lain perusteluissa selkeästi erilaisten normien täyttämisen edelle lain nojalla tehtäviä päätöksiä annettaessa. Lain lisäperusteena olevaa eläinten kunnioittamista on syytä pitää lähinnä yleisenä suuntaviivana, koska sen tulkinta voi vaihdella huomattavasti eikä sitä ole määritelty lakiesityksessä.

Lain perusteluissa on myös tuotava esiin, että tuotantoeläinten haltijoiden toimeentulo on eläinten hyvinvoinnin edistämisen edellytys. Eläinten hyvinvoinnin on todettu vaarantuneen hyvin usein silloin, kun

niiden haltijat ovat voineet huonosti. Eläinten toteutuva hyvinvointi vaihtelee käytännössä paljon erityisesti eläinten haltijoiden asenteiden ja osaamisen mukaan. Se voi olla joissakin minimivaatimukset täyttävissä oloissa selvästi huonompi kuin jotakin yksittäistä vaatimusta rikkovissa oloissa. Eläinten haltijoiden rajalliset resurssit pitäisi pystyä ohjaamaan eläinten hyvinvoinnin optimoimiseen eikä erilaisten teknisten määräysten täyttämiseen.

Elinkeino kehittää omalta osaltaan keinoja eläinten toteutuvan hyvinvoinnin arvioimiseksi ja ohjaa tuottajiaan saadun tiedon pohjalta entistä eläinystävällisempään eläintenpitoon. Elinkeino on edistänyt tuotantoeläinten hyvinvointia parantavia toimintatapoja yhdessä alkutuottajien kanssa sopimustuotantokäytännöissään. Eläinten hyvinvointia käytetään sekä välityseläinten saannin että lisähinnan perusteena. Ne perustuvat tutkimustietoon eläinten tarpeista ja hyvinvoinnin edellytyksistä. Sähköisiin seurantajärjestelmiin kirjataan niin hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä kuin sen eläinperäisiä indikaattoreitakin. Nämä elinkeinon toimet olisi hyvä ottaa huomioon lain perusteluissa. Myös kaiken eläinten hyvinvointia edistävän lainsäädännön tulisi perustua tutkimustietoon ja eläinten todennettavissa oleviin kokemuksiin.

BirdLife Suomi:

Kokonaisuutena lakiin esitetyt muutokset muuttavat varsin vähän nykyistä tilannetta. Muistioon esiin nostetut asiat ovat parannuksia ja kannatettavia. Valtaosassa esitetyt parannukset siirtymäajat ovat kovin pitkiä. Siirtymäaikoja tulisi selvästi lyhentää. Siltä osin kuin ne koskevat tuotantoeläimiä, muutosta voidaan nopeuttaa maatalouden investointitukien ajallisella kohdentamisella muutosten nopeuttamiseksi.

Lakia on tarkoitus soveltaa soveltuvin osin myös luonnonvaraisiin eläimiin, mutta epäselväksi jää, koskeeko laki luonnonvaraisia eläimiä vain niiltä osin, kun pykälässä on mainittu luonnonvaraiset lajit. Tätä olisi hyvä täsmentää.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

Eläinsuojelulainsäädännön, viranomaistoiminnan ja eläinten pitämisen tulee perustua eläinten ja niiden itseisarvon kunnioitukselle. Eläimillä on oikeus mielekkääseen ja kärsimyksestä vapaaseen elämään. Niiden itseisarvo tunnustetaan, ts. niiden arvo ei ole riippuvainen siitä, mitä hyötyä ihmisellä mahdollisesti on niistä. Kannatamme tämän vuoksi, että eläinten hyvinvoinnin edistäminen olisi lain ensisijainen tavoite ja päämäärä. Kannatamme myös sitä, että kiellettäisiin eläinten luovuttaminen arpajais- tai kilpailuvoittona.

Yksityiskohtaisen, eri eläinryhmien tarpeet huomioon ottavan lain säätämisen vaikeus ei saa johtaa siihen, että ylimalkaisesti kielletään kansalaisilta eläinten pitäminen tai rajoitetaan sitä. Myöskään viranomaisen vaikeudet hankkia tai hallinnoida tiettyjä eläinlajeja koskevaa yksityiskohtaista tietoa ei saa olla peruste näiden eläinten pidon rajoittamiselle. Vaikeudet lain säätämisessä tai sen soveltamisen valvonnassa eivät ole asiallisia perusteita tietyn eläinryhmän pidon kieltävälle lainsäädännölle.

EHK:

Lakiluonnoksessa on useita eläinten hyvinvointia edistäviä tai eläinten hyvinvoinnin heikkenemisen riskiä vähentäviä uudistuksia verrattuna voimassa olevaan eläinsuojelulakiin. Luonnoksessa ehdotettu ja hyvinvointia edistäviä uudistuksia ovat esimerkiksi velvoite lievittää eläimen kipua kivuliaan toimenpiteen yhteydessä, mahdollisuus aiempaa tiukemmin puuttua lainsäädännön keinoin eläinjalostuksen hyvinvointihaittoihin sekä epäeettiseen lemmikkieläinten kauppaan.

Eläinten käyttäytymistarpeiden korostaminen on uuden lakiluonnoksen tärkeimpiä uudistuksia. Käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen liittyy myös eräs suurimmista ristiriidoista lain tarkoituksen ja käytännön välillä, nimittäin eläimen pitkäaikaisen kytkettynä pitämisen ja liikkumisen rajoittamisen poikkeukset. Emakkojen ja ensikkojen pito liikkumista rajoittavissa porsimis- ja tiineytshäkeissä sekä maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen pito kytkettyinä parsinavetoissa rajoittavat tutkitusti eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita, kuten tarvetta rakentaa pesä ja liikkua. Tarpeiden patoutuminen heikentää eläimen hyvinvointia. Silti näiden eläinten pito käyttäytymistarpeita rajoittavassa pitotavassa saisi rajoittamatta jatkua olemassa olevissa parsinavetoissa ja emakkosikaloissa.

Jatkuvan juomaveden vaatimus eläinten pysyvässä pitopaikassa on ehdoton parannus nykyisiin vaatimuksiin verrattuna. Luonnokseen ehdotettuja poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan tutkitun tiedon valossa ja säätää tarkemmin asetustasolla. Esimerkiksi perusteluissa mainittujen rekikoirien ja turkiseläinten juomaveden tarvetta olisi selvitettävä. Lisäksi siitokseen käytettävien turkiseläinten jatkuvan veden saannin siirtymäaika tulee lyhentää. Perusteluissa esitetty juomaveden tarjoaminen kolmesti päivässä on tarpeellinen vähimmäisvaatimus, jos sääolot estävät tilapäisesti jatkuvan sulan juomaveden tarjoamisen.

Suomi on osa globaalia taloutta. Kotimaan markkinamme ovat pienet, mutta eläintuotteidemme vientinäkömät ovat viime vuosina parantuneet. Eläinten hyvinvointi osana tuotteen laatua on korostunut. Suomen valtti kansainvälisessä kilpailussa on tuotteen laatu. Mikäli laissa eläinten hyvinvoinnista ilmaistaisiin selkeästi tahto luopua tulevaisuudessa siirtymäsäädöksin esimerkiksi porsimishäkeistä, kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatuksesta ja sekä parsinavetoista, olisi se selkeä viesti siitä, että Suomella on hyvän eläinterveyden lisäksi tavoite pysyä mukana kansainvälisessä laadukkaiden eläintuotteiden kilpailussa kaikkien eläimen hyvinvoinnin osa-alueiden (terveys, ruokinta, elinolosuhteet ja käyttäytyminen) osalta.

Tuotannollisessa toiminnassa eläinten hyvinvointiin liittyvät ratkaisut joudutaan asettamaan taloudellisten mahdollisuuksien rajoittamiin puitteisiin, koska tuotantoeläinten olemassaolo perustuu taloudelliseen toimintaan. Kansainvälisessä kilpailussa tuottajat eivät itse voi juurikaan vaikuttaa markkinoilla määräytyviin hintoihin. Siksi tuotteet, joiden tuottamisessa on huomioitu eläinten hyvinvointi, pitäisi saada eriytettyä massatuotteista, jotta ne erottuisivat ja jotta niistä voisi saada paremman hinnan.

Euroopan unionin eläinten hyvinvointilainsäädännön kehittymistä on syytä seurata erityisen tarkasti. Esimerkiksi Euroopan komissio ja parlamentti ovat puoltaneet eurooppalaista kansalaisaloitetta eräiden tuotantoeläinlajien häkkikasvatuksen kieltämisestä. Kieltoa on kaavailtu voimaan jo vuonna 2027. EU:n jäsenmaissa tapahtuu myös kehitystä eläinten hyvinvoinnin kansallisissa säädöksissä. Esimerkiksi Saksa ja Ranska ovat kieltäneet munintakanalinjaan kuoriutuvien kukkopoikasten lopetuksen heti kuoriutumisen jälkeen. Sen sijaan kukkoalkiot on tunnistettava ennen kuoriutumista ja lopetettava munina. Suomen on syytä seurata tarkasti myös EU:n jäsenmaissa tapahtuvaa eläinten hyvinvointisäädösten kehitystä.

Käynnissä oleva ruokamurros muuttaa tapaamme käyttää eläimiä. Lihasiipikarja, broilerit, ovat yhä suositumpaa ruokaa. Punaisen lihan korvaaminen broilerinlihalla kasvattaa huomattavasti ruuantuotantoon käytettävien eläinyksilöiden määrää. Broilerien hyvinvoinnin tilaa on siksi pyrittävä aktiivisesti parantamaan, myös lainsäädännöllä. Tiedon karttuessa eläinten tarpeista, lihaa korvaavien kasviperäisten elintarvikkeiden valikoiman laajentuessa ja halvetessa sekä eläinten hyvinvointia koskevien EU-tason säädösten tiukentuessa eläinten käyttö ravinnoksi voi ainakin eurooppalaisissa yhteiskunnissa vähentyä.

Myös suhteemme lemmikkieläimiin on vahvassa muutoksessa, ja tutkimustieto eläinten tarpeista lisääntyy. Lemmikkieläimet koetaan perheenjäseniksi ja niiden hyvinvointiin panostetaan yhä enemmän. Kissojen ja koirien tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin säätäminen pakolliseksi heijastelee yhteiskunnan käsitystä lemmikkieläimen asemasta: lemmikki ansaitsee turvaa ja huolenpitoa lajista riippumatta. Myös muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää ja pyrkiä EU-maiden rekisterien yhteensopivuuteen. Samalla on tarpeen tehostaa rajavalvontaa, jolla estetään tunnistusmerkitsemättömien eläinten maahantuontia.

Eläinkauppaa rajoittavien pykälien lisääminen lakiesitykseen on erittäin tervetullut muutos. Ehdotettujen pykälien lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen. Seuratai harrastuseläinten kauppaa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet. Sellaisten eläinten, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja, myynti tulisi kieltää, samoin kuin tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynti. Eläinlääkäreille asetettava ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen vuoksi eläimille tehdyistä toimenpiteistä on kiitettävä lisäys jalostuksen aiheuttamien hyvinvointihaittojen ehkäisemiseksi jatkossa ja ilmoitusvelvollisuus voidaan tulevaisuudessa ulottaa koiria ja kissoja laajempaan eläinlajimäärään.

Perusteluihin lain yleisistä periaatteista ja tarkoituksesta sisältyy pohdinta eläimen yhteiskunnallisesta asemasta, ihmisen vastuusta ja eläimen itseisarvosta. Käsitteet eläimen itseisarvosta, erotuksena pelkämä väline- tai aineellisesta arvosta, esitetään keskeisenä eläinten kunnioittamisen ja hyvän kohtelun perusteena, mutta mainintaa eläimen itseisarvosta ei ole sisällytetty lakitekstiin eikä määritelmän pois jättämistä perustella. Eläimen itseisarvon käsite on etiikassa hyvin tunnettu ja määritelty, ja se on sisällytetty mm. Norjan ja Alankomaiden eläinsuojelulakeihin. Eläinten hyvinvointiin liittyvien päätösten taustalla on tehtävä monenlaisia tarkasteluja, joista esille nousevat käytännön syistä usein taloudellisten vaikutusten tarkastelut. Rinnalle tarvitaan eettistä ja yhteiskunnallista tarkastelua.

Eettisessä keskustelussa eläimen itseisarvolla on merkitystä esimerkiksi tilanteissa, joissa on punnittava eläimen ja ihmisen etuja esimerkiksi eläinjalostuksessa (eläimen terveys suhteessa tuotokseen tai rodulta vaadittaviin piirteisiin). Eläimen itseisarvon tunnistaminen tarkoittaa moraalisen aseman antamista eläimelle. Kuten perusteluissa todetaan, itseisarvon tunnistaminen ei saman tien muuta esimerkiksi eläimen oikeudellista asemaa tai kiellä eläimille tehtäviä toimenpiteitä. Eläinten hyvinvoinnin ja suojelun säädökset ja toimenpiteet ovat aikaan, paikkaan ja kustannuksiin sidottuja, mutta niiden suunnittelua ja toteuttamista tulisi aina tarkastella myös perustavien eettisten käsitteiden ja periaatteiden valossa.

Eläinoikeuspuolue

Uuden eläinlain tarkoitus oli modernisoida vanhaa eläinsuojelulakia ja toimia edistyksellisenä esimerkkinä muille maille. Ministeritasolta lakia myös kommentoitiin maailman edistyksellisemmäksi. Vaikka esitys sisältääkin kiitoksen arvoisia parannuksia, on selvää, että esityksen mukaisesta laista ei ole tulossa edistyksellinen. Laki on vanhentunut jo voimaan astuessaan, eikä se heijasta kasvanutta tutkimustietoa eläinten hyvinvoinnista tai kestä vertailua muiden maiden vallitseviin eläinlakeihin. Lausunnotamme tuomme esiin lakiin vaatimamme parannusten rinnalla muiden maiden jo tekemiä parannuksia omiin eläinsuojelulakeihinsa, jotka tukevat edellä esitettyä väitettä lakiesityksen puutteellisuudesta.

Marraskuussa 2021 jätetty lakiesitys on monelta osin ristiriitainen ja lajeja eriarvoistava. Lakiesityksen muutokset eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ovat vaikutukseltaan valtaosin marginaalisia, tulkinnanvaraisia tai koskevat vain rajattua määrää eläimiä. Eläinsuojelulain uudistuksessa on nykyisessä muodossaan kuunneltu lähinnä vain hallitusta lähellä olevia eturyhmiä ja tuottajia, ei eläinsuojelu- ja eläinoikeusjärjestöjä tai kansalaisten toiveita. Eläinten hyvinvoinnin sijaan lakiesitystä määrittävät hallitusohjelman linjauksen mukaiset kustannusrajoitteet ja eläintuotannolliset tavoitteet. Esityksessä ei toisaalta tehdä myöskään ajankohtaisia muutoksia, jotka olisivat kustannusneutraaleja, kuten eläimen itseisarvon kirjaaminen lakipykäliin, joten ristiriita lakiluonnoksen muotoilun sekä eläinoikeus- ja eläinsuojelujärjestöjen välillä on selkeästi arvoperustainen.

Monet eläinlakiehdotuksen hyvistä uudistuksista ovat marginaalisia, kuten hevosten pilttuukielto viiden vuoden siirtymäajalla; tämä koskee valtakunnallisesti ainoastaan kuutta tallia. Lakiehdotukseen kirjattu uusi kielto vaarantaa tarpeettomasti eläinten hyvinvointia kuulostaa myös hienolta, mutta on konkretian puuttuessa käytäntöön sovellettuna kuitenkin vaikea tulkita ja valvoa. Lakiesityksen keskeisin puute on, ettei se tuo parannuksia siihen, miten tuotantoeläimet nähdään edelleen hyväksikäytettävänä massana, jonka

hyvinvointi tarkoittaa lähinnä minimitasoista huolenpitoa ja fyysisen terveyden korostamista kokonaisvaltaisuuden tai elämän arvokkuuden ehdoilla. Tiivistetysti: esitys hyväksyy, että tuotantoeläimet saavat kärsiä, koska tietyt tuotantotiloihin ja -tapoihin liittyvät epäeettiset käytännöt halutaan sallia myös jatkossa. Myös ihmisen toiminnasta luonnonvaraisille eläimille aiheutuvien ongelmien suhteen lakiesitys jää vajavaiseksi, eikä se missään muodossa takaa, että sairastunut tai loukkaantunut eläin saa lakiin kirjatun auttamisvelvollisuuden edellyttämää apua.

Eläinoikeuspuolueen lähtökohta on, että tiettyyn eläinten käyttötarkoitukseen sidottujen säännösten tai asetusten avulla ei missään tapauksessa saa olla sallittua alittaa eläinlain asettamia vähimmäisvaatimuksia, minkä lisäksi eläinlain pykälä tulee noudattaa myös mahdollisissa ristiriitatapauksissa. Eläinlain tulee siis olla sisällöltään täsmällinen ja yksiselitteinen. Tämän lisäksi eläinten rooleista ja niitä koskevista toimenpiteistä on käytettävä lainsäädännössä ja muussa hallinnossa läpinäkyvää kieltä. Asioista on puhuttava oikeilla termeillä, eli on käytettävä sanastoa, joka ei aiheuta vääriä mielikuvia, vaan tuo lainsäätäjille, viranhaltijoille ja kansalaisille esille eläimen todellisen roolin toimijana tai toimenpiteen kohteena. Muutoin laki on jo ilmestyessään vesitetty, kelvoton ja mielivaltaisesti tulkittavissa.

Suomi ei tule lukeutumaan eläinsuojelun kärkimaihin, jos lakiesitys menee tällaisenaan läpi. Mikäli lakia voitaisiin pitää millään mittarilla edistyksellisenä, sen pitäisi vähintäänkin:

- kieltää turkistarhaus
- kieltää porsaiden kirurginen kastraatio
- kieltää broilereiden pitäminen tuotannossa
- kieltää liikkumista estävät rakenteet, kuten parsinavetat ja emakoiden ja kanojen häkit, ilman poikkeuksia.
- kirjata eläinten itseisarvo lakitekstiin
- tehostaa eläinsuojeluvalvontaa
- sisältää loukkaantuneen tai sairastuneen luonnonvaraisen eläimen auttamisvelvollisuus

Seuraavaksi nostamme pykäläkohtaisesti esiin lain puutteita ja kuvailemme vaatimiamme parannuksia.

Elintarviketeollisuusliitto:

Koska lain tarkoitus on eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja niiden suojeleminen parhaalla mahdollisella tavalla eläinten hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta ja sen nimi on ”Laki eläinten hyvinvoinnista”, lain ensimmäisen pykälän perusteluissa esitetty määritelmä ”Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitettaisiin eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta” on syytä nostaa myös lain määritelmiin ja perustelujen alkuun, jossa lain tarkoitus on mainittu. Nimestään huolimatta laki valitettavasti keskittyy erilaisiin eläinten pitoa rajoittaviin minimivaatimuksiin, eikä siinä ole esitetty muita keinoja eläinten toteutuvan hyvinvoinnin edistämiseen ja varmistamiseen. Ne olisivat tarpeen, jotta lain tarkoitus voitaisiin varmistaa.

Lain perusteluissa on syytä korostaa eläinten hyvinvointitutkimusta ja sen antamaa tietoa eläinten kokemuksesta hyvinvoinnista. Eläimen havainnoinnin perusteella arvioitavaa eläinten hyvinvointia (ns. eläinperäiset mittarit) ei toistaiseksi oteta kattavasti huomioon lain sisällössä, mikä vaikeuttaa lain tarkoituksen toteutumista ja voi pahimmillaan johtaa lain tarkoituksen vastaisiin päätöksiin. Eläimen toteutunut hyvinvointi on nostettava lain perusteluissa selkeästi erilaisten normien täyttämisen edelle lain nojalla tehtäviä päätöksiä annettaessa.

Lain perusteluissa on myös tuotava esiin, että eläinten haltijoiden toimeentulo on eläinten hyvinvoinnin edistämisen edellytys. Eläinten hyvinvoinnin on hyvin usein todettu vaaran- tunteen, kun eläinten haltija on voinut huonosti.

Eläinten hyvinvointi vaihtelee käytännössä paljon erityisesti eläinten haltijoiden asentei- den ja osaamisen mukaan. Se voi olla joissakin minimivaatimukset täyttävissä oloissa selvästi huonompi kuin jotakin yksittäistä vaatimusta rikkovissa oloissa.

Elinkeino kehittää omalta osaltaan keinoja eläinten toteutuvan hyvinvoinnin arvioimiseksi ja ohjaa tuottajiaan saadun tiedon pohjalta entistä eläinystävällisempään eläintenpitoon. Elinkeino on edistänyt tuotantoeläinten hyvinvointia parantavia toimintatapoja yhdessä alkutuottajien kanssa sopimustuotantokäytännöissään. Eläinten hyvinvointia käytetään sekä välityseläinten saannin että lisähinnan perusteena. Sähköisiin seurantajärjestelmiin kirjataan niin hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä kuin hyvinvoinnin eläinperäisiä indikaatto- reitakin. Nämä elinkeinon toimet olisi hyvä ottaa huomioon lain perusteluissa.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

Lakiluonnoksen rakennetta voisi selkeyttää, jotta siitä olisi nykyistä helpommin löydettävissä samaan kokonaisuuteen kuuluvat asiat. Luvut "Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä", "Eläinten kohtelu" ja "Eläinten hoito" sisältävät asioita, jotka voisivat kuulua näistä minkä tahansa otsikon alle, mikä hankaloittaa oikeiden pykälien löytämistä. Lisäksi luonnonvaraisia eläimiä koskevia pykälä on useassa luvussa. Käyttäjän kannalta olisi toivottavaa, että ne koottaisiin omaan lukuunsa.

Eläinsuojeluasiamies:

Pidän hyvänä sitä, että lakiuudistuksella eläinsuojelun lainsäädäntöperustaa pyritään muutta-maan eläinten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen suuntaan. Kunnioituksen lisääminen lain tarkoitukseen tuo lain lähtökohtiin uuden, eläimen arvostamista korostavan elementin. Eläinten itseisarvo tulisi kuitenkin tunnustaa lakitekstissä. Eläinten kunnioittaminen ja hyvinvoinnin edistäminen pohjautuvat ajatukseen siitä, että eläin on itsessään arvokas tuntevana olento-na.

Eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita koskevat vaatimukset ovat lakiluonnoksen keskeisimpiä uudistuksia. Tämä vastaa nykyistä tieteellistä ymmärrystä siitä, että eläimillä on sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita, joiden estyminen johtaa hyvinvoinnin heikkenemiseen. Samalla myös laki-luonnoksen keskeiset puutteet liittyvät käyttäytymistarpeita koskeviin vaatimuksiin. Lakiluonnok- sessa kiitettävästi kielletään eläinten pito jatkuvasti kytkettynä ja kääntymisen estävissä raken- teissa pysyvissä pitopaikoissaan. Tämän kirjauksen seurauksena lihanautojen parsista, hevosten pilttuista ja emakoiden pitkäaikaisesta pidosta tiineytyshäkeissä luovutaan siirtymäajalla. Myös uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto kielletään. Lakiluonnos ei kuitenkaan kiellä maidontuotannon lehmien ja hiehojen parsinavetoita ja emakoiden pitoa porsitushäkeissä siirtymäajalla, mikä on ristiriidassa lakiluonnoksen olennaisia käyttäytymistarpeita koskevien vaatimusten kanssa. Myös näistä pitomuodoista tulisi luopua siirtymäajalla.

Euroopan komissio ja parlamentti ovat puoltaneet eurooppalaista kansalaisaloitetta useiden tuo- tantoeläinlajien häkkikasvatuksen kieltämisestä. Komissio ilmoitti kesäkuussa aikovansa esitellä vuoden 2023 loppuun mennessä asiaa koskevan lainsäädäntöehdotuksen. Eläinten hyvinvointi-lain valmisteluun liittyvät selvitystyöt keskittyivät eläinten kytkemiseen ja kääntymisen estävissä rakenteissa pitoon, mutta eivät laajemmin eläinten pitoon häkeissä. Komission tiedonanto olisi kuitenkin perusteltua ottaa huomioon lakiluonnoksessa. Suomessa on kananmunantuotannossa meneillään siirtymä virikehäkeistä erilaisiin lattiajärjestelmiin, ja virikehäkeistä tulisikin luopua siirtymäajalla lain kirjauksessa. Lakiluonnoksen kirjaukset eläinten olennaisista käyttäytymistarpeista edellyttävät turkiseläinten pito-olosuhteiden

parantamista siten, että ne vastaavat eläinten tarpeita. Vastaavasti kuin muu tuotantoeläinten pito on alkanut siirtyä pois eläinten käyttäytymisestä ja liikkumista voimakkaasti rajoittavista häkkijärjestelmistä, myös turkiseläinten pidossa tulee siirtyä niiden lajinnukaisen käyttäytymisen mahdollistaviin pitomuotoihin.

Kivunlievityksen vaatimus kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on tärkeä uudistus verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön. Säädestä tulisi kuitenkin tarkentaa siten, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä. Porsaiden hyvinvointi edellyttää karjuporsaiden kirurgisesta kastroitiosta luopumista. Siirtymäajalla on huolehdittava tehokkaasta kivunlievityksestä, mikä tarkoittaa puudutuksen ja tulehduskipulääkkeen käyttöä.

On yleisesti tunnustettu, että eläinsuojelulainsäädännön toimeenpanoa tulee tehostaa eläinten hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen puuttumiseksi. Jalostussääntöjen täsmentäminen ja tarkentaminen lakiluonnoksessa onkin tervetullut. Niin lemmikki- kuin tuotantoeläinten hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen tulee puuttua nykyistä paremmin. Seura- ja harrastuseläinten kohdalla muun muassa liioiteltujen ulkomuotopiirteiden tavoittelu ja tuotantoeläinten kohdalla liiallinen tuotosominaisuuksien korostaminen ovat johtaneet vakaviin hyvinvointiongelmiin. Eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia kissoille ja koirille tehdyistä toimenpiteistä on tervetullut uudistus. Jalostusta tarkemmin säätävää asetusta tarvitaan mahdollisimman pian tukemaan valvontaa. Lakiluonnos ei kuitenkaan tuo välineitä puuttua maan rajojen ulkopuolella tapahtuvaan jalostukseen. Tämä on ongelmallista erityisesti tuotantoeläinten kohdalla, joka on kytköksissä kansainväliseen jalostukseen.

Jatkuvan juomaveden vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa on tärkeä uudistus. Luonnoksessa ehdotettuja poikkeuksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan tutkitun tiedon valossa. Igluvasikoiden, rekikoirien ja turkiseläinten juomaveden tarvetta on selvitettävä ja poikkeuksista tulisi säätää tutkimustietoon perustuen. Siitokseen käytettävien turkiseläinten jatkuvan juomavedensaannin siirtymäaikaa tulee lyhentää.

On hyvä, että lakiluonnoksessa on sallittuja eläinlajeja koskeva säännös, jonka mukaan tuotantoeläiminä, seura- ja harrastuseläiminä sekä sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä voidaan pitää vain sellaisia lajeja, joiden pito voidaan järjestää siten, että niiden on mahdollista toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeita ja fysiologisia tarpeita ja joille on saatavilla asianmukaista eläinlääkinnällistä hoitoa.

Eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain nojalla säädettävän tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteen ulottaminen koirien lisäksi myös kissoihin on merkittävä uudistus. Kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti tuo keinon puuttua kissoihin liittyviin vakaviin eläinsuojeluongelmiin, kuten kissojen hylkäämiseen ja hallitsemattomasti lisääntyviin kissapopulaatioihin sekä edistää löytökissojen palautumista omistajilleen. Lakiluonnokseen sisällytetty ni-säkkään pitäjän velvoite estää pitämänsä eläimen hallitsematon lisääntyminen tuo keinon ennaltaehkäistä kissapopulaatioiden syntymistä muiden hyvinvointihyötyjen lisäksi.

Koiran- ja kissanpentujen maahantuontikielto myyntitarkoituksessa on kannatettava uudistus ja tuo keinon ehkäistä pentutehtaista Suomeen tuotujen kissojen ja koirien kauppaa. On myös hyvä, että koirien ja kissojen myynti-ilmoittelun sisällölle säädetään vähimmäisvaatimukset.

Kalastuslakiin sisällytettävät uudet säännökset kalojen lopettamisesta ovat tarpeen. Kalojen kipu-tuntemus on nykytiedon mukaan vastaavanlainen kuin muilla selkärangkaisilla. Tutkimustieto kalojen kivuntunnosta puoltaa viihdemuotoisen pyydystä ja päästä -kalastuksen kieltämistä eläinten hyvinvointisyyistä. Varovaisuusperiaate edellyttää, että ravut tulisi tainnuttaa ennen lopetus-ta.

Kunnille tulisi säätää velvollisuus huolehtia kunnaneläinlääkärin vastaanotolle toimitetun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen hoidonarvioinnista, ensiavusta ja toimittamisesta asiantuntevaan hoitoon. Luonnonvaraisten eläinten hoitoon on suunnattava lisää resursseja.

Lakiluonnoksen uudet vaatimukset tuovat lisäresurssitarpeen valvontaan. Eläinten hyvinvointi-valvonnalle tulisikin turvata riittävät resurssit, ja valvonta tulisi järjestää myös virka-ajan ulkopuolella.

Eläinvihreät:

Lain perustavoite on selkeästi ollut edistää eläinten hyvinvointia sekä parantaa eläinten kohtelua ja kunnioitusta itseisarvoisina yksilöinä. Uudessa lakiluonnoksessa on lukuisia parannuksia edelliseen nähden, mikä on kiitettävää. Äärimmäisen valitettavaa on, että ehdotettu laki on edelleen monin kohdin ristiriidassa perustavoitteen kanssa. Näiltä osin eläinten hyvinvointilaki uhkaa jäädä jälkeen ajastaan jo ennen voimaantuloaan.

Siitä huolimatta, että laki on yleislaki, sen on asetettava eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ehdoton minimitaso, jota ei voida alittaa erityislaeissa eikä alemmanasteisissa säädöksissä. Muutoin lain tarkoitus vesittyy. Jo eläinten itseisarvon kunnioittaminen tulisi kirjata lain kirjaimen eikä vain perusteluihin.

Nyt voimassa olevan eläinsuojelulain ehkä suurin ristiriita ja ongelma on eläinten eriarvoinen kohtelu sen mukaan, mikä on eläimen hyöty ja käyttötarkoitus ihmisen näkökulmasta. Rärkeimmillään tämä näkyy siinä, että samanlaisen eläimen pito turkistarhalla sallitaan minimaalisen pienessä tilassa verrattuna esimerkiksi eläintarhoille asetettuihin vaatimuksiin. Eläinten hyvinvoinnille olennaisten vähimmäisvaatimusten pitää toteutua kaikessa eläintenpidossa ja -kohtelussa.

Siitä huolimatta, että lain näkökulmasta eläimet ovat pitkälle esineisiin verrattavaa omaisuutta, on huomattava jo nykyisen lain turvaavan eläimille omia "oikeuksia" yli ihmisen omistusoikeuden. Tämä on olennaista eläinsuojelurikoksissa, joissa ihminen kohtelee omistamaansa eläintä väärin. Lisäksi laki turvaa omistajattomille ja luonnonvaraisille eläimille oikeuden hyvään kohteluun ilman ihmisen aiheuttamaa kärsimystä. Eläimen saama lain suoja ei siis riipu siitä, onko eläimellä omistaja vai ei. Eläinten lainsuojaa ja asemaa muuna(kin) kuin omaisuutena (ja juridisesti esineisiin rinnastettavana) tulee entisestään vahvistaa uudella lailla.

Monin kohdin asetukset sekä laji- ja tuotantoeläinکوhtaiset säännökset ja poikkeusmahdollisuudet heikentävät merkittävästi tavoitetta eläinten paremmasta kohtelusta ja hyvinvoinnista. Huomiotta jätetään Euroopan komissiossa ja parlamentissa hyväksytty EU:n tuleva eläinten häkkikasvatuskielto sekä Suomessakin voimakkaasti muuttunut asenneilmasto, joka vaatii tuotanto- ja varsinkin turkiseläimille parempaa hyvinvointia. Kansalaiset eivät hyväksy enää eläinten perustarpeiden sivuuttamista ihmisten toissijaisten tarpeiden vuoksi. Selvä enemmistö vastustaa nykymuotoista turkistarhausta. Ehdoton vähimmäisvaatimus on, että uusi laki huomioi tulevan häkkikiellon siten, että kielletään eläinten hyvinvoinnille erityisen ongelmallinen kasvatus ja pito verkkopohjaisissa häkeissä.

Vaikka lakiesityksen perusteissa sanotaan, että tavoitteena on ollut ottaa huomioon uusimmat tutkimukset eläinten hyvinvoinnista sekä käyttäytymisestä, eläinten hyvinvoinnin asiantuntijoiden näkemykset ja ajantasaisen tutkimuksen tulokset eivät riittävästi näy lakiluonnoksessa. Laki sallisi edelleen liikkumista voimakkaasti rajoittavat, kivuliaat, tuskalliset ja liiallista kärsimystä aiheuttavat tuotanto- ja teurastustavat kuten porsimishäkit, vasikoiden "iglukasvatuksen", turkistarhauksen, hiilidioksiditainnutuksen sekä rapujen keittämisen elävältä vain muutamia epäkohtia mainitaksemme.

Lakiluonnos ei tällaisenaan turvaa tuotantoeläimille niiden hyvinvoinnille olennaisten käyttäytymistarpeiden eikä aina edes välttämättömien fysiologisten tarpeiden tyydyttämistä, kuten jatkuvaa vedensaantia. Kuitenkin lain perusteluissa todetaan, että "eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyttä edellyttää aina eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn".

Kielto tarpeettoman kivun ja kärsimyksen aiheuttamiselle on välttämätön, mutta vaatii tarkemman määrittelyn tarpeettomuudelle. Kärsimyksen aiheuttaminen esim. kustannuksissa säästämiseksi ei ole hyväksyttävää.

Lain kunnianhimmittomuutta tuotantoeläinten suhteen ei voi perustella tuotannon kannattavuudella. On tuottajien ja koko maan etu, että kuluttajat voivat luottaa kotimaisen tuotannon eettiseen kestävyys, jolloin he ovat valmiit suosimaan sitä valinnoillaan. On käsittämätöntä ja vahingollista myös eläintuotannon harjoittajille, jos Suomi uudessa laissa jättäytyy eläinsuojelun tasossa jälkeen muita maita.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

Kiitämme, että lakiesitys on tuomassa eläinten hyvinvoinnin sääntelyä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen suuntaan, mikä vastaa aiempaa paremmin yleistä käsitystä nykypäivän eläinten hyvän kohtelun vaatimuksista ja huomioi myös kansainvälisen eläinsuojelun kehityksen.

Erityisen tärkeänä näemme, että laissa huomioidaan jatkuvasti lisääntyvä tutkimustieto eläinten hyvinvoinnista, käyttäytymistarpeista ja kivun aistimisesta. Lainsäädäntöä on tämän osalta myös tärkeää saada päivitettyä riittävän usein. Näemme myös tärkeänä, että uudella lailla tavoitellaan hyvinvointivalvonnan kehittämistä ja sen konkreettisia työkaluja.

Haluamme nostaa esiin, miten suuria vaikutuksia eläinten hyvinvoinnilla on yhteiskuntaan. Hyvinvoivat eläimet, hyvä eläinten terveys ja ihmisten terveys liittyvät tiiviisti toisiinsa Yhteinen terveys (One health) -periaatteen mukaisesti. Perusteltuun tietoon perustuva hoito auttaa eläimiä pysyvään terveempinä ja johtaa esimerkiksi siihen, että mikrobilääkkeiden käyttö vähenee. Näin voimme hidastaa mikrobilääkeresistenssin kehittymistä, joka on merkittävä uhka kaikkien terveydelle.

Laki ei toki yksin paranna eläinten hyvinvointia. Lain toteutuminen vaatii myös asennepäivitystä, tiedotusta, laadukasta valvontaa ja riittäviä resursseja. On myös tärkeää, että eläinsuojelutyöhön osallistuvien viranomaisten osaaminen on riittävällä tasolla.

Feministinen puolue:

Feministinen puolue pitää monia esiin nostettuja huomioita laissa hyvinä lähtökohtina, kuten täydennettäviä ja tarkennettavia säännöksiä, jotka ottavat entistä paremmin huomioon eläimen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen ja hyvän kohtelun.

Feministinen puolue pitää tärkeänä, että lakiin kirjataan lain perusteissa mainittu eläinten itseisarvo, jonka tunnustaminen on perustana eläinten kunnioitavalle kohtelulle. Lakiesityksen keskeisinä tavoitteina mainitaan eläinten hyvinvoinnin edistäminen sekä eläinten kunnioittamisen vaatimus. Puolue esittää, että eläinten luonnollisten tarpeiden toteuttaminen turvataan laissa kaikille eläimille niiden taloudellisesta hyödyllisyydestä riippumatta.

Feministinen puolue kantaa huolta esitysluonnoksen tavasta vahvistaa nykyisen kaltaista asetelmaa, jossa tuotanto- ja lemmikkieläimet ovat selvästi eriarvoisessa asemassa keskenään. Lemmikkien kohtelua koskevat tiukemmat säännökset kuin taloudellisesti arvokkaina hyödykkeinä pidettäviä tuotantoeläimiä. Eriarvoisen aseman perusteella osalle eläimistä on hyväksyttävämpää aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä, mikä ei ole linjassa kaikkien eläinten itseisarvon kunnioittamisen ja hyvinvoinnin edistämisen kanssa.

Feministinen puolue pitää erittäin huolestuttavana, että esityksen mukaan eläimille voidaan aiheuttaa kipua ja kärsimystä perustelluista syistä. Eläinten hyvinvointia vastaan rikkovaa toimintaa perustellaan taloudellisin perustein, mikä asettaa taloudellisen hyödyn eläinten itseisarvon ja hyvinvoinnin edelle.

Feministinen puolue ei näe eläinten hyvinvoinnin toteutuvan sallimalla turkistarhausta, vaan elinkeinon harjoittaminen, eli taloudellinen hyöty, laitetaan eläimen edelle. Turkistarhaus on kielletty useassa Euroopan maassa ja sen lopettaminen on puolueen mukaan tulevaisuutta myös Suomessa. Koronaviruksen leviäminen

turkiseläinten kautta on viimeisin näyttö siitä, että turkistarhaus on syytä lopettaa mm. kansanterveydellisistä syistä ja virusten leviämisen eston puolesta.

Alle on listattu esimerkkejä lakiesityksestä, jotka Feministinen puolue esittää korjattavaksi niin, ettei eläimille sallita laissa kivun tai kärsimyksen tuottamista tai lajityypillisen käyttäytymisen estämistä:

- Jatkuvasta pääsystä juomaveden äärelle ollaan edelleen jättämässä mahdollisuus poikkeuksiin silloin, kun se on haastavaa. Esim., kun rekikoirien tai turkistarhalla olevien eläinten vesi jäätyisi.
- Sileälastaisten lintujen, kuten strutsien ja emujen lopettamisen kohdalla ollaan valmiita laistamaan tainnutusvastuusta.
- Käytössä olevat parsinavetat saisivat lakiesityksen mukaan toimia lypsylehmien ja hiehojen pidossa käyttöikänsä loppuun saakka vaikka uusien parsinavettojen rakentaminen ja käyttöönotto kielletäänkin. Jo olemassa olevien parsinavettojen käyttöikä tulisi rajoittaa sopivalla siirtymäajalla laissa, ja kaikille naudoille turvattava mahdollisuus laiduntamiseen.
- Samoin olemassaolevien porsitushäkkien käytöstä poistamiseen tulisi laatia sopiva siirtymäaika samalla, kun uusien porsitushäkkien rakentaminen kielletään.
- Vaikka onkin positiivista, että emakoiden tiineyshäkeissä pitäminen ollaan rajaamassa kahdeksaan vuorokauteen, Feministinen puolue pitää 12 vuoden siirtymäaika tässä tapauksessa turhan pitkänä.
- Feministinen puolue näkee urosorsaiden kastroinnin ongelmallisena, sillä kastrointi perustuu vain lihaa ostavien kuluttajien hajutottumuksiin, eikä eläimen hyvinvointiin. Pakollinen kivunlievitystoimenpiteen aikana on vähintään, mitä porsaiden hyvinvoinnin ja itseisarvon huomioonottaen voidaan tehdä mutta eläinten hyvinvoinnin varjelemiseksi muissakin Euroopan maissa tästä toimenpiteestä on luovuttu ja näin tulee tehdä Suomessakin.
- Broilereiden kasvatukseen käytettävissä halleissa lintujen lukumäärät ovat niin suuria ja eläimet elävät niin tiheästi, etteivät ne pysty muistamaan kaikkia kohtaamiaan lajitovereitaan eivätkä siten muodostamaan lajityypilliselle käyttäytymiselleen ominaisia arvojärjestyksiä. Tällaiset elinolot aiheuttavat eläimille stressiä ja ovat ristiriidassa lakiehdotuksen perusteluiden kanssa.
- Samoin haittaa aiheuttava jalostus on kiellettävä myös broilereiden kohdalla, jotta nämä linnut eivät synny kärsimään taloudellisten päämäärien vuoksi.
- Nykyisellään lakiehdotus ei kategorisesti kiellä tuotantoeläinten kasvattamista häkissä, vaikka häkissä eläminen on eläintuotannossa selvä este eläinten mukavuudelle ja lajityypillisten tarpeiden toteutumiselle. Häkkikasvatus ja vekkopohjakasvatus tulisikin kieltää laissa.
- Eläinten itseisarvon kunnioittamisen turvaamiseksi kunnat on velvoitettava huolehtimaan paitsi luonnonvaraisen eläimen lopettamisesta, myös sille tarjottavasta ensiavusta.
- Maakunnat on velvoitettava järjestämään eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-aikojen ulkopuolella, sillä valvontaeläinlääkäreille tulevat tapaukset eivät aina katso kellonaikaa.

Feministinen puolue pitää positiivisena kalojen aiempaa paremman huomioimisen lausuntokierroksella olevassa lakiehdotuksessa. Puolue kuitenkin katsoo, että kalat tulisi lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti myös suurten saalismäärien kohdalla ja silloin, kun lopettamiselle esiintyy olosuhteiden vuoksi haasteita.

Feministinen puolue katsoo, että eläinsuojelulain uudistaminen tarjoaa Suomelle mahdollisuuden asettaa eläinten hyvinvointia ja eettistä kohtelua edistävien maiden kärkijoukkoon. Feministinen puolue pitää välttämättömänä, että lakiesitystä muokataan eläinten oikeuksia ja suojelua edistävien järjestöjen asiantuntemusta hyödyntäen.

Finlands Fur och Fauna S.R.:

Vi vill att pälsdjursfarmerna upphör med sin verksamhet eftersom man inte kan garantera djurens välmående och för att det är oetiskt att föda upp djur endast för deras päls, men om det inte är möjligt att förbjuda pälsnäringen anser vi att pälsdjurens levnadsförhållanden måste förbättras. Vi anser ändå att uppfödning av åtminstone mink- och mårhundar av främmande arter förbjuds med motiveringen att djuren flyr från farmerna och att hela problemet beror på pälsproduktionen.

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om djurvälstånd. Finlands Fur och Fauna s.r anser att det är skäl att även diskutera välfärden gällande djur inom pälsnäringen, och att pälsdjuren bör beaktas i bestämmelserna gällande djurhållning och skötsel på ett mer fördelaktigt sätt.

Green Care Finland ry:

Green Care Finland ry näkee ehdotetut lain muutokset pääkohdiltaan hyviksi, eläinten asemaa suotuisaan suuntaan kehittäviksi ja eettisesti oikeiksi. Muutoksilla parannetaan eläinten hyvinvointia, tehostetaan eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä viranomaisten keinoja puuttua epäkohtiin. Muutos tulisi selkeyttämään hyvinvointivaatimuksia koskevaa sääntelyä sekä loisi edellytykset lain selkeälle soveltamiselle eläinavusteisten menetelmien käytössä Green Care Finland ry:n jäsenyrityksissä.

Muutokset ovat tarpeen koska:

1. Tieteellinen tutkimus eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista on viime vuosina täydentänyt tietoa eläinten psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edellytyksistä, samoin yleinen näkemys eläimen itseisarvosta ja kohtelusta on muuttunut oleellisesti nyt voimassa olevan eläinsuojelulain (247/1996) säätämisen jälkeen.
2. Sekä tutkimukseen että käytäntöön perustuva tieto eläinavusteisista interventioiden hyödyistä on lisääntynyt ja myös lisännyt interventioiden käyttöä.

Eläinperäiset interventiot määritellään eläimen kanssa toteutetuksi toiminnaksi, jonka tavoitteena on esimerkiksi lisätä ihmisen hyvinvointia, fyysistä ja psyykkistä terveyttä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä, henkilökohtaista kasvua, vuorovaikutustaitoja ja ryhmätoimintaa. Eläimen tuominen osaksi omaa työtä sosiaali- tai terveydenhuollossa tai koulutuksessa voi lieventää asiakkaan tilanteesta kokemaa stressiä, vähentää levottomuutta ja aggressioita, lisätä motivaatiota ja sosiaalista vuorovaikutusta sekä nopeuttaa asiakastyön prosesseja.

3. Suomessa ei tällä hetkellä säännellä eläinavusteisten menetelmien käyttöä erikseen viranomaisten taholta ja toiminta on laajaa ja monimuotoista.

Luontoavusteista toimintaa Suomessa koordinoi Green Care Finland ry (GCF ry). Yhtenä luontoperusteisen työn muotona on eläinavusteisten menetelmien käyttäminen. Suuri osa Green Care Finland ry:n jäsenistä tarjoaa erilaisia eläinavusteisia interventiomuotoja.

4. Green Care Finlandissa tiedostetaan, että muuttumassa oleva lainsäädäntö tulee merkitsemään yhdistyksen jäsenille laajempaa vastuuta ja omavalvontaa.

Muutos luo kehittämistarpeita yhdistyksen jäsenistön laatu prosessityölle. Yhdistys myöntää hakemuksesta laatutyöprosessin hyväksytysti dokumentoineille yrityksille laatumerkkejä LuontoHoivan ja LuontoVoiman toimintoihin.

LuontoHoiva on tavoitteellista ja usein pitkäkestoista ihmisen hyvinvointia tukevaa toimintaa, joka sopii erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille. Toimintaa toteuttaa sosiaali- ja terveysalan ammattilainen tai muu vastaava alan lakien ja säädösten puitteissa.

LuontoVoima taas on enemmän virkistys- ja hyvinvointipalveluna toteutettavaa toimintaa, myös tavoitteellista toimintaa, mutta voi olla lyhytkestoistakin, tavoitteet tähtäävät usein yleiseen hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Luontovoimaa toteuttaa ammattilainen tai vapaaehtoinen, jolla on tarvittavia tietoja ja taitoja luontoperusteisista menetelmistä ja asiakasohjaamisesta.

HESY:

Haluamme ensinnäkin kiittää lain valmistelijoin, jotka ovat tehneet mittavan työn ja pistäneet asiantuntemuksensa likoon laatiessaan esitystä eläinten hyvinvointilaksi. Esitys on perusteellinen ja lain lähtökohdat ovat sinänsä eläinten hyvinvoinnin puolella. Valitettavasti lakiesitys on kuitenkin hyvin ristiriitainen perusteluosioon nähden ja sisältää monta valuvikaa.

Lain perusteluissa esimerkiksi tunnustetaan, että eläimellä on sisäsyntyinen tarve liikkua ja riittävä vedensaanti on eläimen fysiologinen tarve. Nämä eläimen perustavanlaatuiset tarpeet eivät kuitenkaan toteudu laissa, sillä niitä ei ole joko viety pykälätasolle tai ne vesitetään poikkeussääntöihin. Lakiehdotuksen perustelut ja taustaselvitykset ovat moderni kokonaisuus, mutta itse lakiesitys pykäläinen on kuin eri maailmasta. On hyvin ongelmallista, että lakiluonnoksen pykälät eivät perustu niiden perusteluihin. Lakiesitys on tällaisenaan menneisyyden vanki ja auttamattomasti vanhentunut jo ennen voimaan astumistaan.

Eläinten hyvinvointilakia ei tehdä niille, jotka hoitavat eläimensä hyvin, vaan niille, jotka eivät näin tee. Siksi lain tulee olla selkeä ja tiukka. Sallitut ja kielletyt pitotavat ja kohtelu on kirjattava täsmällisesti pykäliin eikä perusteluihin. Eläinsuojeluvalvonta ja tuomioistuinten päätökset perustuvat pykäliin. Tarkat ja yksiselitteiset pykälämuotoilut ovat tehokkaan eläinsuojeluvalvonnan perusedellytys. Jos eläinten hyvinvoinnin tai aseman kannalta olennaisia asioita, kuten itseisarvo, lajityypilliset tarpeet ja eläinten kunnioittaminen jätetään vain perusteluihin, eläimen arvo jää tulkinnanvaraiseksi ja ristiriitaiseksi kysymykseksi.

Tällainen ristiriitaisuus näkyy lakiesityksessä monissa kohdissa. Lain perusteluissa kirjoitetaan useaan otteeseen, että eläimen hyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi eläimen mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. Samanaikaisesti lakiesityksen pykälät poikkeussääntöinen on laadittu eläinten käyttötarkoituksen mukaan. Taloudellisten seikkojen on annettu tämän lain valmistelussa mennä eläinten hyvinvoinnin edelle, ja eläinten hyvinvointi jää tällaisella lakiesityksellä nykytasolle eli pahoinvoinniksi.

Olemme tiivistäneet oheen lakiesityksessä olevat tervetulleimmat uudistukset ja keskeisimmät puutteet, joita käsitellään laajemmin alla pykäläkohtaisissa kommentteissa.

Tervetulleet uudistukset

- * Laaditaan niin sanottu positiivilista eli luettelo eläinlajeista, joita saa pitää tiettyä tarkoitusta (esimerkiksi lemmikkeinä, sirkuksessa, tuotannossa) varten.
- * Löytöeläinten talteenotto paikoille määrätään ensiapu- ja tilastointivelvoite.
- * Eläintä ei saa luovuttaa alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta.
- * Koirien, kissojen ja frettien sekä isojen papukaijojen myyminen kaupoissa kielletään.
- * Myytävien eläinten pito näyteikkunoissa kielletään.

- * Eläimeen sekaantuminen kielletään.
- * Eläimen värjäytyminen ja kosmeettinen tatuointi kielletään.
- * Kielletään piikkiannokset ja sähköannokset eli niiden maahantuonti, valmistus, luovutus jakäyttö sekä hallussapito ja markkinointi.
- * Eläin on tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista.
- * Omistajalla on velvollisuus estää eläimensä hallitsematon lisääntyminen.
- * Eläinjalostus muutetaan terveemmälle pohjalle kieltämällä sellainen jalostus, joka johtaa eläimen fyysisen tai psyykkisen toimintakyvyn heikkenemiseen.
- * Kielletään sonnien kytkeminen.
- * Eläinten pakkosyöttö ja -juotto kielletään.
- * Merileijona ei sisälly sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinten listalle, eikä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä – kuten delfiinejä –saisi enää käyttää viihteellisissä esityksissä.

Puutteita

- * Sallitut eläinlajit luokitellaan positiivilistoin eri käyttötarkoituksia varten, mutta eläimille ei anneta käyttötarkoituksensa puitteissa mahdollisuutta toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään.
- * Tuotantoeläimen puolella vanhat toimintamallit sallitaan edelleen, ja jos uudistuksia tulee, siirtymäajat ovat liian pitkät.
- * Lehmien parsinavettoja ei kielletä.
- * Sikojen pitämistä porsitushäkeissä ei kielletä.
- * Turkistarhausta ei kielletä.
- * Eläimillä ei tarvitse olla vettä jatkuvasti tarjolla.
- * Kunnille ei asetettu eläinten kiinniotto- ja kuljetusvelvollisuutta, joten toiminta jää edelleen vapaaehtoistyön harteille ja kustannukseksi.
- * Kunnille ei aseteta velvoitetta kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitoon virka-ajan ulkopuolella.
- * Eläimen hyvinvointia vaarantavia tapahtumia ei yksiselitteisesti kielletä.
- * Kanien myyntiä eläinkaupoissa ei kielletä.

Hippolis:

Hippoloksen osalta toteamme ehdotuksessa eläinten hyvinvointilaiksi ja siihen liittyvissä lakiehdotuksissa olevan paljon hyviä tarkennuksia liittyen hevosten hyvinvoinnin varmistamiseen. Pidämme erittäin tärkeänä eläinten pitopaikkoihin ja lyhytaikaiseen ulkoiluun liittyvien käsitteiden tarkkaa määrittelyä. Epäselvät määritelmät voivat johtaa siihen, että eläinten jatkuva pito sisätiloissa lisääntyy ja tämä ei ole eläinten hyvinvoinnin kannalta toivottua. Toivomme lain jatkovalmistelussa sekä lakiin liittyvien asetusten valmistelussa tehtävän avointa yhteistyötä alan toimijoiden kanssa.

HY ELTDK:

Lakiluonnos ja etenkin sen perustelut ovat parantuneet lain valmisteluajana aiemmasta. Yleisesti on erittäin kannatettavaa, että lakiehdotuksessa huomioidaan viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana saatua tieteellistä tutkimustietoa eläimille keskeisistä käyttäytymistarpeista, ja eläinsuojelussa otetaan nyt askel kohti kokonaisvaltaisempaa eläinten hyvinvoinnin edistämistä muuttamalla laki eläinten hyvinvointilaiksi.

Eläimet ovat tuntevia olentoja, joilla on fyysisiä ja psyykkisiä tarpeita sekä kyky tuntea positiivisia ja negatiivisia tunteita. On myönteistä, että nyt esitetty lakiehdotus pyrkii kohtelevaan myös kaloja osin samankaltaisesti kuin muita selkärangaisia. Tieteellinen tutkimustieto ei tue kalojen erilaista kohtelua.

Tyydyttämättömät käyttäytymistarpeet aiheuttavat eläimelle jatkuvaa turhautumista ja stressiä ja heikentävät eläimen hyvinvointia. Yhteiskunnan tuella ja siirtymäajoilla eläinten pitoa on tutkitun tiedon avulla mahdollista muuttaa lakiehdotuksen kaavailemaan suuntaan eläimen perustarpeita paremmin tyydyttäväksi.

On hyvä, että lainsäädäntöön lisätään tavoitteeksi eläinten kunnioitus, koska jo Lissabonin sopimus vuodelta 2009 toteaa eläimet tunteviksi olennoiksi (sentient beings). Toisaalta eläimen kunnioitus toteutuisi pääosin toimilla, jotka edistävät eläinten hyvinvointia, mutta hyvinvoinnin edistäminen on koko lain ensisijainen tarkoitus. Siten kunnioitus ei yleisellä tasolla tuo mitään ratkaisevan uutta elementtiä lain sisältöön. Sellaisenaan kunnioituskäsite on vaikeasti tulkittavissa, sillä sitä voi suunnata myös elottomiin asioihin, kuten muistomerkkeihin tai mainetekoihin. Itseisarvo käsitteenä on kiistämättä myös ongelmallinen, sillä eri viiteryhmät määrittelevät itseisarvokäsitteen omasta näkökulmastaan ja huomattavasti toisistaan poikkeavilla tavoilla. Perusteluissa käsitettä on kuitenkin avattu selkeästi korostaen, että lakiehdotuksessa itseisarvon käsite mielletään suppeasti: se ei rajaa totuttua eläinten pitotapaa eikä muuta eläimen oikeudellista asemaa. Mielestämme myös lainsäädännöllisesti ja lain pykälissä olisi tunnustettava, että eläin on arvokas sinällään (itseisarvo) riippumatta sen välinearvosta ihmiselle.

On perusteltua, että vaatimus lajityypillisten tarpeiden täyttämisestä kohdistetaan myös hoidossa oleviin luonnonvaraisiin eläimiin. Vaikka akuutisti sairas ja kivulias eläin usein vähentää aktiivisuutta ja sosiaalisia kontakteja, sen toipumisvaiheessa ymmärrys lajikohtaisista vaatimuksista myös edistää eläimen parantumista ja luontoon palauttamista. Lakiehdotukseen tulleet eläinkauppaa koskevat rajaukset ovat ehdottomasti kannatettavia.

Monet ihmisen hallinnassa olevista eläimistä ovat laumaeläimiä, joiden sosiaalisten tarpeiden tyydyttämistä varten eläimellä olisi oltava mahdollisuus saman lajitoverin seuraan. Tulevaisuudessa olisi asetuksella kiellettava muun muassa hevosen, lampaan, vuohen, siipikarjalajien sekä naudan pito ilman samanlajista seuraa. Pääsääntöisesti ei riitä, että eläimillä on vain näköyhteys lajitoveriin. Eläimiä olisi kuitenkin kasvatettava nuoresta pitäen niin, että niillä olisi ryhmäkasvatusta mahdollistavat lajille ominaiset toimintamallit.

ISAVI:

Yleisenä huomiona muutoksista ja lakiluonnoksesta Itä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että lakiluonnos on selkeästi edeltäjänsä parempi ja korjaa monia siinä olleita ongelmakohtia, vaikka jättää myös parannettavaa eläinten hyvinvoinnin kannalta. Tärkeintä kuitenkin on, että laki saataisiin nyt käsiteltyä loppuun asti sekä voimaan suunnitellussa aikataulussa.

Erityisenä huomiona luonnoksesta aluehallintovirasto haluaa nostaa toistuvat viitteet vanhentuneeseen lainsäädäntöön sekä itse luonnoksessa laiksi eläinten hyvinvoinnista että perustelumuiotissa. Näitä viitteitä on nostettu esille myös säännöskohtaisesti.

Kissojen oikeudet ry:

Annamme tunnustusta tämän lakipaketin valmistelijoille mittavasta työstä Suomen eläinsuojelulain uudistamiseksi. Kyseessä on todella suuri savotta. Onnittelemme valmistelijoita rohkeudesta kirjata lakiesityksen perusteisiin eläinten lajityypillisen käyttäytymisen vaatimus sekä eläinten kunnioittaminen ja itseisarvo. Valitettavasti nämä kunnianhimoiset tavoitteet mitätöityvät, koska niitä ei ole kirjattu lakipykäliin. Päinvastoin pykälissä vesitetään perusteissa esitetyt ylevät tavoitteet lukuisin poikkeussäännöin ja asettamalla erilaiset normit samoille eläimille riippuen niiden käyttötarkoituksesta.

Mikäli oikeasti halutaan, että kaikki ihmisestä riippuvat eläimet pystyisivät elämään lajityypillisten tarpeidensa mukaisesti, nykyisin käytössä olevat tehokasvatusmuodot kuten parsinavetat, porsitushäkit ja

broilerikasvattamot sekä turkistarhat tulee kieltää välittömästi. Kaikilla eläimillä tulee olla oikeus liikkumiseen, ulkoiluun, luonnonvaloon ja vedensaantiin käyttötarkoituksesta riippumatta. Ei ole mitään logiikkaa siinä, että esimerkiksi kettua saa pitää turkistarhalla 0.8 neliön kokoisessa verkkopohjaisessa häkissä, kun eläintarhassa ketulla pitää olla tilaa 600 neliötä! Kyseessä on yksi ja sama eläin - kettu, jolla on lajityypillinen tarve liikkua luonnossa saalistamassa ja kaivautua pesäkoloon.

Lain pykälistä riippuu myös se miten tehokasta tai tehotonta eläinsuojeluvalvonta on Suomessa ja millaisiin ratkaisuihin tuomioistuimissa päädytään lain rikkojia kohtaan. Lakiahan ei tarvita niitä varten, jotka hoitavat eläimensä hyvin, vaan niitä varten, jotka eivät hoida.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

Eläinsuojelulain kokonaisuudistusta on valmisteltu vuodesta 2010. Valmisteluaikana Suomen eläinsuojelulainsäädäntö on jäänyt entisestään jälkeen eläinsuojelusäätelyn

kansainvälisestä kehityksestä. Lain pitkä valmisteluaika on johtanut siihen, että lain taustaselvityksistä osa on jo ehtinyt vanhentua. Esimerkiksi oikeusvertaileva selvitys on vuodelta 2012. Nopeasti lisääntyvä tutkimustieto eläinten kognitiivista ja sosiaalisista kyvyistä ja hyvinvoinnin edellytyksistä on korostanut sitä tosiasiaa, ettei nykytilaistatus takaa ihmisen hyödyntämien eläinten hyvinvointia. Myös suomalaisten eläinten kohtelua koskevat mielipiteet ovat muuttuneet yhä kriittisemmiksi nykytuotoisia eläintenpitokäytäntöjä kohtaan. Onkin valitettavaa, että tietyistä moderneista lähtökohdista huolimatta luonnosta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (jäljempänä lakiluonnos, lakiesitys) ei voi pitää edistyksellisenä.

Kansainvälisesti eläinten kohteluun ja hyvinvointiin liittyvää keskustelua on käyty paitsi luonnontieteellisillä aloilla, myös lukuisilla yhteiskuntatieteellisillä ja muilla ihmistieteellisillä aloilla. Tämän lausunnon antaja, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto, edustaa kriittistä eläintutkimusta. Se on useista teoreettisista suuntauksista koostuva tutkimusalue, jossa tarkastellaan ihmisten ja muiden eläinlajien välisiä suhteita perinteisiä ihmiskeskeisiä tutkimusnäkökulmia purkaen. Tutkimusala kokoaa Suomessa yhteen erilaisista akateemisista taustoista tulevia tutkijoita oikeustieteilijöistä taiteentutkijoihin ja sosiologeihin. Ala on järjestäytynyt Suomessa vuonna 2017. Kriittinen eläintutkimus nostaa esiin lajienvälisen oikeudenmukaisuuden näkökulman. Se kyseenalaistaa muiden eläinten yksipuolisen hyödyntämisen ja käytön ihmisten viihteenä, ravintona ja hyödykkeinä ja pyrkii kehittämään kestävämpiä ihmisten ja muiden eläinten välisiä suhteita ja eläinten yhteiskunnallista asemaa.

Perinteisesti esineinä pidettyjen, mutta samanaikaisesti tuntevien olentojen käyttöä on rajoitettu siten, että eläimet säästävät kaikkein julmimmalta kärsimykseltä. Perinteisesti oikeutemme on siis hahmottanut eläimiä suojelun objekteina. Eläinsuojelulainsäädäntömme rakentuu perinteisen hyvinvointiajattelun eli welfarismien perinteelle. Viime vuosikymmeninä eläinten asemaa koskevat käsitykset ovat kuitenkin olleet murroksessa, ja ihmisten ja muiden eläinten välisiä suhteita on tarkasteltu perinpohjaisesti uudelleen.

Perinteisen hyvinvointiajattelun rinnalle ovat nousseet modernin hyvinvointiajattelun, abolitionismin eli käyttämättömyysajattelun, arvokkuusajattelun sekä eläinten perusoikeuksien tulokulmat. Vaikka nämä tulokulmat poikkeavat monin tavoin toisistaan, niitä yhdistää perinteistä hyvinvointiajattelua edistyksellisempi ote eläinten asemaan yhteiskunnassa. Näiden tulokulmien yhteiskunnallista voimistumista seuraa luontevasti niiden heijastuminen oikeuteen. Näin on jo tapahtunut 2000-luvulla monissa muissa Euroopan maissa, joissa arvokkuuden ja itseisarvon näkökulmia on kirjattu eläinsuojelulainsäädäntöön. Tätä laajaa eläinpoliittista ja oikeustieteellistä tutkimusta ja keskustelua ei voi jättää huomioimatta, kun Suomessa viimeistellään suurinta yksittäistä kaikkien muiden eläinlajien paitsi ihmisen käyttöä ja kohtelua koskevaa lainsäädäntöä.

Muissa Pohjoismaissa ja osassa EU-maita on jo voimassa huomattavasti nyt käsiteltävänä olevaa lakiluonnosta edistyksellisempää eläinsuojelulainsäädäntöä. Laki on siis jo valmistuessaan vanhentunut eikä

vastaa kansalaisten huoleen ja käsityksiin tuotantoeläinten pidosta, vaikka lakia sen perusteluissa perustellaan tällä kansan yleisellä mielipiteellä. Eläinsuojelulain verrattain pitkäsyklinen kokonaisuudistustahti (163/1934; 91/1971; 247/1996) puoltaa ennemmin tulevan kehityksen ennakoitua kuin jo valmiiksi ajastaa jääneen säädöksen säätämistä. Lain pitää heijastaa nykyistä tutkimustietoa ja toimia varautuen pitkälle tulevaisuuteen, ei ainoastaan vahvistaen jo käynnissä olevia ja markkinoiden myötä tapahtuvia muutoksia.

Mikäli lakiluonnos hyväksytään nyky muodossaan ilman olennaisia parannuksia, Suomi jää heti uuden lain voimaan tultua jälkeen verrokkimaista ja lain nimi pitäisi säilyttää eläinsuojelulakina. Lakiluonnos ei nykyisessä muodossaan tuo merkittäviä parannuksia kaikkien eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen. Lakiluonnoksen perusteluosiossa kuvatut hyvinvoinnin, kohtelun ja kärsimyksen merkityssisällöt on perusteltua tuoda myös säännöstekstin tasolle lakiluonnoksen 5 §:n määritelmäsäännökseen, jotta lain säännökset tulevat tarkoituksenmukaisesti tulkituiksi.

Lakiluonnoksen perusteluosioon kirjatun kärsimyksen määrittelyn tulee olla esitettyä tarkempi. Lakiluonnoksen voimassa olevan eläinsuojelulainsäädännön sisältöä ja taustaa koskevassa luvussa todetaan (s. 11), että ihmisellä on “moraalinen velvollisuus kunnioittaa kaikkia eläimiä ja ottaa huomioon niiden kyky muistaa ja tuntea kärsimystä”. Toisaalta todetaan, että “eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten sisältää aina tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää. Kärsimys voi kuitenkin olla tarpeetonta esimerkiksi silloin, kun kasvatusjärjestelmä ei ota riittävällä tavalla huomioon eläinlajin tarpeita tai eläimellä ei ole mahdollisuutta toteuttaa oleellisia käyttäytymistarpeita”. Tätä taustaa vasten selvästi kärsimystä aiheuttavat tuotantomuodot pitäisi kieltää.

Lain hyvin pitkiä siirtymäaikoja on johdonmukaisesti lyhennettävä. Esimerkki kohtuullisemmasta siirtymäajasta on lakiluonnokseen sisältyvä pilttuiden kieltö viiden vuoden siirtymäajalla.

Siirtymäaikojen lyhentämistä puoltaa kokonaisuudistuksen pitkäkestoinen valmistelu, mikä on mahdollistanut toimijoiden varautumisen varsinkin niihin muutoksiin, jotka olivat mukana jo aiemmassa hallituksen esityksessä.

Sen lisäksi, että lakiluonnos ei riittävästi ota huomioon jo tapahtunutta muutosta käsityksissämme eläinten hyvästä kohtelusta eikä ennakoitua tulevia, esimerkiksi EU-tason lainsäädännöllisiä uudistuksia tai kansainvälistä eläinsuojelunormien kehitystä, lakiluonnos ei myöskään sisällä varovaisuusperiaatteen mukaista suhtautumista eläimille aiheutettavaan kärsimykseen.

Varovaisuusperiaate on ympäristöoikeuden ytimessä (kts. ympäristönsuojelulaki 527/2014 20 §:n 1 momentin 1 kohta) ja sen merkityksen on oikeuskirjallisuudessa katsottu ilmenevän tilanteissa, jossa ratkaisu joudutaan tekemään epävarman tiedon varassa. Ympäristöoikeudessa tilannetta on näissä tapauksissa tulkittava ympäristön kannalta edullisesti niin, että mikäli toiminnan tai laiminlyönnin ja ympäristölle aiheutuvan haitan yhteys on epäselvä, yhteyden oletetaan olevan olemassa. Varovaisuusperiaatetta on sovellettu myös eläinoikeuden puolella edellyttäen, että mikäli toiminnalla tai laiminlyönnillä eläimelle aiheutettavasta kärsimyksestä ei ole varmuutta, oletetaan kärsimystä aiheutuvan. Lakiluonnoksen 6 §:ssä kuvattuihin yleisiin periaatteisiin olisikin perusteltua sisällyttää varovaisuusperiaate.

Keskeisiä sisältöhaasteita

Lakiluonnoksen suurimpia ongelmia ovat lain tavoitteiden vastaisten nykykäytäntöjen salliminen, lukuisat poikkeukset sekä erittäin pitkät siirtymäajat. Esimerkiksi mahdollisuus liikkua on kaikkien tuotantoeläinten kohdalla perustavimpia käyttäytymistarpeita. Tämän vuoksi EU:ssa on käynnissä eläinten häkkikasvatuksen kieltävän lainsäädännön valmistelu. Tätä ei kuitenkaan huomioida kotimaisessa lakiehdotuksessa, vaan laki sallisi jatkossakin eläinten häkkikasvatuksen myös verkkopohjalla sekä eläinten pitämisen päästään kiinni sidottuna ja kääntymisen estävissä rakenteissa. Laki sallisi turkiseläinten ja kanojen häkkikasvatuksen, lehmien pidon kytkettyinä parsinavetoissa sekä emakoiden pitkäaikaisen pitämisen kääntymisen estävissä häkeissä. Tämä tekee laista jo valmistuessaan vanhentuneen ja sisäisesti ristiriitaisen. EU-sääntelyn

ennakoimattomuuden ongelma on kaksijakoinen: Sen lisäksi, että Suomi jää sisällöllisesti jälkeen eläinsuojelun tasossa – puhumattakaan eläinten oikeuksien edistämisestä – on uhkana myös lainsäädännön systematiikan hajoaminen. Kokonaisuudistuksilla pyritään perinteisesti edistämään lain systemaattista ehjyyttä. Ellei EU-sääntelystä seuraaviin tuleviin muutoksiin varauduta, on lainsäädännön systematiikka omiaan hajoamaan pian kokonaisuudistustyön jälkeen.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan “lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua”. Mikään näistä lain tarkoituksista ei toteudu edellä lueteltujen käytäntöjen – turkiseläinten ja kanojen häkkikasvatuksen, parsinavetoiden ja emakoiden pitkäaikaisen häkeissä pitämisen – kohdalla. Pitkäkestoinen häkissä tai kytkettynä pitäminen ei edistä vaan vahingoittaa eläinten hyvinvointia. Nämä lain kohdat eivät siis suojele eläimiä niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Eläinten häkkikasvatuksen salliminen ei myöskään edistä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua, vaan osoittaa, että eläinten perustavimpienkin tarpeiden toteuttaminen voidaan estää ja eläimille voidaan aiheuttaa merkittävää kärsimystä vain totunnaisten, mahdollisesti taloudellisesti edullisemmiksi tulevien käytäntöjen säilyttämiseksi. Tietyn ammattiryhmän taloudellinen etu asetetaan lakiluonnoksessa toistuvasti eläinten arvon ja perustavimpien käyttäytymistarpeiden edelle.

Myöskään porsaiden kirurginen kastratio niin kutsutun karjun hajun eli hetkellisten hajuhaittojen takia ei ole linjassa lain tavoitteiden tai lakiluonnoksen yleisperusteluissa kuvatun hyöty- haittapunninnan (s. 36) kanssa. Lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet, että kirurginen kastratio aiheuttaa stressiä, akuuttia ja kroonista kipua ja haavainfektioita. Porsaiden kirurginen kastratio on kiellettävä, kuten myös lakiluonnoksen valmistelun yhteydessä on linjattu (s. 10). Käytännössä kirurgisen kastration kieltö on toteutettavissa muokkaamalla lakiluonnoksen 15 §:ä.

Lakiluonnoksen 16 §:n 1 momentin mukaan 15 §:ssä sallitun leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Kastration osalta toimenpiteiden tekijä on rajattava ainoastaan eläinlääkäriammattin harjoittajaan. Lisäksi lakiluonnoksen 16 §:n 2 momentin kirjausta kivunlievityksestä kivuliaissa toimenpiteissä on tiukennettava siten, että kivunlievitys on aina riittävää ja kestää myös toimenpiteen jälkeen riittävän ajan.

Tyhjä itseisarvototeamus

Lakiluonnoksen “Eläinten asema yhteiskunnassa” -luvun (s. 24–25) mukaan “[e]läinten kunnioittamisen taustalla on ajatus siitä, että eläimellä on itseisarvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle.” Sama todetaan keskeisiä ehdotuksia käsittelevässä luvussa eläinten kunnioituksen tarkastelun yhteydessä. Luvussa lausutaan lisäksi seuraavaa (s. 36–37): “[l]akiin kirjattu eläimen itseisarvoon perustuva eläinten kunnioittaminen ei sellaisenaan estäisi eläinten käyttöä nykyisin hyväksyttävillä tavoilla esimerkiksi tuotantoeläiminä, seura- ja harrastuseläiminä tai koe-eläiminä” sekä “[e]läimen kunnioituksen taustalla oleva itseisarvon käsite eroaisi ainakin jossain määrin filosofiassa omaksutusta itseisarvon käsitteestä. Eläimen arvo ja kunnioittamisen tarve on tunnustettu myös uudessa EU-lainsäädännössä ja useissa uudemmissa Euroopan maiden kansallisissa eläinsuojelusäädöksissä.”

Näiden perusteluiden nojalla vaikuttaa siltä, että lakiluonnoksen valmistelussa on sekoitettu toisiinsa itseisarvon (intrinsic value) ja arvokkuuden/arvon (dignity) käsitteet. Eläinten kunnioitus yhdistyy tavanomaisesti eläinten arvokkuuteen. Itseisarvo asettuu sen sijaan välinearvon vastakohtaksi. On huomattava, että sekä voimassa oleva eläinsuojelulaki 247/1996 että tämä lakiluonnos rakentuvat eläimen instrumentaalille käytölle. Toisin sanoen lakiluonnos ei heijasta eläinten itseisarvoa. Itseisarvo mainitaan esityötasolla ilman itseisarvon määrittelyä, mutta “filosofiassa omaksutusta itseisarvon käsitteestä” irrottautuen. Selkeämpää olisi pidättäytyä itseisarvon käsitteen tavanomaisen merkityssisällön vastaisesta käytöstä.

Käytännössä tämä tarkoittaisi joko eläinten itseisarvoa tosiasiaissa heijastavaa lainsäädäntöä tai eläinten arvokkuuden kirjaamista lakiluonnoksen 1 §:ään. Ensin esitetty vaihtoehto tarkoittaisi käytännössä esimerkiksi broilerituotannon, turkistarhauksen ja teollisen kalastuksen sekä teollisen kalankasvatuksen lopettamista, sillä näissä tuotantomuodoissa aiheutetaan tutkitusti ja selkeästi tarpeetonta jatkuvaa kärsimystä. Näissä tuotantomuodoissa eläimiä ei pystytä kohtelemaan yksittäisinä tuntevina olentoina, yksilöinä. Broilerituotannon, turkistarhauksen ja massakalastuksen sekä kalankasvatuslaitosten lopettaminen onkin erittäin kannatettava päämäärä. Mikäli näin ei vielä tässä kokonaisuudistuksessa toimita, olisi perusteltua luopua itseisarvolla argumentoinnista ja puhua sen sijaan arvokkuudesta, johon lakiluonnoksella vaikutetaan pyrityn viittaamaan. Tässä tapauksessa selkeintä olisi kirjata eläinten arvokkuus esitöiden sijaan säädöstekstin tasolle.

Lakiesityksessä sanotaan, että vanhentuneen eläinsuojelulainsäädännön uudistamisella vastataan perustuslain vaatimukseen ja samalla selkeytetään myös toimijoiden ja viranomaisten välistä vastuunjakoa eläinten hyvinvoinnin varmistamisessa sekä parannetaan toimijoiden oikeusturvaa ja perusoikeuksia. Ihmistoimijoiden perusoikeuksien parantamisen ohella eläinsuojelulainsäädännön ja etenkin eläinten hyvinvointilainsäädännön voisi olettaa parantavan olennaisesti nimenomaan muiden eläinten kuin ihmisten oikeuksia.

Eläinten hyvinvointi ja ihmisten perusoikeudet

Yleisesti tarkastellen on huomioitava, että perustuslakimme nykyinen tulkintakäytäntö sekä Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö puoltaa eläinten hyvinvoinnin tunnustamista sellaisena perusteena ja yleisen edun mukaisena tavoitteena, jonka nojalla on sallittua rajoittaa ihmisen perus- ja ihmisoikeuksia. Tämä lähtökohta tunnustetaan myös lakiluonnoksessa, mistä kiitämme (s. 44, 167–168, 220).

Uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa koskevan poikkeuksen poisto (eläinsuojelulain 247/1996 33 b §, lakiluonnoksen 65 §) onkin sekä lain tavoitteiden toteuttamiseksi tervetullut että perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten mukainen. Euroopan unionin kontekstissa eläinten hyvinvointi hahmottuu sellaiseksi yleisen edun mukaiseksi tavoitteeksi, jonka perusteella uskonnonvapauden rajoittaminen on sallittua. Näin on toimittu myös muissa unionin jäsenmaissa, joissa lopetusasetuksen (Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä) 4 artiklan 4 kohdan mahdollistamaa uskonnollisten rituaalien määrittämiä erityismenetelmiä koskevaa poikkeusta ei ole käytetty.

Kokonaiskuvan eheyden säilyttämiseksi ja sen varmistamiseksi, että lakiluonnos toteuttaa tavoitteensa eläinsuojelulainsäädännön muokkaamisesta “– vastaamaan nyky-yhteiskunnassa vallitsevaa käsitystä eläinten asemasta ja suojelutarpeesta” (s. 35), olisi perusteltua antaa eläinten hyvinvoinnin edistämislle painoa myös elinkeinovapauden piirissä olevan toiminnan osalta.

Käytännössä tämä tarkoittaisi tuntevan yksilön arvon turvaamiseen pyrkivää sääntelyä, jonka esteeksi ei säännös toisensa jälkeen muodostuisi lisäinvestointien pelko. Nykyisessä luonnoksessa eläinten hyvinvointi jää useassa kohdassa toissijaiseksi kustannustehokkuuden turvaamiselle.

On huomioitava, että perustuslakimme turvaa elinkeinovapautta, ei kustannustehokkuutta. Näin ollen eläinten hyvinvoinnin miltei pääsääntöinen toissijaisuus taloudelliseen hyötyyn nähden ei ole perusteltu linja eläinten hyvinvointia turvaamaan ja edistämään pyrkivälle sääntelylle.

LAVI:

Eläinsuojelulain uudistus on tarpeellinen ja sitä on odotettu pitkään. Lainsäädäntöä laadittaessa on selvitetty perusteellisesti taustaa, nykytilaa ja huomioitu viimeisin eläinten hyvinvointia käsittelevä tutkimustieto. Myös voimassaolevan lainsäädännön ongelmakohtia on tunnistettu ja niitä on pyritty ratkaisemaan.

LSSAVI:

Ehdotetun lain tavoitteiksi mainitaan perusteluosassa muun muassa, että eläinten hyvinvoinnin tilaa parannettaisiin ja eläinsuojelun valvontaa sekä viranomaisen keinoja puuttua epäkohtiin tehostettaisiin.

Luonnoksessa onkin monia eläinten hyvinvoinnin kannalta positiivisia ehdotuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi olennaisten käyttäytymistarpeiden huomioiminen eläinten hoidossa sekä jatkuva juomaveden saatavilla pitäminen nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa.

Lain ensisijaisena tavoitteena ja päämääränä tulisi ehdotuksen mukaan olemaan eläinten hyvinvoinnin edistäminen pelkän tarpeettomalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä suojelemisen sijaan. Myös eläinten kunnioitus on ehdotettu lisättäväksi lain tavoitteisiin ja yleisiin periaatteisiin.

Viranomaisten keinovalikoima on voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna hajotettu ehdotuksessa useampaan eri pykälään. Tavanomaisessa eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kysymykseen tulevat kehoitus, määräys, kieltä, toiminnan keskeyttäminen, kiireellisen hoidon hankkiminen sekä eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen. Näistä uusi toimenpide on lähinnä vain kehoitus, joka on tarkoitettu käytettäväksi lievien rikkomusten yhteydessä.

Vaikka kehoitus ei ole pakkokeino, eikä siis asianosaista sitova, tulisi valvontaviranomaisen ehdotuksen mukaan tarvittaessa valvoa sen noudattamista uusintatarkastuksin. Tämä saattaa olla ongelmallista asianosaisen perusoikeuksien kannalta.

Ehdotuksessa pyritään tuomaan valvontaviranomaisille lisää velvoittavuutta toimenpiteisiin ryhtymisessä. Tässä ei sinällään ole mitään väärää, mutta todettakoon, että nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa ongelma ei ole ollut viranomaisten haluttomuus toimia, vaan ennemminkin resurssien puute.

Yleisesti ottaen käytännön eläinsuojeluvalvontaa tekevät viranomaiset ovat hyvin motivoituneita ja pyrkivät parhaalla mahdollisella tavalla puuttumaan tarkastuksilla todettuihin eläinten hyvinvoinnin laiminlyönteihin. Työmäärä on useissa kuntayksiköissä ja myös aluehallintovirastoissa kuitenkin niin suuri, että tehtäviä joudutaan jatkuvasti liiaksi priorisoimaan. Kaikkia tapauksia ei ehditä käsittelemään tai viive tarkastuskäyntien välillä jää liian pitkäksi. Tämä aiheuttaa viranhaltijoille jo nyt huomattavaa stressiä ja riittämättömyyden tunnetta, jopa uupumista, ja vaihtuvuus eläinten hyvinvointia valvovien viranomaisten keskuudessa onkin suurta.

Lisähaasteita tuo vaihtuvuuden mukanaan tuoma pula kokeneista valvontaeläinlääkäreistä ja paikoin esiintyvä vaikeus saada valvontaeläinlääkärin virkoja ylipäättään täytettyä. Paineen lisääminen valvontaa tekevien viranhaltijoiden suuntaan ei näin ollen edistä eläinten hyvinvoinnin valvontaa vaan voi pikemminkin vaikeuttaa sitä entisestään.

Ehdotettujen pakkokeinojen käytössä on lisäksi rajattu viranomaisten toimivaltaa tavalla, joka saattaa osaltaan pitkittää eläinsuojelutapausten hoitoa.

94 §:n määräyksen perusteluista saa käsityksen, että sen käyttö voisi edellyttää, että asianosaiselle on aiemmin annettu 93 §:n mukainen kehoitus, eikä hän ole sitä noudattanut. Määräyksen antamisen ehtona ei tulisi koskaan olla kehoituksen antaminen ennen määräystä.

Eläimen myymisestä, muusta luovuttamisesta ja lopettamisesta ehdotetaan säädettäväksi 98 §:ssä. Sen 2 momentin sanamuoto ”Valvontaviranomainen voi ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos eläimen pitäjän tai omistajan teko tai laiminlyönti aiheuttaa vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia” asettaa merkittäviä rajoitteita tämän pakkokeinon käytölle. Nykyisen eläinsuojelulain (247/1996) 44 §:n muotoilu ”Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat” on huomattavasti väljempi eikä sitä silti ole käytetty liian kevein perustein, koska jo hallintolain (434/2004) 6 § edellyttää suhteellisuusperiaatteen noudattamista

viranomaistoiminnassa. 98 §:n rajausta on omiaan vaikeuttamaan kaikkein hankalimpien vakavien eläinsuojelutapausten hoitamista.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

Luonnoksessa on ilahduttavasti perusteltu eläinten aseman uudelleenarviointia käsitteellä itseisarvo, joka muuttaa eläimen aseman sen välineellistämistä ja muuttaa suhtautumista siihen niin, että eläimellä on lain mukainen oikeus olemassaoloon ja oman lajinsa mukaiseen elämään riippumatta siitä, onko sillä tarkoitusta ihmisen objektina tai koetaanko eläin hyödyttömäksi tai vaaralliseksi.

Käsitteet ja koko eläinsuojelulain uudistus kuitenkin jäävät merkityksettömiksi, mikäli käytännössä sovellettavissa säännöksissä parannuksista poiketaan juuri niiden eläinten olosuhteiden osalta, joihin kohdistuu tällä hetkellä suurimmat epäkohdat.

Eläinten kohtelu on monitahoinen kysymys, joka ulottuu monelle hallinnonalalle ja useisiin eri säädöksiin. Lakiuudistuksessa tätä ongelmaa ei ole huomioitu. Ollakseen aidosti vaikuttava, eläinten hyvinvointilaki tulisi läpäisyperiaatteen mukaan implementoida kaikkiin niihin säädöksiin, joilla on vaikutusta eläimiin. Tarve olisi ollut nykyistä huomattavasti laajemmalle uudistukselle, jossa päivitetäisiin mm. metsälaki (1093/1996), metsästyslaki (615/1993) ja kalastuslaki (379/2015) vastaamaan eläinten hyvinvointilain henkeä. Tällaisenaan lain toteutus tulee jäämään puutteelliseksi ja tehottomaksi.

Luonnonvarakeskus:

Eläinten käyttäytymistarpeiden korostaminen sekä eläinten kunnioitus ja hyvä kohtelu ovat lakiluonnoksen tärkeimpiä parannuksia nykyiseen voimassa olevaan eläinsuojelulakiin verrattuna. Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeita on olennainen osa eläinten hyvinvointia.

Käyttäytymistarpeella tarkoitetaan eläimen normaalin kehittymisen sekä fyysisen että psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi välttämätöntä käyttäytymistä.

Vaatus eläimen mahdollisuudesta tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen onkin kirjattu useaan kohtaan eläinten hyvinvointilain luonnoksessa.

Nykyisessä lakiluonnoksessa kiellettäisiin eläinten jatkuva kytkettynä pitäminen, mikä on eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta suositeltava uudistus.

Lakiluonnoksen mukaan uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto kiellettäisiin. Jo käytössä olevista parsinavetoista ja emakoiden porsitushäkeistä ei lakiluonnoksen mukaan kuitenkaan oltaisi luopumassa. Eläinten vapaampi liikkuminen edesauttaa eläinten luontaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamismahdollisuutta. Parsinavettojen ja porsitushäkkien kieltäminen riittävän pitkällä siirtymäajalla olisi lakiluonnoksen hengen mukaista ja olisi selkeä viesti siitä, että Suomella on hyvän eläinterveyden lisäksi tavoite pysyä mukana kansainvälisessä laadukkaiden eläintuotteiden kilpailussa kaikkien eläimen hyvinvoinnin osa-alueiden (terveys, ruokinta, elinolosuhteet ja käyttäytyminen) osalta.

Nykyiseen lakiluonnokseen on sisällytetty vaatimus nisäkkäiden ja lintujen jatkuvasta veden saannista muutamien poikkeuksin, mikä on yksi tämän lakiluonnoksen hyvistä uudistuksista. Tämä on tärkeä uudistus, sillä jatkuva vedensaanti voi ennaltaehkäistä eläimen hyvinvoinnin heikkenemistä, esimerkiksi eläimen sairastuessa tai imettäessä, jolloin sen veden tarve voi olla normaalia suurempi. Myös vaatimus ruokinnan ja juoton järjestämisestä siten, että eläimillä on mahdollisuus toteuttaa syömiseen ja juomiseen liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan, on kannatettava sekä samoin se, että eläimen ruokinnassa tulisi varmistua siitä, että eläin saa ravintoa sopivassa määrin.

Lakiluonnos jatkuvasta vedensaannista pitää sisällään joitakin poikkeuksia, joista säädetään myöhemmin asetustasolla. Lisäksi eläinten ruokinnasta ja juotosta annetaan myöhemmin tarkempia säännöksiä asetustasolla. Luken mielestä on tärkeää, että poikkeustilanteissa, joissa eläimillä ei ole jatkuvaa vedensaantimahdollisuutta, eläimiä juotetaan riittävän usein.

Lakiluonnos vastannee melko hyvin suomalaisessa yhteiskunnassa parhaillaan vallitsevaa käsitystä siitä, miten eläinten hyvinvointia voidaan edistää. Eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeä osa kotieläintuotannon eettisyyttä ja kestävyyttä. Tuotantoeläintenpidon edellytyksenä on kuitenkin tuotantotoiminnan riittävä kannattavuus, joten eläinten hyvinvointiin liittyvissä ratkaisuisissa joudutaan ottamaan huomioon tuotantotoiminnan taloudelliset edellytykset.

Kansainvälisessä kilpailussa tuottajat eivät itse voi juuri vaikuttaa hintoihin. Tuotantotoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi he joutuvat sopeuttamaan kustannuksensa markkinatilanteeseen. Jotta suomalaisen, monessa suhteessa varsin vastuullisen tuotannon kilpailukyky ei vaarantuisi, tuotantoeläinten hyvinvointia edistävien toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvitaan investointitukia, eläinten hyvinvointikorvausta sekä kasvavaa, koko elintarvikeketjun ja etenkin kuluttajien panosta. Koska kotieläinala toimii kansainvälisessä toimintaympäristössä, on tämä huomioitava yhtäältä kohennettaessa eläinten hyvinvointia Suomessa ja toisaalta vaikuttamalla kansainvälisiin tuotanto- ja kauppastandardeihin, jotta kotimainen tuotanto ei korvautuisi alemman hyvinvointitason ulkomaisella tuotannolla. Lakiesityksellä ei anneta suoraa velvoitetta lisätä kotitalouksien mahdollisuuksia saada tietoa siitä, millaisissa olosuhteissa tuotantoeläimiä pidetään. Lakiesityksessä voitaisiin kuitenkin huomioida selvemmin eläinten hyvinvoinnista kertovien markkinointistandardien (kuten eläinten hyvinvointimerkinnän) kehitys ja eläinten hyvinvointia kuvaavien käsitteiden määrittely keinona informoida kuluttajia ja edesauttaa eläinten hyvinvoinnin huomioivien markkinoiden kehittymistä.

Jotta nyt säädettävänä olevaa eläinten hyvinvointilakia voidaan pitää edistyksellisenä, on tärkeää ottaa huomioon uusimmat tieteelliset tutkimustulokset lakia säädettäessä. Puutteellinen tieteellinen varmuus tai tieteellisen tiedon kiistanalainen tulkinta eivät saa olla syitä sille, että lykättäisiin toimenpiteitä, joilla voidaan todennäköisesti ehkäistä eläinten kärsimystä. Näin etenkin silloin, jos tällaisen varovaisuusperiaatteen noudattamisen taloudelliset vaikutukset ovat pieniä.

Maitovaltuuskunta:

Maidontuotannon kustannukset ovat nousseet rajusti kuluneen vuoden aikana ja valmisteilla olevalla lailla on alalle kauaskantoiset vaikutukset. On tärkeää, että tuleva eläinten hyvinvointilaki on tasapainoinen ja takaa työrauhan investointien toteuttamiseen. Lain tulee edistää eläinten hyvinvointia, mutta se ei saa heikentää suomalaisen maidontuotannon kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Lainsäädännön kehittäminen ja byrokratia eivät saa lisätä maidontuottajien taakkaa entuudestaan eikä ajaa kotimaista tuotantoa ahtaalle ja sen seurauksena lisätä maitotuotteiden tuontia. Maitovaltuuskunta painottaa, että sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden, erityisesti maitotuotteiden, tuontia, joiden tuotannossa on käytetty menetelmiä, joita emme salli omassa kansallisessa eläinten hyvinvointilaissa, ei tulisi sallia.

Toimivat ja kautta maan saatavilla olevat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut ovat korvaamaton osa maidontuottajan keinovalikoimaa huolehdittaessa eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista ja tuotantoa kehitettäessä. Asiantuntevat eläinlääkäripalvelut ovat myös olennainen osa vastuullista suomalaista maidontuotantoa. Maitovaltuuskunta painottaa eläinlääkäripalveluiden saatavuuden turvaamista, ml. kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina sekä tuotantoeläinten terveydenhuolto, kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin.

MTK:

Eläinten hyvinvointilaki on kotimaisen tuotantoeläintalouden ja kotieläinten pidon kannalta yksi tärkeimmistä kansallisista säädöksistä, jossa säädetään lain tasolla eläinten pidosta tuotantotarkoituksessa sekä eläimen omistajan vastuista ja velvollisuuksista. Laki tulee vaikuttamaan voimakkaasti kotimaiseen kotieläintuotantoon ja sen tulevaisuuteen. Kotieläin-tuottajien investoinnit tehdään useiksi vuosiksi eteenpäin ja tilanne on ollut pitkään epävarma, mitkä tulevat olemaan lainsäädännön vaatimukset liittyen mm. eläinten pitopaikkaan. Jotta kotieläintalouden investointipäätökset etenevät, tarvitaan nyt työrauhaa.

Kotieläintuotannon kustannukset ovat nousseet rajusti ja on tärkeää, että tuleva eläinten hyvinvointilaki on tasapainoinen. Lain tulee edistää eläinten hyvinvointia, mutta se ei saa heikentää suomalaisen kotieläintuotannon kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Lain-säädännön kehittäminen ja byrokratia eivät saa johtaa suomalaisen kotieläintuotannon ahtaallejooon ja sen seurauksena eläinperäisten tuotteiden tuonin kasvuun. MTK korostaa, että voimme säätää vain oman kansallisen tuotantomme vaatimuksista. MTK katsoo, että sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden, erityisesti liha- ja maitotuotteiden, tuontia, joiden tuotannossa on käytetty menetelmiä, joita emme salli omassa kansallisessa eläinten hyvinvointilaissa, ei tulisi sallia.

Valmistelun aikana eri intressitahot ovat käyneet kriittistäkin julkista keskustelua. MTK näkee sen kuitenkin tärkeänä ja olennaisesti lakivalmisteluun liittyvänä ilmiönä. Julkiset kannanotot ja yhteiskunnallinen debatti tulee kuitenkin pohjautua tosiasioihin ja tieteelliseen tutkimukseen. MTK katsookin, että luonnoksessa on nyt pystytty suhteellisen riippumattomasti huomioimaan maatalousyrittäjien ja kotieläintuotannon jatkuvuuden kannalta olennaiset seikat. MTK katsoo, että nyt lausunnoille tullut lakiluonnos on kotieläintuotannon kannalta kokonaisuutena tarkasteltuna tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Tuotantoeläinten pito ja kotieläintalous on ollut lakivalmistelun keskiössä alusta asti. Valta-osa suomalaisista luottaa kotimaisen tuotannon vastuullisuuteen. Puhtaan normittamisen sijasta olisi rakentavaa ottaa valmisteluun mukaan selkeämmin kotimaisen elintarviketuotannon strategiset tavoitteet. MTK esitti jo aikaisemman hallituksen esityksen lausuntokierroksella, että eläinlähöiset indikaattorit otettaisiin tehokkaampaan käyttöön eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa sekä virallisen valvonnan työkaluna. Teurastamolla lihantarkastuksen tekemät eläinten hyvinvoinnarviot nyt uudessa lakiluonnoksessa ovat askel eteen-päin ja teoriassa tarkoituksenmukaista, mutta jättää tuottajan oikeusturvan heikoksi, kun riittävää tutkimusnäyttöä toimenpiteitä aiheuttaville raja-arvoille ei ole vielä saatu.

Toimivat ja saatavilla olevat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut ovat korvaamaton osa kotieläintuottajan keinovalikoimaa kyetä huolehtimaan eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista ja kehittämään tuotantoaan paremmin huomioimaan hyvinvointinäkökulmat. MTK korostaakin eläinlääkäripalveluiden saatavuuden turvaamista, ml. kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina sekä tuotantoeläinten terveydenhuolto, kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin. Palveluiden saatavuus on olennainen osa vastuullista ja eettistä kotimaista kotieläintaloutta.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

Eläinten hyvinvointilaki vaikuttaa voimakkaasti kotimaiseen kotieläintuotantoon ja sen tulevaisuuteen ja onkin yksi tärkeimmistä kotieläintuotantoamme ohjaavista säädöksistä. Eläinten hyvinvoinnin lisäksi on huomioitava erityisesti kotieläintuotannon jatkuvuus ja lain vaikutus kotimaisen elintarviketuotannon toimivuuteen. Uusi laki ei saa heikentää kotimaisen tuotannon kilpailukykyä tai lisätä eläinperäisten tuotteiden tuontia. MTK-EP katsookin, että luonnoksessa on pystytty huomioimaan edellä mainitut seikat suhteellisen hyvin.

Hyvinvointilain ympärillä käyty runsas keskustelu on positiivinen ilmiö ja olennainen osa lain valmisteluprosessia. MTK-EP painottaa kuitenkin, että on erittäin tärkeää, että lakiluonnos pohjaa määräyksensä faktoihin ja tieteellisissä tutkimuksissa todettuihin tuloksiin. MTK-EP suhtautuu kriittisesti karjuporsaiden kirurgisesta kastratiosta luopumiseen lakiesityksessä esitetyllä tavalla. Muutostarvetta emme

kiistä, mutta sian- lihan tuotantoon, markkinoihin ja vientiin merkittävästi vaikuttavasta asiasta kuuluisi tehdä kunnollinen selvitys, jollainen ei onnistu riittävän kattavasti luonnoksessa esitellyllä aikataululla ja valmistelulla.

MTK-Etelä-Savo:

Eläinten hyvinvointi on useimmissa tapauksissa kiinni niiden omistajien hyvinvoinnista. Hyvinvoiva ihminen pystyy huolehtimaan parhaiten eläintensä hyvinvoinnista, olipa sitten kyse tuotantoeläimestä, lemmikistä tai vaikkapa metsästykseseen käytettävistä eläimistä. Lähtökohtaisesti parhaat ja nopeimmat tavat parantaa eläinten hyvinvointia ovat vapaaehtoisia. Tuotantoeläinten kohdalla tähän liittyy vahvasti talous ja eläinten pitoon liittyvät kustannukset. Kun maatalouden kannattavuus on heikolla tasolla, tarkoittavat lainsäädännön kautta asetettavat vaatimukset yleensä aina lisäkustannuksia ilman, että niille saadaan kompensatiota. Mikäli lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, seuraa siitä kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiselle.

Käytäntö on osoittanut, että maatalouden tuotteita ostava teollisuus tai muu taho ei pääsääntöisesti maksa parempaa tuottajahintaa, mikäli lainsäädännöllä edellytetään eläinten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, joista aiheutuu kustannuksia. Vastaava tilanne on kaupan osalta, joka ei maksa teollisuudelle tai muulle tavarantoimittajalle parempaa hintaa niiden tuottamista tuotteista, vaikka niiden raaka-aineiden tuottamiselle on asetettu lainsäädännöllä tai vapaaehtoisestikaan esimerkiksi tuontituotteita merkittävästi tiukempia vaatimuksia. Suomessa saa myydä kuluttajille tai tarjota julkisissa ruokapalveluissa elintarvikkeita, joiden raaka-aineiden tuotantomenetelmät ovat Suomessa kiellettyjä. Suomalaisten elintarvikkeiden korkeat vaatimukset menevät ns. kaupan-tekijäisinä kaupalle ja kuluttajille. Eläinten hyvinvointi on jokaisen maatalouden harjoittajan velvollisuus ja etu. Hyvinvoiva eläin tuottaa paremmin. Vaatimuksia eläinten hyvinvoinnista ei voi kuitenkaan erottaa reaalia maailmasta – eläinten hyvinvoinnista aiheutuvat kustannukset on myös otettava huomioon. Tätä ei nykyinen elintarvikeketju tee eikä ole näköpiirissä, että tähän olisi tulossa muutosta.

Edellisen perusteella Suomessa onkin viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin sekä myös lainsäädännöllisiin menettelyihin, joilla koko elintarvikeketju saadaan osallistumaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen niin, että siitä aiheutuvat kustannukset tulevat huomioiduksi.

Keskeinen yksittäinen tekijä eläinten hyvinvoinnissa on eläinlääkintäpalvelujen saatavuus ja laatu. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että koko maassa luodaan toimintaympäristö ja järjestelmät sekä niitä tukeva ja velvoittava lainsäädäntö, joilla varmistetaan tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelut vuoden jokaisena päivänä ja jokaisena vuorokauden aikana sekä varmistetaan niiden kohtuulliset kustannukset.

MTK Häme:

Eläinten hyvinvointilaila luodaan pohja korkealaatuiselle suomalaiselle kotieläintuotannolle. Sen pohjalta luodaan lisäarvoa ja kilpailuetua, jolla varmistetaan asiakkaiden luottamus. Samanaikaisesti on kuitenkin huolehdittava siitä, että lakiin kirjatut korkeammat standardit eläinten hyvinvointiin liittyen eivät mahdollista sellaisten kotieläinperäisten elintarvikkeiden tuontia, jotka on tuotettu menetelmillä, joita suomalainen lainsäädäntö ei omalta tuotannolta sallisi. Lisäksi on tärkeää huomioida, että korkeammasta standardista aiheutuu aina lisäkustannuksia. Lakimuutoksesta aiheutuvat kustannusvaikutukset on huomioitava täysimääräisesti tukipolitiikassa sekä muutostarpeisiin on varattava riittävä siirtymäaika.

Eläinten hyvinvointilain tarkoitus on vahvistaa eläinten hyvinvointia. MTK Häme ry katsoo, että lakiluonnos on kotieläintuotannon kannalta kokonaisuutena tarkasteltuna tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Lain toimeenpanon yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää huolehtia tulkintojen yhdenmukaisuudesta ja toimijoiden tasavertaisesta kohtelusta. MTK Häme ry kannattaa tuottajista, valvojista ja neuvojista koostuvan lautakunnan perustamista tuottajien oikeusturvan toteutumiseksi. Lautakunnan avulla voidaan parantaa

valvontojen laatua ja samalla kehitetään toimintatapoja sekä parannetaan luottamusta viranomaisten ja tuottajien välillä. Lisäksi olisi hyvä kirjata lakiin, että valvontatilanteessa eläimen omistajalla on oikeus avustajan käyttöön.

Lain tarkoituksen toteutumiseksi on tarpeen huolehtia eläinlääkäripalveluiden saatavuudesta kaikkialla Suomessa kaikkina vuorokauden aikoina kohtuullisin kustannuksin.

MTK Kaakkois-Suomi:

MTK-Kaakkois-Suomi toteaa, että lakiesitys vaikuttaa kotieläintuotantoon merkittävästi. Toimialalla tehtävät investoinnit ovat pitkävaikutteisia ja ne tehdään useiksi vuosiksi eteenpäin. Tuotantoon kehittäville tiloille lain hyväksyminen ja sen myötä varmuus lain vaatimuksista on erityisen tärkeää heidän suunnitellessaan tulevaisuuttaan.

Toimialan kustannukset ovat nousseet huomasti tuottajahintojen polkiessa paikoillaan tai jopa alentuessa. Tulevan lain tulee ottaa huomioon myös tuotannon talous eikä laki saa heikentää kotimaisen kotieläintuotannon kilpailukykyä. Maatalouden kannattavuus on heikko, ja lainsäädännön kautta asetettavat vaatimukset merkitsevät yleensä lisäkustannuksia ilman, että niille saadaan kompensatiota. Mikäli lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, seuraa siitä kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiselle. Huolestuttavaa on, jos kotimaisen tuotannon rajat asetetaan niin ahtaalle, että tuotanto maassamme hiipuu ja maahan tuodaan sen sijaan tuotteita, joiden tuotanto ei täytä kotimaisen tuotannon vaatimuksia.

Mielestämme on tärkeää, että lainsäädännön valmistelu pohjautuu tieteelliseen tutkimukseen.

MTK Lappi:

Vuoden 1996 eläinsuojelulaki oli säädettäessä kunnianhimoinen, mutta aika on tuonut aiheesta runsaasti uutta tietoa ja yleiset asenteet eläinten kohtelusta ovat muuttuneet. Julkisuudessa on kerrottu, kuinka eläinsuojelujärjestöt haluavat Suomeen maailman parhaan eläinten hyvinvointilain, mutta niin haluamme myös me kotieläintuottajat. Lain valmistelun aikana keskustelu on ollut ajoittain repivääkin, mutta lopputulos on tasapainoinen ja ottaa hyvin huomioon niin tuotanto- kuin lemmikkieläintenkin tarpeet.

Jokainen kotieläintuottaja tietää, että hyvinvoiva eläin tuottaa parhaiten ja eettisesti kestävä kotieläintuotanto on myyntivalttimme. Siksi kiitämmekin siitä, että lakiluonnos ottaa huomioon jo arkisena käytäntönä olevat toimmemme, kuten vaikkapa kivunlievityksen nupoutuksissa. Laki on kuitenkin aina vain minimitaso eläinten hyvinvoinnille. Lain tulee kuitenkin olla avoin tulevaisuuden innovaatioiden hyödyntämiselle, se ei saa rajoittaa alan kehittymistä.

Suomessa kotieläintuotannon kannattavuus on ollut jo pitkään heikkoa ja viimeisen vuoden aikana hallitsemattomasti nousseet tuotantokustannukset ovat sitä entisestään heikentäneet. Yrittäjillä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia laajamittaisiin eläinten hyvinvointia edistäviin investointeihin. Liian tiukat säädökset johtaisivat kotimaisen tuotannon romahtamiseen ja sitä kautta tuonnin kasvuun. Siksi onkin tärkeää, ettei lainsäädännöllä entisestään heikennetä maatalouden kannattavuutta ja siten kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Siksi katsommekin, että sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuonti, joiden tuotannossa on käytetty menetelmiä, joita emme salli omassa kansallisessa eläinten hyvinvointilaissa, tulisi estää.

Tärkeä osa kotieläintuottajien oikeusturvasta on se, että lakia tulkitaan ja sovelletaan kaikkialla samalla tavoin. Siksi käytetyt termit on avattava yksiselitteisesti, mitä tarkoittaa esim. parsinavetta, että tilapäinen tai pysyvä pitopaikka. Yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi esitämme, että säädettäisiin eläinten

hyvinvointilautakunnan perustamisesta. Se käsittelee lain tulkinnan kipukohtia ja valvonnan ristiriitaisuuksia antaen näistä suosituksia. Lautakunnan kokoonpanoon kuuluisi myös kotieläintuottajien edustaja.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin edellytys on hyvinvoivat tuottajat sekä toimivat ja ympäri vuorokauden saatavilla olevat eläinlääkäripalvelut.

MTK Keski-Pohjanmaa:

Kotieläintuottajien omistuksessa olevien eläinten hyvinvointi on kehittynyt merkittävästi. Eläinten hyvinvointiin tehdyt investoinnit ovat olleet suuria sekä yleisesti että tilatasolla. Nyt lausunnolla oleva luonnos eläinten hyvinvointia koskevasta lainsäädännöstä on oltava sisällöltään sellainen, että se luo vakaan kehityspolun eläinten hyvinvoinnille ja sen kehittämiseksi myös tulevaisuudessa. Seuraaviin investointipäätöksiin tarvitaan selkeä lainsäädäntö, joka edistää sekä eläinten hyvinvointia, että kotieläintuottajien toiminnan kannattavuutta ja heidän omaa hyvinvointiaan.

Laki uudeksi eläinten hyvinvointilaksi ei saa johtaa ongelmiin suomalaisessa kotieläintaloudessa, eikä eläinperäisten tuotteiden tuonin kasvuun.

Yleisesti voidaan todeta, että lakiluonnon on kokonaisuutena tarkoituksenmukainen ja perusteltu, mutta tässä lausunnossa esiteltäviä yleisiä ja yksityiskohtaisia asioita tulee vielä lakiluonnoksessa huomioida.

Yleisesti lakiluonnoksessa tulisi kotieläintuottajien oikeusturvan varmistaminen olla yhtenä punaisena lankana. Luonnoksessa on tarkoituksen mukaisia edistysaskeleita esimerkiksi teurastamoilla tapahtuva hyvinvoinnarvio, mutta sen toimeenpanemiseksi ei ole riittävästi tutkimustietoa. Tämänkaltaisen tiedonpuute lakiluonnoksessa heikentää kotieläintuottajien oikeusturvaa. Vastavia oikeusturvaa horjuttavia esityksiä on muissakin kohdin. Laissa huomioitu eläinten omistajien oikeusturva lisää lain hyväksyttävyyttä, mikä edistää entisestään eläinten hyvinvointia.

Eläinten hyvinvoinnin kivijalka on niiden omistajien hyvinvoinnin lisäksi toimivat eläinlääkäripalvelut. Painotamme, että eläinlääkäripalveluiden saatavuus on varmistettava kohtuullisin kustannuksin kaikin keinoin kaikkina aikoina kaikkialla Suomessa. Saatavuus koskee niin eläinten kiireellistä avun tarvetta kuin säännöllistä tuotantoeläinten terveydenhuoltoa. Eläinlääkäreiden koulutuspaikkoja on lisättävä ja kuntia on autettava eläinlääkäreiden palkkaamisessa. Tämä varmistaa osaltaan myös uuden eläinten hyvinvointilain jalkautumisen ruohonjuuritasolle kuntiin eläinten omistajille.

MTK Pirkanmaa:

Kotieläintuotannon kansallinen vaikutus on merkittävä ja eri maakunnissa sen merkitys alueen alkutuotannossa huomattava. Jatkuvässä muutoksessa oleva ala on pystynyt pitämään kiinni kansainvälistikin vertailtuna korkeista hyvinvointikriteereistään ja samaan aikaan tehostamaan tuotantoa merkittävästi. Tuotantoeläimiin perustuvaa taloutta ei voida harjoittaa yhteiskunnallisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävällä tasolla ilman toimivaa lakia eläinten hyvinvoinnista. Kansallisista säädöksistä se on kotieläinten pitäjän näkökulmasta yksi tärkeimmistä ja nyt lausunnolla oleva luonnos on suurimmaksi osaksi sisällöltään tarkoituksenmukainen ja tavoitteiltaan kannatettava. Tässä lausunnossa haluamme kuitenkin nostaa vielä esiin lakiluonnoksessa erityisesti huomioitavia asioita.

Eläinten hyvinvoinnin ja vaatimusten kustannustason tulee olla tasapainossa. Investointien näkökulmasta alalla tarvitaan nyt vakautta ja ennakoitavuutta pitkälle tulevaisuuteen, jotta edistetään myös eläinten hyvinvoinnista vastaavien yrittäjien omaa hyvinvointia. Kotimaisen tuotannon kilpailukykyä kärsiessä kasvava tuonti voi lisääntyä maista, joissa kotieläintuotannolle asetetut vaatimukset eivät täytä omiamme.

Suhtaudumme karjuporsaiden kirurgisen kastraation kieltämiseen esitetyssä muodossa kriittisesti, sillä valmistelu tuntuu hätäisesti tehdyttä ja jättää sen markkinavaikutukset viennin osalta arvioimatta. Ajankohta sinällään tarpeelliselle ja kannatettavalle muutokselle on väärä. Vapaaehtoisten laatu-järjestelmien kehittäminen riittävässä ajassa on kustannuskriisissä kamppailevan tuotannon tulevaisuuden kannalta parempi tapa.

MTK ry:n jättämässä lausunnossa esitetty vaatimus monijäsenisen lautakunnan perustamisesta valvontojen ja tarkastusten tulkintojen yhtenäistämiseksi on mielestämme yrittäjän oikeusturvan edistämiseksi kannatettava. Ilman lainsäädännöllistä pohjaa tälle viranomaisista, neuvojista ja tuottajista koostuvalle ohjaavalle toimielimelle, emme voi tehokkaasti edistää yrittäjien tasapuolista kohtelua ristiriitaisissa tapauksissa. Viranomaisvalvonnan laatu-järjestelmän kehittäminen olisi myös tarpeellista.

Tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelut tulee eläinten hyvinvoinnin ja tuotannon kehittämisen vuoksi säilyttää kaikkina vuorokaudenaikoina ja joka puolella Suomea vähintään yhtä toimivina kuin ne ovat nyt, kohtuullisin kustannuksin. Tämä tarkoittaa eläinlääkäreiden koulutuspaikkojen lisäämistä ja tarvittaessa kuntien tukemista virkojen säilymiseksi. Tuotantoeläinlääkärien työkuorma on tällä hetkellä merkittävä ja terveyshuollon toimivuus uuden lain mukaisesti on varmistettava.

Tässä lausunnossa on viitattu monessa otteessa omistajan/yrittäjän oikeusturvaan eläinten hyvinvointia koskevilla asioilla. Pirkanmaalla on tehty tuottajien hyvinvoinnin edistämiseksi pitkäjänteistä työtä, ja vuosien saatossa kotieläintilallisten ongelmat ovat tässä työssä ylikorostuneet. Eläinten hyvinvointi on kokonaisuus, jota yhteisesti kehittämällä meillä on tilaisuus korjata samalla myös niiden hoitajien hyvinvointia. Vain terveiden hoitajien käsissä voidaan kasvattaa terveitä eläimiä. Kustannusten nousua täytyy voida kompensoida hyvinvointiin kohdennettujen korkeampien investointitukien kautta.

MTK Pohjois-Karjala:

Kotieläintaloudella on Pohjois-Karjalan maataloudelle erittäin suuri merkitys. Maatalouden myyntituloista 74 % tulee nautakarjaloudesta ja 4 % siasta ja kananmunista. Eläinten hyvinvointi ja siihen liittyvä lainsäädäntö vaikuttaa siten Pohjois-Karjalan maatalouden tulevaisuuteen ja menestymiseen jatkossa.

Lainsäädäntö asettaa minimitason eläinten hyvinvoinnin vaatimuksille. Suomen kansallinen ja yritys kohtaiset eläinten hyvinvointiohjelmat ovat jo 20 vuoden ajan ylittäneet lainsäädännön tavoitteet eläinten tuotanto olosuhteissa. Tämän pitäisi olla kilpailutekijä suomalaiselle kotieläintuotannolle. Ongelma on kuitenkin se, että hyvä hyvinvoinnin taso ei ole siirtynyt tuottajille maksettaviin hintoihin.

Tiedämme, että merkittävä osa tuoduista kotieläintuotteista tuotetaan alemmilla eläintenhyvinvoinnin vaatimuksilla kuin kotimainen tuotanto. Eläintenhyvinvointilain uudistuksen yhteydessä tulee huolehtia siitä, että Suomessa myytäviltä kotieläintuotteilta edellytetään sama minimitaso, kuin mitä suomalaiselta tuotannolta vaaditaan. Tämä on myös yksi tärkeistä tavoitteista toivottavasti tulevalle ruokapaneelille, jonka tehtävänä tulee olla oikeudenmukaisen kilpailuympäristön aikaan saaminen suomalaiselle kotieläintuotannolle.

Eläinten hyvinvointi riippuu suoraan niiden hoitajien hyvinvoinnista. Tuotantoeläinten kohdalla tuotannon taloudellinen kannattavuus heijastuu suoraan ihmisten ja eläinten hyvinvointiin. Tuotantokustannukset ja työpalkka mukaan lukien pitää pystyä maksamaan yrittäjälle, muutoin on mahdotonta lisätä uusia kustannuksia tiloille lainsäädännön kautta. Elintarvikkeiden halpuuttaminen ja polkumyynti ovat suurimpia syitä tilojen taloudellisiin ongelmiin. Talousahdinko taas johtaa jaksamisongelmiin, joka näkyy suoraan eläinten hoidossa ja hyvinvoinnissa. Parasta mitä eläinten hyvinvoinnille voitaisiin nyt tehdä olisi säätää laki, joka estää epäterveen kilpailun ja polkumyynnin ruokamarkkinoilla.

Kun maatalouden kannattavuus on heikolla tasolla, tarkoittavat lainsäädännön kautta asetettavat vaatimukset yleensä aina lisäkustannuksia ilman, että niille saadaan kompensatiota. Kun vapaaehtoisia toimenpiteitä siirretään lakisäätöksiksi, häviää tiloilta oikeus EHK korvaukseen, joka edelleen lisää taloudellista ahdinkoa.

Käytäntö on osoittanut, että maatalouden tuotteita ostava teollisuus tai muu taho ei pääsääntöisesti maksa parempaa tuottajahintaa, mikäli lainsäädännöllä edellytetään eläinten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, joista aiheutuu kustannuksia.

Vastaava tilanne on kaupan osalta, joka ei maksa teollisuudelle tai muulle tavarantoimittajalle parempaa hintaa niiden tuottamista tuotteista, vaikka niiden raaka-aineiden tuottamiselle on asetettu lainsäädännöllä tai vapaaehtoisestikaan esimerkiksi tuontituotteita merkittävästi tiukempia vaatimuksia. Suomessa saa myydä kuluttajille tai tarjota julkisissa ruokapalveluissa elintarvikkeita, joiden raaka-aineiden tuotantomenetelmät ovat Suomessa kiellettyjä. Suomalaisen elintarvikkeiden korkeat vaatimukset menevät ns. kaupantekijäisinä kaupalle ja kuluttajille.

Edellisen perusteella Suomessa onkin viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin sekä myös lainsäädännöllisiin menettelyihin, joilla koko elintarvikeketju saadaan osallistumaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen niin, että siitä aiheutuvat kustannukset tulevat huomioiduksi.

MTK Pohjois-Savo:

Kotieläintaloudella on Pohjois-Savon maataloudelle suuri merkitys. Maatalouden myyntituloista 61 % tulee maidosta ja 21 % lihasta. Eläinten hyvinvointi ja siihen liittyvä lainsäädäntö vaikuttaa siten suuresti Pohjois-Savon maatalouden tulevaisuuteen ja menestymiseen jatkossa. Lainsäädäntö asettaa minimitason eläinten hyvinvoinnin vaatimuksille, monessa kohtaa eläinten hyvinvoinnin taso ylittää tiloilla minimitason alan omien tuotanto-olosuhteiden ja tuotanto vaatimusten kautta. Hyvä taso eläinten hyvinvoinnissa pitäisi olla kilpailutekijä suomalaiselle kotieläintuotannolle. Ongelma on kuitenkin se, että hyvä hyvinvoinnin taso ei ole siirtynyt tuottajille maksettaviin hintoihin vaan suomalainen tuotanto kilpailee samoilla hinnoilla tuonin kanssa. Tiedämme, että merkittävä osa tuoduista kotieläintuotteista tuotetaan alemmilla eläintenhyvinvoinnin vaatimuksilla kuin suomalainen tuotanto.

Eläintenhyvinvointilain uudistuksen yhteydessä tulee huolehtia siitä, että suomessa myytäviltä kotieläintuotteilta edellytetään sama minimitaso, kuin mitä suomalaiselta tuotannolta vaaditaan.

Eläinten hyvinvointi on riippuvainen niiden omistajien hyvinvoinnista. Hyvinvoiva ihminen pystyy huolehtimaan parhaiten eläintensä hyvinvoinnista, olipa sitten kyse tuotantoeläimestä, lemmikistä tai vaikkapa metsästyksen käytettävistä eläimistä. Tuotantoeläinten kohdalla tuotannon kannattavuus heijastuu suoraan ihmisten ja eläinten hyvinvointiin. Suurimmat ongelmat tulee silloin, kun tuotannon talous romahtaa. On tärkeä huolehtia siitä, että kotieläintuotannon taloudellinen kannattavuus on kunnossa. Tällä hetkellä suurin haaste on heikko kannattavuus. Tämä jää hyvin vähälle eläinten hyvinvointi lain perusteluissa ja ohjauskeinoissa ja siinä kuinka elinkeino voi sopeutua uusiin lain vaatimuksiin. Suomessa tulisi lainsäädännöllä ohjata, että elintarvikkeita ei saa myydä alle tuotantokustannusten, kuten nyt tapahtuu lihan ja maidon osalta. Asialla on suora yhteys myös eläinten hyvinvointiin.

Lähtökohtaisesti parhaat ja nopeimmat tavat parantaa eläinten hyvinvointia ovat vapaaehtoisia. Tuotantoeläinten kohdalla tähän liittyy vahvasti talous ja eläinten pitoon liittyvät kustannukset. Kun maatalouden kannattavuus on heikolla tasolla, tarkoittavat lainsäädännön kautta asetettavat vaatimukset yleensä aina lisäkustannuksia ilman, että niille saadaan kompensatiota.

Mikäli lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, seuraa siitä kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiselle.

Käytäntö on osoittanut, että maatalouden tuotteita ostava teollisuus tai muu taho ei pääsääntöisesti maksa parempaa tuottajahintaa, mikäli lainsäädännöllä edellytetään eläinten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, joista aiheutuu kustannuksia.

Vastaava tilanne on kaupan osalta, joka ei maksa teollisuudelle tai muulle tavarantoimittajalle parempaa hintaa niiden tuottamista tuotteista, vaikka niiden raaka-aineiden tuottamiselle on asetettu lainsäädännöllä tai vapaaehtoisestikaan esimerkiksi tuontituotteita merkittävästi tiukempia vaatimuksia. Suomessa saa myydä kuluttajille tai tarjota julkisissa ruokapalveluissa elintarvikkeita, joiden raaka-aineiden tuotantomenetelmät ovat Suomessa kiellettyjä. Suomalaisten elintarvikkeiden korkeat vaatimukset menevät ns. kaupantekijäisinä kaupalle ja kuluttajille.

Eläinten hyvinvointi on jokaisen maatalouden harjoittajan velvollisuus ja etu. Hyvinvoiva eläin tuottaa paremmin. Vaatimuksia eläinten hyvinvoinnista ei voi kuitenkaan erottaa reaali maailmasta – eläinten hyvinvoinnista aiheutuvat kustannukset on myös otettava huomioon. Tätä ei nykyinen elintarvikeketju tee eikä ole näköpiirissä, että tähän olisi tulossa muutosta.

Edellisen perusteella Suomessa onkin viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin sekä myös lainsäädännöllisiin menettelyihin, joilla koko elintarvikeketju saadaan osallistumaan eläinten hyvinvoinnin edistämiseen niin, että siitä aiheutuvat kustannukset tulevat huomioiduksi.

MTK Pohjois-Suomi:

Eläinten hyvinvointilaki on kotimaisen tuotantoeläintalouden ja kotieläinten pidon kannalta yksi tärkeimmistä kansallisista säädöksistä, jossa säädetään lain tasolla eläinten pidosta tuotantotarkoituksessa sekä eläimen omistajan vastuista ja velvollisuuksista. Laki tulee vaikuttamaan voimakkaasti kotimaiseen kotieläintuotantoon ja sen tulevaisuuteen. Kotieläintuottajien investoinnit tehdään useiksi vuosiksi eteenpäin ja tilanne on ollut epävarma, mitkä tulevat olemaan lainsäädännön vaatimukset liittyen mm. eläinten pitopaikkaan liittyen. Jotta kotieläintalouden investointipäätökset etenevät, tarvitaan nyt työrauhaa.

Kotieläintuotannon kustannukset ovat nousseet rajusti ja on tärkeää, että tuleva eläinten hyvinvointilaki on tasapainoinen. Lain tulee edistää eläinten hyvinvointia, mutta se ei saa heikentää suomalaisen kotieläintuotannon kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Lainsäädännön kehittäminen ja byrokratia eivät saa johtaa suomalaisen kotieläintuotannon ahdinkoon ja sen seurauksena eläinperäisten tuotteiden tuonin kasvuun. Korostamme, että voimme säätää vain oman kansallisen tuotantomme vaatimuksista. Sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuontia, joiden tuotannossa on käytetty menetelmiä, joita emme salli omassa kansallisessa eläinten hyvinvointilaissa, ei tulisi sallia.

Eläinten hyvinvointilainsäädännön tulee ennakoida uudet mahdolliset innovaatiot ja eläinten hyvinvointia parantavat tekniset ratkaisut ja tulevaisuuden sovellukset, niin että niiden käyttöönotto on joustavaa ja mahdollista ilman raskasta säädösmuutosprosessia. Säästöjen ei tule rajoittaa tarpeettomasti alan kehitystä ja siihen liittyvää tutkimusta.

Tuotantoeläinten pito ja kotieläintalous on ollut lakivalmistelun keskiössä alusta asti. Valtaosa suomalaisista luottaa kotimaisen tuotannon vastuullisuuteen. Puhtaan normittamisen sijasta olisi rakentavaa ottaa valmisteluun mukaan selkeämmin kotimaisen elintarviketuotannon strategiset tavoitteet. Eläinlähöiset indikaattorit tulisi ottaa tehokkaampaan käyttöön eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa sekä virallisen valvonnan työkaluna. Teurastamalla lihantarkastuksen tekemät eläinten hyvinvoinninarviot nyt uudessa lakiluonnoksessa ovat askel eteenpäin ja teoriassa tarkoituksenmukaista, mutta jättävät tuottajan oikeusturvan heikoksi, kun riittävää tutkimusnäyttöä toimenpiteitä aiheuttaville raja-arvoille ei ole vielä saatu.

Toimivat ja saatavilla olevat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut ovat korvaamaton osa kotieläintuottajan keinovalikoimaa kyetä huolehtimaan eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista ja

kehittämään tuotantoaan paremmin huomioimaan hyvinvointinäkökulmat. Olemme erittäin huolissamme eläinlääkäripalveluiden saatavuudesta MTK Pohjois-Suomen toiminta-alueella Pohjois- Pohjanmaan ja Kainuun maakunnissa ja korostamme näiden turvaamista, ml. kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina sekä tuotantoeläinten terveydenhuolto, myös kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin. Se on olennainen osa vastuullista ja eettistä kotimaista kotieläintaloutta.

Haluamme huomauttaa, että kaikessa lainsäätämässä ja näin ollen myös eläinten hyvinvointia koskevassa lainsäädännössä tulee välttää tulkinnanvaraisuutta. Tunnistamme tämän haasteen ja sen, että siltä ei voida täysin välttyä. Eläimen omistajan oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi, hyvän hallintotavan varmistamiseksi ja myös valvontaviranomaisten työn laadun varmistamiseksi kaikkea tulkinnanvaraisuutta tulee välttää.

MTK Satakunta:

Nyt käsillä oleva luonnos eläinten hyvinvointilaista on kotieläintalouden näkökulmasta yksi merkittävimmistä kansallisista säädöksistä. Toimiva eläinten hyvinvointilaki takaa sen, että Suomessa pystytään jatkossakin ylläpitämään yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää kotieläintaloutta.

Jotta kansainvälisesti vertailtuna korkeita eläinten hyvinvointikriteereitä voidaan jatkossakin ylläpitää, kotieläintaloutta harjoittavat tilat tarvitsevat ennakoitavuutta investointipäätösten tueksi. Investoinneilla parannetaan niin eläinten kuin eläinten omistajien hyvinvointia. Investointeja uskalletaan tehdä sitä enemmän, mitä pidemmälle tulevaisuuteen niiden käyttöaika on turvattu. Uusien vaatimusten sekä niiden aiheuttamien kustannusten tulee olla tasapainossa. Jos vaatimukset ovat tuottajille liian kalliita toteuttaa, suomalaisen tuotannon kilpailukyky muihin maihin nähden kärsii.

Eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimisen yksi kulmakivi on toimivat eläinlääkäripalvelut, joiden saatavuus on taattava kaikkina vuorokaudenaikoina kaikkialla Suomessa, kohtuullisin kustannuksin. MTK-Satakunta haluaa korostaa, että niin kiireellinen eläinlääkäriapu kuin tuotantoeläimien terveydenhuoltokin ovat tärkeitä asioita vastuullisen ja eettisen kotieläintalouden kannalta.

Toinen tärkeä kulmakivi eläinten hyvinvoinnin varmistamisessa on lomituspalveluiden saatavuuden turvaaminen. Jos tuottajan jaksaminen on vaakalaudalla, myös eläinten hyvinvointi voi olla vaarassa. Tuottajien jaksamista voidaan tukea ennen kaikkea hyvillä lomituspalveluilla.

Yrittäjien oikeusturvan edistämiseksi sekä alueellisesti yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi MTK-Satakunta esittää, että eläinten hyvinvointilakiin lisätään vaatimus monijäsenenisen lautakunnan nimeämisestä. Lautakunnassa tulisi olla edustettuna viranomaiset, neuvojat ja kotieläintuottajat, ja sen tehtävä olisi käsitellä valvonnassa ja sen tulkinnassa esiin tulleita ristiriitaisuuksia ja epäselvyyksiä. Lautakunnalle lainsäädännössä asetettu rooli varmistaa, että lautakunnan yhteinen kanta ohjaa valvontaviranomaisia yhtenäisempiin tulkintoihin.

MTK Varsinais-Suomi:

Kotimainen eläintuotanto on merkittävä maaseudun elinvoimaisuudelle ja monimuotoisuuden ylläpidolle kaikkialla Suomessa alueiden tuotantosuurtaeroista huolimatta. Jatkuva muutos on haastanut alaa, mutta maataloilla on pystytty pitämään kiinni kansainvälisestikin vertailtuna korkeista hyvinvointikriteereistä, osin jopa kannattavuuden kustannuksella. Selvää on, että kotieläintuotannossa tulee huomioida eläinten hyvinvointi, jonka ylläpito edellyttää toiminnan taloudellista kannattavuutta. Toteamme lain eläinten hyvinvoinnista olevan yksi merkittävimmistä tuotantoa ohjaavista tekijöistä kotieläintuottajan näkökulmasta. Lainsäädännön tulee mahdollistaa kestävä ja eettinen tuotanto niin, että kotimainen tuotanto voi jatkossakin olla kilpailukykyinen ja tehokas. Lainsäädännöllä ei saa näivettää kotimaista tuotantoa ja siten ohjata

kulutusta tuontituotteisiin, pikemminkin tulisi pyrkiä edellyttämään tuotavilta tuotteilta samoja tuotantokriteerejä. Kannattavan ja eettisen tuotannon näkökulmasta nyt lausunnolla oleva luonnos on isoilta osin tarkoituksenmukainen ja siten tavoitteiltaan kannatettava. Tiloilla päätökset tehdään pitkäksi ajaksi ja alaan kohdistuvien vaatimusten ennakoitavuus tuo varmuutta. Toimintaa ohjaavien lakien selkeys ja alan erityispiirteiden tunnistus kannustaa investoimaan eläinten hyvinvointia edistävään tuotantoon kannattavuuskriisinkin aikana.

Oikeuskanslerin virasto:

Pidän hyvin perusteltuna, että eläinten hyvinvoinnin turvaamisesta ja hyvälle eläinpidolle ja – hoidolle yleisesti asetettavista vaatimuksista säädetään mahdollisimman ajantasaisessa yleislainsäädännössä. Tällöin lainsäädäntö määrittelee ja heijastaa yhteiskunnassa yleisesti omaksuttuja käsityksiä eläinten kohtelusta ja kunnioittamisesta itseisarvoisina tuntevina olentoina. Kansanvaltaisuuden ja oikeusvaltion periaatteiden mukaisesti näiden käsitysten tulee heijastua eläimiin liittyvien toimintojen harjoittajien oikeuksiin ja velvoitteisiin mahdollisimman selkeän ja ymmärrettävän lainsäädännön kautta. Eläinten hyvinvointi koskee laaja-alaisesti ihmisiä ja yrityksiä näiden arjen toiminnoissa. Siksi lainsäädännön ajantasaisuuteen, selkeyteen ja ymmärrettävyyteen tulee tämän lainsäädäntökokonaisuuden yhteydessä kiinnittää erityistä huomiota. Tämän vuoksi eläinten hyvinvoinnista annettavan lain suhteen Euroopan unionin nykyiseen ja todennäköiseen tulevaan lainsäädäntöön tulisi olla mahdollisimman selkeä ja helposti havaittava. Samoin pidän perusteltuna sitä, että esimerkiksi eläintarhojen vahvemmassa roolista luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelemisessa säädetään uudessa laissa. Tältä osin lakiehdotus toteuttaa myös perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeutta välittömästi, kun taas eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi on välillisesti merkitystä ympäristöperusoikeuden kannalta.

Oikeutta Eläimille:

Hallituksen esitys uudeksi eläinlaiksi on pahasti puutteellinen. Se ei puutu juuri mihinkään edes kaikkein vakavimmista eläintuotannon ongelmista ja se jättää ylivoimaisesti suurimman osan lain vaikutuspiirissä olevista eläimistä vaille parannuksia.

Luonnosehdotuksen mukaan lain tarkoitus on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Edelleen sen tarkoituksena on lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.

Suurin osa tuotantoeläimistä on broilereita. Lakiehdotus ei ole tuomassa parannuksia broilerin kasvatustiloihin, joita voidaan pitää tuotannossa käytettävistä maaeläimistä kaikkein heikoimpina.

Vielä broilereitakin paljon suurempi eläinryhmä, jonka suojeluun laki vaikuttaa, on teollisessa kalastuksessa pyydettyvät kalat, kuten silakat ja kilohailit. Laki sallisi edelleen näiden eläinten lopettamatta jättämisen, toisin sanoen niiden kuoleman hitaasti kitumalla.

Muutoksia ei ole ehdotettu myöskään turkistarhojen, lihasikojen eikä kalakasvattamoiden oloihin.

Ylivoimaisesti suurin osa tuotantoeläimistä jää uudessa lakiehdotuksessa ilman parannuksia. Erityisen ongelmallista on se, että vaille parannuksia jäävät juuri ne tuotantoeläinryhmät, joiden kärsimys on todennäköisesti kaikkein suurinta.

Lakiehdotus sisältää vakavia sisäisiä ristiriitoja. Lain periaatteet ja tarkoitus vesittyvät lähes täysin, eikä laki tällaisenaan toteuta tarkoitustaan kaikkien eläinten suojelusta. Eläimillä tulee olla mahdollisuus seurata lajille ominaisia käyttäytymistarpeita kaikessa eläintenpidossa.

Lähes kaikissa eläintuotannon muodoissa liikkumisen rajoittaminen tai liian suuri kasvatustiheys sekä virikkeettömyys tekevät tämän kuitenkin mahdottomaksi.

Jotta laki kykenisi

- estämään eläinten tarpeettoman kärsimyksen (6 §)
- turvaamaan eläinten hyvän hoidon, lajinmukaiset olot ja liikunnantarpeen (20 §)
- eläimille turvaamaan tarkastusvelvollisuuden toteutumisen (22 §)
- turvaamaan sairaan eläimen hoidon (23 §)
- estämään kärsimystä aiheuttavan jalostuksen (25 §) ja
- takaamaan muiden periaatetason vaatimusten toteutumisen on edellä mainittuihin puutteisiin puututtava.

Tällaisenaan lakiehdotus on perustavalla tavalla epäonnistunut tehtävässään, ja se tulee palauttaa valmisteluun niin, että lähtökohtana on aidosti eläinten hyvinvoinnin parantaminen.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

Eläimen hyvinvoinnin kannalta avainasia on eläimen kyky toteuttaa lajityypillisiä käyttäytymistarpeitaan. Ihmisen hoidossa olevan eläimen osalta näitä tarpeita joudutaan lähes väistämättä rajoittamaan niin tuotantoeläinten kuin lemmikkieläinten kohdalla. Lakiluonnoksessa haetaan linjoja tämän rajoittamisen laadulle ja laajuudelle. Varsinaisia parannusehdotuksia suhteessa olemassa olevaan säätelyyn on itse lakitekstissä varsin vähän. Lakiluonnos sisältää kuitenkin mittavat asetuksenantovaltuudet hyvinvointikysymysten yksityiskohtaisemmalle säätelylle eläinlajeittain. Näin lakiluonnos mahdollistaa eläinten hyvinvointia koskevan säädännän kokonaisvaltaisen kehittämisen parempaan suuntaan. Tulevien asetusten valmistelutyössä tulee huomioida poronhoidon näkemykset ja tarpeet, jotka tätä lakiluonnosta valmistelevassa taustatyössä jäivät vähälle huomiolle. Porotalouden edustus tulee ottaa mukaan kaikkiin poroja koskevien asetusten valmisteluprosesseihin riittävän varhaisessa vaiheessa.

Näin voidaan varmistaa, että myös porojen hyvinvointikysymykset huomioidaan asetusvalmistelussa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

Lain perustavoite on selkeästi ollut edistää eläinten hyvinvointia sekä parantaa eläinten kohtelua ja kunnioitusta. Tämä on kiitettävää, mutta äärimmäisen valitettavaa on se, että monin kohdin asetukset sekä laji- ja tuotantoeläinکوhtaaiset lisäykset heikentävät merkittävästi tavoitetta eläinten paremmasta kohtelusta ja hyvinvoinnista. Vaikka lakiesitykset perusteissa sanotaan, että tavoitteena on ollut ottaa huomioon uusimmat tutkimukset eläinten hyvinvoinnista sekä käyttäytymisestä, sallii laki edelleen liikkumista voimakkaasti rajoittavat, kivuliaat, tuskalliset ja liiallista kärsimystä aiheuttavat tuotanto- ja teurastustavat kuten porsimishäkit, iglukasvatuksen, turkistarhauksen, hiilidioksiditainnutuksen sekä rapujen keittämisen elävältä vain muutamia epäkohtia mainitaksemme.

Lakiluonnos ei tällaisenaan turvaa tuotantoeläimille edes välttämättömien tarpeiden tyydyttämistä, kuten jatkuvaa vedensaantia.

Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittujen eläinlajien rajaaminen pääosin kesyeläimiin on hyvä ratkaisu. Ongelmallista on kuitenkin se, että vaikka laissa määritellään myös ne nisäkäs- ja lintulajit, joita tällä hetkellä pidetään tuotantoeläiminä tai tarhataan tuotantotarkoituksiin, niin muiden eläinten, kuten kalojen ja selkärangattomien eläinten pitoa tuotantoeläimenä ei millään tavalla rajoitettaisi. Ns. positiivilistan käyttöönotto tulisi ulottaa paitsi kaikkiin tuotantoeläimiin (kalat ja selkärangattomat mukaan lukien) myös lemmikkieläimiin.

Monet nykyisin lemmikkeinä tai harrastuksena pidettävistä eläinlajeista ovat sellaisia, että niiden hyvinvointia ihmisen hoidossa on vaikeaa tai jopa mahdotonta varmistaa. Erityisesti eksoottisten eläinten käyttäytymistarpeista, sairauksista, terveydenhoidosta ja kognitiivisista kyvyistä ei ole riittävästi tutkittua tietoa, jonka perusteella niiden hyvinvointi voitaisiin aina turvata edes asiantuntijoiden toimesta.

Eksoottisiin lemmikki- ja harrastuseläimiin liittyy monia ongelmia kuten eläinten itsensä hyvinvoinnin puutteet, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus (zoonoosit ja vaaralliset eläimet), vieraslajit, eläinten pyynti luonnosta, biodiversiteetin kapeneminen, salakuljetus ja rikollisuus. Nämä ongelmat johtavat eläinten kärsimykseen ja ympäristöongelmiin ja aiheuttavat kustannuksia valtioille.

Eksoottisten eläinten omistamista ja myymistä voidaan säädellä ja ongelmia estää monella tavalla, mutta helpoin, selkein ja kustannustehokkain tapa tähän on ns. positiivilista, eli lakiin kirjattu lista sallituista (eksoottisista) lemmikkieläimistä. Positiivilistan käytöstä on hyviä kokemuksia mm. Belgiassa ja Luxemburgissa, ja Alankomaissa listaa työstetään paraikaa. Useat muut EU-maat selvittävät listan käyttöönottoa.

Positiivista lakiluonnoksessa on lemmikkieläinten lisääntymistä, jalostusta sekä tunnistusmerkintää koskevat vaatimukset jotka antavat mahdollisuuden puuttua mm. pentutehtailuun sekä populaatiokissaongelmaan. Koulutuksessa painotetaan positiivista vahvistamista ja väkivaltaiset koulutuksen apuvälineet kielletään. Sen sijaan alueita tulisi edelleen velvoittaa korvaamaan löytöeläinten kuljetuskustannukset löytölään. On käsittämätöntä että vaikka kuntia velvoitetaan huolehtimaan alueen löytöeläimistä, ei eläinten kuljetuskustannukset kuitenkaan kuuluisi kuntien vastuulle.

Positiivista on myös laajennettu ilmoitusvelvollisuus viranomaisille ja kolmannelle sektorille. Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen takaa eri toimijoille nopeamman mahdollisuuden reagoida tilanteissa joissa paitsi ihmisten- myös eläinten hyvinvointi tai turvallisuus on vaarassa.

Positiivilistan käyttöönotossa tulee huomioida jo nyt maassa olevien ja mahdollisesti maahan luvattomasti salakuljetettujen ei listalle kuuluvien eläinten hyvinvointi. Näiden eläinten kohdalla tulee mahdollistaa eläinten hyvän elämän jatkuminen. Eläinsuojelujärjestöllä ja viranomaisella tulee olla mahdollisuus uudelleensijoittaa haltuunotettu eläin myös siinä tapauksessa, että se ei täytä positiivilistan kriteerejä, jos tämä voidaan tehdä turvaten eläimen hyvinvointi.

Luonnonvaraisten eläinten osalta pidämme hyvänä että kunnat velvoitetaan vastaamaan kärsivien eläinten lopetuskustannuksista. On myös hyvä, että luonnonvaraisten eläinten hoito siirtyy ilmoitusmenettelyyn.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat ry

PSTK:n mielestä nyt lausunnolla oleva hyvinvointilakiehdotus on kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen ja perusteltu. PSTK toivoo, että hyvinvointilakiehdotus hyväksyttäisiin ja saataisiin käytäntöön nopeasti lainsäädäntöympäristön vakiinnuttamiseksi.

PSTK näkee, että lakiluonnokseen on tuotu monta eläinten hyvinvoinnille tärkeää asiaa, mutta kuitenkin laki edelleen keskittyy enemmän eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja muihin mitattaviin parametreihin, kuin eläimen hyvinvointiin. On ymmärrettävää, että laissa tulee olla selkeästi tulkittavia kehyksiä toimivan ja yhdenmukaisen valvonnan mahdollistamiseksi, mutta luonnokseen ei ole tuotu edellytyksiä hyvinvoinnin tason tai sen edistymisen arvioimiseen. Valvonnan tulkintoja haetaan usein myös lain perusteluista, ja siksi näiden perustelujen tulee olla selkeitä ja puolueettomia. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee mahdollistaa elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittäminen ja käyttöönotto. Laki ei ole hyvinvoinnin mittari, vaan eläinpidolle asetettu minimitaso.

PSTK:n mielestä luvattomat tunkeutumiset tuotantoeläintiloihin tulee viedä kotirauhan rikkomisen piiriin tai määritellä eläinsuojelurikoksina uudessa eläinten hyvinvointilaissa. 2000-luvulla tuotantoeläintiloille on

kohdistunut yhä enemmän tuotantoeläinlajien vastustajien tiloille tunkeutumisia, salakuvausiskuja ja eläimiin kohdistuvia tuhotöitä, kuten Kalajoella toukokuussa 2020 tehdyssä turkistilaiskussa. Tunkeutumisissa rikotaan piittaamattomasti tilahygieniamääräyksiä ja teoilla on aiheutettu eläintautien ja zoonoosien leviämiskätkä, mitä ei voi hyväksyä.

Lakiluonnoksen yleisperusteluiden kohdassa 2.1.2 todetaan että "eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten aina sisältää tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää". Muotoilu on hyvin syyllistävä, ja esitetäänkin, että se muotoillaan seuraavasti: "Kaikki eläintenpito, sekä tuotantotarkoituksessa että lemmikkinä, sisältää aina tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa eläinten hyvinvointia heikentävästi."

Poliisihallitus:

Yleisenä huomiona todettakoon, että laki perusteluineen on varsin hyvin ja kattavasti kirjoitettu ja selkeyttää merkittävästi nykyistä käytäntöä.

Poliisin toimintaympäristö on eläimiin kohdistuvan valvonnan ja rikosten osalta valtakunnallisesti monimuotoinen. Pääasiassa haja-asutusalueilla on sekä laajamittaista, että pienimuotoista tuotantoeläimiin liittyvää toimintaa, ja kaupunkiympäristöissä runsaslukuisesti koti- ja seuraläimiä. Haja-asutusalueilla poliisin toiminnassa korostuu pikemminkin valvontatoimi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Vakavien eläinsuojelurikosten osalta kaupunkiympäristöissä, erityisesti pääkaupunkiseudulla korostuvat eläinten laittomaan maahantuontiin, lakiesityksessäänkin mainittuun pentutehtailuun sekä muuhun kansainväliseen toimintaan liittyvät rikokset ja uhat. Valtaosa Suomeen saapuvasta laivamatkustajaliikenteestä tapahtuu Helsingin satamien kautta, ja pääkaupunkiseutu on tärkeä kohdemarkkina-alue laillisesti ja laittomasti maahan tuoduille koti- ja seuraläimille.

Lakiehdotuksesta on poistettu aiempaan ehdotukseen sisällyntynyt maakunnan velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella, koska se edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa. Poliisihallitus toteaa, että mainittu poisto maa- kunnista on perusteltu, mutta katsoo, että velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella tulisi säätää aluehallintoviraston tai kuntien tehtäväksi. Tarkemmat perustelut on kirjattu jäljempänä asiaa koskevien lakipykäliden perusteluihin.

Lakiehdotuksessa löytöeläinten hoidon järjestäminen ehdotetaan nykyiseen tapaan kuntien tehtäväksi. Lakiehdotuksesta on poistettu maakunnille suunniteltu velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoaikaan. Kuljetuksen järjestämisestä aiheutuisi kunnille lisä- kustannuksia nykytilaan verrattuna. Poliisihallitus katsoo, että velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoaikaan tulisi säätää kuntien tehtäväksi. Poliisilla ei ole oikeutta periä eläimen omistajalta tai pitäjältä korvausta eläimen talteenotosta ja kuljetuksesta. Kunnille tämä oikeus ollaan säätämässä, jolloin Poliisihallitus katsoo perustelluksi myös kuljetusvelvollisuuden säätämisen kuntien tehtäväksi. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kirjaus kunnille aiheutuvista lisäkustannuksista on osittain perusteeton, sillä kunnat voisivat periä talteenotoista aiheutuneita kuluja eläinten omistajilta tai pitäjiltä. Tarkemmat perustelut on kirjattu jäljempänä asiaa koskevien lakipykäliden perusteluihin.

PSAVI:

Eläinsuojelulain uudistus on tarpeellinen ja esitetty laki selkiyttää huomattavasti voimassa olevaa lainsäädäntöä ja tuo helpotusta lainsäädännön tulkintaan. On hyvä, että esitetyssä laissa eläinten hyvinvoinnista painotetaan jo nykyisessä lainsäädännössä olevan kivun ja kärsimyksen välttämisen lisäksi eläinten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Pykälät ovat pääosin selkeästi muotoiltuja. Pykäliden perusteluihin

on saatu kaivattua tarkennusta ja yksityiskohtaisia ja selkeitä esimerkkejä nykylainsäädäntöön verrattuna. Pykälät ja niiden perustelut antavat valvontaviranomaiselle hyvät työkalut eläinsuojelutapausten käsittelyyn

Ranuan Seudun Matkailu Oy:

Kannatamme luonnoksessa esiin tuotua tavoitetta eläimen kunnioittamisesta ja itseisarvosta, ja toivomme että nämä periaatteet näkyvät selkeästi sekä lakitekstissä että aikanaan myös lain käytännöntulkinnassa.

Ruokavirasto:

Ruokavirasto pitää positiivisena, että lakiesityksessä on otettu voimassaolevaan lainsäädäntöön verrattuna laajemmalla tavalla huomioon eläimen hyvinvointi.

SEEL ry:

Tavoitteita

Seura- ja harrastuseläinten ja niiden omistajien oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu.

Lakia valvovien viranomaistahojen puolueeton valvonta.

Luopuminen positiivilistan suunnittelusta.

Luopuminen luonnosta pyydettyjen matelijoiden, sammakkoeläinten ja selkärangattomien täyskiellolle.

Luopuminen luonnosta pyydettyjen akvaariokalojen täyskiellolle.

SEY:

SEY toteaa, että vaikka lakiehdotuksen lähtökohdat ovat modernit ja kiitettävät, lakiehdotuksesta puuttuu useita tärkeitä konkreettisia uudistuksia etenkin tuotantoeläinten kohdalla. Laki esimerkiksi sallisi edelleen sellaiset tuotantomuodot kuin kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatus, lypsylehmien pitkäaikaisen parteen kytkemisen sekä emakoiden pitkäaikaisen häkissä pidon. Nämä tuotantomuodot ovat kuitenkin lain hengen vastaisia ja ne tulee kieltää. Mikäli laki tulee edelleen sallimat nämä kasvatusmuodot, on näille eläimille määrättävä lisää säännöllisiä jaloittelumahdollisuuksia laajemmalla alueella ympäri vuoden. Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee kieltää.

Lakiluonnos kieltää kivuliaiden toimenpiteiden tekemisen ilman asianmukaista kivunlievitystä. Porsaiden kastroinnin osalta säädös on kuitenkin puutteellinen. Lain tulee kieltää rutiininomainen porsaiden kastrointi ja mahdollisen siirtymäajan aikana taata porsaille asianmukainen toimenpiteen aikainen kivun poisto sekä jälkikivun lievitys. Lakia tulee täydentää tältä osin, kun selvitys asiasta valmistuu ennen lakiluonnoksen eteenpäin viemistä.

Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan ja etenkin turkiseläinten kohdalla poikkeussäännös tulee poistaa.

Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu tämän lakikäsittelyn yhteydessä säädettävän pakolliseksi. Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan. Pidämme erittäin kannatettavana myös pentujen

maahantuontikieltoa myyntitarkoituksissa sekä verkkokaupan säätelyä. Verkkokaupan säätelyyn tulisi edelleen lisätä vahva tunnistautumisen.

Pidämme hyvänä, että lakiluonnoksessa on kiinnitetyt huomiota myös kalojen hyvinvointiin. Säännökset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Puollamme sitä, että kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset. Puollamme, että kala tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Näkemyksemme mukaan lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös kerralla saatavaa suurta saalismäärää siirtymäajalla ja tilannetta, jossa sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. Rapujen lopettaminen kiehuvaan vedessä tulee kieltää. Pyydystä- ja päästä kalastus tulee kieltää.

Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten tilanteeseen lakiluonnos ei tuo juurikaan parannuksia. Tämä on selvä heikkous, johon tulee saada muutos. Pykäläkohtaisten muutosehdotustemme lisäksi ehdotamme perustettavaksi luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaa.

Pidämme huolestuttavana sitä, että lakiehdotus sallii elävien eläinten myynnin siten, että eläimet lopetetaan kotioiloissa tavallisten kansalaisen toimesta. Kaikki eläimet tulee näkemyksemme mukaan lopettaa pätevän henkilön toimesta ja asianmukaisin välinein. Täten esimerkiksi eläviä rapuja tai simpukoita ei tulisi myydä kuluttajille.

Lakiehdotuksessa on myös monia muita hyviä ja tärkeitä uudistuksia. Erinomaisia uudistuksia ovat esimerkiksi kieltä lihaksi kasvatettavien nautoja paikalleen kytkettyinä, uusien porsitushäkkien ja uusien parsien kieltä, positiivilistat, sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla ja eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuus jalostuspykälässä. Seura- ja harrastuseläimiä koskevat positiivilistat tulee säätää mahdollisimman pian asetustasolla.

Valvonnan ja puuttumisen osalta pidämme huonona muutoksena sitä, että päivystysaikaista valvontaa ei järjestetä. Tämä on selkeä heikennys edelliseen lakiluonnokseen verrattuna. Selvä heikennys edelliseen lakiluonnokseen on myös löytöeläinten kuljetusvelvollisuuden poistuminen.

Lain rakenteesta huomautamme seuraavaa:

Lain tulisi olla lain tarkoitusta tukeva, selkeä, johdonmukainen, kansantajuinen ja helposti luettava. Nykymuodossaan laki on jäsentelynsä osalta melko sekava. Käytettävyyden ja selkeyden vuoksi esitämme, että eniten sovellettavat säännökset esitetään lain alussa johdonmukaisesti ja turhaa toistoa välttäen.

SHEHVNK:

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinninneuvottelukunta ottaa ohessa yksityiskohtaisesti kantaa vain oman asiantuntemusalueensa eläinten osalta keskittyen erityisesti niihin kohtiin, joissa ehdotus poikkeaa edellisellä lausuntokierroksella olleesta luonnoksesta.

Käyttäytymistarpeiden korostaminen hyvinvoinnin keskeisenä elementtinä on kiitettävää. Iso osa seura- ja harrastuseläimistä on laumaeläimiä, eikä niille *pääsääntöisesti riitä vain näköyhteys toiseen lajitoveriin. Eläimiä olisi kasvatettava nuoresta pitäen niin, että niille olisi mahdollista kehittyä ryhmäkasvatusta mahdollistavat lajille ominaiset toimintamallit.*

Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee tarkastella uudestaan tutkittuun tietoon perustuen.

Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu tämän lakikäsittelyn yhteydessä säädettävän pakolliseksi. Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää ja pyrittävä EU-maiden rekisterien

yhteensopivuuteen. Olisi tehostettava rajavalvontaa, jolla estetään tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan. On kiitettävää, että tullia ehdotetaan eläinsuojeluviranomaiseksi.

Kannatamme myös pentujen maahantuontikieltoa myyntitarkoituksissa sekä verkkokaupan säätelyä. *Verkkokaupan säätelyyn tulisi edelleen lisätä vahva tunnistautumisen. Neuvottelukunnan mielestä nyt ehdotetut kissojen ja koirien kauppaa koskevat pykälät tulisi soveltuvin osin ulottaa koskemaan kaikkia seura- ja harrastuseläinlajeja.*

Erityistä huolta neuvottelukunta kantaa luolakoirien taipumuskokeita ja –harjoituksia varten pidettyjen kettujen hyvinvoinnista. *Mikäli harjoitusketuille ei luoda lajille ominaisia pito-olosuhteita (vrt. eläintarha-asetuksen kettuja koskevat vaatimukset) on elävien kettujen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa lopetettava. Myös mikäli taipumuskokeita ei kielletä, olisi kettujen kokemaa stressiä ja pelkoa pyrittävä minimoimaan säädöksin kokeiden ja harjoitusten aikana.*

Neuvottelukunnan mielestä myös päivystysaikana olisi oltava velvollisuus järjestää eläinsuojeluvalvontaa.

Kannatamme SEYN lausunnon liitteen 1 mukaista lain rakenteen selkeyttämistä, joka edistäisi lain käytettävyyttä ja ymmärrettävyyttä.

SLC:

Beredningen av en lag som ska ersätta den nuvarande djurskyddslagen har pågått i cirka tio år. SLC betonar att det är mycket viktigt att den nya lagen om djurvälstånd träder i kraft från årsskiftet. Husdjursproduktion är mycket långsiktig verksamhet och det är viktigt att husdjursproducenter som investerar i nya produktionsanläggningar, eller utvidgar befintlig husdjursproduktion, vet vilka krav som ställs på djurvälståndet.

Utkastet till lagförslag är grundligt berett och sätter en ny standard för djurs välbefinnande eftersom utgångspunkten för lagen förskjuts från djurskydd till djurvälstånd. Förslagen i utkastet till lagförslag bygger på den bästa tillgängliga vetenskap om djurs beteende och djurets möjligheter att tillfredsställa sitt arttypiska beteende. Om lagen träder i kraft, kommer Finland att ha en av världens absolut bästa ambitioner lagar om djurvälstånd.

Även om det finns ett klart påvisat samband mellan god djurvälstånd och goda produktionsresultat så innebär en lagstiftning med högt ställda krav på djurvälstånd att kostnaderna för husdjursproduktion stiger märkbart. Därför är det av yttersta vikt att lagstiftning som gäller produktionsdjurs utrymmen, skötsel och uppföljning av dessa, är rätt avvägda mot den konkurrens som finns på en öppen livsmedelsmarknad. Om de lagstadgade kraven blir för höga i Finland leder detta till att importerade husdjursprodukter på grund av lägre produktionskostnader tar över marknaden från finländska husdjursprodukter och slutresultatet för djurvälståndet blir negativt. Om en större del av husdjursproduktionen flyttar från Finland till andra länder med betydligt svagare djurvälstånd sjunker djurens välbefinnande totalt sett och då har lagen förfelat sitt syfte. Lag får inte försvaga den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft i förhållande till konkurrentländerna.

Husdjursproducenternas välmående är mycket avgörande för produktionsdjurens välbefinnande. Det är mycket viktigt för husdjursproducenternas rättsskydd att myndighetsövervakningen är saklig, korrekt och fungerar på lika villkor i hela landet. SLC har under lagberedningen och när motsvarande lagförslag, RP 184/2018 rd, förföll efter senaste riksdagsbehandling, föreslagit att det i lagen tas in skrivningar om närnd bestående av representanter för övervakningsmyndigheterna, rådgivningen och lantbruksproducenterna.

Närnden skulle inte utöva myndighetsmakt, utan behandla problematiska situationer som uppstått vid granskning, ge förslag till förbättringar och preciseringar i övervakningspraxis och förbättra förtroendet för myndighetsövervakningen. Eftersom brister som påvisas i en djurskyddsövervakning kan leda till mycket

allvarliga och oåterkalleliga konsekvenser för husdjursproducenterna, anser SLC att djurägarnas rättsskydd förutsätter att den person som utför djurskyddsövervakningar ska vara legitimerad veterinär i Finland.

SLC finner att utkastet till lagförslag är utmanande och kräver en del korrigeringar, men att den lägger en god grund för en modern djurvälstånd.

Stray Dog Cabaret:

Kansakunnan sivistytken taso näkyy siinä miten se kohtelee heikoimpiaan, eläimiään.

Lakiehdotus on eläinten kannalta keskeneräinen. Se ei pyri suojelemaan eläintä tai tuomaan tälle hyvinvointia, lakiehdotus on tehty takaamaan maatalousalalla työskentelevän ihmisen hyvinvointi ja ansaintalogiikka. Tavoitteena on suojata maatalousyritysten oikeutta käyttää eläimiä haluamallaan tavalla tehotuotannossa.

Lakiehdotuksessa on enemmän eläinten hyvinvoinnin kannalta huonoja kuin hyviä uudistuksia. Siksi paneudun lausunnossani nyt vain negatiiviin ehdotuksiin ja vaadin niihin muutosta.

Lakiehdotus ei ole mitenkään tätä päivää eikä varsinkaan tulevaisuutta. Tieteelliset tutkimukset ovat tuoneet meille valtavan määrän tietoa siitä, millaisissa oloissa eläimet kärsivät ja millaisissa taas voivat hyvin. Lakiehdotus ei ota näitä tai muitakaan asiantuntijoiden lausuntoja ja ehdotuksia huomioon.

Lakiehdotus sisältää järkyttävän suuria sisäisiä ristiriitoja. Lain alussa mainituilla periaatteilla ja tarkoituksella ei ole mitään merkitystä kun itse lain sisältöön mennään, laki ei suojele eläimiä. Lajityypillisen käyttäytymisen mahdollisuuden tulee toteutua kaikessa eläintenpidossa. Liikkumisen rajoittaminen tai liian suuri kasvatustiheys sekä virikkeettömyys tekevät tämän mahdottomaksi lähes kaikissa eläintuotannon muodoissa.

Kaikille eläimille olisi turvattu niiden lajityypillinen käytös.

Kaloja ei saa jättää kitumaan hengiltä. Jos karioilla olisi ääni ei yksikään kalastaja pystyisi kuuntelemaan niiden tuskanhuutoja tukehtuessaan. Tämä koskee aivan valtavaa eläinmäärää, joiden on jo kauan aikaa sitten todettu tuntevan kipua.

Broilerien kasvatuserot ovat järkyttävät. Yksilöillä ei ole mitään arvoa ja lintuja kuolee prosessin aikana tuskallisesti. Linnuille tulee myös olla mahdollisuus toteuttaa lajityypillisiä tarpeitaan. Kasvatustiheyttä on pienennettävä, linnuille on tarjottava virikkeitä ja nopeasti kasvavien rotujen käyttö kiellettävä.

Turkistarhaus tulisi kieltää. Suomi kulkee hävettävän perässä tässä asiassa verrattuna moniin muihin Euroopan maihin. Turkistarhausta nyky muodossaan vastustaa 75% suomalaisista. Miksi lakimuutos ei ota huomioon kansalaisten enemmistön mielipiteitä.

Yhtäkään eläintä ei pitäisi enää kahlita liikkumattomuuteen koko elämänsä ajaksi. Eläinten häkkikasvatus tulee lopettaa. Tämä koskee kanoja, sikoja, nautoja ja turkiseläimiä.

Sikoja ei saa kastroida ilman puudutusta. Sikojen kasvatuseroihin tulee saada parannuksia. Emakoiden porsitus- ja tiineyttyshäkit on kiellettävä ja lihasikojen oloja on parannettava.

Eläinten sosiaalisten suhteiden ja käyttäytymistarpeiden huomioimisen tulee olla mukana kaikessa säätelyssä. Jos eläin on kytketty kiinni tai elää liian ahtaasti, ei sen ole mahdollista käyttäytyä lajilleen tyypillisellä tavalla. Parsinavetat tulee kieltää. Sosiaalisten eläinlajien yksittäiskasvatus tulee lopettaa.

Vesipuhvelia ei pidä lisätä tuotantoeläinten listalle. Suomi ei tarvitse lisää vieraslajeja tehotuotannon tai edes pienimuotoisen tuotannon piiriin.

Catch and release -kalastus on kiellettävä kokonaan.

Laissa pitäisi siis ehdottomasti olla määrättyinä ainakin nämä seikat (lista lainattu Animalialta):

- Vanhojen parsinavetoiden käyttökielto.
- Ulkoiluoikeus kaikille lypsylehmille.
- Vanhojen porsitushäkkien käyttökielto.
- Rauhoitus, puudutus ja tehokas kivunhoito kivuliaisiin toimenpiteisiin.
- Kirjaus porsaiden kirurgisesta kastroatiosta luopumiseksi mahdollisimman nopeasti.
- Tiineytyshäkkien kiellon siirtymäaika on lyhennettävä.
- Verkkopohjaisten häkkien käyttökielto.
- Oikeus jatkuvaan sulaan juomaveteen pysyvässä pitopaikassa.

Lisäksi laissa on pidettävä kiinni kaikista sinne nyt kirjatusta parannuksista, kuten uusien porsimishäkkien ja parsinavetoiden kiellosta, jalostuksen tiukennetuista vaatimuksista ja delfinaarioiden kiellosta.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

Lakiluonnoksessa on useita eläinten hyvinvointia nykyisestä parantavia ehdotuksia. Edellisellä lausuntokierroksella olleeseen lakiluonnokseen verrattuna tähän luonnokseen on tehty useita kannatettavia muutoksia. Esimerkiksi uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen kiello sekä vaatimus jatkuvasta vedensaannista ovat erittäin tervetulleita uudistuksia. Perustelujen mukaan tavoiteltiin maailman parasta eläinsuojelulakia. Sellainen tämäkään luonnos ei kuitenkaan valitettavasti ole. Siirtymä eläinsuojelusta eläinten hyvinvointiin tulisi näkyä selkeämmin lain vaatimuksissa, jotta voidaan puhua eläinten hyvinvointilaista. Erityisesti tuotantoeläinten osalta lakiluonnoksessa taloudelliset seikat menevät yhä eläinten hyvinvoinnin edelle. Eläinten hyvinvointilain kanssa eletään seuraavat kymmenet vuodet, joten senkin takia lain muutoksien olisi toivonut olevan nykyistä kunnianhimoisempia. Eläinlääkäriliitto pitää tärkeänä, että eläinten hyvinvoinnista tehtävien tutkimusten tuloksia hyödynnetään jatkuvasti ja lainsäädäntöä päivitetään tarpeen mukaan. Eläinten hyvinvointia ei tule jättää vain nyt säädettävän lain varaan seuraaviksi vuosikymmeniksi.

Varsinkin tuotantoeläinten pidon osalta lakiluonnoksessa on vieläkin merkittäviä puutteita. Esimerkiksi liikunnan osalta on tehty kompromisseja. Lakiluonnoksen mahdollistama tuotantoeläinten pito on myös ristiriidassa pitopaikalle asetettujen vaatimusten kanssa. Lakiluonnoksen mukaan parsinavettojen ja porsimishäkkien käyttö olisi edelleen sallittua niiden käyttöään loppuun. Eläinten hyvinvoinnin parantamisen kannalta on tärkeää, että eläinten liikkumista voimakkaasti rajoittavista ratkaisuksista luovutaan kokonaan riittävän pitkän siirtymäajan kuluessa, eikä niitä voida esimerkiksi peruskorjauksin ylläpitää pitkään. Siirtymäajaksi parsinavetoiden lehmille ja hiehoille tulee säätää ympärivuotinen jaloittelumahdollisuus laidunnuksen lisäksi. Myös pihattolehmille ja hiehoille tulee säätää ulkojaloittelumahdollisuus. Liikkumismahdollisuuksien lisääminen ja parsinavetoista luopuminen parantaa lehmien terveyttä ja pidentää siten niiden käyttöikä ja kestävyyttä. Tämä johtaa eläinten hyvinvoinnin paranemiseen. Samalla se myös minimoi tuotannon ilmastonmuutoksen kannalta haitallisia vaikutuksia, kun eläinyksilöiden vaihtuvuus vähenee ja uusia eläimiä joudutaan kasvattamaan vähemmän.

Emakoiden tiineytyshäkkien kieltäminen määräajan kuluessa on tervetullut uudistus, mutta ehdotettu määräaika on liian pitkä. Uusien porsimishäkkien rakentamisen kiellon lisäksi porsimishäkkien käyttö tulisi kieltää kokonaan esimerkiksi 20 vuoden määräajan kuluessa, sillä mikään porsimishäkkiratkaisu ei takaa emakoiden hyvinvointia, kun ne eivät voi kääntyä ja tehdä kunnolla pesää porsimisen yhteydessä. Kipua aiheuttavien toimenpiteiden osalta porsaiden kastroatiosta tulisi luopua määräajan kuluessa

kokonaan. On hyvä asia, että asiaa selvitetään. Selvityksen valmistuttua sen tuloksen tulee myös vaikuttaa lopulliseen lakiin.

Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan nykyuotoinen turkistarhaus ei voi olla hyväksyttävää uuden eläinten hyvinvointilain nojalla. Asetuksella tulee säätää esimerkiksi siitoskettujen häkkikokoa merkittävästi suuremmaksi ja häkkien on oltava monimuotoisia ja virikkeellisiä.

Lakiluonnos on rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan sekava verrattuna nykyiseen eläinsuojelulakiin ja -asetukseen. Eläinlääkäriliitto kannattaa SEY:n ehdottamaa muutosta lain rakenteeseen. SEY ehdottaa, että ”nykyisen 6 § jälkeen alkaa 3 luku Eläinten pitopaikka, tätä seuraisi 4 luku Eläinten hoito, 5 luku Eläinten kohtelu, 6 luku Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa, 7 luku Luonnonvaraiset eläimet ja 8 luku Löytöeläimet. Nykyiset pykälät 8 §, 9 §, 10 § siirtyisivät luvun 4 Eläinten hoito loppuun, pykälä 25 § siirtyisi 5 luku Eläinten kohtelu alle ja nykyiset pykälät 7 § ja 11 § siirtyisivät uuden luvun 6 alle. 7 lukuun ja 8 lukuun koottaisiin asianmukaiset pykälät. Näin rakennettu laki tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskeisimpien viranomaisten valvonta- ja ratkaisutoimintaa sekä tarjoaisi parhaat mahdolliset välineet myös esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja rikosasioita käsitteleville tuomioistuimille.” SEY esittää ehdottamansa lain rakenteen luettelona lausuntonsa liitteessä.

Pykäläteksteissä puhutaan välillä pelkästä "virastosta", jolloin voi olla tulkinnanvaraista, tarkoitetaanko tällä aluehallintovirastoa vai Ruokavirastoa.

Luonnoksessa tulisi kiinnittää huomiota laajemmin myös muihin kipua aiheuttaviin toimenpiteisiin ja niiden suorittajan pätevytyteen. Esimerkiksi hevosten hammashoitosten tekeminen tulisi rajata vain eläinlääkärinkoulutuksella tehtäväksi. Kipua tuottavia toimenpiteitä tulisi ensisijaisesti välttää kokonaan ja tehdä vain, jos se on välttämätöntä.

Eläinjalostuksesta säädetään luonnoksessa nykyistä tarkemmin, mikä on hyvä asia. Eläinlääkäriliitto huomauttaa, että laki kaippaa rinnalleen kipeästi myös jalostusta tarkemmin säätelevää asetusta sekä soveltamisohjetta samanaikaisesti lain voimaantullessa, jotta valvonta olisi alusta alkaen yhdenmukaista. Eläinlääkäriliitto käsittelee useissa pykälissä. Lakiluonnos heikentäisi kilpailueläinlääkärin asemaa merkittävästi nykyisestä ja kilpailun keskeyttämisestä on tulossa huomattavan monimutkainen prosessi. Eläinten hyvinvoinnille korkeamman riskin aiheuttavissa kilpailuissa tulisi olla viranomaisena toimiva kilpailueläinlääkäri, jolla on todelliset mahdollisuudet puuttua eläinten hyvinvoinnin vaarantavaan toimintaan kilpailun yhteydessä.

Lakiluonnos ei mahdollista hoitoon toimitetun eläimen myymistä, luovutusta tai lopetusta omistajaa kuulematta edes sellaisissa tilanteissa, joissa omistaja selvästi välttelee viranomaista ja on ns. hylännyt eläimensä siten, että se on jäänyt viranomaisen, hoitolan tai yksityishenkilön hoitoon. Tällöin viranomaisen järjestämä eläimen hoitoaika pitkittyy helposti viikoiksi ja siitä syntyvät kustannukset voivat nousta merkittäviksi, kun omistajaa yritetään ensin tavoitella kuulemista varten ja sitten toteutetaan virallinen kuulemismenettely. Tällaisessa tilanteessa eläin tulisi voida myydä tai lopettaa, jos omistajaa ei kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta 2-3 vuorokaudessa ja on ilmeistä, että hän ei halua eläintä takaisin tai kykene siitä huolehtimaan.

Valvonnan kohteiden oikeusturvan kannalta on huolestuttavaa, että muutoksenhakuoikeus väliaikaisiksi katsottavista päätöksistä poistuu. Käytännössä väliaikaisetkin päätökset voivat vaikuttaa merkittävästi yksilön oikeuksiin. Usein väliaikaiseksi tarkoitettu päätös saattaa jäädä voimaan pitkäksi aikaa ja siitä aiheutuvat kustannukset olla korkeita. Eläinlääkäriliitto katsoo, että myös väliaikaisiksi katsottuihin päätöksiin tulisi voida hakea muutosta.

Suomen eläinoikeusjuristit:

Suomen eläinoikeusjuristit ry katsoo, että lakiehdotuksen perusta on vääristynyt ja se on täysin riittämätön turvaamaan eläinten hyvinvointia sekä suojelemaan eläimiä sellaiselta kielteiseltä ihmisen toiminnalta, joka vaikuttaa olennaisesti eläinten elinolosuh- teisiin tai elinmahdollisuuksiin. Lausuntonluonnoksessa eläimen hyvinvointi ei ole, vastoin lain nimeä ja perusteluihin kirjattua, keskeisessä osassa, vaan lain lähtökohta on rakennettu ihmiskeskeisyydelle ja taloudellisille reunaehdoille

Luonnosehdotus toistaa aikaisemmassa hallituksen esityksessä HE 154/2018 vp ol- leen lähtökohdan lain tarkoituksesta. Erotuksena nykyisin voimassa olevaan eläinsuojelulakiin (247/1996), on luonnosesityksessä lain tarkoituksena lisätty eläimen kunnioittaminen. Luonnoksen perusteluissa todetaan, että eläimen kunnioittamisen taustalla on ajatus eläimen itseisarvosta, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Eläimen itseisarvoa ei kuitenkaan ole haluttu nostaa itse lakitekstiin pykälätasolle. Pykälässä ehdotetaan suojeltavaksi eläintä sen hyvinvoinnille aiheutuvalla haitalla, kun nykyisessä laissa eläimiä suojellaan kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Eläimen kunnioitus ei luonnosehdotuksen perustelujen mukaan kuitenkaan muuta eläim- en asemaa Suomessa eikä lähtökohtaisesti suojele eläimen elämää.

Eläimen fyysiset ja psyykkiset tarpeet sekä käyttäytymistarpeet tuodaan useassa kohdassa ehdotusta esiin, mutta tämän jälkeen niihin ollaan säätämässä lukuisia poikkeuksia. Nämä poikkeukset ovat ristiriidassa sekä lain tarkoituksen kanssa että sen tutkimustiedon kanssa, mikä eläinten hyvinvoinnin edellytyksistä on nykyisin olemassa. Lajityypillinen käyttäytyminen on erilaista eri eläinlajeilla. Tärkeimpinä käyttäy- tymispiirteinä voidaan mainita mahdollisuus liikkumiseen ja liikuntaan, kehon hoitamiseen, tutkimis- ja syömisskäyttäytymiseen, leikkiin, hoivaan, sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen tai niistä pidättäytymiseen sekä lepoon lajityypillisellä tavalla. Ihmisten hoidosta riippuvaisten eläinten hyvinvointi edellyttää lisäksi sitä, että eläimillä on oikeus sen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämiseksi kunkin eläinyksilön osalta asian- mukaiseen ja määrällisesti sopivaan ravintoon ja juomaan. Kaikille ihmisen hoidosta riippuvaisille eläimille tulee säätää oikeus pitopaikassaan jatkuvaan vedensaantiin, jolloin eläin voi yksilöllisesti täyttää oman juomantarpeensa. Jäätynneen veden tarjoami- sella ei voida korvata eläimelle jatkuvasti tarjolla olevan juomaveden vaatimusta.

Tuntevat eläimet ovat yksilöitä, joiden hyvinvoinnin vaatimuksia tulee täysimääräisesti kunnioittaa. Eläimen asema yksilönä tarkoittaa velvollisuutta ottaa huomioon kunkin eläimen yksilölliset ominaisuudet. Siksi eläimen riittävä suojele ei täyty pelkästään lajityypillisten tarpeiden toteuttamisella, vaan jokaista eläintä tulee tarkastella myös yksilönä. Siten eläimille tulee säätää lähtökohtaisesti oikeus elämään ja lajityypilliseen käyttäytymiseen sekä oikeus saada perustarpeensa tyydytetyiksi.

Eläinten hyvinvointilaissa tulisi lähtökohtana pitää eläimen elämän suojelemista ja mikäli tämä on ristiriidassa ihmisen tarpeiden kanssa, tulisi intressikonfliktissa noudattaa välttämättömyysperiaatetta. Tällöin eläinten hyvinvoinnin vaatimuksia voitaisiin rajoittaa vain, jos se on välttämätöntä ihmisen tai eläinyksilön tai -lajin selviytymisen turvaamiseksi. Rajoitusten on täytettävä suhteellisuusperiaatteen vaatimukset ja niillä on oltava hyväksyttävä ja painava yhteiskunnallinen tarve. Tämä tarkoittaa sitä, että rajoitusten on oltava niin vähäisiä kuin mahdollista. Rajoitustenkin osalta on kunnioitettava eläinten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin sekä käyttäytymistarpeiden vaatimusten toteutumista. Eläinten pito ei myöskään kaikilta osin vastaa kansalaisten yleistä näkemystä eläinten kohtelusta. Luonnosehdotusta tulee tältä osin korjata siten, että se huomioi eläinten hyvinvoinnin edellytykset täysimääräisesti.

Luonnosehdotuksen lähtökohta ei vastaa sitä, mitä modernilta eläimiä suojelevalta lailta voidaan edellyttää ja jonka tulee eläinten suojelemisen lisäksi edistää yhteiskunnassa ihmisen sekä muiden eläinten välistä suhdetta kunnioittavampaan yhteiselön suuntaan.

Suomen Hevostietokeskus:

Valmisteltu lakiluonnos on hyvä ja kattavasti perusteltu.

Suomen Kalankasvattajaliitto:

Suomen Kalankasvattajaliitto ry pitää esitettyjä tavoitteita yleisellä tasolla hyvinä ja kannatettavina. Suomen Kalankasvattajaliiton näkemyksen mukaan eläinten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja hyvän kohtelun edistäminen on keskeistä viljeltävien kalojen kuten muidenkin tuotantoeläinten kohdalla. Se on eläinten edun lisäksi myös edellytys menestyksekkäälle kalanviljelytoiminnalle ja laadukkaalle elin- tarviketuotannolle.

Suomen Kalankasvattajaliitto katsoo, että esitys turvaa vesiviljelyeläinten hyvinvoinnin ja hyvän kohtelun, mutta muistuttaa kuitenkin, että viljeltävien kalojen ja muiden vesieläinten fysiologia ja elinympäristö poikkeaa oleellisesti muista tuotantoeläimistä. Liitto korostaakin sitä, että vesiviljelyeläinten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja hyvää kohtelua ei voida arvioida samoilla mittareilla kuin maaeläinten.

Myös keinot kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvän kohtelun varmistamiseksi ovat erilaiset. Selvitys- ja tutkimustyötä vesiviljelyeläinten hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin ja keinoihin hyvinvoinnin todentamiseksi on edelleen jatkettava.

Suomen Kennelliitto:

Lakiesitysluonnos on hyvin valmisteltu ja jo valmistelutyön aikana on kuultu monin eri tavoin eri toimijoita. Koirien hyvinvoinnin kannalta ehdotuksessa on monia kiitettäviä asioita. Näitä ovat esimerkiksi vaatimus siitä, että ihmisen hoidossa olevan eläimen tulisi voida toteuttaa eräitä olennaisia käyttäytymistarpeitaan sekä sähkö- ja piikki-pantojen kieltö. On hienoa, että jalostuksen merkitys eläinten hyvinvoinnille on tunnistettu ja Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian sisältöjä on selvästi huomioitu ehdotuksessa.

Kiitämme myös eri viranomaisten valvontavastuiden selkiyttämistä. Lisävaltuudet Tullille eläinten maahantulon valvonnassa ovat tärkeä keino koirien salakuljetuksen ja pentutehtailun torjuntaan. Myös pentutehtaista peräisin olevien koirien ja kissojen kaupan rajoittamiseen pyrkivät säännökset ovat tarpeen. Kaikessa koiran kaupassa ostajan pitäisi pystyä tunnistamaan myyjä samalla tavalla kuin pennun ostaja voi tunnistaa Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimivan kasvattajan.

Lakiehdotuksessa on kuitenkin myös täsmennystä vaativia muotoiluja sekä puutteita. Lisäksi ehdotus sisältää lukuisia kohtia, joissa on jätetty varauksia valtioneuvoston asetukselle. Koska asetusluonnoksia pykäläinen ei julkaistu samanaikaisesti lakiehdotuksen kanssa, lausuntovaiheessa ei ole ollut mahdollista arvioida ja kommentoida kokonaisuutta.

Voimassa olevan eläinsuojelulain tavoin lakiehdotus tunnistaa koiran vain yhtenäisenä lajina. Koiran kohdalla olennaiset käyttäytymistarpeet vaihtelevat kuitenkin roduittain. Lainsäädännössä tulisi huomioida koirien rodunomaiset tarpeet, sillä ilman mahdollisuutta niiden toteuttamiseen koiran hyvinvointi vaarantuu.

Tilastokeskuksen vuoden 2016 kuluttajatutkimuksen tiedon mukaan Suomessa on noin 700 000 koiraa. Näistä Suomen Kennelliiton rekisterissä on yli 500 000. Suomessa on lähes 12 800 kasvattajasitoumuksen allekirjoittanutta koirankasvattajaa, jotka ovat teettäneet ainakin yhden pentueen viimeisen viiden vuoden aikana. Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen allekirjoittaneet koirankasvattajat ovat sitoutuneet edistämään terveiden ja hyväluonteisten, käyttöominaisuuksiltaan, rakenteeltaan ja ulkomuodoltaan rodunomaisten koirien kasvattamista.

Kasvatustoimintaa ohjaavat Kennelliiton yleinen jalostusstrategia ja rotukohtaiset jalostuksen tavoiteohjelmat, joiden tavoitteena on edistää koirien terveyttä ja hyvinvointia. Suomen Kennelliitto on vahvasti mukana ja tunnustettu vaikuttaja kansainvälisessä ja pohjoismaisessa yhteistyössä koirien terveyden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Tarjoamme jatkossa tietotaitoamme sellaisten asetusluonnosten valmisteluun, joilla on merkitystä erityisesti koirien terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä koiranpidolle.

Rajat ylittävän laittoman ja epäeettisen koirakaupan kasvu herättää Euroopan laajuisesti kasvavaa huolta. Pentutehtailun ja eläinten salakuljetuksen valvontaan käytännössä liittyy suuria haasteita. Uuden hyvinvointilain puitteissa tulee varmistaa, että viranomaisilla on tarpeeksi tehokkaat keinot puuttua tällaiseen toimintaan.

Uuden lain tuleekin parantaa valvonnan mahdollisuuksia. On olennaista, etteivät lain ja asetusten yksityiskohdat tee valvonnasta liian vaikeaa, saati mahdotonta. Lisäksi on tärkeää, että viranomaisilla on riittävät resurssit valvontaan ja epäkohtiin puuttumiseksi.

Eläinten hyvinvoinnin edistäminen edellyttää kaikilta lain piiriin kuuluvilta toimijoilta sitoutumista lain tavoitteisiin. Lakiin kirjataan minimivelvoitteet eri toimijoille. Vastuulliset toimijat edistävät eläinten hyvinvointia omavalvonnalla, jolloin eläinten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ovat vielä lakiin kirjattua tiukemmat. Kennelliitto on jo aloittanut eettisen koulutuksen toteuttamisen kokeiden ja kilpaluiden tuomareille, toimitsijoille ja kouluttajille.

Suomen Kissaliitto:

Suomen Kissaliitolla ja sen kansainvälisellä kattojärjestöllä FIFellä on laajalti sääntöjä varmistamassa kaikkien kissojen ja erityisesti kasvatukseen käytettävien kissojen hyvinvointia ja terveyttä. Nämä säännöt sitovat tietysti nykyisin vain jäsenyhdistystemme jäseniä ja Kissaliiton alaisia kasvattajia. Siksi on hieno asia, että eläinten kunnioittamiseen ja hyvinvointiin liittyviä asioita ollaan nyt kirjaamassa laajemmin myös lakiin.

Kissaliitto pitää erittäin positiivisena sitä, että lakiluonnoksen ohessa on myös maininta tulevasta asetuksesta kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä, joka tulee voimaan vuonna 2026. Erityisen positiivinen asia on myös hyvinvointilakiluonnoksen vaatimus siitä, että nisäkkäiden pitäjien on estettävä niiden hallitsematon lisääntyminen. Nämä asiat tulevat olemaan merkittävä parannus vapaana ulkoilevien kissojen kohdalla ja varmasti myös yksi ratkaisu Suomessa vallitsevaan kissakriisiin.

Kissaliitto haluaa muistuttaa, että tammikuussa 2021 Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta pyysi virallisesti kannanotossaan eläinten hyvinvointilain laatijoita kiirehtimään lakia/asetusta, joka kieltää kissan vapaana ulkoilu Suomessa, koska se ei ole turvallista kissalle itselleen. Turvallisuus on tärkeä osa hyvinvointia, joten kannanotossa ehdotettiin eläinten hyvinvointilakiin kirjattavaksi, että kissan vapaana liikkuminen luonnossa on kielletty. Poikkeuksena hyväksyttäisiin ainoastaan kissat, jotka liikkuvat rekisteröidyn alkutuottajan tai hevostallin alueella, ja vapaana liikkuvien kissojen on oltava leikattuja sekä tunnistusmerkittyjä ja rekisteröityjä.

Eläimen kokonaisvaltainen hyvinvointi (fyysinen ja psyykinen) kuten esimerkiksi se, että eläimellä tulisi olla mahdollisuus toteuttaa tiettyjä olennaisia käyttäytymistarpeitaan ja että eläimellä tulee olla oikeus lajinomaiseen ravintoon, on tärkeää olla laissa. Kissa on lemmikkinä vaativa samalla tavalla kuin muutkin lemmikit – kissasta on pidettävä huolta ja se on pidettävä turvassa. Kissalle on järjestettävä tarpeeksi tilaa, virikkeitä, mahdollisuus turvalliseen ulkoiluun (verkotettu tarha, parveke, valjastelu turvallisessa ympäristössä), mutta lemmikkilajina se ei voi olla poikkeus, joka kulkee luonnossa vapaana.

Löytöeläimien osalta Suomen Kissaliitto jakaa SEY:n kannan siitä, että eläinsuojeluvalvonta tulee järjestää myös päivystysaikaan, eläinsuojeluvalvonnan resursseja on lisättävä ja että löytöeläinten kuljetus eläinten talteenottoaikaan on järjestettävä.

Myös Kissaliiton mielestä eläinten itseisarvo on kirjattava lakipykäliin.

Suomen Koirankasvattajat:

Yleisenä huomiona SuKoKa haluaa nostaa esiin esitysluonnoksessa useaan kertaan mainittavan valtioneuvoston asetuksen, jolla voitaisiin antaa tarkempia säädöksiä useaan esitysluonnoksessa esitettyyn pykälään. Laki ja sen nojalla annetut asetukset ovat tarkoitettu luettaviksi yhdessä, sillä asetuksella annetaan lakia täydentävät säännökset. Huomionarvoista on myös se, että lakiin otettavan asetuksenantovaltuuden sisältö tulee olla riittävän tarkasti rajattu ja ilmetä selkeästi laista sekä säänneltävästä asiasta tulee olla riittävät perussäännökset laissa. Koska kyseisellä valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa velvoittavia säädöksiä muun muassa eläinten pitopaik-koihin ja eläinjalostukseen liittyen, kokee SuKoKa, että valtioneuvoston asetusluonnoksen ja esitysluonnoksen tulisi olla lausuttavana samanaikaisesti. Koska lausuttavana on ainoastaan esitysluonnos, ei lausunnon antaja pysty lausunnossaan ottamaan riittävän perusteellisesti kantaa asetuksenantovaltuuteen tai laissa oleviin perussäännöksiin.

Lisäksi SuKoKa haluaa kiinnittää huomiota esitysluonnoksessa esitettyjen säännösten valvontaan. Esitysluonnoksessa on useita pykäläitä, joissa on esitetty laajaa valvontaa vaativaa sääntelyä (esimerkiksi 39 § ja 40 §), mutta esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa siihen, kuka valvontaa harjoittaa ja miten laajasti valvontaa aiotaan suorittaa. Koska kyseessä on eläinten hyvinvointilaki, jonka tarkoituksena on esitysluonnoksen 1 §:n mukaisesti "edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta", tulee laissa säätää niistä valvonnan keinoista, joiden avulla lain tarkoitusta pyritään toteuttamaan. Käytännön muutokset tulevat esitysluonnoksen ja nykyisin voimassa olevan lain välillä olemaan varsin pieniä, mikäli valvonnasta ei anneta tarkempia säännöksiä esitysluonnoksessa. Jäljempänä lausunnossa otetaan kantaa tiettyihin pykäläisiin liittyviin erityisiin valvonnan tarpeisiin.

Suomen Kuntaliitto:

Eläinsuojeluvalvonta on ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla hoidettu niin kutsuttuna valtion toimeksiantotehtävänä, jolloin kunnalle maksettava korvaus kunnan eläinlääkärin suorittamasta valvonnasta on hoidettu aluehallintovirastojen kautta. Eläinsuojeluvalvonnan osalta kustannukset ovat lähes kymmenkertaistuneet viimeisen 10 vuoden aikana. Vuonna 2019 eläinsuojeluvalvonnasta maksettiin kunnille korvauksia noin 4,5 miljoonaa.

Valtio korvaa vain kunnaneläinlääkärien tekemän valvonnan, vaikka eläinsuojeluvalvontaa voivat eläinsuojelulain mukaan tehdä myös terveydensuojelu- valvontaa hoitava viranhaltija ja jossain määrin aluehallintovirastojen valtuuttamat eläinsuojeluvalvojat. Kuntaliiton vuonna 2017 tekemän kyselyn mukaan eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kustannukset kunnille olivat noin 5,3 miljoonaa euroa, joista valtio korvasi 4,8 miljoonaa euroa. Koska kyseessä on valtion toimeksiantotehtävä, tulee sen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset korvata kunnille täysimääräisinä. Eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista kunnan alueella valvovat kunnan eläinlääkärin lisäksi terveydensuojelun valvontaa hoitava viranhaltija (74 §). Kuntaliiton näkemyksen mukaan myös terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan työpanos eläinsuojeluvalvonnassa tulee korvata kokonaisuudessaan kunnille.

Suomen Lammasosuuskunta:

Suomessa lammastuotannon tuotantouuhi määrät ovat laskeneet viimeisen viiden vuoden ajan. Myös lihan tuotanto ja teurastusmäärät ovat vähentyneet. Tuotannon vähentymisen syynä on heikko kannattavuus sekä epävarmuus. Kohonnut petovahinkoriski, lisääntynyt byrokratia, ennätyskellisesti nousseet tuotantokustannukset sekä epävarmuus tulevaisuuden tukipolitiikasta ovat olleet monelle liikaa ja lammastuotantoa on ajettu alas. Eläinten hyvinvointilaki tulee vaikuttamaan voimakkaasti tulevaisuuden kotieläintuotantoon ja toivomme hartaasti, että tuottajien ääntä lakivalmistelussa kuullaan, jotta uusi laki mahdollistaisi ammattimaisen kotieläintuotannon, toisi tuottajille oikeusturvaa eikä jättäisi liian paljon tulkinnan varaa lain tulkitsemiselle.

Suomen Lammasyhdistys:

Suomen Lammasyhdistys ry:ssä katsomme, että nyt lausuttavana oleva lakiluonnos on kokonaisuutena kotieläintuotannon kannalta tarkoituksenmukainen ja perusteltu. Eläimen itseisarvon kunnioittaminen ja hyvinvoinnin edistäminen ovat oleellisen tärkeitä tavoitteita.

Eläinten hyvinvointilaissa säädetään eläinten pidosta sekä eläimen omistajan vastuista ja velvollisuuksista. Laki vaikuttaa voimakkaasti kotimaiseen kotieläintuotantoon ja sen toteutukseen tulevaisuudessa. Kotieläintuotannon kustannusten jatkuvasti noustessa olisi tärkeää, että tuleva laki edistäisi eläinten hyvinvointia heikentämättä suomalaisen kotieläintuotannon kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Katsommekin, että sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden, joiden tuotannossa on käytetty meillä hyvinvointilaissa kiellettyjä menetelmiä, tuontiakaan ei tulisi sallia.

Toimivat ja saatavilla olevat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut vaikuttavat oleellisesti siihen, kuinka eläintenpitäjä kykenee huolehtimaan eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista sekä pystyy kehittämään tuotantoaan paremmin huomioimaan hyvinvointinäkökulmat. Haluammekin korostaa eläinlääkäripalveluiden saatavuuden turvaamista ml. kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina sekä tuotantoeläinten terveydenhuolto kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin. Palveluiden saatavuus on olennainen osa vastuullista ja eettistä kotimaista kotieläintaloutta.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

Suomen luonnonsuojeluliiton mielestä eläinsuojelulain uudistus on pääosin oikeansuuntainen mutta riittämätön.

Suomen Siipikarjaliitto:

Lakiehdotuksen perimmäisenä tarkoituksena on suojella eläimiä huonolta kohtelulta, sairauksilta ja muilta niiden elämää haittaavilta tekijöiltä. Tavoitteena tämä on kannatettava, ja soveltuu niin harraste- kuin tuotantoeläintenkin pitoon. Monilta osin nykyinen eläinsuojelulaki erillisine asetuksineen on vanhentunut. Esimerkiksi eläinten pito-olosuhteiden tarkempi hallinta ja lisääntynyt tutkimustieto ja näiden kautta muuttuneet käytännöt, ovat jo osaltaan edistäneet tuotantoeläinten hyvinvointia. Uuden lainsäädännön tulee mahdollistaa siipikarjaelinkeinojen jatkuvuus ja kannattavuus Suomessa.

Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Eläinten hyvinvointi, joka on koko lakiluonnoksen tavoite, on monitahoinen käsite. Sen määrittelemisessä on haasteita, koska eläinten hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät ja eri tahot painottavat eri asioita kuten terveyttä tai käyttäytymistarpeita. Tulevassa laissa tulisikin olla selkeä määritelmä eläinten hyvinvoinnille, jotta lain tulkinta ja valvonta toimisivat käytännössä. Muutenkin lain perusteluissa tulee todeta se, että laki säätelee eläinten pidolle minimitasoa, mikä ei ole sama asia kuin eläinten hyvinvoinnin taso. Esimerkiksi siipikarjaelinkeinolla on jo nyt käytössään vapaaehtoisia toimia kuten terveydenseurantaohjelma ja tiukat eläintautien torjuntatoimet, joiden ansiosta suomalaisen siipikarjan terveydentila on korkealla tasolla, lääkitystarve vähäinen ja tuotteiden turvallisuus maailman huippuluokkaa. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee antaa jatkossakin mahdollisuus elinkeinojen omien hyvinvointiohjelmien kehittämisen ja käyttöönottoon.

Euroopan komission vuonna 2012 laatimassa strategiassa ehdotettiin EU:n laajuisen eläinten hyvinvointilain säätämistä, jonka tulisi yksinkertaistaa eläinten hyvinvointilainsäädäntöä, vähentää hallinnollisia tehtäviä ja edistää EU-lainsäädännön täytäntöönpanoa. Strategian mukaan laissa asetettavien vaatimusten tulisi perustua eläinten hyvinvoinnista kertoviin indikaattoreihin eikä niinkään eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskeviin

vaatimuksiin. Lakiluonnoksessa on monia eläinten hyvinvoinnille tärkeitä asioita, mutta mielestämme laki keskittyy liikaa eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja siinä mitattaviin parametreihin kuin itse eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Toki lain pitää olla yksiselitteinen ja antaa rajoja, jotta sen toteutumista voidaan puolueettomasti valvoa. Broilerin jalkapohjatulehdusten arviointi on yksi hyvinvointi-indikaattori, jonka kaltaisia eläimeen perustuvia, arvioitavia hyvinvointitekijöitä olisi pitänyt sisällyttää enemmän lakiluonnokseen. Näin laki toteuttaisi paremmin EU-komission strategiaa eläinten hyvinvoinnista, sen mittaamisesta ja parantamisen edellytyksistä.

Eläinten hyvinvointilain tulee olla tarpeeksi yksiselitteinen ja selkeä niin pykäliltään kuin perusteluiltaan, jotta lain toteutumisen valvonta on varmasti samankaltaista valvojasta, ajankohdasta ja maantieteellisestä alueesta riippumatta. Lakien tulkintojen ja valvontaehtoien tulee olla selkeitä, avoimia ja puolueettomia.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

Nykyinen, voimassa oleva eläinsuojelulaki on maailman muuttuessa jo vanhentunut ja on ollut uudistuksen tarpeessa pidemmän aikaa. Olemme iloisia siitä, että lain uudistustyö on vihdoinkin näin pitkällä. Uudistetun lain eläinten hyvinvoinnista tulisi edistää kaikkien eläinten hyvinvointia, niin lemmikkinä pidettävien lajien kuin tuotantoeläinten osalta, kuitenkin mahdollistaen tuotantoeläinlinkeinojen jatkuvuuden ja kannattavuuden Suomessa.

Lakiluonnokseen on tuotu monta eläinten hyvinvoinnille tärkeää asiaa ja luonnos on kokonaisuudessaan perusteltu, mutta kuitenkin laki edelleen keskittyy enemmän eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja muihin mitattaviin parametreihin, kuin eläimen hyvinvointiin. On ymmärrettävää, että laissa tulee olla selkeästi tulkittavia kehyksiä toimivan ja yhdenmukaisen valvonnan mahdollistamiseksi, mutta luonnokseen ei ole tuotu edellytyksiä hyvinvoinnin tason tai sen edistymisen arvioimiseen.

Valvonnan tulkintoja haetaan usein myös lain perusteluista, ja siksi näiden perustelujen tulee olla selkeitä ja puolueettomia. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee mahdollistaa elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittäminen ja käyttöönotto. Laki ei ole hyvinvoinnin mittari, vaan eläinpidolle asetettu minimitaso.

Svenska Österbottens Pältdjursodlarförening rf

Den gällande djurskyddslagen har redan länge varit i behov av en reform och det är bra att reformarbetet har framskridit så här långt efter många förseningar som beror på politiken.

Den nya lagen om djurens välbefinnande bör främja alla djurs välbefinnande, både när det gäller arter som hålls som sällskapsdjur och produktionsdjur, dock så att den nya lagen tryggar kontinuiteten och lönsamheten i produktionsdjursnäringarna i Finland.

För alla producenter inom produktionsdjurssektorn är det av största vikt att lagstiftningsmiljön är uppdaterad och tydlig. Producenterna gör ständigt stora investeringar för sitt företags och djurs välbefinnande, och den öppna lagstiftningen har lett till osäkerhet. SÖP anser att förslaget till lag om djurens välbefinnande i sin helhet är ändamålsenligt och motiverat. SÖP önskar att förslaget till välfärdslag antas och omsätts i praktiken snabbt för att stabilisera lagstiftningsmiljön.

SÖP anser att det i lagutkastet har tagits in många saker som är viktiga med tanke på djurens välbefinnande, men lagen koncentrerar sig dock fortfarande mer på djurets byggda närmiljö och andra mätbara parametrar än på djurets välbefinnande. Det är förståeligt att lagen ska ha tydliga tolkningsramar för att möjliggöra en fungerande och enhetlig tillsyn, men i utkastet har det inte tagits in förutsättningar för att bedöma nivån på välfärden eller hur den framskrider.

Tolknningar av tillsynen söks ofta också i motiveringarna till lagen, och därför ska dessa motiveringar vara klara och opartiska. Den nya lagen om djurs välbefinnande ska göra det möjligt att utveckla och ta i bruk näringens egna välfärdsprogram. Lagen är inte ett mått på välbefinnande, utan en miniminivå för djurhållning.

Syttälaitos:

Syttälaitos pitää hyvänä sitä, että eläinten kohtelua, hoitoa ja pitopaikkaa koskevat säännökset ovat lakiesityksessä voimassa olevaa eläinsuojelulakia täsmällisemmät. Tyypillisesti juuri noita säännöksiä sovelletaan eläinsuojelurikosasioissa, ja aika ajoin rikosasioiden vastaajat ovat vedonneet sääntelyn epämääräisyyteen ja tulkinnanvaraisuuteen. Toki myös nyt käsillä olevaan esitykseen sisältyy tulkinnanvaraisia ilmaisuja, mutta pyrkimys tarkempaan sääntelyyn on rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta kannatettavaa. Ja selvää tietysti on, että tarkempia säännöksiä annetaan esimerkiksi valtioneuvoston asetuksilla.

TEHVNK:

Eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden korostaminen lakiluonnoksessa on neuvottelukunnan mielestä hyvä asia. Esimerkiksi kiitämme sitä, että lihaksi kasvatettavien nautojen liikkumisen rajoittaminen pitämällä niitä parteen kytkettynä on loppumassa siirtymäajalla.

Lakiluonnokseen jää edelleen kuitenkin ristiriitaa lain periaatteiden, erityisesti eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden toteutumisen, ja pitokäytäntöjen välille.

Neuvottelukunta ei ole yksimielinen lakiesitykseen kirjatusta siirtymäaikaajärjestelyistä. Osa pitää siirtymäaikaajärjestelyjä tärkeinä lain tarkoituksen toteutumiseksi, osa pitää siirtymäaikoja liian pitkinä ja ongelmallisina.

Tietosuoja- ja valtuutetun toimisto:

Lainsäädäntöhankkeessa olisi syytä arvioida, miltä osin ehdotettu sääntely kuuluu EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679), tai ns. rikosasioiden tietosujadirektiivin ((EU) 2016/680) ja sitä kautta henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) soveltamisalan piiriin. Yleisellä tasolla voidaan lisäksi todeta, että yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklassa määritelty henkilötiedon määritelmä on laaja. Esityksessä olisi syytä etukäteen pyrkiä tunnistamaan henkilötietojen luonne (onko kyse tavallisista henkilötiedoista vai erityisistä henkilötietoryhmistä) sekä havainnoida mahdolliset henkilötietojen käsittelyn tilanteet. Jos ehdotettu lainsäädäntö edellyttää erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä, voi asianmukaisten suojatakeiden vuoksi olla perusteltua säätää tietosuoja-asetusta yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa erityislainsäädäntöä kansallisesti. Lakiehdotuksiin ei esityksen mukaan kuitenkaan sisältyisi erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä.

Annettaessa henkilötietojen suojaa koskevia kansallisia säännöksiä tulee esityksestä käydä ilmi, mistä kansallinen liikkumavara on johdettu, henkilötietojen laillinen käsittelyperuste mukaan lukien. Esityksessä tulisi yksilöidä se, millä tavoin esitys täsmentää tai täydentää yleistä tietosuoja-asetusta. Olisi hyvä, että esityksen perusteluissa tai muualla hahmotetaan sovellettavien lakien välinen suhde (asetus, kansallinen yleislaki ja erityislaki) siten, että käytännön toimijat saavat selkeän kokonaiskuvan relevantin lainsäädännön osalta. Ehdotettu käsittelyn oikeusperuste tulisi ankkuroida yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan kulloinkin sovellettavaan alakohtaan, jotta käsittelyn oikeusperusteen suhdetta kansalliseen liikkumavaraan on mahdollista arvioida.

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys:

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys haluaa yleisenä kommenttina sanoa, että lakiesityksen edellyttämä eläinten lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistaminen on merkittävää ja eduksi hyvinvoinnin kannalta, ja parannukset eläinten hyvinvointiin johtavat yleensä myös parempaan tuottavuuteen.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

Luonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta on Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry:n mielestä kokonaisuutena perusteltu ja hyvin valmisteltu. Yhdistys kannattaa lämpimästi lain tavoitteiksi kirjattuja eläinten hyvinvoinnin edistämistä ja hyvän kohtelun lisäämistä. TEH ry kuitenkin muistuttaa, että tuotantoeläinten hyvinvointi on voimakkaasti kytköksissä kotieläintuotannon kannattavuuteen ja tuottajan hyvinvointiin. Kun kotieläintuotantoa määrittävää peruslainsäädäntöä uusitaan, tulee myös tuotannon markkinaehtoisuus ottaa huomioon. Kyse ei ole pelkästään ideologisesta lähestymiskulmasta, vaan myös sen vaikutuksesta kokonaisuutena kotimaiseen kotieläintalouteen.

Yhteiskunnassa käsitykset eläinten hyvinvoinnista ovat muutoksessa. TEH ry huomauttaa, että lain säätäjän tulee tukeutua riippumattomiin tutkimustuloksiin uuden lainsäädännön laatimisessa. ”Yhteiskunnassa vallitsevan käsityksen” tulkinta on haasteellista. Se saattaa pohjautua hyvinkin suppean mutta sitäkin kovaäänisemmän tahon tarkoitushakuisiin julkisiin mielipiteisiin. Eläinoikeusliikkeet suhtautuvat lähtökohtaisen kielteisesti koko kotieläintuotantoon ja kaikkeen eläinten hyväksikäyttöön – ajatuksena usein, kun ei siitä päästä kerralla eroon, voidaan sitä vaikeuttaa vähitellen lainsäädännön kautta vedoten moraaliin ja etiikkaan. Valtaosa suomalaisista luottaa kuitenkin kotimaisen kotieläintuotannon vastuullisuuteen, mutta siitä ei pidetä suurta meteliä. Eläinten hyvinvointi on kuluttajille ja tuottajille tärkeää.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry korostaa, että eläinten hyvinvointi ja lainsäädännön minimivaatimukset ovat eri asia. Suomalainen kotieläintuotanto on eurooppalaisittainkin vastuullista ja lainsäädännön täyttymisen valvonta on tehokasta. Vapaaehtoiset laatujärjestelmät varmistavat minimivaatimuksia korkeamman laadun. Tämän erilaisuuden markkinointi mahdollistaa kannattavamman tuotannon kuin juuri minimivaatimukset täyttävä tuotanto. Tälle markkinaehtoisuudelle on jätettävä tilaa, eikä sitä tule säädöksiin romuttaa. Maalaisjärjen käyttö on sallittua: kaikkea ei tarvitse normittaa.

TEH ry kannattaa nyt lakiesityksessä olevia kirjauksia parsinavetoiden ja porsitushäkkien käytön osalta, jolloin olemassa olevat voitaisiin käyttää elinkaarensa loppuun. Parsinavetat ovat katoava tuotantomuoto muutamassa vuodessa, samoin porsitushäkit. Uusinvestoinnit ja rakennekehitys etenevät lainsäädännöstä huolimatta. EU:ssa Suomi on eläinten hyvinvoinnin edelläkävijä.

Lakiluonnoksessa on lukuisia kohtia, joista voidaan myöhemmin antaa tarkempia säännöksiä. Tältä osin tässä vaiheessa jää paljon auki mitä vaikutuksia uusi laki tulee aiheuttamaan käytännössä tuotantoon. Valvonnan toimeenpano ja säädösten tulkinta tulee olemaan oleellista käytännön tuotannon kannalta.

Toimivat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut, ml. päivystyspalvelut ja terveydenhuoltopalvelut, ovat olennaisia, jotta kotieläintuottaja kykenee huolehtimaan eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista ja kehittämään tuotantoaan paremmin huomioimaan hyvinvointinäkökulmat. TEH ry katsoo, että eläinlääkäripalveluiden saatavuuden turvaamisesta kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin tulee huolehtia. Se on tärkeä osa vastuullista ja eettistä kotimaista kotieläintaloutta ja eläinten hyvinvoinnin turvaamista ja edistämistä.

TEH ry haluaa vielä tuoda esiin koirien pentutehtailun ja ulkomaisten katukoirien markkinoiden eläinsuojelulliset ongelmat. Katukoiramarkkinoiden takana on usein pentutehtailu puhtaassa hyötymistarkoituksessa. Esityksessä on nyt kiitettävästi otettu askeleita tällaisten markkinoiden suitsimiseksi.

Yhdistys kuitenkin esittää, että alkuperältään katukoirien tai löytöeläinten tuonti ulkomailta kiellettäisiin eläinsuojelullisin perustein eläinten hyvinvointilaissa.

Turun eläinsuojeluyhdistys

TESY toteaa, että vaikka lakiehdotuksen lähtökohdat ovat modernit ja kiitettävät, lakiehdotuksesta puuttuu useita tärkeitä konkreettisia uudistuksia etenkin tuotantoeläinten kohdalla. Laki esimerkiksi sallisi edelleen sellaiset tuotantomuodot kuin kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatus, lypsylehmien pitkäaikaisen parteen kytkemisen sekä emakoiden pitkäaikaisen häkissä pidon. Nämä tuotantomuodot ovat kuitenkin lain hengen vastaisia ja ne tulee kieltää. Mikäli laki tulee edelleen sallimat nämä kasvatusmuodot, on näille eläimille määrättävä lisää säännöllisiä jaloittelumahdollisuuksia laajemmalla alueella ympäri vuoden. Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee kieltää.

Lakiluonnos kieltää kivuliaiden toimenpiteiden tekemisen ilman asianmukaista kivunlievitystä. Porsaiden kastroinnin osalta säädös on kuitenkin puutteellinen. Lain tulee kieltää rutiininomainen porsaiden kastrointi ja mahdollisen siirtymäajan aikana taata porsaille asianmukainen toimenpiteen aikainen kivun poisto sekä jälkikivun lievitys. Lakia tulee täydentää tältä osin, kun selvitys asiasta valmistuu ennen lakiluonnoksen eteenpäin viemistä.

Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan ja etenkin turkiseläinten kohdalla poikkeussäännös tulee poistaa.

Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu tämän lakikäsittelyn yhteydessä säädettävän pakolliseksi. Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan. Pidämme erittäin kannatettavana myös pentujen maahantuontikieltoa myyntitarkoituksissa sekä verkkokaupan säätelyä. Verkkokaupan säätelyyn tulisi edelleen lisätä vahva tunnistautumisen.

Pidämme hyvänä, että lakiluonnoksessa on kiinnitetty huomiota myös kalojen hyvinvointiin. Säännökset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Puollamme sitä, että kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset. Puollamme, että kala tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Näkemyksemme mukaan lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös kerralla saatavaa suurta saalismäärää siirtymäajalla ja tilannetta, jossa sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. Rapujen lopettaminen kiehuvaan vedessä tulee kieltää. Pyydyistä ja päästä kalastus tulee kieltää.

Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten tilanteeseen lakiluonnos ei tuo juurikaan parannuksia. Tämä on selvä heikkous, johon tulee saada muutos. Pykäläkohtaisten muutosehdotustemme lisäksi ehdotamme perustettavaksi luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaa. Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten auttaminen tulee vastuuttaa selkeästi. Lisäksi kaikille eläimille pitää taata pesimärauha, myös invasiivisille lajeille.

Pidämme huolestuttavana sitä, että lakiehdotus sallii elävien eläinten myynnin siten, että eläimet lopetetaan kotioiloissa tavallisten kansalaisen toimesta. Kaikki eläimet tulee näkemyksemme mukaan lopettaa pätevän henkilön toimesta ja asianmukaisin välinein. Täten esimerkiksi eläviä rapuja tai simpukoita ei tulisi myydä kuluttajille.

Lakiehdotuksessa on myös monia muita hyviä ja tärkeitä uudistuksia. Erinomaisia uudistuksia ovat esimerkiksi kieltäminen pitää lihaksi kasvatettavia nautoja paikalleen kytkettyinä, uusien porsitushäkkien ja uusien parsien kieltäminen, positiivilistat, sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla ja eläinlääkärin

ilmoitusvelvollisuus jalostuspykälässä. Seura- ja harrastuseläimiä koskevat positiivilistat tulee säätää mahdollisimman pian asetustasolla.

Valvonnan ja puuttumisen osalta pidämme huonona muutoksena sitä, että päivystysaikaista valvontaa ei järjestetä. Tämä on selkeä heikennys edelliseen lakiluonnokseen verrattuna. Selvä heikennys edelliseen lakiluonnokseen on myös löytöeläinten kuljetusvelvollisuuden poistuminen.

Lain rakenteesta huomautamme seuraavaa:

Lain tulisi olla lain tarkoitusta tukeva, selkeä, johdonmukainen, kansantajuinen ja helposti luettava. Nykymuodossaan laki on jäsentelynsä osalta melko sekava. Käytettävyyden ja selkeyden vuoksi esitämme, että eniten sovellettavat säännökset esitetään lain alussa johdonmukaisesti ja turhaa toistoa välttäen.

Lain tulisi yksiselitteisestä kieltää kaikkien ihmisen hoitovastuulla olevien eläinten valvoton vapaana ulkoilu. Lisäksi mikäli eläintä ulkoilutetaan vapaana valvotusti tulee eläimen olla sterilisoitu/kastroitu.

Lopuksi toteamme vielä, että maa- ja metsätalousministeriö ei ole oikea taho eläinsuojelulainsäädännön korkeimpana viranomaisena. Toivomme, että eläinsuojelulainsäädäntö ja hyvinvointi viedään toisen ministeriön alle, kuten oikeus-, sisä- tai ympäristöministeriö.

Valio alkutuotanto

Pidämme tärkeänä, että lainsäädäntöä uudistetaan siten, että lainsäädäntö on linjassa yhteisillä markkinoilla kilpailevien maiden lainsäädäntöjen kanssa, jotta kilpailu markkinoilla olisi reilua ja että lainsäädännön ylittävillä, vapaaehtoisilla toimenpiteillä olisi mahdollisuus erottautua.

Lausuntokierroksella oleva luonnos mahdollistaa puitteet kestäväälle ja eläinten hyvinvointia edistävälle maidontuotannolle.

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriö pitää esitystä perusteltuna. Ministeriö toteaa, että esityksen mukaan siinä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten nykyisten resurssien puitteissa.

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö pitää vuodelta 1996 oleva eläinsuojelulakia vanhentuneena ja pitää tärkeänä, että eläinten hyvinvoinnin tilaa, valvontaa ja keinoja puuttua epäkohtiin parannetaan tuotanto- ja kotieläinten sekä luonnonvaraisten eläinten osalta. Ympäristöministeriö tukee lakiluonnokseen vuoden 2018 jälkeen tehtyjä muutoksia, joilla muun muassa kielletäisiin uusien parsinavetoiden käyttöönotto, parannettaisiin lypsykarjan ulkoilumahdollisuuksia, kielletäisiin uusien porsitushäkkien käyttöönotto, säädettäisiin nisäkkäiden ja lintujen jatkuvan vedensaannin turvaamisesta.

On erittäin suotavaa, että eläintä ei enää saisi kytkeä jatkuvasti paikalleen, eikä eläimen liikkumista saisi jatkuvasti rajoittaa. Nisäkkäiden ja lintujen jatkuvan vedensaannin turvaaminen ja kivunlievitys kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä ovat perusedellytyksiä eläinten hyvinvoinnista huolehtimisessa. Vaatimusten tulee koskea kaikkia eläinlajeja ja vaatimuksesta poikkeamisen mahdollisuus tulee sallia vain erityisessä tapauksessa ja silloinkin niin kapea-alaisesti kuin mahdollista.

Det är viktigt att den kommande lagen om djurens välfärd är balanserad och att den ger våra producenter möjlighet att göra långsiktiga investeringar. Lagen skall förebygga djurens välmående, men den får inte försvaga vår konkurrenskraft gentemot producenter i konkurrerande länder. Utveckling av lagstiftning får inte höja våra produktionskostnader eller minska på våra verksamhetsförutsättningar och därmed öka importen av livsmedel.

2. Yleisperusteluita koskevat kommentit

Atria, HKScan, Snellman:

- Yleisperusteluihin on kirjattu yleisiä periaatteita uudesta lakiehdotuksesta, tehdyistä taustaselvityksistä sekä hahmoteltu tulevien asetusten periaatteita. Koska yleisperustelut antavat pohjan uudelle laille ja asetuksille sekä niiden tulkinnoille, haluaisimme tuoda esille muutamia olennaisia huomioita ja lisäyksiä, joiden katsomme olevan merkityksellisiä. Pyydämme huomioimaan, että kommentoimme hallituksen esitystä laiksi eläinten hyvinvoinnista lähtökohtaisesti tuotantoeläinten näkökulmasta.
- Eläinten asema yhteiskunnassa – luvussa (2.2.1.) on syytä käsitellä eläinten hyvinvoinnin riippuvuutta eläintenhaltijan resursseista sekä eläintuotteiden kansainvälistä kauppaa, jotta lain tarkoituksen toteutumisen edellytykset voidaan riittävästi ymmärtää. Ehdotamme siihen seuraavia lisäkappaleita: *Käydystä arvokeskustelusta riippumatta kaikki eläinten pito on säilynyt luonteeltaan tavanomaisena inhimillisenä toimintana, jossa erilaisia tavoitteita pyritään toteuttamaan rajallisin resurssein mahdollisimman hyvin. Moni toimenpide voi yhtä aikaa parantaa eläinten hyvinvoinnin jotakin osa-aluetta, mutta heikentää samalla jonkin muun hyvinvointitekijän toteutumista ja viedä resursseja joltakin hyvinvoinnin kannalta mahdollisesti vielä tärkeämmältä toimenpiteeltä. Esimerkiksi eläinten jaloittelu parantaa liikkumistarpeen tyydyttymistä, mutta johtaa usein eläinten likaantumiseen kuraisissa tarhoissa märkänä aikana. Kun taas jaloittelutarhojen toteuttaminen puhtaanapidon kannalta parhaalla mahdollisella tavalla estäisi samojen resurssien kohdentamisen makuupaikan pehmustamiseen, vaikka siitä aiheutuisi jatkuvasti epämukavuutta, vaurioita ja tarpeettomia poistoja. Myös kissan päästäminen vapaaksi parantaa selvästi sen mahdollisuuksia toteuttaa saalistustarvettaan kaikkiin ajateltavissa oleviin virikkeisiin verrattuna, mutta aiheuttaa taas selvää kärsimystä kissan saaliiksi joutuville eläimille. Eläinten hyvinvoinnin optimointi edellyttää sekä perinpohjaista taloudellista että syvällistä eettistä pohdintaa. Eläintuotteiden kansainvälinen kauppa on mittavaa. Kotimainen tuotanto kilpailee sen kanssa kansainvälisillä markkinoilla. Kansainvälisen kaupan pelisäännöt eivät tällä hetkellä kata eläinten hyvinvointiin liittyviä seikkoja eikä niiden muuttaminen näiltä osin ole tällä hetkellä näköpiirissäkään. Toisaalta on hyvä huomioida, että eurooppalaisen eläinten hyvinvointilainsäädännön valmistelu on hiljattain käynnistynyt. Kotimaisen tuotannon nykyistä tiukempisäätely aiheuttaa ison riskin, että alempien hyvinvointistandardien piirissä tuotettujen tuotteiden suhteellinen markkina-asema paranee ja ne valtaavat markkinaa kotimaiselta tuotannolta. Tämä johtaa siihen, että suomalaisten hyödyntämien eläinten hyvinvoinnin taso heikkenee. Tämä on pystyttävä estämään asettamalla eläinten hyvinvointilainsäädännön vaatimukset yhteneväisiksi koko EU:ssa. Vientialojen kuten sianlihantuotannon säätelyssä on arvioitava toimenpiteiden vaikutus ylipäänsä eläinten eikä pelkästään Suomessa olevien eläinten hyvinvointiin. Jos teemme kansainvälisten asiakkaiden vaatimusten vastaisia säädöksiä kuten sikojen kirurgisen kastraatiokiellon, lopputuloksena on meillä tuotettujen sikojen korvautuminen matalamman tuotantokustannuksen ja kaikin puolin alhaisemman hyvinvointitason sioilla. Säädösvalmistelun aikana on varmistettava, että esimerkiksi sikojen kirurgisen kastroinnin vaihtoehtoiset ratkaisut täyttävät vientimarkkinoiden tarpeet.*
- 4.1.1 luvun toisen luvun alku tulee muuttaa seuraavaan muotoon, koska riittävä turva ja ravitseminen ovat eläimille ensisijaisia tarpeita ja eläimet ovat valmiita luopumaan monesta muusta asiasta niiden varmistamiseksi: *Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitetaan eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat turvallinen ympäristö, riittävä ravinto ja*

eläimen mahdollisuudet sopeutua ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Kaikkien eläinten pito on taloudellista toimintaa, jonka tavoitteena on rajallisten resurssien käyttö tavoitteiden kannalta optimaalisella tavalla. Eri eläintenpitomuotoja ei saa asettaa tämän osalta keinotekoisesti erilaiseen asemaan, vaikka niiden tavoitteet vaihtelevat elinkeinotoiminnasta henkilökohtaisen mielihyvän tai muiden tavoitteiden saavuttamiseen.

- 4.1.1 luvun kolmas kappale 4 on syytä muuttaa seuraavaan muotoon, jotta eläinten hyvinvointia voitaisiin edistää käytännön eläintenpidossa: *Eläinten ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta voi koitua eläimille sekä hyötyjä että haittoja. Yleisesti ottaen eläimet saavat ihmisiltä parempaa turvaa ja runsaampaa ravintoa kuin luonnossa, mutta niiden mahdollisuudet toteuttaa lajityypillisiä käyttäytymistarpeita voivat heiketä. Lain tarkoituksen toteutuminen edellyttää eläimille kohdistuvien hyötyjen edistämistä ja niille syntyvien haittojen torjuntaa hyvin monilla yhteiskunnan aloilla ja kaikessa kanssakäymisessä ihmisten ja eläinten välillä. Eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyttä edellyttää eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta, käytöstä ja muusta vuorovaikutuksesta sekä eläimille että ihmisille koituvaan hyötyyn. Yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat tähän punnintaan kaikkien eläinten osalta, mukaan lukien lemmikit ja harrastetoiminnassa käytettävät eläimet.*
- Ehdotamme lukuun 4.1.1 neljättä ja viidettä kappaletta, jotta eläinten hyvinvoinnin edistämisen realiteetit tulisivat esille: *Eläintenpito on tavanomaista inhimillistä toimintaa, johon käytettävissä olevat resurssit ovat taloustieteen näkökulmasta rajalliset. Eläinten hyvinvoinnin maksimoimiseksi käytettävissä olevat resurssit pitäisi pystyä käyttämään optimaalisella tavalla. Tästä syystä on tärkeää jättää eläinten haltijalle mahdollisimman suuret vapaudet eläinten toteutuvan hyvinvoinnin optimoimiseksi käytettävien resurssien puitteissa. Tarpeettoman yksityiskohtaiset säädökset voivat hyvästä tarkoituksestaan huolimatta johtaa eläinten hyvinvoinnin huonontumiseen käytännössä. Tästä syystä lakiin on kirjattu vain keskeisimmät eläinten hyvinvoinnin perusedellytykset, mikä on otettava huomioon lain nojalla annettavia asetuksia laadittaessa. Eläinten hyvinvointia ei voida edistää tehokkaasti pelkillä kielloilla ja määräyksillä, vaan se edellyttää eläimiä kunnioittavien pitotapojen kehittämistä ja tukemista tarkoitustenmukaisilla kannustinjärjestelmillä, mihin tarvitaan myös julkisen vallan aktiivisia toimia, joista jo käytössä oleva hyvinvointikorvaus on hyvä esimerkki. Lain kirjaukset on tehtävä siten, että ne mahdollistavat tarvittavat kannustimet ja elinkeinon vapaaehtoiset hyvinvointia lisäävät toimet myös jatkossa. Jotta tiukentuvat eläintenpitoon liittyvät vaatimukset eivät johtaisi kulutuksen siirtymiseen edullisempiin, alhaisemmalla hyvinvointitasolla tuotettuihin tuontituotteisiin, säätely- ja tukijärjestelmään on sisällytettävä sellaisia taloudellisia ja viestinnällisiä tukielementtejä, joilla kuluttamiemme tuotteiden hyvinvointitasoa voidaan säilyttää ja kotimaisen eläimiä kunnioittavan tuotannon kilpailukyky voidaan taata. Asia on otettava huomioon maataloustukilainsäädännössä jo ennen tiukentuvien säädösten voimaan tuloa. Luonnonvarakeskuksen (Eläinten hyvinvointikeskuksen) tehtäviin on syytä lisätä kattava tiedotus eläinten hyvinvoinnin eroista kotimaisten ja tuontituotteiden välillä.*
- 4.1.2 luvun ensimmäisessä kappaleessa olevan ”Tämäkään ei ole uutta, sillä tällainen hyöty-haittapunninta on eräs eläinsuojelulainsäädännön kulmakivistä.”-lausheen perään ehdotetaan lisättäväksi seuraava lausetta: *Tässä eettisessä pohdinnassa on otettava huomioon elämän ja eläinten havaittavissa oleva itseisarvoinen pyrkimys elää ja lisääntyä, mitä erilaisimmissa oloissa kaikesta mahdollisesta puutteesta välittämättä. Kotieläinten pitoa ei tule tämän takia rajoittaa kevein perustein, jotta lakiin kirjattava tavoite eläinten kunnioittamisesta voisi toteutua.*
- 4.2.1.1 luvussa esitellään nupoutukseen liittyviä kustannuksia. Siinä yhteydessä tulee puhua eläinlääkäriin sijaan kunnaneläinlääkäristä. Myös kunnaneläinlääkäri taksa on syytä mainita, jotta tiedetään, mihin perustuvia lukuja esitellään. Huomattavana osa nupoutuksista tehdään vasikkakasvattamoissa. Niissä työn hoitaa usein yksityinen eläinlääkäri eikä kunnaneläinlääkäri. Hinnoittelu on noissa tapauksissa täysin sopimusperusteista. Työt järjestetään toki niin, että vasikkaa kohti tuleva hinta pystytään pitämään selvästi tekstissä mainittua alhaisempana.
- Nupoutusta käsittelevään kappaleeseen on syytä ottaa huomioon se, että elinkeinon kansallisen terveydenhuollon tietojen mukaan nupoutukseen liittyvä ohjeiden mukainen kivunlievitys on

- käytössä 98,5 % tiloista, joten sen säätäminen pakolliseksi ei vaikuta kustannuksiin juuri millään tavalla. Se on hyvä, koska tekstissä esitetty kivunlievityksestä laskennallisesti aiheutuva 8 miljoonan kustannus ei olisi kovinkaan vähäinen summa 1,25 miljardin markkinatuottoihin verrattuna, kun otetaan huomioon alan olematon kannattavuus. Sen sijaan hyvinvointikorvauksen aleneminen kivunlievitystä vastaavalla summalla näkyy suoraan tilojen heikossa kannattavuudessa. Tämä voi johtaa kotimaisen tuotannon korvaantumiseen alemmalla eläinten hyvinvointitasolla tuotetuilla tuontituotteilla. Tämän eron välitön kompensoiminen tukijärjestelmää uudistamalla on välttämätöntä lain tarkoituksen turvaamiseksi.
- Vaikka luvussa 4.2.1.1 todetaan, että tiineytyshäkeistä luopumisesta aiheutuvia investointikustannuksia on haastava arvioida, voidaan niitä laskea mm. seuraavan arvion kautta: Mikäli tiineytyshäkeistä siirrytään vapaaseen tiineytykseen, vaatii se emakkoa kohdan noin 2 m² lisätilan. Maa- ja metsätalousministeriön investointituki on tällä hetkellä 530 euroa / m². Kustannuksena tämä tarkoittaa emakkokohtaista reilun 1 000 euron lisäkustannusta. Todellinen rakennuskustannus on tätäkin suurempi, arviolta noin 600 € / m². Samalla häkkiporsituksesta luopumisesta arvioituja kustannuksia (Eläinten hyvinvointikeskus, MTK) tulisi avata ja arvioida uudelleen luotettavien kustannusarvioiden takaamiseksi. Esitämme, että tiineytyshäkeistä luopumisesta ja uusien porsitushäkkien rakentamis- ja käyttöönottokiellosta tulisi maksaa hyvinvointikorvausta myös CAP-suunnitelman 2023–2027 jälkeen, sillä sikatilojen vuoden 2021 taloudellinen kriisitilanne ei tule mahdollistamaan suuria investointeja vuosien 2023–2027 aikana.
 - 4.2.1.1 luvussa esitetään, ettei parsinavetoiden kiellosta esitetyn siirtymäajan puitteissa aiheudu kustannuksia. Eläinten hyvinvoinnin heikkenemisen ehkäisemiseksi vanhenevissa navetoissa julkisen vallan tulisi edistää parsinavetoiden muuttamista eläimen liikkumisen salliviksi vapaaparsinavetoiksi ja arvioida myös tästä aiheutuvat kustannukset. Vapaaparsinavetta on tietyssä tilakokoluokassa vaihtoehto uuden pihatton rakentamiselle. Viiden vuoden siirtymäaika jatkuvan kiinnipitämisen kieltämiseksi muille kuin maidontuotantonaudoille on pitkä.
 - Luvun 4.2.1.1 kohdassa *kytkettynä pitämisen kielto* tulisi laiduntamis- tai jaloittelutarhavaatimus laajentaa koskemaan myös emolehmätuotantoa sekä niihin liittyviä investointeja samaan tapaan kuin vaatimus koskee lypsylehmiä ja maidontuotantoon kasvatettavia hiehoja. Luvun lopussa on syytä arvioida lakiesityksen vaikutusta kotieläintilojen talouteen kokonaisuudessaan. Vaikka luvussa esitettyjen yksittäisten tekijöiden talousvaikutukset ovat mm. nautojen pidon osalta melko vähäisiä, kokonaisvaikutus on täysin toinen, jos lain vaikutuksia ei pystytä kompensoimaan kannustinjärjestelmän uudistuksilla. Luvun lopussa on tuotava esille, ettei suomalainen elintarvikeketju ole tähänkään asti pystynyt saamaan tarvittavaa lisäarvoa muuta EU:ta tiukempien lainsäädännön vaatimusten aiheuttamille kustannuksille, vaan ulkomaisen tuonnin paine on pitänyt kotieläintuotteiden hinnat ja alkutuotannon kannattavuuden alhaisina. Tällä perusteella voidaan olettaa, että uusien vaatimusten myötä jossain määrin nousevat hinnat heikentävät kilpailukykyä entisestään. Tämä johtaa kotimaisen tuotannon korvautumisen alhaisemmilla hyvinvointivaatimuksilla tuotetuilla tuontituotteilla ja estää lain tarkoituksen toteutumisen.
 - Luvussa 4.2.1.2 esitellään hyvinvointimerkkiä ja eläintenhyvinvointikeskuksen toimintaa. Tässä yhteydessä on mainittava, että kaavailtu hyvinvointimerkki kattaisi jatkossakin vain puolet kotimaisesta tuotannosta. Olisi hyvin tärkeää, että sen määrityksiä muutettaisiin niin, että kaupallisena standardina pidettävän EU-lainsäädännön tason ylittävä kotimainen tuotanto saataisiin kokonaisuudessaan hyvinvointimerkin piiriin, jottei uusien vaatimusten myötä entistä enemmän hintakilpailukykyä saavat alempien hyvinvointistandardien piirissä tuotetut eläinperäiset elintarvikkeet syrjäyttäisi kotimaisia tuotteita. Tällainen lain tavoitteiden vastainen kehitys pitää 6 pystyä estämään. Samasta syystä olisi tässä yhteydessä syytä kirjata, että kansallisten laatumerkkien vaatimuksissa mainittuna kaupallisena standardina pidettäisiin yhteismarkkinoiden eikä kotimaisten säädösten mukaista tasoa. Tämän lisäksi eläinten hyvinvointikeskuksen tehtäviin tulisi liittää aktiivinen tiedottaminen erilaisten tuontielintarvikkeiden tuotanto-olosuhteista kotimaiseen tuotantoon verrattuna, jotta kulutuksen suuntautumista alemman hyvinvointitason olosuhteissa tuotettuihin kotieläintuotteisiin voitaisiin hillitä.

- Luvussa 4.2.1.3 esitetyt maataloustukiin liittyvät seikat ovat tuotantoeläinten osalta keskeisiä työkaluja lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Tulevissa tukimuutoksissa lainmuutoksen tuomat haasteet on otettava huomioon siten, että paremman hyvinvointitason tuotannon kilpailukyky voidaan turvata. Hyvinvoinnin edistämiseen on etsittävä jatkossa myös uusia kannustimia. Hyvinvointikorvausta on kohdistettava vasikoiden ja porsaiden hyvinvoinnin tukemiseen, jotta aiemmillä ohjelmakausilla saavutetuista hyvinvointiin aikaan saaduista isoista hyödyistä voitaisiin pitää kiinni myös jatkossa, vaikkei vasikoiden nupoutuksen ja mahdollisesti myös porsaiden kastraation kustannuksia voidakaan siihen enää sisällyttää. Tukijärjestelmän on taattava vapaaporsituksen kilpailukyky myös tulevaisuudessa. Tukia on syytä ohjata myös parsinavetoiden muuttamiseen eläimen riittävät liikkumismahdollisuudet turvaaviksi vapaaparsinavetoiksi, jottei vanhenevat ja rapistuvat parsinavetat aiheuta isoja hyvinvointiongelmia. Tässä esittämämme seikat on syytä kirjata osaksi lukua 4.2.1.3.
- Luvussa 5.2 olisi syytä tuoda esille, että suurimmassa osassa kotieläintuotteita maailmanmarkkinoille tuottavissa maissa eläinten hyvinvoinnin säätely on vähäistä tai olematonta. Eläinten hyvinvointilainsäädäntö on toistaiseksi vaihtelevaa myös EU:n sisämarkkinoilla. Lainsäädäntömme tueksi tulisi luoda mekanismeja, joilla estetään kotieläintuotteiden kulutuksen kohdentumista näihin alempien hyvinvointistandardien tuontituotteisiin. Eläinten hyvinvoinnin säätely on Pohjois- ja Länsi-Euroopan maiden erikoisuus, mikä on otettava huomioon eläinten kannalta toimivia toimenpiteitä harkittaessa.

Elintarviketeollisuusliitto :

- Yksityiskohtaisia muutosehdotuksia ja kommentteja lain perustelujen sisältöön
- 4.2.1.1 Luvussa esitellään nupoutukseen liittyviä kustannuksia. Siinä yhteydessä tulee puhua eläinlääkärin sijaan kunnaneläinlääkäristä. Myös kunnaneläinlääkärin taksa on syytä mainita, jotta tiedetään, mihin perustuvia lukuja esitellään. Huomattava osa nupou- tuksista tehdään vasikkakasvattamoissa. Niissä työn hoitaa usein yksityinen eläinlääkäri eikä kunnaneläinlääkäri. Hinnoittelu on näissä tapauksissa täysin sopimusperusteista. Työt järjestetään niin, että vasikkaa kohti tuleva hinta pystytään pitämään selvästi tek- tissä mainittua alhaisempana.
- Nupoutusta käsittelevään kappaleeseen on syytä ottaa huomioon se, että elinkeinon kan- sallisen terveydenhuollon tietojen mukaan nupoutukseen liittyvä ohjeiden mukainen ki- vunlievitys on käytössä 98,5 % tiloista, joten sen säätäminen pakolliseksi ei vaikuta kus- tannuksiin juuri millään tavalla. Se on hyvä, koska tekstissä esitetty kivunlievityksestä laskennallisesti aiheutuva 8 miljoonan kustannus ei olisi vähäinen summa 1,25 miljardin markkinatuottoihin verrattuna, kun otetaan huomioon alan olematon kannattavuus. Sen sijaan hyvinvointikorvauksen aleneminen kivunlievitystä vastaavalla summalla näkyisi suoraan tilojen heikossa kannattavuudessa. Tämä voi johtaa kotimaisen tuotannon kor- vaantumiseen alemmalla eläinten hyvinvointitasolla tuotetuilla tuontituotteilla. Tämän eron välitön kompensoiminen tukijärjestelmää uudistamalla on välttämätöntä lain tarkoi- tuksen turvaamiseksi.
- 4.2.1.1 Luvun lopussa on syytä arvioida lakiesityksen vaikutusta kotieläintilojen talouteen kokonaisuudessaan. Vaikka luvussa esitettyjen yksittäisten tekijöiden talousvaikutukset ovat mm. nautojen pidon osalta melko vähäisiä, kokonaisvaikutus on täysin toinen, jos lain vaikutuksia ei pystytä kompensoimaan kannustinjärjestelmän uudistuksilla.
- Luvun lopussa on tuotava esille, ettei suomalainen elintarvikeketju ole tähänkään asti pystynyt saamaan tarvittavaa lisäarvoa muuta EU:ta tiukempien lainsäädännön vaati- musten aiheuttamille kustannuksille, vaan ulkomaisen tuonnin paine on pitänyt kotieläin- tuotteiden hinnat ja alkutuotannon kannattavuuden alhaisina. Tällä perusteella voidaan olettaa, että uusien vaatimusten myötä jossain määrin nousevat hinnat heikentävät kil- pailukykyä entisestään. Tämä johtaa kotimaisen tuotannon korvaantumiseen alhaisem- millä hyvinvointivaatimuksilla tuotetuilla tuontituotteilla ja estää lain tarkoituksen toteutu- misen.

- Tiineytys- ja porsitushäkkeitä korvaavista ratkaisuista tulisi maksaa hyvinvointikorvausta myös CAP-kauden 2023–2027 jälkeen. Vuoden 2021 taloudellinen kriisitilanne sikatiloilla ei mahdollista suuria investointeja vuosien 2023–2027 aikana.
- 4.2.1.2 Luvussa esitellään hyvinvointimerkkiä ja eläinten hyvinvointikeskuksen toimintaa. Kaavailtu hyvinvointimerkki kattaisi jatkossakin vain puolet kotimaisesta tuotannosta. Olisi hyvin tärkeää, että sen määräyksiä muutettaisiin niin, että kaupallisena standardina pidettävän EU-lainsäädännön tason ylittävä kotimainen tuotanto saataisiin kokonaisuudessaan hyvinvointimerkinnän piiriin, jottei uusien vaatimusten myötä entistä enemmän hintakilpailuhyötyä saavat alempien hyvinvointistandardien piirissä tuotetut eläinperäiset elintarvikkeet syrjäyttäisi kotimaisia tuotteita. Tällainen lain tavoitteiden vastainen kehitys pitää pystyä estämään. Samasta syystä olisi tässä yhteydessä syytä kirjata, että kansallisten laatumerkkien vaatimuksissa mainittuna kaupallisena standardina pidettäisiin yhteismarkkinoiden eikä kotimaisten säädösten mukaista tasoa.
- 4.2.1.3 Luvussa esitetyt maataloustukiin liittyvät seikat ovat tuotantoeläinten osalta keskeisiä työkaluja lain tarkoituksen toteuttamiseksi. Tulevissa tukimuutoksissa lainmuutoksen tuomat haasteet on otettava huomioon siten, että paremman hyvinvointitason tuotannon kilpailukyky voidaan turvata. Hyvinvoinnin edistämiseen on etsittävä jatkossa myös uusia kannustimia. Hyvinvointikorvausta on kohdistettava vasikoiden ja porsaiden hyvinvoinnin tukemiseen, jotta aiemmilla ohjelmakausilla hyvinvointiin aikaansaaduista isoista hyödyistä voitaisiin pitää kiinni myös jatkossa, vaikkei vasikoiden nupoutuksen ja mahdollisesti myös porsaiden kastration kustannuksia voidakaan siihen enää sisällyttää. Tukijärjestelmän on taattava vapaaporsituksen kilpailukyky myös tulevaisuudessa.
- 5.2 Luvussa olisi syytä tuoda esille, että suurimmassa osassa kotieläintuotteita maailmanmarkkinoille tuottavissa maissa eläinten hyvinvoinnin säätely on vähäistä tai olematonta. Eläinten hyvinvointilainsäädäntö on toistaiseksi vaihtelevaa myös EU:n sisämarkkinoilla. Eläinten hyvinvoinnin säätely on Pohjois- ja Länsi-Euroopan maiden erikoisuus.

ETT:

- Esityksen pääasiallinen sisältö ja lainsäädännön yleisperustelut
- Perusteluihin on kirjattu yleisiä periaatteita uudesta lakiehdotuksesta, tehdyistä taustaselvityksistä sekä hahmoteltu tulevien asetusten periaatteita. Koska yleisperustelut antavat pohjan uudelle laille ja asetuksille sekä niiden tulkinnoille, haluaisimme tuoda esille muutamia olennaisia huomioita ja lisäyksiä, joiden katsomme olevan merkityksellisiä. Yksityiskohtaisia perusteluita taas hyödynnetään valvonnan tulkinnoissa, kun määritellään sopivaa tai riittävää ja rikosoikeudellisia seuraamuksia määriteltäessä – tällöin perusteluissa tulisi huomioida tieteellisen hyvinvointitutkimuksen määrittelemät tekijät eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Perusteluissa tulisi välttää sellaisia väittämiä, joita ei tosiasiallisesti aiota edellyttää lainsäädännössä noudatettavan.
- Tausta lainsäädännön uudistamiselle
- ETT pitää hyvänä, että ehdotetulla lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojata eläintä hyvinvointia haittaavilta tekijöiltä sekä lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua. Nämä ovat hyviä ja kannatettavia tavoitteita ja antavat uutta näkökulmaa kaikille eläinten kanssa toimiville.
- Jotta lain tarkoitus eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi olisi mahdollista, tulisi sekä lakiesityksen perustelumui- stion alkuun että lakiesityksen määritelmiin lisätä eläinten hyvinvoinnin määritelmää. Perusteluissa olisi myös tuotava esiin eläimen hyvinvoinnin määrittelemiseen liittyvät haasteet, koska hyvinvointiin vaikuttavat monet erilaiset ja eritasoiset tekijät. Eri tahot painottavat hyvinvoinnin eri tekijöitä, joten keskustelu eläinten hyvinvoinnista on ollut ja on edelleen sekavaa ja ajautuu usein vastakkainasetteluihin. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta työsti aikanaan hyvinvoinnin määritelmää usean vuoden ajan, eikä se nyky muodossakaan ole yksiselitteinen eikä selkeä. Määritelmän tulkitseminen on kuitenkin peruslähtökohta lainsäädännölle ja tuleville

asetuksille sekä valvonnalle. Tämän takia määritelmän avaaminen on tarpeen, jotta tulisi selkeämpi näkemys siitä, mihin lailla ja asetuksilla tullaan konkreettisesti minimis-sään pyrkimään.

-
- 2: Nykytila ja sen arviointi
- 2.2.1. Perustelumuistiossa todetaan, että yhteiskunnallinen käsitys eläinten asemasta ja suojelutarpeesta on muuttunut voimakkaasti. On totta, että tieteellinen tutkimus on tuonut uutta tietoa eläinten hyvinvoinnin edellytyksistä. Kansalaiset ovat kuitenkin vieraantuneet maataloudesta ja tuotantoeläinten pidosta. Julkisuudessa vellovat vääristynyttä tietoa eläintuotannosta antavat kuvat. Markkinatutkimuksissa kuluttajat eivät kuitenkaan ole valmiita maksamaan lisähintaa korkeammilla hyvinvointikriteereillä tuotetuista elintarvikkeista. Perusteluista jää epäselväksi, kuinka laajan kansanosan käsitys eläintuotannosta on oikeasti muuttunut kriittisemmäksi. ETT ehdottaa, että nykytilan arvioinnin osalta sivulla 24 muutetaan lause seuraavasti ”Myös kaupungistuminen ja kuluttajien etääntyminen eläintuotannosta vaikuttavat ihmisten suhtautumiseen eläinten asemaan ja eläimistä käytävään keskusteluun”.
- Kriittisestä arvokeskustelusta huolimatta eläintenpito sekä tuotanto- että seura- ja harraste-eläintarkoituksissa on säilynyt luonteeltaan tavanomaisena toimintana. Käytössä olevat taloudelliset ja toiminnalliset resurssit vaikuttavat eläintenpitoon ja niiden hyvinvoinnin edistämiseen. Eläimen kunnioittaminen ja itseisarvo tulisi näkyä myös eläimen hyvinvoinnin kokonaisvaltaisena arviona. Moni hyvinvointia edistämiseen tähtäävä toimenpide voi toisaalta parantaa hyvinvointia ja toisaalta heikentää eläinten terveyttä, hyvinvointia tai elintarviketurvallisuutta.
- Globaali kaupankäynti ja EU:n sisämarkkinat on huomioitava asetettaessa kotimaiselle eläintuotannolle kustannuksia aiheuttavia kriteerejä. Liian tiukkoja kriteerejä asetettaessa on vaarana, että tuotanto ohjautuu maihin, joissa eläinperäisiä elintarvikkeita voidaan tuottaa edullisemmin ja alhaisemmalla hyvinvointi-tasolla. Tämä on ristiriidassa lainsäädännön tarkoituksen kanssa kunnioittaa eläimiä sellaisinaan kaikkialla eikä vain Suomessa pidettäviä eläimiä.
- Tavoitteet (s.35)
- Ehdotetun lain tavoitteisiin on kirjattu lause: ”Eläinten hyvinvoinnin tilaa parannettaisiin uusilla säännöksillä ja lisäksi tehostettaisiin eläinsuojelun valvontaa ja viranomaisten keinoja puuttua epäkohtiin.” Lainsäädännön valmistelussa tulisi huomioida myös eläintenpitäjän oikeusturva sekä oikeus tasapuoliseen valvontaan. Näiden toteutuminen voitaisiin varmistaa lisäämällä Ruokaviraston tehtäviin maakunnallisen viranomaisvalvonnan auditointi ja yhdenmukaisuuden varmistaminen.
- Ehdotukset ja niiden vaikutukset
- 4.1. Keskeiset ehdotukset
- 4.1.1. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen
- Muistion mukaan hyvinvoinnin edistäminen on jäänyt voimassa olevan lainsäädännön soveltamisessa merkitykseltään vähäisemmälle huomiolle kuin varsinainen eläinten suojele tarpeettomalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä. Sivun 36 lause ”Eläinten pidosta ja käytöstä aiheutuu kuitenkin yleensä jonkinlaista haittaa eläinten hyvinvoinnille, eikä näitä haittoja ole aina mahdollista välttää.” Perusteluihin tulisi lisätä, että eläimet myös hyötyvät niiden pitämisestä ja hoitamisesta: tarkoituksenmukainen ravinto, suoja ympäristö-olosuhteita vastaan, terveyden edistäminen esim. rokotuksin ja sairaiden eläinten hoito edistävät eläinyksilön hyvinvointia merkittävästi. Hyvinvointi ei myöskään täysin toteudu luonnonolosuhteissa elävillä eläimillä. Siellä hyvinvoinnin häiritteijät ovat toisenlaisia kuin tuotannossa olevilla, kuten loiset, loukkaantumiset, nälkiintyminen yms. Perustelutekstin lause voi antaa lähtökohtaisesti virheellisen yleiskuvan eläinten hyvinvoinnin tasosta kotieläintuotannossa, etenkin kun hyvinvoinnin tason arviointia ei ole Suomessa katta-vasti tehty.
- Lainsäädännön tarkoituksena on sekä edistää eläinten hyvinvointia että estää kärsimystä. Sen sijaan, että luonnostellulla uudella lainsäädännöllä edistettäisiin eläinten hyvinvointia arvioimalla hyvinvointia eläimistä mitattaville ominaisuuksilla, keskittyy lainsäädäntö asettamaan vaatimuksia olosuhteille ja pitopaikan ra-kenteille. Nykyisen esityksen perusteluissa on viitattu uudistuvaan

EU:n Pellolta pöytään -strategiaan ja jätetty huomioimatta aiempi EU:n eläinten hyvinvointistrategia vuodelta 2012 jossa yhtenä perusasiana ovat eläimestä havainnoidut hyvinvoinnista kertovat indikaattorit, eivätkä niinkään eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskevat vaatimukset.

- Lakiesityksen perusteluissa tulisi korostaa eläinten hyvinvointitutkimuksen ja sen tuottaman tiedon merki-tystä eläinten kokemasta hyvinvoinnista. Ehdotamme, että tuotantoeläinten hyvinvoinnin nykytilan arvioin-nissa huomioidaan EU:n eläinten hyvinvointistrategia ja sen toteutuminen Suomessa sekä elinkeinon omat vapaaehtoiset toimet oikean kokonaiskuvan esille saamiseksi. EU:n eläinten hyvinvointistrategian perus-teella meillä on ryhdytty elintarviketeollisuuden ja tuottajien yhteistyönä sekä ETT:n koordinoimana va-paaehtoisiiin toimenpiteisiin tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistämiseksi jo vuodesta 2010. Elinkeinon hy-vinvoinnin edistämistoimien pohjana ovat olleet juuri ne toimet, joita Euroopan komissio ehdotti hyvinvoin-tistrategiassaan 2012: hyvinvoinnin arviointi eläimestä sekä tutkimustiedon hyödyntäminen eläinten tar-peista ja hyvinvoinnin edellytyksistä sekä eläimiä hoitavien tahojen koulutus.
- Eläimen havainnoinnin perusteella arvioitavaa eläinten hyvinvointia (ns. eläinperäiset mittarit) ei tois-taiseksi oteta kattavasti huomioon lain tosiasiallisessa sisällössä, mikä vaikeuttaa lain tarkoituksen toteu-tumista ja voi pahimmillaan johtaa lain tarkoituksen vastaisiin päätöksiin. Eläimen toteutunut hyvinvointi on nostettava lain perusteluissa selkeästi erilaisten normien täyttämisen edelle lain nojalla tehtäviä pää-töksiä annettaessa. Lain lisäperusteena olevaa eläinten kunnioittamista on syytä pitää lähinnä yleisenä suuntaviivana, koska sen tulkinta voi vaihdella huomattavasti eikä sitä ole määritelty lakiesityksessä.
- Liha-alan yritykset ja meijerit ovat sisällyttäneet omiin laatuvaatimuksiinsa eläinlääkäriin tekemää sikojen ja nautojen hyvinvoinnin arviointia, sekä tämän että muun hyvinvointiin liittyvän tiedon keruuta sähköisiin terveydenhuollon järjestelmiin. Lisäksi broilerin- ja kalkkunantuotannosta tilastoidaan ETT:n toimesta teu-rastamoiden tietojärjestelmiin kerättävää muutakin kuin direktiivin edellyttämää hyvinvointitietoa. Sikasek-torilla seurataan osana kansallista laatu-järjestelmää myös ns. vastuullisen tuotannon mittareita Sikavan tietojärjestelmän avulla. Lisäksi Sikavaan on kehitetty tuotantovaihekohtaiset hyvinvointi-indeksit yhteis-työssä eurooppalaisten hyvinvointiasiantuntijoiden kanssa. Näiden tietojen avulla elinkeino pyrkii ohjaa-maan tuotantoa siten, että eläinten hyvinvointia edistetään ja mahdolliset ongelmatilat pystytään tunnis-tamaan ajoissa ja ohjaamaan korjaavien toimenpiteiden piiriin. ETT on saanut ylläpitämilleen terveyden-huollon seurantajärjestelmille kolmannen osapuolen myöntämän ISO9001 -sertifioinnin. Sertifiointiin sisäl-tyvä toiminta käsittää ” Naseva- ja Sikava- järjestelmien mukaiset kansalliset eläinten terveydenhuoltopal-velut, tuotantoeläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden edistämiseksi”.
- Liittyen eläimiä hoitavien henkilöiden pätevyysvaatimuksiin ja koulutukseen olisi hyvä mainita, että tuotta-jille, eläinlääkäreille ja sidosryhmille on elinkeinon toimesta järjestetty useita eläinten hyvinvointia ja sen arviointia koskevia täydennyskoulutuksia. Esimerkkinä tästä on Suomeen tehty EU-missio, jossa arvioitiin tuottajien saamaa koulutusta ja tietoja sikojen ja broilereiden hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Mission johtopäätelmissä todettiin, että Suomessa tuottajilla on varsin korkea tieto-taitotaso. Perusteluissa tulisi tuoda esille myös se, että tuotantoeläinten haltijoiden oma hyvinvointi ja toimeentulo on eläinten hyvin-voinnin edistämisen edellytys. Eläinten hyvinvoinnin on todettu vaarantuneen hyvin usein silloin, kun niiden haltijat ovat voineet huonosti. Eläinten toteutuva hyvinvointi vaihtelee käytännössä paljon erityisesti eläin-ten haltijoiden asenteiden ja osaamisen mukaan. Se voi olla joissakin minimivaatimukset täyttävissä olois-sa selvästi huonompi kuin jotakin yksittäistä vaatimusta rikkovissa oloissa. Eläinten haltijoiden rajalliset resurssit pitäisi pystyä ohjaamaan eläinten hyvinvoinnin tosiasialliseen edistämiseen eikä erilaisten olosuh-demääräysten täyttämiseen.
- Edellä mainittuja elinkeinon koordinoimia toimia tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ei kuitenkaan tulisi lisätä lakiesitykseen vaan esitetyn eläinten hyvinvointilain tulee jatkossakin mahdollistaa elinkeinon omien hyvinvointitoimien kehittäminen laatu-järjestelmien ja laatuohjelmien puitteissa.

- 4.1.4. Eläimen pitopaikka, hoito ja kohtelu
- Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan antamassa eläimen hyvinvoinnin määritelmässä eläimen sopeutuminen vallitseviin pito-olosuhteisiin ratkaisee pitopaikan sopivuuden eläimen pitoon. On hyvä, että eläinten pidon vähimmäisvaatimukset luetellaan ehdotetussa lainsäädännössä. Näiden vähimmäisvaati-musten täyttyminen ei kuitenkaan takaa eläimen hyvinvointia. Tämä tulisi tuoda esiin lainsäädännön perus-teluissa. Elinkeinon omissa laatujärjestelmissä edellytetään näitä vähimmäisvaatimuksia korkeampaa eläin-ten hyvinvoinnin tasoa yhdellä tai useammalla hyvinvoinnin osa-alueella (olosuhteet, terveys, eläimille tehtävät toimenpiteet, tarkoituksenmukainen käyttäytyminen, ravinto), joita kansainvälisen tutkimuksen tuomilla indikaattoreilla voidaan seurata. Koska lakiesitys sisältää paljon viittauksia asioiden tarkemmasta säätelystä valtioneuvoston asetuksilla, on yksittäisiin esityksiin vaikea ottaa kantaa ennen asetusten sisäl-töön tutustumista.
- 4.1.5. Lainsäädännön perusteluissa mainitaan lisääntymisen rajoittaminen haitaksi eläinten hyvinvoinnille, koska eläimillä on lajityypillisesti tarve lisääntymiseen. Eläinjalostuspykälässä kuitenkin ehdotetaan säädet-täväksi ”nisäkkäiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisään-tyminen”. Hallitsemattoman lisääntymisen estäminen on hyvä tavoite, mutta ristiriidassa lainsäädännön perusteluiden kanssa. Tuotantoeläinten jalostusvalinta tapahtuu pääosin ulkomailla. Tuotantoeläinten ja -lostusohjelmissä on mukana laajamittaisesti eläinten hyvinvointia parantavia toimenpiteitä. Eläinjalostuk-sen kansallisella säätelyllä voidaan siis käytännössä vaikuttaa vain Suomessa tapahtuvaan seura- ja harras-tuseläinten jalostukseen.
- 4.1.13 Viranomaiset ja valvonta
- Lakiesityksen mukaan viranomaisvalvonta voisi hyödyntää avustajaa tai asiantuntijaa tarkastuksilla ja tar-kastusten käytännön tehtävissä. Avustajien ja asiantuntijoiden odotetaan lakiesityksellä tehostavan valvon-taa ja varmistavan valvonnan laatua. Tällainen asiantuntijan hyödyntäminen on perusteltua silloin, kun tarkastuksen kohteena on sellainen eläintenpito, josta viranomaisella ei ole riittäväksi katsottavaa asian-tuntemusta. Viranomaisen tulee tällöin myös huomioida asiantuntijan lausunnot päätöksen teossaan. Laki-esityksessä ehdotetaan pätevyysvaatimuksia eläintenpitäjille, mutta ei valvontaa suorittaville viranomaisil-le. Tehokkaan, laadukkaan ja yhdenmukaisen valvonnan perusteena on valvontaviranomaisten riittäväksi katsottava pätevyys valvonnan suorittamiseen.
- ETT pitää hyvänä, että valvontaviranomaiselle ehdotetaan mahdollisuutta antaa toimijalle kehoitus, jos havaittu rikkomus on vähäinen.
- 4.2.1.2 Vaikutukset kotitalouksiin
- Lakiesityksellä ei annetta velvoitetta lisätä kotitalouksien mahdollisuuksia saada tietoa siitä, millaisissa olosuhteissa tuotantoeläimiä pidetään. Vaikutusten arvioinnissa kuitenkin kuvataan Eläinten hyvinvointi-merkintä -hankkeen lopputuloksia. Kyseisen hankkeen loppuraportissa tuodaan esille elinkeinon ylläpitä-mien terveydenhuollon seuranta- ja laatujärjestelmien olemassaolo ja tunnustetaan niiden mahdollisuudet osaksi hyvinvointimerkintää. Lainsäädännön perusteluissa ja vaikutusten arvioinnissa tulisi käydä ilmi elin-keinon tekemät toimet lain päätarkoituksen eli eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi, jotta esityksen lukija saisi todenmukaisen kuvan tuotantoeläinsektorista Suomessa. Mahdollisen eläinten hyvinvointimerkin mää-rittelyitä tulisi muuttaa siten, että kaupallisena standardina pidettävien EU:n direktiivien tason ylittävä suomalainen tuotanto saataisiin kokonaisuudessaan hyvinvointimerkinnän piiriin huomioiden myös elinkei-non omien järjestelmien edellyttämät kansallisen lainsäädännön ylittävät toimet tuotantoeläinten hyvin-voinnin edistämiseksi.
- Mikäli eläintuotannolle asetetaan kansallisessa lainsäädännössä kovin tiukkoja vaatimuksia, nostaa tämä tuotteiden hintoja. Hintatietoisten kuluttajien valinnat ohjautuvat tällöin kohti edullisempia, alhaisemmalla eläintenhyvinvointitasolla tuotettuja tuontituotteita. Osittain kuluttajahintojen nousua tulisi kompensoida kehittämällä samanaikaisesti kannustavia tukijärjestelmiä edistämään eläimiä kunnioittavia ja niiden hy-vinvointia edistäviä tuotantomenetelmiä.
- Suomessa tulee olla saatavilla neutraalin tahon tuottamaa tietoa eläinten hyvinvoinnin eroista kotimaisten ja vientituotteiden välillä.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- On lisäksi myönteistä, että kohdassa “2.2.12 Viranomaiset ja valvonta” tunnustetaan valvonnan ja viranomaisten osaamisen merkitys ja todetaan, että tarve kotirauhan piirissä suoritettavalle valvonnalle lisääntyy seura- ja harrastuseläinten määrän kasvaessa esimerkiksi hevostallien osalta.

Oikeuskanslerin virasto:

- 2 Nykytilan arviointi / Euroopan unioni ja Euroopan neuvoston sopimukset
- Ehdotuksen mukaan eläinten hyvinvointia koskevalla lailla varmistettaisiin Euroopan unionin lainsäädännön tehokas täytäntöönpano kansallisessa lainsäädännössä. Nykytilan arviointia koskevassa jaksossa (2.1.5, s. 22-24) viitataan Euroopan unionin perustamissopimuksen 13 artiklaan, joka edellyttää, että unioni ja jäsenvaltiot ottavat eläinten, jotka ovat tuntevia olentoja, hyvinvoinnin vaatimukset täysimääräisesti huomioon laatiessaan ja pannessaan täytäntöön unionin maatalous-, kalastus- ja liikennepolitiikkaa, sisämarkkinoita sekä politiikkaa tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja avaruuden aloilla. Artiklan on arvioitu voivan toimia myös eläinten hyvinvointia parantavien lainsäädäntö- ja muiden aloitteiden lähtökohtana ja perusteena unionin toiminnassa.
- Kyseisessä jaksossa todetaan myös, että Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskeva lainsäädäntöä ollaan parhaillaan uudistamassa. Euroopan komissio julkaisi toukokuussa 2020 Pelloilta pöytään –strategian (COM/2020/381), jonka tavoitteena on kehittää reilu, terveyttä edistävä ja ympäristöystävällinen elintarvikejärjestelmä osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Lainsäädännön arviointimenettelyn (”fitness check”) on tarkoitus valmistua vuodenvaihteessa 2021-2022, jonka jälkeen arvioidaan ehdotuksiin liittyviä vaikutuksia ja laaditaan mahdolliset ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä. Komissio selvittää myös tarvetta säätää elintarvikkeisiin lisättävästä EU-tasoisesta eläinten hyvinvointimerkinnästä, joka voisi osaltaan tukea Pelloilta pöytään-strategian tavoitetta antaa kuluttajalle mahdollisuus valita kestävästi tuotettuja elintarvikkeita.
- Kuten esitysluonnoksessakin on todettu, EU:ssa on vireillä useita eläinten hyvinvointia koskevia uudistuksia. Ehdotuksen nykytilan arviointia koskevassa osiossa ei kuitenkaan ole tuotu esille kaikkia vireillä olevia hankkeita. Siitä puuttuu esimerkiksi laajasti julkisuudessa esillä ollut kansalaisaloite End the Cage Age. Kansalaisaloitteella vaadittiin munivien kanojen, kananuorikoiden, siitoskanojen, siitosbroilereiden, viiriäisten, ankkujen, hanhien, kaniin, emakoiden ja vasikoiden häkkikasvatuksen kieltämistä. Komissio on tiedonannossaan ilmoittanut aikovansa esitellä vuoden 2023 loppuun mennessä lainsäädäntöehdotuksen asteittaisesta häkkien käytöstä luopumisesta ja lopulta sen kieltämisestä kokonaan kaikkien aloitteissa mainittujen eläinlajien ja –ryhmien osalta.
- 3 Keskeisistä ehdotuksista
- Esitysluonnoksen nykytilan arviointia koskevassa jaksossa (2.2.1) on tuotu esille yhteiskunnassa tapahtunut asenneilmapiirin muutos suhtautumisessa eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Eläinten aseman muuttuessa myös eläinsuojelulainsäädäntöä on nykyaikaistettava, kun eläinten hyvinvoinnista saatava tieto on lisääntynyt jatkuvasti ja laajentanut käsitystämme eläinten kyvyistä ja tarpeista. Lain tavoitteiden ja sisällön tulisikin peilata yhteiskunnassa vallitsevaa tahtotilaa suhtautumisessa eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Näihin näkökohtiin on helppo yhtyä.
- Keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa (4.1.1, s. 35-36) ehdotetaan lain painopistettä muokattavaksi siten, että eläinten hyvinvoinnin edistäminen olisi lain ensisijainen tavoite ja päämäärä. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat pitopaikka ja olosuhteet sekä eläimen hoito ja kohtelu, kuten myös eläimen mahdollisuus toteuttaa sille lajityypillistä käyttäytymistä. Eläinten pidosta ja käytöstä aiheutuu kuitenkin yleensä jonkinlaista haittaa eläinten hyvinvoinnille.
- Esitysluonnoksen mukaan eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyttä edellyttää kuitenkin aina eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn. Tuotantoeläinten pidossa yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat tähän punnintaan.

- Ehdotettava laki eläinten hyvinvoinnista tulee sovellettavaksi kaikkiin eläimiin (2 §) ja sisältää säännöksiä muun ohessa eläinten hoidon yleisistä vaatimuksista (20 §), ruokinnasta ja juottamisesta (21 §) sekä eläinten pitopaikalle asetettavista vaatimuksista (33-37 §). Viimeksi mainittuihin sisältyy myös vaatimus eläimen pysyvän pitopaikan riittävästä tilavuudesta sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopivuudesta eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin. Lakiehdotus ja sen perustelut ovat kuitenkin verrattain epäsuhtaiset siltä osin, että ehdotetut muutokset kohdistuvat jossain määrin valikoiden vain tiettyjen eläinlajien ja -ryhmien hoidossa ja kohtelussa ilmenneiden puutteiden ja ongelmakohtien korjaamiseen.
- Eläinten hyvinvointia koskevan lakiehdotuksen nykytilan arviointia koskeva eläinten pitopaikkaa koskeva osio (2.2.3) on niukahkosti kirjoitettu eikä siinä ole avattu tai kuvattu esimerkiksi eri tuotantoeläinten pitopaikkoihin nykyisellään liittyviä puutteita. Keskeisten ehdotusten vaikutuksia koskeviin osioihin (4.1.1, 4.1.3, 4.1.4) tällaista kuvausta jonkin verran sisältyy. Lakiesitys sisältääkin hallitusohjelmaan pohjautuvat ja sinällään hyvin kannatettavat konkreettiset toimenpide-ehdotukset esimerkiksi nautojen ja sikojen pysyville pitopaikoille asetettavista vaatimuksista ja rajoituksista (uusien parsinavettojen käyttöönoton ja rakentamisen kieltä, uusien porsitushäkkien käyttöönoton ja rakentamisen kieltä). Olisi perusteltua, että niin tuotantoeläinten ja seuraeläinten pitopaikkojen kuin jalostukseen ja eläimiin liittyvän toiminnan mahdolliset epäkohdat käytäisiin esityksessä johdonmukaisesti ja tasapuolisesti läpi.
- Eläinten hyvinvointilakia koskevaan ehdotukseen liittyy keskeisesti kysymyksenasettelu siitä, että eläinten hyvinvoinnin edistämistä koskevista toimenpiteistä aiheutuu kustannuksia kyseistä elinkeinoa harjoittaville toimijoille. Näitä kustannus- ja taloustekijöitä on tarkemmin kuvattu myös taloudellisia vaikutuksia / yritysvaikutuksia koskevassa jaksossa (4.2.1.1). Asiaa olisi näkemykseni mukaan kuitenkin mahdollista tarkastella myös siitä näkökulmasta, että eläinten hyvinvoinnin edistämistoimilla on myös mahdollista lisätä eläintuotteiden menekkiä ja tätä kautta tukea elinkeinotoiminnan tuottavuutta. Eläinten hyvinvointia ja taloutta ei tällöin olisi tarpeen nähdä vain toisiaan vastaan puhuvina tekijöinä. Esitysluonnoksen yritysvaikutusarviointia koskevassa osiossa (4.2.1.1., s. 53) todetaankin muun ohessa: ”Eläinten hyvinvoinnilla on enenevässä määrin merkitystä kuluttajien ostopäätöksille eläintuotteita ostettaessa. Tiineytyshäkeistä luopuminen on esimerkki merkittävästä eläinten hyvinvointikriteeristä, joka vaikuttaa sianlihantuotannon hyvinvointitilastukseen kilpailijamaihin verrattaessa ja näin ollen suomalaisen sianlihan asemaan markkinoilla.” Esitysluonnoksen EU- sääntelyä koskevassa jaksossa on myös viitattu komission selvitykseen tarpeesta säätää elintarvikkeisiin lisättävästä eläinten hyvinvointimerkinnästä EU-tasolla. Eläinten hyvinvointimerkki voisi osaltaan tukea kuluttajien mahdollisuutta valita kestävästi tuotettuja elintarvikkeita.
- Hallituksen esityksen vaikutusarvioinnin yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa olisi tarpeen tarkastella kootummin myös lain vaikutuksia perusoikeuksien ja oikeusturvan sekä oikeusvarmuuden toteutumiseen.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- Luonnoksen luvussa 2.1.4. Käydään läpi muu asiaa koskeva keskeinen lainsäädäntö. Tästä tarkastelusta on unohtunut olennaisena lakina kokonaan pois poronhoitolaki. Poronhoitolain 41 ja 42 §:ssä säädetään porojen suojelusta. Pykälät sisältävät myös koiriin liittyvää keskeistä säädäntöä. Pykälät ovat siinä määrin olennaiset, että niiden lisääminen hallituksen esitykseen on tarpeellista.

SEEL ry:

- 2.2.2 Eläinlajien pitoa koskevat rajoitukset
- Olemme täysin samalla kannalla siitä, että lajien pidossa lähtökohta luonnollisesti on niiden hyvinvoinnin takaaminen elinympäristön olosuhteita jäljittämällä. Mahdolliset eläinlääkinnällisten

tilanteiden tarpeet on otettu huomioon mm. siten, että SEEL ylläpitää sivustollaan listaa eläinlääkäreistä jotka ottavat vastaan ja hoitavat myös eksoottisempia eläimiä.

- 2.2.12 Viranomaiset ja valvonta
- SEEL yhdessä jäsenyhdistystensä kera pystyy tarjoamaan laaja-alaista asiantuntija-apua viranomaisille.
- 4.1.1 Eläinten hyvinvoinnin edistäminen
- Olemme tyytyväisiä siitä, että luonnoksessa tunnustetaan se seikka, että eläimen hoitaja/omistaja on avainasemassa arvioimaan eläintensä hyvinvointia.
- 4.1.3 Eläinlajien pitoa koskevat rajoitukset
- Tässä on huolestuttava kohta, jossa ilmaisu voidaan tulkita niin, että laki takaisi muille kuin seura- ja harrastuseläinten omistajille mahdollisuuden pitää kiellettyjä eläinlajeja niiden elämän loppuun saakka, ja asetuksissa ehkä säädettäisiin sama oikeus seura- ja harrastuseläimille, mikäli sallittujen/kiellettyjen listauksiin ja poikkeuslupamenettelyyn mennään.
- Haluamme välttää tilanteen, jossa mahdollisesti kielletyt mutta hyvinvoivat lajit voitaisiin takavarikoida ja lopettaa.
- 4.2.2.2 Ruokavirasto
- 4.2.2.3 Luonnonvarakeskus
- SEEL jäsenyhdistyksineen pystyy tarjoamaan asiantuntija-apua valvontaeläinlääkäreiden ohella myös yllämainituille virastoille, milloin kyseeseen tulee seura- ja harrastuseläimet joista yhdistyksillämme ja jäsenillämme on kattavin tietotaito ja käytännön kokemus. Uskomme tämän olevan hyödyksi kaikille tahoille ja toivomme sen edesauttavan oikeudenmukaisissa päätöksissä koskien edustamiamme eläinlajeja.

Suomen Herppiharrastajat:

- 4.1.3 Eläinlajien pitoa koskevat rajoitukset
- Harrastajat ja asiantuntijat koko kansainvälisellä tasolla ovat tieteellisesti paljon tutkineet erilaisia eläinkantoja ja omaavat näin ollen myös vankan käytännön kokemuksen. Sen pohjalta myös Suomessa asuvat harrastajat osaavat kartoittaa harrastuskannastaan omatoimisesti pois sellaisia lajeja, jotka eivät ole soveltuvia harrastuksessa pidettäviksi erinäisten yksilökohtaisten ongelmien vuoksi, tai joille ei voi toteuttaa oikeanlaisia olosuhteita terraario-oloissa. Suhteellisen harva terraarioeläin on nykypäivänä kerätty suoraan luonnosta, sillä suurin osa etenkin matelijoista on terraario-oloissa kasvatettuja. Terraario-oloissa kasvattaminen vähentääkin huomattavasti lajien keräyspainetta luonnosta.
- Terraarioeläinharrastus ei ole pelkästään harrastajien iloksi toteutettu asia, eikä millään lailla erilaisuuden tavoittelun hakua, vaan iso osa harrastuksen sisällä kohdistuu eri lajien säilyvyyteen ja eläinten suojeluun. Monilla harrastajilla on uhanalaisia lajeja, joiden kokonaiskantaa on harrastajien avun ja suuren kokemuksen kautta saatu nostettua ylöspäin. Esimerkiksi aksolotli (*Ambystoma mexicanum*), joka on elinympäristön muutoksen ja saastumisen takia kriittisen uhanalainen ja kuolemassa sukupuuttoon, on edelleen elinvoimainen harrastuksessa. Monia harvinaisempia ja uhanalaisia lajeja lisäännytetään onnistuneesti ja edesautetaan kannan pysymistä mahdollisimman elinvoimaisena.
- Harrastus on näin ollen luonnon kannalta erittäin suuri ekoteko, ja sen pois vieminen ja tiukka rajoittaminen/kieltäminen tekisi tulevaisuudessa valtavia tuhoja eläinkannoille niin harrastuksessa, kuin muiltakin osin. Suomessa on useita suhteellisen harvinaisia lajeja, joiden kantaa kokeneet harrastajat yrittävät tälläkin hetkellä kasvattaa, jotta lajin tulevaisuus olisi turvattuna jatkossakin.
- 4.2.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen
- 4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan
- 4.2.2.7 Muut vaikutukset viranomaisten toimintaan
- Niin sanotun positiivilistan luominen jo pelkästään kaikkiin terraarioeläimiin liittyen olisi huomattavasti suurempi ja mahdollisempi toteuttaa, ja käyttäisi järjettömiä määriä viranomaisten resursseja. Terraarioeläinharrastukseen kuuluu niin laaja eläin kirjo erilaisista selkärangattomista,

matelijoista ja sammakkoeläimistä, että positiivilistan tekeminen menisi siltäkin osin melko mahdolliseksi. Jo pelkästään erilaisten, yleisesti tuntemattomampien terraarioissa pidettävien eläinten lajikirjo Suomessa on laaja.

- Vuonna 2019 Herpetomaniassa julkaistiin Joonas Gustafssonin toimesta Harrastajakysely suomalaisista harrastajista, johon 989 harrastajan osanotolla kyselyyn ilmoitettiin yhteensä jo 563 lajia matelijoita, sammakkoeläimiä ja selkärangattomia. Vajaa tuhat kyselyyn vastaajaa ei kuitenkaan vastaa todellista harrastajamäärää Suomessa, sillä pelkästään yhdessä sosiaalisen median harrastajaryhmässä oli jo kyselyn aikana lähes 7 000 jäsentä. Nykypäivänä harrastajia on huomattavasti enemmän. (Liite 1.)
- Lajilista toisi myös mahdollisten laittomuuksien ja salakuljettamisten puolesta huomattavasti enemmän työtä viranomaisille ja erinäisille tahoille. Kielto toisi lisäkustannuksia valtiolle laittomien eläinten pidon säilönnästä ja lopetuksesta, mahdollisista oikeudenkäynneistä sekä viranomais- ja asiantuntijakuluja tapauksien käsittelystä. On otettava huomioon myös verotulojen menetykset yrityksiltä, jotka ovat erikoistuneita pelkästään eksoottisiin eläimiin Suomessa. Virkaatekevien kouluttaminen ja perehdyttäminen eksoottisiin eläimiin veisi myös valtiolta paljon resursseja ja aiheuttaisi lisäkuluja.
- Maissa, joissa vastaava laajempi kielto on voimassa, on harrastus painunut sen sijaan suureksi osakseen maan alle ja ihmisten kynnys hankkia apua eläimilleen tai itselleen on liian korkea mahdollisen rangaistusuhan ja kieltojen vuoksi. Kielto ei siis ole missään määrin ratkaisu, vaan aiheuttaisi huomattavasti enemmän haittaa jo eläinten ja ihmisten terveydelle, hyvinvoinnille ja kaiken kaikkiaan eettisyydelle, sekä hankaloittaisi asioita ja niiden tasapainoa kaikin puolin. Esimerkiksi Norjassa on ollut eksoottisten eläinten pitokielto jo lähes 50 vuotta ja siitä huolimatta on arvioitu maassa olevan 11 000 – 150 000 matelijaa ja sammakkoeläintä laittomasti. Sama ilmiö tulisi toteutumaan myös Suomessa, tuoden mukanaan monenlaiset ongelmansa. (Liite 2.)
- Alkuun kielloilla ei olisi todennäköisesti kovinkaan suurta vaikutusta eksoottisten eläinten harrastajille, mutta myöhemmät vaikutukset lisäisivät turvallisuusriskejä moninkertaisesti salassa harrastamisen myötä. Esimerkiksi karkaamistapauksista ja tapaturmista ei uskallettaisi ilmoittaa pelastusviranomaisille ja pitovaikeuksissa eläin saatettaisiin hylätä tai lopettaa asiattomasti, pahimmassa tapauksessa jopa vapauttaa luontoon. Miksi näin ollen Suomessa jo vuosikymmeniä toiminut tasapaino harrastuksessa pitäisi horjuttaa ja aiheuttaa harrastukselle sellaisia ongelmia, joita ei aiemmin ole ollut?
- 4.2.2.3 Luonnonvarakeskus
- Suomessa pidetään lemmikkinä paljon sellaisia terraarioeläimiä, jotka eivät kuulu kaikista yleisimpiin ja tunnetuimpiin lajeihin harrastuksessa. Kaikista ei löydy välttämättä lakiehdotuksen vaatimaa virallista tieteellistä tutkimustietoa tai laajaa virallista yleistietoa julkisesti, vaan tiedonjako tapahtuu usein harrastajien kokemuksen ja kansainvälisen tiedonjaon puolelta. Mitä ovat siis nämä epäselvät ”muut toimitetut tiedot”, joita lakiehdotuksessa vaadittaisiin poikkeuslupaa varten?
- Laajasta lajikirjosta johtuen suppeasti rajatun listan seurauksena myös poikkeuslupien hakeminen ja kuormitus olisi todellisuudessa suurempaa, kuin mitä lakiehdotuksessa on väitetty.
- 2.2.12 Viranomaiset ja valvonta
- Eläinsuojelutarkastuksen arvioinnissa toisi vaikeuksia itsessään jo ilmoittajan, viranomaisten, sekä mahdollisten asiantuntijoiden/avustajien kokemusperäinen asiantuntevuus verrattuna itse omistajan omaan kokemukseen ja tietotaitoon ylläpitää eläintenpitoaan. Jos eläinten omistaja on ilmoituksen tarkastaja ja jopa avustajana toimivaa asiantuntijaa asioista perillä olevampi ja kokenempi käytännön ja tiedon suhteen, niin löytyykö Suomesta tarvittavan kokemuksen omaavia viranomaisia tätä täysin valvomaan? Mitä jos alueensa ainoa auttamaan kykenevä asiantuntija tarkastukseen olisi tarkastettava eläintenpitäjä itse? Terraarioeläimiin erikoistuneita yhdistyksiä monimuotoisempaa tietämystä on oletettavasti hankala löytää, joita olisi näin ollen valvonnassa suurella todennäköisyydellä hyödynnettävä.

- Kuinka pidetään huoli siitä, että tapauskohtaisista asioista päättäminen annetaan vain siitä oikeasti asiantuntevan päättäjän käsiin ja ettei näkökulmissa toteutuisi eriarvoistamista tai syrjimistä esimerkiksi eksoottisemman eläinkunnan takia?
- 2.2.2 Eläinlajien pitoa koskevat rajoitukset
- Suomessa eksoottisten lemmikkien harrastamisen yleistieto ja hoito päivittyvät jatkuvasti. Harrastajat ovat siirtymässä kiihtyvää vauhtia enemmän bioaktiivisten ja luonnonmukaisten terraarioiden pitoon, jonka pitoa on opetettu ja koulutettu Suomessa eri harrastajien ja yhdistysten, jopa koulujen puolesta.
- Terraarioeläinten olosuhteet ovat hyvin lähellä luonnonmukaisia olosuhteita, aitojen kasvien, hajottajaeliöiden, bioaktiivisuuden, sadetusjärjestelmien ja muun tekniikan suhteen. Terraarioeläimille voidaan järjestää oikeanlaiset UV-arvot ja muut valaistukset, lajikohtaiset lämmitystavat ja lämpötilaerot, sekä sadetusjärjestelmät. Niillä on myös mahdollisuus piiloutua, kaivautua, kiivetä ja toteuttaa muitakin olennaisia ja luonnollisia käyttäytymistarpeitaan. Emme siis näe esteitä sille, etteikö terraarioeläinten pito täyttäisi eläinlajiehdotuksen vaatimuksia eläinten turvallisen pidon ja hyvinvoinnin osa-alueita.
- 2.2.3 Eläinten pitopaikka, hoito ja kohtelu
- 4.1.4 Eläinten pitopaikka, hoito ja kohtelu
- Pitopaikan perussääntely tai yleinen eläinkuntakohtainen sääntely terraarioeläinten pidossa on käytännössä mahdotonta toteuttaa, sillä pelkästään saman eläinkunnan sisäisten lajien tilantarve, käyttäytyminen, aktiivisuus ja koko voivat vaihdella täysin laidasta laitaan. Olosuhteet ja tilat järjestetään aina lajikohtaisesti riippuen siitä, millaista eläimen käyttäytyminen on esimerkiksi luonnossa. On otettava myös huomioon, että lajin sisäisiä suuria eroja voi löytyä esimerkiksi sukupuolten välisessä kokoerossa, käyttäytymisessä tai elintavoissa.
- Iso osa terraarioeläimistä on luonnossa yksineläjiä parittelua lukuun ottamatta, mutta pareittain tai laumassa elävillä lajeilla on tarpeesta riippuen aina yksi tai useampi lajitoveri. Myös terraarion koko valitaan tällöin eläinten lukumäärän ja tilantarpeen mukaan. Terraarioeläimillä on siis aina mahdollisuus toteuttaa myös lajille tyypillistä sosiaalista kanssakäymistään muiden tarpeiden ohella.
- 2.2.9 Eläinkilpailut ja -näyttelyt
- 4.1.2 Eläinten kunnioitus
- 4.1.10 Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito
- Terraarioeläinten tuonti erilaisiin tapahtumiin ja näyttelyihin toteutetaan aina mahdollisimman tarkasti niin, että eläimelle ei aiheutuisi siitä haittaa. Kiertävät näyttelyt ja matelijatapahtumat ovat tehneet kokonaisuudessaan paljon hyvää, sillä ne ovat lieventäneet ihmisten laajaa pelkoa erityisesti matelijoita ja hämähäkkejä kohtaan ja lisänneet ihmisten kiinnostusta ja tietoutta eläimiä ja luontoa kohtaan. Jos terraarioeläimet pudotettaisiin kaikista tapahtumista ja näyttelyistä pois, niin se palauttaisi ja lisäisi ihmisten ennakkoluuloja, tietämättömyyttä ja pelkoja, sekä vieraannuttaisi ihmisiä entisestään luonnosta. Ja mitä ei tunneta, niin sitä usein pelätään ja vierastetaan, sekä harvoin arvostetaan.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Lakiluonnoksen yleisperusteluiden kohdassa 2.1.2 todetaan että ”eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten aina sisältää tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää”. Muotoilu on hyvin syyllistävä, ja esitetäänkin, että se muotoillaan seuraavasti: ”Kaikki eläintenpito, sekä tuotantotarkoituksessa että lemmikkinä, sisältää aina tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa eläinten hyvinvointia heikentävästi.”
- Pidämme myös hyvänä, että eläinten kunnioittaminen ehdotetaan lisättäväksi lain tavoitteisiin ja yleisiin periaatteisiin (4.1.2). Eläinten kunnioitus on keskeistä kaikkien tuotantoeläinlajien vastuulliselle harjoittamiselle. Samoin on hyvä, että eläinten pitoa koskeviin rajoituksiin on ehdotuksessa paneuduttu eri näkökulmista (4.1.3).
-

2.1. Taloudellisia vaikutuksia koskevat kommentit

LSSAVI:

Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa ei ole riittävällä tavalla huomioitu aluehallintovirastoille tulevaa lisätyötä. Laissa ehdotetut muutokset tarkoittavat arviolta yhden läänineläinlääkäri- ja puolen sihteerihenkilötyövuoden lisätarvetta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Myös muissa aluehallintovirastoissa tarvitaan lisätyövoimaa.

Merkittävää lisätyötä aiheutuu ainakin seuraavista uusista tehtävistä: koiranpentujen tuontirajoitusten valvonta, eläinkilpailuilmotusten valvonta, eläintenpitokiellon noudattamisen valvonta, kunnallisen viranomaisen asiantuntijan tai avustajan käytön hyväksyminen ja palkkioiden maksu sekä laskutus.

Lisäksi arviointia ei ole tehty eläinten hyvinvoinnin valvonnan raportoinnin muutoksesta aiheutuvista lisäresurssitarpeista ja kustannuksista. Muutos nykyjärjestelyyn verraten on merkittävä.

Aluehallintovirastojen tukitoiminnoista vastaavat henkilöt tekevät tällä hetkellä kaiken kunnan tekemän valvonnan kirjaamisen ja raportoinnin valtakunnallisia raportteja varten. Jatkossa nämä tehtävät siirtyisivät käytännön valvontaa tai sen ohjausta tekeville virkaeläinlääkäreille.

Poliisihallitus:

Esityksen perusteluissa todetaan, että poliisin tehtävät eläinten hyvinvoinnin valvonnassa säilyisivät ennallaan (s. 69). Poliisihallitus esittää tästä eriävän mielipiteen.

Eläinten pitäminen on tarkoin oikeudellisesti säänneltyä toimintaa. Sekä eläinten hyvinvoinnin valvonta, että eläinsuojelurikosten esitutkinta, vaativat poliisin henkilöstöltä erityistä perehtyneisyyttä. Tämä vaatii asian peruskoulutusta niin valvonta- ja hälytystoiminnassa kuin rikostorjunnassa työskenteleville poliisimiehille.

Tähän mennessä suurin osa poliisin suorittamasta eläinsuojeluvalvonnasta on ollut sattumanvaraista ja eläinsuojelutapaukset ovat tulleet ilmi muiden asioiden yhteydessä, esimerkiksi hälytystehtävien tai esitutkinnan hoitamisen ohessa. Lain 76 §:n kirjaus tulee todennäköisesti velvoittamaan poliisia organisoimaan eläinsuojeluvalvontaa ja eläinsuojelurikosten esitutkintaa uudella tavalla. Lain 77 §:n mukaiset aluehallintoviraston valvontasuunnitelmat tulevat vaikuttamaan myös poliisin toimintaan. Tämä edellyttää entistä tiiviimpää viranomaisyhteistyötä valvontaviranomaisten kesken.

Poliisille ilmoitettujen eläinsuojelurikkomusten ja -rikosten määrä on viimeisten vuosien osalta ollut kohtuullisen tasaisessa kasvussa. Eläimiin liittyvien rikosten tutkintaa ja ennalta estämistä suoritetaan lähes poikkeuksetta yhteistyössä valvontaeläinlääkärien, Aluehallintoviraston tai Ruokaviraston asiantuntijoiden kanssa. Erityisesti vakavien eläinsuojelurikosten tai salakuljetusrikosten tutkinta edellyttää poliisilta yhteistoiminnan lisäksi tutkinnallista erityisosaamista, johon kykenevän henkilöstön kouluttaminen ja osaamisen ylläpitäminen on erittäin haasteellista.

Lakiesitys sisältää useita elementtejä, joiden myötä poliisille ilmoitettujen eläimiin kohdistuvien rikosten määrä tulee todennäköisesti lisääntymään ja voi luonteeltaan muuttua myös tutkinnallisesti haasteellisemmaksi. Esimerkiksi pentutehtailuun, salakuljetuksiin sekä kiellettyjen jalostusyhdistelmien käyttöön liittyvien rikosilmoitusten määrä voi mahdollisesti kasvaa lakiesityksen myötä merkittävästikin. Mainittujen rikosten tutkinta on vaativaa sekä aikaa vievää, ja se vaatii myös muiden valvontaviranomaisten resurssien käyttöä. Eläinsuojelurikoksista annettujen tuomioiden yhteydessä tuomittujen menettämisseuraamusten toimeenpanosta vastaa tuomitun koti- paikkakunnan poliisilaitos. Rikosmäärien lisääntyessä myös näihin tehtäviin kuluva työaika tulee lisääntymään.

Vakavien eläinrikosten tutkinta on edellyttänyt nykyisenkin lainsäädännön puitteissa poliisilta erityisosaamista ja kouluttautumista, jonka järjestäminen on osoittautunut usein erittäin haasteelliseksi. Uusi

lainsäädäntö tulee oletettavasti lisäämään koulutustarpeita entisestään. Valvontaan ja eläinsuojelurikosten esitutkintaan tulee kouluttaa asiaan erikoistuvia poliisimiehiä jokaiseen poliisilaitokseen. Valtakunnallisen koulutuksen puuttuessa ratkaisuja on etsittävä alueellisesta yhteistoiminnasta muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan ehdotetun lain mukanaan tuomat ilmoitusvelvollisuusmenettelyn tehostuminen, kriminalisoinnin laajentuminen ja sitä kautta lisääntyvät virka-aputehtävät sekä eläintenpitokieltojen valvonta tuovat poliisille tulevana vuosina entisestään lisääntyviä eläintehtäviä. Samanaikaisesti eläinsuojeluun liittyvät koulutustarpeet poliisissa tulevat lisääntymään.

2.1.2 Vaikutukset poliisiin talouteen

Esitetyn lain perusteluissa ei ole otettu kantaa vaikutuksista poliisiin talouteen.

Poliisille lakiehdotuksesta tulevien tehtävien määrällinen lisäys sekä laadullinen muutos tarkoittanee, että se lisää valtakunnallisesti henkilöressurssien tarvetta kokonaisuudessaan arviolta vähintään 15 - 20 henkilötyövuoden verran. Laskentaperusteena on käytetty Helsingin poliisilaitoksen arviota tarvittavista henkilötyövuosien lisäystarpeista, sekä suhteutettu määrä valtakunnallisiin poliisien määriin. Arviossa on huomioitu erilaiset toimintaympäristöt ja lisääntyvien tehtävien luonne. Henkilötyövuosien lisäystarve jakautuu kokonaisuudessaan useiden erilaisten työtehtävien, kuten ainakin ilmoitusten käsittelyyn, varsinaisen rikostutkinnan sekä erilaisten selvitys-, valvonta- ja kuljetustehtävien kesken. Oletettavasti vaikutus on kuitenkin suurin rikostutkinnan osalta. Pelkästään henkilöressurssien lisäystarve olisi kustannusvaikutukseltaan ainakin 0,9 - 1,2 miljoonaa euroa. Tällä lisäyksellä voitaisiin kohdentaa enintään 1 - 3 henkilötyövuotta / poliisilaitos, jolla määrällä ei todennäköisesti saavutettaisi riittävää ajallista ja alueellista kattavuutta tarvittavan osaamisen suhteen.

Lisäksi resurssitarpeen arvioinnissa tulee huomioida lakimuutosten aiheuttamasta lisäkoulutustarpeesta seuraavat koulutuspoistumat. Mikäli lisäkoulutusta tarvittaisiin esimerkiksi keskimäärin ½ päivää (n. 4 tuntia) / poliisi, tarkoittaisi se valtakunnallisesti karkeasti laskien n. 10 henkilötyövuotta.

Tämä koulutus olisi muusta poliisitoiminnasta "pois", ja sen laskennallinen hinta olisi n. 0,6 miljoonaa euroa ensimmäisen vuoden aikana. Jatkossa koulutustarpeet vähenevät, mutta eivät poistu kokonaan. Lisäystarve jää pysyväksi ainakin Poliisiammattikorkeakoulun koulutusmääriin, sekä koulutuksesta mahdollisesti aiheutuviin luennoitsija- ja kouluttajapalkkioihin.

Henkilöressurssien lisäksi lakiehdotuksella voi olla eläinsuojelurikosten ja eläinsuojeluvälvönnyksen yhteydessä tarvittaviin tietojärjestelmiin liittyviä taloudellisia vaikutuksia. Esimerkiksi uuden lain 91 §:n mukaiset ilmoitukset poliisille voisi kenties olla tarkoituksenmukaista tehdä suoraan poliisiin sähköiseen rikosilmoitusjärjestelmään, mutta järjestelmän kehittämistä joudutaan tekemään määrällisesti huomattavasti suurempien rikoslajien ilmoitus- tarpeista katsottuna.

Koirien ja kissojen tunnistusmerkinnät tulevat pakollisiksi. Mikäli löytöeläinten kuljetuksia ei säädetä kunnan tehtäväksi, tulisi poliisille toiminnan tehostamiseksi ja löytöeläinten omistajilleen palautumisen nopeuttamiseksi hankkia tunnistusmerkintöjen lukulaitteita kattavasti eri poliisiasemille. Lukulaitteen hinta on noin 100 euroa. Kokonaiskustannus hankinnoista olisi arviolta 11 000 euroa.

Kokonaisuudessaan arvioiden poliisille aiheutuvia lisäkustannuksia voisi syntyä noin 2 miljoonaa euroa. Ottaen huomioon poliisin talouteen kohdistuvat jokavuotiset paineet, olisi varsin mahdollista, että mainittuja lisäresursseja ei voitaisi huomioida poliisien kokonaismäärässä, ja siten ehdotetun lain tuomat lisätehtävät olisivat muusta toiminnasta pois, tai niiden täytäntöönpano jäisi pääosin vain kirjauksiksi strategisiin asiakirjoihin.

Valtiovarainministeriö:

Esitys ei juurikaan muuttaisi kuntien tehtäviä. Esityksen mukaan eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvät aluehallintoviraston, kunnaneläinlääkäriin, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan sekä poliisin tehtävät eläinten hyvinvoinnin valvonnassa säilyisivät ennallaan. Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija valvoisivat nykyiseen tapaan eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista kunnan alueella. Sairaiden ja vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettaminen säädettäisiin kunnan tehtäväksi. Käytännössä kunnaneläinlääkärit ovat lopettaneet näitä eläimiä tähänkin asti ja kustannukset on korvattu kunnille, jos korvauksia on haettu, vaikka kyse ei ole ollut lakisääteisestä tehtävästä. Aluehallintovirastoille tehdyn kyselyn perusteella nämä kustannukset ovat olleet alle 1 000 euroa vuodessa aluehallintovirastoa kohden.

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin (29/2000) ehdotetaan uutta ilmoitusvelvollisuutta perinnöllisten vikojen vuoksi tehtävistä toimenpiteistä. Tämänkään ei katsota olevan merkittävä muutos kunnaneläinlääkäreiden tehtävien näkökulmasta.

Esityksellä olisi kuitenkin joitakin vähäisiä pidettäviä vaikutuksia aluehallintovirastojen toimintaan. Kotieläinpihojen luvanvaraisuudesta luopuminen vähentäisi lupien käsittelystä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa viranomaisille. Toimintaa ei myöskään tarvitsisi enää tarkastaa ennen luvan myöntämistä. Kotieläinpihoja arvioidaan olevan noin 50-60. Myös riistarhujen, tuotantotarkoituksiin tarhattavien luonnonvaraisten eläinten tarhojen ja ammattimaisesti hevoseläimiä pitävien toimijoiden ilmoitusvelvollisuudesta luovuttaisiin. Näistä arvioidaan aiheutuvan säästöä 0,3 htv. Toisaalta uutena ehdotettavasta avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan sekä eläinkilpailutoiminnan ilmoituksenvaraisuudesta arvioidaan aiheutuvan lisätyötä noin 30 htp vuodessa koko maassa. isäksi ehdotuksilla valvontaviranomaisen oikeudesta käyttää asiantuntijaa ja avustajaa valvontaa ja tarkastusta tehtäessä, mahdollisuudesta periä maksu tietyistä eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tehtävistä tarkastuksista sekä Tullille säädettäväksi ehdotetusta toimivallasta valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon, voidaan arvioida aiheutuvan joitakin pieniä vaikutuksia aluehallintovirastojen toimintaan. Vaikutukset ovat osin resurssitarvetta lisääviä, osin vähentäviä ja ne arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Esityksestä ei siten arvioida aiheutuvan muutostarpeita aluehallintovirastojen resursointiin.

Valtiovarainministeriö pitää esitykseen sisältyviä, Tullin tehtäviä koskevia ehdotuksia tarpeellisina, koska niillä selkiytetään Tullin toimivaltaa, joka on aiemmin perustunut erillisiin virka-apupyynnöihin. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä esityksen perusteluja, joiden mukaan Tullin valvontatehtävät toteutuisivat edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita, sekä sen toteamista, että Tullin integroiminen osaksi valvontakoneistoa edellyttää Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittavaa yhteistä toimintamallia sekä riittävää ohjeistusta ja koulutusta. Tulli osallistuisi eläinten hyvinvointimääräysten valvontaan, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Aluehallintoviraston rooli valvonnassa ja pakkokeinoista päätettäessä olisi kuitenkin edelleen keskeinen sillä olevan eläinten hyvinvointia koskevan asiantuntemuksen vuoksi ja siitä syystä, ettei Tullin palveluksessa ole eläinlääkäreitä, jotka voisivat suorittaa eläimiin kohdistuvia kliinisiä tutkimuksia. Tarkoituksena olisi, että nykyinen valvontayhteistyö voisi jatkua myös suoraan lakiin eikä erillisiin virka-apupyynnöihin perustuvana. Toimintamalliin liittyen valvontaviranomaisten tulisi esimerkiksi sopia tilannekuvan ylläpidosta ja tiedonkulusta sekä nimetä yhteyshenkilöt eri alueille.

Myös Tullia koskevat säännösehdotukset esityksen 12, 13 ja 15 luvuissa ovat asianmukaiset. Niissä on kyse hallinnollista pakkokeinoista, tietojen rekisteriin merkitsemisestä ja muutoksenhausta Tullin päätöksiin. Ehdotettu verohallinnon tiedonsaantia koskeva 89 § on myös asianmukainen.

3. Pykäläkohtaiset kommentit lakiin eläinten hyvinvoinnista:

1 luku Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvilta haitalta.

Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.

Animalia:

- Pykälään on lisättävä, että jokaisella eläimellä on itseisarvo, jota on kunnioitettava. Mielestämme ei ole riittävää, että eläimen itseisarvo on kirjattu vain lain perusteluihin.
- Lain perusteluissa eläimen itseisarvo mainitaan ”eläinten kunnioittamisen taustalla olevaksi ajatukseksi”. Perusteluissa pohditaan itseisarvon ajatusta ja soveltamista monipuolisesti. Tämän pohdinnan pohjalta olisi loogista, että eläimen itseisarvo mainittaisiin myös lakipykälässä. Kirjauksen puolesta puhuvat myös kansainväliset esimerkit. EU-lainsäädäntöön ja monen verrokkimaan lainsäädäntöön on kirjattu maininta eläimen itseisarvosta. Suomen eläinsuojelulainsäädäntöä tulisikin päivittää vastaamaan eurooppalaista lainsäädännöllistä viitekehystä. Pykälään voitaisiin esimerkiksi EU:n koe-eläindirektiivin mukaisesti kirjata, että ”[e]läimillä on itseisarvo, jota on kunnioitettava.” Eläimen itseisarvon kirjaaminen lakiin oli myös yksi uutta eläinsuojelulakia valmistelleen työryhmän periaatteista. Eläimen itseisarvon tunnustaminen lakipykälässä antaisi eläinten hyvinvointia koskevalle lainsäädännölle sille kuuluvaa painoarvoa.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Eläinten hyvinvointilain 1 §:ssä esitetään lain tarkoituksiksi eläinten hyvinvoinnin parantaminen parhaalla mahdollisella tavalla. Lain tulisi näin ollen mahdollistaa eläinten lajityypillinen käyttäytyminen, joka on tärkeimpiä eläimen hyvinvointia edistäviä tekijöitä. Lajityypilliset käyttäytymistarpeet ovat voimakkaita myös pitkälle jalostetuilla, vankeudessa elävillä eläimillä.
- Eläimelle aiheuttaa merkittävää kärsimystä ja haittaa, mikäli se ei saa esimerkiksi liikkua vapaasti, vaan sen liikkumista rajoitetaan esimerkiksi häkissä pitämällä.
- Taloudellisia ja yhteiskunnallisia syitä ei voida käyttää perusteluina sille, että tutkitusti tunteville ja kärsimykseen kykeneville eläimille aiheutetaan merkittävää haittaa ja kärsimystä.
- Hallituksen esityksessä korostetaan eläinten itseisarvoa eläimen kunnioittamisen ja hyvän kohtelun taustalla. Itseisarvo tulisi kirjata myös varsinaiseen lakitekstiin, jotta sen painoarvo eläinten kohtelussa kasvaisi.

Atria, HKScan, Snellman:

- 1 § lain ensiksi mainittuna tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Sen toteutumisen varmistamiseksi pykälän perustelujen ensimmäisen kappaleen toinen lause ehdotetaan muutettavaksi seuraavaan muotoon: *Eläinten hyvinvoinnin tasoa voidaan parantaa myös tarjoamalla eläimille turvaa ja sopivassa määrin mahdollisimman tasapainoista ravintoa sekä suomalla eläimille mahdollisuus positiivisten tunnetilojen kokemiseen.*
- Pykälän perustelujen toista kappaletta olisi hyvä hieman muuttaa: ”Eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi eläinten pidosta eläimille koituvia edellämainittuja hyötyjä olisi syytä lisätä ja eläimiä olisi pyrittävä suojelemaan niiden hyvinvoinnille aiheutuvilta haitoilta. Eläinten pidosta ja käytöstä aiheutuu kuitenkin yleensä jonkinlaista haittaa eläinten hyvinvoinnille, eikä näitä haittoja ole aina mahdollista välttää. Esimerkiksi eläinten liikkumista ja lisääntymistä joudutaan yleensä rajoittamaan, jotta eläintenpito olisi mahdollista. Eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyys edellyttää kuitenkin aina eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on

hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä niin eläimille kuin ihmisillekin saatavaan hyötyyn. Esimerkiksi tuotantoeläinten pidossa yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat tähän punnintaan. Myös muiden eläinten pidossa on otettava huomioon vallitsevat yhteiskunnalliset ja taloudelliset olot.” Pykälän perusteluihin on hyvä lisätä uusi viimeinen kappale: *Lain soveltamisen pohjana olevassa hyvinvoinnin tason arvioinnissa on silti syytä korostaa eläinten hyvinvointitutkimuksen esille tuomia eläinperäisiä mittareita. Näiden avulla selvitettävissä olevaa eläimen toteutunutta hyvinvointia on pidettävä erilaisten olosuhdenormien täyttämistä tärkeämpänä tekijänä lain nojalla tehtäviä päätöksiä annettaessa. Lain lisäperusteena olevaa eläinten kunnioittamista on syytä pitää lähinnä yleisenä suuntaviivana, koska sen tulkinta voi vaihdella huomattavasti eikä sitä ole täsmällisesti määritelty lakiesityksessä.*

EHK:

- Lain tarkoitus, eläinten hyvinvoinnin edistäminen, on kannatettava ja tervetullut uudistus. Hyvinvoinnin edistämisen ohella tulee huolehtia myös siitä, että hyvinvointi tosiasiallisesti on hyvällä tasolla, ei vain sen edistämistä. Hyvinvointia voidaan edistää poistamalla eläimen elämästä negatiivisia asioita, kuten kipua ja kärsimystä (esimerkiksi käyttämällä kivunlievitystä kivuliaissa toimenpiteissä), ja lisäämällä eläimen elämään positiivisia asioita (esimerkiksi eläinlajille ominaisen, mielekkään tekemisen tarjoaminen). Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioittamista. Eläintä ei saisi lopettaa ihmisen viihdyttämiseksi, eläimelle ei saisi tehdä kipua aiheuttavia toimenpiteitä sen ulkonäön muuttamiseksi, eläimen ja ihmisen välinen sukupuoliyhteys tulisi kiellettyksi, eikä eläintä saisi pitää kaupan näyteikkunassa.
- On hyvä tunnustaa, että eläimellä on itsessään arvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Lakitekstin terminä itseisarvon käyttäminen on kuitenkin haastavaa, mitä kuvaa se, että lain perusteluissa itseisarvon määritelmää on täytynyt muuttaa sen alkuperäisestä filosofisesta määritelmästä. Itseisarvon määritelmään vaikuttaa, mistä näkökulmasta asiaa käsittelee. Jollei lakitekstiin nosteta eläimen itseisarvoa olisi siinä syytä korostaa eläimen arvoa tämänhetkistä esitystä tarkemmin. Esimerkiksi ”Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua eläimen taloudellisesta tai muusta arvosta riippumatta.”

Elintarviketeollisuusliitto:

- Lain ensiksi mainittuna tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Sen toteutumisen varmistamiseksi pykälän perustelujen ensimmäisen kappaleen toinen lause ehdotetaan muutettavaksi seuraavaan muotoon: Eläinten hyvinvoinnin tasoa voidaan parantaa myös tarjoamalla eläimille turvaa ja sopivassa määrin mahdollisimman tasapainoista ravintoa sekä suomalla eläimille mahdollisuus positiivisten tunnetilojen kokemiseen.
- Pykälän perusteluihin olisi hyvä lisätä uusi viimeinen kappale:
- Lain soveltamisen pohjana olevassa hyvinvoinnin tason arvioinnissa on silti syytä korostaa eläinten hyvinvointitutkimuksen esille tuomia eläinperäisiä mittareita. Näiden avulla selvitettävissä olevaa eläimen toteutunutta hyvinvointia on pidettävä erilaisten olosuhdenormien täyttämistä tärkeämpänä tekijänä lain nojalla tehtäviä päätöksiä annettaessa.

Eläinoikeuspuolue:

- Lain valmistelussa keskeiset periaatteet, kuten eläinten kunnioittaminen ja hyvinvointi näkyvät lakiesityksessä sanaston tasolla: ”Lain tarkoituksena olisi eläinten hyvinvoinnin edistämisen ja suojelun lisäksi eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen.” Eläinten hyvä kohtelu ei kuitenkaan lisääny sillä, että lakiin kirjoitetaan sana ’hyvinvointi’. Ehdotuksessa todetaan, että ”näiden tarpeiden toteuttamiseen eläimellä on vahva sisäsyntyinen tarve siitä riippumatta, millaisessa ympäristössä eläintä pidetään.” Näin ollen lakiesitys on alun alkaenkin ristiriidassa itsensä kanssa salliessaan esimerkiksi turkistarhauksen ja liikkumista estävät rakenteet, kuten parsinavetat sekä emakoiden ja kanojen häkit. .

- 1 §:n perusteluissa sanotaan seuraavaa: "Lain tavoitteeksi ehdotetaan lisättäväksi myös eläimen kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen. Eläinten kunnioittamisen taustalla on ajatus siitä, että eläimellä on itseisarvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Eläimen itseisarvo tarkoittaa sitä, että eläin itsessään on arvokas. Itseisarvon vastakohta on välinearvo." Taustoittava osuus kertoo itseisarvon olevan kirjattuna useamman verrokkimaan lainsäädännössä sekä EU:n koe-eläimiä koskevassa direktiivissä. Itseisarvo mainitaan esityksessä myös useamman pykälän perusteluissa, mutta itse lakitekstiin sitä ei ole kirjattu.
- Eläinten itseisarvon kirjaaminen uuteen eläinsuojelulakiin olisi ensisijaisesti lähinnä periaatteellinen muutos, jolla ei välttämättä olisi välittömiä käytännön vaikutuksia. Itseisarvon tunnustaminen muuttaisi pitemmällä aikavälillä ajattelua ja käsitystämme siitä, millainen eläinten käyttö ja kohtelu on sallittua. Itseisarvoa ei olla tästä huolimatta kirjaamassa uuteen lakiin, ainoastaan sen perusteluihin. Juridisesti nämä eivät ole sama asia. Kun itse lakiteksti on vahvasti velvoittava oikeuslähde, joita esimerkiksi oikeuslaitos ja virkamiehet joutuvat päätöksenteossaan ja toiminnassaan noudattamaan, on hallituksen esitykseen sisällytettävät lain perustelut vain heikosti velvoittavia oikeuslähteitä. Niistä ilmi käyvä lainsäätäjän tarkoitus on periaatteessa huomioitava oikeuslaitoksen ja viranomaisten päätöksenteossa, mutta niistä voidaan tietyissä tilanteissa perustellusti poiketa eikä huomioimatta jätettäessä kyse ole virkavirheestä.
- Ero siinä, kirjataanko itseisarvo uuteen eläinlakiin, on siis huomattava. Eläimen itseisarvon kirjaaminen lakiin tarkoittaisi, että periaatteellisella tasolla viranomaiset ja oikeuslaitos olisivat kaikessa päätöksenteossaan velvoitettuja huomioimaan sen, että eläimet ovat yksilöitä, joiden elämällä on niille itselleen arvoa. Sen sijaan kirjauksen jättäminen lain perusteluihin avaa portin poikkeamiin itseisarvon kunnioittamisen periaatteesta, joita itse eläinlakiehdotus itsessään on jo muutenkin täynnä.
- Itseisarvo on tunnustettu laissa, eikä pelkästään sen perusteluissa, ainakin seuraavissa maissa: Norja, Sveitsi ja Alankomaat.
- Eläinten kunnioituksen määritelmä, sellaisena kuin se nykyisessä lakiehdotuksessa on esitetty, on epäjohdonmukainen ja lajisyrtjivä. Vaikka lakiesityksen esittelyssä väitetään, että "eläinten kunnioittaminen liittyy omalta osaltaan kaikkiin eläimen hyvinvointia edistäviin säännöksiin" se tulee konkreettisesti esiin vain luonnonvaraisten eläinten, lemmikkien ja viihteessä käytettävien eläinten tapauksissa. Tuotannossa pidettävien eläinten kunnioitus ei konkretisoidu laissa, vaan se jää tyhjäksi sanahelinäksi.
- Otetaan esimerkiksi turkistarhaus: Eläinten kunnioitusta käsittelevässä lain perusteluissa sanotaan, että: "lain tulisikin heijastaa kulloinkin yhteiskunnassa vallitsevaa tahtotilaa siitä, miten ja mihin tarkoituksiin eläimiä käytetään". 74 % suomalaisista ei hyväksi nykymuotoista turkistarhausta. Jos tuleva laki todella heijastaisi yhteiskuntamme tahtotilaa, se kieltäisi turkistarhauksen. Lain perusteluissa nostetaan esiin, että eläinten kunnioituksen näkökulmasta "eläinten käyttämiseen puhtaasti somisteena tai esineen tavoin esimerkiksi taiteessa tai viihteessä" tai trendi lemmikkieläinten turkin värjäämiseen loukkaa eläimen kunnioitusta. On toki selvää, että kyseiset asiat loukkaavat eläimen kunnioitusta ja niitä tulee rajoittaa, mutta millä tavoin nykyinen turkistarhaus eroaa niistä? Turkiksen käyttö ei ole tarpeellista, vaan se on verrattavissa täysin esteettisiin syin ylläpidettyyn trendiin tai kulttuuri-ilmiöön. Turkiseläimen ruumis takin kauluksessa tai pipon tupsussa loukkaa kyseisen eläimen kunnioitusta samalla tavoin kuin lakiesityksen perusteluissa esiin nostetut asiat.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että lain ensisijaiseksi tarkoitukseksi on tulossa eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Pykälän perusteluiden alussa kuvattu eläinten hyvinvoinnin määritelmä vastaa eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien yhteisesti muodostamaa määritelmää. Määritelmän lopussa mainitaan eläinten mahdollisuudet positiivisten tunnetilojen kokemiseen, mikä on hyvä asia.
- Pykälän perusteluihin on lisätty maininta siitä, että eläinten pidosta ja käytöstä aiheutuvia haittoja eläinten hyvinvoinnille ei aina voida välttää ja että eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan

hyväksyttävyyden edellyttää eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn. Perusteluiden mukaan tuotantoeläinten pidossa yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat tähän punnintaan ja myös muiden eläinten pidossa on otettava huomioon vallitsevat yhteiskunnalliset ja taloudelliset olot. Ihmisen näkökulmasta tarpeellisen kärsimyksen aiheuttamisen perustelu esiintyy eläinsuojelulain 3 §:n yleisten periaatteiden perusteluissa, jonka mukaan eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten sisältää aina tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimille kärsimystä, ja jonka mukaan eläimen tuotanto- ja pitomuotoihin liittyvää kärsimystä ei voida kokonaan välttää. Pykälän perusteluissa kuitenkin muistutetaan, että vaikka ihminen käyttää eläimiä ravinnokseen, vaatetukseensa tai muihin tarpeisiinsa, on ihmisillä moraalinen velvollisuus kunnioittaa kaikkia eläimiä ja ottaa huomioon niiden kyky muistaa ja tuntea kärsimystä. Toivoisin, että hyöty-haittاپunnintaa koskevan kappaleen alussa eläinten hyvinvointilain perusteluissa olisi myös vastaavanlainen painotus ihmisen moraalisesta velvollisuudesta ottaa huomioon eläinten tuntemiskyky ja eläinten kyky muistaa ja tuntea kärsimystä.

- Eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyden aito eettinen pohdinta yhteiskunnassa edellyttää sitä, että hyödyn lisäksi pidosta ja käytöstä aiheutuva haitta eläinten hyvinvoinnille kuvataan selkeästi ja että ihmisillä on tietoa siitä, millaista haittaa pito tai käyttö aiheuttaa eläimen hyvinvoinnille. Siksi esimerkiksi säädösuudistuksia tehdessä vaikutukset eläinten hyvinvointiin tulisi kuvata ja arvioida. Vastaavanlaisesti tutkimukseen pohjautuvaa tietoa eläinten hyvinvoinnista on tärkeää jakaa ja levittää entistä enemmän yhteiskunnassa julkisin varoin. Tulisi myös olla entistä paremmin julkisesti saatavilla koottua tietoa eläinten hyvinvoinnin tilasta. Eettistä keskustelua tukisi myös eläineettisen neuvottelukunnan perustaminen, jonka tehtävänä olisi käsitellä ja nostaa keskusteluun kaikkia eläimiä koskevia eettisiä kysymyksiä ja tehdä niistä lausuntoja.
- On hyvä, että lain tarkoitukseen sisältyy eläinten hyvän kohtelun lisäämisen lisäksi eläinten kunnioituksen lisääminen. Kunnioitus tuo lain lähtökohtiin uuden, eläimen arvostamista korostavan elementin. Perustelujen mukaan kunnioittamisen taustalla on ajatus eläimen itseisarvosta, mutta itseisarvoa ei tunnusteta itse lakitekstissä. Eläinten kunnioittaminen ja hyvinvoinnin edistäminen pohjautuvat ajatukseen siitä, että eläin on itsessään arvokas tuntevana olentona. Eläinten itseisarvo tulisi tunnustaa pykälän kirjauksessa, ei vain perusteluissa.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläinten hyvinvointilain yleiset periaatteet (1§) noudattavat voimassa olevan eläinsuojelulain linjausta. On hienoa, että luonnokseen on nostettu mukaan eläimen kunnioitus ja hyvän kohtelun lisääminen suojelemalla eläintä sen hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Eläimen kunnioittaminen nostaa eläimen itseisarvoa ja vähentää eläimen välineellistämistä. On hyvä ymmärtää, että jokainen eläin on tunteva olento, jolla on käsitys omasta itsestään ja suhteestaan ympäristöönsä.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Esitämme, että lain tarkoitukseen lisättäisiin selkeästi eläimen itseisarvo. Luonnoksessa itseisarvo mainitaan vain perusteluissa.

ESAVI:

- Perusteluosion mukaan eläimen hyvinvoinnilla tarkoitettaisiin eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Säännöksessä voisi olla tarpeen kirjoittaa tämä auki. Eläimen hyvinvointi on useilla tavoin määriteltävissä ja käsitteenä toistaiseksi vakiintumaton.

ETT:

- ETT pitää hyvänä, että ehdotetulla lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojata eläintä hyvinvointia haittaavilta tekijöiltä sekä lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua. Nämä ovat hyviä ja kannatettavia tavoitteita.

- Lainsäädännön soveltamisessa ja tulkinnassa tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, ettei eläinten hyvinvoinnin edistäminen toteudu pelkästään olosuhdenormien määrittelyllä. Hyvinvoinnin tason arvioinnissa tulisi hyödyntää tieteellisen hyvinvointitutkimuksen esille tuomia eläimistä katsottavia mittareita.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Lakiehdotuksessa tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia. Tätä kirjausta tulisi täsmentää siten, että tarkoituksena olisi hyvinvoinnin varmistaminen.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut

- Lakiluonnoksen rakenne on käyttäjän kannalta vaikeaselkoinen. Luvut ”Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä”, ”Eläinten kohtelu” ja ”Eläinten hoito” sisältävät asioita, jotka voisivat kuulua näistä minkä tahansa otsikon alle, mikä hankaloittaa oikeiden pykälien löytämistä. Lisäksi luonnonvaraisia eläimiä koskevia pykäläitä on useassa luvussa. Käyttäjän kannalta olisi toivottavaa, että ne koottaisiin omaan lukuunsa.

HESY:

- Katsomme, että lain tarkoitukseen on kirjattava periaate eläimen itseisarvosta ja säädös eläimen kohtelusta sen itseisarvoa kunnioittaen. Itseisarvo ja kunnioittaminen on siis kirjattava lakitekstiin. Lisäksi pykälään tulee kirjata, että lain tarkoitus on ylläpitää eläinten terveyttä.
- Ehdotamme pykälälle seuraavaa muotoilua:
- ”Tämän lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia, ylläpitää eläinten terveyttä ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta.
- Eläimillä on itseisarvo, ja sen takia niitä on kohdeltava kunnioittaen ja hyvin.”
- Perustelut: Eläimen itseisarvon ja kunnioittamisen mainitseminen lain perusteluissa ei riitä. Eläin on Suomessa rinnastettu laissa esineen asemaan, mutta eläin ei ole tavara, vaan ainutlaatuinen, tietoinen ja tunteva yksilö, jonka elämällä on sille itselleen merkitystä.
- Eläimen arvo ei saa olla riippuvainen sen (taloudellisesta, kulinaarisesta, esteettisestä...) arvosta ihmiselle. Eläimen välinearvo perustuu ajatukseen eläimestä omaisuutena, kun taas itseisarvo korostaa eläimen autonomiaa ja oikeutta hyvinvointiin.
- Pykälätasolle kirjattu periaate eläimen itseisarvon kunnioittamisesta laajentaisi, syventäisi ja kiristäisi niitä vaateita, joita eläinten hyvinvoinnin tasolle oikeudellisesti asetetaan, ja edellyttäisi linjauksia siitä, miten ihminen voi käyttää eläimiä loukkaamatta eläimen itseisarvoa. Lisäksi itseisarvon tunnustaminen tarjoaisi tuomioistuimille mahdollisuuden perustella nykyistä tiukempia rangaistuksia eläinsuojelurikoksissa kuin hyvinvointilainsäädäntö, josta tämä käsite puuttuu. Itseisarvon kirjaaminen lakiin olisi myös merkki valvoville viranomaisille siitä, että eläimen hyvinvointi ja sen elämä ovat itsessään arvokkaita eikä niitä tule vähätellä.
- Eläimelle on tunnustettu itseisarvo mm. Alankomaiden, Norjan ja Sveitsin lainsäädännössä.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Itse pykälään on kirjattava näkyville eläinten itseisarvo sanallisena terminä ja lain perustana. Muutoin se jää edelleen tosiasiaa puuttumaan säädöksestä. Esimerkiksi 1 § toiseen momentin loppuun voidaan lisätä ´sekä myöntää kaikkien eläinten ja niiden elämän ihmisestä riippumaton itseisarvo´.
- Lain tarkoituksena tulisi olla eläinten hyvinvoinnin takaaminen eikä vain sen edistäminen.

LSSAVI:

- On hyvä, että hyvinvoinnin käsite on avattu esittelytekstissä.

MTK:

- Eläimen itseisarvon kunnioittamisen vaatimus ja eläimen hyvinvoinnin edistäminen ovat nyt julistuksenomaisesti esitetty lain tavoitteena ja sitä on niin ikään selvennetty perusteluosiossa. MTK kannattaa tätä ja korostaa, että lainsäädäntöön ei tulisi nostaa uusia ja tuntemattomia käsitteitä. Eläimen aseman muuttuminen yhteiskunnassa ja siihen liittyvä yhteiskunnallinen keskustelu kertoo kuitenkin siitä, että myös lainsäädännön tulee tämä muutos ottaa huomioon. Nyt esitetty kirjaus on tarkoituksenmukainen ja alleviivaa myös Lissabonin sopimuksen eläimen tunnustamista tuntevaksi olennoksi.

MTK Lappi:

- Kirjaus eläimen itseisarvon kunnioittamisesta on uusi, mutta nyky-yhteiskunnassa perusteltu.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Kuten perusteluissa todetaan, eläinten asema yhteiskunnassa on muuttunut ja samalla kuluttajien kiinnostus tuotantoeläinten pito-olosuhteisiin ja hoitoon on kasvanut. Eläinten kunnioitus ja niiden hyvän kohtelun vaatimus on tarpeen lain tasolla tunnustaa ja modernisoida sääntely kohti eläinten hyvinvoinnin toteutumista suomalaisessa kotieläintuotannossa.

SEY:

- Lain tarkoitus on muutoin hyvä, mutta lain tarkoituksena tulee olla myös sen varmistaminen, että eläimet ovat hyvinvointia – nyt tarkoituksena on vain edistää hyvinvointia. Pykälän toiseen momenttiin tulisi lisätä eläimen kunnioituksen perustuvan eläimen itseisarvoon. Nyt itseisarvo on piilotettu perusteluihin.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunnan mielestä lain tarkoitusta määriteltäessä eläimen hyvinvoinnin edistämisen lisäksi pitäisi myös pitää huolta siitä, että eläimen hyvinvointi ON hyvällä tasolla. Neuvottelukunta katsoo, että eläimen itseisarvon kirjaaminen perusteluiden ohella myös lakitekstiin olisi johdonmukaista.

SLC:

- SLC anser att lagens syfte är ambitiöst, välformulerat och beskrivs tillräckligt tydligt i detaljmotiveringarna.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Eläinlääkäriliitto esittää, että lain tarkoituksiksi kirjattaisiin myös eläinten hyvinvoinnin turvaaminen seuraavasti: ”Tämän lain tarkoituksena on edistää ja turvata eläinten hyvinvointia...” Eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja suojele parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta ei ole riittävän vahva perusta tavoitellulle maailman parhaalle eläinsuojelulaille.

Suomen eläinten kouluttajat ry

- Yhdistys kiittää hyvinvoinnin edistämisen kirjaamisesta lakiin. Yhdistys katsoo, että eläinten itseisarvon kirjaaminen lakiin olisi perusteltua ja eläimen itseisarvoa tulisi kunnioittaa riippumatta eläimen käyttötarkoituksesta tai hyödystä ihmiselle.

Suomen Kennelliitto:

- Laissa tulisi huomioida paremmin se, että lajityypillisten tarpeiden lisäksi myös eri koiraroduilla on erilaisia rodunomaisia tarpeita. Näiden tarpeiden toteuttaminen on tärkeää koirien hyvinvoinnille.

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät:

- Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää lain tarkoitusta hyvänä. Eläinten hyvinvointi on tärkeä huomioida niiden pidossa ja käytössä. Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää kuitenkin tärkeänä, ettei laki tule estämään eläinten nykyisin hyväksytyä käyttöä, kuten lain perusteluissa on mainittu.

Suomen Lammasyhdistys:

- SLY:ssä kannatamme eläimen itseisarvon kunnioittamisen ja hyvinvoinnin edistämisen nostamista lain keskiöön. Nyt esitetty kirjaus on tarkoituksenmukainen ja noudattaa myös Lissabonin sopimuksen hengessä eläimen tunnustamista tuntevaksi olennoksi.

Suomen riistakeskus:

- 1 § Lain tarkoitus ja 2 § Soveltamisala: Esitämme, että näihin pykäliin lisättäisiin selvyyden vuoksi maininnat elävistä eläimistä ja mahdollisesti myös tarkoitettusta eläimen määritelmästä (esim. selkärankainen eläin).

Suomen Siipikarjaliitto:

- Kannatamme myös eläinten kunnioittamisen lisäämistä lain tavoitteisiin ja yleisiin periaatteisiin. Eläinten kunnioittaminen on edellytys kaikelle eläinten pidolle.

TEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää siitä, että lain tarkoituksena on kirjattu eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja eläinten suojeleminen parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta.
 - o 1) Eriävä mielipide lausuntoon kohtaan Lain tarkoitus: Tuomas Herva katsoo, että lain perustelut eivät edistä esitettyssä muodossa riittävästi eläinten hyvinvointia eli lain tarkoitusta. Niitä on syytä muuttaa ja täsmentää siten, että kaikki eläinten toteutuvan hyvinvoinnin kannalta oleelliset seikat voidaan ottaa huomioon lain toimeenpanossa ja kaikessa hyvinvointiin vaikuttavassa muussa lainsäädännössä.

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys:

- On hyvä, että lain tarkoituksessa mainitaan eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry kannattaa eläimen itseisarvon kirjausta lain perusteluihin ja tavoitteisiin lakitekstiin kirjaamisen sijasta. Nyt esitetty kirjaus on tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Lain tarkoitus on muutoin hyvä, mutta lain tarkoituksena tulee olla myös sen varmistaminen, että eläimet ovat hyvinvointia – nyt tarkoituksena on vain edistää hyvinvointia. Pykälän toiseen momenttiin tulisi lisätä eläimen kunnioituksen perustuvan eläimen itseisarvoon. Eläimet ovat tuntevia yksilöitä, joiden perusoikeuksia ja hyvinvoinnin vaatimuksia ihmisen olisi täysimääräisesti kunnioitettava. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa 13 artiklassa tunnustetaan eläinten asema tuntevina olentoina ja tämä tulisi huomioida selkeästi uudessa eläinsuojelulainsäädännössä. Nyt itseisarvo on piilotettu perusteluihin.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulee lisätä, että jokaisella eläimellä on itseisarvo, jota on kunnioitettava. Nyt eläimen itseisarvo on kirjattu vain lain perusteluihin, mutta tämä ei ole riittävää.

- Eläimen itseisarvon tunnustaminen lakipykälässä antaisi eläinten hyvinvointia koskevalle lainsäädännölle sille kuuluvaa painoarvoa. Eläimen itseisarvo on jo kirjattu useiden maiden lainsäädäntöön ja Suomen tuleekin päästä asiassa näiden maiden tasolle.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin kuten nykyisessäkin eläinsuojelulaissa.

HESY:

- Pidämme hyvänä sitä, että lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin. Vaadimme kuitenkin, että kaikkia eläimiä tulisi kohdella niiden lajityypillisten tarpeiden mukaan eikä tätä periaatetta tule vesittää eläimen käyttötarkoitukseen perustuvien poikkeuksien.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- On hyvä, että laki koskee kaikkia eläimiä.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- Katsomme, että lakia tulisi soveltaa vain selkärangkaisiin eläimiin. Soveltaminen myös selkärangattomiin johtaa absurdeihin tilanteisiin. Harrastuseläinten hyvinvointia haittaavat toisinaan esimerkiksi selkärangattomat loiseläimet. Nykyisen tietämyksen perusteella ei ole eläinsuojelullista syytä kieltää loisten torjuntaa tai harrastuseläinten ruokkimista esimerkiksi elävillä selkärangattomilla eläimillä. Mikäli laki ulotetaan koskemaan kaikkia eläimiä, tulee käytännöllisistä syistä säätää tarkemmin, mitkä rajoitukset koskevat mitään lajiryhmiä. Esimerkiksi yleiset lopettamista koskevat määräykset ja kieltäminen ruokkia elävillä selkärangattomilla soveltuvat huonosti kaloihin. Tulisi joko todeta, että lopettamista koskevat määräykset eivät koske akvaariokaloja, tai tulisi säätää erikseen, miten akvaariokalan saa lopettaa. Tällöinkin saattaa olla syytä erilaisiin määräyksiin erikokoisille kaloille.

3 §

Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpano

Tässä laissa säädetään eläinten hyvinvointia koskevien Euroopan unionin säädösten sekä Suomea tai Euroopan unionia sitovien eläinten hyvinvointia koskevien sopimusten täytän-töönpanosta, jollei niiden täytäntöönpanosta säädetä muualla laissa.

Tässä laissa annetaan myös täydentävät säännökset virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 (virallista valvontaa koskeva asetusta), jäljempänä valvonta-asetus, soveltamisesta sellaiseen viralliseen valvontaan, jota suoritetaan mainitun asetuksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen, eläinten hyvinvointia koskevien vahvistettujen sääntöjen noudattamisen todentamiseksi, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Oikeuskanslerin virasto:

- Lakiehdotuksen 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanosta. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 76-77) listataan EU:n eläinten hyvinvointia koskevat säädökset (asetukset ja direktiivit). Myös EU:n eläinten hyvinvointia koskevien direktiivien täytäntöönpanosta ja EU:n eläinten hyvinvointia koskevien asetusten täydentämisestä säädettäisiin ehdotetussa laissa tai sen nojalla, jollei muualla erikseen toisin säädetä. Pykälä koski myös Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden kesken laadittuja yleissopimuksia. Säännösehdotuksen perustelujen mukaan Euroopan unionin säädösten luettelemista ehdotetussa pykälässä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena sen vuoksi, että unionin lainsäädäntö voi muuttua kansallisesta lainsäädännöstä riippumatta. Tämä puolestaan aiheuttaisi kaikissa tapauksissa lain muodollisen muutostarpeen, vaikka siihen ei olisi aineellista tarvetta.
- Lainkirjoittajan oppaan (kohta 7.5) mukaan viittaamisesta EU-säädöksiin kansallisten säädösten tai määräysten julkaisemisen yhteydessä säädetään oikeusministeriön asetuksessa (1198/2010). Viittauksen tarkoituksena on informoida lainsoveltajia kansallisen säädöksen tai määräyksen ja EU-säädöksen välisestä kytkennästä. Oppaassa todetaan muun ohessa, että viittauksessa on oltava EU-säädöksen antaneen toimielimen, säädöksen tyyppin ja tunnuksen sekä säädöksen tunnusteen lisäksi sen EU:n virallisen lehden numero, jossa säädös on julkaistu, ja muut julkaisutiedot (julkaisemispäivä ja sen sivun numero, jolta säädös alkaa). Lainkirjoittajan oppaassa (kohta 7.2) on myös EU-asetusten täytäntöönpanon erityispiirteiden osalta todettu se lähtökohta, että EU-asetukset ovat sellaisenaan sovellettavia eivätkä yleensä edellytä erillisiä täytäntöönpanotoimia kansallisella tasolla. Kansallisten täytäntöönpanotoimien tarve on kuitenkin ratkaistava tapauskohtaisesti ottaen huomioon asetuksen tavoite ja sisältö. Asetuksessa voidaan esimerkiksi velvoittaa jäsenvaltiot antamaan täydentäviä kansallisia säännöksiä.
- Ehdotetun eläinten hyvinvointilain 3 §:n 1 momentin mukaan laissa säädettäisiin eläinten hyvinvointia koskevien Euroopan unionin säädösten sekä Suomea tai Euroopan unionia sitovien eläinten hyvinvointia koskevien sopimusten täytäntöönpanosta, jollei niiden täytäntöönpanosta säädetä muualla laissa. Tämänkaltaisen muotoilu, jossa varsinaisessa säännöstekstissä ei millään tavoin yksilöidysti viitata ao. EU-säädöksiin tai niiden tunnistetietoihin, on epätarkka. Lainsoveltajan ei ole mahdollista pykälätekstin perusteella saada käsitystä siitä, mitkä EU-säädökset kytkeytyvät nyt annettavaan eläinten hyvinvointilakiin. Epäselväksi jää myös se, miltä osin lailla on tarkoitus täytäntöönpanna direktiivien säännöksiä ja miltä osin antaa mahdollisia täsmentäviä tai täydentäviä säännöksiä EU-asetuksiin. Tämän vuoksi pitäisin perusteltuna, että momenttia jatkovalmistelussa täydennettäisiin lisäämällä siihen kyseisten EU-säädösten tarkemmat viite- ja tunnistetiedot (toimielin, säädöksen nimi ja tunnus/tunniste). On muutenkin tärkeää huolehtia siitä, että kansallisen eläinten hyvinvointilain ja Euroopan unionin lainsäädännön välinen suhde on lakien soveltajan näkökulmasta mahdollisimman selkeä.
- Teknisempänä huomiona totean, että 3 §:n otsikossa ja tekstissä sekä erityisesti säännöskohtaisissa perusteluissa Euroopan neuvostossa laaditut eurooppalaiset yleissopimukset on rinnastettu Euroopan unionin lainsäädäntöön. Nämä yleissopimukset eivät kuitenkaan sellaisenaan ole suoraan osa unionin lainsäädäntöä, joten esitystapaa on tarpeen tältä osin tarkentaa.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Eläinten suojelusta kuljetuksessa ja sen yhteydessä säädetään eläinten suojelusta kuljetuk-sen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) 1/2005 ja eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006). Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta säädetään tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläin-ten suojelusta annetussa laissa (497/2013).

Metsästyksen, kalastuksen, vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnan, luonnonsuojelun, eläinten lääkitsemisen, eläintautien vastustamisen, Euroopan unioniin tuonnin virallisen valvonnan, eläinten tunnistamisen, eläinjalostustoiminnan ja geenitekniikan osalta noudatetaan lisäksi, mitä niistä erikseen säädetään.

SEY:

- Kyseisen säännöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa:
”Pykälässä määriteltäisiin ehdotetun lain suhdetta eräisiin muihin lakeihin. Eläinten kuljetuksesta annettu laki ja tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävistä eläimistä annettu laki ovat erityislakeja suhteessa ehdotettuun lakiin. Näin ollen ehdotettua lakia sovelletaan eläinten kuljetukseen tai eläinten käyttöön tieteellisissä tai opetustarkoituksissa vain siinä tapauksessa, että asiasta ei ole säädetty erityislaeissa tai kuljetusasetuksessa.”
Näiden perustelujen valossa vaikuttaa erikoiselta, että luonnoksen sivulla 271 esitetään eläinten kuljetuksesta annetun lain 3 §:n muuttamista kuulumaan seuraavasti;
”Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kuljetettavien eläinten hoidosta ja kohtelusta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (/).”
Edellä mainitusta tekstimuotoilusta jää kuva, että kyse olisi normihierarkialtaan saman arvoisista laeista.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Kyseisen säännöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa:
- ”Pykälässä määriteltäisiin ehdotetun lain suhdetta eräisiin muihin lakeihin. Eläinten kuljetuksesta annettu laki ja tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävistä eläimistä annettu laki ovat erityislakeja suhteessa ehdotettuun lakiin. Näin ollen ehdotettua lakia sovelletaan eläinten kuljetukseen tai eläinten käyttöön tieteellisissä tai opetustarkoituksissa vain siinä tapauksessa, että asiasta ei ole säädetty erityislaeissa tai kuljetusasetuksessa.”
- Näiden perustelujen valossa vaikuttaa erikoiselta, että luonnoksen sivulla 271 esitetään eläinten kuljetuksesta annetun lain 3 §:n muuttamista kuulumaan seuraavasti;
- ”Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kuljetettavien eläinten hoidosta ja kohtelusta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (/).”
- Edellä mainitusta tekstimuotoilusta jää kuva, että kyse olisi normihierarkialtaan saman arvoisista laeista.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *eläinlajilistalla 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuja luetteloita eläimistä ja eläinlajeista;*
- 2) *eläimen pitäjällä luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa eläimestä tai huolehtii siitä pysyvästi tai tilapäisesti;*
- 3) *eläimen omistajalla luonnollista tai oikeushenkilöä, joka omistaa eläimen;*
- 4) *valvontaviranomaisella aluehallintovirastoa, Tullia, kunnaneläinlääkäriä, kunnan terveys- ja eläinsuojeluvalvontaa hoitavaa viranhaltijaa ja poliisia sekä Ruokavirastoa elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevien laitosten osalta;*
- 5) *luonnonvaraisella eläimellä sellaista luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvaa luonnossa elävää eläintä, joka on luonnossa syntynyt tai joka on kasvatettu luontoon päästettäväksi; ei kuitenkaan eläintä, joka on karannut ihmisen hoidosta ja joka on erotettavissa luonnossa syn-tyneistä eläimistä;*
- 6) *eläinten hyvinvointimääräyksillä tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä Euroopan unionin suoraan sovellettavaa eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä;*
- 7) *tuotantoeläimellä elintarvikkeiden, villan, nahan tai turkisten tuotantoa varten taikka muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä, ei kuitenkaan luonnonva-raista eläintä,*

kilpailuissa, näyttelyissä taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa toiminnoissa käytettävää eläintä, eikä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävää eläintä;

8) ammattimaisena tai muutoin laajamittaisena eläintenpitona 50 ja 57—61 §:ssä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa, sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläinten pitäjällä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukea sekä muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa;

9) pitopaikalla pysyvää ja tilapäistä karsinaa, häkkiä, allasta, aitausta, asuntoa, navettaa, tallia ja näiden yhdistelmää sekä muuta vastaavaa rajattua tilaa, jossa eläintä pidetään;

10) eläinkilpailulla tilaisuutta, joka järjestetään eläinten tai eläinten ja ihmisten asettamiseksi paremmuusjärjestykseen suorituksensa perusteella tai eläinten ominaisuuksien, taitojen tai taitojen arvioimiseksi; eläinkilpailuna ei kuitenkaan pidetä pääsääntöisesti eläinten ulkomuotoon perustuvaa arviointia varten järjestettävää tilaisuutta;

11) eläinnäyttelyllä tilaisuutta, tapahtumaa, esitystä tai näyttöstä, joka järjestetään eläinten tai niiden taitojen tai taipumusten esittelemiseksi yleisölle tai jonka pääsääntöisenä tarkoituksena on eläimen ulkomuodon arvioiminen;

12) eläintarhalla pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä pääasiassa luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä;

13) pysyvällä eläinnäyttelyllä pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai jossa näytteillä pidettävä luonnonvaraisten eläinten tai eläinlajien määrä on vähäinen, eivätkä ne kuulu luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeisiin eläinlajeihin, ei kuitenkaan kotieläinpihaa;

*14) kotieläinpihalla sellaista pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan sellaisia nisäkä- ja lintulajeja, joita saadaan 8 §:n 2 momentin mukaan pitää tuotantoeläimenä, sekä koiria (*Canis familiaris*) ja kissoja (*Felis silvestris catus*);*

15) kiertävällä eläinnäyttelyllä kiertävää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä eläimiä;

16) sirkuksella kiertävää tai pysyvää laitosta, jossa eläimet esittävät yleisölle niille opettuja taitoja toistuvasti.

Edellä 1 momentin 13 kohdassa pysyvällä eläinnäyttelyllä ja 14 kohdassa kotieläinpihalla tarkoitetaan myös sellaista laitosta, jossa yleisöllä on mahdollisuus osallistua eläinten hoitoon tai muuhun eläinten hyvinvoinnin kannalta merkittävään toimintaan.

ANIWERE:

- Kiitämme lakiluonnoksen 5 §:stä. Määritelmäsäännöksen lisääminen eläinsuojelulakiin selkeyttää kokonaisuudistukselta odotettavalla tavalla kokonaisuutta sekä vastaa viime vuosikymmeninä tavanomaista lainsäädäntörakennetta. Pyydämme määritelmiin kuitenkin lisättävän hyvinvoinnin ja kärsimyksen määritelmät, joiden tunteminen on välttämätöntä lain sisällön asianmukaiseksi ymmärtämiseksi. Näiden määritelmien siirtäminen esitöistä säädöstekstin tasolle on omiaan lisäämään lain ymmärrettävyyttä myös muiden kuin juristien keskuudessa.

Atria, HKScan, Snellman:

- 5 § alkuun tulee lisätä perusteluissa esitetty eläinten hyvinvoinnin määritelmä: *Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitetaan eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta.* Pykälän kohta yhdeksän (9) tulee jakaa kahteen osaan, joissa toisessa määritellään pysyvän pitopaikan ja toisessa tilapäisen pitopaikan vaatimukset.

EHK:

- 13) Pysyvässä eläinnäyttelyssä lajikirjoksi riittäisivät positiivilistan lajit. Tarvetta pitää pysyvässä eläinnäyttelyssä näytteillä luonnonvaraisia eläimiä on vaikea perustella. On haastavaa järjestää hyvinvoinnin edellytykset luonnonvaraisille eläimille paikassa, jossa eläimet ovat ihmisten nähtävillä.
- Koska kyseessä on laki eläinten hyvinvoinnista ja hyvinvoinnin käsite voidaan ymmärtää monella tavalla, olisi eläimen hyvinvoinnin määritelmä hyvä lisätä määritelmiin. Laajapohjaiset tuotantoeläinten sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat ovat määritelleet eläimen hyvinvoinnin seuraavasti: *'Hyvinvointi on eläimen kokemus sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Käsitteellä eläimen hyvinvointi kuvataan eläimen vointia, joka voi vaihdella hyvästä huonoon. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat sen mahdollisuudet sopeutua ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Jos sopeutuminen ei onnistu, tai aiheuttaa eläimelle jatkuvaa tai voimakasta stressiä, räsitusta, käytöshäiriöitä tai haittaa terveydelle, eläimen hyvinvointi heikkenee. Eläinten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa pito-olosuhteilla, hoidolla, käsittelyllä ja eläinjalostuksella.'*
- Eläimen kokemuksesta ei kuitenkaan tämänhetkisen tutkimustiedon valossa voida yksin käyttää ratkaisemaan eläimen hyvinvoinnin tilaa esimerkiksi viranomaisvalvonnassa. Tiede ei vielä tarjoa riittäviä välineitä yksinomaan eläimen subjektiiviseen kokemukseen perustuvan hyvinvoinnin luotettavaan arviointiin ja mittaamiseen. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhtenäisyyden ja tasapuolisuuden vuoksi säädöksiin tarvitaan vähimmäisvaatimukset resursseista, jotka eläimille on niiden hyvinvoinnin turvaamiseksi tarjottava.
- Käyttäytymistarve-termi olisi syytä määritellä, samoin kuin itseisarvon käsite, jos se lisätään lakiin. Kärsimyksen määritelmä olisi hyvä lisätä perustelujen ohella myös lakitekstiin.
- Termit teurastus, lopetus ja tainnutus voivat olla kansalaisille jossain määrin epäselviä, joten myös nämä olisi hyvä määritellä lain 5 pykälässä.
- Eläimen pysyvän pitopaikan määritelmä kaipaa vielä tarkennusta.

Elintarviketeollisuusliitto:

- 5 § alkuun tulee lisätä perusteluissa esitetty eläinten hyvinvoinnin määritelmä: Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitettaisiin eläimen kokemuksesta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pysyvässä eläinnäyttelyssä tulisi voida pitää vain sallittujen eläinlajien listoilla olevia lajeja. Luonnonvaraisten eläinten pitoa näytteillä pysyvissä eläinnäyttelyissä on nykypäivänä vaikea perustella.
- On kannatettavaa, että pysyvänä eläinnäyttelynä ja kotieläinpihana tarkoitetaan myös sellaista laitosta, jossa yleisöllä on mahdollisuus osallistua eläinten hoitoon tai muuhun eläinten hyvinvoinnin kannalta merkittävään toimintaan, ja näin esimerkiksi eläimiä käyttävästä erilaisesta terapia-, hyvinvointi- ja elämystoiminnasta tulee luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

ETT:

- Lainsäädännön määritelmiin tulisi lisätä laissa tarkoitetun eläimen hyvinvoinnin määritelmä lainsäädännön tarkoituksen selkeyttämiseksi. Myös tilapäinen pitopaikka tulisi määritellä tarkemmin.

HESY:

- Ehdotamme seuraavia täsmennyksiä määritelmiin.
- eläimen pitäjälle – pysyvälle tai väliaikaiselle – tulee määrätä lain hengen mukaisesti vastuu myös eläimen hyvinvoinnista ja terveydestä, siksi 1 kohdan määritelmä on kirjoitettava muotoon ”eläimen pitäjällä luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa eläimestä ja eläimen hyvinvoinnista tai huolehtii siitä pysyvästi tai tilapäisesti”.

- kohta 16): eläinten rooli sirkuksessa tulee esittää todenmukaisesti, siksi toivomme kohtaan muotoilua ”sirkuksella kiertävää tai pysyvää laitosta, jossa eläimet esittävät yleisölle toistuvasti niille opetettuja/pakotettuja temppuja”.

Hippolis:

- kohta 9 Pitopaikka
- Lakiin tarvitaan pysyvän pitopaikan määritelmä. Esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi sitä tilaa, jossa hevonen viettää pääosan ajastaan eli karsina (myös laidun tai pihatto). Ulkoilutarhaan ei tule sovellettavan pysyvän pitopaikan määritelmää.
- Esitämme myös väliaikaisen pitopaikan määritelmää lakiin, esim. hevosen ulkoilutarha.
- kohta 10 Ilmoituksenvarainen kilpailutoiminta
- Tarkka määrittely siitä, mitkä kilpailut / kilpailumuodot ovat luvanvaraisia tarvitaan lakiin.

ISAVI:

- Olisi hyvä, jos 5.1 §: n kohdan 13 perusteluissa olisi hahmoteltu, millaiset luonnonvaraisten eläinten tai lajien lukumäärät olisivat vielä eläinnäyttelyn statuksella olevia pitopaikkoja.
- Pysyvä pitopaikka pitäisi määrittellä lakitekstin määritelmässä (5 §), tulee olla linjassa EU-lainsäädännön kanssa, esim. eläinterveysäännöstö määrittelee myös tätä.
-

Juliana von Wendtin Säätio:

- Määritelmiin tulee lisätä kesy- ja villieläinlajit, ynnä kesyyntynyt eläinyksilö sekä villiintynyt eläinyksilö ja -populaatio, koska termejä käytetään puhekielessä sekaisin, ja villieläimiä on paitsi luonnonvaraisina myös ihmisen hoidossa. Määritelmiksi ehdotetaan seuraavia:
- Tässä laissa tarkoitetaan:
 - o *kesyllä eli domestikoituneella eläinlajia*, jonka yksilöiden geno- ja fenotyypissä on tietoisesti jalostuksen seurauksena selviä domestikoitumisen tunnuksia, jotka puuttuvat vastaavalta villieläinlajilta; kaikki Suomessa perinteisesti pidetyt kotieläinlajit luetaan tähän ryhmään;
 - o *villieläimellä* lajia, jonka perimää ihminen ei ole tietoisesti jalostuksella muuttanut ja jonka yksilöitä elää tai on elänyt luonnonvaraisena, vaikka lajia tarhattaisiin riistaksi tai suojelua varten, tai pidettäisiin lemmikki-, tuotanto- tai muuna ihmisen hoidossa olevana eläimenä;
 - o *kesyyntyneellä* villieläinlajin yksilöä, jonka käytös on ihmisen hoidosta tai läheisyydestä johtuen muuttunut niin, että se saattaa täytyä opettaa luontoon palauttamiseksi tai ettei se enää selviä luonnossa ilman ihmisen apua; ei kuitenkaan eläintä, joka on ainoastaan tottunut ihmisen läheisyyteen esimerkiksi etsiessään ruokaa ihmisten asuttamalta alueelta;
 - o *villiintyneellä* kesyn eläinlajin yksilöä, joka on karannut, hylätty tai tällaisen jälkeläinen, ja joka elää pysyvästi joko täysin vailla ihmisen hoitoa tai vain osittaisessa ihmisen hoidossa tai läheisyydessä; ei kuitenkaan yksilöä, joka liikkuu väliaikaisesti karanneena tai vapaana; villiintyneen eläimen toiminta on muuttunut ja se on totutettava ihmisen hoitoon;
- Lajin muuntuessa villistä kesyksi lukuisten sukupolvien aikana yksilöiden genomissa eli perimässä tapahtuu asteittain muutoksia, jotka voidaan esim. sekvensoimalla havaita eroina alkuperäisen kesyttämättömän villieläinlajin genomiin nähden. Tällaiset genotyypin muutokset ovat havaittavissa myös eläinten fenotyypissä, kuten eläinten näkyvissä fysiologisissa piirteissä ja luonteen ja käyttäytymisen muutoksina. Osa muutoksista on kaikille domestikoituneille lajeille tunnetusti yhteisiä, osa lajikohtaisia sopeumia.
- Erityisesti eksoottisten lemmikkieläinlajien joukossa on lajeja, jotka eivät ole riittävän kesyjä niiden käyttöön lemmikkieläiminä, vaan vastaavat villieläinlajeja.
- Villieläinlaji ei muutu kesyksi yhdessä tai muutamassa sukupolvessa pelkästään ihmisten hoidossa olemisen seurauksena; ainoastaan kyseisten yksilöiden voidaan sanoa kesyyntyneen. Vain syntymästään saakka eli myös geneettisesti kesy eläin on aidosti domestikoitunut. Domestikaatio

- pitää sisällään geneettisen prosessin, joka vaatii lukuisia perättäisiä sukupolvia suunnitelmallista jalostusta ilmentyäkseen lajin kaikkien yksilöiden geno- ja fenotyypeissä. On myös huomattava, että suurinta osaa lajeista ei ole geneettisesti ja biologisesti mahdollista domestikoida laisinkaan, eli ainoastaan harvoista lajeista on niiden biologian vuoksi mahdollista tuottaa myös kesymuoto.
- 3 §:ään tulee lisätä eläintarhojen ja pysyvien eläinnäyttelyiden ohella engl. ”animal sanctuary”:
luonnonvaraisten eläinten turvatarhalla villieläinten pitopaikkaa, jossa huolehditaan villieläimistä mahdollisimman luonnonmukaisissa, eläintarhamaisissa olosuhteissa, kuitenkin esittelemättä eläimiä yleisölle.
 - Tällaisella tarhalla tarkoitetaan paikkoja, joissa voidaan huolehtia ihmisen hoitoon päätyneistä luontoon palauttamiskelvottomista eläimistä eläinlääketieteellisen kuntoutuksen jälkeen niiden luonnolliseen kuolemaan saakka, vaihtoehtona eläintarhalle tai lopetukselle. Turvatarhan pidon tulisi olla luvanvaraista.

Korkeasaaren eläintarha:

- Lakiesitykseen on uutena pykälänä lisätty määritelmät. Määritelmistä on poistettu luonnonvarainen eläinlaji, mikä on perusteltua, koska eläinlaji on biologinen määritelmä, eikä lajia määritellä sen mukaan onko eläin ihmisen hoidossa vai luonnossa elävä. Kuitenkin luonnonvaraisen eläimen määritelmässä puhutaan edelleen luonnonvaraisesta eläinlajista.
- Joillakin lajeilla on vain domestikoituneita muotoja esim. nauta (*Bos taurus*). Kuitenkin monella lajilla esim. kana (*Gallus gallus*) ja sika (*Sus scrofa*) on sekä luonnossa eläviä alalajeja että domestikoituneita alalajeja. Joku eläinlaji voi elää luonnossa sekä ihmisen hoidossa, kuten minkki (*Neovison vison*), joka on luonnosta tarhaan otettu ja tarhoilta karannut jälleen luontoon. Laji ei siis ole luonnonvarainen tai ihmisen hoidossa, vaan eläinyksilö. Jotkut domestikoituneet eläinlajit eivät käytännössä pärjää ilman ihmisen hoitoa, mutta suurin osa luonnon eläimistä voi elää myös ihmisen hoidossa. Esimerkiksi Korkeasaarella elävät eläimet ovat tismalleen samaa lajia kuin luonnossa elävät yksilöt, vaikka eläintarhassa asuessaan eivät ole luonnonvaraisia.
- Määritelmän kohdasta 5 tulee poistaa ”luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvaa”.

LSAVI:

- 7) mitä tarkoitetaan tuotantoeläimen määritelmässä muulla tuotantotarkoituksella? Onko se esim. muiden eläinten ravinnoksi kasvattamista, seuraeläinten myyntiin kasvattamista, eläimen pitämistä näytteillä tai eläimen käyttämistä osana eläinavusteisia terapiapalveluita (esim. sosiaalipedagoginen hevostoiminta)?
- 8) kohdassa määritellään ammattimaisena tai muutoin laajamittaisena eläintenpitoa tarkoitettavan mm. sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläintenpitäjä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukea sekä muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa. Tukikelpoisesta eläintenpidosta tulisi olla saatavilla listaus esim. tuotantoeläinlajeittain, josta viranomaisen voisi asian nopeasti tarkistaa. Valvontaa helpottaisi, jos tukikelpoisuuden näkisi esim. eläintenpitäjärekisteristä suoraan.
- 9) onko laidun myös pitopaikka? Käytännössä laidun voi olla esim. Highland Cattle-rotuisten nautojen pysyvä pitopaikka.
- 13) Pysyvän eläinnäyttelyn määritelmä on edelleen epämääräinen verrattuna kotieläinpihaan, kiertävään eläinnäyttelyyn tai sirkukseen, joiden osalta eläinlajit on selkeästi listattu. Mitä ovat muut kuin luonnonvaraisiin kuuluvat eläimet? Miten paljon niitä pitää olla suhteessa luonnonvaraisiin eläinlajeihin tai yksilöihin, jotta niitä olisi ”pääasiassa”? Mitä tarkoitetaan vähäisellä määrällä luonnonvaraisia eläimiä tai eläinlajeja? Entä jos määrässä tapahtuu vähäistä kasvua vaikka vuosittain – missä vaiheessa pitää harkita luvan peruuttamista? Valvontaviranomaiselle voi olla myös haastavaa selvittää lajin luonnonsuojeluarvoa. Luonnonvaraisten eläinten ja eläinlajien pito tulisi rajoittaa eläintarhoihin eikä niitä tulisi pitää muiden toimesta näytteillä eikä myöskään lemmikkinä. Näytteillä pito antaa yleisölle kuvan, että luonnonvaraisen lajin pitäminen vankeudessa on hyväksyttävää. Jos pysyvä eläinnäyttely säilyy edelleen laissa luvittavana toimintamuotona, tulisi

siinä pidettäviä eläinlajeja rajoittaa listaamalla sallitut eläinlajit. Eläinnäyttelylupa ei saisi olla myöskään tapa kiertää lemmikkinä pitämisen mahdollisia rajoituksia eli hankkimalla näyttelyluvan voisi pitää sellaisia eläimiä, joiden hallussapito ei muutoin olisi sallittua. Laista ei myöskään ilmene, millaiset pitovaatimukset luonnonvaraisella eläimellä olisi eläinnäyttelyssä. Niiden tulisi olla vastaavat kuin eläintarhoillakin.

- 14) Kotieläinpihan määritelmä on eläinlajilistauksen myötä selkeä ja siten parannus nykyiseen lakiin. Kotieläinpihojen osalta luvittaminen ei ole perusteltua ja niiden saaminen ilmoituksenvaraisen toiminnan alle on kannatettavaa. Valvonta pysyy kuitenkin samanlaisena kuin nykyisinkin. Samoin on hyvä saada valvonnan piiriin sellaiset toimintamuodot, joita ei nykyinen lainsäädäntö tunnista (esim. kissakahvilat, erilaiset eläinterapiat, alpakkakävelyt), mutta joissa eläimet saattavat olla jopa enemmän alttiina vääränlaiselle kohtelulle ja rasitukselle kuin nykyisin luvanvaraisissa eläinnäyttelyissä ja kotieläinpihoissa.

LSSAVI:

- Kohta 2: Eläimen pitäjänä ei pidettäisi tuotantotilan omistajaa, jos eläinten hoidosta vastaa tehtävään palkattu tilanhoitaja. Tilanhoitajaa ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty. Tuotantoeläintilalla tilan omistaja tulee tulkita myös eläinten pitäjäksi, sillä taloudellinen hyöty eläinten pidosta kohdistuu tilan omistajiin. Eläimistä ei voi olla vastuussa henkilö, jolla ei ole tosiasiallisia (taloudellisia) mahdollisuuksia vaikuttaa eläinten hyvinvointiin. Eläinten pitäjän määritelmän tulisi olla yhtenevä eläinterveys sääntöjen (AHL) määritelmän kanssa, koska käytettävät rekisterit ovat yhteisiä.
- Kohta 6: Määritelmässä tuodaan alan sanastoon uusi käsite: eläinten hyvinvointimääräykset. Voimassa olevan lain tarkoittamien eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi annettavien määräysten (ESL 42 §) ja tämän uuden käsitteen sekaantuminen voi aiheuttaa väärinkäsityksiä hallintomenettelyssä.
- Kohta 8: Määritelmään tulisi lisätä ammattimaisen tai muuten laajassa mitassa tapahtuvan eläintenpidon olevan myös liitteessä 2 mainittu seura- ja harrastuseläinten pito.
- Kohta 9: Pitopaikan tilapäisyyden ja eläinten pidon väliaikaisuuden tulisi olla yksiselitteisesti määritelty, jotta tilapäisyyttä tai väliaikaisuutta voitaisiin yhdenvertaisesti ja tehokkaasti valvoa. Jos tällaisen määrittäminen ei ole mahdollista, tilapäisyyttä ja väliaikaisuutta ei tulisi käyttää perusteena tinkiä eläinten hyvinvoinnista.
- Kohta 10: Eläinkilpailujen määritelmä on epäselvä ja tulkinnanvarainen, mikä vaikeuttaa eläinkilpailujen yhdenvertaista valvontaa. Määritelmän tulisi olla yksiselitteinen.
- Kohta 14: On erittäin hyvä, että kotieläinpihan määritelmään ja lain mukaan valvonnan piiriin saadaan myös erilaiset terapia-, hyvinvointi- ja elämyspalvelut, joissa eläin saattaa olla alttiina sille stressiä aiheuttavalle toiminnalle tai käsittelylle eläimiin tottumattomien henkilöiden toimesta pitkiäkin aikoja useina päivinä viikossa. Nämä ovat erikoisosaamista ja perehtymistä vaativia valvontakohteita, ja niiden valvontaan tarvitaan ohjeistusta. Kyseiset toiminnot määritellään jatkossa ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi, mutta niiden nimeämiseksi ei ole määritelty omaa termiä.

MTK:

- MTK näkee, että pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisi olla määritelty lain tasolla. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ratkaistaan, onko kyseessä esim. ulkona jaloittelu vai ulkokasvatus. Myös kuljetustilanteessa määritelmä olisi tärkeää olla. Valvonnassa tehtyjen tulkintojen kannalta asialla on merkitystä eläimen omistajan oikeusturvan paremmaksi toteutumiseksi. Se tukisi myös valvontaa tekevien viranomaisten arviointia, kun päätetään, onko pitopaikka pysyvä vai tilapäinen. Esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi ”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan”.

MTK Häme:

- Lakiesityksen sisällössä on syytä kiinnittää huomiota käsitteiden mahdollisimman yksiselitteiseen määrittelyyn. Erityisen tärkeää tämä on lain 5 §:n eläinten pitopaikkaa koskevassa kohdassa. Kyseinen kohta vaikuttaa merkittävästi lain myöhempien kohtien toimeenpanoon, mm. jatkuvan vedensaantia koskevaan kohtaan. Pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisi siksi olla määritelty lain tasolla. Esitys, että ”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan” on kannatettava.

MTK Kaakkois-Suomi:

- Pysyvä ja tilapäinen eläimen pitopaikka tulee määritellä lain tasolla. Tällä on merkitystä tilanteissa, joissa määritellään esimerkiksi, onko kyseessä tilapäinen jaloittelupaikka vai pysyvä kasvatuspaikka. Pysyvän pitopaikan määritelmä voisi olla; ”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan.”

MTK Lappi:

- Pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisi määritellä laissa.

MTK Pirkanmaa:

- Pysyvän ja tilapäisen pitopaikan määrittely tulee löytyä laista selvästi, jotta valvontatilanteissa ei syntyisi epäselviä tilanteita esimerkiksi ulkokasvatuksen osalta.

MTK Pohjois-Suomi:

- Pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisi olla määritelty lain tasolla. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ratkaistaan, onko kyseessä esim. ulkona jaloittelu vai ulkokasvatus. Myös kuljetustilanteessa määritelmä olisi tärkeää olla. Valvonnassa tehtyjen tulkintojen kannalta asialla on merkitystä eläimen omistajan oikeusturvan toteutumisessa. Esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi ”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan”.

MTK Satakunta:

- Pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulee olla määritelty lain tasolla. Määritelmät selkeyttävät niin eläimen omistajan kuin valvojankin työtä, jolloin vältetään tulkintaeroilta ja muilta ristiriidoilta. MTK-Satakunta esittää pysyvän pitopaikan määritelmäksi ”pitopaikkaa, jossa eläin viettää pää-osan ajastaan”.

MTK Varsinais-Suomi:

- Pitopaikan (tilapäinen vrt. pysyvä) määrittely tulee olla selkeä, jotta valvontatilanteissa ei tule turhaa epäselvyyttä (ulkokasvatus, erilaiset luonnonhoitokohteet ja eläinten siirtely).

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetun eläinten hyvinvointilain 5 §:ssä määritellään hyvinvointimääräykset, joilla tarkoitetaan muun muassa ao. lakia ja sen nojalla annettavia määräyksiä sekä Euroopan unionin suoraan sovellettavaa eläinten hyvinvointia koskevaa lainsäädäntöä. Hyvinvointimääräys tarkoittaa esitysluonnoksessa muuta kuin mitä vakiintuneessa lakieielessä määräyksillä tarkoitetaan.
- Lainkirjoittajan oppaan mukaan perustuslain 80 §:n 1 momentissa säädetään tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja ministeriön asetuksenantovallasta. Pykälän 2 momentin mukaan myös muu viranomaisen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä. Ministeriöiden ja valtion muiden viranomaisten määräyskokoelmista annetussa laissa (189/2000) tällaisia säädöksiä kutsutaan määräyksiksi. Selvyyden vuoksi sanaparia määrätä/määräys tulee käyttää, kun kyse on oikeussääntöjen antamisesta (= normipäätöksestä), ja sanaparia päättää/päätös, kun on kysymys hallintopäätöksen tekemisestä.

- Samoin Lainkirjoittajan oppaassa (kohta 13.9) on ohjeita hallinnon sisäisten määräysten oikeusperustasta ym. Sen mukaan mm. käytännössä voi joskus olla tarpeen osoittaa jonkin hallinnonalan keskusvirastolle toimivaltaa valtion viranomaisia koskevien hallinnollisten määräysten antamiseen. Toisin kuin valtioneuvoston ja ministeriöiden kohdalla, tällaisesta keskusviraston toimivallasta hallinnollisten määräysten antamiseen on säädettävä nimenomaisesti lailla.
- Edellä todettuun nähden pidän aiheellisena jatkovalmistelussa arvioida tällaisen uuden määritelmän sisällyttämistä ehdotettuun lakiin varsinkin, kun hyvinvointimääräys on sekoitettavissa määräykseen, vaikka esitysluonnoksessa sillä tarkoitetaan ylemmän asteista säädöstä eli lakia ja jopa suoraan sovellettavia EU-säädöksiä (kuten asetukset). Jatkovalmistelussa tätä kysymystä voisi olla aiheellista arvioida oikeudellisesti mahdollisesti oikeusministeriötä konsultoiden. Oikeuskansleri ei osallistu lainvalmisteluun.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu Oy:

- 5 §:n määritelmä eläinten pysyvistä pitopaikasta on liian tulkinnanvarainen. Pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. Tätä pääosan aikajännettä ei ole lainkaan kommentoitu. Onko ajassa kyse vuodesta, vuorokaudesta vai eläimen elämästä? Asia tulee ole-naiseksi poronhoidossa, jossa poroja pidetään käsittelyn yhteydessä aidoissa kerran pari vuodessa ajallisesti muutamasta tunnista pariin viikkoon sekä porojen talvitarhauksen ja matkailu- ja kilpaporo- jen kohdalla. Talvitarhauksen yhteydessä poroja pidetään tarhattuna maksimissaan lumipeitteisten talvikuukausien ajan.

Pihvikarjankasvattajien liitto:

- Pitopaikka-termi tulisi selkeämmin määritellä lain tasolla. Viljelijän, lainsäätäjän ja valvojan näkökulmista pitopaikka-sana voi tarkoittaa eri asioita.
- Lakiluonnoksen säädöskohtaisissa perusteluissa määritelmä on kuvattu seuraavasti: Eläimen pitopaikka voisi olla sen pysyvä pitopaikka, jossa eläin viettää pääosan ajastaan tai tilapäinen pitopaikka, jossa eläintä pidetään vain väliaikaisesti. Lain tasolla pysyvää ja tilapäistä pitopaikkaa ei kuitenkaan määritellä erikseen, mikä jättää pitopaikalta edellytettäviin vaatimuksiin ja niiden valvontaan tulkinnanvaraisuutta.
- Ruokaviraston mukaan pitopaikka voi olla maa-alue tai rakennus tai näiden yhdistelmä. Käytännössä viljelijät saattavat mieltää pitopaikkana suuremman kokonaisuuden kuin tässä lakiluonnoksessa mainitut karsina, häkki, allas, aitaus, asunto, navetta, talli ja näiden yhdistelmä.
- Ruokavirasto myöntää eläintenpitäjälle yhden tai useampia pitopaikkatunnuksia.
- Viljelijän oikeusturvan kannalta olisi tärkeää täsmentää erityisesti pysyvän pitopaikan määrittely. Jos pysyvän pitopaikan määritelmä ”pääosan ajastaan” tarkoittaa, että esimerkiksi pääosan ajastaan laiduntavalla eläimellä pysyvä pitopaikka on aidattu laidun ja muut pitopaikat ovat tilapäisiä, tämä tulisi ilmaista selkeästi.

ProAgria Keskusten Liitto ry Lammaspalvelut

- Pitopaikka määritelmä tuli olla selkeä; esimerkiksi vakituinen pitopaikka (tilakeskus/lampola) ja tilapäinen pitopaikka (laidun). Monille tiloilla lampaita siirretään useita kertoja kesän aikana laitumelta toiselle, näin ollen esitämme, että laidun määriteltäisiin tilapäiseksi pitopaikaksi, jolloin vaatimukset olisivat hieman erilaiset kuin vakituksessa pitopaikassa. Esimerkiksi eläinten suojan ja vesijärjestelyiden osalta ei ole tarkoituksen mukaista, että tilapäisessä pitopaikassa on samat vaatimukset, kuin pysyvässä pitopaikassa. Laidun on lampaalle luonnollinen ympäristö ja laiduntaminen edistää yleensä eläinten hyvinvointia sekä tarjoaa hyvää ravintoa lampaille.

PSAVI:

- On hyvä, että kohdan 13 pysyvän eläinnäyttelyn lisäksi on määritelty erikseen kotieläinpiha kohdassa 14. Kotieläinpihan määritelmän lisääminen tuo kaivattua selkeyttä pysyvän eläinnäyttelyn ja kotieläinpihan eroihin.

Puolustusministeriö:

- Puolustusministeriö esittää, että lakiluonnoksen 5 §:n määritelmiin lisättäisiin valtion virkakoiran tai virkaeläimen määritelmä, jolla tarkoitettaisiin Poliisin, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen, Rikosseuraamusviraston tai Tullin omistamaa tai pitämää koiraa tai muuta eläintä, jota käytetään viranomaistehtävissä.

Rescueyhdistys Kulkurit:

- Olemme samaa mieltä ehdotuksessa esiintulleesta tarpeesta pitopaikkoja koskevista sääntelyiden selkeyttämisestä. Nykyisessä pitopaikkoja koskevassa sääntelyssä ei oteta huomioon lainkaan rescuetoiminnassa käytössä olevia pitopaikkoja, joilla tarkoitetaan adoptioon tulevien eläinten luovutusta koskevia tiloja. Tässä yhteydessä tuotavat eläimet oleilevat pitopaikassa vain saapuessaan maahan korkeintaan muutamia tunteja eikä ole tarkoituksenmukaista säilyttää eläimiä näissä tiloissa pidempään. Olisikin huomioitavaa sisällyttää väliaikaisten pitopaikkojen kriteereitä koskeviin säädöksiin myös tämänkaltaista toimintaa koskevat tarpeet, jotta toimijoille olisi selkeää mitä pitopaikoilta tässä tilanteessa edellytetään ja toisaalta lisätä vastuullisuutta koskien maahan saapuvien eläinten turvallista luovuttamista eteenpäin.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto huomauttaa, että kohdassa 4 tulisi huomioida Ruokaviraston rooli valvontaviranomaisena myös rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla. Lisäksi viittaus elintarvikelakiin tulisi muuttaa tällä hetkellä voimassa olevan säädöksen mukaiseksi tässä ja myös muualla perusteluissa.
- Ruokavirasto katsoo, että kohdan 5 mukainen luonnonvaraisen eläimen määritelmä ei ole yksiselitteinen joidenkin eläinlajien, kuten poron, kanin ja viiriäisen osalta. Ruokavirasto esittää tarkennettavaksi, että liitteen I mukaisella ns. tuotantoeläinten positiivilistalla mainittua eläinlajia ei pidettäisi luonnonvaraisena eläimenä, paitsi jos kyseessä on luonnonvaraisen eläinlajin tuotantotarhaus.
- Kohdan 14 määritelmän mukaan kotieläinpihalla tarkoitetaan sellaista pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan sellaisia nisäkäs- ja lintulajeja, joita saadaan 8 §:n 2 momentin mukaan pitää tuotantoeläimenä, sekä koiria (*Canis familiaris*) ja kissoja (*Felis silvestris catus*). Ruokavirasto esittää tarkennettavaksi, saako kotieläinpihassa pitää sellaisia muita kuin nisäkäs- ja lintulajeihin kuuluvia eläinlajeja, joiden pito tuotantoeläimenä on liitteen I mukaan sallittu, esimerkiksi tuotantoeläimenä kasvatettavia hyönteisiä. Lisäksi Ruokavirasto toivoo tarkennettavaksi, saako kotieläinpihassa pitää koiran ja kissan lisäksi muita lemmikkieläinlajeja, kuten undulaatteja tai akvaariossa tai terraariossa pidettäviä eläinlajeja. Ruokavirasto esittää harkittavaksi, voisiko kotieläinpihan määritellä sellaiseksi pysyväksi laitokseksi, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan muita kuin luonnonvaraisin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä.

SEY:

- Ehdotamme määritelmiin lisättäväksi domestikoituneen (tai kesyn) eläinlajin. Muut kuin domestikoituneet lajit ehdotamme määriteltävän villieläinlajeiksi. Eläinyksilöiden kohdalla luonnonvarainen eläin on mielestämme hyvä määritelmä, mutta eläinlajin kohdalla termi luonnonvarainen ei mielestämme ole sopiva. Pykälän 13 kohdassa määritellään pysyvä eläinnäyttely. Pysyvissä eläinnäyttelyissä ei tule sallia pidettäväksi luonnonvaraisia eläimiä ja määritelmää tulisi muuttaa vastaavasti.

Pykälässä olisi hyvä määritellä myös kärsimys siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.

Pidämme hyvänä, että erilaiset eläinten kanssa toteutettavat terapia-, hyvinvointi- ja elämystoiminnot olisivat entistä selkeämmin joko luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää HE perustelujen kuvausta kärsimyksestä ja ehdottaa sen lisäystä määritelmiin. Neuvottelukunta toivoo tarkennusta eläimen pysyvän pitopaikan määritelmään. Määrittely 'pääosan ajasta' on liian laava ja altis tulkinnoille.

SLC:

- SLC föreslår att paragrafens moment 9, djurhållningsplats, delas upp i bestående och tillfällig djurhållningsplats. En precisering skulle stärka djurägarens rättsskydd och klarlägga rättsläget till exempel mellan vad som är rastgård eller rastningsfälla och vad som är en bestående djurhållningsplats där djuren befinner sig under merparten av uppfödningstiden.

Suomen Hippos:

- Hevosten osalta pysyvän ja tilapäisen pitopaikan määrittely aiheuttaa tulkintaa. Pysyvä pitopaikka tulee määritellä lakitasolla. Esitämme, että pysyväksi pitopaikaksi määriteltäisiin talli, sen karsina ja pihatto. Ulkoilutarhaan ei tule soveltaa pysyvän pitopaikan määritelmää, koska se on tarkoitettu hevosen lyhytaikaiseen ulkoiluun ja jaloitteluun.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Tilapäisen ja pysyvän pitopaikan määritelmä tulisi olla selkeä koska se vaikuttaa mm. jatkuvan veden vaatimukseen.

Suomen Lammasyhdistys:

- Mielestämme pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisivat olla laissa selkeästi määriteltyinä. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ratkaistaan, onko kyseessä esim. ulkona jaloittelu vai ulkokasvatus. Myös kesälaitumien osalta pitopaikan määritelmän tulisi olla selkeä niiltä vaadittavien olosuhteiden takia. Lisäksi esim. kuljetustilanteessa pitopaikkamääritelmän olisi tärkeää olla olemassa. Valvonnassa tehtyjen tulkintojen kannalta asialla on merkitystä eläimen omistajan oikeusturvan toteutumiseksi. Esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi pitopaikkaa, jossa eläin laidunkauden ulkopuolella viettää pääosan ajastaan.
- Huomionarvoista on, että pitopaikkaa käytetään terminä myös eläinrekisterin hallinnollisesta pitopaikasta. Tämä saattaa johtaa tuottajilla sekaannukseen tulkinnoista.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Ratsastajainliitto pitää erittäin tärkeänä eläinten pitopaikkoihin ja lyhytaikaiseen ulkoiluun liittyvien käsitteiden tarkkaa määrittelyä. Epäselvät määritelmät voivat johtaa siihen, että eläinten jatkuva pito sisätiloissa lisääntyy. Tämä ei ole eläinten hyvinvoinnin kannalta tavoiteltu lopputulos.
- Pysyvä pitopaikka tulee määritellä lakitasolla.
- Esitämme, että hevosen pysyväksi pitopaikaksi (paikka, jossa hevonen viettää pääosan ajastaan) voidaan määritellä talli, jossa hevosella on karsina. Myös pihatto tai laidun voi olla pysyvä pitopaikka. Ulkoilutarhaan ei tule soveltaa pysyvän pitopaikan määritelmää, koska se on tarkoitettu hevosen lyhytaikaiseen ulkoiluun ja jaloitteluun.
- Esitämme, että myös väliaikainen pitopaikka määritellään laissa, koska niille tullaan asettamaan erilaisia vaatimuksia kuin pysyvälle pitopaikalle. Ulkoilutarha olisi määritelmän mukaan väliaikainen pitopaikka sen käyttötarkoituksen vuoksi.

Suomen Riistakeskus:

- Esitämme, että määritelmiin lisättäisiin 10) kohtaan maininta, että metsästyskoirakoetta, jossa sekä koira että kohderiista ovat vapaita liikkumaan esteettä luonnossa, ei pidettäisi luonnoksessa tarkoitettuna eläinkilpailuna.
- Tässä laissa tarkoitetaan:
- ...10) eläinkilpailulla tilaisuutta, joka järjestetään eläinten tai eläinten ja ihmisten asettamiseksi paremmuusjärjestykseen suorituksensa perusteella tai eläinten ominaisuuksien, taipumusten tai taitojen arvioimiseksi; eläinkilpailuna ei kuitenkaan pidetä pääsääntöisesti eläinten ulkomuotoon perustuvaa arviointia varten järjestettävää tilaisuutta eikä sellaista metsästyskoirakoetta, jossa sekä koira että kohderiista ovat vapaita liikkumaan esteettä kohderiistan luontaisessa elinympäristössä.
- Näkemyksemme mukaan tällainen koe olisi esimerkiksi kanakoirien erikoiskoe, erityyppinen ajokoe, hirvenhaukkukoe tai muu vastaava, jossa kokeen toteutus vastaa tavanomaista metsästyskäytäntöä.
- Koesuoritusta seurataan ja valvotaan lähtökohtaisesti tehokkaammin kuin tilanteen kulkua tavanomaisen metsästyksen puitteissa, koska erityinen tarkoitus on arvostella koirien työskentelyominaisuuksia. Näin ollen koetta on pidettävä lähtökohtaisesti metsästystapahtumaakin turvallisempaan olosuhteeseen. Edellä mainittu muutosehdotus ei koskisi esimerkiksi tarhaolosuhteissa tai muutoin rajoitetussa tilassa tapahtuvaa toimintaa.

Suomen Syyttäjähdistys:

- Yleisesti ottaen Syyttäjähdistys pitää hyvänä sitä, että eläinten kohtelua, hoitoa ja pitopaikkaa koskevat säännökset ovat lakiesityksessä voimassa olevaa eläinsuojelulakia täsmällisemmät. Rikosoikeudellisesta näkökulmasta on tärkeää, että sääntely on täsmällistä, eikä varaa tulkinnanvaraisuudelle ole.
- Lakiesityksen kantavana käsitteenä toimii ”eläinten hyvinvointi”. Kiinnitämme huomiota siihen, että tätä käsitettä ei ole erikseen lakiesityksessä määritelty. Eläimen hyvinvointiin viitataan lakiesityksen perusteluissa lain tarkoituksen osalta (sivut 75-76), mutta käsite jää tästä huolimatta tulkinnanvaraiseksi.
- Kun otetaan huomioon, että kyse on kantavasta käsitteestä, mitä tullaan soveltamaan eläinsuojelurikosoikeudellisten yhteydessä, tulisi käsite määritellä täsmällisemmin. Rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta tulkinnanvaraisia käsitteitä tulisi lainsäädännössä välttää.

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys:

- 5 §:n kohdassa 4 viitataan vanhentuneeseen elintarvikelakiin (23/2006)

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kohta 2: Säännöksen esitöiden mukaan eläimen pitäjänä ei pidettäisi tuotantotilan omistajaa, jos eläinten hoidosta vastaa tehtävään palkattu niin sanottu tilanhoitaja. Tilanhoitaja-termiä ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty, joten tästä jää tulkinnanvaraiseksi se, missä tilanteissa eläimen omistaja ei tuotantotilalla olisi eläimistä vastuussa oleva eläinten pitäjä. Tuotantotilan eläinten omistaja tulee säätää eläinten pitäjäksi silloin, jos tilanhoitajalla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia käytännössä vaikuttaa eläinten pitopaikkaan tai eläinten hoitoon. Selkeintä olisi säätää tuotantotilan omistaja aina eläinten pitäjäksi ja siten yhteisvastuulliseksi eläinten hyvinvoinnista eläinten päivittäisestä hoidosta huolehtivien tahojen kanssa.
- Kohta 8: Määritelmään tulisi lisätä nimenomainen viittaus ehdotuksen liitteeseen 2, sillä viittaus ehdotuksen määritelmään kuuluvan 60 §:n 3 momentin kautta jää tulkinnanvaraiseksi.
- Kohta 9: Pitopaikan tilapäisyyttä tai eläinten pidon väliaikaisuutta ei tulisi käyttää perusteena heikentää eläinten hyvinvoinnin minimivaatimuksia. Erityisesti, jos tilapäisyyttä tai väliaikaisuutta ei ole täsmällisesti määritelty tai ei voida täsmällisesti määritellä, tällaisen muuten lain vaatimuksista poikkeavan eläintenpidon yhdenvertainen valvonta ei ole mahdollista.

- Kohta 10: Eläinkilpailun määritelmä jää esitöistä huolimatta epäselväksi ja edellyttää joko alempiasteista sääntelyä tai keskusviranomaisen ohjausta ennen lain voimaantuloa, jotta valvonta voisi olla yhdenvertaista.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Esityksen 10 kohta käsittelee eläinkilpailua ja samassa yhteydessä ehdotetaan otettavaksi selvyuden vuoksi eläinkilpailun määritelmä. Esityksen mukaan tarkoituksena ei olisi muuttaa sitä, mitä eläinkilpailulla tänä päivänä eläinsuojelulainsäädännössä ymmärretään tarkoitettavan. SVK pitää hyvänä selvennyksenä, että eläinkilpailut määritellään sekä sitä, että perustelutekstissä on esimerkin omaisesti mainittu, etteivät pilkkkilpailut ole eläinkilpailuja, kuten eivät ole olleet myöskään nykyisen eläinsuojelulainsäädännön mukaan. SVK kuitenkin suosittelee käyttämään pilkkkilpailu-sanan tilalla kuvaukseen paremmin sopivaa kalastuskilpailu-sanaa.

Suomen Vuohiyhdistys:

- kohta 9) Pitopaikka. Suomen Vuohiyhdistys toivoo, että pysyvä – ja tilapäinen pitopaikka on määritelty lain tasolla. Koemme, että luonnoksessa esitettyssä mallissa pitopaikan määritelmässä tulisi valvonnoissa esille paljon erilaisia tulkintoja. Tämä aiheuttaisi haittaa niin eläintenpitäjille kuin hallinnollekin. Eläinten pitäjän oikeusturva vaarantuu epäselvissä tilanteissa, joista voidaan tehdä erilaisia tulkintoja. Pysyvän ja tilapäisen pitopaikan tarkempi määrittely selkeyttää pitopaikan määritelmää ja vähentää tulkinnanvaraisuutta pitopaikan pysyvyyttä tai tilapäisyyttä arvioitaessa. Esitämme, että pysyvä pitopaikka tarkoittaisi paikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan.

-

Syyttäjälaitos:

- Kiinnitämme huomiota siihen, että useassa kohdassa viitataan ”eläinten hyvinvointiin” ratkaisevana tekijänä, mutta tätä käsitettä ei laissa ole erikseen määritelty. Käsite tulee olemaan merkityksellisessä roolissa ratkaistaessa eläinten hyvinvointilain soveltamista. Itsestään selvänäkin pidettävää käsitettä tulkitaan usein rikosprosessissa hyvin eri tavoin.
- Esityksen 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi muun muassa tuotantoeläimen määritelmä. Tämä on kannatettava ehdotus, ja voidaan olettaa, että lakiin otettava määritelmä selkeyttää ja yhdenmukaistaa oikeuskäytäntöä eläintenpitokieltojen määrittämisessä. Monesti eläinsuojelurikosasioissa eläintenpitokielto katsotaan tarpeelliseksi rajata koskemaan nimenomaan tuotantoeläimiä.

TEHVNK:

- Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvä pitopaikka määritellään lakitekstissä tarkemmin.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- TEH ry esittää, että pysyvä ja tilapäinen pitopaikka tulisi olla määritelty lain tasolla (5§ määritelmät kohta 9) pitopaikka). Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ratkaistaan, onko kyseessä esim. ulkona jaloittelu vai ulkokasvatus. Valvonnassa tehtyjen tulkintojen kannalta asialla on merkitystä eläimen omistajan oikeusturvan paremmaksi toteutumiseksi. Esitämme pysyvän pitopaikan määritelmäksi ”pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan”, samoin kuin aikaisemmassa lausunnolla olleessa luonnoksessa vuodelta 2018.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Ehdotamme määritelmiin lisättäväksi domestikoituneen (tai kesyn) eläinlajin. Muut kuin domestikoituneet lajit ehdotamme määriteltävän villieläinlajeiksi. Eläinyksilöiden kohdalla

luonnonvarainen eläin on mielestämme hyvä määritelmä, mutta eläinlajin kohdalla termi luonnonvarainen ei mielestämme ole sopiva.

- Pykälän 13 kohdassa määritellään pysyvä eläinnyttävyys. Pysyvissä eläinnyttävyissä ei tule sallia pidettäväksi luonnonvaraisia eläimiä ja määritelmää tulisi muuttaa vastaavasti.
- Pykälässä olisi hyvä määritellä myös kärsimys siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.
- Pidämme hyvänä, että erilaiset eläinten kanssa toteutettavat terapia-, hyvinvointi- ja elämystoiminnot olisivat entistä selkeämmin joko luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

Ympäristöministeriö:

- Sivun 81
- ”Laitokset, joissa pidetään luonto-tyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetulla neuvoston direktiivillä (92/34/ETY, luontodirektiivi) tai luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (2009/147/EY, lintudirektiivi) tiukasti suojeltuihin tai kansallisella lainsäädännöllä uhanalaiseksi määriteltyihin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä tai esimerkiksi kansainvälisillä sopimuksilla erittäin uhanalaiseksi määriteltyjä eläinlajeja, tulisi pää-sääntöisesti luokitella eläintarhoiksi, jotta eläintarhadirektiivin tavoitteet luonnonvaraisten eläinten ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi voitaisiin täyttää.” Tekstistä ei käy ilmi, mihin kansainvälisiin sopimuksiin viitataan. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan olisi tarkoituksenmukaista viitata kansainväliseen uhanalaisuusarviointiin (IUCN Red List of Threatened Species), joka ei kuitenkaan ole kansainvälinen ympäristösopimus. Lisäksi on epäselvää, miksi kynnys on asetettu kansainvälisesti erittäin uhanalaiseksi määriteltyihin eläinlajeihin. Ellei eläintarhadirektiivistä muuta johdu, katsoo ympäristöministeriö, että kynnyksen tulisi olla myös kansainvälisellä tasolla uhanalaisiksi määriteltyissä eläinlajeissa, ei erittäin uhanalaisissa.

Ähtärin eläinpuisto:

- Lakiesitykseen on uutena pykälänä lisätty määritelmät. Määritelmistä on poistettu luonnonvarainen eläinlaji, mikä on perusteltua, koska eläinlaji on biologinen määritelmä, eikä lajia määritellä sen mukaan onko eläinyksilö ihmisen hoidossa vai luonnossa elävä. Kuitenkin luonnonvaraisen eläimen määritelmässä puhutaan edelleen luonnonvaraisesta eläinlajista. Saman eläinlajin yksilöitä voi elää luonnossa (luonnonvaraisena) sekä ihmisen hoidossa (ei luonnonvaraisena). Näin tapahtuu yleisesti esim. eläinpuistossa. Laji ei siis ole luonnonvarainen tai ihmisen hoidossa, vaan eläinyksilöt ovat. Määritelmän kohdasta 5 tulee poistaa ”luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvaa”.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Det är viktigt att det i förordningen tydligt definieras vad en permanent djurhållningsplats är.

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 §

Yleiset periaatteet

Eläimiä on kohdeltava hyvin ja niitä kunnioittaen. Eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta ki-pua tai kärsimystä eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa.

Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta eikä hylätä.

Animalia:

- Kärsimyksen määritelmää tulisi tarkentaa. Kärsimyksen tulisi tarkoittaa mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta aiheuttavaa haittaa. Yleisiin periaatteisiin tulisi lisätä, että eläinten pidossa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi, jos on syytä epäillä jonkin eläinten pidon aiheuttavan haittaa eläimen hyvinvoinnille eikä asiasta ole tieteellistä tutkimusta.

EHK:

- Perusteluissa olisi tarpeen nostaa esiin varovaisuusperiaatteen noudattaminen eläimen hyväksi tilanteissa, joissa tieteellistä tietoa ei ole käytettävissä.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pidän hyvänä sitä, että kunnioittavan kohtelun velvoite on lisätty mukaan yleisiin periaatteisiin lain tarkoituksen mukaisesti. Uusi velvoite siitä, että eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti vaarantaa, on myös kannatettava. On hyvä, että kipu ja kärsimys määritellään perusteluissa ja että turhautuminen ja olennaisten käyttäytymistarpeiden patoutuminen sisältyvät kärsimyksen määritelmään.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläin on lemmikinä, harrastuskaverina ja metsästyskumppanina korvaamaton.
- Ihminen on kesyttänyt useita eläinlajeja hyödyntääkseen niiden ominaisuuksia omiin tarpeisiinsa. Koiria, kissoja ja hevosia on kulkenut ihmisten kanssa tuhansia vuosia. Nykypäivänä näiden eläinlajien rooli on muuttunut tavaroiden ja ihmisten kuljettajista, metsästyskumppaneista, vartijoista ja tuhoeläinten torjujista lemmikeiksi ja harrastuskavereiksi. Yhä harvempi hevonen, koira tai kissa on hankittu yksinomaan työkäyttöön. Lainsäädännössä on eläinten eri tehtävät kuitenkin huomioitava.
- Yleisten periaatteet ja vastuu eläimistä (6§) velvoittaa eläinten hyvään kohteluun niitä kunnioittaen. Eläinten hyvinvointia ei myöskään saa tarpeettomasti vaarantaa. Suomessa metsästys on useiden harrastus ja koirat ovat siinä eläinsuojelullisestikin tärkeässä roolissa haavakoiden jäljityksessä. Koirien hyvinvointia ei kuitenkaan tule saada tarpeettomasti vaarantaa harrastustoiminnassa. Tästä syystä tulee pohtia, tulisiko yksinään ajavien metsästyskoirien käyttö alueilla, joilla on merkittävä susikanta, kieltää.

Eläinvihreät:

- 6 § Lisätään eläinten itseisarvo. Esim. "Eläimiä on kohdeltava hyvin ja kunnioittaen niitä itseisarvoisina yksilöinä" tai "...kunnioittaen niiden itseisarvoa". Lain perustelut eläinten itseisarvosta puoltavat käsitteen laittamista suoraan lakitekstiin, eivätkä jätä mitään syytä, miksi itseisarvo pitäisi mainita vain perusteluissa. Esimerkiksi Hollannissa vaatimus kunnioittaa eläinten itseisarvoa on ollut laissa jo vuosikymmenet.
- Pykälässä mainittu tarpeeton kipu ja kärsimys on epämääräinen ilmaisu ja vaatii parempaa määrittelyä vähintään lain perusteluissa. Esitämme tarpeettomaksi kivun ja kärsimyksen aiheuttamista eläimille tuotannollisista (esim. tuotannon lisäämiseksi eläimelle vahingollisella tavalla) tai taloudellisista syistä (kustannuksissa säästämiseksi). Luonnollisesti kärsimyksen aiheuttaminen eläimille on oltava kiellettyä ihmisen hovin, mukavuudenhalun tai kilpailussa menestymisen vuoksi. Tarpeettomaksi ei laskettaisi sellaista kipua ja kärsimystä, joka voidaan katsoa välttämättömäksi (esim. eläimen oman hengen tai terveyden pelastamiseksi tai muiden eläinten tai ihmisten turvallisuuden takaamiseksi) tai väistämättömäksi (esim. luonnolliseen elämänsykliin liittyvä kärsimys, esimerkkinä kohtuullinen synnytyskipu, tai vaikkapa metsästyksen liittyvä pieni viive eläimen ampumisesta tajunnan menetykseen).

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Pidämme hyvänä, että laki perustuisi ajatukseen eläimen itseisarvosta. Itseisarvon käsite olisi mielestämme hyvä olla mukana lakitekstissä eikä vain perusteluissa.
- Eläimet ovat tuntevia ja kokevia yksilöitä, tämä tulee huomioida kaikessa eläinten kohtelussa.
- Eläimen kohtelussa tulee arvioida eläinyksilön näkökulmasta fyysiset ja psyykkiset tarpeet sekä kokemus myönteisistä ja kielteisistä tunteista.

HESY:

- Koska tarpeettoman kivun aiheuttaminen on kielletty, kivun tarpeellisuus on määriteltävä eläimen parhaaksi tai eläimen terveyden hyväksi. Syyksi ei saa riittää esimerkiksi tuotantoeläimen omistajan määrittelemä taloudellinen ”tarve”. Lähtökohtaisesti on aina toimittava eläimen parhaaksi. Pykälään on myös lisättävä, että eläinten pidossa ja kohtelussa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta: jos on syytä olettaa tai on mahdollista, että eläimen hyvinvointi vaarantuu sen pitotavasta tai kohtelusta tai sille tehdyistä toimenpiteistä, näistä on varovaisuussyistä luovuttava. Näin on toimittava, vaikka eläimen hyvinvoinnin vaarantumisesta ei olisi olemassa tieteellistä näyttöä.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Kärsimyksen määritelmää tulisi täsmentää niin, että sillä tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.
- Hyvinvointivaikutuksia koskevan tutkimustiedon puuttuessa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi.

Kissojen oikeudet ry:

- Ehdotamme: 1. mom tulee poistaa sanat ”tarpeeton” ja ”tarpeettomasti”. Lisäksi siihen tulee lisätä eläimen itseisarvo ja lajityypillisten käyttäytymistarpeiden ottaminen huomioon.
- Perustelut: Eläimelle kivun tai kärsimyksen tuottaminen on perusteltua vain eläintä hoidettaessa, ei ihmisen näkökulmasta tai taloudellisista syistä. Ei riitä, että eläimen itseisarvosta ja lajityypillisistä käyttäytymistarpeista puhutaan vain perusteluissa, ne on kirjattava lakitekstiin, jotta niillä on vahvempi painoarvo.
- Kannatamme pykälän 2. mom ”Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta eikä hylätä”. Lisäksi pidämme erinomaisena perusteluiden kirjausta ”Esimerkiksi kissan pitämistä vapaana ei sellaisenaan pidettäisi eläimen hylkäämisenä, jos kissan pitäjä huolehtii kissan muusta hoidosta tai jos hän on siirtänyt kissan hoitovastuun tilapäisesti toiselle taholle”. Tämä näkemys on linjassa järjestyslain kanssa ja määrittelee selkeästi sen, että vapaana liikkuva kissa ei ole heitteille jätetty. Toivottavasti tämä lopettaa myös aiheettomien eläinsuojeluilmoitusten tekemisen viranomaisille ja naapureiden kissojen turhat loukutukset ja kyyditsemiset löytöeläintaloihin.

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen:

- Pykälän 6 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu että ”metsästyksen osalta noudatettaisiin kuitenkin, mitä siitä erikseen säädetään”. Vastaava maininta tulisi ilmetä myös kalastuksen osalta.

LSAVI:

- Voitaasiinko Catch and Release-kalastus katsoa kielletyksi tämän pykälän perusteella? Kalastus, jonka tarkoituksena on tuottaa jännitystä ja tavoitella ennätystä tai kilpailla kalojen koon perusteella, ei ole eläintä kunnioittavaa ja olisi katsottava eläimen viihdekäytöksi. Se aiheuttaa myös tarpeetonta kipua ja kärsimystä sekä vaarantaa tarpeettomasti hyvinvointia. Myös kalastuskilpailuissa tulisi kalastuksella olla muukin tavoite (esim. saaliin käyttö ravinnoksi) kuin mahdollisimman suuri saalis.

Maitovaltuuskunta:

- Maitovaltuuskunta esittää, että luvun kaksi yleisissä periaatteissa (6 §) kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

MTK:

- MTK esittää, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Lausunnolla olevan esityksen mukaan eläimiä olisi kohdeltava hyvin ja tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tuottaminen eläimille kiellettäisiin. MTK-EP ehdottaakin, että luvaton eläinsuojelurikokseksi määriteltäisiin eläinsuojelurikokseksi. Luvaton vierailija saattaa vaarantaa eläinten hyvinvoinnin vakavasti aiheuttamalla esimerkiksi säikähdyksestä johtuvan eläinten pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia tauteja eläintilaan.

MTK Kaakkois-Suomi:

- Eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen on määriteltävä eläinsuojelurikokseksi. Toteutuessaan aiheuttaa eläimille hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläinten pitopaikkaan tunkeutuminen on eläimen hyvinvoinnille merkittävä uhka. Ulkopuolinen ja eläimelle tuntematon ihminen aiheuttaa tunkeutuessaan poikkeuksen eläimen rutiineissa, paniikkia, pakokauhua. Sellainen voi laukaista eläimellä käytöshäiriöitä, jotka ovat sille vaaraksi. Esimerkiksi laitumelle tunkeutuminen voi säikyttää eläimet pois laitumelta. Lisäksi tunkeutuminen aiheuttaa tautiriskin, sillä tunkeutuja voi välittää eläimelle ja maatilalla toiminnalle kohtalokkaita eläintauteja. Tästä johtuen näemme, että tässä kohdassa on eläinten pitopaikkaan tunkeutuminen määriteltävä yksiselitteisesti eläinsuojelurikokseksi.

MTK Lappi:

- Esitämme, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta sisältyisi myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi.

MTK Pirkanmaa:

- Pidämme tarpeellisena, että eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Vieraina kellonaikoina kulkevat tunkeutajat vaarantavat eläinten hyvinvoinnin aiheuttamalla mm. eläintautiriskin ja lisäämällä stressiä eläinten keskuudessa. Laitumelle tunkeutuminen voi johtaa eläinten pakenemiseen, sen ollessa hengenvaarallista myös tunkeutujalle itselleen.

MTK Pohjois-Suomi:

- Esitämme, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen

mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

MTK Satakunta:

- MTK-Satakunta esittää, että kielto eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta on ulotettava myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutumiseen. Se tulee määritellä eläinten hyvinvointisäännösten rikkomiseksi ja lisätä lain säännöskohtaisiin perusteluihin sekä määritellä eläinsuojelurikokseksi. Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttamalla eläinten paniikinomaisen pakoreaktion, tukehtumisen, kuolemaan johtavan stressitilan tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

MTK Varsinais-Suomi:

- Eläintiloihin tai laitumille tunkeutuminen ilman viranomaisvaltuutta tulee määrittää eläinsuojelurikokseksi. Lajityyppillistä käytöstä tietämättömät ja odottamattomina vuorokaudenaikoina tuotantotiloihin luvatta menevät henkilöt aiheuttavat eläintautiriskin lisäksi eläinsuojassa stressiä ja potentiaalisia vaaratilanteita eläinten käyttäytyessä yllättävästi. Valtaosa kasvatettavista eläimistä on pakoeläimiä, jolloin jo pelkkä pelästys saattaa pahimmillaan aiheuttaa eläimen kuoleman shokin seurauksena (siipikarja erityisesti).

Pihvikarjankasvattajien liitto:

- Eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti vaarantaa. Jo edellisen lakiluonnoksen lausuntokierroksella vuonna 2018 otimme kantaa siihen, että eläinten hyvinvoinnin riskitekijänä tulisi huomioida luvaton tunkeutuminen eläintiloihin tai esimerkiksi laitumelle.
- Eläimiä asiattomasti tai ilman omistajan lupaa lähestyvä ihminen saattaa aiheuttaa eläimissä paniikkia, stressiä tai eläinten karkaamisen, tai levittää tarttuvia tauteja. Luvaton tunkeutuminen tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi ja lisätä rikoslakiin nyt lausunnolla olevan lakimuutoksen yhteydessä.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Koska lain perimmäinen tarkoitus on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa, esitämme että tiloille luvatta tunkeutuminen laskettaisiin eläinsuojelurikokseksi 6 § perusteella.
- Tiloille luvatta tunkeutijat voivat toiminnallaan tuoda tilalle tartunnallisia, yleisvaarallisia ja zoonoottisia sairauksia sekä aiheuttavat normaaleista hoitotoimenpiteistä poikkeavalla toiminnallaan eläimille suurtstressiä ja heikentävät näin eläinten hyvinvointia.

Poliisihallitus:

- Lain 6 § mukaan eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti vaarantaa. Säännöksen muotoilu mahdollistaa ennakollisen ja ennalta estävän eläin- suojeluvalvonnan, jota voidaan pitää lain valvonnan kannalta tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena lisäyksenä.

Ruokavirasto:

- Ruokaviraston mielestä on hyvä, että kissan vapaana ulkoiluun on otettu kantaa pykälän 2 momentin perusteluissa siten, ettei sen katsota sellaisenaan tarkoittavan kissan hylkäämistä. Ruokavirasto katsoo, että asiaa olisi hyvä vielä tarkentaa 20 §:n 2 momentin perusteluissa vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi tehtävissä toiminnoissa siten kuin Korkein hallinto-oikeus on antanut asiasta päätöksen (Dnro 1978/1/19). Päätöksessä todettiin kissojen vapaana ulkoilemisesta, ettei niiden ollut turvallista ulkoilla vapaana, kun asunto sijaitsee junaradan vieressä ja noin 500 metrin päässä moottoritiestä.

SEY:

- Pykälän perusteluissa avataan, mitä termillä kärsimys tarkoitetaan. Kärsimys tulisi määritellä siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa. Esimerkkeihin tulisi lisätä käyttäytymistarpeiden patoutuminen, kun eläin ei saa toteuttaa sille tärkeitä käyttäytymistarpeita.
On hyvä, että pykälässä on ennaltaehkäisevä tavoite. Pykälään tulisi lisäksi lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta. Tieteellisen tiedon ollessa puutteellista olisi toimittava varovaisuusperiaatteen mukaan eläimen eduksi.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta ehdottaa lisättäväksi perusteluihin, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi esimerkiksi tieteellisen tiedon puuttuessa.
- Kiitämme, että HE perusteluissa mainitaan kärsimystä aiheuttavan myös käyttäytymistarpeiden patoutuminen. Tällainen patoutuminen aiheutuu esimerkiksi estämällä stereotyyppistä käyttäytymistä. Estäminen ei poista eläimen tarvetta käyttäytyä stereotyyppisesti. Ehdotamme perusteluihin lisättävän, että myös tiettyjen voimakkaasti motivoituneiden stereotyyppisten käyttäytymisten estäminen aiheuttaa eläimelle kärsimystä.

SLC:

- SLC föreslår att det i lagen intas ett uttryckligt förbud mot olovligt intrång på djurhållningsplatser. Så kallade djurskyddsaktivister har vid ett flertal tillfällen brutit sig in i ladugårdar med olika djurslag och i pälsfarmer och stört och stressat djuren, utsatt djuren för allvarliga smittskyddsrisiker och på ett allvarligt sätt inkräktat på djurägarens egendomsskydd och näringsfrihet. Det är ytterst viktigt för djurens välbefinnande och djurägarens rättsskydd att det finns en entydig lagstiftning som förbjuder sådan verksamhet och definierar olaga intrång på djurhållningsplats som djurskyddsbrott.

Suomen eläintenkouluttajat:

- Ihmisellä on velvollisuus edistää eläimen positiivisia tuntemuksia. Tarpeettoman kärsimyksen poissaolo ei takaa vielä hyvää hyvinvointia. Eläinten kohtelussa olisi noudatettava varovaisuusperiaatetta niissäkin tilanteissa, joissa kattavaa tutkimusnäyttöä ei ole saatavilla (esimerkiksi käsittely, koulutus, välineet ja lopetus).

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Yleiset periaatteet on luonnoksessa muotoiltu hyvin. Perusteluissa olisi hyvä kuitenkin todeta, että eläimen hylkäämisenä voidaan pitää myös sitä, jos se hylätään jättämällä hoitovastuu toiselle henkilölle sovitun pidemmäksi aikaa. Hylkäämistä on myös se, jos eläin jätetään esimerkiksi lemmikkihoitolaan tai vuokratallille hoitoon, sitä ei haeta ja maksut jätetään suorittamatta.

Suomen Hippos:

- Pykälässä kielletään eläinten hyvinvoinnin tarpeeton vaarantaminen. Esitämme, että tämä kielto ulotetaan koskemaan luvaton tunkeutumista eläintiloihin, mikä tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme erityisen hyvänä, että lakiin on kirjattu vaatimus eläinten kunnioittavasta kohtelusta.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Kannatamme MTK:n ehdotusta, jossa eläinten tarpeettomaan vaarantamiseen luettaisiin myös eläintiloihin ulkopuolisten tunkeutuminen. Tuotantoeläimet ovat hyvin rutinoituneita ja ovat

tuttuihin ihmisiin ja toimenpiteisiin sekä aikatauluihin tottuneita. Luvaton tunkeutuminen aiheuttaa eläimien hyvinvoinnille selkeän uhkan eläintautien leviämisestä sekä eläinten pakoreaktion takia.

Suomen Lammasyhdistys:

- Esitämme, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta lisättäisiin myös luvaton eläintiloihin tunkeutuminen, joka tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi.
- Eläintiloihin ilman omistajan lupaa tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Pykälässä kielletään eläinten hyvinvoinnin tarpeeton vaarantaminen. Esitämme, että tämä kiello ulotetaan koskemaan luvatonta tunkeutumista eläintiloihin, mikä tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi.

Suomen riistakeskus:

- 2 mom: Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta eikä hylätä: Esitämme momentin tekstiä täydennettävän siten, että se kattaa myös sinänsä jo melko vanhan eu- rooppalaisen lemmikkieläinten suojelua koskevan yleissopimuksen vaatimuksen siitä, että em. lisäksikielletään myös lemmikkieläimen heitteillejättö.
- Ehdotus: (2 mom) Hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta, hylätä eikä jättää heitteille:
- Lemmikkieläinten suojelua koskeva eurooppalainen yleissopimus ja asetus, jolla se aikanaan saatettiin voimaan (49/1992) kielsi yksiselitteisen selkeästi myös lemmikkieläimen jättämisen heitteille. Tässä yhteydessä nähdäksemme lemmikkieläimen, hoidossa olevan eläimen ja kotieläimeksi otetun eläimen käsitteet ovat yhteneviä.
- 2 artikla Eläinten hyvinvoinnin peruseriaatteen: Lemmikkieläimelle ei saa tuottaa tarpeetonta kipua, kärsimystä tai tuskaa. Lemmikkieläintä ei saa jättää heitteille.
- Metsästyslaissa ja itse asiassa myös järjestyslaissa on säädetty asiaan liittyvät säännökset kissaa koskien:
Metsästyslaki 85 § Huolenpito kissasta
Kotieläimeksi otetun kissan heitteillejättö ja hylkääminen on kielletty.

Järjestyslaki 14§ Koirakuri

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi koiran omistajan tai haltijan on:

pidettävä koira taajamassa kytkettynä;

pidettävä huolta siitä, ettei koira pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle eikä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, toriaikana torille taikka yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua; [\(19.12.2003/1195\)](#)

Ja edelleen saman pykälän viimeisessä momentissa säädetään:

Mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, koskee myös kissaa. Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, koskee myös hevosta sekä soveltuvin osin muuta koti- tai lemmikkieläintä.

Nähdäksemme tulisikin nimenomaan laissa eläinten hyvinvoinnista säätää, metsästyslain ja järjestyslain säännösten ohella, hoidossa olevan eläimen heitteillejättö kielletyksi ennen muuta kyseisten eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja myös kiellon paremman sovellettavuuden ja kansalaisille ymmärrettävyyden vuoksi. Lausunnolla olevan lakiehdotuksen rangaistusäännökset mahdollistaisivat tarvittaessa myös rangaistusmenettelyn nimenomaan eläinsuojelulliselta kannalta paremmin kuin metsästyslain tai järjestyslain säännökset.

Heitteillä olevat lemmikkieläimet, käytännössä lähinnä kissat, aiheuttavat hyvin usein epäsovia naapuruston keskuudessa saalistuksellaan ja ulostaessaan pihalla, lasten hiekkalaatikoissa ja kukkapenkeissä ym. Asiasta huomauttaminen kissan omistajalle aiheuttaa yleensä tilanteen tulehtumisen ja naapurisovun huononemisen entisestään. Heitteillä olevat lemmikkieläimet ovat aiheuttamiensa ongelmien lisäksi usein myös vaarassa joutua liikenteen uhreiksi, kiimatappeluihin, petojen saaliiksi ja jopa ilkeiden kohteiksi. Viime aikoina useat eläinsuojelutahot ovatkin kertoneet medioissa nimenomaan heitteillä olevien irrallaan kuljeskelevien kissojen aiheuttamista eläinsuojelullisista ongelmista, mukaan lukien kissojen hallitsematon lisääntyminen, ja esittäneet kissojen irtipidon kieltämistä.

Irrallaan kuljeskelevien kissojen saaliiksi on arvioitu joutuvan Suomessa vuosittain jopa useita miljoonia lintuja ja muita eläimiä, jotka suurimmaksi osaksi kuuluvat rauhoitettuihin lajeihin. Huomattava osa kissojen saalistuksesta tapahtuu vielä luonnon lisääntymisaikaan. Koirakurin voidaan Suomessa katsoa olevan nykyisin varsin hyvällä tasolla, ja irrallaan olevan koiran tiedetäänkin yleensä olevan karkuteillä. Ehdotetulla lisäyksellä 6 pykälään voitaisiin nykyistä paremmin puuttua myös muutamissa paikoissa ajoittain vallitsevaan ongelmalliseen koiranpitoon.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Lain tavoitteena on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä, eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa. Luvattomien, erityisesti öiseen aikaan tehtävien tunkeutumisten tuotantotiloihin tulisi katsoa täyttävän eläinsuojelurikoksen kriteerit 6 § perusteella. Tunkeutajat voivat levittää tilalle sairauksia (esimerkiksi salmonellat, kampakobakteerit, vakavat eläintaudit kuten lintuinfluenssa) ja aiheuttaa siipikarjalle pelkoa, stressiä, paniikkireaktioita kasaantumisriskineen sekä loukkaantumisia, jotka voivat näkyä pitkään kohonneena kuolleisuutena ja tuotantohäiriöinä. Tämä kaikki heikentää eläinten hyvinvointia, ja on mitä suuremmassa määrin rikos.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- 2000-luvulla tuotantoeläintiloille on kohdistunut yhä enemmän tuotantoeläinlajien vastustajien luvattomia tunkeutumisia, salakuvausiskuja ja suoraan eläimiin kohdistuvia tuhojoutia, kuten Kalajoella toukokuussa 2020 tehdyssä turkistilaiskussa. Tunkeutumisissa rikotaan piittaamattomasti tilahygieniamääräyksiä ja teoilla on aiheutettu eläintautien ja zoonoosien leviämiskärsimisiä. FIFURin mielestä luvattomat tunkeutumat tuotantoeläintiloihin tulee viedä kotirauhan rikkomisen piiriin, sillä julkisrauhan piirissä tunkeutumisista ei oikeuskäytännössä ole tullut käytännössä mitään seuraamuksia.
- Vaihtoehtoisesti tuotantoeläintiloihin tehdyt luvattomat tunkeutumat tulisi eläinten hyvinvointilaissa määritellä eläinsuojelurikokseksi (6§).
- Koska lain perimmäinen tarkoitus on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa, esitämme, että tiloille luvatta tunkeutuminen laskettaisiin eläinsuojelurikokseksi 6 § perusteella.
- Tiloille luvatta tunkeutumat voivat toiminnallaan tuoda tilalle tartunnallisia, yleisvaarallisia ja zoonoottisia sairauksia sekä aiheuttavat normaaleista hoitotoimenpiteistä poikkeavalla toiminnallaan eläimille suurta stressiä ja heikentävät näin eläinten hyvinvointia.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Pykälässä on määritelty sana kärsimys. Se esiintyy myös kaloja ja rapuja koskevissa lakiesityksen osissa, vaikka kalojen ja rapujen kärsimyksen kokemisesta ei ole kiistatonta tieteellistä näyttöä (esimerkiksi Browman ym. julkaisu *Welfare of aquatic animals: where things are, where they are going, and what it means for research, aquaculture, recreational angling, and commercial fishing* vuodelta 2019, ICES Journal of Marine Science). Kalojen tiedetään kokevan kipua (se on välttämätöntä itsesuojelulle), mutta se on eri asia kuin tietoinen kivun tuntemus (= kärsimys). SVK

esittää, että kaloja ja rapuja suoraan koskevista esityksissä tulisi puhua vain tarpeettoman kivun ja stressin välttämisestä. On syytä myös huomata, ettei lakiesityksen määritelmä kivusta ole kalojen osalta tieteellisesti täysin perusteltavissa, sillä lakiesityksen mukaan kivulla tarkoitettaisiin sekä fyysistä kiputuntemusta että sen aiheuttamaa psyykkistä tuntemusta.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Esitämme, että luvaton tunkeutuminen eläintiloihin sisällytettäisiin kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta. Eläinten rutiininomaisista hoitotoimenpiteistä poikkeavat vierailut ja yllätykset aiheuttavat eläimille ylimääräistä stressiä ja pelkoa. Luvattomat vierailijat voivat myös levittää eläintautien aiheuttajia. Vuohien luonnollinen pelkoreaktio on pakeneminen kuten saaliseläimillä yleisesti. Rajallisissa tiloissa pakeneminen aiheuttaa helposti eläinten pakkautumista, jolloin pienempikokoiset vuohet tai emien alla olevat kilit ovat vaarassa vahingoittua. Luvaton tunkeutuminen eläintiloihin aiheuttaa vuohille vaaraa monella eri tavalla.

Svenska Österbottens Pälstdjursodlarförening:

- Enligt SÖP ska olovliga intrång i produktionsdjursgårdar omfattas av brott mot hemfriden eller definieras som djurskyddsbrott i den nya lagen om djurs välbefinnande. På 2000-talet har djurfarmerna i allt högre grad utsatts för intrång i gårdar av motståndare till produktionsdjursbranscher, smygfotoografering och sabotage på djur, såsom i samband med attacken på en pälstdjursfarm i Kalajoki i maj 2019. Intrång innebär en likgiltig kränkning av hygienbestämmelserna på farmerna och medför en oacceptabel risk för spridning av djursjukdomar och zoonoser.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän perusteluissa avataan, mitä termillä kärsimys tarkoitetaan. Kärsimys tulisi määritellä siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa. Esimerkkeihin tulisi lisätä käyttäytymistarpeiden patoutuminen, kun eläin ei saa toteuttaa sille tärkeitä käyttäytymistarpeita.
- On hyvä, että pykälässä on ennaltaehkäisevä tavoite. Pykälään tulisi lisäksi lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta. Tieteellisen tiedon ollessa puutteellista olisi toimittava varovaisuusperiaatteen mukaan eläimen eduksi.

Viipurin Koirat:

- Kärsimyksen määritelmä vaatii tarkentamista. Minkä tahansa pienen ohimenevän epämukavuutta aiheuttavan haitan tulisi olla kärsimykseksi määriteltävää. Pykälään tulisi myös lisätä, että eläinten pidossa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi. Tätä on noudatettava silloin, jos on syytä epäillä jonkin asian aiheuttavan haittaa eläimen hyvinvoinnille eikä siitä ole tieteellistä tutkimusta, joka todentaisi sen olevan haitatonta.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Olovligt intrång i produktionsbyggnader borde vara straffbart. Djuren kan bli skrämnda av att främmande personer rör sig i produktionsbyggnaden och skada sig själva eller andra samt risken för att smittsamma sjukdomar sprids ökar.

7 §

Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa kotieläintä tai muuta ihmisen hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle taikka valvontaviranomaiselle.

Jos 1 momentissa mainittujen henkilöiden tavoittaminen on kohtuuttoman vaikeaa ja jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin saadaan lopettaa. Tästä on viipymättä tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava. Jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin on lopetettava tai on huolehdittava siitä, että se lopetetaan. Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.

Animalia

- Pykälässä uutena vaatimuksena säädettäisiin kunnan velvollisuudesta huolehtia kunnan järjestämälle eläinlääkärin vastaanotolle tuodun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen lopetuksesta. Loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen kohdalla kunnan eläinlääkärillä tulisi olla myös velvollisuus sen selvittämiseen, voitaisiinko eläin hoitaa kuntoon. Sen vuoksi ehdotamme virkkeen “Luonnonvaraisten eläinten kohdalla lopetuskynnyksen tulisi olla selkeästi matalampi kuin ihmisen hoidossa olevien eläinten kohdalla” poistamista. Mikäli hoitaminen on mahdollista, tulisi kunnan eläinlääkärin antaa eläimelle tarvittava ensiapu ja sen jälkeen eläin on toimitettava jatkohoitoon sopivaan luonnonvaraisia eläimiä hoitavaan hoitolaan. Lopettaminen ei saa olla ainoa vaihtoehto luonnonvaraistenkaan eläinten kohdalla.
- Lakiin tulisi myös kirjata, että kunnan tulee järjestää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen kuljetus eläinlääkärin vastaanotolle, sillä useinkaan yksityisellä ihmisellä ei ole tähän mahdollisuutta.
- Lakiin olisi myös kirjattava, että jokaiselle kunnalle tulee määrittää lähialueella sijaitseva hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.

Animalia Kotkan alueosasto:

- Kunnat tulee myös velvoittaa huolehtimaan apuutarvitsevien luonnonvaraisten eläinten ensiavusta niiden lopetuksen sijaan.

EHK:

- Kolmannen momentin viimeisestä virkkeestä saa vaikutelman, että kunnaneläinlääkärin vastaanotolle tuotu sairas tai vahingoittunut eläin lähtökohtaisesti lopetetaan. Kolmanteen momenttiin voisi lisätä: ”...lopettamisesta, hoitamisesta tai hoitoon lähettämisestä”. Pykälään voisi lisätä, että eläinlääkärin arvion perusteella eläin voidaan toimittaa myös 61 §:ssä tarkoitettuun hoitopaikkaan.
- Laissa tulisi säätää kansalaisille velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja/tai hallitsemattomista kissapopulaatioista, vaikka hallitsemattoman lisääntymisen estäminen on ensisijaisesti eläinten omistajan vastuulla. Lakiin tulisi myös kirjata, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden poistamiseksi. Populaatioiden poistamisen ei tarvitse tarkoittaa vain eläinten lopettamista, vaan eläinten pyydystys, lääkintä ja hoito sekä totuttaminen ihmisen hoivassa oloon on mahdollista toteuttaa yhdessä eläinsuojelujärjestöjen kanssa, kuten nyt jo usein toimitaan. Eläimen hyvinvoinnin ja odotettavissa olevan elämänlaadun tulee olla ensisijainen peruste eutanasiaharkinnassa.

Eläinoikeuspuolue:

- 7 §:ssä mainitaan maakunnan ainoaksi velvollisuudeksi loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten osalta niiden lopettamisen. Edellytämme, että tässä pykälässä tai 29 §:ssä säädetään myös maakunnan velvollisuudesta järjestää alueellaan 61 §:n vaatimukset täyttävä hoitopaikka kuntoutettaviksi arvioiduille luonnonvaraisille eläinyksilöille.

Eläinsuojeluasiamies:

- Nykyisen eläinsuojelulain tavoin lakiluonnos asettaa kansalaisille velvollisuuden auttaa sairasta, vahingoittunutta tai muuten avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä. Lakiluonnos ei kuitenkaan määritä apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten auttamista minkään tahon vas-tuulle. Pykälän mukaan kansalainen voi itse kuljettaa sairaan tai vahingoittuneen luonnonvarai-sen eläimen kunnaneläinlääkärille lopetettavaksi, mutta muita vastuuta laissa ei määritellä.
- Kunnille tulisi säätää velvollisuus huolehtia myös kunnaneläinlääkärin vastaanotolle toimitetun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen hoidonarvioinnista, ensiavusta ja toimit-tamisesta asiantuntevaan hoitoon lopetuksen lisäksi. Pykälää tulisi täsmentää siten, että lopetus-ta edellytetään vain silloin, kun se on tarpeen luonnonvaraisen eläimen tilan takia.
- Olisi tärkeää, että valtio rahoittaisi enemmän luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa siten, että hoitolaverkosto olisi kattavampi ja eri alueilla olisi hoitola, jonne sairas, vahingoittunut tai muuten avuttomassa tilassa oleva luonnonvarainen eläin voidaan toimittaa jatkohoitoa varten. Myös avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten kuljetuksen järjestämisestä jatkohoitoon tulisi säätää ja tukea valtion varoin.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Avuttomassa tilassa olevia luonnonvaraisia eläimiä on autettava
- Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen (7§) Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaan- otolle tuotujen apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta tai lopetuksesta. Eläimille, joilla on mahdollisuus ensihoidon jälkeen vapautua luontoon, tulisi väliaikaisesti sijoittaa asiantuntijahoitoon.
- Eläimet, joiden ennuste on heikko tai vapautuminen luontoon epätodennäköistä, voidaan eläinlääkärin harkinnan mukaan lopettaa.
- Luonnonvaraisten eläinten tilapäinen hoito hoitopaikassa
Luonnonvarainen eläin voi joutua tilanteeseen, jossa se tarvitsee ihmisen apua. Useimmiten avun tarve johtuu ihmisen vaikutuksesta eläimen asuinympäristöön rakennelmien, liikenteen tai muun toi- minnan johdosta. Tästä syystä ihmisellä on velvollisuus auttaa eläintä. Kansalaiset kohtaavat apua tar- vitseviä luon- nonvaraisia eläimiä kaupunkiympäristöissä erityisen runsaasti niiden lisääntymisaikoina. Hyvinvointilaissa on esitetty kunnan velvollisuutta huolehtia eläinlääkärin vastaanotoille tuotavien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta. Avun tarpeen syynä voi kuitenkin olla sairauden ja vahingoittumi- sen ohella myös orpoutuminen. Eläimen poikanen on voinut joutua eroon emostaan ihmisen toimesta joko tahallaan tai tahattomasti. Emottomiksi joutuneiden poikasten ennuste voi olla hyvä myös asian- tuntevan ihmisen hoidossa, joten säännönmukainen lopetus ei ole aina perusteltua. Eläinlääkäreillä on osaaminen ja valmiudet luon- nonvaraisenkin eläimen hoidontarpeen arviointiin ja ensiapuun. Eläimille, joilla on mahdollisuus ensihoidon jälkeen vapautua luontoon tai väliaikaisesti sijoittaa asiantuntijahoi- toon, tulisi tarjota tähän mahdollisuus. Ne eläimet, joiden ennuste on heikko tai vapautuminen luontoon epätodennäköistä, voidaan eläinlääkärin harkinnan mukaan lopettaa. (28§) (29§) (30§) (61§)
- 29§ Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito
Sen lisäksi, että kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen apua tarvitsevien luon- nonvaraisten eläinten hoidosta, on myös huolehdittava siitä että eläimen mahdollinen jatkohoito on asi- antuntevaa. Luonnonvaraisten eläinten jatkohoitopaikkojen tulee olla standardoituja tilojen ja henkilö- kunnan osalta. Hoitopaikassa tulee olla eristämismahdollisuus. Luonnonvaraisia eläimiä ei tule hoitaa samassa tilassa lemmikkieläinten kanssa. Hoitotilojen tulee olla sellaiset, että niissä voidaan ylläpitää jatkuvasti riittävää hygieniää ja ne ovat muutenkin tarkoituksenmukaiset. Hoitajilla tulee olla vähintään- kin ammattitutkinto eläinten hoidosta.

Eläinvihreät:

- Luonnonvaraisten eläinten hoito

- Kunnan olisi huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta, ei pelkästään kärsivien eläinten lopetuksesta, mikä on sekin sinänsä tärkeää. Lopetus ei saisi olla säännönmukaisesti käytetty keino, mikäli eläin voidaan hoitaa kuntoon ja/tai palauttaa luontoon.
- Luonnonvarainen eläin voi joutua tilanteeseen, jossa se tarvitsee ihmisen apua. Useimmiten avun tarve johtuu ihmisen vaikutuksesta eläimen asuinympäristöön rakennelmien, liikenteen tai muun toiminnan johdosta. Tästä syystä ihmisellä on velvollisuus auttaa eläintä. Kansalaiset kohtaavat apua tarvitsevia luonnonvaraisia eläimiä kaupunkiympäristöissä erityisen runsaasti niiden lisääntymisaikoina. Hyvinvointilaissa on esitetty kunnan velvollisuutta huolehtia eläinlääkärin vastaanotoille tuotavien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta.
- Avun tarpeen syynä voi kuitenkin olla sairauden ja vahingoittumisen ohella myös orpoutuminen. Eläimen poikanen on voinut joutua eroon emostaan ihmisen toimesta joko tahallaan tai tahattomasti. Emottomiksi joutuneiden poikasten ennuste voi olla hyvä myös asiantuntevan ihmisen hoidossa, joten säännönmukainen lopetus ei ole aina perusteltua. Eläinlääkäreiden osaamista ja valmiuksia luonnonvaraistenkin eläinten hoidontarpeen arviointiin ja ensiapuun on hyvä lisätä. Eläimille, joilla on mahdollisuus ensihoidon jälkeen vapautua luontoon tai väliaikaisesti sijoittaa asiantuntijahoitoon, tulisi tarjota tähän mahdollisuus. Ne eläimet, joiden ennuste on heikko tai vapautuminen luontoon epätodennäköistä, voidaan eläinlääkärin harkinnan mukaan lopettaa.

ESAVI:

- Esitykseen luonnonsuojelulain 41 §:n muuttamisesta on kirjattu: ”Sairaana, vahingoittuneena tai muutoin avuttomassa tilassa tavattua rauhoitettua eläintä on pyrittävä auttamaan”. Ehdotetun hyvinvointilain 7 § on sitä vastoin velvoittava, ”sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava”. Tulkintamme mukaan veloitteen laiminlyönti voisi olla rangaistava teko, minkä vuoksi edellä mainittujen lakien pykälät olisi aiheellista harmonisoida.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Sairaana tai vahingoittuneen eläimen auttamisen pykälä säilyttää nykyisen eläinsuojelulain periaatteet. Uutta on kolmannen momentin loppuvirke, jossa kunnalle säädetään vastuu eläinlääkärille tuotujen luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.
- Helsingissä kunnalle kuuluvat eläinlääkäripalvelut on järjestetty sopimuksella Yliopistollisen eläinsairaalan kanssa. Luonnoneläinten hoidosta on puolestaan vastannut säätiönä toimiva Korkeasaaren eläintarha, jonne pelastuslaitoksen eläinpelastusyksikkö on kuljettanut hoitoa tarvitsevia luonnoneläimiä. Vuonna 2021 luonnonlinnuissa todetun lintuinfluenssan vuoksi luonnonlintujen hoito Korkeasaarissa on vaikeutunut merkittävästi. Lintuinfluenssaan liittyvät suojaustoimet ovat lisänneet toimintaan liittyviä kustannuksia ja lintuja on myös jouduttu lopettamaan aikaisempaa enemmän Yliopistollisessa eläinsairaalassa.
- Kunnalle esitetty velvollisuus huolehtia kunnan järjestämälle eläinlääkärin vastaanotolle tuodun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen lopetuksesta on hyvä uudistus, joka virallistaa nykyisiä käytäntöjä. Pykälässä tai sen perusteluissa olisi täsmennettävä kunnan velvollisuudesta korvata lopettaminen myös silloin kun eläinlääkintähuolto on ulkoistettu tai lopetus tapahtuu luonnoneläinten hoidosta vastaavan tahon toimesta kuten Helsingissä Korkeasaarissa.
- Olisi myös toivottavaa, että luonnoneläinten välttämätön hoito korvattaisiin valtion toimesta myös muuten kuin pelkkien lopetusten osalta. Helsingissä loukkaantuneita tai sairaita luonnoneläimiä ei ole mahdollista jättää pelkästään kuntalaisten avun varaan.
- Perustelutekstin mukaan luonnonvaraisten eläinten kohdalla lopetuskynnyksen tulisi olla selkeästi matalampi kuin ihmisen hoidossa olevien eläinten kohdalla. Tässä yhteydessä tulisi punnita toipumismahdollisuuden lisäksi lajin uhanalaisuutta. Uhanalaisten lajien yksilöiden elinmahdollisuus luonnossa tai edes tarhassa olisi otettava huomioon arvioitaessa lopetuskynnyksen tasoa.

HESY:

- Ehdotamme, että pykälän 1 momenttiin lisätään velvoite ilmoittaa sairaasta tai vahingoittuneesta eläimestä aina myös valvontaviranomaiselle ja että momentti muotoillaan seuraavasti:
- ”Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle ja valvontaviranomaiselle.”
- Pidämme hyvänä 3 momenttiin tulevaa uutta säädöstä kuntien velvollisuudesta huolehtia sairaan tai vahingoittuneen luonnoneläimen lopettamisesta järjestämänsä eläinlääkärin toimesta. Pykälän 3 momenttiin on lisättävä kuntien velvoite antaa järjestämänsä eläinlääkärin toimesta sairaalle tai vahingoittuneelle luonnoneläimelle hoitoa, jos eläin voidaan kuntouttaa pienin toimenpitein ja vapauttaa luontoon. Luonnonvaraiset eläimet ansaitsevat hoitoa ja niiden lopettamiskynnys tulee olla nykyistä korkeampi.

ISAVI:

- Luonnonvaraisten eläinten hoito (7, 29, 61 §)
- Luonnonvaraisten eläinten hoitolat (61 §) tulisi ehdottomasti säätää luvanvaraisiksi. Lisäksi tarvitaan kriteerit, joilla hyväksyntä voidaan myöntää ja hoitolan toimintaa arvioida. Hoitolan pitäjille ja hoitajille tulee myös vaatia pätevyyskoulutus ja -koe, jotta voidaan varmistua asianmukaisesta käsittelystä ja hoidosta.
- Tarvittaessa hoitolan tulisi myös nimetä yhteistyöeläinlääkäri tarpeellisia toimenpiteitä sekä kunnan, ennusteen ja hoitosedellytysten arviointia varten. Tämä ehkäisisi, ettei luonnonvaraisia eläimiä jää ilman tarpeellista ja tarkoituksenmukaista hoitoa tai tarpeen vaatiessa lopettamatta. Lisäksi valtion on osallistuttava hoitoloiden kuluihin.
- Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen (7 §): kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotoille tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta. Tulisi täsmentää, että velvollisuus koskee myös päivystysaikaa. Kunnaneläinlääkärille toivottavaa antaa mahdollisuus tehdä myös pieniä, tarkoituksenmukaisia hoitotoimenpiteitä ja laskuttaa näistä. Vaatimuksena tulee tällöin olla myös jatko- ja vapautusmahdollisuuksien sekä luonnossa selviämisen tai mahdollisen pysyvän sijoituspaikan miettiminen ja huomioiminen, kuten säännöksen perusteluissa on avattukin. Loislääke- ja mikrobilääkkeiden hallittu käyttö tulee huomioida.
- Lisäksi lakitekstiin (7 §) tulisi palauttaa ”Kunnan on huolehdittava järjestämilleen eläinlääkärin vastaanotoille tuotujen...”, sillä nykyinen muotoilu jättää epäselväksi, mille kaikille yhteistoiminta-alueen vastaanotoille lopetustoimi pitää järjestää, ja koskeeko tämä myös ostopalveluklinikoita. Lisäksi tämä olisi tärkeää täsmentää lain perusteluihin.
- Kustannusten korvaamista valtion toimesta olisi hyvä täsmentää, millaista hoitoa tai toimenpiteitä luonnonvaraisille eläimille järjestetään.
- Sairaista ja vahingoittuneista luonnonvaraisista eläimistä säädetään sekä 7.3 §:ssä että 29 §:ssä. Selkeyden vuoksi näiden yhdistämistä kannattaisi harkita.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Viimeinen momentti ”Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.” on muutettava muotoon ”Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotavien sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten kuljetuksesta, hoidosta ja kuntoutuksesta, sekä lopettamisesta, jollei eläintä voida eläinlääketieteellisesti muulla tavoin auttaa.” Luonnonvaraistenkin eläinten ensisijainen auttamiskeino on sairauden tai vamman eläinlääketieteellinen hoito, ei lopetus.
- Viimeinen momentti ylläkuvatulla tapaa valtion rahoitusvastuun suhteen tarkennettuna tulisi lain luottavuuden vuoksi joko siirtää lain 29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito alle, tai 7 § ja 29 § tulee yhdistää.

- Lähes kaikki loukkaantuneena tai sairaana löytyvät luonnonvaraiset eläimet ovat loukkaantuneet tai sairastuneet ihmisten toiminnan seurauksena, joten myös auttamisvastuu on ihmisen. Suomen luonnonvaraisten eläinten hoitokustannukset kuuluvat valtiolle tai hallinnollisille yksiköille.

Korkeasaaren eläintarha:

- Pykälässä säädetään velvollisuudesta auttaa sairasta ja vahingoittunutta luonnonvaraista eläintä. Eläinten auttamista ei kuitenkaan edelleenkään säädetä kenenkään vastuulle. Tämä epämääräinen tilanne on jatkunut jo vuosikymmeniä ja olisi syytä viimein korjata.
- Lopettaminen on säädetty kunnan vastuulle, mikä on parannus nykyiseen lainsäädäntöön nähden. Usein lopetus onkin oikea ja ainoa apu, jonka loukkaantuneelle tai sairaalle luonnonvaraiselle eläimelle voi antaa. Laissa tulisi kuitenkin säätää myös velvollisuus hoidontarpeen arviointiin ja ensiavun luonteiseen hoitoon, niissä olosuhteissa ja osaamisella, jota kunnan järjestämällä eläinlääkärinvastaanotolla on tarjolla. Tämä tarkoittaisi, että eläimen tila voitaisiin arvioida ja tehdä pieniä hoitotoimenpiteitä, joiden jälkeen eläin voi palata luontoon tai siirtyä luonnonvaraisten eläinten hoitopaikkaan. Hoito voi olla esimerkiksi ongenkourun tai kalaverkon irrottaminen eläimestä, haavan tai ruhjeen puhdistus ja arviointi tai muuta vastaavaa hoitoa, jonka takia eläintä ei ole syytä lopettaa, mutta se on silti apua vailla. Pykälässä tulisi säätää myös tämänkaltaisen hoito ja hoitotarpeen arviointi kunnan vastuulle.
- Lain perusteluissa todetaan, että kolmannen momentin säännös ilmentää lain tavoitetta eläinten kunnioittamisesta itseisarvoisina olentoina. Lakipykälä kuitenkin osittain kumoaa tämän tavoitteen, koska ainoastaan eläimen lopetukselle on määritelty vastuutaho.
- Valtio (ympäristöministeriö) on tukenut luonnonvaraisten eläinten hoitoa pienehköllä määrärahalta (200 000 €) vuosittain. Tämä tuki on tarpeen myös jatkossa ja määrärahaa olisi tarpeen kasvattaa. Vuonna 2021 yhdelle hoitolalle myönnettiin erikseen 150 000 euroa talousarvioesityksen menolisäyksistä. Olisi tarkoituksenmukaisempaa kasvattaa budjetin määrärahaa ja jakaa tuki tasapuolisesti kaikille toimijoille.
- Luonnonvaraiset eläimet ovat periaatteessa valtion eläimiä, ja valtion tulee osallistua niiden hoidon kustannuksiin. Suuren osan kustannuksista kattavat nyt kunnat sekä vapaaehtoiset järjestöt ja kansalaiset. Luonnonvaraisten eläinten hoito on perusteltua eläinsuojelullisesti, mutta myös siksi, että kaikkien luonnonvaraisten eläinten määrät vähenevät ja eläinyksilöt ovat arvokkaita luonnon monimuotoisuuden suojelun kannalta.
- Luonnonvaraisten eläinten hoidon kannalta olisi tarpeen huolehtia siitä, että maassa on muuta asiantunteva hoitopaikka ja lisäksi päivystävä neuvontapuhelin. Puhelinneuvonnan voisi järjestää keskitetysti hyvinkin suurelle alueelle. Osaava keskitetty neuvonta voisi sekä vähentää turhien eläimiin puuttumisten määrää, pienentää paikallisten pelastuslaitosten ja muiden toimijoiden kuormaa, sekä nopeuttaa avun saamista eläimille silloin, kun apu on tarpeen. Tällainen keskitetty neuvonta auttaisi myös ohjaamaan eläimiä asianmukaisiin hoitopaikkoihin.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Kunnille tulee säätää laissa velvollisuus huolehtia apua tarvitsevan luonnonvaraisen eläimen ensiavusta, ei pelkästään lopetuksesta (7 § 3 mom).

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen:

- Pykälästä tai sen perusteluista olisi syytä ilmetä, soveltuuko pykälä myös kaloihin. Käytännössä saaraan tai vahingoittuneen kalan auttaminen on lähes mahdotonta.

LSSAVI:

- Luonnoksessa on hyvää se, että luonnoneläinten hoitoon liittyvät toimet rajataan aiempaa täsmällisemmin ja tuodaan perustellusti esiin alhainen lopetuskynnys.

- Pykälän 3 momenttia tulisi täsmentää siten, että kunnan on huolehdittava kunnaneläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Luonnonvaraisten lajien auttamiseksi tulisi järjestää toimintavalmiudet eläinpelastustehtävien varalta esimerkiksi hyvinvointi- tai pelastuslaitosalueittain. Tämä edellyttäisi myös asiantuntijayhteistyön parantamista viranomaisten ja vapaaehtoistoimijoiden välillä. Eläimiin kohdistuvien rikosten osalta tulisi perustaa eläinrikosyksikkö eläinsuojelu- sekä metsästysrikosten tutkintaan poliisilaitoksiin läpi Suomen. Edellä mainittujen rikosten osalta myös tuomioistuintoiminnan keskittäminen siten että se toisi asiaan erikoistuneet tuomarit ja syyttäjälaitoksen, tehostaisi ja yhdenmukaistaisi ratkaisutoimintaa eläinsuojelu- ja luonnonvararikoksissa.
- Koska lakia mainitaan sovellettavan kaikkiin eläimiin, Liitto kiinnittää huomiota erityisesti luonnonvaraisten eläinten auttamiseen (poislukien luontoon kuuluvat normaalit peto-saalissuhteet). Liiton näkemyksen mukaan ihminen on velvollinen auttamaan eläintä erityisesti silloin, kun ihminen on myötävaikuttanut tai aiheuttanut eläimen avuntarpeen.
- Lähes poikkeuksetta luonnonvaraisten, ihmisen toimesta loukkaantuneiden suurpetojen, kohtaloksi koituu eläimen lopetus. Mikäli eläin poikkeuksellisesti toimitetaan hoidettavaksi johonkin maamme eläintarhoista, riippuen tilatilanteesta, se jää käytännössä sinne loppuelämäkseen. Tämä prosessi tulisi muuttaa siten, että lähtökohtaisesti lain hengen mukaisesti eläintä pyritään ensisijaisesti auttamaan siten että eläin nukutetaan ja hoidetaan kuntoon maastossa. Toissijaisesti siten, että tarvittavan hoitojakson jälkeen eläin vapautettaisiin sen luontaiseen elinympäristöön alueelle, josta se on hoitoon otettu. Prosessissa tulisi konsultoida luonnonvaraisiin eläimiin erikoistuneita eläinlääkäreitä ja muita asiantuntijoita. Vasta viimesijaisena keinona tulisi olla eläimen lopetus.

MTK:

- MTK näkee, että tavallisen kansalaisen mahdollisuuksia arvioida sairaan tai vahingoittuneen eläimen tilaa tai lopetustarvetta, on vaikea määrittellä. Nyt ehdotettu pykäläkirjaus vaatisi jokaista kansalaista aina auttamaan mm. luonnonvaraista eläintä tilanteen niin vaatiessa. Kansalaisten valmiudet tähän voivat olla hyvin rajatut tai erilaiset. MTK näkee tässä kirjauksen ”pyrittävä auttamaan” olevan selvästi tarkoituksenmukaisemman. Korostettakoon, että kyse on yleisistä periaatteista ja kansalaisen yleisestä vastuusta.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Etenkin kotieläimen hyvinvoinnin tilaa tai lopetustarvetta voi olla tavallisen kansalaisen erittäin vaikea määrittellä tuntematta eläimen taustaa. Jotta lakiesitys ei velvoita kansalaisia liian vaativiin päätöksiin, on parempi, että pykälä velvoittaisi kansalaisia ”pyrkimään” eläinten auttamisessa.

MTK Pohjois-Suomi:

- Tavallisen kansalaisen mahdollisuuksia arvioida sairaan tai vahingoittuneen eläimen tilaa tai lopetustarvetta, on vaikea määrittellä. Nyt ehdotettu pykäläkirjaus vaatisi jokaista kansalaista aina auttamaan mm. luonnonvaraista eläintä tilanteen niin vaatiessa. Kansalaisten valmiudet tähän voivat olla hyvin rajatut tai erilaiset. Esitämme käytettävän kirjausta ”pyrittävä auttamaan”, koska koemme sen olevan selvästi tarkoituksenmukaisempi. Korostettakoon, että kyse on yleisistä periaatteista ja kansalaisen yleisestä vastuusta.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö:

- Lakiesityksen 7 § säädettäisiin, että sairaasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomas-sa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava. Kalojen elinkierto voi kuulua, että ne loinen tai alkueläin, bakteeri tai virus aiheuttaa niille sairastumisen ja kunnan heikentymistä. Kalalaisen elinkierron edellytyksenä voi olla, että kalan kunto heikenee, jolloin se joutuu pedon saaliiksi ja loinen voi

jatkaa elinkiertoaan uudessa isäntä-lajissa. Lakiesityksen ulkopuolelle on syytä rajata luonnonvaraiset kalat, nahkiaiset ja ravut jo senkin vuoksi, että niiden hoito on erittäin vaikeaa.

Poliisihallitus:

- Lain 7 § 1 momentin mukaan sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa kotieläintä tai muuta ihmisen hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle taikka valvontaviranomaiselle. Jos 1 momentissa mainittujen henkilöiden tavoittaminen on kohtuuttoman vaikeaa ja jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin saadaan lopettaa. Tästä on viipymättä tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.
- Käytännössä kuvattuja yleisöilmoituksia tehdään tällä hetkellä pääsääntöisesti Hätäkeskukseen. Kuntakohtaisten valvontaviranomaisten yhteystietojen löytäminen säännöksen tarkoittamassa tilanteessa voi jo tälläkin hetkellä olla haasteellista. Oletettua on, että omistajatietojen puuttuessa avuttomassa tilassa olevista (koti)eläimistä ilmoitetaan edelleen suoraan Hätä- keskukseen, josta puhelu pyritään ohjaamaan riskiarvioinnin kautta oikealle valvontaviranomaiselle.
- Lain 7 §:n 3 momentin rikkominen olisi lakiesityksen 109 § 1 momentin 2 -kohdassa säädetty rangaistavaksi eläinsuojelurikkomuksena. Onko tarkoituksenmukaista säätää rangaistusuhkainen velvollisuus koskevaksi kaikkia kansalaisia, kun suurimmalla osalla ihmisiä ei ole tarvittavaa osaamista, uskallusta ja asiantuntemusta auttamiseen. Lisäksi varsinkin loukkaantuneiden suurpetojen ja muidenkin petojen ja suurien eläinten auttaminen ja lopettaminen voi olla vaarallista niiden aggressiivisuuden tai pelkästään suuren koon takia. Voimassaolevan Eläinsuojelulain 14 §:n 4 momentin mukaan tällaista eläintä on pyrittävä auttamaan.
- Poliisihallitus katsoo, että voimassaolevan lain sanamuoto "eläintä on pyrittävä auttamaan" tulisi säilyttää sen sijaan, että "eläintä on autettava". Mikäli velvoite jätetään säädettävään lakiin, tulee myös esitys luonnonsuojelulain 41 §:n muuttamisesta muuttaa samaan muotoon, koska muutoin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuun eläimeen tulee kansalaisen osata suhtautua eri tavalla kuin muuhun luonnonvaraiseen eläimeen, mikä on varsin korkealle tasolle asetettu vaatimus rangaistuksen välttämiseksi.
- Lain esitöissä todetaan, että "Asianmukaisella tavalla suoritettu lopetus on eläinsuojelullisesti perusteltu vaihtoehto, jos on epäily siitä, että eläin muutoin joutuisi kärsimään, tai jos eläintä ei todennäköisesti voida enää palauttaa luontoon."
- Loukkaantuneiden suurpetojen ja muidenkin petojen ja suurien eläinten auttaminen ja lopettaminen voi olla vaarallista niiden aggressiivisuuden tai pelkästään suuren koon takia. Tällaisia eläimiä ovat esimerkiksi suurpedot, hirvi, metsäpeura, valkohäntäkauris ja villisika. Käytännössä eläimen pyydystäminen vaatii nukuttamisen, joka vaatii erityisen luvan ja asiaan perehtymisen. Pyydystäminen aiheuttaa viranomaisille kohtuuttomasti vaivaa ja kustannuksia, koska käytännössä toimenpiteen suorittaminen on erittäin vaikeaa ja operaatiot saattavat olla pitkäkestoisia. Vapaaehtoistoimintaa ei operaatioissa voida käyttää tehtävän vaativan erityiskoulutuksen, kokemuksen ja nukuttamisen vaativien lupien vuoksi. Hoitotoimenpiteen jälkeen eläin pitäisi pystyä välittömästi vapauttamaan ja pitkäkestoisen vammautumisen vuoksi se ei olisi mahdollisia. Suurikokoisille ja vaarallisille eläimille ei ole käytännössä olemassa pitkäkestoisia hoitopaikkoja eläintarhoja lukuun ottamatta.
- Isokokoisten tai vaarallisten vaikeasti pyydystettävien eläinten osalta ensisijaisena toimenpiteenä tulisi olla lopettaminen, ja säädettävän lain perusteluihin tulisi esitystä selkeämmin ottaa maininta siitä, että eräissä tapauksissa, muun muassa suurpetojen, villisian ja hirvieläinten ollessa kyseessä, eläimen lopettaminen on usein tarkoituksenmukaisempaa kuin sen auttaminen, sekä myös siitä, että niiden auttaminen ja lopettaminen on syytä jättää viranomaisten vastuulle ja tehtäväksi.
- Poliisi on vuoden 2021 aikana antanut lopetusmääräyksiä useissa ns. "rautakarhu" -tapauksissa, joissa karhu on loukkaantunut pienpetorautoista. Yhtenä perusteena päätöksissä on ollut lain esitöissä mainittu eläinten kärsimys, mutta erityisesti suurpetojen osalta tulee huomioida myös loukkaantuneiden eläinten mahdollisesti aiheuttama vaara ihmisten turvallisuudelle. Loukkaantunut suurpeto voi muuttaa luontaista käyttäytymistään, ja esimerkiksi luonnollisen ravinnonsaannin

vaikeutuessa eläin voi hakeutua ihmisasutuksen lähistölle helpomman ravinnon (esim. jätteastioiden tai koti- ja hoitoeläinten) houkuttelemassa, ja menettää ihmisarkuuttaan siinä määrin, että kohtaamistilanteessa eläin voi aiheuttaa vaaraa ihmisille.

- Poliisihallituksen näkemyksen mukaan myös turvallisuuden vaarantuminen -näkökulma tulisi kirjata lain esitöihin yhtenä perusteena, esimerkiksi seuraavasti: "Asianmukaisella tavalla suoritettu lopetus on eläinsuojelullisesti perusteltu vaihtoehto, jos on epäily siitä, että eläin muutoin joutuisi kärsimään, jos eläintä ei todennäköisesti voida enää palauttaa luontoon tai jos eläimen lopettamatta jättäminen voisi aiheuttaa vaaraa ihmisten turvallisuudelle."
- Poliisilla on tuoretta kokemusta myös suurpetojen auttamisyryksistä edellä mainituissa "rautakarhu" -tapauksissa. Yhden karhun osalta on annettu sekä lopettamismääräyksiä, että pyritty auttamaan. Auttaminen, joka on suunniteltu tehtäväksi pyydystämällä, nukuttamalla ja lääkitsemällä eläin on osoittautunut haasteelliseksi muun muassa poliisin ja yhteistyöviranomaisten resurssien, osaamisen ja tietämyksen osalta. Poliisin antamista lopettamismääräyksistä eläimen auttamisen sijasta on tehty kantelu, joka on parhaillaan eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaistavana.
- Vieraslajien, rauhoittamattomien eläinten ja runsaslukuisena esiintyvien riistalajien osalta ensisijaisena toimenpiteenä tulisi olla lopettaminen. Näiden eläinten luonnossa esiintyvää kantaa pyritään voimakkaasti metsästyksellisin keinoin rajoittamaan, joten eläimen hoitaminen metsästettäväksi ei ole tarkoituksenmukaista.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta katsoo, että laissa olisi säädettävä kansalaisille velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja/tai hallitsemattomista kissapopulaatioista. Hallitsemattoman lisääntymisen estäminen on silti ensisijaisesti omistajan vastuulla. Lisäksi lakiin olisi kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden poistamiseksi. Kotiuttamisen tulisi olla ensisijainen ja eutanasian viimeinen vaihtoehto. Tähän tavoitteeseen päästään viranomaisten ja eläinsuojelujärjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä, jolloin arvioidaan tapauskohtaisesti kunkin eläinyksilön kotiuttamisedellytykset. Jo nyt viranomaiset tekevät kissapopulaatioiden pyydystämisessä toimivaa yhteistyötä eläinsuojelujärjestöjen kanssa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Sellaisen luonnonvaraisen loukkaantuneen eläimen, joka on kohtuudella tavoitettavissa ja jota ei voida tuoda eläinlääkärin vastaanotolle, auttaminen tai lopettaminen tulisi säätää jonkun vastuulle.

Suomen Kennelliitto:

- Pykälässä säädetään, että jokaisella on velvollisuus huolehtia vahingoittuneesta eläimestä. Jotta tätä voidaan toteuttaa käytännössä kaikkialla Suomessa, on varmistettava eläinlääkäripäivystysverkoston kattavuus.

Suomen Kuntaliitto:

- Ehdotuksen 7 §:n mukaan kunnan olisi huolehdittava kunnan järjestämälle eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta. Vastaavaa velvoitetta ei sisälly voimassa olevaan lakiin, mutta käytännössä aluehallintovirastot ovat korvanneet vastaavia kuluja kunnille eläinlääkintähuoltoon varatuista määrärahoista. Kuntaliitto kannattaa ehdotusta, mutta muistuttaa että uusien tehtävien hoitamisesta kunnille aiheutuvat kulut on korvattava täysimääräisinä.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Tuotantoeläinten tarpeet ja hyvinvoinnin osaavat parhaiten arvioida ammattilaiset, jokaisella kansalaisella ei ole tietotaitoa eläimen auttamiseksi tai sen tilan arvioimiseksi. Tämä näkyy lammastuotannossa esimerkiksi maisemanhoitotyössä olevien lampaisiin kohdistuvista

eläinsuojeluilmiannoista, jossa eläimellä luullaan olevan hätä, vaikka tosiasiallisesti voi olla kyse eläimen normaaleista toimintamalleista ja ympäristöstä. Jos kansalaisvelvollisuus ulotetaan auttamaan eläimiä, voi pahimmillaan kansalainen hyvistä tarkoituspäätöksistään huolimatta aiheuttaa enemmän haittaa eläimelle.

Suomen lammasyhdistys:

- Katsomme, että tavallisen kansalaisen kyky arvioida sairaan tai vahingoittuneen eläimen tilaa tai lopetustarvetta on hyvinkin vaihteleva. Nyt ehdotettu pykäläkirjaus vaatisi jokaista kansalaista auttamaan mm. luonnonvaraista eläintä aina tilanteen niin vaatiessa.
- Kansalaisten valmiudet tähän voivat olla hyvin rajatut tai erilaiset. Näemme tässä kirjauksen ”pyrittävä auttamaan” olevan selvästi tarkoituksenmukaisemman.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

- On aika saada luonnonvaraisten eläinten koko hoitoketju ja sen rahoitus kuntoon. Varsinkin uhanalaisilla lajeilla luontoon vapauttamisen tulee olla päätavoite.
- Kunnaneläinlääkärille tulee säätää velvollisuus arvioida eläimen parantamismahdollisuudet ja tarvittaessa toimittaa eläin luonnonvaraisten eläinten hoitolaan – pelkkä lopettamisvelvollisuus ei riitä (7 §, vertaa myös 29 §).
- Luonnonvaraisten eläinten hoitoketjun kuntoon saamiseen tulee palata myös tämän lain jälkeen erillisellä hankkeella.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kaikkia kansalaisia koskevasta hädänalaisen luonnonvaraisen eläimen auttamisvelvollisuudesta. Säännös velvoittaisi kansalaista toimimaan moraalisesti vastuullisella tavalla tämän kohdatessa avun tarpeessa olevan luonnonvaraisen eläimen. Toisaalta tarpeeton puuttuminen luonnonvaraisten eläinten elämään ei ole tarkoituksenmukaista eikä toivottavaa. Esiityksen mukaan luonnonvaraisen eläimen auttamisen tavoitteena tulisi olla eläimen palauttaminen takaisin luontoon. Muuhun kuin luontoon palauttamiseen tähtäävä väliaikainen hoito tulisi lähtökohtaisesti rajoittaa vain niihin eläinyksilöihin, jotka voidaan hoidon jälkeen sijoittaa eläintarhaan. Jos eläintä ei voida palauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, se tulisi lopettaa.
- Kalojen osalta on varsin yleistä, että niitä ”löydetään” sairauden vaivaamana (esimerkiksi kutuajan vesihomeiset lohret) tai pelkästään kudun uuvuttamina tai räjäyttämänä. SVK epäilee olevan tarkoituksenmukaista, että kansalaisia velvoitettaisiin pyydystämään vahingoittuneita kalayksilöitä ja lopettamaan niitä, jotta niille ei aiheutuisi kipua. Kyseessä on luonnon oma kiertokulku, jossa kala saattaa menehtyä ja joutua muun luonnon hyötykäyttäväksi ravintona (linnut, ravut, hyönteiset) tai selvitä. Konkreettinen esimerkki tästä ovat Tenojoen uusimmat tulokkaat, kertakutuiset kyttyrälohret. Ei ole tarkoituksenmukaista ihmisten osallistua nopeuttamaan niiden lajityypillistä kudun jälkeistä kuolemaa.
- Pykälän toimeenpanon ylettyminen kaloihin olisi myös juridisesti hankala rajapinta, sillä kalastuslaissa (5 §) kalastusoikeudesta säädetyn mukaisesti oikeus harjoittaa kalastusta ja määrätä siitä kuuluu lähtökohtaisesti vesialueen omistajalle. Nyt esitetty eläinten hyvinvointilain muotoilu loisi harmaan alueen, jonka turvin voitaisiin kalastusoikeuden puuttuessaakin auttamiseen vedoten puolikuntoisia kaloja kerätä vesistöistä esimerkiksi ihmisravinnoksi. SVK:n mielestä kalat tulisi rajata kokonaan pois pykälästä ja/tai siirtää soveltuvin osin kalastuslain puolelle, samoin kuin perusteluissa on nostettu esiin yhteys metsästyslakiin (84 §). Lisäksi SVK toteaa, että koska vahingoittuneelle kalalle ei ole käytännössä mahdollista järjestää hoitoa, olisi löytäjän ainoana velvollisuutena auttaa kalaa palauttamalla se takaisin veteen, esimerkiksi laskemalla rannalta löytynyt kala takaisin veteen. Kirjauksen voisi yhdistää lakiesitykseen sisältyvään kalastuslain 58 pykälään, joka käsittelee kalojen vapauttamista (SVK:n sitä koskevat kommentit alempana).

Suomen Vuohiyhdistys:

- Asia on kannatettava, mutta lain kirjaus todella vaativa. Kaikilla kansalaisilla ei välttämättä ole osaamista ja ymmärrystä eläimen luonnollisesta käyttäytymisestä, hädästä tai auttamisesta. Näemme, että kansalaisten olisi pyrittävä auttamaan sairasta tai vahingoittunutta eläintä, jolloin kirjaus olisi tarkoituksenmukaisempi. Esimerkiksi kuttujen ja pukkien kiimakäyttäytyminen on todella äänekkästä. Kutut ilmaisevat kiimaa voimakkaasti määkimällä ja jopa huutamalla, mikä saattaa kuulostaa ohikulkijan korvaan todella rajulta meteliltä. Kyseessä ei kuitenkaan ole eläimen julma kohtelu, vaan luonnollinen käyttäytymismalli, jonka laukaisevat kiimahormonit. Kuttujen kiimakäyttäytyminen on aiheuttanut monesti aiheettomia eläintensuojeluilmoituksia vuohien pitäjille. Huoli eläimen käyttäytymisestä tulisi aina ensisijaisesti ilmaista eläimen omistajalle, mikäli omistajaa ei syystä tai toisesta tavoiteta, olisi otettava yhteyttä viranomaisiin, kuten lakiluonnoksen perusteluissa todetaan.

Turun eläinsuojeluyhdistys, kommentit 7,29 ja 61 §:

- Pidämme hyvänä sitä, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa säädellään aiempaa tarkemmin. Pykälät eivät kuitenkaan vastaa yleisimpään ongelmaan: yksityinen henkilö löytää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen, mutta ei itse osaa tehdä eläimelle mitään, ja vaikka hän uskaltaisi ottaa eläimen kiinni, ei hän pysty kuljettamaan sitä minnekään. Laki jää avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten osalta täysin torsoksi, vaikka suuri osa ongelmista on ihmisten aiheuttamia ja siten myös ihmisten auttamisvelvollisuuden piirissä. Asiaan tulee saada muutos.
- Velvoite auttaa sairasta tai vahingoittunutta eläintä, mukaan lukien lopettaa loukkaantunut luonnonvarainen eläin, tulisi säätää eläinten hyvinvointilaissa kaikille eläinlääkäreille. Ensisijainen velvollisuus tähän on kuitenkin alueen virkaeläinlääkärillä. Luonnonvaraisille eläimille olisi kyettävä tarjoamaan ympäri Suomen lopetuksen ohella myös vähintään hoidon tarpeen arviointi ja ensiapua, kun eläimen tila ei vaadi lopettamista. Kohtuulliset kustannukset avun antamisesta, mukaan lukien eläimen kuljettaminen ja lopetus olisi voitava periä esimerkiksi aluehallintovirastosta.
- Esitettyssä muodossa 7 § viimeinen lause on kirjoitettu siten, kuin kaikki eläinlääkärin vastaanotolle tuodut sairast tai vahingoittuneet eläimet pitäisi lopettaa. Kirjausta tulisi täsmentää siten, että lopetus tarkoittaa vain niitä vastaanotolle tuotuja luonnonvaraisia eläimiä, joiden tila edellyttää lopettamista.
- Luonnonvaraisten eläinten kohdalla olisi varmistuttava siitä, että jokaiselle alueelle on määritetty hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.
- Jokaisen eläintarhaan sijoitettavan eläimen kohdalla olisi arvioitava tarkasti se, onko tarhaan sijoittaminen kyseisen eläimen etu.
- Lisäksi lakiin olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja / tai hallitsemattomista kissapopulaatioista sekä velvollisuus ilmoittaa alueen löytöeläintoimijalle tai viranomaiselle irrallaan tavatusta ihmisen hoidosta riippuvaisesta eläimestä. Lisäksi lakiin on kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden syntymisen estämiseksi sekä olemassa olevien populaatioiden poistamiseksi.
- Pykälään 29 § olisi lisättävä momentti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen haltuun ottamisen lyhytaikaisuudesta.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Nyt pykälän sanamuodosta saa käsityksen, että kunnan tulee huolehtia aina eläinlääkärin vastaanotolle tuodun tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta. Voimassa olevassa laissa ei ole säädetty minkä tahon vastuulle kuuluu luonnonvaraisten eläinten hoito- ja lopetuskuluista huolehtiminen. Käytännössä kaupungin ja aluehallintoviraston välillä ei ole ollut selvää jakoa sen suhteen, minkä tahon huolehdittavaksi luonnonvaraisten eläinten hoidosta ja lopetuksesta aiheutuvat kulut kuuluvat. Vaikka lopetuskulut ovat yleensä pieniä, kuten lakiluonnosta koskevassa hallituksen esityksessä on todettu, ympäristöterveyden vastuualue katsoo, että luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta aiheutuvat kulut

tulisi voida osoittaa valtiolle ja huolimatta siitä, tehdäänkö lopetus kunnan järjestämällä eläinlääkärin vastaanotolla vai ei. Tämä ratkaisu ennakoisi myös tulevaa maakuntauudistusta.

Urjalan eläinsuojeluyhdistys:

- Urjalassa eikä koko Pirkanmaalla ole järjestetty mitenkään luonnonvaraisten loukkaantuneiden ja emottomien eläinten hoitoa eikä kuljetusta. Vastuu, kustannukset ja työ on jäänyt täysin muutamien harvojen vapaaehtoisten varaan. Huoli hädässä olevista luonnonvaraisista eläimistä ja auttamishalu on lisääntynyt väestön keskuudessa merkittävästi nykypäivänä. Ehdottomasti tarvitsemme vastuueläinlääkärin ja osaavan asianmukaiseen hoitopaikan, jonne luonnonvaraiset sairaat ja loukkaantuneet eläimet voidaan kuljettaa.

Viipurin Koirat:

- Mielestämme virke "Luonnonvaraisten eläinten kohdalla lopetuskynnyksen tulisi olla selkeästi matalampi kuin ihmisen hoidossa olevien eläinten kohdalla." tulee poistaa. Jos luonnonvaraisen eläimen hoitaminen on mahdollista, tulee kunnaneläinlääkärin antaa eläimelle ensiapua. Tämän jälkeen eläin on toimitettava jatkohoitoon luonnonvaraisia eläimiä hoitavalle taholle. Luonnonvaraisten eläinten kohdalla lopettaminen ei saa olla ainoa vaihtoehto.

Ähtärin eläinpuisto:

- Pykälässä säädetään velvollisuudesta auttaa sairasta ja vahingoittunutta luonnonvaraista eläintä. Eläinten auttamista ei kuitenkaan edelleenkään säädetä kenenkään vastuulle. Tämä epämääräinen tilanne on jatkunut jo vuosikymmeniä ja olisi syytä viimein korjata.
- Loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettaminen on säädetty kunnan vastuulle, mikä on parannus nykyiseen lainsäädäntöön nähden. Usein lopetus onkin oikea ja ainoa apu, jonka loukkaantuneelle tai sairaalle luonnonvaraiselle eläimelle voi antaa. Laissa tulisi kuitenkin säätää myös velvollisuus hoidontarpeen arviointiin ja ensiavun luonteiseen hoitoon, niissä olosuhteissa ja osaamisella, jota kunnan järjestämällä eläinlääkärinvastaanotolla on tarjolla. Tämä tarkoittaisi, että eläimen tila voitaisiin arvioida ja tehdä pieniä hoitotoimenpiteitä, joiden jälkeen eläin voi palata luontoon tai siirtyä luonnonvaraisten eläinten hoitopaikkaan. Hoito voi olla esimerkiksi ongenkoukun tai kalaverkon irrottaminen eläimestä, haavan tai ruhjeen puhdistus ja arviointi tai muuta vastaavaa hoitoa, jonka takia eläintä ei ole syytä lopettaa, mutta se on silti apua vailla. Pykälässä tulisi säätää myös tämänkaltaisen hoito ja hoitotarpeen arviointi kunnan vastuulle.
- Lain perusteluissa todetaan, että kolmannen momentin säännös ilmentää lain tavoitetta eläinten kunnioittamisesta itseisarvoisina olentoina. Lakipykälä kuitenkin osittain kumoaa tämän tavoitteen, koska ainoastaan eläimen lopetukselle on määritelty vastuutaho.
- Luonnonvaraiset eläimet ovat periaatteessa valtion eläimiä, ja valtion tulee osallistua niiden hoidon kustannuksiin. Suuren osan kustannuksista kattavat nyt kunnat sekä vapaaehtoiset järjestöt ja kansalaiset. Valtio (ympäristöministeriö) on tukenut luonnonvaraisten eläinten hoitoa pienehköllä määrärahalta vuosittain. Tämä tuki on tarpeen myös jatkossa ja määrärahaa olisi tarpeen kasvattaa ja jakaa tasapuolisesti kaikille toimijoille sillä luonnonvaraisten eläinten määrät vähenevät myös Suomessa ja eläinyksilöt ovat arvokkaita luonnon monimuotoisuuden suojelun kannalta.

8 §

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäytte-lyssä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tie-teellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon et-sintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyt-täytymistarpeitaan;

2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;

3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja

4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

Eläinlajit, joita saa pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä eläinnäyttelyissä, on lueteltu liitteessä I. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläimistä ja eläinlajeista, joita saa pitää seura- ja harrastuseläiminä.

Haitallisten vieraslajien hallussapidosta säädetään haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1143/2014, jäljempänä vieraslajiasetus, sekä vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa (1709/2015).

Akvaarioseurat, kommentit 8 ja 28 §:

- Mielestämme lain säätämisen vaikeus ei voi olla perusteena siihen, että tiettyjen eläinryhmien seura- ja harrastuseläimenä pitoa rajoitetaan voimakkaasti tai pito kielletään kokonaan. Mikäli rajoituksia tai kieltoja aletaan toteuttaa, viranomaisten pitää pystyä hankkimaan kattavat yksityiskohtaiset tiedot, joilla voidaan perustellusti osoittaa rajoitusten ja kieltojen tarpeellisuus. Tietojen hankkimisen vaikeus tai työläys eivät ole riittäviä selityksiä summittaisille rajoituksille ja kielloille.
- 8 §: Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset
- Tampereen Akvaarioseura ry vastustaa listausta sallituista eläinlajeista kalojen osalta. Kalojen ja kalalajien pitoa koskevia rajoituksia tulisi hallinnoida tämän sijaan kiellettyjen lajien listalla. Akvaarioharrastus on voimakkaasti itsesäädeltä eläinten pitomuoto, ja akvaario-oloihin soveltumattomat lajit ovat käytännössä hävinneet suomalaisilta markkinoilta. Kun laji ei sovellu pidettäväksi akvaarioon esimerkiksi ruokavalionsa ja/tai suuren aikuiskokonsa vuoksi, tämä tunnistetaan harrastajayhteisössä, eivätkä maahantuojat tuo kyseistä lajia maahan kysynnän puuttuessa. Tämän vuoksi saatavilla on akvaario-oloissa helposti hoidettavia kalalajeja. Viimeisten vuosien aikana harrastajien itsesäätelyn ansiosta vaikeimmin pidettävät ja isommiksi kasvavat lajit ovat jo hävinneet markkinoilta. Sallittujen lajien listan ylläpitäminen ei olisi soveltuva eikä tehokas tapa kalojen hyvinvoinnin lisäämiseksi.
- Kokemuseräisen tiedon merkitys on suuri akvaariokalojen hoidon kannalta, ja tieteellistä vertaisarvioitua tietoa akvaariossa pidettävien kalojen luonnollisista esiintymisalueista on myös hyvin saatavilla. Kaloille pystytään järjestämään luontoa vastaavat olosuhteet, jossa ne voivat toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään. Tärkeintä on selvittää kunkin lajin luonnonveden arvot, tarpeet uimisen, piiloutumisen ja sosiaalisuuden suhteen sekä lajille sopiva ravinto. Näiden tarpeiden huomioon ottaminen ja sopivien olosuhteiden järjestäminen on nykyaikaisten vesitestausten menetelmien, laadukkaiden ruokien, sekä helpon ja nopean tiedonsaannin ansiosta vaivatonta kaikille harrastajille.
- Sallittujen lajien listaaminen tulisi olemaan haastava prosessi. Kalalajeja on kymmeniätuhansia ja lisää lajeja löydetään ja kuvataan tieteellisesti useita joka vuosi. Lisäksi jo tunnettujen lajien paikallismuotoja kuvataan uusiksi lajeiksi ja lajeja siirretään toisiin sukuihin. Lähes jokaisen kotimaisen akvaarioliikkeen tilausvalikoimassa on tuhansia akvaarioon soveltuvia lajeja. Jos ja kun sallittujen lajien listaus jäisi vahaaksi, kalalajeja tulnaisiin hakemaan listalle jatkuvasti suuria määriä yksinkertaisesti akvaarioihin soveltuvien kalalajien määrästä johtuen. Tällaisen listan luominen ja ylläpitäminen on siis käytännössä mahdotonta siten, että lista olisi kattava ja syrjimätön. Mikäli luonnoksessa mainittavien listojen toteuttaminen nähdään kuitenkin välttämättömänä, akvaariokalojen osalta huomattavasti käytännöllisempää on luoda lista akvaarioon ja lammikkoon soveltumattomista lajeista.
- 8 § ja 28 §: Luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottaminen

- Pidämme selkärankaisten eläinten luonnosta pyydystämisen laajennettua kieltoa tarpeettomana kalojen osalta. Kaloille on kotiakvaariossa helppo järjestää luonnon elinympäristön kaltaiset olosuhteet niin veden laadun kuin ympäristönkin suhteen. Kaloja pidetään kunkin lajin vaatimusten mukaisesti akvaariossa, joten esimerkiksi luonnosta pyydytetyt parvikalat eivät joudu toisistaan erilleen, vaan niitä pidetään myös akvaariossa parvessa lajitovereidensa seurassa. Toisaalta kalat, jotka ovat luonnossakin yksineläjiä, eivät kaipaa lajitovereita akvaariossakaan.
- Kalat pystyvät toteuttamaan luontaista käyttäytymistään akvaariossa ja myös luonnosta pyydytetyt kalat lisääntyvät säännöllisesti akvaariossa. Niitä on hoidettu akvaarioissa menestyksekkäästi jo vuosikymmeniä, ja yhä parantunut tietoisuus kalojen vaatimuksista parantaa edelleen sekä luonnosta pyydytetyjen, että viljeltyjen kalojen hoidon tasoa. Kalojen elinikä onkin usein akvaariossa pidempi kuin luonnossa.
- Kalojen ei ole tarkoitus kesyyntyä. Niiden ei ole tarkoitus olla ihmiskontaktissa kuten monien muiden harrastuseläinten. Akvaariota seurataan lasin takaa, eikä eläinten elämää häiritä tarpeettomasti. Kalat eivät kykene hahmottamaan olevansa suljetussa tilassa, mikäli sen mitat riittävät kalan luonnollisen liikkumistarpeen tyydyttämiseen. Mikäli kalan elinympäristö tyydyttää sen liikkumiseen, piiloutumiseen, ravintoon ja sosiaalisuuteen liittyvät tarpeet ja vesi on kemiallisesti soveltuvaa tarjoten stressittömän ympäristön, edellytykset hyvälaatuiseen elämään ovat vähintään yhtä hyvät kuin luonnossa. Luonnollisten vihollisten kuten lintujen ja petokalojen puuttuminen sekä luonnonoloja varmempi ravinnonsaanti parantavat kalan elämänlaatua entisestään.
- Kalalajien maahantuonnin rajoittamisella on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia akvaarioalan tukkuyrittäjille ja vähittäismyyjille. Luonnosta pyydytetyjen kalojen pitokiellolla tai positiivisilla olisi suurimmat negatiiviset vaikutukset akvaarioihin erikoistuneisiin liikkeisiin, jotka tällä hetkellä tarjoavat harrastajille tuoreinta tietoa ja asiantuntemusta akvaariokalojen lajikohtaisesta hoidosta. Näiden liikkeiden lopettaminen vaikuttaisi vahingollisesti akvaariokalojen hyvinvointiin.
- Luonnosta pyydytetyt yksilöt ovat tärkeitä myös kalojen laajan geeniperimän ylläpidossa, jotta viljeltyjen kalojen populaatio ei sisäsiittoistu, eikä yksilöiden terveys heikkene. Katsomme, että luonnosta pyytämällä ei ole kielteisiä vaikutuksia kalojen hyvinvointiin, eikä sitä siten voi perustella eläinsuojelullisella näkökulmalla.
- 8 § ja 28 §: Luonnosta pyydystämisen vaikutukset paikalliselle ympäristölle
- Kaloilla on hyvä lisääntymispotentiaali ja luonnon kalojen kannat kestävät pyyntiä hyvin. Esimerkiksi kardinaalitetraa on pyydytetty viime vuosisadan puolivälistä lähtien kannan heikentymättä. Uhattujen kalapopulaatioiden tutkimista ja arviointia tulee jatkossakin jatkaa, ja tarvittaessa uhanalaisten lajien pyyntiä tulee rajoittaa CITES-yleissopimuksen turvin, kuten jo nyt tehdään. Uhanalaisen tai vaarantuneen lajin harrastajat voivat viljellä kyseistä lajia ja mahdollisesti auttaa myös esimerkiksi ympäristökatastrofin seurauksena kärsineen paikallisen populaation elvyttämisessä. Jo nyt on olemassa esimerkiksi afrikkalaisia kirjoahvenlajeja, jotka olivat hävinneet kokonaan luonnosta ja joita on nyt palautettu menestyksekkäästi takaisin luontoon akvaarioharrastajien altaissa lisääntyneiden yksilöiden avulla.
- Kalojen keräys tapahtuu erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta ne selviävät varmasti hyväkuntoisina akvaarioliikkeeseen ja harrastajalle – tämä on tärkeää myös kalojen pyydystyksestä elantonsa saaville paikallisasukkaille. Kalojen keruu luonnosta on varsinkin Amazonin sademetsien alueella merkittävää työtä, jonka ansiosta sademetsä pysyy luonnontilaisena, eikä sitä oteta esimerkiksi ympäristöä tuhoavaan laidunnuskäyttöön. Kalojen keruu tarjoaa siis paikallisille työtä, jonka turvin he voivat jatkaa elämäänsä kotiseudullaan, eikä heidän tarvitse alkaa harjoittamaan karjankasvatusta, maanviljelyä tai muuttaa kaupunkeihin. Näin ollen tilannetta tulee arvioida myös sosioekonomisten ja ympäristönsuojelullisten vaikutusten näkökulmasta.
- 8 § ja 28 §: Kalojen luonnosta pyydystämisen vaikutukset Suomessa
- Pidämme Suomen luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa pääsääntöisesti oikeana päätöksenä, mutta näemme kalat poikkeuksena. Osalle Suomen luonnon kaloista on helppoa järjestää hyvin sopivat olosuhteet akvaarioissa ja varsinkin puutarhalammikoissa. Osa mahdollisista lammikossa pidettävistä kaloista on myös erittäin yleisiä

luonnossa, kuten esimerkiksi ruutana. On vaikea nähdä perusteita esimerkiksi juuri ruutanoiden lammikossa pidon kieltämiselle. Lähempi tarkastelu sen suhteen, mitä Suomen kalalajeja luonnonvaraisten eläimien pitokiellon tulisi koskea, olisi tarkoituksenmukaista tehdä asetustasolla.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Luonnonvaraisen eläimen ottaminen lemmikiksi on Suomessa laitonta. Laki ei kuitenkaan tällä hetkellä koske Suomen ulkopuolella luonnosta pyydystettyjä eläimiä. Luonnonvarainen eläin kärsii siitä, jos se pyydystetään ja pakotetaan elämään tarhottuna lemmikkinä. Lakia tulee päivittää siten, että se kieltää kaikkien luonnonvaraisten eläinten pyydystämisen lemmikiksi, riippumatta siitä, missä maassa eläin on pyydystetty. Tällä tavoin voitaisiin estää se, ettei Suomeen tuoda ulkomailla pyydyttyjä luonnonvaraisia eläimiä, jotka pakotetaan elämään täällä vankeudessa.
- Tällä hetkellä Suomeen tuodaan paljon esimerkiksi kaloja, jotka on pyydystetty luonnonvesistä ja jotka myydään täällä akvaariokaloiksi. Vapaana syntynyt ja elänyt kala kärsii huomattavasti, kun se pakotetaan elämään vankeudessa, sen luonnolliseen elinympäristöön verrattuna hyvin pienessä tilassa. Lainsäädännön tulee puuttua tähän epäkohtaan kieltämällä luonnonvaraisten eläinten tarhaus ja lemmikiksi pyynti, riippumatta siitä, missä maassa eläin on alun perin pyydystetty.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- Emme (edelleenkään) pidä positiivilistoja tarkoituksenmukaisina akvaariokalojen osalta.
- Jos kuitenkin luonnoksessa mainittavien listojen toteuttaminen nähdään välttämättömänä, kalojen osalta on käytännöllisempää luoda lista akvaarioon ja lammikkoon soveltumattomista lajeista. Kaloiksi katsottavia eläinlajeja tunnetaan yli 36 000, joka on enemmän, kuin kaikkien muiden selkärankaisten eläinlajien lukumäärä yhteensä. Pieni osa lajeista on sellaisia, jotka eivät lainkaan sovellu akvaario-olosuhteisiin edes suurissa yleisöakvaarioissa, minkä vuoksi niitä ei edes tule markkinoille. Koska akvaariokaloiksi soveltuvia kalalajeja on kymmeniä tuhansia, on tarkoituksenmukaisempaa listata akvaario-olosuhteisiin soveltumattomat lajit kuin akvaarioihin soveltuvat lajit.
- Pelkästään kirjoahventen heimoon kuuluu lähes 2 000 tieteellisesti kuvattua lajia, joista miltei kaikki soveltuvat akvaariossa pidettäväksi. Lisää heimon lajeja löydetään ja kuvataan tieteellisesti vuosittain lukuisia. Silti tavanomaisiin kotiakvaarioihin soveltumattomia lajeja on vain kymmenkunta (esim. Boulengerochromis microlepis, Cichla-suvun lajit, Mesoheros festae, Parachromis dovii). Niistä on siis varsin helppo laatia lista. Syy niiden soveltumattomuuteen tavallisen akvaarioharrastajan pidettäväksi on, että ne kasvavat melko isoiksi (yli 50 cm) ja tarvitsevat niin suuren akvaarion (yli 1 000 litraa), ettei tavallisella akvaarioharrastajalla yleensä ole mahdollisuutta pitää sellaista. Kokenut harrastaja, jolla on resursseja järjestää riittävän suuri akvaario, voi pitää niitäkin menestyksellisesti. Tällöin voisi ajatella, että niiden pitäminen olisi luvan- tai ilmoituksenvaraista. Hakijan pätevyyttä voisi selvittää muun muassa esimerkiksi akvaarioyhdistyksen lausunnolla.
- Suuren lajikirjon vuoksi harrastuseläimiksi soveltuvien kalalajien lista on mahdotonta toteuttaa. Lisäksi tällainen lista estäisi uusien vielä tieteellisesti kuvaamattomien lajien harrastuksen, ilman että sille olisi eläinsuojelullista perustetta. Akvaarioissa on pidetty jo vuosikymmeniä myös sellaisia kalalajeja, joita ei ole vielä tieteellisesti kuvattu. Listaa tulisi myös päivittää useita kertoja vuodessa, kun uusia lajeja löydetään ja kun vanhojen lajien nimiä muutetaan. Lisää kalalajeja löydetään ja kuvataan tieteellisesti satoja vuosittain. Vuosina 2020-2021 on kuvattu yli 700 lajia! Niistä suurin osa on pieniä trooppisissa vesistöissä eläviä lajeja, jotka soveltuvat akvaariohoidokeiksi. Lisäksi akvaarioissa pidetään satoja mm. monnikalojen (Siluriformes) ja kirjoahvenkalojen (Cichliformes) lajeja, joita ei ole ehditty edes kuvata tieteellisesti, vaan niistä käytetään koodinimiä! Lisäksi jo tunnettujen lajien paikallismuotoja kuvataan uusiksi lajeiksi.
- Runsaslajisimmat kalaheimot, joiden lajeista suurin osa soveltuu pidettäväksi tavallisissa kotiakvaariossa (Lista on laadittu California Academy of Sciences'in "Catalog of Fishes 2021" mukaan): Särkikalat (Cyprinidae) 3 320 lajia

- Nuoliaiset (Cobitoidea) 1 325 lajia
- Tetrat (Characidae) 1 155 lajia
- Ripsimonnit (Mochokidae) 220 lajia
- Panssarimonnit (Callichthyidae) 230 lajia
- Imumonnit (Loricariidae) n. 1 000 lajia
- Tokot (Gobiidae) n. 1 900 lajia
- Kirjoahvenet (Cichlidae) 1 730 lajia Vanhanmaailmankillit (Nothobranchiidae) 277 lajia Uudenmaailmankillit (Cynolebiidae) 444 lajia
- Hammaskarpit (Poeciliidae) 353 lajia
- Luikerot (Blenniidae) 407 lajia
- Perhokalalajit (Chaetodontidae) 133 lajia
- Koralliahvenet (Pomacentridae) 411 lajia
- Huulikalat (Labridae) 558 lajia
- ”Arvioitaessa eläinlajin sopivuutta kuhunkin pitotarkoitukseen tulisi tukeutua kulloinkin saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon ja eläinlajin pidosta karttuneeseen käytännön kokemukseen.”
- ”Eläintenpidon tulisi perustua tieteelliseen tai kokemuseräiseen tietoon
- siitä, mitä eläinlajeja voidaan pitää ja millaisissa olosuhteissa.”
- Kokemuseräinen tieto siitä, mitä eläinlajeja voidaan pitää ja millaisissa olosuhteissa, kertyy akvaariokalojen osalta juuri akvaarionharrastuksen kautta. Ilman sitä eivät viranomaisetkaan voi ottaa kantaa tietyn lajin soveltuvuuteen akvaariossa pidettäväksi.
- Se, että tietyn akvaariokalalajin tarpeita ei vielä tunneta tai että sen pitäminen on haastavaa, ei ole peruste pitämisen kieltämiselle. Lajilla on todennäköisesti lähisukulaisia, joiden tarpeet tunnetaan, ja joista voidaan lähteä, kun etsitään lajin tarpeisiin sopivia pito-olosuhteita. Samoin johtopäätöksiä lajin tarpeista voidaan vetää kalan maantieteellisen esiintymispaikan ilmasto-oloista, veden kemiallisista ja fysikaalisista ominaisuuksista sekä kalan koosta, värityksestä ja anatomiasta. Kalan lajityypillisten tarpeiden täyttämisen vaikeus ei saa olla peruste kalan akvaariossa pidon kieltämiselle, mutta on edellytettävä, että myös vaativalle kalalle tarjotaan sopivat olot.
- Mikäli kuitenkin päädytään akvaariokalojen osalta positiivilistaan, on hyvä,
- että ”myös kansalaisille ja sidosryhmille varattaisiin mahdollisuus laatia ehdotuksia eläinlajien lisäämiseksi tai poistamiseksi listoilta”.
- Samoin olisi siinä tapauksessa hyvä, että ”säädetäisiin poikkeusluvasta, jolla voitaisiin yksittäistapauksessa sallia muun kuin eläinlajilistalla olevan eläinlajin tai eläinyksilön pito tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä. Lupa voitaisiin myöntää sellaisissa yksittäistapauksissa, joissa hakija osoittaa pystyvänsä pitämään muuta kuin eläinlajilistalla olevaa eläinlajia tai eläinyksilöä niin, että pykälässä säädetyt vaatimukset täyttyvät. Poikkeuslupamenettely voisi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa yksittäinen harrastaja pitää sellaista harvinaisempaa eläinlajia, jonka ominaisuuksia ja tarpeita
- vastaava eläinlaji on hyväksytty listalle.” Poikkeuslupaa tulisi voida hakea myös jälkikäteen, kohtuullisen ajan kuluessa eläimen hankinnasta, koska mahdollisuus hankkia joku tietty uusi kalalaji saattaa avautua yllättäen ja edellyttää nopeata hankintapäätöstä.
- Tällöin on erityisesti huolehdittava siitä, että menettely, jolla eläinlaji lisätään listalle, tai poikkeuslupamenettely, on nopeaa, tehokasta ja kustannuksiltaan kohtuullista (mikäli siitä säädetään maksuja).
- Akvaariokalojen vähittäismyyntihinnat liikkuvat enimmäkseen muutaman euron ja muutaman kymmenen euron välissä. Mahdollisuutta lajien lisäämiseen tai poikkeuslupaani ei saa tehdä tyhjäksi säätämällä niistä kohtuuttomia kustannuksia.

EHK:

- Lakitasoinen luettelo eläinlajeista, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä tai sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä, niin kutsuttu positiivilista, on hyvä asia. Positiivilista ennaltaehkäisee

hyvinvointihaittoja rajoittamalla sellaisten eläinlajien pitoa, joille on vaikeaa järjestää niiden hyvinvointia tukevia olosuhteita ja hoitoa.

- Liitteen 1 osalta kaivataan perusteluja sille, miksi jokin laji on otettu listalle, ja miksi jokin aiemmin ihmisen hyödyntämä laji on jätetty listalta pois. Lakiesityksessä liitteeseen 1 ei nyt ole lainkaan perusteluja.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Lajilistat selkeyttävät valvontaa.

Eläinoikeuspuolue:

- Kannatamme ja pidämme hyvänä 8 §:n rajoituksia pidettäviin eläinlajeihin, mutta näemme, että liitteessä 1 ehdotettua eläinlajien kirjoa pitää kaikissa tapauksissa selvästi supistaa. Verraten aikaisempaan lakiesitykseen liitteen 1 eläinlajien määrää on kasvatettu niin nisäkkäiden kuin lintujen kohdalla, mikä on muutos huonompaan suuntaan. Edellytämme myös, että 10 §:n poikkeusmahdollisuudesta luovutaan kokonaan.

Eläinsuojeluasiamies:

- Säättäminen niistä eläinlajeista ja eläimistä, joita saa pitää tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä, on tärkeä uudistus. Säännöksen on tarkoitus varmistaa, että näissä pitomuodoissa voidaan pitää vain sellaisia lajeja, joiden pito voidaan järjestää siten, että niiden on mahdollista toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan ja fysiologisia tarpeitaan ja joille on saatavilla asianmukaista eläinlääkinnällistä hoitoa.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Positiivilistoilla (8§) on pyritty rajoittamaan lajeja, joita ihmisen hoidossa voidaan pitää. Rajoituksia on asetettu johtuen eläinten pidon vaikutuksesta niiden hyvinvointiin ja koskien niiden vaarallisuutta ihmisille. Harvinaisimmille lajeille ei ole saatavissa riittävästi tietoa niiden hoidosta eikä eläinlääkärinhoitoa niiden sairastuessa. Hybridilajien kasvatus voi itsessään vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Jalostukseen liittyvien hyvinvointiriskien vuoksi tulee ns savannahkissojen kasvatus (kotikissa x servaali) kieltää (25§). Koska syntyvien pentujen luonteen domestikaatioon ei voida varmasti vaikuttaa, tulee myös koirasusien kasvatus kieltää. Positiivilistalta on myös jätettävä pois sellaiset myrkylliset matelija- ja hyönteislajit, joiden purema tai pisto aiheuttaa ihmiselle hengenvaaran.

Eläinvihreät:

- Sallittujen eläinlajien listoista
- Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittujen eläinlajien rajaaminen pääosin kesyeläimiin on hyvä ratkaisu. Ongelmallista on kuitenkin se, että vaikka laissa määritellään myös ne nisäkä- ja lintulajit, joita tällä hetkellä pidetään tuotantoeläiminä tai tarhataan tuotantotarkoituksiin, ei muiden eläinten, kuten kalojen ja selkärangattomien eläinten, pitoa tuotantoeläimenä millään tavalla rajoitettaisi. Ns. positiivilistan käyttöönotto tulisi ulottaa paitsi kaikkiin tuotantoeläimiin (kalat ja selkärangattomat mukaan lukien) myös seura- ja harrastuseläimiin.
- Monet nykyisin lemmikkeinä tai harrastuksena pidettävistä eläinlajeista ovat sellaisia, että niiden hyvinvointia ihmisen hoidossa on vaikeaa tai jopa mahdotonta varmistaa. Erityisesti eksoottisten eläinten käyttäytymistarpeista, sairauksista, terveydenhoidosta ja kognitiivisista kyvyistä ei ole riittävästi tutkittua tietoa, jonka perusteella niiden hyvinvointi voitaisiin aina turvata edes asiantuntijoiden toimesta.
- Eksoottisiin lemmikki- ja harrastuseläimiin liittyy monia ongelmia, kuten eläinten itsensä hyvinvoinnin puutteet, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus (zoonoosit ja vaaralliset eläimet), vieraslajit, eläinten pyynti luonnosta, biodiversiteetin kapeneminen, salakuljetus ja rikollisuus. Nämä

ongelmat johtavat eläinten kärsimykseen ja ympäristöongelmiin ja aiheuttavat kustannuksia valtioille.

- Eksoottisten eläinten omistamista ja myymistä voidaan säädellä ja ongelmia estää monella tavalla, mutta helpoin, selkein ja kustannustehokkain tapa tähän on ns. positiivilista, eli lakiin kirjattu lista sallituista (eksoottisista) lemmikkieläimistä. Positiivilistan käytöstä on hyviä kokemuksia mm. Belgiassa ja Luxemburgissa, ja Alankomaissa listaa työstetään paraikaa. Useat muut EU-maat selvittävät listan käyttöönottoa.
- Positiivista lakiluonnoksessa on lemmikkieläinten lisääntymistä, jalostusta sekä tunnistusmerkintää koskevat vaatimukset, jotka antavat mahdollisuuden puuttua mm. pentutehtailuun sekä populaatiokissaongelmaan. Koulutuksessa painotetaan positiivista vahvistamista ja väkivaltaiset koulutuksen apuvälineet kielletään. Sen sijaan alueita tulisi edelleen velvoittaa korvaamaan löytöeläinten kuljetuskustannukset löytöeläinlaitolaan. On käsittämätöntä, että vaikka kuntia velvoitetaan huolehtimaan alueen löytöeläimistä, eivät eläinten kuljetuskustannukset kuitenkaan kuuluisi kuntien vastuulle.
- Positiivista on myös laajennettu ilmoitusvelvollisuus viranomaisille ja kolmannelle sektorille. Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen takaa eri toimijoille nopeamman mahdollisuuden reagoida tilanteissa joissa paitsi ihmisten, myös eläinten hyvinvointi tai turvallisuus on vaarassa.
- Luonnonvaraisten eläinten osalta pidämme hyvänä, että kunnat velvoitetaan vastaamaan kärsivien eläinten lopetuskustannuksista. On myös hyvä, että luonnonvaraisten eläinten hoito siirtyy ilmoitusmenettelyyn.
- Lain kieltö tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamisesta eläimille ulottuu myös metsästykseseen ja kalastukseen. Metsästyksessä ja rauhoittamattomien eläinten pyynnissä ja tappamisessa käytetään tällä hetkellä menetelmiä ja välineitä, jotka eivät vastaa lain vaatimusta. Metsästyslaki on tarkistettava muun muassa pyyntirautojen ja muiden passiivisten pyyntivälineiden osalta ja edellytettävä, että myynnissä ja käytössä ei ole muita kuin tutkitusti parhaita, standardoituja ja eläimen kivuttomasti pyytäviä/tappavia välineitä ja menetelmiä. Kansalaisaloite pyyntirautojen kieltämiseksi velvoittaa osaltaan tähän.
- Kiitämme seuraavista parannuksista ja kannatamme niitä:
 - o * Eläinten hyvän ja kunnioittavan kohtelun maininta laissa
 - o * Rajatut lajilistat (positiivilistat) esim. eläintuotannossa, sirkuksissa ja eläinnäyttelyissä sallituille eläimille.
 - o * Vaatimus eläinten olennaisten käyttäytymistarpeiden turvaamisesta
 - o * Kunnille vastuu kärsivien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta
 - o * Kielto (lemmikki)eläinten itseisarvoa loukkaaville toimenpiteille (värjäys)
 - o * Kielto eläinten seksuaaliselle hyväksikäytölle
 - o * Koulutusmenetelmien sääntely, väkivallan ja kipua aiheuttavien välineiden kieltö
 - o * Jatkuva vedensaanti nisäkkäille ja linnuille
 - o * Lyhennetyt siirtymäajat eläinten hyvinvoinnille haitallisten käytäntöjen ja pitomuotojen lopettamiselle
 - o * Parsinavettojen rakentamisen ja laajentamisen kieltö
 - o Lemmikkieläinten lisääntymistä, jalostusta, tunnistusmerkintää sekä pentutehtailun estämistä koskevat vaatimukset
 - o * Laajennettu ilmoitusvelvollisuus
 - o * Vaatimus etukäteistainnutuksesta teurastuksessa
 - o * Tullin lisääminen eläinsuojeluviranomaisiin
- Esitämme seuraavia parannuksia:
 - o * Eläinten itseisarvo itse lain tekstiin
 - o * Tarpeettoman kivun ja kärsimyksen määrittely (vähintään perusteluihin)
 - o * Positiivilistat (sallitut lajit) käyttöön koskien kaikkia eläinryhmiä (esim. lemmikkieläimet) ja käyttötarkoituksia, sisältäen esimerkiksi eläinavusteiset toiminnot, kotieläinpihat ja viihdeteollisuus.

- * Kielto kaikille pitomuodoille, jotka estävät eläinten mahdollisuudet hyvinvoinnille olennaisen käyttäytymisen ja muiden välttämättömien tarpeiden toteuttamiseen
- * Kielto verkkopohjaisille häkeille
- * Löytöeläinten kuljetuksen kustannusten jättäminen kuntien vastuulle
- * Tuotantoeläinten hoidon lajikohtaiset vaatimukset vastaamaan lain vaatimuksia
- * Jatkuvan vedensaannin turvaaminen pääsääntöisesti kaikille eläimille, ja erityisesti pysyvässä pitopaikassa ja rajoitetussa tilassa pidetyille eläimille, kuten esimerkiksi turkiseläimet
- * Kielto tarpeetonta kärsimystä aiheuttaville tainnutusmenetelmille (esim. hiilidioksiditainnutus sioilla ja muilla eläimillä)
- * Haitallisen jalostuksen kieltäminen kaikkia eläimiä ml. tuotantoeläimet
- * Kielto rapujen elävältä keittämiselle
- * Vaatimus kalojen pyydystämisestä, käsittelystä ja lopetuksesta kivuttomimmalla mahdollisella menetelmällä myös kaupallisessa kalastuksessa ja kalankasvatuksessa
- * Elävien kettujen käyttö luolakoirien harjoituksissa ja kokeissa kiellettävä ja luolakoirametsästäystä rajoitettava vain ehdottoman välttämättömiin tilanteisiin
- * Naudat ja siat, siirtymäaikoja lyhennettävä ja poikkeusluvista lainvastaisille käytännöille luovuttava
- * Metsästyksessä ja rauhoittamattomien eläinten pyynnissä/tappamisessa kiellettävä standardoimattomat pyyntivälineet ja käytännöt, jotka aiheuttavat tarpeetonta kärsimystä

ESAVI:

- Kiertävässä eläinnäyttelyssä tapahtuvalle eläinten pidolle tulisi olla vähintään asetustasolla selkeät tilavaatimukset, joiden tulee täytyä eläimiä esillä pidettäessä.
- Liitteen lajilistassa on lajeja, jotka näkemyksemme mukaan soveltuvat huonosti esillä pitoon (mm. linnut), vaikka ne soveltuisivatkin lyhyisiin sirkusesityksiin. Seura- ja harrastuseläinten osalta lajilistalle olisi erityinen ja välitön tarve, sillä kaiken aikaa kasvaa varsinkin yksityishenkilöiden kiinnostus lajeihin, joille asianmukaisen elinolosuhteiden, pitopaikan ja hoidon järjestäminen on erittäin haasteellista tai mahdotonta.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Sallittujen eläinten listat ovat mielestämme tärkeitä. On tärkeää varmistaa, että jokaiselle eläinlajille voidaan taata hyvät olosuhteet, osaava hoito sekä mahdollisuus hyvään terveyteen sekä sairaanhoitoon.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Lajilistat selkeyttävät valvontaa

HESY:

- Pidämme eläintenpitoa rajaavia eläinlajilistoja eli positiivilistoja erittäin kannatettavana uudistuksena.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaaren eläintarha kannattaa esitystä, jossa asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joita voidaan pitää seura- ja harrastuseläiminä. Korkeasaarella on useita eläimiä, jotka ovat entisiä lemmikkejä, mutta lemmikeiksi soveltumattomia. Ei ole näköpiirissä, että ihmisten halu hankkia erikoisia lemmikkieläimiä olisi vähenemässä ja tätä intoa on tarpeen rajoittaa. Moni kesyyntymätön laji kärsii puutteellisesta hoidosta ja huonoista olosuhteista lemmikkinä. Näille eläimille ei ole myöskään yleisesti saatavilla eläinlääkinnällistä apua tarvittaessa.

- Pykälä ei kuitenkaan rajoita eläinten tarhaamista suojelutarkoituksessa, mikä on tarkoituksenmukaista. Eläintarhojen lisäksi on myös yksityisiä toimijoita, jotka voivat olla mukana suojeluohjelmissa ja kasvattavat eläimiä suojelutarkoituksessa. Eläinten tarhakasvatus (ex situ suojelu) on joidenkin eläinlajien kannalta tärkeää, eikä tätä toimintaa pidä kieltää. Luonnollisesti olosuhteiden ja hoidon tulee olla tarhakasvatuksessa kullekin lajille soveltuvat.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Niin kutsutut positiivilistat, eli sallittujen tuotanto- ja lemmikkieläinlajien listaukset ovat erittäin tervetullut osa lakiluonnosta. Lemmikkieläinten lista ei ole vielä valmistunut, mutta sen laatimisessa on edettävä pitäen keskiössä eläinten hyvinvointi ja varovaisuusperiaate. Tulevaisuudessa lajilistoille nostamisen prosessin on syytä tapahtua lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon kautta, ei virkamiestyönä. Poikkeusjärjestelyjen on säilyttävä poikkeuksina, eli niille ei pidä luoda automaattista valitusväylää, jolla uusia lajeja saadaan nostettua aina haluttaessa listalle.

LSAVI:

- Rajoitusten tulisi koskea myös pysyvää eläinnäyttelyä ja jos niitä ei ole laissa, niin asiasta tulisi säätää valtioneuvoston asetuksella samaan tapaan kuin seura- ja harrastuseläimistäkin.

MTK:

- Ehdotetussa tuotantoeläinlistauksessa on valmistelleen ministeriön mukaan mukana tällä hetkellä kaikki lajit, joita pidetään Suomessa tuotantoeläintarkoituksessa. MTK haluaa kuitenkin tuoda esiin, että tällainen tuotantoeläinlista rajoittaa elinkeinovapautta.
- Lajilistan muuttaminen jätettäisiin esityksessä Ruokaviraston ja Luken arvioitavaksi. Kansalaisten näkökulmasta MTK näkee kuitenkin tämäntyyppisen lainvalmistelun ilman laajempaa selvitystä taloudellisten vaikutusten tai kotieläintalouden rakenne-kehityksen kannalta olevan kansalaisten oikeusturvan kannalta kyseenalaista. Hallinnollinen taakka Ruokaviraston suuntaan vaikuttaisi myös olevan esityksen ehdotusten osalta suhteettoman raskas ja veisi resursseja muilta tehtäviltä. Teoriassa se voisi tarkoittaa sitä, että samanaikaisesti voidaan hakea lajia listalle ja sieltä pois.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Näemme hyvänä, että eläinlajilistan muutokset ovat mahdollisia. Tärkeää on, että lakiluonnos ei sisällä sellaisia rajoitteita, joilla on vaikutusta eläinten käyttötarkoitukseen esimerkiksi maidon- ja lihantuotannon suhteen. Näemme, että eläinten hyvinvointi ja pitotaidot kehittyvät nopeasti, mikä mahdollistaa tulevaisuudessa uusien eläinlajien monipuolisen käytön. Laki ei siis saisi olla uusien eläinten pitämisen ja asianmukaisten käyttötarkoitusten esteenä.

MTK Lappi:

- Kiitämme sitä, että vesipuhveli on lisätty tuotantoeläinlistalle, mutta emme näe syytä sille, miksi sitä ei voisi käyttää myös maidontuotantoon. CAP27 suunnitelman tavoitteena on lisätä merkittävästi kosteikkoviljelyä, jossa vesipuhvelia voisi mahdollisesti hyödyntää.
- Siksi sen käyttöä ei tulisi rajoittaa pelkästään lihantuotantoon.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 8 §:ssä säädetään eläimistä, joita voidaan pitää seura- tai harraste-eläiminä. Poro soveltuu monista syistä erittäin huonosti seuraeläimeksi. Poro on vaativa hoidettava tarhaolosuhteissa. Yhteydenottoja huonokuntoisista kärsivistä tarhaporoista tulee Paliskuntain yhdistykseen säännöllisesti vuosittain. Erityisen suurissa ongelmissa porot ovat eteläisessä Suomessa, jossa osaavaa hoitoa on saatavilla harvoin. Yhteydenottoja tulee myös ulkomailta. Porojen lemmikkinä pitoon liittyy eläinten hyvinvoinnin lisäksi laajempia yhteiskunnallisia ja luonnon olosuhteisiin vaikuttavia seikkoja. Porojen ja muiden sorkkaeläinten loiset muodostavat ristiin tartunnan riskejä, joilla voi olla

kohtalokkaita seurauksia paitsi poroille myös luonnonvaraisille eläinlajeille alueilla, joille poroja niiden luontaisilta elinalueilta viedään. Metsäpeuran rotupuhtaustyö vaarantuu niin ikään, jos tarhattuja poroja katoaa maastoon peura-alueilla Suomessa. Nämä seikat tulee huomioida, kun listataan seuraeläimeksi soveltuvien eläinten pitoa asetusvalmistelussa. Porojen pito lemmikki- tai seuraeläiminä tulee rajoittaa poronhoitoalueelle ja sitoa paliskunnan osakkuuteen muun poronomistuksen tavoin. Näin lemmikkiporojen mahdollisesti aiheuttamat ongelmat ovat poronhoitoalueella hallittavissa ja porojen hyvinvoinnista vastuullinen taho aina tiedossa. Porojen myynti elävänä poronhoitoalueen ulkopuolelle, muutoin kuin välittömästi teurastettavaksi, tulee vastaavasti samoista syistä kieltää.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälään ja sitä koskevaan liitteeseen tulisi lisätä myös sallittuja lemmikkieläimiä koskeva lajiluettelo (ns. positiivilista).

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö:

- On syytä huomata, että, lakiesityksen 8 ja 28 § perusteella luonnonvaraista Suomen luonnossa elävää kalaa ei saa pitää harrastuseläimenä tai pyydystää harrastus-eläimeksi. Tämä säädösmuutos koskisi erityisesti akvaarioharrastajia. On hyvä, että koulutustarkoituksiin kaloja voidaan kuitenkin pyytää ja pitää hallussa.

Pohjois-Suomen terraarioeläinharrastajat ry:

- Seura- ja harrastuseläinten luokittelu kesyyntymisen, koon, iän tai luonteen perusteella ei ole tarkoituksenmukaista, eikä näillä ominaisuuksilla ole mitään tekemistä eläimen hyvinvoinnin kanssa. Lisäksi esimerkiksi kesyyntymisen arviointi on lisäksi hyvin haastavaa ja yksilökohtaista.
- Käsite luonnonvaraisesta eläimestä on epälooginen, sillä luonnonvaraisuus ei ole lajikohtainen vaan yksilökohtainen asia, sillä joidenkin luonnossa tavattavien eläinlajien edustajia pidetään Suomessakin lemmikki- tai tuotantoeläiminä.
- Suomessa terraarioeläinharrastus on korkeatasoista, harrastajat ovat hyvin perehtyneitä ja tietoa jaetaan esimerkiksi sosiaalisen median välityksellä kattavasti harrastusyhdistysten ja aktiivisten harrastajien toimesta. Yhdistykset ylläpitävät listaa terraarioeläimiin perehtyneistä eläinlääkäreistä paikkakuntaakohtaisesti. Harrastajat ovat myös hyvin usein kattavasti perehtyneitä eläinten yleisimpiin sairauksiin ja niiden hoitoon.
- Käsite potentiaalisesti vaarallisesta eläimestä ja niiden kieltäminen ei saa perustua siihen, että moni ihmisistä pelkää eläintä. Terraarioeläinharrastus ei ole aiheuttanut koskaan kuolemia Suomessa, toisin kuin esimerkiksi hevosharrastukset. Tämäkin puhuu harrastajien vastuullisuuden ja perehtymisen puolesta ja näin ollen terraarioeläinten pitämisen kieltäminen vaarallisena ei ole perusteltua.
- Hallituksen esittämä positiivilista on periaatteeltaan ja lähtökohdaltaan kyseenalainen. Eläimen hyvinvointi ei ole lajikysymys, eikä siihen vaikuta eläinlajin harvinaisuus. Eläimen hyvinvointi riippuu erityisesti seura- ja harrastuseläinten kohdalla eläimen omistajan tai hoitajan resursseista. Tietysti olemme samaa mieltä siitä, että eläimen olosuhteet täytyy järjestää sellaisiksi, että eläin pystyy toteuttamaan lajille tyypillistä käytöstä. Tätä ei kuitenkaan positiivilistalla pystytä takaamaan. Lisäksi positiivilistalla olisi negatiivisia vaikutuksia Suomen talouteen, kun esimerkiksi vastuullisten eläinkauppojen kautta tapahtuvat hankinnat vähenisivät. Sen sijaan yksityiset markkinat ja myös pimeiden markkinoiden osuus lisääntyisi ihan varmasti, jolloin valvonta, vastuullisuus, tieto ja tuki jäisi olemattomaksi ja verotulot toiminnasta saamatta. Lisäksi positiivilistan tieteesen pohjautuva toteutus ja ylläpito olisi valtavan suuri urakka, joka tulisi olemattomaan hyötyynsä nähden kohtuuttoman kalliiksi yhteiskunnalle. Positiivilista ei myöskään olisi toteutuessaan oikeudenmukainen, sillä esimerkiksi kissat ja koirat todennäköisesti lisättäisiin listalle sen enempää miettimättä, kun taas esimerkiksi terraarioeläinten laajaa kirjoa arvioitaisiin erilaisilla kriteereillä.

Positiivilistalle päätyvien lajien määrittäminen olisi järjettömän työn takana, sillä pelkästään erilaisia käärmelajeja on olemassa yli 3 500. Jokaisen erillinen arviointi positiivilistan näkökulmasta aiheuttaisi vuosien henkilötyömäärän ja olisi kallista. Mikäli positiivilistaa kuitenkin lähdetään toteuttamaan, on ensiarvoisen tärkeää ottaa prosessiin mukaan yhdistykset ja harrastajat, joilla on todellinen tietotaito ja kokemus eläinlajeista ja jotka toimivat nimenomaan eläinten hyvinvoinnin kannalta.

- Harrastuseläinten lajikirjoja rajoitettaessa on tarpeen miettiä myös ekologista puolta harrastuksesta. Esimerkiksi terraarioeläimissä on lajeja, jotka ovat uhanalaisia esimerkiksi alkuperäisen elinympäristön katoamisen takia, mutta harrastuksessa elinvoimaisia. Harrastajat myös lisääntyvät useita uhanalaisia lajeja onnistuneesti. Näin ollen terraarioeläinharrastus ei ole pelkästään ihmisen iloksi vaan harrastus myös auttaa säilyttämään eläinlajeja tulevaisuuden sukupolville.
- Eläinsuojelun näkökulma tähän asiaan on hyvin yksipuolinen. Suomessa eläinsuojelun ongelmat eivät ole terraarioeläimissä tilastojen mukaan lainkaan ja kuitenkin lakiesitys positiivilistoinen rokottaisi rankalla kädellä juuri terraarioeläinten lajikirjoja. Nykyisessä muodossaan ehdotettu laki asettaisi lemmikkieläinharrastajat täysin eriarvoiseen asemaan harrastamastaan lajista riippuen sekä nostaisi suotta kynnyksiä esimerkiksi hakea apua sairastuneelle lemmikille. Eläinten hyvinvointia tämä ei lisäisi lainkaan.
- Lemmikki- ja harrastuseläimillä on myös vaikutusta asenteisiin eläimiä kohtaan yleensä. Ihmiset pelkäävät tai vastustavat helposti sitä, mikä on vierasta ja tuntematonta. Ihmisten asenne eläimiin muuttuu lemmikkieläinharrastusten vaikutuksesta ja lapset saavat tärkeän kosketuksen luontoon ja oppivat vastuullista eläinten hoitoa. Lakiehdotus sellaisenaan supistaisi näitä kokemuksia huomattavasti.
- Vieraslajien aiheuttamat uhat eivät ole terraarioeläinten suhteen potentiaalisia. Suurin osa Suomessa lemmikkina pidettävistä lajeista ei olisi vieraslajiuhka pelkästään Suomen ilmastosta, koska ne eivät selviytyisi Suomen talvesta eivätkä näin ollen Suomen luonnossa pysty leviämään. Siksi on täysin turha rajoittaa eläinharrastuksia näissä lajeissa. Tältäkin osin tulisi kuunnella sellaisia henkilöitä tai yhdistyksiä, joilla kyseisistä eläimistä eniten on tietoa ja kokemusta.
- Terraarioeläinten pitopaikkojen suhteen tieto ja osaaminen päivittyvät koko ajan hurjaa tahtia. Yhdistykset opastavat ihmisiä esimerkiksi bioaktiivisten terraarioiden toteuttamiseen, joissa eläimen luonnonmukaiset olosuhteet toteutetaan parhaalla mahdollisella tavalla. Terraarioiden pakovarmuuteen kiinnitetään koko ajan suurta huomiota. Kokeneet harrastajat opastavat uusia näihin asioihin ja lemmikkieläinliikkeille tarjotaan esimerkiksi yhdistyksemme puolesta tietoa ja neuvoja. Pitopaikkojen säätely ja valvonta lakiehdotuksen mukaan olisi käytännössä mahdotonta toteuttaa lajien tilantarpeen, aktiivisuuden ja lajityypillisen käytöksen vaihdellessa suuresti. Jo lajin sisäiset erot esimerkiksi sukupuolesta riippuen ovat huomattavia. Eläimen pitopaikan olosuhteet säädellään aina kunkin eläimen lajikohtaisen käyttäytymisen mukaan.
- Toivomme, että mahdollisia lakimuutoksia tehtäessä otetaan huomioon mahdollisimman monipuolisesti näkökulmia eri eläinlajien harrastajilta ja varmistetaan lemmikki- ja harrastuseläinten omistajien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu sekä lakia valvovien viranomaisten puolueeton valvonta.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- On ilahduttavaa, että kaikki tällä hetkellä Suomessa kasvatettavat turkiseläimet on lisätty liitteessä 1 olevaan luetteloon. Turkisalan ollessa jatkuvasti julkisessa keskustelussa mukana ja joidenkin toimijoiden kritisoimana, on tärkeää, että positiivilistalla olevista tuotantoeläimistä ja näin koko alan olemassaolosta ei voida tehdä päätöksiä yksittäisen kansalaisen tai ryhmittymän mielipiteen mukaisesti ja yksinkertaisella virkamiespäätöksellä.
- On hyvä, että sallittujen tuotantoeläinten luettelo on hyvinvointilain liitteenä, jolloin sen muutoksista aina päättää eduskunta. On huomioitava, että tuotantoeläinten luettelostatus vaikuttaa kokonaisuin tuotantoeläinlinkeihin.

Ruokavirasto:

- Pykälässä on säädetty eläinlajien ja eläinten pitoa koskevista rajoituksista. Pykälän 2 momentin mukaan ne eläinlajit, joita saa pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä näyttelyissä luettelaisiin liitteessä 1.
- Liitteen kohdasta 1 on jätetty pois pitkälti toistakymmentä eläinlajia, joita on nykyisin mahdollista pitää, esimerkiksi saksanhirvi, nandu ja myskisorsa. Näiden eläinlajien pito tulevaisuudessa ei siis olisi enää sallittua. Liitteen kohdassa 2 luettelaisiin ne lajit, joita saa pitää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Lakiehdotuksen mukaan kiertäviä matelijanäyttelyjä ei enää jatkossa sallittaisi. Vaikka maassamme on vain yksittäisiä tällaisia elinkeinonharjoittajia, tulisi perusteluissa ilmetä, että toiminnan harjoittaminen jatkossa ei ole enää mahdollista sekä perustelut muutokselle.
- Arvioitaessa eläinlajin sopivuutta sallittujen eläinlajien listalle, tulisi ratkaisun perustua tieteelliseen tietoon tai käytännön kokemukseen lajin pidosta. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei nähdäksemme ole tätä arviointia riittävästi perusteltu. Ruokavirasto katsoo, että jos useita nykyisin pidettäviä eläinlajeja ei tulevaisuudessa enää sallittaisi pidettävän, syiden tulisi käydä selkeästi ilmi lakiluonnoksen perusteluissa. Tämä on tärkeää myös lainsäädännön avoimuuden ja toimijoiden yhdenvertaisuuden vuoksi. Jos Ruokaviraston vastustuksesta huolimatta pykälän 9 ehdotus eläinlajilistojen muuttamisesta toteutetaan, tulee näiden pois jätettävien eläinlajien osalta Ruokavirastoon hakemuksia lajien lisäämiseksi positiivilistalle. Tämä lisää osaltaan viraston hallinnollista työmäärää.
- Lisäksi Ruokavirasto esittää harkittavaksi, tulisiko selkeyden vuoksi erotella eri listoille sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallittavat eläimet. Ruokavirasto myös kysyy, tulisiko lampaan ja naudan pito kiertävissä eläinnäyttelyissä hyväksyä, koska esimerkiksi vuohen pito sallitaan.

SEEL ry:

- 1. Eksoottinen, kesyyntymätön, kesyeläin
- Lakiluonnoksen sivulla 87 (8 §. Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset) rinnastetaan eksoottiset eläimet kesyyntymättömiin eläimiin, mikä on harhaanjohtavaa mitä tulee käytännössä seura- ja harrastuseläimiin. Lakiluonnoksessa käytettyä luokittelua seura- ja harrastuseläimet ei ole järkevää tai tarkoituksenmukaista pilkkoa eksoottisiin, kesyyntymättömiin eläimiin tai kesyeläimiin, sillä lähtökohtaisesti nämä termit eivät kerro mitään ongelmista hyvinvoinnin suhteen asiantuntevassa hoidossa.
- Se miten kesyksi tai kesyyntymättömäksi jokin laji tai yksilö voitaisiin ehkä luokitella, ei tarkoita että hyvinvoinnin suhteen olisi ongelmia. Muun muassa myös matelijat ja sammakkoeläimet kesyyntyvät jossain määrin ja oppivat tunnistamaan hoitajansa.
- Niinikään eläimen yleispiirteillä kuten koolla, luonteella, iällä tai muulla lakiluonnoksessa mainitulla ominaisuudella ei ole suoraa yhteyttä siihen etteikö laji tai yksilö voisi hyvin. Mitä tulee nimenomaan Suomen Eksoottisten Eläinten Harrastajayhdistysten Liitto ry:n (myöhemmin SEEL) alle luokiteltaviin seura- ja harrastuseläimiin, lähtökohtana on nimenomaan kulloinkin kyseessä olevalle lajille luoda sen elinympäristöä vastaavat olosuhteet, jolloin hyvinvoinnin suhteen ei ole ongelmia.
- Tänä päivänä tietoa on saatavilla helposti tuhansista lajeista, ja internetin myötä elinalueiden olosuhteet pystyy tutkimaan, yhdistysten ja yhteisöjen tiedonvaihtoa käytetään hyväksi ja lukuisat kirjat, lehdet ja artikkelit tarjoavat tarvittavaa tietoa.
- Myöskään tarvittaessa eläinlääketieteellisen hoidon saaminen ei ole nykypäivänä mikään ongelma, osaavia ja asiantuntevia eläinlääkäreitä näille eläinryhmille löytyy, ja asiantunteva omistaja voi niinikään toimia apuna.
- 2. Positiivilistan periaate on lähtökohdaltaan väärä
- Luonnoksessa laiksi eläinten hyvinvoinnista sivulla 86 kohdassa 8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset esitellään ns. positiivilistan periaate. Pidämme lajeja sisältävää positiivilistaa lähtökohdaltaan vääränä, sillä eläimen hyvinvointi ei ole lajikysymys, vaan yksilökysymys, joka

riippuu eläimen hoitajan tai omistajan resursseista. Erityisesti kun puhutaan seura- ja harrastuseläimistä, jolloin eläinten omistajat ja pitotavat ovat huomattavasti heterogeenisempiä kuin tuotanto- ja sirkuseläinten kohdalla.

- Mitä ominaisuuksiin tulee, on myös muistettava että esimerkiksi myrkyllinen ei aina välttämättä automaattisesti tarkoita vaarallista. Viittaamme tässä soveltuvin osin liiton alaisiin lajeihin potentiaalisesti vaarallisina. Emme näe potentiaalisesti vaarallisten eläinten pidon kieltämistä esimerkiksi suunniteltuun lajilistaan liittyen perusteltuna. Potentiaalisesti vaaralliset terraarioeläimet eivät ole koskaan aiheuttaneet Suomessa kuolemantapauksia (Liite 1.), ja niiden pitoon liittyvät mahdolliset henkilökohtaiset riskit ovat hyvin harrastajien tiedossa. Myös yhdistykset ovat ottaneet mahdolliset riskit huomioon ohjeistuksissaan (esimerkiksi <http://www.herpetomania.fi/myrkkyyohjeistus.php>).
- Ymmärrämme, että potentiaalisesti vaaralliset eläinlajit aiheuttavat helposti ihmisissä pelkoa ja inhoa, mutta tämä ei saa olla syy niiden pidon rajoitukseen. Suomessa potentiaalisesti vaarallisten eläinlajien harrastajat rajoittuvat kokeneisiin, pitkän linjan harrastajiin ja asiantuntijoihin, jotka omalta osaltaan myös säätelevät sitä, kuka Suomessa voi tällaisen eläinlajin hankkia. Mikäli potentiaalisesti vaarallisten eläinlajien pitoon tulee rajoituksia, se tulee vaikeuttamaan nimenomaan näiden asiansa osaavien harrastajien eläintenpitoa, mutta se ei tule estämään niiden hankkimista tai pitoa (Liite 2.). Koemme, että rajoitukset ja mahdolliset kiellot tulevat sitä vastoin houkuttelemaan potentiaalisesti vaarallisten eläinten pariin ihmisiä väärin perustein, jolloin myös riskit kasvavat oleellisesti.
- Olemme samaa mieltä siitä, että eläimen tulee pystyä toteuttaa lajille ominaisia olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Kuitenkin: pitäisikö hevosen pito harrastuseläimenä kieltää, sillä kerrostaloasuntoon ei voi rakentaa tallia. Pitäisikö koiran pito kieltää, sillä pitkiä työmatkoja tekevä ihminen ei voi huolehtia koiran riittävästä liikunnan- ja seurantarpeesta? Pitäisikö kissan pito kieltää, sillä taloudellisessa ahdingossa oleva ihminen ei kykene tarjoamaan sille riittävän laadukasta ruokaa?
- Vastaavalla tavalla kaikki muutkin lain perusteluissa mainitut asiat ovat vain ja ainoastaan omistajan resurssikysymys, johon ei vaikuta eläinlajin yleisyys tai harvinaisuus. Esimerkiksi eläinlääkinnällistä apua harvinaisemmallekin eläinlajille on mahdollista hakea eläintarhoissa työskennelleiltä eläinlääkäreiltä, nykyisenä internet-aikana aina ulkomailta asti.
- Toisaalta Suomen löytöeläintaloissa liikkuu vuosittain tuhansia yleisesti lemmikkinä pidettyjä eläimiä, kuten kissoja, kaneja, koiria ja marsuja, joita niiden omistaja ei ole pystynyt syystä tai toisesta pitämään tai hoitamaan asianmukaisesti. Näissä tilanteissa kyse on yleisesti lemmikiksi sopivista eläinlajeista, mutta sellaisista yksilöistä, joiden entiset omistajat eivät ole kyenneet ylläpitämään niiden hyvinvointia.
- Yllä olevat esimerkit osoittavat, ettei eläimen sopivuus seura- tai harrastuseläimeksi ole kiinni eläinlajista, vaan eläinyksilön omistajasta tai hoitajasta ja hänen yksilöllisistä resursseistaan.
- Todellisuudessa monet eksoottiset eläimet ovat tilan- ja sosiaalisilta tarpeiltaan huomattavasti helppohoitoisempia kuin yleisimmin lemmikkinä pidetyt ja kesyt nisäkkäät.
- Lajeihin perustuvan positiivilistan sijaan lakiin ja sen asetuksiin tulee, nykyisin tapaan, määrittellä kullekin eläinlajille tai eläinryhmälle sen pitopaikkaan ja hoitoon liittyvät vähimmäisvaatimukset, jotka eläimen pitäjän tulee toteuttaa. Näin pystytään turvaamaan eläinten hyvinvointi jo nyt käytössä olevalla menetelmällä.
- 3. Positiivilistan laatiminen ja ylläpito valtava haaste – myös taloudellisesti
- Positiivilistaan liittyy myös käytännöllinen ja taloudellinen uhka, josta lain valmistelutyössä ei juurikaan ole keskusteltu. Vaikka periaate saattaa kuulostaa yksinkertaiselta, tieteeseen perustuvan positiivilistan laatiminen seura- ja harrastuseläimille on valtaisa urakka, jonka emme edes usko olevan mahdollista.
- Hollantia pidetään positiivilistan mallimaana, johon Suomessakin käydyssä keskustelussa on usein viitattu. Vaikka laki Hollannissa periaatteessa sanoo, että hallussa saa pitää vain sellaisia eläinlajeja, jotka talousministeri on sisällyttänyt pitämiseen soveltuviin eläinten luetteloon (positiivilistalle), ei

kyseinen pykälä käytännössä ole voimassa, sillä järjestelmää, jonka avulla arvioidaan eläinlajeja ei ole pysytty laatimaan. Menetelmää ja positiivilistaa on Hollannissa yritetty laatia useaan kertaan 1990-luvulta lähtien, mutta viimeksi heinäkuussa 2017 viranomaiset joutuivat vetämään viime hetkellä pois ehdotuksensa positiivilistaksi.

- Pelkästään lemmikkinisäkkäiden positiivilistaan Hollannissa käytettiin liki kolmekymmentä vuotta, mikä osoittaa tehtävän käytännön mahdottomuuden. Toisaalta olisi mielenkiintoista tietää paljonko listan tavoittelu on kolmen vuosikymmenen aikana tullut hollantilaisille veronmaksajilla erilaisina asiantuntijapalkkioina ja muina kuluina maksamaan.
- Vastaavan mahdottoman tavoittelun ja siitä syntyvän menoerän tuominen Suomeen ei ole järkevää, sillä eläinten hyvinvointi voidaan turvata edellä kuvatulla helpommalla ja edullisemmalla tavalla.
- Haluamme myös mainita kansalaisten yhdenvertaiseen kohteluun liittyvän huolestuksen, joka on noussut esiin Hollannissa paikallisen positiivilistan laadintaponnisteluissa. Hollannissa koirat ja kissat on luonnoksissa nostettu suoraan sallittujen eläinten listalle, arvioimatta niiden sopivuutta lemmikkinä pidettäväksi. Olisi melko todennäköistä, että jos näihin kohtalaiseen suurikoisiin, liikkuvaisiin ja älykkäisiin petoihin sovellettaisiin samaa arviointimenetelmää jota on yritetty soveltaa muihin eläinlajeihin, lopputulos olisi se, että koirien ja kissojen pito lemmikkeinä pitäisi eläinsuojelullisista syistä kieltää. Tähän Hollannissa ei kuitenkaan olla uskallettu mennä, vaan on luotu näille lajeille erillinen, erikoiskohdeltu luokkansa, ja näin pelkäämme tapahtuvan Suomessakin, jos täällä positiivilistaa yritetään seura- ja harrastuseläimille ottaa käyttöön.
- 2017 Norja alkoi purkaa 40 vuotta voimassa ollutta, täysin toimimatonta totaalkieltoa. (Liite 3.)
- Vuonna 2019 Suomen Herpetologisen Yhdistyksen teettämän kyselyn (Liite 4.) mukaan Suomessa oli 563 lajia matelijoita, sammakkoeläimiä ja selkärangattomia. Kaikki näiden seura- ja harrastuseläinten omistajat eivät ole kuitenkaan vastanneet tuohon kyselyyn, joten kokonaismäärä on todellisuudessa ollut suurempi, ja luvut ovat sittemmin kasvaneet entisestään. Määrä voi myös elää mikäli taksonomia elää, mikä tulisi jatkossa ottaa huomioon jotta välttyään epäoikeudenmukaisilta ratkaisuilta.
- Tampereen akvaarioseuran lausunnon mukaisesti, jo kalalajeja on kymmeniä tuhansia, ja kun tähän lisätään muut seura- ja harrastuseläimet - kuten erilaiset nisäkkäät - joiden hyvinvointi voidaan taata, tulisi positiivilista olemaan melkoisen kolossaalinen hanke. Mikäli kaikesta huolimatta positiivilistaan lähdetään, tulisi sen laatimisessa kuulla niitä seura- ja harrastuseläinyhdistyksiä ja ihmisiä joilla on paras tietotaito ja kokemus, ja toteuttaa listaa sen mukaisesti. Tässä tapauksessa myös poikkeuslupamenettelyn tulisi olla oikeudenmukainen ja kohtuullinen, ja perustua edellämäinittuihin asioihin.
- Tätä hanketta helpompi ratkaisu olisi avata keskustelua edellämäinittujen yhdistysten ja kokemusta omaavien harrastajien kanssa, ja miettiä olisiko lajeja joiden pitäminen on perusteltua kieltää, nimenomaan hyvinvoinnin näkökulmasta. Toki tällaiset lajit ovat jo lähtökohtaisesti karsiutuneet, eikä sellaisia lajeja hankita, joiden elinolojen jäljitteleminen on kohtuuton järjestää vaikka resurssija olisikin. On hyvä muistaa, että harrastajat toimivat juurikin kohde-eläintensä hyvinvointi edellä.
- Mielestämme eläinlajien (ja niiden omistajien) eriarvoistaminen pelkästään lajin, rodun tai muun vastaavan ominaisuuden johdosta sotii perustuslain takaamaa kansalaisten yhdenvertaisuutta vastaan.
- 4. Positiivilistalla negatiivinen vaikutus Suomen talouteen
- Suomessa lemmikkiala on kansainvälisesti katsottuna erittäin korkealuokkaista. Meillä myyjät ovat usein ammattiopistoissa eläintenhoitajiksi / pieneläinhoitajiksi koulutettutuneita ja ammattitaitoisia, ja eläinten olot myymälöissä hyvät. Tämä kattaa niin nisäkkäät, linnut, kuin myös matelijat, sammakkoeläimet ja selkärangattomat. Yrittäjät toimivat viranomaisten valvonnassa ja alalla on ollut käytössä myös sertifikaattijärjestelmä (Eettisen eläinkaupan sertifiointi Eesp).
- Suomessa on n. 250 lemmikkialan liikettä, joissa n. 1000 työntekijää tekee vuosittain n. 1,5 miljoonaa työtuntia. Toteutuessaan positiivilista supistaisi eläinharrastajien mahdollisuutta hankkia toivomansa eläinlaji valvotusti toimivalta eläinalan yrittäjältä. Tämä vaikuttaisi suoraan lemmikkialan kannattavuuteen. Lemmikkialalta häviäisi satoja työpaikkoja ja valtava määrä osaamista ja neuvontaa.

- Lemmikkialan yrittäjien määrän vähentyminen ei kuitenkaan poistaisi harrastajien kiinnostusta eri lajeihin. Tämä veisi kaupan yksityissektorille, pois viranomaisvalvonnan piiristä. Tästä syntyisi paljon lieveilmiöitä. Pimeiltä markkinoilta ei tule verotuloja toiminnasta eikä palkoista, ostajan turvana ei olisi kuluttajansuojalakia, eläinten oloja, myyjän ammattitaitoa tai mitään muutakaan ei kyettäisi valvomaan lähellekään nykyisen järjestelmän tavoin.
- 5. Positiivisilla negatiivinen vaikutus eläinsuojelutyöhön
- Luonnoksessa mainitaan sivulla 234, 6 luku Eläinten tuonti ja luovutus 41 §, eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot. Pykälässä säädettäisiin eläimen luovuttajan tiedonantovelvollisuudesta. Juuri tämä on sitä työtä, jota lemmikkialan työntekijät tekevät, sillä työajasta valtaosa on asiakkaiden neuvontaa, eli parasta mahdollista ennaltaehkäisevää eläinsuojelutyötä. Lemmikkialan yrittäjien vähentyessä vähentyisi luotettavan tiedon lisäksi myös laadukkaiden hoitotuotteiden saatavuus. Tämä aiheuttaisi laskun eläinten yleiseen hyvinvointiin ja ennaltaehkäisevään eläinsuojelutyöhön.
- Seura- ja harrastuseläinten osalta tieteellistä ja kokemusperäistä tietoa löytyy paljon. Pitkällisen harrastustyön tuloksena harrastajilla oleva monen lajin ”geenipankki” häviäisi, mikäli lajien pitäminen seura- ja harrastuseläimenä ei enää olisi mahdollista. Tämä olisi erittäin valitettavaa etenkin niiden lajien osalta, joiden luonnolliset kannat ovat vakavasti uhattuina. Kasvatettujen eläinten saannin romahdus loisi sen sijaan oivallisen pohjan eläinten myymiseen pimeillä markkinoilla ja suoraan luonnosta tuotettuna.
- Eläinten myyntiä säätelevien CITES- ja EU-järjestelmien eteen tehty työ menisi osin hukkaan, mikäli pimeät markkinat valtaisivat alaa nyt toimivilta, valvotuilta yrittäjiltä.
- Lisäksi yksittäisten eläinten vieminen eläinlääkäriin olisi suuri kynnyks, mikäli laji ei olisi sallittujen eläinten listalla. Tämä olisi pahimmillaan kohtalokasta niille yksilöille, joille ei paljastumisen pelossa uskallettaisi hakea apua eläinsairauksien asiantuntijoilta, eläinlääkäreiltä.
- 6. Positiivisilla negatiivinen vaikutus ihmisten suhtautumiseen
- Eläinalaa tuntemattomien keskuudessa on ilmennyt käsitys siitä, että mitä vähemmän ihmisillä olisi eläimiä, sen vähemmän olisi eläinsuojeluongelmia. Asia on kuitenkin aivan päinvastoin.
- Ihmiset vastustavat tai pitävät yhdentekevänä kaikkea mikä on vierasta. Monien ensireaktio koppakuoriaiseen pihamaalla on polkea se hengiltä. Jos henkilöllä kuitenkin on esimerkiksi lemmikkikuoriainen, niin todennäköisesti pihalla oleva kuoriainen nostetaankin turvaan pusikkoon. Ihmisen asenne eläimiin ja koko luontoon muuttuu valtavasti lemmikkiharrastuksen (seura- ja harrastuseläimet) ansiosta. Tämän kaltaisten asenteiden muutoksien aikaansaaminen on erittäin tuloksellista eläinsuojelutyötä.
- Mitä useammalla ihmisellä on jokin lemmikkieläin ja sitä kautta parempi ja ymmärtäväisempi asenne eläimiin, sen parempi eläinsuojelun kannalta. Lasten on tärkeää saada oppia vastuuntuntoisiksi eläintä hoitamalla vanhempien opastuksella ja saada samalla kosketus luontoon ja eläimiin. Kun eläimet eivät ole vieraita, niin ne eivät ole yhdentekeviä. On tärkeää, että tulevaisuuden päätöksentekijöillä on omakohtaisia kokemuksia eläimistä, jotta hekin osaavat tehdä aikanaan viisaita päätöksiä myös eläinten kannalta.
- Jos unohdetaan koko lemmikkiharrastuksen tuoma positiivinen vaikutus ihmisten asenteisiin ja mielenterveyteen pyrkimyksellä tukahduttaa harrastuksen monipuolisuus ja samalla laajuus, tehdään vakava virhe eläinsuojelun kannalta. Eläinsuojelun lemmikkiongelmien eivät ole ns. eksoottisissa eläimissä. Useimmille ns. eksoottiselle eläimelle on helpompi luoda hyvät olosuhteet kuin esimerkiksi kissoille tai koirille. Ongelmat johtuvat erilaisista ihmisistä ja heidän resursseistaan, eivät eläinlajeista.
- 7. Luonnosta kerätyt (luonnonvaraiset) matelijat, sammakkoeläimet ja selkärangattomat
- Kuten kohdassa 5. todettiin, joidenkin lajien luonnonkannat ovat uhattuina ihmisen toimista johtuen, pahimpana elinympäristöjen tuhoaminen. Milloin otsikonmukaisia eläimiä on saatavilla niin, että niiden hankkiminen on laillista ja kansainvälisiä sopimuksia noudatetaan, tai ne on jo alkuperämaasta laillisesti tuotu toiseen maahan, ei niiden maahantuontia, hankkimista tai

omistamista tulisi täysin kieltää. Tämä tukisi kasvatuksessa monipuolista perimää ja auttaisi lajien säilyttämisessä.

- Painopiste, tavoitteet ja ihmisten valinnat kohdistuvat nimenomaan terraariokasvatteihin, joten Suomen oloissa tarve luonnosta kerätyille ei ole mittava, niin että siitä koituisi haittaa luonnonpopulaatioille.
- Luonnoksen sivulla 88, 8 § koskevassa selityksessä todetaan ”Luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamiseen liittyy usein hyvinvointihaittoja, koska eläimet eivät ole tottuneet vankeudessa elämiseen.” - tämä ei pidä paikkaansa mitä tulee otsikon mukaisiin eläimiin. Lajit jotka tulevat tällaisissa tilanteissa kyseeseen, sopeutuvat erittäin hyvin terraario-oloihin, koska niille luonnollisesti järjestetään elinoloja vastaavat olosuhteet.
- Suora maahantuonti alkuperämaasta voisi olla myös harkinnan- tai luvanvaraista.

SEY:

- Pidämme eläinlajien rajaamista positiivilistojen avulla erittäin kannatettavana asiana. Kannatamme myös sitä, että kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa rajataan selvästi nykyisestä suppeammaksi.
Tuotantoeläiminä tai tuotantotarkoituksiin tarhattavia muita eläinlajeja kuin nisäkkäitä ja lintuja ei ole lakiluonnoksessa rajattu. Mielestämme kaikista eläinlajeista, myös muista kuin nisäkkäistä ja linnuista, tulee luoda positiivilista. Seura- ja harrastuseläiminä pidettävistä eläimistä tulee luoda positiivilista valtioneuvoston asetuksella mahdollisimman pian.
10 §:n poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. Ehdotamme poikkeamismahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää, että ihmisten hallinnassa olevia lajeja rajoitetaan vain sellaisiin lajeihin, joille on mahdollista järjestää olennaiset käyttäytymistarpeet ja fysiologiset tarpeet turvaava hoito sekä saatavilla asianmukaista eläinlääkinnällistä apua. Neuvottelukunta on linjannut 2017, että positiivilistat ovat toimiva keino erityisesti seura- ja harrastuseläimenä pidettävien nisäkkäiden ja lintujen hyvinvoinnin edistämiseksi. Listauksen tarkoituksena on varmistaa, että mm. seura- ja harrastuseläiminä pidettäisiin vain sellaisia eläimiä, joiden pito voidaan järjestää lain edellyttämällä tavalla. Neuvottelukunta esittää seurattavaksi, riittääkö lain velvoite turvaamaan myös seura- ja harrastuseläinryhminä pidettävien muiden eläinryhmien hyvinvointia, vai onko positiivilistoja laajennettava muihinkin eläinryhmiin kuin nisäkkäisiin ja lintuihin.

Suomen Herppiharrastajat:

- Listaan kuuluvia ja kuulumattomia lajeja on lähes mahdotonta valvoa Suomen rajojen sisäpuolella. Lisäksi se nostaisi ylös terraarioeläimiin kohdistuvan eettisyyden. Lakiehdotuksen mukaisesti omistajat saisivat pitää EU:n luetteloon tai kansalliseen luetteloon kuuluvat harrastuseläimet niiden luonnolliseen kuolemaan saakka, mikäli laji on ollut omistuksessa ennen uuden lain voimaantuloa. Tämän jälkeen olisi varmistettava, että laji ei voisi esimerkiksi lisääntyä tai karata.
- Pelkästään käärmeet saattavat elää jopa yli 20 vuotta, kilpikonnista puhumattakaan, joissa esimerkiksi maakilpikonnat ovat erittäin pitkäikäisiä ja voivat saavuttaa liki 100 vuoden iän. Eli vaikka monia lajeja lisättäisiinkin lajilistalle vuonna 2023, on erittäin todennäköistä, että kyseisiä yksilöitä on lemmikeinä vielä vähintään kahden vuosikymmenenkin jälkeen. Täysikasvuisista matelijoista on myös miltei mahdotonta arvioida ikää, sillä kukaan ei pystyisi todentamaan onko kyseinen yksilö 5- vai 15-vuotias. On siis täysin mahdollista, että lajilistan/luvanvaraisen pidon jälkeen syntyy tai kuoriutuu uusia yksilöitä tai niitä salakuljetetaan maahan, eikä kenelläkään ole resursseja tätä täysin kontrolloida.

- Lisäksi matelijoiden lisääntymistä on välillä mahdotonta estää, sillä esimerkiksi käärmeet pystyvät säilöämään sisällään spermaa hedelmöityskypsänä jopa useita vuosia. On myös muistettava se, että osa käärmeistä on ovoviviparisia, eli ne hautovat munat sisällään ja synnyttävät ulos eläviä poikasia, joita voi kerralla tulla jopa 40 kappaletta. Pitäisikö tällöin kaikki poikaset lopettaa, varsinkin jos kyseessä on luonnossa jo uhanalainen eläinlaji?
- Harrastuksesta löytyy lisäksi partenogeneettisiä lajeja, jotka lisääntyvät luontaisesti ilman koiraspuolista kumppania. Jos partenogeneettinen laji lisätään positiivilistalle, niin kuinka oletetaan hoitajan pystyvän seuraamaan, ettei laji vahingossakaan lisääntyisi tai yksikään piilotettu muna jäisi löytymättä ja kuoriutumatta? Entä miten tässä tapauksessa toimittaisiin eläviä poikasia synnyttävien kohdalla?
- Lakiehdotuksessa useasti mainittu termi kesyeläimestä domestikoituneiden eläinten osalta on hyvin harhaanjohtava termi, jolla selkeästi erotetaan eksoottiset lemmikkieläimet kauemmas muista yleisimmin pidetyistä lemmikkieläimistä. Myös eksoottiset lemmikit tottuvat ihmisten läsnäoloon, sopeutuvat luonnonmukaisiin olosuhteisiin jäljitteleviin terraario-oloihinsa ja esimerkiksi erottavat oman omistajansa muista, monet lajit jopa jossain määrin kesyyntyvät. Kesyeläin on tästä syystä äärimmäisen kyseenalainen termi yleiskäytössä, jonka virallista käyttöönottoa vastustamme täysin.
- Yhdistys ei näe potentiaalisesti vaarallisten eläinten pidon kieltämistä suunniteltuun lajilistaan liittyen perusteltuna. Potentiaalisesti vaaralliset terraarioeläimet eivät ole koskaan aiheuttaneet Suomessa kuolemantapauksia (Liite 2.), ja niiden pitoon liittyvät mahdolliset riskit ovat hyvin harrastajien tiedossa. Myös yhdistykset ovat ottaneet riskit huomioon ohjeistuksissaan (esimerkiksi <http://www.herpetomania.fi/myrkyohjeistus.php>).
- Ymmärrämme, että potentiaalisesti vaaralliset eläinlajit aiheuttavat helposti ihmisissä pelkoa ja inhoa, mutta tämä ei saa olla syy niiden pidon rajoitukseen. Suomessa potentiaalisesti vaarallisten eläinlajien harrastajat rajoittuvat kokeneisiin, pitkän linjan harrastajiin ja asiantuntijoihin, jotka omalta osaltaan myös säätelevät sitä, kuka Suomessa voi tällaisen eläinlajin hankkia. Mikäli potentiaalisesti vaarallisten eläinlajien pitoon tulee rajoituksia, se tulee vaikeuttamaan nimenomaan näiden asiansa osaavien harrastajien eläintenpitoa, mutta kuten ylempänä jo mainitsimme, se ei tule estämään niiden hankkimista tai pitoa (Liite 3.).
- Yhdistyksemme pelkää, että rajoitukset ja mahdolliset kiellot tulevat sitä vastoin houkuttelemaan potentiaalisesti vaarallisten eläinten pariin ihmisiä väärin perustein, jolloin myös riskit kasvavat oleellisesti.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- On ilahduttavaa, että kaikki tällä hetkellä Suomessa kasvatettavat turkiseläimet on lisätty liitteessä 1 olevaan luetteloon. Turkisalan ollessa jatkuvasti julkisessa keskustelussa mukana ja joidenkin toimijoiden kritisoimana, on tärkeää, että positiivilistalla olevista tuotantoeläimistä ja näin koko alan olemassaolosta ei voida tehdä päätöksiä yksittäisen kansalaisen tai ryhmittymän mielipiteen mukaisesti ja yksinkertaisella virkamiespäätöksellä.
- On hyvä, että sallittujen tuotantoeläinten luettelo on hyvinvointilain liitteenä, jolloin sen muutoksista aina päättää eduskunta. On huomioitava, että tuotantoeläinten luettelostatus vaikuttaa kokonaisuun tuotantoeläinlinkeihin.

TEHVNK:

- Tuotantoeläimiksi sallittujen eläinlajien positiivilista on neuvottelukunnan mielestä hyvä periaate.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme eläinlajien rajaamista positiivilistojen avulla erittäin kannatettavana asiana. Kannatamme myös sitä, että kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa rajataan selvästi nykyisestä suppeammaksi.

- Tuotantoeläiminä tai tuotantotarkoituksiin tarhattavia muita eläinlajeja kuin nisäkkäitä ja lintuja ei ole lakiluonnoksessa rajattu. Mielestämme kaikista eläinlajeista, myös muista kuin nisäkkäistä ja linnuista, tulee luoda positiivilista. Seura- ja harrastuseläiminä pidettävistä eläimistä tulee luoda positiivilista valtioneuvoston asetuksella mahdollisimman pian.
- 10 §:n poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. Ehdotamme poikkeamismahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

Ähtärin eläinpuisto:

- Ähtärin eläinpuisto kannattaa esitystä, jossa asetuksella säädetään niistä eläinlajeista, joita voidaan pitää seura- ja harrastuseläiminä. Pykälä ei kuitenkaan rajoita eläinten tarhaamista suojelutarkoituksessa, mikä on tarkoituksenmukaista. Eläintarhojen lisäksi on myös yksityisiä toimijoita, jotka voivat olla mukana suojeluohjelmissa ja kasvattavat eläimiä suojelutarkoituksessa. Eläinten tarhakasvatus (ex situ suojelu) on joidenkin eläinlajien kannalta tärkeää, eikä tätä toimintaa pidä kieltää. Luonnollisesti olosuhteiden ja hoidon tulee olla tarhakasvatuksessa kullekin lajille soveltuvat.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Att ha en bestämd lista över vilka djur som kan hållas som produktionsdjur kan vara problematisk.

9 §

Eläinlajilistojen muuttaminen

Eläinlajilistoihin voidaan lisätä tai niistä voidaan poistaa eläinlaji sen pidosta kulloinkin saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon tai käytännön kokemukseen perustuen.

Ruokavirasto voi tehdä maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksia eläinlajilistojen muuttamiseksi omasta aloitteestaan tai sille tehtyjen hakemusten perusteella.

Luonnonvarakeskus antaa riippumatonta tieteellistä asiantuntija-apua eläinlajilistojen ajan-tasaisuuden arvioinnissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettun hakemuksen sisällöstä ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelys-tä.

Akvaarioseurat:

- 9 §: Eläinlajilistojen muuttaminen
- Yhdenvertaisuuden kannalta näemme haasteellisena, että tietyn eläinryhmän harrastajat joutuvat lajikohtaisesti vaatimaan listalle lisättäväksi jopa useita satoja eläinlajeja ja perustelemaan näitä vaatimuksia mahdollisesti tuomioistuinkäsittelyssä, kun toisiin eläinryhmiin ei kohdistu samanlaisia vaatimuksia. Tämä ei vastaa lakiluonnoksessa mainittua periaatetta yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä. Vähintään lisäykset listoihin tulisi tehdä ryhmittäin, perustuen esimerkiksi lajien maantieteellisesti läheisiin esiintymispaikkoihin, yhdenmukaisiin vesiolosuhteisiin, samantyyppisiin ruokailutapoihin ja samantapaiseen käyttäytymiseen, tai sukulaislajeihin, eikä keskittyä yksittäisten lajien lisäyksiin.
- Lajilistan laatimisen ja ylläpitämisen vaatima hallinnollisen työn ja asiantuntijatyön määrä on suuruusluokassaan kohtuuton listan alkuperäiseen tarkoitukseen nähden. Lista sallituista eläinlajeista ei ole soveltuva eikä tehokas eläinsuojelullisesta näkökulmasta akvaariokalojen suhteen.

Animalia:

- Katsomme, että uusien lajien lisäämiseen eläinlajilistoille tulisi suhtautua kriittisesti. Uusien eläinlajien lisäämisen eläinlajilistoille tulisi tapahtua vain poikkeuksellisista ja erittäin hyvin perustelluista syistä. Eläinlajilistojen muuttamista varten laadittujen hakemusten käsittelylle on laadittava tarkka ohjeistus. Pykälän perusteluissa mainitaan, että hakemuksia arvioidessa huomioidaan kokemusperäinen tieto eläinten pidosta. Tämän ei tule tarkoittaa sitä, että mikäli hakijalla on jo hoidossaan kyseessä olevan lajin eläimiä, se katsotaan hakemusta puoltavaksi seikaksi. Eläimiä ei saa hankkia ensin ja sen jälkeen vasta hakea niiden lisäystä listalle. Ruokavirastolle tulee taata riittävät resurssit eläinlajilistojen ylläpitoon.

Ruokavirasto:

- Sallittujen eläinlajien listoihin voitaisiin ehdotuksen mukaan lisätä tai niistä voitaisiin poistaa eläinlajin pidosta saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön tai käytännön kokemukseen perustuen. Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi tehdä maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksia eläinlajilistojen muuttamiseksi omasta aloitteestaan tai sille tehtyjen hakemusten perusteella. Ehdotuksia lajien lisäämiseksi tai poistamiseksi listoilta voisivat tehdä esimerkiksi yksittäiset kansalaiset tai muut sidosryhmät, Ruokavirasto ottaisi asian käsittelyyn hakemusasiaina ja antaisi hakijalle valituskelpoisen hallintopäätöksen. Tämän mahdollisuuden tarpeen katsotaan ilmeisesti johtuvan EU-tuomioistuimen tuomiossa C-219/07 asetetuista reunaehdoista sallittujen seura- ja harrastuseläinlajien rajoittamiselle listaamalla sallitut lajit. Reunaehdot koskevat rajoitusten syrjimättömyyttä ja perustumista tieteelliseen tietoon eläinten hyvinvoinnista. Tuomioistuimen ratkaisun mukaan käytössä tulisi lisäksi olla menettely, jossa kansalaiset voivat ehdottaa listalle lisättäväksi uusia lajeja ja epäamistilanteessa saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Lakiehdotuksessa mahdollisuus halutaan kuitenkin ulottaa koskemaan myös muita eläinlajilistoja sekä lajien lisäämistä että poistamista listoilta. Luonnonvarakeskus antaisi riippumatonta tieteellistä asiantuntija-apua lajilistojen ajantasaisuuden arvioinnissa. Ehdotetut velvoitteet eivät esityksen vaikutusten arvioinnin mukaan juurikaan lisäisi Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksessa toimivan Eläinten hyvinvointikeskuksen työmäärää ja resurssien tarvetta.
- Ruokavirasto pitää ehdotusta hyvin ongelmallisena ja epäselvänä. Pykälän sisältöä tulisikin vielä vakavasti harkita. Ruokavirasto toteaa, että pykälästä ja sen perusteluista ei käy selville, voisiko ministeriö omasta aloitteestaan ilman Ruokaviraston ehdotusta ryhtyä toimenpiteisiin lajilistojen muuttamiseksi, sillä muuttaminen edellyttää joka tapauksessa aina lainsäädäntöä. Pykälästä ja sen perusteluista ei myöskään käy selkeästi ilmi, missä vaiheessa valituskelpoinen hallintopäätös tehtäisiin; siinä vaiheessa, kun Ruokavirasto päättää ehdottaa tai olla ehdottamatta muutosta, vai siinä vaiheessa, kun ministeriössä tehdään päätös lajilistan muutosehdotuksesta, vai siinä vaiheessa, kun säädösmuutos hyväksytään tai hylätään. Hallintopäätöksen merkitys jää epäselväksi.
- Ruokavirasto kiinnittää huomiota myös siihen, että esityksessä mainittu EU-tuomioistuimen tuomio on varsin vanha. Julkinen mielipide on muuttunut ja tieteellinen tieto myös seura- ja harrastuseläinten pitämisestä on lisääntynyt tuomion antamisen jälkeen. Ruokavirasto ymmärtää kyseisessä tuomiossa esitetyt tarpeet rajoitusten syrjimättömyydestä ja perustumisesta tieteelliseen näyttöön sekä kansalaisten oikeussuojakeinoista. Ruokavirasto katsoo, että lainsäädännöllisissä asioissa Suomessa tarvittavan oikeussuojakeinon tarjoaa eduskunnan oikeusasiamies sekä oikeuskansleri, ei hallintotuomioistuin keinotekoisesti luodun täysin uudenlaisen hallintomenettelyn kautta.
- Ruokavirasto katsoo, että lajilistojen muuttamiseen liittyvien velvoitteiden ja selvitysten tulee olla osa normaalia säädösvalmistelua ja siten lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriön tehtävä, jossa Luonnonvarakeskus sekä Ruokavirasto voivat tarvittaessa omalla asiantuntemuksellaan olla avuksi, kuten nykyisinkin. Katsomme, että Ruokaviraston lisäksi myös kansalaisten ja järjestöjen tulee voida tehdä tarkoitettuja muutosehdotuksia suoraan ministeriölle, kuten nykyisinkin. Mikäli kansalainen tai järjestö epäilee tulleensa kohdelluksi syrjivästi taikka ministeriön tai eduskunnan toimien rikkovan muita sallittuja tavoitteitaan vastaan, se voi tehdä asiasta kantelun edellä mainituille oikeussuojaviranomaisille, kuten nykyisinkin. Toteamme vielä, että ehdotettu hakemusjärjestelmä

lisäisi huomattavasti normaalin lainsäätämisyjärjestyksen byrokratiaa ja olisi senkin vuoksi täysin väärään suuntaan vievä ja siten hallitusohjelman vastainen.

- Ruokavirasto korostaa vielä, että mikäli edellä mainitut velvoitteet kaikesta huolimatta säädetään Ruokaviraston tehtäviksi, tulee niiden organisoinnista laatia asianmukainen vaikutus- ja kustannusarvio, jolla varmistetaan, että Ruokavirastolla on riittävät resurssit tehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi. Arviossa tulee huomioida, että tällaisen uuden mahdollisuuden luominen saattaa mahdollistaa, ei ainoastaan runsaasti hakemuksia uusien tai listalta poistettujen eläinlajien lisäämiseksi, vaan myös runsaasti hakemuksia niiden poistamiseksi listoilta esimerkiksi eläinsuojelujärjestöjen ja yksittäisten aktiivisten kansalaisten toimesta. Pahimmassa tapauksessa yksi hakee eläinlajin lisäämistä listalle ja sen mahdollisesti tultua hyväksytyksi, toinen hakee saman eläinlajin poistamista listalta. Tätä edesauttaneen myös se, ettei edellä esitetysti 8 §:n perusteluissa ole riittävästi perusteltu miksi joitain nykyisin pidettäviä lajeja on poistettu lajilistoilta. Mahdollisten hakemusten runsauteen tulee vaikuttamaan luonnollisesti mahdollisuuden salliminen kaikkien listojen osalta, ei ainoastaan seura- ja harrastuseläinlajeja koskevan listan osalta sekä myös poistohakemusten salliminen. Katsomme, että tällainen hallinnollisen työmäärän lisääminen ei varmasti ole ollut edellä mainitun EU-tuomioistuimen tuomion tarkoitus taikka ajateltavissa ollut lopputulos.
- Sallittujen eläinlajien listoihin voitaisiin ehdotuksen mukaan lisätä tai niistä voitaisiin poistaa eläinlaji sen pidosta saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön tai käytännön kokemukseen perustuena. Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi tehdä maa- ja metsätalousministeriölle ehdotuksia eläinlajilistojen muuttamiseksi omasta aloitteestaan tai sille tehtyjen hakemusten perusteella. Ehdotuksia lajien lisäämiseksi tai poistamiseksi listoilta voisivat tehdä esimerkiksi yksittäiset kansalaiset tai muut sidosryhmät, Ruokavirasto ottaisi asian käsittelyyn hakemusasiana ja antaisi haki-jalle valituskelpoisen hallintopäätöksen. Tämän mahdollisuuden tarpeen katsotaan ilmeisesti johduttavan EU-tuomioistuimen tuomiossa C-219/07 asetetuista reunaehdoista sallittujen seura- ja harrastuseläinlajien rajoittamiselle listaamalla sallitut lajit. Reunaehdot koskevat rajoitusten syrjintätoimyyttä ja perustumista tieteelliseen tietoon eläinten hyvinvoinnista. Tuomioistuimen ratkaisun mukaan käytössä tulisi lisäksi olla menettely, jossa kansalaiset voivat ehdottaa listalle lisättäväksi uusia lajeja ja epäämistilanteessa saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Lakiehdotuksessa mahdollisuus halutaan kuitenkin ulottaa koskemaan myös muita eläinlajilistoja sekä lajien lisäämistä että poistamista listoilta. Luonnonvarakeskus antaisi riippumatonta tieteellistä asiantuntija-apua lajilistojen ajantasaisuuden arvioinnissa. Ehdotetut velvoitteet eivät esityksen vaikutusten arvioinnin mukaan juurikaan lisäisi Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksessa toimivan Eläinten hyvinvointikeskuksen työmäärää ja resurssien tarvetta.

10 §

Eläinlajilistasta poikkeaminen

Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan pitää muuta kuin eläin-lajilistaan kuuluvaa eläintä tai eläimiä. Lupa voidaan myöntää, jos eläimen tai eläinten pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää 8 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Luonnonvarakeskus antaa riippumatonta tieteellistä asiantuntija-apua sen arvioimisessa, täyttyvätkö 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen perusteet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä.

Animalia:

- Ehdotamme tämän pykälän poistamista. Eläinlajilistojen muuttamisen tulee pysyä maa- ja metsätalousministeriöllä, jotta poikkeusten myöntäminen pysyy yhtenäisenä ja tarkoin harkittuna.

EHK:

- Eläinlajilistojen muuttamisesta tarvitaan valtioneuvoston asetus, jossa annetaan tarkat säännökset muutoshakemuksen sisällöstä, vaadittavista perusteluista, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä. Ruokavirastolla tulisi olla myös mahdollisuus evätä hakemuksen käsittely ja tästä harkinnasta on myös säädettävä tarkemmin. Pykälän 9 ja 10 perusteluissa annetaan Ruokaviraston lisäksi tehtäviä Luonnonvarakeskuksessa sijaitsevalle Eläinten hyvinvointikeskukselle, jonka olemassaololle tai tehtäville ei kuitenkaan ole säädösperustaa.

HESY:

- Tämä poikkeuspykälä tulee poistaa eläinten hyvinvointilaista. Poikkeusten salliminen vesittää 8:n pykälän alkuperäisen ajatuksen.

LSSAVI:

- Oikeudesta poiketa eläinlajilistasta ei tulisi säätää lainkaan. Poikkeuslupamenettely aiheuttaa tarpeettomasti hallinnollista kuormaa luvan käsittelyssä Ruokavirastolle ja Luonnonvarakeskukselle ja ilmoitusmenettelyn kautta vielä aluehallintovirastoillekin. Lisäksi poikkeuslupamenettely voi asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan.

Ruokavirasto:

- Ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi myöntää poikkeusluvan, jolla voitaisiin yksittäistapauksessa tietyin edellytyksin sallia muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevaan lajiin kuuluvan eläimen tai eläinten pito tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä. Poikkeusluvan rajaaminen vain näihin kahteen lajilistaan ei nyt näy itse pykälätekstissä.
- Ruokavirasto katsoo, ettei menettelystä sallia yksittäistapauksissa muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevan lajin pito tulisi säätää lainkaan. Katsomme, että ainoastaan sellaista eläinlajia tulee voida pitää tuotanto-, seura- tai harrastuseläimenä, jonka osalta on tehty tarkka ja kattava arvio soveltuvuudesta kyseiseen pitomuotoon osana säädösvalmistelua. Yksittäisen kansalaisen tai elinkeinonharjoittajan toiveiden mukaan toimiminen ei vastaa laille asetettua tavoitetta lisätä eläinten kunnioitusta sekä sen taustalla olevaa ajatusta eläimen itseisarvosta. Lisäksi poikkeusluvan mahdollistaminen saattaa aiheuttaa arvaamattoman suuren hakemusten määrän, mikä edellyttäisi ehdottomasti lisäresurssien osoittamista Ruokavirastolle kuten pykälän 9 kohdalla on perusteltu.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläinlajilistasta poikkeamisen oikeudesta ei tulisi säätää. Poikkeuslupamenettely voi asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan ja aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista kuormaa asian käsittelyyn liittyvissä virastoissa.

11 §

Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista.

Lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla taikka muilla henkilöillä, joilla on valvonnassaan viittätoista vuotta nuorempi lapsi, on velvollisuus huolehtia siitä, ettei lapsi kohtelee eläimiä 13 §:n vastaisesti.

Animalia:

- Kannatamme pykälässä esitettyä ikärajaa ja vanhempien vastuun korostamista.

Atria, HKSCan, Snellman:

- 11 § ehdotetaan selkeytettäväksi muotoon ” Kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla taikka muilla henkilöillä, joilla on valvonnassaan kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi, on velvollisuus huolehtia siitä, ...”

EHK:

- On hyvä, että eläimestä huolehtimiseen on määritetty vähimmäisikäraja. Pykälässä olisi hyvä tuoda myös esiin eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää omistamansa eläimen tarpeista ja hoitovaatimuksista.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Ehdotetaan selkeytettäväksi muotoon ”Kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla taikka muilla henkilöillä, joilla on valvonnassaan kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi, on velvollisuus huolehtia siitä, ...”

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että pykälässä asetetaan vaatimus siitä, että kuuttatoista vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Vastuu alaikäisen omistajan eläinten hoidosta
- Eläintä ei saa luovuttaa alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta (11§). Vaikka lapsi voi olla erinomaisten kykenevä huolehtimaan eläimen päivittäisestä hoidosta ja huolenpidosta, vastuu lapsen omistaman eläimen hoidon kustannuksista ja valvontavelvollisuus tulee säilyä alaikäisen huoltajilla. Yli 15-vuotiaan lapsen tulee olla rikosoikeudellisesti vastuussa yhdessä huoltajiensa kanssa, mikäli eläimen hoito on puutteellista.

Eläinvihreät:

- On hyvä, että alle 16-vuotiaalle lapselle ei saa antaa yksin vastuuta eläinten hoidosta. Huomautamme, että sitäkin ongelmallisempaa on, että meillä jopa vain 11-vuotias lapsi saa käyttää tappavan vaarallista asetta eläinten ampumiseen. Ristiriita on pikaisesti korjattava säätämällä alaikärajasta myös metsästyksessä tapahtuvaan aseenkäyttöön ja eläinten tappamiseen. Mikäli 15-vuotiaalla ei ole riittäviä valmiuksia olla yksin vastuussa eläimen hoidosta, vielä vähemmän hänellä on kypsyyttä käyttää asetta ja ottaa vastuuta eläimen tappamisesta.

ESAVI:

- Eläimistä yksin vastuussa olevalle henkilölle tulisi selkeyden vuoksi säätää yksi ikäraja. Myös vajaavaltaisen henkilön vastuukysymys tulisi tässä yhteydessä huomioida.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Pidämme tärkeänä, että laissa erikseen mainitaan, ettei alle kuusitoistavuotias saa olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Tärkeä kirjaus on myös aikuisen vastuu siitä, ettei lapsi kohtele eläintä 13§ vastaisesti. Tämän pykälän avulla voidaan korostaa sitä, että eläin ei ole lelu.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälän mukaan alle 16-vuotias ei voisi yksin vastata eläimestä. Tämä selkeyttää valvontaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alle 15-vuotiaan lapsen huoltajan valvontavelvoitteesta. Tämä jättää aukon valvonnassa 15- ja 16-ikävuoden välille ja lakia tulisi johdonmukaistaa.
- Laki jättää myös aukon yli 18 vuotiaiden vajaavaltaisiksi julistettujen osalta.
- Laista tulisi selkeämmin käydä ilmi myös Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä H4078/2021 todettu vastuu eläimen hoidosta. Kyseisessä päätöksessä todettiin, että eläimen omistaja on vastuussa eläimen hyvinvoinnista ja hyvästä kohtelusta myös silloin, kun eläin on luovutettu toisen henkilön hoidettavaksi. Eläimen omistajan on tuolloin pyrittävä varmistamaan, että eläintä kohdellaan asianmukaisesti hoidon aikana. Mikäli näin ei tapahdu, eläimen omistajan on kyettävä riittävän

selvästi osoittamaan, ettei ole ollut ennalta arvattavissa, että eläintä hoitava henkilö kohtelisi eläintä eläinsuojelulain vastaisesti.

HESY:

- Kannatamme pykälässä ehdotettuja ikärajoja. Selkeyden vuoksi pykälään on lisättävä, että alle 16-vuotiaan vanhemmille säädetyin valvontavelvoitteen laiminlyöminen johtaa 109:n §:n rangaistussäännöksen soveltamiseen. Jos alle 16-vuotias lapsi kohtelee eläintä hyvinvointimääräysten vastaisesti valvonnan laiminlyönnin seurauksena, lapsen vanhemmat voivat syyllistyä eläinsuojelurikkomukseen. Asia ei tule riittävän selkeästi esille lain 109 pykälästä.

LSSAVI:

- Vastuukärajana eläinten hyvinvoinnista tulisi olla yksi ikäraja kaikissa tapauksissa. Ikärajana tulisi olla joko rikosoikeudellisen vastuun ikäraja (nykyään 15 vuotta) tai täysi-ikäisyys (nykyään 18 vuotta).

SEEL ry:

- Mikäli lista sallituista tai kielletyistä eläinlajeista toteutuu, arvostamme niin mahdollisuutta listojen muuttamiseen (9 §), kuin poikkeusluvan mahdollisuutta. Mielestämme tällaisissa tilanteissa Ruokaviraston ja Luonnonvarakeskuksen tulisi tehdä yhteistyötä SEELin ja sen jäsenyhdistysten kanssa, milloin heidän erityisosaamisensa ja kokemuksensa edesauttavat oikeuden- ja totuudenmukaisen päätöksen tekemisessä, eikä edellämainittujen virastojen henkilökunnalla ole asiantuntemusta kyseisistä lajeista.

SEY:

- Pidämme ehdotettujen ikärajojen asettamista kannatettavana asiana. Pykälässä tulisi myös tuoda esiin viranomaisten neuvontavelvollisuuden ohella eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää ikärajojen määrittelystä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälän ensimmäisen momentin mukaan 16 vuotta nuorempi lapsi ei voi olla yksin vastuussa eläimen hyvinvoinnista. Toisen momentin mukaan alle 15-vuotiaan lapsen huoltajilla on vastuu varmistaa, ettei lapsi kohtele eläintä 13 §:ssä kielletyllä tavalla. Pykälästä jää epäselväksi, kuka on vastuussa 15-vuotiaan eläimistä. Tämä tulisi selittää ainakin perusteluissa. Pykälässä ei mainita mitään siitäkään, kuka on vastuussa yli 18-vuotiaiden vajaavaltaisten henkilöiden eläimistä.

Suomen eläinten kouluttajat:

- Kannatamme ehdotusta aikuisten ihmisten korostetusta vastuusta lasten ja eläinten välisen vuorovaikutuksen valvomiseen. Olisi perusteltua, että alle viittatoista vuotta nuoremman lapsen vanhemmalla, huoltajalla tai valvojalla tulisi olla kyky ohjata lasta valitsemaan myös eläimen hyvinvointia edistäviä toimintatapoja.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä, että pykälässä on selkeästi määritelty vastuut ja ikärajat vastuulle eläimen hyvinvoinnista ja eläimen luovuttamisesta.
- Koiran hyvinvoinnille olisi tärkeää, että viranomaisten neuvontavelvollisuuden lisäksi pykälään kirjattaisiin eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää eläimen hyvästä huolenpidosta

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Vanhemmat ovat vastuussa alaikäisistä lapsistaan, joten tämä lain kohta vaikuttaa turhalta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Vastuukärajä eläinten hyvinvoinnista tulisi olla yksi ikäraja kaikissa tapauksissa. Ikärajana tulisi olla joko rikosoikeudellisen vastuun ikäraja tai täysi-ikäisyys, jotta eläinten hyvinvoinnista vastuussa oleva henkilö olisi aina selvitetävissä.

TEHVNK:

- Hyvää on myös se, että alle 16-vuotias ei voi yksin vastata eläimestä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme ehdotettujen ikärajojen asettamista kannatettavana asiana.
- Pykälässä tulisi myös tuoda esiin viranomaisten neuvontavelvollisuuden ohella eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää.

3 luku Eläinten kohtelu

12 §

Kohtelun yleiset vaatimukset

Eläintä on kohdeltava rauhallisesti. Eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajityypillistä käyttäytymistä.

Eläin on totutettava käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin, jos se on pidettävän eläinlajin ja eläinten pitomuodon kannalta tarkoituksenmukaista. Jos eläin ei ole totunut käsittelyyn, tämä on otettava huomioon eläintä käsiteltäessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten käsittelystä sekä käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin totuttamisesta.

Animalia:

- Nyt voimassa olevassa eläinsuojeluasetuksessa on muotoilu: "Eläintä on kohdeltava rauhallisesti eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää." Ehdotamme, että sama muotoilu säilytetään tämän pykälän ensimmäisessä lauseessa. Mielestämme on tarpeellista korostaa pelottelun ja kiihdyttämisen olevan kiellettyä jo lakitekstissä eikä pelkästään perusteluissa.
- Pykälässä on hyvää se, että siihen on lisätty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin sekä se, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajityypillistä käyttäytymistä.
- Pykälään tulisi lisätä momentti, jossa korostetaan, että eläimen kouluttamisessa tulee pyrkiä palkitsemaan eläintä halutusta käytöksestä ja välttämään eläimen rankaisemista. Kuten lain perusteluissakin mainitaan, saavutetaan eläinten koulutuksessa parempia tuloksia palkitsemalla eläin toivotusta käyttäytymisestä. Halutun käyttäytymisen vahvistamiseen perustuvat koulutusmenetelmät parantavat tutkitusti myös eläinten hyvinvointia.
- Pykälään tulisi myös lisätä, että vieroitettaessa jälkeläisiä emostaan, olisi se tehtävä niin ja sellaisena ajankohtana, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa molemmille osapuolille.

Atria, HKScan, Snellman:

- 12§ muotoilu on lain tarkoituksen toteutumisen kannalta erittäin tärkeä, hyvä ja onnistunut.

EHK:

- Pykälän perusteluissa mainittu positiivisen vahvistamisen suosiminen eläinten käsittelyssä sekä pykälässä esitetty lajityypillisen käyttäytymisen huomioiminen ovat tervetulleita edistysaskelia eläinten kohtelun säädöksiin. On myös hyvä, että eläinten totuttaminen pito- olosuhteisiin on huomioitu pykälässä.
- Eläimen kohtelusta lisääntymisen yhteydessä tulisi myös mainita. Eläimen saadessa jälkeläisiä, vieroitus pitää hoitaa niin, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Emolle on annettava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Muotoilu on lain tarkoituksen toteutumisen kannalta erittäin tärkeä, hyvä ja onnistunut.

Eläinoikeuspuolue:

- Pidämme hyvänä 12 §:n lähtökohtia eläimen käsittelystä.

Eläinsuojeluasiamies:

- Uusi vaatimus eläinten totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin on tervetullut. On myös kannatettavaa, että eläimen tottumattomuus käsittelyyn tulisi ottaa huomioon eläintä käsiteltäessä. On hyvä, että perusteluissa mainitaan, että toisia eläimiä käytettäessä eläinten käsittelyssä ja koulutuksessa tulisi huolehtia, että eläimet eivät aiheuta toisilleen tarpeetonta pelkoa tai muuta kärsimystä.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Seura – ja harrastuseläimen on oltava ihmiselle kesy
- Eläinten kohtelun erityiset vaatimukset (12§) veloitetaan hoidossa olevien eläinten totuttamisesta ihmiseen ja hoitoympäristöön. Eläimiä on käsiteltävä rauhallisesti. Ihmisen hoidossa oleville eläimille on annettava riittävä mahdollisuus tutustua hoitajiinsa ja hoitoympäristöön. Hoitajien vaihtuvuutta tulee pyrkiä välttämään erityisesti arkojen tai luonnonvaraisten eläinten hoidossa. Seura- ja harrastus- eläiminä pidettävien eläinten poikasten sosiaalistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Poikasia on käsiteltävä päivittäin eläinlajikohtaisen sosiaalistumiskauden aikana. Jalostuksessa on kiinnitettävä huomiota eläinten luonteeseen, eikä huomattavan arkoja eläimiä tulisi lainkaan lisääntyttää.
- Tuotannossa suosittava ihmisille kesyjä eläinlajeja ja -yksilöitä
- Eläinten kohtelun erityiset vaatimukset (12§) veloitetaan hoidossa olevien eläinten totuttamisesta ihmiseen ja hoitoympäristöön. Eläimiä on käsiteltävä rauhallisesti. Ihmisen hoidossa oleville eläimille on annettava riittävä mahdollisuus tutustua hoitajiinsa ja hoitoympäristöön. Hoitajien vaihtuvuutta tulee pyrkiä välttämään erityisesti arkojen eläinten hoidossa. Jalostuksessa on kiinnitettävä huomiota eläinten luonteeseen, eikä huomattavan arkoja eläimiä tulisi lainkaan lisääntyttää.
- Luonnonvaraisten eläinten poikasten rutiinomainen letkuruokkiminen on kiellettävä muuna kuin eläinlääkäriin suorittamana toimenpiteenä (24§)

ETT:

- 12–13 § Säädökset eläinten kohtelusta ovat hyviä sellaisenaan. Eläinten kokemaa kohtelua voidaan arvioida määrittelemällä eläimen reaktiota ihmistä kohtaan. Tämä arviointi sisältyy mm. Sikaloiden terveysluokitusterekisteri Sikavan terveydenhuoltokäyntiin, joka tehdään sikaloihin useamman kerran vuodessa.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Rauhallinen kohtelu, lajinnukaisen käytöksen hyödyntäminen ja totuttaminen ovat erinomaisia kirjauksia. Positiivinen vahvistaminen tulee mainita myös tässä kohdassa ensisijaisena toimintatapana.
- Lakiehdotuksessa on kirjattu hyvin myös se, että käsittelyyn tottumattomuus tulee huomioida käsittelyssä.
- Tämän pykälän tulisi myös varmistaa, että vieroituksesta aiheutuu emolle ja jälkeläiselle mahdollisimman vähän haittaa. Eläinlajikohtaiset hyvät toimintatavat tulisi määritellä tarkasti asetuksessa.
- Nuorten eläinten sosiaalistamisella on merkittävä vaikutus eläimen kokonaisyhyvinvointiin, joten sen tärkeyttä tulee korostaa.

HESY:

- Pykälään on lisättävä maininta, että eläimen käsittelyssä on käytettävä etusijassa eläinlähöisiä ja positiiviseen vahvistamiseen pohjautuvia menetelmiä. Pykälän 2 momenttiin tehty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin on kannatettava.
- Pykälään on erikseen lisättävä omistajan ja/tai kasvattajan velvollisuus sosiaalistaa koiran- ja kissanpennut, sillä puutteellinen sosiaalistaminen aiheuttaa nyky-yhteiskunnassa elävien eläinten hyvinvoinnille suurta haittaa. Lisäksi pykälään on lisättävä, että eläimen jälkeläistä ei saa vieroittaa emostaan ennen laji- ja rotukohtaista suositusikää.

HY ELTDK:

- Pykälän perusteluissa esitetään, että jos eläinten käsittelyssä ja koulutuksessa käytetään apuna toisia eläimiä, kuten paimentavia koiria lampaiden käsittelyssä tai lampaita paimentavien koirien koulutuksessa, olisi huolehdittava siitä, että eläimet eivät aiheuta toisilleen tarpeetonta pelkoa tai muuta kärsimystä. Tämä on kannatettavaa.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Ensimmäisen momentin aloitus tulee säilyttää samana kuin se on eläinsuojelulaissa: ”Eläintä on kohdeltava rauhallisesti eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella eikä kiihdyttää”. Tällainen suora kieltö on helposti ymmärrettävä ohje kaikille.
- Pykälän ensimmäisen momentin loppuun tulee lisätä selkeästi ”Eläimen koulutuksen tulee perustua palkitsemiseen, ei rankaisuun.” Toivotusta käytöksestä palkitseminen johtaa parempiin tuloksiin eikä aiheuta eläimelle haittoja. Ei-toivotusta käytöksestä rankaiseminen sen sijaan on vanhentunut, julma ja huonoja tuloksia tuottava tapa opettaa eläimiä. Palkitseminen on kaikille eläinlajeille sopiva koulutusmenetelmä, rankaisu kaikille eläinlajeille sopimaton menettelytapa.
- Eläinten koulutusneuvoja ja -palveluja kaupallisesti, laajasti tai julkisesti tarjoavan henkilön tulee olla pätevätoinyt kyseisen lajin käsittelijäksi ja kouluttajaksi. Pätevyys tulee todistaa eläinten kouluttajan tutkinnolla.
- Pykälässä on erittäin hyvää se, että siihen on lisätty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin. Tällainen totuttaminen edellyttää ensisijaisesti oikean asennoitumisen omaksumista ja tietoa ja oppimista eläinten kanssa toimivilta. Käsittelyyn kouluttamisesta ei synny merkittäviä tuotantokuluja, vaan eläinten hyvinvointia voidaan kehittää oikeilla rutiineilla ja eläintilojen suunnittelulla.
- Kaikkia ihmisen hallinnassa olevia eläimiä, myös poroja, on myös totutettava ihmisen käsittelyyn riittävästi, jotta niitä voidaan ottaa kiinni, hoitaa ja tarhata. Porojen kohdalla jopa kiinnipitomyöpatia on mahdollinen.

LSSAVI:

- Sellaisia eläimiä, jotka eivät sopeudu ihmisen huostassa olemiseen ei Lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 49/1992) mukaan saa pitää lainkaan lemmikkinä.

Sen 4 artiklan 2 kohdan mukaan henkilö, joka pitää lemmikkieläintä tai huolehtii siitä, järjestää sille tilan, hoidon ja huomion lajin ja rodun perusteella eläimen etologisten tarpeiden mukaisesti ja erityisesti a) antaa eläimelle riittävästi sopivaa ruokaa ja vettä, b) antaa riittävästi tilaisuuksia liikuntaan, c) ryhtyy kohtuullisiin toimiin eläimen karkaamisen estämiseksi. Saman artiklan 3 kohdan mukaan eläintä ei saa pitää lemmikkinä, jos näiden ehtojen täyttämistä huolimatta eläin ei sopeudu ihmisen huostassa olemiseen. Perusteluissa tulisi mainita erityisesti villiintyneiden aikuisten kissojen kesyttämisyrietykset. Lisäksi tulisi säätää erikseen, että luonnonvaraista eläintä on yleisesti ja erityisesti loukkaantuneen eläimen hoidon yhteydessä käsiteltävä siten, että se ei tarpeettomasti kesyynny, jotta sen palauttaminen luontoon voisi olla mahdollista.

SEY:

- Pykälään tulee lisätä, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on ensisijaisesti hyödynnettävä eläimen lajityypillisen käyttäytymisen ohella positiivista vahvistamista. Pidämme kuitenkin hyvänä, että positiivisen vahvistamisen suosimiseen kannustetaan lain 13 § perusteluissa.
- Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, on vieroituksesta huolehdittava siten ja siinä iässä, että vieroituksesta aiheutuu sekä emon että jälkeläisten hyvinvoinnille mahdollisimman vähän haittaa. Emolla on oltava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltään niiden hoitamisen lomassa, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta oleellista.
- Pidämme hyvänä momenttiin 2 kirjattua uutta vaatimusta eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin.

SHEHVNK:

- Kiitämme HE perustelussa mainittua positiivisen vahvistamisen suosimista eläinten käsittelyssä sekä pykälässä mainittuja lajityypillisen käyttäytymisen huomioimista. Kiitämme myös vaatimuksesta totuttaa eläimet pito-olosuhteisiin.
- Neuvottelukunta pyytää tarkentamaan lain perusteluihin, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, vieroitus pitää hoitaa niin, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Emolle on annettava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista. Vastaavasti lajeilla, joiden hyvinvoinnin kannalta emo-poikas-suhde on tärkeä, on suhteen toteutuminen pyrittävä takaamaan.

Suomen eläintenkouluttajat:

- Yhdistys kiittää rauhallisen kohtelun painottamista. Lain pitäisi velvoittaa eläinten hyvän kohteluun ja eläimen hyvinvointia edistäviin toimintatapoihin yleisesti kaikessa hoidossa, koulutuksessa ja käsittelyssä. Yhdistys katsoo, että olisikin loogista kirjata velvoitus käyttää koulutuksessa eläimen halutun käyttäytymisen vahvistamista (kuten palkitseminen ja lievän epämukavuuden poisto) lajityypillisen käyttäytymisen hyödyntämisen lisäksi. Haluttua käytöstä vahvistamalla koulutetut eläimet oppivat tutkimusten mukaan parhaiten ja niiden psyykkisen tai fyysisen hyvinvoinnin heikkeneminen koulutuksen vuoksi saadaan minimoitua. Palkitsemalla kouluttaminen voi tutkitusti myös lisätä eläimen hyvinvointia. Kouluttamisesta on luovuttava, jos sitä ei voida tehdä ilman pelon tai kärsimyksen aiheuttamista. Pelkästään kurissa pitämisen tai tarpeettoman pelottelun kieltämisen sijaan olisi edistyksellistä kirjata positiivisia tapoja kohti aktiivista hyvinvoinnin edistämistä.

Suomen Kennelliitto:

- Hyvä, että pykälässä tuodaan esille rauhallista ja lajinomaista käyttäytymistä hyödyntävää kohtelua. Samaa tulisi soveltaa myös koiran koulutuksessa.
- Kannatamme vaatimusta eläimen totuttamiseksi käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Erittäin yleinen teksti, jossa ei ole kytkeä käytäntöön mikä on sallittua ja mikä ei.

- Miten pysytellä rauhallisena esim. tilanteessa, jossa koirat tai koiralauma ottaa yhteen ja käsittelee toisiaan ”kovakouraisesti”. Toisinaan hoitajan tai omistajan on toimittava nopeasti ja keskeytettävä eläimen aiheet räväkästi suurempien vahinkojen estämiseksi ja muiden eläinten suojelemiseksi.
- Tuntuu kohtuuttomalta, että maltin menettäminen eläimen kanssa olisi rikos.

TEHVNK:

- Neuvottelukunta pitää hyvänä myös hoitajan osaamiseen liittyvää kirjausta, että hoidossa oleva eläin on totutettava käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälään tulee lisätä, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on ensisijaisesti hyödynnettävä eläimen lajityypillisen käyttäytymisen ohella positiivista vahvistamista. Pidämme kuitenkin hyvänä, että positiivisen vahvistamisen suosimiseen kannustetaan lain 13 § perusteluissa.
- Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, on vieroituksesta huolehdittava siten ja siinä iässä, että vieroituksesta aiheutuu sekä emon että jälkeläisten hyvinvoinnille mahdollisimman vähän haittaa. Emolla on oltava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltään niiden hoitamisen lomassa, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta oleellista.
- Pidämme hyvänä momenttiin 2 kirjattua uutta vaatimusta eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin.

Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Sellaisia eläimiä, jotka eivät sopeudu ihmisen huostassa olemiseen ei pitäisi saada lainkaan pitää. Lemmikkieläinten suojelua koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (SopS 49/1992) mukaan eläintä ei saa pitää lemmikkinä, jos eläin ei sopivasta ruokinnasta ja juotosta, riittävästä liikunnasta ja karkaamisen estämisestä huolimatta sopeudu ihmisen huostassa olemiseen.
- Erityisesti villiintyneiden aikuisten kissojen pakolla kesyttäminen tulisi mainita esimerkkinä toiminnasta, joka ei ole sallittua. Lisäksi tulisi säätää erikseen, että luonnonvaraista eläintä tulisi käsitellä niin ettei se kesy tarpeettomasti. Tämä sen vuoksi, että eläin voitaisiin esimerkiksi hoidon päätyttyä palauttaa luontoon.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulisi lisätä kohta, jossa sanotaan, että eläimen kouluttamisessa tulee pyrkiä palkitsemaan eläintä halutusta käytöksestä ja välttämään eläimen rankaisemista. Eläinten koulutuksessa saadaan parhaiten tuloksia palkitsemalla eläin toivotusta käyttäytymisestä. Halutun käyttäytymisen vahvistamiseen perustuvat koulutusmenetelmät lisäävät myös eläinten hyvinvointia.
-
- Pykälään tulisi myös lisätä, että vieroitettaessa jälkeläisiä emostaan, olisi se tehtävä niin ja sellaisena ajankohtana, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa molemmille osapuolille.

13 §

Kielletty kohtelu

Eläintä ei saa käsitellä tai kouluttaa kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla.

Eläintä ei saa rasittaa liikaa eikä pitää kohtuuttoman ankarassa kurissa. Eläimen koulutus- sessa ja käytössä on otettava huomioon eläimen osaamistaso ja suorituskyky. Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä.

Eläintä ei saa tarpeettomasti vahingoittaa. Eläimen tarpeettomana vahingoittamisena ei pidetä koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä, joihin tehtävän luonteen vuoksi liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta.

Eläintä ei saa värjätä sen ulkonäön muuttamiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä on pidettävä eläinten kiellettyinä kohteluna.

Animalia:

- Pykälään tulisi lisätä, että eläinten käyttäminen kohde-eläiminä sellaisissa harrastuksissa, jotka voivat aiheuttaa kohde-eläimelle huomattavaa fyysistä ja psyykkistä haittaa, on kiellettyä. Tällaista ovat esimerkiksi luolakoirakokeet, joissa koirat pääsevät ajamaan tarhattuja kettuja.
- Mikäli kieltoa ei kirjata lakiin, tulisi lakiin lisätä, että varsinaisten kilpailuiden lisäksi tällaisen lajin harjoituksissa on oltava paikalla valvova eläinlääkäri ja lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Laissa on vaadittava kohde-eläimille sellaiset olosuhteet, että niiden elämä kokeiden ja harjoitusten välissä täyttää lajityypilliset tarpeet ja eläinten hyvinvointi on mahdollisimman korkealla tasolla. Näiden kohde-eläinten pitämisen tulee olla luvanvaraista, jotta valvontaviranomainen voi tarkastaa eläinten pito-olosuhteet.
- Pidämme hyvänä, että kielletty kohtelu on määritelty varsin tarkasti perusteluissa. Perusteluihin tulisi kuitenkin lisätä esimerkkejä kielletystä kohtelusta. Tällaiseksi olisi määriteltävä esimerkiksi koiran ns. hapettaminen, jossa kiristytävä kaulapanta asetetaan koiran hengitysteiden kohdalle niin, että koiralle aiheutetaan tukehtumisen tunne sekä muut vastaavat eläimille tarpeetonta kärsimystä aiheuttavat kohtelutavat.
- Pidämme hyvänä, että pykälän perusteluissa korostetaan palkitsemalla kouluttamisen etuja ja sen ensisijaisuutta. Tämä tulisi kuitenkin kirjata myös lakitasolle, pykälään 12.
- Kannatamme eläinten värjäämisen kieltoa pykälässä.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- Asetuksella voitaisiin kieltää myös esimerkiksi eläinsuojeluasetuksen 14
- §:ssä tarkoitettuja toimintatapoja, kuten elävien selkärankaisten eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille.
- Joka tapauksessa elävien selkärangattomien eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille tulisi edelleen olla sallittua.

EHK:

- Eläimen itseisarvoa loukkaavien toimenpiteiden, kuten turkin värjäämisen, kieltä on tervetullut.
- Eläimen itseisarvon kunnioittamisen nimissä kilpailut, joissa pyritään tappamaan mahdollisimman monta eläinyksilöä tietyssä ajassa, tulisi kieltää.
- Voimassa olevan lain kohta, jonka mukaan 'eläintä on kohdeltava rauhallisesti, eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.' olisi hyvä, konkreettinen lisäys uuteenkin lakiin.
- Tässä yhteydessä on tarpeen kiinnittää huomiota myös elävien kohde-eläinten kohteluun harrastustoiminnassa, kuten luolakoira- ja paimennuskokeissa. Jos toiminnasta on syytä epäillä aiheutuvan kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa, kohde-eläimen käyttö tulee korvata jollain muulla vaihtoehdolla. Testitilanteita varten voidaan kehittää rodunomaisia taipumuksia testaavia testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä.
- Jos elävien kohde-eläinten käyttö kuitenkin sallitaan, tulee niiden hyvinvointiin, lepoaikoihin ja pito-olosuhteisiin kiinnittää erityistä huomiota ja käyttää vaihtoehtoisia menetelmiä aina, kun se on mahdollista. Koiran ja kohde-eläimen joutuminen suoraan fyysiseen kontaktiin on aukottomasti

estettävä. Harjoituksiin, testeihin ja kokeisiin, joissa kohde-eläimelle voi aiheutua fyysistä tai psyykkistä haittaa, on suhtauduttava kriittisesti, ja haitat on pyrittävä ennakoimaan ja estämään.

- Valvovan eläinlääkärin läsnäoloa on edellytettävä sellaisissa lajeissa tai harjoituksissa, joissa kohde-eläimelle tai testattavalle eläimelle voi aiheutua merkittävää haittaa. Laissa tai asetuksessa on säädettävä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Jokaisesta kilpailusta ja kokeesta tulee ilmoittaa erikseen.
- Kohde-eläimille on taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä mielekästä ja hyvinvointi voidaan turvata. Esimerkiksi harjoituskettuja ei tule voida pitää turkistarhamaisissa olosuhteissa vuosien ajan, eikä niiden pito-olosuhteisiin tule soveltaa turkiseläinten pito-olosuhteita koskevaa lainsäädäntöä.

Eläinoikeuspuolue:

- 13 §:ssä kiellettävään kohteluun tulisi lisätä eläimen käyttö harrastustoiminnassa siten, että sen terveys tai hyvinvointi vaarantuu. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset kohde-eläinkäytännöt metsästyskoirien harjoittamisessa. Edellytämme, että pyydystä ja päästä -kalastus kielletään yksiselitteisesti tämän pykälän alla.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälässä ei mainita joitain sellaisia kieltoja, jotka mainitaan nykyisen eläinsuojeluasetuksen 12 §:ssä. Nämä kiellot mainitaan vain pykälän perusteluissa. Kyseiset kiellot tulisi kuitenkin nostaa lakitekstiin. Pykälässä tulisi eläinsuojeluasetuksen 12 §:n tavoin olla kirjaus, että eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä. Asian mainitsemista perusteluissa ei voi pitää riittävänä. Eläimen väkivaltaisen kohtelun, potkimisen ja lyömisen kieltä tulisi myös mainita lakitekstissä, ei vain perusteluissa. Eläinsuojeluasetuksen 12 §:ssä kielletään eläinten väkivaltainen käsittely, potkiminen ja lyöminen eläintä vahingoittavalla välineellä.
- Pidän hyvänä sitä, että perusteluissa tuodaan esiin positiivisen vahvistaminen suosiminen. Eläimen värjäämisen kieltä sen ulkonäön muuttamiseksi on kannatettava.
- Kohde-eläinten kohtelua harrastustoiminnassa, kuten luolakoira- ja paimennuskokeissa, tulee säädellä nykyistä tarkemmin. Jos toiminta aiheuttaa kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa, kohde-eläimen käyttö tulee korvata jollain muulla vaihtoehdolla. Testitilanteita varten voidaan kehittää rodunomaisia taipumuksia testaavia testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä. Kohde-eläimille on taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden hyvinvointi voidaan turvata. Esimerkiksi harjoituskettuihin ei tule soveltaa turkiseläimille asetettuja vaatimuksia, sillä ne voivat elää turkistarhamaisissa olosuhteissa vuosien ajan. Luolakoirien taipumuskokeissa käytetyistä ketuista olen lausunut tarkemmin pykälissä 43 ja 44.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläimen kielletty kohtelu (13§) tarpeettomasti on kiellettävä kaikissa tilanteissa. Kovaotteisuus on hyvä- väk-syttävä vain tilanteissa, joissa se on ainoa keino pelastaa eläin loukkaantumiselta. Koiraharrastuksissa on kiellettävä ne lajit, joiden kouluttamisessa koiraan kohdistuu kohtuutonta pakottamista tai väkivaltaa. On pohdittava, tulisiko nykyinen suojelukoulutus sallia vain viranomaistoiminnassa käytettävälle koirille.
- Kipua aiheuttavat toimenpiteet eläimen ulkonäön muuttamiseksi ilman eläinlääketieteellistä syytä on esitetty kiellettäväksi. Kilpailuissa ei saa käyttää yksilöitä, joille on tehty kielletty toimenpide.

Eläinvihreät:

- Positiivista on, että kiellettyyn kohteluun on lisätty eläinten värjäminen sekä kovakouraiset koulutusmenetelmät. Mielestämme tässäkin olisi syytä tarkentaa mitä tarkoitetaan "tarpeettomalla

ktivulla ja kärsimyksellä”. Nyt laki monilta osin mahdollistaa täysin tarpeettoman kärsimyksen eläimille vailla perustetta.

- Koira- ja muissa eläinharrastuksissa / -työtehtävissä on kiellettävä ne lajit, joiden kouluttamisessa eläimeen kohdistuu pakottamista tai väkivaltaa. Suojelukoulutuksen antaminen pitää rajata vain viranomaistoiminnassa käytettäville koirille.
- Kohtaan: “Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä.” pitää lisätä loppuun täsmennys: “myös pitkäkestoiset vaikutukset hyvinvointiin on huomioitava”. Kärsimys kun saattaa olla sellaista, joka aiheutuu työtehtävissä tai harrastuksissa toimimisesta pitkällä aikavälillä.
- Suomessa on paljastunut useita tapauksia, joissa tietyntyyppisiä koiria on kasvatettu ja käytetty taistelutarkoituksiin ja/tai usutettu muiden koirien kimppuun. Laissa olisi syytä kieltää yksiselitteisesti koirien kasvattaminen, harjoittaminen, käyttö ja myynti (ulkomaillekin) käytettäväksi taistelutarkoituksiin esimerkiksi koiratappeluissa ja muissa vastaavissa eläintappeluissa.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- On tärkeää, että asetuksella annetaan tarkempia ohjeita siitä, mikä on kiellettyä kohtelua, jotta kansalaiset voivat hahmottaa paremmin lain asettamia vaatimuksia.
- Kiellettyä kohtelua tulisi olla kaikenlainen harrastustoiminta, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Eläinsuojelulain tulee mennä harrastustoiminnassa toiminnan omien sääntöjen edelle eikä eläin saa vahingoitua pitkällä tai lyhyellä välillä henkisesti tai ruumiillisesti. Tämän tulee koskea myös kohde-eläimiä.
- Lain ei tule sallia elävien selkärankaisten eläinten syöttämistä hoidossa oleville eläimille.

HESY:

- Pykälään on lisättävä maininta, että eläimen koulutuksessa on käytettävä eläinlähtöisiä ja positiiviseen vahvistamiseen pohjautuvia menetelmiä ja eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on käytettävä hyväksi eläimen luontaisia käyttäytymispiirteitä/lajityypillistä käyttäytymistä. Vastaavasti eläimen kouluttamisen pakottamalla ja rankaisemalla tulee olla kiellettyä.
- Pykälään tai perusteluihin on lisättävä, että eläintä ei saa kouluttaa käyttäytymään sille epäluonnollisella ja eläintä epäkunnioittavalla tavalla. Esimerkiksi koira ei saa kouluttaa kävelemään takajaloillaan, mikä on suosittua Aasiassa.
- Sitomista koskevaan momenttiin tai sen perusteluihin on lisättävä, että sähköaidalla rajatulla laitumella pidettävän eläimen kaulassa ei saa pitää maassa laahaavia ketjuja. Myös hevosen kielen sitominen tulee kieltää lukuun ottamatta eläinlääkärin tekemiin toimenpiteisiin liittyvää sitomista, ja tästä on mainittava perusteluissa.
- Eläimen liian kovakouraisesta tai muuten tarpeetonta kärsimystä aiheuttavasta kohtelusta aiotaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksessa. Esityksessä eläinten hyvinvointilaiksi on perusteluosassa kuitenkin kerrottu esimerkkejä kielletystä kohtelusta, jota on mm. eläimen raahaaminen sarvista. Esitämme, että lakiluonnoksen perusteluosioon tehdään lisäys, jossa myös eläimen nostamisen korvista tai hännästä katsotaan olevan liian kovakouraista kohtelua. Esimerkiksi kanin nostaminen korvista aiheuttaa kanille kipua ja voi murtaa korvien rustot.
- Pykälässä tulee kieltää eläimelle kipua tai vaurioita aiheuttavien käsittelyvälineiden tai -aineiden käyttö, kuten sonnien nenärenkaat.
- Pykälän 3 momentin perusteluihin on kirjattava, että esimerkiksi mopsin vahingoittaminen rutistamalla sen korvia teipillä tai muun välineen avulla ja esimerkiksi collien ja shetlanninlammaskoiran vahingoittaminen korvien korvaruston päiden taivuttamiseksi painojen avulla on kiellettyä.
- Pykälään on lisättävä, että koiran pitäminen vain sisätiloissa on kiellettyä ja että koirien, kissojen, kanien ja frettien pitäminen kotioiloissa jatkuvasti ja toistuvasti häkissä tai muussa vastaavassa

pienessä suljetussa tilassa taikka kytkettynä on kielletty. Tilapäiselle häkissä pitämiselle on oltava pätevä ja todennettavissa oleva syy kuten sairaus.

- Puollamme pykälään tulevaa määrystä eläimen värjäämisen kiellosta. Pykälään on vielä lisättävä, että kissan turkkia ei saa leikata ulkonäkösyistä kuviolliseksi. Venäjällä ja Aasiassa kissojen turkkien leikkaaminen ja tällaisten kissojen kilpailuttaminen on suosittua.
- 4:nneen momentin perusteluihin tulee lisätä, että hevosen pään ja turvan alueen tuntokarvojen poistaminen on kiellettyä. Tuntokarvoja poistetaan ennen näyttelyjä ja kilpailuja esteettisistä syistä, ja toimenpide muuttaa hevosen kykyä aistia ympäristöään ja voi aiheuttaa stressiä.
- Hevosten tuntokarvojen poistaminen on kielletty lailla esimerkiksi Saksassa ja Sveitsissä. Kansainvälinen ratsastajainliitto kielsi liiton alaisiin kilpailuihin osallistuvien hevosten tuntokarvojen poistamisen heinäkuussa 2021.
- Lisäksi tässä laissa tulee kieltää elävien rapujen, hummereiden ja sinisimpukoiden myynti kuluttajille. Voimassa olevan eläinsuojelulainsäädännön mukaan äyriäiset on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti, mutta kuluttajalla ei välttämättä ole tähän tarvittavia taitoja ja osaamista. Siksi ravut ja muut äyriäiset tulee myydä kuluttajille valmiiksi lopetettuina ja valmistettuina tai pakasteina.
- Nahkiaisten tappaminen suolarummulla tulee kieltää.
- Eläimen lopettamisen pelkän esteettisen syyn takia tulee olla kiellettyä. Esimerkiksi valkoista bokseria ei saa lopettaa ”värivirheen” takia. Myös eläimen lopettaminen tuotantosuuntaan soveltumattomuuden perusteella tulee kieltää. Nyt suuri osa maidontuotantotiloille syntyvistä sonnivasikoista tapetaan niiden saavutettua teuraspainon, sillä niille ei ole käyttöä maidontuottajina. Eläimillä on itseisarvo, ei arvoa vain ihmisen taloudellisten, kulinaaristen tai esteettisten pyrintöjen välineenä.

HY ELTDK:

- Pykälän ensimmäisessä momentissa kielletään sellainen eläinten kovakourainen käsittely, jolla aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä eläimille. Tämä on hyvin kannatettava kieltö, ja olisi toivottavaa, että sen nojalla voitaisiin ottaa kantaa viihde-, harraste- tai kilpailumielessä suoritettavaan pyydä- ja päästä-kalastukseen.
- Kalojen kiputuntemus ei viimeisimmän tutkimustiedon mukaan eroa olennaisesti nisäkkäiden vastaavasta. Kalojen kipukokemuksessa kyse ei ole vain refleksinomaisesta mekaanisesta reaktiosta. Kalat oppivat esimerkiksi välttämään paikkoja, joissa ovat kokeneet kipua. Kipukokemus muuttaa kalojen käyttäytymistä jopa päivien ajan, ja kivun aiheuttamia käyttäytymismuutoksia saadaan lievennettyä kipulääkityksellä. Lisäksi kivuliaat kalat ovat koeolosuhteissa valmiita tekemään työtä saadakseen kipulääkettä (17,18). Koukulla kalastaminen aiheuttaa kalalle sekä kipua ja stressiä että usein kudosvaurioita. Ellei pyydä- ja päästä-kalastus tapahdu hyvin perustellusta syystä (kuten kannanhoidollisessa tarkoituksessa tehdyn kartoituksen vuoksi, jota ei voida millään muulla tavalla toteuttaa), tai jos kyse on alamittaisten kalojen tai suurten emokalojen vapauttamisesta, ei tällaista kärsimystä kaloille aiheuttavaa toimintaa voida pitää tarpeellisenä eikä siten hyväksyttävänä. On myös ongelmallista, että kalan mahdollinen eloonjääminen jää kalastajan arvioitavaksi. Riskinä on, että veteen palautetaan huomattavasti loukkaantuneita eläimiä. Edellä mainituista syistä olisi perusteltua, että pyydä- ja päästä-kalastus kiellettäisiin.
- On erittäin kannatettavaa, että kalojen tainnutus ehdotetaan pakolliseksi. On kuitenkin ongelmallista, että pykälä ei koske suurina määrinä pyydettäviä kaloja. Tämä ristiriita osoittaa tarvetta kehittää massatainnutusmenetelmiä kaloille.
- Eläimiä käytetään kohteina eläinkilpailuissa ja niitä varten tehtävissä harjoituksissa. Tällaisia ovat muun muassa lampaat paimenrotuisten koirien paimentamisviettien testauksessa sekä elävät ketut tiettyjen metsästyskoirarotujen luolakokeissa. Ketut elävät tavanomaisissa varjotalo-olosuhteissa usein paljon pidempään kuin turkkistarhoilla. Elävien kettujen käyttö metsästyskoirien harjoitussyöttinä on ketuille lähtökohtaisesti stressaavaa, vaikka niiden välinen fyysinen kontakti olisikin yritetty estää. Tästä on kantanut huolta muun muassa Seura- ja harrastuseläinten

hyvinvoinnin neuvottelukunta. Elävien kettujen käyttö luolakoirien koulutuksessa tulisi harkita kiellettäväksi. Muiden kohde- eläinten hyvinvoinnista, harjoitus-/kilpailujaksojen välisistä lepoajoista ja pito-olosuhteista voitaisiin säätää asetuksella.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Puuttuva sana: ”Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla tavalla.”
- Lainvastaisten välineiden ja menetelmien käyttöä koirien ryhmäkoulutustilanteissa sekä hevosten koulutuksessa tulee valvoa ennalta ilmoittamatta harrastajien keskuudessa.
- Elävien selkärankaisten käyttö luolakoirakokeiden kohde-eläiminä, syötteinä tai muiden eläinten saalistettavana ravintona on kiellettävä. Nämä käytännöt aiheuttavat eläimille tarpeetonta kipua ja kärsimystä. Kärsimyksen aiheuttaminen eläimelle ihmisen harrastustoiminnan vuoksi on eettisesti kestämätöntä ja ristiriidassa lain hengen ja eläimen itseisarvon kunnioittamisen kanssa.
- Pykälän perusteluihin tulisi lisätä esimerkkejä kielletystä kohtelusta.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme 4.mom, jossa kielletään eläimen värjäminen sen ulkonäön muuttamiseksi. Ehdotamme: Lakiin tulee lisätä myös kielto kissan turkin leikkaamisesta ulkonäön muuttamiseksi.
- Perustelu: Erityisesti Aasiassa ja Venäjällä järjestetään kilpailuja, joissa kissojen turkit on leikeltä mitä kummallisempiin muotoihin. On vain ajan kysymys, milloin tämä sairas muoti-ilmiö rantautuu Suomeen.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pidämme myönteisenä myös lakiluonnokseen sisältyvää kieltoa eläinten värjämisestä niiden ulkonäön muuttamiseksi.
-

LSSAVI:

- Pykälän ensimmäisessä momentissa on kirjoitusvirhe. Momentin toisen virkkeen tulisi olla: Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla tavalla.

MTK:

- Kovakourainen eläinten käsittely ja kohtuuttoman kovassa kurissa pitäminen on ehdottomasti syytä rajata pois. Haluamme kuitenkin nostaa esiin sellaiset arjen tilanteet, joissa esim. lammaslaumasta tulee erottaa lammas tai karitsoita, jolloin nappaaminen varovasti kiinni jalasta, päästä tai sarvista, tulee voida olla mukana eläinten käsittelyn sallitussa keinovalikoimassa. Kyseessä ei tällöin ole ”raahaaminen” päästä tai raajasta, vaan eläimen pysäyttäminen, jolloin se saadaan kiinni ja eroteltua omaan ryhmäänsä. Lampaita käsitellään yleisesti ns. istuvassa asennossa mm. kerittäessä tai sorkkia hoitaessa ja se pitää ottaa huomioon käsittelystä säädettäessä. MTK esittää, että tämä on syytä huomioida myös pykälän perustelumuiistiossa.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Eläinten kohtuuttomassa kurissa pitäminen tai kovakourainen käsittely ei ole sallittua, mutta esityksessä on huomioitava myös tavallisen arjen tilanteet. Kielletyn kohtelun määritelmän tulee olla linjassa käytännön työn kanssa, jotta eläimiä voidaan hoitaa eläimille ja ihmisille turvallisella tavalla. Arjessa eläinten hoito vaatii ajoittain vaati- via ja vahvoja otteita eläinten käsittelyssä, jotta esimerkiksi lääkitseminen tai eläimen omaan ryhmäänsä erotteluun saadaan turvallisesti tehtyä.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Tämän pykälän kirjaukset eivät saa olla ristiriidassa kotieläintilojen arjen kanssa. Arkitilanteissa eläinten hoito esimerkiksi lääkitsemisen tai eristämisen yhteydessä vaatii taitavia ja vahvoja otteita

eläinten käsittelyssä. Kielletyn kohtelun määritelmän on oltava linjassa käytännön elämän kanssa, jotta eläimiä voidaan hoitaa myös ihmisille turvallisella tavalla.

MTK Lappi:

- On oikein, että kovakourainen eläinten kohtelu kielletään. Käytännön kotieläinhuoltoissa saattaa kuitenkin tulla tilanteita, joissa eläintä joudutaan vetämään päästä tai turkista. Onko esimerkiksi päitsistä/ kaulapannasta vetäminen eläimen vastustellessa tai juoksevan lampaan kiinni ottaminen turkista raahaamista? Nämä tulee huomioida lain perustelumuiustiossa.

MTK Pirkanmaa:

- Emme ole missään tapauksessa sallimassa eläinten kohtuuttoman kovaa käsittelyä. Arkielämässä voi kuitenkin tulla vastaan tilanteita, joissa tarvitaan voimaa eläimen kiinnipitämiseksi terveydenhoito-toimenpiteitä varten tai hetkittäisiä vahvoja otteita vaikka eläinten siirtelyssä. Kirjaukset eivät saa olla ristiriidassa edellä mainitun kaltaisten keinojen kanssa, eivätkä asettaa eläinten hoitajaa vaaraan.

MTK Pohjois-Suomi:

- Kovakourainen eläinten käsittely ja kohtuuttoman kovassa kurissa pitäminen on ehdottomasti syytä rajata pois. Haluamme kuitenkin nostaa esiin sellaiset arjen tilanteet, joissa esim. lammaslaumasta tulee erottaa lammas tai karitsoita, jolloin nappaaminen varovasti kiinni jalasta tai villasta, tulee voida olla mukana eläinten käsittelyn sallitussa keinovalikoimassa.
- Kyseessä ei tällöin ole ”raahaaminen” turkista tai raajasta, vaan eläimen pysäyttäminen, jolloin se saadaan kiinni ja eroteltua omaan ryhmäänsä. Esitämme, että tämä on syytä huomioida myös pykälän perustelumuiustiossa.

MTK Varsinais-Suomi:

- Missään tilanteessa eläinten kohtuuttoman kova käsittely ja asiaton kohtelu ei ole hyväksyttävää. Eläinten hoitoon liittyvissä tilanteissa voi kuitenkin tulla tarve eläimen oman terveydentilan edistämiseksi (hoitotoimenpiteet, lääkintä, poikasten pelastaminen aggressiiviselta emältä) toimia voimakeinoin.
- Eläintenhoitajien tulee voida toimia turvallisesti. Vahvat otteet eläinten käsittelyssä yleensä turvaavat tilanteen rauhallisuuden. Otteet ja apukeinot tulee suhteuttaa eläimen kokoon ja lajiin, eivätkä ne saa olla missään tilanteessa tarkoituksellista väkivaltaa.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Positiivista on, että kiellettyyn kohteluun on lisätty eläinten värjääminen sekä kovakouraiset koulutusmenetelmät. Mielestämme olisi kuitenkin syytä tarkentaa mitä tarkoitetaan ”tarpeettomalla kivulla ja kärsimyksellä”. Nyt laki monilta osin mahdollistaa täysin tarpeettoman kärsimyksen tuotantoeläimille vailla perustetta.

Poliisihallitus:

- Poliisiin tietoon tulee jatkuvasti tapauksia, joissa ilmoittajan mukaan eläimiä kohdellaan tarpeettoman ankarasti. Asianosaisten näkemykset kohtelun lainvastaisuudesta vaihtelevat merkittävästi. Asiaa koskevan pykälän esitetty sanamuoto on ymmärrettävistä syistä laeva, sillä kielletyn kohtelun tyhjentävä ja eläinlajineutraali ilmaiseminen on haastavaa. Ohjeistuksen, valvonnan ja rikostutkinnan kannalta olisi kuitenkin perusteltua, että säännöksessä määriteltäisiin myös ainakin yleisimmät ja selvästi haitallisimmat yleisten seuraeläinten kielletyt käsittelytavat, jotta niihin olisi mahdollista puuttua myös poliisin suorittamassa valvontatoiminnassa.
- Lain 13 § 3 momentissa säädettäisiin eläimen käyttämisestä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä, joihin tehtävän luonteen vuoksi liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta. Tämä esitetyn lain teksti on sama kuin nykyisessä laissa ja on edelleen tar-

peellinen. Lain esitöissä todetaan, että poikkeuksen piirissä olisivat esimerkiksi poliisin, tullin, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen käytössä olevat koirat, joiden työtehtäviin saattaa liittyä vakavakin vaara eläimen vahingoittumisesta. Lisäksi viranomaisista rikosseuraamusvirastolla on koiria, joiden työ- tehtäviin voi liittyä vaara vahingoittumisesta.

- Myös koulutus on osa viranomaisten tehtäviä, ja koulutuksen tarkoituksena on varmistaa operatiivisten tehtävien hoitaminen tositilanteissa. Lain esitöiden kirjaus "työtehtäviin saattaa liittyä vakavakin vaara ..." voi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, pitääkö pykälän sanamuoto sisällään myös koulutuksen mainittujen työtehtävien varalta. Voimassa olevan lain perusteluissa on maininta, jonka mukaan viranomaistehtävissä koiraa voitaisiin kouluttaa harrastuskoiria jollakin tavalla ankarammilla menetelmillä. Tämä ei ole enää ehdotetun lain perusteluissa koska se on todettu tarpeettomaksi aiemmilla lakiesitysten lausuntokierroksilla. Poliisikoirien koulutuksessa ei ole nykyaikana tarpeen pakottaa tai muutoin vahingoittaa eläintä.
- Poliisihallituksen näkemyksen mukaan myös rikosseuraamusvirasto viranomaisena sekä koulutus tulisi kirjata lain esitöihin näkyviin esimerkiksi seuraavasti:
- "Tarpeettomana vahingoittamisena ei kuitenkaan pidettäisi koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä ja koulutuksessa, joihin tehtävän tai koulutuksen luonteen takia liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta. Poikkeuksen piirissä olisivat esimerkiksi poliisin, tullin, rikosseuraamuslaitoksen, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen käytössä olevat koirat, joiden työtehtäviin ja koulutukseen saattaa liittyä vakavakin vaara eläimen vahingoittumisesta. Säännös vastaisi eläinsuojeluasetuksen 13 §:n 2 momentissa säädettyä poikkeusta."
- Lain 13 § 4 momentissa ehdotetaan kiellettäväksi eläimen värjääminen sen ulkonäön muuttamiseksi. Säännös on uusi, ja sen tavoitteeksi ilmaistaan sekä eläinten hyvinvointihaittojen välttäminen, että eläinten kunnioittavan kohtelun edistäminen. Lain 109 §:ssä on puolestaan säädetty eläinsuojelurikkomuksena rangaistavat teot. Tämän rangaistussäännöksen 1 momentin 3-kohdan mukaan eläinsuojelurikkomukseen syyllistyy se, joka kohtelee eläintä kovakouraisesti tai muutoin 13 §:n 1-3 momentissa tai mainitun pykälän nojalla an- netussa säännöksessä kielletyksi säädetyllä tavalla taikka lopetusasetuksen 3, 4 tai 15 artiklan taikka liitteen fil vastaisesti.
- Lakiehdotuksessa ei siten ole säädetty eläinsuojelurikkomuksena rangaistavaksi 13 §:n 4 momentissa kiellettyä eläimen värjäämistä. Lakiehdotuksen 13 §:n 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä on pidettävä eläinten kiellettyinä kohteluna. Näin ollen valittu lakitekninen ratkaisu näyttäisi tarkoittavan, että mikäli valtioneuvoston asetuksella tarkennetaan joltain osin eläimen värjäyksen kieltoa, näyttäisi värjäys itsessään muuttuvan 109 §:n 1 momentin 3 kohdan viittauksen perusteella eläinsuojelurikkomuksena rangaistavaksi. Perustellumpana voitaneen pitää, ettei eläimen värjäyksen rangaistavuutta toteuteta ainakaan blanco-rangaistussäännöksellä, vaan rangaistavuus määräytyisi lopullisesti suoraan puheena olevan lakiehdotuksen perusteella, mikäli rangaistavuudelle ylipäättään nähdään välttämätöntä tarvetta.

ProAgria Keskusten Liitto ry Lammaspalvelut

- Ymmärrämme tarkoituksen, mutta pyydämme huomioimaan joitain asioita niin, että tulkinnasta ei tulisi liian tiukka tavallisissa eläinten käsittelytilanteissa. Lampaista tulee aina käsitellä asianmukaisesti, mutta kuitenkin kotieläimiä tulee voida käsitellä niin, että niitä voidaan ottaa ja pitää hetkellisesti kiinni erilaisissa tilanteissa. Esimerkiksi karitsointikarsinat eli ns. yksiöt edistävät uuhien kiintymistä karitsoihin imetyskauden alussa. Niiden avulla voidaan myös varmistaa, että uuhella kaikki on hyvin. Hyvinvointi korvauksessa ja nykyisessä laissa suositellaan juuri karitsoineille uuhille yksilökarsinoita. Siirto karsinaan: eläin talutetaan tai kuljetetaan kaulasta ohjaamalla karsinaan, mikäli se ei ymmärrä siirtyä sinne karitsoiden perässä. Eläinten punnitustilanteissa eläimet pitää pystyä ohjaamaan tai pienet karitsat nostamaan vaakaan. Eläinten hoitotoimenpiteiden kuten madotus, korvamerkintä, merkkien lukeminen, kerintä jne. eläimen kaulasta kiinni pitäminen on välttämätöntä. Laitumella jos epäillään lampaan sairastumista, se pitää

voida ottaa kiinni, pitää paikallaan ja pystyä kuljettamaan pois laitumelta jatkohoitoa varten. Pyydämme tarkentamaan kohtaa niin että tavanomaiset hoitotoimenpiteet ovat mahdollisia, ilman riskiä sakosta, sanktiosta tai rikkomuksesta. Lisäksi tulkinnan tulee olla selkeä, että voimme jatkossakin järjestää eläinten käsittelykoulutuksia, jotka tähtäävät lampaiden hyvään ja ammattimaiseen käsittelytaidon oppimiseen.

Puolustusministeriö:

- Lakiluonnoksen 13 §:n tarkoituksena on selventää, millainen kohtelu aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua tai kärsimystä ja on siten kiellettyä.
- Pykälän 3 momentissa kiellettäisiin eläinten tarpeeton vahingoittaminen. Säännöksen mukaan tarpeettomana vahingoittamisena ei kuitenkaan pidettäisi koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä, joihin tehtävän luonteen takia liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta. Säännöksen perustelujen mukaan poikkeuksen piirissä olisivat esimerkiksi Poliisin, Tullin, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen käytössä olevat koirat, joiden työtehtäviin saattaa liittyä vakavakin vaara eläimen vahingoittumisesta. Säännös vastaisi voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 13 §:n 2 momentissa säädettyä poikkeusta.
- Puolustusministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu 13 §:n 3 momentin säännös on tarkoituksenmukaista sisällyttää lakiesitykseen yllä ehdotetulla tavalla.

Rajavartiolaitos:

- Esitetty 13 §:n 3 momentti vastaisi nykyistä eläinsuojeluasetuksen 13§:n 2 momentissa säädettyä poikkeusta. Rajavartiolaitoksen esikunta pitää säännöstä edelleen tarpeellisenä.
- Pykälää koskevien perusteluiden mukaan poikkeuksen piirissä olisivat esimerkiksi poliisin, tullin, puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen käytössä olevat koirat, joiden työtehtäviin saattaa liittyä vakavakin vaara eläimen vahingoittumisesta. Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, että mainittujen viranomaisten lisäksi rikos- seuraamuslaitoksella on koiria, joiden työtehtäviin voi liittyä vaara vahingoittumisesta. Rajavartiolaitoksen esikunta esittää, että rikosseuraamuslaitos lisätään edellä mainittujen perustelujen esimerkkeihin poikkeuksen piirissä olevista viranomaisista.
- Edellä mainitussa säännöksessä tai sen perusteluissa ei oteta huomioon vahingon vaaraa eläimen koulutuksessa. Myös eläimen koulutus on osa viranomaisten tehtäviä. Koulutuksen tarkoituksena on varmistaa operatiivisten tehtävien hoitaminen. Hallituksen esityksen kirjaus ”työtehtäviin saattaa liittyä vakavakin vaara...” voi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, pitääkö pykälän sanamuoto sisällään myös koulutuksen mainittujen työtehtävien varalta, joten säännöksen perusteluosiossa voisi nimenomaisesti todeta, että tämä kirjaus kattaa myös virkakoiran koulutuksen.
- Rajavartiolaitoksen esikunta painottaa, että Rajavartiolaitoksen rajakoirien koulutuksessa ei ole tarpeen pakottaa eläintä tai käyttää eläintä vahingoittavia koulutusmenetelmiä. Viranomaistehtävien luonteen vuoksi samalla tavoin kuin työtehtävissä voi eläimen koulutuksessa kuitenkin syntyä vaaraa eläimen vahingoittumisesta. Tämä tulisi Rajavartiolaitoksen esikunnan näkemyksen mukaan kirjata hallituksen esitykseen näkyviin esimerkiksi seuraavasti:
”Tarpeettomana vahingoittamisena ei kuitenkaan pidettäisi koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä ja koulutuksessa, joihin tehtävän tai koulutuksen luonteen takia liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta. Poikkeuksen piirissä olisivat esimerkiksi poliisin, tullin, rikosseuraamuslaitoksen, puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen käytössä olevat koirat, joiden työtehtäviin ja koulutukseen saattaa liittyä vakavakin vaara eläimen vahingoittumisesta. Säännös vastaisi eläinsuojeluasetuksen 13 §:n 2 momentissa säädettyä poikkeusta.”

SEY:

- Pidämme pykälään tulevia uusia määräyksiä, kuten eläimen värjäämisen kieltoa, kannatettavina.

- Pykälään tulee myös lisätä, että eläimiä ei tule käyttää sellaisessa harrastustoiminnassa, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Kielto pitää sisällään myös sellaisen harrastustoiminnan, jossa käytetään niin sanottuja kohde-eläimiä, joille voi aiheutua toiminnasta merkittävää fyysistä tai psyykkistä haittaa. Esimerkiksi luolakoira-kokeet eläviä kohde-eläimiä käyttäen on kiellettävä. Toiminta on kohde-eläimelle äärimmäisen stressaavaa ja tämän lain hengen vastaista. Mikäli kieltoa ei toteuteta, on myös lajin harjoituksissa oltava paikalla valvova eläinlääkäri ja lain on määrättävä siitä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Kohde-eläimille on myös lailla taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä niin laadukasta, että eläimen kokonaisyhyvinvoinnin voidaan ajatella olevan hyvällä tasolla.
- Eläinten hyvinvointilain olisi ehdottomasti otettava kielteinen kanta pyydystä ja päästä -kalastukseen. Kyseessä on eläimen tarpeeton vahingoittaminen, eikä asiaa tule jättää säädettäväksi kalastuslakiin. Eläinten hyvinvointilain perusteluihin on kirjattava 3 momentin kohdalle pyydystä ja päästä -kalastus esimerkkinä kielletystä eläimen tarpeettomasta vahingoittamisesta. Pyydystä ja päästä -kalastuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kalastusta, joka tapahtuu puhtaasti viihteen vuoksi ja jossa eläinten pyydystämistä jatketaan, vaikka tavoiteltu saalismäärä on jo täynnä.
- Elävien selkärankaisten eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille tulisi kieltää lakitasolla.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta näkee hyväksi, että eläinten turkin värjäminen ja muut vastaavat eläimen itseisarvoa rikkovat toimenpiteet kielletään.
- Sekä paimenkoirat että metsästyskoirat aiheuttavat kohde-eläimissä pelkoa, minkä vuoksi koirat saavat ne liikkeelle ja reagoimaan tilanteeseen. Neuvottelukunnan mielestä koirien rodunomaisia taipumuksia ei tule testata elävillä kohde-eläimillä, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä ja perusteltua. Rodunomaisia taipumuksia testattaessa koiran ja kohde-eläimen joutuminen suoraan fyysiseen kontaktiin on ehdottomasti estettävä.
- Sellaisessa harrastustoiminnassa, jossa kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille aiheutuu tai on vaara aiheutua merkittävää haittaa, tulee kohde-eläimen terveyteen ja hyvinvointiin kiinnittää erityistä huomiota. Tämän tulee näkyä kohde-eläinten hyvinvointia, lepoaikoja ja pito-olosuhteita koskevassa lainsäädännössä sekä kokeiden ja harjoitusten aikana että niiden ulkopuolella. Erityistä huolta neuvottelukunta kantaa luolakoirien taipumuskokeita ja –harjoituksia varten pidettyjen kettujen hyvinvoinnista. Näitä harjoituskettuja pidetään turkistarhamaisissa oloissa vuosien ajan. Kettujen kokema stressi on pyrittävä minimoimaan. Neuvottelukunnan mielestä harjoituskettujen pito-olosuhteisiin ei pidä soveltaa turkiseläinten pito-olosuhteita koskevaa lainsäädäntöä, sillä kettuja ei pidetä turkiksen vuoksi ja ne elävät tavanomaista turkiskettua pitempään. Turkisasetus ei turvaa eläimen pitkäaikaista hyvinvointia. Mikäli harjoitusketuille ei luoda lajille ominaisia pito-olosuhteita (vrt. eläintarha-asetuksen kettuja koskevat vaatimukset) on elävien kettujen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa lopetettava.
- Neuvottelukunnan mielestä on perusteltua edellyttää valvovan eläinlääkärin läsnäoloa myös harjoituksissa, mikäli niissä aiheutuu merkittävää haittaa eläinten hyvinvoinnille. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Jokaisesta kilpailusta ja kokeesta tulee ilmoittaa erikseen. Harjoitus- ja kilpailutilanteissa olisi oltava järjestävän tahon puolesta nimetty henkilö, jolle kuuluu sekä testattavien että kohde-eläinten hyvinvoinnin varmistaminen.
- Neuvottelukunta ehdottaa lisättäväksi varsinaiseen lakitekstiin voimassa olevasta laista, että eläintä on kohdeltava rauhallisesti, eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.

- Ehdotamme sellaisten metsästyskilpailujen kieltämistä, joissa pyritään tappamaan mahdollisimman monta tietyn lajin eläinryöstöä tavoiteajassa. Eläinten tappamisen viihteellistäminen on ristiriidassa lakin kirjoitetun kunnioittavan eläinsuhteen kanssa.

Suomen eläintenkouluttajat:

- "Eläintä ei saa käsitellä tai kouluttaa kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla.(puuttuuko lakiluonnoksesta sana "tavalla"?)"
- Yhdistys katsoo, että kaikkien eläinten kohtelussa tulisi kieltää eläimen pakkoaltistaminen pelkoa aiheuttaville asioille niin, että eläimen sietokynnys ylittyy (nk. flooding) sekä yleisesti kaikki eläimen opittuun avuttomuuteen johtava käsittely. Lisäksi pitäisi kieltää eläimen hetkellinenkin nostaminen ilmaan kehonosasta ripustamalla, ei vain eläimen kuljettaminen jostain kehonosasta ripustamalla (14§, kohta 6. Eläinsuojeluasetus 396/1996).

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta: "Eläintä ei saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä." Tämä kohta on nykyisen eläinsuojeluasetuksen 12 §:ssä, mutta nyt ehdotetussa luonnoksessa se mainitaan vain esitöissä.
- Ensimmäisen momentin pykälätekstistä näyttäisi puuttuvan viimeinen sana, esim. "tavalla".

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme tarpeellisena eläimen värjäämisen kieltä sen ulkonäön muuttamiseksi. Kielto on tervetullut muutos, mutta kiellon tulisi kattaa kaikki muutkin kemikaalit, joilla tavoitellaan ulkomuodon muuttamista hoitavan tai terveydellisen vaikutuksen sijaan.
- Pykälään 13 tulisi lisätä maininta, ettei koiran tavallista rodunomaista käyttöä koiraharrastustoiminnassa katsota eläimen liialliseksi rasittamiseksi. Näin siksi, että eri roduilla on erilaisia käyttötarkoituksia, joiden toteuttaminen on niiden hyvinvoinnille tärkeää. Lisäksi tulisi mainita, ettei normaali koulutus vaikeusastetta asteittain nostamalla olisi luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Näissäkin tilanteissa koira tulisi pyrkiä suojelemaan vahingoittumiselta.
- Toisen momentin perusteluissa mainitaan lisäksi muun muassa se, ettei sillä ole merkitystä, tekeekö eläin suorituksen ilman ohjaajan myötävaikutusta, ja että näin ollen myös esimerkiksi metsästystilanteessa ilman ohjaajan suoraa vaikutusta toimivaa koira tulisi mahdollisuuksien mukaan pyrkiä suojelemaan liialta rasitukselta. Näemme, että erityisesti etsintä- ja metsästystilanteissa koira pystyy ilman ohjaajan myötävaikutusta säätämään itse rasitustaan. Lain perusteluissa tulisikin mainita, ettei koiran normaali väsyminen rodunomaisessa toiminnassa ole liiallista rasittumista. Muotoilu "liialta rasitukselta" tulisikin korvata "vahingoittumiselta". Myös todellinen liiallinen rasittuminen sisältyy vahingoittumisen termiin, joten "vahingoittuminen" on kuvaavampi ilmaus.

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät:

- Pykälän toisessa momentissa kielletään eläimen liiallinen rasittaminen ja kurissa pitäminen, sekä kielletään myös eläimen pakottaminen yrittämään sen luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kokee ongelmalliseksi termien tulkinnanvaraisuuden.
- Pykälään 13 tulisi lisätä maininta, ettei harrastekoiratoiminnassa koiran tavallista rodunomaista käyttöä katsota eläimen liialliseksi rasittamiseksi tai ettei normaali koulutus vaikeusastetta asteittain nostamalla olisi luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Perusteluna Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry toteaa, että rekikoirarodut ovat pitkällisen jalostuksen myötä sopeutuneet

niiden käyttötarkoituksen mukaiseen toimintaan ja näin ollen eivät ns. ylläsi henkisesti tai fyysisesti tavanomaisessa käytössä.

- Rekikoirien kuntoa aletaan jo syksystä alkaen (alle +10 asteen lämpötila) kasvattaa. Koirien vetoharjoitukset aloitetaan pikkuhiljaa asteittain harjoitusmatkaa pidentämällä. Syysharjoittelussa aamujuoton lisäksi vetovälineessä on aina raikasta vettä ja vesikupit saatavilla, ja koirille annetaan raikasta vettä suorituksen puolesta välissä.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Eläinten hyvä ja oikeaoppinen käsittely on ensiarvoisen tärkeää. Haluamme muistuttaa, että lampaiden ja vuohien lajikäyttäytyminen tulee huomioida hoitotoimissa.
- Laumaeläimenä lampaat ja vuohet kokevat turvaa laumasta, siksi jos mahdollista, tulisi hoitotoimenpiteet suorittaa laumana. Mikäli kuitenkin yksittäinen eläin täytyy hoitotoimenpidettä, tarkastusta tai esimerkiksi kerintää varten ottaa kiinni, tulisi otteiden olla varmat ja tekniikan oikea. Joskus se saattaa vaatia esimerkiksi hoitajan, eläimen oman sekä muun lauman turvallisuuden vuoksi sarvesta kiinni ottamista. Myös takajalasta eläimen kiinniottaminen on hyvä keino. Tämä ei tarkoita, että takajalkaan jäädään roikkumaan vaan eläimen pako pysäytetään jalasta tarttumalla, jonka jälkeen eläin vedetään kiinniottajaa kohti, jotta yletetään ottamaan eläin päästä kiinni. Kerintää varten lammas käännetään istuvaan asentoon. Oikeaoppinen kerintä on nopea ja eläimelle turvallinen sekä kivuton. Eläinten hyvinvointilaissa tulisi mahdollistaa lajinmukainen, turvallinen ja oikeaoppinen eläinten käsittely.

Suomen Lammasyhdistys:

- Eläinten kovakourainen käsittely ja kohtuuttoman kovassa kurissa pitäminen on ehdottomasti kiellettävä. On kuitenkin syytä huomioida sellaiset arjen tilanteet, joissa esim. lammaslaumasta tulee erottaa lammas tai karitsoita, jolloin nappaaminen varovasti kiinni jalasta, päästä tai sarvista tulee voida olla mukana eläinten käsittelyn sallitussa keinovalikoimassa. Kyseessä ei tällöin ole ”raahaaminen” päästä tai raajasta, vaan eläimen pysäyttäminen, jolloin se saadaan kiinni ja eroteltua omaan ryhmäänsä. Lampaita käsitellään yleisesti ”istuvassa asennossa” mm. kerittäessä tai sorkkia hoitaessa, ja se pitää ottaa huomioon käsittelystä säädettyä. Katsomme, että tämä on huomioitava myös pykälän perustelumuistiossa.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Kovakourainen kohtelu pitää määritellä selvästi normaalista toiminnasta poikkeavaksi kohteluksi, joka täyttää rikoksen tunnusmerkit. Eläimen äärimmäisen kovasta ja asiattomasta kohtelusta pitää saada käytännön esimerkkejä (vrt. pahoinpitelyn tai törkeän pahoinpitelyn määritelmät). Koiran remmistä kiskaisu ei voi olla rikos, vaikka siitäkin on tuomioita annettu.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Eläintä tulisi aina kohdella rauhallisesti ja totuttaa eläin erilaisiin tilanteisiin sekä tarvittavaan käsittelyyn kuten lypsyyn ja sorkkien leikkuuseen. Toisinaan on kuitenkin tilanteita, joissa eläin täytyy saada pysymään paikoillaan tai saada kiinni laumasta tai katraasta. Vuohitiloilla esimerkiksi ison sarvellisen pukin sorkkien- tai karvanhoitoa on omistajan kannalta turvallista tehdä niin, että pukkia pidetään paikallaan pitämällä sen sarvista kiinni. Tämä ei tarkoita sarvista raahaamista vaan ainoastaan paikallaan pitämistä. Kilejä voidaan napata jalasta kiinni, jotta niiden kuntoa voidaan tarkastella. Tämäkään ei tarkoita jalasta raahaamista vaan eläimen pysäyttämistä kiinniottamiseksi ja voinnin tarkastamiseksi. Esitämme, että eläinten kannalta niiden välttämättömien hoitotoimenpiteiden tekemiseksi täytyy pystyä ottamaan eläimestä kiinni, niin ettei se aiheuta haittaa tai vaaraa niin eläimelle kuin hoitajallekaan. Siksi tulisi olla sallittua pysäyttää ja pitää eläintä paikallaan ottamalla eläin kiinni sarvesta, jalasta tai päästä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme pykälään tulevia uusia määräyksiä, kuten eläimen värjäämisen kieltoa, kannatettavina.
- Pykälään tulee myös lisätä, että eläimiä ei tule käyttää sellaisessa harrastustoiminnassa, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Kielto pitää sisällään myös sellaisen harrastustoiminnan, jossa käytetään niin sanottuja kohde-eläimiä, joille voi aiheutua toiminnasta merkittävää fyysistä tai psyykkistä haittaa. Esimerkiksi luolakoira-kokeet eläviä kohde-eläimiä käyttäen on kiellettävä. Toiminta on kohde-eläimelle äärimmäisen stressaavaa ja tämän lain hengen vastaista.
- Eläinten hyvinvointilain olisi ehdottomasti otettava kielteinen kanta pyydystä ja päästä -kalastukseen. Kyseessä on eläimen tarpeeton vahingoittaminen, eikä asiaa tule jättää säädettäväksi kalastuslakiin. Eläinten hyvinvointilain perusteluihin on kirjattava 3 momentin kohdalle pyydystä ja päästä -kalastus esimerkkinä kielletystä eläimen tarpeettomasta vahingoittamisesta. Pyydystä ja päästä -kalastuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kalastusta, joka tapahtuu puhtaasti viihteen vuoksi ja jossa eläinten pyydystämistä jatketaan, vaikka tavoiteltu saalismäärä on jo täynnä.
- Eläinten pyytämiseen liittyvät kilpailut tulisi olla luvanvaraisia ja niissä tulisi olla paikalla eläinten hyvinvointia sekä lopetustapoja valvova valvontaeläinlääkäri.
- Elävien selkärankaisten eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille tulisi kieltää lakitasolla. Elävien selkärankaisten eläinten käyttäminen syöttinä tulee yksiselitteisesti kieltää kaikissa muodoissaan, myös kalastuksessa.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulisi lisätä, että eläinten käyttäminen kohde-eläiminä sellaisissa harrastuksissa, jotka voivat aiheuttaa kohde-eläimelle huomattavaa fyysistä ja psyykkistä haittaa, on kiellettyä. Tällaista ovat esimerkiksi luolakoira-kokeet, joissa koirat pääsevät ajamaan tarhattuja kettuja.
- Lain perusteluihin tulisi lisätä esimerkkejä eläinten kielletystä kohtelusta. Kielletyksi olisi määriteltävä esimerkiksi koiran niin kutsuttu hapettaminen, jossa kiristytvä kaulapanta asetetaan koiran hengitysteiden kohdalle. Sen tuloksen koiralle aiheutetaan voimakas tukehtumisen tunne ja pahimmillaan tajunnan menetys.
- Kannatamme eläinten värjäämisen kieltoa.

Ympäristöpuolue:

- Koska harrastustoiminta eläinten kanssa on viime vuosina koko ajan lisääntynyt, pidämme tärkeänä sisällyttää lakiin luonnoksessa esitetyt eläinten liialliseen rasittamiseen ja niiden osaamistason ja suorituskyvyn huomioimiseen koulutustilanteissa liittyvät lisäykset.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Svårt att i praktiken undvika eftersom flera skötselåtgärder kräver att man håller fast djuret, till exempel vid medicinering, märkning och klippning.

14 §

Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Ihminen ei saa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Sukupuoliyhteydellä tarkoitetaan tässä laissa ihmisen sukupuolielimellä tehtävää taikka eläimen sukupuolielimeen tai peräauk-koon kohdistuvaa tunkeutumista eläimen kehoon taikka eläimen sukupuolielimen ottamista ihmiskehoon.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan estä toimenpidettä, joka on tarpeen eläinlää-kinnällisestä tai jalostuksellisesta syystä taikka muusta vastaavasta hyväksyttävästä syystä.

Animalia:

- Kannatamme sukupuoliyhteyden eläimen kanssa kieltämistä laissa. Perusteluista tulisi sen sijaan poistaa lause: "Sukupuoliyhteyttä ei sen sijaan olisi vielä esimerkiksi se, että sukupuolielimet koskettavat toisiaan." Sukuelinten ja peräaukon koskettelu pitää selkeästi kieltää muissa kuin hoitotoimenpiteisiin liittyvissä tilanteissa. Ihmisen ja muun eläimen sukuelinten koskettelu pitää laskea kuuluvaksi sukupuoliyhteyden piiriin. Mikään eläintä koskeva hoitotoimenpide ei edellytä ihmissukuelinten esilletuontia.

EHK:

- Kyseessä on lähinnä ihmisen moraalialueen koskeva pykälä, joka liittyy eläimen kunnioittamiseen. Pykälällä ei liene suurta vaikutusta eläinten hyvinvoinnin tilaan Suomessa, mutta kieltä ihmisille harjoittaa sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa selkeyttää mahdollisia rajatapauksia, joissa on vaikea näyttää toteen, että ihminen on kajoessaan seksuaalisesti eläimeen aiheuttanut tälle hyvinvointihaittaa.

Eläinoikeuspuolue:

- Pidämme huolestuttavana sitä, että lakiesityksessä muotoillaan kohdassa 14 § näin: "Sukupuoliyhteyttä ei sen sijaan olisi vielä esimerkiksi se, että sukupuolielimet koskettavat toisiaan. Myöskään pelkkä sukupuolielimen taikka peräaukon koskettelu ei olisi sukupuoliyhteyttä." Viitaten lain perusteluissa kirjoitettuun kohtaan siitä, että ihmisen käyttäessä eläintä seksuaalisten tarpeidensa tyydyttämiseen eläin on alistainen ihmisen mielihaluille, lainausmerkeissä oleva kohta pitää muuttaa. Eläintä on suojeltava paremmin kaikelta seksuaaliselta hyväksikäytöltä. Sukuelinten ja peräaukon koskettelu voidaan kieltää muissa kuin hoitotoimenpiteisiin liittyvissä tilanteissa. Ihmissukuelinten ja eläinsukuelinten koskettelu pitää laskea kuuluvaksi sukupuoliyhteyden piiriin. Mikään eläintä koskeva hoitotoimenpide ei edellytä ihmissukuelinten esilletuontia.

Eläinsuojeluasiamies:

- Sukupuoliyhteyden kieltä eläimen kanssa on hyvä uudistus.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläimen seksuaalinen hyväksikäyttö välineellistää eläimen, vaikka kipua ei eläimelle teosta aiheutuisi. Sukupuolinen kanssakäyminen eläinten kanssa on siis kiellettävä (14§). Tulisi myös pohtia olisiko syytä tämän lain kanssa yhtäaikaaisesti kieltää eläimeen kohdistuvien seksuaalisten tekojen esittävän kuvamateriaalin hallussapito ja leikkittäminen.

Eläinvihreät:

- Tämä on tärkeä lisäys lakiin, ja on ollut häpeällistä, että se ei aikaisemmin lakiesityksessä ole ollut. On erityisen tärkeää saada määriteltyä rikokseksi eläimelle ilmeisiä haittoja aiheuttava hyväksikäyttö, jossa nykyisen mukaan ei aina saada riittävä näyttö eläimelle aiheutuvasta kärsimyksestä, jotta teot voitaisiin tuomita eläinsuojelurikoksena.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Kannatamme pykälän sisältöä sukupuoliyhteyden kieltämisestä.

HESY:

- Pidämme kannatettavana esitystä, jossa kielletään ihmisen sukupuoliyhteys eläimen kanssa. Kielto tulisi ulottaa koskemaan myös rikoslain mukaista pakottamista seksuaaliseen tekoon, jotta kielletty tulisi myös se, että ihmisen ja eläimen sukupuolielimet koskettavat toisiaan: emme keksi ainuttakaan tilannetta, jossa se olisi tarpeen.

Kissojen oikeudet ry:

- Ehdotus, että ihminen ei saa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa, saa täyden kannatuksemme. Tätä uudistusta on kaivattu jo vuosikymmenien ajan.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Lakiluonnokseen sisältyvä kieltä sukupuoliyhteydestä eläimen kanssa on myönteinen uudistus, mutta määritelmää on syytä tiukentaa. Esitämme seuraavan muotoilun poistoa: "Sukupuoliyhteyttä ei sen sijaan olisi vielä esimerkiksi se, että sukupuolielimet koskettavat toisiaan." Eläinten sukuelinten ja peräaukon koskettelu pitää kieltää muissa kuin hoitotoimenpiteisiin liittyvissä tilanteissa, ja ihmisen ja muun eläimen välinen sukuelinten koskettelu pitää laskea kuuluvaksi sukupuoliyhteyden piiriin. Mikään eläintä koskeva hoitotoimenpide ei edellytä ihmiskokouksen esilletuontia. Kyseinen muotoilu liittyy myös lain tavoitteeseen eläinten kunnioituksen lisäämisestä.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Tämä on tärkeä lisäys lakiin, ja on ollut häpeällistä että se ei aikaisemmin lakiesityksessä ole ollut.

Poliisihallitus:

- Lain 14 §:ssä säädettäisiin sukupuoliyhteydestä eläimen kanssa. Uusi säännös on selkeästi ja tarkkarajaisesti perusteltu, jolloin tämä uusi kieltopykälä yhdessä rangaistussäännöksen kanssa selkeyttää kyseisten tilanteiden rikosprosessuaalista tulkintaa.

SEY:

- Pidämme esitystä kannatettavana.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää pykälästä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Lauseen muotoilu on turhan vaikeaselkoinen ja se tulee muotoilla niin, että kansalaiset sen ymmärtävät.

Suomen tuomariliitto:

- Ehdotettu sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa koskeva 14 §, vaikka sen asiasisältö onkin asianmukainen, ei ole parhaalla mahdollisella tavalla kirjoitettu. Pykälän 2 momentin ehdotettu kirjoitustapa sisältää viittauksen 1 momentissa säädettyyn myös siltä osin kuin on kysymys ihmisen sukupuolielimellä tehtävästä tunkeutumisesta eläimen kehoon ja eläimen sukupuolielimen ottamisesta ihmiskehoon, joiden ei ole tarkoitettu olevan myöskään 2 momentissa tarkoitettuja sallittuja toimenpiteitä millään perusteella. Tuomariliitto esittää 14 §:n kirjoittamista esimerkiksi seuraavaan muotoon:
Ihminen ei saa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Sukupuoliyhteydellä tarkoitetaan tässä laissa ihmisen sukupuolielimellä tehtävää taikka eläimen sukupuolielimeen tai peräaukkoon kohdistuvaa tunkeutumista eläimen kehoon taikka eläimen sukupuolielimen ottamista ihmiskehoon. Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan estä muuta kuin sukupuoliyhteydellä tehtävää toimenpidettä, joka on tarpeen eläinlääkinnällisestä tai jalostuksellisesta syystä taikka muusta vastaavasta hyväksyttävästä syystä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme esitystä kannatettavana.

15 §

Eläimille tehtävät toimenpiteet

Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta perusteltua.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sallittua on kuitenkin:

- 1) eläimen merkitseminen lyhytaikaista ja vähäistä kipua aiheuttavalla menetelmällä;*
- 2) muussa lainsäädännössä edellytettävien veri- ja kudoksenäytteiden ottaminen eläimestä;*
- 3) naudan ja vuohen sarvenaiheen tuhoaminen ja sarvien poistaminen;*
- 4) eläimen kastratio ja sterilaatio;*
- 5) sellainen leikkaus ja muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, joka on tarpeen eläinten käsiteltävyyden parantamiseksi, ihmisten tai muiden eläinten terveyden tai turvalli-suuden varmistamiseksi, eläimen jalostusarvon määrittämiseksi tai muun vastaavan eläinten pitoon liittyvän välttämättömän syyn takia; sekä*
- 6) eläinten keinosiemennys ja muiden keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteiden te-keminen.*

Eläintä, jolle on tehty sellainen leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, jonka tarkoituksena on eläimen ulkonäön muuttaminen, ei saa käyttää kilpailuissa tai pi-tää näytteillä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 5 kohdassa tar-koitetuista toimenpiteistä sekä 6 kohdassa tarkoitetusta eläinten keinosiemennyksestä ja kei-nolliseen lisäämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tekemisessä ja eläinten keinosiemennyksessä käytettävistä menetelmistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ulkonäön muut-tamiseen tähtäävistä ja muista kielletyistä toimenpiteistä.

Animalia:

- Porsaiden kirurgisen kastration kieltö tulee kirjata tähän pykälään. Kirurginen kastratio on erittäin kivuliastoimenpide, ja sen tekeminen ei ole välttämätöntä karjuporsaille. Kipulääkitys ei lievitä toimenpiteen aikaista kipua, ellei sitä anneta riittävän kauan ennen toimenpidettä ja riittävällä annostuksella. Kirurgiselle kastratiolle on jo olemassa kivuttomampia vaihtoehtoja, kuten immunokastratio.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Vain välttämättömän kivun aiheuttaminen saisi olla sallittua lääkinnällisissä toimissa ja eläimen edun edistämiseksi.
- Eläimen subjektiivisen edun vuoksi tehtävät lääkinnälliset toimenpiteet voitaisi sallia kuten muissakin eläimiin kohdistuvissa kirurgisissa toimenpiteissä.
- Porsaiden kirurgisesta kastratiosta tulee luopua. Niin kauan kun porsaiden kirurginen kastratio on sallittua se tulee suorittaa eläinlääkärin toimesta ja kastration yhteydessä on käytettävä rauhoitusta, puudutusta sekä tulehduskipulääkitystä.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Uuteen eläinten hyvinvointilakiin tulee tehdä kirjaus porsaiden kirurgisen kastration kieltämiseksi. Mikäli laki määrittää, että on väärin aiheuttaa eläimille kipua esimerkiksi kosmetiikkateollisuuden tuotteiden testauksessa, ei porsaille tehtävää nykymuotoista kipua aiheuttavaa kastratiota voida

myöskään hyväksyä. Kosmetiikkateollisuudessa lainsäädäntö on jatkuvasti ottanut askeleita oikeaan suuntaan: laissa on otettu selkeästi kantaa siihen, ettei ole oikein aiheuttaa eläimelle kärsimystä eläinkokeilla vain siksi, että ihminen saisi sen avulla käyttöönsä ei-välttämättömiä nautintohyödykkeitä (esim. meikkejä). Porsaiden kastraatio on verrattavissa tähän: porsaas kastroidaan, koska jotkut kuluttajat eivät pidä

- ei-kastroidusta eläimestä peräisin olevan lihan mausta. Maun pieni vivahde-ero ei kuitenkaan ole riittävän painava syy oikeuttamaan kärsimyksen aiheuttamista porsaille. Kuten kosmetiikkateollisuudessa, on tässäkin kohtaa kyettävä vetämään raja sellaisen tarpeettoman kärsimyksen kohdalla, joka aiheutetaan vain ihmisen subjektiivisen mielihalun täyttämiseksi. Lain tulee kieltää porsaiden kastraatio.
- Jos täyskielto ei ole mahdollinen nopealla aikataululla, kivuliaisiin toimenpiteisiin (porsaiden kastraatio ja vasikoiden nupoutus) tulee laatia tarkat säännöt tarvittavalle rauhoitukselle, puudutukselle sekä tehokkaalle kivunhoidolle.

ANIWERE:

- Lakiluonnoksen 15 §:n 2 momentin 4 kohdan kastraatiota koskeva poikkeus on tuotantotarkoitusta varten pidettävien porsaiden kirurgisen kastraation osalta poistettava. Valmistelun yhteydessä tehty linjaus (s. 10) tuotantotarkoitusta varten pidettävien porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisesta on omiaan edistämään lakiluonnoksen tavoitteiden toteutumista. Jotta tavoite tältä osin toteutuisi osittain myös siirtymäajalla, esitämme seuraavaksi huomion kivunlievityksen osalta.

Atria, HKScan, Snellman:

- 15 § perusteluissa on mainittu, että injektiota pidetään kipua aiheuttavana toimenpiteenä. Pykälän ensimmäinen lause on tästä syystä tarpeen muuttaa mm. rokotusten mahdollistamiseksi seuraavaan muotoon: ”Leikkauksen tai muun kipua tai kärsimystä aiheuttavan toimenpiteen vain, jos se on eläimen tai eläinryhmän hyvinvoinnin kannalta perusteltua.”

EHK:

- On hyvä, että eläimelle saa tehdä leikkauksen tai kipua aiheuttavan toimenpiteen vain hyvinvointiperustein. On myös hyvä, että erikseen kielletään sellaiset kipua tai kärsimystä aiheuttavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on eläimen ulkonäön tai käyttäytymisen muuttaminen. Sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä mainittu kielletty toimenpide, on kiellettava. Jos kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Perusteluissa on mainittu, että injektiota pidetään kipua aiheuttavana toimenpiteenä. Pykälän ensimmäinen lause on tästä syystä tarpeen muuttaa mm. rokotusten mahdollistamiseksi seuraavaan muotoon: ”Leikkauksen tai muun kipua tai kärsimystä aiheuttavan toimenpiteen vain, jos se on eläimen tai eläinryhmän hyvinvoinnin kannalta perusteltua.”
- Pykälän toisen momentin toinen kohta ehdotetaan muutettavaksi muotoon: muussa lain- säädännössä edellytettävien tai perinnöllisten sairauksien selvittämiseksi tehtävä veri- ja kudoksetilien ottaminen eläimestä;

Eläinoikeuspuolue:

- 15 §:n 3 momentissa luetelluista poikkeuksista tulee poistaa eläimen jalostusarvon määrittäminen. Pykälässä tulisi lisäksi edellyttää, että kaikkien toimenpiteiden kohdalla on aina valittava vähiten eläintä haittaava tapa, mikäli useita vaihtoehtoisia menetelmiä on valittavissa.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että lain tasolla kielletään sellaisten eläinten käyttäminen kilpailuissa tai näytteillä pito, joille on tehty leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide ulkonäön muuttamiseksi. Kirjauksen seurauksena kiello laajenee typistettykorvaisista ja -häntäisistä koirista muihin eläimiin, joille on tehty leikkaus ulkonäön muuttamiseksi.
- On hyvä, että perusteluissa mainitaan kiellettynä toimenpiteenä koiranpentujen kannuskynsien poistaminen rutiininomaisesti. Pidän hyvänä sitä, että pykälässä kielletään myös kivuttomien, mutta eläimelle muutoin kärsimystä aiheuttavien invasiivisten toimenpiteiden tekeminen. Perusteluissa mainittu linnun siipisulkien leikkaamisen kiello lentokyvyyttömäksi tekemisen tarkoituksessa on tervetullut.

ETT:

- Eläimille tehtävät toimenpiteet. Pykälän perusteluissa todetaan mm. injektion aiheuttavan kipua. Pykälän tulisi mahdollistaa rokote- ja lääkitysinjektioiden antaminen. Selkeyden vuoksi pykälän 1 mom ehdotetaan muutettavaksi seuraavanlaisesti: ”Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen tai eläinryhmän hyvinvoinnin kannalta perusteltua.” Pykälän 2 mom toinen kohta rajaa poikkeuksen vain muun lainsäädännön edellyttämiin näytteenottoihin. Pykälässä tulisi mahdollistaa myös elinkeinon ohjeistamien vapaaehtoisten tautivastustusohjelmien mukaisten näyttöjen ottaminen esim. tuontikaranteeneissa. Pykälän 2 mom toinen kohta ehdotetaan muutettavaksi: ”~~muussa lainsäädännössä edellyttävien~~ veri- ja kudoksenäytteiden ottaminen eläimestä”;
- On huomioitava, että Suomi on EU:n ainoa maa Ruotsin lisäksi, joka on ko. pykälällä kieltänyt sikojen hännäntypistämisen direktiivin mukaisesti. Hännänpurennan mahdollisimman vähäinen esiintyminen typistämättömillä sioilla on mahdollista vain huolehtimalla sikojen olosuhteista ja hyvinvoinnista.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide tulee olla sallittua tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta perusteltua. Sallitut toimenpiteet tulee olla selkeästi määritetty ja menetelmien mahdollisimman vähän kipua ja kärsimystä aiheuttavia.

Helpparrot:

- Lemmikkilinnun lentosulkia saatetaan toisinaan leikata/typistää, jotta lemmikkikinnusta saataisiin kesympi tai halutaan estää esimerkiksi karkuun lentäminen. Yleensä linnun luonnollinen tapaa liikkua, on lentää. Lentäminen vaikuttaa myös lemmikkilinnun terveyteen merkittävästi. Linnun hengityselimistö saattaa toimia vajaatehoisesti, mikäli linnun lentoon tarvitsemat lihakset ovat huonossa kunnossa esimerkiksi leikattujen lentosulkien vuoksi. Esitämme, että lemmikkilintujen lentosulkia ei saa leikata/typistää muutoin kuin eläinlääkärin toimesta, linnun terveyden niin vaatiessa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälän 6 kohdassa sallittaisiin eläinten keinosiemennyksen ja keinolliseen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet ja tarkempi määrittely tehtäisiin valtioneuvoston asetuksella. Pykälässä 25 säädettäisiin eläinjalostuksesta, eikä sellaisia jalostusyhdistelmiä saisi käyttää, joista aiheutuu merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille. Jalostuspykälä jää ennaltaehkäiseltä vaikutukseltaan vähäiseksi, jos keinosiemennyksen suorittamiseen ei vaadita selonottoa jalostuskäyttöön sopivuudesta.

HESY:

- Katsomme, että pykälän 1 momentissa esitetty säädös, jonka mukaan leikkauksen tai muun kivuliaan toimenpiteen saa tehdä eläimelle vain sen hyödyttäessä eläimen hyvinvointia, vesittyä ja eläinten hyvinvointi vaarantuu pykälän 2 momentissa säädettyjen poikkeusten takia.
- Pykälästä tulee poistaa poikkeukset, jotka sallivat tuotantoeläimen kastraation ja naudan ja vuohen sarvenaiheiden tuhoamisen tai sarvien poistamisen. Mikäli edellä mainittuja poikkeuksia ei poisteta, pykälään on kirjoitettava lisäys, joka velvoittaa käyttämään kivuliaiden toimenpiteiden sijaan vaihtoehtoja, kivuttominta saatavissa olevaa menetelmää. Tällaisia ovat esimerkiksi porsaiden immunokastraatio ja teurastaminen ennen sukukypsyyttä, jolloin karjunhajua muodostuu vähemmän. Kastroimattomuuskin on vaihtoehto, mikäli kuluttajat tottuvat tällaiseen lihaan. Monissa EU-maissa – kuten Alankomaissa, Espanjassa, Irlannissa, Isossa-Britanniassa ja Portugalissa – kasvatetaan kastroimattomia sikoja.
- Pykälän perusteluiden esimerkkeihin on lisättävä kieltä poistaa koiralta kannusvarpaita. Kielto ei ole ollut nykyisessä eläinsuojelulaissa yksiselitteinen, sillä kannusvarpaita on voitu poistaa loukkaantumisriskin takia ennaltaehkäisevästi. Luullisten varpaiden poistaminen heikentää eläimen hyvinvointia. Myös kukkojen kannusvarpaiden poisto tulee kieltää.
- Porsaiden kulmahampaiden katkaisemisen ja hiomisen kieltäminen on kirjattava kielletyksi toimenpiteeksi perusteluosioon. Nautojen nenärengas kiellettävä.
- Pykälään on tehtävä lisäys, joka kieltää eläinten näytteillä pidon ja kilpailuihin osallistumisen lisäksi eläinten myymisen ja mainoskäytön, jos niille on tehty Suomen laissa kielletyksi säädettyjä toimenpiteitä.
- Myös perusteluissa mainittu eläinten kosmeettinen tatuointi tulee kieltää pykälässä.
- Hyvänä pidämme sitä, että pykälän perusteluihin on kirjattu kieltä leikata/typistää linnun siipisulkiä lentokyvyttömyyden aiheuttamiseksi.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään tulee lisätä: ”Jos toimenpide voidaan tehdä tai haluttuun tulokseen voidaan päästä usealla tapaa, on valittava eläimelle pienintä kipua ja kärsimystä aiheuttava tapa. Tämä periaate koskee myös toisessa momentissa lueteltuja poikkeuksia ensimmäiseen momenttiin.” Haitan minimointi sisältyy esimerkiksi koe-eläinten kohtelun ns. 3R- periaatteisiin ja noudattaa tämän lain 13 §:n linjausta, joka kieltää tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tuottamisen eläimille.
- Eläinten, joille kiellettyjä toimenpiteitä on suoritettu, myynti on kiellettävä.
- Pykälän perusteluihin tulisi lisätä kiellettyinä toimenpiteinä myös lemmikkieläinten tunnistusmerkittäminen tatuomalla sekä porsaiden hampaiden katkaiseminen.
- Rutiininomaisesta nupoutuksesta tulisi päästä eroon. Sarvista aiheutuva vaara vähenee jo, kun eläinten käytössä oleva tila ja pito-olosuhteet ovat eläinten hyvinvoinnille riittäviä. On myös monia sarvettomia nautarotuja kuten suomenkarja.
- Eläimiä, joille on tehty kirurgisia toimenpiteitä perinnöllisten vikojen korjaamiseksi, ei tule saada käyttää myöskään näyttelytoiminnassa jalostuksen lisäksi. Myös osallistuminen joihinkin parannellun ominaisuuden suhteen oleellisiin lajikiilpailuihin tulee voida kieltää.

Kissojen oikeudet ry:

- Lain perusteluissa mainittu eläimen kosmeettisen tatuoinnin kieltä olisi hyvä olla kirjattuna pykälään.

Korkeasaaren eläintarha:

- Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää myös eläinten keinosiementämisestä ja muista keinolliseen lisäämiseen liittyvistä toimenpiteistä, kuten munasolujen ja alkuiden keräämisestä sekä alkionsiirtojen tekemisestä. Eläintarhoissa todennäköisesti erilaiset lajien keinolliseen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulevat yleistymään uhanlaisten lajien suojelussa. Korkeasaari toivoo tulevansa

kuulluksi, kun asetusta keinollisesta lisääntymisestä laaditaan, jotta lajien suojelutoiminta ei tältä osin vaarantuisi.

LSSAVI:

- Hallituksen esityksessä olisi syytä mainita laajemmin esimerkkejä kielletyistä kipua tuottavista toimenpiteistä. Tällaisia ovat esimerkiksi koiran ihopoimujen niiteillä kiinnittämien (esim. shar pei -rotu), lypsylehmillä karjanäyttelyissä käytettävä vedinkanavan / vetimen pään liimaus, jotta utare pysyy pulleana eikä tyhjene ennen eläimen esittelyä taikka hevosten jänteiden kylmä/kuumapoltto. On hyvä, että koirien kannuskynsien poiston kieltö mainitaan yksiselitteisesti kiellettyinä toimenpiteinä.

Luonnonvarakeskus:

- Kirurginen kastraatio aiheuttaa porsaille kipua, vaikka käytettäisiinkin kivunlievitystä. Jos tekeillä oleva selvitys osoittaa, että kirurgiselle kastraatiolle löytyy vaihtoehtoja, on tärkeää, että vaihtoehtoiset menetelmät otetaan vakavasti harkintaan. Luke kannattaa kirurgisesta kastraatiosta luopumista siirtymäajalla, jos sille löytyy toteuttamiskelpoinen vaihtoehto.

MTK Lappi:

- On hyvä, että on kielletty toimenpiteet, joiden tarkoituksena on eläimen muuttaminen tuotanto-olosuhteisiin sopivammaksi, esim. sikojen häntien leikkaaminen. Sen sijaan esim. lehmävasikoiden lisävetimien poistaminen tarvittaessa on välttämätöntä automaattilypsyn onnistumiselle. Se tulee huomioida lain perustelumuiotiossa.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Turkiseläinkasvattajat tekevät tilallaan eläimille joitakin toimenpiteitä. Minkkien osalta on olennaista, että Aleutian taudin seurantaohjelmaa voidaan jatkaa nykyisellään. Elinkeinon oma laboratorio suorittaa noin 600 000 analyysia vuosittain.
- Hopeaketun osalta tehdään pieniä määriä polveutumistestejä. Ketuil/a ja suomensupeilla tehdään myös kiiman mittausta ja keinosiemennystä.
- Lääkitsemisen, rokottamisen ja yllä mainittujen toimenpiteiden lisäksi turkiseläimille ei suoriteta muita rutiinitoimenpiteitä.

Saksanseisojakerho ry:

- Tuontikoirien jalostusominaisuuksien selvittäminen tulisi sallia sellaisen EU:n sisämarkkinoiden alueelta tuotavan koiran kohdalla, jonka häntä on eläimen hyvinvointiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla laillisesti typistetty synnyinmaassaan.
- Laadimme vuonna 2014 aloitteen EU-tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaamisen mahdollistamiseksi Suomessa. Useiden käyttökoirarotujen Suomessa olevan koirakannan geeniperimän monimuotoisuuden ja perinnöllisen terveyden turvaaminen on riippuvainen rodun kotimaasta (joka oman roturyhmämme kohdalla on aina toinen EU-maa) aika ajoin saapuvista tuontikoirista. Aloitteemme tarkoituksena on mahdollistaa tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaaminen terveen eläinjalostuksen periaatteiden edellyttämällä tavalla (25 § eläinjalostus). Muutos on tarpeen, jotta eräiden rotujen tuonti muista EU-maista ei jäisi kokonaan jalostusarvioinnin ulkopuolelle ja siten osaltaan vaarantaisi tervettä koiranjalostusta Suomessa. Muutos edellyttäisi osittaista lievennystä typistettyhäntäisen tuontikoiran nk. kilpailu- ja näyttelykieltoon Maa- ja metsätalousministeriön asetuksenannossa. Ehdotamme, että EU-tuontikoirien jalostusominaisuudet voitaisiin testata rodunomaisissa käyttökokeissa, luonnetesteissä sekä rotujärjestön sisäisissä jalostuskatselmuksissa. Ehdotuksemme ei koske tuontikoirien esittämistä suurelle yleisölle avoimissa koiranäyttelyissä.

- Lakiluonnoksessa rinnastetaan koiran hännän typistäminen kosmeettisten lävistysten ja tatuointien tekemiseen eläimille. Lähestymistapa ei kuitenkaan vastaa muiden EU-maiden lainsäädännöllisiä ratkaisuja, jotka sellaisinaan pohjautuvat Lemmikkieläinten suojelua koskevaan yleissopimukseen. Euroopan talousalueella vallitsee nimittäin edelleen kaksi eri koulukuntaa suhtautumisessa hännän typistämiseen. Useissa merkittävässä vertailumaissa (ml. Tanska, Saksa ja Iso-Britannia) typistyskiellon soveltamisalasta on myönnetty poikkeus metsästys- ja muille työkoirille niiden työskentelyolosuhteista johtuvaan hännän vaurioitumisriskiin liittyvillä ennaltaehkäisevillä perusteilla (ei-kosmeettinen hännäntypistus). Paikallisten olosuhteiden perusteella kyseiset maat ovat arvioineet hännän vahingoittumisriskin niin korkeaksi, että ne ovat kansallisessa lainsäädännössään sallineet metsästys- tai muiden työkoirien hännän typistämisen ennaltaehkäisevillä perusteilla koiran edun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kotimaista typistyskieltoa ei tulisi soveltaa laajentavasti ulottamalla kilpailu- ja näyttelykielto myös toisessa Euroopan talousalueen maassa ei-kosmeettisilla perusteilla typistettyihin koiriin.
- Esitämme sallittujen toimenpiteiden listalle ennaltaehkäisevä toimenpiteenä koiran kannuskynsien poistamista, mikäli koira toimii metsästyskoirana tai muissa vastaavissa työtehtävissä maasto-olosuhteissa. Kannuskynnet voivat luoda merkittävän riskin koiran hyvinvoinnille, koska kannukset repeävät usein koiran liikkuessa maastossa tai toimiessa muissa rodun käyttötarkoituksen mukaisissa tehtävissä. Näin ollen kannuskynsien poistaminen pieneltä pennulta olisi merkittävästi pienempi haitta koiran hyvinvoinnille verrattuna aikuisiällä repeäviin kannuksiin sekä siitä aiheutuvaan pitkään ja kivuliaaseen toipilasaikaan.

SEY:

- Pykälässä tulisi kieltää sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide.
- Pykälään on lisättävä, että mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.
- Myös porsaiden hampaiden katkaiseminen olisi lisättävä esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä.

SHEHVNK:

- Mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.
- Neuvottelukunta kiittää, että pykälän perusteluissa esitetään, ettei koirien kannuskynsiä eikä -varpaita saa poistaa rutiininomaisesti.
- Ehdotamme asetustasolla kiellettäväksi ja tarkemmin määritettäväksi kivuliaita hoitomuotoja, jotka eivät perustu tutkittuun tietoon ja aiheuttavat sen vuoksi tarpeetonta kipua. Samaten esitämme asetustasolla tarkemmin määritettäväksi tehdyt kielletyt toimenpiteet, jonka jälkeen eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ensimmäisessä pykälässä mainittujen toimenpiteiden tulisi olla myös eläinlääketieteellisesti perusteltuja. Lause voitaisiin muotoilla esimerkiksi näin: ”Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta eläinlääketieteellisin syin perusteltua.”
- Eläimen ihon käsitteleminen ärsyttävillä kemiallisilla aineilla (ns. bliistraus, engl. blistering) ja hevosen jännevammojen hoito kuumalla raudalla polttamalla ns. kuumapoltto (engl. pin firing, line firing, thermocautery) ja kuumapoltoilla merkitseminen tulisi olla kiellettyjä toimenpiteitä. Näiden tehosta ei ole tieteellistä näyttöä ja ne aiheuttavat tarpeetonta kipua. Näiden käyttö on kielletty mm. Uuden-Seelannin eläinsuojelulaissa vuonna 1999.
- Porsaiden hampaiden katkaisu tulee lisätä kiellettyihin toimenpiteisiin. Käsitteily aiheuttaa porsaille kipua ja saattaa johtaa hammasytimen infektioihin, hammasjuuripaiseisiin ja murtumiin

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- momentissa mainittujen toimenpiteiden tulisi olla myös eläinlääketieteellisesti perusteltuja. Lause voitaisiin muotoilla esimerkiksi näin: ”Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta eläinlääketieteellisin syin perusteltua.”
- momentin kohdissa 3), 4) ja 5) esitetyt toimenpiteet tulee rajata vain eläinlääkärin tehtäviksi.

Suomen eläinten kouluttajat:

- Yhdistys katsoo, että eläinten (esim. kissat, koirat, hevoset, jyräjät) kasvojen tunto- ja viiksikarvojen leikkaaminen ja nyppiminen tulisi kieltää. Tuntokarvat ovat eläimille tärkeitä aistinkeinoja ympäristön hahmottamiseen, lisäksi nyppiminen tuottaa eläimelle kärsimystä. Eläintä tulisi asteittain totuttaa niille tehtäviin toimenpiteisiin.

Suomen Hippos:

- Toimenpiteistä tulee määritellä tarkemmin asetustasolla.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä, että eläimen ulkonäön tai käyttäytymisen muuttamiseen pyrkivät leikkaukset tai muuta kipua ja kärsimystä aiheuttavat toimenpiteet kielletäisiin. On tärkeää, että lain tulkinnat mahdollistavat muut leikkaukset tai kipua aiheuttavat toimenpiteet silloin, kun ne ovat eläimen hyvinvoinnin kannalta perustellut.

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät:

- Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kannattaa esitystä, mutta esittää ensimmäisen momentin estämättä sallittujen toimenpiteiden listaan koiran kannuskynsien poistamista, mikäli koira toimii rekikoirana, metsästyskoirana tai muissa vastaavissa aktiivitehtävissä.
- Kannuskynnet voivat luoda merkittävän riskin koiran hyvinvoinnille, koska kannukset repeävät usein koiran liikkeessa maastossa tai toimiessa muissa tehtävissä.
- Myös tassuvammat kuten anturoiden haavat, hiertymät ja kulumat sekä tassunpohjien paleltumavammat ovat erittäin yleisiä valjakko- ja metsästyskoirilla. Tassuvammojen ennaltaehkäisemiseksi koirilla käytetään tossuja. Kannuskynsi on tossun pukemisen ja käytön kannalta hankalassa paikassa, sillä tossun kiristysnauha kulkee juuri kannuskynnen kohdalla. Tossun kiristysnauha painaa kynnen tiiviisti ihoa vasten aiheuttaen hiertymän tai jopa haavan, jos kynsi painuu ihon sisään.
- Kannuskynsien poisto koiran pennulta ennaltaehkäisee kivuliaiden ja pitkää toipumisaikaa vaativien kannuskynsivammojen ja -repeämien syntymistä aikuisiällä. Lisäksi kannuskynsien poisto mahdollistaa tossujen turvallisen käytön ja ennaltaehkäisee tassuvammojen syntyä, edistää tassujen terveyttä sekä koiran hyvinvointia.
- Tassujen terveys on merkittävä hyvinvointitekijä valjakko- ja metsästyskoirilla. Näin ollen kannuskynsien poistaminen pieneltä pennulta olisi merkittävästi pienempi haitta koiran hyvinvoinnille verrattuna aikuisiällä repeäviin kannuksiin ja siitä aiheutuvaan pitkään toipilasaikaan.
- Myös Eviran tulkinnan mukaan kannuskynsien poisto on tässä tilanteessa perusteltu ennaltaehkäisevä toimenpide. Valjakko- tai metsästyskoiran kannuskynsien poisto ei ole pykälän 3 mukainen kosmeettinen toimenpide, jonka tarkoituksena on koiran ulkonäön muuttaminen. Näin ollen se ei estäisi koiran kilpailu- tai näyttelykäyttöä.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Metsästäjäliitto kannattaa esitystä, mutta esittää ensimmäisen momentin estämättä sallittujen toimenpiteiden listaan koiran kannuskynsien poistamista eläimen hyvinvoinnin parantamiseksi, mikäli pentue tai koira on hankittu maastossa tapahtuvaa aktiivitehtävää varten. Pentuna tehty poisto aiheuttaa merkittävästi vähemmän kipua kuin aikuisena maastossa tapahtuva repeäminen.

Toimenpidettä ei tehdä ulkonäön vuoksi, vaan eläimen hyvinvoinnin vuoksi. Perustelutekstissä mainitaan kielletyksi rutiininomainen kannuskynsien poistaminen. Tätä tulisi tarkentaa siltä osin, että maastossa tapahtuvaa aktiivitehtävää silmällä pitäen hankitun pentueen kannuskynsien poisto ei kuitenkaan ole lain tarkoittamaa rutiininomaista poistoa.

- Geeniperimän kaventumisen ehkäisemiseksi jalostustoimintaa varten ulkomailta tuotujen typistettyjen koirien jalostusominaisuuksien testaaminen koetoiminnan, luonnetestien ja jalostuskatselmusten avulla tulisi olla sallittua. Muu typistettyjen koirien näytteillä pito- ja kilpailukielto on hyväksyttävää.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Siipikarja-ala puoltaa esityksiä. Esimerkiksi kanojen nokkien typistäminen on ollut Suomessa kiellettyä jo yli kaksikymmentä vuotta ja ala on malliesimerkkinä useille Euroopan maille, jotka vasta harkitsevat käytännöstä luopumista.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Suomen valjakkourheilijoiden liitto (VUL) esittää ensimmäisen momentin kiellettyjen toimenpiteiden listaan poikkeusta koiran kannuskynsien poistamisen sallimiseksi, mikäli koira toimii rekikoirana, metsästyskoirana tai muissa vastaavissa tehtävissä, jossa kannuskynnen ja tassun vaurioitumisen riski on suuri.
- Kannuskynnet voivat repeytyä tai hiertyä koiran liikkuessa haastavissa maastossa tai olosuhteissa. Myös tassuvammat kuten anturoiden haavat, hiertymät ja kulumat sekä tassunpohjien paleltumavammat, ovat erittäin yleisiä reki- ja metsästyskoirilla. Tassuvammojen ennaltaehkäisemiseksi koirilla käytetään tossuja, jotka ovat pakollinen kilpailuvaruste mm. valjakkoajon pitkällä matkoilla. Kannuskynsi on tossun pukemisen ja käytön kannalta hankalassa paikassa, sillä tossun kiristysnauha kulkee juuri kannuskynnen kohdalla. Tossun kiristysnauha painaa kynnen tiiviisti ihoa vasten aiheuttaen hiertymän tai jopa haavan, jos kynsi painuu ihon sisään.
- Kannuskynsien poisto koiranpennulta ennaltaehkäisee kivuliaiden ja pitkää toipumisaikaa vaativien kannuskynsivammojen ja -repeämien syntymistä aikuisiällä. Lisäksi kannuskynsien poisto mahdollistaa tossujen turvallisen käytön ja ennaltaehkäisee sitä kautta tassuvammojen syntyä, tassujen terveyttä sekä koiran hyvinvointia. Tassujen terveys on merkittävä hyvinvointitekijä reki- ja metsästyskoirilla.
- Reki- tai metsästyskoiran kannuskynsien poisto ei ole pykälän 3 mukainen kosmeettinen toimenpide, jonka tarkoituksena on koiran ulkonäön muuttaminen. Näin ollen kannuskynsien poisto ei saisi estää koiran kilpailu- tai näyttelykäyttöä.
- Koska kannuskynsien poisto aiheuttaa koiralle lyhytaikaista kipua, se tulisi sallia vain eläinlääkäriin suorittamana toimenpiteenä, jolloin se tapahtuu oikeaoppisesti, hygieenisesti ja kivunlievitystä käyttäen.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä tulisi kieltää sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide.
- Pykälään on lisättävä, että mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.
- Myös porsaiden hampaiden katkaiseminen olisi lisättävä esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä.

Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläinten suuontelon sairauksien diagnosointi, päätöksenteko tarvittavista toimenpiteistä ja näiden toimenpiteiden suorittaminen tulee rajata yksinomaan eläinlääkärien tehtäväksi. Suuontelo ja hampaat ovat elävää kudosta, joiden käsittely voi aiheuttaa eläimelle voimakasta kipua toimenpiteen aikana ja sen jälkeen minkä lisäksi toimenpiteiden suorittaminen ilman rauhoitusta aiheuttaa

eläimille tarpeetonta kärsimystä. Ammattitaito arvioida suuontelon terveydentila ja suorittaa tarvittavat toimenpiteet on vain eläinlääkäreillä, joten raja on välttämätön eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Muiden kuin eläinlääkärien tehtäväksi tulisi jättää ainoastaan ennalta ehkäisevä suun terveydenhoito, esim. hampaiden harjaus.

- Pikkuporsaiden kirurginen kastraatio tulisi kieltää muun kuin eläinlääkäriin suorittamana.

Viipurin Koirat:

- Porsaiden kirurginen kastraatio tulee kieltää tässä pykälässä. Porsaiden kirurgiselle kastraatiolle on jo olemassa kivuttomampia vaihtoehtoja, kuten immunokastraatio, joten sen jatkamiselle ei mielestämme ole perusteita.
- Pykälän perusteluissa mainittuihin esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä tulisi lisätä myös lemmikkieläinten tunnistusmerkitseminen tatuomalla ilman rauhoitusta. Pykälään tulisi lisäksi kirjata, että eläinten, joille kiellettyjä toimenpiteitä on suoritettu, myyminen on kielletty.
- Pykälään tulisi myös lisätä, että eläimiä merkittäessä tulisi aina valita kaikkein vähiten kipua ja haittaa aiheuttava merkitsemistapa.

Ympäristöpuolue:

- Lakiin on sisällytettävä nykyisen eläinsuojelulain mukaisesti vaatimus, jossa ”leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suorittaa vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.”
- Uusi lakiehdotus poikkeaa tästä merkittäväällä tavalla, koska mm. koirien kastrointi ja sterilisaatio mukavuussyistä olisi muuttumassa hyväksytyksi. Kastroinnilla ja sterilisaatiolla on kuitenkin useita koiran hormonitoiminnan katkeamiseen liittyviä fyysisiä ja henkisiä sivuvaikutuksia, jotka ovat koiralle terveystarve tai heikentävät merkittävästi sen hyvinvointia.
- Koirien kastroinnin ja sterilisaation tulee eläinten hyvinvointilain tavoitteiden mukaisesti olla kiellettyä ilman pakottavia terveydellisiä syitä. Omistajan mukavuudenhalu tai mahdollisuus pitää helpommin useampia eläimiä ei ole sellainen.
- Lakiin tulee sisällyttää erikseen mainittuna kieltä tuotanto- tai lemmikkilinnuista lentokäyttöä joko väliaikaisesti tai pysyvästi siipiä työstämällä.

Ähtärin eläinpuisto:

- Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää myös eläinten keinosiementämisestä ja muista keinolliseen lisäämiseen liittyvistä toimenpiteistä, kuten munasolujen ja alkioiden keräämisestä sekä alkionsiirtojen tekemisestä. Eläintarhoissa todennäköisesti erilaiset lajien keinolliseen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulevat yleistymään uhanlaisten lajien geneettisen monimuotoisuuden ylläpidossa. Ähtärin eläinpuisto toivoo tulevansa kuulluksi, kun asetusta keinollisesta lisääntymisestä laaditaan, jotta lajien suojelutoiminta ei tältä osin vaarantuisi.

16 §

Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Edellä 15 §:ssä sallitun leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi.

Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä, jollei toimenpiteestä aiheutuva kipu ole lievää ja hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä ja tarvittavasta kivunlievityksestä.

Animalia:

- Kannatamme kirjausta, että kaikkien kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaaditaan kivunhoitoa.
- Lain perusteluissa on annettu esimerkkejä riittävästä kivunhoidosta nupoutuksen yhteydessä. Niin kauan kuin porsaiden kastroiminen on mahdollisen siirtymäajan puitteissa sallittua, tulisi porsaita kastroitaessa vaatia samanlainen kivunhoito kuin nupoutuksessa: eläimen rauhoittaminen, toimenpidealueen puudutus jatulehduskipulääkitys.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Lain 16 §:ään tulisi saada vaatimus pakolliselle kivunlievitykselle kivuliaita toimenpiteitä suoritettaessa. Ministeriön tavoitteen mukaisesti porsaiden kirurgisesta kastroitiosta tulee luopua ja korvata se esimerkiksi muilla kivuttomilla menetelmillä, vaikka uusien menetelmien käyttöönotto herättäisikin vastustusta ammatinharjoittajien keskuudessa. Niin kauan, kuin porsaiden kirurginen kastroiminen on edelleen sallittua, tulisi sen yhteydessä vaatia puudutusta, tulehduskipulääkkeen käyttöä sekä rauhoitusta eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

ANIWERE:

- Lakiluonnoksen 16 §:ään on sisällytettävä edellytys kivunlievityksen kaksiportaisuudesta: paikallispuudutuksesta tai anestesiasta toimenpiteen aikana sekä kipulääkityksestä toimenpiteen jälkeen. Ehdotamme kohtaa “Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä — ” muutettavaksi muotoon “Kivuliaiden toimenpiteiden aikana ja jälkeen on käytettävä asianmukaista kivunlievitystä — ” sekä momentin loppuun lisättäväksi “Asianmukaisella kivunlievityksellä tarkoitetaan puudutusta tai anestesiaa toimenpiteen aikana sekä kipulääkitystä toimenpiteen jälkeen.” Koska lakiluonnoksen 16 §:n 2 momentin kivunlievitysvaatimus on lähtökohtaisesti rajattu muuhun kuin lievään ja hetkelliseen kipuun, ei kivunlievitysvaatimuksen kaksiportaistaminen kohtuuttomasti vaikeuta elinkeinonharjoittajien toimintaa. Näin ollen lakiluonnoksessa (s. 36) kuvattu hyöty-hahtapunninta asettuu kivunlievitysvaatimuksen kaksiportaistamisen puolelle.

Atria, HKScan, Snellman:

- 16 § Toimenpiteiden tekijää ja kivunlievityksen käyttöä tarkentavassa asetuksessa tulisi määritellä eläimille sallittujen toimenpiteiden tekijän tarvittava koulutus ja riittävä muu osaaminen. On tärkeää, että myös jatkossa kastroation ja siihen liittyvän kivunlievityksen saa tehdä siihen perehtynyt sikalatyöntekijä. Kivunlievityksellä tarkoitetaan kipulääkitystä, puudutteita, anestesiaa tai niiden yhdistelmiä, mikäli kastroation yhteydessä edellytetään jotain edellä mainittua kivunlievitysmenetelmää.
- Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti lain valmistelun yhteydessä linjattiin, että porsaiden kirurgisesta kastroitiosta luopumisesta teetetään selvitys, jonka on määrä valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä. Varsinaisessa nyt lausuttavassa lakiluonnoksessa tätä asiaa ei nähdäksemme vielä käsitellä lainkaan. Hallituksen esityksessä on linjattu, että valmistelua jatkettaneen niin, että säännökset porsaiden kirurgisesta kastroitiosta luopumisesta sisällytetään esitykseen myöhemmin, kun lausuntokierrokselta saatu palaute ja selvitys ovat käytettävissä. Porsaiden kastroitiota käsiteltäneen aikanaan erillisessä asetuksessa, joka viittaa lain 15§ 2 momentin kohtiin 4 ja 5. Laadukkaan lain valmistelun takaamiseksi esitämme, että asian jatkovalmistelulle varataan riittävä aika tutkimusten ja selvitysten tekemiselle ja työhön otetaan ministeriön lisäksi myös toimialan edustajat.
- Yleisinä kommentteina asian suhteen pyydämme säädösvalmistelussa huomioimaan, että kansainvälistä vaatimustasoa tiukemmat ja tuotantokustannuksia lisäävät säädökset voivat johtaa meillä tuotettujen sikojen korvautumiseen matalamman tuotantokustannuksen sekä alhaisemman hyvinvointitason sioilla. Säädösvalmistelussa on varmistettava, että sikojen kirurgisen kastroinnin vaihtoehtoiset ratkaisut täyttävät koti- sekä vientimarkkinoiden tarpeet.
- Olemme osallistuneet kirurgisesta kastroitiosta luopumiseen tähtäävään selvitystyöhön ja olemme valmiita jatkamaan perusteellista asian selvittämistä. Selvityksessä tulee huomioida laajalti muita

kuin ainoastaan sikojen kasvatukseen tai niille tehtäviin toimenpiteisiin liittyviä asioita. Tärkeitä asioita ovat karjunhajuisten ruhojen tunnistaminen, erottelu sekä huomioiminen tuotteissa sekä tuotantoprosesseissa. Kirurgisesta kastraatiosta luopuminen edellyttääkin mittavia markkinaselvityksiä, erilaisten toimintamallien arvioimista käytännössä sekä kustannusten selvittämistä. Pelkästään teollisten investointien ja kaupallisten menetysten aiheuttama kustannusvaikutus nousee kymmeneen miljooniin euroihin. Tämän johdosta ja nykyisen tiedon valossa ei lakiin tule kirjata tarkkaa aikarajaa kirurgisesta kastraatiosta luopumiselle, vaan toimialan tulee yhdessä ministeriön kanssa jatkaa asian huolellista selvittämistä. Yksityiskohtaisemmat perustelumme selvityshankkeessa selvitettäviin asioihin löytyvät selvityshenkilölle toimitetuista vastauksista.

EHK:

- On hyvä, että vain osaava henkilö voi tehdä eläimelle kipua aiheuttavan toimenpiteen, ja että toimenpiteen yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä (poikkeuksena lievä ja hetkellinen kipu tai se, ettei toimenpide siedä viivytyksiä). Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.
- Asetustasolla tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevyydestä.
- Porsaiden kirurginen kastratio tulee kieltää siirtymäajalla. Ennen kiellon voimaantuloa porsaiden kastratiokivun nykyistä tehokkaampi lievitys on varmistettava säädöksin.
- Niin kastratio- kuin nupoutuskipukin kestää tutkimusten mukaan useita päiviä. Siksi on toivottavaa, että tutkimusten tulokset kivun kestosta huomioidaan myös laadittaessa tarkempia säädöksiä kivunlievityksen kestosta. Kunnollinen kivunhoito tulee vaatia kaikkien lajien kastraation yhteydessä.
- Kaikkiaan lakiluonnoksessa on eläimille tehtävien kivuliaiden toimenpiteiden suhteen edistystä voimassa olevaan lakiin verrattuna, vaikka nykystandardien mukaan toimivilla tuotantotiloilla vasikoiden nupoutuskivun hoito ei enää aiheutakaan käytännön muutoksia. Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, ovatko esitetyt edistysaskeleet riittäviä tarpeettoman kivun aiheuttamisen kiellon osalta. Eläimen kipu on hyvinvoinnin näkökulmasta tarpeetonta silloin, kun sitä on mahdollista lääkittää ja hoitaa.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Eläimille sallituissa toimenpiteissä ja viitaten 16 § näiden toimenpiteiden tekijään, asiaa tarkentavassa asetuksessa tulisi määritellä tarvittava koulutus ja riittävä muu osaaminen. On tärkeää, että myös jatkossa kastraation ja siihen liittyvän kivunlievityksen saa tehdä siihen perehtynyt sikalatyöntekijä. Kivunlievityksellä tarkoitetaan kipulääkitystä, puudutteita, anestesiaa tai niiden yhdistelmiä.
- Hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisesta teetetään selvitys, jonka on määrä valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä. Varsinaisessa nyt lausuttavassa lakiluonnoksessa tätä asiaa ei nähdäksemme vielä käsitellä lainkaan. Porsaiden kastratiota käsiteltäneen aikanaan erillisessä asetuksessa, joka viittaa lain 15 § 2 momentin kohtiin 4 ja 5. Porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen on erittäin merkittävä muutos suomalaiselle sikataloudelle. Siksi toivomme, että asiaa säätelevää lainsäädäntöä valmistellaan hätiköimättä ja perusteellisesti eli hyvän lainsäädäntötavan mukaisesti.
- Yleisinä kommentteina asian suhteen pyydämme säädösvalmistelussa huomioimaan, että kansainvälistä vaatimustasoa tiukemmat ja tuotantokustannuksia lisäävät säädökset voivat johtaa meillä tuotettujen sikojen korvautumiseen matalamman tuotantokustannuksen sekä alhaisemman hyvinvointitason sioilla. Säädösvalmistelussa on varmistettava, että sikojen kastroidin vaihtoehtoiset ratkaisut täyttävät sekä koti- että vientimarkkinoiden tarpeet.
- Elinkeino on osallistunut kirurgisesta kastraatiosta luopumiseen tähtäävään selvitystyöhön ja on valmis jatkamaan perusteellista asian selvittämistä. Selvityksessä tulee huomioida laajalti muita kuin

ainoastaan sikojen kasvatukseen tai niille tehtäviin toimenpiteisiin liittyviä asioita. Tärkeitä asioita ovat karjunhajuisten ruhojen tunnistaminen, erottelu sekä huomioiminen tuotteissa sekä tuotantoprosesseissa. Kirurgisesta kastraatiosta luopuminen edellyttääkin mittavia markkinaselvityksiä, erilaisten toimintamallien arvioimista sekä kustannusten selvittämistä. Pelkästään teollisten investointien ja kaupallisten menetysten aiheuttama kustannusvaikutus nousee kymmeneen miljooniin euroihin. Tämän johdosta ja nykyisen tiedon valossa ei lakiin tule kirjata tarkkaa aikarajaa kirurgisesta kastraatiosta luopumiselle. Elinkeinon tulee yhdessä ministeriön kanssa jatkaa asian huolellista selvittämistä. Yksityiskohtaisemmat perustelut aiheesta löytyvät selvityksestä.

Eäinoikeuspuolue:

- 16 §:n esittämä pakollinen kivunlievitys on erinomainen esitys. Pykälän perusteluissa on kuitenkin porsaiden kastraation yhteydessä mainittu vain tulehduskipulääkkeen antaminen, joka ei missään nimessä ole riittävä kivunlievitys suhteessa toimenpiteeseen. Esitämmekin, että porsaiden kirurginen kastraatio kielletään kokonaisuudessaan. Esimerkiksi Britanniassa porsaita ei kastroida lainkaan.

Eläinsuojeluasiamies:

- Kivuliaiden toimenpiteiden säätäminen pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on tärkeä uudistus. Pykälään tulee kuitenkin lisätä kirjaus siitä, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.
- On hyvä, että perusteluissa mainitaan, että asianmukainen kivunlievitys vasikan ja kilin nupoutuksessa tarkoittaa eläimen rauhoitusta, sarven alueen paikallispuudutusta sekä tulehduskipulääkitystä. Perusteluissa tulisi mainita myös esimerkiksi pässikaritsoiden, kilipukkien ja porojen kastraation asianmukaisesta kivunlievityksestä. Kaikkien eläinlajien kastraatioissa tulee edellyttää asianmukaista kivunlievitystä. Pässikaritsoiden ja kilipukkien kastrointi tulisi sallia vain eläinlääkärin tehtäväksi. Myös porojen asianmukaisesta kivunlievityksestä on tärkeää huolehtia kastraation yhteydessä.
- Säännökset porsaiden kirurgisesta kastraatiosta sisällytetään lakiesitykseen toimenpiteestä luopumisesta tehtävän selvityksen ja lausuntokierroksen palautteen pohjalta. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (2021) kannanoton mukaan porsaiden kirurginen kastraatio aiheuttaa porsaille kipua sekä kroonista ja akuuttia stressiä, mitä ei voi juuri vähentää pelkällä kipulääkityksellä. Kannanoton mukaan sikojen hyvinvoinnin kannalta parempia vaihtoehtoja karjuporsaiden kirurgiselle kastraatiolle ovat pistoksina toteutettava immunologinen kastraatio tai karjuporsaiden kasvattaminen leikkaamattomina karjuina.
- Porsaiden kirurginen kastraatio tulee kieltää siirtymäajalla. Siirtymäajan aikana on huolehdittava tehokkaasta kivunlievityksestä, mikä tarkoittaa puudutuksen ja tulehduskipulääkkeen käyttöä.
- Valtioneuvoston asetuksella tulisi säätää myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, akupunktiota ja fysioterapiaa suorittavien henkilöiden pätevyydestä.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Kipua tuottavat toimenpiteet kiellettävä
- Karjuporsaiden kirurginen kastraatio (16§) ilman rauhoitusta, puudutusta ja riittävän pitkäaikaista kivunlievitystä on kiellettävä. Karjunhajua on pyrittävä vähentämään muilla toimenpiteillä kuten aikaistetulla teurastuksella tai kemiallisella kastraatiolla.
- Vasikoiden ja kilien nupoutus samoin ilman rauhoitusta, puudutusta ja riittävän pitkäaikaista kivunlievitystä on kiellettävä. Kasvatuksessa on pyrittävä jalostamaan sarvettomia yksilöitä.

Eläinvihreät:

- 16 § Karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta tulisi luopua. Vähimmäisvaatimuksena on taattava riittävä kivunlievitys sekä toimenpiteen aikana että sen jälkeen.

ESAVI:

- Porsaiden kirurginen kastratio olisi kiellettävä siirtymäajalla ja säädösten avulla varmistuttava riittävän tehokkaasta kivunlievityksestä siihen saakka.

ETT:

- Muistiossa todetaan, että selvitys karjuporsaiden kirurgisesta kastratiosta luopumisesta on valmistumassa. Lainsäädännön valmistelussa tällainen selvitys tulisi laatia huolella ja sen tulisi olla käytettävissä ennen lausunnon antamista. Elinkeino on osallistunut aktiivisesti kirurgisesta kastratiosta luopumisesta tehtävään selvitystyöhön. Selvityksessä tulee huomioida luopumisesta johtuvat vaikutukset sekä eläinten pitoon että eläimistä saatavien elintarvikkeiden myyntiin ja markkinointiin. Kirurgisesta kastratiosta luopuminen edellyttää paljon toimia myös teurastamoilla mm. karjunhajuisten ruohojen tunnistamisessa. Edellä mainituista syistä nyt valmistettava lakiin ei tulisi kirjata aikarajaa kastratiosta luopumiselle vaan asiaa tulisi selvittää edelleen.
- On tärkeää, että jatkossakin asiansa osaava eläinten pitäjä tai hoitaja voi suorittaa lainsäädännön salliman toimenpiteen, kuten karjuporsaiden kirurgisen kastration lainsäädännön mahdollisesti edellyttämän kivunlievityksen avulla.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä tulee aina käyttää tehokasta kivunlievitystä sekä toimenpiteen aikana että sen jälkeen riittävän pitkän ajan.
- Lievää ja hetkellistä kipua aiheuttavat tilanteet, joissa kivunlievitystä ei vaadita, tulee olla selkeästi listattuna ja listaa tulee aktiivisesti päivittää uuteen tietoon pohjautuen. Kunkin toimenpiteen yhteydessä käytettävä kivunlievitys ja toimenpiteen tekijän koulutus ja pätevyys on tärkeää määrittää asetuksessa.
- Kaikille eläimille tehtävien toimenpiteiden tulee olla hyvin perusteltuja ja vaihtoehtoista tulee valita vähiten kipua aiheuttava.
- Erilaisia hoitoja kuten hammashoitoja, fysioterapiaa tai akupunktiota tarjoavien henkilöiden pätevyys ja sallitut laitteet tulisi määritellä asetuksella. Jos toimenpiteen suorittaa ilman laillistettua tutkintoa oleva henkilö, tulee valvoa, ettei eläimen omistajalle anneta perusteettomia lupauksia hoitojen tehosta. Virheellinen tieto esimerkiksi hammashoitoihin liittyen voi estää eläimen avunsaannin, jolloin tila voi pahentua ja eläin joutuu kärsimään kivuista.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kivunlievityksen käyttö pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Tehokkaasti kivunlievityksen varmistamiseksi pykälää tulisi tarkentaa seuraavasti: "kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä riittävää kivunlievitystä..."

HESY:

- Kannatamme pykälän uutta säädöstä kivunlievityksen käytöstä kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Koska kivuliaiden toimenpiteiden kivun asteen ja hetkellisyyden eli keston arvioiminen on subjektiivista ja vaikeasti mitattavaa, ehdotamme, että kivunlievityksen tulee olla kaikissa kivuliaissa toimenpiteissä pakollista ja että pykälän 2 momentti muotoillaan seuraavasti:
- "Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on aina käytettävä kivunlievitystä. Kivunlievityksestä voidaan luopua ainoastaan silloin, kun toimenpide ei siedä viivytystä."
- Nuputus tulisi kieltää kokonaan, mutta mikäli se edelleen sallitaan, pidämme pykälän perusteluissa vasikalle nupoutuksen yhteydessä annettavaa kivunlievitystä asianmukaisena: se sisältää rauhoituksen, paikallispuudutuksen ja tulehduskipulääkityksen. Perusteluihin tulee lisätä samat vaatimukset myös vuotta tai kiliä nupoutettaessa. Kivuliaissa toimenpiteissä asianmukaisen kivunlievityksen tulee ylipäätään pitää sisällään joko anestesian tai paikallispuudutuksen. Täten

myös karjuporsaita kastroitaessa on käytettävä joko nukutusta tai paikallispuudutusta leikkauksen aikana ja porsaille on annettava kivunlievitykseen tulehduskipulääkkeitä myös toimenpiteen jälkeen.

- Korvan loveamisen sijaan eläimillä tulisi käyttää korvamerkkejä. Mikäli sian, naudnan, lampaan, poron, vuohen ja muiden tuotantoeläinten korvien loveaminen sallitaan jatkossa, tulee kattava kivunlievitys määrätä tämänkin toimenpiteen yhteydessä pakolliseksi.
- Lakiesityksen 15 pykälän perusteluissakin todetaan, että kudosten leikkaaminen aiheuttaa eläimelle yleensä tunnettavaa kipua ja siksi toimenpide on sallittua vain kyseisen eläinryhmän hyvinvointiin liittyvällä syyllä.

Hippolis:

- Kivunlievityksen pakollisuus kivuliaiden toimenpiteiden osalta on hyvä.
- Asetuksessa tulee määritellä tarkemmin, millaista pätevyyttä eri toimenpiteisiin tarvitaan: Mitkä ovat eläinlääkärin toimenpiteitä ja mitä voi tehdä muut ammattilaiset, esim. kengittäjät.

HY ELTDK:

- Kaikkien eläinlajien kastroatiokipu olisi hoidettava asianmukaisesti. Porsaille kastration yhteydessä annettu tulehduskipulääke ei ole riittävä lääkitys kastroatioimenpiteen eikä sen aiheuttaman jälkikivun poistoon (14, 28). Karjuporsaiden kastroatiosta olisi mahdollista päästä eroon muun muassa kasvattamalla täyskarjuja ja kehittämällä teurastamoissa toimivia karjunhajuja erottelevia menetelmiä, sekä eläinten hoitoa, ruokintaa ja jalostusta. Väliaikaisena ratkaisuna voidaan pitää myös immunokastratiota (16). Porsaiden kivuliaasta kastroinnista tulisi siirtymäajalla luopua. Se on ollut myös Euroopan Unionin tahtotila jo pidempään (15).
- Pässikaritsoiden kastrointitarve on Suomessa hyvin vähäinen, ja sen salliminen vain eläinlääkärin tehtäväksi on johdonmukaista ja edistää eläinten hyvinvointia. Poron kastroatiokivun turvalliseen hoitoon kenttäolosuhteissa tarvitaan uusia, tutkimukseen perustuvia innovaatioita. Eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa tehdyn tutkimuksen mukaan nykyiset puudutteet eivät ole riittävän nopeavaikutteisia, eikä tuotantoeläimille ole rekisteröity rauhoitteen vastalääkettä (25).
- Asetuksella olisi määritettävä myös eläimeen kajoavien hoitotoimenpiteiden suorittajan pätevydestä, kuten akupunktiosta, koirien hammaskiven poistosta, hevosen hampaiden tarkastuksesta, raspauksesta ja hoidosta, kavioiden vuolusta ja kengityksestä, sorkkahoidosta tai verinäytteen otosta. Vastaava lainsäädäntöä on humaanilääketieteen toimenpiteiden suorittajien pätevyysvaatimuksista.
- Kivunlievityksen pakollisuus on kannatettavaa. Lakiehdotuksen mukaan kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä olisi käytettävä kivunlievitystä, ellei toimenpiteestä aiheutuva kipu ole lievää ja hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä. Kohtaa olisi syytä muuttaa siten, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä riittävää kivunlievitystä. Ellei kivunlievitys ole riittävää, se ei poista kipua.
- On kannatettavaa, että asetuksella säädettäisiin erikseen kipulääkityksestä, koska uutta tutkimustietoa karttuu vilkkaasti. Perustelumustioon voitaisiin täydentää, että kivuliaan toimenpiteen asianmukaiseen kipulääkitykseen kuuluvat sekä toimenpiteen aiheuttaman että sen jälkeisen kivun hoito.

ISAVI:

- Porsaiden kirurgisesta kastroatiosta luopuminen on ensisijaista. Mikäli kuitenkin porsaille tehdään jatkossakin kirurginen kastroatio, tulee kastration yhteydessä vaatia asianmukainen kivunlievitys (vähintään puudutus ja kipulääke).

Juliana von Wendtin Säätio:

- Porsaiden kirurgisesta kastroatiosta tulisi luopua Suomessa. Perusteluihin tulee kirjata, että porsaiden kastroatiosta Suomessa tulisi päästä eroon kokonaan. Useissa Euroopan maissa sianlihaa tuotetaan ilman kastroatiota.
- Selvitys porsaiden kirurgisesta kastroatiosta ei ollut löydettävissä muiden lakia varten teetettyjen selvitysten joukosta MMM:n eläinsuojelulain hankesivulta 13.1.2022 mennessä, vaikka selvityksen näkeminen olisi tarpeen myös lausunnonantajille.
- Porsaiden kastroation yhteydessä on käytettävä hyvän eläinlääketieteellisen toimintatavan mukaan suoritettua kivunpoistoa kuten muidenkin kirurgisesti kastroitavien eläinten toimenpiteiden yhteydessä. Pelkkä tulehduskipulääke ei ole riittävä kipulääkitys. Porsaiden nuori ikä ei poista tai vähennä kivunlievityksen tarvetta. On mahdollista, että nuori ikä jopa lisää kivun tuntemusta tai että nuorella iällä suoritettavat toimenpiteet herkistävistä myöhemmille kipukokemuksille.
- Kivunlievitys tulee määritellä tarkemmin toisessa momentissa, esimerkiksi: ”Kipua aiheuttavan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä kivun voimakkuuteen ja kestoon suhteutettuna riittävän tehokasta ja pitkäkestoista kipulääkitystä. Jos toimenpiteen aiheuttama kipu on lievä ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, kivunlievityksen käyttö ei ole pakollista.”
- Valtioneuvoston asetuksessa tulee säätää, että sarvenaiheiden polttamiseen tai sarvien katkaisuun tulee käyttää eläimen hyvinvoinnin kannalta parasta tunnettua menetelmää ja välinettä ynnä tehokkainta tunnettua tarkoitukseen saatavilla olevaa kivunlievitystä sekä toimenpiteen aikana että riittävän kauan sen jälkeen.
- Valtioneuvoston asetuksessa tulee säätää keinosiemennettäville eläimille haitattomimmista menetelmistä. Valtion tulisi antaa rahoitusta täysin kivuttomien menetelmien kehittämiseen. Eläinlaji, jonka yksilöt eivät kykene pariutumaan tai jonka yksilöiden ei voida antaa lisääntyä parittelemalla, on haitallisesti ylijalostettu.
- JVWS kannattaa SEY:n lausunnossaan (s. 15) tekemää esitystä: ”Laila tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevyydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.”

-

LAVI:

- Aluehallintovirasto toteaa, että kipulääkityksen käytön kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä pitäisi olla itsestään selvyys kaikkien eläinten (myös porojen) kohdalla. Olisi tarpeen linjata, missä muissa tilanteissa kipulääkityksen käyttö olisi asianmukaista tai sitä tulisi harkita. Kipulääkitys on jo pitkään ollut itsestään selvyys esimerkiksi utaretulehduksen ja hengitystietulehdusten hoidossa. Kivun lievityksestä olisi hyötyä monissa muissakin tilanteissa esim. ontumakivun hoidossa tai vaikean synnytyksen yhteydessä.

LSSAVI:

- Viimeistään asetuksenantovaiheessa on syytä määritellä mikrosirun laittamiseen pieneläimille asetettavat kelpoisuusvaatimukset, samalla tulee huomioida tietojen kirjaamisoikeus viranomaisjärjestelmään ja siihen liittyvät PL 124 § säädökset. Mikrosirun laittaminen tulisi olla rajattu vain eläinlääkärin tehtäväksi tai mahdollisesti hyväksytyyn koulutuksen suorittaneen henkilön tehtäväksi.
- Eläinten hammashoito tulee rajata vain eläinlääkärin tehtäväksi. Hammas on elävää kudosta, jonka käsittely voi aiheuttaa eläimelle voimakasta kipua toimenpiteen aikana ja sen jälkeen. Kyky arvioida hampaiden sairauksia ja toteuttaa tarvittavia toimenpiteistä ja lääkityksiä on vain eläinlääkäreillä, joten mainittu raja on tarpeen eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Pikkuporsaiden kirurginen kastroatio tulisi kieltää muilta kuin eläinlääkäreiltä.

Luonnonvarakeskus:

- On lain hengen mukaista, että nykyisessä lakiluonnoksessa vaaditaan kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä kivunlievitystä, jos toimenpide ei ole hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä. Sillä, että käytetään kaikki mahdolliset keinot kivunlievitykseen, voidaan edistää eläinten hyvinvointia poistamalla niiden elämästä negatiivisia asioita. Nupoutuksen yhteydessä asianmukaiseksi kivunlievitykseksi katsotaan vasikan rauhoitus, paikallispuudutus ja tulehduskipulääkkeen antaminen. Näitä ei mainita lakiluonnoksessa, mutta niistä säädetään myöhemmin tarkemmin asetustasolla. Kaikki edellä mainitut kivunlievityskkeinot ovat välttämättömiä, jotta nupoutuksen aiheuttama kipu saadaan pidettyä mahdollisimman vähäisenä.

MTK:

- MTK kannattaa esitystä tarpeellisten kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittavasta kivunlievityksestä. Valtioneuvoston asetustasolle tulevasta yksityiskohdista kuten millainen osaamisvaatimus vaaditaan tekijältä ja millainen on kivunlievityksen taso, tulisi valmistella yhteistyössä tuottajasektorin kanssa.
- MTK suhtautuu kriittisesti lakimuistion kirjaukseen karjuporsaiden kirurgisen kastraation kieltämisestä siirtymäajalla ehdollisena, jättäen tässä lausunтовaiheessa asian tulevan selvityksen ja annettujen lausuntojen varaan. Lain valmistelun kannalta tämä vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta ja viestii kiireestä ja hätäisyydestä. Kunnolliselle taustaselvitykselle, mm. Aasiaan suuntautuvien sianlihan vientimarkkinoiden reaktioista tai vaikutuksista EU:n sisämarkkinoihin ja kotimaisen kulutuksen muuttumiseen, ei ole varattu riittävästi aikaa, vaan selvityshenkilölle on annettu vain lyhyt 2 kk periodi selvittää todella isoa alan tulevaisuuteen vaikuttavaa muutosta. Tämä nähdään täysin riittämättömänä aikana kunnolliselle ja kattavalle selvitykselle. Lisäksi erityisesti sika-ala kamppailee juuri parhaillaan voimakkaasti nousseiden tuotantokustannusten ristipaineessa. Ajankohta muutokselle markkinoiden ja teollisuuden kannalta on tällä hetkellä yksiselitteisen väärä. MTK näkee kuitenkin muutostarpeen olemassaolon, mutta se tulee tehdä hallitusti, vapaaehtoisia laatujärjestelmiä kehittäen ja siihen on varattava riittävästi aikaa. Alkutuottajan kannalta karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopuminen ei olisi ongelma, mutta se on sitä ensisijaisesti kotimaiselle teurastamoteollisuudelle ja sianlihamarkkinoille. Alan kannattavuus on tällä hetkellä pitkälle riippuvainen vientisopimuksista Kiinaan ja muualle Aasiaan. Lihateollisuuden mukaan kastraatio on nykyisten sopimusten sisällössä olennaisena ehtona.

MTK Häme:

- yhtyy MTK:n lausuntoon

MTK Lappi:

- Kannatamme esitystä kivunlievityksen tarpeellisuudesta. Osaamistarpeen määrittelyssä on kuitenkin kuultava myös tuottajasektoria.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- MTK-EP suhtautuu kriittisesti karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumiseen lakiesityksessä esitetyllä tavalla. Muutostarvetta emme kiistä, mutta sian- lihan tuotantoon, markkinoihin ja vientiin merkittävästi vaikuttavasta asiasta kuuluisi tehdä kunnollinen selvitys, jollainen ei onnistu riittävän kattavasti luonnoksessa esitetyllä aikataululla ja valmistelulla.
- Eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi MTK-EP pitää tärkeänä kivuliaitten toimenpiteiden yhteydessä käytettävää kivunlievitystä. MTK-EP esittää, että asetustasolla määriteltävä osaamisvaatimus sekä kivunlievityksen tasot valmistellaan yhdessä tuottaja- sektorin kanssa.

MTK-Etelä-Savo:

- Tässä, kuten muissakin kohdissa on huomioitava lainsäädännön taloudelliset vaikutukset. Kirurginen kastraatio aiheuttaa kustannuksia, joita on voitu kompensoida eläinten hyvinvointikorvauksella.

Mikäli toimenpiteestä tulee velvoittava lainsäädännön kautta, ei hyvinvointikorvausta voida enää maksaa, kuten luvussa 4.2.1.1 Yritysvaikutukset sivulla 52 todetaan.

- Kuten lausuntomme alussa tuomme esille, vapaaehtoiset toimenpiteet ovat aina parempi vaihtoehto kuin normiohjaus. Erityisesti tilanne on tämä silloin, kun lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, mistä seuraa kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiseen.
- Kuten Hallituksen esityksessä todetaan, tulee ensin tehdä sovitulla tavalla selvitys ja sen jälkeen päätös, mikä on paras tapa hoitaa kirurgiseen kastraatioon liittyvät kysymykset. Kun luvussa 4.2.1.1 Yritysvaikutukset sivulla 52 todetaan, että suurimmat suomalaiset liha-alan yritykset edellyttävät sopimustuottajiltaan kivunlievityksen käyttöä ja, että Suomessa sianlihan tuotanto on pääosin sopimustuotantoa, on vaikea löytää perustetta, miksi toimenpide tulisi olla lakisääteinen. Vastaava pätee muihinkin kivunlievitykseen liittyviin vaatimuksiin, kuten vasikoiden nupoutukseen, jossa mm. Valiolla kivunlievitys ko. toimenpiteen yhteydessä kuuluu ns. vastuullisuuslisän ehtoihin (tuottajahintaa nostava ehto).

MTK Kaakkois-Suomi:

- Karjuporsaiden kirurgisen kastraation kieltäminen: Toimenpide aiotaan jättää lausuntojen ja myöhemmin saatavien selvitysten varaan. Tähän tarvitaan perusteellinen selvitys ja sille riittävästi aikaa. Muutos on tehtävä hallitusti. Lihateollisuuden mukaan kastraatio on ehtona vientisopimuksissa.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Näemme, että luopuminen karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta on erittäin heikosti valmisteltu ja suhtaudumme luopumiseen kriittisesti. Kyse on merkittävästä sianlihan tuotantoon ja markkinoihin vaikuttavasta asiasta. Huolellinen markkina- analyysi etenkin vientimarkkinoita koskien on tarpeen. Nyt annettu aikataulu tämän tekemiseen ei anna luotettavaa kuvaa asian valmistelusta. Emme kiistä muutostarvetta koskien kastraatiota, mutta näemme, että asiaa tulee edistää ensin esimerkiksi vapaaehtoisten laatujärjestelmien kautta. Tässä vaiheessa kastraatiosta ei pidä suoraan lakimuutoksella luopua.
- Toimenpiteiden yhteydessä käytettävä kivunlievitys on tarpeen eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Asetustasolla määriteltävä osaamisvaatimus tulee valmistella yhdessä kotieläintuottajien kanssa.

MTK Lappi:

- Kannatamme esitystä kivunlievityksen tarpeellisuudesta. Osaamistarpeen määrittelyssä on kuitenkin kuultava myös tuottajasektoria.

MTK Pirkanmaa:

- Suhtaudumme karjuporsaiden kirurgisen kastraation kieltämiseen esitetyssä muodossa kriittisesti, sillä valmistelu tuntuu hätäisesti tehdyiltä ja jättää sen markkinavaikutukset viennin osalta arvioimatta. Ajankohta sinällään tarpeelliselle ja kannatettavalle muutokselle on väärä. Vapaaehtoisten laatu- järjestelmien kehittäminen riittävässä ajassa on kustannuskriisissä kamppailevan tuotannon tulevaisuuden kannalta parempi tapa.
- Kivunlievitykseen liittyvien yksityiskohtien kirjaaminen valtioneuvoston asetustasolle vaatii valmistelussa yhteistyötä tuottajasektorin kanssa tuotantosuuntaakohtaisesti.

MTK Pohjois-Karjala:

- Kirurginen kastraatiosta luopuminen on yksi esimerkki vapaaehtoisen toimenpiteen siirtämisestä lain velvoitteisiin, jolla tilojen taloutta kiristetään. Teurastamot vaativat kivunlievitystä jo tällä hetkellä sopimustuottajiltaan, joka huomioidaan tuottajahinnassa. Sama koskee vasikoiden nupoutusta

maitotiloilla. Jos nämä asiat kirjataan lakiin, lisähinta tulee häviämään ja EHK toimenpiteet saman tien. Jäljelle jäävät vain kustannukset ja paha mieli.

- Vapaaehtoiset toimenpiteet ovat aina parempi vaihtoehto kuin normiohjaus. Erityisesti tilanne on tämä silloin, kun lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, mistä seuraa kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiseen.

MTK Pohjois-Savo:

- Tässä, kuten muissakin kohdissa on huomioitava lainsäädännön taloudelliset vaikutukset. Kirurginen kastratio aiheuttaa kustannuksia, joita on voitu kompensoida eläinten hyvinvointikorvauksella. Mikäli toimenpiteestä tulee velvoittava lainsäädännön kautta, ei hyvinvointikorvausta voida enää maksaa, kuten luvussa 4.2.1.1 Yritysvaikutukset sivulla 52 todetaan.
- Vapaaehtoiset toimenpiteet ovat aina parempi vaihtoehto kuin normiohjaus. Erityisesti tilanne on tämä silloin, kun lailla heikennetään maatalouden kannattavuutta, mistä seuraa kasvava riski yrittäjien hyvinvoinnin ja sen myötä eläinten hyvinvoinnin heikkenemiseen.
- Ensin on tehtävä sovitulla tavalla selvitys ja sen jälkeen päätös, mikä on paras tapa hoitaa kirurgiseen kastratioon liittyvät kysymykset. Kun luvussa 4.2.1.1 Yritysvaikutukset sivulla 52 todetaan, että suurimmat suomalaiset liha-alan yritykset edellyttävät sopimustuottajiltaan kivunlievityksen käyttöä ja, että Suomessa sianlihan tuotanto on pääosin sopimustuotantoa, on vaikea löytää perustetta, miksi toimenpide tulisi olla lakisääteinen. Vastaava pätee muihinkin kivunlievitykseen liittyviin vaatimuksiin, kuten vasikoiden nupoutukseen, jossa mm. Valiolla kivunlievitys ko. toimenpiteen yhteydessä kuuluu ns. vastuullisuuslisän ehtoihin (tuottajahintaa nostava ehto).

MTK Pohjois-Suomi:

- Suhtaudumme kriittisesti lakimuistion kirjaukseen karjuporsaiden kirurgisen kastration kieltämisestä siirtymäajalla ehdollisena, jättäen tässä lausunтовaiheessa asian tulevan selvityksen ja annettujen lausuntojen varaan. Lain valmistelun kannalta tämä vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta ja viestii kiireestä ja hätäisyydestä. Kunnolliselle taustaselvitykselle, mm. Aasiaan suuntautuvien sianlihan vientimarkkinoiden reaktioista tai vaikutuksista EU:n sisämarkkinoihin ja kotimaisen kulutuksen muuttumiseen, ei ole varattu riittävästi aikaa, vaan selvityshenkilölle on annettu vain lyhyt 2 kk periodi selvittää todella isoa alan tulevaisuuteen vaikuttavaa muutosta. Tämä nähdään täysin riittämättömänä aikana kunnolliselle ja kattavalle selvitykselle. Lisäksi erityisesti sika-ala kamppailee juuri parhaillaan voimakkaasti nousseiden tuotantokustannusten ristipaineessa. Ajankohta muutokselle markkinoiden ja teollisuuden kannalta on tällä hetkellä yksiselitteisen väärä. Muutos tulee tehdä hallitusti ja siihen on varattava riittävästi aikaa. Alkutuottajan kannalta karjuporsaiden kirurgisesta kastratiosta luopuminen ei olisi ongelma, mutta se on sitä ensisijaisesti kotimaiselle teurastamoteollisuudelle ja sianlihamarkkinoille.
- Kannatamme esitystä tarpeellisten kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittavasta kivunlievityksestä. Valtioneuvoston asetustasolle tulevasta yksityiskohdista, kuten millainen osaamisvaatimus vaaditaan tekijältä ja millainen on kivunlievityksen taso, tulisi valmistella yhteistyössä tuottajasektorin kanssa.

MTK Satakunta:

- Karjuporsaiden kirurgisen kastration kieltäminen siirtymäajalla vaikuttaa hätäisesti valmistellulta, sillä asia jää tässä vaiheessa tulevien selvitysten varaan. Kiellolla on merkitystä mm. sianlihan vientimahdollisuuksiin. Vaikutukset vientiin tulee selvittää huolellisesti ennen päätöksiä. Vientisopimuksilla on merkittävä vaikutus alan kannattavuuteen, ja tällä hetkellä voimakkaasti nousseet tuotantokustannukset heikentävät jo merkittävästi kotimaisen sianlihantuotannon kannattavuutta. Muutostarve on olemassa, mutta nyt ei ole oikea aika toteuttaa sitä hätäilemällä.

Muutokselle ja sen selvityksille tulee varata riittävästi aikaa, se pitää tehdä hallitusti huolellisten selvitysten perusteella sekä vapaaehtoisilla laatuajajärjestelmillä.

MTK Varsinais-Suomi:

- Karjuporsaiden kirurgisen kastration kieltäminen on ajankohdallisesti väärä, sillä vielä ei ole tarpeeksi tietoa vaihtoehtoisista menetelmistä. Kastratiiovaihtoehtojen ja/tai kastroimattomien sikojen lihan jatkokäytön (teollisuus) selvittely tulee tehdä ennen lainsäädännöllisiä päätöksiä. Parhaaseen tulokseen päästävien vapaaehtoisten laatuajajärjestelmien kautta, jolloin voidaan kuunnella koko toimialaa sekä markkinoita.
- Kivunlievitys on tietyissä toimenpiteissä tarpeen eläimen hyvinvoinnin edistäjänä. Kivunlievityksen osaamisvaade tulee määritellä yhteistyössä tuottajasektorin kanssa valtioneuvoston asetustasolle.

Oikeutta eläimille:

- Kaikki eläimille tehtävät äärimmäistä kipua aiheuttavat toimenpiteet, kuten kastratiot, tulisi sallia vain eläinlääkärin tekemänä ja riittävän kivunlievityksen tai anestesian alaisena. Näille toimenpiteille tulisi aina olla eläinlääketieteellinen peruste.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 15-16 §:ssä säädetään kivunlievityksessä kastration yhteydessä. Myöhemmässä asetusvalmistelussa tulee ottaa huomioon poronomistajien mahdollisuus hoitaa kastration yhteydessä mahdollisesti tarpeelliseksi tutkittu kivunlievitys käytännön olosuhteista johtuen itse.

Pihvikarjankasvattajien liitto:

- Eläimille kivuliaat toimenpiteet on aina tehtävä asianmukaisesti. Esimerkiksi nupoutus on eläimen hyvinvoinnin kannalta tarpeellinen, mutta kipua aiheuttava toimenpide. Pihvikarjaliitto kannattaa kivunlievityksen säätämistä pakolliseksi nupoutuksen yhteydessä.

PSAVI:

- Karjuporsaiden ja urosporojen kastration suorittaminen ilman kivunlievitystä tai käyttäen vain lievää kivunlievitystä heikentää karjuporsaiden ja urosporojen hyvinvointia merkittävästi. Kastratiosta aiheutuva kipu on voimakasta ja todennäköisesti pitkäaikaista. Kastratio aiheuttaa merkittävän hyvinvointiongelman kaikille lihaksi kasvatettaville urossukupuolisille poroille ja porsaille. Porojen kastratio tehdään pääasiallisesti urosporojen lihaksikkuuden parantamiseksi, eikä sille ole muuta fysiologista perustetta. Porsaiden kohdalla kastratio tehdään pääasiallisesti karjun hajun välttämiseksi lihassa. Karjun hajua esiintyy kuitenkin vain pienessä osassa kastroimattomien puberteetin saavuttaneissa sioissa ja näistä tuotetussa lihassa. Eläinten hyvinvointilaissa pitää pyrkiä joko kokonaan eroon porsaiden ja porojen kastroimisesta tai suorittaa kastratio eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta riittävää kivunlievitystä käyttäen. Riittävän kivunlievityksen käytön toteutumisen valvonta on käytännössä vaikeaa. Muissa Euroopan maissa tämä on jo otettu huomioon lainsäädännössä sikojen osalta. Esimerkiksi Alankomaissa ja Sveitsissä porsaiden kastratio on kiellettyä ilman nukutusta. Norjassa ja Ruotsissa porsaiden kastratio tulee tehdä paikallispuudutuksessa ja kipulääkitystä käyttäen.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Porsaiden kirurgisesta kastratiosta on keskusteltu pitkään ja on valitettavaa, ettei selvitystä ole olemassa lakiesityksen lausuntovaiheessa. Elinkeinonharjoittajalla on oikeus edellyttää säädösympäristöltä tiettyä vakautta toiminnalleen.

SEY:

- Pidämme erittäin kannatettavana sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä myös toimenpiteen aikaista tehokasta kivunpoistoa. Pykälän perusteluissa vasikan nupoutuksen kohdalla kivunlievitys on määritelty asianmukaisesti. Porsaiden rutiininomaisesta kirurgisesta kastroinnista tulee luopua kokonaan lyhyellä siirtymäajalla, koska toimenpide aiheuttaa huomattavaa kipua ja koska kastroidi ei ole välttämätöntä. Siirtymäajan aikana kastroidi on tehtävä vastaavassa kivunlievityksessä kuin muut vastaavasti kivuliaat toimenpiteet tyypillisesti tehdään.
- Lailla tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää siitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.
- Valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita eläimeen kajoavia hoitoja ammatikseen tarjoavien henkilöiden pätevydestä.

SLC:

- SLC vill också framhålla att så länge det inte finns fungerande, internationellt erkända alternativ till kirurgisk kastrering av smågrisar får den kirurgiska kastreringen inte förbjudas. Ett förhastat beslut om förbud utan fungerande alternativ skulle få en förödande effekt på den finländska exporten av svinkött som är livsviktig också för vår självförsörjningsgrad eftersom andra delar av djuret går på export än de delar som prefereras av de finländska konsumenterna. SLC anser att vi ska invänta den utredning om alternativ till kirurgisk kastrering som är utlovad, utvärdera den noggrant, genomföra försök och värdera hur marknaden reagerar innan vi skriker till beslut.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- On tärkeää, että sekä määrällisesti että ajallisesti riittävä kivunlievitys on edellytys kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Toiseen momenttiin tulisi lisätä vaatimus riittävästä kivunlievityksestä. Hetkellisen ja lievän kivun määritelmän tulee olla tiukka.
- Kirurgisesta kastraatiosta tulisi sioilla luopua siirtymäajan puitteissa, tulehduskipulääke ei yksin ole riittävä kivunlievitys kastraation yhteydessä vaan tarvittaisiin lisäksi puudutus. Kaikkien eläinlajien kastraatiokipua tulisi lievittää asianmukaisesti.
- Tulisi myös määritellä esimerkein, milloin kivuliaan toimenpiteen suorittaminen ei siedä viivytystä ja se olisi tehtävissä ilman kivunlievitystä. Tällaisen poikkeuksen soveltaminen tulee rajata hyvin harvinaiseksi poikkeukseksi.
- Toimenpiteen suorittajana eläinlääkäri tai muu riittävän koulutuksen omaava henkilö rinnastetaan toisiinsa, ja olisi selvemmin eroteltava, milloin toimenpiteen tekijällä on oltava eläinlääkärin koulutus.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Määrällisesti, ajallisesti ja laadullisesti riittävä kivunlievitys pitää olla edellytys kivuliaiden toimenpiteiden suorittamiselle. Toiseen momenttiin tulisi lisätä vaatimus riittävästä kivunlievityksestä.

Suomen Hippos:

- Toteamme, että kivunlievityksen käytön määrääminen pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden osalta on hyvä asia. Asetustasolla tulee kuitenkin määrittellä tarkemmin, minkälaista pätevyyttä eri toimenpiteiden tekijöiltä vaaditaan. Erityisesti on syytä määrittellä mitkä toimenpiteet kuuluvat eläinlääkäreiden toimialaan ja mitkä muiden ammattilaisten toteutettavaksi.

Suomen Kennelliitto:

- Kannatamme sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä.

Suomen Lammasyhdistys:

- Kannatamme esitystä tarpeellisten kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittavasta kivunlievityksestä. Asetuksiin tulevista yksityiskohdista, kuten millainen osaamisvaatimus vaaditaan tekijältä ja millainen on kivunlievityksen taso, tulisi valmistella yhteistyössä tuottajasektorin kanssa.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Asetustasolla tulee määrittellä, minkälaista pätevyyttä eri toimenpiteiden tekijöiltä vaaditaan. Määrittelyä tarvitaan erityisesti siihen mitkä toimenpiteet kuuluvat eläinlääkärille ja mitä toimenpiteitä muiden ammattilaisten, kuten kengittäjien, on mahdollista suorittaa.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Turkiseläinkasvattajat tekevät tilallaan eläimille joitakin toimenpiteitä. Minkkien osalta on olennaista, että Aleutian taudin seurantaohjelmaa voidaan jatkaa nykyisellään. Elinkeinon oma laboratorio suorittaa noin 600 000 analyysia vuosittain.
- Hopeaketun osalta tehdään pieniä määriä polveutumistestejä, joka otetaan karvanäytteestä. Ketuilla ja suomensupeilla tehdään myös kiiman mittausta ja keinosiemennystä.
- Lääkitsemisen, rokottamisen ja yllä mainittujen toimenpiteiden lisäksi turkiseläimille ei suoriteta muita rutiinitoimenpiteitä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläinten suuontelon sairauksien diagnosointi, päätöksenteko tarvittavista toimenpiteistä ja näiden toimenpiteiden suorittaminen tulee rajata yksinomaan eläinlääkäreiden tehtäväksi. Suuontelo ja hampaat ovat elävää kudosta, joiden käsittely voi aiheuttaa eläimelle voimakasta kipua toimenpiteen aikana ja sen jälkeen minkä lisäksi toimenpiteiden suorittaminen ilman rauhoitusta aiheuttaa eläimille tarpeetonta kärsimystä. Ammattitaito arvioida suuontelon terveydentila ja suorittaa tarvittavat toimenpiteet on vain eläinlääkäreillä, joten raja on välttämätön eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Muiden kuin eläinlääkäreiden tehtäväksi tulisi jättää ainoastaan ennalta ehkäisevä suun terveydenhoito, esim. hampaiden harjaus.
- Pikkuporsaiden kirurginen kastraatio tulisi kieltää muun kuin eläinlääkärin suorittamana.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Kiitämme kilien mainitsemisesta nupoutuksen yhteydessä. Kilien nupouttaminen parantaa vuohikatraan hyvinvointia sekä hoitajien turvallisuutta. Asianmukaisen lääkityksen käyttö nupoutuksen yhteydessä on hyvin tärkeää kilien hyvinvoinnille ja toipumiselle.

-

TEHVNK:

- Kivunlievityksen vaatimus eläimille suoritettavissa kivuliaissa toimenpiteissä on neuvottelukunnan mielestä hyvä asia.
- Vasikoiden nupoutus asianmukaisessa kivunlievityksessä on maassamme laajasti käytössä. Neuvottelukunta on antanut vuonna 2021 maa- ja metsätalousministeriölle kannanoton, jonka mukaan tarkoituksenmukaisia ja sikojen hyvinvoinnin kannalta parempia vaihtoehtoja

karjuporsaiden kirurgiselle kastraatiolle ovat pistoksina toteutettava immunologinen kastratio tai karjuporsaiden kasvattaminen leikkaamattomina karjuina. Kirurgisesta kastraatiosta luopumiseksi on tehtävä toimintasuunnitelma.

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys:

- Tuotantoeläinlääkäriyhdistys ry katsoo, että asianmukainen kivunlievitys on kaikkien kivuliaiden toimenpiteiden edellytys kaikilla eläinlajeilla. Laissa tulisi yksiselitteisesti säätää leikkaukset ja muut kivuliaat ja eläinlääkärin ammattitaitoa vaativat toimenpiteet vain eläinlääkärin ammatinharjoittajan tehtäväksi. Esimerkiksi hevosen, sonnin, lampaan ja vuohen kastraation saisi Tuotantoeläinlääkäriyhdistyksen mielestä suorittaa ainoastaan eläinlääkäri riittävästä kivunlievityksestä ja anestesiasta huolehtien. Myös naudnan, lampaan ja vuohen sarvenaiheen poltto ja sarven lyhentäminen tulisi säätää eläinlääkärin (tai eläinlääkärin valvonnassa) tehtäväksi.
- Sian ja poron kastraatiokipua pitäisi lievittää nykyistä tehokkaammin, ja sian kastraatiolle pitäisi pikaisesti löytää vaihtoehtoja. Kun sopivia vaihtoehtoja on tarjolla, voisi sikojen kirurgisesta kastraatiosta luopua siirtymäajan jälkeen.
- Ammattimaisesti toimivilla eläimille toimenpiteitä tekevillä henkilöillä kuten nautojen sorkkahoitajilla ja hevosten kengittäjillä tulee olla riittävä koulutus tai mieluiten ammattitutkinto, ja hevosten hammashuoltoa tekevillä pitäisi olla riittävän osaamisen varmistava ammattitutkinto.
- Ylipäätään laissa olisi säädettävä tarkemmin siitä, mitä hoitoja ja toimenpiteitä maallikot saavat tehdä eläimille. Erilaisten vailla pätevyysvaatimuksia olevien toimijoiden ja omistajien itse tekemät toimenpiteet eläimille ovat yleistyneet viime vuosina.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Välttämättömien kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä nyt uutena vaadittava kivunlievitys on TEH ry:n mielestä kannatettava ja oikeasuuntainen kehitys. Yhdistys kuitenkin huomauttaa, että vaikka vasikan nupouttaminen tai naudnan sarvien poisto tehdään eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, se ei ole välttämätöntä, kunhan eläimille on varattu riittävästi tilaa. Ulkokasvatuksessa ja parsinavetoissa toimenpide voidaan jättää tekemättä, jolloin naudoille voidaan taata mahdollisuus käyttää sarvia mm. sosiaaliseen kanssakäymiseen ja ihonhoitoon.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme erittäin kannatettavana sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä myös toimenpiteen aikaista tehokasta kivunpoistoa. Pykälän perusteluissa vasikan nupoutuksen kohdalla kivunlievitys on määritelty asianmukaisesti. Porsaiden rutiininomaisesta kirurgisesta kastroinnista tulee luopua kokonaan lyhyellä siirtymäajalla, koska toimenpide aiheuttaa huomattavaa kipua ja koska kastrointi ei ole välttämätöntä. Siirtymäajan aikana kastrointi on tehtävä vastaavassa kivunlievityksessä kuin muut vastaavasti kivuliaat toimenpiteet tyypillisesti tehdään.
- Lailla tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevyydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.

Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kipua aiheuttavien toimenpiteiden yhteydessä käytettävän kivunlievityksen tulee olla riittävän tehokasta ja kipua tulee lieventää parhaalla käytettävissä olevalla tavalla. Kivunlievitystä koskevaa sääntelyä tulee täsmentää ehdotetussa laissa, tai valtioneuvoston asetuksella.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Om smärtlindring vid kirurgisk kastrering förutsätts i lag och ersättning inte kan fås via djurens välbefinnande är det viktigt att producenten kompenseras för kostnadsökningen på annat sätt.

17 §

Välineet, laitteet ja aineet

Eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia, eivätkä ne saa aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa. Eläimille ei saa antaa aineita, jotka ovat vaarallisia eläinten hyvinvoinnille, ellei kyse ole eläimen eläinlääketieteellisestä hoidosta, lopetuksesta tai muualla lainsäädännössä erikseen sallitusta käsittelystä.

Sen, joka valmistaa, tuo maahan, vie maasta, kuljettaa Suomen kautta, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettuja välineitä, laitteita ja aineita, on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että välineet, laitteet ja aineet täyttävät tässä laissa ja sen nojalla annetut vaatimukset.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri eläinlajien hoitoon, käsittelyyn ja lopetukseen tarkoitetuille välineille, laitteille ja aineille asetettavista vaatimuksista.

Animalia:

- Kannatamme pykälässä esitettyjä vaatimuksia.
- Perusteluihin tulisi lisätä, että välineen myyjän on opastettava välineen ostajaa sen oikeasta käytöstä, jos on vaarana, että välinettä väärin käytettäessä sillä voidaan vaarantaa eläimen hyvinvointi. Perusteluihin tulisi myös lisätä, että välinettä ei saa myydä ostajalle, jos ostajan aikeista käy ilmi, että hän aikoo käyttää välinettä tavalla, joka voi vaarantaa eläimen hyvinvoinnin.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälän mukaan eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden tulisi olla tarkoitukseensa sopivia, eivätkä ne saisi aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa. Pykälän perusteluihin tulisi nostaa, että hyväksyttävänä ei voi pitää sähköpaimenen käyttöä sisätiloissa, kuten sähköaidan käyttöä estämään kalkkunoiden munimis-ta lattialle. Sähköaita voi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua, ja munintaa on mahdollista ohjata sähköaitojen sijaan paremmalla pesien sijoittelulla. Sisätiloissa käytettävän sähköaidan kiellosta voisi säätää asetuksella.
- Perusteluissa tulisi mainita, että stereotyyppistä käyttäytymistä ei tule estää välinein, sillä käyttäytymisen estäminen ei poista tarvetta stereotyyppiseen käyttäytymiseen. Asetuksella tulisi kieltää hevosen imppauspanta, jota käytetään estämään hevosta toteuttamasta ilmannielemiseen ja puunpurentaan liittyvää häiriökäyttäytymistä. Imppauksen estäminen ei poista sen taustalla olevaa käyttäytymistarvetta ja voi lisätä hevosen turhautumista, kun häiriökäyttäytyminen estyy.

HESY:

- Pykälään tai perusteluihin tulee lisätä, että eläintuotantotiloilla ja kasvattamoissa käytettävien laitteiden toimivuus on tarkastettava kerran päivässä/vuorokaudessa ja laitteiden viat on korjattava viipymättä. Perusteluihin on lisättävä, että laitteiden ja välineiden, jotka laitetaan koiran kuonon ympärille estämään koiraa puremasta, tulee olla tämän anatomiaan sopivia ja mahdollistaa raskaskin hengittäminen.
- Jos ja kun jyrksijämyrkkujen kuluttajakäyttö edelleen sallitaan, niiden käyttöehtoja tulisi tiukentaa, jotta koirien, kissojen ja luonnoneläinten vahinko- tai tahallinen tappaminen saataisiin estettyä.

Hippolis:

- Perustelumuiistioon on kirjattu ”Hyväksyttävänä ei voida pitää esimerkiksi sellaista hevosen kuolainta, joka aiheuttaa haavaumia hevosen suuhun.” Kuolain on oleellinen väline hevosen hallinnassa. Koulutuksen rooli on tässä erittäin tärkeä.
- Ehdotuksemme on, että asetustasolla käsitellään ja kirjataan tarkemmat määritelmät hyväksytyistä välineistä ja laitteista.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pykälässä 13 kielletyistä välineistä ja laitteista tulee kieltää sellaisten ei-eläinlääkinnällisten välineiden ja laitteiden käyttö, jotka aiheuttavat eläimelle kipua, kärsimystä, vahingon vaaraa tai pelkoa. Pykälään tulee lisätä hevosten imppauspannat. Kiellettyjen välineiden hallussapidon kieltö on tärkeä lisäys, mistä kiitämme. Lisäksi tulee kieltää kiellettyjen välineiden markkinointi.

LSSAVI:

- Perustelutekstiin olisi tarpeen sisällyttää konkreettisia esimerkkejä.

MTK:

- Välineitten osalta MTK haluaa huomauttaa, että oikein käytettynä kuolain ei aiheuta hevosen hyvinvoinnin vaarantumista. Kuolain on oleellinen väline hevosen hallinnassa ja sen oikeaan käyttöön tulee vaikuttaa ensisijaisesti käyttäjien ohjaamisella ja opastuksella.

MTK Lappi:

- Nykyisessä laissa oleva suoritus- ja tuotantokykyä muuttavien aineiden käyttökieltö olisi aiheellista lisätä selkeämmin myös tähän lakiin.

MTK Pohjois-Suomi:

- Eläimen suorituskykyyn vaikuttaminen aineilla tulisi ottaa mukaan tähän pykälään ja kieltää se.

MTK Satakunta:

- Myös eläinten suorituskykyyn vaikuttavat aineet tulisi kieltää.

SEY:

- Pidämme tärkeänä pykälän toiseen momenttiin kirjattua huolellisuusvelvoitetta.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää huolellisuusvelvoitteesta.
- Neuvottelukunnan mielestä laitteita tai välineitä ei tulisi ensisijaisesti käyttää estämään eläimen häiriökäyttäytymistä vaan tulisi kiinnittää huomiota syihin, mitkä tekijät käyttäytymisen ovat aiheuttaneet. Esimerkiksi useat voimakkaasti periytyvät pelko- ja ahdistustilat, kuten koirien kovien äänten pelko (ns. paukkarkuus) ja eroahdistus eivät helpota, mikäli eläin pakotetaan pelottavaan tilanteeseen tai sen ääntelyä estetään esimerkiksi hajupannan avulla. Asetustasolla olisi erikseen selvennettävä ja kiellettävä esimerkiksi eroahdistuksesta kärsivän eläimen ääntelystä rankaiseminen teknisten apuvälineiden avulla tai stereotyyppisen liikkeen estäminen välinein.

Suomen eläintenkouluttajat:

- Mm. eläimen jalkojen yhteen sitominen tai eläinten sitominen toisiinsa tulisi kieltää. Olisi perusteltua kieltää myös hevosen pään sitominen kiinni sen kehoon tai varusteeseen niin, että pää joutuu epäluonnolliseen asentoon (esim. hevosen pään sitominen toispuoleisesti satulan sivuun kiinni tai pään kiinnittäminen tai ohjista vetäminen alas kohti jalkoja/ryntäitä niin, että hevonen ei voi liikuttaa päätänsä).

Suomen Hippos:

- Ehdotamme asetustasolla käsiteltäväksi ja kirjattavaksi tarkemmat määritelmät hyväksytyistä välineistä ja laitteista. Perinteisesti eläinten hoitoon käytettyjä menetelmiä ja niiden merkitystä tulee arvioida erikseen.
- Perustelumuiustiossa on kirjattuna "Hyväksyttävänä ei voida pitää esimerkiksi sellaista hevosen kuolainta, joka aiheuttaa haavaumia hevosen suuhun." Tutkimuksissa ei ole selkeästi pystytty osoittamaan, että tietty kuolaintyyppi aiheuttaisi ongelmia. Sen sijaan ongelmia aiheuttaa useimmiten kuolaimen epäsopivuus ja väärä käyttö. Koulutuksen ja neuvonnan rooli onkin keskeistä hevosten varusteiden, kuten kuolainten valinnassa ja käytössä. Lakitasolla ei näkemyksemme mukaan pidä ottaa kantaa kuolaintyyppeihin.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä, että eläinten hoidossa ja käsittelyssä käytettävien välineiden, laitteiden ja aineiden myyjien ja välittäjien on varmistuttava huolellisuuden ja ammattitaidon nojalla siitä, että välineille, laitteille ja aineille laissa annetut vaatimukset täyttyvät.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Perustelumuiustiossa on kirjattuna "Hyväksyttävänä ei voida pitää esimerkiksi sellaista hevosen kuolainta, joka aiheuttaa haavaumia hevosen suuhun." Oikein käytettynä kuolain ei aiheuta hevosen hyvinvoinnin vaarantumista. Kuolain on oleellinen väline hevosen hallinnassa ja sen oikeaan käyttöön tulee vaikuttaa ensisijaisesti käyttäjien ohjaamisella ja opastuksella. Ratsastajainliiton kilpailusäännöissä kielletään yksiselitteisesti kuolaimesta repiminen ja nykiminen.
- Lakitasolla ei näkemyksemme mukaan ole kannattavaa ottaa kantaa kuolaintyyppeihin. Vaihtoehtoisesti, jos jatkovalmistelussa pysytään kuolaintyyppin määrittelyssä, esitämme tarkennuksia, että kuolaimessa ei saa olla repiviä, viiltäviä, lävistäviä tai muuten haavaumia aiheuttavia osia.
- Luonnoksessa on määritelty kielletyksi "esimerkiksi hevosen jalkojen käsitteleminen chilijauheella tai muulla herkistävällä aineella sen varmistamiseksi, että hevonen välttää koskettamasta estepuomia esteen yli hypätessään." Ehdotamme, että asetustasolla määritelty, kattavampi ja yksiselitteisempi muoto olisi esim. "millään herkistävällä aineella tai menetelmällä."

TEHVNK:

- Neuvottelukunta on tyytyväinen, että lakiluonnokseen on kirjattu eläinten hoidossa ja käsittelyssä kiellettyjä välineitä ja laitteita. Mikäli sähköpiiskaa ei kielletä, neuvottelukunta pysyy 6/2017 kirjatussa kannassaan, että teurastamon ulkopuolinen sähköpiiskan käyttömahdollisuus tulisi antaa vain eläinlääkärille tai sitä tulisi voida käyttää vain eläinlääkärin valvonnassa ja näissäkin tapauksissa vain toimenpiteen yhteydessä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme tärkeänä pykälän toiseen momenttiin kirjattua huolellisuusvelvoitetta.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Vilka redskap som är förbjudna borde definieras tydligare.

18 §

Kielletyt välineet ja laitteet

Seuraavia eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettuja välineitä ja laitteita ei saa markkinoida, tuoda maahan, valmistaa, myydä, luovuttaa, käyttää eikä pitää hallussa:

1) piikkipanta, piikkikuolaimet ja piikkikannukset sekä muut vastaavat eläimelle kipua aiheuttavat ohjaus- ja hallintavälineet;

2) sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja eläimelle sähköiskun antavat laitteet, ei kuitenkaan eläinlääketieteellisessä tai eläimen fyysisessä hoidossa käytettävät laitteet;

3) sähköistetty parsivahti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muista sellaisista eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavista välineistä ja laitteista, joihin sovelletaan 1 momenttia.

Animalia:

- Kannatamme pykälään listattujen välineiden ja laitteiden kieltämistä. Listaan tulisi lisätä myös sähköpiiskat. Sähköpiiskojen käyttö voi aiheuttaa eläimille merkittävää fyysistä ja psyykkistä kärsimystä. Niiden käytön valvonta on nykyisellään myös hyvin vaikeaa. Niiden käyttö tulisi sallia ainoastaan eläinlääkäreille tai korkeintaan rajatulle joukolla suurikokoisten tuotantoeläinten käsittelijöitä, eikä niitä saisi myydä vapaasti kenelle tahansa tai kuka tahansa saisi niitä pitää hallussa.
- Lisäksi kielletyiksi tulisi määritellä koirilla käytettävät suihkepannat, joiden tarkoituksena on koiran ei-toivotun käytöksen lopettaminen koiraa rankaisemalla. Suihkepannat aiheuttavat koirille tarpeetonta kärsimystä eikä niillä saada puututtua itse käytöksen syyhyn. Lisäksi pykälään olisi kirjattava, että viranomaisella on valtuus tulkita, että mitkä muut vastaavat kuin nyt kielletyiksi määritellyt välineet ja laitteet voidaan katsoa tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä aiheuttaviksi ja siten kielletyiksi.

EHK:

- Asetustasolla tulisi määrittää, ettei stereotyyppistä käyttäytymistä tule estää välinein tai eläintä säikäyttäen, sillä käyttäytymisen estäminen ei poista eläimen tarvetta käyttäytyä stereotyyppisesti. Tämän vuoksi olisi asetustasolla kiellettävä esimerkiksi hevosen puunpurenta-impkausoireyhtymän ilmentämisen estäminen ns. impauspannan avulla.
- Sähköisen parsivahdin kiellon lisäksi tulee kieltää kalkkunoiden lattiamunintaa estävänä välineenä sisätiloissa käytettävät sähköaidat. Sähköaita voi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua, eikä sähköaitaa ole lähtökohtaisesti suunniteltu ko. tarkoitukseen. Munintaa on mahdollista ohjata sähköaitojen sijaan paremmalla pesien sijoittelulla, jolloin eläimelle ei aiheuteta tarpeetonta kipua. Asian voi lisätä esimerkkinä pykälän perusteluihin ja huomioida annettaessa asetusta.

Eläinsuojeluasiamies:

- Kiellettyjen välineiden ja laitteiden kiellon laajeneminen myös niiden markkinointiin ja hallussapitoon on kannatettava uudistus. Koirien sähköpantojen ja muiden eläimiin kiinnitettävien sähköiskun antavien laitteiden kieltäminen on tervetullut.

ETT:

- Pykälän sisältöön ei ole huomautettavaa. Selkeyden vuoksi toisen kohdan sanamuotoa ehdotetaan tarken-nettavaksi siten, ettei jää käsitystä, että sähköpiiskan asianmukainen käyttö olisi kiellettyä. Seuraava lause ”sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja eläimelle sähköiskun antavat laitteet...” ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti: ”sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät sähköiskun antavat laitteet”.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Listaus kielletyistä välineistä ja laitteista on tärkeä. On hyvä, että niitä ei saa tuoda maahan, valmistaa, myydä tai markkinoida, luovuttaa, käyttää eikä pitää hallussa. Listaa tulee päivittää riittävän usein ja mainita selkeästi, että kyse on esimerkeistä eikä kattavasta listasta.
- Koirien piikkipannan käyttö tulee kieltää yksiselitteisesti eikä sallia lyhyitäkään pyöristettyjä piikkejä. Näin käyttökiellon valvominen on mahdollista ja laki ei tältä osin jättäisi varaa tulkinnoille. Sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja sähköiskun antavat laitteet tulee kieltää, kuten lakiehdotukseen ollaan kirjaamassa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Välineiden ja laitteiden luetteloa on laajennettu, mikä on hyvä asia.
- Myös häiriökäyttäytymisen estämiseen tarkoitettujen välineiden, kuten koirien haukunestopannat, sisällyttämistä kiellettyjen välineiden listaan olisi hyvä harkita.
- Häiriökäyttäytymisen estäminen ei kuitenkaan poista käyttäytymisen taustalla olevaa tarvetta, ja eläin turhautuu ja kärsii, kun sen häiriökäyttäytyminen estyy.

HESY:

- Pykälään tulee lisätä, että hevosen imppauspantojen käyttö on kiellettyä. Lisäksi pykälään tai sen perusteluihin on kirjattava selkeästi, että laitteet, joista pääsee koiralle epämiellyttävä haju tai ääni, ovat kiellettyjä. Sveitsin eläinsuojelulainsäädännössä esimerkiksi sitruunan tuoksun suihkautukseen tai ultraääneen perustuvien pantojen käyttö on kiellettyä. Suomessa näitä pantoja käytetään rajoittamaan muun muassa koiran haukkumista.
- Pidämme hyvänä pykälän toisen momentin säädöstä, joka kieltää kiellettyjen välineiden ja laitteiden maahantuonnin, hallussapidon, luovutuksen yms.

Hippolis:

- Ehdotuksemme on, että asetustasolla käsitellään tarkemmin eläinten hoitoon ja käsittelyyn liittyvistä kielletyistä välineistä ja laitteista.

HY ELTDK:

- Perusteluihin olisi hyvä täsmentää, että sisätiloissa käytettävät kielletyt sähköisku-antavat parsivahdit olisi kielletty myös siipikarjalta. Esimerkiksi kalkkunaemojen lattiamuninnan ehkäisemiseen voidaan joskus käyttää sähköpaimenia seinänvierustoilla; lattiamuninnan ehkäisemiseen on muitakin, eläinystävällisempiä keinoja.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Ensimmäisen momentin alkuun on lisättävä joko 'Esimerkiksi' tai 'Muun muassa', muutoin pykälässä mainituista välineistä saa käsityksen, että vain ne ovat laissa kiellettyjä. Lista on kuitenkin lyhyt, eikä siinä edes voida luetella kaikkea mahdollista yksitellen.
- Kohdan 2) alkuun tulee lisätä ”Sähköpiiskat, sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja eläimelle sähköiskun antavat laitteet,”. Tarvittaessa pykälässä tai valtioneuvoston asetuksessa voidaan määrätä tarkemmin, että sähköpiiskojen myynti ja käyttö on yksityishenkilöiltä kielletty ja ammattikäytössä luvanvaraista, rajattua ja kontrolloitua.
- Kiellettyihin välineisiin voitaisiin lisätä hevosten imppauspanta. Hevoset nielevät ilmaa lieventääkseen kokemaansa stressiä, eikä toiminnan mekaaninen estäminen poista ongelman syytä vaan saattaa jopa lisätä hevosen ahdinkoa.

Kissojen oikeudet ry:

- Tässä yhteydessä olisi hyvä kirjata tarkemmin tiettyjen myrkkujen käytöstä. Esimerkiksi rotanmyrkyt käyttö aiheuttaa vuosittain lukuisten kissojen tuskallisen kuoleman.

LSAVI:

- 3) sähköistetyn parsivahdin lisäksi voisi kieltää myös muut sisätiloissa pidettävät paimenlangat tms., joita käytetään estämään eläimen hyppäämistä pois karsinasta tai estämään tietyille alueelle pääsyä.

LSSAVI:

- Kohta 3: termin sähköistetty parsivahti voisi korvata sanoilla ”naudan luonnollista virtsaamisasentoa estävä väline tai järjestely”, jolloin se kattaisi myös kaikenlaiset eläimen yläpuolelle asennetut kiinteät rakennelmat, joilla on tarkoitus estää eläimen normaali virtsaamisasento.

Oikeuskanslerin virasto:

- Ehdotetun eläinten hyvinvointilain 18 §:n rakenne on jossain määrin hyvän yleislainsäädännön kirjoittamistapaan nähden poikkeuksellinen. Pykälän 1 momentissa kielletäisiin eräät tietyt välineet ja laitteet. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös muista sellaisista eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavista välineistä ja laitteista, joihin sovelletaan 1 momenttia. Perustuslain 80 §:stä johtuu, että pääsäännön ja asetettavan oikeudellisen velvoitteen yleisen sisällön tulee ilmetä laista ja valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä. Pykälässä tarkoitettua kiellon olisi siten perusteltua kattaa yleisesti eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavat välineet ja laitteet, joita ovat jo lain perusteella ehdotetun 1 momentin luetteloon sisältyvät. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkempia säännöksiä muista näihin rinnastuvista välineistä ja laitteista.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Työturvallisuuden turvaamiseksi oleelliset laitteet, kuten niskapihtien käyttö, on sallittava tarpeen vaatiessa. Hoitajan turvallisuuden on oltava etusijalla.
- Apuvälineiden käyttöä kuitenkin pyritään välttämään.

Poliisihallitus:

- Poliisin suorittaman valvonnan kannalta on erityisen tärkeää, että myös pelkkä kiellettyjen välineiden hallussapito säädetään kielletyksi ja rangaistavaksi kuten lakiesitykseen nyt on kirjattu. Ehdotettu lisäys on perusteltu, sillä nykyinen hallussapidon salliminen mahdollistaa käyttökiellon kiertämisen ja tekee valvonnasta käytännössä mahdotonta.
- Myös esitykseen kirjattu lisäys koirien sähköpannan käytön nimenomaisesta kieltämisestä on linjassa lakiluonnoksen muiden säännösten kanssa. Lisäyksen myötä eläimelle sähköiskuja antavien välineiden tai laitteiden käyttö tulee yksiselitteisesti rangaistavaksi, joka osaltaan selventää sallittujen ja kiellettyjen välineiden rajapintaa.

Ruokavirasto:

- Pykäläehdotuksessa säädetään eläimeen kiinnitetyistä sähköiskun antavista laitteista. Ruokaviraston mielestä tulisi selkeyden vuoksi perusteluihin lisätä, että sähköpaimen on edelleen sallittu aitaamisessa. Olisi myös hyvä, jos perusteluissa otettaisiin kantaa siihen, missä tapauksissa muiden sähköiskuja antavien laitteiden käyttö olisi sallittua tai kiellettyä sisätiloissa. Esimerkkeinä voisi käyttää muun muassa kanojen pitopaikoissa sähköpaimenen käyttöä nurkissa estämään lattiamunintaa tuotantokauden alussa, sähköiskun käyttöä lypsyrobotilla, jotta lehmä poistuisi lypsypaikalta ja sähkölangan käyttöä sikalan karsinoiden aidan päällä tai siipikarjatiloiilla juomapinalinjan päällä. Tämä selkeyttäisi asiaa ja vähentäisi pykälän tulkinnan tarvetta.

SEY:

- Pykälässä tulee kieltää sellaisten välineiden ja laitteiden käyttö, jotka aiheuttavat tarpeetonta kipua, kärsimystä, vahingon vaaraa, pelkoa tai epämukavuutta. Pykälän ensimmäinen momentti olisi

väärinkäsitysten estämiseksi muotoiltava siten, että erikseen mainitut kielletyt välineet ovat esimerkkejä eivätkä kattava lista.

- Pykälään tulisi lisätä hevosten imppauspannat.
- Pidämme tärkeänä muutoksena sitä, että myös kiellettyjen välineiden hallussapito ynnä muu kielletään. Lisäksi tulisi kieltää niiden markkinointi.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää, että pykälä kieltää myös kiellettyjen välineiden ja laitteiden markkinoinnin ja hallussapidon.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Häiriökäyttäytymisen estämiseen tarkoitettavat välineet, kuten hevosen imppauspanta, olisi syytä sisällyttää kiellettyjen välineiden listaan. Häiriökäyttäytymisen estäminen ei kuitenkaan poista käyttäytymisen taustalla olevaa tarvetta, ja eläin turhautuu, kun sen häiriökäyttäytyminen estyy. Esimerkiksi imppaaminen eli hevosen ilman nieleminen (puunpureminen) on hevosen stereotyyppistä käyttäytymistä.
- Stereotyyppistä käyttäytymistä ei eläimillä esiinny luonnossa, vaan ne ovat seurausta siitä, että eläin ei pysty toteuttamaan luonnollisia käyttäytymistarpeitaan, joita hevosella esimerkiksi ovat ruuan etsimiseen ja syömiseen liittyvä käyttäytyminen, liikkumisen ja sosiaalisen käyttäytymisen tarve. Imppaamiselle altistavat käyttäytymistarpeiden estymisen lisäksi geneettinen alttius, varhainen vieroitus ja kipu. Imppaamisella hevonen yrittää helpottaa oloaan ja se tuottaa mielihyvähormoneja. Imppaamisen estäminen osittain estää tämän ja sillä peitetään vain oireita.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Hevosille käytetään nykyisin useita eri tyyppisiä laitteita, joilla väitetään olevan terveysvaikutuksia. Laitteet voivat ollakaupallisesti saatavilla tai omatekoisia. Laitteilla hevosia hoitavat usein omistajat, valmentajat tai erilaiset kiertävät terapeutit. Osa näistä laitteista saattaa olla hyvinkin voimakkaita vaikutuksia omaavia ja pahimmillaan niillä voidaan saada aikaan merkittävää kudostuhoa, tyypillisesti kudoksia jäädyttämällä tai polttamalla.
- Ehdotamme, että lakiin kirjattaisiin, että eläimiä saa hoitaa vain sellaisilla laitteilla, joilla on asianmukainen terveydenhuollon hyväksymismerkintä. Laitteiden tulisi olla turvallisiksi todettuja ja niiden käyttäjällä tulisi aina olla kyseisen laitteen valmistajan, maahantuojaan tai muun vastaavan tahon hyväksymä käyttökoulutus. Esimerkkejä laitteista, joita eläimillä voidaan käyttää, ovat ultraääni- laser- shock wave- ja huippukylmälaitteet. Oikein käytettyinä näillä laitteilla voidaan edistää eläinten terveyttä, mutta väärin käytettyinä ne voivat aiheuttaa pysyvää kudostuhoa ja kipua.

Suomen eläintenkouluttajat:

- Yhdistys kiittää kattavaa listaa eläinten kohtelussa yksiselitteisesti kielletyistä välineistä. Yhdistys katsoo, että myös suihkepantojen (esim. sitruunapannat) kieltäminen olisi loogista, ja tieteellisen tiedon valossa erittäin perusteltua. Rajattomasti kiristyvien, esimerkiksi hengitysteiden ja pään alueiden ympäri kiristyvien, hallintavälineiden käyttö tulisi kieltää.

Suomen Hippos

- Ehdotamme, että asetustasolla käsitellään tarkemmin eläinten hoitoon ja käsittelyyn liittyviä kiellettyjä välineitä ja laitteita. Esimerkkinä tarkemmin keskusteltavista voidaan pitää mm. stereotyyppioihin liittyviä perusvarusteita, joiden käytön kieltämistä laki-/asetustasolla emme näe tarpeellisena.

Suomen Kennelliitto:

- Kiitämme sitä, että lakiesitys kieltäisi koirien piikkipannat ja -valjaat sekä sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät, sähköiskun antavat laitteet.

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys:

- koskeeko pykälässä oleva kieltö myös nauta- ja sikateurastamossa käytettäviä sähköpiiskoja?

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Työturvallisuuden turvaamiseksi oleelliset laitteet, kuten niskapihtien käyttö, on sallittava tarpeen vaatiessa. Hoitajan turvallisuuden on oltava etusijalla.
- Apuvälineiden käyttöä kuitenkin pyritään välttämään.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- VUL kannattaa pykälään lisätty uutta ehdotusta, että eläinten sähköpantojen käyttö kielletään.

Tulli:

- Pykälässä 18 säädettäisiin eräiden eläimille ilmeistä tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavien välineiden ja laitteiden kiellosta. Näiden välineiden ja laitteiden markkinointi, maahantuonti, valmistus, myynti ja muu luovutus, käyttö ja hallussapito olisi kiellettyä. Tulli valvoo maahantuontia ja pitää hyvänä sähköpantojen sekä muiden eläimeen kiinnitettävien sähköiskuja antavien laitteiden lisäämistä kiellettyihin laitteisiin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä tulee kieltää sellaisten välineiden ja laitteiden käyttö, jotka aiheuttavat tarpeetonta kipua, kärsimystä, vahingon vaaraa, pelkoa tai epä mukavuutta. Pykälän ensimmäinen momentti olisi väärinkäsitysten estämiseksi muotoiltava siten, että erikseen mainitut kielletyt välineet ovat esimerkkejä eivätkä kattava lista.
- Pykälään tulisi lisätä hevosten imppauspannat.
- Pidämme tärkeänä muutoksena sitä, että myös kiellettyjen välineiden hallussapito ynnä muu kielletään. Lisäksi tulisi kieltää niiden markkinointi ja maahantuonti.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulisi lisätä kielletyiksi myös koirilla käytettävät suihkepannat, joiden tarkoituksena on koiran ei-toivotun käytöksen lopettaminen koiraa rankaisemalla. Nämä pannat aiheuttavat koirille tarpeetonta kärsimystä eikä niillä saada puututtua itse käytöksen syyhyn.

19 §

Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Mitä 18 §:ssä säädetään, ei koske historiallisesti tai taiteellisesti arvokkaiden välineiden ja laitteiden markkinointia, maahantuontia, valmistusta, luovutusta ja hallussapitoa.

Esinettä pidetään historiallisesti arvokkaana, jos sillä on liittymäkohtia huomattavaan henkilöön, tapahtumaan, paikkaan tai aikakauteen taikka jos sillä ikänsä, harvinaisuutensa, tyyppillisen edustavuutensa tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi on historiallista taikka kansantieteellistä merkitystä. Taiteellisesti arvokkaana esinettä pidetään, jos se muotoilunsa, pin-takäsittelynsä tai koristelunsa vuoksi edustaa tiettyä tyylikautta tai muutoin on taiteellisenä kokonaisuutena merkittävä.

HESY:

- Jotta kiellettyjen välineiden ja laitteiden päätyminen käyttöön voitaisiin estää, toivomme pykälään samankaltaista lisäystä, joka rajoittaa järjestyslain 12§:ssä vaarallisten esineiden hallussapitoa ja kuljetusta, vaikka niiden keräily onkin sallittua.

ISAVI:

- Luonnos ja perustelumuistio jättävät epäselväksi mikä taho valvoo keräilyä, jos lupamenettelyä ei ole. Kuuluuko valvonta poliisille olemassa olevien välineiden osalta ja tullille maahantuotavien välineiden osalta?

4 luku Eläinten hoito

20 §

Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, ke-honhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaali-siin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista, puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimita sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi.

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten so-siaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti toisiinsa tai voivat muuten vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään on erityistä huomiota kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodos-tumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin.

Hoidossa olevan eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava. Eläimellä on oltava mahdollisuus riittävään lepoon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten olennaisten käyt-täytymistarpeiden tyydyttämisestä ja muista eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi tarvittavista hoitotoimista sekä eläinten ryhmässä pidosta.

Animalia:

- Pykälän ensimmäiseen momenttiin tulisi lisätä, että nuorilla eläimillä tulee olla mahdollisuus leikkimiseen. Leikkiminen on niiden olennainen käyttäytymistarve, ja näin on linjannut myös tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta. Pykälään tulee myös lisätä, että synnyttäneillä emoilla tulee olla mahdollisuus jälkeläistensä hoitoon ja jälkeisillä on oltava mahdollisuus saada hoivaa emoltaan. Pykälään tulee myös lisätä, että eläimellä on oltava mahdollisuus ympäristön tarkkailuun ja tutkimiseen sekä olotilaansa vaikuttamiseen esimerkiksi paikkaa vaihtamalla.
- Hoidon yleisiin vaatimuksiin tulisi myös lisätä, että sosiaalisilla eläinlajeilla on oltava päivittäin mahdollisuus riittävään sosiaaliseen kanssakäymiseen. Lain perusteluissa tulisi mainita, että esimerkiksi koirilla tämä tarkoittaa sitä, että erityisesti silloin, jos koiralla ei ole lajitoveria seuranaan, tulee sillä olla ihmisseuraa päivittäin riittävästi. Tähän ei riitä se, että koiran luona käydään kerran tai kaksi vuorokaudessa. Samoin esimerkkeihin tulisi lisätä, ettei laumaeläimiä, kuten hevosia, nautoja, lampaita ja sikoja, saa pitää yksin tai ilman vähintään näköyhteyttä lajitoveriin. Laumaeläimet tulisi aina pyrkiä pitämään ryhmissä, ellei eläimen terveydentila tai muu vastaava syy sitä estä. Kaikenikäisten vasikoiden yksinpito tulee kieltää.
- Pykälään tai sen perusteluihin olisi lisättävä, että ulkoilua ja ruuan hankintaa ulkoa lajityypillisesti tarvitsevien eläinten, kuten nautojen, on päästävä ulos ja kesäaikaan laiduntamaan. Laiduntaminen on naudalle tärkeä lajityypillinen käyttäytymistarve, joka edistää sekä psyykkistä että fyysistä hyvinvointia. Pelkkä tarhassa ulkoilu ei riitä naudoilla korvaamaan laiduntamista kesäaikaan, ja laidunnusvaatimus tulisi koskea kaikkia nautoja niiden pitomuodosta riippumatta.

- Pykälän perusteluissa annetuissa esimerkeissä mainitaan muun muassa sikojen ja kanojen voimakas tutkimisen tarve ja sen toteutumisesta huolehtiminen. Perusteluihin olisi lisättävä esimerkkinä myös turkiseläiminä käytettävien kettujen ja minkkien olennaisimmat käyttäytymistarpeet. Ketuilla on esimerkiksi voimakas tarve kaivaa ja minkeillä uida. Petoeläiminä molemmilla lajeilla on myös suuri tarve saalistaa ja etsiä ravintoa.
- Pykälään olisi myös lisättävä, että mikäli eläimen pitopaikassa esiintyy käytöshäiriöitä, kuten stereotyyppistä käyttäytymistä, kannibalismia, hännänpurentaa tai muuta vastaavaa käytöstä, on niiden syy selvitettävä ja tilanne pyrittävä korjaamaan.
- Kautta lain olisi huolehdittava siitä, että tässä pykälässä luetellut vaatimukset toteutuvat kaikkien eläinten kohdalla myös käytännössä, ilman poikkeuksia.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Tuotantoeläimet eivät kaikissa tuotantomuodoissa kykene toteuttamaan luonnollista tarvettaan hoivata poikasiaan. Luonnollisen hoivavietin (pesänrakennus ja omien jälkeläisten hoito) toteuttamisen estäminen aiheuttaa eläimelle suurta ahdistusta ja stressiä. Tämä koskee erityisesti lehmiiä, sikoja ja kanoja, joiden kohdalla oman poikasen hoivaaminen estetään käytännössä täysin välittömästi poikasen synnyttyä. Lehmien, sikojen ja kanojen on useissa tutkimuksissa osoitettu olevan erittäin älykkäitä olentoja, jotka ahdistuvat tällaisessa tilanteessa hyvin voimakkaasti. Lain tulee turvata eläinvanhempien oikeus hoivata jälkeläisiään ja samoin jälkeläisten oikeus saada eläinvanhemmaltaan hoivaa. Tämä ei toteudu tämänhetkisessä lakiluonnoksessa.

EHK:

- Eläimen käyttäytymistarpeiden korostaminen on lakiluonnoksen tärkeimpiä parannuksia voimassa olevaan eläinsuojelulakiin nähden. Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeita on olennainen osa eläimen hyvinvointia. Tutkimustieto eläimille olennaisista käyttäytymistarpeista lisääntyy koko ajan. Tämän vuoksi olennaisten käyttäytymistarpeiden luetteloa tulee täydentää tarvittaessa asetuksella.
- Olennaisia sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita ovat 20 §:n ensimmäisessä momentissa mainitun lisäksi esimerkiksi synnytykseen, jälkeläisten hoitoon, ympäristön tutkimiseen sekä leikkiin liittyvät tarpeet. Nämä on syytä lisätä olennaisten käyttäytymistarpeiden luetteloon.
- Leikki on olennainen käyttäytymistarve muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Leikkikäyttäytyminen on tärkeää etenkin nuorille eläimille, jotka harjoittelevat leikkiessään aikuisena tarvittavia käyttäytymistaitoja. Lisäksi perusteluissa tulee mainita emon tarve hoitaa jälkeläisiään niillä lajeilla, joiden hyvinvoinnille se on olennaista. Jälkeläisten vieroitustasiasta tulee voida säätää asetuksissa.
- Pykälään olisi hyvä lisätä maininta siitä, että jos eläimellä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita hyvinvoinnin heikosta tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja mahdollisuuksien mukaan puututtava siihen.
- Lakiluonnoksen mukaan lehmien, hiehojen, emakoiden ja ensikoiden liikkumisen tarvetta, eläinten olennaisia ja niin tutkimuksen kuin käytännön todentamisia käyttäytymistarpeita saisi yhä pitkäaikaisesti rajoittaa pitämällä jatkossakin lypsylehmiä ja maidontuotantoa varten pidettäviä hiehoja kytkettynä parsinavetassa ja emakoita ja ensikoita liikkumista rajoittavissa porsimishäkeissä. Näiden eläinten liikkumisen rajoittaminen ei edistä eläinten hyvinvointia ja on siten ristiriidassa lakiluonnoksen tarkoituksen kanssa.
- Vaatimus ennaltaehkäistä eläinten sairastumista on tervetullut. Ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan, mikä olisi tarpeen huomioida lain perusteluissa. Jos eläinlajia ei voi pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläinlajin pito ole hyväksyttävää eikä lain hengen mukaista. Perustelussa olisi hyvä mainita myös ryhmissä pidettävien eläinten tarvitsemien resurssien saatavuuden ja määrän huomiointi (esimerkiksi kissojen pääsy syömään, juomaan ja käymälään muiden ryhmän kissojen häiritsemättä).

- Kissojen oman hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä luonnonvaraisten eläinten suojelun nimissä kissojen vapaana pidosta soisi säädettävän samalla tavoin kuin koirien kytkettynä pitämisestä: ulkoilun tulisi olla sallittua vain valvottuna, joko kytkettynä tai niin että eläin on välittömästi kytkettävissä; kissoilla tämä voisi tapahtua esimerkiksi ulkotarhoissa tai valjaissa, joiden käyttöön kissa totutetaan. Jos kissojen kuitenkin sallitaan ulkoilla vapaina, niiden tulisi tällöin olla kastroiduja/steriloituja, tunnistusmerkittyjä ja -rekisteröityjä. Kissojen lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen muun muassa virikkeiden, riittävien resurssien ja tilantarpeen huomioinnin avulla tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Eläinoikeuspuolue:

- Kiitämme sitä, miten 20 §:n 1 momentti kiteyttää eläinten hoidon vaatimukset yksiselitteisesti. Käytännön toteutuksessa on kuitenkin selviä ongelmia ja sovittamattomia ristiriitoja lakiesityksen sisällä.
- Pykälän perusteluissa todetaan: “Hoitoon kuuluu eläimen fyysisistä tarpeista huolehtimisen lisäksi myös eläimen henkisestä hyvinvoinnista huolehtiminen. - - Uutta olisi vaatimus siitä, että eläimellä tulisi olla mahdollisuus toteuttaa tiettyjä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.” Miten henkisestä hyvinvoinnista huolehtiminen näkyy siinä, ettei lakiesityksessä puututa siihen, että lypsylehmät pidetään parsissa, broilerit kärsivät jalostuksesta ja turkistarhatut yksilöt häkkelämästä? Miten tämä uusi vaatimus olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamisesta suhteutuu esimerkiksi yllä mainittujen eläinlajien kohdalla? Minkä arvoinen on laki, joka ei itsekkään toteuta omia periaatteellisia vaatimuksiaan?
- “Olennaisena käyttäytymistarpeena voidaan pitää myös tilapäistä tarvetta käyttäytyä tietyllä tavalla, esimerkkinä tästä vaikkapa monella eläinlajilla esiintyvä tarve rakentaa pesä ennen jälkeläisten syntymistä.” Myöskään tätä perustelua ei huomioida säädettäessä muun muassa sikojen tuotannossa. Pelkästään lain hengen ja periaatteiden toteuttaminen tarkoittaisi sitä, että emakkohäkit on kirjattava kiellettäviksi. Vastaavasti tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista, joten siitä tulisi lisätä maininta 1 momentin listaukseen. Vähintään pykälän perusteluissa tulisi mainita myös lisääntymis- ja ruokailukäyttäytyminen, joiden lajityypillistä toteutumista eläinten hoidon tulee edistää. Tämän tulee sisältää mm. ulkoilusta nauttivien eläinten jatkuva oikeus ulkoiluun.

Eläinsuojeluasiamies:

- Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulisi olla mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan, on erittäin tärkeä. Olennaisia sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita ovat pykälässä mainittujen lisäksi leikkiin, tutkimiseen ja ympäristöntarkkailuun, synnyttämiseen ja jälkeläisten hoitoon liittyvät tarpeet, ja olisikin tärkeää, että myös nämä tarpeet mainitaan pykälässä. On huomioitava, että tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on olennaisia käyttäytymistarpeita koskevassaan lausunnossaan (2014) käsitellyt myös tutkimiseen ja ympäristön tarkkailuun, leikkiin sekä lisääntymiseen ja jälkeläisten hoitoon liittyviä käyttäytymistarpeita.
- Laumaeläimillä, kuten hevosilla, sosiaalisten käyttäytymistarpeiden toteutuminen edellyttää, että niitä ei pidetä yksin. Lain perusteluissa olisi tärkeää mainita, että jos eläimiä pidetään ryhmässä, on huolehdittava eläimille tärkeiden resurssien saatavuudesta kaikille ryhmässä oleville eläimille.
- Pidän hyvänä vaatimusta siitä, että eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava. Pykälässä tai perusteluissa tulisi mainita, että liikunnantarpeen tyydyttämisestä tulee huolehtia säännöllisesti. Asetustasolla olisi hyvä määritellä säännöllisen liikunnan järjestäminen eri eläinlajeille ja pitomuodoille. Laiduntavien kotieläinlajien laiduntamista sekä tuotantoeläinten ulkoilua on tärkeää edistää.
- Kissojen turvallisuus ja luonnonvaraisten eläinten suojelu puoltavat sitä, että kissa voisi ulkoilla vain valvottuna ulkotarhassa tai valjaissa, joiden käyttöön kissa totutetaan. Jos kissojen kuitenkin sallitaan ulkoilla vapaina, niiden tulee olla kastroiduja tai steriloituja, mitä pykälässä 25 nisäkkään pitäjälle

asetettu velvoite estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen edellyttäenkin, sekä tunnustusmerkittyjä ja rekisteröityjä, mitä tullaan edellyttämään vuoden 2026 alusta lähtien.

- Kun seura- ja harrastuseläinten hyvinvointivaatimuksia koskevaa asetusta uudistetaan, on tärkeää säätää sisätiloissa pidettävien kissojen virikkeellistämistä, riittävästä resursseista ja tilantarpeesta kissojen lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseksi.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläinten hoidon yleiset vaatimukset (20§) säätää eläimen hyvinvointia sen pysyvässä pitopaikassa. Eläimen on pitopaikassaan voitava toteuttaa riittävästi sille tärkeimpiä käyttäytymistarpeita, kuten leikki, ympäristön tutkiminen kuopimalla ja tonkimalla ja mahdollisuus riittäväan lepoon pesässä tai orrella.
- Eläimen pito verkkopohjaisessa häkissä on kiellettävä. Laumaeläimiin kuuluvaa eläinlajin pito jatkuvasti yksin on kiellettävä. Laumaeläimellä on oltava vähintään näkö- ja kuulo yhteys samanlajiseen eläimeen. Lemmikkinä pidettävien nisäkkäiden ja lintujen hallitsematon lisääntyminen on estettävä.

Eläinvihreät:

- Vaikka pykälässä nimenomaisesti vaaditaan turvaamaan mahdollisuudet “liikkumiseen, lepoon, keuhonhooltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyvät olennaiset käyttäytymistarpeet”, käytännön tasolla lajikohtaiset asetukset vesittävät tämän mm. nautojen, sikojen ja turkiseläinten kohdalla.

ESAVI:

- Tuotantoeläin- ja lemmikkieläinlajeissa on runsaasti lajeja, jotka lajityypillisesti eläisivät laumassa tai parvessa, millä tarkoitetaan isoa eläinjoukkoa. Viimeistään asetustasolla tulisi näillä lajeilla olla mahdollisuus lajitoverien seuraan.

ETT:

- Pykälässä säädetään eläimen puhtaudesta huolehtimisesta. Perusteluissa todetaan, että eläimen likaisuus saattaa aiheuttaa eläimelle kärsimystä ja johtaa eläimen sairastumiseen. Tuotantoeläinten osalta eläimen puhtaudesta huolehtiminen painottuu eläinten pitopaikan puhtaudesta huolehtimiseen. Myös se, mistä lika on peräisin, vaikuttaa lian vaikutuksiin eläinten hyvinvoinnille – vrt. lantainen karsina versus sateessa ku-raantunut jaloittelutarha. Eläinten hyvinvointia edistävissä kestokuivikepihatoissa on mahdollista, että eläin käy makuulle lajitoverin juuri päästämän lantakasan päälle. Tällöin eläin likaantuu hetkellisesti, mutta täl-lainen likaantuminen ei heikennä eläimen hyvinvointia. Tuotantoeläinten pitäjällä on eläinlajista riippuen hyvin vaihtelevat edellytykset puhdistaa eläimiä. Sikojen luontaiseen käyttäytymiseen kuuluu rypeminen silloin, kun ympäristön lämpötila on kesähelteiden aikaan korkea. Tällöin voi olla mahdotonta estää sikoja viilentämästä itseään karsinan lantaisessa osassa, vaikka niillä olisi puhdas makuupaikka tarjolla. Älykkää-nä eläimenä siat osaavat myös kastella karsinansa juomalaitteiden avulla ja märässä karsinassa ollessaan rypevät itsensä likaisiksi helteiden aikaan.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- On hienoa, että fyysisistä tarpeista huolehtimisen lisäksi myös eläimen henkisestä hyvinvoinnista huolehtiminen on kirjattu lakiehdotukseen. Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulee olla mahdollisuus toteuttaa tiettyjä olennaisia käyttäytymistarpeitaan, on tärkeä.
- Tämän tulee sisältää myös tarpeet leikkiin, säännölliseen liikuntaan, ympäristön tutkimiseen ja ruokailukäyttäytymiseen.
- Lakiin tulee sisällyttää, että pelkkä oireiden hoito ei riitä, vaan ongelmien syy on selvitettävä ja poistettava. Tästä esimerkkinä käyttäytymishäiriöt ja muut heikosta hyvinvoinnista kertovat oireet.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- 3 momentin perusteluissa todetaan, että saalis- ja petoeläinlajien pito siten, että niillä on näkö-, kuulo- tai hajuyhteys, voi aiheuttaa eläimille kärsimystä. Tämä tulisi tuoda esiin myös pykälässä ja edellyttää, että samassa pitopaikassa pidettävien eri lajien edustajien lajityypillinen käytös ei saa aiheuttaa haittaa toisten lajien edustajille.
- 4 momentissa säädettäisiin että hoidossa olevien eläinten liikunnantarpeen säännöllisestä tyydyttämisestä tulisi huolehtia. Asetustasolla olisikin tärkeä määritellä säännöllinen liikunta erikseen eri eläinlajeille ja pitomuodoille tai ainakin saada selkeitä ohjeistuksia lain tulkinnasta heti lain astuessa voimaan.

HESY:

- Pykälässä mainitaan, että eläinten tulee voida toteuttaa sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Lajitoveri on laumaeläinten hyvinvoinnille elintärkeä. Tämän perusteella Sveitsissä on päädytty kieltämään esimerkiksi vain yhden marsun
- pitäminen lemmikkinä. Pykälässä tulisikin määritellä, että seuraavia laumaeläimiä tulee pitää vähintään kahden eläimen ryhmissä: marsut, hiiret, gerbiilit, rotat, degut, chinchillat ja kanit. Myös linnut tarvitsevat vähintään parin (esimerkiksi neitokakadut ja arat) tai mieluiten parven (esimerkiksi suoranokat ja undulaatit).
- Pykälän 1 momenttiin on lisättävä, että eläinten on saatava ulkoilla päivittäin, mikäli ko. laji siitä hyötyy ja se edistää eläimen hyvinvointia. Liikunnantarpeen tyydyttämisen on koskettava myös ulkona pysyvästi kytkettynä tai tarhassa pidettäviä koiria, joilla se ei täyty ilman hihnalenkkejä. Myös kavioläimille tulee määritellä päivittäisen ulkoilun vähimmäismäärä.
- Yleisenä kommenttina toteamme, että ehdotetun pykälän perusteluissa esitetyt vaatimukset siitä, että eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan, eivät toteudu esitetyssä lakiluonnoksessa. Pykälässä ja sen perusteluissa sanotaan, että eläimellä on oltava mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja sosiaalisiin suhteisiin liittyviä käyttäytymistarpeitaan. Edelleen pykälässä ja perusteluissa todetaan, että eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava ja että nisäkkäiden poikasilla on voimakas imemistarve, joka luetaan olennaiseksi käyttäytymistarpeeksi.
- Mikäli emakoiden pitäminen porsitushäkeissä ja lypsykarjan pitäminen sidottuina päästään parteen sallitaan poikkeussäännöin, suuri osa olennaisista käyttäytymistarpeista jää näiden eläinten kohdalla toteutumatta. Turkistarhoilla eläimiä ei voida hoitaa ja pitää siten, että edellä mainituista käyttäytymistarpeista yksikään toteutuisi.
- Suomen tulee ottaa mallia muista Euroopan maista. Esimerkiksi Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa uusien parsinavetoiden rakentaminen on jo kielletty ja Norjassa ja Tanskassa ne kielletään siirtymäajan jälkeen kokonaan. Porsitushäkit on kielletty ainakin Itävallassa, Norjassa, Ruotsissa, Saksassa ja Sveitsissä.
- Turkistarhaus on kielletty, kielletään siirtymäajalla tai on tehty lainsäädännöllä kannattamattomaksi lukuisissa Euroopan maissa. Turkistarhaus on kokonaan kielletty muun muassa Alankomaissa, Belgiassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Irossa-Britanniassa, Italiassa, Itävallassa, Kroatiaassa, Luxemburgissa, Makedoniassa, Serbiassa, Sloveniassa, Sveitsissä (laki estää turkistarhauksen, vaikka täyskieltoa ei ole) ja Tšekissä. Saksassa turkistarhaus loppui lain tiukennusten vuoksi käytännössä vuonna 2019. Norjassa ja Slovakiassa turkistarhaus loppuu vuoteen 2025 mennessä ja Virossa vuoteen 2026 mennessä.
- Turkistarhaus on kielletty osittain Espanjassa (minkin kasvatusta kielletty), Ruotsissa (kettujen ja chichillojen turkistarhaus loppunut lain tiukennuksien vuoksi), Tanskassa (kettujen turkistarhaus kielletty) ja Unkarissa (sallittua ainoastaan chinchillojen ja angorakanien tarhaaminen). Suomi jää tämän lakiesityksen myötä eettiseen periferiaan.

- Myöskään esimerkiksi vasikan luontainen tarve imeä ei välttämättä tule tyydytetyksi tuttuokinnassa, ja vasikat voivat imeä mitä tahansa eteensä osuvaa. Lypsylehmän vasikka vieroitetaan yleensä emästään viimeistään pari vuorokautta poikimisen jälkeen siitakin huolimatta, että emällä on aivan selkeästi pykälän perusteluissa esitetty ”voimakas motivaatio” hoitaa jälkeläistään ja se kuuluu naudan sosiaalisiin käyttäytymistarpeisiin. Sama pätee emakkoon, jonka luontaisen emo-porsassuhteen syntyminen ja sosiaalisten suhteiden muodostuminen estyy porsitushäkissä olon takia.
- Tämän lain lähtökohdan tulee olla eläinten hyvinvoinnissa. Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulee olla mahdollisuus toteuttaa tiettyjä olennaisia käyttäytymistarpeita, on siksi erittäin kannatettava. Näiden tarpeiden on kuitenkin myös tultava käytännössä tyydytetyiksi.
- Esitetyn lain 11:n pykälän perusteluissa mainitaan, että perustuslain 20:s pykälä, joka käsittelee vastuuta ympäristöstä, kohdistuu myös elolliseen luontoon ja eläimiin. Samassa yhteydessä mainitaan, että perustuslakivaliokunta on todennut (koe-eläinlaista antamassaan lausunnossa) seuraavasti:
”eläinten kivun, tuskan ja kärsimyksen välttäminen parhaalla mahdollisella tavalla on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste jopa alan toimijoiden tieteen vapauden, elinkeinovapauden ja omaisuuden suojan rajoittamiseen.
- Perusteella on myös liityntä perustuslain 20 §:n ympäristövastuusäännökseen, vaikka eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi on kysymys ennemminkin eettisesti kestävästä periaatteesta kuin suoranaisesti perusoikeuksien turvaamisesta. (PeVL 34/2009 vp ja PeVL 2/2013 vp).”
- Sama periaate tulee ulottaa kaikkiin eläimiin, myös tuotantoeläimiin ja turkiseläimiin.
- Näkemyksemme mukaan edellä mainitun perusteella tukistarhaus tulee Suomessa joko kieltää kokonaan, tai eläinten olot on turkistarhoilla toteutettava siten, että eläimen lajityypillinen käyttäytyminen mahdollistuu: esimerkiksi minkkien on voitava uida ja kettujen kaivaa luolia. Nykyisellään eläimet kärsivät turkistarhoilla laillisissakin olosuhteissa ja elinkeino on epäeettinen.

HY ELTDK:

- Liikkumisen tarve ei koske vain nautoja. Suuri osa kotieläimistämme on alun perin laiduntavia kasvissyöjiä, kuten lampaat, vuohet, hevoset ja naudat (1), ja näiden terveyttä ja hyvinvointia edistää pääsy laitumelle. Hevosten olisi esimerkiksi kyettävä ottamaan laukka-askelia tarhoissa. Jaloittelutarhojen koot olisi säädettävä asetustasolla riittävän suuriksi, jotta liikunnantarpeen tyydyttyminen olisi mahdollista jaloittelutarhoja käyttäville eläinlajeille. Lisäksi olisi määritettävä erikseen asetuksessa, että hevosilla on oltava mahdollisuus vapaaseen jaloitteluun riittävän suuressa tarhassa päivittäin.
- On myönteistä, että sosiaalisten tarpeiden tyydyttyminen on nostettu keskeiseksi käyttäytymispiirteeksi. Täsmennystä kuitenkin tarvitaan siltä osin, että laumaeläimen sosiaalisia tarpeita ei voi tyydyttää toisen eläinlajin seura. Hevosten, nautojen, vuohien ja lampaiden pito ilman lajitoverin seuraa voitaisiin kieltää siirtymäajalla. Hevosilla on tarve toteuttaa tiettyä käyttäytymistä, kuten syömistä tai lepäämistä, samaan aikaan lauman muiden jäsenten kanssa, ja ne stressaantuvat helposti yksin ollessaan. Pelkkä näköyhteys ei ole lähtökohtaisesti riittävä keino tyydyttää sosiaalisia tarpeita (21, 22). Vastaavasti vasikoilla lajitoverin seura mahdollistaa sosiaalista leikkiä, edistää stressinsietokykyä sekä positiivisia tunteita (22,23). Sen vuoksi vasikoiden yksilökarsinakasvatus olisi perusteltua rajata ensimmäisiin viikkoihin syntymän jälkeen

Juliana von Wendtin Säätö:

- Ensimmäisen momentin loppuun tulee lisätä kohta ”Mikäli eläimillä havaitaan käyttäytymishäiriöitä, niiden syy on pyrittävä poistamaan.” Eläimet reagoivat pito- olosuhteissa esiintyviin pitkäkestoisin ongelmiin purkamalla stressiään käytöksensä kautta.
- Pykälään on lisättävä vieroitusta koskeva kohta, koska se on emon ja jälkeläisten toimenpiteen aikaiseen ja jälkeiseen hyvinvointiin poikkeuksellisen voimakkaasti kajoava ja vaikuttava teko. Esimerkiksi: ”Vieroitusta tehtäessä jälkeläisten on oltava siihen luontaisesti otollisessa iässä ja

vieroitus on tehtävä emolle ja jälkeläisille niiden tarpeet huomioiden ja niille mahdollisimman pientä kärsimystä aiheuttavalla tavalla.”

- Pykälään tulee lisätä kohta ”Emoilta on taattava mahdollisuus jälkeläistensä hoitoon ja jälkeläiselle mahdollisuus tulla emonsa hoivaamaksi. Nuorilla eläimillä tulee olla mahdollisuus leikkiä yhdessä.” Myös nämä ovat eläinten keskeisiä käyttäytymistarpeita.
- Kolmanteen momenttiin on lisättävä suora kieltö ”Laumaeläimiä ei saa pitää pitkäkestoisesti yksin, ellei niiden eläinlääketieteellinen tila tai hoito sitä edellytä”. Laumaeläimet ovat biologisesti sopeutuneet elämään osana joukkoa, ja siksi oma lauma on laumaeläimen hyvinvoinnin perusedellytys.
- Kolmanteen momenttiin on lisättävä kieltö ”Eläinlajeja, joiden luonnonvaraiset muodot elävät pääasiassa yksin muiden saman lajin yksilöiden seuraa lisääntymisajan ulkopuolella karttaen, ei saa kasvattaa toisten saman lajin yksilöiden kanssa samassa tilassa tai toisten yksilöiden välittömässä läheisyydessä tai näkö-, haju- tai kuuloetäisyydellä niihin.” Yksinelävien eläinten pakottaminen toistensa läheisyyteen on vastoin niiden perustavimpia lajiyypillisiä tarpeita ja aiheuttaa pysyvän stressitilan.
- Peto- ja saaliseläinten pitäminen samassa tilassa tulisi kieltää, sillä tästä saattaa aiheutua jatkuvaa pelkoa ja stressiä saalieläimelle.
- Perusteluissa tulee todeta, että petoeläimillä olennainen ravinnon etsintään liittyvä käyttäytymistarve on saalistaminen.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme pykälän kirjauksia eläimen hyvästä hoidosta. Erityisesti 1. mom ”Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnonetsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan” ja 4. mom ”Hoidossa olevan eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava. Eläimellä on oltava mahdollisuus riittävään lepoon” edellyttävät sitä, että kissoja ei voisi pitää jatkuvasti sisällä, eikä missään tapauksessa häkissä tai pienessä tilassa kuten esim. wc-tilassa, ellei kissa ole sairas.
- Ehdotamme: Kissan tulee saada ulkoilla päivittäin, mikäli kissa haluaa ja se on kissan kannalta turvallista.
- Perustelu: Kissa aistii ympäristöönsä tuoksujen kautta ja pystyy aidosti harrastamaan kissaparcouria sekä toteuttamaan saalistusviettiään vain ulkoillessaan. Mitkään lasitetut parvekkeet tai pienet verkkohäkit talon seinustalla tai kiipeilypuut sisätiloissa eivät korvaa ulkoilua. Kissa ei ole häkkieläin. Sisäkissat turhautuvat, tylsistyvät ja stressaantuvat. Väite siitä, että kissalla ei olisi fysiologisia sopeumia kylmänsietämiseen, ei pidä paikkaansa kuin osittain, ja se koskee lähinnä kissanpoikasia, tiettyjä kissarotuja ja sairaita tai vanhoja kissoja, joiden kylmänsietokyky on heikentynyt. Kylmässä energiaa kuluu enemmän. Toki kissan tulee päästä sisätiloihin heti halutessaan.

LSSAVI:

- Erittäin hyvä muutos on, että eläinten olennaiset käyttäytymistarpeet tulisi ottaa huomioon eläinten hoidossa. Hyvää on myös, että sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennaltaehkäisy on otettu mukaan.
- Perustelutekstin kolmanteen kappaleeseen olisi tarpeen lisätä sosiaalisiin suhteisiin ja sukupuolijakoon liittyen, että on huolehdittava, etteivät ryhmän naaraspuoliset eläimet lisäänty liian nuorina, yli-ikäisinä tai heikkokuntoisina. Pitopaikassa on täten oltava tosiasiallinen ja kokoaikainen mahdollisuus asianmukaiseen eläinten ryhmittelyyn.
- Perusteluissa tulisi vahvemmin painottaa, että eläimellä oltava mahdollisuus tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Lisäksi tulisi kirjoittaa auki, että niitä eläinlajeja, jotka ovat laumaeläimiä, tulisi myös pitää laumassa, ei yksinään tai vain yhden lajitoverin kanssa. Perusteluosassa tulisi ilmaista selkeästi, että laumaeläin tarvitsee laumaksi erityisesti lajitovereita,

eikä esimerkiksi hevoselle riitä seuraksi kani tai lampaalle kana. Pahimmillaan erilajisesta pitopaikkatoverista saattaa olla eläimelle huomattavaa stressiä, jopa vaaraa.

- Vastaavasti sellaiseen lajiin kuuluvien eläinten, jotka eivät ole laumaeläjiä, tulee saada lajityyppillinen tila ja tapa elää. Näistä voidaan mainita esimerkkinä kissat tai isopandat.
- Perusteluosan esimerkeissä riittävän liikunnansaannin arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota jatkuvasti häkissä tai pienessä tarhassa olevien eläinten liikunnantarpeen tyydyttämiseen. On metsästyskoiria, joita pidetään metsästyskauden ulkopuolella hyvin vähäisellä liikunnalla häkissä ja metsästyskauden alkaessa nämä rasittuvat kohtuuttomasti. Kohtuuttomia vaihteluja eläimen liikuttamisessa ei saisi olla, vaan eläimen liikuntamäärän muutokset olisi toteutettava vähitellen ja eläimen kunto huomioiden.
- Perusteluista tulisi ilmetä selkeästi, että levon lisäksi eläimellä tulee olla mahdollisuus riittävään uneen. Nämä eivät ole yksi ja sama asia.

MTK:

- Pykälä on periaatteeltaan tarkoituksenmukainen, mutta saattaa antaa liian laajan tulkinnanvaraisuuden käytännön valvonnassa valvojan subjektiivisille tulkinnoille. Valvontaviranomaisen tulkinta siitä onko hänestä eläin riittävän puhdas tai aiheuttaako likaisuus tarkastushetkellä eläimelle sen hyvinvoinnin vaarantumista, on ollut käytännössä yksi niistä kysymyksistä, jossa on valtavia eroja eri valvojen tulkintojen välillä. Skaala on ollut hyvin laaja eikä tilannetta ole pystytty Ruokaviraston ohjeistuksilla helpottamaan.
- Tähän kohtaan MTK toivoo täsmennystä pykälän perusteluosiin: mitä säädöksessä tarkoitetaan likaisuudella. Erilaiset pito-olosuhteet ja erityisesti niiden normaalit vaihtelut (esim. säätilan muutoksesta johtuva lämpötilan ja kosteuden vaihtelu, kuivikkeiden saatavuus, päivittäisten hoitorutiinien aikataulutus) tulee olla lain perusteluissa, jotta tulkintaa voidaan yhtenäistää ja eläinten omistajia kohdella tasapuolisesti.
- Puhtauden arvioinnissa on erityisesti ollut vaihtelevuutta eri valvontaviranomaisten henkilökohtaisten arvioiden välillä. Tämä on asettanut yrittäjät erilaiseen asemaan. MTK esittää tähän jo aikaisemmin mainittua yhteistä lautakuntaa, jossa linjattaisiin yhteisistä tulkinnoista, kun niillä on yleistä merkitystä. Nykyinen malli hakea tulkin-taa tehdyn valituksen jälkeen hallinto-oikeuden kautta, se on epätarkoituksenmukaista ja mitä suurimmassa määrin resurssien tuhlausta.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Eläinten likaisuuden ja puhtauden arviointiin olisi tärkeää saada tarkemmat määritelmät, sillä puhtauden arvioinnissa voi olla hyvinkin erilaisia henkilökohtaisia näkemyksiä. Tarkempi ohjeistus pienentäisi tulkinnanvaraisuutta ja lisäisi eläinten omistajien tasapuolisuutta valvontatilanteissa.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläinten hoito on tärkeä perustyö niiden hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Pykälässä tulee tarkkaan käydä ilmi puhtauden ja likaisuuden määritelmät, jotka eivät ole helppoja laatia. Tämä on kuitenkin oleellista, jotta tuottajat ovat valvontatilanteissa yhdenvertaisessa asemassa, ja tulkinnanvaraisuus olisi mahdollisimman pieni.
- Pykälään kirjattavien määritelmien haasteellisuudesta johtuen aiemmin mainitsemamme lautakunta olisi tärkeä ja tehokas ohjaava taho tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi ja tulkintojen yhdenmukaistamiseksi.

MTK Lappi:

- Pykälä on valvonnassa käytettäessä liian tulkinnanvarainen. Eläimen puhtaus pitäisi pystyä jotenkin määrittelemään niin, että henkilökohtaiselle tulkinnalle ei jää varaa. Määritelmä tässä voisi olla sama kuin eläinten pitopaikan puhtaudessa, eli niin ettei eläimen hyvinvointi vaarannu.

MTK Varsinais-Suomi:

- Kotieläintuotannon kannattavuuden lähtökohta on eläinten kunnollinen ja osaava hoito, jonka määrittely on haastavaa havaintojen ollessa subjektiivisia (esimerkiksi eläinten likaisuus). Hoitoa koskevat määritelmät olisi hyvä käydä läpi yleisosiossa esitetyn lautakunnan kanssa.

MTK Pirkanmaa:

- Eläinten kunnollinen hoitaminen on edellytys kannattavalle kotieläintuotannolle. Valvonnoissa tehtävät havainnot hoitovaatimusten noudattamisesta eivät saisi perustua liikaa arvioijan subjektiiviselle tulkinnalle esim. eläimen likaisuuden osalta. Näiden määrittelyssä yleisosiossa esitelty lautakunta auttaisi huomattavasti, eikä tulkintaa tarvitsisi tehdä nykyisen mukaisesti hallinto-oikeuden kautta.

MTK Pohjois-Suomi:

- Pykälä on periaatteeltaan tarkoituksenmukainen, mutta saattaa antaa liian laajan tulkinnanvaraisuuden käytännön valvonnassa valvojan subjektiivisille tulkinnoille. Valvontaviranomaisen tulkinta siitä onko hänestä eläin riittävän puhdas tai aiheuttaako likaisuus tarkastushetkellä eläimelle sen hyvinvoinnin vaarantumista, on ollut käytännössä yksi niistä kysymyksistä, jossa on valtavia eroja eri valvojen tulkintojen välillä. Skaala on ollut hyvin laaja eikä tilannetta ole pystytty Ruokaviraston ohjeistuksilla helpottamaan.
- Tähän kohtaan edellytämme vahvasti täsmennystä pykälän perusteluosioon: mitä säädöksessä tarkoitetaan likaisuudella. Erilaiset pito-olosuhteet ja erityisesti niiden normaalit vaihtelut (esim. säätilan muutoksesta johtuva lämpötilan ja kosteuden vaihtelu, kuivikkeiden saatavuus, päivittäisten hoitorutiinien aikataulutus) tulee olla lain perusteluissa, jotta tulkintaa voidaan yhtenäistää ja eläinten omistajia kohdella tasapuolisesti.
- Puhtauden arvioinnissa on erityisesti ollut vaihtelevuutta eri valvontaviranomaisten henkilökohtaisten arvioiden välillä. Tämä on asettanut yrittäjät erilaiseen asemaan. Esitämme tähän jo aikaisemmin mainittua yhteistä lautakuntaa, jossa linjattaisiin yhteisistä tulkinnoista, kun niillä on yleistä merkitystä. Nykyinen malli hakea tulkintaa tehdyn valituksen jälkeen hallinto-oikeuden kautta, se on epätarkoituksenmukaista ja mitä suurimmassa määrin resurssien tuhlausta.

Oikeutta Eläimille:

- Etenkin emon ja poikasen välinen suhde on monille tuotannossa käytettäville eläimille tärkeä. Nykyinen lainsäädäntö loukkaa näitä suhteita vakavasti, eikä uusi laki ole tuomassa parannusta tilanteeseen. Erityisesti tulisi turvata eläinten mahdollisuus hoitaa jälkeläisiään ja toteuttaa muuta lisääntymiseen liittyvää tärkeää käyttäytymistä kuten pesänrakennusta.
- Lisäksi sosiaalisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten yksittäiskasvatus tulisi kieltää.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Vaikka pykälässä nimenomaisesti vaaditaan turvaamaan mahdollisuudet "liikkumiseen, lepoon, keuhonhooltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyvät olennaiset käyttäytymistarpeet", niin käytännön tasolla lajikohtaiset asetukset vesittävät tämän mm. nautojen, sikojen ja turkiseläinten kohdalla

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää tärkeänä pykäläluonnoksessa esitettyä uutta vaatimusta siitä, että eläimellä on oltava mahdollisuus tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Olennaisiin käyttäytymistarpeisiin liittyen tulisi lain perusteluissa huomioida se, että eläimen käyttäytymistarpeiden voimakkuus saattaa vaihdella myös lajin sisällä eläimen rodun mukaan, esim. metsästyskoirat.
- Yleisen hyvinvoinnin huolehtimisesta laaditut perustelut ovat jo varsin laajat. Lantapanssari ja sen kivuliaisuus on käytännön valvonnassa havaittu yleinen ongelma, joka olisi kuitenkin vielä syytä lisätä tähän kohtaan.

SEY:

- Olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin:
- ”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”
- Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin jo pykälätasolla olisi lisättävä ruokailukäyttäytyminen ja ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen.
- Pidämme hyvänä vaatimusta siitä, että eläinten sairastumista tulee ennaltaehkäistä. Pykälän perusteluissa viitataan asiaan liittyen muun muassa eläinten pitopaikkaan. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.
- 4 momentissa kirjausta tulisi täsmentää siten, että liikunnan tarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava säännöllisesti.
- Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita heikosta hyvinvoinnin tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.
- Pykälään tulee myös lisätä, että ulkoilusta hyötyvien eläinten tulee saada ulkoilla. Esimerkiksi kaikkien nautojen tulee saada laidunmaa.
- Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.
- Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.

SHEHVNK:

- Olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin: ”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”
- Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin ehdotetaan lisättävän ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen sekä perusteluihin maininta ”jälkeläisten hoitotarpeen tyydyttäminen niillä lajeilla, joiden hyvinvoinnille se on olennaista”.
- Neuvottelukunta kiittää vaatimuksesta ennaltaehkäistä eläinten sairastumista. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläinlajeja ei voi pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläinlajin pito ole hyväksyttävää eikä lain hengen mukaista.
- Ehdotamme lisättäväksi lain perusteluihin, että mikäli eläimiä pidetään ryhmässä, olisi huomioitava eläinten lajityypillisesti merkittävien resurssien saatavuus ja määrä. Esimerkiksi kissoilla olisi oltava halutessaan pääsy ruokaan, juomaan ja käymälään muiden ryhmän kissojen häiritsemättä, jottei stressi altista kissoja sairauksille.
- Neuvottelukunta ehdottaa pykälään lisättäväksi maininnan, että jos eläimellä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita hyvinvoinnin heikosta tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja mahdollisuuksien mukaan puututtava.
- Neuvottelukunta on aikaisemmalla toimikaudellaan ottanut kielteisen kannan kissojen vapaaseen ulkoiluun. Poikkeuksena olisivat ainoastaan kissat, jotka liikkuvat rekisteröidyn alkutuottajan tai hevostallin alueella. Näiden vapaana liikkuvien kissojen on oltava leikattuja sekä tunnistusmerkittyjä ja rekisteröityjä.

- Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että säädettäessä tulevaisuudessa kissojen, kuten muidenkin lemmikkinä pidettävien lajien, hyvinvointia koskevia asetuksia, niissä säädetään virikkeellistämistä ja riittävästä muista biologisista resursseista lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseksi.

SLC:

- I paragrafens andra moment fastställs att hållna djurs allmänna välfärd, renhet och övrig kroppsvård ska tillgodoses. I praktiska övervakningssituationer både ute på gårdarna och vid den veterinärgranskning som utförs av myndighetens besiktningsveterinär vid slakterierna har det förekommit betydande variationer i bedömningen av i synnerhet djurens renhet. Olika tolkningar av myndigheterna och av olika veterinärer har lett till flera rättsprocesser. Nuläget är otillfredsställande med hänsyn till djurägarnas rättsskydd. SLC anser att det i detaljmotiveringarna till paragrafen tydligare borde skrivas ut när ett djur är så smutsigt så att det riskerar djurets välfärd. Tillfälliga väderförhållanden med stor nederbörd som kan innebära att djuren blir smutsiga torde inte riskera deras hälsa eller välfärd och det borde öppnas i paragrafens detaljmotiveringar.

Suomen Kennelliitto:

- Nykyinen eläinsuojelulaki huomioi koiran vain yhtenäisenä lajina. Koirien käyttötarkoitus, olennaiset käyttäytymistarpeet ja siten hoidon yleiset vaatimukset vaihtelevat kuitenkin rodun ja koiran alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan hyvin paljon. Lainsäädännössä tulisi huomioida koirarotujen erilaisuus ja erilaiset käyttötarkoitukset. Jos koira ei pääse toteuttamaan rodunomaisia tarpeita, sen hyvinvointi vaarantuu.
- Koirien perimä pohjautuu sudentyypisiin villikoiriin, mutta lajin sisällä rotujen väliset erot ovat merkittäviä. Erilaiset koirarodut ja niille jalostetut ominaisuudet vaikuttavat ratkaisevasti siihen, minkälaisia käytöstarpeita koiralla on, kuinka koira sopeutuu elämään nyky-yhteiskunnassa ja kuinka suuri on esimerkiksi koiran liikunnan tarve.

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät ry:

- Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry pitää tärkeänä, että eläimillä on pykälän ensimmäisen momentin mukaisesti mahdollisuus toteuttaa niille ominaisia käyttäytymistarpeita.
- Ominaisiin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä myös jalostuksen myötä eläimille tulleet tarpeet, ns. rodunomaiset tarpeet. Mikäli eläin ei pääse toteuttamaan näitä viettejä, sen henkinen hyvinvointi vaarantuu, jolloin toiminta on ristiriidassa lain kolmannentoista pykälän kanssa. Tällainen ominainen käyttäytymistarve on muun muassa rekikoirien mahdollisuus toteuttaa vetotoviettä tavalla, johon se on jalostettu.

Suomen Lammassosuuskunta:

- Toivomme että lakiin täsmennetään mitä tarkoitetaan esimerkiksi eläinten likaisuudella. Valvojilla tulisi olla selkeä yhteinen näkemys, missä kohtaa eläimen hyvinvointi vaarantuu ja mihin asioihin tuottajalla on mahdollisuus vaikuttaa. Tästä esimerkkinä säiden vaihtelu laidunkaudella voi aiheuttaa eläinten likaantumista, jota ei laidunnusvelvoitteiden täyttämiseksi ole mahdollisuutta estää. Tässä kohtaa ei saisi jäädä liikaa tulkinnan varaa valvontaa suorittavalle taholle.

Suomen Lammasyhdistys:

- Pykälä on periaatteeltaan tarkoituksenmukainen, mutta antaa nyky muodossaan liian laajan tulkinnanvaraisuuden käytännön valvonnassa valvojan subjektiivisille tulkinnoille.
- Valvontaviranomaisten tulkinnoissa eläimen riittävästä puhtaudesta tai siitä, aiheuttaako likaisuus tarkastushetkellä eläimelle sen hyvinvoinnin vaarantumista, on ollut valtavia eroja eri valvojien välillä. Tämä on asettanut eläintenpitäjät eriarvoiseen asemaan. Vastaavia tilanteita on lampaiden kohdalla ollut myös esim. kuntoluokituksessa sekä villan kunnan arvioinnissa.

- Tähän kohtaan toivomme täsmennystä pykälän perusteluosioon: mitä säädöksessä tarkoitetaan likaisuudella. Erilaiset pito-olosuhteet ja erityisesti niiden normaalit vaihtelut (esim. säätilan muutoksesta johtuva lämpötilan ja kosteuden vaihtelu, kuivikkeiden saatavuus, päivittäisten hoitorutiinien aikataulutus) tulee olla lain perusteluissa, jotta tulkintaa voidaan yhtenäistää ja eläinten omistajia kohdella tasapuolisesti.
- Esitämme tähän jo aiemmin mainittua lautakuntaa, jossa linjattaisiin yhteisistä tulkinnoista, kun niillä on yleistä merkitystä. Nykyinen malli hakea tulkintaa tehdyn valituksen jälkeen hallinto-oikeuden kautta on epätarkoituksenmukainen ja mitä suurimmassa määrin resurssija tuhlaava.

Suomen Sikayrittäjät:

- Pykälän 2. momentissa säädettäisiin mm. eläimen puhtaudesta huolehtimisesta. Sikojen luontaiseen käyttäytymiseen kuuluu rypeminen silloin, kun ympäristön lämpötila on kesähelteiden aikaan korkea. Tällöin voi olla mahdotonta estää sikoja viilentämästä itseään karsinan lantaisessa osassa, vaikka niillä olisi puhdas makuupaikka tarjolla. Älykkäänä eläimenä siat osaavat myös kastella karsinansa juomalaitteiden avulla ja märässä karsinassa ollessaan vilvoittelevat itsensä likaisiksi helteiden aikaan. Sika likaantuu hetkellisesti, mutta se ei heikennä sen hyvinvointia. Jos keskitytään vaatimaan puhtaita eläimiä, vastoin sikojen luontaista rypemistä, niin silloin tarvitaan lisää ritiläpinta-alaa karsinoihin, mikä heikentäisi kokonaisyhyvinvointia.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Hyvinvointilain eläinten hoitoa koskeissa yleisissä vaatimuksissa eläimen likaisuus jää väljäksi määritelmäksi. Eläinten likaisuus on aiheuttanut paljon erimielisyyttä ja vaihtelevia tulkintoja valvonnoissa. Siksi olisi parempi määritellä mitä eläimen likaisuudella tarkoitetaan, jotta tulkinnanvaraisuus vähentyisi. Suomen Vuohiyhdistys tukee MTK:n esittämää monijäsenistä lautakuntaa, jossa viranomaiset, neuvonta ja tuottajat yhdessä pohtivat tulkintoja eläimiä koskeissa kysymyksissä. Nykyinen malli hakea tulkintaa oikeusteitse on todella tehotonta ja aikaa vievää. Lautakuntaan valittavilla jäsenillä olisi tarvittavaa tietotaito erilaisista arjen olosuhteista, eri eläinlajeista sekä eläinten pidosta eri tuotanto-olosuhteissa.

-

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin:
- ”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”
- Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin jo pykälätasolla olisi lisättävä ruokailukäyttäytyminen ja ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen.
- Pidämme hyvänä vaatimusta siitä, että eläinten sairastumista tulee ennaltaehkäistä. Pykälän perusteluissa viitataan asiaan liittyen muun muassa eläinten pitopaikkaan. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.
- 4 momentissa kirjausta tulisi täsmentää siten, että liikunnan tarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava säännöllisesti.
- Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita heikosta hyvinvoinnin tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.
- Pykälään tulee myös lisätä, että ulkoilusta hyötyvien eläinten tulee saada ulkoilla. Esimerkiksi kaikkien nautojen tulee saada laiduntaa.

Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Perusteluihin tulee kirjata, että on huolehdittava, etteivät naaraspuoliset eläimet päädy lisääntymään liian nuorina, liian vanhoina tai heikkokuntoisina. Kaikissa eläinten pitopaikoissa on siten oltava tosiasiallinen jatkuva mahdollisuus sukukypsien eläinten asianmukaiseen erillään pitämiseen.
- Perusteluissa tulee painottaa, että eläimellä oltava mahdollisuus olennaisten käyttäytymistarpeidensa toteuttamiseen. Lisäksi tulee täsmentää, että laumaeläimille tämä tarkoittaa laumassa pitämistä, eikä laumaeläimiä siksi saa pitää yksin muuten kuin eläinlääketieteellisestä syystä. Lauman osalta tulee alleviivata sitä, että laumaeläin edellyttää laumakseen lähtökohtaisesti lajitoveria, eikä hevoselle riitä seuraksi esimerkiksi kani tai lampaalle vuohi. Koiralle sen sijaan riittää laumaksi ihminen.
- Vastaavasti sellaiseen lajiin kuuluvien eläinten, jotka eivät ole laumaeläjiä, tulee saada lajityypillinen tila ja tapa elää. Kissa on tyyppiesimerkki eläinlajista, jota ei tule pitää suurissa laumoissa.
- Perusteluissa tulisi myös selventää riittävän liikunnantarpeen tyydyttämisen arviointia tilanteissa, joissa eläimiä pidetään jatkuvasti häkissä tai liikunnantarpeen tyydyttämiseksi liian pienessä tarhassa. Valvonnassa on havaittu lukuisia metsästyskoiria, joita pidetään metsästyskauden ulkopuolella jatkuvasti häkissä hyvin vähällä liikunnalla, minkä vuoksi ne kuormittuvat metsästyskauden alkaessa kohtuuttomasti. Tällaisia kohtuuttomia vaihteluja eläimen liikuttamisessa ei saisi tapahtua, vaan eläimen liikunnan tarve tulisi tyydyttää jotakuinkin tasaisesti koko ajan ja eläimen liikuttamisessa tulisi ottaa huomioon eläimen ikä ja yleiskunto.
- Perusteluissa tulisi ilmaista yksiselitteisesti, että levon lisäksi eläimellä tulee olla mahdollisuus riittävään uneen, sillä uni ja lepo eivät ole sama asia.

Viipurin Koirat:

- Mielestämme pykälään tulisi lisätä, että nuorilla eläimillä tulee olla mahdollisuus leikkimiseen. Pykälään pitää myös kirjata, että synnyttäneillä emoilla tulee olla mahdollisuus hoitaa jälkeläisiään ja jälkeisillä on oltava mahdollisuus saada hoivaa emoltaan. Pykälään tulee myös lisätä, että eläimellä on oltava mahdollisuus ympäristön tarkkailuun ja tutkimiseen sekä olotilaansa vaikuttamiseen esimerkiksi paikkaa vaihtamalla.
- Pykälään tulee myös lisätä, että sosiaalisilla eläinlajeilla on oltava päivittäin mahdollisuus riittävään sosiaaliseen kanssakäymiseen. Perusteluihin tulisi kirjata, että esimerkiksi jos koiralla ei ole lajitoveria seuranaan, tulee sillä olla ihmisseuraa päivittäin riittävästi. Tämä ei tarkoita sitä, että riittävää seuraa olisi koiran luona käyminen kerran tai pari päivässä.
- Pykälään on myös lisättävä, että mikäli eläimillä esiintyy käytöshäiriöitä, kuten stereotyyppistä käyttäytymistä, ahdistuneisuutta, aggressiivisuutta tai muuta vastaavaa käytöstä, on käytöksen syy selvitettävä ja tilanne pyrittävä korjaamaan.

21 §

Ruokinta ja juotto

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:

1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;

2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;

3) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluviin eläimiin;

4) silloin, kun poikkeukselliset ja vaikeat sääolosuhteet estävät sulan veden jatkuvan saata-villa pidon;

5) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hoidossa olevien eläinten ruokinnasta ja juotosta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista pysyvistä pitopaikoista, joissa sulan veden jatkuva saata-villa pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.

Animalia:

- Kannatamme vaatimusta, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvasti vettä tarjolla.
- Katsomme kuitenkin, että pykälän toisen momentin 5 kohta tulee poistaa. Ammattimaisessa eläintenpidossa tulee aina kyetä järjestämään jatkuva vedensaanti kaikille nisäkkäille ja linnuille. Sulana pysyvien vedenjakojärjestelmien kalleus ei ole peruste sille, että eläin voidaan altistaa voimakkaalle janolle. Kovilla pakkasilla vesi jäätyy hetkessä juoma-astioihin, vaikka se tuotaisiin sinne lämmitettynä. Eläintenhoitaja ei voi silloin mitenkään varmistua siitä, ettei eläin ehtisi tuntea voimakastakin janoa ennen seuraavaa juotokertaa. Kerran tai kaksi päivässä veden tarjoaminen ei ole eläimelle riittävää, vaikka vettä tarjottaisiinkin kerralla sen hetkisen janon sammuttamiseen tarvittava määrä. Vedensaannin valvonta on näissä tapauksissa myös vaikeaa valvovalle viranomaiselle.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Eläinten hyvinvointilain 21 §:ään on lisätty vaatimus jatkuvasti saatavilla olevasta juomavedestä. Tästä vaatimuksesta ei saa poiketa ihmisen välittömässä hoidossa olevien tuotanto- tai harrastuseläinten kohdalla. Jatkuvan juomaveden tarjoaminen kuuluu perusasioihin, jonka tulisi yksiselitteisesti olla turvattu nykyaikaisessa eläintenpidossa, eikä jatkuvan juomaveden saannin eväämistä voida perustella esimerkiksi taloudellisiin seikkoihin vedoten.

Animalia Kotkan alueosasto:

- Jatkuvan juomaveden saanti täytyy turvata kaikille ihmisten hoidossa oleville eläimille eikä kustannukset saa olla syynä siihen ettei jatkuvaa juomaveden saantia pystytä turvaamaan.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Tällainen poikkeus asettaa eläimet eriarvoiseen asemaan. Eläimillä tulisi olla pysyvissä pitopaikoissaan aina vettä saatavilla, eikä tällaisia poikkeuksia tule sallia. Ihmiselle mahdollisesti aiheutuvan lisävaivan ei tulisi olla peruste tinkiä eläimen hyvinvoinnista. Uuden eläinten hyvinvointilain tulisi priorisoida eläinten hyvinvointi.

ANIWERE:

- Lakiluonnoksen 21 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohtiin sisältyvät poikkeukset jatkuvan vedensaannin vaatimukseen on poistettava.
- 4 kohtaa on säännöskohtaisissa perusteluissa tarkennettu todeten (s. 106–107): ”Poikkeuksellisilla ja vaikeilla sääolosuhteilla tarkoitettaisiin lähinnä tavanomaista merkittävän paljon kylmempää pakkasjaksoa, jonka aikana esimerkiksi normaalioloissa sähkövastuksella sulana pysyvät vesijohdot jäätyisivät ja estäisivät näin automaattisen juottojärjestelmän käytön. – – Vuosittain toistuvia pakkasjaksoja ei pidettäisi pykälässä tarkoitettuina poikkeuksellisina olosuhteina.” Ilmastonmuutos tekee kuitenkin ”tavanomaista merkittävän paljon kylmemmän” tarkastelusta lähivuosisikymmeninä verrattain vaikeaa. Näin ollen 4 kohdan poisto on perusteltua poikkeuksen tarkoituksenvastaisen käytön hyödyntämisen estämiseksi. Poikkeuksen poistamisesta elinkeinonharjoittajille aiheutuva

haitta on vähäinen, mikäli poikkeus on tosiasiaa tarkoitettu käytettäväksi vain poikkeuksellisissa olosuhteissa.

- 5 kohdan poikkeus on yhä 4 kohtaakin alttiimpi säännöksen tarkoituksenvastaiselle käytölle. On liian tulkinnanvaraista sallia poikkeaminen jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta sillä perusteella, että ”–sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.” Vaikeus, lisäkustannuksiakin aiheuttaessaan, ei ole perusteltu syy eläinten hyvinvoinnin rajoittamiselle.

Atria, HKScan, Snellman:

- 21 § 2. momentin 5 kohta on muutettava seuraavaan muotoon 5) *sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito vaikeuttaa kohtuuttomasti jonkin toisen eläimen hyvinvoinnin kannalta keskeisen toimenpiteen suorittamista tai veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä, jotta esimerkiksi eläinten tarvittava tilapäinen ryhmittely pienempiin ryhmiin tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi kylmäpihatoissa onnistuu myös kovilla pakkasilla.*

EHK:

- Jatkuvan juomaveden vaatimus linnuille ja nisäkkäille niiden pysyvässä pitopaikassa on ehdottoman tervetullut uudistus lakitekstiin. Jatkuva juomaveden saanti olisi turvattava kaikille eläimille.
- Voimassa oleva eläinsuojelulaki edellyttää eläinten riittävän ravinnonsaannin varmistamista, mutta liian vähäisen ruokinnan sijasta ongelmana on usein liiallinen ruokinta. Lemmikkieläinten ylipaino on mittava hyvinvointiongelma, johon liittyy eläimillä samantyyppisiä elintasosairauksia kuin ihmisilläkin. Siten uuteen lakiluonnokseen muotoiltu vaatimus sopivasta ravinnonsaannista on tervetullut parannus.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Pykälän 2. momentin 5-kohta olisi muutettava seuraavaan muotoon 5) sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito vaikeuttaa kohtuuttomasti jonkin toisen eläimen hyvinvoinnin kannalta keskeisen toimenpiteen suorittamista tai veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä, jotta esimerkiksi eläinten tarvittava tilapäinen ryhmittely pienempiin ryhmiin tartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi kylmäpihatoissa onnistuu myös kovilla pakkasilla.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Eläinten hyvinvoinnin valvonnan näkökulmasta on hyvä, että eläimen pysyvässä pito- paikassa vaadittaisiin jatkuva vedensaanti. Veden riittävän saannin valvonta on usein vaikeaa (esim. kantoveden varassa olevat eläimet).

Eläinoikeuspuolue:

- 21 §:n juomavettä koskeva kirjaus tulee muotoilla siten, että eläimen oikeus sulaan juomaveteen sen pysyvässä hoitopaikassa aina janon syntyessä on yksiselitteinen ja kiistaton. Pykälän tai sen perusteluiden muotoilun tulee myös tukea tämän vaatimuksen valvontaa ja sanktiointia. Pykälässä on lisäksi selvästi kiellettävä elävien eläinten käyttö toisen eläimen ravinnoksi.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että pykälässä edellytetään, että on varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja että siinä otetaan näin huomioon myös eläinten liiallisen ravinnonsaannin aiheuttamat ongelmat. Uusi vaatimus eläinten mahdollisuudesta toteuttaa syömiseen ja juomiseen liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita on kannatettava.

- Jatkuvan juomaveden vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa on kannatettava ja tervetullut uudistus. Vaatimukseen kuitenkin säädetään asetuksella poikkeus igluvasikoiden, ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja nahkottavien turkiseläinten pitopaikoissa, silloin kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Poikkeuksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan tutkitun tiedon valossa. Igluvasikoiden, rekikoirien ja turkiseläinten juomaveden tarvetta on selvitettävä ja poikkeuksista tulisi säätää tutkimustietoon perustuen. Veden jäätyessä juomaveden tarjoaminen kolmesti päivässä on tarpeellinen vähimmäisvaatimus.
- Jatkuvan juomaveden vaatimusta sovelletaan luonnoksen mukaan siitokseen käytettävien turkiseläinten osalta seitsemän vuoden siirtymäajalla. Siirtymäaika on pitkä ja sitä tulee lyhentää.
- Laissa tulisi kieltää elävän selkärankaisten eläimen syöttäminen hoidossa olevalle eläimelle vastaavasti kuin tämä kielletään eläinsuojeluasetuksen 14 §:ssä.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläimellä on oltava tarjolla vettä jatkuvasti. Eettisistä syistä johtuva lihansyöjien vegaaninen ruokinta on kiellettävä
- Eläinten juotossa ja ruokinnassa (21§) tulee lainsäädännöllisesti taata kaikkien ihmisen hoidossa olevien eläinten riittävä ruoan ja vedensaanti. Ruoan ja veden laatuun tulee myös kiinnittää jatkuvasti huomiota, jotta eläin voi niitä hyödyntää ja voida hyvin. Lihaa syövien eläinten vegaaninen ruokinta on kiellettävä. Kaikilla ihmisen välittömässä hoidossa olevilla eläimillä on oltava jatkuvasti tarjolla sopivan lämpöistä ja hyvälaatuista vettä, ellei siihen ole eläimen kehitystasoon tai eläinlääkinnälliseen syyhyn liittyvää estettä.

Eläinvihreät:

- Jatkuva vedensaanti tulisi turvata kaikille eläimille pääsääntöisesti myös kohdan 5 mukaisissa olosuhteissa pysyvissä pitopaikoissa. Suomen oloissakin on mahdollista järjestää jatkuva vedensaanti jokaiselle pysyvässä pitopaikassa pidetylle eläimelle, ja tämä tulisi laissa turvata. Erityisesti turkistarhojen eläimille on taattava riittävä juomaveden saanti, koska ne eivät pysty itse hakeutumaan edes lumen ääreen tyydyttäkseen janoaan.

ESAVI:

- Pysyvässä pitopaikassa tulisi eläimellä olla mahdollisuus vapaaseen vedensaantiin. Ainoana poikkeuksena voitaisiin sallia säännöksen 2) kohta, jossa veden tarjoilua voitaisiin rajoittaa eläinlääketieteellisestä syystä. Myös tilapäisessä pitopaikassa tulisi pitää vettä tarjolla, jos eläimet viettävät siellä päivittäin useita tunteja ja ruokailevat.
- Sääolojen huomattavakin vaihtelu; pitkät pakkasjaksot ja hellekaudet, on maassamme tiedossa oleva tekijä, johon voidaan varautua pitopaikan rakennusten ja juomalaitejärjestelyiden avulla. Poikkeuksien salliminen pitotavan ehdoilla mahdollistaisi eläinten pidon jatkamisen olosuhteissa, joissa valvovat viranomaiset tyypillisesti kohtaavat eläinsuojelullisia epäkohtia.

ETT:

- Ehdotukseen sisällytetty jatkuvan vedensaannin edellytys kaikille eläinlajeille on ehdotuksen mukaisena hyväksyttävä. Vastasyntynyt tai -kuoriutunut eläin on määriteltävä tarkemmin. Emänsä kanssa pidettävä vastasyntynyt eläin saa tarvitsemansa nesteen emän maidosta. ETT ehdottaa, että vastasyntynyt porsas määriteltäisiin esimerkiksi alle kahden viikon ikäiseksi.
- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:ään ehdotetaan lisättäväksi kohta, jossa jatkuva vedensaannista voidaan poiketa silloin, kun nautoja joudutaan eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi jakamaan tavanomaista pienempiin karsinoihin. Tällainen tilanne voi aiheutua tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemisestä tai emolehmien ryhmittelystä poikima-aikaan. Tällöinkin pienempään karsinaan tai tilaan eristetyille nautoille tulee tarjota juomavettä vähintään

kahdesti päivässä. Jatkuvaa vedensaintia ei tulisi edellyttää nautojen jaloittelualueilla, jotka ovat käytössä vain osan vuorokautta ja joissa vesi jäätyy sääolosuhteiden vuoksi.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- On selvää, että eläimiä ei tule pitää olosuhteissa, joissa edes niiden perustarpeista ei voida huolehtia. Nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvan juomaveden vaatimus ilman poikkeuksia. Ehdoton sääntö on valvonnankin kannalta välttämätön.
- Muutaman kerran päivässä tapahtuva tarkastaminen ja juottaminen eivät riitä varmistamaan, ettei eläin koe janoa, vaikka jäätä tai lunta olisikin tarjolla.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- On hyvä että nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa vaadittaisiin jatkuva vedensainti. Erikseen määritellyissä poikkeustapauksissa tulisi kuitenkin vaatia, että hoitaja pystyy osoittamaan valvontaviranomaiselle omavalvonnan keinoin miten eläimien vedensainti taataan. Näin varmistuttaisiin siitä, että hoitajalla on riittävät ja perustellut tiedot eläimen vedentarpeesta, juomiskäyttäytymisestä, rehun, syömisen, lämpötilan ym. vaikutuksesta vedenkulutukseen eikä eläinten hyvinvointi tai terveys poikkeuksesta huolimatta vaarantuisi.

HESY:

- Pykälän juottoa koskevaa säädöstä on muutettava siten, että eläimellä on oltava pysyvässä pitopaikassa jatkuvasti tarjolla vettä, ei antovetenä. Veden tulee olla sulaa. Ehdotamme seuraavaa muotoilua: ”Eläimillä tulee olla jatkuvasti saatavilla puhdasta, juomakelpoista ja raikasta sulaa juomavettä.”
- Poikkeuslistassa on määriteltävä, että eläimille tulee ääriolosuhteissakin tarjota sulaa vettä vähintään kaksi kertaa päivässä. Jatkuvan ja sulan veden saanti on eläimen hyvinvoinnille tärkeä perusedellytys ja fysiologinen tarve. Vettä tulee olla tarjolla eläimillä jatkuvasti janon tunteen sammuttamiseksi ja nestetasapainon ylläpitämiseksi. Säädös koskee turkiseläinten lisäksi lukuisia muitakin eläimiä, kuten rekikoiria, koiratarhojen koiria, tuotantokaneja ja sisätiloissa pidettäviä lemmikkejä. Sellaisia eläinten pitomuotoja, joissa ei voida mahdollistaa eläinten perustarpeita, kuten vesi ja liikunta, ei pidä sallia.
- Jatkuvan vedensaannin kirjaaminen pykälään tehostaisi eläinsuojeluvalvontaa. Pykälään nyt kirjattua säädöstä ”sopivasta määrästä vettä” on mahdotonta valvoa. Esimerkiksi lemmikkieläimiä voidaan pitää pitkiä aikoja ilman vettä, jotta eläimen virtsaamisen tarve vähentyy. Koiralta voidaan ottaa vesi pois esimerkiksi työpäivän tai yön ajaksi, jotta eläintä ei tarvitse ulkoiluttaa keskellä yötä ja jotta koira ei tekisi asioitaan sisätiloihin. Lakiin pitää kirjata selkeä määräys jatkuvasta juomavedestä, johon valvoja voi tarkastuskäynneillään vedota.
- Pykälään tulee kirjata myös perusteluissa mainittu kielto sellaisten ravintoaineiden antamatta jättämiselle, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen (esimerkiksi tauriini kissoille).
- Pykälän 1 momenttiin tai perusteluihin on lisättävä, että märehijöille on annettava niiden terveyden ylläpitämiseksi riittävästi korsirehua. Märehijöiden liian väkevä ruokinta tulee kieltää, koska voimakas ruokinta aiheuttaa eläimille terveysvaaroja, kuten muun muassa sorkkakuumetta.
- Lisäksi pykälään on kirjattava, että elävää eläintä ei saa käyttää toisen elävän eläimen ravintona tai syöttinä ja eläinten kasvattaminen ja pito ruoka- ja syöttitarkoitusta varten on kiellettyä.

Hippolis:

- Esitämme, että hevosten osalta pysyvän pitopaikan määritelmää ei sovelleta ulkoilutarhoihin, kun hevosen pysyvänä pitopaikkana on tallissa sijaitseva karsina.

HY ELTDK:

- On myönteistä, että hallituksen esityksessä ehdotetaan asetustasolla määrättävän vähintään kolme kertaa päivässä juottoa eläimille (igluvasikat, rekikoirat ja tietyt turkiseläimet), joille ei ole jatkuvan veden tarjollaolovelvoitetta pysyvässä pitopaikassaan. Jo kohtuullisen maltillisesti rajoitettu vedensaanti lisää janontunteesta aiheutuvaa levottomuutta ja pitkäaikaisena vähentää rehukulutusta, vaikka suoranaisia kuivumiseen viittaavia muutoksia ei vielä havaita. Tavoitteena tulisi olla, että pysyvissä pitopaikoissa on oltava vettä jatkuvasti saatavilla. Riittävästi tutkittua tietoa vedensaannin rajoittamisen haitoista ei vielä ole. Eläinlajikohtaisen asetusvalmistelun pitäisi perustua tutkittuun tietoon eläinten vedentarpeesta ja juomismotivaatioista eri tilanteissa. Asetustasolla olisi lisäksi täsmennettävä lyhytaikainen tarhaus, jolloin tarhassa ei olisi vettä tarjolla.
- Jatkovaa vedensaintia koskevia säädöksiä olisi syytä täsmentää: asetusten poikkeussäännöksiä sovellettaisiin vain silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy, ja silloinkin eläimet olisi juotettava vähintään kolme kertaa päivässä. Tätä olisi syytä täsmentää siten, että vasikalle pitää tarjota maitojuoman lisäksi myös vettä juotavaksi.
- Pykäliin voitaisiin lisätä määritelmä, mitä tarkoitetaan vastakuoriutuneella untuvikolla. Lakiehdotuksessa mainitaan, että vastakuoriutuneille linnunpoikasille ei tarvitsisi olla vettä tarjolla. Tätä perustellaan perustelumistiössä sillä, että vastakuoriutuneet linnunpoikaset eivät tarvitse juomavettä ennen kuin ne saavuttavat sellaisen kehitysvaiheen, jolloin ne alkavat harjoitella ravinnon ja veden hankkimista ympäristöstään. Untuvikot alkavat kuitenkin nokkia ympäristöönsä heti kuoriutumisen jälkeen, ja ne alkavat syödä ja juoda nopeasti, mikäli niillä on vettä ja rehua tarjolla kuorijassa hautomossa tai heti kuoriutumisen jälkeen. Vaikka ruskuaispussi riittää turvaamaan untuvikkojen nesteensaannin jonkin aikaa kuoriutumisen jälkeen, varhainen syöminen ja juominen edistää muun muassa untuvikkojen ruoansulatuskanavan kehittymistä, immuniteettia ja ruskuaispussin hyödyntämistä. Mikäli broileriuntuvikot kuoriutuvat kasvattamossa, jossa on heti kuoriutumisen jälkeen pääsy rehulle ja vedelle, on se edistänyt broilereiden jalkaterveyttä. Mikäli untuvikot kuljetetaan kuorijasta kasvattamoon, ruskuaispussin on katsottu kuljetuslainsäädännössä riittävän alle 72 tunnin kuljetuksen ajaksi. Käytännössä linnuille kuitenkin voidaan pakata mukaan energiageeliä. Tutkimustieto ei siten tue vastakuoriutuneiden untuvikkojen vedenrajoitusta (26, 27).

ISAVI:

- Jatkuvan vedensaannin turvaaminen pysyvissä pitopaikoissa on tärkeä muutos. Mikäli kuitenkin on tilanne, jolloin jatkovaa vedensaintia ei vaadita, tulee lailla turvata riittävä vedensaanti.
- Lyhytaikaisen tarhaamisen yhteydessä ehdotuksen mukaan ei tarvittaisi jatkovaa vettä, tähän mielellään tulisi lisätä lyhytaikaiselle tarhaukselle suuruusluokkamääritelmää (tunteina).
- Nauta-asetuksen muutosluonnoksessa jatkuvan vedensaannin vaatimuksen poikkeuksena on mainittu igluvasikat. Iglukasvatus olisi syytä määritellä, ettei se mene sekaisin muun nuorkarjan kylmäryhmäkasvatuksen kanssa. Lisäksi maitojuotolta vieroitetuille vasikoille tulisi aina tarjota vapaa vesi, muuhun rehustukseen perustuvan ruokinnan vuoksi, mikä lisää vedentarvetta. Edelleen säännöksessä olisi selvyuden vuoksi syytä viitata tai mainita myös vastasyntyneitä vasikoita koskevasta poikkeuksesta.
- Myös kaikille turkiseläimille ja rekikoirille jatkuvan veden saanti olisi perusteltua vaatia, samoin siitoseläiminä pidettäville turkiseläimille lyhyemmällä siirtymäajalla.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Eläimen itseisarvon kunnioittamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta ei ole perusteltua sallia poikkeuksia juomaveden saannista tuotannollistaloudellisin perustein. Juomaveden saanti on hyvinvoinnin perusedellytys. Kaikille ihmisen hoidossa oleville eläimille tulee kyetä tarjoamaan sulaa juomavettä. Nyt laissa listattujen poikkeusten vuoksi ilman sulaa juomavettä uhkaavat jäädä edelleen turkiseläimet, jotka kärsivät lukuisista muistakin niiden hyvinvointia heikentävistä tekijöistä tarhoilla ja ovat pitkälti jäämässä uuden eläinten hyvinvointilain muille eläimille tuomien parannusten saavuttamattomiin.

- Pidämme siitoseläimenä pidettävien turkiseläinten jatkuvan vedensaannin seitsemän vuoden siirtymäaikaan kohtuuttomana eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Sopiva siirtymäaika on kaksi vuotta.
- Siitoseläinten lisäksi myös muiden turkiseläinten vedentarve ja janontunne tulee huomioida uudessa laissa, koska ne ovat yhtä lailla eläimiä, joita eläinten hyvinvointilain kuuluu turvata.
- Varmistusvelvollisuuden siitä, että eläin saa ”sopivassa määrin hyvälaatuaista ravintoa” on ulotettava myös porotalouteen. Talvella 2019-2020 arvioitiin 15 000 poron kuolleen nälkään MMM:n tilaaman LUKEn selvityksen mukaan. Porotalouden harjoittajille ei tule sallia erityisvapauksia eläinten hyvinvointilain keskeisimmistä perusedellytyksistä eläinten pidolle, tässä kohdin elossa pysymiseen riittävästä ravinnosta.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

- Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että vedensaanti on ehdottoman tärkeää eläinten hyvinvoinnille, kasvulle ja tuotokselle. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että 5 momentin mukaisia poikkeuksia ei tulisi lainkaan säätää. Mikäli 5 momentin mukaiset poikkeukset säädetään ehdotetun mukaisesti, niin Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto lausuu erityisesti koiria koskevasta kohdasta.
- VNa koirien, kissojen jne suojelusta 7 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että muille koirille tulee jatkuvan veden saannin vaatimus, mutta ammattimaisilla rekikoiratarhoilla tämä ei ole talvella vaatimuksena. Tämä pykälä antaa jälleen liikaa tulkinnan varaa. Osalla rekikoiraharrastajista saattaa olla kymmeniä koiria tarhoissaan, kuten turistien rekikoira- ajeluja tarjoavilla tarhoilla. Ovatko laajamittaisen/ammattimaisen koiran pidon ilmoittajat suoraan vapautettuja talvella jatkuvan veden saannista, vai pitääkö kyseellä olla elinkeinotoimintaan liittyvä rekikoiratarha. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti joko kaikki rekikoiratarhat vapautetaan talvella jatkuvan veden saannin vaatimuksesta tai ei ketään.
- Vaihtoehtoisesti pykälän perusteluissa tulisi selkeästi määritellä, vapautetaanko kaikki hyvinvointilain 60 § tarkoitetut rekikoiratarhat talvisin jatkuvan vedensaannista vai ainoastaan elinkeinotoimintaan liittyvät rekikoiratarhat.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme 1. mom muotoilua. Perusteluiden mukaan ”Kiellettyä olisi myös sellaisten ravintoaineiden antamista jättäminen, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen”.
- Ehdotamme: Kissan ruokkiminen pelkästään kasvisruualla on kiellettävä.
- Perustelu: Kissa on lihansyöjä ja sen pääasiallinen ravinto tulee olla lihaa.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Jatkuvan vedensaannin turvaaminen lakiluonnoksen 21 §:llä on kiitettävää. Lakiluonnoksessa on kuitenkin useita poikkeuksia eläinten jatkuvaan veden saantiin. Näitä poikkeuksia perustellaan muun muassa pakkasella ja veden jäätymisellä. Pakkanen ei ole kuitenkaan riittävä peruste poiketa veden saannin mahdollisuudesta, ei myöskään eläimen käyttötarkoitus. Myös pienten poikasten veden riittävä saanti on kyettävä takaamaan laissa, myös esimerkiksi broilereiden ja turkiseläinten, mukaan lukien niiden poikasten kohdalla.
- Jotta 21 § toimisi toivotusti lain tavoitteiden toteuttajana, on 21 §:n 2 momentin 5 kohdan poikkeus poistettava. Vaikeus ei muodosta perustetta lain tavoitteiden vastaisen poikkeuksen säätämiseksi.
- Lisäksi luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta (s. 293) on poistettava 11 §:n 2 momentissa esitetyt poikkeukset jatkuvaan vedensaantiin, mikäli kokonaisuudistuksen tavoitteiden toteutumiseen tähdätään. Mikäli poikkeusta ei poisteta, aiheutuu turkiseläimille välttävissä olevaa kärsimystä. Tässä tapauksessa

asetustasoinen säännös asettuu vasten eläinsuojelulainsäädännön peruseriaatteita, jotka ovat olleet kirjattuina sekä voimassa olevaan (247/1996) että sitä edeltäneeseen (91/1971) eläinsuojelulakiin

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Jatkuva vedensaanti pysyvässä pitopaikassa on huomattava parannus nykyiseen lainsäädäntöön ja se helpottaa valvontaa, vaikka lakiesityksessä onkin mainittu tästä muutama poikkeus. Valvonnassa törmää suhteellisen usein tilanteeseen, jossa eläimillä ei ole tarkastushetkellä juomavettä tarjolla. Vaikka eläimen omistaja kertoo, että eläimet juotetaan ja ne saavat riittävästi juomavettä, välillä herää epäily, ettei näin toimita.

LSAVI:

- Jatkuva vedensaannin edellyttäminen pysyvässä pitopaikassa nisäkkäillä ja linnuilla on erittäin kannatettava parannus verrattuna nykyiseen lakiin. Jos jatkuvaa vedensaantia ei voida järjestää, ei pitopaikka ole eläimelle soveltuva. Siksi vaatimusta ei saisi löyhentää antamalla vaatimuksesta muita poikkeuksia kuin 3) kohdassa mainittu (eläinlääketieteellinen syy). Poikkeuksellisiin ja vaikeisiin sääolosuhteisiin on varauduttava ennakolta ja juottojärjestelmät on rakennettava sään ääriolosuhteet huomioiden.
- Eläimiä on edullista pitää ulkona ja kylmissä rakennuksissa, mutta talvenkestävän juottojärjestelmän rakentaminen on kallista ja talvi tulee aina yllättäen. Jäätäneet vesiasiat ja riittämätön juottaminen ovat näissä paikoissa tyypillisiä puutteita. Monesti omistajalla/hoitajalla ei ole edes riittävää tietoa eläimen tarvitsemasta vesimäärästä päivittäin. Valvonnassa on haastavaa todeta riittämätön vedensaanti, vaikka laskennallisesti voikin epäillä, jaksetaanko eläimille kantaa päivittäin jopa satoja litroja vettä. Monesti vedensaanti on myös ensimmäinen asia, joka heikkenee vanhassa eläinsuojassa esim. vesiputkien hajoamisen myötä. Jatkuvan vedensaannin vaatimuksen myötä olisi mahdollisuus rajoittaa eläintenpitoa tiloissa jo tässä vaiheessa eikä eläintenpitoa voisi jatkaa käsin juottamalla. Sikaloiden osalta tämä onkin ollut tehokas keino puuttua sikojen pitoon huonokuntoisissa rakennuksissa. Jatkuva vedensaannin edellytys olisi siten tehokas tapa parantaa eläinten pitopaikkojen tasoa ja eläinten hyvinvointia.
- Laissa tulisi huomioida myös tilanteet, joissa eläimellä on useampi pysyvä pitopaikka käytössään, kuten eläinten pitäminen eläinsuojan lisäksi tarhassa tai laitumella. Jos esim. eläinsuojassa/tarhassa/laitumella olo kestää useamman tunnin vuorokaudessa, niin vettä on oltava saatavilla jatkuvasti myös kyseisessä pitopaikassa varsinaisen eläinsuojan (talli, navetta) lisäksi.

LSSAVI:

- On hyvä, että myös liiallinen ravinnonsaanti nostetaan esiin hyvinvointiongelmaksi.
- Erittäin olennainen parannus on, että ehdotuksessa pääsääntönä on jatkuva veden saanti. On aivan eri asia saada laskennallista tarvetta vastaava vesimäärä kerralla juotavaksi kuin voida juoda astiasta tai juomalaitteesta haluamansa määrän juuri silloin kun haluaa. LSSAVIn näkemyksen mukaan poikkeukset jatkuvasta veden saannista tulisi sallia vain, jos ne ovat kokonaisuutena arvioiden kyseisten eläinten hyvinvointia parantavia.
- Pikkuvasikoiden maitojuotto ämpäristä pitäisi epäfysiologisena kieltää, tästä olisi hyvä erikseen mainita pykäläkohtaisissa perusteluissa. Mikäli igluvasikoille säädettäisiin vapautus jatkuvasta vedensaannista, niille tulisi säätää pakolliseksi tiheämpi maitojuotto kuin 2 kertaa päivässä. Igluvasikoiden juottojuoman määrässä tulisi ottaa huomioon vasikan lisääntynyt energiantarve kylmässä.
- Koirien vedensaannin vaatimus tulee olla yhteneväinen riippumatta siitä, onko omistaja ammattimainen eläintenpitäjä tai ei.
- Valvonnan kannalta ongelmalliseksi muodostuvat hevostallit, joissa hevosia tarhataan. Useinkaan kaikkiin tallin tarhoihin ei ole järjestetty talviaikaista jatkuvaa vedensaantia. Luonnoksen perusteluissa mainitaan, että esimerkiksi lyhytaikaisen tarhauksen aikana juomaveden jatkuvaa

saatavilla oloa ei ole tarpeen edellyttää. Sen sijaan tulisi edellyttää riittävää vedensaantia ulkonakin myös niinä aikoina, kun vesi jäätyy. Valvonnan yhdenmukaisuuden vuoksi tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan pysyvällä pitopaikalla, jossa vettä on oltava jatkuvasti saatavilla ja mitä tarkoitetaan lyhytaikaisella tarhouksella.

- Hyvin jyrkkä vapaan vedensaannin vaatimus hevosten tarhoissa saattaa johtaa siihen, että hevosia ei talvella juurikaan tarhata, vaan niitä pidetään tallissa, jossa jatkuva vedensaanti on helpompi järjestää. Seurauksena saattaa olla, että hevosten ulkona pito vähenee ja hevosten tosiasiallinen hyvinvointi heikkenee hyvässä tarkoituksessa tehdyn sääntelyn seurauksena. Lainsäädännön muuttamisen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa hevosten jatkuvan juomaveden vaatimuksen aiheuttamia kustannuksia hevostenpitäjille ei ole lainkaan arvioitu.

MTK:

- Eläimen riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän ja laadukkaan eläinten hoidon perusvaatimus. Eri eläimillä, riippuen lajin tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta, on kuitenkin erilaiset nesteen saannin tarpeet ja ne on nyt tämän lakipykälän tekstissä suhteellisen hyvin huomioitu. Näitä tapauksia ovat mm. lyhytaikainen päivittäinen ulkoilu ja jaloittelu kuten hevosten ulkoilutarhat, lampaiden ja vuohien jaloittelualueet, normaaliin rutiiniin lukeutuvat eläinten hoitotoimenpiteet, vuorokausivaihtelun pimeäaika siipikarjalla ja ulkokasvatus kuten vasikoiden iglukasvatus.
- Myös hyvin nuorten eläinten osalta (porsaas, karitsat, kilit, vasikat jne.) jotka syntymän jälkeen imevät maidon emästään ja tyydyttävät näin nestetarpeensa, on syytä huomioida poikkeuksina tässä pykälässä ja myöhemmin lajikohtaisissa asetuksissa. Tällöinkin eläimen riittävä nesteensaanti pystytään turvaamaan vaikeuksitta. MTK huomauttaa, että poikkeuksissa on syytä huomioida myös eläimen erottelun tarve ryhmästä esim. poikimista varten. Esimerkkinä emolehmäkasvattamot, joissa saattaa olla kevättalvella emoja poikimassa siirrettävin aidoin tehdyissä väliaikaisissa poikimakarsinoissa, jolloin juomavesivaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto, ei jatkuvan sulan veden saantia. Myös karitointi- ja vohlimisaikana uuhien ja kuttujen poikimakarsinoissa on vastaavanlainen tilanne, jolloin 3 kertaa päivässä juotto tulisi riittää.
- MTK katsookin, että nyt lakiluonnoksessa esitetty kirjaus on suhteellisen kattava ja tarkoituksenmukainen kunhan nämä muutamat em. kohdat huomioidaan eri eläinryhmien ja -lajien erilaisista tarpeista ja eläintenpidon tilanteista.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- MTK-EP tukee lakiluonnoksessa esitettyä kirjausta eläinten ruokinnasta ja juotosta. Esitys ottaa hyvin huomioon eri eläinten erityistarpeet ja kotieläintuotannon erityisti- lanteet, kuten esimerkiksi vasikoiden iglukasvatuksen ja eläinten lyhytaikaisen päivittäisen ulkoilun tai laiduntamisen. Lisäksi pitäisi kuitenkin huomioida muutamia muita erityistilanteita. Tällaisia ovat esimerkiksi vastasyntyneet ja nuoret eläimet, joiden imemällä hankittu ravinto korvaavat jatkuvan veden saannin tarpeen sekä eläimen väliaikaisen erottelun tarve esim. poikimista varten.

MTK Kaakkois-Suomi:

- Pykälään on sisällytettävä poikkeusmahdollisuus. Eläimiä joudutaan välillä erottelemaan laumasta esimerkiksi sairauden tai poikimisen ajaksi, tällöin juotto kolme kertaa päivässä tulee riittää.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläimen iästä, tilanteesta ja pitopaikasta riippuen sen vedentarvekin voi vaihdella, ja jatkuvan veden saannin järjestäminen voi olla tarpeetonta, jolloin siitä tulisi voida aina poiketa. Tämä tulisi huomioida lakitasolla, mutta myös myöhemmin asetustasolla.
- Hyviä esimerkkejä ovat vastasyntyneet ja nuoret eläimet, joiden imemällä hankittu neste korvaa jatkuvan veden saannin tarpeen. Toinen tavallinen poikkeustilanne on eläimen erottaminen

ryhmäpoikima-, -porsima- tai vaikka -karitsointikarsinassa. Silloin yksittäinen emä erotellaan aitaelementein omiin poikimakarsinoihin emän ja poikasten turvallisen syntymän varmistamiseksi. Tällöin riittää, että emä juotetaan kolme kertaa päivässä. Muita tavallisia poikkeustilanteita ja niiden kirjaamista asetuksiin tuleekin valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa.

MTK Lappi:

- Poikkeustapauksissa juomavesivaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto.

MTK Pirkanmaa:

- Ravinnonsaanti on eläimen perustarpeista suurin ja tuotannon kannattavuuden kannalta myös tärkein. Vedentarpeen vaihtelu voi eri eläimillä olla suurta sen iästä, tuotantotilanteesta ja pitopaikasta johtuen. Nuorten eläinten nestetarve katetaan pääosin imemällä ja tähän liittyvät poikkeukset tulee myös huomioida lakiluonnoksessa, samoin kuin lyhytaikaisen erottelun vuoksi tehtävä erillisjuotto.

MTK Satakunta:

- Poikkeuksina tulee huomioida myös nuorten eläinten nesteytystarve, joka täyttyy usein imemällä maitoa, sekä eläinten lyhytaikaisen erottelun tarve. Tällainen tarve syntyy esimerkiksi emolehmäkasvattamoissa poikimisaikaan sekä lammastiloilla karitsointiaikaan, jolloin eläimiä on väliaikaisissa poikimakarsinoissa eikä jatkuvaa sulan veden saantia voi väliaikaisesti taata. Näissä tapauksissa tulisi riittää juottaminen 3 kertaa päivässä.

MTK Pohjois-Suomi:

- Eläimen riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän ja laadukkaan eläinten hoidon perusvaatimus. Eri eläimillä, riippuen lajin tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta, on kuitenkin erilaiset nesteen saannin tarpeet ja ne on nyt tämän lakipykälän tekstissä suhteellisen hyvin huomioitu. Näitä tapauksia ovat mm. lyhytaikainen päivittäinen ulkoilu ja jaloittelu kuten hevosten ulkoilutarhat, lampaiden ja vuohien jaloittelualueet, normaaliin rutiiniin lukeutuvat eläinten hoitotoimenpiteet, vuorokausivaihtelun pimeäaika siipikarjalla ja ulkokasvatus kuten vasikoiden iglukasvatus.
- Myös hyvin nuorten eläinten osalta (porsaasat, karitsat, kilit, vasikat jne.) jotka syntymän jälkeen imevät maidon emästään ja tyydyttävät näin nestetarpeensa, on syytä huomioida poikkeuksina tässä pykälässä ja myöhemmin lajikohtaisissa asetuksissa. Tällöinkin eläimen riittävä nesteensaanti pystytään turvaamaan vaikeuksitta.
- Poikkeuksissa on syytä huomioida myös eläimen erottelun tarve ryhmästä esim. poikimista varten. Esimerkkinä emolehmäkasvattamot, joissa saattaa olla kevättalvella emoja poikimassa siirrettävin aidoin tehdyissä väliaikaisissa poikimakarsinoissa, jolloin juomavesivaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto, ei jatkuvan sulan veden saantia. Myös karitsointiaikana uuhien karitsointikarsinoissa on vastaavanlainen tilanne, jolloin 3 kertaa päivässä juotto tulisi riittää.

MTK Varsinais-Suomi:

- Eläinten vedentarve vaihtelee iästä, tuotantovaiheesta ja myös eläinlajista riippuen. Nuorten eläinten nestetarve katetaan pääosin luonnon mukaisesti imemällä. Veden tulee olla pääsääntöisesti aina saatavilla, mutta perustelluista syistä veden saanti on voitava katkaista, mikäli se ei aiheuta merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille. Tämä poikkeus on sallittava laki- ja asetustasolla.
- Siipikarjalle tulee jatkossakin sallia pimeän jakson aikainen vedenkatkaisu. Huomattava on, että putkistossa on tällöinkin saatavana vettä yksittäisten eläinten tarpeeseen.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- Kokemus osoittaa, että poro ei juo tarjolle tuotua vettä talviaikaan, mikäli saatavilla on puhdasta lunta. Niinpä poron osalta saatavilla tulisi aina olla runsaasti puhdasta lunta tai vaihtoehtoisesti sulaa

vettä, silloin kun poroja pidetään tarhattuna, eikä riittävää lumensaantia voida katkoksetta varmistaa. Säädöksessä on huomattava myös poronhoitolain 41 ja 42 §:n säädökset porojen suojelusta.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Jatkuva vedensaanti tulisi turvata kaikille, lukuun ottamatta lääketieteellistä syytä. Suomen oloissakin on mahdollista järjestää jatkuva vedensaanti eläimelle, ja tämä tulisi laissa turvata.

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Eläinten hyvinvoinnin valvonnan näkökulmasta jatkuva sulan, juomakelpoisen veden saannin edellyttäminen eläimen pysyvässä pitopaikassa on välttämätöntä. Nykyään on tarjolla laitteita myös pakkasolosuhteisiin, millä pystytään tarjoamaan sula vesi kaikissa pitopaikoissa. Veden riittävän saannin valvominen on usein erittäin haastavaa.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Eläinten hyvinvoinnin valvonnan näkökulmasta jatkuva sulan, juomakelpoisen veden saannin edellyttäminen eläimen pysyvässä pitopaikassa on ensiarvoisen tärkeää. Veden riittävän saannin valvominen on usein erittäin haastavaa (esim. kantoveden varassa olevat eläimet, kylmät pitopaikat).

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Riittävän veden- ja ravinnonsaannin turvaaminen kaikille eläimille on itsestäänselvyys kaikille tuottajille. Turkiseläimet ovat aina saaneet puhdasta vettä ja tutkittua rehua ympäri vuoden, sillä laadukas ruokinta ja juotto vaikuttavat nopeasti eläimen turkin laatuun ja hyvinvointiin.
- Lakiluonnokseen 21 §:ään kirjattu muotoilu jatkuvasta vedensaannista (sopivassa määrin) on tarkoituksenmukainen, ja siitä on syytä säätää tarkemmin asetustasolla eri eläinlajien kohdalla. Jatkuvan vedensaannin vaatimus ei tuota turkiseläinkehitykselle ongelmia, kunhan rakennustoimille annetaan riittävän pitkä siirtymäaika niille tiloille, joilla lisärakentamista tarvitaan, ja kunhan luonnonolosuhteet otetaan huomioon.

ProAgria Keskusten Liitto ry Lammaspalvelut

- Eläimen riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän ja laadukkaan eläinten hoidon perusvaatimus. Lampaiden päivittäinen veden tarve vaihtelee muun muassa säilörehun kosteuden mukaan, ulkoilman lämpötilan ja tuotantovaiheen mukaan. Päivittäinen veden saanti voidaan turvata, vaikka vettä ei olisikaan joka hetki tarjolla. Näitä tapauksia lampailta voivat olla: ulkojaloittelutarhat, tilapäiset yksilökarsinat ämpärijuotolla ja laajat laidunalueet. Ehdotamme että nämä tilanteet huomioidaan uudessa laissa. Ehdotamme myös, että lampaille sallittaisiin jatkossakin saavi tai ämpärijuotto, koska kaikkien lammastilallisten taloudelliset resurssit eivät riitä laajamittaisten automaattisten juottojärjestelmien hankintaan.

PSAVI:

- On erittäin hyvä, että jatkuva vedensaanti on lisätty hyvinvointilakiin vaatimukseksi nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa. Tämä helpottaa ja selkeyttää käytännön valvontaa aiempaan verrattuna.

Ranuan Seudun Matkailu:

- Pidämme pykälän muotoilua ja sisältöä pääasiallisesti hyvänä, ja jatkuvan vedensaannin vaatimuksen laajentamista oikeana suuntauksena. Pykälän ja siihen liittyvän asetuksen muotoilussa pyydämme huomioimaan riittävän monipuolisesti tilanteet, joissa pito-olosuhteet ja eläinlajin lajityypilliset ominaisuudet yhdessä takaavat riittävän nesteensaannin ilman sulan veden tarjoamista.
- Tämänhetkisessä luonnoksessa on mainittu laajoilla luonnonmukaisilla alueilla pidettävät villieläinlajit (kuten riistalintujen tarhaus), niihin rinnasteisiksi tulkitsemme myös esimerkiksi

eläintarhaolosuhteissa pidettävät, pohjosiin olosuhteisiin sopeutuneet petolinnut silloin, jos aitaus on riittävän laaja, puhdasta lunta on jatkuvasti tarjolla ja lintu lajityypillisestikin saa suurimman osan tarvittavasta nesteestä ravinnon mukana.

- Näissä tilanteissa jatkuvan sulan vedensaannin järjestäminen voi olla kohtuuttoman hankalaa ja kallista siihen nähden, että lajityypilliset tarpeet nesteensaantiin liittyen voidaan tyydyttää muullakin tavoin vastaavasti kuin eläimen luontaisessa elinympäristössä.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää tärkeänä uutta vaatimusta, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Tiettyjen poikkeustapausten huomioiminen on kuitenkin mielestämme tarkoituksenmukaista.
- Lakiluonnoksen mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluviin eläimiin. Perustelujen mukaan laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattavien luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten, kuten tarhattujen riistaeläinten, pito-olosuhteet muistuttavat siinä määrin luonnon olosuhteita, ettei jatkuvan sulan juomaveden saatavilla olemista ole tarkoituksenmukaista edellyttää.
- Laajoilla alueilla luonnonmukaisissa oloissa tarhattaville poroille (ei luonnonvarainen eläinlaji) ei yleensä ole mahdollista järjestää sulaa vettä säännöllisesti. Myöskään luontoon myöhemmin vapautettavia riistaeläimiä (esim. metsäpeura) ei ole mielekästä talvella totuttaa tarhauksen aikana sulan veden saantiin. Ruokavirasto esittääkin, että perusteluihin lisättäisiin, että lumi voisi ainakin edellä mainituissa tapauksissa korvata sulan veden tarjoamisen.
- Turkiseläinten ja rekikoirien osalta Ruokavirasto esittää harkittavaksi, että siirtymäajan jälkeen näillä eläimillä edellytettäisiin jatkuvaa juomaveden saatavilla olemista kaikissa olosuhteissa ja kaikille ikäryhmille niiden pysyvissä pitopaikoissa.

Savon lihanautakerho:

- Lihanautakerho esittää, että pykälää §21 tarkennetaan jatkuvan juomaveden saannin osalta. Tiloilla voi olla lyhytaikaisia eläinten siirtotarpeita (kuten laidunten vaihdot), jolloin juomaveden järjestäminen on haastavaa. Nyt esitetty muotoilu myös mahdollistaa hyvinkin erityyppiset tulkinnat lain tarkoituksesta (jatkuva vedensaanti pitää olla/ei tarvitse olla siirtymätilanteissa). Lihanautakerho vaatii, että laki muutetaan siten, että jatkuvaa vedensaantia ei vaadita lyhytkestoisissa siirtotilanteissa tai vastaavissa, joissa eläin jäisi vain hyvin lyhyeksi aikaa ilman veden saantia.

Suomalainen Siperianhusky-seura:

- Jotta poikkeus ei johda muiden kuin ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien ulkokoirien osalta kohtuuttomaan tilanteeseen, tulisi lakitekstin kuulua: // Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä: // 5) sellaisissa tiettyjen eläinlajien eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta tai sääolosuhteista johtuvista syistä.
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hoidossa olevien eläinten ruokinnasta ja juotosta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä niistä 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista pysyvistä pitopaikoista, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta tai sääolosuhteista johtuvista syistä.
- Asetusehdotuksesta:
- Lakiesityspakettiin sisältyvä ehdotettu asetusteksti (Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n muuttamisesta) on seuraava: 7 § Juotto ja ruokinta
- // Nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä ammattimaisilla rekikoiratarhoilla

pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Koiralle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Imettävillä nartuilla ja vieroittamattomilla koiranpennuilla on kuitenkin aina oltava vettä saatavilla pysyvässä pitopaikassaan.

- Jotta poikkeus ei johda muiden kuin ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien ulkokoirien osalta kohtuuttomaan tai epäselvään tilanteeseen, tulisi lakitekstin kuulua: 7 § Juotto ja ruokinta
- // Nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä *ulkona pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa* silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Koiralle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Imettävillä nartuilla ja vieroittamattomilla koiranpennuilla on kuitenkin aina oltava vettä saatavilla pysyvässä pitopaikassaan.
- Ellei muutoksia tehtäisi, olisi lakiesityksen taloudellisten vaikutusten arviointi myös koko Suomen kotitalouksien osalta riittämätön, mikäli lailla käytännössä velvoitettaisiin ulkokoirien omistajat hankkimaan kaikille koirille lämmitettävät juomakupit.

Suomen eläintenkouluttajat:

- Yhdistyksen mielestä sopivan ruuan ja veden saannin sekä käyttäytymistarpeiden huomioiminen ruuan ja veden tarjoamisessa ovat tervetulleita lisäyksiä lakiin. Jatkuvan juomaveden tarjoaminen tulisi olla saatavilla kaikille eläimille.
- Eläimillä, joiden ruuansulatuselimistö on kehittynyt sulattamaan ruokaa pienin annoksin pitkin päivää, ei tule pitää pitkiä aikoja ilman ruokaa, jotta ennaltaehkäistään terveysongelmien ja epänormaalin käyttäytymisen kehittyminen. Esimerkiksi hevosilla vatsa tyhjenee karkearehusta neljässä tunnissa, jolloin pidemmillä ruokintatauoilla niillä on vaarana jatkuvasti erittyvien vatsahappojen aiheuttamat haavaumat vatsalaukussa. Pitkät ruokintatauot ovat yhteydessä myös stereotyypiseen käyttäytymiseen.

Suomen Hippos:

- Luonnoksessa todetaan, että juomaveden jatkuvaa saatavilla oloa ei kuitenkaan ole tarpeen edellyttää esimerkiksi lyhytaikaisen tarhaamisen aikana. Esitämme edelleen ulkoilutarhaa hevosen väliaikaiseksi pitopaikaksi, jossa hevonen ulkoilee ja jaloittelee lyhyitä aikoja.

Suomen Koirankasvattajat:

- 109 §:n 1 momentin 8 kohdassa sanktioidaan 21 §:n 2 momentin vaatimus jatkuvasta sulan veden saannista sekä tahallisena että tuottamuksellisena. Koska esitysluonnoksessa mainitaan poikkeuksellisten ja vaikeiden sääolosuhteiden tarkoittavan "lähinnä tavanomaista merkittävän paljon kylmempää pakkasjaksoa, jonka aikana esimerkiksi normaalioloissa sähkövastuksella sulana pysyvät vesijohdot jäätyisivät ja estäisivät näin automaattisen juottojärjestelmän käytön" ja "vuosittain toistuvia pakkasjaksoja ei pidettäisi pykälässä tarkoitettuina poikkeuksellisinä olosuhteina" (s. 107), tarkoittaa tämä sitä, että eläinsuojelurikkomuksesta voitaisiin tuomita sellaisessakin tapauksessa, jossa vesi olisi Suomelle tavallisten talvipakkasten johdosta jäänyt vesikippon. Esitysluonnoksessa mainitaan, että "jatkuvan veden saantia koskevasta poikkeuksesta olisi tarpeen säätää myös talviaikana eräiden turkiseläinten ja ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien rekikoirien osalta, sillä kiinteän sähkövastuksella sulana pysyvän juottojärjestelmän rakentaminen aiheuttaisi rekikoiratarhoille ja turkistiloille huomattavia kustannuksia" (s. 107).
- Jatkuvan sulan veden saannin takaaminen talviolosuhteissa on huomattavan hankalaa myös sellaisilla yksityishenkilöiden omistamilla koirilla, jotka elävät ulkotarhoissa joko osittain tai kokonaan. Lisäksi jatkuvan sulan veden saannin takaamisesta aiheutuisi huomattavia kustannuksia myös yksityishenkilöille, ei ainoastaan ammattimaisille rekikoiratarhoille. Tämän vuoksi SuKoKa katsookin, että jatkuvaa vedensaantia koskevasta poikkeuksesta olisi tarpeellista säätää talviaikaan myös muidenkin kuin ammattimaisten rekikoiratarhojen osalta. Koska lausuntoesityksessä katsotaan ammattimaisten rekikoiratarhojen osalta riittäväksi, että "eläimet juotetaan talviaikaan yleensä useita

kertoja päivässä siten, että veden määrä, juotokertojen määrä ja juoton ajankohta sovitetaan eläinten tarpeisiin sopivaksi", tulisi tämä katsoa riittäväksi myös muun ulkona tapahtuvan eläinten pidon, esimerkiksi ulkotarhoissa elävien koirien, osalta.

- Jatkuvan sulan veden saannin osalta ongelmalliseksi muodostuu myös valvonta, sillä valvontaa suorittavilla tahoilla ei todennäköisesti tule olemaan tarpeeksi resursseja valvontaan edes ammattimaisen eläintenpidon osalta.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Jatkuva vedensaanti vaatimus tulisi määritellä niin, ettei se vaaranna eläinten hyvinvointia. Toivomme, että jälleen huomioidaan lajinmukaiset tarpeet. Lampaiden ja vuohien karitsat ja kilit saavat elämänsä alussa kaiken tarvitsemansa nesteen emän maidon kautta.
- Vesiastiat esimerkiksi karitsointikarsinoissa voivat aiheuttaa karitsoille hukkumisen riskin. Lisäksi juoma-astiat jaloittelutarhoissa voivat aiheuttaa enemmän tautiriskiä kuin jaloittelutarha ilman vesipistettä. Pidämme riittävänä veden saantina kolme kertaa päivässä veden laittoja, mikäli kyseessä ei ole juoma-automaatti. Lampaille luonnontilassa on normaalia käydä muutaman kerran päivässä (tai kostean ruohon aikaan ei välttämättä kertaakaan) juomassa, sillä eläimen pötsi varastoi nesteitä. Käytettävän karkearehun kosteus vaikuttaa eläinten haluun juoda kuten myös kuivike oljen syönti. Näemme, että erillisjuoma-astioita käytettäessä ei tulisi olla kriminalisoitua, jos juoma-astia joskus pääsee tyhjäksi, mikäli eläinten riittävästä veden saannista vuorokauden aikana huolehditaan.

Suomen Lammasyhdistys:

- Riittävän nesteen ja ravinnon saannin varmistaminen on hyvän eläinhoidon perusvaatimus. Eri eläimillä, riippuen lajin tai yksilön fysiologisista tarpeista sekä eläimen iästä tai kasvatusmuodosta, on kuitenkin erilaiset nesteen saannin tarpeet. Ne onkin tämän lakipykälän tekstissä suhteellisen hyvin huomioitu. Lisäksi laissa mainittavia poikkeustapauksia tulisi olla mm. lyhytaikainen päivittäinen ulkoilu ja jaloittelu, kuten lampaiden jaloittelualueet, eläinten kuljetus sekä normaaliin rutiiniin lukeutuvat eläinten hoitotoimenpiteet.
- Myös pienet karitsat, jotka syntymän jälkeen imevät maidon emästään ja tyydyttävät näin nestetarpeensa, on syytä huomioida poikkeuksina tässä pykälässä ja myöhemmin lajikohtaisissa asetuksissa.
- Toteamme lisäksi, että poikkeuksissa on syytä huomioida myös eläimen erottelun tarve ryhmästä esim. poikimista varten. Esimerkiksi uuhien karitsointikarsinoissa, jotka ovat siirrettävin aidoin tehtyjä väliaikaisia poikimakarsinoita, juomavesivaatimukseksi tulisi riittää 3 kertaa päivässä juotto, ei jatkuvan sulan veden saantia.
- Katsomme, että nyt lakiluonnoksessa esitetty kirjaus on suhteellisen kattava ja tarkoituksenmukainen, kunhan nämä muutamat em. kohdat huomioidaan eri eläinryhmien ja -lajien erilaisista tarpeista ja eläintenpidon tilanteista.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Luonnoksessa todetaan, että juomaveden jatkuvaa saatavilla oloa ei kuitenkaan ole tarpeen edellyttää esimerkiksi lyhytaikaisen tarhaamisen aikana. Esitämme edelleen ulkoilutarhaa hevosen väliaikaiseksi pitopaikaksi, jossa hevonen ulkoilee ja jaloittelee lyhyitä aikoja. Hevosen pysyvä pitopaikka on tällöin karsina tai pihatto.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Puollamme pykälää esitetystä muodosta. Riittävä ruokinta ja riittävä puhtaan juomaveden saanti janon sammuttamiseksi on siipikarjan pidon perusedellytys.

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys:

- on hyvä, että veloitetaan varmistamaan hoidossa olevien eläinten jatkuva vedensaanti. Koskeeko tämä vaatimus myös broileremoja? Tällä hetkellähän niiden vedensaantia rajoitetaan tiloilla.
- Kuljetuslaatikoissa teurastamolle tuodut broilerit, broileremot ja kalkkunat ovat ilman ruokaa ja vettä kuljetuksen ja teurastamon vastaanottovarastossa olon ajan. Mikäli teurastus jostain syystä viivästyy merkittävästi (esim. hankalasti korjattavan laiterikon takia), antaa lainsäädäntö mahdollisuuden pitkittää lintujen pitämistä ilman vettä ja ruokaa jopa 24 tunnin mittaiseksi. Näin voi käydä, jos kuljetus on kestänyt juuri alle 12 tuntia (kuljetusasetus (EY) 1/2005, liite 1, V luku, 2.la) ja teurastaminen tapahtuu 12 tunnin kuluttua teurastamolle saapumisesta (lopetusasetus (EY)1099/2009, liite 111, 1.2). Tämän epäkohdan poistamiseksi lainsäädäntöön tulisi saada vaatimus, jonka mukaan veden saanti voi olla linnuilla keskeytyksissä korkeintaan 12 tuntia.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Jatkuvan veden saannin turvaaminen on hyvä lähtökohta, mutta eläimen riittävästä veden saannista ja nestetasapainon ylläpitämisestä voidaan huolehtia koirilla myös muilla tavoin kuin jatkuvalla veden saannilla, kuten perinteisellä, ei-jatkuvalla juottamisella. Lisäksi tuntuu kohtuuttomalta, jos eläimen vesiastian hetkellisestä tyhjentymisestä tulisi rikos. Kohta ”Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla” tulisi muuttaa esimerkiksi muotoon ”Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava riittävästi puhdasta vettä saatavilla niin, että eläin ei koe pitkittynyttä janon tunnetta”.

SEY:

- Pidämme erinomaisena sitä, että eläimille taataan jatkuva juomaveden saanti. Jatkuva juomavesi tulee taata myös turkiseläimille. Siirtymäajan lyhentäminen siitosturkiseläinten kohdalla on hyvä askel, mutta siirtymäaika on edelleen tähän tarkoitukseen pitkä.
- Pykälään olisi myös kirjattava kieltö siitä, että eläviä eläimiä, ainakaan eläviä selkärangkaisia, ei saa käyttää toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Myös selkärangattomien eläinten hyvinvointi on huomioitava, mikäli niitä syötetään toisille eläimille elävänä.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunnan mielestä jatkuva juomaveden saanti on turvattava lailla kaikille eläimille.
- Asetustasolla tulee kiinnittää huomiota elävien hyönteisten käyttämiseen toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Sekä saalistavan että saalistettavan eläimen hyvinvointiin tulee kiinnittää yhtä lailla huomiota.

SLC:

- SLC anser att paragrafen som helhet är välformulerad och befogad. Kontinuerlig tillgång till föda och dryck av god kvalitet hör till djurens absolut viktigaste grundbehov och är en avgörande faktor för djurens välbefinnande. SLC föreslår dock för klarhetens skull att paragrafens undantag för kontinuerlig tillgång på vatten utökas med ett moment om nödvändig tillfällig avskiljning av djur från sin grupp vid till exempel kalvning. I diko-, får- och getbesättningar kan det uppstå tillfälliga situationer vid kalvningar och lamningar där moderdjuret tillfälligt måste avskiljas från flocken och där kontinuerlig tillgång på vatten kan vara svår att ordna på ett ändamålsenligt sätt. SLC vill dock betona att det är ytterst viktigt att moderdjuren får tillräckligt med vatten också i en sådan situation.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Vettä olisi oltava saatavilla kaikille eläimille. Pitomuoto ei yksistään saisi olla riittävä peruste poiketa jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta. Poikkeuksia jatkuvaan vedensaantiin tulisi olla mahdollisimman vähän. Taloudelliset syyt eivät ole riittävä peruste poikkeukselle. Kohta 5 mahdollistaa poikkeuksen, jos sulan veden jatkuva saanti on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten

pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Tämä ei saisi tarkoittaa sitä, ettei vettä tarvitse olla tarjolla, jos tästä aiheutuu kustannuksia.

- Poikkeukselliset ja vaikeat sääolosuhteet tulisi määritellä tarkemmin. Esimerkiksi perusteluissa tulisi määritellä pakkasraja, jonka jälkeen sääolosuhde on poikkeuksellinen. Suomessa 20 astetta pakkasta ei ole poikkeuksellinen sääolosuhde. Eläinlääkäriliitto katsoo, että jotta sääolosuhteiden takia voidaan poiketa vedensaantivaatimuksesta, tulisi kyseessä todella olla poikkeuksellinen sääolosuhde. Siksi poikkeuksellisen vaikeat sääolosuhteet olisi parempi ilmaista.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Hevosen vedensaannin tarve on suuri. Keskikokoinen hevonen tarvitsee noin 30 l vettä vuorokaudessa. Näin ollen vapaa ja jatkuva veden saanti on hevosille tärkeää.
- Mikäli vapaa vedensaanti kirjataan lakiin, voisi siitä harkita vaatimuksesta poikkeamisen sallimista, jos omistaja pystyy osoittamaan valvontaviranomaiselle omavalvonnan keinoin miten eläimiä on juotettu riittävästi. Valvontaeläinlääkäri voisi tarvittaessa määritellä pitopaikkakohtaisen poikkeuksen, jos hevosia esimerkiksi pidetään talvipakkasilla lyhyitä aikoja (alle 4 h) tarhassa jossa ei vettä ole saatavilla.

Suomen Sikayrittäjät:

- Jatkuvan vedensaannin edellytys on kannatettava, kun se ei koske vastasyntyneitä porsaita. Nykyiset juomalaitteet on suunniteltu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, jossa yli kahden viikon ikäiset porsaat saavat vettä. Esitämme että asian selkeyttämiseksi vastasyntynyt porsas määritellään 0-14 vrk ikäiseksi, jolle ei edellytetä jatkuvasti saatavilla olevaa vettä. Porsas saa nestettä 24 tuntia vuorokaudessa emakon maidosta.
- Kannatamme lain henkeä jokaisen eläimen oikeudesta juomiseen 24 tuntia vuorokaudessa, ainakin sisätiloissa tämän pitää olla eläimen ehdoton oikeus.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Riittävän veden- ja ravinnonsaannin turvaaminen kaikille eläimille on itsestäänselvyys kaikille tuottajille. Turkiseläimet ovat aina saaneet puhdasta vettä ja tutkittua rehua ympäri vuoden, sillä laadukas ruokinta ja juotto vaikuttavat nopeasti eläimen turkin laatuun ja hyvinvointiin.
- Lakiluonnokseen 21 §:ään kirjattu muotoilu jatkuvasta vedensaannista (sopivassa määrin) on tarkoituksenmukainen, ja siitä on syytä säätää tarkemmin asetustasolla eri eläinlajien kohdalla. Jatkuvan vedensaannin vaatimus ei tuota turkiseläinkehitykselle ongelmia, kunhan rakennustoimille annetaan riittävän pitkä siirtymäaika niille tiloille, joilla lisärakentamista tarvitaan, ja kunhan luonnonolosuhteet otetaan huomioon.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Eläimen hyvä ruokinta ja veden saanti ovat kotieläintuotannon kulmakiviä. Ilman sopivaa ravintoa ja riittävää vedensaantia ei ole hyvinvoivaa eläintä. Lakitekstin perusteluissa on huomioitu ravinnon tarvetta sekä juottoa monipuolisesti sekä huomioitu erilaisia tilanteita. Haluamme kuitenkin muistuttaa vielä jatkuvan veden saannin vaatimuksista erilaisissa hoitotoimenpiteissä. Esitämme, että jatkuvan vedensaannin poikkeusta voitaisiin laajentaa tarkoittamaan tilapäisiä sairais- ja vohlimiskarsinoita, joissa käytännössä on sankojuotto. Sankojuotolla olevien eläinten veden riittävyttä vesiastioissa tarkastellaan usein, eikä tarkoituksena ole pitää eläimiä janossa. Siksi pitäisi olla riittävää, että tilapäisessä ja liikuteltavassa karsinassa pysyvässä pitopaikassa juottotapana toimii sankojuotto. Vuohitiloilla sairais- tai vohlimiskarsina voidaan koota erillisistä aidoista eri paikkoihin kuivikepohjaiseen eläintilaan. Erillisen kiinteällä vesijärjestelmällä olevan sairais- tai vohlimisosaston tekeminen toisi lisää kustannuksia tuotantomuodolle.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Eläinten hyvinvoinnin valvonnan näkökulmasta on hyvä, että eläimen pysyvässä pitopaikassa vaadittaisiin jatkuva vedensaanti. Veden riittävän saannin valvonta on kuitenkin usein vaikeaa (esim. kantoveden varassa olevat eläimet).
- Hallituksen esityksen perusteluissa on eritelty melko tarkkaan, mitä ovat pykälässä mainittuihin poikkeuksiin liittyvät ääriolot, mutta itse pykälän tekstistä tätä ei käy ilmi. Tätä olisi hyvä selventää.

TEHVNK:

- Jatkuvan veden saannin vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on neuvottelukunnan mielestä hyvä asia.
- Neuvottelukunta pitää veden saannin vaatimuksen poikkeuksia hyväksyttävänä silloin, kun ne edistävät kyseisten eläinten hyvinvointia.
- Neuvottelukunta toivoo, että asetustasolla määritellään tarkemmin sellaiset poikkeukset, joissa jatkuvasta veden saannista voidaan poiketa eläimen hyvinvoinnin vuoksi. Poikkeusten tulisi perustua tutkittuun tietoon eläimen veden tarpeesta.

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys:

- Katsomme, että kaikilla eläinlajeilla pitää olla mahdollisuus vapaaseen vedensaantiin. Erikseen voitaisiin mainita, että lumen syönti riittää korvaamaan vedensaannin vain vapaana pidettävillä poroilla.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Eläinlajista tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta riippuen eri eläimillä on erilaiset nesteiden saannin tarpeet ja ne tulee tämän lakipykälän tekstissä huomioida. TEH ry korostaa, että poikkeukset perusvaatimukseen ovat tärkeitä ja ne on huomioitava jo lakiesityksessä. Mm. lyhytaikainen päivittäinen ulkoilu ja jaloittelu kuten hevosten ulkoilutarhat, vuorokausivaihtelun yöaika siipikarjalla, ulkokasvatus kuten vasikoiden iglukasvatus ja tuotantoturkiseläinten kasvatus ovat tilanteita, jolloin eläimen riittävä nesteensaanti pystytään turvaamaan vaikeuksitta. TEH ry katsookin, että nyt lakiluonnoksessa esitetty kirjaus on suhteellisen tarkoituksenmukainen huomioimaan eri eläinten tarpeet ja eläintenpidon tilanteet, kun myös edellä mainitut poikkeustapaukset huomioidaan. Alempiasteisissa lajikohtaisissa asetuksissa on mahdollisuus säätää yksityiskohdista, jota TEH ry pitää hyvänä menettelynä. TEH ry korostaa, että meillä on olemassa selkeä tutkimustarve eläimen vedensaannin mittareiden löytämiseksi. Niillä helpotettaisiin myös valvontapäätöksen tekoa ja varmistettaisiin eläimen omistajan oikeusturvaa.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme erinomaisena sitä, että eläimille taataan jatkuva juomaveden saanti. Jatkuva juomavesi tulee taata myös turkiseläimille. Siirtymäajan lyhentäminen siitosturkiseläinten kohdalla on hyvä askel, mutta siirtymäaika on edelleen tähän tarkoitukseen pitkä.
- Pykälään olisi myös kirjattava kielto siitä, että eläviä eläimiä, ainakaan eläviä selkärangaisia, ei saa käyttää toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Myös selkärangattomien eläinten hyvinvointi on huomioitava, mikäli niitä syötetään toisille eläimille elävänä, tai ne ovat muutoin ihmisen hoidettavana.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Jatkuva vedensaanti on ehdoton edellytys eläimen hyvinvoinnille. Maininta eläimen liiallisesta ruokkimisesta on positiivinen lisäys lakipykälään ja tuo kentällä tapahtuvaan valvontaan lisätyökaluja.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä, että pykälän 1 momentissa tunnistetaan liiallisen ravinnonsaannin olevan myös hyvinvointiongelma.
- SVELL pitää kiitettävänä, että pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Tämän vaatimuksen rajoittamien turkiseläinten osalta ei ole perusteltua. Sen sijaan turkiseläinten kohdalla tulisi säätää poikkeuslupamenettelystä, jolloin niiden harvojen toimijoiden kohdalla, joille jatkuvan vedensaannin järjestäminen olisi kohtuutonta, voidaan vaatimuksesta poikkeuksellisesti luopua sen sijaan että vaatimus ei koske mitään turkiseläinten pitoa.

Viipurin Koirat:

- Kannatamme sitä, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa tulee olla jatkuvasti vettä tarjolla.
- Katsomme kuitenkin, että pykälän toisen momentin 5 kohta tulee poistaa. Ammattimaisten eläintenpitäjien tulee aina kyetä järjestämään jatkuva vedensaanti kaikille hoidossaan oleville nisäkkäille ja linnuille. Olemme erityisen huolissamme vetokoirista, joiden vesi jäätyy Pohjois-Suomen kovissa pakkasissa hetkessä. Tällöin ei voida varmistua siitä, ettei koira ehtisi tuntea voimakasta janoa ennen seuraavaa juottokertaa.

Ympäristöministeriö

- Lakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella turkiseläinten suojelusta (11 §:ssä) säädettäisiin poikkeus turkiseläinten vedensaannissa niitä tilanteita varten, joissa vesi jäätyy. Veden jatkuva saaminen mahdollistettaisiin siitoseläimille, mutta ei samana vuonna nahkottavaksi kasvatettaville eläimille. Ympäristöministeriö pitää poikkeusta liian laajana. Lakiluonnoksen 21 §:n mukaan jatkuvasti saatavalla olevaa vettä ei edellytetä sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Ympäristöministeriö pitää ristiriitaisena, että turkiseläinten pitomuoto ja sääolosuhteet mahdollistavat jatkuvan veden saannin siitoseläimille, mutta ei nahkottaville eläimille. Tämän vuoksi olisi syytä tarkastella jatkuvan vedensaannin mahdollistamista nahkottaville eläimille esimerkiksi vaiheittain etenevän edellytyksen avulla. Lakiluonnoksessa perusteluna on esitetty Turkistarhaliiton arvio kustannusvaikutuksesta, mutta lainkaan ei ole arvioitu vaikutusta eläimiin ja niiden hyvinvointiin.
- Ympäristöministeriön hallinnonalalla edellytettävien turkistuotannon ympäristönsuojelutoimenpiteiden keskeinen tarkoitus on estää ravinteiden pääsy maaperään ja vesiin. Ympäristöministeriö on ohjeistanut, että turki eläinten juottolaitteissa tulisi olla veden tippumisen estävät laitteet. Lisäksi tulisi edellyttää mahdollisimman vähän vettä kuluttavien juottolaitteiden, kuten ympärivuotiseen käyttöön suunniteltujen eristettyjen talvijuottolaitteiden käyttöä. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että lämmitettävien vesikuppien käyttöä edistettäisiin myös nahkottavien eläinten osalta edellyttämällä sitä uusilla tarhoilla, tarhojen korjausinvestoinneissa sekä laajennuksissa ja tämä huomioitaisiin myös investointitukia myönnettäessä.
- Esityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella sallittaisiin poikkeus myös vasikoiden iglukasvatuksen jatkuvan veden saannin turvaamisessa. Vasikoille ei tarvitsisi olla jatkuvasti saatavilla sulaa vettä. Perusteluiden mukaan syynä on siirrettävien kevytrakenteisten iglujen käyttö ja se, että vasikoille tulee mieluummin juottaa lämmintä maitoa, maitojuomaa tai vettä. Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että valtioneuvoston asetuksella mahdollistetaan vasikoiden juottaminen lämpimällä juotavalla, kunhan se tapahtuu riittävän monta kertaa päivässä. Asetuksen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman tarkkarajainen, eikä sen tule mahdollistaa tilannetta, jossa vasikoita ei juoteta erikseen ja vasikoiden juomavesi on talvella jäässä.

Ähtärin eläinpuisto:

- Pidämme pykälän muotoilua ja sisältöä pääasiallisesti hyvänä, ja jatkuvan vedensaannin vaatimuksen laajentamista oikeana suuntauksena. Pykälän ja siihen liittyvän asetuksen muotoilussa pyydämme huomioimaan riittävän monipuolisesti tilanteet, joissa pito-olosuhteet ja eläinlajin lajityypilliset ominaisuudet yhdessä takaavat riittävän nesteensaannin ilman sulan veden tarjoamista.
- Tämänhetkisessä luonnoksessa on mainittu laajoilla luonnonmukaisilla alueilla pidettävät villieläinlajit (kuten riistalintujen tarhaus), niihin rinnasteisiksi tulkitsisimme myös esimerkiksi eläintarhaolosuhteissa pidettävät, pohjoiisiin olosuhteisiin sopeutuneet petolinnut silloin, jos aitaus on riittävän laaja, puhdasta lunta on jatkuvasti tarjolla ja lintu lajityypillisestikin saa suurimman osan tarvittavasta nesteestä ravinnon mukana.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Ett undantag för tackor och getter i lammingsboxar borde fås med eftersom djuret endast vistas där tillfälligt. Lammingsboxarna är tillfälligt uppbyggda och kan jämföras med iglon för kalvar. Det är lätt hänt att till exempel tackan spiller ut sin vattenhink då hon rör sig i boxen.

22 §

Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Hoidossa olevan eläimen hyvinvointi, pitopaikka ja siihen liittyvät sellaiset laitteet, joista eläinten hyvinvointi riippuu, on tarkastettava riittävän usein. Riittävää tarkastustiheyttä arvi-oitaessa on otettava huomioon eläintenpituus, eläinlaji, eläimen fysiologinen tila sekä olosuhteet eläinten pitopaikassa ja elinympäristössä.

Jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, eläimen hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei kuitenkaan koske:

1) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä;

2) vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä;

3) viljelykaloja, joiden päivittäinen tarkastaminen on mahdotonta vaikeiden sääolojen, jää-peitteen tai käytettävän kasvatustekniikan vuoksi.

Eläinten tarkastuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota synnytyksestä odottaviin, synnyttäviin, juuri synnyttäneisiin, vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin ja vahingoittuneisiin eläimiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastamisesta.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- ”myös monia seura- ja harrastuseläimiä pidetään terraarioissa ja akvaarioissa, joiden ympäristötekijöiden sääntely toteutetaan teknisten laitteiden avulla. Esimerkiksi akvaariossa veden kierrättäminen ja puhdistaminen toteutetaan yleensä sähköllä toimivan suodattimen avulla. Tällaisten eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömien laitteiden toiminnan tarkastaminen vähintään kerran päivässä olisi tarkoituksenmukaista, jotta mahdollisiin toimintahäiriöihin voitaisiin puuttua mahdollisimman pian niiden ilmettyä. Tarkastaminen voitaisiin käytännössä toteuttaa myös sellaisten teknisten valvontajärjestelmien avulla, joihin on liitetty toimintahäiriöstä kertova hälytys, jos hälytys on eläinten pitäjän vastaanotettavissa kaikkina vuorokaudenaikoina.”
- Luonnokseen on kirjattu: ”Hyvinvoinnin tarkastaminen [---] Jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, on eläimen hyvinvointi tarkastettava vähintään kerran

päivässä ja tarvittaessa useamminkin.” Akvaariossa pyritään järjestämään kaloille luontaisen kaltaiset olosuhteet, ja siksi siellä on niille myös piilopaikkoja. Jotkin kalat kaivautuvat hiekkaan valoisaksi ajaksi tai kätkeytyvät kasvillisuuden sekaan. On epätarkoituksenmukaista, että piiloutuvien kalalajien hyvinvointi pitäisi tarkastaa päivittäin, koska kalojen tarpeeton häiritseminen stressaa niitä ja siten heikentää niiden hyvinvointia. Tässä mielessä akvaarioeläimet eivät välttämättä ole ihmisen välittömässä valvonnassa, vaan ne tulisi lukea poikkeukseksi tästä säännöstä samoin kuin on tehty muutamien muiden laajassa ympäristössä vapaasti liikkuvien eläinten osalta. Tarkastuksen tulisi kohdistua koko akvaarion toimintaan, kuten sitä ylläpitäviin laitteisiin tai veden kemiallisiin ja fysikaalisiin ominaisuuksiin.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläinten hyvinvointia on seurattava riittävästi
- Mikäli eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan päivittäinen tarkastaminen (22§) ei onnistu laidunnuksen, ve- sikasvatuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi, tulee eläinten hyvinvointia seurata teknisten apuväli-neiden, seurantapantojen ja kameroiden avulla.

ESAVI:

- Säännöksen 2 momentin mukaan päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi esimerkiksi 2) vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. ”Vaikeasti tavoitettavat laitumet” on käsitteenä kovin tulkinnanvarainen. Eläimillä tässä yhteydessä tarkoitetaan tavanomaisesti laitumella pidettäviä kotieläimiä; lampaita, nautoja ja hevosia. Säännöskohdassa tietuustyypisten laidunten hyötykäyttö asetetaan eläinten hyvinvoinnin edelle ja niin ikään hyväksytään eläimen riski jäädä riittämättömän valvonnan seurauksena vaille apua tai menehtyä loukkaantumisen, kunnan heikkenemisen, sairastumisen tai esimerkiksi odottamattoman synnytyksen johdosta. Poikkeusmenettelyn sijaan tulisi käyttää muita, nykypäivänä tarjolla olevia vaihtoehtoja (esim. Metsähallituksen paimentolaisapu). Lähtökohtaisesti pitopaikka olisi valittava siten, että se kyetään eläimen hyvinvoinnin ohella kohtuudella joka päivä tarkastamaan.

HESY:

- Poikkeukset eläinten hyvinvoinnin tarkistamisesta kerran vuorokaudessa on poistettava.

ISAVI:

- Päivittäinen eläinten kunnan tarkastus ei koske vaikeasti tavoitettavilla laitumilla pidettäviä eläimiä - tarkastustiheyden olisi näilläkin laitumilla oltava sellainen, ettei eläinten hyvinvointi tosiasiallisesti vaarannu. Tarkastusvelvoite olisi hyvä olla myös yhdenmukainen tunnistusjärjestelmälainsäädännön asettamien ilmoitusaika-velvollisuuksien kanssa.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Poroja ei saa päästää tai jättää talveksi sellaisille alueille, joilla niitä ei voida hätätilanteissa riittävästi auttaa. Porotalouden harjoittajilla on käytävissään vähintään GPS-pannat, dronet ja moottorikelkat; laitumet ja reitit ovat ikiaikaisia. Omistajien on pidettävä porojensa lukumäärä sellaisena, että hän kykenee eläimet tarvittaessa myös ruokkimaan. Porojen kuntoa ja ravinnonsaantia luonnosta on erityisesti talviaikaan seurattava, jotta apuruokintatoinimet voidaan aloittaa ajoissa.

LSAVI:

- 2) kohdan mukaan vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä ei koske päivittäinen tarkastusvelvollisuus. Näiden kohteiden riittävä tarkastustiheys tulisi määritellä tarkemmin.

LSSAVI:

- Pykälän 2. momentin kohdan 2 mukaan päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Tämä on valvonnallisesti ongelmallista, koska vaikeasti tavoitettavan laitumen määrittely ei ole yksiselitteistä.
- Usein vaikeapääsyinen paikka, kuten luonnonlaidun tai saari, on myös pitopaikkana riskialttiimpi kuin tavanomainen pitopaikka, lampola tai navetta. Heikkokuntoisia tai muuten korostettua tarkkailua vaativia eläimiä ei alun perinkään pitäisi viedä pitopaikkaan, jossa eläimen asianmukainen tarkastaminen on vaikeaa tai mahdotonta. Eläinten hyvinvointi ja asianmukainen hoito eivät saa olla riippuvaisia eläinten pitotavasta tai -paikasta.
- Nykytekniikalla on mahdollista asentaa ainakin säänsuojan tai lisäruokintapaikan yhteyteen esimerkiksi akkukäyttöinen kameravalvonta tai valvoa eläimiä erilaisten laitteiden, kuten eläimiin kiinnitettävien tunnisteiden avulla. Valvontaa voidaan tehdä myös droneilla tai liiketunnistimilla. Ei voi olla sallittua aktiivisesti hylätä eläimiä luonnonlaitumille tai saariin, kun se muutoin on kiellettyä.
- Valvonnassa tulee toistuvasti vastaan tilanteita, joissa saarilaitumilla tai maisemanhoidossa olevia eläimiä on kuollut nälkään tai laihtunut äärirajoille, kun niiden hyvinvointia ja saatavissa olevaa ravintoa ei ole seurattu riittävästi. Saarilaitumet tai vastaavat ovat usein erilaisten tukien (perinnebiotooppi yms.) kannalta omistajalle edullisia. Näiden tukien saaminen ei saa tapahtua eläinten hyvinvoinnin kustannuksella
- Niinpä esitetystä poikkeuksesta tulisikin luopua ja yksiselitteisesti säätää, että kaikki eläimet on tarkastettava päivittäin.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Laiduntamisen turvaaminen on perinnebiotooppien ja niihin kuuluvien lajien ylläpidon kannalta oleellista toimintaa, joka tulee tavalla tai toisella turvata ilman, että laidunnuksella suoritettava luonnonhoito aiheuttaa ristiriitaa mitä tulee luonnonvaraisten lajien suojeluun ja niiden itseisarvoon.
- Lakimuutoksen 22 §:ssä päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei edelleenkään koskisi "vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä". Liiton kanta on, että tätä poikkeamista ei säännökseen tule jättää, vaan päivittäinen tarkastus tulee jotenkin hoitaa, esimerkiksi teknisiä laitteita, kuten riistakamerat, valvonnassa hyödyntäen.
- Laidunnettava alue tulisi olla suojattu petoaidoin, milloin sellainen tarve on.

Oikeusministeriö:

- Kaavaillun lain 22 §:ssä olisi sääntelyä eläimen pitopaikan tarkastamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan hoidossa olevan eläimen hyvinvointi, pitopaikka ja siihen liittyvät sellaiset laitteet, joista eläinten hyvinvointi riippuu, olisi tarkastettava riittävän usein.
- Riittävää tarkastustiheyttä arvioitaessa olisi otettava huomioon eläintenpitomuoto, eläinlaji, eläimen fysiologinen tila sekä olosuhteet eläinten pitopaikassa ja elinympäristössä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, eläimen hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen olisi tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei kuitenkaan koskisi: 1) laajoilla alueilla luonnonmukaisissa olosuhteissa tarhattaviin, luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä; 2) vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä; 3) viljelykaloja, joiden päivittäinen tarkastaminen on mahdotonta vaikeiden sääolojen, jääpeitteen tai käytettävän kasvatusmenetelmän vuoksi.
- Edellä mainittu sääntely vaikuttaa jättävän tietyiltä osin tulkinnanvaraiseksi sen, milloin pitopaikan tarkastaminen saa tapahtua 1 momentissa tarkoitetulla tavalla riittävän usein, tai milloin pitopaikka pitää 2 momentin mukaisesti tarkastaa päivittäin tai montakin kertaa päivässä. Koskisiko päivittäinen tarkastusvelvollisuus myös esimerkiksi kotioloissa pidettäviä seura- tai harrastuseläimiä?

Pihvikarjankasvattajien liitto:

- Pykälän 1 momentin mukaan hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita.
- Pihvikarjaliitto kannattaa lakiehdotusta näillä sanamuodoin.
- Eräitä poikkeuksia on kuitenkin syytä huomioida erikseen säädettävissä asetuksissa. Tällaisia ovat esimerkiksi pihvikarjivasikat, jotka tyydyttävät osan nestetarpeestaan imemällä emoaan aina vieroitukseen saakka, mikä emolehmillä tapahtuu noin kuuden kuukauden iässä. Myös emolehmuotannossa yleisesti käytettävien väliaikaisten poikimakarsinoiden juomavesivaatimus tulisi voida ratkaista kolmesti päivässä tapahtuvalla juotolla.
- Poikkeukseksi olisi luettava myös lyhytaikainen tekninen katkos, kuten vedensaannin keskeytyminen esimerkiksi vesiastian kaatumisen, tilapäisen kontaminaation tai laitumilla yleisesti käytetyn vesivaunun täytön ajaksi.

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Pitopaikan tarkastaminen tulee koskea myös vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Ihminen määrittelee eläinten pitopaikat ja eläimiä tulisi pitää vain pitopaikoissa, joissa niiden tarkastaminen on mahdollista. On eläimen hyvinvoinnin ja oikeustajun vastaista pitää eläintä esim. vaikeasti tavoitettavassa saarella loukkaantuneena ilman, että toiminta olisi lainvastaista.

SEY:

- Laissa olisi määrättävä tarkemmin myös muiden kuin välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa olevien, mutta kuitenkin rajatulla alueella elävien eläinten hyvinvoinnin tarkastamisesta. Tarkastamisessa on nykyisin mahdollista käyttää erilaisia apuvälineitä. Toisaalta esimerkiksi tarhattavat mehiläisyhdyskunnat tulee rajata päivittäisen tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle, sillä käytäntö heikentäisi näiden eläinten hyvinvointia.

SHEHNVK:

- Neuvottelukunta kannattaa periaatetta, että hoidossa olevien eläinten hyvinvointi pitää tarkistaa kerran päivässä, ja ehdottaa pykälän aloittamista tällä periaatteella. Neuvottelukunta kantaa kuitenkin huolta horroksessa olevien eläinten (kuten kilpikonnien) sekä hiekkaan kaivautuvien selkärangattomien (kuten hämähäkkien ja skorpionien) päivittäisestä tarkastusveloitteesta, koska se heikentää eläinten hyvinvointia, ja ehdottaa niitä sen vuoksi lisättäväksi poikkeuslistaan.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme pykälässä esitettyjä toimia hyvinä ja tarpeellisina. Suomen Kennelliittoa tulee kuulla, kun tarkempia säännöksiä eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastamisesta valmistellaan.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälää tulisi selkeyttää. Pykälätekstin tulisi alkaa siitä, että lähtökohtaisesti eläimet olisi tarkastettava kerran päivässä tai tarvittaessa useammin. Tämän jälkeen voitaisiin luetella poikkeukset päivittäiseen tarkastusvelvollisuuteen. Nyt pykälästä ei käy selvästi ilmi, että riittävän usein tarkoittaa vähintään kerran päivässä muuten kuin luetelluissa poikkeustapauksissa.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Kesäaikaa tai vaikeasti tavoitettavaa laidunta

ei kuitenkaan ole yksiselitteisesti määritelty, joten näiden yhdenmukainen valvonta ei ole mahdollista.

- Tavanomaisesti vaikeapääsyinen kesälaidun, kuten saari, on tavanomaista laidunta riskialttiimpi pitopaikka. Eläinten hyvinvointi ja riittävä hoito ei saa olla riippuvaista eläinten pitopaikasta tai valitusta pitotavasta.
- Myös vaikeasti tavoitettavilla laitumilla voidaan noudattaa eläinten tarkastusvelvollisuutta käyttämällä esimerkiksi videovalvontaa tai pienoislennokkeja. Eläimiä ei tule saada hylätä vaikeasti tavoitettaville laitumille.
- Tästä ja muistakin ehdotetuista poikkeuksista tulee luopua ja edellyttää, että kaikki eläimet on tarkastettava päivittäin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Laissa olisi määrättävä tarkemmin myös muiden kuin välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa olevien, mutta kuitenkin rajatulla alueella elävien eläinten hyvinvoinnin tarkastamisesta. Tarkastamisessa on nykyisin mahdollista käyttää erilaisia apuvälineitä. Toisaalta esimerkiksi tarhattavat mehiläisyhdykunnat tulee rajata päivittäisen tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle, sillä käytäntö heikentäisi näiden eläinten hyvinvointia.

Ympäristöministeriö:

Ympäristöministeriö pitää tarpeellisena säätää lain tasolla siitä, että hoidossa olevan eläimen hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Poikkeamismahdollisuus laitumilla kesäaikaan pidettävien eläinten tarkastamisesta jättää erilaisia tulkintamahdollisuuksia siitä, miten usein eläimet tulee tarkastaa esimerkiksi laajoilla luonnonlaitumilla. Eläinten liian vähäinen valvonta on johtanut joissakin tapauksissa tilanteisiin, joissa luonnonlaitumilla olevat loukkaantuneet tai kadonneet eläimet eivät ole saaneet ajoissa apua. Tarkastamisvelvollisuutta on tämän vuoksi tarpeen selkeyttää ja asiasta tulisi tarvittaessa säätää asetuksella.

23 §

Sairas tai vahingoittunut eläin

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.

Sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää.

Animalia:

- Pykälässä on hyvä lisäys se, että sairaan eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Muutenkin pykälässä luetellut esimerkit ovat kannatettavia.

EHK:

- Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon, ja siksi sanaa 'riittävä' ei tule käyttää tässä yhteydessä.

- Sairaana eläimen hyvinvointi voidaan turvata vain tieteeseen tai vahvaan käytännön osaamiseen perustuvalla eläinlääketieteellisellä hoidolla. Sairaana tai vahingoittuneen eläimen pääasiallinen hoito ei saa perustua uskomushoitoihin.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Hyvää tarkoittavakaan hoito ei saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä
- Sairaana tai vahingoittuneen eläimen (23 §) on saatava viipymättä asianmukaista hoitoa. Luonnosta pyydystettyjen käsittelyyn tottumattomien kissojen lääkitsemisestä ja muusta hoidosta kokemaa stressiä ja ahdistusta on vältettävä. Aikuisten villiintyneiden kissojen kohdalla on erityisen tarkoin harkittava lääkitysten ja muiden invasiivisten hoitotoimenpiteiden aiheuttaman stressin ja kivun vaikutusta kissan yleiseen hyvinvointiin. Eläin tulee lopettaa, mikäli annetusta hoidosta aiheutuu sille pitkäaikaista kärsimystä ja ilman hoitoa hengissä pitäminen on julmuutta eläintä kohtaan.
- Löytöeläinten hoito on standardoitava laadukkaaksi

ETT:

- Lakiesityksen 23 §:n sisältö on hyvä. On kuitenkin huomattava, että eläimen palauttaminen laumaan sairaskarsinasta voi heikentää eläimen hyvinvointia huomattavasti. Edellä mainitusta syystä eläinten sairaus-karsinaan siirron tarve on harkittava tapauskohtaisesti ja harkinnassa huomioitava, onko eläin mahdollista palauttaa takaisin omaan karsinaan, jotta sairaskarsinatilaa vapautuisi sitä tarvitsevalle.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- On tärkeää kirjata, että hoitotoimenpiteisiin tai hoidon hankkimiseen on ryhdyttävä viipymättä, kun eläimen sairaus tai vamma on havaittu ja sen laadusta ja vakavuudesta on saatu riittävä selvyys. Eri tahojen ilmoitusvelvollisuus rikkomuksista on tärkeä ja hoitamatta jättämiseen tulee puuttua.
- Olisi hyvä, jos asetuksella voitaisiin antaa lista esimerkkisyistä, joita tulee hoitaa eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Esimerkkejä voisi olla muun muassa parodontiitti, nivelsairaudet, ylipaino ja allergiat. Tämä listaus auttaisi eläinlääkäriä määrittämään ilmoitusvelvollisuutta valvontaeläinlääkärille.

HESY:

- Sairaalle tai vahingoittuneelle eläimelle on aina ensisijaisesti tarjottava erillinen tila toipumiseen ja tämän tulee ilmetä pykälässä. Eläimen on annettava olla edellä mainitussa tilassa ensisijaisesti vapaana ja vapaana oloa saa rajoittaa vain todistettavasta syystä.
- Ehdotamme pykälään seuraavaa lisäystä:
- ”Sairaalle tai vahingoittuneelle eläimelle tulee tarjota erillinen karsina, huone tai vastaava tila, johon eläin siirretään toipumaan. Eläimen on annettava olla tilassa vapaana, ellei sairaus tai vamma edellytä vapaana liikkumisen rajoittamista.”
- Taloudelliset ja käytännön järjestelyihin liittyvät ongelmat eivät saa olla syy eläimen hoidotta jättämiselle.

ISAVI:

- Säännös on hyvä näinkin. Tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi olisi perusteluihin tarpeellista lisätä tarkennusta siihen, mitä tulee huomioida, kun asiaa tarkastellaan lakiluonnoksen perusteluiden mukaisesti "ensisijaisesti eläimen näkökulmasta". ISAVI viittaa aiempaan lausuntoonsa, jossa esitettiin seuraavan tyyppistä täsmennystä: "arviointi nimenomaan eläimen fysiologisten ja lajityypillisten käytöstarpeiden ja muiden eläimeen liittyvien ominaisuuksien (esim. luonnonvarainen eläin, villiintynyt kissa) kautta".

Juliana von Wendtin Säätö:

- Kohta 2) ”sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon” on korjattava muotoon ”sille on annettava mahdollisuus riittävään lepoon”. Itse levon on oltava eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää, ei ainoastaan ihmisen mielestä eläimelle lepoon tarjotun mahdollisuuden.

LSSAVI:

- On hyvä, että säädetään eläimen lopettamisesta tarvittaessa.
- Pykälän 1 momentin kohdassa 2 tulisi levon lisäksi mainita uni.
- Esityksessä ei ole määritelty, mitä toimintakyky ja elämänlaatu tarkoittavat. Eläimen hyväksyttävään toimintakykyyn ja elämänlaatuun tulisi kuulua, että se kykenee itse syömään ja juomaan, ulostamaan ja virtsaamaan, sekä liikkumaan lajilleen tyypillisen kohtuullisen matkan kipua tuntematta tai hengästymättä pahoin.
- Sairaana eläimen juomaveden ja ravinnon saanti tulee varmistaa niin, että eläimellä on aina tarjolla vettä ja sille sopivaa ravintoa ilman, että sen tarvitsee kilpailla niistä terveiden eläinten kanssa.
- On erittäin hyvä, että perusteluosassa on lause: ”Eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä”.
- Perustelutekstissä tulisi käydä ilmi, että sairas eläin tarvitsee tavanomaista paremman tilan. Tässä tarkoituksessa tila pitäisi olla esimerkiksi paremmin kuivitettu, vedoton ja tarvittaessa lämpimämpi kuin tavanomainen pitopaikka.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää kannatettavana lakiluonnoksen uutta vaatimusta, että sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu ja että lähtökohtana on eläimen näkökulma ja hyvinvoinnin turvaaminen. Erittäin positiivista on myös se, että näiden tilanteiden arvioinnissa olisi huomioitava sekä eläimelle aiheutunut henkinen kärsimys että sairauden/vamman aiheuttamat pysyvät muutokset hyvinvoinnille.
- Ruokaviraston mielestä on erittäin tärkeää, että lakiehdotuksen perusteluiden mukaan eläin tulisi lopettaa, jos on odotettavissa, että sen elämänlaatu heikkenee merkittävästi sairauden tai vamman seurauksena. Lisäksi perusteluissa on korostettu, että eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä. Ruokavirasto katsoo, että lakiluonnoksessa tulisi ottaa kantaa vielä vahvemmin, milloin eläimen elämän laadun katsotaan heikentyneen niin paljon, että eläin tulisi lopettaa. Tästä tulisi olla yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkkejä lisää, mm. pyörätuolin käyttö pysyvästi halvaantuneella koiralla, jolloin eläimen lajityypillisten tarpeiden tyydyttäminen ei onnistu, esimerkiksi normaali liikkuminen.

SEY:

- Ensimmäisen momentin 2) sana ”riittävä” tulee poistaa. Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon. Sana ”riittävä” on erittäin tulkinnanvarainen tehden valvonnasta vaikeaa.

SHEHVNK:

- Ensimmäisen momentin toinen sana ”riittävä” tulee poistaa. Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon. Sana ”riittävä” on erittäin tulkinnanvarainen tehden valvonnasta vaikeaa. Neuvottelukunta ehdottaa lisättäväksi, että sairaan tai vahingoittuneen eläimen on saatava eläinlääketieteellistä hoitoa, eikä eläimen pääasiallinen hoito voi silloin perustua ns. uskomushoitoihin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta tai ainakin asiaa tulisi korostaa perusteluissa: Eläimen riittävään kivunlievitykseen asianmukaisin keinoin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä perustelujen mainintaa, että eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Ensimmäisen momentin 2) sana ”riittävä” tulee poistaa. Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon. Sana ”riittävä” on erittäin tulkinnanvarainen tehden valvonnasta vaikeaa.

24 §

Pakkosyötön ja -juoton kieltö

Eläintä ei saa syöttää eikä juottaa pakolla, ellei se ole tarpeen eläinlääketieteellisestä syys-tä.

Animalia:

- Kannatamme pykälään tehtyä lisäystä pakkojuoton kiellosta.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Luonnonvaraisten eläinten poikasten rutiininomainen letkuruokkiminen on kielletävä muuna kuin eläinlääkärin suorittamana toimenpiteenä (24§)

HESY:

- Pidämme hyvänä, että eläimen pakkosyöttö ja -juotto on kiellettyä.

SEY:

- Lisättävä momentti: Toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevyydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä.

SHEHVNK:

- Ehdotamme lisättäväksi: Toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevyydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Lisättävä momentti:
- Toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevyydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä.

25 §

Eläinjalostus

Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen.

Eläintä ei saa käyttää jalostukseen, jos:

1) käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille;

2) se ei perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla; tai

3) lisääntymisestä aiheutuu todennäköisesti merkittävää haittaa sen hyvinvoinnille.

Sellaisia jalostusmenetelmiä, joista voi aiheutua merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille, ei saa käyttää.

Eläinten omistajan tai pitäjän tulee estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaisia eläimiä ei saa käyttää jalostukseen, kielletyistä jalostusmenetelmistä sekä toimenpiteistä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi.

Akvaarioseurat:

- Maailmalla kalojen jalostukseen liittyy eläinsuojelun kannalta merkittäviä ongelmia. Suomessa tilanne on huomattavasti parempi, mutta pitkälle jalostettuja lajeja tuodaan myös jonkin verran maahan. Näemme, että kaikki sellainen jalostus, jonka seurauksena kala ei voi enää toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään, saati aiheuttaa sille kärsimystä, on kiellettävä. Samoin tulisi kieltää toimenpiteet, jotka aiheuttavat kärsimystä. Esimerkiksi väriaineen injektointi kalaan tai kalan evien typistys. Niiden kalojen, jotka on aikaansaatu edellä mainitun kaltaisen jalostuksen tai toimenpiteen seurauksena, kaupallinen ja yksityinen maahantuonti on kiellettävä.

Animalia:

- Kannatamme kaikkia pykälässä lueteltuja jalostuksen rajoituksia. Kannatamme sitä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus toimenpiteistä, jotka on tehty perinnöllisten vikojen takia.
- Pykälään tulee lisätä kieltä eläinten pakkoastuttamisesta. Jos naaras ei suostu astumiseen ilman voimakasta kiinnipitämistä, ei eläinten parittamisen tulisi olla sallittua.
- Jo voimassa olevan lain mukaan viranomaisilla on ollut mahdollisuus puuttua jalostukseen, josta voi aiheutua eläimelle kärsimystä taikka merkittävää haittaa eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille. Tästä huolimatta eläinten hyvinvointia vaarantavaan jalostukseen ei tietävästi ole puututtu. Sen vuoksi tässä yhteydessä tulee säätää eläinten hyvinvointia valvoville viranhaltijoille nimenomainen velvollisuus käyttää lain 12 luvussa säädettyjä hallinnollisia pakkokeinoja, jos eläinjalostus vaarantaa tai on omiaan vaarantamaan eläimen tai sen jälkeläisten hyvinvointia.
- Lisäksi pykälässä tulisi määrätä, että valvonnasta vastaavan keskusviranomaisen tulisi tehdä yhtenäinen ohjeistus jalostukseen liittyvien pykäläiden valvonnasta käytännön valvontatyötä tekevien viranomaisten käyttöön. Näin valvonnasta saadaan yhtenäistä koko Suomen kattavasti.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Lain 25 §:ssä säädettäisiin eläinjalostuksesta. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, tulisi myös tuotantoeläinten jalostuksessa pyrkiä niiden tuotantokyvyn lisäämisen sijaan tuottamaan hyvinvoivia eläimiä. Tällaisen eläimelle haittaa aiheuttavan, tuotantokyvyn maksimointiin tähtäävän jalostuksen kieltä tulee ulottaa koskemaan myös broilereita huolimatta siitä, että niiden jalostus tapahtuu muualla kuin Suomessa.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Haittaa aiheuttava jalostaminen tulee kieltää välittömästi lain voimaan tultua koskien myös Suomen ulkopuolella jalostettavia broilereita.

Ciklidistiti ja Helsingin Akvaarioseura:

- Kannattamme esityksen tavoitetta, että ”eläinten jalostuksella tulisi pyrkiä
- elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi jalostuksessa tulisi käyttää fyysisesti ja psyykkisesti terveitä eläimiä, joiden voidaan olettaa periyttävän näitä ominaisuuksia myös jälkeläisilleen”. Akvaarionharrastuksen piiristä tulisi poistaa sellainen ”jalostus” jolla heikennetään kalojen hyvinvointia tuottamalla esimerkiksi liikuntarajoitteita (huntuävät, selkärangan epämuodostumiset), syöntivaikeuksia (suun ja leukojen epämuodostumiset), aistiongelmia (mulkosilmät) tai estetään vuorovaikuttaminen (värimuunnokset, joilla huomiovärien ja -kuvioiden käyttö estyy).
- Sellainen harrastuseläinviljely, joka aiheuttaa kärsimystä eläimelle, on kiellettävä. Sama koskee viljelyä tai jalostusta, joilla tuotetaan kaloja, joiden liikkuminen tai kommunikointi on vaikeutunut huomattavasti. Samoin tulee kieltää sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat kärsimystä, kuten väriaineen injektointi, tatuointi ja/tai evien tyypitys. Kieltoa ei pidä voida kiertää suorittamalla viljely tai toimenpide ulkomailla. Eläinten, jotka on aikaansaatu kielletyn viljelyn tai toimenpiteen kautta, pito ja yksityinen tuonti olisi kiellettävä.
- Geenimuuntelu on menetelmä muiden joukossa, jonka kieltämiseen sellaisenaan ei ole eläinsuojelullista perustetta. Kiellettyä tulisi olla geenimuuntelun käyttäminen, jos se aiheuttaa kärsimystä kalalle tai haittaa sen hyvinvointia.
- Jalostusta pohtimisen yhteydessä voisi myös miettiä, miten turvataan niiden eläinten hyvinvointi koko elämänsä ajaksi, jotka ovat vain lenkki pitkässä jalostusketjussa kohti jotain tiettyä jalostuspäämäärää.

EHK:

- Eläinjalostusta koskeva säännös on tavoitteeltaan hyvä ja johtaa toivottavasti myös käytännössä jalostettavien eläinten parempaan hyvinvointiin. Äärimmäisten ulkonäköpiirteiden liiallinen korostaminen jalostuksessa on aiheuttanut lemmikkieläimille vakavia hyvinvointi- ja terveyshaittoja. Eläimen kunnioittamisessa on keskeistä, että sen hyvinvointi ja terveys asetetaan etusijalle ulkomuotoon, suorituskykyyn, rakenteeseen ja muihin ihmisen asettamiin odotuksiin nähden. Jos uutta lakia tullaan soveltamaan kirjauksia ja lain henkeä noudattaen, jalostuksen aiheuttamista hyvinvointiongelmista on mahdollista ennen pitkää päästä eroon, tai ainakin niitä voidaan merkittävästi vähentää.
- On hyvä, että uudessa laissa nisäkkään omistaja tai pitäjä veloitettaisiin estämään eläimen hallitsematon lisääntyminen. Tämä olisi hyvä säätää koskemaan kaikkia eläimiä.
- Ihmisen hoivassa olevien eläinlajien/rotujen jalostuksen tervehdyttämiseksi ja tulevien eläinsukupolvien hyvinvoinnin turvaamiseksi lajin/rodun geneettistä kokoa voi olla tarpeen kasvattaa roturisteytysten avulla. Lain perusteluissa on tarpeen mainita, että lajien/rotujen riittävästä geneettisestä koosta on huolehdittava ohjattujen rotukohtaisten risteytysten avulla.
- Pykälän 25 vastaisesti tuotettua eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin. Mikäli eläin siirtyy toiselle omistajalle, tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että eläimen vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.
- Toivomme lakiin myös eläinten pakottamalla astuttamisen kieltoa. Pakottamalla astuttamista olisi esimerkiksi se, että naaraseläin ei suostu astuttavaksi ilman, että sitä pidetään väkisin paikallaan (pois lukien oria astumistilanteessa suojelevat liinat ja tamman huulipuristin). Keinollista lisääntymistä ei saisi käyttää silloin, kun naaras- ja/tai uroseläin ovat haluttomia lisääntymään luonnollisella tavalla.
- Tuotantoeläinten hyvinvoinnille on olennaista se, millaista niin sanottua eläinainesta eläinten lisäämiseen käytetään. Siipikarjaa ja sikoja jalostetaan usein Suomen rajojen ulkopuolella. Eläinainesta myyvillä yrityksillä on kaupan monenlaista eläinainesta. Suomalaisen maahantuojan tulisi käyttää eläinainesta valitessaan perusteena eläimen hyvinvointia. Esimerkiksi broilerin eläinainesta ostettaessa voidaan valita nopeammin tai hitaammin kasvavan eläinaineksen välillä.

Hitaammin kasvavilla broilereilla on tutkimuksissa löydetty hyvinvointihyötyjä nopeammin kasvaviin broilereihin verrattuna.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Jalostukseen ja lisääntymiseen liittyvät lisäykset lakiin ovat tarpeellisia Tasapuoli- sen valvonnan toteuttamiseksi pykälän soveltamisesta tarvitaan asetus tai vähintään valtakunnalliset Ruokaviraston ohjeet.

Eläinoikeuspuolue:

- Katsomme, että 25 §:n käsittelemä eläinjalostus kokonaisuudessaan on eettisesti kyseenalaista toimintaa. Vähintäänkin kaikki sellainen jalostus, jossa eläimiä pakkoastutetaan tai ylläpidetään eläimen hyvinvoinnille haitallisia laji- tai rotupiirteitä, tulisi yksiselitteisesti kieltää. Pykälän tai valtioneuvoston asetuksen tulisikin sisältää eläinlääkäreille asetettava ilmoitusvelvollisuus tällaisesta toiminnasta tai sen aikaansaamien ongelmien korjaustoimenpiteistä, joita ovat esimerkiksi tylppäkuonoisten koirien hengitystieleikkaukset.
- Esitys sanoo, että “eläinten jalostuksella tulisi pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen”. Vuonna 2017 eläinlääkäri Eija Kaukosen väitöstyötä varten tutkittiin yli satatuhatta lintua. Tutkimus on yksi maailman ensimmäisistä broileriemojen hyvinvointia selvittävästä tutkimuksesta. Tutkimuksessa todettiin vakavia vaurioita teurasiässä kanalasta riippuen keskimäärin 64 prosentilla tutkituista broileriemoista. Nopeaksi jalostettu kasvu ja virikkeetön ympäristö heikentävät broilereiden hyvinvointia.
- Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta broilerien jalostus ja elinolosuhteet ovat täysin kestäättömällä pohjalla ja broilerien jalostus ja pitäminen tuotannossa tulisi kieltää. On erikoista, että jo nykyisen lain mukaan viranomaisilla on ollut mahdollisuus puuttua jalostukseen, mutta jättikettujen, lypsylehmien, broilerien ja koirien jalostukseen ei silti ole puututtu.
- Tanskassa ja Sveitsissä on erityistä säättelyä broilereiden osalta: Kummallakin valtiolla on tiukat vaatimukset koskien luonnonvaloa ja valaistusta. Lisäksi Tanskassa eläinten vointi tulee tarkistaa vähintään kahdesti päivässä ja sairaat eläimet tulee teurastaa välittömästi.
- Kiitämme 25 §:n 4 momentissa eläimen omistajalle tai pitäjälle esitettyyn velvollisuuteen estää hallitsematon lisääntyminen. Tämä velvollisuus tulee vaikuttamaan ratkaisevasti kissapopulaatio-ongelmaan. Tulevassa asetuksessa, jossa määritellään tarkemmin säännökset hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi, tulee huomioida kaikki ne tavat, joilla kissapopulaatioita syntyy.

Eläinsuojeluasiamies:

- Jalostussäännöksen tarkentaminen ja täsmentäminen on erittäin tärkeä. Niin tuotanto- kuin lemmikkieläinten hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen tulee puuttua nykyistä paremmin. Seura- ja harrastuseläinten kohdalla muun muassa liioiteltujen ulkomuotopiirteiden tavoittelu ja tuotantoeläinten kohdalla liiallinen tuotosominaisuuksien korostaminen on johtanut vakaviin hyvinvointiongelmiin. Eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia kissoille ja koirille tehdyistä toimenpiteistä on tervetullut uudistus.
- On tärkeää, että valtioneuvoston asetuksella asetetaan tarkemmat jalostusta koskevat säädökset, jotta viranomaisille varmistetaan mahdollisuudet puuttua hyvinvointiongelmia aiheuttavaan jalostukseen. Jalostusta tarkemmin säätävää asetusta tarvitaan mahdollisimman pian tukemaan valvontaa.
- Lakiluonnos ei kuitenkaan tuo välineitä puuttua maan rajojen ulkopuolella tapahtuvaan jalostukseen. Tämä on ongelmallista erityisesti tuotantoeläinten kohdalla, joka on kytköksissä kansainväliseen jalostukseen. Näin lakiluonnos ei tuo riittävästi keinoja puuttua esimerkiksi sellaisiin jalostuksen aiheuttamiin hyvinvointiongelmiin kuin munivien kanojen rintalastavauriot ja broilereiden nopeaan lihasten kasvuun liittyvät jalkasairaudet ja sydänperäiset sairaudet. Tuotantoeläinten hyvinvointia voidaan edistää jalostuksella, kun valinnan painotusta siirretään hyvinvointiominaisuuksiin. Suomalaisen maahantuojan tulisi käyttää eläinainesta valitessaan perusteena

eläimen hyvinvointia. Esimerkiksi broilerin eläinainesta ostettaessa on mahdollisuus valita hitaammin kasvavan jalostuslinjan eläinaines. Hitaammin kasvavilla broileriroduilla esiintyy vähemmän sydänperäisiä sairauksia, niiden kävelykyky on parempi, ne ovat aktiivisempia ja osoittavat enemmän positiivista hyvinvointia indikoivaa käyttäytymistä, kuten tutkimiskäyttäytymistä (Rayner et al. 2020).

- Laissa tulisi myös kieltää eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaraseläin pidetään väkisin paikallaan astutuksen aikana.
- Uusi vaatimus nisäkkään pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen on erittäin tärkeä. Lakiesityksen perusteluiden mukaan hallitsematonta lisääntymistä voidaan estää steriloidulla ulkona vapaasti liikkuvat kissat. Mikäli kissojen vapaa ulkoilu sallitaan, nämä kissat tulee steriloida tai kastroida. Vaatimus tuo keskeisen keinon estää vakavia eläinsuojeluongelmia kärsivien kissapopulaatioiden syntymistä.

Eläinvihreät:

- Lakiin esitetyt parannukset ovat erinomaisia, mutta ne on saatava kunnolla käytäntöön ja ulotettava koskemaan kaikkia eläimiä, myös tuotantoeläimiä. Esimerkiksi broilerin kasvatukseen on vähintään tehtävä isoja muutoksia ja useiden liian pitkälle jalostettujen lemmikkien kasvatusta kieltää täysin.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- On erinomaista, että laissa säädettäisiin nisäkkäiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen.
- Puolivillit kissapopulaatiot, joista kukaan ei kannu vastuuta ovat merkittävä eläinsuojelullinen ongelma Suomessa. Populaatiokissat kärsivät muun muassa kylmästä, nälästä, taudeista ja loisista sekä sisäsiitaisuuden aiheuttamista ongelmista. Lisäksi ne aiheuttavat vahinkoa luonnoneläimille.
- Yksi kissapopulaatioiden juurisyyistä on vapaasti ulkona liikkuvien leikkaamattomien kotikissojen ja niin sanottujen navettakissojen hallitsematon lisääntyminen. Esitämmekin, että tätä säännöstä tarkennetaan asetuksella siten, että kaikkien ulkona vapaasti liikkuvien kissojen tulee olla lisääntymiskyvyttömiä.

ETT:

- Toivottavaa on, että tuotantoeläinten osalta eläinjalostusta säätelevä pykälä perusteluineen mahdollistaa mm. Belgian Blue -rotuisten jalostuseläinten Suomeen tuonnin kieltämisen sekä niiden jalostamisen kieltämisen Suomessa. ETT jäsenyrityksineen on ottanut aiheeseen kantaa vapaaehtoisesti jo ennen lakiesitystä. Tältä osin ETT pitää hyvänä muotoiltua esitystä.

Evidensia ja Omaeläinlääkäri:

- Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja hyvinvoivien eläinten tuottamiseen. Pyrkimys terveiden eläinten tuottamiseen ei ole riittävä, vaan on turvattava eläinten kokonaisvaltainen hyvinvointi.
- Ulkonäkökeskeinen jalostus on tullut tiensä päähän ja jalostuksen suuntaa täytyy muuttaa usealla eläinlajilla esimerkiksi koirilla, kissoilla, kaneilla. Jalostuksessa eläimen fyysinen ja psyykinen terveys on asetettava etusijalle ja on tärkeää, että kärsimystä aiheuttavaan jalostukseen puututaan entistä tehokkaammin.
- Me eläinlääkärit näemme arjessamme vastaanotolla ihmisen aikaan saamien eläinten terveysongelmien aiheuttaman kärsimyksen eläimelle. Yksilön oireita voidaan helpottaa eläinlääkäriin hoidolla, mutta eläinlajin tai rodun laajempaa ongelmaa pelkkä oireiden hoito ei paranna.

- Jalostuksen seurauksena syntyvien eläinten tulisi kyetä ominaisuuksiensa puolesta liikkumaan, käyttämään aistejaan ja käyttäytymään kyseiselle eläinlajille tyypillisellä tavalla. Lain perusteluissa olisi hyvä olla esimerkkejä merkittävää haittaa aiheuttavista ominaisuuksista, joita olisivat:
 - o Liioitellun lyhyt kuono ja siitä johtuen rakenteellisesti ahtaat hengitystiet
 - o Liialliset ihopoimut
 - o Silmien tai silmäluomien epänormaali koko ja muoto
 - o Raajojen virheasennot
 - o Epänormaali purenta
 - o Pysyvä aukile kallon luissa
 - o Tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet ja viat
 - o Vakavat käyttäytymishäiriöt
 - o Aistipuutokset, kuten synnynnäinen tai etenevä sokeus ja kuurous
- Jos sairaudesta tai viasta kärsivän eläimen hyvinvoinnin turvaaminen edellyttää esimerkiksi kirurgisia korjaustoimenpiteitä tai eläimen jatkuvaa tai usein toistuvaa lääkitsemistä, voidaan tilaa pitää säännöksessä tarkoitettuna merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavana muutoksena.
- Roduille, joilla on merkittäviä terveysongelmia, voisi tulla vaatimukseksi jalostustarkastuksen läpäiseminen. Asiantuntijatyöryhmän tulisi määrittää jalostustarkastuksen kriteerit, esimerkiksi korkein sallittu sukusiitosaste. Arvioimisen tulee pohjautua tutkittuun tietoon ja varovaisuusperiaatteeseen.
- Eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia kissoille ja koirille tehdyistä toimenpiteistä on tärkeä uudistus eläinjalostuksen valvonnan mahdollistamiseksi. Rekistereiden tulee olla konkreettinen työkalu, jonka avulla voidaan aidosti parantaa eläinten hyvinvointia jalostustyössä. Asetuksella tulee määrittää missä tapauksissa eläintä ei tule käyttää jalostukseen tai on muilla toimenpiteillä varmistettava emon ja jälkeläisten hyvinvointi.
- Jalostukseen ei tule käyttää eläimiä, jotka eivät kykene perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden takia lisääntymään (astutus, tiineys, synnytys, jälkeläisten hoito) luonnollisesti tai jonka hyvinvoinnille lisääntymisestä todennäköisesti aiheutuisi keskimääräistä suuremmalla riskillä haittaa.
- Jalostukseen ei saa käyttää:
 - o eläintä, joka ei ruumiinrakenteensa takia kykene synnyttämään jälkeläisiään ilman keisarinleikkausta
 - o eläintä, jonka jälkeläisten suuri koko tai rakenteelliset ääripiirteet estävät luonnollisen synnytyksen
 - o eläintä, jonka perinnöllinen ominaisuus estää normaalin astumiskäyttäytymisen.
 - o eläintä, joka ei salli astumista ilman väkisin paikallaan pitämistä
- Kiellettyä tulee olla sellainen eläintenpito, jossa eläimet lisääntyvät keskenään jatkuvasti tai suunnittelemattomasti ja josta aiheutuu selkeää haittaa eläinten hyvinvoinnille.
- On tärkeää, että asetuksella annettaisiin lisäksi säädöksiä koskien nisäkkäiden hallitsematonta lisääntymistä, jotta pystytään puuttumaan tehokkaammin sekä populaatiokissojen ongelmiin että pentutehtailuun. Tähän tuo apua myös koirille ja kissoille pakolliseksi määrättävä tunnistusmerkintä ja rekisteröinti.
- Olemme varsin huolissamme kasvatustyön ohessa tapahtuvasta pentutehtailusta, niin sanotuista välipentueista. Näkemyksemme mukaan rekisteriin tulisi merkitä syntyvien pentujen vanhempien mikrosirut, jotta välipentueita voitaisiin ehkäistä.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Jalostukseen ja lisääntymiseen liittyvät lisäykset lakiin ovat tarpeellisia. On olemassa useita eläinrotuja, joiden jokaisella yksilöllä esiintyy eläimen hyvinvointia vakavasti haittaavia piirteitä. Perusteluissa luetellaan joitakin ei-toivottuja piirteitä ja todetaan, että sairauksien ja vikojen periytymistä voidaan tutkia tarkastelemalla itse eläintä ja sen polveutumistietoja sekä geenitestejä. Tasapuolisen ja yhdenvertaisen valvonnan toteuttamiseksi pykälän soveltamisesta tarvitaan nykyisiä

perusteluja tarkemmat valtakunnalliset Ruokaviraston ohjeet koskien esimerkiksi sitä, millaisia piirteitä jalostukseen käytettävällä eläimellä saa olla ja mitä tutkimuksia niiden toteamiseksi tai poissulkemiseksi edellytetään. Pykälään tarvitaan soveltamisohjeita välittömästi sen tullessa voimaan.

- Lisäksi pykälässä tai ainakin sen perusteluissa olisi huomioitava ennaltaehkäisy. Eläinten jalostuksessa ennaltaehkäisy olisi ensi arvoisen tärkeää, jotta todellisuudessa vältetään sairaiden eläinten syntyminen eikä ainoastaan asiaan puuttuminen kun vahinko on jo tapahtunut. Nykymuodossaan pykälä antaa hyvin suppeat mahdollisuudet suunniteltujen vanhempien terveystutkimusten suorittamisen valvontaan. Näin ollen pykälä jää ennaltaehkäisevältä vaikutukseltaan vähäiseksi. Pykälässä tulisi siten vaatia myös omistajan tai jalostajan selonotto velvollisuudesta eläimen jalostuskäyttöön sopivuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkennuksia tutkittavien ominaisuuksien osalta.
- Lakiin eläinlääkäriammattin harjoittamisesta on pykälän 12 kolmannessa momentissa lisätty ehdotus ilmoitusvelvollisuudesta tiettyjen perinnöllisten vikojen johdosta koirille ja kissoille tehdyistä leikkauksista ja muista niihin verrattavista toimenpiteistä. Pykälä on tarpeellinen, mutta myös tältä osin tulisi ottaa huomioon ennaltaehkäisy ja lisätä ilmoitusvelvollisuus myös omistajan tai jalostajan eläimen jalostuskäytön sopivuuteen liittyvän selonottovelvollisuuden laiminlyönnistä.
- Jotta jalostuspykälää pystyttäisiin tehokkaasti valvomaan, rekisterin tulisi olla valtakunnallinen ja sekä eläinlääkäreillä että valvontaviranomaisilla tulisi olla pääsy rekisteriin.

HESY:

- Pidämme pykälän 2 momentissa esitettyjä säädöksiä kielletystä jalostuksesta erittäin kannatettavina. Kannatamme myös sitä, että pykälällä eläimen omistaja tai pitäjä velvoitetaan estämään pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen.
- Pykälään tai perusteluihin tulee lisätä, että kesyeläimen parittaminen villieläimen kanssa on kiellettyä. Myös kesy- ja villieläimen jälkeläinen tulee luokitella villieläimeksi, jonka jalostuskäyttö on kiellettyä. Kesy- ja villieläimen hybridien pito ja myynti tulee kieltää; esimerkiksi koirasudet ja villikissan ja kesykissan risteymät, kuten savannah-kissat, eivät sovellu lemmikeiksi.
- Esitämme, että pykälään tehdään lisäys, joka kieltää eläimen pakkoastuttamisen.

Hippolis:

- Esitämme, että alkionsiirto ja muut jalostustekniikat ovat edelleen hyväksytyjä jalostusohjelmien toteuttamisessa.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Pykälään tulee lisätä ”Villieläinlajien luonnollisen vastainen risteyttäminen keskenään ja kesyeläinlajien kanssa on kielletty.” Luonnollisen vastaisessa risteyttämisessä tuotetaan risteytyksiä sellaisista eläinlajeista, jotka eivät luonnossa tai ilman ihmisen keinotekoista myötävaikutusta risteytyisi keskenään niiden lisääntymisbiologian, käyttäytymisen, maantieteellisen levinnäisyyden tai muun syyn takia.
- Tällaisia hybridejä on paljon esimerkiksi kissaeläimissä, joista tulee sallia ainoastaan pienikokoisten lajien ja aikaisintaan viidennen polven risteytysten kasvatusta ja pitoa. Risteytyskiellosta voitaisiin poiketa luonnonsuojelubiologisista syistä.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme eläinjalostuksen rajoittamista ehdotetulla tavalla letaalitekijöiden ja anatomisten ääripiirteiden karsimiseksi.
- Kannatamme myös 4. mom jossa eläimen omistaja tai pitäjä velvoitetaan estämään pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Ilman tehokasta valvontaa tämä jää pelkäksi toiveeksi.

Kissojen suojelu-Kisu ry:

- Kiitämme sydämestämme tämän lisäyksen ottamisesta mukaan luonnokseen: Eläinten omistajan tai pitäjän tulee estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.
- Yhdistyksemme on nyt auttanut yli 10 vuotta populaatiokissoja ja määrät eivät ole pienentyneet tänä aikana ja läheskään kaikki avuntarvitsijoita emme pysty auttamaan. Meihin saattaa ottaa yhteyttä mm populaatiokissajoukon omistajat, naapurit, huolestuneet sukulaiset ja toiset eläinsuojeluyhdistykset. Annamme tässä lausunnossa taustatietoa, joka on syytä ottaa huomioon suunniteltaessa eri keinoja puuttua populaatioiden hoitamiseen ja syntyyn. Tulevassa asetuksessa tulee olla selkeitä ja toimivaltaisia keinoja puuttua erilaisiin tilanteisiin.
- Mahdollisia ongelmatilanteita:
 - o Populaatiokissajoukon omistajat reagoivat usein kielteisesti asiaan puuttuttaessa. Alla esimerkkejä kohtaamistamme tilanteista:
 - o Omistaja saattaa kieltää olevansa tontillaan majailevien kissojen omistaja, mutta ei siitä huolimatta anna tehdä tilanteelle mitään.
 - o Omistajalla saattaa olla vääristynyt käsitys kissojen hyvinvoinnista ja hän on hyvin kiintynyt kissoihin, eikä anna tehdä asialle mitään.
 - o Omistaja saattaa tiedostaa ongelman, hävetä sitä, mutta ei anna tehdä asialle mitään, koska pelkää ”julkista tuomiota”.
 - o Omistajat ovat mm. valehdelleet (esim kissojen määrän), häirinneet loukutuksia (ruokkimalla kissoja salaa, jotta ne eivät menisi nälkäisinä loukkuihin) ja uhkailleet loukuttajia.
 - o Omistaja pelkää (ihan oikeutetusti), että kissat lopetetaan ja siksi kieltäytyy yhteistyöstä
 - o Omistajalla on elämänhallinta kadoksissa esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeongelmien takia, jolloin populaatio voi olla seurausta elämänhallinnan menettämisestä. Tällöin eivät mitkään järkiperustelut käännä omistajan päätä kissojen tilanteen muuttamiseksi.
- Ehdotuksia keinoista
 - o Olemme huomanneet tässä vuosien varrella, että moni kunta on täysin tietämätön oman alueensa populaatio-ongelmista. Kuntia (tai uusia hyvinvointialueita) tulee ylipäänsä vastuuttaa enemmän näiden ongelmien ratkaisemisesta selkein ohjeistuksin.
 - o Eläinsuojelutoimijoille tulee antaa lisää resursseja puuttua tilanteisiin. Alla listattuna oleellisimpia keinoja, jotka on syytä lisätä tulevaan lakiin tai asetukseen jossain muodossaan:
 - o Ulkona vapaasti liikkuvan kissan sterilointi tulee olla määräys, josta ei ole mahdollista poiketa. Sanktion tulee olla huomattava.
 - o Yhtenäiset selkeät ohjeet
 - o Eri kunnissa on tällä hetkellä todella paljon variaatiota siitä mitä tehdään, jos joku ilmoittaa populaatiokissaongelmasta ja yhdessäkään kunnassa se ei ole toiminut hyvin.
 - o Vaikka kyse olisi vain vapaaehtoisten tekemästä loukutuksesta ja kissojen kuljettamisesta lopetettavaksi eläinlääkäriin, niin tähänkään ei yleensä taloudellista tukea saada. Eläinlääkäri kun harvemmin lähtee omasta pussistaan maksamaan usean kymmenen eläimen lopetusta.
 - o Lisää eläinsuojeluviranomaisia
 - o Nykyisellä määrällä ei pystytä tekemään edes tarkastuksia populaatioilmoituksista, saati muita käytännön toimia esim. populaation siirtoa esyn tms tahon hoiviin.
 - o Lisää resursseja paikallisille eläinsuojeluyhdistyksille
 - o Kunnan/hyvinvointialueen kustantamat tilat populaatioiden vastaanottamiseen ja hoitamiseen ja rahallinen toimintatuki tilan pyörittämiseen. Esimerkiksi Tampereen kaupunki myöntää tukea eläinsuojeluyhdistyksille pari tuhatta euroa vuodessa, joka jaetaan useamman toimijan kesken. Summa on naurettava.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Puollamme lakiluonnokseen lisättyä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuutta koirille perinnöllisten vikojen vuoksi tehdyistä toimenpiteistä. On kiitettävää, että seura- ja harraste-eläinten, lähinnä

koirien ja kissojen, hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen halutaan puuttua. Keinovalikoimaa tulee kuitenkin laajentaa eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuuden lisäksi esimerkiksi haitallisesta jalostuksesta kärsivien eläinten näyttely- ja kilpailukieltoon kuten Saksan liittovaltion asetuksessa koirien suojelusta (394/21). Terveydelle ja hyvinvoinnille haitallista jalostusta esiintyy seura- ja harraste-eläimillä myös muun muassa kaniinien ja lintujen, esimerkiksi joidenkin kanarotujen, kohdalla, mikä on huomioitava lainsäädännössä.

- Vaikka lakiluonnoksessa mainitaan myös tuotantoeläinten jalostukseen liittyvä, hyvinvoinnille haitallinen kehitys (s. 26-27), lakiluonnos ei vastaa samalla tavoin tuotantoeläinten hyvinvoinnille haitallisen jalostuksen luomiin ongelmiin. Lakiluonnoksen mukaan jalostuksen seurauksena syntyvien eläinten tulisi kyetä ominaisuuksiensa puolesta elämään lajilleen tyypillistä elämää eikä kärsimystä aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä tulisi käyttää jalostukseen, ellei voida varmistaa, että ominaisuudet eivät periydy jälkeläisille. Kuitenkin esimerkiksi broilerin ja turkistuotannossa käytettävien kettujen jalostuksessa periytyvästä hyvinvointihaitasta on paljon tutkimustietoa. Myös maidontuotannossa käytettävät lehmät sekä lihantuotannossa käytettävät emakot ja siat kärsivät monista niin sanotuista tuotantorasisairauksista, jotka ovat seurausta tuotoksen tehostamiseen liittyvästä jalostuksesta. Haitalliseen jalostukseen onkin puututtava lainsäädännössä myös tuotantoeläinten kohdalla. Eläinten hyvinvointia kauas tulevaisuudessa ohjaavan lainsäädännön on lisäksi huomioitava, että eläintuotannon aiheuttamien ympäristöongelmien vuoksi paine tehostaa yksittäisten eläinten tuotosta kasvaa tulevaisuudessa edelleen, mikä lisää jalostuksesta aiheutuvaa kärsimystä.
- Jos Suomessa ei voida vaikuttaa tiettyjen tuotannossa pidettävien lajien jalostukseen, tällaisia tuotantomuotoja ei tällöin pitäisi edistää ja näihin tuotantotapoihin ja niissä käytettävien eläinyksilöiden terveyteen ja hyvinvointiin pitää pyrkiä vaikuttamaan aktiivisesti kansainvälisin toimin.
- Erityisesti nostamme esiin eettisesti hyvin ongelmallisena pidettävän broilerin kasvatuksen, johon ei puututa lakiluonnoksessa mitenkään, vaikka broilereiden jalostuksen aiheuttamat haitat ovat lakiesityksen vastaisia. Broilerin määritelmästä sanotaan, että "Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uutena broilerin määritelmä. Broilerilla tarkoitettaisiin lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus -lajiin." Jalostuksen aiheuttamat terveysongelmat korostuvat erityisesti pitempään elävällä vanhempaispolvella, jonka hyvinvointiongelmat tulee ottaa laissa huomioon. Sekä vanhempais- että poikaspolven broilereille on jalostuksella tuotettu erittäin voimakas ruokahalu, jonka haitat korostuvat poikasia merkittävästi pidempään elävillä emobroilereilla. Koska vapaaruokinnassa emobroilereiden munantuotannon määrä ja laatu laskevat ja emobroilerin ruokahalu voi johtaa vatsan halkeamiseen ja kuolemaan, lintujen ravintoa säännellään niin, että ne kärsivät jatkuvasta nälästä. Eija Kaukosen kliinistä eläinlääketiedettä edustavassa väitöskirjassa emobroilerin jalkojen huomioitiin olevan huonossa kunnossa teurastusvaiheeseen ehtiessä: keskimäärin 64:llä prosentilla emoista oli vakavia leesioita eli sairaalloisia jalan vammoja. Nämä tiedot ovat lisäperusteita poistaa broileri kokonaan tuotantoeläinten listalta, sillä eläinten tarkoituksellinen pitäminen nälässä sekä muu jalostuksesta aiheutuva kärsimys ei ole kestävä eikä millään tavoin perusteltua.
- Tähän pykälään kannatamme myös lisäystä, joka kieltää eläinten pakkoastuttamisen. Jos naaraspuolinen eläin ei suostu astumiseen ilman kiinnipitämistä, astuttamista ei saisi tehdä. Naaraalla tulee olla mahdollisuus väistää ja vetäytyä tilanteesta.

Kuluttajaliitto:

- Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että uudella lailla puututaan eläinjalostuksen epäkohtiin entistä tiukemmin. Ongelmia on sekä tuotanto- että seura- ja harrastuseläinten jalostuksessa. Seura- ja harrastuseläinten osalta jalostustoiminnan harjoittajat ovat usein myös itse kuluttajia. Sairaista jalostetuista lemmikeistä voi aiheutua kuluttajille eläinten elinaikana suuret ylimääräiset hoitokulut. Lisäksi eläimen sairastaminen ja muut hyvinvoinnin ongelmat aiheuttavat eläinten omistajissa merkittävää huolta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estäminen on erittäin hyvä parannus. Varsinkin maaseudulla on vielä paljon vapaasti lisääntyviä kissapopulaatioita. Populaatiot ovat usein sairaita ja kärsivät puutteellisesta ruoan ja juomaveden saannista ja niiden pitopaikat ovat usein huonoja. Myös kissoille tuleva tunnistusmerkintä vuoden 2026 alusta todennäköisesti auttaa tähän ongelmaan.

LAVI:

- Aluehallintovirasto esittää, että epätoivotut psyykkiset ääripiirteet ilmaistaisiin laissa tai asetuksissa selkeämmin. Arkuus/pelokkuus on yksi yleisimmistä psyykkisistä ääripiirteistä, joka heikentää eläimen hyvinvointia. Esimerkiksi koirien kohdalla aggressiivisesti käyttäytyvät yksilöt ovat usein arkoja ja harvoin ensisijaisesti aggressiivisia. Eläinten omistajan velvollisuus estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen on hyvä tavoite.

LSSAVI:

- Selkeämpi otsikko olisi eläinten lisääntyminen ja jalostus.
- Eläinten vapaa lisääntyminen ei ole sananmukaisesti eläinjalostusta. Pykälässä jalostuksella tarkoitettaisiin tämän lisäksi myös sellaista ihmisen hoidossa olevien eläinten lisääntymistä, jolla ei ole selkeästi määriteltyä tavoitetta perimän tai ominaisuuksien suhteen. Tällaisesta toiminnasta voi olla kyse esimerkiksi silloin, kun tietyn, ihmisen hoidossa olevan eläinryhmän annetaan lisääntyä suunnittelemattomasti keskenään.
- Yhdenvertaisuuden vuoksi lainsäädännön tulee olla yksiselitteisempää tai tarkkarajaisempaa. Valvonnan tehokkuuden kannalta olisi tarpeen kieltää asetuksella myös sellaisten rotujen jalostaminen, jotka eivät tuota terveitä yksilöitä.
- Neljännen momentin sisältämä eläinten hallitsemattoman lisääntymisen kieltäminen on hyvä lisäys. Muun muassa lihakarjoissa ja lammaslaumoissa samoin kuin koira- ja kissalaumoissa eläinten lisääntyminen ei välttämättä aina ole omistajan tai eläintenpitäjän hallinnassa. On tavallista, että naaraspuoliset eläimet tiinehtyvät ensimmäiseen kiimaan, ja toistuvat tiineydet kuluttavat emoa.
- Suunnittelematon lisääntyminen johtaa sukurutsaisiin populaatioihin, joissa syntyvien jälkeläisten geneettinen terveys heikkenee. Tällaiseen hallitsemattomaan lisääntymiseen pitää voida puuttua eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Valtioneuvoston asetuksella tulisi tarkemmin määritellä, miten jalostukseen voidaan käytännön valvonnassa puuttua.
- Jalostuksen valvontaan tarvitaan lisää resursseja.

Luonnonvarakeskus:

- Luke kannattaa ajatusta, että eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden ja hyvinvoivien eläinten tuottamiseen siten, että lisääntymisestä ei aiheudu eläimelle itselleen haittaa ja että jalostuksen seurauksena syntyvät eläimet kykenisivät ominaisuuksiensa puolesta elämään lajilleen tyypillistä elämää. Lisäksi on kannatettavaa, että lakipykälässä eläinten hyvinvointia heikentävät jalostusvalinnat ovat kiellettyjä. Koirien ja kissojen jalostuksen valvonnasta säädetään erikseen. Luke esittää, että myös tuotantoeläinten jalostuksen valvonnasta säädetään erikseen asetustasolla.
- Pykälän 3 momentissa kiellettäisiin sellaisten jalostusmenetelmien käyttäminen, joista voi aiheutua merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille. Näistä kielletyistä menetelmistä säädetäisiin tarkemmin asetuksella. Tämän mukaan kiellettyä olisi esim. elektroejakulaation käyttö siemennesteen keräämiseksi. Luke kannattaa elektroejakulaation käyttökieltoa muussa kuin tutkimustarkoituksessa.

MTK Lappi:

- Liian tiheästi tapahtuva lisääntyminen tulee määritellä eläinlajikohtaisesti. Vaarana tulkintaerimielisyydet tuotantoeläinten kohdalla.

Oikeusministeriö:

- Lain 25 §:ssä säädettäisiin eläinjalostuksesta. Pykälän 4 momentin mukaan eläinten omistajan tai pitäjän tulisi estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.
- Pykälän 5 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä mm. toimenpiteistä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan pykälän 4 momentin sääntely jää liian yleiseksi suhteessa siihen, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Tällöin toimenpiteiden määrittely jäisi yksinomaan valtioneuvoston asetuksen varaan. Lain tasolla olevaa sääntelyä siitä, mitä toimenpiteitä eläinten omistajilta tai pitäjiltä vaaditaan pitämiensä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi, tulisikin oleellisesti lain säännöksessä tarkentaa. Tähän voitaisiin nähtävästi hyödyntää säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa (HE-luonnos s. 113) mainittuja seikkoja.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Lakiehdotuksessa määritellään "Eläintä ei saa käyttää jalostukseen, jos:
 - 1) käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille;" Jotta tämä toteutuisi, tulisi mm. broilerien kasvatus sekä useiden liian pitkälle jalostettujen lemmikkien kasvatus tulisi lakiin perustuen kieltää täysin.

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Valvontaviranomaisen puuttuminen tulee olemaan pelkän pykälän perusteella hankalaa.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Valvontaviranomaisen puuttuminen eläinten hyvinvointia vaarantavaan jalostukseen tulee olemaan edelleen hankalaa. Jalostusasetus välttämätön lisä, jotta valvontaa voi tehdä tasapuolisesti.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Monilla eläinlajeilla jalostus on ongelmallista, osittain siksi, että jalostuspäätökset tehdään sellaisten ihmisten toimesta, joilla ei ole riittävästi tietoa jalostuksesta tai eri ominaisuuksien perinnöllisyydestä. On hyvä, että jalostuspykälä lisätään uuteen lainsäädäntöön. Eläinlajikohtaiset asetustason määritelmät jalostukselle tulisi muotoilla tieteeseen perustuen.
- Turkiseläinten jalostukseen liittyvät haasteet on jo tiedostettu elinkeinon piirissä vuosia sitten. Tiedon ja tietoisuuden lisäämiseksi useita hankkeita on käynnistetty yhteistyössä yliopistojen ja sidosryhmien kanssa, joissa selvitetään erilaisten perinnöllisten ominaisuuksien ja ongelmien problematiikkaa, ja kuinka niihin voidaan vaikuttaa jalostuksella. Jalostuslinjan muutos ei näy välittömästi, vaan muutaman vuoden viiveellä. Käytännön jalostustyössä apuna on elinkeinon kehittämä WebSampo-jalostusohjelma.

Poliisihallitus:

- Esityksen perustelujen mukaan mainitun pykälän tarkoituksena on ohjata eläinjalostusta yhä enemmän eläinten hyvinvointia huomioon ottavaan suuntaan. Poliisille on tullut useita yhteydenottoja ja vihjetietoja liittyen eläinten jalostukseen ja jalostustoiminnassa käytettyjen eläinten sopivuuteen suvunjatkaajana. Nykyisen lainsäädännön puitteissa jalostustoimintaan on ollut hankalaa puuttua ilman konkreettisia epäilyjä yksittäiseen eläimeen jalostuksellisista ratkaisuisista aiheutuneista ominaisuuksista. Pykäläehdotus kuitenkin merkittävällä tavalla lisää ymmärrystä siitä, mitkä seikat eläinten jalostuksessa ovat yksiselitteisesti kiellettyjä.

PSAVI:

- Tehokkaan valvonnan kannalta on tärkeää, että eläinten omistajaa ja pitäjää veloitetaan estämään pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Eläinten hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että eläinten lisääntyminen on hallittua ja suunnitelmallista. Tällä pyritään takaamaan elinvoimaiset, terveet jälkeläiset ja edesautetaan niiden hyvinvointia.
- Eläinjalostus on määritelty hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa. Selkeyden vuoksi eläinjalostus olisi hyvä määritellä myös hyvinvointilaissa.
- Säännöskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että eläinlajikohtaisissa asetuksissa voitaisiin säätää esimerkiksi koirien osalta siitä, kuinka usein nartulla saa teettää pentuja ja mikä on kunkin eläinlajin kohdalla nuorin sallittu astutusikä. Tämä olisi tarpeellinen lisäys nykyinsäädäntöön lisääntymistiheyden sekä astutusiän tehokkaampaan valvomiseen. Tärkeää olisi saada vastaavaa tarkennusta koirien lisäksi ainakin kissoille. Lisääntymistiheyden tarkempi määrittely voi auttaa esimerkiksi pentutehtailuun puuttumisessa.
- Valvonnan näkökulmasta valtioneuvoston asetukseen tehtävät tarkennukset siitä, millaisia eläimiä ei saa käyttää jalostukseen, kielletyistä jalostusmenetelmistä sekä toimenpiteistä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi ovat tarpeellisia ja kaivattuja.

Ranuan Seudun Matkailu:

- Kannatamme luonnoksen selkeytyksiä ja tarkennuksia eläinjalostukseen liittyen. On ensiarvoisen tärkeää, että jatkossa luonnoksen perusteluiden mukaisesti jalostuksessa käytettäisiin fyysisesti ja psyykkisesti terveitä eläimiä, joiden voidaan olettaa periyttävän näitä ominaisuuksia myös jälkeläisilleen. Eläinlajista riippumatta jalostuksen seurauksena syntyvien eläinten tulisi kyetä ominaisuuksiensa puolesta elämään lajilleen tyypillistä elämää.
- Kannatamme myös nisäkkään omistajille esitettyä velvollisuutta säädellä omistamiensa eläinten lisääntymistä. Esimerkiksi hallitsemattomasti lisääntyvät kissat ovat lakiluonnoksen perusteluissa mainittujen tärkeiden seikkojen lisäksi myös potentiaalinen vieraslaji (villiintynyt kissa) ja voivat aiheuttaa merkittävää haittaa luonnonvaraisille lajeille ainakin paikallisesti.

Ruokavirasto

- Ruokavirasto haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kyseessä on vaikeasti tulkittavissa oleva aihealue, johon on tullut osittain lisää uusia vaatimuksia. Yksityiskohtaiset perustelut ovat selkeytyneet edellisestä lausuntoversiosta, mikä on ehdoton edellytys sille, että valvovalla viranomaisella ja Ruokavirastolla on mahdollisuus linjata yhteneväisesti koko maassa vaatimuksista, joista osa on säädetty rangaistavaksi.
- Ruokavirasto pitää erittäin tärkeänä, että asiasta säädetään yksityiskohtaisemmin mahdollisimman pian myös valtioneuvoston asetuksella.

Saksanpaimenkoiraliitto ry:

- Saksanpaimenkoiraliitto Ry pitää pykälän vaatimuksia kokonaisuudessaan kannatettavina ja tärkeinä: että jalostuksella pyritään elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen.
- Saksanpaimenkoiraliitto Ry pitää erittäin tärkeänä säilyttää rodunomaiset testit, kokeet ja näyttelyt mittareina rodun elinkelpoisuudelle ja säilyttämään rotu käyttökoirana sekä työkykyisenä mm. viranomaiskäytössä. Terveiden ja luonteen lisäksi on huolehdittava, että koirat pysyvät rakenteellisesti rotumääritelmän mukaisina oikean kokoisina ja pystyvät helposti rakenteellisesti suoriutumaan niille asetetuista tehtävistä. On tärkeää, että säilytämme rodussamme laajan geenipoolin.
- Saksanpaimenkoirat kuuluvat Suomen Kennelliiton Pevisa - (perinnöllisten vikojen ja sairauksien) ohjelmaan, jolla pyritään estämään jalostuskäyttö perinnöllisiä vikoja ja sairauksia kantavilla yksilöillä.

- Tätä ohjelmaa valvoo rekisteröidyillä koirilla rotujärjestö ja Suomen Kennelliitto ry.

SEY:

- Eläinten luonnetta jalostamalla voidaan myös edistää eläinten hyvinvointia lisäävien pitotapojen käyttöönottoa. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi ohjattava eläinten luonteen jalostamista tähän suuntaan esimerkein. Esimerkiksi turkiskettujen kohdalla eläinten hyvinvointia monin tavoin edistävän piilopaikan antamista on vältelty sillä argumentilla, että ketut ovat ihmisarkoja ja arkuus lisääntyy, jos niillä on mahdollisuus piiloutua. Jalostusvalinnoilla arkuutta olisi mahdollista vähentää siten, että tällaista ristiriitaa ei olisi etenkin yhdistettynä siihen lain määräykseen, että pennut on totutettava käsittelyyn. Esimerkiksi siitoskanien kohdalla ihmisarkuus voi osaltaan johtaa myös kanien väliseen aggressiivisuuteen hankaloittaen ryhmäkasvatusta.
- Ensimmäinen momentti tulisi edellä mainitun perusteella muuttaa muotoon: Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten, terveiden ja käyttötarkoituksessaan mahdollisimman hyvin voivien eläinten tuottamiseen.
- Pidämme erittäin hyvänä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.
- Pykälässä olisi myös kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinujen käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi kiellettävä eläinten kloonaaminen sekä asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta ehdottaa lisättävän, että myös muiden kuin nisäkkäiden kasvattajalla/tuottajalla, on oltava keinot ja suunnitelma hallitsemattoman lisääntymisen varalta.
- Ehdotamme lisättäväksi perustelutekstiin, että kotieläinrotujen riittävästä geneettisestä koosta olisi huolehdittava ohjattujen rotukohtaisten risteytysohjelmien avulla.
- Neuvottelukunnan mielestä pykälän 25 vastaisesti tuotettua eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin. Mikäli eläin siirtyy toiselle omistajalla, tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että eläimen vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.
- Neuvottelukunta ehdottaa, että eläinten kloonaaminen kiellettäisiin. Kloonaamisen kiellon voisi mainita lain perusteluissa. Pykälässä olisi kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinujen käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle.

SPL-Röykkä ry, SPL-Kotka ry:

- SPL-Röykkä ry ja SPL-Kotka ry pitävät pykälän vaatimuksia kokonaisuudessaan kannatettava ja tärkeänä, että jalostuksella pyritään elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Käyttökoirarotujen ominaisuuksien vaaliminen on tärkeää mm. viranomaiskäyttöön.

Springerspanielit ry:

- Koirien ominaisuuksien tai sairauksien periytymisen aste on vaikeasti määriteltävissä ja usein myös rotukohtaista. Olemassa olevat koirien geenitestit ovat pääosin rotukohtaisia ja näin ollen ne eivät pätsi lainkaan sekarotuisille. Lisäksi jäi epäselväksi mitä tarkoittaa todennäköinen periytyminen ja miten se todennetaan ja missä kulkee raja minkäkin sairauden tai ominaisuuden kanssa.
- "Eläintä ei liioin saisi käyttää jalostukseen, jos se ei perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla." Tämän Springerspanielit ry kokee hyvänä asiana lakiluonnoksessa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Valvonnan kannalta on ehdottomasti tarpeen, että tarkempi asetus eläinjalostuksesta tulee voimaan samanaikaisesti lain kanssa tai ainakin mahdollisimman pian.
- Lisäksi tulisi harkita, että asetuksella säädettäisiin aikaisimman sallitun astutusiän lisäksi myöhäisimmästä sallitusta astutusiästä.
- Eläinjalostuksen valvomiseksi eläinlääkäriammattin harjoittamislakiin ollaan lisäämässä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia tehdyistä toimenpiteistä. Ilmoittaminen tulisi tehdä eläinlääkärille mahdollisimman helpoksi esim. eläinlääkintäohjelmistojen rajapinnan kautta. Myös hevosten osteokondroosin takia tehtyihin toimenpiteisiin liittyviä tietoja tulisi alkaa kerätä tulevaisuudessa.
- Pykälässä olisi kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinujen käyttöä astumistilanteessa.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Sep Ry yhtyy Sep-säätiön lausuntoon.
- Ehdotamme, että asetuksella säädettäisiin aikaisimman sallitun astutusiän lisäksi myöhäisimmästä sallitusta astutusiästä.

Suomen Eläintenkouluttajat:

- Yhdistys pitää edistyksellisenä eläinten terveyden korostamista jalostustyössä. Eläinten jalostamisessa tulee ottaa huomioon niiden koulutukseen, käsittelyyn, työhön ja elinolosuhteisiin sopeutumista edistävien luonneominaisuuksien edistäminen jalostuksen keinoin. Yksinomaan mm. fyysisen suorituskyvyn parantamiseen tai tiettyyn käyttötarkoitukseen soveltuvuuden tai ulkonäön muokkaamiseen tähtäävä jalostus voi vahvistaa mm. arkuuteen, muuhun stressille altistumiseen tai aggressioon liittyviä luonneominaisuuksia.
- Luonneominaisuuksia, joista on eläimelle itselleen haittaa sen oletettavassa elinympäristöissä, tulee pyrkiä vähentämään jalostuksen keinoin ja niiden yleistymistä on estettävä.
- Eläinjalostuksessa on otettava huomioon myös jalostuksen vaikutus eläimen kykyyn käyttäytyä ja käyttää aistejaan lajilleen tyypilliseen tapaan. Esimerkiksi voimakas karvoitus koiran kasvoissa voi estää sitä näkemästä tai haistelemasta normaalisti ja estää muita koiria tulkitsemasta kyseisen koiran ilmeitä normaalisti.

Suomen Herppiharrastajat:

- Terraarioeläimiin kohdistuvassa kasvattamis- ja jalostustoiminnassa tulisi aina kunnioittaa ja ylläpitää eläimen terveyttä. Sellaisten yhdistelmien lisääntyttäminen, joiden tiedetään aiheuttavan eläimelle selkeitä anatomisia ja/tai neurologisesti poikkeavia ominaisuuksia, johtuen esimerkiksi jalostettujen värimuotojen ja muunnosten tuottamista ongelmista, liiallisesta sisäsiirtoisuudesta johtuvista muutoksista, eläimelle anatomisesti tärkeiden osien muokkaamisesta tai jopa poistamisesta, tulisi kokonaisuudessaan kieltää. Sama kieltö koskisi myös muulla tavoin terveydellisesti poikkeavien tai heikompa elämänlaatua elävien yksilöiden käyttämistä.

Suomen Hippos:

- Eläinjalostuksessa eläinten terveys ja hyvinvointi ovat merkittäviä asioita. Lain määritelmiin liittyen on syytä asetustasolla tehdä kuitenkin tarkennuksia esimerkiksi alkionsiirron ja muiden jalostustekniikoiden hyväksymisessä ja jalostusohjelmien toteuttamisessa.
- Suljetuissa populaatioissa geneettisen monimuotoisuuden väheneminen lisää mahdollisten perinnöllisten sairauksien esiintymistä. Näihin liittyen mahdolliset rajoitukset tulee pohjautua tutkittuun tietoon ja erikseen populaatiokohtaisesti tehtyihin määritelmiin.

- Jalostusohjelmissa määritellään myös perinnöllisiin sairauksiin ja vikoihin liittyviä toimenpiteitä. Emme koe, että hevosten osalta hyvinvointilain tasolla on tarvetta määritellä näihin liittyvää ilmoitusvelvollisuutta tai muita vaikutuksia.

Suomen Kennelliitto:

- Kirjaus elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen on tärkeää saada lakiin. Nämä ovat myös Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian tavoitteita.
- Pykälän toisen momentin ensimmäisessä kohdassa kiellettäisiin sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, jotka ”todennäköisesti” periyttäisivät jälkeläisilleen merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavia sairauksia tai muita ominaisuuksia. Ehdotamme tilalle muotoilua, jonka mukaan kiellettyä on sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, jotka olemassa olevan tiedon mukaan sisältäisivät keskimääräistä suuremman riskin periyttää jälkeläisilleen merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavia sairauksia tai muita ominaisuuksia. Myös kolmannessa kohdassa ”lisääntymisestä aiheutuu todennäköisesti merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille” ilmaus ”todennäköisesti” tulisi korvata samalla tavalla.
- Yksi- ja monigeeniset perinnölliset sairaudet tulisi erotella yksityiskohtaisissa perusteluissa toisistaan tarkemmin. Yksiselitteisiä kantajia voi olla vain yksigeenisissä sairauksissa tai sellaisissa, joihin liittyy jokin sairastumisriskiä merkittävästi lisäävä suurivaikutteinen geeni. Monigeenisten sairauksien osalta on huomioitava paitsi eläimen oma ilmiäsu, myös sukulaisten ilmiäsu ja sen perusteella muodostettava arvio eläimen riskistä periyttää tätä sairautta. Eläimen oman, selkeästi sairaan ilmiäsun tulee kuitenkin olla jalostuksesta poissulkeva, vaikka lähisuvussa olisi pääasiassa terveitä ilmiäsuja.
- Näitä asioita ja jalostuskoiran ominaisuuksille asetettuja vaatimuksia on avattu tarkkaan Kennelliiton yleisessä jalostusstrategiassa sekä sovellettu rotutasolle rotukohtaisissa jalostuksen tavoiteohjelmissa. Jalostusstrategia sekä tavoiteohjelmat sisältävät selkeät suositukset jalostukseen käytettävien koirien terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttaville ominaisuuksille. Lisäksi 175 koirarodulla tai rotumuunnoksella on käytössä Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma (PEVISA). Ohjelma sisältää ehtoja rekisteröitävien pentueiden vanhemmille. Ehtoina on esimerkiksi terveystutkimuksia tai geenitestejä rodulle merkittäväksi katsottujen perinnöllisten sairauksien varalta, koiran käyttäytymistä ja luonnetta kuvaavia testejä sekä rajoituksia rekisteröitävien pentueiden sukusiitosasteelle, yksilölle rekisteröitävien jälkeläisten lukumäärälle ja jalostuskoirien alaikärajalalle.
- Rotukohtaisten ehtojen lisäksi Kennelliitolla on kaikkia rotuja koskevia vaatimuksia esimerkiksi jalostusnartulle rekisteröitävien pentueiden enimmäismäärästä. Lisäksi kahden samaa letaalitekijää kantavan yksilön yhdistäminen on kielletty T-Box -töpöhäntämutaation ja koiran väriin vaikuttavan merle-tekijän osalta. Kennelliitto ei kuitenkaan pidä tarpeellisena koirien geenitestauksen laajentamista niin, että se tulee joiltain osin pakolliseksi jalostukseen käytettäville koirille.
- Pykälän toisen kohdan mukaan eläintä ei saa käyttää jalostuksessa, jos ”eläin ei rakenteellisen vian tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla”. Tällaista vikaa tai sairautta voi kuitenkin olla vaikea todentaa, joten ehdotamme lisäystä ”tiedossa olevan rakenteellisen vian tai sairauden vuoksi”.
- Yksityiskohtaisten perustelujen ensimmäisen kappaleen viimeinen virke ”Hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei tarkoituksena ole jälkeläisten ominaisuuksien parantaminen tältä osin”, on hankala tulkita. Virkkeen muotoilua tulisi muuttaa yksiselitteisemmäksi.
- Ehdotamme korvaavaa muotoilua: ”Hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaavia eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei esimerkiksi geenitestauksen avulla tai muutoin voida varmistaa, että haitta ei periydy jälkeläisille tai ellei tarkoituksena ole esimerkiksi roturisteytyksen kautta parantaa jälkeläisten ominaisuuksia tältä osin. Tällöin on kuitenkin aina varmistettava, että lisääntymisestä ei aiheudu eläimelle itselleen näistä ääripiirteistä johtuvaa hyvinvointihaittaa.”

- Lakiehdotuksen perusteluihin pitäisi saada konkreettisempia esimerkkejä kielletyistä jalostusyhdistelmistä. Tulkinta siitä, millaisia merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavat sairaudet tai muut ominaisuudet ovat, voi vaihdella merkittävästi, jos sairautta tai ominaisuutta ei pystytä konkreettisesti todentamaan. Esimerkiksi ääripiirteitä ei ole riittävän tarkasti kuvattu pykälässä.
- Lain perusteluissa tulee käsitellä myös kotieläinrotujen pitämistä suljettuina populaatioina ja tästä johtuvaa, sukusiitoksesta aiheutuvaa riskiä eläinten hyvinvoinnille. Suljetussa, geneettisesti pienessä kannassa riski perinnöllisten sairauksien kasautumiselle ja esiintulolle kasvaa. Ehdotetaan lisättäväksi lause: ”Kotieläinroduilla ja muilla ihmisen hoidossa pidettävillä eläinkannoilla tulisi huolehtia kannan riittävästä geneettisestä koosta sairauksien lisääntymisen ja elinvoiman heikkenemisen estämiseksi ja tarvittaessa mahdollistaa populaation ulkopuolelta tuleva geenivirta. Suljettujen populaatioiden sisäinen geenivalikoima on rajallinen.”
- Haitallisesti elinvoimaan vaikuttavia väistyviä geenimuotoja on kaikilla yksilöillä, niin ihmisillä kuin eläimilläkin. Paras keino tällaisten vikojen vähentämiseen on perimän monimuotoisuus, joka säilyy vain välttämällä sisäsiitosta ja käyttämällä rotujen eri yksilöitä ja sukuja laajasti jalostukseen. Ehdotamme rajoitusta sisäsiitokselle. Tarvittaessa monimuotoisuutta voidaan lisätä roturisteytyksillä, joita viime vuosina onkin tehty enemmän.
- Suomen Kennelliiton yleisessä jalostusstrategiassa todetaan, että sekä nartun että uroksen tulee olla halukas ja kykenevä luonnolliseen astutukseen. Astutus ei saa tapahtua pakottamalla. Tätä lisäystä toivomme myös uuteen lakiin.
- On myös koirien hyvinvoinnin kannalta kiitettävää, että lakiin esitetään eläimen omistajan ja pitäjän velvoitetta estää hallitsematon lisääntyminen.
- Kennelliiton tulee olla mukana koirien jalostuksen asiantuntijana tarkempien jalostussäännösten valmistelussa.

Suomen Kissaliitto:

- Suomen Kissaliitossa pidetään hyvinä myös eläinjalostukseen ja eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuuteen liittyviä määräyksiä. Tavoite tuottaa elinvoimaisia, toimintakykyisiä ja terveitä eläimiä pitäisi olla itsestäänselvyys eläinjalostuksessa kaikkialla.

Suomen Koirankasvattajat:

- Eläinjalostusta koskevan pykälän osalta SuKoKa haluaa kiinnittää huomiota siihen, että koirien jalostuksen seuranta ja koirien jalostuskelpoisuuden edellytykset ovat ro-tukoirien kasvatuksen osalta jo nykyisellään Suomen Kennelliitto ry:n (jäljempänä SKL) valvonnan alaisia ja säänneltyjä. Osa SKL:n sääntelystä on tiukempaa, kuin mi-tä esitysluonnoksessa ehdotetaan lakiin kirjattavaksi.
- SKL:llä on tiettyjä jalostukseen käytettävien koirien hyvinvointiin liittyviä edellytyksiä pentujen rekisteröinnille, kuten jalostukseen käytettävien koirien enimmäis- ja vähimmäisikä, pentueiden enimmäismäärä nartuilla sekä pentueiden syntymien väli-nen aika nartuilla. Lisäksi SKL:llä on terveyteen liittyvissä asioissa jälkeläisten hyvinvointiin liittyviä rekisteröintiehtoja, joiden mukaisesti vanhemman huono terveys-tulos lonkka- ja kyynärnivelkuvauksessa, polvilumpiotutkimuksessa tai spondyloosi-kuvauksessa velvoittaa rekisteröimään pennut EJ-rekisteriin, eli niiden jalostuskäyttö ei ole sallittua. Muita rekisteröintiehtoja ovat liian läheistä sukua keskenään olevien vanhempien jälkeläisten merkitseminen EJ-rekisteriin (isä/emä ja jälkeläinen tai täyssisarukset keskenään, jolloin sukusiitosprosentti on aina vähintään 25 %), kahden merlevärisen koiran keskinäinen jalostuskäyttökielto, kahden T-boxmutaation vuoksi töpöhäntäisen koiran keskinäinen jalostuskäyttökielto sekä muut mahdolliset rotu-kohtaiset erityisehdot.
- SKL:llä on käytössä perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustusohjelma (jäljempänä PEVISA), joka sisältää pentujen rekisteröintiin vaikuttavia rotukohtaisia eri-tyisehtoja esimerkiksi terveystarkastuksista. PEVISA:ssa esitetään ne vähimmäisvää-timukset, joiden tulee täytyä, että pennut voidaan rekisteröidä FI- tai ER-rekisteriin, joka antaa pennuille jalostuskäyttöoikeuden. PEVISA on tällä hetkellä käytössä 152 koirarodulla.

- Esitysluonnoksessa sanotaan, että "hyvinvointihaittaa aiheuttavia ääripiirteitä omaa-via eläimiä ei tulisi käyttää jalostukseen, ellei esimerkiksi geenitestauksen avulla tai muutoin voida varmistaa, että haitta ei periydy jälkeläisille tai ellei tarkoituksena ole esimerkiksi roturisteytyksen kautta parantaa jälkeläisten ominaisuuksia tältä osin" (s. 110). Esitysluonnoksessa tulisi täsmentää, mitä hyvinvointihaittaa aiheuttavilla ääri-piirteillä tarkoitetaan.
- Esitetyn pykälän 2 momentin 1 kohdassa kielletään eläimen jalostuskäyttö, mikäli "käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sai-rauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvin-voinnille". Esitysluonnoksen mukaan "säännöksen tarkoituksena on estää sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, joiden todennäköisenä tuloksena syntyy psyykki-seltä tai fyysiseltä toimintakyvyltään sairauden tai muun syyn takia heikentyneitä eläimiä tai eläimiä, joiden mahdollisuudet lajityypilliseen käyttäytymiseen ovat muusta syystä heikentyneet" ja "hyvinvointihaittoja voitaisiin pitää todennäköisinä, jos jalostusyhdistelmän käyttö olemassa olevan tiedon perusteella sisältäisi keski-määräistä suuremman riskin periyttää jälkeläisilleen pykälässä tarkoitettuja sairauk-sia tai muita ominaisuuksia" (s. 111).
- SuKoKa kokee kahdessa yllä olevassa kappaleessa olevat jalostuskiellot ongelmal-liseksi useammastakin syystä. Ensinnäkin suurin osa koirien ominaisuuksista periytyy monigeenisesti, minkä vuoksi niiden tarkkaa periytymistä on vaikea selvittää. Vaikka jalostusyhdistelmän vanhemmat olisi terveystutkittu, eikä niillä itsellään olisi sellai-sia terveyshaittoja, jotka vaikuttavat niiden elämään, ei se ole tae siitä, etteikö jälke-läisille voisi tulla sellaisia sairauksia, jotka vaikuttavat niiden elämänlaatuun ja joita on mahdoton ennakoida etukäteen. Toisekseen koirille on olemassa geenitestejä, mutta valitettavasti iso osa nykyisistä geenitesteistä on kehitetty tietyille roduille ja kohdennettu tiettyihin sairauksiin tai ominaisuuksiin, jolloin niistä ei välttämättä ole hyötyä millekään muulle rodulle taikka muun sairauden tai ominaisuuden suhteen. Toisaalta taas kaikille roduille suunnatuilla geenitesteillä harvoin pystytään selvittä-mään, kantaako koira esimerkiksi sellaista geeniä, joka aiheuttaa jotakin perinnöllistä sairautta. Tämän vuoksi geenitestit eivät myöskään sovellu rekisteröimättömien se-karoutuisten koirien omaamien perinnöllisten sairauksien ennaltaehkäisyyn. Kolman-neksi siitäkin huolimatta, että koirille tehdään SKL:n alaisia virallisia terveystarkastuksia, vain harva koiran terveyteen vaikuttava ominaisuus on mahdollista mitata numeerisesti. Esimerkiksi allergiat saattavat aiheuttaa huomattavaa haittaa koiralle, mutta allergioita on vaikea todeta, eikä niitä pystytä arvioimaan minkäänlaisen asteikon avulla. Myös numeerisesti mitattavat terveystarkastukset ovat tulkinnanvarai-sia siinä mielessä, että lausunnon antaa SKL:n valtuuttama eläinlääkäri, joka tulkitsee tuloksia omien ennakkokäsitystensä pohjalta. Näin ollen saman eläimen terveystarkastuksen tulokset saattaisivat olla numeerisella asteikolla erilaiset kahden eri eläinlääkärin lausumana.
- Esitysluonnoksessa on listattu muutamia säännöksessä tarkoitettuja hyvinvointihaittaa aiheuttavia perintötekijöitä, joita ovat esitysluonnoksen mukaan esimerkiksi epänormaali purenta ja pysyvä aukile (s. 111). Näiden osalta tulisi ensinnäkin määritellä, mitä tarkoitetaan epänormaalilla purennalla. Toisekseen tulisi ottaa huomioon, että esimerkiksi alapurenta on osalla koiraroduista tyypillinen purenta, eikä se aiheuta koirille niiden elämänlaatuun vaikuttavia haittoja. Lisäksi sellaisillakin koiraroduilla, joille tyypillinen purenta on saksipurenta, esiintyy niin ala- kuin yläpurentaakin il-man, että se vaikuttaa koiran elämään. Rodulle epätyypillinen ala- tai yläpurenta saattaa aiheuttaa ongelmia esimerkiksi silloin, kun koiralla on jokin muu ominaisuus, esimerkiksi kapea alaleuka, joka vaikuttaa hampaiden sijaintiin. Näissäkin tapauksis-sa ongelmia aiheuttava hammas tai hampaat voidaan poistaa, jolloin koira ei kärsi virheellisestä purennasta. Myös pysyviä aukileita on jo vuosikymmeniä tavattu koi-rilla, eikä niiden olemassaolon ole huomattu vaikuttavan koirien hyvinvointiin tai ai-heuttavan koirille niiden elämänlaatuun vaikuttavaa haittaa. Pysyviä aukileita voi kuitenkin esiintyä muiden pysyvää haittaa aiheuttavien ominaisuuksien, kuten vesi-pään, yhteydessä. Tämän osalta on huomionarvoista, että pysyviä aukeita omaavalla koiralla ei aina ole vesipäätä, eikä vesipään omaavalla koiralla aina ole pysyviä auki-leita.
- Edellä esitetyistä syistä SuKoKa kokee hyvinvointihaittaa aiheuttavien ominaisuuksien nimeämisen esitysluonnoksessa ongelmana etenkin sellaisissa tapauksissa, joissa kyseisistä ominaisuuksista ei

ole laajaa tieteellistä tutkimusmateriaalia, joiden mu-kaan kyseinen ominaisuus aiheuttaisi yksiselitteisesti ja jokaisessa tilanteessa eläi-melle hyvinvointihaittaa.

- SuKoKa kokee 25 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdan ongelmallisena koirien jalostuksen näkökulmasta sen vuoksi, että hyvinvointihaitta on käsitteenä vaikeasti määriteltävissä ja jonkin ominaisuuden aiheuttaman hyvinvointihaitan määrä voi vaihdella yksilöstä riippuen. SuKoKa on kuitenkin yhtä mieltä siitä, että 25 §:n 1 momentin mukai-sesti eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Koska rotukoira-jalostuksessa SKL sekä valvoo jäsentensä kasvatustoimintaa että määrittää tiettyjä ehtoja koirien jalostuskäytölle, tulisi eläinjalostuksen valvontaa koirien osalta kohdentaa nimenomaan rekisteröimättömiin sekaro-tuisiin koiriin. Niiden jalostuskäyttöä ei nykyisellään pystytä tehokkaasti valvomaan, sillä kukaan ulkopuolinen henkilö ei pysty varmaksi sanomaan miten usein rekiste-röimättömällä sekarotuisella koiralla teetetään pentuja, miten vanha se on tai millai-sia, mahdollisesti merkittäviäkin, elämänlaatuun negatiivisesti vaikuttavia (piileviä) ominaisuuksia sillä on.
- Esitysluonnoksessa sanotaan, että "säännöstä voitaisiin tarvittaessa tarkentaa eläinla-jikohtaisissa asetuksissa säätämällä esimerkiksi koirien osalta siitä, kuinka usein nar-tulla saa teettää pentuja ja mikä on kunkin eläinlajin kohdalla nuorin sallittu astu-tusikä" (s. 113). Koska kyseiset säännökset ovat jo rotuko-irien osalta voimassa SKL:n sääntelemänä, olisi hyvä ulottaa samat säännökset koskemaan myös rekisteröimättö-miä sekarotuisia koiria. Tässä kohdin tärkeäksi nousee kuitenkin valvonta, sillä val-vontaa harjoittavilla tahoilla tulisi olla keino ensinnäkin valvoo rekisteröimättömien sekarotuisten koirien jalostuskäyttöä ja toisekseen seurata rekisteröimättömien sekarotuisten koirien jalostuskäytön tiheyttä.
- SuKoKa kokee, että koirien tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun maa- ja met-sätalousministeriön asetuksen (1/2021) avulla pystyttäisiin merkittävästi parantamaan rekisteröimättömien sekarotuisten koirien jalostuskäytön valvontaa ja koirien hyvinvointia. Yksi keino olisi lisätä esitysluonnokseen 25 a §, jossa säädettäisiin pennuille tehtävästä pakollisesta pentutarkastuksesta, joka tulisi suorittaa aikaisin-taan pentujen ollessa viiden viikon ikäisiä ja viimeistään ennen luovutusta. Pakollisen pentutarkastuksen avulla pystyttäisiin valvomaan sekä emän hyvinvointia silloin, kun pennut ovat luovutusiässä, että pentujen itsensä hyvinvointia niiden ollessa luovutusikäisiä. Koska pakollinen pentutarkastus koskisi kaikkia koiria, pystyttäisiin myös rekisteröimättömien sekarotuisten hyvinvointia seuraamaan tarkemmin, mikä tarkoittaisi myös parempaa mahdollisuutta valvoo pentutehtailijoita. Parhaimmassa tapauksessa pakollinen pentutarkastus voisi omalta osaltaan edesauttaa pentutehtailun vähentymistä.
- Suurin osa rekisteröityjä rotuko-iria kasvattavista henkilöistä suorittaa jo nykyisellään pennuille eläinlääkäriin tekemän terveystarkastuksen ennen pentujen luovutusta. Tä-mä tarkastus on mahdollista suorittaa eläinlääkäriin tekemän mikrosirulla tapahtuvan tunnistusmerkinnän kanssa samanaikaisesti ja suurimmalla osalla eläinlääkäriasemis-ta on jo olemassa oma lomakkeensa pennuille tehtävälle terveystarkastukselle. Vaih-toehtoisesti pennuille voidaan laittaa tunnistusmerkintä jo ennen eläinlääkäriin tarkastusta SKL:n valtuuttaman tunnistusmerkitsijän toimesta.
- SuKoKa ehdottaa, että tunnistusmerkitsemisen voisi eläinlääkäriin lisäksi tehdä myös SKL:n valtuuttama tunnistusmerkitsijä, sillä tällä pystyttäisiin helpottamaan sitä resurssipulaa, jota pakollinen tunnistusmerkitseminen tulisi todennäköisesti eläinlääkäreille aiheuttamaan. Koska maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1/2021) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa viitataan voimassa olevaan eläinsuojelulakiin mikrosirun asettamiseen pätevää henkilöä määriteltäessä, tulisi esitetyn lain 16 §:n 1 momenttiin tehdä seuraava lisäys: "Eläimen tunnistusmerkitsemisen voi kuitenkin suorittaa myös Suomen Kennelliiton valtuuttama tunnistusmerkitsijä".
- Eläinten hyvinvoinnin valvomisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että tunnis-tusmerkintärekisterin käyttöä voitaisiin laajentaa siten, että sinne tulisi narttujen osalta merkintä jalostuskäytöstä. Eläinlääkärit pystyisivät tekemään merkinnän pakollisen pentutarkastuksen yhteydessä, eikä tästä aiheutuisi heille suurempaa vaivaa kuin esimerkiksi siitä, että eläinlääkärit

rekisteröityä puhdasrotuista koira tunnistusmerkittessään merkitsevät pentujen mikrosirun sirunumerot SKL:n järjestelmään.

- Mikäli asetuksen tasolla aiotaan säätää koiran jalostuskäytön kieltämisestä usean keisarinleikkauksen johdosta, tulee ottaa huomioon, että keisarinleikkaus ei välttämättä aina tarkoita sitä, etteikö koira pystyisi seuraavalla kerralla synnyttämään luonnollisesti. Koiran synnytysongelmille on toki olemassa perinnöllisiäkin syitä, kuten polttoheikkous, mutta synnytysongelmat saattavat myös johtua esimerkiksi pentujen suuresta tai pienestä määrästä, kuolleen pennun aiheuttamasta "tukoksesta" synnytysskanavassa tai pennun suuresta koosta. Lisäksi, mikäli koiran jalostuskäyttö tulotaisiin kieltämään asetuksella useiden keisarinleikkausten johdosta, tulisi tieto keisarinleikkauksista merkitä ylös. Merkintä voitaisiin tehdä esimerkiksi tunnistusmerkintärekisteriin, jolloin eläinlääkäri pystyisi sen tekemään keisarinleikkauksen yhteydessä, sillä eläinlääkäri pystyisi koiran tunnistusmerkinnän avulla varmistumaan siitä, että merkintä tulee oikealle koiralle.
- SuKoKa korostaa, että eläinten jalostuksen osalta valvonnan merkitys on huomattava. Näin ollen tämän pykälän yhteydessä tulisi säätää sekä siitä, mikä taho suorittaa eläinten jalostukseen liittyvää valvontaa, että siitä, miten eläinten jalostusta valvotaan. Etenkin siinä vaiheessa, jos asetuksella tullaan määrittämään koirille se, miten usein nartulla saa teettää pentuja tai mikä on nuorin sallittu astutusikä taikka asettamaan narttu jalostuskieltoon useiden keisarinleikkausten vuoksi, tulee valvonta suorittaa ulkopuolisen tahon toimesta, eikä sitä voida suorittaa omavalvontana. Mikäli valvonta suoritettaisiin omavalvontana eli ihmisten tulisi itse ilmoittaa tieto jalostukseen käytettävän koiran iästä, pentueiden määrästä ja ajankohdista tai keisarinleikkauksesta, olisi riski väärinkäytöksille suuri, eikä pentutehtailuun pystyttäisi silloin puuttumaan nykyistä tehokkaammin.
- SuKoKa kokee voimassa olevassa lainsäädännössä ongelmallisena nimenomaisesti sen, ettei se anna viranomaisille keinoja valvoa etenkään rekisteröimättömien sekarotuisten koirien jalostuskäyttöä tai puuttua pentutehtailuun, mikäli koirat elävät hyvissä olosuhteissa. Näin ollen uudessa eläinten hyvinvointilaissa tulisi nimenomaisesti pyrkiä valvomaan jalostuskäyttöä, mikä pystyttäisiin tekemään esimerkiksi yllä mainittuja valvontakeinoja käyttäen, sillä edellytyksellä, että tieto jalostuskäytöstä merkittäisiin tunnistusmerkintärekisteriin kunkin koiran tietoihin.
- Myös esitetyn lainkohdan sanamuoto on ongelmallinen siinä esiintyvän "todennäköinen" -termin vuoksi, sillä todennäköisyys on käsitteenä erittäin laeva ja pitää sisällään sekä erittäin pienen että huomattavan suuren todennäköisyyden. Tämän vuoksi soveliaampaa olisikin edellyttää, että 25 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen jälkeläiselle aiheutuva haitta tai 3 kohdan mukainen jalostukseen käytettävän eläimen hyvinvoinnille aiheutuva haitta on tiedossa.
- SuKoKa kannattaa ehdottomasti 25 §:n 4 momentin mukaista nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämistä. Tämän osalta tulee ottaa huomioon valvomattoman lisääntymisen valvonnan sääntely. Esitysluonnoksessa tulisi ottaa kantaa sekä valvontaa suorittavaan viranomaiseen tai viranomaisiin, että suoritettaviin valvontatoimenpiteisiin.

Suomen marsuyhdistys:

- Lakiehdotuksen mukaan eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Lakiehdotuksen tarkoitus on ”ohjata eläinjalostusta yhä enemmän eläinten hyvinvointia huomioon ottavaan suuntaan. Esimerkiksi tiettyjen ulkonäkö-piirteiden liiallinen korostaminen jalostustavoitteissa on johtanut sellaisten ääripiirteiden suosimiseen, jotka aiheuttavat hyvinvointiongelmia seura- ja harrastuseläimille”.
- Tällainen ulkonäköpiirre marsuilla on pään liiallinen lyhyt muoto ja pyöreys sekä lyhyt kuo-noisuus aiheuttaen etenkin hammasongelmia.
- ”Säännöksessä tarkoitettuja hyvinvointihaittaa aiheuttavia perintötekijöitä voivat olla letaalite-kijät tai tiettyihin sairauksiin tai muihin hyvinvointihaittoihin, kuten anatomisiin ääripiirteisiin tai rakenteellisiin heikkouksiin liittyvät perintötekijät. Jälkeläisten kuolemaan tai vakaviin epämuodostumiin johtavia letaalitekijöitä esiintyy esimerkiksi tiettyillä hännättömillä tai töpöhäntä-sillä koira- ja kissaroduilla.”

- Myös marsuilla on tällaisia letaalitekijöitä esim. roan-roan tai dalmatian-dalmatian kuvioita yhdistettäessä.
- Satiinimarsuilla on todettu useita terveydellisiä ongelmia, kuten luusto- ja hammasongelmia. Aiheesta on tehty lukuisia tieteellisiä tutkimuksia. Ohessa niistä pari.
- THE SATIN SYNDROME IN GUINEA PIGS
- https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/165/467/RUG01-002165467_2014_0001_AC.pdf?fbclid=IwAR2gxuGVjDpOi0MrhXK35Qv_INVQ2BAnT7iHacrTD0W0s80H728v-bLaetQ
- Case Report Case Report of a Satin Guinea Pig with Fibrous Osteodystrophy That Resem-bles Human Pseudohypoparathyroidis
- 1321656.pdf (hindawi.com)
- Täten ehdotamme satiinimarsujen kasvatuksen ja näyttelytoiminnan kieltämisen Suomessa. Pidämme myös hyvänä huomioida letaalitekijöiden, anatomisten ääripiirteiden tai rakenteellis-ten heikkouksien jalostamisen kasvatuksessa ja tällaiset asiat tulisi kieltää lailla.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Metsästäjäliitto pitää pykälän vaatimuksia kokonaisuudessaan kannatettavina. Vaatimus, että eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen, tukee mahdollisimman laajan geenipohjan käyttämistä jalostukseen. Tässä tapauksessa, viitaten 15 §:n vaatimukseen, muualla tehty typistys ei saisi olla este muun geenipohjan omaavan koiran arvioinnille ja sitä kautta jalostuskäytölle.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Esitämme, että alkionsiirto ja muut jalostustekniikat ovat edelleen hyväksytyjä jalostusohjelmien toteuttamisessa.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Jalostus tulisi määritellä asetustasolla selkeästi ja mahdollisuuksien mukaan myös eläinlajikohtaisesti. Mikäli jalostuksen epäillään aiheuttavan eläimille laissa määriteltyjä ongelmia, tulisi johtopäätösten perustua aina tieteellisesti tutkittuun, kansallisesti sovellettavaan tietoon.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Monilla eläinlajeilla jalostus on ongelmallista, osittain siksi, että jalostuspäätökset tehdään sellaisten ihmisten toimesta, joilla ei ole riittävästi tietoa jalostuksesta tai eri ominaisuuksien perinnöllisyydestä. On hyvä, että jalostuspykälä lisätään uuteen lainsäädäntöön. Eläinlajikohtaiset asetustason määritelmät jalostukselle tulisi muotoilla tieteeseen perustuen.
- Turkiseläinten jalostukseen liittyvät haasteet on jo tiedostettu elinkeinon piirissä vuosia sitten. Tiedon ja tietoisuuden lisäämiseksi useita hankkeita on käynnistetty yhteistyössä yliopistojen ja sidosryhmien kanssa. Hankkeissa selvitetään erilaisten perinnöllisten ominaisuuksien ja ongelmien problematiikkaa, ja kuinka niihin voidaan vaikuttaa jalostuksella. Jalostuslinjan muutos ei näy välittömästi, vaan muutaman vuoden viiveellä. Käytännön jalostustyössä apuna on elinkeinon kehittämä WebSampo-jalostusohjelma.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Momentin 1 kohdassa kiellettäisiin sellaisten jalostusyhdistelmien käyttäminen, jotka todennäköisesti periyttäisivät jälkeläisilleen merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavia sairauksia tai muita ominaisuuksia.
- ”Todennäköisesti” sisältää pienen ja suuren todennäköisyyden. Se tulisi korvata lakitekstissä muodolla ”tiedetään periyttävän tai periyttää suurella todennäköisyydellä”.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä, että eläinjalostusta pyritään sääntelyllä ohjaamaan yhä enemmän eläinten hyvinvointia huomioon ottavaan suuntaan. Ehdotuksen sääntely on kuitenkin liian epätarkkarajaista ja edellyttää väistämättä tarkentavaa, asetustasoista sääntelyä. Lisäksi Ruokaviraston tulisi julkisesti ja yksiselitteisesti linjattava eläinjalostuksesta, jotta valvonta voisi olla yhdenmukaista.

Syyttäjälaitos:

- Esityksen 25 §:ssä on jalostukseen liittyviä kieltoja. Syyttäjälaitoksen käsiteltävänä on ollut ainakin yksi tapaus, missä epäillään luonnonvaraisia eläimiä (susia) risteytetyn koirien tai suden ja koiran risteymien kanssa tai ns. hybridien risteytyksiä toistensa kanssa. Menettely (hallussapito, kasvattaminen) voidaan katsoa kielletyksi jo nyt vieraslajeihin liittyvien säännösten perusteella, mutta vieraslajisääntelyssä ei viitata rikoslain eläinsuojelurikokseen vaan muihin rikoslain rikoksiin. Kyseisenkaltaisen risteyttämisen kieltäminen on perusteltua myös eläinsuojelullisista näkökohdista, sillä jälkeläiselle ei koskaan voida taata sellaisia olosuhteita, jotka takaisivat sen hyvinvoinnin (liittyen erityisesti lajinmukaiseen käyttäytymiseen ja sen puuttuessa kärsimyksen aiheutumiseen).
- Esityksen 25 §:n 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että eläinten omistajan tai pitäjän tulee estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Kiellon rikkomista esitetään rangaistavaksi eläinsuojelurikkomuksena (109 § 2 mom. 6 kohta) ja siitä voisi seurata myös eläintenpitokielto (ehdotettu muutos rikoslain 17 luvun 23 §:ään). Ehdotettavaa sääntelyä voidaan pitää tervetulleena, koska esimerkiksi hallitsemattomasti kasvavat kissapopulaatiot ovat käytännössä havaittu ongelma, eikä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa ole ollut luontevaa tapaa puuttua niihin ainakaan rikosoikeuden keinoin.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Jalostukseen ja lisääntymiseen liittyvät lisäykset lakiin ovat tarpeellisia.
- Allekirjoittaneiden ymmärryksen mukaan lailla – tai tulevalla asetuksella – olisi aikomus kieltää tai rajoittaa mm. brakykefaalisten koirien tai vastaavien geneettisen hyvinvointiin vaikuttavien vikojen omaavien eläinten jalostus ja lisääntyminen.
- Tasapuolisen valvonnan toteuttamiseksi pykälän soveltamisesta tarvitaan asetus tai vähintään valtakunnalliset Ruokaviraston ohjeet.

TEHVNK:

- Eläinjalostussäädösten tarkentaminen ja selkeyttäminen on neuvottelukunnan mielestä hyvä asia. Eläinten hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen on tärkeää puuttua niin tuotanto- kuin lemmikkieläintenkin kohdalla.
- Neuvottelukunta on vuonna 2011 nautojen hyvinvointia koskevassa kannanotossaan ottanut kielteisen kannan Belgian sininen -nautarodun eläinaineksen tuontiin Suomeen. Rodulle on tyypillistä pakaralihaksen niin sanottu kaksoislihas, mikä vaikeuttaa paitsi normaalia poikimista niin myös eläinten liikkumista. Sinikettujen hyvinvointia koskevassa kannanotossaan neuvottelukunta on vuonna 2018 todennut, että jalostukseen ei saisi valita sinikettuja, joilla on vääntyneet jalat tai jotka ovat hyvin suurikokoisia.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Eläinten luonnetta jalostamalla voidaan myös edistää eläinten hyvinvointia lisäävien pitotapojen käyttöönottoa. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi ohjattava eläinten luonteen jalostamista tähän suuntaan esimerkein. Esimerkiksi turkiskettujen kohdalla eläinten hyvinvointia monin tavoin edistävän piilopaikan antamista on vältelty sillä argumentilla, että ketut ovat ihmisarkoja ja arkuus lisääntyy, jos niillä on mahdollisuus piiloutua. Jalostusvalinnoilla arkuutta olisi mahdollista vähentää siten, että tällaista ristiriitaa ei olisi enenkään yhdistettynä siihen lain määräykseen, että pennut on

totuttava käsittelyyn. Esimerkiksi siitoskanien kohdalla ihmisarkuus voi osaltaan johtaa myös kanien väliseen aggressiivisuuteen hankaloittaen ryhmäkasvatusta.

- Ensimmäinen momentti tulisi edellä mainitun perusteella muuttaa muotoon: Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten, terveiden ja käyttötarkoituksessaan mahdollisimman hyvin voivien eläinten tuottamiseen.
- Pidämme erittäin hyvänä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.
- Pykälässä olisi myös kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinon käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi kiellettävä eläinten kloonaaminen sekä asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulee lisätä kielto astuttaa eläin pakolla. Jos naaras ei alistu tilanteeseen ilman voimakasta kiinnipitämistä, ei eläinten astuttamisen tulisi olla sallittua.
- Kannatamme pykälässä lueteltuja jalostuksen tiukennuksia. Kannatamme myös sitä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus toimenpiteistä, jotka on tehty perinnöllisten vikojen takia.

Ähtärin eläinpuisto:

- Kannatamme nisäkkään omistajille esitettyä velvollisuutta säädellä omistamiensa eläinten lisääntymistä. Esimerkiksi hallitsemattomasti lisääntyvät kissat ovat lakiluonnoksen perusteluissa mainittujen tärkeiden seikkojen lisäksi myös potentiaalinen vieraslaji ja aiheuttavat tutkitusti merkittävää haittaa luonnonvaraisille lajeille.

26 §

Löytöeläimet

Kunnalla tulee olla sen alueella irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (löytöeläimet) tilapäisen hoidon järjes-tämistä varten talteenottoaika.

Talteenottoaika on tarkastettava, onko löytöeläimellä tunnistusmerkintä tai muu tunnis-te ja ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin talteenotosta ilmoittamiseksi eläimen omistajalle tai muulle pitäjälle. Jos eläimen omistaja tai pitäjä ei ole tiedossa, ilmoitus eläimen talteenotosta ja tuntomerkeistä on julkaistava talteenottoaikaan internetsivuilla ja tarvittaessa muulla sopi-valla tavalla. Sairaalle tai vahingoittuneelle eläimelle on järjestettävä viipymättä sen tarvit-sema ensiapu ja muu kohtuullinen hoito sairauden tai vamman hoitamiseksi.

Löytöeläintä on säilytettävä vähintään 15 päivän ajan siitä, kun eläimen omistajalle tai pitä-jälle on ilmoitettu eläimen talteenotosta tai kun talteenotosta on julkaistu 2 momentissa tar-koitettu ilmoitus. Tämän jälkeen kunnalla on oikeus myydä, luovuttaa tai lopettaa eläin. Jos eläin on myyty ja myynnistä saatava tulo on suurempi kuin eläimen hoidosta aiheutuneet kus-tannukset, kunnan on säilytettävä yli jääviä varoja eläimen omistajan lukuun kolmen kuukau-den ajan eläimen toimittamisesta talteenottoaikaan, minkä jälkeen varat siirtyvät kunnan omaisuudeksi.

Kunnalla on oikeus periä eläimen omistajalta tai pitäjältä korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista kustan-nuksista.

Jos poliisille on tehty metsästyslain (615/1993) 55 §:ssä tarkoitettu ilmoitus koiran talteen-otosta, poliisiin tulee ilmoittaa talteenotosta löytöeläinten talteenottoaikaan.

Kunnan on laadittava ja julkaistava tilasto talteenotetuista löytöeläimistä vuosittain.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä ja löytöeläimiä koskevan tilaston laatimisesta.

Animalia:

- Pykälään tulee palauttaa aiemmassa luonnoksessa ollut kirjaus, että löytöeläinten kuljettaminen talteenottoaikkaan määrätään kuntien tehtäväksi. Tällä hetkellä eläinten kuljettaminen on lähinnä vapaaehtoisten ihmisten varassa, eikä se ole kestävä ratkaisu eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta.
- Pykälään olisi lisättävä vaatimus niin sanottujen populaatiokissojen vastaanottamisesta. Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät näitä vastaanota. Kissapopulaatiot jäävät siten usein hoitamatta tai ne jäävät vapaaehtoisten eläinsuojelutoimijoiden vastuulle. Tämän vuoksi löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös näille populaatioista lähtöisin oleville kissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi.
- Kannatamme pykälään kirjattuja löytöeläinmäärien tilastointivelvollisuutta sekä velvollisuutta tunnistusmerkinnän tarkistamiseen ja eläimestä ilmoittamiseen esimerkiksi internetsivuilla. Kiitämme siitä, että löytöeläinten säilytysaika palautettiin 15 vuorokauteen.
- Kiitämme siitä, että koirien ja kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä säädetään erillisessä asetuksessa.
- Pykälään olisi lisättävä, että löytöeläinten talteenottoaikan tulisi ensi sijassa pyrkiä etsimään uusi koti löydetylle eläimelle, ellei edellistä omistajaa löydy ja eläimen terveydentila ja luonne sen sallii. Lisäksi olisi kirjattava, että löytöeläinten talteenottoaikasta uusiin koteihin luovutettavat eläimet on tunnistusmerkittävä, rokotettava ja mahdollisuuksien mukaan kastroidava ja steriloitava.
- Pykälään olisi myös kirjattava, että kunnan tulee huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on alueella laadukasta.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Hallituksen esityksessä (s. 9) todetaan, että uudesta esitysluonnoksesta on poistettu aiempaan esitykseen kirjattu maakuntien velvollisuus löytöeläinten kuljetuksesta eläinten talteenottoaikkaan. Tämä velvollisuus tulee palauttaa myös uuteen lakiehdotukseen.

Animalia Kotkan alueosasto:

- Kunnat tulee velvoittaa järjestämään löytöeläinten kuljettaminen löytöpaikasta eläinten talteenottoaikkaan

EHK:

- Löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottoaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi tai kustantamaksi.
- Löytöeläimen omistajan on ensisijaisesti maksettava kustannukset. Eläimen kiinniottoon ja kuljettamiseen tilapäiseen hoitopaikkaan, eläimen kannalta asiallisiin kuljetusvälineisiin sekä eläinten hyvän käsittelyyn tulee varata resurssit.
- Löytöeläinten säilytysaika on lakiluonnoksessa palautettu 15 vuorokauteen, mikä on hyvä asia. Löytöeläinten tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuus, löytöeläinten tilastointivelvoite ja velvoite julkaista tieto löydetyistä eläimistä ovat niin ikään tervetulleita uudistuksia. Löytöeläintoimijat tulisi velvoittaa julkaisemaan tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.
- Löytöeläimet on tarpeen tunnistusmerkintä, rekisteröidä ja rokottaa sekä kissat kastroida/sterilisoida ennen uuteen kotiin luovuttamista, mikä olisi kirjattava pykälään.
- Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Näiden

sosiaalistaminen vaatii usein kuitenkin erityisosaamista, jota ei ole mahdollista kaikissa löytöeläintaloissa järjestää. Populaatiokissan hoidosta voidaan maksaa korvaus myös eläinten hoitoon perehtyneelle järjestölle.

- Löytöeläimen tai populaatiokissaksi oletetun eläimen eutanasiapäätöksen tulisi perustua eläimen hyvinvointiin, ei taloudellisiin seikkoihin. Pykälässä olisi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin, mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista, ja ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.
- Löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta olisi erikseen säädettävä asetuksella. Esimerkiksi voitaisiin säätää, että talteenotto paikasta vastaavalla henkilöllä tulisi olla asianmukainen koulutus, kuten eläinhoitajan pätevyys. Kunnan tulee huolehtia, että löytöeläintoiminta on laadukasta. Huostaanotetun eläimen pito-olosuhteet on turvattava, vaikka eläimen omistajaa ei tavoitettaisi.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Kunnan velvoite säilyttää löytöeläimiä on pidetty nykyisen lain mukaisena (15 vrk) poiketen aikaisemmasta lakiesityksestä. Säilytysaikaa tulisi lyhentää 10 vuorokauteen, mikä pienentäisi myös kustannuksia.
- Esityksessä löytöeläinten kuljetusvelvollisuutta ei ole määritelty, joka tulee aiheuttamaan ongelmia löytöeläinten talteenotossa ja lisäämään valvontaviranomaisen työtaakkaa. Olisi toivottavaa, että kuljetuspalvelun järjestämisestä säädettäisiin.

Eläinoikeuspuolue:

- Kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on tarkoitus säätää pakolliseksi vuoden 2026 alusta alkaen. Kiitämme kissojen rekisteröinnin säätämisestä pakolliseksi. Se tulee olemaan yksi keino populaatiokissaongelman ratkaisemisessa.
- Pykälän 3 momentin mukaan löytöeläintä olisi säilytettävä vähintään 15 päivän ajan siitä, kun eläimen omistajalle tai pitäjälle on ilmoitettu eläimen talteenotosta, tai talteenotosta on julkaistu 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Tämän jälkeen kunnalla olisi oikeus myydä, muutoin luovuttaa tai lopettaa eläin. Pykälässä tulisi edellyttää, että löytöeläimen lopetuksen tulee aina olla toissijainen vaihtoehto uuden kodin etsimiselle, ja määrätä, että löytöeläin luovutetaan eteenpäin aina tunnistusmerkittynä, rokotettuna ja kastroituna/steriloituna. Pykälään tulisi näin ollen lisätä kohta, jossa kunnallisen löytöeläinpaikan on oltava yhteydessä paikalliseen/lähimpään eläinsuojeluyhdistykseen ennen eläimen lopettamista ja tiedusteltava yhdistyksen mahdollisuutta ottaa eläin haltuunsa.
- Vanhassa luonnoksessa oli uutena vaatimuksena kiinniotettujen eläinten kuljetuksen järjestäminen talteenotto paikkaan. Tämä on nyt uudesta luonnoksesta pudonnut pois. Tämä vaatimus pitää palauttaa uuteen luonnokseen. Kunnan löytöeläimistä huolehtiva taho sitoutuu noutamaan talteenotetut eläimet ja saa siitä myös korvauksen.

Eläinsuojeluasiamies:

- Talteenotto paikalle asetettavat löytöeläinten tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuus, velvoite julkaista tieto löydetyistä eläimistä, velvoite järjestää sairaan tai vahingoittuneen löytöeläimen hoito sekä löytöeläinten tilastointivelvoite ovat tervetulleita. On myös hyvä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.
- On hyvin ongelmallista, että lakiluonnoksessa löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniotto-paikalta kunnan osoittamaan talteenotto paikkaan ei ole säädetty minkään tahon tehtäväksi. Tämä aiheuttaa riskin eläinten hyvinvoinnin vaarantumiselle tilanteissa, joissa vapaaehtoisia toimijoita ei ole riittävästi. Löytöeläinten kiinnioton ja kuljetuksen järjestäminen voisi olla kunnan vastuulla, ja kulut voisi periä eläimen omistajalta.

- Mikäli löytöeläintä ei haeta talteenotto paikasta määräaikaan mennessä, löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin, mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista. Eläimen kohtalosta on tärkeää päättää ensisijaisesti eläimen hyvinvointi huomioiden.
- On tärkeää, että löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta säädetään erikseen asetuksella.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Löytöeläinten hoito on standardoitava laadukkaaksi Löytöeläimet (26 § ja 27 §)
- Maakunnan on huolehdittava löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä vähintään 10 päivän ajan. Kuntien tulisi tehdä löytöeläinsopimus maakuntatasolla siten, että löytöeläinten hoidosta aiheutuvat kokonaiskustannukset jaettaisiin kuntien kesken tasan asukaslukuun suhteutettuna. Löytöeläinten laadukas hoito voidaan järjestää vain huolehtimalla riittävästä taloudellisista resursseista.
- Löytöeläinten ja eläinsuojelulain 44 § perusteella haltuunotettujen eläinten kustannuksista vastaa aina viime kädessä eläinten omistaja. Mikäli omistajalta ei saada perittyä julkisoikeudellisia kuluja (nykyinen laki 42§ ja 44 §) kuluista vastaa viime kädessä valtio. Ellei löytöeläimelle löydy omistajaa, eläin voidaan myydä uuteen kotiin kulujen kattamiseksi tai lopettaa.
- Löytöeläinten hoidon pitää täyttää kaikki ammattimaiselle eläinten pidolle asetetut vaatimukset. Löytöeläimiä voidaan hoitaa vain asianmukaisissa tiloissa ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta. Löytöeläinten ja haltuun otettujen eläinten hoito on erityisen vaativaa eikä hoidon ja hoitotilojen järjestämistä voida kustannusten pelossa jättää vapaaehtoistoimijoiden huoleksi. Eläinten tulee myös saada tarvittaessa asianmukaista eläinlääkärihoitoa ja niiden jatkohoito on voitava löytöeläinkodissa järjestää.
- Eläinlääkärihoidon kustannukset kuuluvat viime kädessä eläimen omistajalle.
- Löytöeläinten kuljetus samoin kuin eläinsuojeluperusteisesti haltuunotettujen eläinten kiinniotto ja kuljetus on järjestettävä lakisääteisesti maakuntatasolla. Kuljetuksista aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläimen omistajalle ja ne voidaan periä hoitomaksujen yhteydessä.
- Talteenotetuilta eläimiltä tulee viipymättä tarkistaa tunnistusmerkintä löytöeläinkodissa ja eläimestä tulee julkaista riittävät tunnistetiedot ja kuva joko kunnan tai löytöeläinkodin omalla nettisivulla. Puuttuvasta tunnistusmerkinnästä tulee tehdä ilmoitus valvontaviranomaiselle ja velvoittaa omistaja huolehtimaan siitä, että eläin merkitään tunnistesirulla määräajassa. Luontevinta olisi kouluttaa löytöeläinkodin henkilökunta eläinten sirutukseen ja sirujen rekisteröintiin.

Eläinvihreät:

- Löytöeläinten tilapäinen hoito tulisi järjestää maakunnan tai alueen tasolla. Kuntien tulisi tehdä löytöeläinsopimus maakuntatasolla siten, että löytöeläinten hoidosta aiheutuvat kokonaiskustannukset jaettaisiin kuntien kesken tasan asukaslukuun suhteutettuna. Tällöin voidaan järjestää laadukas löytöeläinten hoito.
- Löytöeläinten laadukas hoito voidaan järjestää vain huolehtimalla riittävästä taloudellisista resursseista. Löytöeläinten ja eläinsuojelulain 44 § perusteella haltuunotettujen eläinten kustannuksista vastaa aina viime kädessä eläinten omistaja. Mikäli omistajalta ei saada perittyä julkisoikeudellisia kuluja (nykyinen laki 42 ja 44 §) kuluista vastaa viime kädessä valtio. Jos löytöeläimelle ei löydy omistajaa, eläin voidaan myydä uuteen kotiin kulujen kattamiseksi tai lopettaa.
- Laadukasta hoitoa voidaan eläimelle antaa vain asianmukaisissa tiloissa ammattitaitoisen henkilökunnan toimesta. Löytöeläinten ja haltuun otettujen eläinten hoito on erityisen vaativaa eikä hoidon ja hoitotilojen järjestämistä voida jättää vapaaehtoistoimijoiden huoleksi kustannusten pelossa. Eläinten tulee myös saada tarvittaessa asianmukaista eläinlääkärihoitoa ja niiden

jatkohoito on voitava löytöeläinkodissa järjestää. Eläinlääkärihoidon kustannukset maksaa viime kädessä eläimen omistaja.

- Löytöeläinten kuljetus samoin kuin eläinsuojeluperusteisesti haltuunotettujen eläinten kiinniotto ja kuljetus on järjestettävä lakisääteisesti maakuntatasolla. Kuljetuksista aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläimen omistajalle ja ne voidaan periä hoitomaksujen yhteydessä.
- Löytöeläimiltä tulee tarkistaa tunnistusmerkintä ja eläimestä tulee julkaista riittävät tunnistetiedot ja kuva joko kunnan tai löytöeläinkodin omalla nettisivulla. Puuttuvasta tunnistusmerkinnästä tulee tehdä ilmoitus valvontaviranomaiselle ja velvoittaa omistaja huolehtimaan siitä, että eläin merkitään tunnistesirulla määräjassa. Luontevinta olisi kouluttaa löytöeläinkodin henkilökunta eläinten sirutukseen ja sirujen rekisteröintiin.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Löytöeläintoimijan velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä sekä löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että vaaditaan tiedon julkaisemista löydetystä eläimestä. Pidämme erittäin hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.
- Joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen kuin jos eläimelle etsittäisi uusi koti. Tämä käytäntö tulee uudessa eläinsuojelulaissa estää. Olisi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.
- Lakiesityksessä löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kunnan osoittamaan talteenottoaikaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi.
- Monin paikoin löytöeläinten kuljetus talteenottoaikaan sekä siitä koituvat kustannukset ovat käytännössä vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi.
- Löytöeläinten kuljetus sekä siitä koituvat kulut tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi.
- Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi.
- Lakiin olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Löytöeläinten kuljetukseen tulee löytää ratkaisu, ettei eläimiä hylättäisi pitkien välimatkojen takia. Tässä voisi kunnan kuljetusvelvollisuuden lisäksi mahdollisesti hyödyntää vapaaehtoisien pohjautuvaa Vapepa-tyyppistä toimintatapaa.
- Löytöeläinten 15 päivän säilytysaika on hyvä asia. On tärkeää, että hoitoloita velvoitetaan etsimään löytöeläimelle kotia aktiivisesti.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Kunnan velvoite säilyttää löytöeläimiä on nostettu jälleen 15 vuorokauteen. Aiemmassa esityksessä 10 vuorokauden säilytysaika on pääkaupunkiseudun löytöeläintalon tilastojen mukaan riittävä. Helsingissä kissojen keskimääräinen hoitoaika löytöeläintalossa on kahdeksan päivää ja koirien neljä. Noin puolet kissoista jää noutamatta kotiin. Tunnistusmerkinnän pakollisuuden myötä

omistajan löytyminen nopeutuu. Säilytysaikaa tulisi siten lyhentää 10 vuorokauteen. Tämä pienentäisi myös kustannuksia.

- Myös aiemmin tarpeellinen lisäys löytöeläinten kuljetuspalvelusta on poistettu. Näin ollen kuljetusvelvollisuutta ei ole määritelty, joka tulee aiheuttamaan ongelmia löytöeläinten talteenotossa ja lisäämään valvontaviranomaisen työtaakkaa. Olisikin suotavaa, että kuljetuspalvelun järjestämisestä säädettäisiin.
- On hyvä, että löytöeläinten hoidosta huolehtivalla ulkopuolisella palveluntuottajalla on oikeus periä eläimen omistajalta kustannukset suoraan. Selvytyden vuoksi pykälässä tulisi kuitenkin mainita myös kuljetuskustannusten periminen eläinten omistajalta.
- Koirien ja kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa on toivottu uudistus.
- Pykälän tarkennus, jonka mukaan sairaalle tai vahingoittuneelle löytöeläimelle on järjestettävä sen tarvitsema ensiapu ja muu kohtuullinen hoito sairauden tai vamman hoitamiseksi, on tarpeellinen.

HESY:

- Kunnille tulee määrätä velvollisuus huolehtia löytöeläinten kiinniotosta ja niiden kuljetuksesta löytöeläinten talteenottoaikaan. Toiminta uhkaa jäädä nykyisellä muotoilulla pelkästään yksityishenkilöiden vapaaehtoisen toiminnan varaan ja kustannukseksi.
- Edelleen kannatettavaa on, että kunnilla on velvoite tilastoida talteen otetut eläimet ja tilasto on julkinen. Tilaston tulee pitää löytöeläinten määrän lisäksi sisällään eläimen löytöpaikan ja -ajan, ikäarvion, sukupuolen sekä alkuperän, jos talteenottoaika ottaa löytöeläinten lisäksi vastaan huostaanotettuja tai pitovaikeuksien takia luovutettavia eläimiä.
- Tervetullut uudistus on sekin, että talteenottoaikaan pitäjälle määrätään velvoite tarkastaa, onko eläin tunnistusmerkitty, ja ryhtyä toimiin eläimen omistajan tavoittamiseksi sekä julkistaa löytöeläinten tiedot esim. internetsivuilla. Pykälän perusteluihin on lisättävä, että talteen otetusta löytöeläimestä on tiedotettava mahdollisimman pian eläimen säilytysajan rajallisuuden takia.
- Pidämme hyvänä pykälään kirjattua säädöstä löytöeläimen ensiavun ja sairauden tai vamman hoidon järjestämisestä. Pykälään on lisättävä, että 15 vuorokauden jälkeen eteenpäin sijoitettaville eläimille on tarjottava talteenottoaikassa perushoito, kuten loishäätö ja lajinmukaiset rokotukset, ja että eläimet on tunnistusmerkittävä sekä rekisteröitävä johonkin tunnettuun eläintietokantaan. Lisäksi kaikki sukukypsät kissat on leikattava ennen kuin ne sijoitetaan uusiin koteihin.
- Mielestämme on hyvin vastuutonta sijoittaa eteenpäin eläintä, jota eläinlääkäri ei ole tutkinut, joka voi olla sairas puutteellisen hoidon takia ja joka voi alkaa lisääntyä holtittomasti leikkaamattomuuden takia.
- Pykälään on lisättävä, että vain eläinlääkäri saa lopettaa löytöeläimen, jota ei ole määräajassa lunastettu ja jota ei sijoiteta eteenpäin.

ISAVI:

- Löytöeläinten kuljetusvelvollisuutta ei tulisi Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan poistaa. Kokonaisuuden ja koko toiminnan tarkoituksen kannalta yksinkertaisinta ja kustannustehokkainta on, että lakiehdotukseen palautetaan vaatimus kuljetuksesta löytöeläinsuojaan. Osa kunnista on näin jo nytkin toiminut. Suurelle osalle löytöeläimistä löytyy omistaja, jolta hoito- ja kuljetuskustannukset laskutetaan. Nykyään ja jatkossa myös sosiaalinen media tehostaa omistajien löytymistä. Se, ettei kuljetusta järjestetä, ei tarkoita kuluttomuutta. Kuluja kertyy helposti muuta kautta, kun kansalaisilla ei ole mahdollisuutta kuljettaa löytöeläintä löytöeläinsuojaan, vaan asia siirtyy poliisille tai valvontaeläinlääkärille. Tästä aiheutuu vähintään ajankäyttöä ja mahdollisesti muita toimenpiteitä ja siten kuluja.
- Löytöeläinten hoitopäivien lisääminen takaisin 15 vrk:een on tarpeetonta, eikä hoitoajan pidennystä ole perusteltu. 15 vrk hoito on aiemmin ollut perusteltua heikompien ilmoitus- ja etsintämahdollisuuksien vuoksi. Asianmukainen eläintenpitäjä kyllä hakee eläimensä 10 päivässä. Nykyään sosiaalinen media vauhdittaa huomattavasti eläinten kotiutumista. Myös löytöeläinsuojan

pitäjän velvoite lukea siru sekä selvittää ja etsiä mahdollisuuksien mukaan omistajaa, sekä tulossa oleva tunnistus- ja rekisteripakko helpottavat omistajien löytymistä. Mahdollisesti säästyvällä hoitokululla saataisiin kuljetuksiakin järjestettyä ja siten kokonaisuus paremmin hoidettua.

- Säännökseen lisätty, että omistajalta voidaan periä "tarpeelliset ja kohtuulliset" kustannukset. Tarpeellisuuden ja kohtuullisuuden huomioiminen tässä yhteydessä on hyvä muutos.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Lakiin on palautettava maakunnille suunniteltu velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoaikaan, koska se on ainoa kohtuullinen ja hyvä menettely. Kuljetusmaksut voidaan periä eläimen omistajalta, mikäli omistaja löydetään.
- Löytöeläintalolla tulee olla velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille.
- 15 päivän säilytysajan jälkeen kunnan tulisi ensisijaisesti sijoittaa löytöeläin uuteen kotiin lopettamisen sijaan mikäli se on eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu. Ennen uuteen kotiin sijoittamista kissat tulee steriloida/kastroida.
- JVWS on samaa mieltä SEY:n lausunnossaan löytöeläinpykälästä kirjoittaman (s.7-8) kanssa. SEY:llä on Suomessa paras käytännön kokemus, tieto ja osaaminen löytöeläinasioissa.
- 26 § toisen momentin kohtaa ”Jos eläimen omistaja tai pitäjä ei ole tiedossa, ilmoitus eläimen talteenotosta ja tuntomerkeistä on julkaistava talteenottoaikojen internetisivuilla ja tarvittaessa muulla sopivalla tavalla” on tarpeen täydentää valtioneuvoston asetuksella. Eläimet voivat olla karkuteillä paitsi joitain päiviä, myös kuukausia, jopa vuosia, sekä vaeltaa huomattavan pitkiä matkoja. Varastettuja eläimiä voidaan kaupata missä päin maata tahansa. Eläinten talteenottoaikoja on Suomessa lukemattomia, eikä kukaan pysty eläimen kadottua seuraamaan kaikkien Suomessa toimivien talteenottoaikojen ilmoittelua viikon välein monen vuoden ajan. Löytöeläimille tuleekin viipymättä luoda yhteinen virallinen internetportaali, jonne kaikki talteenotetut eläimet tulee ilmoittaa ja jonne eläimensä kadottaneet kansalaiset voivat tehdä hakuvahdin, joka hälyttää, kun tuntomerkkeihin sopiva eläin lisätään tietokantaan. Lopetetut tai edelleenluovutetut eläimet tulee merkitä mutta jättää tietokantaan, jotta omistajat saavat tiedon niiden kohtalosta, vaikka eivät olisi osanneet etsiä eläintä ajoissa. Tällaista koko maan kattavaa rekisteriä voisi ylläpitää esimerkiksi Ruokavirasto asianomaisena valvontaviranomaisena.

Kiikoisten löytöeläinpalvelu:

- Kiikoisten löytöeläinpalvelu pitää positiivisena, että löytöeläimiä koskevaa sääntelyä vihdoin pyritään selventämään. Esitys lisää löytöeläinten talteenottoaikojen velvollisuuksia, mutta pääosin tämä on perusteltua. Seuraavassa esitetään kuitenkin eräitä huomioita säännöksistä.
- Esityksessä ehdotetaan, että talteenottoaikojen tulisi tarkastaa eläimen tunnistusmerkintä ja ryhtyä kohtuullisiin toimenpiteisiin omistajan tavoittamiseksi. Esityksen perusteluissa tällä viitataan tunnistusmerkintätiedon tarkastamiseen yleisimmistä rekistereistä ja yhteydenottoon omistajaan.
- Kiikoisten löytöeläinpalvelu pitää perusteltuna, että talteenottoaikojen velvollisuudeksi säädetään eläimen tunnistusmerkinnän tarkastaminen ja jos tunnistusmerkintätiedot löytyvät, yhteydenotto omistajaan. Säännöksen sanamuodosta voi kuitenkin saada sellaisen käsityksen, että talteenottoaikojen tulisi ryhtyä joihinkin muihinkin toimenpiteisiin omistajan tavoittamiseksi. Tällaisen veloitteen noudattaminen olisi käytännössä mahdotonta, joten säännöksen sanamuotoa olisi syytä täsmentää.
- On myös käytännössä epäselvää, mistä rekistereistä tunnistusmerkintätietoja pitäisi tarkastaa. Esityksessä viitataan yleisimpiin rekistereihin. Epäselväksi kuitenkin jää, mitä rekistereitä tällä tarkoitetaan. Tunnistusmerkintärekistereitä on tällä hetkellä lukuisia. Veloitteen olisi perusteltua olla yksiselitteinen ja koskea vain niitä rekistereitä, joihin omistajilla tulee jatkossa olemaan velvollisuus rekisteröidä tunnistusmerkintä.
- Edelleen talteenottoaikojen velvollisuudeksi ehdotetaan julkaista löytyneestä eläimestä ilmoitus internetisivullaan ja tarvittaessa muulla sopivalla tavalla. Esitöissä viitataan ilmoitukseen paikallislehdessä.

- Kiiikoisten löytöeläinpalvelu pitää perusteltuna, että löytyneistä eläimistä julkaistaan ilmoitus talteenottoaikan internet-sivulla. Vaatimus ilmoittamisesta myös muulla sopivalla tavalla on puolestaan käytännölle vieras. Ilmoitusten julkaiseminen paikallislehdissä on hidasta, kallista ja tehotonta. Säännöksessä jää myös epäselväksi, milloin tällaiseen ilmoitteluun pitäisi ryhtyä ja kenen harkinnassa asia on. Säännöksen loppuosa tulisikin poistaa ja säilyttää vain velvollisuus julkaista ilmoitus talteenottoaikan internet-sivulla.
- Esityksestä on poistettu kunnan velvollisuus huolehtia löytöeläinten kuljettamisesta. Säännöksen poistamista on lyhyesti perusteltu kunnille aiheutuvina lisäkustannuksina.
- Kiiikoisten löytöeläinpalvelu toteaa, että perustelu on kestävä ja merkittävä heikennystä nykyiseen tilanteeseen, jos kunnat luopuisivat löytöeläinten kuljettamisesta. Käytännössä useat kunnat järjestävät jo nyt löytöeläinten kuljetuksen tarvittaessa, eikä tätä ole järkevää muuttaa. Kuljetus ei aiheuta olennaisia lisäkustannuksia kunnille ja asia on mahdollista huomioida talteenottoaikkoja kilpailutettaessa. Ehdotus kuitenkin aiheuttaisi merkittävän heikennyksen löytöeläinten hoitoon. Eläimen löytäjällä ei välttämättä ole mahdollisuutta kuljettaa löytöeläintä mihinkään eikä kuljettamiseen tarvittavia välineitä. Jos vastuuta löytöeläinten kuljettamisesta ei anneta kunnalle voi tästä seurata se, että löytöeläimet eivät enää päädy talteenottoaikkaan, vaan jätetään ottamatta talteen. Säännökseen tulisi palauttaa kunnan velvollisuus huolehtia myös löytöeläinten kuljettamisesta.
- Esityksessä ehdotetaan, että sairastuneelle tai vahingoittuneelle löytöeläimelle on viipymättä järjestettävä ensiapu ja muu kohtuullinen hoito sairauden tai vamman hoitamiseksi. Esityksen perusteluissa tällä viitataan ilmeisesti melko vähäisiin hoitotoimenpiteisiin.
- Kiiikoisten löytöeläinpalvelu pitää säännöksen suhdetta ehdotettuun 23 §:ään epäselvänä. Säännöksistä ei käy ilmi, onko eläinlääketieteellisen hoidon järjestämisvelvollisuus 26 §:ssä jollain tavoin suppeampi kuin 23 §:ssä. Perusteluja tällaiselle erottelulle ei esitetä. Toiseksi on epäselvää, kenen vastuulle kuuluu päättää siitä, milloin jotain hoitoa ei anneta ja mitä eläimelle silloin tehdään. Säännöksestä tulisi käydä selvästi ilmi, milloin hoitoa ei anneta ja kenellä on vastuu päättää asiasta. On erittäin ongelmallista vastuukysymysten kannalta, jos talteenottoaikan vastuulle jää arvioida sitä, milloin hoidon kustannukset mahdollisesti ovat liian suuret eikä eläintä hoidetakaan.
- Perustelluin sääntelytapa olisi se, että sairaan tai vahingoittuneen löytöeläimen hoitoon sovellettaisiin ehdotettua 23 §:ää ja päätös eläimen lopettamisesta tehtäisiin eläinlääketieteellisin perustein.
- Ehdotetussa pykälän 3 momentissa on uusi säännös löytöeläimen myynnistä saatujen tulojen säilyttämisestä kolmen kuukauden ajan ja 4 momentissa kunnan oikeudesta periä eläimen omistajalta maksu hoitokustannuksista. Ehdotetun 27 §:n mukaan myös ulkopuolinen palveluntuottaja voisi huolehtia maksun perimisestä ja sen tilittamisestä kunnalle ja muusta säilyttämisestä.
- Kiiikoisten löytöeläinpalvelu kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetun säännöksen perusteella jää epäselväksi, mitä eläimen myynnillä tässä yhteydessä tarkoitetaan ja mitä tuloja on tarkoitus säilyttää alkuperäistä omistajaa varten. Käytännössä kunnat voivat nykyisin luovuttaa 15 vuorokautta hoidossa olleet löytöeläimet maksutta talteenottoaikalle. Tämä on myös kunnalle edullisempaa kuin eläimen säilyttäminen kunnan omistuksessa myyntiin saakka tai lopettaminen. Käytännössä löytöeläimen myyminen 15 vuorokauden kuluttua on mahdotonta, koska eläimet tarvitsevat pääsääntöisesti eläinlääketieteellistä hoitoa, rokotuksia ja steriloinnin ennen kuin niitä voidaan luovuttaa eteenpäin. Myös uuden kodin etsintä on mahdollista aloittaa vasta 15 vuorokauden jälkeen. Näitä toimenpiteitä ei voida tehdä ennen kuin omistusoikeus eläimeen siirtyy.
- Tätä taustaa vasten voidaan kysyä, onko tarkoituksena, että jatkossa löytöeläimet hoidetaan kunnan kustannuksella niiden myyntiin saakka ja tästä mahdollisesti jäävää tuotto säilytetään kolme kuukautta aiempaa omistajaa varten. Jos tämä on tarkoituksena, tulee kunnille aiheutumaan merkittävästi nykyistä suuremmat kustannukset. Käytännössä on myös epätodennäköistä, että aiempaa omistajaa varten jäisi niin sanottua myyntituloa säilytettäväksi. Tällaista muutosta nykykäytäntöön ei voitane pitää perusteltuna.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme pykälässä talteenottoaikoille määriteltyjä velvollisuuksia.
- Ehdotamme: Kunnilla tulee olla velvollisuus löytöeläinten kiinniottamiseen ja kuljettamiseen talteenottoaikaan.
- Perustelu: Ei riitä, että kunnat hoitavat löytöeläinten talteenotosta vain yhden osan eli 15 vrk:n hoidon talteenottoaikoissa. Kaikki muu kuten löytöeläinten kiinniottaminen ja kuljettaminen jäävät edelleen vapaaehtoisen eläinsuojelun vastuulle ja kustannuksiksi.

Kissojen suojelu – Kisu ry:

- Tällä hetkellä löytölät toimivat kukin omalla tavallaan. Osa löytöloista toimii eläinten parhaaksi ja tekee jo nyt yhteistyötä paikallisen esyn kanssa, jotta kissoja ei täydy lopettaa 15 päivän jälkeen. Mutta paljon on löytöloita, jotka lopettavat kissat heti 15 päivän jälkeen ja on myös löytöloita, jotka lopettavat kissat heti. Nämä viimeksi mainitut löytölät vetoavat siihen, että tulkitsevat kissan villiintyneeksi ja se lopetetaan suoraan loukkuun. Tämä mielivaltaisen tulkinta on usein virheellinen ja sen tietää jokainen kissoja hiemankin tunteva. Loukussa riehuva kissa saattaa olla täysin kesy kissa ja sen pystyy toteamaan loukusta päästettyä kissaa muutamia tunteja seuraamalla. Myöskin villiintyneet kissat kesyyntyvät yleensä noin kuukaudessa sellaisiksi, että voivat alkaa etsimään uutta kotia. Kaikilla löytöloilla ei ole edes kanavaa, missä ilmoittelisivat haltuunsa tulleista eläimistä. Toisilla taas on omat nettisivut ja he myös jakavat ilmoituksia somessa.
- Löytöloilta tulisi vaatia seuraavia asioita:
 - o Löytölän on etsittävä itselleen yhteistyökumppani lähimmästä esystä, jolla on mahdollisuus ottaa kissoja vastaan. Kissan saa lopettaa vain, jos kyseisellä eläinsuojeluyhdistyksellä ei ole mahdollisuutta ottaa kissaa.
 - o Yhtään kissaa ei lopeteta suoraan loukkuun vaan kaikkia seurataan se 15 päivää. Kissojen suojelu – Kisu ry on auttanut useita tuhansia villiintyneitä kissoja uusiin koteihin ja vain pari kissaa on todettu kykenemättömiksi kotielämään.
 - o Löytöloita tulisi seurata muutoinkin kuin vain tilastoinnin osalta. Löytölään tulisi tehdä pistotarkastuksia aivan kuten muihinkin ammattimaisen toiminnan piirissä oleville tiloille.
- Uusi tilastointivaatimus löytöeläimistä on osittain hyvä ja tilastoinnin tavoite ylevä. Pelkkä virallisen löytölän eläinten määrä ei anna oikeaa kuvaa kodittomien/ löytöeläinten määrästä, koska populaatiokissat jäävät sen ulkopuolelle ollen kuitenkin se suurin yksittäinen löytöeläinosaryhmä. Kunnallisella löytöllä ei ole edes velvollisuutta ottaa vastaan populaatiokissoja. Ongelman ratkaisisi se, että esyjen eläimet otettaisiin mukaan tilastointiin, mutta tällöin tulisi tuplakirjauksen mahdollisuus. Kuten jo aiemmin todettu: osa löytöloista tekee yhteistyötä paikallisten eläinsuojeluyhdistysten kanssa (eläimiä siirtyy löytöeläintilasta eläinsuojeluyhdistykselle) ja eläin saattaa tilastoitua kahteen kertaan. Sirunumeroa saatettaisiin pystyä jatkossa hyödyntämään tilastoinnissa eri tavoin ja ehkä myös ratkaisemaan tuplakirjauksen mahdollisuus.. Esim jos kissat tilastoitaisiin sirunumerotiedolla, niin järjestelmä hälyttäisi tuplatiedon ilmaantuessa.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pidämme myönteisenä, että löytöeläinten säilytysvelvollisuus on palautettu lakiluonnoksessa 15 päivään aiemmin ehdotetun 10 päivän sijaan. Tämä ei tosin sisällä parannusta nykyiseen lakiin. Kannatamme myös lakiluonnoksen uudistusta kunnan velvollisuudesta laatia ja julkaista vuosittain tilasto talteen otetuista löytöeläimistä. Jatkossa laissa tulee kuitenkin säätää omistamattomiksi katsottujen ja villiintyneinä pidettyjen kissojen eli niin sanottujen populaatiokissojen hoitovelvollisuus löytöeläintaloille. Lisäksi tulee säätää, että löytöeläintoimijan on ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu. Nämä parannukset ovat yhdenmukaisia lakiluonnoksessa esitetyn eläinten kunnioittamisen ja arvostuksen lisäämisen kanssa.

- Lakiin on myös palautettava aiempaan ehdotukseen sisältyneet maakunnan velvollisuudet järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella sekä löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoon (26 § Löytöeläimet).

Lohjan eläinsuojeluyhdistys:

- Kiitämme, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen, löytöeläinten tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuudesta ja velvoitteesta julkaista tieto löydetyistä eläimistä. Samoin olemme iloisia, että myös kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on edennyt, vaikkei se tähän lakiehdotukseen kuulukaan.
- Esitämme, että kunnalle määrättäisiin myös velvollisuus järjestää löytöeläimen kiinniotto ja kuljetus kunnan löytöeläintaloon. Esityksessä tätä velvollisuutta ei ole määritelty kenellekään, vaikka eläimen kiinnisaanti ja kuljettaminen ovat lähtökohtia löytöeläimen tallessa pitämiseen, mikä on kunnan vastuulla.
- Lisäksi esitämme lakiin kunnalle velvollisuutta tunnistusmerkittävä, rekisteröidä, rokottaa, sekä kastroida tai sterilisoida löytöeläinten pitopaikan 15 vuorokauden jälkeen uuteen kotiin luovuttamat kissat. Esitämme myös säädettäväksi, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen pysyvään kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.
- Kissapopulaatio-ongelman pienentämiseksi esitämme, että lakiin kirjattaisiin velvoite vapaana liikkuvan kissan kastroinnista tai sterilisoinnista. Tämä estäisi tehokkaasti kissapopulaatioiden syntyä, koska pentuja ei tule, sekä nostaisi vapaana liikkuvien kissojen arvoa myös niiden omistajien silmissä.

LSAVI:

- On hyvä, että kunnan velvoite järjestää sairaan ja vahingoittuneen löytöeläimen ensiapu ja muun kohtuullinen hoito sairauden ja vamman hoitamiseksi on kirjattu lakiin. Kunnan velvoite järjestää eläinten kiinniotto ja kuljetus olisi ollut hyvä sisällyttää lakiin.

LSSAVI:

- Pykälässä tulisi säätää myös löytöeläinten kuljetuksen järjestämisestä. Nykyisen oikeustilan epäselvyyksien vuoksi käytännöt vaihtelevat kunnittain. Löytöeläinten kuljetus ei pitäisi jäädä yksityisten kansalaisten ja poliisiin varaan, vaan kuljetuksen järjestäminen tulisi säätää kuntien tai hyvinvointialueiden vastuulle.
- Ilmoitusmenettelylle tulisi olla osoitettuna vastuuhenkilö. Hänen pitäisi pitää kirjaa säilytykseen saapuneista eläimistä, niiden säilytysajoista sekä tiedon julkaisemisesta yleisön nähtävälle niin, että se voidaan tarvittaessa tarkastaa.
- Kunnan oikeudesta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläin tulisi säätää täsmällisemmin, esimerkiksi siltä osin tuleeko asiasta tehdä valituskelpoinen päätös.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Edellisen lakiesityksen kuljetusvelvollisuusvaatimus olisi ollut toivottava ja lyhyempi säilytysaika riittävä.
- Uutena velvoitteena kunnalle tulee vuosittaisen löytöeläintilaston laatiminen ja julkaiseminen. Käytännössä löytöeläinhuoloita on jo nykyisellään sopimuksin velvoitettu raportointiin, joten nämä tiedot voidaan koota maakunnalliseksi raportiksi ilman suurta lisäpanostusta. Raporttien avulla saadaan vertailutietoa muihin maakuntiin nähden.
- Säädökset tunnistusmerkinnän tarkastamisesta ja löytyneistä eläimistä tiedottamisesta ovat kannatettavia. Käytännössä olemme näitä asioita jo sopimuksissa velvoittaneet.

- Olisi hyvä, että löytöeläinten hoidosta huolehtivalla ulkopuolisella palveluntuottajalla on oikeus periä eläimen omistajalta kustannukset suoraan. Selvyyden vuoksi pykälässä tulisi kuitenkin mainita myös kuljetuskustannusten periminen eläinten omistajalta.
- Koirien ja kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa on toivottu uudistus.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus pitäisi erittäin tärkeänä, että myös löytöeläinten kuljettamisesta talteenottoipaikkaan säädettäisiin laissa. Vastuu löytöeläinten kuljetuksen järjestämisestä talteenottoipaikkaan tulisi säätää nimenomaan löytöeläinten tilapäisestä hoidostakin vastaavalle kunnalle.
- Poliisihallitus esittää, että lain 26 § 1 momenttiin kirjattaisiin tarvittava lisäys, esimerkiksi:
- "Kunnalla tulee olla sen alueella irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (löytöeläimet) tilapäisen hoidon järjestämistä varten talteenottoipaikka. Kunnan on huolehdittava myös kiinni otettujen eläinten kuljetuksen järjestämisestä löytöeläinten talteenottoipaikkaan."
- Nykyisen löytöeläintoiminnan keskeiseksi ongelmaksi on koettu se, että eläinten kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottoipaikkaan ei ole säädetty minkään tahon tehtäväksi. Käytännössä tämä on vaikeuttanut eläinten talteenottoa ja johtanut tilanteisiin, joissa kiinni otettua eläintä ei ole saatu toimitettua talteenottoipaikkaan.
- Nykyisessä sääntelemättömässä tilanteessa poliisi on joutunut kuljettamaan löytöeläimiä, mikä ei ole poliisin ydintehtäviä. Lisäksi ongelmia on tuottanut se, että poliisilla ei ole kyseiseen toimintaan sopivaa kalustoa, koska poliisin ajoneuvoilla kuljetetaan niin asiakkaita kuin poliisin henkilökuntaa, jolloin syntyy ongelmia allergioiden kanssa. Poliisikoira-autossa ei voida eläintautien ja loisten vuoksi kuljettaa mitään muuta eläintä kuin poliisikoiraa. Säättämällä myös löytöeläinten kuljetuksesta voitaisiin ratkaista sääntelemätön tilanne sekä edellä kuvatut ongelmat.
- Lain 26 § 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kunnille oikeus periä eläimen omistajalta tai pitäjältä korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista. Esityksen perusteluissa todetaan erikseen, että "talteenottokustannuksilla tarkoitettaisiin myös eläimen kuljetuksesta sen kiinniottopaikasta löytöeläinten talteenottoipaikkaan aiheutuneita kustannuksia."
- Poliisilla ei ole oikeutta laskuttaa löytöeläinten talteenotto- tai kuljetuskustannuksista, eikä sitä olla säätämässä myöskään tässä yhteydessä. Poliisille aiheutuvia lisäkustannuksia ei ole huomioitu esityksessä lainkaan, ja nykytilanteessa poliisille löytöeläimistä aiheutuvat tehtävät ja kustannukset jäävät hoidettavaksi normaaleista resursseista ja rahoituksesta. Poliisihallitus katsoo tilanteen olevan erittäin ongelmallinen, ja esittää myös löytöeläinten kuljettamisen säätämistä kuntien tehtäväksi.
- Lain 26 § 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poliisille velvollisuus ilmoittaa metsästyslain 55 §:n 1 momentissa tarkoitetuista talteenottoilmoituksista kunnan löytöeläinten talteenottoipaikkaan. Kirjaus poliisin velvollisuudesta ilmoittaa metsästyslain perusteella kiinniotetuista koirista eläinten talteenottoipaikkaan on hyvä ja selkeä.
- Lain 26 § 6 momentin mukaisen kunnalta edellytettävän tilastointivelvollisuuden toteutuessa, tulisivat kaikki löytöeläimiin liittyvät tehtävät esiin. Häätäkeskusjärjestelmästä saatavat poliisin tehtävät ja tiedot ovat tässä mielessä suppeita.

PSAVI:

- Löytöeläinhoitoloille säädetään pykälän 3 momentissa ilmoitusvelvollisuus löytöeläimestä. Tämä on hyvä ja kaivattu lisä.
- Hyvinvointilakiin olisi kaivattu tarkennusta löytöeläinten kuljetuksen järjestämiseen. Nykyisessä eläinsuojelulaissa kuljetuksen järjestäminen ei ole ollut kunnan velvollisuus ja asiasta on seurannut käytännön vaikeuksia. Hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa on tarkennettu mitä kustannuksia kunnalla on oikeus periä omistajalta. Talteenottokustannuksiin on katsottu kuuluvan

myös eläimen kuljetuksesta aiheutuvat kustannukset. Tämä olisi tärkeää tarkentaa lisäksi hyvinvointilakiin, jotta tähän ei jäisi tulkinnanvaraa.

Ruokavirasto:

- Positiivista on, että pykälässä ja perusteluissa otetaan kantaa kohtuullisen hoidon järjestämiseen. Ruokaviraston näkemyksen mukaan tulisi edellyttää, että hoidon tulisi olla myös tarkoituksenmukaista.
- Ruokavirasto pitää huolestuttavana sitä, että kunnalle ei ole säädetty velvollisuutta järjestää löytöeläinten kuljetusta löytöpaikasta eläinten talteenottoipaikkaan. Tämä saattaa johtaa siihen, että eläimiä ei saada kuljetettua eläinten talteenottoipaikkaan. Siksi katsommekin, että pykälässä tulisi säätää kunnan velvollisuudesta järjestää myös kuljetus.

SEY:

- Pykälän keskeinen ongelma on se, että eläinten kiinniotta ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottoipaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi. Käytännössä tämä vaikeuttaa eläinten talteenottoa ja johtaa tilanteisiin, joissa kiinni otettua eläintä ei saada toimitettua talteenottoipaikkaan.
- Monessa kunnassa löytöeläinten kuljetus kunnalliseen talteenottoipaikkaan sekä tästä koituvat kustannukset ovat vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi.
- Löytöeläinten kuljetus sekä siitä koituvat kulut tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi. Tämä on lakiluonnoksessa merkittävä puute ja heikennys edelliseen luonnokseen.
- Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi.
- Pykälässä on myös hyviä muutoksia, joita puollamme. Velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä ja löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että pykälässä vaaditaan tiedon julkaisemista löydetystä eläimestä. Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.
- Pykälän 4 momentissa olisi määrättävä, että löytöeläintoimijan on julkaistava tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.
- Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi. Sterilisaation vaihtoehtona voidaan hyväksyä, että uudelle omistajalle luovutetaan tarvittaessa maksua vastaan palveluseteli kissan leikkauttamiseksi.
- Kunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta.
- Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisi uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulalla estää.
- Pidämme hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta pitää kannatettavana, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen. Neuvottelukunta kiittää löytöeläinten tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuudesta, löytöeläinten

tilastointivelvoitteesta ja velvoitteesta julkaista tieto löydetystä eläimestä. Ehdotamme lisättäväksi, että löytöeläintoimijan on julkaistava tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.

- Neuvottelukunta kantaa huolta, että löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottoaikaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi tai kustantamaksi. Löytöeläinten kiinniotto ja kuljettaminen kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi. Neuvottelukunta ehdottaa sen vuoksi, että löytöeläinten kuljetuksesta koituvat kohtuulliset kulut tulee eläimen omistajan korvata omistajan löydyttyä, ja ennen tätä kulut korvaa kunta
- Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai steriloitava ennen uuteen kotiin luovuttamista.
- Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Näiden sosiaalistaminen vaatii usein kuitenkin erityisosaamista, jota ei ole mahdollista kaikissa löytöeläintaloissa järjestää. Populaatiokissan hoidosta voidaan maksaa korvaus myös eläinten hoitoon perehtyneelle järjestölle. Pykälässä olisi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin, mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista. Eläimen eutanasiapäätös tulisi aina perustua eläimen hyvinvointiin, ei taloudellisiin seikkoihin.
- Löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta olisi erikseen säädettävä asetuksella. Kunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia, että löytöeläintoiminta on laadukasta. Löytöeläintalot tekevät myös yhteistyötä valvontaeläinlääkäreiden kanssa. Huostaanotetun eläimen hoito voi pitkittyä nyt esitetyn lakiehdotuksen mukaisesti, jos omistajaa esimerkiksi pakoilee ulkomailla. Tällöin huostaanotetun eläimen pito-olosuhteet on kyettävä turvaamaan.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Löytöeläimille ehdotetaan tarjottavan ensiapu ja muu kohtuullinen hoito sairauden tai vamman hoitamiseksi. Perusteluissa on todettu murtuman lastoittamisen olevan tällainen hoito, kun taas kirurgista murtuman korjausta ei voida edellyttää. Eläinlääketieteen kaiken aikaa kehittyessä kaivataan lisää kohtuullisen määrittelyä. Kohtuullinen voidaan käsittää monin tavoin. Tulisi esimerkiksi todeta, että kohtuullista ei ole edellyttää pahasti vahingoittuneen eläimen tehohoitoa ennen omistajan tavoittamista, vaikka siihen olisikin mahdollisuus, vaan eläin voidaan eläinsuojelullisista syistä lopettaa. On kohtuutonta, että eläimelle annetaan vain ensiapua, mutta se voidaan lopettaa vasta 15 vuorokauden kuluttua. Lopetuksen pitäisi olla mahdollista, jos eläintä ei saada kohtuullisin kustannuksin riittävän kivuttomaksi.
- Syntyvistä kustannuksista huolimatta löytöeläinten kuljetusvelvollisuudesta tulisi säätää laissa.

Suomen Kennelliitto:

- Lakiesitysluonnokseen tehdyt tarkennukset ovat tervetulleita. Löytöeläinten säilytysajan pitäminen 15 vuorokaudessa aiemmin ehdotetun 10 päivän sijaan on tarpeen.

Suomen Kuntaliitto:

- Kuntaliitto kannattaa ehdotettuja muutoksia.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä tulisi säätää myös löytöeläinten kuljetuksen järjestämisestä. Löytöeläinten kuljetus ei saisi jäädä yksityisten ihmisten tai poliisiin vastuulle, vaan kuljetuksen järjestäminen tulisi säätää kuntien tai hyvinvointialueiden vastuulle.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Kunnan velvoite säilyttää löytöeläimiä on pidetty nykyisen lain mukaisena (15 vrk) poiketen aikaisemmasta lakiesityksestä. Säilytysaikaa tulisi lyhentää 10 vuorokauteen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti, mikä pienentäisi myös kustannuksia.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän keskeinen ongelma on se, että eläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi. Käytännössä tämä vaikeuttaa eläinten talteenottoa ja johtaa tilanteisiin, joissa kiinni otettua eläintä ei saada toimitettua talteenottopaikkaan.
- Monessa kunnassa löytöeläinten kuljetus kunnalliseen talteenottopaikkaan sekä tästä koituvat kustannukset ovat vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi.
- Löytöeläinten kuljetus sekä siitä koituvat kulut tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi. Tämä on lakiluonnoksessa merkittävä puute ja heikennys edelliseen luonnokseen.
- Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Tällä hetkellä löytöeläintalot eivät myöskään yhdenmukaisesti vastaanota sellaisia löytökissoja, joita löytäjä on ajan X ruokkinut tarkoituksella tai tarkoituksettomasti omassa pihapiirissään, - tämä pitää huomioida uudessa eläinsuojelulainsäädännössä.
- Laissa tulee myös huomioida se tosiasia, että populaatiokissat saattavat olla jonkun, sillä populaatiot muodostuvat yleensä vain joko kokonaan tai osittain ihmisen tarjoaman suojan ja ravinnon vuoksi. Populaatioiden synnyn ehkäiseminen tulee huomioida voimakkaasti lainsäädännössä.
- Pykälässä on myös hyviä muutoksia, joita puollamme. Velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä ja löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että pykälässä vaaditaan tiedon julkaisemista löydetystä eläimestä. Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin tai eläinsuojeluyhdistykselle eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.
- Pykälän 4 momentissa olisi määrättävä, että löytöeläintoimijan on julkaistava tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.
- Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi. Sterilisaation vaihtoehtona voidaan hyväksyä, että uudelle omistajalle luovutetaan tarvittaessa maksua vastaan palveluseteli kissan leikkauttamiseksi.
- Kunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta.
- Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisiin uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulla estää.
- Pidämme hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Pykälässä ei kuitenkaan säädetä löytöeläinten kuljetuksesta hoitopaikkaan. Lakiluonnoksen 26.4 §:ssä säädetään ”Kunnalla on oikeus periä eläimen omistajalta tai pitäjältä korvaus eläimen talteenotosta, hoidosta ja mahdollisesta lopettamisesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista.” Tähän olisi syytä lisätä myös maininta kuljetuskustannuksista. Lisäksi lakiluonnoksen kustannuksia koskevassa 116.2 §:n mukaan ”26 §:n 4 momentissa tarkoitettujen kustannukset ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen

täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei kustannuksia saada perityksi, ne jäävät aluehallintoviraston vahingoksi.”

Urjalan eläinsuojeluyhdistys:

- Ongelmakohta on löytöeläinten kiinniotto ja kuljetus kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan. Kuljetusta ja vastuuta ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi. Kuljetuksen vastuun puuttuminen vaikeuttaa eläinten talteenottoa sekä ajaa tilanteeseen, jossa kiinni otettua eläintä ei saada toimitettua talteenottopaikkaan. Tämä on ja tulisi olemaan iso ongelma, joka kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoisten toimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin. Löytöeläinten kuljetus ja siitä koituvat kustannukset tulisi säätää kunnan tehtäväksi.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulee palauttaa aiemmassa esityksessä ollut kirjaus, että löytöeläinten kuljettaminen talteenottopaikkaan määrätään kuntien tehtäväksi.
- Pykälään olisi lisättävä vaatimuksia niin sanottujen populaatiokissojen hoitamisesta. Populaatiokissojen hoito on tällä hetkellä huonolla tolalla, sillä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niitä. Kissapopulaatiot jäävät siten usein oman onnensa nojaa tai niiden pyydystäminen vapaaehtoisten eläinsuojelutoimijoiden aktiivisuuden varaan. Siksi löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös näille populaatioista lähtöisin oleville kissoille.
- Pykälään tulee lisätä, että löytöeläinpaikan tulisi ensisijaisesti pyrkiä etsimään uusi koti löydettylle eläimelle, ellei eläimen edellistä omistajaa löydy ja eläimen terveydentila ja luonne sen mahdollistavat. Lisäksi pykälään tulee lisätä, että löytöeläinpaikasta uusiin koteihin luovutettavat eläimet on tunnistusmerkittävä, rokotettava ja kastroitava tai sterilisoitava.

27 §

Ulkopuolinen palveluntuottaja löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä

Kunta voi hankkia 26 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua palvelun ulkopuoliselta palvelun-tuottajalta. Edellytyksenä on, että palveluntuottaja täyttää 60 §:ssä säädetyt vaatimukset. Lisäksi palveluntuottajalla on oltava nimetty vastuuhenkilö, joka on velvollinen huolehtimaan, että talteenottopaikkaa pidetään sitä koskevien vaatimusten mukaisesti. Vastuuhenkilön on oltava täysi-ikäinen ja luotettava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakykyä ei ole rajoitettu.

Talteenottopaikalla on, sen mukaan kuin asiasta sovitaan kunnan kanssa, oikeus periä eläimen pitäjältä tai omistajalta 26 §:n 4 momentissa tarkoitettu korvaus. Korvauksen tilittämisestä kunnalle tai sen säilyttämisestä tai muusta käyttämisestä on sovittava palvelun hankintaa koskevassa sopimuksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun vastuuhenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan löytöeläinten talteenottoa koskevia toimenpiteitä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Animalia:

- Pykälän perusteluihin tulee kirjata, että ulkopuolinen palveluntuottaja ei saa olla tuomittu eläinsuojelurikoksesta

Kiikoisten löytöeläinpalvelu

- Ehdotetussa 27 §:ssä säädetään, mistä kunnan velvollisuuksista ulkopuolinen palvelunharjoittaja voi huolehtia.
- Kiikoisten löytöeläinpalvelu kiinnittää huomiota siihen, että säännös ei ehdotetussa muodossaan kata 26 §:n 3 momentissa tarkoitettua 15 vuorokauden säilyttämistä. Tämä ei liene tarkoituksena.

LSSAVI:

- Pykälän 2 momentin sääntely täsmentää kiitettävästi talteenottoaikaan ja kunnan välisen sopimuksen vaadittua sisältöä.
- Pykälän 3 momentin sääntely on vaikeaselkoista.

Poliisihallitus:

- Poliisin näkökulmasta ei ole merkitystä, kenen toimesta löytöeläinten tilapäishoidon palvelu on järjestetty, kunhan palvelun saatavuus on riittävän kattava. Poliisin näkökulmasta on keskeistä merkitystä sillä, että löytöeläinten tilapäisen hoidon palvelu on saatavissa eri vuorokauden aikoihin.
- Poliisihallitus katsoo, että myös löytöeläinten kuljetuksen voisi hankkia pykälän tarkoittamalla tavalla ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Osa kunnista onkin järjestänyt eläinten kuljetuksen vapaaehtoisesti sopimalla kuljetuksesta esimerkiksi talteenottoaikaan pitäjän tai paikallisen eläinsuojeluyhdistyksen kanssa. Kunnat voisivat tarvittaessa järjestää kuljetuspalvelut yhteistyössä myös muiden kuntien kanssa, jolloin kustannukset yksittäistä kuntaa kohden jäisivät merkittävästi pienemmiksi.
- Säännöstä ei olisi tarvetta muuttaa mikäli 26 § muutettaisiin aiemmin esitetyn mukaiseksi. Lain esitöihin tulisi ottaa mukaan tarvittavat kirjaukset.

Ruokavirasto:

- Pykälän perusteluiden mukaan vastuuhenkilöllä ei saisi olla eläintenpitokieltoa. Kyse on niin merkityksellisestä asiasta, että siitä tulisi näkemyksemme mukaan säätää pykälässä.
- Ruokavirasto ehdottaa harkittavaksi, tulisiko palveluntuottajan myös osoittaa, ettei hän tai hänen edustajansa ole syyllistynyt eläinsuojelulainsäädännön vakaviin rikkomuksiin esimerkiksi sopimusta edeltävänä kolmena vuonna kuten muun muassa eläinkuljetusasetuksessa on luvan myöntämisen ehtona.

Viipurin Koirat:

- Pykälän perusteluihin tulee kirjata, että ulkopuolinen palveluntuottaja ei saa olla tuomittu eläinsuojelurikoksesta.

28 §

Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Luonnonvaraista selkärankaista eläintä ei saa ottaa elätettäväksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto ei koske eläimen pyytämistä ja hallussapitoa, jos sii-hen on luonnonsuojelulain (1096/1996) 48 tai 49 §:ssä, metsästyslain 40 § tai 41 §:ssä taikka kalastuslain (379/2015) 47 §:ssä tarkoitettu lupa. Jollei muussa laissa toisin säädetä, kiellosta voidaan lisäksi poiketa, jos kyseessä on eläimen pyydystäminen ja hallussapito:

1) eläintarhassa pidettäväksi;

2) kalanviljely-, istutus- tai koulutustarkoituksiin taikka muihin vastaaviin kalastuslaissa tarkoitettuihin kalataloudellisiin tarkoituksiin;

3) metsästyslaissa tarkoitettuihin riistanhoidollisiin tarkoituksiin;

4) tieteellisiin tutkimustarkoituksiin; taikka

5) avuttomassa tilassa olevalle eläimelle annettavaa hoitoa varten.

Animalia:

- Pykälässä tulisi kieltää luonnonvaraisten eläinten, kuten kettujen ja naalien, sekä niistä jalostettujen muunnosten kasvatus ja käyttö metsästyskoirien koulutus- ja koetarkoitukseen. Luonnonvaraisten

selkärankaisten pyydystäminen riistanhoidollisiin eli metsästystarkoituksiin tai kalankasvatustiluksissa kasvatettavaksi tulisi kieltää.

- Pykälän kieltäminen luonnonvaraisten eläinten ottamisesta eläiksi tulisi ulottaa koskemaan myös ulkomailta Suomeen tuotuja, luonnonvaraisina syntyneitä eläimiä.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- Lakiluonnokseen on kirjattu: ”Luonnonvaraista selkärankaista eläintä ei saa ottaa elätettäväksi.” Kielto laajenisi siis koskemaan myös kaloja.
- Kuitenkin perusteluissa sanotaan, että
- ”Säännös koskisi kuitenkin vain Suomen luonnossa eläviä eläimiä.”, ja
- ”Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin myös säätää eläinyksilöiden pidosta seura- ja harrastus-eläimenä. Säännöksen nojalla voitaisiin säätää esimerkiksi suoraan luonnosta elätettäväksi otettujen eläinyksilöiden pidosta seura- ja harrastuseläimenä.”
- Kiellon ulottaminen koskemaan kaloja on vaikea ymmärtää edistävän kalojen hyvinvointia, kun niitä saa pyydystää syötäväksi tai vaikkapa syöttinä käytettäväksi, jolloin myös puhutaan huomattavasti suuremmista yksilömääristä.
- Toisin kuin monille muille eläimille, akvaariokaloille voidaan tarjota akvaariossa olot, jotka ovat miltei yhtä hyvät tai jopa paremmat, kuin luonnossa. Luonnossa monet lajit elävät hengissä pysymisen rajoilla: joko huonoissa vesioluissa, äärimmäisissä lämpötiloissa ja/tai petojen tai loisten vaivaamina. Akvaariokalat sopeutuvat varsin hyvin pidettäväksi vankeudessa edellyttäen, että niiden tarpeet tunnetaan ja niille tarjotaan sopivat olot. Ei ole osoitettu, että tässä suhteessa olisi merkittäviä eroja luonnosta pyydystettyjen kalojen ja vankeudessa viljeltyjen kalojen välillä, joten ei ole olemassa eläinsuojelullista syytä yleisesti rajoittaa luonnosta pyydystettyjen kalojen pitämistä. Tämä koskee sekä Suomessa että ulkomailla pyydystettäviä kaloja.
- Jos eläinsuojelulainsäädäntö kieltäisi kalojen luonnosta pyydystämisen akvaariossa tai lammikossa pidettäväksi, lainsäädäntö olisi eettisessä ja eläinsuojelullisessa ristiriidassa itsensä kanssa, kun samaan aikaan kalojen pyydystäminen virkistyskalastuksena olisi sallittua puhumattakaan luonnoksen 63 §:ssä mainittavasta eläinten lopettamisesta ihmisten viihdyttämiseksi. Akvaarioharrastukseen pyydystettävät kalamäärät ovat huomattavasti pienempiä kuin sekä ammattikalastuksessa että virkistyskalastuksessa pyydettyt määrät. Lisäksi akvaariokalojen pyydystyksessä käytetyt menetelmät ovat ammatti- ja virkistyskalastuksen menetelmiin verrattuna eläinyksilöitä säästäviä, koska akvaariokalojen hyvinvointi on tarkoitus turvata eläinyksilöitä vahingoittamatta. Ammatti- ja virkistyskalastuksessa eläinyksilöitä vahingoitetaan ja/tai yksilöt on tarkoitus lopettaa joko aktiivisesti tai passiivisesti. Erityisesti jälkimmäinen tuottaa usein kaloille kärsimystä; kaupallisessa pyynnissä kalat menehtyvät joko tukehtumalla tai suolistettaessa.
- Akvaariokalojen pyydystäminen luonnosta ei pääsääntöisesti uhkaa luonnonkantoja. Vaikka nyt lausuntokierroksella on nimenomaan eläinsuojelulaki eikä ympäristönsuojelulainsäädäntö, eläinsuojelulain kaltaista puitelakia ei voida säätää jättämällä huomiotta muut siihen kytkeytyvät merkittävät seikat kuten ympäristöön ja sosioekonomisiin ilmiöihin vaikuttavat tekijät. Akvaariokalojen pyynti antaa usein paikallisväestölle lisäänsiomahdollisuuden ja sitä kautta kannustimen suojata ja säilyttää kalojen luonnolliset elinympäristöt. Myös akvaariokalojen pienimuotoinen viljely pyyntipaikkojen läheisyydessä lisää paikallisväestön toimeentulomahdollisuuksia. Tällaisista vaikutuksista on olemassa tutkimuksellista näyttöä.
- Joissakin tapauksissa kalalajeja, jotka ovat luonnossa uhanalaisia tai jo sukupuuttoon kuolleita, on voitu pelastaa akvaarioharrastuksen avulla (esim. monet Victoriajärven kirjoahvenlajit). On myös hyviä esimerkkejä siitä, että akvaariokalojen ainutlaatuisia elinympäristöjä voi säästyä ihmisen turmelemiselta sen avulla, että niihin kiinnittyy yleistä huomiota akvaarioharrastuksen kautta. Esimerkiksi Belo Monte -patoprojektin myötä Amazonasissa kalojen luontaisia elinalueita tuhoutuu, mutta samaan aikaan kalojen luonnosta pyyntiä rajoitetaan. Näillä alueilla esiintyviä kalalajeja voidaan säilyttää akvaarioissa huolimatta niiden luonnonkantojen systemaattisesta tuhoamisesta.

Monet ihmisen muut hankkeet siis uhkaavat lajien ja populaatioiden monimuotoisuutta, kun taas akvaariokalojen pyynti usein tukee biodiversiteetin säilymistä.

- Ympäristönsuojelliset näkökohdat puoltavat akvaariokalojen pyyntiä.

EHK:

- Suomen ulkopuolella syntyneiden luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten ottaminen elätettäväksi tulee myös kieltää lainsäädännössä.

Eläinoikeuspuolue:

- 28 §:n esittämä kieltö selkärankaisten luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamiselle tulisi laajentaa koskemaan yksiselitteisesti kaikkia luonnonvaraisia eläimiä ja 2 momentin poikkeuslistasta poistaa vähintäänkin kalataloudelliset syyt. Luonnonvaraisten eläinten pito ei missään tapauksessa tue lain perusteluissa mainittua tavoitetta eläimen lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumisesta.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltöä laajennetaan nisäkkäiden ja lintujen lisäksi koskemaan kaikkia selkärankaisten eläimiä. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.
- Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (2017) kannanoton mukaan kaikkien luonnosta pyydettyjen – niin Suomen luonnosta kuin ulkomailta luonnosta pyydettyjen – selkärankaisten eläinten ottaminen lemmikiksi tulisi kieltää. Kannanoton mukaan luonnosta eläinten pyytäminen lemmikiksi aiheuttaa eläimille todennäköisesti stressiä, jotka liittyvät esimerkiksi elinympäristön muutokseen, ihmisen läsnäoloon ja pyyntiin. Lisäksi voi ilmetä ongelmia siinä, miten luonnonvarainen eläin sopeutuu elämään lemmikkinä.

HESY:

- Pidämme hyvänä sitä, että kaikkien luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten elätettäväksi ottaminen kielletään. Pykälään tulee lisätä, että selkärangattomista eläimistä kymmenjalkaisten äyriäisten ottaminen luonnosta elätettäväksi on kiellettyä lukuun ottamatta tilanteita, joissa siihen on ensimmäisessä momentissa esitettyjen muiden lakien nojalla lupa. Kymmenjalkaisiin äyriäisiin lukeutuvat useimmat suurikokoiset ja ravintona yleisesti hyödynnettävät äyriäiset kuten täpläravut, liejutaskuravut yms. Lisäksi pykälään on tehtävä täydennys, että edellä mainitut kiellot koskevat myös ulkomailla syntyneitä tuontieläimiä.
- Yleisenä kommenttina toteamme, että mielestämme metsästyslain 40 §:n nojalla sallittu elävien riistalintujen, kuten fasaanien, pyytäminen luonnosta riistanhoidollisia tarkoituksia varten tulee kieltää, jos tavoitteena on kasvattaa niitä koirilla tapahtuvaa metsästystä varten.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Ihmisen apua tarvitsemattoman villieläimen elätiksi oton tulee olla kiellettyä kaikkien luonnonvaraisten lajien, ei vain selkärankaisten, suhteen. Pykälän tulee kattaa paitsi kotimaiset, myös ulkomailla luonnonvaraiset villieläinlajit. Muiden kuin selkärankaisten lajien lajityypillisistä tarpeista huolehtiminen on vähintään yhtä vaikeaa kuin selkärankaisten kohdalla ja useimmissa tapauksissa mahdotonta. Saatavilla ei ole tarvittavaa tietoa tai ohjeita kaikkien lajien hoitoon, eivätkä villieläinlajit ylipäänsä sovellu yksityisen ihmisen hoitoon.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari kannattaa esitystä, jonka mukaan luonnonvaraisen selkärankaisten eläinten elätettäväksi ottaminen on kielletty. Hyvää uudessa sanamuodossa on, että luonnonsuojelullailla

rauhottamattomien matelijoiden, kuten kyyn, elätettäväksi ottaminen olisi kiellettyä muissa kuin ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

- Pykälässä todetaan, että kiellosta voidaan poiketa, jos kyseessä on eläimen hallussapito eläintarhassa pidettäväksi. Poikkeus on tarpeen, koska joissain tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että eläin siirtyy luonnosta eläintarhaan. Tällainen tilanne voi olla, kun luonnonvarainen eläin on hoidettu ja toipuu, mutta ei kuitenkaan pärjää luonnossa ilman ihmisen hoitoa tai jossain uhanalaisten eläinten suojeluprojekteissa.
- Nykyisin eläimen pysyvästi hoitoon ottamista säädellään eri eläinryhmien osalta eri tavoin. Rauhoitetuille ja rahoittamattomille on eri säädökset ja eri valvovat viranomaiset. Myös eri lajien luontoon palauttamista säätelevät eri viranomaiset. Olisi hyvä, jos kaikkien luonnonvaraisten eläinten pysyvään hoitoon ottamista valvottaisiin yhtenevästi ja sama viranomainen arvioisi eläimen pito-olosuhteet ja suojelutarpeen.

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen:

- Kalatalousviranomainen kiinnittää huomiota siihen, että esitetty sääntely rajaa kotimaiset luonnonvaraiset kalat akvaarioharrastuksen ulkopuolelle.

LSSAVI:

- Elätettäväksi ottamista ei tulisi sallia eläimelle annettavaa hoitoa varten määräämättömäksi ajaksi. Ensiavusta ja hoitoon toimittamisesta säädetään 29 §:ssä, joten siitä ei tulisi tässä pykälässä säätää ja 2 momentin 5 kohta tulisi näin ollen poistaa.
- Eläintarhat täyttävät täysin riittävästi pysyvän tai pitkäaikaisen luonnonvaraisten eläinten elättämistarpeen. Sellaista tilannetta ei tule luoda, jossa luonnonvarainen eläin tarvitsisi pitkäaikaista elätettävänä olemista muualla kuin eläintarhassa.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Liitto pitää hyvänä sitä, että tulevassa laissa ei enää mahdollistettaisi luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamista niiden tarhaamiseksi lihan, munien tai niiden tuottamiseen tarkoitettujen siitoseläinten tuottamiseksi (28 §).
- Liitto kuitenkin näkee tässä tarpeen uudistaa tältä osin myös metsästyslakia ja kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota myös riistanhoidollisen tarhaamisen sallimisen edellytyksiin, jolle tulisi olla tieteelliset perustelut ja jonka tulisi lähteä nimenomaa biologisista ja ekologisista lähtökohdista. Ilmoitusvelvollisuus tulee muuttaa poikkeusluvan alaiseksi toiminnaksi, kuten rauhoitettujen lajien osalta on.

Ranuan Seudun Matkailu:

- Kannattamme luonnoksen esitystä, jonka mukaan luonnonvaraisen selkärangaisen eläimen elätettäväksi ottaminen on kielletty pääosin myös silloin, kun kyse on rauhoittamattomasta lajista. Pykälän 2 momentissa säädetyt poikkeukset ovat nähdäksemme perusteltuja ja kannattamme niiden säilyttämistä.

SEEL ry:

- 8. Kalojen luonnosta pyydystämisen kiellon negatiivinen vaikutus akvaarioharrastukselle ja luonnonsuojelulle.
- Lain perusteluissa on 8 § kohdalla (s. 72) mainittu, että säännös (28 §) koskisi vain Suomen luonnossa eläviä eläimiä. Kiitämme tätä linjausta, mutta ihmettelemme ettei linjausta ole ollenkaan mainittu pykälän 28 perusteluissa, tai itse lakitekstissä. Toivomme, että maininta lisättään myös 28 pykälän lakitekstiin, jolloin asia käy yksiselitteisesti ilmi suoraan laista.
- Haluamme muistuttaa, että jos kiello koskisi myös akvaarioon harrastuseläimiksi ulkomailta kerättäviä kaloja, olisi säädöksellä merkittävä negatiivinen vaikutus sekä akvaarioharrastukseen, että

akvaariokaloja ja –tarvikkeita myyvien yrittäjien ja heidän henkilökuntansa talouteen. Kuten lakiesityksessäkkin mainitaan, osa akvaarioon eläinliikkeissä myytävistä kaloista kerätään nykyään luonnosta.

- Vaikka luonnonkalojen pyydystämiseen ja maahantuontiin liittyy pieni määrä yksilöiden kuolleisuutta, ei ero luonnosta pyydettyjen ja altaissa kasvatettujen kalojen välillä ole merkittävä. Kalojen kuljetusmenetelmät ovat kehittyneet niin laadukkaiksi, että luonnonkantaisten kalojen kuljetukset eivät rasita kaloja sen enempää, kuin viljeltyjenkään kalojen. Useat akvaarioalan ammattilaiset ovat todenneet, ettei väittämä luonnosta pyydytettujen kalojen suuremmasta kuolleisuudesta perustu tieteelliseen todistusaineistoon eikä hoitokokemuksiin. Sen sijaan on selvää, että akvaarioliikkeissä myytävän kalavalikoiman perusteeton rajoittaminen tulisi tuhoamaan maastamme lukuisia alan työpaikkoja ja pienyrityksiä.
- Luonnonkannat ovat evoluution jalostamia, terveitä ja elinvoimaisia. Niinpä luonnosta pyydytetyt kalat osaltaan lisäävät akvaariossa pidettävien kalojen hyvinvointia, sillä ne lisäävät perimän monimuotoisuutta viljelykaloissa, ehkäisten näin monien muiden eläinlajien jalostuksessa syntyneitä, liian kapeasta geenipohjasta syntyneitä ongelmia.
- Luonnosta pyydyttävien kalojen kieltö aiheuttaisi valtavan menetyksen paitsi akvaarioharrastukselle, myös luonnonsuojelulle. Erityisesti makeanveden kalojen pyyntiin luonnosta liittyy kalojen pyyntimaassa lukuisia positiivisia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja ekologisista ulottuvuuksia, joita ei voi sivuuttaa lakia säädettäessä. Monien lajien pyytäminen luonnosta tukee paikallista luonnonsuojelua ollessaan paikalliselle väestölle merkittävä tulonlähde ja syy suojella sademetsää.
- Luonnosta pyydytyillä kaloilla on keskimäärin pienempi hiilijalanjälki kuin viljeltyillä. Valvotusti tehty, säädelty pyynti ei pienennä luonnonkantaa.
- Lisäksi on huomioitava, että luonnonkantojen pyynnin kieltö veisi kalojen kaupan maan alle, tuoden mukanaan jo edellä mainitut ongelmat.

SEY:

- Puollamme sitä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltöä on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kiellon tulisi koskea kuitenkin kaikkia eläimiä, ei vain selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.
- Pykälässä olisi tuotava esiin, että mikäli eläin pyydytetään tilapäisesti esimerkiksi tunnistusta, merkitsemistä tai lopettamista varten, on käytettävä eläimen kannalta mahdollisimman vähän haittaa ja stressiä aiheuttavia menetelmiä.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunnan mielestä on hyvä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltö on laajennettu koskemaan kaikkia Suomen luonnossa eläviä selkärankaisia. Neuvottelukunta on aikaisemmalla toimikaudellaan 2017 ottanut kannan, että luonnosta lemmikiksi otettaville eläimille aiheutuu suurella todennäköisyydellä stressiä ja sen vuoksi kiellon tulisi koskea myös ulkomailta luonnosta otettuja eläimiä, kuten kaloja. Neuvottelukunta ei ollut silloin eikä ole edelleen tästä yksimielinen. Ulkomaisia luonnonvaraisia kaloja pyydetään ja myydään suoraan lemmikeiksi, mutta niitä tarvitaan myös akvaariokalakantojen monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Esityksessä kielletäisiin käytännössä myös kotimaisten kalojen pitäminen kansalaisten omilla akvaarioissa. Harrastajakunta ei liene suuri, mutta kotimaisten luonnonkalojen akvaariossa pitäminen tarjoaa käytännönläheisen tavan oppia vedenalaisista suomalaisista lajeista ja se tulisikin nähdä hyödyllisenä harrastuksena. Kieltämisellä yksityishenkilöiden kiinnostus ja tietoisuus kotimaisista kalalajeista ja niiden käyttäytymisestä vähenee. Vastaavasti ulkomaisten lajien käyttö voi kasvaa,

mikä myös kasvattaa riskiä haitallisten vieraslajien leviämiseksi Suomen vesiin. Tuore varoittava esimerkki on aurinkoahven, joita tavataan jo useissa pienvesissä etenkin Lounais-Suomessa.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Puollamme sitä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltä on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kiellon tulisi koskea kuitenkin kaikkia eläimiä, ei vain selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.
- Pykälässä olisi tuotava esiin, että mikäli eläin pyydystetään tilapäisesti esimerkiksi tunnistusta, merkitsemistä tai lopettamista varten, on käytettävä eläimen kannalta mahdollisimman vähän haittaa ja stressiä aiheuttavia menetelmiä.

Viipurin Koirat:

- Pykälässä tulee kieltää luonnonvaraisten eläinten, kuten kettujen ja naalien, sekä niistä jalostettujen muunnosten kasvatus ja käyttö metsästyskoirien koulutus- ja koetarkoitukseen.
- Pykälän kieltä luonnonvaraisten eläinten ottamisesta eläiksi tulisi ulottaa koskemaan myös ulkomailta Suomeen tuotuja, luonnonvaraisina syntyneitä eläimiä.

Ähtärin eläinpuisto:

- Ähtärin eläinpuisto kannattaa esitystä, jonka mukaan luonnonvaraisen selkärankaisen eläimen elätettäväksi ottaminen on kielletty. Pykälässä todetaan, että kiellosta voidaan poiketa, jos kyseessä on eläimen hallussapito eläintarhassa pidettäväksi. Poikkeus on tarpeen, koska lajien suojelutavoitteiden saavuttamiseksi, joissain tilanteissa on tarkoituksenmukaista, että eläin siirtyy luonnosta eläintarhaan.
- Tällainen tilanne voi olla myös silloin, kun luonnonvarainen eläin on hoidettu ja toipuu, mutta ei kuitenkaan pärjää luonnossa ilman ihmisen hoitoa.
- Nykyisin eläimen pysyvästi hoitoon ottamista säädellään eri eläinryhmien osalta eri tavoin. Rauhoitetuille ja rahoittamattomille on eri säädökset ja eri valvovat viranomaiset. Myös eri lajien luontoon palauttamista säätelevät eri viranomaiset. Olisi hyvä, jos kaikkien luonnonvaraisten eläinten pysyvään hoitoon ottamista valvottaisiin yhtenevästi ja sama viranomainen arvioisi eläimen pito-olosuhteet ja suojelutarpeen.

29 §

Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Loukkaantunut tai muutoin avuttomassa tilassa oleva luonnonvarainen eläin voidaan ottaa lyhytaikaisesti haltuun sille annettavaa ensiapua tai hoitoon toimittamista varten. Ensiavun jälkeen eläin on sen tilan salliessa vapautettava takaisin luontoon tai toimitettava hoitoon 61 §:ssä tarkoitettuun hoitopaikkaan. Jos eläintä ei voida vapauttaa eikä sen hoitoa voida järjestää, se on lopetettava.

Animalia:

- Pykälä on muutoin kannatettava, mutta siinä tulisi huomioida myös ne lajit, jotka voivat olla joko luonnonvaraisia tai karanneita. Esimerkkejä näistä lajeista ovat muun muassa villisiat, ketut, minkit sekä kaniinit, joita kaikkia elää Suomessa sekä luonnonvaraisina että kasvatettuina. Näiden lajien kohdalla ei ole välttämättä yksinkertaista näyttää toteen, onko kyse karkurista vai villiksi katsottavasta yksilöstä. Jos yksilö voidaan katsoa kesyksi tai kesytettäväksi, tulee sen pitkäaikainen hoito ilman tavoitetta eläimen vapauttamisesta tai eläintarhaan siirtämisestä sallia.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Lakiesityksessä tulee säätää kuntien velvollisuudesta huolehtia apua tarvitsevan luonnonvaraisen eläimen ensiavusta eikä ainoastaan velvollisuudesta eläimen lopettamiseen.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Nykyinen lakiehdotus ei osoita vastuuta luonnonvaraisten eläinten auttamiseen tilanteessa, jossa eläimellä olisi hoidon avulla hyvät mahdollisuudet selviytyä hengissä esimerkiksi suhteellisen pienestä vammasta. Luonnonvaraisten eläinten auttaminen on tällä hetkellä hyvin vahvasti painottunut yksinomaan vapaaehtoisten vastuulle, mikä korostuu entisestään esimerkiksi Helsingissä, jossa eläintenpelastusyksikkö on lakkautettu. Kansalaisia on ohjeistettu soittamaan hätäkeskukseen hädänalaisen eläimen kohdatessaan. Suomi on kuitenkin tässä suhteessa maantieteellisesti hyvin eriarvoinen maa: pelastusyksiköiden vastuulla oleva alue on eri puolilla Suomea hyvin erikokoinen, minkä seurauksena eläinten mahdollisuus saada apua (tai viime kädessä lopetus) eri puolilla Suomea ei ole tasapuolinen.
-
- Nykyinen eläinsuojelulaki velvoittaa auttamaan sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä. Auttaminen ei voi olla pysyväisluonteisesti vain vapaaehtoisten toiminnan varassa. Laissa tulee asettaa selkeä hoitovastuu sellaisten eläinten tapauksessa, joilla on hyvä mahdollisuus toipua vammastaan. Muutoin hyväkunton eläimen tappaminen vain, koska ei ole olemassa järjestelmää, joka voisi siitä huolehtia, on selkeä epäkohta. Tämän asian lisääminen lakiehdotukseen ei merkitse kohtuutonta vastuutaakkaa tai suuria menoja. Luonnonvaraisista eläimistä huolehtiva järjestelmä on mahdollista rakentaa nopeasti, mikäli lainsäätäjät ottaa lain muodossa kantaa asiaan ja velvoittaa järjestelmän rakennukseen.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Lisäys siitä, että kansalaiset voisivat ottaa loukkaantuneita luonnonvaraisia eläimiä hoitoon vain ensiapuluontoisesti ja lyhytaikaisesti on toivottu uudistus.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pidän hyvänä sitä, että säännöksessä edellytetään avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen ottamista haltuun lyhytaikaisesti eläimelle annettavan ensiavun tai hoitoon toimittamisen ajaksi. Säännös varmistaa sen, että apua tarvitseva luonnonvarainen eläin toimitetaan mahdollisimman pian osavaan hoitoon ja luonnonvaraisia eläimiä ei pidetä pitkiä aikoja hoidossa puutteellisin tiedoin ja taidoin.
- Jotta kansalainen voi toimittaa eläimen hoitoon luonnonvaraisten eläinten hoitolaan, olisi tärkeää, että tällainen hoitola olisi saatavilla eri alueilla ja että myös kuljetuksen järjestämisestä olisi säädetty. Olen kommentoinut tätä asiaa tarkemmin pykälässä 7.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Luonnonvaraisten eläinten hoitoa koskevien säännösten täsmentäminen on hyvä asia. Kunnalla olisi hyvä olla velvollisuus huolehtia lopetuksen lisäksi myös hoidon tarpeen arvioinnista ja ensiavusta. Ensiapua tulisi antaa niille eläimille, joiden hyvinvointi voidaan turvata myös tulevaisuudessa. Tässä tulee huomioida erityisesti uhanalaisuusluokitus.
- Lakiehdotuksessa mainittu lyhytaikainen haltuunotto tulee määrittää tarkasti, esimerkiksi vuorokausi.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Lisäys siitä, että kansalaiset voisivat ottaa loukkaantuneita luonnonvaraisia eläimiä hoitoon vain ensiapuluontoisesti ja lyhytaikaisesti on toivottu uudistus.

HESY:

- Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoito tulee ohjata tähän erikoistuneille hoitoloille, joiden toiminta tulee olla luvanvaraista, ei ilmoituksenvaraista. Luvanvaraisille toimijoille voidaan asettaa laatuvaatimuksia ja niiden toimintaa valvoa.
- Ongelmallisena pidämme sitä, että avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa ei ole Suomessa järjestetty kattavasti. Luonnonvaraisten eläinten auttaminen on tällä hetkellä monissa kunnissa vapaaehtoisuuteen pohjautuvien hoitoloiden varassa. Tässä laissa onkin määriteltävä ne tahot, jotka ottavat vastuun sairaiden ja loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidosta, sen kustannuksista ja eläimen toimittamisesta hoitopaikkaan.
- Luonnonvaraishoitoloiden on myös hoidettava kaikkia niitä eläinlajeja, joita Suomessa esiintyy luonnonvaraisina.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari pitää hyvänä, että lakiesityksessä säädellään luonnonvaraisten eläinten hoitoa nykyistä tarkemmin. Korkeasaaren kokemuksen mukaan nykyisin on liian yleistä, että loukkaantunut eläin jää pysyväisluontoiseen hoitoon, vaikka eläimen kuntoutuminen luontoon palautettavaksi on epätodennäköistä.

LSSAVI:

- Luonnonvaraisten eläinten pakolla ihmisen lähellä pitäminen aiheuttaa luonnonvaraisille eläimille tarpeetonta kärsimystä ja sen täytyy loppua. Eläintä ei saa saattaa sellaiseen tilaan, jossa sillä tosiasiallisesti ei ole enää mahdollisuutta selvitä luonnossa tai sitä ei voi muusta syystä vapauttaa luontoon. Eläintarhoilla on tärkeä rooli eläinten kantojen suojelussa ja kansalaisten kouluttamisessa, mutta luonnonvaraisten eläinten hoitoloilla ei tällaista tarkoitusta ole.
- Valvonnan kannalta olisi oleellista, että luonnonvaraisten eläinten lyhytaikaisen hallussapidon kesto määritellään esitöissä tarkasti. Esimerkiksi 3 päivää tulisi riittää tarkkailuun ja hoitoon toimittamiseen.
- Kansalaisia ei ole hyvä rohkaista perustamaan villieläinlaitoksia, koska heillä ei yleensä ole riittävää tietotaitoa villieläinten tarpeista. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan voimakas kasvu ei ole toivottavaa. Näin ollen viittaus lain 61 §:ään tulisi poistaa ja 61 §:ssä tarkoitettu toiminta säätää luvanvaraiseksi. Ilmoituksenvaraisen toiminnan ennakoivalvonta ei ole mahdollista.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Liitto pitää yksiselitteisenä ja perusteltuna säännöstä (29 §) avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoidosta. Säännös estää tarpeettoman pitkän hoitojakson, joka voi olla eläimelle myös haitallista. Niin ikään on hyvä, että avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamista selkeytetään uudella säännöksellä (61 §).

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Lyhytaikaisen haltuun oton kesto tulisi määrittää.

Ranuan Seudun Matkailun kommentit 7 §, 29 § ja 61 §:

- Pidämme luonnoksen pyrkimystä selkeyttää luonnonvaraisten eläinten hoitoon liittyvää lainsäädäntöä kannatettavana ja hyvin tärkeänä. Tällaisenaan lakiluonnos ei kuitenkaan riittävällä tavalla ratkaise olemassa olevia, merkittävien suuria ongelmia.
- Lakiluonnos esittää, että jatkossa luonnonvaraisten eläinten hoito edellyttäisi ilmoitusta. Pelkkä ilmoituksenvaraisuus ei kuitenkaan poista perusteluissa esitettyjä ongelmia, sillä edelleenkin mitään kriteerejä ei aseteta eikä toimijalla ole velvoitetta osoittaa jo etukäteen hoidon olevan asianmukaista.
- Näkemyksemme mukaan luonnonvaraisten eläinten hoito (lukuun ottamatta erittäin lyhytaikaista talteenottoa ennen hoitopaikan järjestymistä) tulisi olla luvanvaraista, ja luvan edellytyksenä olisi

aiotuille eläinlajeille soveltuvien tilojen olemassaolo sekä riittävä tietotaito. Edellyttäen, ettei luvanhakuprosessista tehdä kohtuuttoman kallista tai monimutkaista, tämän luvan hakeminen ja saaminen ei olisi jo toiminnassa oleville asianmukaisille villieläimiä hoitaville tahoille merkittävästi vaivalloisempaa kuin ilmoituksenvaraisuuskaan.

- Luvanvaraisuus antaisi kuitenkin valvovalle viranomaiselle jo ennalta mahdollisuuden arvioida asianmukaisen toiminnan edellytykset ja tarvittaessa estää toiminta yksinkertaisesti olemalla myöntämättä lupaa.
- Ymmärrämme, että luvanvaraisuus lisäisi etenkin alkuvaiheessa viranomaisten työmäärää, mutta pidemmän päälle tunnettujen ja ennakkoon arvioitujen hoitopaikkojen valvonta olisi todennäköisesti selkeämpää ja vähemmän kuormittavaa sekä hallinnollisten pakkokeinojen näkökulmasta tehokkaampaa kuin suuren, ilmoituksenvaraisen hoitolajoukon valvonta. Pelkkään ilmoitusvelvollisuuteen nojattessaan laista uhkaa tulla tavoitteiden näkökulmasta tehoton, ja silti viranomaisia työllistävä ja etenkin pitkällä tähtäimellä pelkkä luvanvaraisuus ei nähdäksemme ole paras keino edistää ammattitaitoisen ja asianmukaisen loukkaantuneiden villieläinten hoivatoiminnan kehittämistä Suomessa.
- Yhtä lailla näemme puutteellisena lakiluonnoksen muotoilut luonnonvaraisten eläinten hoitoon liittyvistä vastuista. Niin nykyisin voimassa oleva lainsäädäntö kuin nyt luonnosteilla olevakin lainsäädäntö edellyttää, että avun tarpeessa olevaa villieläintä pyritään auttamaan. Nykyinen lainsäädäntö ei kuitenkaan määrää tätä kenenkään vastuulle, eikä luonnos tarjoa juurikaan parannusta nykytilanteeseen. Luonnoksessa ainoastaan luonnonvaraisen, vastaanotolle tuodun eläimen lopettaminen määrätään kunnan vastuulle. Tämä ei juurikaan muuta jo vallitsevaa käytännötilannetta, sillä useimmat kunnaneläinlääkärit (ja myös varsin monet yksityiset eläinlääkärit) ovat jo nyt eläinsuojelullisista syistä toimineet tämän mukaisesti, vaikka taloudellista vastuuta ei olekaan määrätty kunnalle. Uusi luonnos ei edelleenkään määrittele kenenkään vastuulle muun muassa eläimen kuljettamista hoitoon tai muun avun kuin lopetuksen tarjoamista eläimelle.
- Ymmärrämme, että ensisijainen ongelma on resurssien puute, ja on myös totta, että luonnonvaraisten eläinten elämään ja luonnon kiertokulkuun kuuluu myös kärsimys ja kuolema. On silti muistettava, että monessa ympäristössä pulaan joutunut luonnoneläin on pulassa ensisijaisesti ihmisen toiminnan vuoksi, mikä asettaa nähdäksemme ihmisille erityiset moraalisen auttamisvelvollisuuden, vaikka kaikkien loukkaantuneiden luonnoneläinten pelastaminen ei olekaan sen enempää mahdollista kuin tarkoituksenmukaistakaan luonnonsuojelullisten näkökulmien vuoksi. On muistettava, että joutuessaan ratkomaan näitä tilanteita itsenäisesti ilman vastuullisen, asiantuntevan tahon apua, on olemassa suuri riski että auttamisen haluinen maallikko aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä eläimelle.
- Näistä syistä pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että lakia viimeisteltäessä määritettäisiin vastuutaho vähintäänkin eläimen kuljettamisen ja/tai yksinkertaisen avun (vaikkapa jumiin jääneen eläimen irroittaminen, löytöpaikalla lopettaminen, erittäin yksinkertainen eläinlääkinnällinen apu kuten koukun irroittaminen ja vahinkojen tarkastaminen ennen luontoon palautusta jne) osalta, sekä päivystävän neuvonnan osalta. Päivystävä neuvonta olisi mahdollista järjestää keskitetysti hyvinkin suurien alueiden yhteistyönä, ja osaava keskitetty neuvonta voisi sekä vähentää turhien puuttumisten määrää, pienentää paikallisten pelastuslaitosten ja muiden toimijoiden kuormaa (joka aiheutuu paljolti juurikin puhelinsoitoista, joista suuri osa ei edellytä toimintaa), sekä nopeuttaa avun saamista eläimille silloin, kun apu on todella tarpeen. Tällainen keskitetty neuvonta auttaisi myös ohjaamaan eläimiä asianmukaisiin hoitopaikkoihin, olivat nämä sitten nykyiseen tapaan lähinnä vapaaehtoisten yksityisten ja yritysten varassa toimivia tai ehkä tulevaisuudessa toivottavasti nykyistä enemmän julkisin varoin kustannettuja yksiköitä.
- Kannatamme lain perusteluissa mainittua lausetta, jonka mukaan "Jos (luonnon)eläintä ei voida hoidon päättyessä palauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, se tulisi lopettaa.". Toivomme, että lopullisessa lakitekstissä on riittävän tarkasti tuotu ilmi, että luontoon palautuksen ollessa mahdotonta pysyvän sijoituspaikan tulee tosiaan olla eläintarha (eli sijoituspaikalla on oltava voimassa oleva eläintarhalupa, ei esimerkiksi ainoastaan pysyvän eläinnyttelyn lupa).

Nähdäksemme villieläimen pitäminen pysyvästi ihmisen hoidossa on mielekästä ainoastaan silloin, kun eläimelle pystytään järjestämään lajille sopivat, asianmukaiset olosuhteet ja lisäksi sen pidolle on muut perusteet (käytännössä eläimen oleminen osana eläinkokoelmaa, jota eläintarha hyödyntää toteuttaessaan eri tavoin eläintarhoille lakisääteisesti asetettuja vaatimuksia luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelutoimista).

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää hyvänä säännöksen ensisijaista tavoitetta eläimen palauttamisesta luontoon. Pykäläluonnoksen perustelut ovat hyvät ja kattavat.

SEY kommentit 7 §, 29 § ja 61 §:

- Pidämme hyvänä sitä, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa säädellään aiempaa tarkemmin. Pykälät eivät kuitenkaan vastaa yleisimpään ongelmaan: yksityinen henkilö löytää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen, mutta ei itse osaa tehdä eläimelle mitään, ja vaikka hän uskaltaisi ottaa eläimen kiinni, ei hän pysty kuljettamaan sitä minnekään. Laki jää avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten osalta täysin torsoksi, vaikka suuri osa ongelmista on ihmisten aiheuttamia ja siten myös ihmisten auttamisvelvollisuuden piirissä. Asiaan tulee saada muutos.
- Velvoite auttaa sairasta tai vahingoittunutta eläintä, mukaan lukien lopettaa loukkaantunut luonnonvarainen eläin, tulisi säätää eläinten hyvinvointilaissa kaikille eläinlääkäreille. Ensisijainen velvollisuus tähän on kuitenkin alueen virkaeläinlääkärillä. Luonnonvaraisille eläimille olisi kyettävä tarjoamaan ympäri Suomen lopetuksen ohella myös vähintään hoidon tarpeen arviointi ja ensiapua, kun eläimen tila ei vaadi lopettamista. Kohtuulliset kustannukset avun antamisesta, mukaan lukien eläimen kuljettaminen ja lopetus olisi voitava periä esimerkiksi aluehallintovirastosta.
- Esitetyssä muodossa 7 § viimeinen lause on kirjoitettu siten, kuin kaikki eläinlääkärin vastaanotolle tuodut sairast tai vahingoittuneet eläimet pitäisi lopettaa. Kirjausta tulisi täsmentää siten, että lopetus tarkoittaa vain niitä vastaanotolle tuotuja luonnonvaraisia eläimiä, joiden tila edellyttää lopettamista.
- Luonnonvaraisten eläinten kohdalla olisi varmistuttava siitä, että jokaiselle alueelle on määritetty hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.
- Jokaisen eläintarhaan sijoitettavan eläimen kohdalla olisi arvioitava tarkasti se, onko tarhaan sijoittaminen kyseisen eläimen etu.
- Lisäksi lakiin olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja / tai hallitsemattomista kissapopulaatioista sekä velvollisuus ilmoittaa alueen löytöeläintoimijalle tai viranomaiselle irrallaan tavatusta ihmisen hoidosta riippuvaisesta eläimestä. Lisäksi lakiin on kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden syntymisen estämiseksi sekä olemassa olevien populaatioiden poistamiseksi.
- Pykälään 29 § olisi lisättävä momentti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen haltuun ottamisen lyhytaikaisuudesta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan perustamiseen ei tule erityisesti kannustaa, sillä toiminnan merkittävä laajentuminen ei ole toivottavaa. Ehdotuksesta tulisi poistaa viittaus ehdotetun lain 61 §:ään, sillä toiminta tulisi säätää luvanvaraiseksi.

Suomen riistakeskus:

- Pykälää voidaan pitää nykytilaa selkeyttävänä. Esitämme kuitenkin harkittavan pykälän loppuun liittävä haitallisten vieraslajien yksilöiden osalta, että niiden vapauttaminen luontoon on kiellettyä.

Tästä olisi hyvä mainita myös 61 §:ssä (Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoito-
latoiminnan harjoittaminen).

Ähtärin eläinpuisto:

- Pidämme luonnoksen pyrkimystä selkeyttää luonnonvaraisten eläinten hoitoon liittyvää lainsäädäntö
kannatettavana. Tällaisenaan lakiluonnos ei kuitenkaan riittävällä tavalla ratkaise olemassa olevia
ongelmia. Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan seuraavaa: "Voimassa olevassa lainsäädännössä
ei aseteta vaatimuksia loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitajien osaamiselle, hoidossa
käytettäville tiloille tai hoidolle ylipäätään. Siitä, milloin ja miten eläimet tulisi palauttaa takaisin
luontoon, ei liioin säädetä. Käytännössä tilanne on johtanut siihen, että hyvää tarkoittavat
yksityishenkilöt saattavat pitää luonnonvaraisia eläimiä hoidossaan pitkiäkin aikoja puutteellisin
tiedoin ja taidoin. Eläinten hoitoon on harvoin käytettävissä riittäviä tiloja ja eläimille annettava
ravinto saattaa olla vääränlaista. Eläimet saattavat myös kesyyntyä tarpeettomasti hoidon aikana,
jolloin luontoon palaaminen ei ole enää mahdollista. Hyvää tarkoittava auttaminen saattaaakin
aiheuttaa eläimelle turhaa kärsimystä. Myös eläimen luontoon palauttaminen edellyttäisi
asiantuntemusta sen suhteen, milloin eläin on riittävän kuntoutunut selvitäkseen luonnossa.

30 §

Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

*Eläimen pitäjällä ja muulla hoitajalla on oltava riittävä osaaminen sen asianmukaiseksi hoi-
tamiseksi.*

*Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulu-tus tai muilla
keinoilla saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Eläinten pitäjän on huolehdittava, että eläimiä
on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Eläinten pi-täjän on annettava ohjeita ja opastusta
palveluksessaan oleville, eläinten hoitoon ja käsitte-lyyn osallistuville henkilöille eläinten asianmukaisesta
hoitamisesta.*

*Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoi-tettujen eläinten
pitäjien ja muiden eläinten hoitajien koulutuksesta ja pätevydestä sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläinten
hoitajien riittävästä määrästä.*

Animalia:

- Pidämme erittäin hyvänä, että pätevyysvaatimukset ulotetaan koskemaan kaikkea eläinten
ammattimaista tai muuten laajamittaista pitämistä. Pykälä tulisi kuitenkin ulottaa koskemaan myös
ammattimaisia eläinten kouluttajia ja muita vastaavia ammatteja, joissa vaikutetaan suoraan
eläinyksilöiden hyvinvointiin. Pykälään tulisi myös lisätä vaatimus eläintenpitäjien ammattitaidon
päivittämisestä. Pykälän perusteluihin tulisi lisätä esimerkkejä siitä, millaisia eläinmääriä yhtä
hoitajaa kohden voidaan pitää.

Atria, HKScan, Snellman:

- 30§ eläintenhoitajan pätevyyttä koskeviin perusteluihin on hyvä lisätä, että tuottajille,
eläinlääkäreille ja sidosryhmille on elinkeinon toimesta järjestetty eläinten hyvinvointia ja sen
arviointia koskevaa täydennyskoulutusta. Esimerkkinä tästä on Suomeen tehty EU-missio, jossa
arvioitiin tuottajien tietoja sikojen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja todettiin, että Suomessa
tuottajilla on korkea tieto-taitotaso.

EHK:

- On hyvä, että eläimiä pitävältä ja hoitavalta henkilöltä vaaditaan eläimen hyvinvoinnin kannalta
riittävä osaaminen eläimen hoitamiseksi. Pätevyyttä on vaadittava myös eläinten kouluttajilta ja
muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin. Pätevyysvaatimukset
kuuluvat nykyisiin eurooppalaisiin eläinten hyvinvointisäädöksiin.

- Tutkittu tieto eläinten tarpeista ja hyvinvoinnin edellytyksistä lisääntyy, joten maininta säädöksissä osaamisen päivittämisestä on myös paikallaan.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Eläintenhoitajan pätevyyttä koskeviin perusteluihin on hyvä lisätä, että tuottajille, eläinlääkäreille ja sidosryhmille on elinkeinon toimesta järjestetty eläinten hyvinvointia ja sen arviointia koskevaa täydennyskoulutusta. Esimerkkinä tämän toimivuudesta on Suomeen tehty EU-missio, jossa arvioitiin tuottajien tietoja sikojen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja todettiin, että Suomessa tuottajilla on korkea tieto-taitotaso.

Eläinsuojeluasiamies:

- Vaatimus eläimen pitäjän ja muun hoitajan riittävästä osaamisesta on kannatettava. Nykyisessä eläinsuojelulaissa pätevyyttä on edellytetty vain tuotantoeläinten pitäjiltä ja hoitajilta, ja on tärkeää, että pätevyyttä edellytetään myös muilta ammattimaisesti tai laajassa mitassa eläimiä pitäviltä henkilöiltä sekä laajemmin kaikilta eläinten pitäjiltä ja hoitajilta.
- Lisäksi pätevyyttä on vaadittava eläinten kouluttajilta ja muilta eläinten parissa toimivilta ja eläinten hyvinvointiin vaikuttavilta ammattikunnilta. Olisi myös tärkeää edellyttää osaamisen säännöllistä päivittämistä, sillä tutkittu tieto eläinten tarpeista ja hyvinvoinnista lisääntyy jatkuvasti.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Ammattimaiset eläinpitopaikat ja niiden henkilökunta
- Ammattimaisen eläintenpidon tilojen tulee kaikilta osin täyttää eläintenpidolle asetetut vaatimukset. Henkilökunnalla (30§) pitää olla vähintään ammattitutkinnolla osoitettu pätevyys hoitamansa eläinlajin tuntemuksesta. Henkilökuntaa ja varahenkilöstöä tulee olla riittävästi, jotta eläinten hoito voidaan turvata myös häiriötilanteissa (31§).

HESY:

- Pidämme kannatettavana säädöstä eläinten hoitajien pätevydestä ja riittävydestä.
- Pykälään on lisättävä, että myös eläinten kanssa tekemisissä olevilla eläinkouluttajilla tulee olla riittävä pätevyys työhönsä ja koulutusmenetelmät eivät saa sisältää tässä laissa kiellettyä kohtelua. Esimerkiksi koirakoulujen välillä on suurta vaihtelua, kun alalla toimivilta ei edellytetä alan ammattitutkintoa. Lisäksi eläinten kouluttamiselle on säädettävä kriteerit: esimerkiksi Suomen Eläinkouluttajat ry välittää/listaa kouluttajia, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan yhdistyksen eettisiä sääntöjä.

Hippolis:

- On hyvä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäviinsä. Hevosalan ammattitutkinnot antavat tämän vaatimuksen mukaisen pätevyyden ja ne tulee hyväksyä riittäväksi osaamiseksi.

ISAVI:

- Säännös koskee myös esimerkiksi luonnonvaraisten eläinten ilmoituksenvaraisia hoitoloita (61 §), ja säännöstekstissä viitataan "ammattimaisesti ja muuten laajamittaisesti eläimiä pitävään". Vaikka ammattimainen tai laajamittainen eläintenpito on määritelty lakiluonnoksen 5 §:ssä, 60 §:n otsikointi johtaa erittäin helposti ajattelemaan virheellisesti, että pätevyysvaatimus koskisi vain 60 §:n mukaista toimintaa. ISAVIn mielestä termistöä olisi syytä selkeyttää. Voisiko ammattimaisen ja laajamittaisen eläintenpidon sijasta käyttää esimerkiksi termiä "luvan- ja ilmoituksenvarainen eläintenpito", ja tässä yhteydessä olisi myös helppo tarvittaessa viitata säännösten numeroihin.
- Kuten aiemmin tässä lausunnossa on mainittu, ehdottomasti tulisi säätää VN asetuksella luonnonvaraisten eläinten hoitoloiden (61 §) pitäjien ja hoitajien koulutuksesta ja pätevydestä tarkemmin, vastaavalla tavalla kuin eläinkuljettajien pätevyys, eli näiltä toimijoilta vaadittaisiin

hyväksytysti suoritettu koulutus ja tentti. Hyvä, että tämä on mahdollistettu edes jatkossa. Hyvä koulutuksen järjestäjä voisi olla esim. Korkeasaari, jos mahdollista. Vaikka hoitolat jäisivät ilmoituksenvaraisiksi, edes tämä tulisi ehdottomasti vaatia, ja lakiluonnoksessa on asialle erittäin hyvät perustelut jo valmiina (29 §).

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälän perusteluihin tarvittaisiin esimerkkejä siitä, millaisia eläinmääriä yhtä hoitajaa kohden voidaan pitää kohtuullisina. Hoitajia tulee olla riittävästi, jotta jokaisen eläinyksilön kunto pystytään tarkistamaan ja hoito takaamaan lain edellyttämällä tavalla.

-

LSSAVI:

- Pykälän 2 momentin kirjaus riittävän eläinten hoitajien määrästä tulisi siirtää pykälän 1 momenttiin ja koskea kaikkea eläinten pitoa ei vain ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa. Eläinten hoitajien pätevyyttä ja hoitajien määrän riittävydestä säädettäessä on tärkeä kiinnittää huomiota suuriin ja laajoihin eläinten pitopaikkoihin, joista on vastuussa vain yksi henkilö.
- Investointitukien saamiseksi maatalousyrittäjältä vaaditaan koulutusta tai riittävää ammattitaitoa. Pykälän 2 momentin kirjauksen tulisi olla linjassa investointitukia koskevan lainsäädännön kanssa. (Maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007) 8.2 § ja valtioneuvoston asetus maatalouden rakennetuista (240/2015) 4 §)

MTK Lappi:

- Hyvä, että hoitajien riittävästä osaamisesta huolehditaan. Sen sijaan hoitajien riittävyyden määrittelyä tulee tarkentaa, tällaisenaan liian tulkinnanvaraista.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 30 §:ssä säädetään eläinten hoitajien pätevyydestä ja koulutuksesta. Asetustasolla annetaan asiasta tarkempia säädöksiä. Tässä yhteydessä tulee muistaa huomioida poronhoitokulttuuri, jossa eläimiin ja elinkeinon liittyvä tietotaito edelleen siirtyy sukupolvilta seuraaville. Perinteiden tiedon rooli on poronhoidossa ratkaisevassa asemassa, eikä sitä ole mahdollista korvata muodollisilla koulutuksilla. Poromatkailussa poron käyttö tulee sitoa samalla tavoin paliskunnan osakkuuteen ja poron omistajuuteen. Tämän elinkeinon on pysyttävä poroimisten käsissä myös matkailun osalta.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja turkistilan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu kasvatuskauden eri vaiheiden osalta vuoden aikana.

Ruokavirasto:

- Pykälän 2 momentin mukaan ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulutus tai muilla keinoin saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Eläimen pitäjänä voi esityksen 5 § 1 momentin 2) kohdan mukaan toimia luonnollinen tai oikeushenkilö. Ruokavirasto katsoo pätevyysvaatimuksen olevan epäselvä tilanteissa, joissa eläinten pitäjänä toimii oikeushenkilö, jonka omistajista kukaan ei välttämättä osallistu millään tavoin eläinten hoitoon. Edellytetäänkö tällöinkin yhdeltä tai useammalta omistajista jonkinlaista osaamista, koulutusta tai pätevyyttä?
- Lisäksi kohdassa on säädetty, että eläinten pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. 5 § perusteluiden mukaan tuotantoeläintilan omistajaa ei pidettäisi eläinten pitäjänä, jos eläinten hoidosta vastaa tehtävään palkattu tilanhoitaja. Ruokavirasto katsoo, että tällaisessa tapauksessa vastuu riittävästä määrästä päteviä eläinten hoitajia ei voi olla pelkästään palkatulla tilanhoitajalla, vaan myös tuotantoeläintilan omistaja on katsottava eläinten

pitäjäksi siltä osin, kun kyse on eläinten hoitamiseksi tarvittavien riittävien resurssien varmistamisesta.

- Vaikka tilanteet voivat olla osin hypoteettisia, olisi ajanmukaisessa lainsäädännössä syytä ottaa kantaa vähintäänkin perusteluissa jatkuvasti muuttuvan maailman mahdollisesti mukanaan tuomiin uusiin tilanteisiin tavalla, joka turvaa eläinten hyvinvoinnin. Perusteluissa saattaisi olla syytä avata myös omistajan vastuita erilaisissa tilanteissa.

SEY:

- Puollamme sitä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäväänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selvästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.
- Kaikilta tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti pitäviltä sekä eläinten hyvinvoinnista huolehtivilta tulee vaatia vähintään vastaavaa tasoa olevaa eläinlajikohtaista pätevyyttä kuin broileridirektiivissä on määrätty koskien broilereiden pitoa.
- Vastaavan tyyppistä pätevyyttä tulee vaatia myös kaikilta muilta eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti omistavilta, kasvattavilta, kouluttavilta tai muuten niiden hyvinvoinnista huolehtivilta. Esimerkiksi virkakoiria ja opaskoiria kouluttavilta henkilöiltä tulee vaatia tutkinto eläinten koulutuksesta. Tarkemmista koulutusvaatimuksista tulee säätää valtioneuvoston asetuksella.
- Lisäksi lainsäädännössä tulee vaatia, että osaamista päivitetään säännöllisesti.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää maininnasta eläinten pitäjän pätevyysvaatimuksesta tehtäväänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

Suomen Hippos:

- Pidämme hyvänä sitä, että eläintenpitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtäviinsä. Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulutus tai muilla keinoilla saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Hevosalan ammattitutkinnot antavat tämän vaatimuksen mukaisen pätevyyden ja ne tulee hyväksyä riittäväksi osaamiseksi.

Suomen Kennelliitto:

- Pykälässä ei ole selvästi avattu, mitä tarkoitetaan ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa eläimiä pitävän soveltuvalle koulutuksella ja riittävällä pätevyydellä. On epäselvää, mitä ”muilla keinoilla osoitettu riittävä pätevyys” merkitsee. Koska tarkoituksena on säätää näistä tarkemmin asetuksella, pidämme tärkeänä, että alan asiantuntijana Suomen Kennelliitto on mukana valmistelussa.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Luonnoksessa mainitaan vaatimus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän henkilön pätevydestä. Hevosalan ammattitutkinnot antavat tämän vaatimuksen mukaisen pätevyyden ja ne tulee hyväksyä riittäväksi osaamiseksi.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja siipikarjan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu eri tuotantovaiheissa ja eri tuotantomuodoissa. Automaation aste vaihtelee myös jonkun verran esimerkiksi munantuotantotiloilla.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja turkistilan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu kasvatuskauden eri vaiheiden osalta vuoden aikana.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kaikkien eläinten pitoa tulee koskea eläinten hoitajien riittävyys. Pykälän 2 momentin kirjaus tulisi siirtää pykälän 1 momenttiin.

TEHVNK:

- Neuvottelukunnan mielestä on hyvä, että eläimen pitäjältä ja hoitajalta vaaditaan riittävää osaamista eläimen asianmukaiseksi hoitamiseksi sekä, että eläimistä huolehtii riittävä määrä päteviä hoitajia.
- Neuvottelukunta suosittaa, että osaamista tulisi edellyttää myös eläinten kanssa tekemisissä olevilta ja eläinten hyvinvointiin vaikuttavilta muilta ammattikunnilta, esimerkiksi sorkanhoitajilta, kengittäjiltä ja keritsijöiltä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Puollamme sitä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtävänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selvästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.
- Kaikilta tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti pitäviltä sekä eläinten hyvinvoinnista huolehtivilta tulee vaatia vähintään vastaavaa tasoa olevaa eläinlajikohtaista pätevyyttä kuin broileridirektiivissä on määrätty koskien broilereiden pitoa.
- Vastaavan tyyppistä pätevyyttä tulee vaatia myös kaikilta muilta eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti omistavilta, kasvattavilta, kouluttavilta tai muuten niiden hyvinvoinnista huolehtivilta. Esimerkiksi virkakoiria ja opaskoiria kouluttavilta henkilöiltä tulee vaatia tutkinto eläinten koulutuksesta. Tarkemmista koulutusvaatimuksista tulee säätää valtioneuvoston asetuksella.
- Lisäksi lainsäädännössä tulee vaatia, että osaamista päivitetään säännöllisesti.

Viipurin Koirat:

- Pykälän vaatimukset tulisi ulottaa koskemaan myös ammattimaisia eläinten kouluttajia ja muita vastaavia ammatteja, joissa vaikutetaan suoraan eläinyksilöiden hyvinvointiin. Pykälään tulisi myös lisätä vaatimus eläintenpitäjien ammattitaidon päivittämisestä.

31 §

Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin
Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän on varauduttava tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin.

Jos eläinten hoito tai ympäristötekijöiden säätely tai valvonta riippuu sähköisistä tai me-kaanisista laitteista, pysyvässä pitopaikassa on oltava mahdollisuus pitää yllä eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömät toiminnot myös laitteiden toimintahäiriöiden aikana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaisiin toimenpi-teisiin eläinten pitäjän on ryhdyttävä häiriötilanteisiin varautumiseksi.

Animalia:

- Perusteluihin tulisi lisätä, että eläinten hyvinvoinnille välttämättömien laitteiden toimintahäiriöiden sekä tulipalojen varalta tulee olla olemassa hälytysjärjestelmä, joka ilmoittaa viasta tai vaarasta välittömästi eläinten pitäjälle tai hoitajalle. Pykälään tulee kirjata, että suuria eläinmääriä käsittävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät. Pykälään tulee myös kirjata, että eläinten

hyvinvoinnille kriittisten toimijoiden, kuten sähkö- ja vesiyhtiöiden, on ilmoitettava valvontaviranomaiselle, mikäli eläintilalta katkaistaan näiden jakelu.

Eläinsuojeluasiamies:

- Vaatimus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän varautumisesta tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on tervetullut kirjaus.

EHK:

- Vaatimus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän varautumisesta tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on hyvä kirjaus. Parasta olisi, että häiriötilanteet voitaisiin kokonaan estää toimivan hälytysjärjestelmän avulla. Pykälään olisi lisättävä, että suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.
- Eläimille elintärkeiden toimitusten, kuten sähkön ja veden, lopettamisesta olisi toimittajan ilmoitettava valvontaviranomaisille.

HESY:

- Pykälään tulee lisätä, että tuotantoeläintiloilla on oltava paloturvallisuusjärjestelmä.

Hippolis:

- Lyhytaikainen ulkopuolinen häiriötekijä esim. uuden vuoden ilotulitus voi aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vaarantumista. Näihin häiriötilanteisiin on eläinten omistajan vaikuttamismahdollisuudet käytännössä vähäiset.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Etähälyttävän palohälytysjärjestelmän käytön tulee olla pakollista ammattimaisesti suuria määriä eläimiä pidettäessä. Kasvatushalleissa tulee olla automaattinen sammutusjärjestelmä. Tulipalot ovat tyypillisiä suurta kärsimystä ja tuhoa aiheuttavia onnettomuuksia eläintiloilla.

LSSAVI:

- Eläintenpitäjä pitäisi velvoittaa huolehtimaan riittävästä tiedonvälityksestä sijaishoitajan tai lomittajan perehdyttämiseksi esimerkiksi kirjallisen omavalvonnan kuvauksen tai muun kirjallisen tiedon avulla. Pääasiallisessa pitopaikassa tulisi olla saatavilla tieto eläintenpitäjän kaikista pitopaikoista. Tällöin välttyään siltä, että osa eläimistä jäisi hoidotta.
- Vedensaannin häiriöt ja niihin varautuminen pitäisi olla pykälässä erikseen mainittuna tulipalojen ja sähkökatkoksien rinnalla, sillä suurin osa viimeaikaisista yhteiskunnallisista häiriötilanteista on liittynyt jollakin tavalla vedensaantiin tai saastuneeseen veteen. Kaikilla tuotantoeläintiloilla tai muilla suurilla eläintenpitoyksiköillä pitäisi olla suunnitelma toimimisesta vedensaannin häiriötilanteissa.
- Ammattimaisissa ja laajamittaisissa eläintenpitopaikoissa pitäisi olla varautumissuunnitelma yhteystietoineen eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömien laitteistojen, kuten lannanpoistojärjestelmän, ilmastonin, rehunjakojärjestelmän tai lypsyrobotin rikkoutumisen, varalle. Näiltä eläintenpitopaikoilta pitäisi myös vaatia pelastussuunnitelma.

MTK:

- Lyhytaikainen eläinsuojan ulkopuolinen häiriötekijä esim. uuden vuoden ilotulitus voi aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vaarantumista. Näihin häiriötilanteisiin tuotantotilan vaikuttamismahdollisuudet ovat käytännössä vähäiset.

MTK Lappi:

- On luonnollista, että normaaleihin tunnettuihin häiriötilanteisiin varaudutaan ennakolta, mutta on myös häiriötilanteita, joihin eläinten omistaja ei pysty varautumaan eikä vaikuttamaan.

MTK Pohjois-Suomi:

- Lyhytaikainen eläinsuojan ulkopuolinen häiriötekijä esim. uuden vuoden ilotulitus voi aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vaarantumista. Näihin häiriötilanteisiin tuotantotilan vaikuttamismahdollisuudet ovat käytännössä vähäiset.

MTK Satakunta:

- Lain perusteluihin on tärkeää lisätä huomio, että tuotantoeläimille vaadittavat toimenpiteet (esim. lain perusteluissa mainittu teknisten varajärjestelmien olemassaolo) eivät saa aiheuttaa kohtuuttomasti lisää kustannuksia tai byrokratiaa eläinten omistajille.

SEY:

- Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksiin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta kiittää ehdotuksesta. Pykälään olisi lisättävä, että suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

Suomen Lammasyhdistys:

- Lyhytaikaiset eläinsuojan ulkopuoliset häiriötekijät esim. uuden vuoden ilotulitus, lentosotaharjoitus tai matalalla lentävä kuumailmapallo voivat aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vaarantumista. Näihin häiriötilanteisiin tuotantotilan vaikuttamismahdollisuudet ovat käytännössä vähäiset.

TEHVNK:

- Vaatimus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän varautumisesta tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on hyvä kirjaus. Parasta olisi, että häiriötilanteet voitaisiin kokonaan estää toimivan hälytysjärjestelmän avulla.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Erityisen suurissa eläintiloissa tulee olla järjestelmä, joka antaa ilmoituksen suoraan alueella toimivalle pelastustoimelle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksiin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.
- Tiloihin, joissa pidetään huomattava määrä eläimiä tulee asentaa lisäksi eläinlajikohtaiset tarpeet huomioiden automaattiset seurantalaitteistot: veden, ruoan, lannan poiston ja ilmanvaihdon osalta. Ilmanvaihdon osalta tulisi tarvittaessa seurata myös sisäilman hiilidioksidi- ja ammoniakkipitoisuuksia, sekä lämpötilaa. Automaatiojärjestelmien tulee olla jatkuvaseurantaisia.
- Myös muissa eläinten hoitoon liittyvissä järjestelmissä, kuten lypsylaitteissa, tulee olla jatkuvaseurantainen hälytysjärjestelmällä varustettu laitteisto.

32 §

Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annetusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä.

Kirjanpitoa elintarviketuotantoa varten pidettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viisi vuotta sekä kuolleiden eläinten lukumääristä ja muuta kuin elintarviketuotantoa varten pidettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta vähintään kolme vuotta sen vuoden päättymisestä, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koske-va merkintä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuolleiden eläinten lukumääriä koskevasta kirjanpidosta.

Atria, HKScan, Snellman:

- 32§ mainittu kirjanpitovelvollisuus on oikein hyvä keino lain tarkoituksen toteutumisen edistämiseksi. Sen lisäksi eläinten haltijalle tulee säätää velvollisuus eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi, jos kirjanpidon tai 22 § tarkastuksen perusteella on syytä epäillä eläinten hyvinvoinnin olevan vaarantunut.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Mainittu kirjanpitovelvollisuus on hyvä keino lain tarkoituksen toteutumisen edistä- miseksi. Sen lisäksi eläinten haltijalle tulee säätää velvollisuus eläinten hyvinvoinnin pa- rantamiseksi, jos kirjanpidon tai 22 § tarkastuksen perusteella on syytä epäillä eläinten hyvinvoinnin olevan vaarantunut.

ETT:

- Pykälän vaatimus kirjanpidosta sisältyy elinkeinon omiin laatujärjestelmiin. Terveystuotannon seurantajärjestelmät mahdollistavat ja sikojen osalta edellyttävät, että kirjanpito on tallennettu sähköiseen muotoon. Lääkitysmääriä ja hoidon syitä seurataan eläinterveydenhuollossa säännöllisesti ja muutoksiin reagoidaan painottamalla terveydenhuollon toimenpiteitä. Pykälän muotoiluun ei ole huomautettavaa.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään tulee lisätä tuotantoeläinten omistajanvaihdokseen liittyvä kirjanpitovelvoite, esimerkiksi ”Tuotantoeläinten myyjän ja ostajan on pidettävä kirjaa omistajaa vaihtaneista yksilöistä ja niiden määristä, sekä säilytettävä kirjanpitoa vähintään kymmenen vuotta.” Ilman kirjanpitoa tuotantoeläintiloille myydyistä ja ostetuista eläimistä tiloilla kuolleiden eläinten määriä koskevaa ei voida tarkistaa, eikä toisaalta eläinten myyjien toiminnan laajuutta voida selvittää. Esimerkiksi hautomoilta broilerikasvattamoille toimitettujen untuvikkojen ja kasvattamoilta teurastamoille toimitettujen eläinten määriä ei pystytä muutoin vertaamaan kuolleisuuden tarkistamista varten.

LSAVI:

- Koskeeko pykälä kaikkia liitteessä 1. tuotantoeläimiksi määriteltyjä eläinlajeja vai edellytetäänkö kirjanpitoa vain, jos eläintä pidetään tuotantotarkoituksessa? Kirjanpitoa olisi hyvä edellyttää kaikessa ammattimaisesta eläintenpidossa ja etenkin mm. rescue-tyyppisessä toiminnassa, jossa lääkitsemisen tarve on monesti suurempi kuin esim. hoitolatoiminnassa.

LSSAVI:

- Velvoite esittää kirjanpito valvovalle viranomaiselle puuttuu luonnoksesta.
- Turkiseläinten lääkityskirjanpito ei ole eläinten lääkitsemisestä annetun lain piirissä. Eläinten lääkitsemislakia sovelletaan tuotantoeläimistä vain elintarviketuotannossa oleviin eläimiin. Siksi

tarvitaan edelleen velvoite esittää kirjanpito valvontaviranomaiselle, jotta turkiseläinten lääkityksiä voidaan valvoa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Kohtaan tulisi lisätä velvollisuus pitää kuolleiden eläinten lukumäärien lisäksi kirjaa erikseen myös lopetettujen eläinten määrästä. Vähintään perusteluissa tulisi selventää tarkoitetaanko kuolleilla vain itsestään kuolleita vai myös lopetettuja eläimiä.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän tulisi pitää kirjaa kuolleiden eläinten lukumäärästä sekä kuolinsyistä. Tällä hetkellä lainsäädäntö mahdollistaa tilanteen, jossa toimijalla ei ole ilman erillisiä määräyksiä velvollisuutta pitää muuta kirjaa kuolleisuudesta kuin lukumäärän.

5 luku Eläinten pitopaikka

EHK:

- Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi lain perusteluissa olisi hyvä selventää, että kaikille eläinlajeille tulee olla mukava, kuiva makuualusta tai muu lajityypillinen lepopaikka. Eläinlajeilla, jotka viettävät aikaansa lattialla, tulee olla käytettävissään myös kiinteää lattiapinta-alaa. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää. Ryhmissä luontaisesti eläviä eläimiä ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Asetustasolla on säädettävä, että eläinlajeilla on oltava mahdollisuus liikkua säännöllisesti kaikissa liikkumismuodoissaan ja askellajeissaan.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta esittää asetustasolla on säädettäväksi, että eläinlajeilla on oltava mahdollisuus liikkua säännöllisesti kaikissa liikkumismuodoissaan ja askellajeissaan.
- Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi ehdotamme lain perusteluissa selvennettäväksi seuraavia.
- Kaikille eläinlajeille tulee olla mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyypillinen nukkumapaikka. Eläinlajeilla, jotka viettävät aikaansa lattialla, tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Ryhmissä luontaisesti eläviä eläimiä ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.

33 §

Pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa.

Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja hoitaa vaikeuksitta.

Eläintä saadaan pitää sen kuljetukseen tarkoitettuun laatikossa tai häkissä taikka muussa vastaavassa pienikokoisessa säilytystilassa vain, jos eläimen kuljettaminen, sairaus tai muu tilapäinen ja hyväksyttävä syy sitä edellyttää.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikan koosta, materiaaleista, rakenteista ja muista ominaisuuksista.

Animalia:

- Pykälän ensimmäisessä momentissa todetaan, että eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksista. Momenttiin tulisi lisätä, että eläimen on kyettävä myös liikkumaan ja huolehtimaan keuhkohoidosta pitopaikassaan. Liikkuminen ja keuhkohoido ovat lajityypillisiä perustarpeita, joiden estyminen aiheuttaa eläimille turhautumista.
- Eläinten hyvinvointitutkimus on osoittanut, että eläinten liikkumisen tarve patoutuu ja purkautuu ylimääräisenä liikkeenä, kun eläin päästetään vapaaksi pitkän kytkettynä pitämisen jälkeen. Kun liikkumiseen annetaan mahdollisuus vain harvoin, liikkuvat eläimet silloin enemmän kuin liikkumisen ollessa mahdollista päivittäin. Esimerkiksi parsinavetoissa eläviä lemmiä tutkittaessa todettiin, että vain kerran tai kaksi viikossa ulkoilemaan päässeet lemmät liikkuvat kerralla enemmän kuin päivittäin ulkoilevat lemmät.
- Laissa määritelty eläinten hyvinvoinnin toteutuminen ei ole käytännössä mahdollista ilman jatkuvan jaloittelun takaamista ja täten pykälään tulisi lisätä muotoilu: ”Eläimellä on oltava jatkuva mahdollisuus jaloitella ja tutkia ympäristöään.”
- Pykälään tulee lisätä, että eläimen kasvatus verkko- tai ritiläpohjalla on kiellettävä. Pykälään on myös lisättävä, että eläimellä on oltava aina käytössä kuiva, tarvittaessa pehmeä, lajinomainen makuupaikka. Mikäli eläimen lajityypillisiin tarpeisiin kuuluu pesä- tai muussa piilopaikassa lepääminen, tulee eläimellä olla sellaisen käyttöön mahdollisuus. Verkkopohja aiheuttaa paitsi fyysisiä ongelmia, se myös estää monien lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumisen, kuten kaivamisen ja kuopsuttelun. Lajinomainen pesä- tai makuupaikka mahdollistaa eläimelle lepäämisen sekä tarvittaessa piiloutumisen. Molemmat ovat tärkeitä eläimen hyvinvoinnin osa-alueita.
- Pykälässä tulee kieltää eläinten poikasten ja nuorten yksilöiden pitäminen yksittäiskarsinoissa tai -häkeissä, ellei siihen ole lääketieteellistä tai lajin sosiaalisiin piirteisiin liittyvää syytä.
- Pykälään tulee lisätä, että eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon niiden pysyvissä pitopaikoissa. Tämä voidaan toteuttaa ulkoilulla tai riittävällä ikkunapinta-alalla.

Atria, HKScan, Snellman:

- 33 § ensimmäisen momentin toinen lause on tarkoituksenmukaista muuttaa muotoon: *Samassa eläinryhmässä pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.*

Elintarviketeollisuusliitto:

- Ensimmäisen momentin toinen lause on tarkoituksenmukaista muuttaa muotoon: *Samassa eläinryhmässä pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon.*
- Laissa olisi tarpeen antaa myös tilapäisen pitopaikan tarkempi määritelmä.

Eläinvihreät:

- Pykälässä todetaan, että ”Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, keuhkuhoitoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin.”
- Tämä ei ole sopusoinnussa sen kanssa, että porsitushäkeille ei ole tulossa kieltoa edes siirtymäajalla.

ETT:

- Pykälän 4 momentti tulisi tarkentaa muotoon ”Jos koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän jatkuva toiminta on välttämätön eläinten hyvinvoinnille, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa”. Usein koneellisestikin toteutettu ilmanvaihto alkaa laitteiston toimintahäiriön aikana toimia ns. painovoimaisesti, jolloin eläinten hyvinvointi ei ole riippuvainen laitteiston jatkuvasta toiminnasta.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Eläinten hyvän hoidon ja kohtelun lisäksi nykypäivänä on huomioitava myös mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Finlands Fur och Fauna S.R.:

- Även fast det är lagligt att hålla pälsdjur i gallerburar har de inte möjlighet att byta ställning eller kunna stå och vila i naturlig ställning. Hur kan man garantera att inte valparnas tassar fastnar eller skadas i en gallerbur?

HESY:

- Ehdotamme pykälän 2 momenttiin seuraavaa muotoilua:
- ”Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa.”
- Pykälän 3 momenttia on syytä tarkentaa, sillä koirien häkittäminen esimerkiksi työpäivän ajan on yleistä. Tilapäisen häkittämisen syyn hyväksyttävyyden pitää olla jollain tavalla todennettavissa. Häkittämisen tilapäisyyden valvominen on nykyisellään hyvin vaikeaa.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Eläimen on voitava liikkua sen pitopaikassa. Liikkuminen on eläimen perustarve.
- Eläimellä on oltava aina käytössä kuiva, tarvittaessa pehmeä, lajinomainen makuupaikka.
- Emoilla on oltava pitopaikan rakenteiden tarjoama mahdollisuus suojautua jälkeläisiltään sen oman hyvinvoinnin niin edellyttäessä.

LSSAVI:

- Pykälässä tulisi säätää eläimen mahdollisuudesta lepoon ja uneen. Etenkin nuorten eläinten tarve uneen on tuotu esiin ehdotuksen 20 § perusteluissa, mutta sääntelyn olisi hyvä koskea johdonmukaisesti eläimen tarvetta sekä lepoon että uneen. Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.4 § mukaan samassa pitopaikassa pidettävien eläinten tulee voida pitopaikassaan asettua yhtä aikaa makuulle. Nykyinen ehdotus vain yhtäaikaisesta levosta on liian suppea. Ehdotuksessa tulee säätää voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti.
- Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.3 § mukaan eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä liikkua. Ehdotuksen mukaan liikkumisen sijaan eläimen tulisi vain saada vaihtaa asentoa vaikeuksitta, mikä on merkittävä heikennys eläimen hyvinvointiin.
- Parteen kiinnitettynä ja porsitushäkissä eläin ei aina voi vaihtaa asentoa vaikeuksitta ja levätä luonnollisessa asennossa.
- Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 4.1 §:n mukaan eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Ehdotetun pykälän 2 momentin ensimmäinen virke on erittäin merkittävä heikennys voimassa olevaan lainsäädäntöön. Eläinten pitopaikan puhtaanapidosta tulee säätää nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti eli että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävä puhtaus on tulkinnanvarainen ilmaus ja vaarantaa yhdenmukaisen valvonnan.
- Perustelujen mukaan pitopaikan puhtaanapidolle ja hygieenisyydelle asetettavat vaatimukset riippuisivat paitsi pidettävästä eläinlajista myös eläinten iästä ja terveydentilasta. Tämä perusteluissa esitetty väite on harhaanjohtava ja eläinten hyvinvoinnin kannalta erityisen haitallinen, sillä minkään eläimen ei tulisi joutua elämään omissa eritteissään.

- Pitopaikan puhdistettavuuden arvioinnissa keskeistä on perustelujen mukaan se, voidaanko pitopaikka pitää sillä tavoin puhtaana ja hygieenisenä, että siinä pidettävien eläinten hyvinvointi ei vaarannu. Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.1 §:n mukaan eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että pitopaikassa voidaan ylläpitää puhtautta ja hyvää hygieniää. Ehdotuksessa ei tule heikentää olemassa olevan lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus esittää, että 33 §:n 3 momentin perusteluihin sisällytettäisiin maininta, jossa tässä kohdassa tarkoitetaan mm. poliisikoira-autoja ja viranomaisten koirien kuljetukseen tarkoitettuja perävaunuja, jolla koira voidaan kuljettaa tilapäisesti poliisin tehtävissä.
- Valtioneuvoston myöhemmin annettavaan tarkentavaan asetukseen tulisi sisällyttää tilapäisinä pitopaikkoina esimerkiksi poliisiasemien ja poliisikoiralaitoksen poliisikoirien tilapäiseen säilytykseen tarkoitettut koiratarhat, jossa koira oleskelee lyhytaikaisesti työvuoron aikana.

Puolustusministeriö:

- Lakiluonnoksen 33 §:ssä säädetään pitopaikan yleisistä vaatimuksista. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin eläimen säilytyksestä kuljetuslaatikossa, häkissä tai muussa vastaavassa pienikokoisessa säilytystilassa samaan tapaan kuin voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 22 §:ssä. Eläimen säilyttäminen pienikokoisessa säilytystilassa olisi sallittua vain tilapäisestä ja hyväksyttävästä syystä. Tällaisena syynä voitaisiin säännöksen perustelujen mukaan pitää eläinten säilyttämistä kuljetuslaatikossa tai -häkissä tilapäisesti esimerkiksi näyttelyn, kilpailun, harjoituksen tai matkan aikana, kunhan eläimen liikunnantarpeen ja muiden tarpeiden tyydyttämisestä huolehditaan.
- Operatiivisiin tehtäviin tai sotaharjoituksiin osallistuminen on Puolustusvoimien sotakoirilla siinä määrin säännöllistä ja toistuvaa, ettei eläinsuojeluviranomainen (Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän 14.10.2021 Porin prikaatin sotakoiraosastolle antama päätös 35/2021) ole arvioinut sitä enää tilapäiseksi. Myös eräässä korkeimman oikeuden ratkaisussa (KHO:2019:91, 8.7.2019) on arvioitu pitopaikan tilapäisyyttä koulukoiran osalta ja katsottu, ettei koiran pitäminen auton kuljetushäkissä 1-5 päivänä viikossa ole tilapäistä ottaen huomioon voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 22 §:n ehdoton muotoilu. Silloin kuin sovellettavaksi tulee muu kuin tilapäinen pitopaikka, määräytyy häkin vähimmäiskoko voimassa olevan eläinsuojelulain nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen (674/2010) koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta liitteen 2 kohdan mukaisesti.
- Nyt lausunnon kohteena olevalla lakiluonnoksella kumottaisiin eläinsuojelulaki, jonka tiettyjen pykälien nojalla edellä mainittu asetus on annettu. Pääesikunta on lausunnossaan korostanut tämän osalta, etteivät mainitun asetuksen liitteen mukaiset häkkikoot ole tarkoitettu käytettäväksi ajoneuvoissa eivätkä ne siksi sovellu niihin kokonsa puolesta.
- Koiran pitopaikkaa koskevat vaatimukset lainsäädännössä ovat samat harraste-, lemmikki- ja virkakoiralle. Puolustusministeriö esittää, että laissa tulisi tarkoituksenmukaisessa muodossa olla poikkeussäännös koskien virkakoirien/virkaeläinten pitopaikkaa operatiivisen ja harjoitustoiminnan aikana, koska edellä mainittua toimintaa ei voida sen toistuvuuden ja vuodessa kertyvien operatiivisten tai harjoitusvuorokausien lukumäärän perusteella tulkita myöskään tilapäiseksi. Operatiiviset tehtävät edellyttävät koiran mukana pitämistä ajoneuvossa, eikä koira voi tällöin olla tarhassa. Tehtävälle saavuttaessa koira kuitenkin kulkee ohjaajansa mukana eikä odota ajoneuvossa.
- Eläimen pitämistä kuljetukseen tarvittavassa laatikossa tai häkissä koskevalla poikkeussäännöksellä olisi keskeinen merkitys paitsi Puolustusvoimien, mutta myös Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Poliisin virkakoirien käytön jatkumiselle.
- Puolustusvoimien sotakoira-toiminnan koulutuksessa on jo tällä hetkellä ohjeistettu rajoitukset koiran yhtämittaisen kuljetuskärryssä säilyttämisen kestolle, vaateet liikunnasta ja ravinnosta huolehtimiselle sekä ohjeistettu koiralle varattavat lepoajat. Puolustusministeriön näkemyksen

mukaan edellä mainittuja ohjeistuksia voitaisiin pitää riittävinä ottaen huomioon toiminnan erityislaatuisuus.

Rajavartiolaitos:

- Rajavartiolaitoksen esikunta ehdottaa harkittavaksi, että säännöksen perusteluihin sisällytettäisiin tarkentava maininta siitä, että kyseisessä kohdassa tarkoitettaisiin muun muassa Rajavartiolaitoksen kulkuneuvoja ja viranomaisten koirien kuljetukseen tarkoitettuja perävaunuja, joilla koiraa voidaan kuljettaa tilapäisesti Rajavartiolaitoksen tehtävissä.
- Lisäksi Rajavartiolaitoksen esikunta toteaa, että valtioneuvoston myöhemmin annettavaan tarkentavaan asetukseen tulisi sisällyttää tilapäisinä pitopaikkoina esimerkiksi raja- ja merivartioasemien, rajatarkastusasemien sekä Raja- ja meri- vartiokoulun rajakoirien tilapäiseen säilytykseen tarkoitettut koiratarhat, joissa koira oleskelee lyhytaikaisesti työvuoron aikana.

SEY:

- Pykälän viimeinen momentti tulee muuttaa siten, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pykälässä tarkoitettusta ”muusta tilapäisestä ja hyväksyttävästä syystä”.

Suomen Eläintenkouluttajat:

- Pitopaikkaa koskevat yleiset säädökset tulisi koskea kaikkia eläimiä. Häkki- ja ritiläpohjaiset eläinten pitopaikat tulisi kieltää. Lattialla asuvilla eläimillä tulisi olla riittävästi kiinteää lattiapinta-alaa.
- Lemmikkieläintä, kuten koiraa tai kissaa, ei tulisi laittaa häkkiin yksinolon tai yön ajaksi tai rankaisukeinona.

Suomen Kanihyppääjät ry:

- 33 § 3 mom föreskriver att ett djur får hållas i en låda eller bur avsedda för transport av djur eller i ett motsvarande litet utrymme bara om djurtransporten, en sjukdom hos djuret eller något annat tillfälligt och godtagbart skäl kräver det. Däremot står det i motiveringarna till ifrågavarande moment att som ett sådant skäl kan anses att djur förvaras i en transportlåda eller transportbur tillfälligt under till exempel en utställning, tävling, träning eller resa, bara man ombesörjer djurets behov av motion och andra behov.
- Suomen Kanihyppääjät ry föreslår att 33 § 3 mom får ett tillägg som lyder ”Ett djur kan ställas ut i en transportlåda eller transportbur, bara man ombesörjer djurets behov av motion och andra artspecifika behov.”
- Alternativt föreslår Suomen Kanihyppääjät ry att föreningens förslag till tillägg skulle gälla för uttryckligen kaniner.
- Suomen Kanihyppääjät ry motiverar detta med att lagförslaget som sådant inte i tillräcklig grad beaktar att olika arter är olika. Vid olika kanintillställningar får kaninerna både hoppa och springa, men när de vilar vill de ofta vara i sina transporter och de trivs i dem. För dem går det ofta bra att också under utställningar vara i sina transporter. De är lugna och känner sig trygga i dem. Det är onödigt strikt för kaniner att föreskriva att de inte alls skulle få vara i transporter under utställningar utan det borde tvärtom vara tydligt tillåtet att de är i transporter bara man ombesörjer djurets behov av motion och andra behov. I praktiken är inte det sistnämnda något större problem för man brukar ofta ha med också hagar där kaninerna kan få röra sig på ett större utrymme. Dock är det så att inte alla kaniner kan vara med varandra utan det är bara kaniner som känner varandra och som kommer överens som kan dela samma hage samtidigt. Ifall alla kaniner skulle måsta ställas upp i egen hage, så skulle det i praktiken omöjliggöra de flesta tillställningarna, eftersom det inte finns tillräckligt med utrymme för att bygga upp så många hagar och också att transportera alla hagar till en utställningsplats skulle kräva stora fordon och släpvagnar för att få allt material på plats. Med tanke

på att det ofta är minderåriga barn som har kaniner som hobby så försvårar naturligtvis ett sådant krav utövandet av hobbyen.

- Allmänt taget kan man konstatera att de kaniner som är involverade i kaninhoppningshobbyn med stor säkerhet mår bäst av alla kaniner i landet. De får springa och hoppa och de tas mycket väl hand om. De har inte ”ett liv i en bur” så som många kaniner får leva, då ägaren inte ids sköta om dem, som man ofta ser bland dem som tar en kanin, men deras intresse svalnar efter en kort tid. Vill man förbättra djurens välfärd så skall man rikta åtgärder åt det hållet i stället.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme tärkeänä sitä, että eläinten pitopaikan vaatimukset on kirjattu säädöksiin riittävän tarkasti. Kennelliitto haluaa olla mukana valmistelemassa tarkempia säännöksiä pitopaikan koosta, materiaaleista, rakenteista ja muista vaatimuksista.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 1.3 §:n mukaan eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennessa sekä liikkua. Ehdotuksen mukaan liikkumisen sijasta eläimen tulisi vain saada vaihtaa asentoa vaikeuksitta. Tämä on merkittävä heikennys eläinten hyvinvoinnille ja ehdotuksessa tulisi säätää voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän viimeinen momentti tulee muuttaa siten, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pykälässä tarkoitettusta ”muusta tilapäisestä ja hyväksyttävästä syystä”

Viipurin Koirat:

- Pykälän tulee lisätä, että eläimen on saatava liikkua ja huolehtia kehonhoidosta pitopaikassaan. Liikkuminen ja kehonhoito ovat lajityypillisiä perustarpeita, joihin jokaisella eläinyksilöllä tulee olla mahdollisuus.
- Pykälään tulee myös kirjata, että eläimen kasvatusta verkko- tai ritiläpohjalla on kiellettävä. Verkkopohja estää voimakkaasti lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumista ja heikentää siten eläinten hyvinvointia. Lisäksi pykälään tulee lisätä, että eläimellä on oltava aina käytössä kuiva, lajinomainen makuupaikka ja tarvittaessa piilopaikka.
- Pykälään tulee lisätä kielto eläinten poikasten ja nuorten yksilöiden pitämisestä yksittäiskarsinoissa tai -häkeissä, ellei tähän ole lääketieteellistä tai lajin sosiaaliin piirteisiin liittyvää syytä. Yksinpito vaikeuttaa eläinten sosiaalisten taitojen kehittymistä ja aiheuttaa ahdistuneisuutta.

34 §

Pitopaikan turvallisuus

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen pitopaikan turval-lisuuteen vaikuttavista materiaaleista, rakenteista ja muista ominaisuuksista.

HESY:

- Pitopaikkapykälän kirjaus pedoilta suojaamisesta on muutettava velvoittavaksi. Alueilla, joilla liikkuu petoeläimiä, kotieläinten suojaaminen esimerkiksi petoaidoin ja vankoin koiratarhoin, tulee säätää pakolliseksi.

Ruokavirasto:

- Perusteluissa tulisi olla viittaus vasikkadirektiivin (2008/119/EY) vaatimukseen eli ennen asiaa koskevien yhteisön sääntöjen vahvistamista sähkölaitteet ja virtapiirit on asennettava voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti sähköiskujen välttämiseksi. Samoin tulisi viitata pedoilta suojaamiseen kuten tuotantoeläindirektiivi (98/58/EY) edellyttää.

Suomen Herppiharrastajat:

- Terraarioiden pakovarmuus varmistetaan ja ovesa/ovissa käytetään lukkoa, jolla varmistetaan turvallisuus siitä, että pitopaikka on kaikin tavoin eläimelle turvallinen ja pakovarma. Myös yhdistykset ja harrastajat valistavat jatkuvasti uusia ja kokemattomampia harrastajia pakoturvallisten terraarioiden tärkeydestä.
- Sisustuksessa vältetään terävien ja eläimelle vahinkoa mahdollistavien sisustusten käyttöä, sekä terraarion ollessa tiivis, myös riski vedolle altistumisesta ja eläimen sairastumisesta on minimaalinen. Oikeanlaisissa olosuhteissa, kuten yleisestikään, terraarioeläimet äärimmäisen harvoin sairastuvat elämänsä aikana, jos koskaan. Terraarion materiaali valitaan aina olosuhde- ja lajikohtaisesti.

35 §

Pitopaikan olosuhteet

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettäville eläimelle sopivia. Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan.

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua.

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti.

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikan olosuhteista sekä ulkona pidettävien eläinten suojaamisesta epäsuotuisia sääoloja vastaan.

Atria, HKScan, Snellman:

- Suuri osa navetoista on sellaisia, ettei koneellisen ilmanvaihdon tilapäinen häiriö aiheuta vakavia hyvinvointiongelmia, vaan niiden ilma vaihtuu riittävästi myös häiriön sattuessa. Tästä syystä 35 § 4. momentti olisi hyvä muuttaa muotoon: ”Jos koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän jatkuva toiminta on välttämätön eläinten hyvinvoinnille, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa”. Lakiluonnoksessa ehdotettu muotoilu ohjaa eläintenpitäjien rajallisten resurssien käyttöä eläinten hyvinvoinninkannalta epäoleelliseen kohteeseen.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Suuri osa navetoista on sellaisia, ettei koneellisen ilmanvaihdon tilapäinen häiriö aiheuta vakavia hyvinvointiongelmia, vaan niiden ilma vaihtuu riittävästi myös häiriön sattuessa. Tästä syystä 35 § 4. momentti olisi hyvä muuttaa muotoon: ”Jos koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän jatkuva toiminta on välttämätön eläinten hyvinvoinnille, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa”. Lakiluonnoksessa ehdotettu muotoilu ohjaa eläintenpitäjien rajallisten resurssien käyttöä eläinten hyvinvoinnin kannalta epäoleelliseen kohteeseen.

HESY:

- Esitämme pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen seuraavaa muotoilua:
- ”Pitopaikan ympäristöolosuhteiden, kuten lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun on oltava siellä pidettävälle eläimille sopivia siten, että ne eivät vaaranna eläimen hyvinvointia ja terveyttä.”
- Pidämme hyvänä sitä, että pykälän 1 momentti eläimen riittävästä suojaamisesta epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan koskee kaikkia eläimiä. Tähän lakiin liittymättä esitämme toiveen, että uudistettavissa asetuksissa määritellään ne koirarodut, joiden pito ympärivuotisesti ulkona on sallittua. Tällä hetkellä esimerkiksi suomenajokoiria voidaan pitää ympärivuotisesti ulkona Pohjois-Suomessa, vaikka rotu on lyhytkarvainen ja usein pohjavillaton. Myös monirotuisten koirien soveltuvuus ympärivuotiseen ulkonapitoon on jollain tavalla määriteltävä.
- Pykälän 1 momentin perusteluihin tulee lisätä, että säänsuoja on suunniteltava rodun- ja lajinmukaisesti. Säänsuojan tulee olla sellainen, johon eläin mielellään menee. Esimerkiksi hevonen ei mene välttämättä mielellään pihatun makuuhalliin, jos kokee ko. rakennuksen pelottavaksi.
- Pykälän 3 momenttiin on lisättävä, että eläimen pysyvään pitopaikkaan on päästävä luonnonvaloa tai eläimelle on tarjottava mahdollisuus luonnonvaloon ulkoilun muodossa.
- Pykälään on kirjattava, että laumaeläimiin lukeutuvia lajeja, kuten hevosia ja kaneja, ei saa pitää yksittäin/yksinään karsinoissa, häkeissä ja muissa pitopaikoissa, joissa eläimet eivät pääse kanssakäymiseen, ellei se tiettyjen yksilöiden turvallisuuden vuoksi ole välttämätöntä.
- Lisäksi pykälään on kirjattava, että koiran pitopaikaksi tarkoitetun tarhan on oltava omistajansa tai pitäjänsä välittömässä läheisyydessä, kuten asutun talon pihalla.
- Tuotantokanien pitäminen ympärivuotisesti ulkona tulee kieltää. Kanit eivät sovellu pidettäväksi ulkona Suomen talvikausina.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Eläimillä tulee olla mahdollisuus auringon valosta nauttimiseen, luonnonvaloon ja luonnolliseen päivärytmiin niiden pysyvissä pitopaikoissa. Tämä voidaan toteuttaa ulkoilulla tai riittävällä ikkunapinta-alalla. Luonnonvalo toimii kehon toimintojen tahdistajana ja tukee siten hyvinvointia. Kaikki eläinlajit ovat evolvoituneet ja eläneet auringon valossa niin kauan kuin elämää on maapallolla ollut.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus turvalliseen ulkoiluun, jos se ei heikennä niiden hyvinvointia. Maapallon eläinlajit ovat eläneet ulkona niin kauan kuin elämää on ollut.

LSSAVI:

- voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 2.1 §:n mukaan eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Ehdotetun pykälän 1 momentissa lämpötilan, ilmanlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava eläimille sopivia. Ehdotettu ilmaisuus on tulkinnanvarainen ja siten merkittävä heikennys. Pykälässä tulisi säätää, että pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut ympäristöolosuhteet eivät saa vaarantaa eläimen terveyttä tai hyvinvointia.
- Ulkona kasvatettavilla eläimillä täytyy olla riittävä säänsuoja epäsuotuisia sääoloja vastaan. Säänsuojassa tulee olla riittävästi kuivitettu ja muuten sopiva makuualue. Eläinten tulee tosiasiallisesti mahtua säänsuojaan yhtäaikaaisesti, mikä edellyttää myös sosiaalisen arvojärjestyksen vaatimaa lisätilaa. Erityisesti naudoilla sopivan makuupaikan puute tarkoittaa olennaisen käyttäytymistarpeen estymistä, joka aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä.
- Esitöissä voitaisiin kuvata, että riittäväksi suojaksi epäsuotuisia sääoloja vastaan voitaisiin katsoa se, että eläimet voidaan tosiasiallisesti ottaa sisätiloihin pysyvästi tai pitkäaikaisesti silloin, kun sääolosuhteet ulkona sitä vaativat. Tämän tulisi koskea kaikkia saman ryhmän eläimiä, joihin epäsuotuiset sääolot vaikuttavat.
- Hyvinvointilaissa tulee panna täytäntöön tuotantoeläindirektiivin (98/58/EY) liitteen kohdan 13 vaatimukset asianmukaisen varajärjestelmän olemassaolosta, hälytysjärjestelmästä ja sen testauksesta. Se, että pykälän 4 momentissa säädetään ainoastaan yhdestä mainitun direktiivin liitteen kohdan 13 vaatimuksesta, on epä johdonmukaista.

Maitovaltuuskunta:

- Koskien pykälää 35 Maitovaltuuskunta pyytää huomioimaan, että valtaosa navetoista on sellaisia, ettei koneellisen ilmanvaihdon tilapäinen häiriö aiheuta vakavia hyvinvointiongelmia, vaan niiden ilma vaihtuu riittävästi myös häiriön sattuessa. Maitovaltuuskunta esittää, että kohtaa muokattaisiin seuraavaan muotoon: ”Jos koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän jatkuva toiminta on välttämätön eläinten hyvinvoinnille, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa”.

MTK:

- Suuri osa navetoista on sellaisia, ettei koneellisen ilmanvaihdon tilapäinen häiriö aiheuta vakavia hyvinvointiongelmia, vaan niiden ilman vaihtuu riittävästi myös häiriön sattuessa. MTK esittää, että 35 § 4. momentti olisi syytä muuttaa muotoon: ” Jos koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän jatkuva toiminta on välttämätön eläinten hyvinvoinnille, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa”. Lakiluonnoksen pykälätekstissä nyt ehdotettu muotoilu ohjaisi eläintenpitäjien rajallisten resurssien käyttöä eläinten hyvinvoinnin kannalta epäoleelliseen kohteeseen, mikäli perustelutekstiä ei lukisi.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 35 §: ssä todetaan, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säädöksiä eläimen pitopaikan ominaisuuksista. Toteamme, että tässä valmistelussa on tarpeen huomioida poroja koskevat erityiskysymykset ja poronhoidon asiantuntemuksen mukana olo tulee varmistaa asetuksen valmistelussa.

SEY:

- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmää.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ensimmäisen momentin lisäys siitä, että eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisään, mikäli ulkona ei ole riittävää suojaa epäsuotuisia sääoloja vastaan, on kannatettava.
- Nykyisen eläinsuojeluasetuksen 2 §:n kaltainen vaatimus riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia tulisi lisätä pitopaikan olosuhteiden vaatimuksiin.

Suomen Hippos:

- Pykälässä on näkemyksemme mukaan edelleen tarpeen määritellä erikseen eläimen pysyvä ja väliaikainen pitopaikka. Väliaikainen pitopaikka, esimerkiksi lyhytaikaiseen jaloitteluun tai ulkoiluun tarkoitettu ulkotarha, sijaitsee tavallisimmin tallin välittömässä läheisyydessä. Tällöin hevoset voidaan ottaa sisään pysyvään pitopaikkaan, karsinaan, sääolosuhteiden niin vaatiessa.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Pykälässä on näkemyksemme mukaan edelleen tarpeen määritellä erikseen eläimen pysyvä ja väliaikainen pitopaikka. Väliaikainen pitopaikka, esimerkiksi lyhytaikaiseen jaloitteluun tai ulkoiluun tarkoitettu ulkotarha, sijaitsee tavallisimmin tallin välittömässä läheisyydessä. Tällöin hevoset voidaan ottaa sisään pysyvään pitopaikkaan, karsinaan, sääolosuhteiden niin vaatiessa.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Pykälän 1 momentissa tarkennettaisiin olosuhdevaatimuksia säätämällä ulkona pidettävien eläinten suojaamisesta epäsuotuisilta sääoloilta. Ehdotuksen mukaan ulkona pidettävällä eläimellä tulisi olla riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja (auringonpaahde, tuuli, sade, pakkanen) vastaan. Velvollisuus sääolosuhteilta suojaamiseen koskisi kaikkia ulkona pidettäviä eläimiä, myös koiria, mikä on hyvä asia. Erityisesti pitopaikan kuivuus on asia, johon tulisi kiinnittää tarhakoirien kohdalla enemmän huomiota.
- Ilmaston muutoksen myötä helle- ja sadepäivien määrä lisääntyy ja haihtuminen vähenee. Syksyn märät kelit jatkuvat pitkään ja talvista tulee leutoja, mikä luo haasteita koiratarhojen pohjille etenkin Etelä-Suomessa. Ne ovat suuren osan vuotta märkiä, talvella jäätyvät ja sulavat vuorotellen.
- Koirankoppi ei saisi olla ainoa kuiva saareke koiratarhassa. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat haasteet tulisikin huomioida jatkuvasti ulkona pidettävien koirien olosuhdevaatimuksissa niin, että koirilla olisi mahdollisuus siirtyä tarhassa kuivalle alustalle ja/tai katoksen alle märällä kelillä. Mahdollisuus oleskelupaikan valintaan on myös yksi virike lisää tarhaan sen lisäksi, että tassujen terveys ja hyvinvointi lisääntyvät.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 2.1 §:n mukaan eläimen pitopaikassa on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Ehdotetun pykälän 1 momentissa lämpötilan, ilmanlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava eläimille sopivia. Ehdotettu ilmaisuus on nykyistä sääntelyä tulkinnanvaraisempi ja siten heikennys eläinten hyvinvoinnille. Pykälässä tulisi säätää voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti, että pitopaikan lämpötila, ilman- tai vedenlaatu ja muut ympäristöolosuhteet eivät saa vaarantaa eläimen terveyttä tai hyvinvointia.

36 §

Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu.

Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaarantavat viat on korjattava välittömästi ja, jollei se ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka.

Atria, HKScan, Snellman:

- 36 § ensimmäisen momentin mukaisen säännöksen tarkentamista “ eläimen pitopaikka olisi pidettävä riittävän puhtaana” pidetään hyvänä ja käytännönläheisenä ja sen uskotaan vähentävän ristiriitaisia tulkintoja valvonnassa.

Elintarviketeollisuusliitto

- Eläinsuojeluasetuksen edellytystä “eläimen pitopaikka pidetään puhtaana” muutettiin “eläimen pitopaikka olisi pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarantuisi”. Muutos on käytännönläheinen.

HESY:

- Ehdotamme pykälän 1 momenttiin seuraavaa muotoilua:
- ”Eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ja terveys eivät vaarannu.”
- Pykälän 2 momenttia on tarkennettava siten, että eläintuotantotiloilla ja kasvattamoissa käytettävien laitteiden toimivuus on tarkastettava kerran päivässä ja laitteiden viat on korjattava viipymättä. Tämän tulee koskea myös koirien ulkotarhoja, joissa on lämmitettävät kopit tai muita eläimen

hyvinvoinnin kannalta olennaisia laitteita, vaikka tarhat eivät olisikaan välittömästi ihmisen tavoitettavissa.

LSSAVI:

- Ehdotuksessa esitetään erittäin merkittäviä heikennyksiä eläinten pitopaikan puhtaanapitoon verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön. Kun nykyään säädetään yksiselitteisesti, että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana (eläinsuojeluasetus (396/1996) 4.1 §), jatkossa eläimen pitopaikassa olisi pidettävä vain riittävän puhtaana ja tämä riittävyyden taso voisi vielä riippua sekä eläimen lajista että sen iästä ja terveydentilasta. Eläinten pitopaikan puhtaanapidosta tulee säätää nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti eli että eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana.
- Myös eläinten olennaisiin käyttäytymistarpeisiin liittyvät syyt puhtaanpidolle tulisi mainita perusteluissa. Esimerkiksi nauta suosii kuivaa makuupaikkaa ja sika välttää koskemasta ulosteisiinsa sekä välttää likaista tonkimismateriaalia. Eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävä puhtaus on tulkinnanvarainen ilmaus ja vaarantaa yhdenmukaisen valvonnan. Riittävyyden tulkinnanvaraisuus aiheuttaisi myös olennaisia yhdenvertaisuusongelmia lainsäädännön valvonnassa. Näistä syistä sääntelyn tulisi olla voimassa olevan lainsäädännön mukaista. Lainsäädännön tarkoitus ei voi olla, että eläinten hyvinvointia heikennetään merkittävästi.
- On hyvä, että esim. paloturvallisuus on otettava huomioon jo pitopaikan ja eläintenpidon suunnitteluvaiheessa. Eläinten hyvinvointia valvovalla viranomaisella tulisi olla mahdollisuus saada viipymättä rakennusvalvonta- tai pelastusviranomaisen lausunto pitopaikasta, jos eläinten pito tiloissa voi olla rakenteiden huonokuntoisuuden takia niille vaarallista.

MTK Lappi:

- Puhtaanapitoon vaikuttavat esim. kuivikkeiden saatavuus, äkillisesti muuttuvat olosuhteet tai lomittajan työaikamitoitus.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan eläinsuojeluasetuksen 4.1 §:n mukaan eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana. Ehdotetun pykälän 2 momentin ensimmäisessä säännöksessä esitetään erittäin merkittävä heikennystä voimassa olevaan lainsäädäntöön. Eläinten pitopaikan puhtaanapidosta tulee säätää nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti, sillä kaikkien eläinten tulee saada elää puhtaassa pitopaikassa, riippumatta eläimen lajista, iästä tai terveydentilasta.

Ympäristöministeriö

- Eläimille tulee turvata kuiva tai kuivitettu makuualusta kaikkina vuodenaikoina. Kuivana pysyvä makuualusta voi myös vähentää ulkokasvatuksen ympäristövaikutuksia.

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja va-rusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavettoja ja porsitushäkkeitä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Porsitushäkkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juot-toilaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille.

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

Animalia:

- Pykälässä todetaan, että eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Pykälässä kielletäänkin uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto. Tätä kannatamme, sillä kieltäminen on linjassa lain periaatteiden sekä eläinten lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamisen kanssa.
- Pykälässä ei kuitenkaan kiellä vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien käyttöä edes siirtymäajalla. Tämä on iso ongelma, joka on myös täysin ristiriidassa pykälän vaatimuksen kanssa jatkuvan liikkumisen estämisen kanssa. Vaadimme, että pykälään kirjataan myös vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien kieltäminen korkeintaan 5 vuoden siirtymäajalla. Koska sekä lypsykarjoissa että porsastuotannossa ollaan jo vahvasti siirtymässä pois sekä parsinavetoista että porsitushäkeistä, ei kieltäminen aloilla millään tavalla kohtuuton. Myös EU:ssa etenevä tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kieltäminen tulee ottaa tässä huomioon, sillä sen kautta häkkikasvatusta tullaan todennäköisesti kieltämään lähitulevaisuudessa koko EU:n alueella.
- Parteen kytkeminen rajoittaa naudan liikkumista ja mahdollisuuksia laumaeläimelle tärkeään kanssakäymiseen lajitovereiden kanssa. Jatkuva paikallaan olo heikentää lihaskuntoa. Parret ovat monessa vanhassa navetassa liian pieniä nykykanoille, sillä nautojen koko on kasvanut ja rodut ovat osin vaihtuneet vuosien saatossa. Huonot parsirakenteet ja liian pienet parret aiheuttavat myös vammoja lehmien utareisiin. Luonnossa nautaeläimet liikkuvat esimerkiksi ruuan, veden, seuran, suojan, keuhonhoidon, lisääntymisvietin ja tilan tarpeen ohjaamina. Liikunta parantaa nautojen sorkkien ja jalkojen terveyttä sekä helpottaa makuulle käynnin ja ylösnousun liikkeitä. Parressa lehmä ei voi puhdistaa kunnolla kehoaan nuolemalla ja rapsuttamalla.
- Tiineenä olevien ja imettävien emakoiden pitäminen häkissä rajoittaa niiden liikkumismahdollisuudet hyvin olemattomiksi. Liikkumisen rajoittaminen vaikuttaa myös emakon mahdollisuuksiin olla vuorovaikutuksessa porsaiden kanssa (porsimishäkki), tutkia ympäristöään (molemmat häkit), toteuttaa tarvettaan rakentaa pesää (porsimishäkki) ja niin edelleen. Kaikkien häkkien keskeinen ongelma on, että ne estävät eläimen liikkumisen lähes kokonaan, minkä seurauksena esiintyy muun muassa ihovaurioita, ahdistusta, jalkaongelmia, kohtu- ja virtsatientulehduksia sekä niin kutsuttua stereotyyppistä käytöstä. Liikkumattomuus myös pienentää emakon lihasmassaa.
- Edellä mainituista syistä kaikki parsinavetat sekä emakkohäkit tulee kieltää riippumatta niiden käyttöönottovuodesta. Myös muniakanoiden häkkikasvatusta tulee yksiselitteisesti kieltää.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Eräs lakiesityksen merkittävistä ansioista on 37 §:n mukaisesti uusien porsitushäkkien rakentamisen kieltäminen. Kieltäminen tulee kuitenkin ulottaa koskemaan vanhoja, nykyisin käytössä olevia porsitushäkkejä, jotka aiheuttavat merkittävää haittaa tuotannossa elävien sikojen hyvinvoinnille.
- Ehdotetun lain 122-123 §:ssä säädettävän siirtymäajan tulee tiineytyshäkkien osalta olla lyhyempi kuin 12 vuotta. Pitkä siirtymäaika ei kannusta tuottajia investoimaan vapaaporsitusmahdollisuuksien kehittämiseen, sillä päätös voidaan kumota tulevilla hallituskausilla.

- Kuten hallituksen esityksessä (s. 10) todetaan, ei uusiin pihattonavettoihin tulevalle rahoituskaudella enää myönnetä tukea, ellei pihattonavetossa ole käytettävissä ulkoilutarhaa tai laidunta. Lakiin tulee kuitenkin saada lisäys siitä, että myös pihattonavetoiden lehmien on päästävä ulkoilemaan, minkä lisäksi laissa on säädettävä myös pihatoissa elävien eläinten ulkoiluvaatimusten vähimmäismäärästä. Laissa tulee säätää myös pihattonavetoiden jaloittelutarhan tai laitumen pakollisuudesta pihatoissa elävien lehmien hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Lakiesityksen 37 §:n mukaisesti uusien parsinavettojen rakentaminen kielletään. Kielto tulee ulottaa koskemaan myös vanhoja parsinavettoja, sillä eläimelle aiheutuu merkittävää haittaa parrella tapahtuvasta voimakkaasta liikkumisen rajoittamisesta.
- Lain tulee velvoittaa tarjoamaan laidunnusmahdollisuus kaikille lypsylehmille. Laidunnusvelvoite tulee ulottaa koskemaan myös kaikkia nautoja.
- Uuteen eläinten hyvinvointilakiin on saatava tuotantoeläinten häkkikasvatuskielto. Euroopan komissio on sitoutunut tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kieltöön, ja häkkikasvatuksen kieltävä laki tulee voimaan vuonna 2027. Suomen tulee EU:n jäsenmaana olla mukana edistyksellisessä kehityksessä tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja huomioida tulevaisuuden kehityskulkuja kansallisessa lainsäädännössään jo nyt. Häkkikasvatuskielto tulee ulottaa koskemaan myös turkistuotannossa olevia eläimiä. Turkiseläimiä ei tule pitää ahtaissa, verkkopohjaisissa ja virikkeiltään vähäisissä häkeissä, jotka aiheuttavat niiden hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Nykyisenkaltainen turkistarhaus ei kykene vastaamaan eläinten hyvinvointilain 1 §:n vaatimukseen eläinten lajityypillisen käyttäytymisen huomioimisen vaatimukseen.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Lakiehdotuksessa on hyvää, että uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen kielletään, mutta myös vanhoista tulee päästä eroon mahdollisimman pian. Myös tiineytyshäkkien kiellon siirtymäaikaa tulee lyhentää huomattavasti nykyisestä 12 vuoden ehdotuksesta.
- Eläintenpidossa on nykyisen eläinsuojelulain mukaan ”edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet”, mikä ei sovi yhteen häkkien ja parsien kanssa. Eläimen pitäminen kytkettynä tai liikkumisen estävässä häkissä ei sovi sivistysvaltion tuotantomuotoihin.
- Uudessa laissa on esitetty poikkeuksia eläinten jatkuvaan paikalleen kytkemiseen liittyvään kieltöön. Näitä poikkeuksia ei tulisi olla. Poikkeukset eläinten kohteluun ihmisen niille määrittämän aseman perusteella soti lakiin lisättäväksi ehdotettua vaatimusta siitä, ”että ihmisen hoidossa olevan eläimen tulisi voida toteuttaa eräitä olennaisia käyttäytymistarpeitaan”. Liikkuminen, kääntyminen ja esimerkiksi mahdollisuus itsensä puhdistamiseen ovat eläimille perustavanlaatuisia tarpeita, eikä näitä tulisi rajoittaa pysyvästi missään tilanteessa. Lain valmisteluissa mainitaan myös, miten nykytiedon mukaan eläimen hyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi eläimen mahdollisuus toteuttaa sille lajityypillistä käyttäytymistä. Tähän ei pysyvästi paikalleen kytketyllä eläimellä ole mahdollisuutta, ja parsinavettojen salliminen ei näin vastaa lain henkeä.
- Parsinavetoissa lehmät on asetettu eriarvoiseen asemaan muun tyyppisissä navetoissa pidettäviin lajitovereihinsa nähden. Tämä on vastoin tämän lausunnon alussa viitattua EU:n perustamissopimuksen ajatusta eläimestä itseisarvoisena olentona riippumatta siitä, minkä arvon ihminen sille antaa.
- Esityksen mukaan parsinavetoiden käytön kieltämistä ei voida pitää kohtuullisena muutoksena ja parsinavetoiden kieltämisessä tulisi arvioida tilannetta yksittäisen yrittäjän kannalta. Tätä ei voida pitää hyvänä tai riittävänä perusteluna parsinavetoiden säilyttämiselle vailla mitään kannusteita, velvoitteita tai takarajaa niistä luopumiseen.

ANIWERE:

- Lakiluonnoksen 37 §:n 2 momentin kytkettynä pitämisen kieltöön on muutettava soveltuvaksi myös sellaisiin lain voimaan tullessa toiminnassa oleviin navettoihin, joissa pidetään maidontuotantoa varten lemmiä ja hiehoja. Näin ollen lakiluonnoksen 121 §:n 1 momenttiin sisällytetty soveltamisalan

rajaus on poistettava. Rajausta perustellaan tuotannollisin tai taloudellisin syin (s. 55). Tuotannollista ja taloudellista haittaa voidaan vähentää siirtymäajalla. Tämä mahdollistaa hyöty-haittapunninnan muodostumisen sellaiseksi, että lain tavoite tulee elinkeinonharjoittajienkin näkökulma huomioiden toteutetuksi. Vastaavasti lakiluonnoksen 37 §:n 2 momentin kytkettyä pitämisen kieltä on muutettava soveltuvaksi lain voimaan tullessa käytössä oleviin porsitushäkkeihin. Täten lakiluonnoksen 122 §:n 1 momenttiin sisältyvät poikkeukset kytkettyä pitämiseen kieltoon on poistettava.

Atria, HKScan, Snellman:

- 37 § tulee selventää seuraavalla tavalla, jottei eläinten hyvinvoinnin kehittämistä rajoiteta: ”*Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. Uusia parsinavetoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa ja ottaa käyttöön. Rajoitus ei kuitenkaan koske vapaaparsinavetoita, joissa eläimen säännöllinen ja riittävä liikkuminen on käytännössä järjestetty. Asetuksella voidaan tarvittaessa määritellä tarkemmin vapaaparsinavetan rakenteista ja käytöstä kuten eläinten väliaikaisesta kytkemisestä lypsyn ja väkirehujen syönnin ajaksi sekä päivittäin vaadittavan jaloittelun määrästä. Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.*”
- 37 § Pysyvän pitopaikan yleisistä vaatimuksista tulee määritellä valtioneuvoston asetuksessa tarkempia säännöksiä sikojen tonkimismateriaalista ja määrästä sekä nautojen ja sikojen makuualueen mukavuudesta, niin että se on käytännössä mahdollista toteuttaa käytössä olevissa pitopaikoissa.
- Pykälän 3 momentista tulisi poistaa epämääräinen lause: ”Tilaa voidaan yleensä myös jakaa tai sinne voidaan muuten järjestää eläimille sopivia piiloutumispaikkoja.” Tällaiset pitopaikan vaatimukset, tulee määritellä eläinlajikohtaisissa asetuksissa kullekin eläinlajille sopivaksi, jotta lauseet eivät aiheuta ristiriitatulkintoja valvonnassa.
- Pykälän 4 momentissa esitetään uutena edellytyksenä, että kaikilla nisäkkäillä tulee olla myös pehmeä lepopaikka. Pehmeän lepopaikan toteuttaminen esimerkiksi sikalassa tai porsituskarsinassa on kuitenkin vaikea toteuttaa: esimerkiksi sikalassa kiinteäksi alaksi lasketaan myös 10 % viemäroity lattiapinta-ala, jossa ei käytännössä voi pitää kuiviketta niin paljon, että se olisi pehmeä. Näin ollen esitämme *pehmeä* -sanon poistoa esityksestä, jolloin lause kuuluisi: *Nisäkkäillä sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä kuivaa, vedotonta ja rauhallista paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa.*”

EHK:

- Lakiin eläinten hyvinvoinnista tulisi kirjata elinkeinon tekemät investoinnit huomioivat säännökset siirtymäajoista, joiden kuluessa myös maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen parsinavetoista sekä emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkeistä luovutaan. Siirtymäsäännös nopeuttaisi elinkeinon ennustamaa siirtymää parsinavetoista pihattonavetoihin. Porsimishäkeistä luopumisen siirtymäsäännös antaisi viestin siitä, että emakoiden ja ensikoiden olennaisten käyttäytymistarpeiden (pesänrakennustarve ja siihen liittyvä liikkumisen tarve) toteuttamisen mahdollisuuksiin on tulossa eläinten hyvinvointia edistävä muutos.
- Siirtymäsäännös emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luopumiseksi on näiden eläinten hyvinvoinnin kannalta askel parempaan. Siirtymäaika, 12 vuotta, on kuitenkin liian pitkä. Parasta olisi luopua tiineytyshäkeistä kokonaan.
- Siirtymäsäännös muiden nautojen kuin lypsylehmien ja maidontuotantoa varten pidettävien hiehojen jatkuvan kytkettynä pitämisen kieltämiseksi viiden vuoden siirtymäajalla on näiden eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.
- Hevosten jatkuvasti kytkettynä pitämisen kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.

- Pykälässä 37 viimeisessä momentissa tulee voida antaa tarkempia säännöksiä myös pysyvän pitopaikan materiaaleille, esimerkiksi lepopaikan lattiamateriaalille (pehmusteet, kuivikkeet jne).

Elintarviketeollisuusliitto:

- Miten käytännössä toteutetaan, että esim. lihasikakarsina jaetaan tai sinne järjestetään sioille sopivia piiloutumispaikkoja? Tämä säädös on uusi, eikä sovellu yleisesti käytössä oleviin sikalarakennuksiin.
- Valtioneuvoston asetuksessa voisi antaa tarkempia säännöksiä sikojen tonkimismateriaalista sekä nautojen ja sikojen makuualueen mukavuudesta. Uutena edellytyksenä on, että nisäkkäillä tulee olla myös pehmeä lepopaikka. Miten tätä sovelletaan sikalassa? Sikalassa kiinteäksi alaksi lasketaan myös 10 % viemäroity lattiapinta-ala, jossa ei käytännössä voi pitää kuiviketta niin paljon, että se olisi pehmeä.

Eläinoikeuspuolue:

- Jo voimassa olevan eläinsuojelulain 4 §:n mukaan eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen. Lisäksi määritellään näin: “Eläimen pitäminen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty. Säännöksen tarkoituksena on turvata eläimen lähiympäristön luominen sellaiseksi, että eläimen voidaan arvioida siinä eläessään pystyvän tyydyttämään tärkeimpiä fysiologisia tarpeitaan ja käyttäytymistarpeitaan.” Uusi esitys tarkentaa, että “eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta” (33 §) ja “eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä, eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymistä estävillä rakenteilla” (37 §). Nämä ovat hyvin yksiselitteisiä vaatimuksia.
- Laki, jonka esipuheen mukaan on tarkoitus tarkentaa ja täydentää eläinten pitopaikkaa, hoitoa ja kohtelua koskevia säädöksiä siten, että niissä otetaan entistä paremmin huomioon eläimen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen ja kohtelu, ei voi tinkiä niistä olematta jo lähtökohtaisesti kelvottoman ristiriitainen.
- Esimerkiksi 37 §:n poikkeuksia pysyvän pitopaikan vaatimukseen ei voida missään nimessä hyväksyä eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Samoin yhtenä esimerkkinä lakiesityksen sisäisestä ristiriidasta käyvät esimerkiksi 59 §:ssä kuvatut edellytykset broilerin kasvatustiheyden nostosta yli 39 elopainokilon neliometriä kohden, joka ei missään nimessä mahdollista eläinlajin lajityypillistä käyttäytymistä, sekä 94 §:n poikkeukset yleisiin hallinnollisiin pakkokeinoihin, kun kyseessä on broilerikasvatus. Onkin käsittämätöntä, että jostain syystä broilerit, turkiseläiminä pidetyt lajit, häkkikanat, siat ja naudat jäävät tämän lakiehdotuksen myötä elinolosuhteissaan edelleen lainsuojattomiksi.
- Se, että parsinavetoille ei myönnettäisi enää investointitukea, ei paranna olemassa olevien ja olemassa oleviin navettoihin joutuvien eläinten hyvinvointia millään tavalla. Tämä on selkeästi taloudellisista syistä tehty päätös, ei eläinten hyvinvoinnin edistämistä. Moni uusista, sinänsä tarpeellisista kohdista ei myöskään suoraan vaikuta eläinten oloihin, tarpeisiin ja jatkuvaan hyvinvointiin, vaan liittyy esimerkiksi eläinten pitoon liittyvien välineiden kunnossapitoon ja velvoitteeseen varautua häiriötilanteisiin kuten sähkökatkoksiin.
- Sekä nykyisessä eläinsuojelulaissa että uudessa esityksessä on useita kohtia, joiden osalta tiedämme kuluttajien olevan lähestulkoon yksimielisiä siitä, että lainsäädännön tulisi olla tiukempaa. Vaikka esitys kieltäisi tiineytyshäkit, se sallisi edelleen porsitushäkit, jotka rajoittavat emakon liikkumisen ja vuorovaikutuksen porsaiden kanssa. Porsitushäkkien käytön perusteluiksi sanotaan yleensä porsaskuolleisuuden vähentäminen. Tutkimuksissa on kuitenkin löydetty, että porsaskuolleisuus on samaa luokkaa vapaaporsituksessa kuin häkkiporsituksessa, kun karsinapinta-ala on riittävä ja olosuhteet ovat eläimille. Esityksessä sanotaan, että: “Tiineytyshäkeistä luopuminen on merkittävä eläinten hyvinvointikriteeri, joka vaikuttaa sianlihantuotannon hyvinvointitilastukseen kilpailijamaihin verrattaessa ja näin ollen suomalaisen sianlihan asemaan markkinoilla.” Eläinoikeuspuolue katsoo, että eläinten hyvinvoinnin parantamisen ei pitäisi olla eläinten hyvinvointia valvovan lain

kontekstissa statussymboli ja kilpailuvaltti, vaan yhteiskunnan oikeudenmukaisen kehityksen luonnollinen osa.

- Esitetyssä lakiluonnoksessa tietyt eläinlajit vapautetaan kytkettynä pitämisestä, tiettyjä ei – jälleen vakava esimerkki perusteettomasta lajisorrosta. Lisäksi tiineystyshäkkien siirtymäajassa näkyy selkeästi tuottajien painostuksen vaikutus, sillä siirtymäaika on todella pitkä, vaikka samassa ajassa voitaisiin kieltää myös porsitushäkit.
- Tiineytyshäkkien kiellon siirtymäaika nyt 12 vuotta, mutta muutoksen pitäisi tapahtua selkeästi nopeammin. Vaadimme, että siirtymäaika muutetaan yhteneväiseksi muiden eläinlajien kytkettynäpitämisen siirtymäaikaan eli viiteen vuoteen. Ehdotuksen mukaan hevosten pito pilttuussa karsinan sijaan kiellettäisiin viiden vuoden siirtymäajalla. Viiden vuoden siirtymäajalla kiellettäisiin myös muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuva kytkettynä pitäminen. Ei ole mitään syytä kohdella emakkoja eriarvoisesti.
- Tiineytyshäkit on kielletty seuraavissa maissa: Ruotsi, Norja, Tanska (siirtymäajalla). Alankomaissa tiineytyshäkissä saa pitää max 4 päivää. Porsitushäkit on kielletty seuraavissa maissa: Ruotsi, Norja, Sveitsissä edellytetään pehmikettä ja vapaata liikkumista.
- Tehokkaimpia käytännön keinoja nautojen hyvinvoinnin edistämiseksi ovat kytkettynä pitämisen vähentäminen sekä jaloittelun ja laidunnuksen lisääminen. Eläinoikeuspuolue edellyttää, että uudessa eläinlaissa säädetään parsinavetoista luopumisesta siirtymäajalla ilman poikkeuksia ja edellytetään taloudellisesti tuettua siirtymistä pihattonavetoihin, joissa naudat saavat liikkua vapaasti laumassa. Lisäksi pihattonaudoille pitää laissa turvata mahdollisuus oikeaan laiduntamiseen kesäkaudella. Näin ei nykyisin ole. Jos uudisrakentamisen tahti on nopeaa ja lehmämäärän sallitaan laskea prosentoina vuodessa, parsinavetoista luopuminen olisi mahdollista jo vuonna 2025. EOP vaatii, että parsinavetat kielletään tutkimustietoon nojaten kahdeksan vuoden siirtymäajalla.
- Seuraavissa maissa on laidunpakko lypsylehmille: Ruotsi, Norja, Sveitsi.
- Seuraavissa maissa on parsinavetat kielletty (vanhatkin siirtymäajoilla): Tanska, Norja. Ruotsissa sonnien kiinnipitäminen pysyvästi on ollut kiellettyä vuodesta 2017 ja kaikkien lihanautojen on päästävä vähintään jaloittelutarhaan kesäaikana.
- “Eläimen hyvinvoinnilla tarkoitetaan eläimen kokemusta sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat eläimen mahdollisuudet sopeutua ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Jos sopeutuminen ei onnistu tai aiheuttaa eläimelle jatkuvaa tai voimakasta stressiä, räsitystä, käyttäytymishäiriöitä tai terveyshaittoja, eläimen hyvinvointi heikkenee.” Mielestämme on erittäin hälyttävää, että lakiehdotus sotii jatkuvasti itseään vastaan. Turkiseläiminä pidettävät yksilöt eivät sopeudu hyväksyttävällä tavalla pitomuotoonsa. Tutkimukset osoittavat, että häkissä eläminen aiheuttaa käytöshäiriöitä stereotyyppisestä käyttäytymisestä apatiaan ja itsensä vahingoittamiseen. Kesyntymättömyys aiheuttaa eläimissä näissä olosuhteissa jatkuvaa pelkoa ja stressiä.
- Turkistarhausta ei voi perustella millään argumentaatiota kestäväällä tavalla. Lakiesityksessä todetaan, että eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä ja että eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon fyysiset ja henkiset käyttäytymistarpeet. Tästä huolimatta turkistarhauksen asemaa laillisena elinkeinona ei esityksessä kyseenalaisteta. Turkistarhaus on perustellusti lain kirjaimen vastainen elinkeino. Eläinoikeuspuolue katsookin, että turkistarhaus on yleiseurooppalaisen trendin mukaisesti kiellettävä välittömästi.
- Turkistarhaus on kielletty muissa Euroopan valtioissa seuraavasti: Tarhaus on kokonaan kielletty Norjassa, Ranskassa, Virossa. Kettujen tarhaus on kielletty Ruotsissa, Tanskassa ja Alankomaissa. Sveitsissä määräykset ovat niin tiukat, että tarhaus on loppunut kokonaan.
- Edellä mainitun lisäksi kaikki häkki- ja ritiläpohjaiset eläinten pitopaikat tulee laissa kieltää. Pito-olosuhteissa tulee myös velvoittaa ottamaan huomioon jokaisen eläinlajin lajityypilliset käyttäytymistarpeet, kuten pesänrakennusvietti, tarve elää laumassa tai yksin, eläimen luontainen vuorokausirytmii ja niin edelleen. Jokaisella pidettävällä eläinyksilöllä tulee olla mahdollisuus toteuttaa näitä tarpeita samanaikaisesti.

Eläinsuojeluasiamies:

- Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulisi olla mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan pysyvissä pitopaikoissaan, on erittäin tärkeä. Kuten toin pykälän 20 kohdalla esiin, olennaisiin käyttäytymistarpeisiin tulisi lisätä myös leikkiin, tutkimiseen ja ympäristöntarkkailuun, synnyttämiseen ja jälkeläisten hoitoon liittyvät käyttäytymistarpeet.
- Eläinten pidon kiello jatkuvasti paikalleen kytkettynä ja kääntymisen estävissä rakenteissa pysyvissä pitopaikoissaan on hyvin tärkeä. On hyvä, että tämän kirjauksen seurauksena lihanautojen parsista, hevosten pilttuista ja emakoiden pitkäaikaisesta pidosta tiineytshäkeissä luovutaan siirtymäajalla. Myös uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto kielletään, mikä on tärkeä parannus verrattuna aiempaan rauenneeseen hallituksen esitykseen.
- Lakiluonnos ei kuitenkaan kiellä maidontuotannon lehmien ja hiehojen parsinavetoita ja emakoiden pitoa porsitushäkeissä siirtymäajalla, mikä on ristiriidassa lakiluonnoksen olennaisia käyttäytymistarpeita koskevien vaatimusten kanssa. Myös näistä pitomuodoista tulee luopua siirtymäajalla.
- Rakennemuutoksen aikana parsinavetoista pihatoihin tulee huolehtia kytkettyjen nautojen liikkumistarpeen tyydyttämisestä säännöllisesti. Naudan liikkumisen tarve patoutuu nopeasti. Kytkettynä nautojen mahdollisuudet kehonhoitoon ja sosiaaliseen käyttäytymiseen myös rajoittuvat. Onkin hyvä, että lakiesityksen yhteydessä parsinavetoiden lehmien jaloitteluelveloitetta pidennetään asetusmuutoksella. Laidunkauten rajattu jaloitteluelveloite olisi kuitenkin syytä säilyttää, kun taas osan pidennetystä jaloitteluelvöllisyydestä voisi järjestää sisäruokintakaudella. Näin lainsäädäntö edistäisi paremmin laidunnuksen järjestämistä kesällä, mikä mahdollistaa parhaiten lajinmukaisen käyttäytymisen toteutumisen. Sisäruokintakaudella kytkettyjen nautojen liikkumisen ja muiden käyttäytymistarpeiden toteuttamisen tarpeeseen voitaisiin vastata järjestämällä niille säännöllinen ulkoilu tai jaloittelu. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen on hyvä asia, mutta 12 vuoden siirtymäaika on liian pitkä.
- Lakiesityksen yhteydessä on tehty linjaus, että tulevalla rahoituskaudella investointitukea myönnetään vain niiden uusien pihattojen rakentamiseen, joiden yhteydessä on jaloittelutarha tai laidun. Tämä on tervetullut uudistus ja edistää lypsylehmien ulkoilua uusissa pihatoissa. Pihattojen yleistyessä pihattolehmien laidunnus- ja ulkoilumahdollisuus nousee entistä tärkeämmäksi hyvinvoinnin kysymykseksi. Pihattolehmien ulkojaloittelu onkin tarpeen kirjata lainsäädäntöön.
- Uusien porsitushäkkien rakentamisen ja käyttöönoton kiello on hyvä asia, mutta nykyinen kirjaus mahdollistaa emakoiden pidon olemassa olevissa porsitushäkeissä ilman siirtymäaikaa niistä luopumisesta sekä emakon liikkumisen rajoittamisen porsituskarsinoissa olevan avattavan seinämärakenteen avulla. Avattavan seinämärakenteen käyttö mahdollistaa ns. osittaisen häkityksen, jossa emakko voidaan pitää häkissä porsimisen aikana ja muutama päivä sen jälkeen. Osittainen häkitys estää kuitenkin emakon pesärakennuskäyttämisen toteuttamisen, johon sillä on voimakas sisäsyntyinen tarve. Laissa tuleekin kieltää emakoiden pito porsitushäkeissä siirtymäajalla. Vapaaporsitusryhmän vapaaporsituksen määritelmän mukaisesti emakon on voitava olla vapaana ennen porsimista, porsimisen ajan ja sen jälkeen koko imetyksen ajan. Vapaaporsitus edistää monin tavoin emakon ja porsaiden hyvinvointia ja mahdollistaa emakon pesärakennuskäyttämisen toteuttamisen. Vapaaporsitus ja -imetus ovat yleistyneet meillä nopeasti. Riittävän pitkällä siirtymäajalla on porsitushäkkien käytöstä mahdollista luopua. Tuilla on keskeinen merkitys siirtymän edistämiseksi. Vapaaporsitukseen siirtymistä on tuettu investointituen avulla, ja lisäksi hyvinvointikorvauksen uusi toimenpide kannustaa tuottajia siirtymään vapaaporsitukseen.
- On tärkeää, että emakoiden ja ensikoiden pitkäaikaisesta pidosta tiineytshäkeissä luovutaan. Lakiesitys kuitenkin sallisi emakoiden pitämisen tiineytshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä. Hyvinvoinnin näkökulmasta emakot tulisi siirtää ryhmiin porsaiden vieroituksesta, jolloin kahdeksan päivän häkissä pitoa ei tarvittaisi. Pitkäaikaisesta pidosta tiineytshäkeissä luopumisen siirtymäaika – 12 vuotta – on pitkä ottaen huomioon sen, että tiineytshäkki

rajoittaa merkittävästi emakon liikkumista ja lajinmukaista käyttäytymistä. Siirtymäaika olisi tärkeää lyhentää. On hyvä, että hyvinvointikorvauksilla ja investointituilla kannustetaan tuottajia siirtymään emakoiden ryhmäkasvatukseen ennen siirtymäajan päättymistä.

- Euroopan komissio ilmoitti kesäkuussa aikovansa esitellä vuoden 2023 loppuun mennessä lainsäädäntöehdotuksen, jossa luovutaan häkkien käytöstä munivien kanojen, nuorikko- ja siitoskanojen, siitosbroilereiden, viiriäisten, ankkujen, hanhien, kaniin, emakoiden ja vasikoiden pidossa. Komission tiedonanto olisi perusteltua ottaa huomioon eläinten hyvinvointilakiesityksessä. Kanamunantuotannon siirtyessä häkittäisiin tuotantomuotoihin virikehäkeistä voisi luopua siirtymäajalla lain kirjauksessa.
- Uusi vaatimus ryhmässä pidettävän eläimen mahdollisuudesta väistää toista eläintä on kannatettava. On myös hyvä, että ruokinta- ja juottolaitteiden suunnittelu-, rakentamis- ja sijoittamisvaatimus eläinten välisestä kilpailusta aiheutuvan hyvinvointihaitan minimoimiseksi nostetaan laki-tasolle. Ruokinta- ja juottolaitteiden lisäksi on tärkeää myös huolehtia muiden eläimille tärkeiden resurssien saatavuudesta kaikille ryhmässä oleville eläimille.
- Kiinteä, pehmeä makuualue edistää nautojen hyvinvointia, mikä on tarpeen mainita lain sopivaa lepopaikkaa koskevissa perusteluissa. Nauta on painava eläin, joka makaa vähintään 12 tuntia vuorokaudessa. Makuualueen mukavuudella on olennainen merkitys naudan hyvinvoinnille. Lämpimissä sonniskasvattamoissa kumiset rakolattiapehmitteet ovat yleistyneet hyvinvointikorvausten ja teurastamojen maksaman lisähinnan avulla. Myös lainsäädännön vähimmäisvaatimuksissa tulee edellyttää pehmeää makuu-aluetta naudoille. Investointitukia ei ole syytä enää myöntää betonirakenteisille kokorakolattiasvattamoille.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläimen on voitava pitopaikassaan levätä, liikkua, hoitaa poikasiaan ja puhdistaa kehoaan lajityypillisesti (37§) Eläimen pitopaikan sijoittaminen näyteikkunaan asiakkaiden houkuttelemiseksi on kiellettävä.
- Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset (37§) Eläimen on voitava pitopaikassaan levätä, liikkua, hoitaa poikasiaan ja puhdistaa kehoaan lajityypillisesti. Pitopaikkojen muokkaamisen vaatimusten mukaisiksi siirtymäajat ovat liian pitkiä. Siirtymäaikoja on voitava lyhentää merkittävästi. Hevosten pito pilttuissa on Suomessa marginaalista, joten vuoden siirtymäaika on riittävä. Nautojen parsikasvatukseen ja emakoiden pitoon häkeissä on olemassa kustannustehokkaita vaihtoehtoja, joten niille tulee sallia korkeintaan viiden vuoden siirtymäaika.
- Häkeistä luovuttava sikatuotannossa
- Eläimen kielletty kohtelu (13§) ja sitominen kärsimystä tuottavalla tavalla sisältää myös sikojen porsitus- ja tiineytyshäkit. Sikojen vapaata porsitusta tulee kannustaa eikä emakoita tai ensikoita tule pitää tiineytyshäkissä kuin välttämättömän ajan. Eläintä ei saa kohdella tarpeettoman kovakouraisesti missään tilanteessa. Poikkeuksena vain ne tilanteet, joissa hetkellinen kovaotteisuus on ainoa keino pelastaa eläin loukkaantumiselta.

ETT:

- Pysyvän pitopaikan vaatimuksia on täydennetty aiempaan verrattuna merkittävästi. Eläinlajikohtaisesti tullaan pykälän sisällöstä säätämään valtioneuvoston asetuksin. Pykälän 3 momentissa säädetään uutena säädöksenä, että ryhmässä pidettävän eläimen olisi voitava tarvittaessa väistää toista eläintä. Se, mitä tällä tarkoitetaan tilavaatimuksissa tms., jää tässä vaiheessa epäselväksi. Laumaeläimillä hyvin toimiva laumahierarkia vähentää piiloutumiseen ja väistämiseen tarvittavaa tilaa. Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sopivasta lepopaikasta. Momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että lepopaikalle asetettavat vaatimukset vaihtelisivat eläinlajeittain. Perusteluissa on esitetty, että nisäkkään lepopaikan tulisi yleensä olla pehmeä. Tämän vaatimuksen toteuttaminen osassa nykytuotantotilastoista on hyvin hankalaa. Sioilla kiinteänä lattiana pidetään alempiasteisen säädöksen mukaan myös viemäroityä lattiaa. Tällaiselle lattialle ei voida kasata kuivikkeita niin paljon, että lepopaikan pehmeys voidaan taata. Ulkotarhojen

maapohja ei myöskään ole usein kovin pehmeä. ETT ehdottaa, että lepoalueen pehmeiden vaatimusta lievennetään perusteluissa.

- Lintujen osalta sopivaksi lepopaikaksi ehdotetaan perusteluissa mm. sopivalle korkeudelle sijoitettuja orsia. Orret sopivat varmasti ihan hyvin tietynlaisten lintujen pitoon, kuten munivien *gallus gallus* -lajin linnuille. Painaville kalkkunoille tai tuotantopolven broilereille ei tule vaatia orsia tämän lain alempiasteisessa säätelyssä. Myöskään esimerkiksi räpyläjalkaisilla vesilinnuilla kuten ankoilla ja hanhilla ei ole tarvetta orsille. ETT toivoo, että sopivan lepopaikan perusteluita täsmennettäisiin tai ehdotus orsien olemassaolosta linnuilla poistettaisiin, vaikka orsista alempiasteisessa säätelyssä muniville kanoille säädettäisiin.
- ETT pitää hyvänä, että parsinavetoita ei kategorisesti kielletä vaan ne poistuvat käytöstä lypsykarjatalouden rakennemuutoksen myötä. Hyvin hoidettu parsinavetta, josta eläimet pääsevät ulos jaloittelemaan, on eläinten hyvinvoinnin kannalta asianmukainen vaihtovaihtoehto. Investointitukien myöntäminen vain pihatoille on hyvä kannustin parsinavetoista luopumiseen. Porsitushäkkien osalta olisi selvennettävä, voidaanko yksittäinen porsitushäkki uusia sen rikkoutuessa. Pykälän perusteluissa todetaan että ”uusien porsitushäkkien rakentamisen ja käyttöönnoton kieltä koskisi uusien sikaloitten lisäksi myös lain voimaan tullessa toiminnassa olevia sikaloita. On huomattava, että säännös ei estäisi lain voimaan tullessa käytössä olleiden porsitushäkkien käyttöä niiden käyttöään loppuun saakka.” Parsinavetoiden osalta sallitaan peruskorjaukset, kunhan parsipaikkoja ei samassa yhteydessä lisätä. ETT ehdottaa, että porsitosastojen osalta tilanne olisi vastaava kuin parsinavetoissa, koska häkillinen porsituskarsina ei sovellu vapaaporsituskarsinaksi, vaikka siitä loppuun kulunut häkki poistettaisiin. Yksittäiset loppuun kuluneet porsitushäkit tulisi voida korvata uusilla häkeillä, kunnes osaston remontti täyttää peruskorjauksen kriteerit. Peruskorjaus tulisi määritellä vähintäänkin lakiesityksen perusteluissa. Aiemmin joissain yhteyksissä peruskorjaukseksi on luettu rakennusluvan vaativan tason remontointi.

HESY:

- Pykälästä tulee poistaa kokonaan 2. momentti, jolla säädetään emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pitoa koskevasta poikkeuksesta.
- Ehdotamme pykälän 4 momenttiin seuraavaa muotoilua:
- ”Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta ei aiheudu haittaa eläinten hyvinvoinnille.”
- Toivomme, että asetuksella eläinten pysyviin pitopaikkoihin määrätään eläinten määrän ja lajin mukaan riittävän monta juomapaikkaa ja riittävän pitkä ruokintapaikka, jotta jokainen eläin yksilö varmasti saa tarvitsemansa veden ja ravinnon.
- 37:n §:n 1 momentissa ja sen perusteluissa esitetyt säädökset ovat mielestämme kannatettavia ja tämän lain sekä 21 §:n hengen mukaisia, mutta katsomme poikkeusten vesittävän eläinten hyvinvointilain tarkoituksen. Hyvinvointi on määritelty lakiehdotuksen perusteluosassa eläimen kokemukseksi sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta.
- Eläimen hyvinvointiin vaikuttaa keskeisimmin sen mahdollisuus perustarpeidensa tyydyttämiseen elinympäristössään. Tuotantoeläimen pysyvä pitopaikka on käytännössä sen koko elinympäristö, eikä eläimellä ole juurikaan elämää pitopaikan ulkopuolella.
- Siksi katsomme, että pitopaikan rakenteiden ja varustelun tulee mahdollistaa 20 §:n olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamisen. Kääntymisen estävässä häkissä ja parteen kytkettynä eläimen liikkumien ja lajityypillinen käyttäytyminen estetään lähes täydellisesti, mikä aiheuttaa eläimelle hyvinvointihaittoja. Esimerkiksi lehmien liikkumisen tarve patoutuu jo muutamassa päivässä. Jaloitteluvollisuuteen asetuksella suunniteltu muutos on oikeasuuntainen, mutta 12 vuoden siirtymäaika aivan liian pitkä.
- Mikäli parsinavettoja ei Suomessa kuitenkaan kielletä, pykälään/lakiin on lisättävä, että päästään parissa pidettävillä lypsylehmille on taattava mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen ja kesäistä laidunaikaa tulee pidentää Ruotsin mallin mukaan vähintään 2–4 kuukauteen. Samalla kesäiselle

- laiduntamisajalle on määriteltävä päivittäinen minimiaika 6 tuntia. Myös kääntymisen estävissä häkeissä pidettävälle emakoille on tarjottava mahdollisuus jokapäiväiseen liikkumiseen sekä pesänrakennuksen- ja virikemateriaalia. Sikaloissa ja navetoissa tulee suosia virikemateriaalin käytön ja sorkkien hyvinvoinnin takia kiinteää lattiamateriaalia rakolattian sijaan.
- Pykälän perusteluissa sanotaan, että ”pysyvän pitopaikan olisi oltava ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimellä on mahdollisuus tyydyttää fysiologisia tarpeitaan sekä 20 §:ssä tarkoitettuja olennaisia käyttäytymistarpeitaan”.
 - Edellä mainittu vaatimus ei toteudu myöskään virikehäkeissä pidettävien munintakanojen kohdalla. Kana on lintu, jonka siipienväli on noin 75 senttiä ja joille tulee taata mahdollisuus edes pyrähdysenomaiseen lentokäyttäytymiseen. Lisäksi kana on erittäin aktiivinen eläin, joka liikkuu lähes koko valveillaolonsa ajan. Se nokkii ja ruopsuttaa maata ja rakentaa munintapesiä. Virikehäkissä näiden perustarpeiden toteuttamista rajoitetaan merkittävästi, mikä aiheuttaa munijakanoille hyvinvointihaittoja. Mielestämme kanojen virikehäkkien käyttö pitää Suomessa kieltää riittävän lyhyellä siirtymäajalla.
 - Pykälän 2 momentin perusteluissa mainitaan, että paikallaan kytkemisellä ei tarkoiteta koiran kytkemistä juoksulankaan. Näin ollen perusteluosassa annetaan ymmärtää, että juoksulangassa pidettävä koira saa riittävästi liikuntaa. Koiran liikkuma-ala juoksulangassa on 40 m². Jos koiran päivittäinen liikunnantarve on noin 10 kilometriä (3 x 3 km lenkki) ja koira pystyy liikkumaan juoksulangassa noin 10 metriä langan suunnassa, tämä tarkoittaa sitä, että liikunnantarpeen täyttääkseen koiran täytyy juosta langassa edestakaisin 500 kertaa (yhteensä 10 000 metriä eli 10 km). Mielestämme tämä on jo stereotyyppistä juoksemista.
 - Liikunnan lisäksi koira toteuttaa lenkkeillessään myös muita fysiologisia tarpeitaan ja käyttäytymistarpeitaan kuten lajitovereiden jälkien analyysiä, toveritapaamisia ja reviirin merkitsemistä. Juoksulanka on tapa kiinnittää koira yhteen paikkaan, ei tarjota sille liikuntaa. Sama koskee koiratarhoja, mikäli tarhojen pinta-alavaatimuksia ei lisätä asetuksella. Joissain tapauksissa koira saatetaan irrottaa juoksulangasta tai ottaa pois tarhasta vain metsästyskausina jahdin ajaksi. Siksi katsomme, että 37:n pykälän 2 momentti koskee myös juoksulangassa pidettävää koira.

HY ELTDK:

- Parsinavetat ja lypsykarjan ulkoilu
Tuottajat eivät enää nykyisin käytännössä rakenna uusia parsinavetoita. On kuitenkin hyvä, että uusien parsinavetoiden rakentaminen ja käyttöönotto kielletään lakiehdotuksessa ja että jo käytössä olevissa parsinavetoissa olevien parsipaikkojen lukumäärää ei saisi lisätä peruskorjauksen tai laajennuksen yhteydessä. Tämä edesauttaa eläinten keskeisten tarpeiden tyydyttämistä ja siten hyvinvointia. On kuitenkin tärkeää, että myös taloudellisiin seikkoihin on kiinnitetty huomiota jo käytössä olevien parsinavetoiden osalta. Huolta herättää rakennemuutoksen aikana parsinavetoissa elävien eläinten hyvinvointi. On kannatettavaa, että liikkumistarpeen vaatimusta parsinavetoissa laajennetaan myös talviaikaan. Tutkittu tieto ei kuitenkaan tue parsinavetan lehmien liikkumistarpeen rajaamista vain 90 vuorokauteen vuodessa.
- Eläinlajien tulisi päästä liikkumaan riittävästi sekä säännöllisesti. Esimerkiksi liikkumistarpeen tyydyttäminen on mahdollista eri tuotantomuodoissa, eikä tuotantomuotoa sen vuoksi voi pitää hyväksyttävänä syynä eläimen hyvinvointia heikentävälle toiminnalle. Liikunnantarpeen tyydyttäminen on yksinkertaisinta laitumilla, milloin se on käytännössä mahdollista. Laidun mahdollistaa liikkumisen lisäksi muun muassa kävelyn joustavalla pohjalla, esteettömän makuullemenon ja ylösnousun, kehonhoitoliikkeet, esteettömän sosiaalisen käyttäytymisen sekä riittävän suuren yksilöetäisyyden pitämisen, syömisen lajityypillisellä tavalla sekä virikkeelliset aistimukset. Naudoilla on muutamassa päivässä patoutuva liikkumisen tarve, jonka tyydyttäminen on ratkaistavissa parsinavetoissa sisäruokintakaudella joko säännöllisellä ulkoilulla tai jaloittelulla katetuissa halleissa (2, 3). Säännöllinen jaloittelumahdollisuus sisäruokintakaudella mahdollistaa parsinavetan lehmien keuhonhoidon ja sosiaalisten tarpeiden täyttymisen sekä edistää niiden terveyttä

- monin tavoin (3) muun muassa vähentämällä poikimiseen liittyviä sairauksia (4) ja edistämällä sorkkaterveyttä (5).
- Mikäli jaloittelulosuhteisiin ei niiden perustamisvaiheessa kiinnitä huomiota, jaloittelumahdollisuus voi myös heikentää lehmien hyvinvointia muun muassa huonontamalla sorkkaterveyttä ja lisäämällä vammoja. Tämän vuoksi tarvitaan huolellista jaloittelualueiden suunnittelua. Ulkoilu edistää oikein suunniteltuna myös pihattolehmien ja hiehojen hyvinvointia (6), ja tätä tulisi tukea investointitukien avulla. Jaloittelualueiden suunnittelun tukeminen siirtymäkaudella investointituin on kannatettavaa.
 - Porsitus- ja tiineytyshäkit
Emakoilla on lähestyvän porsimisen hormonimuutoksista aiheutuva vahva pesänrakennustarve: emakko aloittaa noin 24–12 tuntia ennen porsimista pesänrakentamisen, johon liittyy lisääntynyt aktiivisuus ja ympäristön materiaalien tonkiminen, kuopiminen, ja suun avulla siirtäminen. Emakon on käytännössä hyvin vaikeaa tyydyttää pesänrakennustarvetta porsimishäkissä rajatun liikkumatilan ja kuivikkeen käytön vaikeuden vuoksi.
 - Kun pesänrakennustarpeen tyydyttäminen ei ole mahdollista, emakon porsimiseen ja emo-ominaisuuksiin liittyvien hormonien erityis jää vaillinaiseksi, porsiminen pitkittyy ja riski syntyvien porsaiden kuolleisuuteen ja heikkouteen hapenpuutteen vuoksi kasvaa (7,8).
Pesänrakennusmahdollisuuden edistäminen parantaa emakon emo-ominaisuuksia ja maidontuotantoa erityisesti ternimaitovaiheessa, mutta saattaa tehostaa maidontuotantoa myös myöhemmin imetyskauden aikana (9). Ternimaidon saanti on elintärkeää vastasyntyneelle porsaalle. Ternimaito tukee porsaan myöhempää kasvua ja tämä kasvua edistävä vaikutus ulottuu jopa teuraspainoon asti (10).
 - Pesänrakennusvaihe on erityisen tärkeä emakoiden hyvinvoinnille, ja onnistuessaan se tukee sekä emakon että porsaiden hyvinvointia. Tutkimukset ja käytäntö ovat osoittaneet, että porsaiden kuolleisuus on vapaassa porsituksessa hallittavissa toimivilla rakenneratkaisuilla ja osaavalla hoidolla. Rakenneratkaisujen ja hoidon lisäksi on kiinnitettävä huomioita myös emakoiden emo-ominaisuuksiin, fyysisen kuntoon sekä pahnuekoon kohtuullistamiseen myös jalostuksen keinoin.
 - Vastasyntyneistä porsaista kuolee ensimmäisten kolmen vuorokauden aikana aina tietty osa. Vaikka tämä on osittain luonnollista elinkyvyttömiä eläinten karsintaa, tulisi ihmisen hoidosta riippuvaisten eläinten mahdollisimman pieneen kuolleisuuteen pyrkiä sekä eläimen hyvinvoinnin että tuotannon taloudellisuuden vuoksi. Vapaaporsituksen käyttöönottoa on osaltaan hidastuttanut pelko lisääntyvästä porsaskuolleisuudesta, etenkin nykyisissä luonnottoman isoissa pahnueissa, jotka ylittävät emakon oman imetys- ja vieroituskäyvyn (11).
 - Tutkimukset antavat ristiriitaista tietoa vapaaporsituksen ja häkkiporsituksen välisistä porsaskuolleisuuseroista. Kuolleisuuserojen taustalla on muun muassa erilaiset karsinaratkaisut sekä emakoiden ja tuottajien kokemattomuus vapaaporsituksesta. Toistaiseksi ainoassa laajemmassa, suurta tilatason dataa hyödyntäneessä epidemiologisessa tutkimuksessa ei vapaaporsitustiloilla ollut suurempaa porsaskuolleisuutta kuin häkkiporsitustiloillakaan (13).
 - Yksi vapaaporsituksen hyvä esimerkkimaa on Sveitsi. Sveitsissä häkkiporsitus on ollut kielletty vuodesta 2007, ja vuonna 2016 porsaiden kuolleisuus oli 12,4 %. Vieroitettuja porsaita jäi keskimäärin 11,4 pahnuetta kohti. Nämä luvut ovat hyvin lähellä Suomessa toteutuneita lukuja: esimerkiksi vuonna 2013 porsaskuolleisuus oli 14 % ja porsaita vieroitettiin keskimäärin 11,2 pahnuetta kohti (WinPig data). Ruotsissa häkkiporsitus on ollut kielletty jo 1990-luvulta asti, ja Ruotsiin viitataan usein taloudellisesti huonona vapaaporsituksen esimerkkinä. Kuitenkin Ruotsissakin päästiin vuonna 2016 keskimäärin 11,6 vieroitettuun porsaaseen pahnuetta kohti. Porsaskuolleisuus oli tosin Suomen vastaavaa suurempi, keskimäärin 17,1 %. Silti paras neljännes ruotsalaisista vapaaporsitustiloista ylittää 13,7 % porsaskuolleisuuteen, ja parhailla tiloilla päästään alle 10 % kuolleisuuden.
 - Porsivan emakon ja syntyvien porsaiden hyvinvoinnin näkökulmasta on erittäin myönteistä, että lakiehdotuksessa ehdotetaan uusien kiinteiden porsimishäkkien rakentamisen kieltä. Tämä on linjassa myös tuoreiden EU-tason päätösten kanssa. Pelkästään kieltämällä kiinteiden porsitushäkkien rakentaminen ei kuitenkaan aukottomasti varmisteta emakoiden vapaaporsitusta

tulevaisuudessa. Sen sijaan pykälä olisi kirjattava niin, että häkkityypistä riippumatta emakon pitäminen vapaana on lähtökohta ja tavoite. Emakoiden pito pitkäaikaisesti ja rutiinimaisesti porsitushäkeissä voitaisiin kieltää yksiselitteisesti ja selkeästi. Elinkeino on nyt jo toiminut hyvin aktiivisesti vapaaporsituksen edistämiseksi, joten edellytykset hallittuun siirtoon vapaaporsitukseen ovat hyvät: tarpeeksi pitkällä siirtymäajalla ja tukemalla tuottajia sekä investointi- ja hyvinvointitukien että neuvonnallisten toimien avulla.

- Jotta varmistetaan hallittu siirto ja eläinten hyvinvoinnin sekä tuottajien kannalta toimivien ratkaisujen käyttöönotto, olisi tarpeen asetustasolla säätää tarkemmin muun muassa vapaaporsituskarsinan minimimitoista ja -vaatimuksista.
- Porsitushäkkien salliminen ”käyttöiän loppuun” on aikamääränä epämääräinen. Säännöstä olisi syytä täsmentää sisällyttämällä siihen ajankohta, josta lähtien porsitushäkkien käyttö on kiellettyä.

ISAVI:

- Parsinavetoiden rakentamiskielto (37 §): Hyvä uudistus, kun kuitenkin vanhoja navetoita saa edelleen käyttää ja niissä olosuhteita parantaa.
- Lypsykarjan ulkoilu 60 pv -> 90 pv ja koko vuoden aikana (nautojen suojelusta annetun asetuksen 17 §: n muutos), sekä uusiin pihattoihin jaloittelumahdollisuus (investointituen ehtojen muuttaminen)
- Jaloittelun piteneminen ja laajeneminen ympäri vuoden hyvä asia, mutta valvonta vaikeutuu entisestään -> asetukseen tulisi kirjata nyt myös kirjanpito vaatimus jaloittelusta. Tämäkään ei toki kaikissa tapauksissa takaa jaloittelun toteutumista.
- Ulkoilumahdollisuuden lisääminen uusiin pihattoihin on myös hyvä asia.
- Porsitus- ja tiineytyshäkit (37 ja 122 §)
- Kiinteistä porsitushäkeistä tulisi selkeämmin luopua kokonaan nopeammin. Häkkien käyttöikä voi joissakin sikaloissa olla kymmeniä vuosia, minkä vuoksi käyttökielto riittävän pitkällä siirtymäajalla olisi selkeämpi sekä tuottajille että valvontaviranomaisille.
- Tiineytyshäkeissä pitäminen enintään 8 päivän ajan olisi hyvä eläinten kannalta toteuttaa lyhyemmälläkin siirtymäajalla, mutta vaaditut investoinnit huomioiden myös 12 v siirtymäaika on hyväksyttävä.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Parsinavetat: Esityksen mukaan uusien parsinavetoiden rakentamisesta luovutaan, mutta parsinavetoissa saa edelleen pitää lypsylehmiä ja hiehoja. Nykypäivän trendi on toki se, että suurinta osaa lypsylehmistä pidetään pihatoissa ja pihatoiden määrä kasvaa, mutta jäljelle jää aina joitakin parsinavetoita. Parsinavetoiden kieltäminen riittävän pitkällä siirtymäajalla olisi syytä lisätä lakiin jo tässä vaiheessa. Positiivista on se, että jaloitteluvollisuuden vapautusmenettely tulee poistumaan, joskin 12 vuottakin on pitkä aika ilman liikkumisvapautta.
- Parsinavetoiden jaloittelemisvelvollisuutta pidennettäisiin 60 päivästä 90 päivään. Ehdotus on toki kannatettava, mutta jo tälläkin hetkellä äärimmäisen vaikeaa valvoa. Tämäkin takia parsinavetoiden käytöstä tulisi kokonaan luopua vaikka sitten pitkälläkin siirtymäajalla.
- Porsitus- ja tiineytyshäkit: Emakoiden ja ensikoiden kahdeksaa päivää pidempiaikainen pito tiineytyshäkeissä kiellettäisiin 12 vuoden siirtymäajalla. Tämäkin asia jää lähinnä tuottajan omalletunnolle, sillä lain valvominen on käytännössä erittäin haasteellista. Tiineytyshäkkien pääasiallinen tarkoitus lienee korkean porsimisprosentin saavuttaminen. Suurin riski keskenmenolle sioilla on toisella tai kolmannella tiineysviikolla, jolloin eläimen stressitason tulisi olla mahdollisimman matala. Kahdeksan päivää kestävä seisotus tiineytyshäkissä ei ole kovin loogista. Emakoiden ja ensikoiden tulisi saada elää koko ajan mahdollisimman stabiilissa ryhmässä, jossa laumanjäsenet tulevat hyvin keskenään toimeen. Viisaampaa olisi siirtyä muiden pohjoismaiden malliin ja luopua tiineytyshäkeistä kokonaan. Sama koskee myös porsitushäkkejä.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Parsinavetat ja lypsykarjan ulkoilu
Säätiö ei kannata olemassa olevien parsinavetoiden käytön sallimista niiden käyttöään loppuun saakka. Esitys sallii parsinavetoiden kunnostuksen, mikä mahdollistaa käytön jatkumisen määrättömästi. Parsinavettojen käytöstä luopumiselle tulee asettaa selvä takaraja, esimerkiksi 2030.
- Lain voimaan tullessa käsiteltävänä olevien parsinavetoiden rakennuslupahakemukset tulee luonnoksessa esitetyn myöntämisen sijaan hylätä, ellei hakija ole pyytänyt ja saanut lupaa aloittaa rakennustyö ennen kuin lupa on lainvoimainen sekä sen myötä ole jo tehnyt huomattavia hankintoja tai toimenpiteitä. Luvan epäämisen ei voida ajatella aiheuttavan taloudellisia menetyksiä, ellei rakentamista ole aloitettu.
- Parsinavetoiden jaloitteluvuorokauden vapautusmenettelylle ehdotettu 12 vuoden siirtymäaika on liian pitkä. Eläimiä ei tule voida kasvattaa niiden pitopaikaksi soveltumattomilla tiloilla. Sopivana siirtymäaikana pidämme 5 vuotta, jolloin hallinnollinen taakkakin kevenee.
- Myös ulkolaidunnuksesta vapautetuissa parsinavetoissa on eläimille tarjottava päivittäinen jaloittelumahdollisuus.
- Parteen kytkeminen rajoittaa naudan liikkumista ja mahdollisuuksia laumaeläimelle tärkeään kanssakäymiseen lajitovereiden kanssa. Jatkuva paikallaan olo heikentää lihaskuntoa. Parret ovat monessa vanhassa navetassa liian pieniä nykykannukselle, sillä nautojen koko on kasvanut ja nykyisin käytettävät nautarodut ovat kookkaampia. Huonot parsirakenteet ja liian pienet parret aiheuttavat myös vammoja lehmän utareeseen. Kytkeyt rajoittavat makuulle käyvän ja ylös nousevan eläimen liikesarjaa sekä keskeisiä käyttäytymistarpeita. Luonnossa nautaeläimet liikkuvat esimerkiksi ruuan, veden, seuran, suojan, keuhonhoidon, sukuvietin ja tilan tarpeen ohjaamina. Liikunta parantaa nautojen sorkkien ja jalkojen terveyttä sekä helpottaa makuulle käynnin ja ylösnousun liikkeitä. Parressa lehmä ei voi puhdistaa kunnolla kehoaan nuolemalla ja rapsuttamalla. Parressa pitäminen myös estää sosiaalisen kanssakäymisen kuten keskinäisen nuolemisen. Sosiaaliseen käyttäytymiseen kuuluu myös yksilöetäisyyden pito. Parsinavetassa eläin ei voi valita vierustoveriaan tai vetäytyä etäämmälle.
- Lakiluonnoksessa lehmien parressapitokielto ei koske nykyisin käytössä olevia parsinavettoja, vaan kohdistuu fiktiivisiin uusiin parsinavetoihin, joita tuskin Suomessa tuotannollisista ja taloudellisista syistä rakennutettaisiin enää muutoinkaan. Eläinten hyvinvointilaki, joka siirtää todellisen muutosvastuun kauas tulevaisuuteen, ei muuta eläimiä koskevaa lainsäädäntöä ajantasaiseksi nyt.
- Porsitus- ja tiineytshäkit
Olemassa olevien porsitushäkkien käyttöä ei tule sallia niiden käyttöään loppuun saakka. Porsitushäkkien käytöstä tulee luopua mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuonna 2035. Häkkien käyttö porsituksessa voidaan korvata eläinystävällisemmällä vaihtoehdoilla.
- Tiineytshäkkien käytöstä luopumisen siirtymäaika tulee lyhentää 10 vuoteen.
- 12 vuoden siirtymäaika emakoiden ja ensikoiden yli kahdeksanpäiväisen tiineytshäkeissä pidon kieltämiseksi on liian pitkä. Toimenpide on tarpeeton ja menettelystä aiheutuu sikojen hyvinvoinnille huomattavaa haittaa. Tämän poikkeuksen sallimisesta tulee luopua viivytyksettä.
- Emakoiden pitäminen häkissä rajoittaa niiden liikkumismahdollisuudet hyvin pieniksi. Tämä muun muassa pienentää emakon lihasmassaa ja altistaa sen makuuhaavoille. Liikkumisen rajoittaminen on ongelmallista myös muista syistä. Emakon mahdollisuudet olla vuorovaikutuksessa porsaiden kanssa ovat rajoittuneet, eivätkä ne voi ylläpitää sosiaalisia suhteita muihin emakoihin, mikä aiheuttaa uudelleen yhdisteltäessä tappeluita. Tappelut voivat aiheuttaa pelkoa ja vammoja. Porsimishäkissä emakko ei voi myöskään tutkia ympäristöään, toteuttaa tarvettaan rakentaa pesää ja valita makuupaikkansa mm. lämpötilaominaisuuksiltaan sopivaksi. Porsimishäkin keskeinen ongelma on, että se estää eläimen liikkumisen lähes kokonaan, minkä seurauksena voi esiintyä makuuhaavoja, ahdistusta, jalkaongelmia, sekä stereotyyppistä käytöstä.
- Eläinten ensisijainen pito häkki- ja ritilälustoilla on kiellettävä lailla. Verkko- tai ritiläpohja on erittäin haitallinen eläinten jaloille eivätkä ne pysty käyttämään metalliverkkoa tai -ritilää luonnollisten tarpeidensa mukaiseen toimintaan, kuten ruoan etsimiseen kaivelemalla, pesän

rakentamiseen, makuualustan muokkaamiseen, turkin-, höyhenten- tai ihonhoitoon, leikkimiseen tai kuopan kaivamiseen tarpeilleen ja niiden peittämiseen.

- Jos eläimen lajityypilliseen käytökseen kuuluu pesän tai poikaspesän rakentaminen ja käyttäminen, tulee se mahdollistaa. Arkaa eläintä ei saa pakottaa olemaan koko ajan nähtävissä eikä nukkumaan tai lisääntymään ilman sen tarkoitukseen turvalliseksi kokemaa piilopaikkaa.

Kansallismieliset eläin- ja luonnonsuojelijat Kelsu ry:

- Kelsu ry vastustaa turkistarhausta ja porsitushäkkejä. Molemmat tulisi kieltää eläinsuojelulailla. Kannatamme myös pihattonavettoihin siirtymistä nykyistä nopeammassa aikataulussa. Kuitenkin niin, ettei yksikään tilallinen joudu lopettamaan pihattonavettainvestointien vuoksi vaan, että ne korvataan tilallisille täysimääräisesti. Päivittäinen ulkoilumahdollisuus on tärkeää taata nautaeläimille. Myös porsaille on taattava päivittäinen ulkoilumahdollisuus, enemmän liikkumatilaa yksilöä kohden ja olkia pehmiikkeeksi. Häkkikanaloista olisi syytä siirtyä kanaloihin, joissa linnuilla on tilaa liikkua vapaammin. Näitäkin uudistuksia on tuettava julkisista rahoista.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Euroopan parlamentti äänesti kesällä 2021 eläinten häkkikasvatuksen kiellon puolesta ja Euroopan komissio on sitoutunut edistämään eläinten häkkikasvatuksen kieltä. Tästä huolimatta lakiluonnoksessa ei kielletä eläinten häkkikasvatusta tai toissijaisesti varauduta häkkien kieltämiseen. Lakiluonnoksessa puhutaan lajityypillisestä käyttäytymisestä, mikä merkitsee keskeisesti mahdollisuutta liikkua. Mahdollisuutta liikkumiseen ei kuitenkaan laissa taata, vaan eläimiä saa edelleen pitää erittäin pitkiä aikoja, jopa koko elämän ajan, pienissä häkeissä tai muissa liikkumisen estävissä rakenteissa. Verkkopohjaiset häkit myös estävät muun muassa kanojen kuopimisen, kettujen kaivamisen ja minkkien uimisen, mitkä ovat näillä lajeilla olennaisia käyttäytymistarpeita.
- Laissa on kiellettävä kaikki eläinten häkkikasvatus ja muut pysyvät liikkumisen estävät rakenteet. Tämä pitää sisällään emakoiden ja kanojen häkit ja turkiseläinten häkkikasvatuksen sekä parsinavetat. Häkkikasvatuksen kieltä vastaa Euroopan unionin tasolla tapahtuvaa kehitystä ja edistää lainsäädännön tavoitteiden toteutumista.
- Lakiluonnokseen sisältyvä kieltä pitää hevosia pilttuussa on kiitettävä, vaikkakin marginaalinen uudistus.
- Laissa on kiellettävä myös sosiaalisten ja laumaeläinten pitäminen yksin. Säädos koski myös muun muassa hevosten pitoa. Tällä hetkellä lakiluonnoksessa ei puututa mitenkään vasikoiden yksittäiskasvatukseen, vaikka se tutkitusti heikentää vasikoiden hyvinvointia.
- Myöskään nautojen liikkumisen ja laiduntamisen tarpeeseen ei vastata lakiluonnoksessa riittävästi. Lypsylehmille ei taata mahdollisuutta päästä kesäisin laitumelle. Pihatossa elävien nautojen ulkoilua edistetään, mutta sitä ei lakiluonnoksessa taata. Laissa olisi taattava kaikkien nautojen laiduntaminen – aivan vähimmillään ulkoilu. Pihatossa elävien nautojen ulkoilu on säädettävä pakolliseksi ja ulkoilulle on säädettävä vähimmäismäärä. On laadittava tavoiteaikataulu sille, että kaikki naudat pääsevät kesäisin laitumelle.
- Sallittuja kasvatustiheyksiä on laskettava vähintään niiden lajien kohdalla, joiden yksilökohtainen terveyden seuranta on mahdotonta, eli ainakin kalojen tankkikasvatuksessa sekä broilereilla ja lattiakanaloissa. Erityisvaatimusten täytyessä sallitusta mahdollisuudesta käyttää broilerinkasvatuksessa kasvatustiheyttä, joka on enintään 42 elopainokiloa neliometriä, on luovuttava, koska se vaikeuttaa merkittävästi yksilökohtaista terveyden seuranta.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Eläimen jatkuva paikalleen kytkemisen kieltäminen on hyvä parannus eläinten hyvinvointiin.

LSSAVI:

- Joillain eläimillä olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen edellyttää keskeisesti laumakäyttäytymistä. Obligatoriset laumaeläimet (kuten hevonen, sika, lammas, vuohi) tulee pitää lajiverien kanssa yhdessä. Pienin laumakoko on eläinlajikohtainen, mutta vähintään 2. Joitain eläimiä taas ei tule pitää laumassa, esim. kissoja. Tässäkin lajikohtainen käyttäytymistarve tulee täyttyä.
- Lepopaikasta on säädetty useassa kohtaa. Olisi hyvä, että nämä säännökset koottaisiin yhteen pykälään.
- Parsinavetan parressa, hevosen pilttuussa, emakoiden siemennys- ja porsitushäkeissä eläimen on vaikea levätä ja nukkua luonnollisessa asennossa.
- Parsinavetan käytölle tulee säätää tarkka takaraja. Parsinavetoiden siirtymäajaksi tulisi säätää enintään 12 vuotta eli käyttö tulee päättyä vuoteen 2035 mennessä.
- Perusteluiden kirjaus ”Muiden kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta eläinten pito jatkuvasti kytkettynä kielletään viiden vuoden siirtymäajalla” ei ole riittävän täsmällinen ja jättää avoimeksi hiehojen kasvattamisen lihaksi pysyvästi kytkettyinä. Parempi ilmaus olisi lihantuotantotarkoituksessa kasvatettavat naudat.
- Emakoiden pito porsitushäkeissä tulisi kieltää samalla siirtymäajalla kuin parsinavetoiden käyttö eli 2035 mennessä.
- Pykälän 2 momentin kirjaus ”Porsitushäkillä tarkoitetaan kiinteärakenteista häkkiä, josta emakkoa ei voi päästää vapaasti liikkumaan porsituskarsinassa.” tulisi poistaa, sillä se ohjaa kiertämään lainsäädäntöä.
- Pykälän 3 momentissa tulisi kirjata ”eläinten välisestä kilpailusta tai eläinliikenteestä aiheutuu...”
- Tiineytyshäkkejä tulisi saada käyttää ainoastaan siementämiseen ja emakkoa tulisi saada pitää niissä vain siemennyspäivinä, mikä pitäisi olla todennettavissa kirjanpidossa.
- Perusteluissa käytetty ilmaisu ”käyttöön loppuun saakka” on ongelmallinen. Valvontaviranomaisia ei pitäisi velvoittaa ottamaan selvää eri eläintenpitorakennusten rakentamisvuosista tai niissä tehtyjen korjaustoimien ajankohdista. Tämä aiheuttaisi valvontaviranomaisille ylimääräistä hallinnollista taakkaa oman hallinnonalan ulkopuolella sekä vaarantaisi eläintenpitäjien yhdenvertaisen kohtelun. Selkeä vaatimus riittävällä siirtymäajalla ei olisi kohtuuton, vaan täsmentäisi tilanteen kaikille.
- Hevosen pitäminen päästä kytkettynä pilttuussa tulee kieltää ilman siirtymäaikaa.

Luonnonvarakeskus:

- Eläinten hyvinvointilakiluonnoksen 37 §:n 2. momentissa sanotaan: ”Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymistä estävillä laitteilla.” Uusien parsinavettojen rakentamisen kieltäminen on myönteinen asia, mutta jo olemassa olevien parsinavettojen ja porsimishäkkien käytön jatkaminen ilman siirtymäaikaa on ristiriidassa lain henkeä vastaan. Eläimen elinympäristöllä on keskeinen vaikutus eläimen hyvinvointiin, ja eläin viettää suurimman osan ajastaan pysyvässä pitopaikassaan. Vaikka lain laatijan perustelut sille, että nykyisin olemassa olevia parsinavettoja ja porsimishäkkejä saa käyttää rajattoman kauan, ovat hyvät, heikentää se lain uskottavuutta. Niin parsinavetat kuin porsimishäkitkin tulevat poistumaan käytöstä ajan myötä, mutta lain hengen kannalta olisi yksiselitteisintä kieltää parressa kytkettynä pitäminen ja porsimishäkkien käyttö kokonaan riittävän pitkällä siirtymäajalla.
- Luke ehdottaa parsinavettojen ja porsitushäkkien kieltämistä riittävän pitkän, näiden tuotantomuotojen luontaista poistumista vastaavan siirtymäajan kuluessa sekä lisäksi sitä, että parsinavetoista pihattonavettoihin siirtymistä sekä porsitushäkkien käytön lopettamista sitouduttaisiin edistämään sopivien instrumenttien, esim. investointitukien ja eläinten hyvinvointikorvauksen avulla.
- Tiineytyshäkkien pitkäaikainen käyttö (yli 8 päivää) kielletään lakiluonnoksen mukaan aiemman 15 vuoden siirtymäajan sijaan 12 vuoden siirtymäajalla. Tämä on lain henkeen sopiva siirtymäajan lyhennys. Luke kannattaa muutokseen kannustavia toimia, joilla tuottajia ohjataan luopumaan tiineytyshäkeistä mahdollisimman nopeasti.

- Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaihtoehtoiseen liittyvästä vapautusmenettelystä luovuttaisiin aiemman 15 vuoden sijasta 12 vuoden aikana, mikä on eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta puolettava asia. Lisäksi jaloittelun keston pidentäminen 60 päivästä 90 päivään sekä se, että jaloittelun ei tarvitse tapahtua kokonaan yhdessä jaksossa kesäaikaan, vaan eläimet voivat jaloitella myös talviaikaan, vähentää eläimen yhtämittaista parressa seisomista. Nämä ovat eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta suositeltavia uudistuksia. Luke kuitenkin ehdottaa, että parsinavettojen jaloittelun vapautusmenettelyn piiriin ei otettaisi enää lisää uusia tiloja siirtymäajan aikana.

MTK Lappi:

- Tarvitaan määritelmä siitä, mikä on parsinavetta, myös pihatoissa on parsirakenteita. Miten tulkitaan se, kuinka ryhmässä oleva eläin voi väistää toista eläintä?

Maitovaltuuskunta:

- Lain voimaan tullessa toiminnassa olevien parsinavetoiden käyttöä ei kiellettäisi, vaan niitä voitaisiin hyödyntää maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen pidossa käyttöikänsä loppuun saakka, esitetään pykälän 37 perusteluissa. Maitovaltuuskunta katsoo kirjauksen olevan johdonmukainen alan kehityksen näkökulmasta. Uudet navetat ovat jo jonkin aikaa olleet pihattonavetoita. Maitovaltuuskunta esittää, että parsinavetta määriteltäisiin selkeämmin mitä sillä tässä yhteydessä tarkoitetaan. Ehdotamme kirjaukseksi: ”parsinavetalla tarkoitetaan sellaista navettatyyppiä, jossa eläimet on kytketty paikalleen, niin että ne pystyvät vain vähän liikkumaan eivätkä kääntymään vapaasti”. Parressa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaatimusta laajennetaan lain perusteluissa (60 vuorokaudesta 90 vuorokauteen) ja sen toteuttamisaika olisi kalenterivuosi. Muutos nähdään Maitovaltuuskunnassa johdonmukaisena tulevan kehityksen kannalta.
- Pykälän 37 perusteluihin on kirjattu, että nisäkkäille sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä kuivaa, pehmeää, vedotonta ja rauhallista paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa. On hyvä huomata, että kirjausta pehmeästä lepopaikasta ei ollut vuoden 2018 hallituksen esityksen perusteluissa, vaan se on nyt lisätty uuteen esitykseen. Maitovaltuuskunta on huolissaan edellä mainittujen vaatimusten tulkinnasta käytännössä ja etenkin valvontatilanteissa sekä suhteessa tuottajan oikeusturvaan. Etenkin määritelmä pehmeästä on ollut hyvin epätarkka. Huomionarvoista on myös se, että eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnoissa ilmenneen pehmeiden tulkintaongelman vuoksi, poistettiin se kokonaan eläinten hyvinvointikorvauksen uuden kauden toimenpide-ehdotuksista. Maitovaltuuskunta esittääkin lain perusteluista poistettavaksi sana ”pehmeää” ja esittää, että eläinlajikohtaiset pitopaikkavaatimukset määritellään tulevissa lajikohtaisissa asetuksissa.

MTK:

- Pykälän perustelutekstissä mm. on todettu: 3. momentissa säädettäisiin ryhmässä pidettävien eläinten pysyvän pitopaikan vaatimuksista. Sen mukaan ryhmässä pidettävän eläimen olisi voitava tarvittaessa väistää toista eläintä. Käytännössä tämä edellyttäisi riittävän tilan varaamista eläinten käyttöön ja mahdollisuutta tilan jakamiselle tai sopivien piiloutumispaikkojen järjestämiselle. Lepopaikalle asetettavat vaatimukset vaihtelisivat eläinlajeittain. Nisäkkäillä sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä kuivaa, pehmeää, vedotonta ja rauhallista paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa.
- MTK toteaa, että kirjausta pehmeästä lepopaikasta ei ollut vuoden 2018 hallituksen esityksen perusteluissa, vaan on nyt lisätty uuteen esitykseen.
- MTK esittää huolensa näistä em. vaatimuksista, jotka käytännössä ja erityisesti valvontatilanteissa tulisivat aiheuttamaan tulkintaongelmaa ja ristiriitaisuutta jo ole-massa olevien pitomuotojen osalta. Erityisesti näitä olisivat sikalarakennukset, joissa lannanpoisto perustuu lietelantaratkaisuihin ja karsinoiden ritilälattioihin. Perusteluiden erityisvaatimus paikan pehmeästä ei ole mitenkään

käytännössä näissä rakennuksissa toteutettavissa lantajärjestelmän toimivuuden vuoksi. Määritelmä pehmeästä on ollut hyvin epätarkka ja sen tulkinta mm. nykyisen ohjelma-kauden eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnoissa on aiheuttanut sen, että tulkintaongelman vuoksi se poistettiin uuden kauden toimenpide-ehdotuksista kokonaan.

- Perusteluiden kirjaus pohjan pehmeystä kaikille nisäkkäille, on MTK:n mielestä ylilyönti ja yleistys, joka voi valvonnoissa aiheuttaa erilaisia tulkintoja ja vaarantaa tuottajan oikeusturvan. Kysymys on siitä, miten pehmeän lepopaikan vaatimusta sovellettaisiin esim. porsituskarsinassa, ritiläpohjaisessa lihasikalassa tai ritiläpohjaisessa lampolassa. Tällä hetkellä sikalassa kiinteäksi alaksi lasketaan myös 10 % viemäroity lattiapinta-ala, jossa ei käytännössä voi pitää kuiviketta niin paljon, että se olisi pehmeä. Tämä vaatimus ei sovellu meillä yleisesti käytössä oleviin sikalarakennuksiin. Vastaava ongelma on olemassa myös perusteluiden piiloutumispaikkojen vaatimuksessa.
- MTK esittää lain perusteluista poistettavaksi sanan ”pehmeän” ja esittää, että eläinlajikohtaiset pitopaikkavaatimukset määritellään tulevissa lajikohtaisissa asetuksissa.
- Eläinten liikkumisen tarpeen tyydyttäminen ja jaloittelumahdollisuuden varmistaminen on yksi modernin kotieläintalouden kulmakivi. Tieteellinen tutkimus tukee tätä vahvasti. Rakennemuutos kotieläintaloudessa asettaa kuitenkin isoja paineita investoinneilla ja viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmille. MTK näkee, että nyt pykälissä esitetyt eläinten kytkemisen kiellot tietyt poikkeukset huomioiden, on oikea ja se vahvistaa olemassa olevaa kehitystä edelleen.
- Parressa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen lain perusteluissa linjattu laajennettu jaloitteluvaatimus (60 vrksta 90 vrkeen) ja sen toteuttamisaika olisi kalenterivuosi. Nähdään MTK:sta johdonmukaisena tulevan kehityksen kannalta. MTK pitää hyvänä, että olemassa olevat parsinavetat ja porsitushäkit voidaan käyttää elinkaarensa loppuun, mutta uusia ei enää voitaisi ottaa käyttöön. Rakennemuutoksen seurauksena on joka tapauksessa nähtävissä, että uudet navettainvestoinnit ovat poikkeuksetta pihattotyypisiä. Samoin on selvää, että tulevat emakkosikalainvestoinnit tullaan tekemään vapaa porsitus -periaatteella.
- MTK esittää, että parsinavetta määriteltäisiin selkeämmin mitä sillä tässä yhteydessä tarkoitetaan. Vaikka käsite on kotieläinammattilaisille selvä, se tulisi avata samoin kuin samassa kohdassa on jo tehty porsitushäkillä. Ehdotamme kirjaukseksi: ”*parsinavetalla tarkoitetaan sellaista navettatyyppiä, jossa eläimet on kytketty paikalleen, niin että ne pystyvät vain vähän liikkumaan eivätkä vapaasti kääntymään*”.
- Tiineytyshäkkien käytön osalta MTK pitää hyvänä käytön rajoittamista 8 vrkeen ja kannattaa sitä. Perusteena tälle on tiineytyksen jälkeinen parantunut alkioiden kiinnittyminen, kun emakko saa olla rauhassa, eikä sille aiheuteta stressitilannetta ryhmään palauttamisessa liian pian siemennyksen jälkeen. Asiasta on tehty useita tutkimuksia, myös kotimaassa, ja tulokset ovat yhteneviä: aggressiivinen käyttäytyminen eläinten kesken lisääntyy ryhmään palauttamisen yhteydessä ja siitä aiheutuva stressi vaikuttaa negatiivisesti kiinnittyvien alkioiden määrään ja näin pahnueen kokoon.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Maatalouden rakennemuutos vähentää luontaisesti parsinavetoiden määrää tulevina vuosina. MTK-EP näkee toimivaksi ratkaisuksi sen, että jo olemassa olevat parsinavetat ja porsitushäkit voidaan käyttää käyttöikänsä loppuun, mutta ettei uusia parsinavetoita, parsipaikkoja tai porsitushäkkejä voisi enää ottaa käyttöön. Joka tapauksessa uudet tuotantorakennusten investoinnit toteutetaan tulevaisuudessa pihattotyypisinä ja vapaa porsitus -periaatteella.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Parsinavettojen ja olemassa oleviin parsinavettoihin lisäparsien rakentamiskielto nähdään merkittävänä lakimuutoksena. Samoin porsitushäkkejä koskeva rakennuskielto. Kotieläintilojen toiminnan ja jatkuvuuden kannalta on tärkeää selkeä ja oikeudenmukainen siirtymä kieltoon eläinten paikalleen kytkemisestä ja liikkumisen jatkuvasta rajoittamisesta. Luonnoksen esitys, että uusia

parsia tai porsitushäkkeitä ei enää otettaisi käyttöön, mutta vanhat saisi käyttää niiden käyttöään loppuun, on hyvä.

- Näemme, että laissa on tarpeen edelleen säilyttää poikkeus jaloitteluvaikeudesta vapautumiseksi, vaikka poikkeusta sovelletaan vähän. Perustelut poikkeuksesta luopumiselle eivät ole riittävät.

MTK Pirkanmaa:

- Otamme vastaan parsinavetoiden, niiden lisäpaikkojen rakentamisen ja emakoiden porsitushäkkien kiellon esitetystä muodosta riittävin siirtymäajoin merkittävänä uudistuksena. Kotieläintuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi menettely on oikea. Uusien rakentaminen ja vanhojen käyttäminen niiden teknisen käyttöään loppuun on reilu tapa edistää eläinten liikkumisen vapautta ja niiden hyvinvointia.

MTK Pohjois-Suomi:

- Eläinten liikkumisen tarpeen tyydyttäminen ja jaloittelumahdollisuuden varmistaminen on yksi modernin kotieläintalouden kulmakivi. Tieteellinen tutkimus tukee tätä vahvasti.
- Rakennemuutos kotieläintaloudessa asettaa kuitenkin isoja paineita investoinneille ja viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmille. Nyt pykälässä esitetty eläinten kytkemisen kiello tetyt poikkeukset huomioiden, on oikea ja se vahvistaa olemassa olevaa kehitystä edelleen.
- Parressa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen lain perusteluissa linjattu laajennettu jaloitteluvaatimus (60 vrksta 90 vrkeen) ja sen toteuttamisaika kalenterivuosi, on johdonmukainen tulevan kehityksen kannalta. Pidämme hyvänä, että olemassa olevat parsinavetat ja porsitushäkit voidaan käyttää elinkaarensa loppuun, mutta uusia ei enää voitaisi ottaa käyttöön. Rakennemuutoksen seurauksena on joka tapauksessa nähtävissä, että uudet navettainvestoinnit ovat poikkeuksetta pihattotyypisiä. Samoin on selvää, että tulevat emakkosikalainvestoinnit tullaan tekemään vapaa porsitus -periaatteella.
- Parsinavetta tulee määritellä selkeämmin, mitä sillä tässä yhteydessä tarkoitetaan. Vaikka käsite on kotieläinammattilaisille selvä, se tulisi avata samoin kuin samassa kohdassa on jo tehty porsitushäkille. Ehdotamme kirjaukseksi: ”parsinavetalla tarkoitetaan sellaista navettatyyppiä, jossa eläimet on kytketty paikalleen, niin että ne pystyvät vain vähän liikkumaan eivätkä kääntymään vapaasti”.
- Tiineytyshäkkien käytön osalta pidämme hyvänä käytön rajoittamista 8 vrkeen. Perusteena tälle on tiineytyksen jälkeinen parantunut alkioiden kiinnittyminen, kun emakko saa olla rauhassa, eikä sille aiheuteta stressitilannetta ryhmään palauttamisessa liian pian siemennyksen jälkeen. Asiasta on tehty useita tutkimuksia, myös kotimaassa, ja tulokset ovat yhteneviä: aggressiivinen käyttäytyminen eläinten kesken lisääntyy ryhmään palauttamisen yhteydessä ja siitä aiheutuva stressi vaikuttaa negatiivisesti kiinnittyvien alkioiden määrään ja näin pahnueen kokoon.

MTK Satakunta:

- On hyvä asia, että parsinavetoiden ja emakoiden porsitushäkkien kieltoon on varattu riittävä siirtymäaika. On kaikin puolin reilua ja kestävä, että jo olemassa olevat parsinavetat ja porsitushäkit voidaan käyttää niiden elinkaaren loppuun asti. Tällainen menettely antaa kotieläintiloille mahdollisuuden ajoittaa eläinten hyvinvointia parantavat investoinnit tilan taloudellisen tilanteen kannalta sopivaan ajankohtaan.

MTK Varsinais-Suomi:

- Riittävät siirtymäajat porsitushäkkien ja parsinavetoiden kieltoon mahdollistavat kotieläintuotannon jatkuvuuden, samalla uusien ja vanhojen rakenteiden rinnakkaiskäyttö edistää osaltaan eläinten hyvinvointia.

Oikeutta Eläimille:

- Nykykäsityksen mukaan merkittävin eläimelle kärsimystä aiheuttava tekijä on kyvyttömyys vaikuttaa omaan tilanteeseen ja olosuhteisiin. Paikalleen kytkeminen aiheuttaa eläimelle kärsimystä ja estää sitä toteuttamasta lajityypillistä käyttäytymistään sekä tyydyttämistä liikunnantarvettaan.
- Uusien parsinavettojen rakentamisen kieltäminen ei ole riittävä toimenpide, eikä se paranna nykyisissä parsinavetoissa elävien nautojen tilannetta. Parsinavetat on kiellettävä mahdollisimman nopeasti. Tällaisessa muodossa laki ei toteuta eläinsuojelutarkoitusta, vaan eläimille pikemminkin pyrkii turvaamaan eläimiä hyödyntävien yritysten taloudellisia etuja. Tämä ei ole lain tarkoitus.
- Jaloittelumahdollisuus on tarjottava kaikille naudoille, mukaan lukien lihantuotannossa käytettävät naudat. Poikkeuslupamenettelystä on luovuttava.
- Porsitus- ja tiineytyshäkit: Seikat, jotka edellä on mainittu nautojen paikalleen kytkemisestä koskevat olennaisilta osiltaan myös sikojen porsitus- ja tiineytyshäkkejä. Niiden käyttö aiheuttaa eläimille merkittävää kärsimystä ja ne tulisi kieltää mahdollisimman nopeasti.

Pihvikarjankasvattajien liitto:

- Viittaamme aiempaan huomioon pykälän 5 selkeytstarpeesta, jossa pysyvää pitopaikkaa ei ole lakitasolla määritelty. Pysyvän pitopaikan määritelmäksi ehdotamme paikkaa, jossa eläin on pääosan ajastaan vuorokaudessa.
- Pykälän 37 neljännen momentin mukaan eläimillä olisi oltava käytettävissään sopiva lepopaikka, josta voitaisiin erikseen säätää valtioneuvoston asetuksella. Esitämme, että naudoille sopivinta lepo- ja makuupaikkaa ei tulisi kuvata sanalla pehmeä, vaan kovapohjainen, mutta hyvin kuivitettu alusta.
- Pihvikarjaliitto kannattaa esitystä, että uusia parsinavettoja, joissa eläimet on kytketty paikoilleen, ei saa enää rakentaa ja ottaa käyttöön.

PSAVI:

- Pykälän 2 momentissa kielletään eläinten pitäminen jatkuvasti paikalleen kytkettynä sekä kielletään uusien parsinavettojen sekä porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto. Tämä on kokonaisuutena hyvä lisäys nykyinsäädäntöön verrattuna.
- Parsinavettojen osalta hyvinvointilain 121 §:n 2 momentin mukaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta parsissa kytkettynä pitäminen kielletään viiden vuoden siirtymäajalla. Siirtymäajan ei ainakaan tule olla yhtään pidempi.
- Vanhoissa parsinavetoissa saa kuitenkin pitää hyvinvointilain voimaan tulemisen jälkeen maidontuotantoa varten pidettäviä lehmiä ja hiehoja parsinavettojen luonnollisen käyttöään loppuun saakka. Parsirakenteet voivat olla pitkäikäisiä, minkä vuoksi niitä voi olla käytössä pitkään tämän lain voimaan tulemisen jälkeen. Herää huoli, että parsirakenteita pyrittäisiin pitämään käytössä niissä pidettävien nautojen hyvinvoinnin kustannuksella. Lehmien jatkuva paikalleen kytkettynä pitäminen rajoittaa lehmän liikkumista, sosiaalista käyttäytymistä, kehonhoitoa ja makuulle asetumista. Vanhoissa parsinavetoissa on myös yleistä, että parret ovat liian lyhyitä, koska lehmien koko on vuosien myötä kasvanut. Liian lyhyessä parressa lehmän makaaminen on epämukavaa ja lehmät likaantuvat tarpeettomasti. Vaikka uusia parsinavetoita ei käytännössä enää rakenneta, niin entiset ovat kuitenkin olemassa ja niissä eläintenpito jatkuu hyvinvointilainsäädännön mukaisesti. Parsinavetat tulee kieltää sopivaksi katsotulla siirtymäajalla, minkä jälkeen niitä ei enää saisi käyttää.
- Porsitushäkkien osalta hyvinvointilain 122 §:n 2 kohdan mukaan tämän lain voimaan tullessa käytössä olevaa porsitushäkkiä saa käyttää niiden luonnollisen käyttöään loppuun saakka. Porsitushäkit saattavat olla pitkäikäisiä, minkä vuoksi niitä voi olla vanhoissa sikaloissa käytössä pitkään tämän lain voimaan tulemisen jälkeen. Herää huoli, että vanhoja porsitushäkkejä pyrittäisiin pitämään käytössä eläinten hyvinvoinnin kustannuksella. Porsitushäkki rajoittaa emakon liikkumista ja mahdollisuuksia kehon huoltoon. Myös muiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen vaikeutuu, kun eläimen liikkumisvapautta rajoitetaan voimakkaasti. Emakolla on porsimisen lähestyessä voimakas vaistomainen tarve pesän rakentamiseen. Käytännössä porsimishäkkissä emakko porsii kuivikkeettomassa ympäristössä vailla kunnollista pesäntekomahdollisuutta, mikä aiheuttaa voimakasta stressiä. Porsitushäkissä emakko ei voi myöskään säädellä lämpötilaansa

paikkaa vaihtamalla. Ruotsissa ja Norjassa porsitushäkit on jo kielletty. Emakoiden hyvinvoinnin kannalta vapaa porsiminen on olennainen asia. Porsimishäkit tulee kieltää sopivaksi katsotulla siirtymäajalla, minkä jälkeen niitä ei enää saisi käyttää.

- Pykälän 3 momentissa eläinten välinen kilpailu ravinnosta ja vedestä on otettu huomioon, minkä seurauksena ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten kilpailu on mahdollisimman vähäistä. Tämä on oikein hyvä ja tarpeellinen lisä nykylainsäädäntöön verrattuna. Muutos tukee käytännön valvontaa ja antaa mahdollisuuksia puuttua tilanteisiin, joissa ruokinta tai juotto on järjestetty niin, että siitä voi aiheutua kilpailua eläinten kesken. Tähän kuitenkin kaivattaisiin tarkempia eläinlajikohtaisia säännöksiä valvonnan tueksi.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Tuotantoeläinten lajityypillisen käyttäytymisen eli eläimen liikkumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen mahdollistamisen niin pitkälle kuin se on mahdollista, on kuluttajien toivoma kehityssuunta. Kotimaisen elintarviketuotannon kannattavuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että uudistuksia eläinten pitoon tehdään suunnitelmallisesti ja kustannustaso ennakoiden. Tarpeetonta vastakkain asettelua vähentää läpinäkyvä ja avoin tuotantoketju, jolloin kuluttaja saa tietoa elintarvikkeiden tuotantotavoista. Parsinavetoista luopumista on edistetty maatalouspolitiikan keinoin, ja kehitys eläinten pitopaikoissa onkin ollut kohti pihattoja.
- Nautojen ympärivuotisen jaloittelun laajentaminen laitumella tai jaloittelutarhassa on kannatettavaa ja lakiin tulisi tarkentaa kesäaikaisen jaloittelun pääsääntö.
- Uusien porsitushäkkien rakentaminen kiellettäisiin ja emakoiden ja ensikoiden pitempiaikainen pito tiineytyshäkeissä kiellettäisiin 12 vuoden siirtymäajalla.
- Tulevan maatalouspolitiikan keinoihin kuuluu useita rahoitusmuotoja, joilla mahdollistetaan vapaaporsitus ja muut sikojen lajityypilliseen käytökseen kuuluvat toimet. Vapaaehtoisin toimin saatetaan kuitenkin edetä nopeammin sekä porsitus- että tiineytyshäkkien luopumisessa.

Ruokavirasto:

- Pykälässä säädetään, että eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Pykälän perusteluiden mukaan nisäkkäillä sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä mm. kuivaa paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa. Olisi tärkeää täydentävien ehtojen kannalta, että kuiva makuupaikka mainittaisiin myös pykälässä.

SEY:

- Pidämme erittäin hyvänä, että uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa. Jo olemassa oleville parsille ja häkeille tulisi asettaa käyttökielto siirtymäajalla.
- Eläimen mahdollisuus liikkua pitopaikassaan on taattava kaikille eläimille pitotarkoituksesta riippumatta. Eläimen paikalleen kytkeminen muusta kuin sen hyvinvointiin liittyvästä, kuten sairaudenhoidollisesta, syystä on kiellettävä poikkeuksetta. Nautojen parsikasvatus ja emakoiden porsitushäkit tulee kieltää. Mikäli näitä pitomuotoja kuitenkin edelleen sallitaan, on niissä pidettävälle eläimelle turvattu jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja naudoilla kesän laidunaikaa on pidennettävä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on räikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri tavoin. Paikalleen kytkeminen puolestaan estää eläintä toteuttamasta useita niistä käyttäytymistarpeistaan, joita tämän lain mukaan eläimen on saatava toteuttaa.
- Siirtymäaika tiineytyshäkkien kiellossa on liian pitkä ja sitä tulee edelleen lyhentää. Siirtymäajan maksimipituus voisi näkemyksemme mukaan olla 10 vuotta. Porsitushäkeistä luopumiseksi siirtymäaika voisi olla maksimissaan 15 vuotta muutokseen liittyvien suurempien kustannusten vuoksi.

- Pykälän kolmannessa momentissa annettu kahdeksan päivän poikkeusmahdollisuus tiineyttyshäkin käyttöön tulee poistaa. Poikkeuslupa ei ole olemassa eläinten hyvinvointiin tai edes tuotantotaloudellisiin syihin perustuvia perusteluja.
- Mitään eläintä ei tule pitää paikalleen kytkettynä synnyttämisen aikana, ellei se ole eläimen hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Eläimelle on järjestettävä sellaiset synnytysolosuhteet, että se voi liikkua vaarantamatta poikasten hyvinvointia. Synnyttävällä eläimellä on oltava mahdollisuus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti niin synnytyksen aikana kuin ennen ja jälkeen synnytyksen. Myös esimerkiksi mahdollinen tarve vetäytyä laumasta erilleen on huomioitava ja mahdollistettava. Synnyttäneellä eläimellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus poikastensa lajityypilliseen hoitoon.
- Muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen jatkuvan kytkettynä pidon kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on mielestämme kannatettava ja realistinen tavoite. Uusien parsien ja uusien emakkohäkkien rakentamisen kieltäminen on mielestämme erittäin kannatettava asia. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaihtoehtoon liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla on hyvä askel, mutta edelleen liian pitkä aika. Lisäksi pidämme hyvänä välillisiä keinoja nautojen laiduntamisen ja liikkumisen lisäämiseksi.
- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyypillinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikkaan.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, jota ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- 37§ 1 momentin listaa käyttäytymistarpeista tulee muuttaa vastaavasti kuin kommenttimme 20 §:ssä

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pysyvän pitopaikan vaatimukset ovat hyviä, mutta valitettavasti ne osittain vesitetään poikkeusmahdollisuuksilla.
- Sopivan lepopaikan tulisi olla kiinteäpohjainen, eikä pelkkä verkko- tai ritiläpohja siten ole riittävä. Lisäksi lepopaikan on oltava tarvittaessa myös kuivitettu tai muulla tavalla pehmeä.
- Kaikista liikkumisen estävistä pitomuodoista kuten parsinavetoista ja porsitushäkeistä tulee luopua kokonaan siirtymäajoilla. Lisäksi parsinavetoissa pidettävillä lehmille ja hiehoille tulee säätää täksi siirtymäajaksi ympärivuotinen jaloittelupakko laidunnuspakon lisäksi.
- Nykymuotoinen turkistarhaus ei voi täyttää pysyvän pitopaikan vaatimuksia, vaan asetuksella on säädettävä siitosketuille merkittävästi nykyisiä suuremmat tilavaatimukset. Lisäksi häkkien tulee olla nykyistä monimuotoisempia ja virikkeellisempiä.
- Pykälään tulee lisätä vaatimus siitä, että laumassa luontaisesti eläviä sorkka- ja kavioeläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimellä tulee olla vähintään näköyhteys toiseen saman lajin eläimeen.
- Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa ilman eläinlääketieteellistä syytä.

Suomen Eläinten kouluttajat:

- Yhdistys haluaa painottaa eläinten tasa-arvoista kohtelua sekä lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumista eläimen käyttötarkoituksesta riippumatta. Eläinten hyvinvoinnin vuoksi olisikin perusteltua myös porsitushäkkien ja parsinavetoiden käytöstä luopuminen siirtymäajalla.
- Pakollisesti sosiaalisia eläimiä (obligatory social animals) tulisi lähtökohtaisesti pitää muiden samanlajisten eläinten kanssa yhdessä. Esimerkiksi hevosten, nautojen ja sikojen tulisi päästä toteuttamaan sosiaalisia tarpeitaan.
- Lainsäädännön tulisi kannustaa eläinten itsenäistä ulkoilua lajitovereiden kanssa samassa, riittävän suuressa aitauksessa. Esimerkiksi hevosten tulisi päästä turvallisesti liikkumaan kaikissa

askellajeissa. Ihmisen tarjoama ulkoilu ei korvaa hevosen itsenäistä ulkoiluntarvetta ilman perusteltua terveydellistä syytä.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Määritelmä pehmeästä lepopaikasta on tulkinnan varainen ja on ristiriidassa ritiläpohjaisten tuotantomuotojen kanssa.

Suomen Lammasyhdistys:

- Pykälän perustelutekstissä mm. on todettu: 3 momentissa säädettäisiin ryhmässä pidettävien eläinten pysyvän pitopaikan vaatimuksista. Sen mukaan ryhmässä pidettävän eläimen olisi voitava tarvittaessa väistää toista eläintä. Käytännössä tämä edellyttäisi riittävän tilan varaamista eläinten käyttöön ja mahdollisuutta tilan jakamiselle tai sopivien piiloutumispaikkojen järjestämiselle. Lepopaikalle asetettavat vaatimukset vaihtelisivat eläinlajeittain. Nisäkkäillä sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä kuivaa, pehmeää, vedotonta ja rauhallista paikkaa, jossa eläin saa levätä rauhassa.
- Toteamme, että vaatimusta pehmeästä lepopaikasta ei ollut vuoden 2018 hallituksen esityksessä, vaan on nyt jostain syystä lisätty uuteen esitykseen.
- Esitämme huolestamme em. vaatimuksista, jotka käytännössä ja erityisesti valvontatilanteessa voivat aiheuttaa tulkintaongelmia ja ristiriitaisuutta jo olemassa olevien pitomuotojen osalta. Lammasektorilla näitä olisivat mm. lampolarakennukset, joissa on ritilälattiat.
- Perusteluiden erityisvaatimus paikan pehmeystä ei ole käytännössä toteutettavissa näissä rakennuksissa lantajärjestelmän vuoksi. Määritelmä pehmeästä on ollut hyvin epätarkka, ja sen tulkinta mm. nykyisen ohjelmakauden eläinten hyvinvointikorvauksen valvonnoissa on aiheuttanut sen, että tulkintaongelman vuoksi se poistettiin uuden kauden toimenpide-ehdotuksista. Myös määritelmät lepopaikan kuivuudesta tai vedottomuudesta ovat varsin tulkinnanvaraisia.
- Erityisesti perusteluiden vaatimus pohjan pehmeystä kaikille nisäkkäille on mielestämme yleistys, joka voi valvonnoissa aiheuttaa erilaisia tulkintoja ja vaarantaa tuottajan oikeusturvan. Näin ollen ehdotamme lain perusteluista poistettavaksi sanan ”pehmeän” ja esitämme, että eläinlajikohtaiset pitopaikkavaatimukset määritellään tulevissa lajikohtaisissa asetuksissa.

Suomen Sikayrittäjät:

- Lakiehdotuksen kieltö uusien porsitushäkkien rakentamisesta ja käyttöönotosta uusien rakennettavien sikaloiden osalta on kannatettava. Alalla on jo siirrytty vapaaehtoisesti kohti vapaaporsitusta. Toiminnassa olevien perinteisten porsitussikaloiden osalta vaatimus ilman siirtymäaikaa on kohtuuton, mikäli rikkoontuneen porsitushäkin tilalle ei voi vaihtaa ehjää ja turvallista häkkiä. Toiminnassa olevissa perinteisissä porsituskarsinoissa, joissa on häkki, ei ole riittävästi tilaa emakon vapaaseen kääntymiseen. Häkillinen porsituskarsina ei sovellu vapaaporsituskarsinaksi, vaikka siitä häkki poistettaisiin. Esitämme, että laki mahdollistaisi toiminnassa olevan porsituskarsinan rikkoontuneen häkin uudistamisen samalla tavoin kuin lakiluonnos mahdollistaa lehmien parsinavetoiden peruskorjauksen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotetun pykälän 2 momentilla kiellettävien parsinavettojen ja porsitushäkkien käytöstä tulisi säätää täsmällisellä siirtymäajalla, eikä perusteluissa käytetyllä ilmaisulla ”käyttöään loppuun saakka”.

Suomen Vuohiyhdistys:

- pykälän 4. momentissa määritellään sopivaa lepopaikkaan eläinlaji huomioon ottaen. Luonnoksen tekstissä mainitaan, että nisäkkäille sopiva lepopaikka tarkoittaa yleensä kuivaa, pehmeää, vedotonta sekä rauhallista paikkaa. On kannatettavaa, että eläimillä on niille sopiva lepopaikka ja tuotantoeläimille lepo on erittäin tärkeää hyvinvoinnin kannalta. Luonnoksen tekstissä nisäkkään

lepopaikkaa määriteltäessä adjektiivi pehmeä on kuitenkin todella tulkinnanvarainen. Viimeisimmästä Eläinten hyvinvointikorvauksen vaatimuksista kuivikepohjan kuvaus pehmeänä jätettiin kokonaan pois sen tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Näemme, että lepopaikan tulee ensisijaisesti olla kuiva ja vedoton. Lepopaikan kuvauksessa rauhallinen on myös hyvin tulkinnanvarainen, koska vuohien pitopaikkojen äänimaailma voi vaihdella sijainnin ja olosuhteiden vuoksi. Äänimaailma on erilainen esimerkiksi vilkkaan tien varressa olevassa kuttulassa kuin metsän keskellä sijaitsevalla tilalla. Lepopaikan kuivuus on myös mietittävä eläimen kulloisenkin olosuhteen mukaan esim. laitumen olosuhteet kokonaisuudessaan olisi otettava huomioon sekä yllättävät sääolosuhteet. Tarkemmat lepopaikan määrittelyt tulisi tehdä eläinlajikohtaisissa asetuksissa.

Tuotantoeläinlääkäriyhdistys:

- Tuotantoeläinlääkäriyhdistys pitää hyvänä asetusluonnoksen ajatusta, joka kieltää uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen. Nykyisistä parsinavetoista ja emakoiden tiineytys- ja porsitushäkeistä tulisi luopua pitkällä siirtymäajalla.
- Emakoiden joutilasosaston tulisi mahdollistaa myös tonkimiskäyttäytyminen.
- Parsinavetoissa kytkettynä olevia lehmiä ja hiehoja pitäisi jaloitella säännöllisesti ympäri vuoden. Myös pihattolehmille olisi eduksi päästä ulos jaloittelemaan säännöllisesti. Kaikkien lehmien laidunnuspakko olisi erittäin suositeltavaa, vaikka laidunnuksen toteuttaminen voi olla haasteellista suurissa lypsykarjoissa.
- Uusien navetoiden suunnittelussa olisi otettava huomioon, että eläimiä voisi jaloitella ja/tai laiduntaa.
- Tuotantoeläinlääkäriyhdistys painottaa, että eläinperäisten elintarvikkeiden tuotanto Suomessa on välttämätöntä ja tärkeää. Kaikkien siirtymäaikaisten pitäisi olla kohtuullisia, jotta tuotanto ehtii sopeutua muutokseen eivätkä lain vaikutukset vaaranna kotieläintuotannon kilpailukykyä.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Emakoiden ja ensikoiden porsitushäkkien osalta TEH ry toteaa, että lakiluonnoksen kirjaus on hyvä ja kannatettava. Tuotanto on pikkuhiljaa luopumassa porsitushäkeistä ja uudet investoinnit tullaan tekemään sitä silmälläpitäen. Tässä vaiheessa hyvää kehitystä tulee tukea muilla keinoin kuin normeja tiukentamalla.
- Tiineyttyshäkkien osalta TEH ry kannattaa lakiluonnoksen tekstiä ja pitää käytön rajoittamista 8 vrkeen tarkoituksenmukaisena. Tutkimus on osoittanut, että alkioiden kiinnittyminen paranee ja pahnuekoko suurenee, kun emakko ei altistu heti siemennyksen jälkeen stressille, jota ryhmään palauttaminen aina aiheuttaa jonkin verran.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme erittäin hyvänä, että uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa. Jo olemassa oleville parsille ja häkeille tulisi asettaa käyttökielto siirtymäajalla.
- Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi pykäliin tulee kirjata seuraavat asiat:
- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyypillinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai rutiläpohjalla tulee kieltää.
- Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa.
- Mikäli emon erottaminen jälkikasvusta aiheuttaa kärsimystä, niin vieroitusta ei tule tehdä liian aikaisin. Erityisesti maidontuotannossa vasikoiden vieroittaminen emosta liian varhain on vastoin eläinten hyvinvointia.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikkaan.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.

- Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, jota ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmää.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.
- Monet eläinten hyvinvointiongelmien olisivat vältettävissä, mikäli eläintiloja rakennettaessa olisi konsultoitava kyseisen eläinlajin hyvinvoinnin asiantuntijaa. Ehdotamme lakiin lisättäväksi vaatimuksen tähän vähintään, kun kyseessä on laajamittainen eläinten pito.”
- 37§ 1 momentin listaa käyttäytymistarpeista tulee muuttaa vastaavasti kuin kommenttimme 20 §:ssä
- Eläimen mahdollisuus liikkua pitopaikassaan on taattava kaikille eläimille pitotarkoituksesta riippumatta. Eläimen paikalleen kytkeminen muusta kuin sen hyvinvointiin liittyvästä, kuten sairaudenhoidollisesta, syystä on kiellettävä poikkeuksesta. Nautojen parsikasvatus ja emakoiden porsitushäkit tulee kieltää. Mikäli näitä pitomuotoja kuitenkin edelleen sallitaan, on niissä pidettävillä eläimillä turvattu jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja naudoilla kesän laidun aikaa on pidennettävä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on räikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri tavoin. Paikalleen kytkeminen puolestaan estää eläintä toteuttamasta useita niistä käyttäytymistarpeistaan, joita tämän lain mukaan eläimen on saatava toteuttaa.
- Siirtymäaika tiineytyshäkkien kiellossa on liian pitkä ja sitä tulee edelleen lyhentää. Siirtymäajan maksimipituus voisi näkemyksemme mukaan olla maksimissaan 2 vuotta. Porsitushäkeistä luopumiseksi siirtymäaika voisi olla maksimissaan 3 vuotta muutokseen liittyvien suurempien kustannusten vuoksi.
- Pykälän kolmannessa momentissa annettu kahdeksan päivän poikkeusmahdollisuus tiineytyshäkin käyttöön tulee poistaa. Poikkeuslupa ei ole olemassa eläinten hyvinvointiin tai edes tuotantotaloudellisiin syihin perustuvia perusteluita.
- Mitään eläintä ei tule pitää paikalleen kytkettynä synnyttämisen aikana, ellei se ole eläimen hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Eläimelle on järjestettävä sellaiset synnytysolosuhteet, että se voi liikkua vaarantamatta poikasten hyvinvointia. Synnyttävällä eläimellä on oltava mahdollisuus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti niin synnytyksen aikana kuin ennen ja jälkeen synnytyksen. Myös esimerkiksi mahdollinen tarve vetäytyä laumasta erilleen on huomioitava ja mahdollistettava. Synnyttäneellä eläimellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus poikastensa lajityypilliseen hoitoon.
- Muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen jatkuvan kytkettynä pidon kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on mielestämme kannatettava ja realistinen tavoite. Uusien parsien ja uusien emakkohäkkien rakentamisen kieltäminen on mielestämme erittäin kannatettava asia. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaihtoehtoon liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla on hyvä askel, mutta edelleen liian pitkä aika. Lisäksi pidämme hyvänä välillisiä keinoja nautojen laiduntamisen ja liikkumisen lisäämiseksi.

Viipurin Koirat:

- Pykälässä kielletään uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto. Kannatamme tätä kieltoa, joka tukee lain periaatteita sekä eläinten lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamista.
- Pykälästä kuitenkin puuttuu vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien käytön kieltäminen. Katsomme, että tämä on merkittävä eläinten hyvinvointiongelma, joka on korjattava. Pykälään onkin lisättävä myös vanhojen parsinavetoiden ja porsitushäkkien käyttökielto siirtymäajalla. Muutoin Suomi jää jo lain voimaantullessa jälkeen muun Euroopan kehitystä.

Ympäristöpuolue:

- Turkistarhaus, parsinavetat sekä emakkojen tiineytys- ja porsitushäkit tulee kieltää.
- On häpeällistä, että turkistarhaus on Suomessa edelleen sallittua, vaikka tietämys eläinten hyvinvoinnista ja niiden kokemasta kivusta, ahdistuksesta ja stressiperäisten käytöshäiriöiden syistä on lisääntynyt jatkuvasti.
- Älykkäiden, liikkumaan luotujen eläinten pitäminen pienissä häkeissä tai jatkuvasti kytkettynä on epäeettistä. Se on myös vastoin tämän lakiehdotuksen 1 §:n tavoitteita eläinten kunnioittamisesta ja suojelemisesta niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta, kivulta ja kärsimykseltä, sekä vastoin 37 §:n eläinten pitopaikkaan liittyviä vaatimuksia.
- Laissa ehdotettu kieltäminen pitää eläintä pysyvästi paikalleen kytkettynä tulee laajentaa koskemaan siirtymäajan jälkeen myös jo olemassa olevia parsinavettoja.
- Emakkojen pitäminen tiineytys- ja porsitushäkeissä tulee kieltää kokonaan. Häkit estävät emakoiden liikkumisen ja luonnonmukaisen käyttäytymisen täysin, ja emakko joutuu viettämään niissä lähes puolet elämästään. Tämä on täysin eläinten hyvinvointilain tavoitteiden vastaista. Häkit on korvattava riittävän kokoisilla karsinoilla, joissa porsaiden kuolleisuus ei lisäänty. Luonnoksessa esitettyä siirtymäaikaa vuoteen 2035 tulee lyhentää.

38 §

Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Pysyvässä pitopaikassa tai sen yhteydessä on oltava eläinten tarkastamisen kannalta välttämättömät tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiloista ja niiden varustelusta.

Eläinsuojeluasiamies:

- Uusi vaatimus pysyvän pitopaikan yhteydessä olevista eläinten tarkastamistiloista ja -välineistä ja tiloista sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten on kannatettava.

HESY:

- Pykälään tai sen perusteluihin on lisättävä, että eläinten hoitokarsinat on suojattava suoralta auringonpaisteelta ja eläimelle on taattava hoitokarsinassa vedensaanti. Lisäksi eläimen pidolle hoitokarsinassa on määriteltävä enimmäiskesto, sillä ahtaassa tilassa pidettävälle eläimelle hoitotoimenpiteen pitkittyminen on usein stressaavaa.

Hippolis:

- Ehdotamme pykälään täsmennystä, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa.

LSAVI:

- Sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoon ja eristämisen olisi oltava tilat ainakin ammattimaisilla toimijoilla. Voisiko sanan ”tarvittaessa” poistaa?

LSSAVI:

- Perusteluissa olisi hyvä mainita, että välineet ja rakenteet eläinten hoitoon ja tarkastamiseen on oltava mitoitettuja siten, että kaikki eläintenpitoyksikön eläimet voidaan tarkastaa ja tarvittaessa käsitellä tai hoitaa. Tämä on voitava tehdä sekä eläinten että hoitajien kannalta turvallisesti.
- Tuotantoeläinten kyseessä ollen erilaiset käsittelyhäkit tai -aidat ovat oleellisia sekä yksittäisen eläimen kunnon arvioinnin ja hoidon kannalta, että myös koko eläinyksikön eläintautiturvallisuuden varmistamisen ja tutkimisen takia. Tiloissa olisi oltava riittävä varustus ja valaistus.

- Nykysäädösten mukaan on oltava sairaskarsina ja eläin siirretään sinne tarvittaessa. Ehdotetun pykälän mukaan vain tarvittaessa pitäisi olla sairaskarsina. Ei ole perusteltua heikentää nykyistä oikeustilaa.

MTK:

- MTK haluaa tähdentää, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa. Nyt kirjaus viittaisi siihen, että eläinsuojassa tulisi olla erilliset tilat sairaita eläimiä ja eristettäviä eläimiä varten.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Eläinten hoitoon ja tarkistamiseen tarvittavat tilat on syytä kirjata esitykseen selkeämmin. Tarvittaessa eläinten hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää samaa tilaa. Nykyinen esitystapa viittaa siihen, että eläinsuojassa tulisi olla erilliset tilat eristettäviä eläimiä ja sairaita eläimiä varten.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Pykälästä voidaan ymmärtää, että tilan pitää olla erillinen. Käytännössä näitä hoito- ja tarkastustoimenpiteitä tehdään myös pitopaikassa, niin että tila ei ole erillinen. Tämän tulee olla myös mahdollista.

MTK Lappi:

- Eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa.

MTK Pohjois-Suomi:

- Tähdennämme, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa. Nyt kirjaus viittaisi siihen, että eläinsuojassa tulisi olla erilliset tilat sairaita eläimiä ja eristettäviä eläimiä varten.

Oikeusministeriö:

- Kaavaillun lain 38 §:n mukaan pysyvässä pitopaikassa tai sen yhteydessä olisi oltava eläinten tarkastamisen kannalta välttämättömät tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten. Esitysluonnoksesta ei käy ilmi, missä määrin sääntelyllä on tarkoitettu seura- tai harrastuseläimiä.
- Oikeusministeriö pitää tarpeellisena, että lakiluonnosta tarkennetaan eläinten pitopaikkaa koskevien vaatimusten osalta niin, että se selkeästi erottelee, mitä vaatimuksia on voimassa elinkeino toimintana harjoitettavan tuotantoeläin toiminnan osalta ja mitkä vaatimukset toisaalta ulottuvat myös kotitalouksissa oleviin seura- tai harrastuseläimiin.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää kannatettavana lakiehdotuksen uutta vaatimusta pysyvään pitopaikkaan tai sen yhteyteen järjestettävistä eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarkoitetuista tiloista.
- Ruokavirasto esittää, että pykälän 1 momentin tekstiä muutetaan seuraavaan muotoon ”... eläinten tarkastamisen ja käsittelyn kannalta...”. Joidenkin lajien tai rotujen osalta tämä voi tarkoittaa pakkopilttuuta tai muuta vastaavaa rakennelmaa. Eläinten tarkastamisen, hoidon ja näytteiden oton lisäksi pakkopilttuuta tai muuta vastaavaa rakennelmaa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kiinnitettäessä korvamerkkejä eläimille.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Välttämättömät tilat ja välineet on terminä tulkinnanvarainen ja onkin toivottavaa, että asetuksella

säädetään tarkemmin siitä, mitä sillä tarkoitetaan. Tila vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten tulee olla, joten tekstistä tulisi poistaa sana tarvittaessa.

Suomen Hippos:

- Pykälään on syytä laittaa täsmennys, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Toivomme että jatkossakin voidaan käyttää eläimen sairaushoitoon tai eristämiseen samaa tilaa, jossa eläin kokee olonsa myös turvallisemmaksi, eikä laki mahdollistaisi tulkintaa, että hoitotilan tulisi olla kokonaan erillinen tila.

Suomen Lammasyhdistys:

- Lampoloissa eläinten hoitoon ja eristämiseen käytetään yleensä siirrettävillä aitaelementeillä tehtäviä erilliskarsinoita, sillä laumaeläimen eristäminen muista eläimistä olisi eläimelle hyvin stressaavaa. Haluamme siis tähdentää, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa ja siirrettäviä elementtejä. Nyt kirjaus viittaisi siihen, että eläinsuojassa tulisi olla erilliset tilat sairaita eläimiä ja eristettäviä eläimiä varten.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Pykälään on syytä laittaa täsmennys, että eläimen hoitoon ja eristämiseen voidaan käyttää tarvittaessa samaa tilaa.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Pykälän ensimmäisen momentin kirjaus antaa ymmärtää, että eläimille olisi oltava erilliset sairaus- ja hoitotilat. Suomen Vuohiyhdistys pitää tärkeänä mahdollisuutta tehdä tilapäisiä sairaus- ja hoitokarsinoita samaan eläintilaan, missä muutkin eläimet ovat. Erillisten alueiden tyhjänä pitäminen tai uuden rakentaminen sairaus- ja hoitotiloja varten tarkoittaa lisääntyviä kustannuksia vuohitiloille.

6 luku Eläinten tuonti ja luovutus

Eläinoikeuspuolue:

- Kiitämme pykälien 39 ja 40 pentutehtailua ennaltaehkäisevästä vaikutuksesta.

Helpparrot:

- Liian nuorten lemmikkilintujen erottaminen vanhemmistaan, tai poikasen käsinruokinta voi aiheuttaa myöhemmin käytösongelmia ja lemmikkilinnun liiallista leimautumista ihmiseen. Liikaa ihmiseen leimautunut lemmikkilintu saattaa kokea stressiä ja käytösongelmat, esimerkiksi huomiohuutaminen, oman sulkapeitteen nyppiminen, tai aggressiivisuus, saattavat johtaa lemmikkilinnun kiertolaiseksi joutumiseen. Esitämme, että ulkomailta Suomeen saisi tuoda, tai Suomessa myydä, vain sopivassa luovutusiässä olevia lemmikkilintuja, jotka osaavat syödä itse eivätkä enää tarvitse emolintujensa, tai joissain tapauksissa ihmisen käsinruokintaa edes satunnaisesti. Lisäksi esitämme, että lemmikkilintujen munien myynti ja maahantuonti kielletään kokonaan.
- Esitämme myös ettei lemmikkieläinliikkeissä saa myydä lemmikkilintuja ns. hyllytavarana. Lemmikkilinnuille ei eläinkaupassa välttämättä pystytä järjestämään lajille sopivia olosuhteita. Lisäksi usein samassa tilassa on useita eri lintulajeja, eri kasvattajilta tai ulkomaalaisista lintutukuista. Tällaisissa oloissa erilaisten tartuntatautien leviämisen riski kasvaa huomattavasti,

mikäli parveen tulee yksikin sairas lintuyksilö. Valitettavasti lemmikkilinnut saattavat myös usein stressaantua joutuessaan olemaan koko ajan asiakkaiden nähtävillä. Lisäksi liikkeissä lemmikkilintujen “hyllytavarana pito” voi myös johtaa harkitsemattomaan lemmikin hankintaan. Lemmikkiliikkeissä ei välttämättä haastatella linnun ostajaa ja varmisteta, että myytävä lemmikkilintu pääsee osaavaan kotiin ja asianmukaisiin olosuhteisiin.

HY ELTDK:

- Lakiehdotuksen koiran ja kissojen tuontia ja myyntiä koskevat pykälät 39–41 § ovat kohtuullisia ja puuttuvat nykytilanteen epäkohtiin tehokkaasti. Toteutuessaan muutokset edistänevät koirien ja kissojen hyvinvointia.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Kannatamme lakiehdotuksessa esitettyä alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen tuontikieltoa, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa eteenpäin kahden kuukauden kuluessa maahantuonnista.
- Aikaraja maahantuotujen koiran- ja kissanpentujen myyntikiellolle tulee olla kahden kuukauden sijasta puoli vuotta. Puolessa vuodessa pennut ehtivät kasvaa niin paljon, että ne menettävät ostajia houkuttelevan pikkupentumaisen ulkonäkönsä. Lisäksi myyntiä odottavien pentujen hoitaminen, kasvattaminen ja kouluttaminen vaatisi enemmän aikaa sekä osaamista ja niiden ylläpitokustannukset nousisivat huomattavasti, mikä kaikki toimisi pentutehtailua estävästi.
- Vastuu koiran- ja kissanpentujen maahantuonnin jälkiseurannasta pitää osoittaa selkeästi jonkin viranomastahon vastuulle. Nyt jää avoimeksi, miten varmistutaan siitä, että pentu on sovituksi ostajaksi ilmoitetulla henkilöllä. Eläinten hyvinvointilakien kaikkien pykälien valvonnasta tulee määrätä laeissa tai asetuksissa.
- Myös eksoottisten lemmikkieläinlajien maahantuonnin rajoituksia tulee kiristää. Eksoottisten lajien houkuttelevuus kasvaa, mutta soveltuvuus lemmikeiksi ei. CITES-lajeja ei mainita lakiluonnospaketissa, vaikka uusi valvontaviranomainen Tulli kohtaa niitä säännöllisesti. Villieläinlajit eivät kuulu yksityisten ihmisten käsiin, olipa niiden luonnonvarainen esiintymisalue Suomessa tai missä tahansa maassa. Villieläinlajien maahantuonti ja pito on kiellettävä muilta paitsi kyseisten lajien kansainvälisesti organisoituun, tieteelliseen ja luonnonsuojelulliseen ylläpitoon osallistuvilta eläintarhoilta.
- Villieläinlajien risteysten maahantuonti sekä villi- ja kesyeläinlajien 1.-4. sukupolven hybridien maahantuonti, kasvatus ja pito seuraeläimenä tulee kieltää. Hybridieläinten hyvinvoinnista huolehtiminen on vaikeampaa kuin kesyeläinlajien kohdalla ja ne aiheuttavat uhkan lajien luonnonvaraisille kannoille ja genomeille.
- Kissojen ja koirien myynti-ilmoituksissa tulee edellyttää myyjälle henkilökohtaisesti rekisteröityä puhelinnumeroa, prepaid on erittäin riskialtis yhteystieto. Rotukoiran tai -kissan myyjän tulee ilmoittaa myytävän eläimen vanhempien rekisterinimet pennun syntymäajan lisäksi, jotta ostaja voi rekisteristä tarkistaa vanhempien olemassaolon ja ettei kyseessä ole ns. välipentueen pentu. Uusi rekisteröintivaatimus tulee hankaloittamaan joidenkin kasvattajien harjoittamaa välipentueiden teettämistä, mutta ei välttämättä onnistu poistamaan ilmiötä kokonaan.
- Myynti-ilmoituksia koskevat vaatimukset tulisi ulottaa koskemaan soveltuvilta osin kaikkien lemmikki- ja harrastuslajien kauppa sekä myytävien eläinten että ostajien eduksi. Eksoottisten eläinten kotikasvattajat, maahantuojat ja kauppiat ovat vähintään yhtä riskialttiita myyjiä eläinten hyvinvoinnin ja ostajan turvan kannalta.
- Myynti-ilmoitusten vaatimusten täyttymisen valvonnalle tulee määrätä taho, tapa ja tiheys sekä seuraamukset väärin tietojen antamisesta tai tietojen puuttumisesta.
- Kenneleihin ja kissaloihin tulee tehdä ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä. Muutoin ainoastaan pentutehtailun äärimmäiset tapaukset paljastuvat.
- Kanien, kääpiösiilien ja chinchillojen eläinkaupassa myynti tulee kieltää. Eläinkaupassa ei pystytä tarjoamaan näiden eläinten käyttäytymistarpeiden vaatimia olosuhteita.

- Eläimen hankkivalta tulisi jatkossa edellyttää kyseisen lajin vaatimusten ja hoidon perustietojen hallitsemista. Ruokavirasto voisi käyttää vastaavantuoppista nettiteoriakoetta, jollaista esimerkiksi Traficom vaatii jokaiselta dronen lennättäjältä. Testissä tulisi kysyä peruskysymyksiä eläimen hoidosta, käsityksiä eläimen tavanomaisen ruokinnan ja tyyppisimpien eläinlääkärikäyntien kustannuksista sekä esimerkiksi eläimen koulutuksesta.
- Eläimet ovat omistajiensa armoilla, eivätkä suinkaan kaikki ihmiset hanki eläintä vasta viikkojen tai kuukausien perusteellisen itseopiskelun ja huolellisen harkinnan jälkeen.

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää tavoitetta erittäin hyvänä. Valvonta pitää synkronoida eläinten terveyteen liittyvien tuontivaatimusten valvonnan kanssa ja ohjeistaa valvonnassa kaikkia valvontaviranomaisia. Myynti-ilmoitusten valvonta olisi hyvä keskittää valtakunnallisesti, jotta valvojat voisivat hankkia parhaat taidot ja menetelmät valvonnan tehokkaaseen toteuttamiseen ja valvonta olisi yhdenmukaista.

Saksanpaimenkoiraliitto:

- Saksanpaimenkoiraliitto on huolestunut rekisteröimättömien koirien jalostuskäytöstä (puskajalostus/pentutehtailu), jossa ei ole mitään valvontaa tai vaateita pentueen vanhemmille tai teettäjälle.
- Saksanpaimenkoiraliitto ry kannattaa pentutehtailun ehkäisemistä ja tuontipentujen rajoittamista myyntitarkoitukseen.
- Saksanpaimenkoiraliitto Ry katsoo, että kaikki koirat ja kissat olisi rekisteröitävä ja tunnistusmerkittävä. Peruslähdekohta eläimelle on, että se on tunnistusmerkitty. Toimenpiteet edistäisivät eläinten palautumista omistajilleen. Niillä olisi myös laajempi merkitys eläimen hyvinvoinnin kannalta.

SHEHVNK:

- Pidämme erittäin hyvänä, että eläinkauppaa rajoittavat pykälät on lisätty lakiesitykseen, mutta ehdotamme niiden laajentamista soveltuvin osin kaikkiin seura- ja harrastuseläinlajeihin, ei vain koiriin ja kissoihin. Toimikunta kantaa erityistä huolta jyrksijöillä, linnuilla ja eksoottisilla eläimillä tehtävästä villistä nettikaupasta sekä laajamittaisesta lisääntymisestä. Esimerkiksi lintuja tuodaan säännöllisesti maahan netin kautta jatkomyyntitarkoituksessa. Kaupallisissa verkkosovelluksissa eläimen myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen.

Suomen Eläinten kouluttajat:

- Yhdistys kiittää kissojen ja koirien pentujen maahantuonnin ja myynnin sääntöjen kiristämisestä.

Suomen Kissaliitto:

- Myös lakiluonnoksessa olevat eläinkauppaan ja maahantuontiin liittyvät määräykset otetaan Suomen Kissaliitossa kiitollisuudella vastaan. Pentujen maahantuonti myyntiä varten ja erityisesti villinä rehottavan lemmikkien verkkokaupan suitsiminen myynti-ilmoitusten vähimmäissältömääräyksillä toimivat pentutehtailua vastaan, kunhan valvonta voidaan järjestää pitäväksi.

39 §

Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpentun tuonti sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen on kielletty, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista.

EHK:

- Alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuontikielto myyntitarkoituksessa kahden kuukauden sisään tuonnista on tervetullut uudistus. Tuonnin jälkeistä pennun sallittua vähimmäismyyntiaikaa voisi nostaa vielä pidemmäksi ajaksi. Pentutehtailun kannalta kahta kuukautta pidempi myyntikieltoaika tekisi laittomasta toiminnasta vähemmän houkuttelevaa, mutta ei vaikeuttaisi omaan perheeseen hankittavan lemmikin tuontia.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Pidämme erittäin hyvänä alle kuuden kuukauden ikäisten koiran- ja kissanpentujen tuontikieltoa Suomeen, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista. Uskomme, että sen avulla pystytään aiempaa tehokkaammin puuttumaan ulkomailla niin sanotuissa pentutehtaissa tuotettujen pentujen tuontiin ja myyntiin Suomessa.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Koirien ja kissanpentujen tuontikiellossa eteenpäin myynnin kieltö kahden kuukauden kuluessa on tarpeellinen lisäys. Pykälään tulisi lisätä myös pysyvä luovutus, sillä usein pentutehtailuun liittyy harmaa talous. Kun maksu suoritetaan käteisenä ja kauppakirjaa ei tehdä, on myymisen osoittaminen hankalaa.
- Lisäksi nykyisen pykälän nojalla väliaikainen luovutus olisi mahdollinen, jolloin myyjä voisi luovuttaa pennun määräajaksi "kokeiluun" ja myydä eläimen vasta määräajan täytyttyä. Väliaikaisen luovutuksen valvomisen kannalta kahden kuukauden rajoite on liian lyhyt. Aikaa tulisi lisätä kuuteen kuukauteen kuitenkin siten, että poikkeuksena pysyväälle luovutuksella mainitaan hyväksyttävä syy (esim. omistajalla ilmennyt allergia). Aikarajan olisi oltava pidempi myös tuonnin kannattavuuden huonontamiseksi ja kaupanteon hidastamiseksi, jotta se olisi tehokas tapa estää pentutehtailua.
- Pykälän rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset olisi oltava sellaiset, että tuojan eläimen tuonnista saama voitto jää varmasti pienemmäksi kuin laittomasta tuonnista tuleva seuraamus.
- Pykälästä jää epäselväksi mitä viranomainen tekee, jos maahan on jo tuotu alle puolivuotiaita pentuja. Tällä hetkellä EU:n sisältä tuoduille koirille aluehallintoviraston määräämä toimenpide eläintautiehtojen ja Traces-todistuksen puuttumisen vuoksi on koiran rokotus ja lääkitseminen ja eristys Suomessa määräajaksi. Suomessa ei tällä hetkellä ole virallista karanteenipaikkaa eikä löytöeläintaloja voida velvoittaa hoitamaan tautiriskineläimiä. Näin ollen eläimet jäänevät tuojan huostaan päätöksen teon ajaksi, joka johtaa pentujen jälleen myymiseen tai luovuttamiseen ennen viranomaistoimenpiteitä tai pennut jäisivät haltijalleen, mutta viranomainen voi vain kieltää myymästä niitä ennen kuin niitä on pidetty vähintään 2 kuukautta.

Eläinsuojeluasiamies:

- On erittäin hyvä, että esityksessä alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen tuominen Suomeen myyntiä varten kielletään. Tämä tuo keskeisen keinon estää Suomen ulkopuolelta pentu-tehtaista peräisin olevien pentujen kauppaa, joihin liittyy vakavia eläinsuojeluongelmia. Tuonnin jälkeistä pennun sallittua vähimmäismyyntiaikaa voisi nostaa vielä pidemmäksi ajaksi.

ESAVI:

- Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella asuu yli puolet Suomen väestöstä, ja myös lemmikkien pito on sinne painottunut. Rajanylitysalueita on paljon, joista maan merkittävimmät sijaitsevat myös Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella (Helsingin satamat, Helsinki-Vantaan lentokenttä). Laittomien maahantuontien tapauskertymä on alueella korkea. Pidämme toivottuna alle kuuden kuukauden ikäisten koiran- ja kissanpentujen tuontikieltoa myyntitarkoituksessa.
- Säännöskohtaisissa perusteluissa, 39 §:n 4 momentti, todetaan: ”Näin ollen edelleenkin olisi sallittua ostaa alle puolivuotias pentu ulkomailta ja tuoda se itse Suomeen tai sopia pennun kuljetuksesta muulla tavalla, kunhan kauppa on tapahtunut ennen kuin pentu ylittää Suomen rajan. Kauppa voitaisiin tällaisessa tapauksessa tehdä myös sähköisesti.” Pyydämme huomioimaan, että

säännöksessä mainitun kaupan pätevyuden kriteerit vaativat täsmentämistä. Riittääkö suullinen sopimus? Vastaako WhatsApp-viesti kirjallista kauppasopimusta? Voidaanko kaupankäynti katsoa tapahtuneen, jos ostaja maksaa eläimen erissä ja omistajuus vaihtuu vasta, kun kauppahinta on suoritettu?

- Eläimen omistajuuden määrittäminen olisi välttämätöntä niin hallintopäätösten laatimiseksi kuin tarkastus- ja/tai seuraamusmaksujen määräämiseksi silloin, kun tuontivaatimuksia ei ole noudatettu myöskään eläintautilainsäädännön tai lemmikkieläinasetuksen nojalla. Pidämme tärkeänä avata, keneen toimintavelvoite laittomuudesta kohdistuu: omistajaan, pennun tilaajaan vai kuljettajaan.
- Säännöksessä tulisi myös huomioida ehdollisen kauppasopimuksen mahdollisuus, millä voidaan peitellä kaupankäyntiä: omistaja luovuttaa pennun maahantuonnin jälkeen väliaikaisesti tai pysyvästi ostajalle, esimerkiksi sijoitus- tai yhteistyökotiin, mutta omistajuus vaihtuu vasta eläimen jalostuskäytön tai muutoin sovittujen ehtojen toteuduttua. Ehdotamme pykälän sanamuodoksi ”...jos tarkoituksena on myydä tai muutoin luovuttaa pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista.”
- Toteamme myös, että tuonnin jälkeinen kahden kuukauden karenssiaika on liian lyhyt. Sen pidentäminen edes vähintään neljään kuukauteen heikentäisi laittoman maahantuonnin mahdollisuuksia vaikeuttamatta kuitenkaan kansalaisten yksittäisiä lemmikin tai jalostuseläimen tuonteja.
- Tuontikielto saattaa lisätä salakuljetusta ja pentujen alkuperän peittelyä, mikä olisi huomioitava tullin rajavalvonnan lisäresurssitarpeena. Esimerkiksi koiranpennun iän määrittämiseksi hampaista tarvitaan avustavan henkilökuntaa.
- Säännöskohtaisten perusteluiden 39 §:n 6 momentissa todetaan: ”Näin ollen jatkossa myös Tullilla olisi mahdollisuus valvoa ja puuttua koiran- ja kissanpentujen tuontiin myös nyt ehdotetun kiellon valvomiseksi, mikä olisi tehokkaan valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista.” Etelä-Suomen aluehallintovirasto painottaa, että laittoman eläintuonnin valvonta on syytä keskittää rajavalvontaan. Ratkaisu ei vaadi lisärahoitusta vaan yksinomaan uudelleen organisointia. Valvonnan keskittäminen rajalle vapauttaisi resursseja sisämaanvalvonnasta, jonka vaikuttavuus on heikkoa. Tästä esimerkki: sisämaassa valvontaeläinlääkäri tarkastaa poliisin kanssa epäiltyä lintujen laitonta maahantuontia. Tarkastuskohteesta löytyy tyhjiä lintuhäkkejä, maahantuojan mukaan sisustuselementtejä, joissa ei ole koskaan ollut eikä tule olemaankaan lintuja. Tarkastuskertomusten laatiminen kustantaa satoja euroja. Näytön hankinta ja tapauksen tutkintaan saattaminen kuluttavat kahden viranomaisorganisaation resursseja. Jos laittomasti tuotuja eläimiä löydetäänkin, määrä on murto-osa todellisesta.
- Valtaosa sisämaassa sarjasalakuljettajista tehdyistä tutkintapyynnöistä ei ole johtanut vaikuttavaan lopputulokseen. Osasyynä tähän on maahantuojasta muodostuva vajavainen kokonaiskuva, minkä johdosta tutkinnot kohdistuvat vain tuojan yksittäisiin pentutuonteihin. Seuraamukset ovat niin vähäisiä, etteivät ne käytännössä saa maahantuojaa muuttamaan toimintatapaansa. Ehdottamassamme rajavalvontaan keskittämISRatkaisussa maahantuojaa ohjataan rajavalvonnan tarkastukseen tullissa, näyttö teosta saadaan välittömästi, maahantuojaa puhutetaan, ja asia voidaan siirtää tullin tutkintaan tai määrätä sakko heti. Kaikki toimet toteutettaisiin samassa organisaatiossa tehokkaasti ja vaikuttavasti. Tulliin tarvitaan valtakunnallisesti keskitetty asiantuntijaryhmä, joka jatkaa asian hoitamista virka-aikana.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Pentutehtaista peräisin olevien kissojen ja koirien kauppaa estävät säännökset ovat hyviä. Lakiehdotuksen mukaan alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuonti Suomeen on kielletty, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista. Arviomme mukaan kuuden kuukauden ikäraja ja kahden kuukauden karenssi mahdollistaa vielä merkittävästi pentukauppaa, jonka takia aikarajoja tulisi tarkastella vielä uudelleen tai että aikarajojen nopea muuttaminen olisi mahdollista asetuksella käytännön kokemusten pohjalta.
- Pidämme hyvänä 73§:ssä tullille ehdotettua toimivaltaa tuontikiellon valvonnassa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Koirien ja kissanpentujen tuontikiellossa eteenpäin myynnin kieltö kahden kuukauden kuluessa on hyvä lisäys. Pykälään tulisi kuitenkin lisätä myös pysyvä luovutus, sillä usein pentutehtailuun liittyy harmaa talous. Kun maksu suoritetaan käteisenä ja kaupparikirjaa ei tehdä, on myymisen osoittaminen hankalaa.
- Lisäksi nykyisen pykälän nojalla väliaikainen luovutus olisi mahdollinen, jolloin myyjä voisi luovuttaa pennun määräajaksi "kokeiluun" ja myydä eläimen vasta määräajan täytyttyä. Väliaikaisen luovutuksen valvomisen kannalta kahden kuukauden rajoite myynnissä ja pysyvässä luovuttamisessa on liian lyhyt. Aikaa tulisi lisätä kuuteen kuukauteen kuitenkin siten, että poikkeuksena pysyvällä luovutuksella mainitaan hyväksyttävä syy (esim. omistajalla ilmennyt allergia). Aikarajan olisi oltava pidempi myös tuonnin kannattavuuden huonontamiseksi ja kaupanteon hidastamiseksi, jotta se olisi tehokas tapa estää pentutehtailua.
- Pykälän rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset olisi oltava sellaiset, että tuojan eläimen tuonnista saama voitto jää varmasti pienemmäksi kuin laittomasta tuonnista tuleva seuraamus.
- Pykälästä jää epäselväksi, mitä viranomaisen tekee, jos maahan on jo tuotu alle puolivuotiaita pentuja. Tällä hetkellä EU:n sisältä tuoduille koirille aluehallintoviraston määräämä toimenpide eläintautiehtojen ja Traces-todistuksen puuttumisen vuoksi on koiran rokotus ja lääkitseminen ja eristys Suomessa määräajaksi. Suomessa ei tällä hetkellä ole virallista karanteenipaikkaa eikä löytöeläintaloja voida velvoittaa hoitamaan tautiriskineläimiä. Näin ollen eläimet jäänevät tuojan huostaan päätöksen teon ajaksi, joka johtaa pentujen jälleen myymiseen tai luovuttamiseen ennen viranomaistoimenpiteitä tai pennut jäisivät haltijalleen, mutta viranomaisen voi vain kieltää myymästä niitä ennen kuin niitä on pidetty vähintään 2 kuukautta.
- Pentujen kauppaamisen tehokkaaseen estämiseen tarvitaan riittävä ja selkeä pelote taloudellisesta kannattamattomuudesta, kiinnijäämisestä tuonnin yhteydessä sekä siitä, että jälkikäteenkään todetusta tuonnista ei jää pentuja taloudellisesti hyödynnettäväksi. Tullilta vaaditaan tähän resursointia.

HESY:

- Eläinten maahantuontikysymyksessä keskeinen ongelma on karanteenitilojen puute. Jos Suomeen tuotavan eläimen papereissa on puutteita tai epäselvyyksiä, mahdollisuutta tilanteen korjaamiseen ei tällä hetkellä käytännössä ole, vaan eläin on joko palautettava lähtömaahan tai lopetettava. Valtion tulee järjestää maahan saapuville lemmikkieläimille karanteenitilat, jotta terveitä eläimiä ei jouduta lopettamaan vain siksi, että välitön palauttaminen lähtömaahan ei onnistu ja/tai paperiasioiden oikaisu vie aikaa.

ISAVI:

- alle 6 kk ikäisen maahantuontikieltö myyntiä varten (39 §): Säännöksen tulisi koskea myös muita eläinlajeja kuin koiria ja kissoja. Muuten uudistus on sinällään hyvä, vaikkakin vaikutus on rajallinen, ei puutu kotimaiseen pentutehtailuun ja kiertomahdollisuuksia todennäköisesti löytyy.
- Hyvinvointilaissa tulee myös säätää, mitä toimenpiteitä hyvinvointilain vastaisesti tuodulle laittomalle tuonnille tehdään. Hyvinvointilakiin luonnostellut toimenpidepykälät eivät sellaisenaan ole sovellettavissa tämän lain vastaisesti tuotaviin koiranpentuihin. Käytännössä toimenpiteinä tulisi olla haltuunotto tai lopetus, jolloin tulee myös pohdittavaksi mitä tämän lain nojalla mahdollisesti haltuun otetuille eläimille tehdään.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Lakiehdotuksen mukaan alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuonti Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten kielletäisiin kokonaan. Ehdotus on erittäin kannatettava, mutta pentujen edelleen myynti tulisi kieltää vaikkapa neljän kuukauden ajan ehdotetun kahden kuukauden sijaan. Pentujen todellista ikää on vaikea tarkasti arvioida, joten pidempi myyntikieltö olisi olennainen asia.

Lakiehdotus tulee nostamaan Tullin valvontataakkaa ja Tulli tarvitsee valvontaan myös eläinlääketieteellistä osaamista. Epäselväksi jää myös se, että mikä on seuraamus lain rikkomisesta ja mitä niille pennuille tapahtuu sen jälkeen, kun myyjä on jäänyt kiinni lainvastaisesta toiminnasta. Erityisesti silloin kun pennut on tuotu maahan muiden tuontivaatimusten mukaisesti eivätkä aiheuta tautiriskiä. Kiinnijäämisen uhan tulee olla todellinen ja sanktiot korkeita, jotta toiminta saadaan todellisuudessa estettyä. Uusien lakien voimaan tullessa pentutehtailijat keksivät myös varmasti uusia keinoja, kuten lopputiineiden emojen maahantuonnin tai pentujen antamisen ”hoitoon” kahdeksi kuukaudeksi, jonka jälkeen kaupunkikirja vasta kirjoitetaan

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme ehdotettua alle 6 kk ikäisten kissanpentujen tuontikieltoa tilanteessa, jossa pennut on tarkoitus myydä edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista.
- Kysymme: Miten tätä valvotaan ja mitä tapahtuu pennuille, jotka tuodaan tämän pykälän vastaisesti?
- Vaadimme: Suomeen on perustettava kunnolliset karanteenitilat, joihin ulkomailta tuodut lemmikit voidaan sijoittaa, jos ne eivät täytä maahantuonnin ehtoja tuontihetkellä. On äärettömän julmaa lopettaa kaikki sellaiset eläimet, joilta puuttuu joku paperi tai merkintä.

Kissojen suojelu – Kisu ry:

- Näiden pykälien (39-40 §) sisältö on tarpeellinen ja uskomme, sen auttavan pentutehtailun ehkäisemiseen ja ammattimaisempaan toimintaan eläinten myymisessä. Toki valvontaan täytyy sitten löytää keinoja ja resursseja, etteivät nämä jää tyhjiksi säädöksiksi, joita kukaan ei toiminnassaan noudata.

Kuluttajaliitto:

- Kuluttajaliitto kannattaa esitettyä pentujen maahantuontikieltoa myyntitarkoituksissa. Vaikka kielto rajoittaa jossakin määrin kuluttajien valinnanvapautta, se on kuitenkin perusteltu pentutehtailun ja siihen liittyvän epäeettisen eläinkaupan estämiseksi. On myös huomattava, että kielto ei estä ihmisiä ostamista pentuja ulkomailta ja hakemasta niitä itse tai järjestämästä niiden kuljetusta muulla tavoin. Kuluttajaliitto kannattaa myös koirien ja kissojen markkinoinnin sisältöä koskevaa sääntelyä: eläinkaupan valvonnan tehostamisen ohella ne parantavat osaltaan eläimen ostajan mahdollisuuksia varmistua myyjän luotettavuudesta ja eläimen hyvinvoinnista.

LSAVI:

- Alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuonti sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen on kielletty, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista.
- Tämä on kannatettava parannus voimassa olevaan lainsäädäntöön.
- Pykälän teksti ”on kielletty, jos tarkoituksena on myydä pentu edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista”, voi lisätä tilanteita, missä pentuja ns. tuodaan hyvin nuorina omaan perheeseen, mutta sittemmin ne todetaan soveltumattomiksi tai ne eivät sopeudu perheen muiden eläinten kanssa tms. ja siksi ne päätyvät myytäväksi jo hyvin nuorina. Tämän vuoksi asiasta olisi tärkeää säätää tarkemmin tai ainakin selventää toimintatapaa perustelumuistioon.
- Aluehallintovirasto ehdottaakin, että pykälään lisättäisiin vielä seuraava teksti: Mikäli koiran- tai kissanpentu on tuotu Suomeen ennen 6 kk ikää, ei sitä voi missään tapauksessa myydä eteenpäin ennen 8 kk ikää.
- Tämän pykälän valvonta on tarkoituksenmukaisinta tapahtua tullin toimesta eläinten saapuessa maahan. Jotta tullin voisi tehokkaasti valvoa tämän pykälän toteutumista, tulisi tullille varata tähän riittävästi resursseja. Tulisi kuitenkin olla selvä kansallinen linjaus myös siitä, että miten toimitaan, kun myöhemmin havaitaan, että pentuja on tuotu tämän pykälän vastaisesti ja pennut ovat jo mahdollisesti myös uusilla omistajilla.

- Aluehallintovirasto tuo esille myös sen, että olisiko tarkoituksenmukaista pidentää tuonnin jälkeistä pennun sallittua vähimmäismyyntiaikaa.
- Tuontikieltoa tehostaisi, jos seuraamuksena olisi pennun menettäminen valtiolle. Jos pentu jää tuojalle tai ostajalle, saattaa tuonti olla silti vielä kannattavaa ja pennuille edelleen kysyntää. Kun tuoja ei saisi pennusta tuloja ja ostaja jäisi ilman pentua, olisi se vähemmän houkuttelevaa.

LSSAVI:

- On hyvä, että pentujen tuonnille on määritelty ikäraja. Tämä ei kuitenkaan estä aikuisten rescuekoirien tuontia. Kaiken ikäisten eläinten massatuonti tulisi kieltää. Alle 6 kk ikäisten pentujen myynnille asetettu 2 kk aikaraja on liian lyhyt. Se voisi olla esimerkiksi 3 kk. Vain terveitä eläimiä tulisi saada tuoda maahan myytäväksi. Jos eläimellä on säännöllinen jatkuva lääkitys, sitä ei pitäisi saada tuoda myyntiin. Tuontieläinten sairaudet ovat hyvinvointiongelmia eläimelle, mutta myös tautiriski muille eläimille ja ihmisille.
- Ehdotukset alle kuuden kuukauden ikäisten koiran – ja kissanpentujen tuontikiellosta myyntitarkoituksessa sekä vaatimukset myynti-ilmoituksille ovat erittäin kannatettavia. Niiden valvonnasta tulisi kuitenkin pikaisesti säätää tarkemmin: kuka valvoo ja miten. Valitettavasti näiden uusien säännösten valvonta ei nykyisillä virkaeläinlääkäriresursseilla ole juurikaan mahdollista.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Hyvä ja kannatettava uudistus, joka antaa selkeän keinon estää maahantuontia, jos yritys havaitaan tullissa. Pennun iän valvominen tuo 6 kk ikäraja huolimatta edelleen omat haasteensa. Kaikkien rotujen kohdalla kulmahampaiden vaihtuminen ei ole täysin varmaa 6 kuukauteen mennessä. Pykälän tehokas soveltaminen asettaa käytännössä Tullille painetta tunnistaa ja valvoa nämä toimijat jo maahan tullessa. Tällöin maahantuonti voidaan vielä tehokkaasti estää, jolloin toiminta on käytännössä kannattamatonta. Etenkin alkuvaiheissa, jos kaupallisen tuonnin Traces-todistuksia alle puolivuotiaille edelleen laadittaisiin järjestelmään, olisi käytännössä pystyttävä järjestämään näiden maahantuonnin valvonta, jotta myyntitarkoituksella voidaan tehokkaasti estää ja tuontia valvoa.
- Käytännön eläinsuojeluvalvonnan näkökulmasta herää kysymyksiä seuraamuksista, jos näitä pentuja ilmoituksen perusteella maahantuotuihin kohdataan.
- Sisältyykö pykälän rikkomiseen riittävät seuraamukset, jotta tuontia ei käytännössä kannata lähteä yrittämään? Estääkö pykälän esitetty kirjausmuoto tuomasta alle 6 kuukauden ikäisiä pentuja ja järjestämään niiden pidon 2 kk ajaksi asianmukaisessa pitopaikassa, jos pystyy täyttämään eläintautipuolen ehdot tuonnille?
- Voisiko aikaraja tuonnista ennen myymistä olla pidempi kuin 2 kk, esimerkiksi 4 kk? Aika olisi saatava mahdollisimman pitkäksi tuonnin kannattavuuden huonontamiseksi. Isompien pentumäärien pitäminen asianmukaisissa olosuhteissa vaikeutuu ajan pidentyessä ja pentujen kauppaaminen myös hidastuu merkittävästi.
- Pykälä hankaloittaa kyllä nykyisin pentuja myyntiin tuovia toimijoita, mutta ei varmasti muodostu kaikille esteeksi pitää pentuja kahta kuukautta ja alkaa kaupata sen jälkeen. Lisäksi on todennäköistä, että alle puolen vuoden ikäisiä pentuja on edelleen mahdollista saada tuotua maahan Tullin valvonta väistään niin halutessaan. Pystytäänkö pykälällä estämään tehokkaasti toimijaa, joka laskee, että sakko on pienempi kuin pentujen myynnillä saatava voitto, jolloin toimintaa kannattaa jatkaa. Ja pystytäänkö tällä pykälällä estämään sellainen toiminta, jossa tuodaan esimerkiksi eläintautilain vaatimukset täyttäviä yli 15 viikon ikäisiä rabiesrokotettuja ja ekinokokkiloista vastaan lääkittyjä pentuja, joille hankitaan lisäksi kaupallisen tuonnin Traces-todistus? Toisin sanoen täytetään maahan tuonnin eläintautiehtot ainakin paperilla ja onnistutaan saamaan pennut maahan ja myyntiin.
- Käytännön valvonnassa muodostuva tilanne asettaa haasteita sellaisten mahdollisten toimijoiden kohdalla, jotka lähtevät tätä pykälää testaamaan. Jos on onnistunut tuomaan maahan alle puolivuotiaita pentuja, joiden jäljille päästäisiin vasta epäilyn perusteella, mitä kyseisille pennuille voi viranomaisen tehdä? Toiminnasta saa sakon, jos pysytään osoittamaan tarkoitus myydä. Kuitenkin koiranpentujen hinnat tällä hetkellä ovat niin korkeita, että yksittäisen sakon voi joku

laskea vielä kannattavaksi ottaa, jos pennut kuitenkin jäävät hänelle 2 kuukauden kuluttua myytäväksi. Voiko esitutkintaviranomainen eli poliisi soveltaa tässä tapauksessa niihin sakon yhteydessä rutiinisti takavarikkopykälää? Jos voi, pentujen kauppaaminen myöhemmin on estettävissä, ja toiminnan jatkamisen kannattavuus on kyseenalaista. Tämä edellyttää sujuvaa viranomaisyhteistyötä ja poliisilta kykyä nopeaan puuttumiseen näissä tapauksissa. Jos takavarikkopykälää ei voitaisi jostain syystä soveltaa, on seurauksena kyllä sakko mutta pennut ilmeisesti jäisivät niiden haltijalle, jos eläimen tuonnille asetetut ehdot täyttyvät (eläintautien mukaiset ehdot ja kaupallisen tuonnin Traces-todistus) ja koirien pidossa ei voida osoittaa sellaisia eläinsuojelullisia puutteita, että viranomainen voisi ryhtyä kiiretoimenpiteisiin. Tällöin pennut jäisivät haltijalleen mutta viranomainen voi vain kieltää myymästä niitä ennen kuin niitä on pidetty vähintään 2 kuukautta. Saako ne 2 kk pidon jälkeen myydä, vaikka eivät olisikaan vielä edes puolivuotiaita?

- On myös huomattava, että tällä hetkellä EU:n sisältä tuoduille koirille aluehallintoviraston määräämä toimenpide eläintautiehtojen ja Traces-todistuksen puuttumisen yhteydessä ei ole ollut rutiinisti eläinten palautus, vaan koiran rokotus ja lääkitseminen ja eristys Suomessa määrääjäksi. Eli jos eläinsuojelupuolen pystyy täyttämään, ei välttämättä pystytä estämään sitä, etteikö pennut jäisi haltijalle kaupattavaksi myöhemmin, jolloin toimija voi laskea toiminnan jatkamisen edelleen kannattavaksi.
- Pentujen kauppaamisen tehokkaaseen estämiseen tarvitaan riittävä ja selkeä pelote taloudellisesta kannattamattomuudesta, kiinnijäämisestä tuonnin yhteydessä sekä siitä, että jälkikäteenkään todetusta tuonnista ei jää pentuja taloudellisesti hyödynnettäväksi. Tullilta vaaditaan tähän resursointia.

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Pentujen iän arvioiminen tulee olemaan hankalaa. Iän arvioimiseen tulisi saada selkeät toimintaohjeet, jotta valvonta olisi käytännössä mahdollista. Etenkin tullissa työskenteleville tulisi antaa asiankuuluvaa koulutusta. 2kk karenssi myymiselle on myös liian lyhyt. Ajan pidentäminen heikentää tuonnin hyötyjä ja palvelisi siten paremmin pykälän tarkoitusta.

PSAVI:

- Pykälä on erittäin tarpeellinen. Jotta kyseisellä pykälällä saadaan toivottu vaikutus, tulee valvonnan olla tehokasta ja vaikuttavaa. Tämä vaatii koulutusta, ohjeistusta sekä lisäresursseja käytännön valvontaan. Käytännön valvonnan toteutusta olisi tarpeen tarkentaa. Pykälään olisi hyvä lisätä maininta pykälän rikkomisen seurauksista nimenomaan maahantuojan kannalta, eli viittaus eläintautilain 76/2921 94 a §:ään, jossa säädetään seuraamusmaksusta.

Rescueyhdistys Kulkurit:

- Ehdotuksen kohdat 2.2.8. ja 4.1.9. koskien eläinten tuontia ja luovutusta
- Ehdotuksessa käsitellään laajasti pentutehtailuun liittyviä epäkohtia ja luonnollisesti kaikki tähän toimintaan liittyvät ehdotukset ovat kannatettavia. Ehdotuksen kohdassa tulisi kuitenkin eritellä tuonneissa erikseen eläinsuojeluun perustavat tuonnit selkeästi pentutehtailusta erottuen. Eläinsuojeluun perustuvassa rescuetoiminnassa oleellisena erona on pyrkimys jo olemassa olevien tarkoituksetta syntyneiden kodittomien eläinten aseman ja elämän parantaminen ja voittoa tavoittelemattomuus. Rescuekoirien adoptiotoiminnasta eivät hyödy lähtömaassa tai suomalaisessa tuoja-yhdistyksessä mikään taho. Lisäksi, kuten aiemmin mainittua, rescuetoiminnassa noudatetaan kaupallisen tuonnin säädöksiä.
- Pentutehtailun karsimisessa kieltö alle kuuden kuukauden ikäisten koiranpentujen tuonti Suomeen mikäli pentuja ollaan luovuttamassa eteenpäin on varmasti hyvä ja tarpeellinen, mutta rescuetoiminnan niputtaminen samaan kategoriaan ei edistä adoptoitavien pentujen

hyvinvointia, sillä mitä nuorempana pennut pääsevät kiinni normaaliin kotielämään ja sopeutumiseen suomalaiseen koiranpitokulttuuriin, sitä nopeammin ja paremmin ne kotiutuvat.

- Tähän nimenomaisesti kannustaa myös lakiluonnoksen kohdassa 2.2.8 mainittu kohta matkan aiheuttamasta stressistä. Asiassa tulisi huomioida paitsi kuljetustavan merkitys, myös jo olemassa olevien kodittomien koirien kannalta myös yleisvastuullinen näkemys siitä, että matkan aiheuttama lyhytkestoinen stressi on hyvin pienessä osassa koiran koko elämää, joka rescuekoirien kohdalla voi tarkoittaa esimerkiksi loppuelämää stressaavissa tarhaolosuhteissa.
- Toivommekin, että tuonnit sallittaisiin rescuetoiminnassa vastuullisen ja kattavan rokotusprotokollan puitteissa myös jo viiden kuukauden ikäisiltä pennuilta. Kauttamme saapuvat pennut eivät juurikaan tätä nuorempina saavu maahan, sillä Responsible Rescue- sitoumuksen kriteereiden mukaisesti kauttamme saapuvat koirat saavat ennen maahantuloa kaksi rabiesrokotetta kuukauden välein ja ensimmäinen rokote annetaan aikaisintaan kolmen kuukauden ikäisille pennuille.
- Samassa kohdassa mainittuun impulsiiviseen eläinten hankintaan tulisi asettaa kontrolloidummat prosessit eläimen hankintaprosessiin, niin kasvatus- kuin rescuetoimintaan. Koiran hankinnan ei tule olla liian helppoa ja vastuullisessa rescuetoiminnassa panostetaan nyt jo merkittävästi prosessin järjestelmällisyyteen ja tiukkuuteen. Rescuekoiraa ei saa vastuullisilta järjestöiltä käymättä läpi monivaiheista ja pitkälle prosessoitua protokollaa.

SEY:

- Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen.

Springerspanielit ry:

- Laittoman koirien maahantuonnin ehkäisemiseksi keino olisi parannus nykyiseen, mutta ei välttämättä riittävä. Huomioitava kuitenkin se, että vastuullisessa kasvatuksessa ei koiran tuojalla ole välttämättä myyntitarkoitusta tuodessaan koiraa, mutta jälkepäin ilmenee asioita, jonka vuoksi koiran myynti tulee ajankohtaiseksi / tarpeelliseksi. Hankaloittamalla rotukoirien vastuullista tuontia ulkomailta voidaan vaikuttaa negatiivisesti rotukoirien monimuotoisuuden parantamiseen.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Kaksi kuukautta tuonnista on liian lyhyt aika, jotta pentutehtailuun voitaisiin puuttua tehokkaasti. Parempi olisi esimerkiksi vaatimus, ettei pentua saisi tuoda, jos tarkoituksena on myydä tai luovuttaa se alle puolen vuoden iässä. Pykälään tulisi lisätä myös muu luovuttaminen kuin myynti, sillä rahan siirtyminen ostajalta myyjälle on joskus vaikea todeta. Käytännössä voi käydä myös niin, että raha siirtyy myyjälle vasta kahden kuukauden kuluttua tuonnista, mutta pentu luovutetaan heti.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Kaksi kuukautta tuonnista on liian lyhyt aika, jotta pentutehtailuun voitaisiin puuttua tehokkaasti. Parempi olisi esimerkiksi vaatimus, ettei pentua saisi tuoda, jos tarkoituksena on myydä tai luovuttaa se alle puolen vuoden iässä. Pykälään tulisi lisätä myös muu luovuttaminen kuin myynti, sillä rahan siirtyminen ostajalta myyjälle on joskus vaikea todeta. Käytännössä voi käydä myös niin, että raha siirtyy myyjälle vasta kahden kuukauden kuluttua tuonnista, mutta pentu luovutetaan heti.

Suomen Kennelliitto:

- Pentutehtaista peräisin olevien koiranpentujen kauppaa rajoittavat säännökset ovat tarpeellisia. Alle puolivuotiaan koiranpennun maahantuontikielto, jos tarkoitus on myydä koira edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista, on kuitenkin riittämätön. Yli puolivuotias koira voi hyvinkin olla vielä kauppatavaraa. Ehdotamme, että kahden kuukauden karenssi pidennetään vähintään puoleen vuoteen. Vasta tämä tekisi pentujen salakuljettajien toiminnan kannattamattomaksi.
- Painotamme myös sitä, että tämän säännöksen tehokas valvonta edellyttää rajavalvonnan huomattavaa tehostamista, jotta säännös ei jää kuolleeksi kirjaimeksi. Tullille ja muille keskeisille

viranomaisille on turvattava riittävät resurssit ja tarpeellinen koulutus tehokkaan valvonnan toteuttamiseen.

Suomen Koirankasvattajat:

- SuKoKan mielestä ehdotettu lainkohta on erittäin tarpeellinen pentutehtailun estämiseksi, mutta myös tämän osalta valvonnasta tulisi säännellä tarkemmin. Vaikka rajavalvontaa helpottaneekin huomattavasti se, että esitysluonnoksen 73 §:n mukaisesti myös Tulli saisi valvontaviranomaisen aseman, ei tämä yksin riitä eläinten maahantuonnin valvontaan, mikäli valvontaa ei rajalla tehosteta.
- Suomessa on viime vuosina järjestetty useampi lemmikkien tehovalvonta, joissa on kaikissa ilmennyt huomattavia puutteita eläinten maahantuontivaatimuksissa:
- Helsingissä 10.5.2019 järjestetyssä tehovalvonnassa tarkastettiin 38 eläintä, joista 36 oli koiria ja näistä 17 lemmikin maahantuloedellytyksissä havaittiin puutteita.
- Helsingissä 8.11.2019 järjestetyssä tehovalvonnassa tarkastettiin 28 eläintä, joista 23 oli koiria ja näistä 15 koiran maahantuloedellytyksissä havaittiin puutteita.
- Lisäksi tehovalvonnoissa nousi esiin myös se, että kaupallisia tuonteja yritettiin naamioida yksityiseksi tuonniksi, eivätkä kaupallisen tuonnin vaatimukset täyttyneet.
- Tehovalvonta on paljastanut huomattavia puutteita eläinten maahantuontivaatimuk-sissa ja ottaen huomioon, miten harvoin tehovalvontaa on suoritettu, voitaneen todeta, että eläinten maahantuonnin valvontaa on tehostettava maahantuontimääräysten noudattamisen varmistamiseksi.
- Eläinten maahantuonnin valvontaa voitaisiin tehostaa ja tehovalvontaa kohdentaa paremmin ottamalla käyttöön Ruotsissa käytössä olevan ilmoitusjärjestelmän kanssa samantyylinen ilmoitusjärjestelmä. Ruotsiin koiran tai kissan kanssa matkustettaessa tulee aina tehdä ilmoitus Ruotsin Tullille. Ilmoituksen tekemättä jättäminen on kriminalisoitu salakuljetuksen rangaistuksista annetussa laissa (SFS 2000:1225). Maahantuonti-ilmoituksessa tulee antaa eläimen passin ja mikrosirun numero, eläimen la-ji ja rotu, maahantuontipäivä ja maahantuontipaikka. Ruotsin ilmoitusjärjestelmässä jokainen maahantuojaja joutuu lisäksi ilmoittamaan oman sähköpostiosoitteensa.
- Ottamalla käyttöön vastaavanlainen ilmoitusjärjestelmä, olisi viranomaisilla tiedossa rajan ylittävien lemmikkien määrä kunakin päivänä sekä rajanylityspaikka, joten valvontaa voitaisiin kohdentaa sellaisiin päiviin ja kaupunkeihin, jolloin lemmikin kanssa rajan ylittäviä henkilöitä on runsaasti. Mikäli ilmoitukseen pitäisi lisätä myös maahantuojan nimi, olisi valvontaviranomaisten myös helppo etukäteen havaita ne henkilöt, jotka ovat aikeissa maahantuoda useamman lemmikin kerrallaan ja näin ollen päästä puuttumaan mahdolliseen pentutehtaissa tuotettujen pentujen tuontiin ja myyntiin Suomessa.
- Edellä ehdotetun ilmoitusjärjestelmän avulla pystyttäisiin valvomaan maahantuonti-vaatimusten lisäksi myös nimenomaisesti säännöksessä tarkoitettua edelleen myyntiä, mikäli tunnistusmerkintärekisterissä olevan omistajatiedon tulisi olla ajantasai-nen ja maahantuontia ilmoittaessa jokaisen eläimen osalta tulisi ilmoittaa myös nii-den omistaja.
- SuKoKa on huolissaan eläinten maahantuonnin valvonnan tehokkuudesta, sillä viime vuosina järjestetyistä tehovalvonnoista selviää, että eläinten maahantuontivaatimukset ovat usein puutteelliset. Lisäksi tehovalvontojen vähäisyys mahdollistaa laajamittaisenkin pentutehtaissa tuotettujen pentujen tuonnin ja myynnin Suomessa, sillä eläinten maahantuonnin rajavalvonta tapahtuu nykyisellään erittäin harvakseltaan.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä, että koiran- ja kissanpentujen tuonnille on määritelty ikäraja. Alle 6 kk ikäisten pentujen myynnille asetettu 2 kk karenssi on liian lyhyt ja sen tulisi olla 6 kk. Lisäksi kaikenikäisten eläinten laajamittainen tuonti tulisi kieltää ja vain terveitä eläimiä tulisi saada myydä.

Syyttäjälaitos:

- Syyttäjälaitos pitää erittäin tarpeellisina esitykseen sisältyviä 39 §:ää (koiran- ja kissanpentujen tuontikielto) ja 40 §:ää (koirien ja kissojen myynti-ilmoitus). Pentutehtailu, säännösten vastainen pentujen maahantuonti ja pentujen ostajien erehdyttäminen on muodostunut myös rikosoikeudenhoidossa näkyväksi ongelmaksi. Esitetyt pykälät lisäävät mahdollisuuksia puuttua tuohon kasvavaan ilmiöön.
- Eläinten tuontia ja luovutusta koskevassa luvussa puhutaan kuitenkin vain myynnistä ja myyjistä. On varsin tavallista, että yksityishenkilöt tuovat maahan säännöllisesti ns. rescue-koiria ja luovuttavat niitä jopa vastikkeetta. Näitä koiria saatetaan ”mainostaa” jo etukäteen internetissä esim. rescue-koirista kertovilla sivustoilla. Henkilöt eivät itse koe olevansa myyjä vaan vain yksityishenkilöinä välittävänsä koiria hyviin koteihin. Hyvin usein heillä on väärä käsitys siitä, miten koirien tuonti lain mukaan kuuluu hoitaa. Toivottavaa on, että ehdotettu laki kattaa myös heidän toimintansa riittävästi, sillä jossain määrin epäselväksi jää, mihin kategoriaan nämä henkilöt ja heidän toimintansa asettuvat ja minkälaisia velvollisuuksia heillä on, erityisesti silloin kun henkilöt tuovat eläimiä Suomeen säännöllisesti.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Näin kirjoitettuna pykälä mahdollistaa toiminnan, jossa pentu luovutetaan uudelle omistajalle tuonnin jälkeen, mutta varsinainen myynti tapahtuu vasta kahden kuukauden määräajan jälkeen.
- Pennun myynnin lisäksi myös pysyvä luovuttaminen ennen kahden kuukauden määräaikaa tulisi kieltää.

Viipurin Koirat:

- Viipurin Koirat ry ehdottaa, ettei alle 6 kk ikäisten koiranpentujen tuontikielto koskisi kolmansista maista tapahtuvaa kaupallista tuontia, joka jo nykyisellään on tarkasti valvottua.
- Lakiluonnoksen lausuntopyynnössä todetaan, että koirien ja kissojen pentutehtailun tavoitteena on maksimaalinen tuotto ja että myyntiin tarkoitetut pennut tuodaan Suomeen yleensä Viron kautta. Pentujen alkuperä saattaa olla EU:n ulkopuolella, mutta ne ”pestään” Virossa EU-alueella syntyneiksi pennuiksi ja kuljetetaan sieltä muihin EU-maihin, kuten Suomeen, myytäväksi. Koira- ja kissatehtailijoiden ja -trokarien käyttämä toimintamalli osoittaa, että voimassaoleva lainsäädäntö ehkäisee jo nykyisellään tehokkaasti koiran- ja kissanpentujen tuonnin suoraan kolmansista maista Suomeen. Silloin, kun kyseessä ovat ansaintamielessä tuotetut eläimet, niitä ei tuoda laillista reittiä esimerkiksi Venäjältä suoraan Suomeen, sillä se on tehokkaasti valvottua ja kallista. Lisäksi rabiesrokotusvaatimusten takia esimerkiksi Venäjältä ei saa tuoda lainkaan alle 15-viikkoisia pentuja EU-maihin. Joistakin EU:n ulkopuolisista maista tuotavilta koirilta edellytetään lakisääteisesti rabiesvasta-ainetutkimusta ja vähintään 6 kk:n ikää. Monista EU:n ulkopuolisista maista koirien ja kissojen tuonti myytäväksi/luovutettavaksi ei ole sallittua lainkaan.
- EU:n ulkopuolelta kaupallisesti maahantuotavilla koirilla/kissoilla on oltava lähtömaan viranomaisen vahvistama terveystodistus, ne rekisteröidään Traces NT -järjestelmään ja maahantuontiehtojen täytyminen tarkastetaan raja-asemalla rajaeläinlääkärin toimesta. Tarkastusmaksu on 145 € per kissa/koira. Eläinterveys säännösten (EU) 2016/429 voimaantulon myötä koirien laillista maahantuontia harjoittavien velvoitteita on lisätty entisestään. Velvollisuus rekisteröityä koskee sekä lähettäjä että vastaanottaja. Eläinten on oltava peräisin lähtömaan toimivaltaisen viranomaisen rekisteröimästä ja valvomasta pitopaikasta.
- Ei ole tarkoituksenmukaista ulottaa pentujen tuontikieltoa lainsäädännön puitteissa toteutettuun kolmasmaantuontiin, sillä taloudellista voittoa varten tuotettuja, epämääräisissä oloissa kasvatettuja kissoja ja koiria ei tuoda maahan tätä kautta.
- Viipurin Koirat ry ehdottaa lisäksi, ettei koiranpentujen tuontikielto koskisi ns. rescueyhdistyksiä. Näiden tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin lisääminen ilman ansaintatarkoitusta, eikä rajoitusten ulottaminen niihin ole tarkoituksenmukaista. Hylättyjen koirien hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että ne pääsevät kodinomaiseen ympäristöön kasvamaan mahdollisimman nuorina. Pääsy pois tarhaympäristöstä parantaa niiden mahdollisuuksia suojautua kylmältä, melulta, nälältä, tarttuvilta

taudeilta ja koirien välisiltä tappeluilta. Se vaikuttaa merkittävästi niiden kokonaisyhyvinvointiin myös pitkällä tähtäimellä parantamalla niiden mahdollisuuksia sosiaalistua ja sopeutua ympäristöön ilman pelkoja ja ongelmakäytöstä.

Ympäristöpuolue:

- Koiran- ja kissanpentujen tuonti- ja myyntirajoitukset tulee muotoilla siten, että ne eivät estä vastuullisten kasvattajien jalostusmateriaalin tuomista ulkomailta.
- Suomi on syrjäinen maa, mistä syystä koira- ja kissarotujen sisäsiitosaste kohoaa meillä helposti liikaa. Tämä geneettisen monimuotoisuuden väheneminen johtaa eläinten perinnöllisten sairauksien lisääntymiseen ja aiheuttaa siten niille tarpeetonta kärsimystä. Jalostuspohjan pitämisen geneettisesti monimuotoisena on oltava mahdollista siten, että kasvattaja voi halutessaan tuoda ulkomailta pennun, ja jatkossa myydä sen löytäessään sille sopivan ja luotettavan omistajan.

40 §

Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Tarjottaessa myytäväksi koiraa tai kissaa markkinoinnissa on annettava selkeästi ja ymmärrettävästi seuraavat tiedot:

- 1) myyjän nimi;
- 2) jos myyjä on 60 §:ssä tarkoitettu toiminnanharjoittaja, tämän rekisteröintinumero;
- 3) eläimen syntymäaika, ikä tai arvio iästä;
- 4) maa, jossa eläin on syntynyt, jos se on muu kuin Suomi;
- 5) eläimen sijaintipaikka.

Jos markkinoinnissa käytetään valokuvaa tai valokuvia, ainakin yhden kuvista on esitettävä myytävää eläintä tai sen emää.

Animalia:

- Kannatamme pykälässä esitettyjä vaatimuksia. Pykälä olisi kuitenkin laajennettava koskemaan kaikkien elävien eläinten myyntiä. Lisäksi pykälässä olisi vaadittava, että verkkomyynnin yhteydessä myyjän on tunnistauduttava vahvasti, jotta esimerkiksi salakuljetusta tai eläinsuojelurikosta epäiltäessä myyjä voidaan aina jäljittää.

Eläinsuojeluasiamies:

- On kannatettavaa, että koirien ja kissojen myynti-ilmoittelun sisällölle säädetään vähimmäisvaatimukset. Ilmoitusten vähimmäisvaatimusten tulisi koskea myös eläinten muuta luovuttamista.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Myynti-ilmoitus on tarpeellinen lisäys. Myynti-ilmoituksissa käytetään usein kiertoilmauksia kuten "etsii uutta kotia" tai "luovutetaan". Siten pykälää ehdotetaan muutettavan seuraavasti: "Tarjottaessa myytäväksi tai luovutettavaksi"

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Ehdotamme myös, että eläinten myynti-ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinsuojeluyhdistysten toimesta.

ESAVI:

- Pykälän 1 momentin 2) kohdassa rekisteröintinumero sekä 5) kohdassa eläimen sijaintipaikka vaatisivat täsmennystä ainakin perusteluihin. Mahdollisia rekisteröintinumeroita voisivat olla esimerkiksi maaseutuelinkeinoviranomaisen antama pitopaikkatunnus tai TRACES- järjestelmän toimintotunnus, jos kyseessä on ulkomailla kirjoilla oleva toimija.
- Myynti-ilmoituksia valvova viranomainen tulisi määrittellä. Lisäksi haluamme kiinnittää huomiota ilmoitusten valvontaan ja seuraamuksiin: Miten viranomainen puuttuu säännöksen noudattamatta jättämiseen tai rikkomiseen, jos toiminnanharjoittaja on kirjoilla ulkomailla? Miten käytännössä somealustoilla valvotaan myynti-ilmoituksia? Mitkä olisivat seuraamukset, jos ilmoitus ei ole säännöksen mukainen? Poistetaanko ilmoitus myyntialustalta, ja määrätäänkö seuraamusmaksu?

Evidensia ja Omaeläinklinikka kommentit 40-41 §:

- Pidämme hyvänä, että lakiehdotukseen on kirjattu vaatimuksia koirien ja kissojen myynti-ilmoituksen sisällöstä ja eläimen luovutuksen yhteydessä annettavista tiedoista. Tämän avulla voidaan puuttua pentutehtailuun sekä taata uudelle omistajalle riittävät tiedot eläimeen liittyen.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Helsingin kaupungin valvontaeläinlääkäreiden kokemuksen mukaan koirien ja kissojen myynti-ilmoituksia naamioidaan olemalla mainitsematta eläimen olevan myynnissä pimeän kaupan mahdollistamiseksi. Tämä tehdään käyttämällä termejä "etsii uutta kotia" tai "luovutetaan". Usein maksu suoritetaan käteisenä eikä kauppakirjaa tehdä jolloin eläimen myymistä on vaikea näyttää toteen. Siten pykälää ehdotetaan muutettavan seuraavasti: "Tarjottaessa myytäväksi tai luovutettavaksi..."

ISAVI:

- Myös myynti-ilmoitusvaatimukset (40 §) on syytä ulottaa koskemaan kaikkia myytäviä eläimiä, ei vain koiria ja kissoja. Lisäksi aluehallintoviraston käsityksen mukaan eläintenpitäjärekisterissä ei ole käytössä "rekisteröintinumero" - nimistä tunnusta asiakkaalle, eikä sellaista toiminnanharjoittaja saa, vaan rekisteriin muodostuu asiakasnumero, asiakastunnus ja pitopaikkatunnus.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Myynti-ilmoitusten vähimmäisisällön määrittäminen on kannatettava uudistus ja sen olisi hyvä tapahtua ns. vahvan tunnistautumisen kautta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto:

- Ehdotuksen 40 § koskee koirien ja kissojen myynti-ilmoituksessa annettavia tietoja. Tässä pykälässä olisi hyvä olla selventävänä viittaus myös kuluttajansuojalain tiedonantovelvoitteisiin, samaan tapaan kuin 41 §:ssä koskien eläimen luovutuksen yhteydessä annettavia tietoja. Kuluttajansuojalakia sovelletaan, kun kyse on kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisestä kaupasta.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme pykälässä esitettyjä vaatimuksia.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Myynti- ilmoituksessa mainitut tiedot on tarkasti yksilöity lakiluonnoksessa, tämä on hyvä asia. Tieto siitä, onko myyjä ammattimainen tai muuten laajassa mitassa seura- ja harrastuseläimiä pitävä toiminnanharjoittaja, on joskus hyvä tieto valvonnan kannalta.

LSAVI:

- Tämä on kannatettava parannus voimassa olevaan lainsäädäntöön.

- Pykälän 1 momentin kohdassa 2) edellytetään myynti-ilmoituksessa annettavan toiminnanharjoittajan rekisteröintinumero, jos myyjä on 60 §:ssä tarkoitettu ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittava toimija. Aluehallintovirasto huomauttaa, että 60 §:ssä ei ole säädetty toiminnanharjoittajalle annettavasta rekisteröintinumerosta.
- Saman momentin kohdassa 5) on eläimen sijaintipaikka. Perusteluissa olisi hyvä vielä tarkentaa, tarkoitetaanko sijaintipaikalla esim. paikkakuntaa ja maata.
- Saman pykälän 2 momentissa säädetään markkinoinnissa käytettävistä valokuvista. Aluehallintovirasto ehdottaa, että valokuvan laittaminen myynti-ilmoitukseen sekä myytävästä eläimestä että sen emästä olisi pakollinen ja että kuvista olisi käytävä ilmi se, että esittääkö kuvaa myytävää eläintä vai sen emää.
- Myynti-ilmoitusten valvonta olisi hyvä keskittää valtakunnallisesti, jotta valvojat voisivat hankkia parhaat taidot ja menetelmät valvonnan tehokkaaseen toteuttamiseen ja valvonta olisi yhdenmukaista.
- Lain 40 § 1 momentissa esitetään myynti-ilmoitusta koskevien vaatimusten kohdistuvan eläinlajeista ainoastaan kissoihin ja koiriin. Suomessa valtaosa eläimiin liittyvästä kaupankäynnistä kohdistuu nimenomaan kissoihin ja koiriin, mutta enenevässä määrin myös eksoottisia eläimiä ja esimerkiksi erilaisia lintulajeja kaupataan internetin myyntipalstoilla. Näin ollen tuleekin erityisesti arvioida, onko pykäläehdotuksen myynti-ilmoituksien sisältöä koskevat vaatimukset tarkoituksenmukaista rajata koskemaan ainoastaan kissoja ja koiria.

LSSAVI:

- On hyvä, että myynti-ilmoituksen sisällöstä säädetään. Tämän pykälän valvonta tulee vaatimaan lisäresurssia valvontaan.

MTK:

- MTK näkee kyseisten tietojen oleva yleisesti relevantteja, mutta epäilee valvonnan olevan melko hankalaa ja osin jopa mahdotontakin. Vastuulliset eläinten myyjät toimivat annettujen ohjeiden mukaan jo nyt, vastuuttomien kiinnijääminen perustunee todennäköisesti ilmiantoihin. Erityisesti oikeiden kuvien käyttö ilmoituksissa ja sen valvonta vaikuttaisi olevan teoreettista. Näin yksityiskohtainen sääntely ei ole valvontaresurssien käytön osalta tarkoituksenmukaista.

MTK Pohjois-Suomi:

- Kyseiset tiedot ovat tärkeitä, mutta epäilemme valvonnan olevan melko hankalaa ja osin jopa mahdotontakin. Vastuulliset eläinten myyjät toimivat annettujen ohjeiden mukaan jo nyt, vastuuttomien kiinnijääminen perustunee todennäköisesti ilmiantoihin. Erityisesti oikeiden kuvien käyttö ilmoituksissa ja sen valvonta vaikuttaisi olevan teoreettista. Näin yksityiskohtainen sääntely ei ole valvontaresurssien käytön osalta tarkoituksenmukaista.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Hyvä uudistus. Alkuun tulee kyllä valtavat ilmoitusmäärät rikkomisesta poliisille.

Poliisihallitus:

- Lain 40 § vaikuttaisi erityisesti erilaisilla internetin myyntisivustoilla olevien myynti-ilmoitusten sisältöön. Vääränlaisten ilmoitusten julkaiseminen ja siten rikosten ensivaiheen mahdollinen havaitseminen ja estäminen jäisi pitkälti palveluntarjoajien omavalvonnan varaan. Lakiesityksessä mainitun asiantilan saavuttaminen edellyttää useissa palveluissa teknisiä muutoksia, ja niiden toteuttaminen edellyttää myös taloudellisia panostuksia. Teknisten muutosten toteuttamiseen on varattava riittävä aika, mutta Poliisihallituksen näkemyksen mukaan lähtökohtana ja tavoitteena tulisi nimenomaisesti olla kiellettyjen myynti-ilmoitusten julkaisun estäminen palveluntarjoajan

käytössä olevin teknisin keinoin. Tilannetta, jossa ainoastaan julkaistuista lainvastaisista myynti-ilmoituksista tehdään jälkijättöisesti rikosilmoituksia, ei voida pitää kestäväenä, vaan lainvastaiset ilmoitukset tulisi pyrkiä estämään jo ennalta teknisluonteisilla keinoilla sekä palveluntarjoajia tiedottamalla.

- Lain 40 § 1 momentissa esitetään myynti-ilmoitusta koskevien vaatimusten kohdistuvan eläinlajeista ainoastaan kissoihin ja koiriin. Suomessa valtaosa eläimiin liittyvästä kaupankäynnistä kohdistuu nimenomaan kissoihin ja koiriin, mutta enenevässä määrin myös eksoottisia eläimiä ja esimerkiksi erilaisia lintulajeja kaupataan internetin myyntipalstoilla. Näin ollen tuleekin erityisesti arvioida, onko pykäläehdotuksen myynti-ilmoituksien sisältöä koskevat vaatimukset tarkoituksenmukaista rajata koskemaan ainoastaan kissoja ja koiria.

PSAVI:

- 40 §: Pykälä on tarpeellinen ja hyvä lisäys. Pykälään tulisi selventää valvontaviranomaisten roolia ja jakoa, jotta valvonta olisi tehokasta ja vaikuttavaa. Aluehallintovirasto ehdottaa, että valvonta olisi järjestetty valtakunnallisesti, esimerkiksi Ruokaviraston toimesta.

Ruokavirasto:

- Pykälän 1 momentin kohdassa 2) edellytetään myynti-ilmoituksessa annettavan toiminnanharjoittajan rekisteröintinumero, jos myyjä on 60 §:ssä tarkoitettu ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittava toimija. Ruokavirasto huomauttaa, että 60 §:ssä ei ole säädetty toiminnanharjoittajalle annettavasta rekisteröintinumerosta. 60 § mukainen ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito tallennetaan tällä hetkellä rekisteriin, jossa toimijan yksilöivänä tunnuksena käytetään henkilö- tai yritystunnusta. Lisäksi kullekin toimintapaikalle, jossa kyseistä toimintaa harjoitetaan, muodostuu rekisterissä FI-alkuinen 12-numeroinen toimintapaikkatunnus (ns. pitopaikkatunnus). Ruokavirasto esittää, että toiminnanharjoittajan rekisteröintinumeron sijasta markkinoinnissa voitaisiin edellyttää toiminnan yksilöivää tunnusta, jona voitaisiin pitää esimerkiksi em. paikkatunnusta.
- Saman momentin kohdassa 5) on eläimen sijaintipaikka. Perusteluissa olisi hyvä vielä tarkentaa, tarkoitetaanko sijaintipaikalla esim. paikkakuntaa ja maata, koska tarkkaa osoitetta ei varmaankaan tarvitse olla ilmoituksessa.
- Saman pykälän 2 momentissa säädetään markkinoinnissa käytettävistä valokuvista. Ruokavirasto ehdottaa, että käytetyistä kuvista olisi myös käytävä ilmi, esittävätkö ne myytävää eläintä tai sen vanhempia vai ovatko ne esimerkiksi kuvapankista.

SEY:

- Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen. Määrättyjen asioiden lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Vaatimusten tulisi koskea myös muita luovutusilmoituksia. Valvonnassa on ilmennyt, ettei ilmoituksista aina selvästi selviä, että kyseessä on eläimen myynti. Tämä ilmaistaan kiertoteitse ja vasta puhelimesta kerrotaan eläimen olevan myynnissä sekä sen hinta.
- Perusteluissa tulisi tarkentaa kuinka tarkasti sijaintipaikka tulee ilmoittaa. Lisäksi tulisi säätää, että myyjällä tarkoitetaan lähtökohtaisesti eläinten omistajaa. Jos myyjänä on joku muu kuin omistaja, tulee myös omistajan nimi mainita.

Suomen Kennelliitto:

- Kiitämme sitä, että lakiesitysluonnoksessa on huomioitu Suomen Kennelliiton jo pitkään esille nostama tarve koirien ja kissojen myynti-ilmoitusten valvonnan tiukentamisesta. Vähimmäissisällöt myynti-ilmoituksiin ovat paikallaan.
- Eläinten verkkokauppaan pitäisi saada systemaattisempaa valvontaa. Kaikessa koiran kaupassa ostajan pitäisi pystyä tunnistamaan myyjä samalla tavalla kuin pennun ostaja voi tunnistaa Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimivan kasvattajan. Kennelliitto on nostanut monissa yhteyksissä esille myyjän vahvan tunnistautumisen vaatimuksen eläinten verkkokaupassa.

Suomen Koirankasvattajat:

- SuKoKa esittää 1 momenttiin lisättäväksi seuraavaa:
- 6) rotukoirien ja -kissojen osalta molempien vanhempien rekisterinumerot sekä muiden koirien ja kissojen osalta vähintään emän tunnistusmerkintätieto
- Koska eläinten tunnistusmerkinnän rekisteröintipakko astuu voimaan koirien osalta vuoden 2023 ja kissojen osalta vuoden 2026 alusta alkaen ja tunnistusmerkintärekisteri on täydellinen koirien osalta vuoden 2024 ja kissojen osalta vuoden 2027 alusta alkaen, olisi perusteltua vaatia myyjää ilmoittamaan joko koiran ja kissan rekisterinnumero tai tunnistusmerkintätieto.
- SuKoKa haluaa korostaa tämänkin lainkohdan osalta valvonnan merkitystä. Koska koirien ja kissojen myynti tapahtuu enimmäkseen internetissä, tulisi ilmoituksia myös pystyä valvomaan. Tärkeää olisi täsmentää etenkin se, tuleeko myynti-ilmoitusten valvontaa hoitamaan viranomainen vai se taho, kenen alustalla myynti-ilmoitus julkaistaan.
- Lisäksi tunnistusmerkintärekisteriin ilmoitettaville tiedoille pitäisi pystyä suorittamaan jonkinlaista valvontaa, sillä Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1/2021 6 §:n mukaan koiran haltijan on ilmoitettava koiran tunnistustodistuksen tiedot tunnistusmerkintärekisteriin merkittäväksi. SuKoKa kuitenkin kokee, että väärinkäytösten riski on liian suuri, mikäli tunnistusmerkinnän asettaja ei syötä tietoja suoraan tunnistusmerkintärekisteriin. Tunnistusmerkintärekisteriin ilmoitettavien tietojen oikeellisuutta tulee valvoa viranomaisaloitteisesti, sillä muutoin riski tunnistusmerkintärekisteriin ilmoitettavien tietojen paikkansapitämättömyydelle lisääntyy huomattavasti. Mikäli maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1/2021 6 §:ää ei haluta muuttaa, yksi mahdollisuus tunnistusmerkintärekisteriin ilmoitettavien tietojen oikeellisuuden valvomiseksi olisi pyytää mikrosirun asettajaa toimittamaan tunnistusmerkintärekisteriä ylläpitävälle taholle kopio tunnistustodistuksesta. Tunnistusmerkintärekisteriin ilmoitettavia tietoja valvomalla pystyttäisiin valvomaan myös 39 §:n mukaista alle kuuden kuukauden ikäisen maahantuodun koiran- ja kissanpennun edelleen myynti-kieltoa.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Koirien ja kissojen myynti-ilmoituksissa tulee edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista, sillä se on ainoa luotettava tapa varmistua ilmoituksen tekijän henkilöllisyydestä.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Pykälän 1 momenttia voisi muuttaa suuntaan ”Tarjottaessa myytäväksi tai luovutettavaksi...” jotta lain valvominen olisi selkeämpää ja mahdollinen kiertäminen luovuttamisella ilman vastiketta voitaisiin estää.

Tori.fi/Schibsted Suomi Oy

- Käytettyjen tavaroiden lisäksi Torissa myydään lemmikkieläimiä. Vuonna 2021 eläimiä myytiin 23 000 - lukumääräisesti eniten koiria ja kissoja, mutta myös jrsijöitä, hevosia, matelijoita ja akvaariokaloja. Vastuullisena toimijana Tori on tehnyt aktiivisesti läheistä yhteistyötä eläinsuojelutoimijoiden ja viranomaisten kanssa estääkseen markkinapaikan käytön pentutehtailuun.
- Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta teki vuonna 2019 ehdotuksen vähimmäisstandardeista Suomeen rekisteröidyille verkkokauppa-alustoille, joilla myydään seura- ja

harrastuseläimiä. Vuoden 2020 alusta Tori on itsesääntelynä noudattanut 9 standardista 8:aa ja on ottamassa käyttöön viimeisen puuttuvan standardin eläimen myyjän vahvasta tunnistautumisesta kuluvan vuoden aikana.

- Eläinkaupan ja pentutehtailun osalta esitetyt lakimuutokset ovat suppeammat kuin Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan vähimmäisstandardit, joita Tori noudattaa. Tori tukee esitettyä lakimuutosta ja toivoo, että sen myötä myös kansainväliset toimijat, kuten Facebook, noudattavat lakia. Tori toivoo myös, että lakia valvotaan.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen. Määrättyjen asioiden lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautuminen.

Viipurin Koirat:

- Kannatamme ehdotusta, jonka mukaan koirien ja kissojen myynti-ilmoituksissa tulee esittää pakollisina tiedot niiden iästä, sijaintipaikasta ja syntymämaasta sekä lisäksi myyjän nimi ja rekisteröintinumero, mikäli tämä on ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa seura- ja harrastuseläimiä pitävä toiminnanharjoittaja.
- Pykälä olisi kuitenkin laajennettava koskemaan kaikkien elävien eläinten myyntiä. Lisäksi pykälässä olisi vaadittava, että verkkomyynnin yhteydessä myyjän on tunnistauduttava vahvasti, jotta esimerkiksi salakuljetusta tai eläinsuojelurikosta epäiltäessä myyjä voidaan aina jäljittää.

41 §

Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Sen, joka myy tai muutoin luovuttaa eläimen tilapäisesti tai pysyvästi, on annettava eläimen luovutuksen yhteydessä vastaanottajalle tarvittavat tiedot eläimen hoidosta, pitopaikasta ja muista hyvinvoinnin kannalta oleellisista seikoista. Jos eläin on sairas tai vahingoittunut, myös siitä on ilmoitettava.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen luovutuksen yhteydessä annettavista tiedoista ja tavasta, jolla tiedot annetaan.

Animalia:

- Kannatamme pykälän kirjauksia. Lisäksi tulisi säätää, että luovutettavan eläimen mukana tulee antaa kirjalliset hoito-ohjeet eläimen vastaanottajalle.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälä on kannatettava.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Ammattimaisesti tai muuten laajamittaisesti eläimiä pitävien ja säännöllisesti pentuja kauppaavien ta-hojen ja ns. kissatalojen tulee luovuttaa eläimen mukana tiedot (41 §) edellisen puolen vuoden aikana eläimelle suoritetuista toimenpiteistä tai annetuista lääkkeistä.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavia tietoja koskevaan pykälään tulisi etenkin seura- tai harrastuseläimen luovutusta koskien lisätä eläimen mukana annettavat kirjalliset hoito-ohjeet.

HESY:

- Pidämme hyvänä luovuttajan tiedonantovelvollisuuden laajentamista koskemaan eläimen hyvinvoinnille oleellisia tietoja eläimen luovutuksen yhteydessä. Olisi suotavaa, että eläimen

vastaanottajalle annetaan ainakin lemmikineläinkaupoissa myös kirjalliset hoito-ohjeet, joissa kerrotaan eläimen pidossa huomioon otettavista asioista.

Hippolis:

- Hyvinvointiin liittyen pidämme tärkeänä, että hevosta koskevat tiedot siirtyvät eläimen luovutuksen yhteydessä. Ilmoitettavista tiedoista tulee säätää tarkemmin asetustasolla.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- JWWS kannattaa SEY:n ehdotusta seura- tai harrastuseläimen kauppaa ja luovutusta koskien siitä, että eläimen mukana on annettava sen kirjalliset hoito-ohjeet.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme pykälässä esitettyjä vaatimuksia.

Kuluttajaliitto:

- Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavia tietoja koskeva säädös täydentää kuluttajansuojalain mukaisia tiedonantovelvoitteita, millä on suuri merkitys myyjän virhevastuulle. Kuluttajaliitto pitää säännöstä perusteltuna. Kuluttajaliitto haluaa, että pykälän perusteluissa tai myöhemmin pykälän perusteella säädettävässä asetuksessa velvoitettaisiin myyjä kertomaan, jos eläimen hoidosta aiheutuu todennäköisesti sellaisia kustannuksia, joista ostajan ei voida olettaa tietävän. Tällaiset kustannukset voivat olla esimerkiksi eläinlääkärikustannukset. Ne ovat todennäköisiä esimerkiksi sellaisilla koira- ja kissaroduilla, joille on jalostettu sellaisia ulkonäköpiirteitä, jotka altistavat tai aiheuttavat eläimille sairauksia. Lisäksi ostajille on kerrottava, jos joku ostajan normaalina pitämä eläimen ominaisuus on merkki eläimen hyvinvointiongelmasta, esimerkiksi hengitysvaikeudesta.

LSAVI:

- Tämä on kannatettava parannus voimassa olevaan lainsäädäntöön.
- Aluehallintovirasto ehdottaa, että pykälää täsmennettäisiin siten, että luovutettavat asiakirjat sisältäisivät myös tiedon alkukasvatuksesta sekä syntymämaasta.

LSSAVI:

- Pykälän sisältö on hyvä ja tarpeellinen. Kun asiasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella, sisällön tarkentaminen myöhemmin on helpompaa.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 41 §: ssä tulisi säätää eläimen vastaanottajalle velvollisuus osoittaa eläimen alkuperä, eli luovuttajan tiedot ja luovuttajalta saadut tiedot. Näin voitaisiin ongelmatapauksissa päästä käsiksi yleistyvään eläintehtailubisnekseen ja siihen liittyvään rikollisuuteen. Ilman eläimen vastaanottajan näyttövelvoitetta eläimen alkuperästä säädös on tyhjä lainkirjain, jonka mahdollisuus vaikuttaa käytäntöihin on olematon.

Poliisihallitus:

- Ehdotetun pykälän sana- muoto on muotoiltu joustavaksi ja tilannekohtaista harkintaa edellyttäväksi. Pykälän tarkoitus on sinänsä ymmärrettävä pentutehtailun ja petosrikollisuuden vähentämisen näkökulmasta, mutta pykälän laeva sanamuoto oletettavasti vaikeuttaa yksiselitteisten tapauskohtaisten tulkintojen tekemistä.

SEY:

- Pykälän määräämät asiat ovat tärkeitä. Lisäksi etenkin seura- tai harrastuseläimen kauppaa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet.

SHEHVNK:

- Kiitämme esitettyä laennettua tiedonantovelvoitetta eläimen luovutuksen ja kaupan yhteydessä. Ehdotamme täsmennettäväksi, että seura- tai harrastuseläimen kaupan ja luovutuksen yhteydessä olisi eläimen mukana on annettava olennaiset alkukasvatukseen liittyvät asiat sekä syntymämaan lisäksi myös tieto onko eläin luonnosta pyydetty tai mahdollisesti rescue-taustainen. Luovutusohjeissa olisi myös annettava ohjeet, miten uuden omistajan tulisi toimia, mikäli haluaa myöhemmin luopua lemmikistään. Viimeksi mainittu olisi erityisen tärkeää lajeille, jotka luontoon vapautettaessa saattavat aiheuttaa luonnolle riskin.

Suomen Hippos:

- Hevosten hyvinvointiin liittyen on tärkeää, että hevosta koskevat tiedot siirtyvät eläimen luovutuksen yhteydessä. Ilmoitettavista tiedoista on kuitenkin säädettävä tarkemmin asetustasolla.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä sitä, että eläimen luovutuksen yhteydessä vastaanottajalle on ilmoitettava kaikki eläimen hyvinvoinnin kannalta oleelliset tiedot. Suomen Kennelliiton kasvattajasitoutus velvoittaa koirankasvattajan kertomaan koiriensa sairauksista, terveystutkimustuloksista ja ominaisuuksista sekä antamaan koiranostajalle kirjalliset hoito-ohjeet.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän määräämät asiat ovat tärkeitä. Lisäksi etenkin seura- tai harrastuseläimen kauppaa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet.

Viipurin Koirat:

- Pykälässä olisi kiellettävä kaikkien elävien eläinten myynti eläinkaupoissa.

42 §

Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Selkärankaisia ja pääjalkaisia eläimiä ei saa pitää myynnissä torilla, markkinoilla eikä muussa kuin eläinten esittelyyn tarkoitettussa yleisötapahtumassa. Edellä tarkoitettuja eläimiä ei saa myöskään myydä liikkuvassa kaupassa.

Myytävää eläintä ei saa pitää näyteikkunassa. Koiria, kissoja, frettejä sekä aroja, harmaa-papukaijoja ja amatsonoja ja muita isoja papukaijalajeja ei saa myydä eläinkaupoissa.

Eläintä ei saa luovuttaa arpajais- tai kilpailuvoittona.

Eläintä ei saa pysyvästi luovuttaa alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta.

Animalia:

- Pykälässä olisi kiellettävä kaikkien elävien eläinten myynti eläinkaupoissa.

Eläinoikeuspuolue:

- Liikkuvan eläinkaupan kiellon laajentaminen, eläinten luovuttamiskielto arpajais- ja kilpailuvoittona sekä ikärajan asettaminen eläimen hankintaan ovat hyviä uudistuksia. Hyvää on myös pääjalkaisten ottaminen mukaan liikkuvan kaupan kiellon piiriin. Esitämme, että koirien, kissojen, frettien sekä isojen papukaijojen lisäksi mitään eläinlajeja ei tule saada myydä eläinkaupoissa.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat tarpeellisia. Eläimen pysyvän luovuttamisen kieltö alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta on myös tervetullut.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset -pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja ei saa myydä eläinkaupoissa.
- Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

HESY:

- Pidämme pykälässä esitettyjä eläimen luovutukseen liittyviä rajoituksia kannatettavina uudistuksina.
- Mielestämme ainakin koirien ja kissojen kaupallisen myynnin internetin myynti- ja ostopalstoilla tulee periaatteessa olla ilmoituksenvaraista toimintaa samalla tavalla kuin ammattimaisen tai laajamittaisen seura- ja harrastuseläinten pidon eli tilanteessa, jossa se täyttää liitteen 2 määreet. Koska internetin osto- ja myyntipalstat tarjoavat väylän epäeettiseen eläinkauppaan, myyntipalstoille olisi asetettava velvoite suorittaa eläinilmoitusten kohdalla omaavontaa tai ainakin asettaa eläinilmoituksille kriteerejä (esimerkiksi koiran iän ilmoittaminen) ja estää selkeiden pentutehtailijoiden ilmoitukset.
- Kaikkien myytävien ja luovuttavien koirien ja kissojen tulee olla tunnistusmerkittyjä ja rekisteröityjä. Tätä tulee edellyttää myös internetin kautta myytäviltä eläimiltä.

Kissojen oikeudet ry:

- Kannatamme pykälässä esitettyjä rajoituksia.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Esitämme lisäksi, että pykälässä 42 § kielletään koirien, kissojen, frettien sekä isojen papukaijosten lisäksi kaikkien muidenkin eläinlajien myynti eläinkaupoissa.

LSSAVI:

- Pykälässä tulisi määritellä tuleeko eläinten myyntipaikoilla olla eläintenpitäjärekisteriin rekisteröity pitopaikkatunnus. Liikkuva kauppa tulisi määritellä.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 42 §:ssä kiellettäisiin eläimen luovutus arpajais- tai kilpailuvoittona. Perinne on ollut käytössä porokilpailuissa aina, ja sitä varten on aiemman lain aikana voinut hakea poikkeuslupaa. Poikkeuslupaa haettaessa on taattu, että poroja ei luovuteta palkintona muille kuin paliskuntien osakkaille, eli jo valmiiksi poroja omistaville henkilöille poronhoitoalueella. Mikäli arpavoitto on sattunut poroja omistamattomalle henkilölle, voitto on voittajan toiveen mukaisesti joko myyty huutokaupalla poronomistajalle (jolloin arpavoittaja on saanut poron sijaan huutokaupasta tulevat rahat) tai voittaja on voinut lunastaa voittonsa poronlihana. Poroja on siis luovutettu elävänä ainoastaan poronomistajille. Tämän poro- kilpailuperinteen jatkumisen mahdollistaminen olisi suotavaa.

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

- Yhteneväisempi linjaveto olisi, ettei mitään nisäkäs- tai lintulajeja saa myydä eläinkaupoissa. Kanien ja jyrtsijöiden lajityypillisten tarpeiden toteutuminen eläinkaupassa on kyseenalaista ja pito pienissä häkeissä antaa hyvin väärän kuvan eläinten hyvästä pidosta. Esimerkkinä kanit, joilla on tarve kaivaa ja tarkkailla ympäristöään laajalta alueelta. Niiden pitäminen häkissä eläinkaupassa antaa valtaväestölle kuvan, että pitomuoto on yleisesti hyväksyttävä ja kania pidetään jatkossakin

samanlaisessa häkissä, jossa sen on mahdotonta toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. Samaa koskee myös matelijoita.

Ruokavirasto:

- Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että selkärankaisia ja pääjalkaisia eläimiä ei saa pitää myynnissä torilla, markkinoilla eikä muussa kuin eläinten esittelyyn tarkoitettussa yleisötapahtumassa. Ruokavirasto esittää harkittavaksi, tulisiko pykälän 1 momentin yleisötapahtumia koskeva myyntikielto laajentaa koskemaan myös eläinten esittelyyn tarkoitettuja yleisötapahtumia. Jos eläinten esittelyyn tarkoitettu yleisötapahtuma on avoin kaikelle yleisölle kuten Messukeskusten eläinmessut tai koiranäyttelyt, eivät ostajaehdokkaat automaattisesti ole perehtyneitä näihin eläinlajeihin tai niiden pitoon ja hoitoon. Lisäksi on hyvä tiedostaa, että monissa maissa on yleistynyt ikävä tapa, että niin sanotut trokarit myyvät eläimiä koira- tai kissanäyttelyn ulkopuolella sisään- ja uloskäyntien yhteydessä. Pykälän sanamuoto mahdollistaisi myös esimerkiksi koirien ja kissojen myynnin kyseessä olevissa tapahtumissa, vaikka Suomessa tällä hetkellä myynti tällaisissa tapahtumissa koskee erityisesti matelijoita. Ruokavirasto esittää, että eläviä eläimiä ei saa myydä missään yleisötapahtumissa.
- Momentissa 2 säädettäisiin, että koiria, kissoja, fettejä sekä aroja, harmaapapukaijoja ja amatsoneja ja muita isoja papukaijalajeja ei saa myydä eläinkaupoissa. Ruokavirasto ehdottaa, että eläinkauppa määriteltäisiin vähintään pykäläehdotuksen perusteluissa. Määritelmä voisi olla esimerkiksi: Eläinkaupalla tarkoitetaan pysyväisluonteista tilaa, jossa pidetään eläimiä ja niiden tarvikkeita myytävänä.

SEY:

- Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja ei saa myydä eläinkaupoissa.
- Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.
- Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

SHEHVNK:

- Ehdotamme sellaisten eläinyksilöiden myynnin kieltämistä, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Määräys siitä, ettei alle 16-vuotiaalle saa pysyvästi luovuttaa eläintä ilman huoltajan suostumusta, on erittäin kannatettava.

Suomen Kennelliitto:

- Kannatamme pykälässä mainittuja eläinten kaupan liittyvien säännösten tiukentamista ja täsmentämistä.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Kieltoa eläimen luovuttamisesta arpajais- tai kilpailuvoittona tulisi tarkentaa siten, että nimenomaisesti kyseisen eläimen tavoittelemiseksi järjestettävä kilpailu, eläimen luovuttamiseksi sopivimmalle tavoittelijalle, olisi kuitenkin sallittua.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja, marsuja tai suuria papukaijoja, ei saa myydä eläinkaupoissa, sillä niiden lajinomaisten käyttäytymistarpeiden täyttäminen ei lähtökohtaisesti ole mahdollista eläinkauppojen kaltaisessa toimintaympäristössä.
- Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.
- Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

7 luku Eläinkilpailut ja –näyttelyt

Eläinoikeuspuolue:

- Lemmikkien hyödyntäminen ihmisten apulaisina esimerkiksi palvelus- tai terapiakoirina tai viranomaisten tai yksityissektorin työvälineinä on toteuduttava näiden eläinten tarpeita ja hyvinvointia kunnioittaen. Tämä koskee myös muuta eläinten harrastus- ja kilpailukäyttöä. 43 §:n esittämää rajoitusta tulisikin laajentaa siten, että kaikki kilpailu- ja näyttelytoiminta on sallittua vain, jos se välittömästi tukee eläinyksilön hyvinvointia ja lajityypillisiä käyttäytymistarpeita.
- Eläinoikeuspuolueen kanta on, että vedonlyönti eläinurheilusta on tässä yhteydessä kiellettävä kaikissa muodoissaan, sillä se syventää eläimen asemaa urheiluvälineenä.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää hyvänä, että luonnoksessa on tuotu selkeästi esille, että tilaisuuden järjestäjällä on vastuu eläinten hyvinvointiin vaikuttavista asioista kilpailun aikana.

Suomen Kennelliiton alainen LUT-kollegio:

- Luolakoirien taipumuskokeet ovat arviointitilaisuuksia, joissa arvioidaan koiran kykyä ja halua tehdä työtä tätä varten rakennetussa keinoluolastossa. Kokeessa arvioidaan koiran suoritusta Suomen Kennelliiton virallisiin sääntöihin kirjattuihin ihanteisiin, eikä niitä aseteta paremmuusjärjestykseen. Koeaika on rajoitettu maksimissaan 20min jaksoksi.
- Koetta arvioi tehtävään koulutettu, pätevyity ylituomari ja häntä avustaa vastaavan koulutuksen saanut kouluttaja sekä pätevyity koetoimitsija. Kennelliiton ohjeiden ja eläinsuojelulain 16-17§ mukaan kokeessa on oltava koko kokeen ajan läsnä eläinlääkäri. Eläinlääkärin tehtävä on valvoa eläinsuojelulain ja -asetuksen noudattamista.
- Kokeessa riistaeläimenä käytetään tarhassa syntynyttä kettua, joka on koulutettu kokeeseen. Koesäännöt kieltävät kontaktin syntymisen koiran ja ketun välille. Kontaktit ehkäistään käyttämällä keinoluolaan sopivia sulkupeltejä koiran ja ketun välillä.
- Kokeesta kirjoitetaan yhteenvetona koepöytäkirja, johon kirjataan kokeen pääasialliset tapahtumat, toimihenkilöt ja osallistujat sekä mahdolliset poikkeamat tai epäkohdat. Eläinlääkäri vahvistaa pöytäkirjan allekirjoituksellaan. Pöytäkirja toimitetaan säännöissä ilmoitetussa määräajassa Kennelliittoon ja koirakohtaiset pöytäkirjat myös koekoiran rotujärjestöön.
- Kollegio ei koe lakiehdotuksessa esitettyä kokeiden ilmoituksenvaraisuutta tarpeellisenä, sillä tälläkin hetkellä kaikki järjestettävät kokeet on etukäteen anottava kennelpiiriltä tai Suomen Kennelliitolta ja ne ovat nähtävillä Kennelliiton julkaisemassa kaikille avoimessa tapahtumakalenterissa osoitteessa <https://tapahtumakalenteri.kennelliitto.fi>. Kaikkien pidettävien kokeiden tiedot julkaistaan lisäksi myös Kennelliiton jäsenjulkaisussa, Koiramme-lehdessä, hyvissä ajoin etukäteen.
- Eläinten hyvinvointi luolakoirien taipumuskokeissa on turvattu koesääntöjen mukaisilla toimihenkilöillä, joiden tehtävät on määritelty koesäännöissä ja kunkin kokeen koetoimikunnan

kokouksessa. Halutessaan eläinlääkäri voi ohjeistaa koetoimikuntaa ja toimijoita tehtävissään. Kokeen toimijat voivat lisäksi tarpeen mukaan raportoida kokeen kulusta Suomen Kennelliitolle, paikalliselle Kennelpiirille ja viranomaisille, mikäli tällaiselle katsotaan olevan tarvetta.

Suomen paimenkoirayhdistys ry:

- Suomen paimenkoirayhdistys ry (SPKY) järjestää paimennuskokeita, joissa arvioidaan paimentavien koirien ja koiran ohjaajien taitoja lampaiden ja nautojen paimennuksessa.
- Paimenkoirien koulutuksen päämääränä on hyvä eläinten käsittely, jonka lähtökohtia ovat tuotantoeläinten olosuhteiden parantaminen ja eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen. Laiduntavien eläinten käsittely on sujuvinta silloin, kun eläimet pysyvät rauhallisina ja tyytyväisinä.
- SPKY:n koesäännöissä on määritelty paimennettaville eläimille kriteerit, jotka kieltävät esim. liian nuorten tai tietyn tiineysvaiheen ylittäneiden eläinten käyttämisen paimennuskokeissa. Säännöissä on kielletty eläinten huono kohtelu ja liiallinen stressaaminen, jotka johtavat välittömästi suorituksen keskeyttämiseen. Kokeita arvostelevat tuomarit ovat kotieläintalouden ammattilaisia ja osaavat tulkita niin paimentavaan koiraan kuin paimennettaviin eläimiin kohdistuvaa räsitusta.
- SPKY kannattaa ensisijaisesti omavalvontasuunnitelman käyttöä eläinkilpailujen valvonnassa. Valvonnan järjestämisessä tulisi ottaa huomioon erityisesti se, että valvonta ei tuottaisi turhaa tai liiallista hallinnollista taakkaa niin valvovalle taholle kuin kilpailujen järjestäjällekään.

Suomen riistakeskus:

- Näihin pykäliin sisältyvät asetuksenantovaltuudet, joten niiden osalta on vaikea muodostaa käsitystä säännösten lopullisesta merkityksestä. Lausuntomme alussa olemme esittäneet 5 §:n määritelmien osalta, että eläinkilpailuksi ei katsottaisi sellaista metsästyskoirakoetta, jossa sekä koira että kohde-riista ovat vapaita liikkumaan esteettä kohderiistan luontaisessa elinympäristössä. Metsästyskoirien käyttökokeiden osalta haluamme myös luonnoksen 7 luvun pykälien osalla edelleen tuoda esiin käsityksenämme, että niissä ei tarpeettomasti vaaranneta eläinten hyvinvointia ja mahdolliset vaarat pyritään estämään ennakolta joko eläimen omistajan tai kokeen järjestäjän toimesta tai vaaratekijöiden merkitystä pyritään vähentämään. Vaaratekijöinä voivat olla esimerkiksi liikenneväylät ja suurpedot, etenkin susi. Koirat työskentelevät vapaina omaehtoisesti tavanomaisissa maasto-olosuhteissa kuten käytännön metsästystilanteissakin, ja kokeet ovat tarpeen metsästyskoirien tarkoituksenmukaisten metsästysominaisuuksien osoittamiseksi ja rotujen metsästysominaisuuksien säilyttämiseksi ja kehittämiseksi toivottavalla tavalla. Toiminnassa ei tarkoituksellisesti vahingoiteta eläimiä eikä koirien ja kohde-eläinten kontakteja pidetä hyväksyttävänä tai tarkoituksenmukaisina. Toisinaan kohde-eläin voi joutua koiran kiinni ottamaksi, mutta silloin kyseessä on yleensä aina sairas tai vahingoittunut eläin, joka menehtyisi luonnossa saaliina tai vammaansa. Metsästyskoirien käyttökokeiden osalta haluamme tuoda esiin niiden tarpeen myös yhteiskunnan kannalta merkityksellisiä tehtäviä varten. Esimerkiksi riistanhoitoyhdistysten organisoiman suurriistavirka-aputoiminnan (SRVA) kannalta on välttämätöntä, että meillä on jatkossakin toimivia suurpetokoiria, pysäyttäviä hirvikoiria ja jälkikoiria, joiden ominaisuudet tunnetaan ja tunnustetaan. Myös metsästyksen eettisen harjoittamisen kannalta on tarpeen, että metsästyksessä voidaan käyttää halutulla ja hyväksytyllä tavalla toimivia koiria.
- Perusteluissa mainitaan luolakoirien taipumuskokeet, joissa kokeen järjestäjän tulee luonnollisesti huolehtia siitä, että koekoiran ja kohde-eläimen välistä kontaktia ei pääse tapahtumaan. Eli vaara on ennakolta estettävä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa tulee kieltää.

43 §

Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä

Eläinkilpailu ja -näyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia.

Eläimelle ei saa antaa sellaista lääkettä tai muuta vastaavaa ainetta taikka käyttää sellaista menetelmää, jonka tarkoituksena on vaikuttaa keinotekoisesti eläimen suorituskykyyn tai käyttäytymiseen eläinkilpailussa tai -näyttelyssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sellaisista 1 momentissa tarkoitetuista kilpailuista ja näyttelyistä, jotka tarpeettomasti vaarantavat eläinten hyvinvointia ja joiden järjestäminen on mainitun momentin nojalla kielletty.

Animalia:

- Pykälässä tai viimeistään valtioneuvoston asetuksessa tulisi määritellä tarhakettujen käytön kieltö metsästysharjoituksissa ja -kokeissa. Pelkästään tarhaolosuhteissa eläminen on ketuille stressaavaa. Koekäyttö aiheuttaa niille stressiä, altistaa ne vahingoittumiselle ja vaarantaa vakavasti hyvinvointia.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälän mukaan eläinkilpailu ja -näyttely ei saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia. Perusteluiden mukaan hyvinvointia vaarannetaan tarpeettomasti silloin, kun toiminnassa vahingoitetaan tarkoituksellisesti eläimiä, ja näin eläintappelut eivät ole hyväksyttäviä. Hyvinvointia vaarannetaan tarpeettomasti myös silloin, kun vaara voidaan helposti poistaa tai vähentää. Näin hyväksyttävänä ei pidetä luolakoirien taipumuskoetta, jossa ei yritetäkään estää koekoiran ja kohde-eläimen välistä kontaktia, vaan eläimet voivat vahingoittaa toisiaan kynsimällä tai puremalla. Mitä todennäköisemmin kilpailu aiheuttaa riskin eläinten hyvinvoinnin vaarantumiselle ja mitä vakavamman vaaran kilpailu tai näyttely aiheuttaa, sitä todennäköisemmin sen järjestäminen olisi kiellettyä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kilpailusta tai näyttelystä, jotka tarpeettomasti vaarantavat eläinten hyvinvoinnin ja joiden järjestäminen on kielletty.
- Luolakoirien taipumuskokeissa koetilanne aiheuttaa ketulle pelkoa ja stressiä eikä ketulla ole mahdollisuutta paeta stressaavaa tilannetta. Voikin nähdä, että luolakoira koe todennäköisesti aiheuttaa haittaa ketun psyykkiselle hyvinvoinnille. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta (2016) on ilmaissut huolensa kohde-eläinten hyvinvoinnista ja lausunut, että metsästys- ja paimenkoirien rodunomaisia taipumuksia ei tule testata elävillä kohde-eläimillä, ellei se ole ehdottoman välttämätöntä. Koirat aiheuttavat kohde-eläimissä pelkoa, minkä takia harjoitus- ja koetilanteita varten tulisi kehittää testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä. Oli-sikin hyvinvoinnin näkökulmasta tärkeää, että eläviä kohde-eläimiä ei käytettäisi kokeissa, jotka voivat vaarantaa niiden hyvinvoinnin.
- Jos elävien kettujen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa sallitaan jatkossakin, edellytyksenä tulee olla se, että koiran ja kohde-eläimen fyysinen kontakti estetään. Tulisi myös säätää, kuinka monta kertaa samaa kettua voi käyttää kokeessa. Tämän lisäksi kokeissa käytettäville ketuille tulee säädöksiin taata pito-olosuhteet, joissa niiden hyvinvointi on turvattu ja joissa ne voivat toteuttaa lajinmukaisia käyttäytymistarpeitaan. Kettujen pito useita vuosia turkistarhoja vastaavissa olosuhteissa ei ole eettisesti hyväksyttävää. Pykälän 46 perustelujen mukaan luolakoirien taipumuskokeet määriteltäisiin ilmoituksenvaraiseksi eläinkilpailuksi, jossa edellytetään kilpailueläinlääkäriin läsnäoloa, mikä parantaa jonkin verran luolakoirien taipumuskokeiden sääntelyä.
- Eläinkilpailujen säädöksiä tulisi soveltaa myös sellaisiin kilpailuihin, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan käyttäen kohde-eläimiä. Näitä ovat esimerkiksi kengitys-, trimmaus-, keritsemis- ja kalastuskilpailut.

ESAVI:

- Säännöksessä tulisi selvyuden vuoksi viitata määrittelykohtaan: ”Tämän lain 5 §:n 10) kohdan mukainen eläinkilpailu ja 11) kohdan eläinnäyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia.”
- Säännöskohtaisten perustelujen 5 §:n kohtaan 10) on kirjattu, että eläinkilpailujen määritelmän ulkopuolelle jäisivät harjoitukset. Pyydämme huomioimaan, että myös harjoitustilanteet voivat vaarantaa niin harjoitettavan eläimen kuin mahdollisten kohde- eläinten kuten lampaiden, kettujen ja lintujen hyvinvoinnin. Harjoitettaville eläimille on myös tarjolla ohjelmapalveluita, esimerkiksi maatiloilla ulkopuolisille koirille tarkoitettuja paimennustunteja, joissa koirien taipumuksia on mahdollista arvioida ja taitoja harjoittaa. Pidämme tärkeänä, että edellä kuvatut tapahtumat ja palvelut, sekä niitä varten tarkoitettu kohde-eläinten pito sisällytettäisiin esimerkiksi luvun 8 mukaiseen ilmoituksenvaraiseen toimintaan, jotta sitä on viranomaisen mahdollista valvoa.

HESY:

- Pykälän ensimmäisestä momentista tulee poistaa sana ”tarpeettomasti”. Kilpailuissa ja näyttelyissä tapahtuva eläimen hyvinvoinnin vaarantaminen ei ole koskaan tarpeellista.
- Pykälän perusteluissa sanotaan, että säännöksellä on tarkoitus estää eläimen hyvinvointia tarpeettomasti vaarantavat eläinkilpailut ja -näyttelyt.
- Me katsomme, että luolakorien taipumuskokeet, joissa käytetään elävää kohde-eläintä, tulee tämän pykälän ja sen perusteluiden nojalla kieltää. Luolakoirakokeissa kohde-eläimenä käytetään yleensä kettua. Samaa kettua voidaan käyttää yhden kokeen aikana 3 täysiaikaisen suorituksen ajan, mikä on sille äärimmäisen stressaavaa. Kokeissa käytettävät ketut ovat usein peräisin turkistarhoilta, ja niitä pidetään yleensä vastaavanlaisissa oloissa, 0,8 neliön häkeissä varjotaloissa, useita vuosia, mikä heikentää eläimen hyvinvointia. Myös ketun pitoa koskevat samat säädökset kuin tarhakettua eli valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta. Luolakoirakokeissa tapahtuu myös eläinten fyysisiä kohtaamisia, joissa voi vahingoittua niin kettu kuin koirakin.
- Mielestämme elävien eläinten käyttö myös paimenkoirakokeissa on ongelmallista. Näissä kohde-eläiminä ovat usein lampaat ja porot, joihin koirat voivat käydä kiinni. Elävien eläinten käyttöä koirien taipumuskokeissa tai -kilpailuissa tulee ylipäätään välttää.
- Katsomme, että eläinten hyvinvointi vaarantuu myös mm. taakanvetokilpailuissa ja kenttäratsastuksen maasto-osuudessa. Kisaaminen näissä lajeissa voi olla eläimelle liian vaativaa ja niihin liittyy loukkaantumisriski. Hevosia on kuollut esimerkiksi kenttäratsastuksen maastokokeissa. Näiden lajien kilpailujen järjestämisen kieltämisestä tulee harkita tai ainakin kilpailuolosuhteita – esimerkiksi esteitä, rataa ja taakan painoa – on muutettava siten, että eläimen loukkaantumisriski minimoituu, vaikka kisan luonne siitä jonkin verran muuttuisi.
- Ellei näitä eläimen hyvinvointia vaarantavia tapahtumia kielletä, niiden tulee olla luvanvaraisia ja valvottuja.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Ensimmäisen momentin päätteeksi tulee lisätä ”Eläintaisteluiden sekä eläinten ja ihmisten välisten taisteluiden ja eläimiä vahingoittavien kilpailuiden järjestäminen sekä niihin osallistuminen on kielletty.” Tarpeettomasta vaarantamisesta puhuminen jättää liikaa tulkinnanvaraa momentin tulkinnoille; mitä tahansa voidaan pitää tarpeellisena jostakin syystä jonkun mielestä.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto esittää, että epäselvyyksien välttämiseksi lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa huomioidaan erikseen sellaiset metsästyskoirien kokeet, joissa toimitaan metsästyslain alaisuudessa ja joissa kohde-eläin ammutaan metsästyksen yhteydessä samalla koiran toimintaa arvioiden. Tällöin tarkoituksellisena vahingoittamisena ei pidettäisi riistan ampumista, mikä vastaa normaalia metsästystilannetta.

Saksanpaimenkoiraliitto:

- Saksanpaimenkoiraliitto Ry:n näkemyksen mukaan Kennelliiton, Palveluskoiraliitto Ry:n ja omat Saksanpaimenkoiraliitto Ry:n hallinnoimat koe- ja kilpailumuodot sekä rodun erikoisnäyttelyt eivät vaaranna eläinten hyvinvointia.
- Perustelut: Palveluskoirakokeet on kehitetty palveluskoirarotujen rodunomaisiksi käyttökokeiksi, joissa tarkistetaan ja mitataan koiran luontaiset taipumukset suoriutua erilaisista tehtävistä ja kyky omaksua sille annettu koulutus.
- Saksanpaimenkoira on käyttökoirarotu ja on erittäin tärkeää, että koira koulutetaan yhteiskuntakelpoiseksi. Koe- ja kilpailutoiminnan avulla saamme kasvattajille arvokasta tietoa ja tilastoja käyttöominaisuuksien säilyttämiseksi. Vastaavasti erikoisnäyttelyssä tarkastetaan, että koirat rakenteellisesti pystyvät liikkumaan luontaisesti ravilla, eikä koirilla saa esiintyä rakenteellisia ylilyöntejä.
- On tärkeää säilyttää koirakulttuuri kouluttamisen suhteen ja tukea tietotaidon kehittymistä ja eteenpäin viemistä eläimen oikeaan käsittelyyn. Koiraharrastuksella on Suomessa vahvat perinteet yhdistystoiminnassa ja sitä kautta merkitystä yhteiskunnalle ja kansanterveydelle.

SPL-Röykkä ry, SPL-Kotka ry:

- Spl-Röykkä ry:n ja SPL-Kotka ry:n näkemyksen mukaan Saksanpaimenkoiraliitto ry:n ja Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallinnoimat koe- ja kilpailumuodot eivät vaaranna tarpeettomasti eläinten hyvinvointia.
- Perustelut: Palveluskoirakokeet on kehitetty palveluskoirarotujen rodunomaisiksi käyttökokeiksi, joissa tarkistetaan ja mitataan koiran luontaiset taipumukset suoriutua erilaisista tehtävistä ja kyky omaksua sille annettu koulutus. Käyttökoirarotujen tulee säilyttää työskentelyominaisuudet kyetäkseen suoriutumaan virka- ja työkoirana viranomaisilla.
- Käyttökoiraroduille on erittäin tärkeää, että koira koulutetaan yhteiskuntakelpoiseksi. Koe- ja kilpailutoiminnan avulla saamme kasvattajille arvokasta tietoa ja tilastoja käyttöominaisuuksien säilyttämiseksi.
- Spl-Röykkä ry ja SPL-Kotka ry järjestää valvotusti Saksanpaimenkoiraliiton ja Palveluskoiraliiton alaisuudessa koe - ja kilpailu- sekä näyttelytoimintaa. Kaikissa koe- ja kilpailumuodoissa on paikalla koulutetut lisensoidut toimihenkilöt (koetoimitsijat, ylituomarit ja kehäsihteerit).
- On tärkeää säilyttää koirakulttuuri, jossa koulutetaan koirat yhteiskuntakelpoisiksi ja koiranohjaajat käsittelemään eläintä oikein ja hyödyntämään koulutuksessa koiran luontaisia taipumuksia positiivisesti vahvistaen.
- Koiraharrastuksella on Suomessa vahvat perinteet yhdistystoiminnassa ja sitä kautta merkitystä yhteiskunnalle ja kansanterveydelle.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Elävän syötin käyttö eläinkilpailuissa tulee olla kielletty. Esimerkiksi luolakokeet ja näihin harjoittelu elävää kettua käyttäen ovat ketulle äärimmäisen stressaavia tilanteita.
- Myös rekikoirat rasittuvat äärimmilleen työssään. Rekikoiratoiminta on vain toisinaan kilpailuluonteista, mutta koirien käyttö matkailuelinkeinossa aiheuttaa niille sesongin aikana äärimmäistä rasitusta. Rekikoirien käyttöön tulisi säädösten avulla kiinnittää myös huomiota.

Suomen Eläinten kouluttajat:

- Yhdistys haluaa painottaa, että eläin tulee totuttaa näyttely- ja kilpailuolosuhteisiin ja kouluttaa etukäteen asteittain näissä tilanteissa tarvittaviin taitoihin, jotta eläin ei altistu tarpeettomasti pelolle, kivulle, kärsimykselle tai turhautumiselle. Eläinyksilön soveltuvuutta näyttely- ja kilpailutilanteeseen tulisi arvioida.

Suomen Kennelliitto:

- Eläinkilpailuiden ja -näyttelyiden järjestämistä koskevan sääntelyn tulee varmistaa, että kokeet ja kilpailut toteutetaan siten, että eläinten hyvinvointi turvataan. Samalla sääntelyn tulee kuitenkin olla selkeää, täsmällistä ja oikein mitoitettua niin, että vastuullisilla toimijoilla on mahdollisuus järjestää näitä. Nähdäksemme Kennelliiton hallinnoimat koe- ja kilpailumuodot eivät vaaranna tarpeettomasti eläinten hyvinvointia ja ovat riittävästi säänneltyjä jo nykyiselläänkin.
- Koirien koetoiminta on merkittävä ja alati kasvava harrastustoiminnan muoto, ja näyttelykävijöiden määrässä suomalaiset ovat maailman kärkeä. Vuonna 2019 (koronapandemian takia vuosien 2020 ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoisia) Suomen Kennelliiton alaisia kokeita järjestettiin yli 20 000, joissa koesuorituksia oli kaikkiaan yli 177 000.
- Koiranäyttelyiden perimmäinen ja alkuperäinen tarkoitus on arvioida aikaisempien jalostusvalintojen tuloksia ja siten auttaa kasvattajia työssään. Näyttelyitä järjestettiin vuonna 2019 kaikkiaan 326 ja osallistujia oli yli 186 000.
- Mahdollisuus osallistua erilaisiin kokeisiin, kilpailuihin ja näyttelyihin edistää osaltaan koiranpitoa ja kannustaa entisestään ihmisiä panostamaan aikaa ja vaivaa koiransa hyvinvointiin. Osallistujille asetettavat vaatimukset myös kannustavat ihmisiä kouluttamaan koiriansa ja tämä edistää niiden yhteiskuntakelpoisuutta. Omistajan ja koiran välinen aktiivinen ja toiminnallinen suhde myös edistää niin koiran kuin ihmisen hyvinvointia moninaisilla tavoilla.
- Kuten lain perusteluissa on tunnistettu, kilpailutilanteeseen liittyy itsessään pyrkimys kannustaa eläintä suoriutumaan parhaan kykyjensä ja osaamisensa mukaisesti. Pelkästään tämän pyrkimyksen ei kuitenkaan voida katsoa olevan uhka eläimen hyvinvoinnille vaan eläinkilpailuiden tai -näyttelyiden järjestämisen tulee olla sinänsä hyväksyttävää ja mahdollista, kuten ehdotuksessa lähtökohtaisesti todetaankin. Eläinkilpailuiden ja -näyttelyiden järjestämistä ohjaava sääntely tulee mitoittaa niin, että kilpailuiden ja näyttelyiden järjestäjälle ei aseteta kohtuuttoman vaivalloisia velvollisuuksia.
- Ensimmäiseen momenttiin tulisi lisätä maininta, ettei kilpailuja, joissa koira toteuttaa sen tavallista rodunomaista käyttötarkoitusta, katsota eläimen hyvinvoinnin tarpeettomaksi vaarantamiseksi.

Suomen marsuyhdistys:

- Mielestämme on tarpeen määrittää eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettava eläinnäyttely. Harrastustoiminnan kannalta on tärkeää määrittää millaisessa tilapäisessä asumuksessa (kulje-tusboksi tms.) marsua voi pitää näyttelyn ja kuljetuksen ajan. On myös tärkeää määrittää saa-ko eläinnäyttelyssä eläimet ovat esillä yleisölle ja miten esittely tulisi tapahtua.
- ”Hyväksyttävää ei kuitenkaan olisi kuljetuslaatikossa tai- häkeissä olevien eläinten esittely yleisölle esimerkiksi eläinnäyttelyn yhteydessä”. Mitä tämä tarkoittaa?
- On määriteltävä saako eläin/marsu olla eläinnäyttelyssä siis ollenkaan esillä yleisölle häkissä ja/tai ilman häkkiä (esim. sylissä) ja kuinka kauan jne. Usein eläinmessuilla eläimiä on nähtävillä ja samalla niiden hoidosta, ruokinnasta ja yleisesti hyvinvoinnista jaetaan runsaasti tie-toa.
- Lakiehdotukseen kirjattu maininta eläimen hyvinvoinnin turvaamisesta ja valvonnasta koskien näyttelyasettajaa ja hänen mahdollista eläimen huonosta kohtelusta aiheutuvia toimenpiteitä on hyvä.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Eläinjalostuksessa tulisi pyrkiä terveiden eläinten jalostamiseen, koska sairaus heikentää eläimen hyvinvointia ja vähentää eläimen jalostusarvoa. Eläinjalostuksen ja tämän lakiehdotuksen (§25) näkökulmasta katsottuna sairaan tai sairaaksi jalostetun eläimen vieminen näyttelyyn tai palkitseminen näyttelyssä ei ole hyväksyttävää. Sama periaate kuin kilpailutoiminnassa – eläimen tulee olla terve kilpaillakseen – tulisi toteutua myös näyttelytoiminnassa (pykälä 2).
- Eläinnäyttelyistä saatava sanallinen, subjektiivinen arvostelu ulkomuodosta ei palvele jalostusta yhtä hyvin kuin esim. jalostustarkastus, jossa eläimen rakenne tutkitaan huolellisesti, ominaisuudet mitataan ja tuloksia voidaan hyödyntää laskennallisessa jalostusarvostelussa ja sitä kautta eläinten hyvinvoinnin parantamisessa (jalostus §25). Subjektiivisia ja sanallisia arvosteluja koirasta on sen sijaan melko haastavaa tai mahdotonta mallintaa ja hyödyntää laskennallisessa jalostusarvostelussa.

Lain tulisi ohjata käyttämään ja painottamaan jalostuksessa enemmän terveys-, käyttöominaisuus- ja jalostustarkastuksesta saatavia tuloksia näyttelytulosten sijaan.

- Pykälän 2 momentissa, jossa säädettäisiin kielletystä eläinten suorituskykyyn tai käyttäytymiseen vaikuttamisesta olisi otettava huomioon tai ainakin tutustua koirien kohdalla valjakkourheilun kansainvälisen kattojärjestön IFSS:n antidopingsääntöihin koirille, jotka perustuvat WADA-koodiin. Suomen valjakkourheilijoiden liiton alaisissa kilpailuissa noudatetaan WADA:n/IFSS:n antidoping sääntöjä.

Turun Greyhoundklubi:

- TGK on tyytyväinen lain tuomista uusista velvoitteista kilpailun järjestäjille, järjestäjien vastuun korostamisesta, rataeläinlääkärin läsnäolovelvoitteesta sekä kilpailuolosuhteiden sekä –tapahtumien kirjaamis- ja arkistointivelvollisuudesta. Kaikki mainitut toimintamallit ovat olleet TGK:n toiminnassa vakiintuneita tapoja jo toiminnan aloittamisesta lähtien. Vain laissa säädettävästä ilmoitusvelvollisuudesta (46§) meillä ei ole käytännön kokemusta, mutta otamme tehtävän mielellämme vastaan ja odotamme hyvää yhteistyötä aluehallintoviranomaisten kanssa.
- TGK on järjestänyt Turun Metsämäen raviradan yhteydessä olevalla radalla greyhoundien ja whippetien ratajuoksukilpailuja vuodesta 1996. Rata oli avattaessa Euroopan ensimmäinen greyhoundien ratajuoksuun suunniteltu ja toteutettu rata, jossa sekä ratajuoksuun että greyhoundrodun erityispiirteet huomioitiin, tavoitteena koirien turvallisuus ja onnettomuuksien sekä loukkaantumisien ennaltaehkäisy. Radalla on tilaa juosta (leveys yli 7 metriä) ja kaarteet nopealle koiralle suotuisat (säde 53 metriä) ja radan hyvin hoidettu ja kasteltu hiekkapinta antaa tukea koiran käpälille olematta liukas tai kova. Sittemmin vastaava australialaistyyppinen laajakaarteinen ja leveä hiekkarata avattiin Oulun Virpiniemeen ja Suomen mallin mukaisia ratoja on tietääksemme ainakin Ruotsissa (Åkers Kanal, Borås, Skellefteå).
- Suomessa on kerätty tietoja vinttikoirien rata- ja maastajuoksukilpailuissa sattuneista onnettomuuksista ja tapaturmista jo vuodesta 1983 lähtien. Metsämäen Greyhound Stadionin tilastot vuosilta 1996-2006 osoittivat kiistatta, että rata oli muita maan suorituspaikkoja turvallisempi greyhoundeille.
- On hyvä, että lain perusteluissa tuodaan esiin myös eläimen henkisestä hyvinvoinnista huolehtiminen, eikä vain korosteta fyysistä suorituskykyä ja sen vaatimuksia. Vieheen (saaliin) perässä juokseminen eli metsästys tai saalistaminen on vinttikoirilla synnynnäinen toiminta, johon ei ihminen voi erityisesti vaikuttaa eikä mitenkään koiraa suoritukseen pakottaa. Saaliin ajo tuottaa koiralle selvästi mielihyvää ja se pyrkii toistamaan suoritusta silloinkin kun sen oma jaksaminen ei siihen riittäisi. Kilpailun järjestäjien ja kilpailuttajien vastuulla onkin ennen kaikkea taata koiran itsensä toteuttamiselle optimaaliset ja turvalliset puitteet ja estää eläintä yllirasittamasta itseään.

44 §

Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän pätevyys

Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjällä on oltava eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot kilpailun ja näyttelyn järjestämiseksi. Järjestäjänä voi toimia luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäjän pätevyydestä.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälän vaatimus kilpailun ja näyttelyn järjestäjän pätevyydestä on hyvä.

LSSAVI:

- 1 momenttiin tulisi lisätä: Kun järjestäjänä on oikeushenkilö, tulee järjestäjän nimetä eläinten hyvinvoinnista vastaava henkilö.
- Kun kilpailun järjestäjänä on oikeushenkilö, tulisi kilpailutoiminnasta vastaavana olla luonnollinen henkilö, johon pätevyysvaatimus kohdistuu. Pätevyyden määrittelyn kannalta asetuksenantovaltuus on perusteltu, koska pelkästään lain kirjauksen perusteella oikeustila olisi valvonnan kannalta hyvin epämääräinen.

Saksanpaimenkoiraliitto:

- Saksanpaimenkoiraliitto Ry:n ja Suomen Palveluskoiraliitto Ry:n mukaan näiden liittojen hallinnoimien kokeiden ja kilpailujen sekä näyttelyiden järjestäjät ovat koulutettuja ja päteviä tehtäviinsä.
- Perustelut: Kennelliiton vaatima toimihenkilökoulutus sisältää koulutuksen nykyisen eläinsuojelulain sisällöstä sekä kuinka tätä tulee valvoa kokeen ja kilpailun aikana. Tämä koulutus toistuu kaikilla koulutustasoilla. Jokaisessa kokeessa ja kilpailuissa on paikalla ylituomari, joka on suorittanut hyväksytysti niin Suomen Kennelliiton kuin Suomen Palveluskoiraliiton sekä Saksanpaimenkoiraliitto Ry:n tuomarikoulutusohjelmat. Lisäksi jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on paikalla lisensoidut koetoimitsija tai kehäsihteerit sekä ratamestari, jotka ovat kaikki koulutettuja tehtäväänsä.
- Saksanpaimenkoiraliitto Ry järjestää vuosittain useita koulutuksia kokeiden, kilpailujen ja erikoisnäyttelyiden järjestäjille.
- Saksanpaimenkoiraliitto ry on ottanut käyttöönsä Spl- eettisen ohjeen ja sitoumuksen, jolla edistetään ja turvataan koiran hyvinvointia. Kokeissa ja kilpailuissa toimivat toimihenkilöt ovat tämän allekirjoittaneet.

SPL-Röykkä ry, SPL-Kotka ry:

- Spl-Röykkä ry:n ja SPL-Kotka ry:n näkemyksen mukaan Saksanpaimenkoiraliiton ja Suomen Palveluskoiraliiton hallinnoimien kokeiden ja kilpailujen järjestäjät ovat koulutettuja ja päteviä tehtäviinsä, ettei koirien hyvinvointi tarpeettomasti vaarannu.
- Perustelut: Kattojärjestömme Suomen Kennelliiton vaatima toimihenkilökoulutus sisältää koulutuksen nykyisen eläinsuojelulain sisällöstä sekä kuinka tätä tulee valvoa kokeen ja kilpailun aikana. Tämä koulutus toistuu kaikilla koulutustasoilla. Jokaisessa kokeessa ja kilpailuissa on paikalla ylituomari, joka on suorittanut hyväksytysti niin Suomen Kennelliiton kuin Suomen Palveluskoiraliiton sekä Saksanpaimenkoiraliiton tuomarikoulutusohjelmat. Lisäksi jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on paikalla lisensoidut koetoimitsija/kehäsihteerit sekä ratamestari, jotka ovat kaikki koulutettuja tehtäväänsä.
- Pääliittomme Saksanpaimenkoiraliitto ry on ottanut käyttöönsä Spl- eettisen ohjeen ja sitoumuksen, jolla edistetään ja turvataan koiran hyvinvointia. Kaikki kokeissa ja kilpailuissa toimivat toimihenkilöt ovat tämän sitoumuksen allekirjoittaneet.

Suomen Hippos:

- Pidämme hyvänä, että eläinkilpailuiden järjestäjän pätevyyteen kiinnitetään lisää huomiota. Tarkemmista määrittelyistä tulee säätää asetuksissa.

Suomen Kennelliitto:

- Näkemyksemme mukaan Suomen Kennelliiton hallinnoimien kokeiden, kilpailujen ja näyttelyiden järjestäjät ovat koulutettuja ja päteviä tehtäviinsä.
- Kennelliiton vaatima toimihenkilökoulutus sisältää jo nykyisellään koulutuksen nykyisen eläinsuojelulain sisällöstä sekä kuinka tätä tulee valvoa kokeen ja kilpailun aikana. Tämä koulutus toistuu kaikilla koulutustasoilla. Kennelliitto on lisäksi aloittanut eettisen koulutuksen toteuttamisen kokeiden ja kilpailuiden tuomareille, toimitsijoille ja kouluttajille.

- Jokaisessa kokeessa ja kilpailuissa on paikalla ylituomari, joka on suorittanut hyväksytysti sekä Suomen Kennelliiton että koemuodoittain rotujärjestöjen tuomarikoulutusohjelmat. Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on paikalla ylituomarin lisäksi yksi kokeesta vastaava koetoimitsija sekä muita Kennelliiton päteviä toimitsijoita, jotka ovat kaikki koulutettuja tehtävänsä. Pykälää tulisikin täydentää niin, että valtakunnallisen järjestön tai lajiliiton kouluttamat henkilöt olisivat päteviä näihin järjestäjän tehtäviin.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Pykälän ensimmäisessä momentissa kilpailun järjestäjällä on oltava riittävät tiedot ja taidot eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja kilpailun tai näyttelyiden järjestämiseksi.
- Pykälää tulisi täydentää siten, että valtakunnallisen järjestön tai lajiliiton kouluttamat henkilöt olisivat päteviä näihin tehtäviin. Esimerkiksi Suomen kennelliiton pätevimät koetoimitsijat ja ylituomarit saavat koulutuksessaan kattavat tiedot niin eläinten hyvinvoinnin turvaamisesta kuin koetapahtuman järjestämisestäkin.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän perusteluihin tulisi lisätä, että tilanteissa, joissa kilpailun järjestäjänä on oikeushenkilö, sen tulee nimetä kilpailutoiminnasta vastaavaksi joku luonnollinen henkilö, joka täyttää säädetyt pätevyysvaatimukset.

Turun greyhoundklubi:

- Lakiluonnos tuo esiin järjestäjän pätevyysvaatimuksen. Asia on ratajuoksu-urheilussa äärimmäisen tärkeä, sillä jo jonkin aikaa lajimme harrastuksesta on poistunut paljon hyviä ja osaavia ihmisiä. Toimihenkilöiden kouluttaminen tehtäviinsä sekä kilpailuttajien jatkuva informointi lajin erityisvaatimuksista ja hyvistä toimintatavoista sekä rataetiketin noudattamisesta on sekä lajin keskusliittojen että TGK:n velvollisuus. Kun asiasta vielä erikseen mainitaan lain perusteluissa, on helpompaa motivoida niin järjestöjä kuin yksityishenkilöitäkin koulutukseen ja keskusteluun.
- Lakiluonnoksessa mainitaan erikseen, että eläimen omistajan tai kilpailuttajan on ymmärrettävä lain asettamat vaatimukset. Kilpailujen järjestäjän velvollisuus on varmistaa, että näin on eli myös kilpailuttajia pitää perehdyttää määräyksiin. Luontevaa on, että lajien keskusliitot Greyhound Racing Liitto sekä Suomen Vinttikoiraliitto vastaavat harrastajien informoinnista keskitetysti. TGK toivoo ohjausta lain voimaantulon yhteydessä myös tästä.

45 §

Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestämisessä on otettava huomioon toimintaan liittyvä enna-koitavissa oleva vaara eläinten hyvinvoinnille. Järjestäjän on toteutettava tarvittavat toimenpiteet vaaran poistamiseksi tai, jos vaaran poistaminen ei ole mahdollista, sen vähentämiseksi. Jos kilpailu tai näyttely kuitenkin edelleen tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia, kilpailua tai näyttelyä ei saa järjestää tai se tulee keskeyttää.

Jos eläinkilpailun tai -näyttelyn järjestäjällä on perusteltua aihetta epäillä, että yksittäistä eläintä kohdellaan tai käytetään tämän lain vastaisesti, järjestäjän on kiellettävä säännösten vastainen kohtelu ja tarvittaessa kiellettävä eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyt-tämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä. Jos eläimen kilpailuttaja tai näytteille asettaja ei noudata eläimen käyttämisestä annettua kieltoa, eläimen osallistuminen kilpailuun tai näyte-lyyn on estettävä keskeyttämällä kilpailu. Poliisin on annettava tarvittaessa virka-apua kilpai-lun tai näyttelyn järjestäjälle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä I momentissa tarkoitettuis-ta vaaratekijöistä ja tarvittavista toimenpiteistä niiden poistamiseksi tai vähentämiseksi.

Animalia:

- Katsomme, että kilpailueläinlääkärillä tulee olla järjestäjän lisäksi oikeus kieltää eläimen osallistuminen näyttelyyn tai kilpailuun. Tämä tulee lisätä pykälän toiseen momenttiin. Lisäksi tähän momenttiin on kirjattava, että kilpailun järjestäjän tulee tällaisissa tapauksissa tehdä ilmoitus eläimen kohtelusta myös valvontaviranomaiselle.
- Pykälään tulee lisätä, että myös voimakkaan pelon, tottumattomuuden tai muun ilmeisen stressikäytöksen vuoksi eläin tulee poistaa kilpailusta tai näyttelystä.
- Pykälään tulisi kirjata, että se koskee myös sellaisia kilpailuja, joissa käytetään eläimiä ja joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, kuten kengitys-, kerintä- tai trimmauskilpailut.

EHK:

- Eläinkilpailusäädösten tulee koskea myös kilpailuja, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.
- Perusteluihin olisi hyvä lisätä maininta siitä, että eläinten hyvinvointiin kilpailun aikana vaikuttaa myös eläimen luonne: etukäteen huomattavan araksi ja pelokkaaksi tiedettyä eläintä ei tule käyttää kilpailutoimintaan. Samoin kilpailun aikana huomattavaa arkuutta ja pelokkuutta osoittaneen eläimen kilpailusuoritus tulee keskeyttää. Vastaavasti tulisi kohde- eläinten hyvinvointi suojata lainsäädännöllä kilpailujen aikana.
- Pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle. Pykälään tulisi myös kirjata taho tai henkilö, joka vastaa kilpailevien eläinten ja mahdollisesti kohde-eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana. Pykälään on selkeästi kirjattava, kenellä on oikeus ja velvollisuus keskeyttää kilpailu lain määrittämässä tilanteissa.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Kilpailuissa ja harrastustoiminnassa käytettävien kohde-eläinten pito-olosuhteita ja kohtelua tulee säännellä ja valvoa tarkemmin niiden hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Luolakoirakokeet elävällä ketulla tulee kieltää ja seurata muiden maiden esimerkkiä vaihtoehtoisten, kohde-eläimiin perustamattomien menetelmien, käytössä. Muiden kohde- eläimiä vaativien lajien osalta kuonokopan käyttövelvollisuutta tulisi arvioida muiden toimien ohella, jotta välttyttäisiin kohde-eläimen vahingoittumiselta.
- Pidämme tärkeänä, että kilpailutoiminta, jossa käytetään kohde-eläimiä, on ilmoituksenvaraista ja toimintaa valvotaan.

ISAVI:

- Muiden kisojen "omavalvonnan" tulee toimia ja kilpailun järjestäjän velvollisuutta puuttua asioihin ei voi liikaa korostaa.

LSSAVI:

- Pykälän 2 momentissa sanotaan: ”Järjestäjän on kiellettävä eläinten hyvinvointimääräysten vastainen kohtelu ja tarvittaessa kiellettävä eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyttämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä”. Pykälässä julkista valtaa siirretään kilpailun järjestäjälle. Saman momentin viimeisessä lauseessa velvoitetaan poliisia antamaan virka-apua kilpailun tai näyttelyn järjestäjälle. Virka-avun tulisi pysyä pääsääntöisesti viranomaisten välisenä apuna.
- Hallituksen esityksen perusteluissa on perusteltu kilpailueläinlääkärin viranomaisen toimivallan poistamista PL 124 § mukaisuudella, mutta nyt tosiasiallisesti toimivalta siirretään kilpailueläinlääkäriltä järjestäjälle, jolloin tilanne ei edelleenkään ole PL 124 § mukainen. Tulisi arvioida, pitäisikö kilpailueläinlääkärin kuitenkin olla se taho, jolle PL 124 mukaisesti julkinen hallintotehtävä eläinkilpailuissa annettaisiin. Tässä yhteydessä tulisi myös selvittää, olisiko kilpailueläinlääkärin tarpeen olla Ruokaviraston palveluksessa tehtävää suorittaessaan Ruotsin mallia vastaavalla tavalla. Selvennystä vaatii myös se, tuleeko tämän pykälän 2. momentin kiellosta tehdä hallintopäätös.

- Yksityisoikeudellisesti kilpailunjärjestäjällä on toimivalta valvoa omien sääntöjensä ja sopimusten noudattamista. Pykälässä voisi myös säätää kilpailunjärjestäjän velvollisuudesta kirjata sääntöihinsä menettelytavat eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta, näiden tulisi sisältää kilpailunjärjestäjän oikeus estää eläintä kilpailemasta. Lisäksi kilpailunjärjestäjälle tulee kirjata velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta valvontaviranomaiselle.
- Poliisin antama virka-apu yksityiselle edellyttää, että se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-avun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. (Poliisilaki 9. luku 1.2 §). Lain perusteella poliisilla on velvollisuus antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, jos laissa näin säädetään: Poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle virka-apua, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on annettava virka-apua muulle viranomaiselle myös laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään. (Poliisilaki 9. luku 1.1 §). Poliisin virka-avusta säätäminen tässä yhteydessä on ilmeisen tarpeetonta, koska poliisi on toimivaltainen eläinsuojeluviranomainen ja siten velvollinen toimimaan eläinsuojeluasiassa saatuaan asiaan liittyvän ilmoituksen.
- 3 momentin asetuksenantovaltuutuksessa tulisi lisäksi säätää, että asetuksella voidaan tarkemmin määritellä, minkälaisiin kilpailuihin tarvitaan eläinlääkäri.

Oikeusministeriö:

- Eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 45 §:n 2 momentissa säädettäisiin eläinkilpailun keskeyttämisestä. Sen mukaan, jos eläinkilpailun tai -näyttelyn järjestäjällä olisi perusteltua aihetta epäillä, että yksittäistä eläintä kohdellaan tai käytetään tämän lain vastaisesti, järjestäjän olisi kiellettävä säännösten vastainen kohtelu ja tarvittaessa kiellettävä eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyttämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä. Jos eläimen kilpailuttaja tai näytteille asettaja ei noudattaisi eläimen käyttämisestä annettua kieltoa, eläimen osallistuminen kilpailuun tai näyttelyyn olisi estettävä keskeyttämällä kilpailu. Poliisin olisi annettava tarvittaessa virka-apua kilpailun tai näyttelyn järjestäjälle.
- Oikeusministeriö pitää sinänsä perusteltuna kilpailun järjestäjän oikeutta kieltää eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyttämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä, jos siihen on perusteltu syy. Sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta voidaan kuitenkin kiinnittää huomiota momentissa olevaan säännökseen, jonka mukaan kilpailu tai näyttely olisi keskeytettävä, jos eläimen kilpailuttaja tai näytteille asettaja ei noudattaisi eläimen käyttämisestä annettua kieltoa. Yhden kilpailuttajan tai näytteille asettajan niskuroiva toiminta saattaisi kaavailun sääntelyn perusteella aiheuttaa ainakin taloudellisia seurauksia niin kilpailun tai näyttelyn järjestäjälle, kuin myös muille kilpailuttajille tai näytteille asettajille sikäli kuin kilpailua tai näyttelyä ei käytäisi loppuun tai loppuun saattaminen viivästyisi huomattavasti. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että sääntelyä ja sen perusteluita selkeytettäisiin edellä mainituilta osin. Kaavailtuun 45 §:n sääntelyyn liittyy tässä lausunnossa jäljempänä myös rangaistussääntelyyn liittyviä näkökohtia.

Saksanpaimenkoiraliitto:

- Saksanpaimenkoiraliiton hallinnoimat palveluskoirakokeet ja kilpailut järjestetään niin, ettei niissä aiheudu tarpeetonta vaaraa koiran hyvinvoinnille.
- Perustelut: Saksanpaimenkoiraliitto Ry:llä on 45 alaosastoa, jotka ovat omia yhdistyksiään ja joissa järjestetään vuosittain valvotusti koe- kilpailu- ja näyttelytoimintaa. Koe- ja kilpailupaikan valinnassa otetaan aina huomioon koiran hyvinvointi. Kokeesta vastaava tuomari tarkastaa, että koe- tai kilpailupaikka ei aiheuta koiralle tarpeetonta vaaraa. Lisäksi järjestäjä sekä viime kädessä kokeen tai kilpailun ylituomari valvoo, että sääolosuhteet ovat sopivat koe- ja kilpailusuoritukselle ja tarvittaessa peru kokeen. Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on esillä ja saatavilla lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot.

- Kaikki palveluskoirakokeet sisältävät tottelevaisuusosion, joka toteutetaan aina samalla, kansainvälisesti hyväksytyllä tavalla. Vain maasto-osuuden maastot vaihtelevat vaativuudeltaan koeluokasta ja -paikasta riippuen. Ylituomari vastaa kokeessa käytettävien välineiden turvallisuudesta, esimerkiksi hyppyesteen tulee kaatua, jos koira osuu siihen ja A-esteen tulee olla riittävän tukeva.
- Suojelukoe on fyysisesti vaativa jalostuksellinen koe, jossa tarkistetaan koiran luontaiset taipumukset suoriutua erilaisista tehtävistä ja kyky omaksua sille annettu koulutus. Koiran ohjaaja vastaa siitä, että koiran fyysinen kunto ja koulutustaso vastaavat kokeen vaatimuksia.
- Suojelukokeen turvallisuudesta ylituomarin ja koetoimitsijoiden lisäksi vastaavat korkeasti koulutetut kilpailuavustajat. Suomalaisten kilpailuavustajien koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti huippuluokkaa. Saksanpaimenkoiraliiton maalimies – ja koulutusohjaajat sekä tuomarikoulutukset ovat 2-3-portaisia, ja kestävät minimissään kaksi- kolme vuotta. Koulutus täyttää kansainvälisen kennelliittojen kattojärjestön (FCI, Federation Cynologique Internationale) vaatimukset.
- Erikoinnäyttelyissä vastaavat toimihenkilöt, tuomari ja kehäsihteerit huolehtivat näyttelypaikan turvallisuudesta ja olosuhteista kehässä ja kehän ulkopuolella. Koirilla on juottopisteet eikä niitä rasiteta kohtuuttomasti kehässä. Kehät ovat isoja, joissa koirilla on tilaa liikkua niille luontaisella ravilla.

SEY:

- Pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle.
- Pykälään tulee kirjata taho / henkilö, jolla on velvollisuus keskeyttää kilpailu pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tilanteista.
- Pykälässä tai vähintään sen perusteluissa on tuotava esiin, että myös sellaisen eläimen asettaminen kilpailu- tai näyttelytilanteeseen, jolle tilanne esimerkiksi eläimen arkuuden tai tottumattomuuden vuoksi aiheuttaa merkittävää stressiä, on kiellettävä.
- Lain tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

SHEHVNK:

- Pyydämme perusteluihin lisättävän, että eläinten hyvinvointiin kilpailun aikana vaikuttaa myös eläimen luonne: etukäteen huomattavan araksi ja pelokkaaksi tiedettyä eläintä ei tule käyttää kilpailutoimintaan. Samoin kilpailun aikana erityisen huomattavaa arkuutta ja pelokkuutta osoittaneen eläimen kilpailusuoritus tulee keskeyttää. Vastaavasti tulisi kohde-eläinten hyvinvointi suojata lainsäädännöllä kilpailujen ja harjoitusten aikana.
- Ehdotamme lisättäväksi, että pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle. Pykälään tulisi myös kirjata taho / henkilö, joka vastaa kilpailevien eläinten ja mahdollisesti kohde-eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana. Pykälään on selkeästi kirjattava, kellä on oikeus ja velvollisuus keskeyttää kilpailu 1
- Lain tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

SPL-Röykkä ry, SPL-Kotka ry:

- Saksanpaimenkoiraliiton ja Palveluskoiraliiton hallinnoimat palveluskoirakokeet ja kilpailut järjestetään niin, ettei niissä aiheudu tarpeetonta vaaraa koiran hyvinvoinnille.
- Perustelut: Palveluskoirakokeiden järjestämisestä vastaavat Saksanpaimenkoiraliiton alaosastot (itsenäiset yhdistykset). Koe- ja kilpailupaikan valinnassa otetaan aina huomioon koiran hyvinvointi. Kokeesta vastaava tuomari tarkastaa, että koe- tai kilpailupaikka ei aiheuta koiralle tarpeetonta

vaaraa. Lisäksi järjestäjä, sekä viime kädessä kokeen tai kilpailun ylituomari valvoo, että sääolosuhteet ovat sopivat koe- ja kilpailusuoritukselle ja tarvittaessa peruuttaa kokeen.

- Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on esillä ja saatavilla lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot.
- Kaikki palveluskoirakokeet sisältävät tottelevaisuusosion, joka toteutetaan aina samalla, kansainvälisesti hyväksytyllä tavalla. Vain maasto-osuuden maastot vaihtelevat vaativuudeltaan koeluokasta ja -paikasta riippuen. Ylituomari vastaa kokeessa käytettävien välineiden turvallisuudesta. Hyppyesteen tulee kaatua, jos koira osuu siihen ja A-esteen tulee olla riittävän tukeva.
- Suojelukoe on fyysisesti vaativa jalostuksellinen koe, jossa tarkistetaan koiran luontaiset taipumukset suoriutua erilaisista tehtävistä ja kyky omaksua sille annettu koulutus. Koiran ohjaaja vastaa siitä, että koiran fyysinen kunto ja koulutustaso vastaavat kokeen vaatimuksia.
- Suojelukokeen turvallisuudesta ylituomarin ja koetoimitsijan lisäksi vastaavat korkeasti koulutetut kilpailuavustajat. Saksanpaimenkoiraliiton kilpailuavustajien koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti huippuluokkaa. Saksanpaimenkoiraliiton maalimies, koulutusohjaaja ja tuomarikoulutukset ovat 2-3 portaisia, ja kestävät minimissään 2-3 vuotta. Koulutus täyttää kansainvälisen kennelliittojen kattojärjestön (FCI, Federation Cynologique Internationale) vaatimukset.

Suomen Eläinlääkäriliito:

- Myös eläinnäyttelyissä tulisi olla paikalla näyttelyeläinlääkäri. Tarve näyttelyeläinlääkärille korostuu sitä mukaa mitä suurempi näyttely on kyseessä. Eläinlääkärin tehtäviä näyttelyissä ovat muun muassa toimet eläintautien leviämisen estämiseksi, eläinten tuontisäädösten täyttymisen varmistaminen sekä eläinten tarvitseman ensiavun antaminen.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Kilpailueläinlääkärin on oltava kilpailuissa fyysisesti läsnä. Valvontaviranomainen voisi harkintansa mukaan antaa poikkeuksen kilpailueläinlääkärin läsnäolovelvoitteeseen kilpailuiden ollessa esimerkiksi kooltaan pienet.

Suomen Hippos:

- Eläinkilpailun järjestäjän vastuun lisääminen on hyvä asia, mutta sen ei tule poistaa kilpailueläinlääkärin roolia. Kilpailueläinlääkärille tulee edelleen mahdollistaa ravikilpailusääntöjen mukaisesti puuttuminen hevosten hyvinvointiin vaikuttaviin asioihin.

Suomen Kennelliitto:

- Koirakokeiden järjestämisestä vastaavat Suomen Kennelliiton jäsenyhdistykset. Suomen Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut järjestetään niin, että koiralle ei aiheudu niissä tarpeetonta vaaraa. Tämän pykälän sisältö on jo Suomen Kennelliiton yleisissä kokeita ja kilpailuita koskeissa säännöissä ja ohjeissa sisäankirjoitettuna.
- Koe- ja kilpailupaikan valinnassa otetaan aina huomioon koiran hyvinvointi. Kokeesta vastaava tuomari tarkastaa, ettei koe- tai kilpailupaikka aiheuta koiralle tarpeetonta vaaraa. Lisäksi koe- ja kilpailujärjestäjä sekä viime kädessä kokeen tai kilpailun ylituomari valvoo, että sääolosuhteet ovat sopivat koe- ja kilpailusuoritukselle ja tarvittaessa peruuttaa kokeen. Jokaisessa kokeessa ja kilpailussa on esillä ja saatavilla lähimmän päivystävän eläinlääkärin tiedot. Lain perusteluissa tulisikin määritellä, että rodunomaiset koirakokeet eivät vaaranna tarpeettomasti eläinten hyvinvointia ja näin ollen niitä saisi järjestää.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläinkilpailun tai näyttelyn järjestäjille ei tulisi säätää oikeutta poliisin virka-apuun, eikä siirtää julkisen vallan käyttöä edellyttäviä tehtäviä.

- Eläinkilpailun tai -näyttely järjestäjältä tulisi edellyttää tapahtumaa koskevia sääntöjä, joiden mukaan eläinten hyvinvointimääräyksiä tulee noudattaa ja joissa tulisi olla kirjattuna toimintatavat jos osallistujan todetaan rikkovan eläinten hyvinvointimääräyksiä. Näiden tulisi muun muassa sisältää eläinkilpailun tai -näyttelyn järjestäjän oikeus estää eläintä osallistumasta tai keskeyttää koko eläinkilpailu tai -näyttely. Lisäksi järjestäjälle tulee kirjata velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointimääräysten rikkomisesta eläinsuojeluviranomaiselle.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle.
- Pykälään tulee kirjata taho / henkilö, jolla on velvollisuus keskeyttää kilpailu pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tilanteista.
- Pykälässä tai vähintään sen perusteluissa on tuotava esiin, että myös sellaisen eläimen asettaminen kilpailu tai näyttelytilanteeseen, jolle tilanne esimerkiksi eläimen arkuuden tai tottumattomuuden vuoksi aiheuttaa merkittävää stressiä, on kiellettyä.
- Lain tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

Turun greyhoundklubi:

- Lakiluonnos korostaa järjestäjän vastuuta eläinkilpailujen järjestämisessä, vaikka lausuukin, ettei se ”poistaisi eläimen omistajan tai haltijan taikka muun henkilön, joka kilpailuttaa eläintä, vastuuta”.
- Rataeläinlääkärin toimenkuva osana järjestäjän omavalvontaa on hyvä, kilpailujen toteuttamisen vastuun jäädessä nimenomaan järjestäjälle. Kaikilla maassa toimivilla eläinlääkäreillä ei voi olla kokemusta ratajuoksukilpailun järjestämisestä, radan kunnostamisesta ja laitteiden toimivuudesta, eikä sitä voida heiltä edellyttää. Koirien kilpailukelpoisuutta arvioitaessa tilanne on kuitenkin toinen. Siltä osin päätöksenteko on oltava rataeläinlääkärin eikä eläinlääkärin päätöksestä jättää koira kilpailun ulkopuolelle voi järjestäjän edustajille valittaa eikä heille saa antaa valtuutusta eläinlääkärin päätöksen kumoamiseen.
- TGK:n kilpailuissa on pääsääntöisesti noudatettu greyhoundien turvallisuuden kannalta hyvää kilpailutustiheyttä, kun koirille on saman kilpailupäivän aikana järjestetty vain yksi lähtö eli startti. Greyhoundit juoksevat Metsämäen radalla tavallisimmin 325 metrin ja 495 metrin matkan, harvoin järjestetään 560 metrin lähtöjä. Matka on lyhyt mutta greyhoundien nopeus (325 metriä alle 20 sekuntia, 495 metriä alle 30 sekuntia) ja valtava lihastyö merkitsevät suurta fyysistä rasitusta jonka liian nopean toistamisen tiedetään vaarantavan koiran terveysturvallisuuden. Ylirasitus voi aiheuttaa koiran kuoleman tai pysyvän vammautumisen, ilman mitään muuta ulkoista vammaa tai edeltävää sairautta. Kun kilpailut olosuhteiden, radan hoidon ja starttimäärien osalta toteutetaan greyhoundien ehdoilla, ovat kilpailut hyvät ja turvalliset myös muille vinttikoiraroduille. TGK kiittää tässäkin eläinten hyvinvointitilain vastuutusten selkiinnyttämistä, sillä kerhoon kohdistuu paineita muiden organisaatioiden järjestämistä kilpailuista. Järjestäjä saattaa edellyttää koirilta jopa 2-3 lähtöä päivässä ja kilpailun palkintona on arvonimi, tunnustus tai ”titteli” jota koira ei voi saavuttaa muuten. Houkutus arvonimen voittoon saattaa ylittää kilpailuttajan ymmärryksen oman koiransa suorituskyvystä. Lain voimaantulon jälkeen ylirasitusasioista voidaan lajin sisällä paremmin keskustella.
- Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, ettei kaikkea kilpailuolosuhteisiin vaikuttavia tekijöitä voi ennakoita, kuten säätä. Ratajuoksuja järjestetään vain ns sulan maan aikana, joten kylmyys ei juuri koskaan ole ongelma, mutta liika kuumuus on. Lihastyön tuottama lämpö ei poistu koiran kehosta tehokkaasti jos ulkolämpötila on korkea, ja mahdollisuus lämmönsäätelyjärjestelmän pysyvään vaurioitumiseen on todellinen eikä vain teoreettinen mahdollisuus, valitettavasti. Jo 80-luvulta lähtien greyhoundien ratajuoksukilpailuissa on noudatettu hellaeräjä eli jos ulkolämpötila on +25 astetta tai yli, ei kilpailuja järjestetä. Kilpailut voidaan siirtää hellekauden aikana joko kilpailupäivän

aamuun tai iltaan, jolloin lämpötila on siedettävämpi mutta valon määrä vielä riittää hyvin kilpailujen toteutuksessa.

- TGK toivoo, että hyvinvointilakia aikanaan sovellettaessa myös muille koiraurheilun organisaatioille muistutettaisiin kuumuuden ja auringonpaisteen tuomasta lisäriskistä. Greyhoundit ovat kevytrakenteisia ja niiden ihonalainen rasvakerros on niukka ja iho ohut. Lisäksi laajat keuhkot ja pitkän nenäontelon tuoma tehokas jäähdytysjärjestelmä mahdollistavat lihastyön tuottaman liikalämmön nopean poistumisen. Varoiksi radalla on aina vesiletku /-suihku koirien kasteluun. Toivomme, että greyhoundia raskaampien rotujen tilaisuuksien järjestäjät saavat hyvinvointilain toimeenpanon yhteydessä ohjausta hyviin käytänteisiin.

46 §

Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Sellaisesta eläinkilpailutoiminnasta, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle, tulee tehdä kirjallinen ilmoitus. Ilmoitusvelvollisuus koskee yhdenkin tällaisen eläinkilpailun järjestämistä.

Eläinkilpailun järjestäjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus sille aluehallintovi-rastolle, jonka toimialueella kilpailuja aiotaan järjestää. Ilmoitus voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Ilmoitus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista ja viipymättä toiminnan loppuessa, jos ilmoitus on tehty toistaiseksi voimassa olevana, tai toiminnan oleellisesti muuttuessa.

Edellytyksenä ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämiselle on lisäksi, että kilpailun järjestäjä nimeää kuhunkin kilpailuun kilpailueläinlääkärin. Kilpailueläinlääkärin on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa. Kilpailueläinlääkärin nimeämisestä mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista vastaa kilpailun järjestäjä.

Animalia:

- Ilmoituksenvaraiseksi kilpailuksi olisi aina tulkittava sellaiset kilpailut ja testit, joissa käytetään kohde-eläintä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kaikkia metsästyskokeita, joissa ajetaan vapaana olevilla koirilla toisia eläimiä, luolametsästyskokeita sekä paimennuskokeita. Myös kalastuskilpailut olisi tulkittava ilmoituksenvaraisiksi kilpailuiksi.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pidän kannatettavana sitä, että ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisätään sellaiset eläinkilpailut, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle. Tämä varmistaa sen, että viranomaisilla on tieto tällaisista kilpailuista, joihin voidaan tehdä eläinsuojelutarkastus ilman epäilyä. Lisäksi edellytyksenä ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämiselle on kilpailueläinlääkärin nimeäminen kuhunkin kilpailuun, ja kilpailueläinlääkärin on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa.
- On hyvä, että perusteluiden mukaan ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluu myös niiden eläinkilpailujen järjestäminen, joissa kohde-eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle. Perusteluissa mainitaan, että luolakoirakokeiden taipumuskokeet olisivat ilmoituksenvaraisia eläinkilpailuja. Perusteluiden mukaan on mahdollista, että näissä kokeissa koira ja kettu voivat joutua kontaktiin keskenään, jolloin ne voivat purra tai kynsiä toisiaan, ja että kum-pikin eläin voi kokea pelkoa koetilanteessa, etenkin useamman kerran päivän aikana koetilanteeseen joutuva kettu.
- Jos elävien kettujen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa sallitaan jatkossakin, edellytyksenä tulee olla se, että koiran ja kohde-eläimen fyysinen kontakti estetään siten, että kontakti ei ole mahdollinen. Näen, että tämän lain hengen mukaista ei ole sallia luolakoirakokeita, joissa ketun ja koiran kontakti on mahdollinen ja joissa ne voivat vahingoittaa toisiaan. Asiaa on kommentoitu tarkemmin pykälän 43 kohdalla.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Taloudellisten intressien ja ihmisten usein vahvan kilpailuvietin vuoksi on tärkeää, että harrastus- ja kilpailutoiminnassa korostetaan eläinten hyvinvoinnin ensisijaisuutta. Tämän takia on hyvä määrittää mitkä eläinkilpailut ovat ilmoituksenvaraisia ja siten tehokkaammin valvottavia.

HESY:

- Eläinkilpailuja, joissa eläin altistuu kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle, ei tule järjestää. Kilpailu voidaan järjestää siinä tapauksessa, että rataosuutta, matkan pituutta, reitin vaativuutta ja taakan painoa mukaillaan eläimille kohtuulliseksi.

Hippolis:

- Esitämme ilmoituksenvaraisten kilpailuiden määritelmään tarkennusta ja lisäystä: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaiseen näyttely- ja kilpailutoimintaan säännöksen ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan. Asetustasolla tulee kirjata mitkä kilpailut, kilpailumuodot ja näyttelyt ovat ilmoitusvaraisia ja joissa näin ollen edellytetään kilpailueläinlääkärin paikallaoloa.

HY ELTDK:

- Lakiehdotuksen mukaan aluehallintovirasto voisi määrätä kilpailun järjestäjän kustannuksella eläinlääkärin valvomaan kilpailutilaisuutta. Esityksessä ilmeisesti kilpailuja valvova eläinlääkäri ja kilpailueläinlääkäri viittaavat samaan eläinlääkəriin, jonka lähtökohtaisesti palkkaa kilpailujen järjestäjä itse. Tehtävässä voisi toimia myös yksityinen eläinlääkäri. Ehdotus aluehallintoviraston määräämästä eläinlääkäristä on epämääräinen: Kenet aluehallintovirasto voisi määrätä tehtävään? Voisiko eläinlääkäri pyytää oman taksansa mukaisen palkkion tästä työstä?

ISAVI:

- Perusteluista kohde-eläinkisojen osalta puuttuvat metsästys- ja kalastuskisat, joissa kohde-eläimet hyvinkin altistuvat kohtuuttomalle kärsimykselle ja kivulle. Käytännön työn tulkintaerimielisyyksien vuoksi nämäkin olisi syytä perusteluissa mainita.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Ilmoituksenvaraiseksi kilpailuksi olisi aina tulkittava sellaiset kilpailut, testit ja harjoitukset, joissa käytetään kohde-eläintä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kaikkia metsästyskokeita, joissa ajetaan vapaana olevilla koirilla toisia eläimiä, luolametsästyskokeita ja paimennuskokeita. Kohde-eläinten hyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomioita harjoituksissa, kilpailuissa ja eläinten pidossa. Kohde-eläinten käytölle pitää pyrkiä löytämään vaihtoehtoja. Eläinlääkärin tulee valvoa tilaisuuksia ja kohde-eläimen käytölle tulee määritellä rajat.
- Myös kalastuskilpailut olisi tulkittava ilmoituksenvaraisiksi kilpailuiksi, jos niiden jatkuminen yhä sallitaan. Kalastuskilpailuissa eläimiä itsetarkoituksellisesti tapetaan ensiarvoisesti ihmisten viihteeksi, mikä eläinten hyvinvointilaissa kielletään. Luonnonvaraisten eläinten viihteen vuoksi tappaminen ei ole eettisesti sen hyväksyttävämpää kuin mitä ihmisen hoidossa olevien eläinten tappaminen viihdetarkoituksessa on.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Lakiluonnoksen 46 §:n 1 momentin mukaan sellaisesta eläinkilpailutoiminnasta, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle, tulee tehdä kirjallinen ilmoitus. Ilmoitusvelvollisuuden tulisi kuitenkin kattaa kaikki eläinkilpailutoiminta. Sen sijaan sellainen eläinkilpailutoiminta, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle, on kiellettävä.

LSSAVI:

- Perusteluissa jää edelleen epäselväksi, mitkä ovat sellaisia kilpailuja, joista ilmoitus tulee tehdä. Valvonnan kannalta olisi parempi, että yksiselitteisesti säädettäisiin, minkälaisista kilpailuista ilmoitus olisi tehtävä. Ilmoitettavien kilpailujen tarkempi määrittely on tärkeää yhdenvertaisuuden ja oikeusvarmuuden vuoksi.
- Aluehallintovirastoissa ilmoitustenvaraisten eläinkilpailuilmoitusten vastaanotto ja käsittely aiheuttavat lisätyötä, mikä tulee huomioida resurssoinnissa. Varsinkin lain voimaantullessa menettely aiheuttaa tarvetta myös ohjaukselle ja neuvonnalle ja se tulee vaatimaan myös lisäresurssia. Kuten perusteluissa on mainittu, kilpailuja on hyvin paljon ja neuvontatarve tulee olemaan lain voimaantulon myötä merkittävä. Resurssia pitää olla myös, koska 48 § mukaan aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä kilpailueläinlääkärin eläinkilpailuun. Tätä arviointia ei voi tosiasiallisesti tehdä, jos siihen ei ole olemassa resurssia. Edelleen tällä hetkellä aluehallintovirastoilla ei ole olemassa sähköistä ilmoituskanavaa vaan ilmoituksen antaminen tulisi tehdä kirjallisesti, myös aluehallintoviraston internetsivujen ohjeistus ja käytännöt ilmoitusmenettelyjen suhteen tulee järjestää. Valtakunnallisten keskusjärjestöjen (Hippos, SRL, Kennelliitto) kanssa tulee myös käydä läpi käytännöt, kunkin aluehallintoviraston alueen kilpailujen ilmoittamisesta erikseen, koska kukin avi on itsenäinen viranomainen ja yhteistä ilmoituskanavaa tai käytäntöä ei ole. Myös ilmoituksenvaraisten eläinkilpailujen ilmoittamisen valvontaan ja itse kilpailujen valvontaan vaaditaan resurssia.

Puolustusministeriö:

- Puolustusvoimissa palveluksessa olevien virkakoirien ja näiden ohjaajien suorituskykyä arvioidaan suunnitelmallisesti kahden vuoden välein pois lukien erikoisjoukkokoirakot, joiden suorituskykyä arvioidaan vuosittain. Arvioinneissa tarkastetaan koiran ja ohjaajan toimintakykyä operatiivisessa tehtävässä. Koirakko (koiran ja ohjaajan muodostama partio) on puolustusvoimallinen suorituskyky, jolla on erikseen määritetyt taktiset toimintaperiaatteet. Puolustusministeriö esittää, että valtion virkakoirien suorituskykyä mittaavat koulutustason tarkastukset rajattaisiin lain 5 §:n 10 kohdan mukaisen eläinkilpailun määritelmän ulkopuolelle.
- Koulutustason tarkastustilaisuuksien omavalvonta suunnitellaan Puolustusvoimissa riskiperusteisesti, jolloin Puolustusvoimien oma eläinlääkäri on mukana esimerkiksi voimankäyttötarkastuksissa, mutta ei koiraryhmän johtajan vastaanottamissa pieniriskisemmissä jäljestystarkastuksissa. Pääesikunta on lausunnossaan katsonut, että esitysluonnoksen vaatimus eläinlääkärin läsnäolosta omavalvonnallisessa roolissa jokaisessa koulutustason tarkastuksen osa-alueessa ei olisi tulevaisuudessa mahdollista ainakaan Puolustusvoimien oman eläinlääkäriresurssin puitteissa. Ulkopuolisten eläinlääkärien käyttö taas aiheuttaa muita haasteita muun muassa Puolustusvoimien alueelle pääsyyn liittyen. Puolustusministeriö esittää, että kilpailumääritelmään ei tulisi sisällyttää ainakaan kaikkea viranomaistoiminnassa tapahtuvaa eläinten testaamista, jotta Puolustusvoimissa toteutettava omavalvonta pystyttäisiin kohdentamaan nykyisellä eläinlääkäriresurssilla tarkoituksenmukaisesti niihin tilaisuuksiin, joissa saattaa olla eläinsuojelullista riskiä.
- Puolustusministeriö pitää kuitenkin perusteltuna velvollisuutta ilmoittaa 46 §:n mukaisesta toiminnasta ja näkee mahdolliset eläinsuojeluviranomaisen tarkastuskäynnit valtion virkakoiria omistavien tai pitävien tahojen järjestämiin, eläinkilpailuihin rinnastettaviin tilaisuuksiin (esimerkiksi sotakoirien tason tarkastustilaisuudet) kyseisten tahojen koiratoiminnan läpinäkyvyyttä ja yhdenvertaisuutta lisäävänä uudistuksena.
- Pääesikunta on esittänyt, että esimerkiksi Ruokavirasto voisi olla aluehallintovirastoa parempi ilmoituspaikka etenkin sellaisille valtion viranomaisille, joilla on virkakoiratoimintaa useilla paikkakunnilla. Puolustusvoimien sotakoiratoiminnan tason tarkastuksien viranomaisvalvonta voisi perustua esimerkiksi Ruokavirastolle vuosittain toimitettavaan koulutustason tarkastustilaisuuksien toimeenpanosuunnitelmaan. Edelleen Pääesikunta on todennut, että esitysluonnoksen 47 §:n

(ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö) liittyen, että tällainen ilmoitus todennäköisesti sisältää sellaisia tietoja, jotka ovat operatiivisista syistä salassa pidettäviä. Tästä syystä puolustusministeriö esittää, että ilmoitukset toimitettaisiin Puolustusvoimista kootusti yhdelle viranomaiselle.

Saksanpaimenkoiraliitto:

- Saksanpaimenkoiraliitto ry:n näkemyksen mukaan Suomessa järjestettävät palveluskoirakokeet, kilpailut ja näyttelyt eivät kuulu ilmoituksen varaisiin eläinkilpailuihin.
- Saksanpaimenkoiraliiton ja sen 45 alaosaston järjestämien kokeiden ja kilpailujen aikataulut, järjestäjä sekä paikka löytyvät kaikille avoimista järjestelmistä <http://www.koe.spl.fi/> tai www.virkku.net
- Yhdistykset toimivat vapaaehtoisvoimin ja niiden järjestämissä kokeissa osallistujamäärä on 2-12 koirakkoa/koe. Kilpailueläinlääkärin paikalle kutsuminen nostaisi kulut sellaisiksi, ettei käytännössä yhdistyksillä olisi mahdollisuutta kokeita järjestää. Näin ollen koko yhdistystoiminta, harrastustoiminta ja koulutustoiminta yleishyödyllisissä yhdistyksissä ajetaan alas, jos tulkittaisiin lakiuudistuksessa tämän pykälän koskevan palveluskoirakoitoimintaa.
- Perustelut: Saksanpaimenkoiraliitto Ry:n tai Suomen Palveluskoiraliiton Ry:n hallinnoimissa palveluskoirakokeissa ja -kilpailuissa koira ei joudu alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle eikä koiran hyvinvointia vaaranneta. Kokeen ylituomari keskeyttää koiran suorituksen, jos koiran koulutustaso ei vastaa vaatimuksia. Jos ylituomari tai vastaava koetoimitsija epäilee tai havaitsee koiraa käytettävän tai kohdeltavan niin, että sen hyvinvointi tarpeettomasti vaarantuu, siitä tehdään välittömästi ilmoitus sekä Suomen Kennelliitolle että Suomen Palveluskoiraliitolle. Koe- ja kilpailujärjestäjä sekä ylituomari vastaavat koepöytäkirjasta, johon on kirjattu muun muassa koirien hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kokeessa tai kilpailussa. Koe- ja kilpailujärjestäjät tallettavat pöytäkirjat yllämainittuihin sähköisiin järjestelmiin.

SEY:

- Pykälän otsikkoa tulisi muuttaa siten, että siinä huomioitaisiin myös näyttely- ja koitoiminta, jotka käsityksemme mukaan voivat sisältyä säännöksen soveltamisalaan. Mikäli näin ei toimita, jo säännöksen otsikko voi antaa näyttely- ja koitoimintaa harjoittavalle kuvan siitä, että tällä ei ole toiminnastaan ilmoitusvelvollisuutta.
- Pykälän perustelut ovat erittäin epäselvät. Perusteluissa todetaan muun muassa, että ”kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännöksen soveltamisalaa ei olisi tarkoitus muuttaa eläinsuojelulain 16 §:n 1 momentin tarkoittamista eläinkilpailuista”, mutta samoissa perusteluissa kuitenkin viitataan esimerkiksi luolakoirien taipumuskokeisiin, jotka sisältyvät käsityksemme mukaan nykyisen eläinsuojelulain 16 §:n 4 momentin tarkoittamiin tilaisuuksiin, joissa eläimen jalostuksellista arvoa, käyttöarvoa tai muuta ominaisuutta testataan. Näin ollen on tarpeen täsmentää pykälää ja sen perusteluja sen varmistamiseksi, että kansalaisen on mahdollista ymmärtää selkeästi ko. pykälän soveltamisala. Selvyyden vuoksi ainakin pykälän perusteluissa tulisi todeta, että kaikki luolakoirien taipumuskokeet yms. (joissa käytetään elävää kohde-eläintä) ovat ilmoitusvelvollisuuden piirissä.
- Pykälän perusteluihin tulee lisätä, että kalastuskilpailut ovat esimerkki ilmoituksenvaraisista kilpailuista. Ainakin joissain kalastuskilpailuissa on tyypillistä, että eläimiä ei lopeteta hyvien käytäntöjen mukaan ja toimintaa pitäisi ehdottomasti valvoa eläinsuojelullisesta näkökulmasta, jotta käytäntöön saadaan muutos.
- Pykälään lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaiseen kilpailu-, näyttely- ja koitoimintaan säännöksen ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan.

SHEHVNK:

- Pykälän otsikkoa tulisi muuttaa siten, että siinä huomioitaisiin myös näyttely- ja koitoiminta, jotka voivat sisältyä säännöksen soveltamisalaan.

- Neuvottelukunta ehdottaa hallituksen esitykseen selostettavaksi selkeämmin esimerkkejä ilmoituksenvaraisuuden rajasta. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi ravi- ja laukkakilpailut, työhevosten vetokoe, korkeat estekilpailut ja luolakoira-kokeet.

SPL-Röykkä ry, SPL-Kotka ry:

- Spl- Röykkä ry:n ja SPL-Kotka ry:n näkemyksen mukaan Suomessa järjestettävät palveluskoira-kokeet ja kilpailut eivät kuulu ilmoituksen varaisiin eläinkilpailuihin.
- Palveluskoira-koet toimintaa järjestävien yhdistysten tiedot löytyvät kokeiden ja kilpailujen osalta www.koe.spl.fi/ tai www.virkku.net jossa järjestäjä, paikka ja aika löytyy, kaikille avoimista järjestelmistä.
- Yhdistykset toimivat vapaaehtoisvoimin ja niiden järjestämissä kokeissa osallistujamäärä on 2-12 koirakkoa/koe. Kilpailueläinlääkärin paikalle kutsuminen nostaisi kulut suhteettoman korkeiksi, ettei käytännössä yhdistyksillä olisi mahdollisuutta kokeita järjestää. Näin ollen koko yhdistystoiminta, harrastustoiminta ja koulutustoiminta yleishyödyllisissä yhdistyksissä ajetaan alas, jos tulkinta olisi tällä pykälällä lakiuudistuksessa tulkita koskevan palveluskoira-koet toimintaa.
- Perustelut: Saksanpaimenkoiraliiton ja Suomen Palveluskoiraliiton hallinnoimissa kokeissa ja kilpailuissa koira ei joudu alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle ja siellä ei vaaranneta koiran hyvinvointia. Kokeen ylituomari keskeyttää koiran suorituksen, jos koiran koulutustaso ei vastaa vaatimuksia. Jos ylituomari tai vastaava koetoimitsija epäilee tai havaitsee koiraa käytettävän tai kohdeltavan niin, että sen hyvinvointi tarpeettomasti vaarantuu, siitä tehdään välittömästi ilmoitus sekä Suomen Kennelliitolle että Suomen Palveluskoiraliitolle. Koe- ja kilpailujärjestäjä sekä ylituomari vastaavat koepöytäkirjasta, johon on kirjattu muun muassa koirien hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kokeessa tai kilpailussa. Koe- ja kilpailujärjestäjä säilyttää pöytäkirjan vähintään vuoden ajan. Nykyään pöytäkirjat säilyvät tallessa sähköisissä koejärjestelmissä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoituksenvaraisuudesta olisi annettava tarkempaa ohjeistusta perusteluissa. On tarkemmin määriteltävä, milloin ilmoittamisvelvollisuus syntyy ja milloin ei. Perusteluissa on nyt todettu, että velvollisuus voi olla tai sitten ei. On oltava selkeämpää, milloin ilmoitusvelvollisuus tulee sovellettavaksi.
- Olisi tärkeää, että aluehallintovirasto, jonka alueella kilpailu pidetään, saa tiedon tapahtumasta ja sen ajankohdasta hyvissä ajoin.
- On hyvä tarkennus, että pykälässä nyt todettaisiin, että kilpailueläinlääkärin on oltava fyysisesti läsnä. Nykytilanteessa on vallinnut epätietoisuutta siitä, riittääkö, että eläinlääkäri on tavoiteltavissa puhelimitse.

Suomen Hippos:

- Eläinkilpailuiden osalta tulee määritellä huolellisesti, mitkä kilpailut tai kilpailumuodot ovat ilmoituksenvaraisia. Laissa ehdotetaan säädettäväksi kilpailuista, joissa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle taikka kärsimykselle. Tällainen määritelmä itsessään ei ole kuvaava eikä riittävä.
- Ilmoituksenvaraisten kilpailuiden määritelmä on kirjattava nykyistä muotoa tarkemmin. Pykälään on lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaiseen näyttely- ja kilpailutoimintaan säännöksen ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan. Asetustasolla on kirjattava selkeästi mitkä ja minkätyyppiset kilpailut tai näyttelyt ovat ilmoitusvelvollisia ja niissä edellytetään kilpailueläinlääkärin paikallaoloa.

Suomen Kennelliitto kommentit 46-49 §:

- Näkemyksemme on, että Suomen Kennelliiton hallinnoimat kokeet ja kilpailut eivät kuulu ilmoituksenvaraisiin eläinkilpailuihin. Lakiehdotuksen 46 pykälän mukainen kokeiden ilmoituksenvaraisuuden pakolliseksi muuttaminen aiheuttaisi lisää byrokratiaa ja kustannuksia muutenkin pienillä resursseilla toimiville järjestäville yhteisöille.
- Suomen Kennelliiton hallinnoimissa kokeissa ja kilpailuissa koira ei joudu alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, muulle kivulle tai kärsimykselle. Kokeen ylituomarin on jo Kennelliiton koesääntöjen perusteella keskeytettävä koiran suoritus, jos tällaista havaitaan. Mikäli ylituomari tai vastaava koetoimitsija epäilee tai havaitsee koiraa käytettävän tai kohdeltavan niin, että sen hyvinvointi on tarpeettomasti vaarantunut, siitä tehdään välittömästi ilmoitus Suomen Kennelliitolle. Koe- ja kilpailujärjestäjä sekä ylituomari vastaavat koepöytäkirjasta, johon on kirjattu muun muassa koirien hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kokeessa tai kilpailussa. Koe- ja kilpailujärjestäjä säilyttää pöytäkirjan vähintään vuoden ajan.
- Tässä pykälässä määrätään myös kilpailueläinlääkäristä. Suomen Kennelliiton tapahtumissa on koesääntöjen mukaan aina oltava lähimmän päivystävän eläinlääkäriin tiedot esillä koko kokeen ajan.
- Lakiehdotuksen 49 pykälän mukainen kirjaamisvelvollisuus täyttyy tällä hetkellä kaikissa Suomen Kennelliiton alaisissa kokeissa ja kilpailuissa. Koirien yksittäiset tulokset kirjataan erilliseen pöytäkirjaan. Ilman kirjattuja tuloksia koirien arviointi ja tulosten vertailtavuus ei ole edes mahdollista. Koirien yksittäisten tulosten lisäksi jokaisesta kokeesta kirjataan kokeen ylituomarikertomukseen jo nyt kaikki se mitä esityksessä on ehdotettu. Tämä koepöytäkirja säilytetään liiton ohjeiden mukaisesti vähintään yhden vuoden tapahtumasta.
- Mikäli näitä säännöksiä täydennetään asetuksella tai muilla tarkemmilla ohjeistuksilla, pidämme tärkeänä sitä, että Suomen Kennelliitto on mukana niiden valmistelutyössä.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Pykälässä vaaditaan ilmoituksenvaraisuutta eläinkilpailutoiminnalle, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle. Tästä tulee mainita, ettei vaatimus koske luonnonvaraista eläintä liittyen metsästystilanteessa tapahtuvaan luonnonvaraisen eläimen pyyntiin esimerkiksi seuraavalla tavalla: lukuun ottamatta metsästyskoetapahtumaa, jossa luonnonvarainen maastossa vapaana oleva eläin pyydetään saaliiksi ihmisen toimesta koiraa tai muuta metsästyksen käytettävää eläintä hyödyntäen.
- Edellä mainittu lause on tarpeen, sillä metsästyskoirakoitoiminnassa hyödynnetään usein normaalia metsästystapahtumaa, jossa kohdelaji pyritään saamaan saaliiksi, ja jossa koiran toimintaa samalla arvioidaan. Myös muille lajeille, kuten vaikkapa kanin pyynnissä freteille tehtävässä koetilaisuudessa saatetaan kohdelaji ottaa saaliiksi. Toimintaan liittyy mahdollisuus sille, että kohdelaji voi joutua alttiiksi mainituille tuntemuksille, vaikka tavoite on aina saada eläin saaliiksi heti tappavalla riistalaukauksella ja muunlaisessa tilanteessa eläin pyritään lopettamaan mahdollisimman nopeasti.

Suomen Mäyräkoiraliitto:

- Suomeen on vakiintunut EU:n vieraslajiasetuksessa torjuttavaksi määritelty supikoira, jonka kannan rajoittamisessa ja leviämisen hillitsemisessä luolakoiran avulla tapahtuva pyynti maan alta on tehokas ja toimiva tapa.
- Luolakoirien hyvinvoinnin kannalta on huomattavan tärkeää, että koiria voidaan harjoittaa luolapyyntiä varten turvallisissa ja kontrolloiduissa olosuhteissa. Metsästystilanteessa koiran hyvinvoinnin näkökulmasta olennaista on se, että koira tietää, miten supikoira tai muu riistaeläin luultavasti käyttäytyy maan alla, kun koira paikantaa ja ilmaisee sen. Jos koira on liian innokas eikä osaa, pysty tai ymmärrä varoa riistaeläimen iskuja, se voi vahingoittaa tai jopa menehtyä. Vastaavasti liian päälleikävä koira voi vahingoittaa riistaeläintä ilman, että sitä saadaan kuitenkaan talteen. Tällöin aiheutuu tarpeetonta kärsimystä, mikä ei ole metsästyksessä koskaan tavoitteena. Tämän välttämiseksi koiria voidaan harjoittaa metsästystilannetta varten keinoluolilla, joissa harjoituksia johtaa aina pätevätyö lajin hyvin tunteva kouluttaja. Keinoluolilla kouluttajan on

mahdollista nopeasti puuttua tilanteeseen ja estää koiran ja ketun pääsy kosketuksiin toistensa kanssa. Luolametsästystilanteessa tällainen nopea väliinmeno ei ole mahdollista.

- Toimivien luolakoirien jalostuksen avuksi on kehitetty koemuoto luolakoirien taipumuskoe (LUT), jossa koulutetut tuomarit arvioivat koiran taipumuksia yhtenäisten sovittujen kriteerien mukaan koko ajan sekä koiran että ketun hyvinvoinnin turvaamisen muistaen. Kokeissa paikalla on aina myös eläinlääkäri, joka valvoo kokeessa käytettävien arvokkaiden kettujen hyvinvointia.
- Sekä LUT-kokeiden että keinoluolaharjoitusten tarkoitus on auttaa toimivien luolakoirien saamisessa. Niissä toimitaan aina eläinten hyvinvointi etusijalla, sillä kaikkien etu ovat terveinä ja hyvässä kunnossa säilyvät koirat ja harjoitus- ja koeketut.
- Suomen Mäyräkoiraliitto pitää äärimmäisen tärkeänä, että mahdollisuus harjoittaa luolapyyntiin käytettäviä koiria ja todentaa jalostusta varten niiden taipumuksia luolametsästyskäyttöön liittyen säilyy.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Eläinkilpailuiden osalta tulee määritellä huolellisesti, mitkä kilpailut tai kilpailumuodot ovat ilmoituksenvaraisia. Laissa ehdotetaan säädettäväksi kilpailuista, joissa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle taikka kärsimykselle. Tällainen määritelmä itsessään ei ole kuvaava eikä riittävä.
- Ratsastajainliitolla on kilpailujärjestelmä, jonka sääntöjen mukaisessa omavalvontajärjestelmässä määritellään tarkasti millä tasolla ja missä kilpailumuodoissa kilpailuissa on oltava paikalla eläinlääkäri.

Suomen riistakeskus:

- Säännöksissä esitetään, että eläinkilpailut, joissa eläin voisi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle tai kärsimykselle olisivat ilmoituksenvaraisia. Edelleen esitetään, että sellaiseen kilpailuun on kilpailun järjestäjän nimettävä kilpailueläinlääkäri, jonka on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa. Kilpailueläinlääkärin nimeämisestä aiheutuvat mahdolliset kustannukset maksaisi kilpailun järjestäjä. Käytännössä kustannukset siirtyisivät edelleen kilpailueläinten omistajien maksettaviksi
- Metsästyskoirien käyttökokeiden osalta voidaan tässäkin todeta, että niissä koirat eivät joudu alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle tai kärsimykselle, vaan ne työskentelevät vapaina omaehtoisesti tavanomaisissa maasto-olosuhteissa tietyn ajan kuten käytännön metsästystilanteissakin.
- Perusteluissa mainitaan myös kohtuuttoman rasituksen tai muun kivun tai kärsimyksen arviointia myös kohde-eläimen osalta. Metsästyskoirien käyttökokeissa ei voida katsoa myöskään kohde-eläimen joutuvan kokemaan kohtuutonta rasitusta, muuta kipua tai kärsimystä. Näin ollen nämä säännökset eivät näkemyksemme mukaan tulisi koskemaan em. tavanomaisia metsästyskoirien käyttökokeita. Perusteluissa mainitaan kuitenkin erikseen luolakoirien taipumuskokeet ko. pykälien soveltamisalaan kuuluvina tapahtumina. Nähdäksemme järjestäjän vastuulla tulee olla koekoiran ja kohde-eläimen kontaktin estäminen asiaan kuuluvalla tavalla. Vastaavasti myös saman kohde-eläimen käyttämistä useaan kertaan saman päivän aikana tulee luonnollisesti välttää. Luolakoirien taipumusten ja ominaisuuksien testaaminen sekä haluttujen ominaisuuksien hyödyntäminen jalostuksessa on nähdäksemme hyvin tarpeellista. Luolakoirien koetoiminnan osalta emme näe tarpeelliseksi säädettävän nykyistä käytäntöä olennaisesti muuttavaa lainsäädäntöä, sillä etenkin haitalliseksi vieraslajiksi luokitellun supikoiran pyynnin merkitys luonnonhoidollisessa mielessä tulee olemaan todennäköisesti aiempaa suurempi. Kokeiden järjestäjien ja myös kokeisiin osallistujien vastuullisuutta ja toiminnan asian- mukaisuutta tulee pitää yllä paitsi kehitettävällä omavalvonnalla niin myös eettisyyttä ja vastuullista toimintaa korostavalla yhteistyöllä ja tiedottamisella.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- VUL kannattaa pykälän 2 toimintamallia, jossa lajiliitto ilmoittaa keskitetysti jäsenseurojensa valjakkourheilukilpailujen järjestämisestä AVI:lle. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle tulisi jättää valjakkourheilun sulanmaanlajit, valjakkohiihto, valjakkoajon sprinttikilpailut ja keskipitkien matkojen kilpailut. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kaavailtu valjakkoajon pitkän matkan kilpailu määritellään lajin säännöissä seuraavasti: kilpailun kokonaismatka on yli 250 km ja osuudet vähintään 80 km (IFSS kilpailusäännöt 9/2021).

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläinten kanssa harrastaminen lisää kokonaisuudessa eläinten hyvinvointia selvästi enemmän kuin mitä eläinten kanssa harrastamisen yhteydessä tapahtuvat satunnaiset vahingot ja loukkaantumiset vähentävät eläinten hyvinvointia. Perusteluissa on liiallisesti korostettu eläinkilpailuihin liittyviä riskejä.
- Jos pienimuotoisten eläinkilpailujen järjestämiseen edellytetään jatkossa laajasti merkittäviä kuluja tarkoittavan kilpailueläinlääkärin läsnäoloa, tämä johtaa todennäköisesti johonkin kolmesta seurauksesta: 1) pienimuotoinen eläinkilpailutoiminta loppuu, 2) pienimuotoisista eläinkilpailuista tulee huomattavasti nykyistä kalliimpia tai 3) pienimuotoisten kilpailujen väitetään olevan harjoituksia, joissa vaatimusta kilpailueläinlääkärille ei ole. Mikään näistä vaihtoehdoista ei ole toivottava.
- Jotta pienimuotoinen eläinkilpailutoiminta voisi olla laillisena jatkossa mahdollista, tulisi asetustasolla säätää siitä, minkälaisista eläinkilpailuista tulee tehdä ilmoitus eli minkälaisissa eläinkilpailuissa edellytetään kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Tämän vuoksi pykälässä tulisi säätää valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän otsikkoa tulisi muuttaa siten, että siinä huomioitaisiin myös näyttely- ja koetoiminta, jotka käsityksemme mukaan voivat sisältyä säännöksen soveltamisalaan. Mikäli näin ei toimita, jo säännöksen otsikko voi antaa näyttely- ja koetoimintaa harjoittavalle kuvan siitä, että tällä ei ole toiminnastaan ilmoitusvelvollisuutta.
- Pykälän perustelut ovat erittäin epäselvät. Perusteluissa todetaan muun muassa, että ”kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännöksen soveltamisalaa ei olisi tarkoitus muuttaa eläinsuojelulain 16 §:n 1 momentin tarkoittamista eläinkilpailuista”, mutta samoissa perusteluissa kuitenkin viitataan esimerkiksi luolakoirien taipumuskokeisiin, jotka sisältyvät käsityksemme mukaan nykyisen eläinsuojelulain 16 §:n 4 momentin tarkoitamiin tilaisuuksiin, joissa eläimen jalostuksellista arvoa, käyttöarvoa tai muuta ominaisuutta testataan. Näin ollen on tarpeen täsmentää pykälää ja sen perusteluja sen varmistamiseksi, että kansalaisen on mahdollista ymmärtää selkeästi ko. pykälän soveltamisala. Luolakoirien taipumuskokeiden ja muiden vastaavien suurta kärsimystä aiheuttavien kilpailujen ja/tai kokeiden järjestäminen tulee kieltää.
- Pykälän perusteluihin tulee lisätä, että kalastuskilpailut ovat esimerkki ilmoituksenvaraisista kilpailuista. Ainakin joissain kalastuskilpailuissa on tyypillistä, että eläimiä ei lopeteta hyvien käytäntöjen mukaan ja toimintaa pitäisi ehdottomasti valvoa eläinsuojelullisesta näkökulmasta, jotta käytäntöön saadaan muutos. Kalastus- ja metsästyskilpailut tulisi olla luvanvaraisia ja niissä tulisi olla paikalla koko kilpailusuorituksen ajan eläinten hyvinvointia sekä lopetusta valvoja valvontaeläinlääkäri.
- Pykälään lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaiseen kilpailu-, näyttely- ja koetoimintaan säännöksen ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan.

47 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Edellä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tulee käydä ilmi:

1) tiedot kilpailun järjestäjästä;

- 2) tieto siitä, onko kyse määräaikaisesta vai toistaiseksi voimassa olevasta ilmoituksesta;
- 3) toiminnan aloittamisajankohta;
- 4) minkä aluehallintoviraston tai aluehallintovirastojen alueella toimintaa harjoitetaan;
- 5) minkälaisia eläinkilpailuja järjestetään ja mille eläinlajeille;
- 6) arvio järjestettävien eläinkilpailujen vuosittaisesta lukumäärästä;
- 7) eläinkilpailujen järjestäjän pätevyys.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä.

HESY:

- Pykälään tulee lisätä, että kilpailun järjestäjän tulee arvioida riskit, joihin eläimet kilpailussa joutuvat.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään tulee lisätä kohta 8) kilpailun tarkka ajankohta ja osoite. Muutoin kilpailuihin ei voida suunnata valvontaa.
- Ilmoitusten tulisi olla julkisia. Viranomaiset eivät pysty käytännössä valvomaan kuin pientä osaa tapahtumista. Tapahtumat siistiytyvät jo, jos sinne löytävät muutkin kuin sisäpiiriläiset.

LSSAVI:

- Ilmoituksen tulee sisältää kilpailujen päivämäärät ja sijainnit. Esitettyssä muodossa säädettyinä ilmoitusvelvollisuus vain lisää hallinnollista taakkaa järjestäjille ja viranomaisille ilman valvonnan kannalta oleellisen lisätiedon saamista.

Ruokavirasto:

- Pykälän 1 momentin kohtien 1-5 lisäksi Ruokavirasto esittää, että toistaiseksi voimassa olevilta ilmoituksilta edellytetään käyvän ilmi myös, mistä tieto tulevien kilpailujen paikasta ja ajankohdasta on saatavissa.
-

SEY:

- Ilmoituksen sisällöstä on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoituksessa olisi oltava myös kilpailujen ajankohdat. Yleisilmoitus ilman tarkempaa ajankohtaa on valvonnan kannalta turha. Nykytilanteessa nämä ilmoitukset tulevat lisäksi yleensä hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla valvontaviranomaisille. Tämä tarkoittaa käytännössä, ettei valvontaa siten aina ole järjestettävissä. Ehdotettu lakimuutos ei tuo parannusta nykytilanteeseen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Jotta eläinkilpailuja voitaisiin edes teoriassa resurssien salliessa valvoa, tulee eläinkilpailuista tehtävän ilmoituksen sisältää täsmälliset päivämäärät ja sijainnit kullekin eläinkilpailulle. Jos kaikkia kilpailupäivämääriä ei tiedetä toistaiseksi tehtävän ilmoituksen ilmoittamisajankohtana, ilmoitusta tulee täydentää hyvissä ajoin ennen kunkin eläinkilpailun ajankohtaa. Ehdotuksen mukainen ilmoitus

eläinkilpailusta ei mahdollista minkäänlaista valvontaa, ellei viranomainen selvitä kunkin valvottavan eläinkilpailun järjestämisajankohtaa erikseen.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Ilmoituksen sisällöstä on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

48 §

Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailueläinlääkärin tehtävänä on avustaa eläinkilpailun järjestäjää huolehtimaan siitä, ett-ei kilpailu vaaranna eläinten hyvinvointia. Tässä tehtävässään kilpailueläinlääkäri voi antaa eläinten hyvinvointiin liittyvää neuvontaa eläimen kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle. Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu vaarantaa eläimen hyvinvointia, hänen on viipymättä ilmoitettava havainnostaan kilpailun järjestäjälle. Kilpailueläinlääkärin on ilmoitettava järjestäjälle myös tietoonsa tulleet eläinten loukkaantumiset kilpailussa.

Kilpailueläinlääkärin tehtävänä on lisäksi antaa tarvittaessa ensiavun luonteista hoitoa kilpailussa käytettävälle eläimelle, jollei hoitoa ole muutoin saatavilla kilpailupaikalla. Kilpailun järjestäjän on huolehdittava siitä, että hoidon antamiseksi on asianmukainen paikka sekä tarvittavat välineet eläimen siirtämiseksi ensiapupaikkaan. Kilpailueläinlääkärillä on oikeus periä antamastaan hoidosta palkkio ja korvaus kustannuksista eläimen kilpailuttajalta.

Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia eikä kilpailun järjestäjä ryhdy sille 45 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä kunnaneläinlääkärille, aluehallintovirastolle tai poliisille. Eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä kilpailueläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan viipymättä kunnaneläinlääkärille, aluehallintovirastolle tai poliisille myös kilpailussa käytettävästä eläimestä. Kilpailueläinlääkäri on velvollinen antamaan ta-pauksen selvittämiseksi tarpeelliset tiedot. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tietoja, joista eläinlääkärillä on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 16 §:n nojalla salassapitovelvollisuus.

Kilpailueläinlääkärin tulee olla eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 3—5 §:ssä tarkoitettu laillistettu eläinlääkäri tai 8 §:ssä tarkoitettu eläinlääkäri. Mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettu eläinlääketieteen opiskelija voi toimia kilpailueläinlääkärin sijaisena.

Animalia:

- Pykälään tulee lisätä kilpailueläinlääkärille velvollisuus ja valta puuttua tilanteeseen, mikäli eläintä kohdellaan kilpailussa lain vastaisesti. Kilpailueläinlääkärin roolia ei saa heikentää nykyisin voimassa olevaan lakiin verrattuna.
- Kilpailueläinlääkärin ensisijaisena tehtävänä tulee olla sen varmistaminen, että kilpailussa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Hänellä tulee olla valta keskeyttää tai estää kilpailun järjestäminen tilanteen niin vaatiessa. Kilpailueläinlääkärin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava sellaiseen toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi eläinten hyvinvoinnille vaaraa aiheuttavat sääolot. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla oikeus estää ontuvan tai muuten sairaan eläimen osallistuminen kilpailuun. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin tulee kuulua eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta. Järjestäjällä tulisi olla velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkärin määräyksiä.
- Kilpailun järjestäjän tulisi nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö järjestävästä organisaatiosta. Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

- Kilpailueläinlääkäri tulee määrittää Ruokaviraston tai aluehallintoviraston viranomaiseksi, joka valvoo eläinten hyvinvointilain noudattamista.

EHK:

- Kilpailun järjestäjän selkeä vastuuttaminen eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana on hyvä lisäys. Kilpailueläinlääkäriin toiminnan edellytyksiä ei saa heikentää, vaan tälle on säädettävä jatkossakin velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määrittellä asetustasolla korkean ja matalan riskin tapahtumiksi, joista korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät virkakilpailueläinlääkäriin läsnäoloa.
- Kilpailueläinlääkäriin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Kilpailueläinlääkäriillä tulee olla valta keskeyttää ja/tai estää kilpailun järjestäminen. Kilpailueläinlääkäriin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Eläinlääkäriillä tulee olla valta estää ontuvan tai muuten sairaan/loukkaantuneen eläimen kilpailuttaminen. Kilpailueläinlääkäriin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta. Järjestäjällä tulisi olla velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkäriin määräyksiä.
- Kilpailun järjestäjän tulisi nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö. Sekä kilpailueläinlääkäriillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälä heikentää kilpailueläinlääkäriin toimivaltuuksia. Pykälän mukaan kilpailueläinlääkäri ei enää valvoisi, että eläinsuojelusäädöksiä noudatetaan. Eläinlääkäri ei myöskään enää voisi kieltää eläimen käyttämistä kilpailuissa, jos on aiheutta epäillä, että eläintä käytetään eläinsuojelusäädösten vastaisesti. Eläinlääkäri ei myöskään voisi kieltää järjestäjää aloittamasta tai jatka-masta kilpailua. Sen sijaan hän avustaisi kilpailun järjestäjää huolehtimaan siitä, ettei kilpailu vaaranna eläinten hyvinvointia, mihin liittyen hän antaisi neuvontaa kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle, ja hänen tulisi ilmoittaa järjestäjälle myös tietoonsa tulleet eläinten loukkaantumi-set. Lisäksi hänen tulisi ilmoittaa viipymättä kilpailun järjestäjälle, jos hän havaitsee, että kilpailu vaarantaa eläinten hyvinvointia, ja mikäli kilpailun järjestäjä ei ryhdy toimenpiteisiin vaaran pois-tamiseksi tai vähentämiseksi eikä esimerkiksi kiellä yksittäisen eläimen käyttöä kilpailussa, kilpailueläinlääkäriin tulisi ilmoittaa asiasta viipymättä kunnaneläinlääkäriin, aluehallintovirastolle tai poliisille. Lisäksi eläinten hyvinvointiin liittyvien syiden niin edellyttäessä hänen tulisi ilmoittaa mainituille viranomaisille kilpailussa käytettävästä eläimestä.
- Kilpailueläinlääkäriin roolin heikentäminen herättää huolta tämän vaikutuksista eläinten hyvinvointiin kilpailuissa, joissa eläimet voivat altistua kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle ja kärsimykselle. Näiden kilpailuiden luonne edellyttää, että kilpailueläinlääkäriillä tulisi olla valtuudet puuttua eläinten hyvinvointia vaarantavaan toimintaan suoraan, eikä vain kilpailunjärjestäjää avusta-en. Kilpailueläinlääkäriin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla eläinten hyvinvointimääräys-ten noudattamisen valvonta kilpailutapahtumassa. Kilpailueläinlääkäriin voisi määrittää Ruokavi-raston tai aluehallinnon viranomaiseksi, joka valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudatta-mista kilpailuissa.
- Kilpailun järjestäjän tulisi myös nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö.

Evidensia ja Omaeläinlinikka:

- Pidämme tärkeänä, että kilpailueläinlääkäriillä olisi edelleen merkittävä rooli eläinten hyvinvointilain toteutumisen valvonnassa. Toki omavalvonnan kehittäminenkin on hieno ja kannatettava asia. Hyvinvointilain ensisijaisuutta verrattuna kilpailun omiin sääntöihin, on tärkeää korostaa.

- Kilpailueläinlääkärin tulee voida määrätä kilpailu keskeytettäväksi, jos hän arvioi, ettei eläinten hyvinvoinnille koituvaa vaaraa saada poistettua. Esimerkkinä keskeyttämistä vaativasta tilanteesta voisi olla äärimmäinen helle.

HESY:

- Kilpailueläinlääkärillä pitää olla valtuus kieltää eläimen käyttäminen eläinkilpailussa, jos se on vaaraksi eläimen hyvinvoinnille. Eläinlääkäri on eläinten hyvinvoinnin asiantuntija, jolla pitää olla tämä status myös eläinkilpailuissa. Ei ole hyväksyttävää, että eläinlääkäri on kilpailuissa avustajan ja neuvonantajan roolissa ja eläin joutuu kärsimään, koska eläinlääkärillä ei ole toimivaltaa keskeyttää eläimen osallistumista kilpailuun tai itse kilpailua.

Hippolis:

- Kilpailueläinlääkärillä tulee jatkossakin olla velvollisuus ja valtuus puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan ja nopeasti. Kilpailueläinlääkärin tulee ehdottomasti olla kilpailun ylin eläinsuojeluvalvoja ja hänellä tulee olla sen tehtävän edellyttämät laajat valtuudet. Hänellä tulee olla ylin päätösvalta kilpailujen jatkamisesta ja tarvittaessa kieltää eläimen osallistumiseen.
- Sekä ravi- että ratsastuskilpailuissa on sääntöihin kirjattu kilpailueläinlääkärin ylin rooli eläinsuojeluvalvojana.

ISAVI:

- Kilpailueläinlääkärin ilmoitusvelvollisuus hyvinvoinnin poikkeamista viipymättä virkaeläinlääkärille on tärkeä kirjaus.

Juliana von Wendtin Säätio:

- JVWS kannattaa kokonaisuudessaan SEYn lausunnossaan (s.12-13) ehdottamaa Ruotsin mallin mukaista kilpailueläinlääkärin viranomaismallia korkean riskin eläinkilpailuihin.
- Kilpailueläinlääkärin suoraa ja välitöntä valtaa puuttua havaitsemiinsa eläinten hyvinvointiin liittyviin epäkohtiin ei tule vaihtaa kilpailun järjestäjän neuvonantajan ja alaisen rooliin. Kilpailujen järjestäjillä on intressinä kilpailujen läpivienti. Eläinlääkäri on pätevin henkilö arvioimaan eläinten tilaa.

LSSAVI:

- Kilpailueläinlääkärin roolin selkeyttäminen PL 124 § huomioiden on lähtökohtaisesti hyvä ja perusteltu lähtökohta. Perusteluissa kuitenkin esitetään, että valvontaviranomaiset kohdistaisivat enemmän valvontaa eläinkilpailuihin. Nykyisillä resursseilla tämä on mahdotonta, koska sekä kunnassa että aluehallintovirastoissa resurssit eivät riitä edes nykyisten tehtävien hoitamiseen. Uudet vaatimukset tulee huomioida valvontaviranomaisten resursseissa.
- Laissa tulee säätää kilpailueläinlääkärille nykyistä toimenkuvaa vastaavat oikeudet toimia kilpailuissa eläinsuojeluviranomaisena ja vastata eläinten hyvinvoinnista itsenäisesti. Esitetyssä muodossa eläinten hyvinvointi vaarantuu, koska siirrettäessä asia eläinsuojeluviranomaisen käsittelyyn, menetetään mahdollisuus turvata eläinten hyvinvointi välittömästi kilpailutilanteessa. Lain rikkomisesta tulisi kuitenkin tarvittaessa ilmoittaa valvontaviranomaiselle.
- Kirjaus eläinlääketieteen opiskelijan toimimisesta kilpailueläinlääkärin sijaisena on epätasällinen ja tarpeeton. Koska on tarpeen säätää, että kilpailueläinlääkäri käyttää lailla annettavaa PL 124 § mukaista toimivaltaa, tulee kilpailueläinlääkärin olla suomessa laillistettu eläinlääkäri.

MTK:

- Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkärin rooli muuttuisi niin, että kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa

kilpailueläinlääkärillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta, kilpailun keskeyttämiseen tai eläimen lopetukseen eläinsuojelullisista syistä.

- MTK näkee, että kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Kilpailueläinlääkärillä tulisi siten jatkossakin olla velvollisuus ja valtuudet puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan ja nopeasti. MTK esittää, että nimetyllä kilpailueläinlääkärillä voisi olla viranomaisen rooli rajattuna ko. kilpailutapahtumaan, ellei kilpailun järjestäjällä ole omaa säännöstöä tai laatujärjestelmää, joilla varmistetaan kilpailueläinlääkärin vastuut ja velvollisuudet.

MTK Pohjois-Suomi:

- Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkärin rooli muuttuisi niin, että kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkärillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta, kilpailun keskeyttämiseen tai eläimen lopetukseen eläinsuojelullisista syistä. Kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla jatkossakin velvollisuus ja valtuudet puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan ja nopeasti. Esitämme, että nimetyllä kilpailueläinlääkärillä on viranomaisen rooli rajattuna ko. kilpailutapahtumaan.
- Ravikilpailut ja korkeiden luokkien estekilpailut olisi syytä ainakin olla sellaisia eläinkilpailuja, joissa viranomaisrooli tulisi olla kilpailueläinlääkärillä. Pykälään olisi syytä lisätä asetuksenantomahdollisuus määrittelemään sellaiset kilpailut, joissa vaaditaan viranomaisroolissa oleva kilpailueläinlääkäri.

Ruokavirasto:

- Edellytyksenä ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämiselle on, että kilpailun järjestäjä nimeää kuhunkin kilpailuun kilpailueläinlääkärin. Kilpailueläinlääkärin on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa. Kilpailueläinlääkärin nimeämisestä mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista vastaa kilpailun järjestäjä. Asian selkeyttämiseksi perusteluihin olisi hyvä tarkentaa eläinlääkärin tehtäviä sekä korostaa, että eläinlääkärin valtaa ei käytännössä vähennetä nykyisestä.

SEY:

- Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkärin rooli muuttuisi niin, että tulevaisuudessa kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkärillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta tai kilpailun keskeyttämiseen.
- Käytännön kokemus on osoittanut, että kilpailun järjestäjän intressit eivät aina ole eläimen edun mukaiset ja kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Lajin harrastajien osaaminen ei riitä arvioimaan eläinten hyvinvointia kokonaisuutena ja erilaisia eläinten terveydelle aiheuttavia riskejä, joita esimerkiksi erilaiset kilpailuolosuhteet voivat aiheuttaa. Kilpailueläinlääkärillä tulee siten jatkossakin olla velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Vastustamme kilpailueläinlääkärin roolin heikentämistä. Lakiluonnoksen ehdotus heikentäisi eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja toteutumista kilpailuissa kohtuuttomasti. Nyt ehdotettu menettely, jossa eläinlääkäri ilmoittaa havaitsemistaan hyvinvoinnin uhista kilpailun järjestäjälle sen sijaan, että puuttuu niihin suoraan, voi myös kohtuuttomasti hidastaa eläimen edun toteutumista.
- Erityisesti huolta aiheuttavat eläinlääkärin määräysvallan heikentämisen ja kilpailujärjestäjän vastuun lisäämisen aiheuttamat vaikutukset eläinten hyvinvoinnin kannalta riskialttiimpien eläinkilpailujen kohdalla. Nämä riskialttiimmat eläinkilpailut olisi luokiteltava uudessa laissa ns. korkean riskin eläinkilpailuiksi ja niiden valvonta tulee muuttua viranomaistehtäväksi, josta vastaa tehtävään koulutuksen saanut kilpailueläinlääkäri.

- Esitämme, että korkean riskin eläinkilpailujen eläinsuojeluvalvonnan toteutumiseksi Suomessa otetaan käyttöön Ruotsin eläinkilpailuvalvontaa vastaava malli, jossa kilpailueläinlääkäri on viranomaisen roolissa. Tällöin kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailussa eläinsuojeluviranomaisena toimivan kilpailueläinlääkäriä palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut.
- Kilpailueläinlääkäriin velvollisuuksiin tulee kuulua ainakin seuraavat tehtävät:
 - o kilpailun perumisesta ja keskeyttämisestä päättäminen, mikäli kilpailuolosuhteet voivat vaarantaa eläimen hyvinvoinnin
 - o eläinten kilpailukuntoisuuden valvonta ja kilpailukunnottoman eläimen poistaminen kilpailusta
 - o kilpailukunnottoman tai loukkaantuneen eläimen määrääminen tarvittaessa kilpailukieltoon määräajaksi tai toistaiseksi, kunnes eläimelle on suoritettu uusi eläinlääkäriin terveystarkastus, jossa aiemmin todettu vamma tai sairaus tutkitaan ja eläin voidaan todeta kilpailukuntoiseksi.
 - o eläinten asianmukaisen kohtelun ja käsittelyn valvonta kilpailualueella
 - o eläinsuojelulain toteutumisen valvominen koko kilpailun ajan
 - o yksittäisten kilpailuun osallistuvien eläinten ja niiden varusteiden tarkempi tutkiminen ('hyvinvointitarkastus') siten että jokaisessa kilpailutapahtumassa vähintään 5 % eläimistä tarkastetaan yksityiskohtaisemmin.
 - o ensiavun antaminen kilpailussa loukkaantuneelle eläimelle, mikäli sitä ei voida muutoin järjestää
 - o eläimen lopettaminen eläinsuojelullisten syiden niin vaatiessa
 - o suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta
- Esimerkiksi ravikilpailut, korkeiden luokkien estekilpailut, luolakoirakokeet ja koirien pitkän matkan valjakkokilpailut olisivat tässä tarkoitettuja korkean riskin eläinkilpailuja.
- Pykälään tulee lisätä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määrittellä, mitkä kilpailut vaativat virkaeläinlääkäriä läsnäoloa.
- Toinen vaihtoehto olisi pitää kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys ennallaan, mutta soveltaa heihin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.

SHEHVNK:

- On hyvä, että kilpailun järjestäjää selkeämmin vastuutetaan eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana. Neuvottelukunta on kuitenkin huolissaan lain nykymuotoisesta ehdotuksesta, joka heikentää kilpailueläinlääkäriä toimintaa.
- Kilpailueläinlääkäriä on säädettävä jatkossakin velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Kilpailueläinlääkäriä ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Kilpailueläinlääkäriä tulee olla valta keskeyttää ja/tai estää kilpailun järjestäminen. Kilpailueläinlääkäriä on myös ennaltaehkäisevästi puuttuttava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille, tällaisia voivat olla esimerkiksi vaaraa aiheuttavat sääolot. Kilpailueläinlääkäriä tulee olla myös valta estää ontuvan tai muuten sairaan/loukkaantuneen eläimen kilpailuttaminen sekä riittävä pätevyys ja hoitovälineistö kilpailevan eläinlajin ensiapuun. Kilpailueläinlääkäriä tehtäviin kuuluu eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta. Järjestäjällä tulisi olla velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkäriä määräyksiä.
- Nyt perusteluissa esitetty eläinlääketieteen opiskelijan käyttö kilpailueläinlääkäriä sijaisena on usein ongelmallista, sillä kilpailueläinlääkäriä ei nykyesityksen toteutuessa ole pysyvän kaltainen työsuhde, jonka sijaisena voi joku tällöin toimia.

- Eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määrittellä asetustasolla korkean ja matalan riskin tapahtumiksi. Korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät virkakilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Neuvottelukunta ehdottaa asetustasolla selkeästi säädettäväksi kaikkien eläinkilpailujen ja näyttelyiden riskitason. Luokittelussa on hyvä käyttää apuna ko. lajiliittoja että luokittelusta tulee mahdollisimman kattava.
- Kilpailun järjestäjän tulisi myös nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö. Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ehdotus heikentää kilpailueläinlääkärin asemaa merkittävästi. Ehdotettu omavalvonta ja eläinlääkärin asema kilpailunjärjestäjän avustajana ei riitä takaamaan eläinten hyvinvointia kilpailuissa. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla todellista valtaa esimerkiksi keskeyttää kilpailu tai poistaa eläin kilpailusta. Vain näin kilpailueläinlääkäri voi todellisuudessa tehdä ratkaisuja eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Kilpailueläinlääkärin tulisikin olla viranomainen (palkanmaksajana Ruokavirasto tai AVI), joka valvoo eläinten hyvinvointilain noudattamista. Erilaiset eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määrittellä asetustasolla korkean tai matalan riskin tapahtumiksi. Korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Korkean riskin tapahtumia olisivat esimerkiksi ravi- ja laukkakilpailut, työhevosten vetokoe, korkeat estekilpailut, matkaratsastuskilpailut ja luolakoira-koheet (jos ne edelleen sallitaan). Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tai -näyttely tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia, eläinlääkärin tulee poistaa eläin kilpailuista. Jos eläimen vointi niin edellyttää, eläinlääkäri voi määrätä eläimen kilpailukieltoon määräajaksi. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta (dopingnäytteet) ja olosuhteista johtuvasta kilpailun perumisesta tai keskeyttämisestä päättäminen.
- Ensiavun annon velvoite tulisi poistaa kilpailueläinlääkäriltä tai rajata vain kiireellisiin henkeä uhkaaviin tilanteisiin. Päivystävä kunnaneläinlääkäri voi lähtökohtaisesti hoitaa ensiavun. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin tulisi jättää vain eläinsuojelullinen eutanasia. Vähemmän kiireelliseen ensiapuun kuten pienten haavojen ompeluun käytetty aika on pois kilpailun valvonnasta. Lisäksi toimenpiteiden laskutus saattaa muodostua ongelmaksi eikä kilpailueläinlääkärillä välttämättä ole saatavilla ensiapuun tarvittavia tarvikkeita ja lääkkeitä.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Kilpailueläinlääkärillä tulee olla valtaa esimerkiksi keskeyttää kilpailu. Vain näin kilpailueläinlääkäri voi tehdä ratkaisuja eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Erilaiset eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määrittellä asetustasolla korkean tai matalan riskin tapahtumiksi. Korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät kilpailueläinlääkärin läsnäoloa.
- Kilpailueläinlääkärin tehtäväksi tulee lainsäädännössä määrätä ensisijaisesti eläinten hyvinvointilain noudattamisen valvonta kilpailutapahtumassa. Kilpailueläinlääkärille pitää antaa toimivalta puuttua rikkomuksiin välittömästi (kieltää kipua tuottavan varusteen käyttö, kieltää sairasta tai kilpailukunnotonta eläintä osallistumasta kilpailuun, keskeyttää tai perua kilpailu, jos olosuhteet eivät ole eläimille turvalliset ym) raportoinnin sijaan ja samalla hän toimii kilpailujen ylimpänä eläinsuojeluvalvojana
- Kilpailueläinlääkärin pitää lopettaa pahoin loukkaantunut eläin, mikäli se on eläinsuojelullisesti perusteltua. Kilpailueläinlääkärin tehtävä on myös tarvittavan ensiavun antaminen, mikäli muuta eläinlääkäriapua ei ole tarjolla. Kuitenkaan ensiavun antaminen tai antamatta jättäminen ei saa vaarantaa loukkaantuneen, eikä myöskään muiden kilpailevien eläinten hyvinvointia.

Suomen eläinoikeusjuristit:

- Luonnosehdotuksen mukaan ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäminen edellyttää, että kilpailun järjestäjä nimeää kuhunkin kilpailuun kilpailueläinlääkäriin, joka on läsnä kilpailutilanteessa. Kilpailueläinlääkäriin tarkoituksena on turvata eläinten hyvinvointi kilpailussa. Eläinkilpailujen valvonta ehdotetaan luonnoksessa järjestettäväksi omavalvontana. Tällöin eläinlääkäriin nimeämisen tarkoituksena olisi vahvistaa kilpailun järjestäjän omavalvontaa. Esitysluonnoksen mukaan kilpailueläinlääkäriin havaitessa, että kilpailu vaarantaa eläimen hyvinvointia, tämän on viipymättä ilmoitettava havainnoistaan kilpailun järjestäjälle. Kilpailueläinlääkäriin tehtävänä olisi ainoastaan avustaa eläinkilpailun järjestäjää huolehtimaan, ettei eläinten hyvinvointi vaarannu kilpailun aikana. Kilpailueläinlääkäri ei olisi ulkopuolisena tahona valvomassa lainsäädännön noudattamista viranomaisena, vaan toimisi osana järjestäjän omavalvontaa.
- Näin ollen kilpailueläinlääkäri voisi ainoastaan tarkkailla tilannetta ja mahdollisesti antaa eläinten hyvinvointiin liittyvää neuvontaa eläimen kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle.
- Kun muutoin virkatyönä tehtävä eläinsuojeluvälvonta ollaan siirtämässä kilpailun järjestäjän omavalvonnaksi, puuttuu ongelmatilanteessa kilpailueläinlääkäriksi nimettävältä henkilöltä laissa säädetyt hallinnolliset pakkokeinot eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tämä johtaa siihen, ettei eläinten hyvinvoinnin vaarantamiseen pystytä välittömästi puuttumaan. Ainoa keino jatkossa olisi saada paikalle eläinsuojeluviranomainen, jolla on toimivalta antaa määräyksiä tai käyttää muita laissa säädettyjä hallinnollisia (pakko)keinoja eläimen suojelemiseksi. Mikäli eläinkilpailu järjestetään virka-ajan ulkopuolella, ei paikalle ole saatavissa myöskään eläinsuojeluvälvontaa tekevää kunnaneläinlääkäriä. Paikallisena eläinsuojeluviranomaisena toimivalla poliisilla ei puolestaan ole sellaista eläinlääketieteellistä erityisosaamista, mitä eläimen tilanteen arviointi mahdollisesti vaatii. Lisäksi monessa eläinkilpailussa tilanteet ovat sellaisia, että eläimen suojeleminen ja hyvinvoinnin turvaaminen vaativat ripeää arvioimista ja toimintaa valvojalta. Ilman toimivaltaa eläimiä ei näissä kilpailuissa tosiasiallisesti voida suojella. Esimerkiksi Ruotsissa eläinkilpailut ovat jaettu eri kategorioihin riippuen siitä, kuinka uhattuna eläinten terveys ja hyvinvointi näissä on (perustuu riskinarviointiin). Mitä suurempi riski, sitä tärkeämpää että paikalla on viranomaisena toimiva valvoja.
- Eläinkilpailun järjestäjän omavalvontaa ei siten voida pitää hyväksyttävänä keinona huolehtia eläinten suojelemisesta sellaiselta ihmisen harrastustoiminnalta, joka vaikuttaa kielteisesti eläimen terveyteen tai hyvinvointiin. Siksi kilpailueläinlääkäriinä toimiminen tulee säätää viranomaistoiminnaksi.

Suomen Lammasyhdistys:

- Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkäriin rooli muuttuisi siten, että kilpailueläinlääkäriin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvälvonnassa avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkäriin ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta, kilpailun keskeyttämiseen tai eläimen lopetukseen eläinsuojelullisista syistä.
- Katsomme, että kilpailua valvovan eläinlääkäriin rooli on tärkeä. Kilpailueläinlääkäriin tulisi jatkossakin olla velvollisuus ja valtuudet puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan ja nopeasti. Esitämme, että nimetyllä kilpailueläinlääkäriin voisi olla viranomaisen rooli rajattuna ko. kilpailutapahtumaan, ellei kilpailun järjestäjällä ole omaa säännöstöä tai laatujärjestelmää, joilla varmistetaan kilpailueläinlääkäriin vastuut ja velvollisuudet.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Kilpailueläinlääkäriin tulee jatkossakin olla velvollisuus ja valtuudet puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan ja nopeasti. Kilpailueläinlääkäriin tulee olla selkeästi määritelty valta päättää kilpailujen jatkamisesta ja tarvittaessa kieltää eläimen osallistuminen. Pyydämme huomioimaan, että hevosten suojelun näkökulmasta ratsastuskilpailuissa ylin toimivalta on jo nyt sekä tuomariston puheenjohtajalla että kilpailueläinlääkäriin.

- Esitämme että kilpailueläinlääkäriksi soveltuu eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon suorittanut henkilö. Virkaeläinlääkäriin statusta ei vaadittaisi.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Lain tulisi sallia myös muiden kuin suomalaisen tai eurooppalaisen eläinlääkäriin toimiminen valjakkourheilukilpailuissa kilpailueläinlääkäriinä. Kansainvälinen rekikoiraeläinlääkärijärjestö, International Sled Dog Veterinary Medical Association (ISDVMA), kouluttaa keskitetysti eri maiden eläinlääkäreitä kilpailueläinlääkäreiksi. Esimerkiksi amerikkalaiset eläinlääkärit, jotka ovat erikoistuneet rekikoiriin, ovat tuoneet valtavasti oppia Pohjoismaihin, ja he toimivat myös kilpailueläinlääkäreinä Pohjoismaissa. Valjakkourheilun kilpailusäännöt ovat pääosin linjassa kaavailtujen ehdotusten kanssa eläinlääkäriin pätevyysvaatimusta lukuun ottamatta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Myös eläinnäyttelyille tulisi säätää eläinkilpailuja vastaava velvollisuus järjestää eläinlääkäri valvomaan eläinten hyvinvointia näyttelyssä. Varsinkin suurissa eläinnäyttelyissä eläinten hyvinvointi voi vaarantua eläinkilpailuja vastaavalla tavalla.

Suomen tuomariliitto:

- Tuomariliitto suhtautuu epäillen siihen, turvaako ehdotetun 48 §:n mukainen kilpailueläinlääkäriin tehtäviä koskeva sääntely aina riittävästi kilpailuun osallistuvien eläinten hyvinvoinnin, kun kilpailueläinlääkäriillä ei nykyisestä eläinsuojelulain 17 §:n 1 momentista poiketen olisi valtuuksia kieltää eläimen käyttämistä kilpailuissa. Hänen roolinsarajoittuisi neuvonnan antamiseen eläimen kilpailuttajalle ja kilpailun järjestäjälle ja lisäksi hänellä olisi ehdotetun 48 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle, jos hän epäilee tai havaitsee eläintä käytettävän tai kohdeltavan niin, että eläimen hyvinvointi tarpeettomasti vaarantuu.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkäriin rooli muuttuisi niin, että tulevaisuudessa kilpailueläinlääkäriin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkäriillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta tai kilpailun keskeyttämiseen.
- Käytännön kokemus on osoittanut, että kilpailun järjestäjän intressit eivät aina ole eläimen edun mukaiset ja kilpailua valvovan eläinlääkäriin rooli on tärkeä. Lajin harrastajien osaaminen ei riitä arvioimaan eläinten hyvinvointia kokonaisuutena ja erilaisia eläinten terveydelle aiheutuvia riskejä, joita esimerkiksi erilaiset kilpailuolosuhteet voivat aiheuttaa. Kilpailueläinlääkäriillä tulee siten jatkossakin olla velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Vastustamme kilpailueläinlääkäriin roolin heikentämistä.
- Lakiluonnoksen ehdotus heikentäisi eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja toteutumista kilpailuissa kohtuuttomasti. Nyt ehdotettu menettely, jossa eläinlääkäri ilmoittaa havaitsemistaan hyvinvoinnin uhista kilpailun järjestäjälle sen sijaan, että puuttuu niihin suoraan, voi myös kohtuuttomasti hidastaa eläimen edun toteutumista.
- Erityisesti huolta aiheuttavat eläinlääkäriin määräysvallan heikentämisen ja kilpailujärjestäjän vastuun lisäämisen aiheuttamat vaikutukset eläinten hyvinvoinnin kannalta riskialttiimpien eläinkilpailujen kohdalla. Kaikki eläinkilpailut olisi luokiteltava uudessa laissa ns. korkean riskin eläinkilpailuiksi ja niiden valvonta tulee muuttua viranomaistehtäväksi, josta vastaa tehtävään koulutuksen saanut kilpailueläinlääkäri.
- Esitämme, että korkean riskin eläinkilpailujen eläinsuojeluvalvonnan toteutumiseksi Suomessa otetaan käyttöön Ruotsin eläinkilpailuvalvontaa vastaava malli, jossa kilpailueläinlääkäri on

viranomaisen roolissa. Tällöin kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailussa eläinsuojeluviranomaisena toimivan kilpailueläinlääkäriin palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut.

- Kilpailueläinlääkäriin velvollisuuksiin tulee kuulua ainakin seuraavat tehtävät:
 - o kilpailun perumisesta ja keskeyttämisestä päättäminen, mikäli kilpailuolosuhteet voivat vaarantaa eläimen hyvinvoinnin
 - o eläinten kilpailukuntoisuuden valvonta ja kilpailukunnottoman eläimen poistaminen kilpailusta
 - o kilpailukunnottoman tai loukkaantuneen eläimen määrääminen tarvittaessa kilpailukieltoon määräajaksi tai toistaiseksi, kunnes eläimelle on suoritettu uusi eläinlääkäriin terveystarkastus, jossa aiemmin todettu vamma tai sairaus tutkitaan ja eläin voidaan todeta kilpailukuntoiseksi.
 - o eläinten asianmukaisen kohtelun ja käsittelyn valvonta kilpailualueella
 - o eläinsuojelulain toteutumisen valvominen koko kilpailun ajan
 - o yksittäisten kilpailuun osallistuvien eläinten ja niiden varusteiden tarkempi tutkiminen ('hyvinvointitarkastus') siten että jokaisessa kilpailutapahtumassa vähintään 5 % eläimistä tarkastetaan yksityiskohtaisemmin.
 - o ensiavun antaminen kilpailussa loukkaantuneelle eläimelle, mikäli sitä ei voida muutoin järjestää
 - o eläimen lopettaminen eläinsuojelullisten syiden niin vaatiessa
 - o suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta
- Esimerkiksi ravikilpailut, korkeiden luokkien estekilpailut, luolakoira-kokeet ja koirien pitkän matkan valjakkokilpailut olisivat tässä tarkoitettuja korkean riskin eläinkilpailuja.
- Toinen vaihtoehto olisi pitää kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys ennallaan, mutta soveltaa heihin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.
- Pykälään tulee lisätä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määrittellä, mitkä kilpailut vaativat virkaeläinlääkäriin läsnäoloa.

49 §

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäjän on pidettävä kirjaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kilpailussa. Kirjaamisasiakirjaa on säilytettävä vähintään vuoden eläinkilpailun järjestämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kirjaamisvelvollisuudesta.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Ensimmäistä momenttia tulee täydentää seuraavasti: ”Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäjän on pidettävä kirjaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kilpailussa sekä kilpailuun osallistuneista eläinten ja niiden omistajien nimistä.” Tällä tavoin pystytään tarkistamaan, osallistuuko jokin eläin esimerkiksi palautumisen kannalta liian usein tai toistuvasti omaan tasoonsa nähden liian vaikeisiin kilpailuihin. Jos tietosuoja-asetus niin vaatii, kilpailun järjestäjä voisi luovuttaa osanottajalistan esimerkiksi Ruokaviraston rekisteriin kilpailujen päätyttyä, ellei hän halua sitä itse säilyttää.
- Kirjaamisasiakirjan säilytysaikaa tulee pidentää eläinlajikohtaisesti kolmesta viiteen vuoteen. Eläinsuojelurikosten paljastuminen ja käsittely kestää usein pitkiä aikoja.

ISAVI:

- Hyvinvointiin liittyvien tapahtumien 49 § kirjaamisasiakirjan säilytysaikana luonnoksessa oleva yksi vuosi on lyhyt, mikäli poikkeama aiheuttaisi jatkotoimia. Esimerkiksi 3 vuotta olisi parempi.

LSSAVI:

- Laaja-alaisesta kirjaamisvelvollisuudesta säätämiseen tulee suhtautua kriittisesti. Perusteluista ei käy ilmi, miksi tästä on tarpeen säätää ja kenellä on oikeus kyseisiin tietoihin. Valvonnan resurssija ei tule kohdentaa hyvinvoinnin valvonnasta tehtyjen kirjausten valvontaan. Mikäli tietojen keruun tarkoituksena on saada tilastollista tietoa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista seikoista, vuosi on liian lyhyt aika.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälä on ylimitoitettu. Jos johonkin kirjaamiseen halutaan velvoittaa, valvonnan näkökulmasta riittää, että kirjataan poikkeavat tilanteet. Joka tapauksessa on tärkeämpää, että kilpailujen järjestäjä ryhtyy toimenpiteisiin kirjaamisen sijasta. Liian raskas hallinnollinen taakka voi lisätä kiusausta tulkita niin, ettei oma kilpailu kuulu ilmoitettavien joukkoon, etenkin, jos ilmoitusvelvollisuus jää niin epäselväksi kuin luonnoksessa nyt ehdotetaan.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän toisessa virkkeessä tulisi sanan “vuoden” tilalla olla “vuosi”.

Turun greyhoundklubi:

- Lakiluonnoksessa esitetään, että järjestäjän raportointivelvollisuus koskee kilpailussa loukkaantuneita eläimiä sekä kuolemantapauksia. TGK toivoo lisäohjausta siltä osin, että kirjausvelvollisuus kattaisi kaikki tapahtumat eikä vain vakavia loukkaantumisia, kuten kuolemantapausten mainitseminen antaa ymmärtää. Noin 50 % greyhoundien ratajuoksuvammoista on pieniä varpaiden ruhjeita ja haavoja. TGK ja aiemmin myös lajin keskusliitto GRL on aikanaan kirjannut kaikki ratajuoksun jälkeen havaitut vammat, koska tiedoista on hyötyä radan pinnan kuntoa ja hoitoa arvioitaessa ja mietittäessä voidaanko ko vammojen syntyä ennaltaehkäistä.
- Raportointiin TGK toivoo lisättävän kilpailuolosuhteiden kuvaamisen lisäksi onko koira juossut kilpailupäivänä 1, 2 vai 3 starttia ja monennenko startin jälkeen vamma on havaittu. Kokemuksemme mukaan minkään ratajuoksussa syntyneen vamman paranemista ei edesauta rasituksen toistaminen samana päivänä. Korostamme myös, että mielestämme ratajuoksun tavoitteena on tuottaa koiralle fyysisen suorituksen iloa, ei kipua silloinkaan kun ihminen pitää vammaa pienenä. Toistamme aiemman kommenttimme: järjestäjien ja kilpailuttajien vastuulla on ennen kaikkea taata koiran itsensä toteuttamiselle optimaaliset ja turvalliset puitteet ja estää eläintä yllirasittamasta itseään. Lainsäädännössä olemme muilla elämän aloilla nähneet, että heikommassa asemassa olevan etuja valvotaan. Uusien harrastajien ja heidän vielä kokemattomien koiriensa edut ovat ensisijaiset.
- Edellä mainituissa TGKn Metsämäen radan yli 10 vuotta kattavassa tilastoinnissa luokiteltiin ns vakavat vammat erikseen. Vakavana vammana pidetään loukkaantumista, johon koiran ratajuoksu-ura päättyy tai koira menehtyy/joudutaan lopettamaan. Radalla tapahtuvat kuolemantapaukset ovat onneksi äärimmäisen harvinaisia tapauksia ja Metsämäen radan 25-vuotisessa historiassa on ollut 1-2. Vain kuolemantapausten raportoinnin edellyttäminen voi johtaa myös ikävään saivarteluun – jos koira ei kuole vaan se joudutaan lopettamaan, eivät kaikki järjestäjät ehkä raporttiin tapausta kirjaa.
- Toisaalta osa yllirasitustapauksista jää radalla kilpailun aikana ja heti sen jälkeen huomaamatta. Yllirasituksen seurauksena koira saattaa menehtyä vasta 1-2 vrk kilpailupäivän jälkeen. Ko tapausten selvittäminen esim kuolinsyytutkimuksen eli avauksen keinoin on lajin kehityksen kannalta tärkeää, mutta ymmärrämme toki, ettei toimintatapaa voi lainsäädännöllä saada aukottomaksi vaan se edellyttää lajin sisällä omistajien/kilpailuttajien sekä järjestäjien avointa yhteistyötä.

- Dopingnäytteiden oton kirjaaminen rataeläinlääkärin raporttiin on tietenkin luontevaa, mutta TGK toivoo kaikille valtakunnallisille eläinurheiluorganisaatioille suunnattua tietoa missä voi tutkituttaa eläinten dopingnäytteitä ja miten näytteet otetaan ja toimitetaan laboratorioon.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Ammattimainen eläintenpito ei saa vaarantaa eläimen hyvinvointia
Ammattimaisen eläintenpidon tilojen tulee kaikilta osin täyttää eläintenpidolle asetetut vaatimukset. Henkilökunnalla (30§) pitää olla vähintään ammattitutkinnolla osoitettu pätevyys hoitamansa eläinlajin tuntemuksesta. Henkilökuntaa ja varahenkilöstö tulee olla riittävästi, jotta eläinten hoito voidaan turvata myös häiriötilanteissa (31§). Kaikki ammattimaisen eläintenpidon tilat tulee tarkastaa ennen käyttöön- ottoa ja vähintään vuosittain. Kaikissa ammattimaisen tai laajamittaisen eläinhoidon tiloissa on ol- tava käytössä palovaroittimet ja pelastussuunnitelma.
- Luonnonvaraisten eläinten käyttö ihmisten viihdyttämiseen kiellettävä
Luonnonvaraisten eläinten käyttö viihdetarkoituksissa kiellettävä lukuunottamatta eläintarhoja, jotka ovat sitoutuneet lajien suojeluun. Eläintarhojen tulee sitoutua myös luonnonvaraisten, tilapäistä apua tarvitsevien eläinten hoivatoimintaan (51§) Eläimille viihdetarkoituksessa opettujen temppujen esittäminen sirkuksissa ei lisää eläimen kunnioitusta (1§) eikä luonnonvaraisille eläimille voida luoda sen hyvinvoinnille riittäviä pitopaikkoja kiertävissä eläinnäyttelyissä (8§). Myöskään elämys-, terapia- tai muuta hyvinvointitoimintaa ei saa harjoittaa luonnonvaraisten eläinten kanssa (5§)

ISAVI:

- Uudistukset kaikkiaan ovat hyvät.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto katsoo, että ehdotetut muutokset eläintarhoja koskevaan sääntelyyn ja lupavaatimuksiin ovat tervetulleita uudistuksia. Eläintarhan, pysyvän eläinnäyttelyn ja kotieläinpihan eroavaisuuksien tarkentaminen selkeyttää rajanvetoa näiden toimijoiden välillä ja yhtenäistää näin käytäntöjä koko maassa.

SHEHVNK:

- Mikäli eläviä kohde-eläimiä saa käyttää eläinkilpailuissa ja harjoituksissa, olisi tällaisten kohde-eläinten pidon oltava luvanvaraista, jotta eläinten elinolosuhteita ja esimerkiksi mahdollisia vahingoittumisia voidaan valvoa.

50 §

Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Eläimiä saadaan pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa vain aluehallintoviraston luvalla.

Eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä pidettäviä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuu-luvia eläimiä ei saa käyttää esityksissä, joissa eläimet esittävät yleisölle muita kuin eläimen hoitoon liittyviä opettuja taitoja.

Eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä pidettävän luonnonvaraiseen eläinlajeihin kuuluvan eläimen pitopaikan tulee vastata mahdollisimman hyvin eläinlajin luonnollista elinympäristöä. Eläintarhassa ja pysyvässä eläinnäyttelyssä tulee huolehtia suunnitelmallisesti eläinten ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta, sairauksien hoidosta ja eläinten ruokinnasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetuista kielletyistä esityksistä ja 3 momentissa tarkoitetuista pitopaikoista.

Animalia:

- Kannatamme sitä, että luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten käyttö esityksissä kielletään. Lakiin tulee kuitenkin lisätä kaikkien eläinten käyttämisen kieltä sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä.
- Kiertävä elämä on merkittävä potentiaalista stressiä aiheuttava asia eläimelle lajista riippumatta. Pysyvät elinolosuhteet antavat paremman mahdollisuuden lajityypillisten olosuhteiden tarjoamiseen ja eläimen kokemaan turvallisuuden tunteeseen. Eläinten käyttäminen esityksissä altistaa ne myös potentiaalisesti stressaaville tilanteille.

Eläinoikeuspuolue:

- Eläinoikeuspuolueen kanta on, että sirkuseläinten positiivilistan laatiminen ei riitä, vaan kaikenlainen esitys- tai näyttelytoiminta, jossa eläimiä laitetaan tekemään niille ei-lajityypillisiä temppuja viihdetarkoituksessa tai niitä kuljetetaan pienissä tiloissa ympäriinsä, tulee kieltää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ainoastaan sellainen taide- tai viihdetoiminta, joka tukee myös eläimen hyvinvointia, olisi sallittua. Perinteisessä sirkuksessa eläimiä koulutetaan usein alistavin, kivuliaan ja stressaavien menetelmin, minkä vuoksi tämän kaltainen eläinten hyödyntäminen on lopetettava. Kiertävien esitysten on vaikea taata eläinten hyvinvointia, sillä kuljetus- ja näyttelytiloissa häkkien, terraarioiden tai akvaarioiden koot jäävät helposti liian pieniksi ja olosuhteet ovat kaikkien stressaavat. Myös matkatoimistoja ja muita tapahtumajärjestäjiä tulee kieltää myymästä eläimiä käytäviä sirkusesityksiä ulkomailla.
- Uusi vaatimus, jossa säädetään eläintarhoissa ja pysyvissä eläinnäyttelyissä pidettävien luonnonvaraisten eläinten esityskäytöstä niin, että eläimet voivat esittää yleisölle ainoastaan niiden hoitoon liittyviä taitoja, on hyvä. Särkänniemen delfinaarion kaltaiset temppu-näytökset tulee jättää historiaan.
- Eläinoikeuspuolueen mielestä kaikki nykyisen kaltaiset eläintarhat, joissa tarhan lajisto koostetaan viihteellisin perustein, tulisi lopettaa hallitusti. Eläintarhojen tehtäväksi tulisi jäädä ainoastaan luonnonvaraisten eläinten auttaminen, eläintietouden lisääminen ja eläinsuojelua edistävä tutkimus ja toiminta. Tällöin tarhoissa pidettäisiin ainoastaan sellaisia eläinlajeja, joiden luotoon palauttaminen on mahdollista tulevaisuudessa tai eläinyksilöitä, jotka tarvitsevat apua ja eivät tule toimeen luonnossa.

Eläinsuojeluasiamies:

- On oikein hyvä, että eläintarhoissa ja pysyvissä eläinnäyttelyissä pidettävien luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten käyttö viihteellisissä esityksissä kielletään, ja eläimiä voi käyttää vain sellaisissa esityksissä, joissa eläimet esittävät yleisölle eläinten hoitoon liittyviä opetettuja taitoja.

HESY:

- Pidämme kannatettavana sitä, että eläintarhoissa ja pysyvissä eläinnäyttelyissä pidettäviä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä ei saa käyttää esityksissä.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Luonnonvaraisten eläinten sijasta olisi parempi puhua villieläinlajeista sekä niiden risteytyksistä. Lausunnon kohdassa 3: 3 § Määritelmät on kuvattu luonnonvaraisen ja villi- ja kesyeläinlajien käsitteisiin liittyviä sekaannuksia sekä kohdassa 3: 25 § Eläinlajien jalostus on esitetty villieläinlajien hybrideille jalostuskielto.

- Myös 25 §:n kommenttien kohdalla kuvattujen villieläinlajien risteysten käyttö on kiellettävä. Tällaisia ovat esimerkiksi liikerit ja muut suurikokoiset hybridikissalajit niiden sukupolvesta riippumatta sekä pienikokoiset hybridikissalajit viidenteen sukupolveen saakka.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaaren eläintarha kannattaa esitystä, jonka mukaan eläinten käyttöä esityksissä rajoitetaan. Näkemys on Euroopan eläintarhayhteisön (EAZA) yhteinen linjaus, jolla halutaan selkeästi erottaa sirkukset eläintarhoista (sirkuksia ei hyväksytä EAZA:n jäseniksi). Eläimiä kuitenkin koulutetaan eläintarhoissa yleisesti ja oikein toteutettuna tämä on eläimiä virikkeellistävää ja eläimen hyvinvointia lisäävää toimintaa ja tämä onkin huomioitu lakiesityksen perusteluosassa sekä kirjauksella ”muuta kuin eläimen hoitoon liittyviä opetettuja taitoja”.
- Lakiesityksessä on nyt säädetty lain tasolla pitopaikasta, että sen ”tulee vastata mahdollisimman hyvin eläinlajin luonnollista elinympäristöä”. Lakitasolla onkin hyvä säätää pitopaikasta jonkin verran. Tässä on kuitenkin syytä huomioida, että pitopaikkaa pitää arvioida nimenomaan eläimen kokemuksen kannalta. Esimerkiksi kiipeilevälle eläimelle tärkeää voi olla nimenomaan kiipeily tai mahdollisuus tarkkailla ympäristöä korkealta. Sen sijaan eläimelle voi olla toisarvoista, onko kiipeilyä varten puu (kuten luonnollisessa elinympäristössä) vai kiipeilyteline. Pitopaikan tulee nimenomaan mahdollistaa eläimen lajinomainen käyttäytyminen. Pykälän kirjoitusasu olisi parempi, jos todettaisiin, että pitopaikan tulee turvata mahdollisimman hyvin eläimen lajityypillinen käyttäytyminen.
- Asetuksella säädetään tarkemmin pitopaikoista. Nykyinen asetus on lähes kymmenen vuotta vanha ja voi olla tarpeellista arvioida sen ajantasaisuus.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Voimassa olevan eläinsuojelulain 247/1996 19 §:ssä säädetään eläinten pitämisestä näytteillä tai käyttämisestä esityksissä. Voimassa olevan eläinsuojelulain 247/1996 19 §:n 1 momentin mukaan eläimen näytteillä pitämisestä taikka käyttämisestä valo- tai elokuvauksessa tai muussa esityksessä ei saa aiheutua eläimelle kipua tai tuskaa. Voimassa olevan eläinsuojelulain 247/1996 19 §:n 2 momentissa säädetään luvanvaraisesta poikkeamisesta 19 §:n 1 momentin edellytyksestä.
- Lakiluonnokseen sisältyy myönteinen esitys, että eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä pidettäviä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä ei saa käyttää esityksissä, joissa eläimet esittävät yleisölle muita kuin eläimen hoitoon liittyviä opetettuja taitoja. Lakiluonnoksen mukaisen sirkuseläinten positiivilistan laatiminen ei kuitenkaan riitä. Kaikenlainen esitys- tai näyttelytoiminta, jossa eläimiä laitetaan tekemään niille ei-lajityypillisiä temppuja viihdetarkoituksessa tai niitä kuljetetaan pienissä tiloissa paikasta toiseen niiden viihdetarkoituksessa esittämiseksi, tulee kieltää, myös koti-, seura- ja harrastuseläinten kohdalla.
- Käytännössä tämä tarkoittaa, että ainoastaan sellainen taide- tai viihdetoiminta, joka tukee eläimen hyvinvointia, olisi sallittua. Kiertävien esitysten on vaikea taata eläinten hyvinvointia, sillä kuljetus- ja näyttelytiloissa häkkien, terraarioiden tai akvaarioiden koot jäävät helposti liian pieniksi ja olosuhteet ovat kuljetukset mukaan lukien stressaavat. Mikäli ei-kiertävät taiteelliset ja viihteelliset esitykset ja esillepanot sisältävät eläimiä, järjestävän tahon tai tekijöiden tulee alasta riippumatta tehdä ilmoitus eläinsuojeluvalvontaa suorittavalle viranomaiselle eläinten esillä pitämisestä tai käytöstä taiteellisessa tai viihteellisessä esityksessä.

LSSAVI:

- Myös luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan pitäisi olla luvanvaraista. Luonnonvaraisten eläinten hoito vaatii erityisosaamista ja tilojen tulee olla toimintaan soveltuvat.
- Kiertävät eläinnäyttelyt tulisi kieltää. Kiertävissä eläinnäyttelyissä eläinten jatkuva kuljettaminen aiheuttaa niille jatkuvaa tarpeetonta kärsimystä, eläimet viettävät pääosan elämästään vain

kuljetukseen soveltuvissa pitopaikoissa, kuten pienissä häkeissä, eläinten pitopaikan olosuhteet etenkin lämpötilan osalta voivat muuttua jatkuvasti, mikä on erityisesti pienille eläimille haitallista.

PSAVI:

- 50, 51 ja 52 §: Eläintarhan kriteerit tiukentuvat, jonka seurauksena eläintarhojen lukumäärä voi vähentyä. Aluehallintovirastojen suorittamaan lupahakemuksien käsittelyyn sekä eläintarhojen valvontaan kaivataan valtakunnallista ohjeistusta ja koulutusta vähintään ensimmäisinä vuosina, kun hyvinvointilaki tulee voimaan.

Ranuan Seudun Matkailu:

- Villieläinten käyttö esityksissä ja vastaavissa tulee mielestämme luonnoksen mukaisesti rajata vain niihin esityksiin, jotka pyrkivät lisäämään ihmisten tietoisuutta eläinlajeista, sen ominaisuuksista, luonnon/lajinsuojelullisista arvoista sekä keinoista ja luonnon monimuotoisuudesta ja jotka on toteutettu tavalla, joka ei varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioituna heikennä eläimen hyvinvointia. Tyypillisesti tällaiset esitykset perustuvat eläimen luontaisen käyttäytymisen esittelemiseen samalla, kun eläimen hyvinvointi varmistetaan. Käytännön esimerkkejä mielestämme hyväksyttävistä tavoista käyttää villieläimiä esityksissä tai vastaavissa voisivat olla esimerkiksi ruokinta/virikkeellistämisenäytökset (joihin tyypillisesti liitetään tietoa eläinlajeista ja yksilöstä) sekä vaikkapa dokumenttielokuvien kuvaukset silloin, kun aihepiiri tukee eläintarhan perustehtäviä, kunnioittavan eläinkuvan edistämistä ja kuvaus on tehtävissä eläimen hyvinvointia heikentämättä. Jos tällaisia esityksiä järjestetään, eläimellä tulee aina olla mahdollisuus poistua tai vetäytyä tilanteesta missä esityksen vaiheessa tahansa.

SEY:

- Pidämme erinomaisena sitä, että luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvien eläinten käyttö esityksiin kielletään.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kiertäviä eläinnäyttelyitä ei tulisi sallia. Eläinten jatkuva kuljettaminen aiheuttaa niille tarpeetonta kärsimystä, voi johtaa siihen, että eläimet viettävät pääosan ajasta pelkästään kuljettamiseen riittävässä tiloissa ja eläinten pitopaikan olosuhteet voivat olla huomattavan epäsuotuisat. Eläimille aiheutuvan hyvinvointihaitan vuoksi kiertävät eläinnäyttelyt tulisi kieltää.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme erinomaisena sitä, että luonnonvaraiseen eläinlajiin kuuluvien eläinten käyttö esityksiin kielletään.

Ähtärin eläinpuisto:

- Kannatamme esitystä, jonka mukaan eläinten käyttöä esityksissä rajoitetaan. Tämä perustuu Euroopan eläintarhayhteisön (EAZA) yhteiseen linjaukseen, jolla halutaan selkeästi erottaa sirkukset eläintarhoista. Eläimiä kuitenkin koulutetaan eläintarhoissa yleisesti ja oikein toteutettuna tämä on eläimiä virikkeellistävää ja eläimen hyvinvointia lisäävää toimintaa ja tämä onkin huomioitu lakiesityksen perusteluosassa sekä kirjauksella ”muita kuin eläimen hoitoon liittyviä opetettuja taitoja”. Villieläinten käyttö esityksissä ja vastaavissa tulee mielestämme luonnoksen mukaisesti rajata vain niihin esityksiin, jotka pyrkivät lisäämään ihmisten tietoisuutta eläinlajeista, sen ominaisuuksista, luonnon/lajinsuojelullisista arvoista sekä keinoista ja luonnon monimuotoisuudesta ja jotka on toteutettu tavalla, joka ei varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioituna heikennä eläimen hyvinvointia.
- Lakiesityksessä on nyt säädetty lain tasolla pitopaikasta, että sen ”tulee vastata mahdollisimman hyvin eläinlajin luonnollista elinympäristöä”. Pidämme tärkeänä, että pitopaikkaa pitää arvioida

nimenomaan eläimen kokemuksen kannalta. Pitopaikan tulee mahdollistaa eläimen lajinomainen käyttäytyminen.

- Pykälän kirjoitusasu olisi parempi, jos todettaisiin, että pitopaikan tulee turvata mahdollisimman hyvin eläimen lajityypillinen käyttäytyminen.
- Asetuksella säädetään tarkemmin pitopaikoista. Nykyinen asetus on lähes kymmenen vuotta vanha ja voi olla tarpeellista arvioida sen ajantasaisuus.

51 §

Eläintarhan eräät tehtävät

Eläintarhan tulee osaltaan edistää luonnonvaraisen eläimistön suojelua ja biologisen monimuotoisuuden säilymistä. Tässä tarkoituksessa eläintarhan tulee antaa yleisölle tietoa näytteillä pidettävistä lajeista ja niiden luonnollisista elinolosuhteista. Eläintarhan tulee lisäksi osallistua:

1) eläinlajien suojelua edistävään tutkimukseen;

2) eläinlajien suojelutaitoihin liittyvään koulutukseen;

3) lajien suojeluun liittyvään tietojen vaihtoon; ja

4) milloin se on tarkoituksenmukaista, eläinlajien vankeudessa kasvattamiseen, kannan uudelleen istuttamiseen tai lajien luontoon palauttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläintarhan 1 momentissa tarkoitetuista tehtävistä.

Animalia:

- Pykälään tulee lisätä, että eläintarhoilla tulee olla velvollisuus auttaa loukkaantuneita tai orvoksi jääneitä luonnonvaraisia eläimiä vähintään niiden lajien osalta, joiden pitoon eläintarhassa on tilat ja osaamista.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- On hienoa, että eläintarhat osallistetaan entistä vahvemmin luonnonvaraisen eläimistön suojeluun ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseen.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Eläintarhan tulee ottaa vastaan ja hoitaa avuntarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen.
- Uusien jälkeläisten teettämistä vain yleisön houkuttelemiseksi eläintarhoissa, eläinnäyttelyissä ja kotieläinpihoilla ei tule sallia.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari kannattaa esitystä, jossa eläintarhojen roolia luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelemisessa vahvistetaan. Eläintarhojen tulee nimenomaisesti osallistua lajien suojelutoimintaan ja muut eläinnäyttelyt eivät ole eläintarhoja, eikä niiden pidä toimia eläintarhaluvalla. Lain perusteluosassa on kuvattu hyvin erilaisten eläintarhojen mahdollista roolia suojelutoiminnassa ja joissain tapauksissa toiminta voi olla yhteistyötä ja suurissa eläintarhoissa myös omaa itsenäistä toimintaa.
- Ensimmäisen momentin kohdassa 4 puhutaan ”eläinlajin vankeudessa kasvattamisesta”. Tämä on suoraan eläintarhadirektiivin suomennuksessa. Lajien suojelussa puhutaan yleisesti tarhakasvatuksesta, joka olisi oikeampi termi. Tuotantoeläintenään osalta ei puhuta vankeudessa kasvattamisesta, vaikka ne ovat yhtä lailla pitopaikoissaan ihmisen hoidossa.

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää esitettyjä muutoksia hyvänä. Eläintarhojen valvonta vaatii uuden lainsäädännön myötä ainakin aluksi aikaisempaa enemmän resursseja ja ohjausta.

LSSAVI:

- On hyvä, että eläintarhadirektiivin mukaiset vaatimukset tuodaan kansalliseen lainsäädäntöön siten, että kaikkia velvoitteita tulee noudattaa. Perusteluista tulisi käydä ilmi se, että eläintarhan velvoitteiden täyttymistä voidaan arvioida riittävän pitkällä aikajänteellä. Tyypillisesti tutkimusprojektit, joihin eläintarhat osallistuvat, ovat pitkäkestoisia ja vaativat paljon resursseja.

Ranuan Seudun Matkailu:

- Lakiluonnoksen perusteluissa mainitaan, että "Pysyvän eläinnäyttelyn määritelmää tarkennettaisiin siten, että luonnonsuojeluarvoltaan erityisen tärkeitä lajeja pitävät laitokset määriteltäisiin jatkossa pääsääntöisesti eläintarhoiksi pysyvän eläinnäyttelyn sijaan. Lisäksi eläintarhoille säädettyjä vaatimuksia luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelutoimille tiukennettaisiin."
- Kannatamme lämpimästi tätä tavoitetta ja eläintarhoille säädettyjen vaatimusten tiukennoksia, jotka ovat hyvin linjassa myös esimerkiksi Eurooppalaisen eläintarhojen ja akvaarioiden yhdistyksen (EAZA) tavoitteiden ja linjausten kanssa. Eläintarhojen roolia nimenomaan luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelun edistäjänä tulee vahvistaa niin lainsäädännön, valvonnan kuin viestinnänkin osalta, ja tämä lakiluonnos on omiaan edistämään tätä tavoitetta.
- Toivomme, että lain tulkinnassa muistetaan tarkoituksenmukaisuusarviointi: pienempien yksiköiden on usein tehokkainta toteuttaa suojelutoimia keskittymällä muutamaan osa-alueeseen keralla, ja esimerkiksi muuttamalla painopistettä vuosittain tai hankekausien mukaisesti jolloin kaikkiin suojelutoimiin osallistutaan useamman vuoden aikajänteellä tarkasteltuna. Nähdäksemme tätä näkökulmaa tuodaankin perusteluissa esiin jossain määrin (toimien suhteutus yksikön kokoon jne).
- Luonnoksessa käytettyä termiä "vankeudessa kasvattaminen" oikeampi olisi "tarhakasvattaminen". Tämä olisi linjassa muun lainsäädännön sekä alan terminologian kanssa, eikä virheellisesti viittaisi ihmisille rangaistuksena määrättäviin pakkotoimiin.

SEY:

- Pykälään olisi lisättävä kohta, jossa määrätään, että eläintarhojen tulee ottaa vastaan ja hoitaa avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä niiden lajien osalta, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen. Tämä tarkoittaa ainakin niitä lajeja, joita tarhalla itsellään on.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Eläintarhoille asetetut vaatimukset ovat oikeasuuntainen kehitys, mutta eläintarhojen tulee voida täyttää kohtien 1–4 velvollisuudet suunnitelmallisesti useiden vuosien aikana. Tämä sen vuoksi, että varsinkaan pienemmissä eläintarhoissa kaikkien näiden velvoitteiden täyttymisen edellyttäminen joka vuosi ei olisi kohtuullista.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälään olisi lisättävä kohta, jossa määrätään, että eläintarhojen tulee ottaa vastaan ja hoitaa avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä niiden lajien osalta, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen. Tämä tarkoittaa ainakin niitä lajeja, joita tarhalla itsellään on.

Trooppinen Eläintalo Tropicario ky

- Suomessa on suurien yleiseläintarhojen lisäksi myös pieniä, suppean eläinlajikokoelman omaavia tarhoja. Tämä seikka tulisi ottaa huomioon harkittaessa eläintarhan suojelu- ja koulutustoimien riittävyttä. Monella pienellä tarhalla saattaa työvoimareservin ja muiden syiden takia olla haasteellista toteuttaa vuosittain kaikkia neljää eläintarhadirektiivin nojalla säädettävää tehtävää.

Olisikin mielekästä rajata tehtäviä pienien eläintahojen osalta, jotka kuitenkin tekevät arvokasta työtä eläinten suojelu- ja koulutustoimien eteen.

Ähtärin eläinpuisto:

- Kannatamme esitystä, jossa eläintarhojen roolia luonnonvaraisen eläimistön ja biologisen monimuotoisuuden suojelemisessa vahvistetaan. Nämä ovat linjassa Euroopan eläintarhojen ja akvaarioiden yhdistyksen (EAZA) tavoitteiden ja linjausten kanssa. Eläintarhojen tulee nimenomaisesti osallistua lajien suojelutoimintaan ja muut eläinnäyttelyt eivät ole eläintarhoja, eikä niiden pidä toimia eläintarhaluvalla. Lain perusteluosassa on kuvattu hyvin erilaisten eläintarhojen mahdollista roolia suojelutoiminnassa, joissain tapauksissa toiminta voi olla yhteistyötä ja suurissa eläintarhoissa myös omaa itsenäistä toimintaa.
- Ensimmäisen momentin kohdassa 4 puhutaan ”eläinlajin vankeudessa kasvattamisesta”. Tämä on suoraan eläintarhadirektiivin suomennuksessa. Lajien suojelussa puhutaan yleisesti tarhakasvatuksesta, joka olisi oikeampi termi. Tuotantoeläintenkään osalta ei puhuta vankeudessa kasvattamisesta.

52 §

Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen

Lupa eläintarhan ja pysyvän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella eläintarha tai pysyvä eläinnäyttely sijaitsee.

Lupa sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella on sirkuksen tai kiertävän eläinnäyttelyn omistajan kotipaikka. Jos sirkus on pysyvä laitos, lupa on kuitenkin haettava siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueella sirkus sijaitsee.

Lupa ulkomaisen sirkuksen ja kiertävän eläinnäyttelyn pitämiseen on haettava siltä aluehallintovirastolta, jonka toimialueen kautta ulkomainen sirkus tai kiertävä eläinnäyttely tulee maahan.

Animalia:

- Kaikista näistä pykälistä tulee poistaa kiertävät eläinnäyttelyt sekä sirkukset. Kiertävät eläinnäyttelyt tulee kieltää Suomessa kokonaan eläinlajeista riippumatta. Samoin tulee kieltää kaikkien eläinten käyttö sirkuksissa.

53 §

Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

Edellä 52 §:ssä tarkoitettua lupaa on haettava kirjallisesti. Lupahakemuksesta tulee toimin-nanharjoittajan yksilöintiä varten tarvittavien tietojen ja suunniteltua toimintaa koskevien yleistietojen lisäksi käydä ilmi:

1) toiminnan kohteena olevat eläinlajit ja eläinmäärät;

2) selvitys eläinten pitopaikoista;

3) selvitys eläinten pitäjän tai pitäjien pätevyydestä; ja

4) selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, eläintarhaa koskevasta lupahakemuksesta tulee käydä ilmi, miten laitos osallistuu 51 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitettuihin tehtäviin.

Sirkusta koskevaan lupahakemukseen tulee liittää selvitys ohjelmanumeroista, joihin eläi-met osallistuvat ja yksityiskohtainen kuvaus niistä taidoista, joita eläinten on tarkoitus esittää näytöksessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Hakemukseen tulee lisätä kohta 5) Aikataulu, jonka mukaan eläimet ovat yleisön nähtävillä tai esiintyvät yleisölle sekä eläinten koulutukseen käytettävät ajat. Tällä tarkoitetaan eläinnäyttelyiden aukioloaikoja sekä lain 56 §:ssä mainittuja kiertueaikatauluja. Ilman tietoa siitä, kuinka usein eläimet ovat näytteillä tai esiintyvät, ei voida varmistaa, saavatko ne riittävästi aikaa yleisölle esillä olon aiheuttamasta stressistä ja koulutuksesta palautumiseen ja lepoon. Sirkusten ja kiertävien eläinnäyttelyiden aikatauluja tarvitaan myös niiden valvontaa varten.

SEY:

- Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaittoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Selvityksen edellyttäminen varmistaisi sen, että toimija on tehnyt eläinten hyvinvointiriskeihin liittyvän ajatustyön. Tämä puolestaan olisi tärkeä tapa ennaltaehkäistä hyvinvointihaittoja sekä niiden pitkittymistä.
- Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa ja tieto tulee toimittaa etukäteen kiertueen kohteena oleville alueille.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaittoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Selvityksen edellyttäminen varmistaisi sen, että toimija on tehnyt eläinten hyvinvointiriskeihin liittyvän ajatustyön. Tämä puolestaan olisi tärkeä tapa ennaltaehkäistä hyvinvointihaittoja sekä niiden pitkittymistä. Myös eläintarhoissa tulee ennaltaehkäistä eläinlajien hallitsematonta lisääntymistä.
- Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa ja tieto tulee toimittaa etukäteen kiertueen kohteena oleville alueille.

54 §

Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen
Lupa eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen pitämiseen myönnettään, jos:

1) eläinten pitopaikat täyttävät 5 luvun mukaiset vaatimukset;

2) eläinten hoito täyttää 4 luvun mukaiset vaatimukset;

3) eläinten pitäjällä on 30 §:n mukainen pätevyys.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, eläintarhaluvan ja pysyvää eläinnäyttelyä koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä on 50 §:n 3 momentin mukaisten vaatimusten täyttyminen. Eläintarhaluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi 51 §:n mukaisten vaatimusten täyttyminen.

Sirkusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että ohjelmanumeroissa on otettu huomioon 12 ja 13 §:n mukaiset eläinten kohtelua koskevat vaatimukset.

Lupaan voidaan liittää eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä ehtoja. Kiertävää sirkusta ja kiertävää eläinnäyttelyä koskeva lupa voidaan myöntää myös määräaikaisena, jos siihen on eläinten hyvinvoinnin turvaamisesta johtuva välttämätön syy.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Ensimmäisen momentin johtolauseetta tulee muuttaa muotoon ”Lupa eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen pitämiseen voidaan myöntää, jos: ”. Luvan epämiselle tulee varata mahdollisuus myös siinä tapauksessa, jossa pykälässä mainitut edellytykset täyttyisivät, mutta eläinten hyvinvoinnin suhteen on osoitettavissa jokin muu vakava epäkohta. Lupien saamista ei tule muotoilla automaattisesti tapahtuvaksi. Yleisesti vain tiettyjen eläinten hyvinvointilain kohtien

ehtojen täyttymisen vaatiminen antaa erikoisen kuvan siitä, etteikö toiminnanharjoittajan tulisi noudattaa muitakin säädöksiä.

- Pykälään on lisättävä myös kohta 4) eläinten kohtelu täyttää 3 luvun mukaiset vaatimukset. Erityisesti 12 §, 13 §, 16 § ja 17 § ovat eläinten hyvinvoinnin suhteen oleellisia ottaen huomioon jatkuvaluonteisen yleisölle esiintymisen ja kouluttamisen. Lisäämällä eläinten kohtelua koskeva kohta vain sirkuksia koskeva kolmas momentti voidaan poistaa pykälästä.

Oikeusministeriö:

- Eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 54 §:ssä säädettäisiin luvan myöntämisestä eläintarhalle, pysyvälle ja kiertävälle eläinnäyttelylle sekä sirkukselle. Pykälän 1 momentin mukaan lupa eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen pitämiseen myönnettäisiin, jos: 1) eläinten pitopaikat täyttävät 5 luvun mukaiset vaatimukset; 2) eläinten hoito täyttää 4 luvun mukaiset vaatimukset; 3) eläinten pitäjällä on 30 §:n mukainen pätevyys. Pykälän 2 momentin mukaan, sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, eläintarhaluvan ja pysyvää eläinnäyttelyä koskevan luvan myöntämisen edellytyksenä olisi 50 §:n 3 momentin mukaisten vaatimusten täytyminen. Eläintarhaluvan myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi 51 §:n mukaisten vaatimusten täytyminen. Pykälän 3 momentin mukaan sirkusluvan myöntämisen edellytyksenä olisi, että ohjelmanumeroissa on otettu huomioon 12 ja 13 §:n mukaiset eläinten kohtelua koskevat vaatimukset.
- Pykälässä olisi myös 4 momentti, jonka mukaan lupaan voitaisiin liittää eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömiä ehtoja. Kiertävää sirkusta ja kiertävää eläinnäyttelyä koskeva lupa voitaisiin myöntää myös määräaikaisena, jos siihen olisi eläinten hyvinvoinnin turvaamisesta johtuva välttämätön syy.
- Oikeusministeriö toteaa, että lupaviranomaiselle (aluehallintovirasto) kaavailtu 4 momentin harkintavalta vaikuttaa laajalta. Lupaan voitaisiin periaatteessa liittää mikä tahansa lisäehto, jonka lupaviranomainen katsoo välttämättömäksi eläinten hyvinvoinnin kannalta. Vaikka lupaviranomaisen päätökseen voitaisiinkin hakea muutosta, tulisi viranomaistoiminnan ennustettavuuden takia 4 momentin harkintavaltaa pyrkiä edelleen rajaamaan tarkemmaksi ja laatimaan yksityiskohtaisempia perusteluja.

SEY:

- Pykälän 1 momenttiin tulee lisätä kohta 4: Jos eläinten kohtelu ja käsittely täyttää luvun 3 mukaiset vaatimukset. (nyt pykälässä oleva 3 mom lienee riittävä tältä osin)
- Tämä säännös edellyttäisi luvanhaltijalta seikkaperäistä selvitystä toiminnan sisällöstä (esim. eläinten koulutusmenetelmät yms.).
- Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän 1 momenttiin tulee lisätä kohta 4: Jos eläinten kohtelu ja käsittely täyttää luvun 3 mukaiset vaatimukset.
- Tämä säännös edellyttäisi luvanhaltijalta seikkaperäistä selvitystä toiminnan sisällöstä (esim. eläinten koulutusmenetelmät yms.).
- Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

55 §

Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Aluehallintoviraston on tarkastettava eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus ennen toiminnan aloittamista ja luvan sisältöä merkittävästi muuttavan tai luvan voimas- saoloaikaa koskevan asian ratkaisemista.

Aluehallintoviraston on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Toista momenttia tulee tarkentaa laissa tai valtioneuvoston asetuksessa konkreettisella aikavälillä, esimerkiksi vuosittaiseksi. ”Säännöllinen” on osoittautunut riittämättömäksi eläinsuojeluvälvonnassa.
- Tarkastuskäynnit tulee myös tehdä ennalta ilmoittamatta, muutoin toiminnan harjoittajat pystyvät piilottamaan epäkohtia ja valvonnan resurssit kuluvat hukkaan

LSSAVI:

- Pysyvän eläinnyttelyn valvonta pitäisi säätää kunnallisen viranomaisen tehtäväksi. Valvonnan tehokkuuden kannalta säännöllinen valvonta olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa lähellä sijaitsevan paikallisviranomaisen toimesta. Aluehallintoviraston rooli olisi myöntää lupa tai luvan muutos ja tehdä tarkastus, jos kunnallisen viranomaisen suorittamassa valvonnassa havaitaan luvan ehtojen laiminlyönti, jonka vuoksi harkitaan luvan muuttamista tai peruuttamista.
- ESL 39.2 §:n nojalla voimassa olevan lainsäädännön puitteissa paikallisviranomaiset ovat voineet valvoa luvanvaraista eläintenpitoa. Kuitenkin ESL 20 b.3 §:n mukaan Aluehallintoviraston on valvottava lupaehtojen noudattamista säännöllisin tarkastuksin. Tästä on aiheutunut epäselvyyttä kentällä ja epäyhdensuuntaista valvontakäytäntöä. Ehdotetun lain 55 ja 78 §:n nojalla tämä asetelma jäisi yhtä epäselväksi.
- Aluehallintovirastoilla ei ole resursseja tehokkaasti valvoa luvanvaraista eläintenpitoa muuten kuin luvan käsittelyn yhteydessä. Jotta luvanvaraista eläintenpitoa voidaan valvoa, tulee niiden valvonnan oikeudesta säätää myös paikallisviranomaisille.

SEY:

- Pykälässä mainittu velvoite tehdä säännöllisiä tarkastuksia ei ole riittävä. Pykälään tuleen kirjata tosiasiallinen aikamääre (esim. vuosittain) tai ko. aikamäärettä on selvennettävä valtioneuvoston asetuksella.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ehdotettu pykälä on hyvä. Nykytilanteessa valvonta on satunnaista ja ilman varsinaista suunnitelmaa (sekä paikallisesti että maanlaajuisesti).

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Vallitsevan käytännön mukaan aluehallintovirasto on tarvittaessa määrännyt eläinsuojelulain 48 §:n nojalla paikallisviranomaisen tekemään luvanvaraisen eläintenpidon sellaista tarkastamista, joka ei ole osa lupahakemuksen käsittelyä. Tästä tulisi säätää nimenomaisesti, jotta on yksiselitteistä, että aluehallintovirasto voi määrätä paikallisviranomaisen tarkastamaan luvanvarainen toiminta silloin, kun tarkastus ei ole osa lupahakemuksen käsittelyä.
- Jos vallitseva käytäntö ei ole lainsäätäjän tarkoitus, tämä tulisi selventää pykälän perusteluissa.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä mainittu velvoite tehdä säännöllisiä tarkastuksia ei ole riittävä. Pykälään tuleen kirjata tosiasiallinen aikamääre (esim. vuosittain) tai ko. aikamäärettä on selvennettävä valtioneuvoston asetuksella.

56 §

Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä kirjallisesti luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle sellaisista suunnitelluista toiminnassa tapahtuvista muutoksista, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa,

ovatko luvan saamisen edellytykset edelleen olemassa. Aluehallinto-virasto arvioi ilmoituksen perusteella, täyttyvätkö luvan myöntämistä koskevat vaatimukset edelleen ja ilmoittaa siitä luvan haltijalle.

Lupaa tai sen täydentämistä on haettava uudelleen, jos eläinlajeja lisätään tai eläinmäärää kasvatetaan merkittävästi tai toimintaa muutetaan muutoin tavalla, jolla voi olla vaikutusta eläinten hyvinvointiin.

Kiertävän eläinnäyttelyn ja kiertävän sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista on ilmoitettava luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle vuosittain, vähintään 30 vuorokautta ennen kiertueelle lähtemistä.

Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava viipymättä luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista vaadittava ilmoitus helpottaa valvontaa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista vaadittava ilmoitus on tarpeellinen lisäys ja helpottaa valvontaa.

LSSAVI:

- Pykälän ensimmäinen momentti on epäselvä ja ei tuo lisäarvoa toisen momentin sisältöön.
- On tulkinnanvaraista, viittaako toisen momentin ”merkittävästi” sekä eläinlajien lisäämiseen että eläinmäärän kasvattamiseen vai vain jäljempään. Tämä pitäisi selventää.
- Selkärankaisten eläinlajien lisääminen (jo yksi laji lisää) tulee olla luvan tai sen täydentämisen hakemista edellyttävä asia.

PSAVI:

- Kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen kiertuepaikoista ja aikatauluista ilmoittaminen on erittäin hyvä lisäys tehokkaan valvonnan edistämiseksi.

Ruokavirasto:

- Pykälän 3 momentissa säädetään toimijan velvollisuudesta ilmoittaa aluehallintovirastolle kiertuepaikoista ja aikatauluista. Ruokavirasto ehdottaa, että momenttiin lisättäisiin velvollisuus ilmoittaa myös kiertuepaikkoja ja aikatauluja koskevat mahdolliset muutokset.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Lisäys toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamisesta on hyvä ja kiitämme siitä.

57 §

Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevyydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Uudessa laissa kotieläinpihan pitäminen olisi jatkossa ilmoitusasia. Kotieläinpihan pitäminen tulisi säilyttää luvanvaraisena toimintana, jotta eläinten asiantunteva hoito ja riittävä hyvinvoinnin taso voidaan varmistaa.

ANIWERE:

- Luvanvaraisen toiminnan muuttaminen ilmoituksenvaraiseksi on omiaan heikentämään eläinten hyvinvointia. Näin ollen kotieläintilojen luvanvaraisuus tulisi voimassaolevaa eläinsuojelulakia 247/1996 vastaavasti säilyttää. Tämä olisi omiaan myös selkeyttämään lakiluonnoksen systematiikkaa: eläinten näytteillä pito tulisi luvanvaraisuutensa kautta säänneltyksi 52–55 §:issä, eikä irralliselle 57 §:lle olisi tarvetta.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Ilmoitusvelvollisuus on hyvä ja helpottaa valvontaa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälässä säädettäisiin kotieläinpihan pitäjän ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus on hyvä ja helpottaa valvontaa. Valvontaviranomaisella, myös kunnaneläinlääkärillä, tulisi olla pääsy rekisteriin ja rekisteristä tulisi olla saatavilla helposti selkeä ja ajantasainen tieto alueen kotieläinpihoista. Jotta voidaan varmistua siitä, että toiminnan muutokset sekä lopettamisilmoitukset myös tallentuvat rekisteriin tulisi toimija velvoittaa tekemään nämä muutokset rekisteriin tietyn ajan kuluessa. Lupamenettely mahdollistaisi paremmin rekisterin ajantasaisen ylläpidon ja helpottaisi sekä tehostaisi valvontaa.

ISAVI:

- Kotieläinpihoja koskevassa säännöksessä (57 §) on viittaus vanhentuneeseen lainsäädäntöön. Sama koskee säännöksiä 58 § ja 59 §.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Kotieläinpihan pitämisen pitäisi jatkossakin olla luvanvaraista. Näin ollen eläinsuojelulain 247/1996 kotieläinpihat muihin eläinnäyttelyihin samastava systematiikka tulisi säilyttää ja kotieläinpihojen sääntely sisällyttää 52–55 §:iin ja irrallinen 57 § poistaa. Toiminnan säilyttäminen luvanvaraisena mahdollistaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden arvioinnin osana lupaprosessia.
- Lupaprosessin muuttaminen ilmoitusprosessiksi on vastoin lainsäädännön tavoitteita.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Ilmoitusmenettely kotieläinpihojen osalta on riittävä ja se, että valvontaa niihin voidaan tehdä ilman epäilyä jatkossakin, on hyvä asia.

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää esitettyjä muutoksia hyvänä. Eläintarhojen valvonta vaatii uuden lainsäädännön myötä ainakin aluksi aikaisempaa enemmän resursseja ja ohjausta.

LSSAVI:

- Viittaus kumottuun lakiin. Pitäisi olla laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021).

PSAVI:

- Kotieläinpihan muuttaminen luvanvaraisesta toiminnasta ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi on hyvä asia ja se vähentää aluehallintovirastojen työtä. Rekisteriin tehdyn ilmoituksen kautta viranomaisen on mahdollista saada toimijan ja toiminnan sisältö tietoonsa. Lisäksi prosessi nopeutuu, kun lupaa ei

enää tarvitse myöntää eikä toimintaa tarkastaa ennen toiminnan aloittamista. Rekisterijärjestelmän tekniset toiminnot tulisi ohjelmoida niin, että rekisteröinnin yhteydessä järjestelmä tunnistaisi ilmoituksenvaraiset kohteet eikä antaisi tehdä ilmoitusta loppuun ilman lakiehdotuksen 62 §:ssä listattuja vaadittavia tietoja.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Valvonnan kannalta olisi tärkeää, että aluehallintovirastolla ja kunnalla olisi tieto alueen kotieläinpihoista sekä missä ne sijaitsevat. Kotieläinpihan statuksen tulisi selvittää rekisteristä helposti, eikä vain erikseen etsittäessä lisätiedoista. Selkeästi rekisteristä saatavan tiedon lisäksi toiminnanharjoittaja tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä viitataan kumottuun eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin, viittaus tulisi korjata eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettuun lakiin (1069/2021).

58 §

Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään eläinten pitämises-tä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, riistanhoidollista tarhausta var-ten pidettävien eläinten pitäjän sekä tuotantoeläiminä pidettävien kuusipeurojen, biisonien, villisikojen, strutsien, viiriäisten, helmikanojen, fasaanien, peltopyiden ja heinäorsien pitä-jän on ilmoitettava eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevyydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Riistanhoidollis-ta tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on lisäksi ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Luvanvaraiseksi riistanhoidolliseksi tarhaukseksi on luettava myös metsästyskoirien koulutuksessa käytettävien kohde-eläinten kasvatus ja ylläpito, jollei sitä laissa kielletä.
- Näiden eläinten hyvinvoinnin edellytyksiin ja valvontaan on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden käyttötarkoituksen vuoksi sekä kohde-eläinten ylläpidon että käytön aikana.

LSSAVI:

- Viittaus kumottuun lakiin. Pitäisi olla laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2021).
- Perusteluista ei käy ilmi, miksi vain mainittujen tuotantoeläiminä pidettävien lajien (kuusipeura, biisoni, villisika, strutsi, viiriäinen, helmikana, fasaani, peltopyy, heinäorsa) pitäjien on ilmoitettava pätevyydestä, mutta ei muiden?
- Pätevyyden määrittelemisen osalta tulisi säätää asetuksenantovaltuudesta.
- Pykälän otsikko on epä johdonmukainen ja ristiriidassa pykälän sisällön ja luonnonvaraisen eläimen määritelmän kanssa. Oikeampi otsikko olisi esimerkiksi tiettyjen eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus.

PSAVI:

- Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävän ilmoituksen siirtäminen suoraan eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin on hyvä ja tarpeellinen uudistus, joka vähentää aluehallintovirastojen työtä.
- Viranomaisen tulee saada rekisteristä riittävän helposti tarvittavat tiedot ulos valvonnan tueksi. Tällä hetkellä raporttien saaminen on turhan työlästä. Rekisterijärjestelmän tekniset toiminnot tulisi ohjelmoida niin, että rekisteröinnin yhteydessä järjestelmä tunnistaisi ilmoituksenvaraiset kohteet eikä antaisi tehdä ilmoitusta loppuun ilman lakiehdotuksen 62 §:ssä listattuja vaadittavia tietoja.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto katsoo, että pykälässä tai vähintäänkin sen perustelumuiotiossa tulee tarkentaa ne eläinlajit, joita riistanhoidollisessa tarkoituksessa on sallittua tarhata, esimerkiksi viittaamalla metsästyslakiin.

Suomen Eläinlääkäriiliitto:

- Toiminnanharjoittajat tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

Suomen riistakeskus:

- Esitämme harkittavan pykälän otsikon muuttamista tai tarkentamista, koska pykälässä säädetään useiden muidenkin kuin luonnonvaraisten eläinten osalta tehtävästä ilmoituksesta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriiliitto:

- Pykälässä ei tulisi luetella tiettyjä eläinlajeja, joiden pidosta tulee tehdä lisäselvityksiä, vaan näistä tulisi säätää asetustasolla tai tulisi viitata Liitteen 1 eläinlajilistoihin. On epäjohdonmukaista, että vain osa tuotantoeläiminä pidettyjen luonnonvaraisten eläinlajien pidosta edellyttäisi lisäselvityksiä.
- Pykälässä viitataan kumottuun eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin, viittaus tulisi korjata eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettuun lakiin

59 §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään eläinten pitopai-kasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitet-tava pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosas-toista, joissa broileriparvia kasvatetaan. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettä-vää tuotantopolven lintua, joka kuuluu Gallus gallus-lajiin.

Eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä tarkoitettua luetteloa on pidettävä kasva-tusosastoittain, ja siitä tulee käydä ilmi:

- 1) tuotujen broilereiden lukumäärä ja niiden käytettävissä oleva alue;
- 2) broilereiden rotu tai hybridi, jos se on tiedossa;
- 3) lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden lukumäärä ja kuolinsyyt, jos ne ovat tiedossa; sekä
- 4) parveen jäävien broilereiden lukumäärä myytävien tai teurastettavien broilereiden pois-tamisen jälkeen.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen ku-vaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pi-dettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevistä keskeisistä tiedoista on ilmoitettava aluehallintovirastolle viimeistään 15 päivää ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvoin-tiin, on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Edellytyksenä kasvatustiheyden nostamiselle yli 39 elopainokilon neliometriä kohti enin-tään 42 elopainokiloon neliometriä kohti on, että broilerikasvattamon tarkastuksissa ei ole to-dettu hyvinvointimääräysten vastaista toimintaa viimeisen kahden vuoden aikana, broilerei-den omistaja tai pitäjä käyttää hyvän käytännön opasta ja broilereiden kuolleisuus on riittävän alhainen. Jos broilerikasvattamossa ei ole tehty tarkastusta viimeisen kahden vuoden aikana, vähintään yksi tarkastus on tehtävä ennen kuin kasvatustiheyttä voidaan nostaa.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamoon tarvittavat tiedot parven pi-topaikasta ja parvesta lähettäessään broilereita teurastettaviksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset broilerikasvattamon tuotanto-järjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, broilereiden kasvatustiheyttä koskevista vaatimuksista, hyvän käytännön oppaasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavista seikoista sekä teurastamoon toimitettavista parvea koskevista tiedoista.

Animalia:

- Broilereiden hyvinvointiongelmien ovat tutkitusti huomattavat. Broilerit kärsivät jalostuksen aiheuttamista sairauksista, kuten jalkavioista ja sydänsairauksista. Lisäksi ahtaat kasvatustilat aiheuttavat broilereille lisää kärsimystä.
- Pykälässä olisi määriteltävä broilereiden suurimmaksi kasvatustiheydeksi 33 kg neliometriä kohden ja kaikki pykälässä mainitut vaatimukset on ulotettava koskemaan tätä sekä sitä pienempiä kasvatustiheyksiä. Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kahdessa parvessa tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, aluehallintovirasto tulee voida määrätä broilereiden kasvatustiheyden vielä tästäkin alennettavaksi.
- Pykälästä puuttuvat kokonaan vaatimukset broileriemojen kasvatusolosuhteista, vaikka niillä on jopa suurempia ja etenkin pidempiaikaisia hyvinvointiongelmia kuin tuotantopolven linnuilla. Yleisesti pidämme moitittavana, että lakitekstissä broilereista ei puhuta kuin eläimistä, vaan enemmänkin kuin raaka-aineesta. Broileriyksilöistä ei puhuta edes yksilömääränä vaan elopainokiloina. Lakitekstissä korostuu ajatus, että broilerit eivät ansaitse mahdollisuutta yksilöllisyyteen, vaan ne ovat olemassa ainoastaan välinearvonsa kautta. Pykälän sisältö on räikeässä ristiriidassa laissa esitetyn eläimen kunnioittamisen kanssa.

Atria, HKScan, Snellman:

- 59 § Aluehallintovirastolle broilerin hyvinvointiin vaikuttavien muutosten ilmoittaminen kaipaa mielestämme tarkemman määrittelyä.

Elintarviketeollisuusliitto

- Broilerin hyvinvointiin vaikuttavien muutosten ilmoittaminen Aluehallintovirastolle kaipaa tarkempaa määrittelyä.

HESY:

- Pykälän 4. momentti tulee poistaa. Kasvatustiheyttä ei tule nostaa broilerikuolleisuuden raja- arvojen löytämiseksi.
- Pelkkä broilereiden olemassaolo tulisi olla eläinten hyvinvointilain vastaista. Ne on jalostettu sairaiksi, niiden kasvunopeus on luonnon, ne eivät pysty lentämään eivätkä juuri kävelemäänkään, ja niiden viiden viikon mittaisen elämän tarkoitus on vain päätyä teuraaksi. Tällaista elävän olennon tuotteistamista ei tulisi hyväksyä missään olosuhteissa.

Juliana von Wendtin Säätö:

- JWWS kannattaa Animalian lausunnossaan (s.11) esittämiä huomioita broilerikasvattamoista.

SEY:

- Pykälään tulisi lisätä momentti, jolla myös hautomot velvoitetaan ilmoittamaan kullekin tilalle toimittamiensa untuvikkojen määrät. Näin toimien mahdolliset väärinkäytökset broilereiden kuolleisuutta koskevissa ilmoituksissa on mahdollista poissulkea aukottomalla tavalla: Hautomon ilmoittamaa lukumäärää verrataan teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärään.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä viitataan kumottuun eläintunnistusjärjestelmästä annettuun lakiin, viittaus tulisi korjata eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettuun lakiin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälään tulisi lisätä momentti, jolla myös hautomot velvoitetaan ilmoittamaan kullekin tilalle toimittamiensa untuvikkojen määrät. Näin toimien mahdolliset väärinkäytökset broilereiden kuolleisuutta koskevilla ilmoituksilla on mahdollista poissulkea aukottomalla tavalla: Hautomon ilmoittamaa lukumäärää verrataan teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärään.

60 §

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloit-tamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen il-moitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta hevoseläimiä pitäviin. Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläintunnistusjärjestelmästä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava eläintenpi-täjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää.

Siitä, mitä on pidettävä ammattimaisena tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvana seura- ja harrastuseläinten pitona, säädetään liitteessä 2.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pidän hyvänä sitä, että ammattimaisen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvan seura- ja harrastuseläinten pidon rajoja selkeytetään liitteessä 2. Liitteen 2 kohdassa 2 tulisi määrittää lukumäärä myös alle vuoden ikäisille eläimille.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Ilmoituksenvaraisuus on tärkeää valvonnan mahdollistamiseksi. Valvontaan tulee turvata resurssit ja velvoittaa eläintenpitäjät myös omavalvontaan. Ilmoitusvelvollisuudesta tulee tiedottaa riittävästi.

ISAVI:

- Edelleen ammattimainen tai muuten laajamittainen eläintenpito, hevoseläimet (60.2 §) viitataan väärin tunnistusjärjestelmälainsäädäntöön, kun pitäisi viitata EU: n eläinterveys sääntöön 2019/429 (AHL).

LSAVI:

- Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta eläintenpidosta tapahtuvasta koirien, kissojen ja muiden seura- ja harrastuseläinten pidosta sekä luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnasta ilmoitettaisiin aluehallintovirastolle, vaikka kaiken muun ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta on mainittu pitäjän velvollisuus ilmoittaa tiedot tallettaviksi eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin. Miksei sama koske näissä pykälissä mainittua toimintaa? Esim. kotieläinpihassa voinee olla samoja eläinlajeja (esim. vain koiria, kissoja, kaneja tai hamstereita) kuin ammattimaisella seuraeläinten pitäjällä, mutta ilmoitus tehdään silti eri tavalla. Vai onko nämä tarkoitus viedä muuhun rekisteriin? Toimijoiden tulisi muutoinkin voida tehdä ilmoitukset itse rekisteriin ja mikäli ilmoituksen tekee viranomaisena hänen puolestaan, olisi tämän maksullisuutta harkittava.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- On erittäin hyvä, että ammattimainen tai muu laajamittainen eläintenpito on määritelty selkeästi liitteessä 2.

PSAVI:

- Hyvä, että hevosten ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva pito ilmoitetaan jatkossa suoraan eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin. Tämä vähentää aluehallintovirastojen työtä.
- Viranomaisen tulee saada rekisteristä riittävän helposti tarvittavat tiedot ulos valvonnan tueksi. Tällä hetkellä raporttien saaminen on turhan työlästä. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteristä tulee ottaa kaksi erillistä raporttia, joita tulee keskenään verrata, jotta saadaan tietyn alueen ilmoituksenvaraisen toiminnan alaisten kohteiden tiedot. Edellä mainittu puute koskee myös tässä lausunnossa mainittuja pykälä 57 ja 58.
- Esitetty säädösteksti voi aiheuttaa epäselvyyttä toimijoille, kun osa samankaltaiseen toimintaan liittyvistä ilmoituksista tehdään suoraan eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin ja osa aluehallintovirastolle. Säädöstekstiin olisi hyvä selventää lisäksi kenen velvollisuus on tehdä ilmoitus eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin siinä tapauksessa, kun ilmoitus tehdään kirjallisesti aluehallintovirastolle.
- Rekisterijärjestelmän tekniset toiminnot tulisi ohjelmoida niin, että rekisteröinnin yhteydessä järjestelmä tunnistaisi ilmoituksenvaraiset kohteet eikä antaisi tehdä ilmoitusta loppuun ilman lakiehdotuksen 62 §:ssä listattuja vaadittavia tietoja.

Puolustusministeriö:

- Puolustusministeriö esittää, että valtion virkakoirien/virkaeläinten pito määriteltäisiin uudeksi, viranomaistoimintaan liittyväksi eläintenpidoksi ja kyseinen toiminta olisi eläinten virastokohtaisesta (Poliisi, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Rikosseuraamusvirasto ja Tulli) lukumäärästä riippumatta aina ilmoituksenvaraista. Tämä yhdenmukaistaisi nykyistä kirjavaa ilmoituskäytäntöä ja eläinten hyvinvoinnin viranomaisvalvontaa. Kunkin viranomaisen valtakunnallisesta toimialasta johtuen Pääesikunta on katsonut, että nämä ilmoitukset olisivat tarkoituksenmukaisinta tehdä toiminnan harjoittamisen sijainnin perusteella määräytyvän aluehallintoviraston sijasta kootusti yhdelle viranomaiselle, esimerkiksi Ruokavirastolle, jolloin ilmoituksessa kuvattaisiin kyseisen viranomaisen koko virkakoira-/virkaeläintoiminta ja kaikki erilliset toimipisteet.

SEY:

- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna toiminnan oleellisena muuttumisena.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Jos luonnoksen ehdottama rekisteröimisvelvollisuus tulee lopulliseen lakiin, on näille merkinnöille oltava paikka rekisterissä ja tietojen on siirryttävä niitä tarvitseville kunnille.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme lakiesityksen liitteen 2 mukaisia määritelmiä ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta koiranpidosta riittävinä.

Suomen Koirankasvattajat:

- Esitetyn lainkohdan 3 momentin mukaan "siitä, mitä on pidettävä ammattimaisena tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvana seura- ja harrastuseläinten pitona, säädetään liitteessä 2". 5 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan "ammattimaisena tai muutoin laajamittaisena eläintenpitona 50 ja 57—

61 §:ssä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa, sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläinten pitäjä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukea sekä muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa".

- Esitysluonnoksessa ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, tarkoitetaanko eläinten pitämällä esimerkiksi omistamista, hallintaa vai määrittelyssä pitopaikassa olevia eläimiä. Koska ammattimaiselle tai muutoin laajassa mittakaavassa tapahtuvalle seura- ja harrastuseläinten pidolle on ehdotettu säädettäväksi erityisiä velvollisuuksia, on tärkeää määritellä selkeästi se, mitä eläinten pitämällä tarkoitetaan. Eläinten pitämisen määritelmä olisi luontevinta lisätä liitteeseen kaksi, sillä siinä säädetään siitä, mitä on pidettävä ammattimaisena tai muutoin laajassa mittassa tapahtuvana seura- ja harrastuseläinten pitona. Pitopaikan ja eläinten pitämisen määritelmä on selkeämpi esimerkiksi hevosten osalta, sillä pitopaikka on se talli, jossa hevoset sijaitsevat. Pitopaikan ja eläinten pitämisen määritelmä jää kuitenkin huomattavasti epäselväksi erityisesti pieneläinten, kuten koirien ja kissojen osalta.

Suomen marsuyhdistys:

- ”Ehdotetun pykälän mukaan ammattimainen tai muutoin laajassa mittassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito olisi jatkossakin ilmoituksenvaraista toimintaa.”
- Olemme tyytyväisiä ja kiitämme, että ammattimaiseen jyrksijöiden kasvatukseen ja harrastustoimintaan on lakiehdotuksessa kiinnitetty huomiota laajasti. On hienoa, että lakiehdotuksessa mainitaan, että ammattimaisessa tai muutoin laajassa mittassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulutus tai muualla keinoin saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. Suomen Marsuyhdistys on perustanut tämän vuoden alusta kasvatusneuvoja tehtävän. Lisäksi Marsuyhdistys kouluttaa kasvattajia ja harrastajia laajasti. Ellei toimijalla ole ammatillista pätevyyttä niin Smy voi tukea ja ohjata toimijaa monin tavoin.
- Yhdistyksessä ollaan tietoisia, että pienjyrksijöiden kasvatuksen osalta toiminta kentällä on aika villiä. Harva kasvattaja on tehty ilmoituksen laajamittaisesta kasvatustoiminnasta eikä tiloja tai toimintaa ole kukaan koskaan tarkastanut. Olemme myös saaneet (esim. eläinlääkäreiltä) tietoa, että pienjyrksijöiden osalta kasvatustiloissa- ja oloissa sekä eläinten hyvinvoinnissa on paljon puutteita. Moni kasvattaa esim. marsuja kodissaan sisätiloissa, jolloin valvonta ei ulotu heidän kasvatustoiimiin. Ostajat eivät välttämättä pääse kasvatustiloihin, jolloin ulkopuolista valvontaa ei ole. Kasvattaja saattaa olla itse sokeutunut omaan toimintaan ja eläinten hyvinvointi ei välttämättä toteudu.
- Täten yhdistys toivoo, että kotirauhan piiriin ulottuva tarkistus olisi mahdollista ilman epäilyä elinsuojelurikkomuksesta. Perustuslakivaliokunnan tulkinta kotirauhan rikkomattomuudesta on hyvä tarkistuksen kohdistuessa kasvatustiloihin. Olisi tärkeää, että valvonta on mahdollista myös asianomaisen kasvattajan tai toimijan omasta pyynnöstä. Yhdistykselle on tullut tietoon tapauksia, ettei valvontaa suoriteta vedoten kotirauhan rikkomiseen. Kaikkien laajamittaisesti kasvatustoimintaa tekevien tulisi olla saman arvoisia ja saada valvontakäynti halutessaan, ei vain epäiltynä rikkomuksesta.
- Yhdistys on ollut yhteydessä useisiin valvontaeläinlääkäreihin sekä läänineläinlääkäreihin. Tulkinta laajamittaisesta toiminnasta on ollut epäselvä ja jokainen viranomainen tulkitsee asiasta eri tavoin. Siten lakiehdotuksessa on erinomaista tarkempi määrittely laajamittaisesta kasvatustoiminnasta. Entä jos kasvatusta ei ole laajamittaista, mutta on silti ammattimaista? Lakia olisi hyvä tarkentaa tämän osalta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Lakiehdotuksen liitteessä 2 on kiitettävällä tavalla otettu ilmoitusvelvollisuuden piiriin laajemmin sellainen seura- ja harrastuseläinten pitäminen, johon saattaa liittyä eläinten hyvinvointia vaarantavia tekijöitä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna toiminnan oleellisena muuttumisena.

61 §

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista tai toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa harjoitetaan.

Ennen hoitopaikkaan toimitetun luonnonvaraisen eläimen pidempiaikaiseen hoitoon ryhtymistä on selvitettävä, tarvitaanko eläimen hallussapitoon luonnonsuojelulain tai metsästyslain mukainen poikkeuslupa. Vieraslajien hallussapidosta säädetään vieraslajeista aiheutuvien riskin hallinnasta annetussa laissa. Hoitopaikkaan toimitettu luonnonvarainen eläin on vapautettava sen tilan salliessa takaisin luontoon. Jos eläintä ei sille vamman, sairauden tai muun syyn takia annetun hoidon päätyttyä voida vapauttaa, eikä sitä voida sijoittaa pysyvästi eläintarhaan, se on lopetettava.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että ilmoitusvelvollisuus laajennetaan luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa harjoitaviin toimijoihin. Säännös auttaa varmistamaan sen, että luonnonvaraisten eläinten pidempiaikainen hoito on osaavissa käsissä ja että toimijat ovat viranomaisten tiedossa, mikä mahdollistaa toiminnan nykyistä tehokkaamman valvonnan. Olen kommentoinut luonnonvaraisten eläinten hoidon järjestämistä myös pykälän 7 kohdalla.

HESY:

- Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen tulee olla luvanvaraista, jotta toiminnalle voidaan asettaa vaatimuksia ja sitä voidaan valvoa.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Viimeistä momenttia on täydennettävä ”Jos eläintä ei vamman, sairauden tai muun syyn takia voida vapauttaa sille annetun hoidon päätyttyä, eikä sitä voida sijoittaa pysyvästi eläintarhaan tai turvatarhaan, se on lopetettava.” Turvatarhan määritelmä on lisätty 3
- §:ään. Vaihtoehtoisesti villieläinhoitoloiden toimintakuvaus voidaan laajentaa kattamaan myös turvatarhat.
- Turvatarhojen pito on säädettävä luvanvaraiseksi.
- Luonnonvaraisten eläinten kohtelua säätelevät pykälät tulisi koota laissa yhteen. Villieläinten lajityypilliset tarpeet hyvinvoinnille ovat samat tarhattiinpa niitä mistä tahansa syystä.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari kannattaa esitystä, että luonnonvaraisten eläinten hoito tulee ilmoituksenvaraiseksi toiminnaksi. Tällä tavalla on mahdollista, että myös toiminnan valvonta tehostuu ja luonnonvaraisten eläinten jääminen pysyväisluontoisesti hoitoon vähenee. Joissain tapauksissa hoidetut eläimet voidaan sijoittaa pysyvästi eläintarhaan, kuten pykälässä säädetään, mutta silloinkin eläimelle on oltava tarjolla asianmukaiset tilat ja hoito.
- Luonnonvaraisten eläinten hoito voisi olla myös luvanvaraista, jolloin olosuhteet ja hoitomahdollisuudet voisi arvioida jo ennen toiminnan aloittamista. Tämä olisi tarkoituksenmukaista ainakin silloin, jos luonnonvaraisten hoito on jatkuvaa toimintaa.
- Tällä hetkellä osa luonnonvaraisten eläinten hoitopaikoista toimii eläintarhaluvalla. Tässä lakiesityksessä täsmennetään eläintarhojen toimintaa ja samalla on syytä arvioida nykyiset eläintarhaluvalliset toimijat. Osa niistä voisi luontevammin olla luvanvaraisia luonnonvaraisten eläinten hoitoloita.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Hyvä uudistus perusteluineen.

PSAVI:

- Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan lisääminen nk. ilmoituksenvaraisiin kohteisiin on hyvä ja kaivattu lisäys. Jatkossa kyseisten hoitoloiden tulee tehdä ilmoitus aluehallintovirastoon kirjallisesti. Säädöstekstiin olisi hyvä selventää, kenen velvollisuus on tehdä ilmoitus eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin siinä tapauksessa, kun ilmoitus tehdään kirjallisesti aluehallintovirastolle.
- Kokonaisuutena tämä on hyvä uudistus, koska tällä hetkellä on toiminnassa kyseisiä hoitoloita, joista viranomaisella ei välttämättä ole tietoa. Tieto hoitoloiden toiminnasta on erittäin tärkeää esimerkiksi eläintautitilanteissa, mutta tarpeellista myös eläinten hyvinvoinnin kannalta. Ilmoitusvelvollisuus sekä hyvinvointilain 78 §:n 9 kohdan tarkastusoikeus takaavat sen, että viranomaiset tietävät kyseisten hoitoloiden toiminnasta sekä pystyvät valvomaan niitä ilman epäilyä.
- Aluehallintovirasto ehdottaa omavalvonta- tai eläintenhoitosuunnitelman lisäämistä 62 §:n ilmoituksen sisältöön koskien tässä pykälässä tarkoitettuja hoitoloita. Suunnitelmalla tarkoitettaisiin hoitolan omaa ohjetta tai suunnitelmaa, jossa esitettäisiin kriteereitä eläinten hoidolle tai lopettamiselle. Tämän koettaisiin tuovan järjestelmällisyyttä sekä suunnitelmallisuutta avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoon. Suunnitelma voi myös auttaa arvioimaan hoitolan toimintaa ja sen asiallisuutta tarkemmin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoitusvelvollisuuden lisääminen luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa harjoittaville on kannatettava muutos ja selkeä parannus nykytilanteeseen. Kolmannen momentin vaatimus eläimen lopettamisesta, jos sitä ei voida vapauttaa tai sijoittaa eläintarhaan, on erinomainen lisäys.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan tulisi olla luvanvaraista, jotta sen edellytysten ennakkotarkastaminen ja toiminnan valvominen olisi mahdollista riittävällä tavalla.
- Pykälässä esitetty ehto eläimen lopettamisesta vasta ”hoidon päätyttyä” mahdollistaa tulkinnan, jonka mukaan eläimen hoito ei koskaan pääty ja siten eläintä ei koskaan sijoitettaisi eläintarhaan tai lopetettaisi. Ehtoa tulisi täsmentää, ettei eläimiä voisi loputtomasti pitää hoidossa.

Ympäristöministeriö:

- Ympäristöministeriö tukee luonnonvaraisia eläinlajeja koskevan sääntelyn tarkentamista niiden tilapäiseen hoitoon ottamisen ja hoidon järjestämisen edellytyksiä koskien. Uusi ilmoitusvelvollisuus luonnonvaraisen eläimen hoitoon ottamisesta kuitenkin edellyttää lain voimaan tullessa laajaa tiedottamista. Pidämme hyvänä myös eläintarhojen aiempaa laajempaa velvoitetta osallistua luonnonvaraisen eläimistön ja luonnon monimuotoisuuden suojeluun.

Ähtärin eläinpuisto:

- Lakiluonnos esittää, että jatkossa luonnonvaraisten eläinten hoito edellyttäisi ilmoitusta. Pelkkä ilmoituksenvaraisuus ei kuitenkaan millään tavalla poista perusteluissa esitettyjä ongelmia, sillä edelleenkin mitään kriteerejä ei aseteta eikä toimijalla ole velvoitetta osoittaa jo etukäteen hoidon olevan asianmukaista.
- Näkemyksemme mukaan luonnonvaraisten eläinten hoito (lukuun ottamatta erittäin lyhytaikaista talteenottoa ennen hoitopaikan järjestymistä) tulisi olla luvanvaraista, ja luvan edellytyksenä olisi aiotuille eläinlajeille soveltuvien tilojen olemassaolo sekä riittävä tietotaito. Tämän luvan hakeminen

ja saaminen ei olisi jo toiminnassa oleville asianmukaisille villieläimiä hoitaville tahoille merkittävästi vaivalloisempaa kuin ilmoituksenvaraisuuskaan, mutta luvanvaraisuus antaisi viranomaiselle jo ennalta mahdollisuuden arvioida asianmukaisen toiminnan edellytykset ja tarvittaessa estää toiminta yksinkertaisesti olemalla myöntämättä lupaa. Ymmärrämme, että luvanvaraisuus lisääisi etenkin alkuvaiheessa viranomaisten työmäärää, mutta pidemmän päälle tunnettujen ja ennakkoon arvioitujen hoitopaikkojen valvonta olisi selkeämpää sekä hallinnollisten pakkokeinojen näkökulmasta tehokkaampaa kuin suuren, ilmoituksenvaraisen hoitolajoukon valvonta. Pelkkään ilmoitusvelvollisuuteen nojautessaan laista uhkaa tulla tavoitteiden näkökulmasta tehoton, ja silti viranomaisia työllistävä.

62 §

Ilmoituksenvaraista toimintaa koskevien ilmoitusten sisältö

Edellä 60 §:n 1 momentissa ja 61 §:n 1 momentissa tarkoitetusta ilmoituksesta tulee toiminnanharjoittajan yksilöintiä varten tarvittavien tietojen ja suunniteltua toimintaa koskevien yleistietojen lisäksi käydä ilmi:

- 1) toiminnan kohteena olevat eläinlajit ja eläinmäärät;*
- 2) selvitys eläinten pitopaikoista,*
- 3) selvitys eläinten pitäjän tai pitäjien pätevyyydestä; ja*
- 4) selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitettu järjestää.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksista ja niihin liittyvistä selvityksistä.

63 §

Luettelon pitäminen

Toiminnanharjoittajan on pidettävä luetteloa 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläimistä.

Luetteloa on pidettävä ajan tasalla joko paperisella lomakkeella tai sähköisessä muodossa siten, että se voidaan tarvittaessa esittää valvontaviranomaiselle. Luetteloa on säilytettävä kolme vuotta sen vuoden päättymisestä, jolloin luetteloon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luettelon pitämisestä ja siihen merkittävistä tiedoista.

ISAVI:

- Hevosten ja muiden rekisteröitävien eläinten kohdalla rekisteriin tai sitä vastaavaan merkittävä tieto riittää. Toivottavaa olisi, että jatkossa riittäisi kirjattavaksi siirrot pelkästään pysyvien pitopaikkojen välillä.
- Perusteluissa viitataan vanhentuneeseen tunnistusjärjestelmälainsäädäntöön.

Suomen Kennelliitto:

- Kannatamme sitä, että eläinten lopettaminen viihdetarkoituksessa kielletään.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajilta tulee edellyttää sellaisen eläinluettelon pitämistä, joka mahdollistaa toiminnan tehokkaan valvonnan. Luettelon tulee olla ajantasainen ja luetteloa tulee säilyttää vähintään 3 vuoden ajan siitä, kun eläintenpito on lopetettu.

- Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajilta tulee edellyttää eläinyksilökohtainen kirjanpito eläimen löytöpaikasta, tulopäivästä ja -syystä, eläimen saamista eläinlääketieteellisestä hoidosta sekä tieto eläimen palauttamisesta luontoon, toimittamisesta eläintarhaan, kuolemasta tai lopettamisesta. Lisäksi hoitolatoiminnan harjoittajan tulisi pyrkiä tunnistaman eläimen laji joko välittömästi tulopäivänä tai viipymättä sen jälkeen, jotta rauhoitetut ja uhanalaiset eläimet voidaan tunnistaa.

9 luku

Eläinten lopetus

64 §

Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Eläin on tainnutettava, jos lopettamiseen käytetään menetelmää, joka ei johda välittömästi eläimen kuolemaan. Tainnutusmenetelmän on oltava sellainen, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka.

Eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi.

Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään.

Poroa tai hoidossa olevaa eläintä ei saa lopettaa metsästyksellisin keinoin. Poronhoitaja saa kuitenkin lopettaa poron metsästyksellisin keinoin ampumalla. Lisäksi hoidossa olevan eläimen saa lopettaa metsästyksellisin keinoin ampumalla, jos siihen on välttämätön ja hyväksyttävä syy.

Eläintä ei saa lopettaa viihdetarkoituksessa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eläinten lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja lopetustekniikoista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen lopettavan henkilön pätevyydestä.

Animalia:

- Pykälään tulee lisätä, että tainnutuksen tulee tapahtua mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Tällä hetkellä tainnutus kaasulla voi kestää minuutteja, jonka aikana eläimet kokevat ahdistusta ja voimakasta tukehtumisen tunnetta. Tainnutusmenetelmän tulisi olla aina niin nopea, ettei eläin ehdi kärsiä tainnutuksen aikana. Pykälän 5 momentin mukaan eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kielletäisiin, mitä pidämme hyvänä, mutta viihdetarkoituksen määritelmän tulisi kattaa myös kalastus- ja metsästyskilpailut, joissa tarkoituksena on nimenomaan viihde, kulttuurikokemus ja kilpailu eläinten tappamisella.
- Kalastuskilpailut ja esimerkiksi naakkajahdit ja pienpetojahdit mainostettuna kilpailullisena toimintana eivät olisi enää sallittuja.

EHK:

- Eläimen lopettaminen viihdetarkoituksessa on vastoin eläimen kunnioittamista ja siten lain hengen vastaista. Vaikka eläimen lopettaminen ihmisen viihdyttämiseksi lienee harvinaista, on hyvä, että tällainen toiminta kielletään laissa.

Eläinoikeuspuolue:

- Huomautamme, että 64 §:ssä laki tulisi olemaan jälleen itsensä kanssa ristiriidassa. Eläinten lopetus viihdetarkoituksessa tai kulttuurikokemuksena kielletäisiin, mutta perinteistä metsästystä tai

kalastusta ei pidettäisi säännöksessä kiellettynä toimintana. Eläinoikeuspuolue haluaa vähintäänkin viihdetarkoitukselle tarkemmat perustelut: mitkä perustelut erottelevat riittävän yksiselitteisesti 'viihteen' ja 'perinteisen metsästyksen'? Ehdotamme, että pykälässä kielletään muu kuin välittömään ravinnonhankintaan liittyvä metsästys ja kalastus.

- "Pykälän 1 momentin mukaan eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Säännös olisi uusi ja se liittyisi lain tarkoitukseen lisätä eläinten kunnioitusta itseisarvoisina olentoina." Asian kirjaaminen lakiin on toki käypä ajatus, mutta se myös paljastaa jotain järkyttävää kollektiivisesta eläinsuhteestamme: olemmeko todella tilanteessa, jossa viihteellisen tai kulttuurikokemuksellisen kuoleman kieltäminen on tapa, jolla muiden eläinten itseisarvoa parhaiten kunnioitetaan?

Eläinsuojeluasiamies:

- Eläimen lopettamisen kieltö viihdetarkoituksessa on tervetullut.
- Olisi toivottavaa, että kananmunantuotannossa kukkotipujen lopettamisesta luovuttaisiin ja siirryttäisiin poikasten sukupuolierotteluun jo munasta. Saksa ja Ranska ovat kieltäneet kukkotipu-jen lopettamisen. Munassa olevan alkion sukupuoli on mahdollista erottaa erilaisten tekniikoiden avulla, ja kukkoalkiot voidaan tunnistaa ennen niiden kehittymistä tuntemiskykyiseksi ja lopettaa munina. Lakiin sisällytetty eläinten kunnioittamisen periaate puoltaisi sitä, että kukkotipujen lopettamisesta luovutaan, kun sille on olemassa vaihtoehtoja.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläinten lopetus hukuttamalla tai tukehduuttamalla on kiellettävä.

Eläinvihreät:

- Lopetuksen yhteydessä tulisi olla maininta myös tuskattomasta tainnutuksesta. Esim. hiilidioksiditainnutus ei ole tuskaton vaihtoehto. Jos halutaan teurastuksen tapahtuvan kivuttomasti ja vailla ylimääräistä tuskaa, myös tainnutusvaiheen tulisi olla vastaava.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Eläinten nopean ja kivuttoman lopetuksen vaatimuksen tulee koskea kaikkia eläimiä ja tilanteita.
- Eläin tulee tainnuttaa aina ennen lopetusta, jos lopettamiseen käytettävä menetelmä ei muuten johda välittömästi eläimen kuolemaan.
- Lainsäädännön tulee päivittyä niin, että uudet hyväksi todetut menetelmät ja tekniikat otetaan nopeasti käyttöön.
- On tärkeää, että eläintä ei saa lopettaa minkäänlaisessa viihdetarkoituksessa.

HESY:

- Pidämme eläinten viihdetarkoituksessa lopettamisen kieltämistä kannatettavana. Ehdotamme pykälän perusteluihin seuraavaa lisäystä:
- "Tarve harventaa omaa kissapopulaatiota ei ole hyväksyttävä syy lopettaa eläimiä metsästyksellisin keinon ampumalla."
- Perustelumme: Tiedossamme on, että maaseudulla ylikasvaneita kissalaumoja harvennetaan yhä paikka paikoin tällä tavoin myöhäissyksyllä. Kissoja ei siis ammuta päähän, vaan yleensä ammutaan vain kissoja kohti, jolloin osuma voi sattua vartaloon ja eläimet jäävät kitumaan.
- Pykälässä 64 kielletään eläinten lopetus viihdetarkoituksessa. Kielto tulee laajentaa koskemaan myös metsästyskisoja, joiden päämääränä on tappaa mahdollisimman paljon eläimiä (esimerkiksi supikoiran metsästyskiset tai pilkkikilpailut).

Juliana von Wendtin Säätio:

- Ensimmäisen momentin tainnutusta koskevaa ehtoa tulee täydentää: ”Tainnutusmenetelmä ei saa aiheuttaa eläimelle kärsimystä ja eläimen taintumisen on oltava niin syvää ja kestävä, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka.”
- Pykälään on lisättävä momentti eläinten suojelemisesta muiden eläinten lopettamisen tai teurastamisen aistimiselta: ”Eläimiä ei saa lopettaa tai teurastaa niin, että muilla eläimillä on näkö-, haju- tai kuuloyhteys tapahtumaan”. Toisten eläinten kuoleman todistaminen on julmuutta muita eläimiä kohtaan ja aiheuttaa niissä tarpeetonta kuolemanpelkoa. Tällä tarkoitetaan erityisesti saman- ja vastaavanlaisia eläimiä, laumaeläimiä, emoja ja niiden jälkeläisiä sekä teurastamatoimintaa yleisesti.
- Pykälään on lisättävä momentti ”Eläimen uhraaminen on kielletty”. Eläinuhrit eivät ole hyväksyttäviä Suomessa 2000-luvulla ja se kuuluu todeta selkeästi laissa. Uhrilla tarkoitetaan eläintä, joka surmataan uskonnollisen menon osana ja jossa surmaaminen on uskonnollisesti erityisen merkityksellinen rituaali itsessään.
- Perusteluissa mainittu selvennys siitä, että viihdetarkoituksessa surmaaminen kattaa myös taiteen osana tai taidetta varten surmaamisen, on säilytettävä epäselvyyksien estämiseksi.

Kissojen oikeudet ry:

- Vaadimme: Pykälään on kirjattava, että kissoja ei saa tappaa metsästyksellisin keinoin. Tämän pitää koskea myös ns. populaatiokissoja.
- Perustelu: Kissat tulee lopettaa kärsimyksiä aiheuttamatta eli asetuksen mukaisesti. Kissapopulaatioiden ”hävittämisessä” esim. ulkorakennusten liepeiltä tai turkistarhoilta kissoja ammutaan helposti summittaisesti, jolloin luodit voivat osua vartaloon ja kissat jäävät kitumaan.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pidämme myönteisenä myös sitä, että eläimiä ei voi enää lopettaa viihdetarkoituksissa. Viihdetarkoitukseksi on tulkittava myös kalastus- ja metsästyskilpailut. Myös luolakoirakokeet ja muu sellainen metsästyksen liittyvä harjoitustoiminta, jossa käytetään eläviä eläimiä, on kiellettävä.
- Hiilidioksiditainnutus on kiellettävä siirtymäajalla. Hiilidioksidi on limakalvoja ärsyttävä kaasu, jonka hengittäminen korkeissa pitoisuuksissa aiheuttaa ennen taintumista sekä fyysistä kipua että psyykkistä tuskaa. Tutkimusten mukaan esimerkiksi siat taintuvat korkeassa hiilidioksidipitoisuudessa vasta 30 sekunnin kuluttua. Tätä ennen siat pyrkivät pakenemaan korkeaa hiilidioksidipitoisuutta. On selvää, että hiilidioksiditainnutus aiheuttaa eläimille kärsimystä, joka olisi vältettävissä valitsemalla toinen tainnutustapa. Hiilidioksiditainnutuksen kieltämiseksi lakiluonnoksen 64 §:n 1 momentin virkettä ”Tainnutusmenetelmän on oltava sellainen, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka.” on tarkennettava siten, ettei tainnutusmenetelmä itsessään saa aiheuttaa eläimelle kärsimystä. Säännöstä on viimeistään asetustasolla tarkennettava niin, että hiilidioksiditainnutus rajautuu sallittujen tainnutusmenetelmien ulkopuolelle.

LSAVI:

- Tainnutuksen edellyttäminen lopettamisessa (jos lopetusmenetelmä ei johda välittömään kuolemaan) ja teurastamisessa ennen verenlaskun aloittamista on kannatettavaa.
- Lopetus metsästyksellisin keinoin ampumalla tulisi olla mahdollista, jos kiinniottaminen lopetusta varten aiheuttaa eläimelle enemmän stressiä ja kärsimystä kuin kyseinen lopetustapa (esim. tarhattu riista, villiintyneet naudat, villikissat).

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 64 §:ssä on tarpeen todeta, että poronhoitajalla tarkoitetaan ainoastaan poronhoitolain mukaista henkilöä.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Lopetuksen yhteydessä tulisi olla maininta myös tuskattomasta tainnutuksesta. Esim. hiilidioksiditainnutus ei ole tuskaton vaihtoehto. Jos halutaan teurastuksen tapahtuvan kivuttomasti ja vailla ylimääräistä tuskaa, myös tainnutusvaiheen tulisi olla vastaava.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö:

- Lakiesityksen 64 § sisältämät eläinten lopetusta koskeva vaatimus on syytä kalojen osalta säätää kalastuslaissa.

Ruokavirasto:

- Pykälästä ei kuitenkaan käy ilmi, että tuotantoeläinten lopetukseen soveltuvista menetelmistä ja tekniikoista on säädetty EU:n lopetusasetuksella, joka on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Ruokavirasto katsoo, että pykälästä tulisi käydä selkeästi ilmi, että tuotantoeläinten lopetukseen soveltuvista menetelmistä ja tekniikoista on jo säädetty muualla, ja valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset muiden kuin lopetusasetuksen soveltamisalassa olevien eläinten lopetusten osalta. Tämä on erityisen tärkeää myös siitä syystä, että hätälopetusta käsittelevässä säännöksessä viitataan tässä pykälässä tarkoitettuihin lopetusmenetelmiin.

SEY:

- Puollamme sitä, että jatkossa eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Kiellon tulisi koskea myös sellaista kalastusta ja metsästystä, jossa eläin tapetaan yksinomaan viihteen, kuten kilpailujen, vuoksi.
- Puollamme tarhatun riistan huvimetsästyksen kieltoa.
- Pykälään olisi lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä. Tämä olisi erityisen tärkeää laumaeläinten kohdalla. Momentin tulisi mm. velvoittaa eläimen lopettavaa henkilöä varmistumaan siitä, että muilla eläimillä ei ole näköyhteyttä lopettamistilanteeseen, jollei muuhun ole eläinten hyvinvoinnin kannalta pakottavaa syytä. (tämä ei välttämättä ole eläinten hv kannalta hyvä ajatus)

SHEHVNK:

- Kiihtokset, että eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Perusteluissa tulisi määritellä poronhoitaja nimenomaisesti poronhoitolaissa tarkoitetuksi poronhoitajaksi.

Suomen marsuyhdistys:

- Yhdistys on tietoinen, että kentällä pienjyrsijöitä, myös marsuja, lopetetaan SodaStream- laitetta tai laitteen hiilidioksidia hyväksikäyttäen. Tämä teille tietoon.

Suomen Metsästäjäliitto:

- Erityisesti luonnonsuojelullisten hyötyjen tavoittelemiseksi voidaan järjestää pyyntikilpailuja tai antaa palkintoja, joiden tarkoituksena on motivoida kontrolloimaan esimerkiksi haitallisia vieraslajeja. Tämä toiminta ei ole lain tarkoittamaa kiellettyä viihteellistä lopettamista tai varsinaisesti lopettamista, vaan metsästystä. Siksi metsästys tulisi eritellä ensimmäisessä momentissa muuksi, kuin pykälän tarkoittamaksi eläimen lopettamiseksi, kuten se alkuperäisessä esityksessä on ollut. Asia mainitaan perustelutekstissä, joka on hyvä asia.

Suomen riistakeskus:

- Pykälän 4 momentissa esitetään kiellettävän hoidossa olevan eläimen tai poron lopettaminen metsästyksellisin keinoin. Poronhoitaja saisi kuitenkin lopettaa poron metsästyksellisin keinoin ampumalla, ja hoidossa olevan eläimen saisi lopettaa metsästyksellisin keinoin ampumalla, jos siihen on välitön jähvyäkyttävä syy. Poromiehelle säädettävä oikeus lopettaa poro ampumalla on asianmukainen. Termi ”metsästyksellisin keinoin” vaikuttaa tässä yhteydessä hieman kummalliselta. Metsästyksen määritelmän mukaan (ML 2§) ”Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystä- mistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän haltuun. Metsästystä on myös pyyntitarkoituk- sessa tapahtuva riistaeläimen houkutteleva, etsiminen, kiertäminen, väijyminen, hätyyttäminen tai jäljittäminen, koiran tai muun pyyntiin harjoitetun eläimen käyttäminen riistaeläimen etsimiseen, aja- miseen tai jäljittämiseen sekä pyyntivälineen pitäminen pyyntipaikalla viritettynä pyyntikuntoon.” Kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä on puolestaan säädetty metsästyslain 33 §:ssä, ja pyyntivälineistä ja –menetelmistä on säädetty tarkemmin metsästysasetuksessa.
- Haluamme edelleen tuoda esille, että eräiden tuotantoeläiminä pidettävien eläinten kuten villisian ja kuusipeuran osalta olisi tarkoituksenmukaisinta ja eläinten kannalta armeliainta sallia niiden lopetta- minen ampumalla myös tuotantotarhassa. Käytännössä lopettaminen voidaan niissäkin tehdä ampu- malla aivoihin aivan lähietäisyydeltä tai jopa kosketuslaukauksena ja aseissa voidaan käyttää äänen- vaimenninta, jolloin muille tuotantotarhassa oleville eläimille ei aiheuteta laukausäänestä johtuvaa pelästymistä. Kyseiset eläimet, ja eräät muutkin tuotantoeläimet, voivat olla hyvin hankalasti käsitel- täviä ja jopa erittäin vaarallisia yritettäessä siirtää niitä pois tuotantotarhasta. Siirtäminen tai kuljetta- minen todennäköisesti myös rasittaisi ja stressaisi kyseisiä eläimiä ja aiheuttaisi niille siten tarpee- tonta kärsimystä, jota voisi aiheutua myös muille tarhassa oleville eläimille. Tästä voitaisiin nähdäk- semme tarkoituksenmukaisesti säätää tarvittaessa asetuksella.
- Pykälän 4 momentissa voitaisiin myös säätää, että ”...Poronhoitaja saa kuitenkin lopettaa poron ~~met- sästyksellisin keinoin~~ ampumalla. Lisäksi hoidossa olevan eläimen saa lopettaa ~~metsästyksellisin kei- noin~~ ampumalla, jos siihen on välttämätön ja hyväksyttävä syy. Edelleen tarhassa olevan hirvieläimen ja villisian saa lopettaa ampumalla, jos voidaan arvioida muun menettelyn aiheuttavan merkittävästi tarpeetonta kärsimystä tai stressaantumista eläimelle.”
- Säännöksen 5 momentissa esitetään säädettävän, että ”Eläinten lopetus viihdetarkoituksessa on kiel- letty”. Eläinten lopettamisen kieltäminen viihdetarkoituksessa on perusteltua. Kyseinen viihdetarkoi- tus tai -tapahtuma on asianmukaisesti kuvattu säännöksen perusteluissa. Perusteluissa mainitaan myös, että ”Eläinten lopetusta metsästyksen tai kalastuksen yhteydessä ei pidettäisi säännöksessä kiellettyinä viihdetarkoituksessa tapahtuvana eläinten lopettamisena. Näin ollen myös esimerkiksi ka- lastuskilpailut olisivat edelleen sallittuja. Samoin metsästyskoirakokeet ja metsästyskoirien koulutus olisivat edelleen sallittua toimintaa”.
- Metsästyksessä tai kalastuksessa ei nähdäksemme voida edes kuvitella järjestettävän kiellettävän kaltaisia viihteellisiä lopetustapahtumia. Ne eivät olisi mitenkään hyväksyttäviä ja siksi niiden tulee olla selvyuden vuoksi kiellettyjä.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Tämä pykälä ei saa olla ristiriidassa Lopetusasetuksen (EY) N:o 1099/2009 kanssa.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Esityksen 6 momentti sisältää valtuutussäännöksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkemmat säännökset eläinten lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja lopetustekniikoista. Momentin mukaan metsästyksen osalta noudatettaisiin kuitenkin, mitä siitä erikseen säädetään. Koska myös kalastusta koskevista lopettamiskäytänteistä on lakiuudistuksen mukaisesti tarkoitus säätää kalastuslaissa ja niihin 58 b pykälään sisältyy myös erillinen asetuksenantovaltuus muun muassa kalojen lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja - tekniikoista, SVK esittää perustelutekstin viimeistä virkettä muutettavaksi muotoon: Metsästyksen ja kalastuksen osalta noudatettaisiin kuitenkin, mitä niistä erikseen säädetään.

TEHVNK:

- Neuvottelukunta on tyytyväinen yksiselitteiseen kirjaukseen siitä, että eläin tulee aina lopettaa tai tainnuttaa ennen verenlaskua. Isoissa määrissä lopetettavien kalojen tainnutusmenetelmiä tulisi kehittää.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Puollamme sitä, että jatkossa eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Kiellon tulisi koskea myös sellaista kalastusta ja metsästystä, jossa eläin tapetaan yksinomaan viihteen, kuten kilpailujen, vuoksi.
- Puollamme tarhatun riistan huvimetsästyksen kieltoa.
- Pykälään olisi lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä. Tämä olisi erityisen tärkeää laumaeläinten kohdalla. Momentin tulisi mm. velvoittaa eläimen lopettavaa henkilöä varmistumaan siitä, että muilla eläimillä ei ole näköyhteyttä lopettamistilanteeseen, jollei muuhun ole eläinten hyvinvoinnin kannalta pakottavaa syytä.
- Pyyntitilanteessa eläin tulee lopettaa tai tainnuttaa välittömästi pyynnin jälkeen. Tämä koskee kaikkia eläimiä myös kaloja.

Ympäristöpuolue:

- Eläinten lopettaminen tai tappaminen, elävien eläinten syöminen ja näiden kuvaaminen viihdetarkoituksessa tulee säätää kielletyksi.
- Kukkotipujen lopetuksesta tulee luopua, ja siirtyä tunnistamaan munien alkioiden sukupuoli 7. haudontapäivään mennessä. Tällöin tarpeettomat munat voidaan tuhota kärsimystä aiheuttamatta.

65 §

Eläinten teurastus

Eläin on asianmukaisesti tainnutettava tai lopetettava siihen soveltuvalla menetelmällä ennen verenlaskun aloittamista. Eläimelle ei saa suorittaa muita teurastukseen liittyviä toimenpiteitä ennen kuin se on kuollut. Teurastuksella tarkoitetaan ihmisravinnoksi tarkoitettun muun kuin luonnonvaraisen eläimen lopetusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten teurastuksesta muualla kuin teurastamossa.

Animalia:

- Kannatamme sitä, että eläin on aina tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista. Kotikanaloiden pitäjille tulee suunnata tiedotusta, koulutusta ja ohjeistusta muuttuvasta laista, sillä tällä hetkellä suurin osa näistä linnuista jätetään tainnuttamatta ennen verenlaskun aloittamista.
- Pykälään tulee lisätä, että eläimet tulee teurastaa mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa. Erityisen tärkeää on, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan heti niiden kiinniottamisen jälkeen, samassa paikassa.
- Pykälään on myös lisättävä, että teurastamon on seurattava eläinten lopetusmenetelmien kehittymistä ja valittava käyttöön kulloisetkin teurastusmenetelmät, jotka on todettu eläimille vähiten kärsimystä aiheuttaviksi.

ANIWERE:

- Kiitämme uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa koskevan poikkeuksen poistamisesta.

Atria, HKScan, Snellman:

- Lakiluonnoksen 65 § ”Eläinten teurastus” esitetään, että eläin tulee tainnuttaa ennen verenlaskua. Kannatamme esitystä. Eläinten onnistunut tainnutus ennen verenlaskua on yksi teurastustoiminnan

tärkeimmistä valvottavista seikoista. Tainnutuksen ja verenlaskun on onnistuttava ennen muita teurastuksen vaiheita, mikä huomioidaan teurastustoiminnan omavalvonnan toimenpiteissä.

EHK:

- On hyvä, että laissa nyt määrättäisiin yksiselitteisesti, että teuraseläin tulee aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista. Onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen kuoleman varmistavan verenlaskun aloittamista. Täten onnistunut tainnutus ennen viiltoa/pistoa poistaa viillon/piston aiheuttaman kivun ja vähentää teurastettavan eläimen kokemaa kipua ja tuskaa ennen kuolemaa.
- Perustelumuiustiossa olisi hyvä korostaa onnistuneen tainnutuksen jälkeisen kuoleman varmistamisen välttämättömyyttä. Tainnutuksen jälkeinen kuoleman varmistaminen ehkäisee eläimen tajunnan palautumisen ja siten eläimen tarpeettoman kärsimyksen riskiä. Esimerkiksi vapaa-ajankalastajan saaliskalan välitön tainnutus ja heti sen jälkeinen verestäminen varmistaa, ettei kala tule uudestaan tajuihinsa ja joudu kärsimään.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Pykälässä todetaan, että eläin tulee tainnuttaa ennen verenlaskua. Kannatamme esitystä. Eläinten onnistunut tainnutus ennen verenlaskua on yksi teurastustoiminnan tärkeimmistä valvottavista seikoista. Tainnutuksen ja verenlaskun on onnistuttava ennen muita teurastuksen vaiheita, mikä huomioidaan teurastustoiminnan omavalvonnan toimenpiteissä.

Eläinsuojeluasiamies:

- On erittäin hyvä asia, että lain kirjauksessa edellytetään eläimen tainnuttamista tai lopettamista aina ennen verenlaskun aloittamista. Tainnutuksen avulla varmistetaan se, että eläin ei ole tuntemiskykyinen ennen verenlaskun aloittamista ja näin vältetään viiltoon tai pistoon liittyvä kipu ja kärsimys. On myös hyvä, että enää ei sallita poikkeusta tainnutuksen osalta siipikarjan linnun teurastukseen yksityiseen kulutukseen.

HESY:

- Pidämme hyvänä, että eläimen tainnutus tai lopetus ennen verenlaskua säädetään pakolliseksi.
- Mielestämme määräyksen tulee koskea myös luonnonvaraisia eläimiä, kuten kaloja ja kymmenjalkaisia äyriäisiä. Kasvattamojen tulee ottaa käyttöön humaania tainnuttamiseen kehiteltyä tekniikkaa, jota on jo saatavilla (esim. kalojen sähkötainnutus ja crustastun-laite, joka tainnuttaa äyriäisen alle puolessa sekunnissa, minkä jälkeen laite lopettaa äyriäisen kymmenessä sekunnissa).
- Kalojen hiilidioksiditainnutus tulee kieltää.
- Mikäli eläinten tappaminen viihteellisissä kilpailuissa, kuten esimerkiksi pilkkikisoissa, sallitaan, saaliseläin on lopetettava välittömästi ja myös tainnutettava ennen teurastusta.

ISAVI:

- Hyvä, että olisi aina tainnutettava ennen verenlaskua.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Teurastettava eläin on poikkeuksetta onnistuneesti tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista ja tainnutuksen säilymistä tulee valvoa ja siitä huolehtia verenlaskun aikana.
- JVWS kannattaa SEY:n vaatimusta (s. 14) ”Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista.” Tästä inhimillisyyden vaatimuksesta poikkeamiselle ei ole olemassa mitään perusteita eikä edes käytännön syitä. Mikään eläin ei saa olla tietoisessa tuntevassa tilassa teurastuksen aikana.

- Valtioneuvoston asetuksessa tai lain perusteluissa tulee kuvata millä biologisilla perusteilla eläimen katsotaan olevan kuollut. Eri elimet ja niiden toiminta pysähtyvät eri nopeuksilla ja eläinten laji ja ikä vaikuttaa muun muassa aivotoiminnan aktiivisuuden loppumisnopeuteen.
- Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan mahdollisimman lähellä kasvatusta paikkaa. Teuraseläinkuljetuksiin liittyy paljon tunnettuja hyvinvointiongelmia.
- Suomessa tulee kieltää myös ulkomailla tainnuttamatta teurastettujen eläinten lihan, nahkan ja muiden niistä tehtyjen eläinperäisten tuotteiden maahantuonti ja myynti. Tällaiset tuotteet on vähintään merkittävä niin, että kuluttaja voi erottaa ne.

Katolinen kirkko Suomessa:

- Katolinen kirkko Suomessa on osa yleismaailmallista katolista kirkkoa, joka toimii lähes kaikissa maailman maissa ja jolla on yhteensä noin 1,3 miljardia jäsentä. Kirkko pitää hyvin tärkeänä sitä, että ei vain katolisten kristittyjen, vaan kaikkien uskontokuntien jäsenten on mahdollisuus elää oman uskontokuntansa periaatteiden mukaan ilman, että he kokevat valtiovallan, eri kansanryhmien tai toisten uskontojen taholta syrjintää, ahdistelua tai suoranaista väkivaltaa. Kirkko pitää uskonnonvapautta loukkaamattomana osana ihmisen perusoikeuksia.
- Tästä näkökulmasta käsin haluamme tuoda esiin varauksemme luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista siltä osin kuin siinä puututaan esimerkiksi juutalaisuuden ja islaminuskon piirissä harjoitettavaan rituaaliteurastukseen
- Monissa uskonnoissa on annettu tarkat tiettyjen eläinten rituaaliseen teurastamiseen liittyvät ohjeet ja määräykset, joista ei tuon uskonnon piirissä ole lupa poiketa. Näin ollen esimerkiksi juutalaiset ja muslimit eivät voi syödä sellaista lihaa, jota ei olisi teurastettu oman uskonnon edellyttämällä tavalla (kosher, halal).
- Voimassa olevan eläinsuojelulain muotoilu ja varsinkin käsittelyssä oleva eläinten hyvinvointilain luonnos on rituaaliteurastuksen osalta ristiriidassa uskonnonvapauden peruseriaatteiden kanssa, joita käsittelee esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9. artikla. Lakiluonnos estää uskontojen jo tuhansia vuosia harjoittaman ja eläimiä itse asiassa suuresti kunnioittavan teurastustavan (esimerkiksi juutalaisten Shechita), jossa ei ole mahdollista tainnuttaa eläintä ennen tai samanaikaisesti verenlaskun kanssa. Tämä vaikeuttaisi merkittäväällä tavalla ainakin juutalaisten ja muslimien uskon harjoittamista.
- Katolinen kirkko Suomessa katsoo, että eläinsuojelulain luonnosta pitäisi muuttaa siten, että siinä jätettäisiin rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille mahdollisuus rituaaliteurastamiseen oman uskontokunnan säädösten mukaan. Kirkon mielestä lainsäädännössä voisi kuitenkin säätää siitä, että rituaaliteurastuksen tekisi aina luvanvarainen teurastaja ja se suoritettaisiin tilassa, joka on viranomaisen hyväksymä ja valvoma. Samoin olisi edellytettävä, että teuraseläimen tainnuttamisen olisi tapahduttava välittömästi verenlaskun jälkeen. Tämänäsuuntainen on esimerkiksi Itävällan voimassa olevan eläinsuojelulain sisältö.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pidämme hyvänä sitä, eläin on tainnutettava aina ennen verenlaskua. Ei kuitenkaan riitä, että eläin tainnutetaan, vaan tainnutusten on myös onnistuttava.

Lakiasiantoimisto Allianssi Oy/ Atik Ali:

- HE-luonnoksesta:
HE-luonnoksessa eläinten teurastusta koskevia pykäläiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläin olisi aina tainnutettava ennen verenlaskua. Muutos koskisi paitsi uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa myös yksityiskäyttöön teurastettavaa siipikarjaa.
- HE-luonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa on selostettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklan sisältöä sekä siihen liittyvää Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) tuomiota Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France:

- Tuomioistuimen mukaan tapauksessa ei kuitenkaan ollut kyse uskonnonvapauden rajoituksesta, koska uskonnollinen yhteisö pystyi hankkimaan tarvitsemaansa erityisellä tavalla teurastettua lihaa ulkomailta.
- EIT on ensiksikin lausunut tuomiossaan *Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France* rituaaliteurastuksen kuuluvan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklan suojan piiriin:
- 74. It follows that the applicant association can rely on Article 9 of the Convention with regard to the French authorities' refusal to approve it, since ritual slaughter must be considered to be covered by a right guaranteed by the Convention, namely the right to manifest one's religion in observance, within the meaning of Article 9.
- Erityisellä tavalla teurastetun lihan ulkomailta hankkimisen osalta EIT on todennut:
- 81. But that is not the case. It is not contested that the applicant association can easily obtain supplies of “glatt” meat in Belgium.
- Edellä mainitun lisäksi HE-luonnoksessa on perusteltu muutosesitystä vetoamalla Euroopan unionin tuomioistuimen vuonna 2020 antamaan ennakkoratkaisuun ja sen yhtenä oikeuslähteenä käytettyyn ns. lopetusasetukseen.
- Oikeudellista arviointia:
 - o *Cha'are Shalom Ve Tsedek v. Ranska ja Euroopan unionin tuomioistuimen antama ennakkoratkaisu*
- EIT on perustellut tuomiotaan *Cha'are Shalom Ve Tsedek* sillä, että valittajalla oli mahdollisuus tuoda vaatimukset täyttävää lihaa ulkomailta. Perustelut eivät ole kestävä, minkä seikan vähemmistöön jääneet tuomarit ovat eriävässä mielipiteessään tuoneet esille:
- We also consider that the fact that the applicant association is able to import “glatt” meat from Belgium does not justify in this case the conclusion that there was no interference with the right to the freedom to practise one's religion through performance of the rite of ritual slaughter;
- Euroopan unionin tuomioistuimen antama ennakkoratkaisu muodostaa ns. jälkisattumuksen suhteessa EIT:n ratkaisuun. Ennakkoratkaisu on annettu Belgian perustuslakituomioistuimen pyynnöstä. Kyse on ollut siitä, voiko yksi Belgian hallinnollisista alueista kieltää uskonnollisin perustein tapahtuvan teurastuksen.
- EIT:n ratkaisu ja EU:n tuomioistuimen ratkaisu linkittyvät siten toisiinsa: mikäli uskonnollisin perustein tapahtuva teurastus kielletään Belgiasta, vie se pohjan EIT:n ratkaisulta, joka siis katsoi, ettei rikkomusta ollut tapahtunut sillä perusteella, että vaatimukset täyttävää lihaa voitiin tuoda Belgiasta.
- HE-luonnoksen perusteiden suhteesta YK:n ihmisoikeussopimukseen: YK:n ihmisoikeussopimusten määrittelemät ihmisoikeudet ovat ns. minimistandardeja. Toisin sanoen sopimukseen liittyneet valtiot voivat siten halutessaan tarjota parempaa suojaa. Sopimukseen liittyneet valtiot eivät sen sijaan voi, niin halutessaankaan, tarjota huonompaa suojaa.
- Merkittävimpana puutteena HE-luonnoksessa voidaankin pitää sitä, että siinä on kokonaan jätetty pois YK:n ihmisoikeussopimukset. Sen asemesta HE-luonnoksessa on perusteltu ehdotettavaa lakimuutosta vetoamalla alueellisen ihmisoikeussopimuksen sekä alueellisen asetuksen johdosta tehtyihin ratkaisuihin. HE-luonnoksessa on jätetty pois uskonnollisten ja kulttuurillisten vähemmistöjen kannalta oleellisin sopimus eli YK:n Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (KP-sopimus), joka on tullut Suomen osalta voimaan vuonna 1976.
- KP-sopimuksessa taataan kaikki sen sisältämät ihmisoikeudet kaikille henkilöille ilman rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun seikkaan perustuvaa syrjintää.
- KP-sopimuksen 18 artiklan mukaan jokaisella on oikeus ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapauteen. Tämä oikeus sisältää vapauden tunnustaa omavalintaista uskontoa tai uskoa taikka omaksua se sekä vapauden joko yksinään tai yhdessä muiden kanssa julkisesti tai yksityisesti harjoittaa uskontoaan tai uskoaan jumalanpalveluksissa, uskonnollisissa menoissa, hartaudentarjoituksissa ja opetuksessa.

- Henkilön vapaudelle tunnustaa uskontoaan tai uskoaan voidaan asettaa vain sellaisia rajoituksia, jotka on säädetty lailla ja jotka ovat välttämättömiä suojelemaan yleistä turvallisuutta, järjestystä, terveydenhoitoa tai moraalialta tai muiden perusoikeuksia ja -vapauksia.
- Sopimuksen 26 artiklan mukaan kaikki ihmiset ovat oikeudellisesti yhdenvertaisia ja oikeutettuja ilman minkäänlaista syrjintää yhtäläiseen lain suojaan. Tässä suhteessa lain tulee kieltää kaikki syrjintä ja taata kaikille henkilöille yhtäläinen ja tehokas suojeleminen, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan perustuvaa syrjintää vastaan.
- Sopimuksen 27 artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.
- Ihmisoikeuskomitea:
KP-sopimuksen täytäntöönpanoa valvoo ihmisoikeuskomitea. KP-sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan johdannossa todetaan, että KP-sopimuksen tarkoitusten saavuttamiseksi ja sen määräysten täyttämiseksi olisi tarkoituksenmukaista valtuuttaa yleissopimuksessa asetettu ihmisoikeuskomitea vastaanottamaan ja käsittelemään niin kuin pöytäkirjassa on määrätty, niiltä yksityisiltä henkilöiltä tulevia ilmoituksia, jotka väittävät joutuneensa johonkin yleissopimuksessa ilmaistuun oikeuteen kohdistuneen loukkauksen uhriksi.
- Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan yleissopimuksen sopimusvaltio, josta tulee tämän pöytäkirjan osapuoli, tunnustaa komitean pätevyys ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia tuomiovaltansa piiriin kuuluvilta yksityisiltä henkilöiltä, jotka väittävät joutuneensa tuon valtion taholta tapahtuneen johonkin yleissopimuksessa ilmaistuun oikeuteen kohdistuneen loukkauksen uhriksi.
- Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan sen mukaan mitä 1 artiklassa on määrätty, yksityiset henkilöt, jotka väittävät jotakin yleissopimuksessa luetelluista oikeuksistaan loukatun ja jotka ovat käyttäneet kaikki mahdolliset kotimaiset oikeuskeinot, voivat lähettää kirjallisen ilmoituksen komitean käsiteltäväksi.
- Ihmisoikeuskomitean Suomen seitsemättä määräaikaisraporttia koskevien loppupäätelmien kohdassa C. "Pääasialliset huolenaiheet ja suositukset" todetaan
- 38. Komitea on huolestunut siitä, että eläinten teurastukseen sovellettavat sopimusvaltion säännökset saattavat rajoittaa uskonnollisten vähemmistöjen mahdollisuuksia saada elintarvikkeita, jotka vastaavat heidän uskontoon perustuvia ruokavaliorajoituksiaan (2, 18 ja 26 artikla).
- 39. Sopimusvaltion tulisi varmistaa, että uskonnollisilla vähemmistöillä on asianmukaiset mahdollisuudet saada ilman syrjintää tavaroita ja palveluja, erityisesti elintarvikkeita, jotka vastaavat heidän uskontoon perustuvia ruokavaliorajoituksiaan.
- Nämä suositukset on HE-luonnoksessa kokonaan jätetty vailla huomiota.
- Yhteenveto:
HE-luonnoksen eläinten teurastusta koskeva säännös on ristiriidassa Suomen perustuslain 11 §:n kanssa, jonka mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnon ja omantunnon vapauten sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa
- Lakiluonnoksen eläinten teurastusta koskeva säännös on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja KP-sopimuksen kanssa. Sopimusrikkomusten välttämiseksi ihmisoikeusvelvoitteet tulisi huomioida jo säädösvalmistelussa; so. säädökset tulee kirjoittaa lainvalmisteluvaiheessa sellaisiksi, ettei ristiriitaa kansallisen lain ja ihmisoikeusvelvoitteen kesken synny.
- Ihmisoikeuskomitean suositukset ja huolenaiheet tulee ottaa huomioon.
- Mainituilla perusteilla lakiluonnoksen eläinten teurastusta koskevaa säännöksen sanamuotoa tulee muuttaa siten, että se mahdollistaa verenlaskun aloittamisen ennen sitä välittömästi seuraavaa tainnutusta.

- Uudessa lakiluonnoksessa on kielletty verenlaskun ja tainnutuksen samanaikaisuus, tämä on hyvä asia.

MTK:

- MTK kannattaa teurastettavan eläimen tainnuttamista aina ennen verenlaskua ja näkee vaatimuksen selkeyttävän teurastukseen liittyvää vastuuta eläinten hyvinvoinnin varmistamisesta lopetuksen yhteydessä.

MTK Pohjois-Suomi:

- Kannatamme teurastettavan eläimen tainnuttamista aina ennen verenlaskua. Vaatimus selkeyttää teurastukseen liittyvää vastuuta eläinten hyvinvoinnin varmistamisesta lopetuksen yhteydessä.

Oikeusministeriö:

- Uskonnonvapaus
- Eläinten hyvinvointilakia koskevassa ehdotuksessa esitetään poistettavaksi eläinsuojelulain 33 b §:n mukainen poikkeus velvollisuudesta tainnuttaa eläin ennen teurastusta silloin, kun kyseessä on uskonnollisista syistä noudatettava erityinen teurastustapa. Lakiehdotuksen 64 §:n 1 momentin mukaan eläin on tainnutettava, jos lopettamiseen käytetään menetelmää, joka ei johda välittömästi eläimen kuolemaan. Tainnutusmenetelmän on oltava sellainen, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka. Lakiehdotuksen 65 §:ssä todetaan, että eläin on asianmukaisesti tainnutettava tai lopetettava siihen soveltuvalla menetelmällä ennen verenlaskun aloittamista.
- Kuten ehdotuksen perusteluissa on todettu, ei perustuslakivaliokunta ole toistaiseksi ottanut kantaa uskonnollisista syistä tapahtuvaan teurastukseen uskonnonvapauden kannalta. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut eläinten hyvinvoinnin olevan yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste perusoikeuksien rajoituksille. Lausunnoissa PeVL 18/2013 vp (s. 2) ja PeVL 2/2013 vp (s. 2) eläinten hyvinvoinnin on katsottu olevan hyväksyttävä peruste muun muassa elinkeinovapauden ja omaisuuden suojan rajoittamiseen ja siinä olevan kyse eettisestä periaatteesta. Eläinten hyvinvointi kytkeytyy perustuslakivaliokunnan käytännössä vahvasti kivun, tuskan ja kärsimyksen välttämiseen parhaalla mahdollisella tavalla.
- Sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuin että Euroopan unionin tuomioistuin ovat kuitenkin todenneet eläimiä teurastettaessa käytettävien uskonnollisten rituaalien määrittämien erityismenetelmien kuuluvan uskonnonvapauden piiriin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita henkilön oikeutta suorittaa teurastus tietyin menetelmin, vaan keskeistä on mahdollisuus saada ja kuluttaa lihaa, joka on teurastettu uskonnollisen vakaumuksen määräysten mukaisesti (tuomio 29.5.2019, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen VZW ym., C426/16, kohta 45; tuomio 17.12.2020 Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., C-336/19, kohta 18; Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France (2000), kohdat 31, 32, 73, 74, 82, 83).
- Perusteluissa on viitattu hallituksen esitykseen HE 309/1993 vp, jossa todetaan: ”Uskonnon ja omantunnon vapauden perustuslainturva ei myöskään estä lailla antamasta yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyjen moraalisten ja eettisten arvojen mukaisia järjestysluonteisia säännöksiä, jotka eri uskonnollisten suuntausten tulee ottaa huomioon uskonnollisissa tai niitä vastaavissa menoissaan.” Epäselväksi jää, pidetäänkö esityksessä ennen teurastusta suoritettavan tainnutuksen edellyttämistä järjestysluonteisena säännöksenä. Tainnutusvaatimus voi vaikuttaa uskonnollisen menon, eli teurastuksen, sisältöön, joten sitä edellyttävän säännön pitäminen järjestysluonteisena vaatii perusteluja. Viittauksen suhdetta käsillä olevaan ehdotukseen on syytä täsmentää.
- Säättämisyjärjestystä koskevissa perusteluissa on esitetty perustuslakivaliokunnan käytännössään linjaamat perusoikeuksien rajoitusedellytykset, mutta perusteluissa olisi syytä arvioida tarkemmin edellytysten toteutumista tainnutusvaatimuksesta säädettäessä. Vaikka säättämisyjärjestysperusteluissa viitatussa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisussa Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France tuomioistuin katsoi, että uskonnonvapauden rajoituksesta on kyse vain, mikäli rituaaliteurastusten

- kielto estäisi uskovaisia syömästä lihaa, joka on saatu heidän noudattamiensa uskonnollisten määräysten mukaisesti teurastetuista eläimistä, olisi rajoitusedellytysten täyttymistä silti syytä käsitellä ehdotuksen perusteluissa. Viitattu EIT:n ratkaisu ei koskenut tainnutusvaatimusta ja lisäksi Euroopan unionin tuomioistuimien on pitänyt ratkaisussa C- 336/19 tainnutusvaatimusta uskonnonvapauden rajoituksena, vaikkakin hyväksyttävänä sellaisena.
- Rajoitusedellytysten täyttymisen arvioinnissa on mahdollista viitata kansainvälisten tuomioistuimien käytäntöön. Suomen perusoikeusjärjestelmä on sisällöltään läheisessä yhteydessä kansainvälisten ihmisoikeussopimusten määräyksiin. Suomea velvoittavaa kansainvälistä ihmisoikeussopimusta loukkaava rajoitus olisi ristiriidassa myös perustuslain perusoikeussääntelyn kanssa. Perus- ja ihmisoikeuksien tulkinnallista harmonisointia pidetään näistä syistä tärkeänä. Perustuslakivaliokunnan perusoikeusuudistuksen yhteydessä antaman mietinnön mukaan ihmisoikeussopimusten tietyt oikeuksia ja vapauksia koskevissa artikloissa esitetyt rajoitusperusteet ovat vastaavan perusoikeussäännöksen ainoita hyväksyttäviä rajoitusperusteita (PeVM 25/1994 vp, s. 5). Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohta mahdollistaa siinä turvattujen oikeuksien rajoittamisen pitkälti samoin perustein kuin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklan 2 kohta uskonnonvapauden rajoittamisen.
 - EUT on katsonut, että ennen eläimen teurastusta tapahtuvan peruutettavan tainnuttamisen vaativalla asetuksella rajoitetaan juutalaisten uskovaisten ja muslimiuskovaisten vapautta tunnustaa uskontoa, sellaisena kuin tämä vapaus taataan perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohdassa (tuomio 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., C-336/19, kohta 55). EUT on kuitenkin katsonut, että kansallisessa säännöstössä, jossa säädetään velvollisuudesta tainnuttaa eläin ennen rituaaliteurastusta ja edellytetään, että tainnutus on peruutettavissa eikä se aiheuta eläimen kuolemaa, noudatetaan perusoikeuskirjan uskonnonvapautta koskevan 10 artiklan olennaista sisältöä, koska tällaisesta säännöstöstä johtuva vapautteen puuttuminen rajoittuu erityisen rituaalin yhteen osatekijään, jona on mainittu teurastaminen, jota ei kuitenkaan sellaisenaan ole kielletty. EUT on todennut tainnuttamisvaatimuksen hyväksyttävyyttä arvioidessaan suhteellisuusperiaatteen kannalta, että kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään velvollisuudesta tainnuttaa eläin ennen rituaaliteurastusta ja edellytetään, että tainnutus on peruutettavissa eikä se aiheuta eläimen kuolemaa, soveltuu eläinten hyvinvoinnin edistämistä koskevan tavoitteen saavuttamiseen. EUT totesi, että eläinten hyvinvointi, jolle nykyajan demokraattiset yhteiskunnat ovat useiden vuosien ajan antaneet yhä enemmän painoarvoa, voidaan yhteiskunnan kehityksen valossa ottaa paremmin huomioon rituaaliteurastuksen yhteydessä, ja se voi näin ollen oikeuttaa tainnuttamatta teurastamisen kieltävän lainsäädännön oikeasuhteisuuden (tuomio 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., C-336/19, kohdat 61, 65, 66 ja 77).
 - Kotitalouksiin kohdistuvia vaikutuksia koskevassa jaksossa on todettu, ettei ehdotuksella arvioida olevan vaikutusta kotimaisen halal-lihan kysyntään tai saatavuuteen. Tämän lisäksi olisi syytä tuoda ilmi, millaisia vaikutuksia tainnutusvaatimuksella arvioidaan olevan kotimaisen kosher-lihan kysyntään tai saatavuuteen.
 - Kaavaillun sääntelyn vaikutus uskonnollisiin menetelmiin teurastetun lihan saatavuuteen olisi syytä tuoda esiin myös säätämisympäristöstä koskevissa perusteluissa. Tämä on tarpeen erityisesti siksi, että oikeus syödä uskonnollisten vaatimusten mukaisesti teurastettua lihaa on kansainvälisen oikeuskäytännön valossa lähempänä uskonnonvapauden ydinaluetta kuin teurastus toimintana. Sekä Euroopan unionin tuomioistuimien että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ovat nimenomaisesti nostaneet esiin lihan saatavuuden arvioidessaan rituaaliteurastukseen kohdistuvien rajoitusten hyväksyttävyyttä.
 - Ihmisoikeustuomioistuin on linjannut, että uskonnonvapauden rajoituksesta on kyse vain, mikäli rituaaliteurastusten kieltäminen estäisi uskovaisia syömästä lihaa, joka on peräisin heidän noudattamiensa uskonnollisten määräysten mukaisesti teurastetuista eläimistä (tuomio 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., C-336/19, kohta 78; Cha'are Shalom Ve Tsedek v. France (2000), kohta 80). Perusteluissa olisikin syytä tuoda ilmi, aiheutuuko tainnutusvaatimuksesta

rajoituksia mahdollisuuteen syödä uskonnollisten vaatimusten mukaisesti teurastettua lihaa. Mikäli rajoituksia aiheutuu, tulisi niitäkin tarkastella perusoikeuksien rajoitusedellytysten valossa.

- Ehdotetun tainnutusvaatimusta koskevan 65 §:n perusteluissa olisi syytä käsitellä myös tarkoitetun tainnutusmenetelmän vaikutusta sääntelyn oikeasuhtaisuuden arvioinnissa. Uskonnonvapauden rajoittamisen tulee olla mahdollisimman vähäistä ja vaatimusta peruutettavasta tainnutuksesta, joka ei johda eläimen kuolemaan, on kenties arvioitava eri tavalla kuin kuolemaan johtavan tainnutusmenetelmän edellyttäminen. Kuoleman johtuminen yksinomaan tainnutuksen jälkeen tehtävästä viillosta aiheutuvasta verenvuodosta vaikuttaa sääntelyn oikeasuhtaisuuden arviointiin.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Laki sisältää kiellon teurastaa eläintä ilman tainnuttamista. Tämä on merkittävä parannus aikaisempaan lakiin. Kuluttajat odottavat, että eläintä kunnioitetaan ja se saa hyvää kohtelua myös lopetustilanteessa.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää hyvänä, että lakiehdotuksessa on annettu valtuutussäännökset tarkemmille kansallisille säännöksille, jotka koskevat kalojen lopetusta ja teurastusta, porojen ja tarhatun riistan teurastusta sekä eläinten teurastusta muualla kuin teurastamossa. Teurastuksella tarkoitetaan ihmisravinnoksi tarkoitetun eläimen lopetusta. Ruokavirasto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että valtuutussäännöksissä ei ole huomioitu mahdollisuutta säätää kansallisesti tarkemmin eläinten lopetuksesta teurastamon ulkopuolella myös niissä tapauksissa, kun kyseessä on muu kuin ihmisravinnoksi tarkoitetun eläimen lopetus. Lopetusasetuksen 26 artiklan 2 kohdan a-alakohta mahdollistaa tarkemman kansallisen sääntelyn koskien kaiken tyyppistä eläinten lopetusta teurastamon ulkopuolella. Ruokavirasto esittääkin, että valtioneuvoston asetuksella tulisi voida antaa tarkempia säännöksiä eläinten lopetuksesta muualla kuin teurastamossa. Lopetusasetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä eläinten lopetuksesta muualla kuin teurastamossa voi olla tarpeellista antaa esimerkiksi hevosten, turkiseläinten ja munintansa päättäneiden kanojen lopetuksen osalta.

SEY:

- Puollamme sitä, että eläin on aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista.
- Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan kasvatuspaikassa tai mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa ja, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan kiinniottopaikassa tai kiinniottopaikan läheisyydessä ja niitä käsitellään mahdollisimman vähän.
- Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- On erittäin tärkeä ja kannatettava linjaus, että eläin olisi aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista. Eläin tuntee tarpeetonta kipua ja tuskaa, jos tainnutus ennen verenlaskua ei ole asianmukaisesti suoritettu.
- Luonnonvaraistenkin eläinten kohdalla tulee edellyttää, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen kuin teurastusta jatketaan. Teurastussääntöjä ei ole syytä olla soveltamatta luonnonvaraisen eläimen kohdalla.

Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvosto:

- Johdanto
Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa eduskunnalle uutta lakia eläinten hyvinvoinnista (EHL) joka tulisi nykyisen eläinsuojelulain sijaan ja aiheuttaisi muutoksia myös joissakin muissa laeissa. Lakiluonnoksessa eläimen pistäminen teräseella olisi sallittua vasta sen jälkeen, kun eläin on ensin

mekaanisesti tainnutettu tai surmattu lajille erityisellä tavalla. Käytännössä lakiluonnoksessa esitetty muotoilu kieltäisi Shechitan suorittamisen Suomessa.

- Shechita on juutalaisen uskonnon vaatima inhimillinen teurastusmenetelmä, jota edellytetään nisäkkäiden ja siipikarjan teurastuksessa ruoaksi. Määräykset tähän annetaan Toorassa, joka on juutalaisen lain lähde. Juutalaisen lain mukaan shechita on ainut tapa, jolla teurastamalla lihasta tulee kosher, ruoaksi kelpaava.
- Shechita
Kansainvälisesti shechitaa suojellaan lainsäädännössä monin tavoin ja sen kieltäminen nyt ehdotetulla tavalla olisi erittäin poikkeuksellinen toimenpide. Kieltämällä tarkoituksellisesti shechitan Suomi liittyisi erittäin harvalukuisten maiden joukkoon. Shechitan saa suorittaa vain pitkän ammatillisen koulutuksen suorittanut, hyväksytty shochet. Juutalaisen shechita-teurastuksen määräysten mukaan eläimen kaikki vahingoittaminen, fyysinen ja henkinen, on ehdottoman kiellettyä ennen viillon nopeaa suorittamista. Esimerkiksi pulttipistoolilla, sähköllä tai kaasulla tainnutaminen katsotaan vahingoittamiseksi.
- Vuodesta 1928 shechita on suojattu monin ensisijaisen ja toissijaisen lainsäädännön keinoin. Esimerkiksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9. artikla suojaa uskonnon harjoitusta ja -vapautta. Edelleen artiklan 2. momentti rajoittaa Suomenkin säädösvapautta seuraavasti: ”Henkilön vapaudelle tunnustaa uskontoaan täi uskoaan voidaan asettaa väin sellaisia rajoituksia, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen, terveyden tai moraalien suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.” Suomen olisi vaikeaa, kenties mahdotonta, säätää Shechita de facto kielletyksi rikkomatta Euroopan ihmisoikeussopimusta.
- Myös Yhdysvalloissa ja Kanadassa Shechita tunnustetaan lainsäädännössä, jossa määritellään inhimilliset menetelmät teurastuksessa.
- Ammattimainen teurastus kuuluu shechitaan. Toimenpiteen saa suorittaa vain perusteellisen, pitkän koulutuksen saanut Shochet. Ammattinimikkeelle osuva suomenkielinen vastine olisi kosherteurastaja. Shechita on erittäin nopea ja tehokas toimenpide. Se suoritetaan nimellä chalaf kutsutulla kirurgisen terävällä instrumentilla. Veren virtaus aivoihin keskeytyy välittömästi, eläin menettää tajuntansa ja samalla kyvyn tuntea kipua. EU määrittelee tainnutuksen seuraavasti: ”mikä tahansa tarkoituksellisesti toteutettu prosessi, joka johtaa tietoisuuden ja kiputunnon menettämiseen, mukaan luettuna välitön kuolema”. Tämän määritelmän mukaisesti Shechitan oikeoppinen suorittaminen vastaa tainnutusta.
- Eläimen vahingoittaminen tainnuttamalla ennen Shechitaa on juutalaisuudessa ehdottomasti kiellettyä. Shechita on useissa tutkimuksissa osoittautunut inhimilliseksi eläimen lopetustavaksi ja vertailussa muihin menetelmiin tehokkaaksi ja vähintään yhtä hyväksi tavoitteiden osalta 1 . Määräykset Shechitan suorittamiseen on asetettu juutalaisen uskon keskeisessä tunnustuskirjassa, Viidennessä Mooseksen kirjassa (12:21). Shechitaa koskevat ohjeet on annettu sitovina, eikä juutalainen voi niistä uskontoaan kieltämättä poiketa. Määräykset turvaavat eläimelle nopean ja inhimillisen kuoleman. Mikä tahansa poikkeaminen Shechitan määräyksistä, joiden ytimessä on myötätunto ja tarkka huolenpito eläimen hyvinvoinnista koko sen elämänkaaren ajan ovat muodostaneet tuhansien vuosien ajan koko juutalaisen elämän kulmakiven.
- Jos Shechita toteutetaan oikein, viillon aloituksesta tajunnan menetykseen kestää lampailla 2-5 sekuntia ja nautaeläimillä 7-20 sekuntia²³⁴⁵. Ero selittyy nautaeläinten, lampaiden ja vuohien erityyppisellä aivoverenkierrolla. Osa tutkijoista viittaa merkittävästi lyhyempiin aikoihin tajunnan menetyksessä (0,3–2.4 sekuntia). Näkemystä perustellaan nopealla välittömällä verenpaineen laskulla aivoissa (n 20 % normaalista) kun Shechitassa päävaltimot katkaistaan samalla kertaa sekä oikealta että vasemmalta (a. carotis communis dextra & sinistra)⁶.
- 1990-luvulla yhdysvaltalaisissa teurastamoissa toteutetuissa tutkimuksissa todettiin, että tutkituissa 3000 teurasnautassa ei todettu reaktiota shechitaan lukuun ottamatta hetkeä, jolloin terä kosketti ihoa hetkeä ennen viillon toteuttamista.⁷⁸ Teuraseläinten säpsähdys ennen viiltoa oli selkeästi vähäisempi kuin yleisesti havaittu reaktio eläimillä ennen korvamerkin asettamista.

- Viillon yhteydessä ja sen jälkeen ei eläimissä havaittu enää reaktiota. Vastaavan verenlaskuun liittyvän reagoimattomuuden ovat todenneet myös muut tutkijat.
- Teurastusmenetelmät
Nyt valmisteltavassa lakiluonnoksessa sallitaan useita julmia, eläimelle kärsimystä aiheuttavia ja tehottomia teurastusmenetelmiä, jotka ovat tärkeitä teollisuudelle. Toisaalta siinä täysin suhteettomasti kielletään shechita, pienelle uskonnolliselle yhteisölle kuuluva uskonnollisen vaatimuksen mukainen inhimillinen teurastusmenetelmä.
- Mekaaniset teurastusmenetelmät, joihin kuuluu esimerkiksi pulttipistooli, ampuma-ase, sähkötaintutus, sähköistetyssä vesialtaassa tainnutaminen tai kaasulla tainnutaminen, aiheuttavat kaikki kipua toteutuksen yhteydessä. Näitä tainnutustapoja ei ole otettu käyttöön eläinten hyvinvoinnin vuoksi, vaan niihin on siirrytty, jotta teurastamoiden kokoa voidaan kasvattaa ja teurastusta toteuttaa teollisessa mittakaavassa. Tavoitteena on ollut estää eläinten ryntäily ja pillastuminen varsinaisella teurastuspaikalla. Tavoitteena on ollut myös saada teurastuksessa käytetty liukuhihna liikkumaan nopeammin. Mekaaninen tainnutaminen on sittemmin tullut eläinsuojelujärjestöjen tavoitteeksi ja sen on katsottu palvelevan eläinten hyvinvointia. Tosiasiassa tieteellinen näyttö hyvinvoinnin lisääntymisestä on heikkoa, ristiriitaista ja osoittaa myös sen, että mekaaninen tainnutaminen epäonnistuu usein ja siksi aiheuttaa eläimille pidentynyttä, kovaa stressiä.¹¹
- On vaikeaa löytää tieteellistä aineistoa epäonnistuneista tainnutuksista, mutta Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) toteaa raportissaan 12 todenneensa, että epäonnistumisprosentti invasiivisen pulttitainnutuksen yhteydessä on 6.6 % ja ei-invasiivisen tainnutuksen (esim. sähkötaintutus) yhteydessä jopa 31 %. 2013 toteutetussa tutkimuksessa, jossa selvitettiin siipikarjan tainnutusmenetelmiä, todettiin, että epäonnistumisprosentti oli 4 % kaikista teuraslinnuista¹³.
- Muissa tutkimuksissa Britanniasta on todettu, että sähkötaintutus epäonnistuu noin 12-14 prosentissa tapauksista ja nautakarjalla pulttipistoolilla toteutettu tainnutus noin 5 % (vaihteluväli 2,6-6,6 %) tapauksista¹⁴. Suomen oloihin sovellettuna nämä tulokset tarkoittavat, että vuonna 2020 teurastetuista 261 685 naudasta arviolta yli 10 000 kärsii epäonnistuneen tainnutuksen aiheuttamasta tajunnan menetyksen siirtymisestä keskimäärin 105 sekunnin ajan, joka aiheuttaa huomattavaa kärsimystä eläimille.¹⁵ Näin ollen voidaan todeta, että jos ja kun uusi lainsäädäntö sallii edelleen näiden menetelmien käytön, ei shechitan kieltämiselle esitetyllä tavalla voi olla perusteita.
- Verrattuna mekaaniseen tainnutukseen shechitan peruseriaatteet vaativat, että teurastus on aina tarkoin valmisteltu, toteutettu ja suoritettu. Jos eläin on edes lievästi vahingoittunut ennen teurastusta, se ei kelpaa shechitaan eikä siis kosherlihaksi. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että teurastettavia eläimiä kohdellaan poikkeuksellisen hyvin ja että ne pysyvät rauhallisina ja stressittöminä ennen teurastusta. Tätä ei pelkästään tehdä pelkästään juutalaisen uskonnon vaatimusten vuoksi vaan myös siksi, että melkein mikä tahansa muu menettely tekisi shechitan suorittamisen käytännössä mahdottomaksi.
- On myös tärkeää ymmärtää, että useat tutkimukset osoittavat, että kuluttajat eivät ymmärrä eri teurastustapojen eroja, näistä kenties relevanteimpana Euroopan komission toteuttama tutkimus kuluttajien tietoisuudesta eläinten tainnuttamisesta.
- Metsästys
Metsästyksen salliminen esimerkiksi kulttuurisilla perusteilla, mutta juutalaisten kulttuuristen ja uskonnollisten arvojen jättäminen huomiotta on sovittamattomassa ristiriidassa lainsäädännön yhdenvertaisuuseriaatteen kanssa.
- Metsästykseen liittyvä eläimen surmaaminen ampumalla, käyttämällä välittömästi tappavia avorautoja tai ansalankaa. Metsästyksen yhteydessä eläimiä ei tainnuteta, vaan ne ammutaan kontrolloimattomissa olosuhteissa eläimen paetessa kauhuissaan. Erityisesti vesilintujen metsästyksessä merkittävä osa riistaeläimistä haavoittuu tai vaurioituu muuten pysyvästi. Metsästyksestä käytävässä kriittisessä keskustelussa tunnustetaan kyllä haavakkojen suuri määrä,

mutta yksikään EU:n jäsenvaltio ei ole aloittanut minkäänlaista menettelyä metsästyksen kieltämiseksi eläinsuojeluperustein.

- Tutkittaessa hanhenmetsästystä todettiin, että ammutuista linnuista vahingoittui tai haavoittui 29-30 prosenttia.17 Samoin on todettu, että 2 % ammutuista peuroista on haavoittunut, muuten vahingoittanut ja laukauksen jälkeen kadonnut18. Samassa tutkimuksessa todettiin, että 5-14 % ammutuista peuroista pelkästään haavoittui ensimmäisestä laukauksesta, jonka jälkeen niitä jouduttiin ampumaan uudelleen. Tästä seurasi vakavaa kipua ja pelkoa laukausten väliseksi ajaksi. Tämän perusteella voidaan varovaisesti arvioida, että joka vuosi metsästyskaudella saaliin lisäksi noin 1000 hirveä ja noin 200 000–300 000 riistalintua vahingoittuu tai haavoittuu pysyvästi. Arviossa ei ole huomioitu Suomen Britanniaa tiheäkasvuisemman ja metsästyksen osalta haastavamman maaston vaikutuksia.
- Taulukko 1: Metsästyssaalis Suomessa 2020 (LUKE tilastot)

Jänikset 169200	Turkiseläimet* 319585	Hirvieläimet 140737
Muut sorkkaeläimet 1257	Vesilinnut 296456	Metsäkanalinnut 218000
Muut riistalinnut 352960	Suurpedot 621	Halli 266
Rauhoittamattomat linnut** 203400		
- Edellä mainituista seikoista huolimatta metsästystä käsitellään EU:ssa positiivisena arvona: ”Metsästäys tuo merkittäviä sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja ympäristöllisiä etuja Euroopan unionin eri alueilla”
- Komissio toteaa säädöksessään (EC) nr 1099/2009 metsästyksestä seuraavaa:
- Metsästäys ja vapaa-ajan kalastus tapahtuvat olosuhteissa, joissa eläimen lopettamisen edellytykset poikkeavat merkittävästi tuotantoeläimen lopetuksesta ja metsästyksestä säädetään siksi eri lainsäädännössä. Siksi on paikallaan erottaa metsästäessä tai vapaa-ajan kalastuksessa tapahtuva eläimen surmaaminen tämän näiden säädösten toimivallasta.
- Eläinten kärsimys metsästyksen yhteydessä myönnetään, mutta kärsimystä perustellaan kulttuurisilla syillä. Juutalaisuudessa metsästäys on täysin kiellettyä, sen eläimille aiheuttaman kivun ja kärsimyksen vuoksi. Toisaalta luonnoksen mukainen hallituksen esitys on kieltämässä juutalaisen uskonnon vaatimuksen ja kulttuurisen perinteen. Esitys vakavassa ristiriidassa lainsäädännön yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa eikä kestä loogista tarkastelua.
- Lakiluonnoksen epäloogisuus shechitan osalta korostuu, sillä säädöksessä kielletään ensin shechitan suorittaminen ja heti perään kerrotaan, että tainnutus ei ole tarpeen kaloille tai äyriäisille, jotka runsaan tieteellisen aineiston perusteella kokevat kipua samoin kuin nisäkkäät. Samoin metsästyksen salliminen on epäloogista: perusteet sallimiselle ovat pääosin kulttuurisia, kun taas juutalaisten kansalaisten kulttuurista perintöä ei oteta luonnoksessa huomioon lainkaan.
- Juutalaisen väestön tarve kosherteurastetulle lihalle Suomessa juutalainen yhteisö tilaa shochetin verrattain harvoin, ja muuallakin Euroopassa teurastuksia tehdään yleensä vain tilauksesta. Suomen tämänhetkinen lainsäädäntö tai pikemminkin sen soveltaminen käytännössä estää kaiken kosherteurastuksen Suomessa mahdollisesti kanoja lukuun ottamatta. Nykyinen oikeustila ei siis ole hyväksyttävä eikä hyvä myöskään juutalaisen yhteisön kannalta.
- Suomessa kosherteurastus tapahtuu käytännössä aina yhden tahon, juutalaisen yhteisön, aloitteesta ja tilaamana. Suomessa shechita tapahtuu tällä hetkellä oman ruoantuotannon varmistamiseksi, ja olisi suotavaa, että lainsäädäntö tukisi ja mahdollistaisi tämän toiminnan. Joka tapauksessa määrät ovat pieniä. Jopa niissä maissa, joissa juutalainen yhteisö järjestää ja tilaa erityisen aktiivisesti kosherlihan tuotantoa, määrä on alle 0,5 prosenttia lihantuotannon kokonaismäärästä. On erittäin harvinaista, että tästä lihantuotannosta päätyy mitään yleisille markkinoille. Suomessa juutalaiseen yhteisöön kuuluu noin 2000 ihmistä, joten enimmilläänkin kosher-teurastuksen määrä kotimaiseen kulutukseen tulee pysyttelemään vähäisenä.
- Toisaalta esimerkiksi Belgiassa syntyi pandemian ensimmäisen aallon aikana suuria toimitusvaikeuksia kosherlihan osalta. Siksi on oleellista, että jokainen juutalainen yhteisö EU-maissa pystyy tarvittaessa toimimaan omavaraisesti, mitä lihantuotantoon tulee. Koska käyttö on

vähäistä ja lihatuotteet arvokkaita on myös itsestään selvää, että juutalainen yhteisö varmistaa, että tuotannossa noudatetaan lakeja, eläimiä kohdellaan hyvin, kärsimys ja ahdistus minimoidaan.

- Juutalaisessa yhteisössä Suomessa lihaa kulutetaan sangen harkiten. Siksi on myös olennaista, että mahdollisuutta tähän ei lainsäädännössä kielletä tai välillisesti hankaloiteta.

- Taulukko 2. Arvio lihan vuosittaisesta kulutuksesta

Vuosittainen kulutus suhteutettuna väestöön

Kategoria	Koko väestö	Juutalainen väestö
Linnut	12	10–12
Lammas ja vuohi	0,11	0,30
Nautaeläimet	0,30	0,05
Porsas	0,50	0

- Taulukko 3. Lihantuotanto Suomessa teuraseläinten lukumääränä 2020

Yhteensä 82 870946

Naudat yhteensä 261685 Liharotuiset naudat 45431 Siat 1 913739

Lampaat 65122 Vuohet 700 Hevoset 675

Siipikarja 80 628317

- Verrattaessa lihan kulutusta koko väestössä ja juutalaisen yhteisön jäsenmäärää Suomessa, voidaan arvioida, että koko yhteisön naudanlihan kulutus voitaisiin turvata jo sadalla naudalla, 600 lampaalla ja 20000 siipikarjateurastuksella. Kun näitä lukuja verrataan kokonaisteurastusmääriin (esim. 100 nautaa/261685 teurastettua nautaa tai 20 tuhatta kanalintua/80 miljoonaa teurastettua), voidaan todeta, että shechitan kokonaismäärä juutalaisen yhteisön jäsenten oikeuksien turvaamiseksi on parhaimmillaankin merkityksetön teurastusten kokonaismäärään verrattuna.
- Lukumäärä pysyy merkityksettömänä myös verrattaessa riistasaaliiseen, jonka osoitettu kärsimys on huomattavasti shechita- tai muun teurastuksen aiheuttanutta suurempaa. Voidaan perustellusti kysyä, miksi vain juutalaisten teurastusmenetelmää halutaan rajoittaa erityisesti, kun kyseessä on ainut menetelmä, jolla juutalaiset suomalaiset voivat saada itselleen kotimaista liharuokaa. Suomen juutalaisen yhteisön käyttöön teurastettava määrä on niin pieni, ja käytössä on niin paljon shechitaa eläimelle julmempia teurastusmenetelmiä, että shechitan kieltämiselle ei ole mitään muuta perustetta kuin toimen kohdistaminen juutalaisen uskonnon harjoittamiseen ja sen vaikeuttaminen välillisesti.
- Taloudelliset vaikutukset
Kosher-ruoan maailmanmarkkinat ovat erittäin suuret. Vuonna 2018 markkinoiden koon arvellaan olleen 19,1 miljardia dollaria, ja pitkään jatkuneella keskiarvoisella 3,7 miljardin vuosittaisella kasvulla niiden arvioidaan kasvavan vuoteen 2026 mennessä 25,6 miljardiin dollariin.²¹ Päämarkkinat ovat Euroopan unionissa, kuten Saksassa, Israelissa, Iso-Britanniassa sekä Yhdysvalloissa.
- Suomen tavoitteena on kasvattaa elintarvikevientiä. Suomella on erittäin hyvä maine puhtaiden elintarvikkeiden tuottajana. Nykyinen lainsäädäntö on käytännössä estänyt kosher-teurastuksen. Jos lakimuutoksilla saadaan mahdollisuus suorittaa kosher-teurastusta ammattimaisesti ja lainsäädännön ohjeiden mukaan, Suomella on mahdollisuus saada erityisesti pienille ja keskikokoisille lihantuottajayrityksille merkittävä tulonlähde. Kosherlihan markkinahinta on selkeästi muuta lihantuotantoa korkeampi.
- Juutalaisen yhteisön tiedossa on useampia hankkeita, joissa olisi mahdollisuuksia ryhtyä vastuullisesti tuotetun, inhimillisesti shechita-teurastetun lihantuotannon kansainväliseen kauppaan. Jotta voitaisiin varmistaa eläimen hyvä kohtelu koko elämän ajan, karja, lampaat tai porot hankittaisiin viljelijöiltä, jotka ovat valmiita takaamaan eläimille paljon lakiluonnoksessa esitettyjä minimivaatimuksia paremman elämän.
- Suomalaisen elintarviketeollisuuden ja erityisesti alkutuotannon vahvistamiseksi tarvitaan keinoja, joilla voidaan mahdollistaa myös pienten ja keskikokoisten alkutuotantoyritysten toiminta. Shechita vastaa huolenpitovaatimuksineen ja, kuten edellä on esitetty, inhimillisine teurastustapoineen, tähän ongelmaan täydellisesti.

- Shechitan kieltäminen rajoittaa uskonnonvapauden ohella myös suomalaisten elinkeinovapautta. Kielto ei, kuten aiemmin esitetty, ole oikeasuhtainen eläimen kokeman kärsimyksen kanssa. Shechita on inhimillinen, huolenpitoa korostava tapa eläintenpitoon ja niiden teurastukseen. Kieltämällä shechitan Suomen valtio estää kansalaisiltaan oikeuden harjoittaa maataloutta, jossa tavoitteena on kosher-lihatuote, sekä kosher-lihatuotteen vientimarkkinoiden potentiaalinen hyödyntämisen omaan liiketoimintaan. Niillä mailla, joissa shechitan saa suorittaa, on näin ollen epäreilu kilpailuetu Suomeen verrattuna. Esitetyt eläinoikeusperusteet eivät ole riittäviä näin fundamentaaliseen perusoikeuden rajoitukseen.
- Oikeudellinen näkökulma
 - Euroopan unionin direktiivi 93/119/EU edellyttää artiklassaan 5, että (1. a)
 - ”Kavioeläimet, märehitijät, siat, kanit ja siipikarja, jotka (joka) tuodaan teurastamoon
 - teurastettavaksi on ...
 - c) Tainnutettava ennen teurastusta tai lopetettava välittömästi liitteessä C olevien määräysten mukaisesti,
 - mutta säätää erikseen kohdassa 2.
 - ”Edellä 1. kohdan c alakohdassa säädettyjä vaatimuksia ei sovelleta eläimiin, jotka joutuvat uskonnolliseen rituaaliin kuuluvan erityismenetelmän kohteeksi.
 - Tätä direktiiviä on täydennetty Euroopan unionin asetuksella 1099/200922:
 - 18) Direktiivillä 93/119/EY säädettiin tainnutusta koskevasta poikkeuksesta teurastamossa tapahtuvan uskonnollisen teurastuksen yhteydessä. Koska jäsenvaltioiden erilaisista olosuhteista johtuen uskonnolliseen teurastukseen liittyvät yhteisön säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin ja koska kansallisissa säännöissä otetaan huomioon näkökohtia, jotka menevät tämän asetuksen tarkoitusta pidemmälle, on tärkeää, että ennen teurastusta tapahtuvaa eläinten tainnutusta koskeva poikkeus säilytetään niin, että kullekin jäsenvaltiolle jätetään kuitenkin tietty määrä toimivaltaa. Näin ollen tässä asetuksessa kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklassa vahvistettua uskonnon vapautta ja oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartausharjoituksissa ja uskonnollisin menoin.
 - Ilman ennalta tapahtuvaa tainnuttamista on annettu myös tarkempaa säätelyä.
 - 43) Teurastus ilman tainnuttamista edellyttää tarkkaa kurkun leikkaamista terävällä veitsellä, jotta eläimen kärsimys olisi mahdollisimman vähäistä. Lisäksi jos eläimen liikkumista ei mekaanisesti rajoiteta leikkaamisen jälkeen, veren poistuminen todennäköisesti hidastuu, mikä pitkittää kärsimystä tarpeettomasti. Naudan-, lampaan- ja vuohensukuiset eläimet ovat yleisimmät tällä menettelyllä teurastettavat lajit. Ilman tainnutusta teurastettavien märehitijöiden liikkumista olisi sen vuoksi rajoitettava yksittäin ja mekaanisesti.
 - Nykyinen EU-säätely painottaa uskonnollisten vähemmistöjen oikeutta pitää yllä ja säilyttää omien uskonnollisten vaatimustensa mukaiset teurastusmenetelmät. Vaikka nyt käsiteltävässä lakiluonnoksessa ei pyritä kieltämään juutalaisen uskonnonharjoittamista suoraan, luonnoksessa ehdotetut säädökset aiheuttavat välillisen haitan ja hankaloittavat juutalaisten elämää Suomessa. Siksi kyse on uskonnonvapautta rajoittavasta toiminnasta.
 - Historiallisesti lakiluonnos asettuu naapurivaltioiden lainsäädännön kanssa erittäin epäilyttävään valoon. Ensimmäinen shechitan kieltänyt maa Euroopassa oli Sveitsi vuonna 1892. Itä-Euroopassa laajat pogromit (juutalaisvaino) olivat aiheuttaneet merkittäväksi koetun muuttoliikkeen läntiseen Eurooppaan. Sveitsin kielto oli osa pyrkimystä rajoittaa muuttoliikettä Sveitsiin, ja sen perusta oli selvän antisemitistinen. Muut maat kuten Norja (1929), Saksa (1933), Ruotsi (1937) ja Alankomaat (2012) kielsivät tai pyrkivät kieltämään shechitan selkeästi juutalaisvastaisen asenneilmapiirin aikana tai kuten Alankomaat, avoimesti maahanmuuttoa rajoittaakseen.
 - Kahden Belgian alueen, Flanderin ja Vallonian asettama rituaaliteurastuksen kielto säädettiin ilman minkäänlaista keskustelua tai neuvottelua alueiden juutalaisyhteisön kanssa, ja alueiden poliittiset päätöksentekijät toimivat tietämättöminä shechitan todellisesta luonteesta. Mikään maa ei ole vienyt eteenpäin aloitteitaan rituaaliteurastuksen kieltämisestä, jos asiasta on neuvoteltu ja konsultoitu perusteellisesti juutalaisyhteisöä.

- Yhteenveto ja säädösehdotus
Shechita on humaani tapa kasvattaa eläimiä ja kohdella niitä, ja siihen liittyy eläinystävällinen ja humaani, mahdollisimman kivuton teurastustapa. Lisäksi se on ainut tapa tuottaa juutalaisten ravinnoksi kelpaavaa lihaa. Lakia säätäessä on tarpeen keskittyä koko eläimen elämänkaareen teurastuksen muutamien sekuntien viiveiden sijaan.
- Shechitan kieltäminen on myös huolestuttavaa siksi, että lakiluonnos jättää huomiotta vahingossa tai tietoisesti lukuisia vakavampi eläinten hyvinvointiin liittyviä vakavia ongelmia. Ne vaikuttavat huomattavasti enemmän ja useampien eläinten elämään kuin shechita yleisimmilläänkin pystyy tekemään.
- Lakiesitys jättää kokonaan pohdinnan ulkopuolelle juutalaisen uskonnon vaatimusten mukaisen ravinnon tuottamisen Suomen juutalaiselle yhteisölle. Se rajoittaa usealla tavalla juutalaisten uskonnonvapautta sekä maatalousyrittäjien elinkeinon harjoittamisen vapautta, sekä asettaa suomalaiset yrittäjät eri asemaan moniin muihin EU-maihin nähden.
- Esitämme, että asia ratkaistaan lisäämällä lakiin 65 b§, jonka mahdollinen kirjaus voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti:
 - 65b §
 - Jos teurastus tapahtuu Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan ehdottoman, kirjallisen, useita satoja vuosia vanhan vaatimuksen mukaan, kyseessä on rituaaliteurastus. Rituaaliteurastuksen suorittaminen on sallittu ilman verenlaskua edeltävää tainnuttamista.
 - Rituaaliteurastus on suoritettava siten, että eläimen kärsimys on mahdollisimman vähäinen. Teuraseläimen tajunnan menetys on varmistettava viillon jälkeisellä, mahdollisimman pian suoritettavalla lajityyppisellä tainnutuksella. Tämä on suoritettava ilman turhaa viivytystä, enintään noin 40 sekunnissa.
 - Rituaaliteurastuksen saa suorittaa vain ammattitaitonsa osoittanut, menetelmään erityiskoulutettu ammattilainen, jonka pätevydestä säädetään erikseen asetuksella. Rituaaliteurastus suoritetaan aina asianmukaisissa tiloissa eläinlääkäriin valvonnassa.
 - Tässä ehdotuksessa mainittu 40 sekunnin aikaraja on saatu keskustelussa shechita- asiantuntijan kanssa. Se on maksimiaika, jonka mukaan asiantuntija katsoo, että myös haastavassa ja yllättävässä tilanteessa tainnutus voidaan suorittaa työturvallisuutta vaarantamatta. Todellisuudessa aika on huomattavasti lyhyempi.
 - Hallituksen esitys nyky muodossaan on ristiriidassa sekä Euroopan unionin säädösten että Suomen perustuslain ja muiden lakien takaamien vapauksien kanssa, eikä ole tasapuolinen suhteessaan koko väestöön ja uskonnollisiin vähemmistöihin. Lainsäädäntö nyt esitetyssä muodossa olisi vakavassa ristiriidassa juutalaisten oikeudelle Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (artikla 10) taattua uskonnonvapautta. Nykyisen muotoisen lakiesityksen hyväksyminen vaikeuttaisi juutalaisten elämää Suomessa sekä suoraan että välillisesti. Tämä tulisi aiheuttamaan sekä kansallisia että kansainvälisiä poliittisia, diplomaattisia ja taloudellisia seurauksia.

Suomen Lammasyhdistys:

- Kannatamme teurastettavan eläimen tainnuttamista aina ennen verenlaskua ja katsomme vaatimuksen selkeyttävän teurastukseen liittyvää vastuuta eläinten hyvinvoinnin varmistamisesta lopetuksen yhteydessä.

Suomen Muslimifoorumi:

- Islamin sääntöjen mukainen halal-teurastus sekä juutalaisten shechita-teurastus loppuvat Suomessa, mikäli luonnos eläinten hyvinvointilaista hyväksytään sellaisenaan. Luonnoksessa esitetään, että jatkossa eläin tulisi olla tainnutettuna ennen verenlaskun aloittamista. Tämä tekisi lihasta muslimien kulutukseen kelpaamatonta. Tällä hetkellä eläinsuojelulain mukaan verenlasku on aloitettava samanaikaisesti tainnuttamisen kanssa. Siipikarjaan kuuluva eläin saadaan kuitenkin teurastaa katkaisemalla kaula nopeasti terävällä aseella, mutta lakiehdotuksessa tämäkin kiellettäisiin.

- Suomen Muslimifoorumi ry vastustaa kyseisiä uudistuksia. Suomen Muslimifoorumi ry:n näkemyksen mukaan kaavailtu uskonnollisista syistä noudatettavan teurastustavan kieltä rajoittaisi muslimien ja juutalaisten uskonnonvapautta sekä rapauttaisi näiden kahden uskonnollisen vähemmistön yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa. Kielto on eläinten hyvinvoinnin kannalta tarpeeton, sekä osoitus islamofobiasta ja yleisestä uskontovastaisuudesta. Kielto estäisi suomalaisia muslimeja nauttimasta kotimaisesta lihasta. Tämä ei ole yhdenvertaista, eettistä tai ekologista.
- Lakiehdotusta perustellaan Foorumin käsityksen mukaan eläinten hyvinvoinnilla. Myös islamilaisessa halal-teurastuksessa, samoin kuin eläinten kohtelussa ylipäätään, tulee huolehtia eläimen hyvinvoinnista kokonaisvaltaisesti. Muslimit uskovat teurastuksiin liittyvien sääntöjen ja ohjeiden tulevan Jumalalta, ja ne ovat siten kaikkein oikeudenmukaisimpia. Islamilaisessa ajattelussa jokainen ihminen on vastuussa teoistaan, ja eläimiä julmasti kohteleva ihminen voi joutua teoistaan vastuuseen viimeistään Tuomiopäivänä. Eläintä tulee kohdella hyvin sen koko elämän ajan. Teurastustilassa ei tule olla muita eläimiä, käytettävä veitsi tulee pitää piilossa eläimeltä ennen teurastusta ja teurastuspaikan tulee olla puhdas verestä ennen seuraavaa teurastusta. Teurastus tapahtuu erittäin terävällä veitsellä, yhdellä viillolla.
- Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvoston lausunnossa edelliseen hallituksen esitykseen eläinten hyvinvointilaksi käydään läpi tutkimuksia liittyen juutalaisten shechita-teurastukseen ja toisaalta tainnuttamiseen ennen verenlaskua. Suomessakin käytetty tainnutus pulppipistoolilla voi epäonnistua ja aiheuttaa suurta kärsimystä eläimelle. Vastaavasti jos verenlasku aloitetaan oikeaoppisesti, on eläin nopeasti tiedoton.
- Kaavailtu eläinsuojelulain muutos on myös muilta osin tarpeeton. Tällä hetkellä teurastus tehdään samanaikaisesti tainnutuksen kanssa, joten ongelmaa asian suhteen ei pitäisi olla eikä lakia näin ollen tarvetta muuttaa – ellei tarkoituksena ole nimenomaan kieltää uskonnollisista syistä ja tavalla toteutettava teurastus. Kiellon ”myönteiset” merkitykset yhteiskunnan näkökulmasta ovat muiltakin osin vähäiset. On epäselvää, kuinka paljon suomalaista halal-lihaa tuotetaan, mutta Foorumin käsityksen mukaan kyse ei voi olla suurista määristä varsinkaan suhteessa muuhun tuotettuun ja teurastettuun suomalaiseen lihaan. Kyse tuntuu siis olevan enemmän periaatteellisesta asiasta.
- Muslimien uskonnonharjoitukseen kohdistuvia rajoituksia ei voida irrottaa eurooppalaisesta ja suomalaisesta islamofobisesta ilmapiiristä ja kontekstista, jossa rajoituksia tehdään. Esimerkiksi Pew-tutkimuskeskuksen raportin mukaan vuosina 2007–2017 rajoitukset uskonnollisten ryhmien tai yksilöiden toimille olivat Euroopassa suurimpia suhteessa muihin tutkittuihin maantieteellisiin alueisiin. Mahdollisen kiellon henkinen vaikutus olisi muslimille suuri, kun keskeisesti heidän uskontoonsa kuuluva asia kielletäisiin.
- Vähemmistöjen toimiin liittyy usein myös ennakkoluuloja sekä tietämättömyyttä. Länsimaissa muslimien tapoja, jotka poikkeavat valtavirrasta pidetään usein ongelmallisina ja barbaarisina, riippumatta siitä onko kyseisessä yhteiskunnassa muita yhtä "barbaarisia" tapoja. Suomen Muslimifoorumi ry viittaa esimerkiksi siihen, että julmien metsästysrautojen käyttö on edelleen sallittua, ja asiasta tehty kansalaisaloite on vasta edennyt eduskuntaan. Tainnutuksen kanssa samanaikaisesti tapahtuvan nopean kaulaviillon kieltäminen vaikuttaa siis kieltämättä tekopyhältä. Poliittisesti suurelta osin järjestäytymättömältä ja pieneltä vähemmistöltä, kuten muslimeilta, on helpompaa ottaa oikeuksia pois, kuin rajoittaa muita yhteiskunnassa yleisesti käytössä olevia tapoja.
- Eurooppalaisessa oikeuskäytännössä on vastaavien kieltojen yhteydessä todettu, että muslimit ja juutalaiset voivat jatkossa hankkia lihaa ulkomailta. Tämä on totta, mutta monella suomalaiselle uskovaiselle on tärkeää syödä kotimaista lihaa, jonka alkuperään ja tuotantoon voi luottaa, sillä ulkomaisen lihan alkuperästä ja lihantuotannon eettisyydestä ei tietoa. Lisäksi on kyseenalaista, kuinka pitkään halal- lihaa on mahdollista Euroopan alueelta saada, sillä jotkut Euroopan maat ovat jo kieltäneet kokonaan halal- ja shechita-teurastuksen.
- EU-lainsäädäntö tällä hetkellä myös nimenomaisesti antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden sallia uskonnollisista syistä noudatettavan teurastustavan. Suomen ei siis tarvitse sitä kieltää. Suomen ei myöskään tulisi liittyä niiden muiden Euroopan maiden joukkoon, jotka rajoittavat muslimien ja juutalaisten uskonnonvapautta näin keskeisellä tavalla.

- Asiassa on myös syytä muistaa, että Suomen lainsäädännöllinen tilanne ei ole täysin verrattavissa muihin EU-maihin. Asiassa on huomioitava muun muassa perusoikeusmyönteinen laintulkinta. Yhdenvertaisuuslaissa säädetään lisäksi viranomaisen velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta. Kaikki edellä mainitut seikat huomioon ottaen, halal- ja shechita- teurastuksen kiellon ei millään tavalla voida katsoa edistävän suomalaisten muslimien eikä juutalaisten yhdenvertaista asemaa yhteiskunnassa.

Suomen riistakeskus:

- Pykälässä on tarkoitus säätää ihmisravinnoksi tarkoitettujen muiden kuin luonnonvaraisten eläinten osalta keskeisistä periaatteista ko. eläimiä lopetettaessa, jolloin teurastaminen tarkoittaisi eläimen lopettamista. Teurastuksesta muualla kuin teurastamossa voitaisiin antaa asetuksella tarkempia säännöksiä. Edellä 64 §:n yhteydessä esittämämme näkökohdat eräiden suurikokoisten ja mahdollisesti vaaraa aiheuttavien tuotantoeläinten lopettamisessa voitaisiin säätää myös tämän pykälän asetuksenantovaltuudella. Lopetusasetusta täydentäviä säännöksiä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella koskien mm. porojen ja tarhatun riistan teurastusta esitetyn 66 §:n mukaisesti. Säännösten tulee kuitenkin olla synkroniassa ja tarkoituksenmukaisia sekä ymmärrettäviä eri toiminnanharjoittajille.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Puollamme pykälää. Siipikarja-ala pitää tärkeänä, että Suomessa kaikki teurastettavat eläimet, mukaan lukien kotitarvekanat, tulee jatkossa tainnuttaa asianmukaisesti ennen verenlaskua.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Puollamme sitä, että eläin on aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista.
- Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan kasvatuspaikassa tai mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa ja, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan kiinniottopaikassa tai kiinniottopaikan läheisyydessä ja niitä käsitellään mahdollisimman vähän.
- Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista. Myös luonnonvaraisten eläinten osalta on lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä.

USKOT-foorumi:

- Taustaa: Omantunnon- ja uskonnonvapaus (2, 18 ja 26 artiklat)
21. Toimenpiteet sen varmistamiseksi, että uskonnolliset vähemmistöt voivat saada elintarviketuotteita, jotka vastaavat heidän uskontoon perustuvia ruokavaliorajoituksiaan.
- Kolme näkökulmaa uuden lain suhteesta uskonnonvapauteen
1. Esityksen perustuslainmukaisuudesta
Hallituksen esityksessä laiksi eläinten hyvinvoinnista ehdotetaan eläinten teurastusta koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, että eläin olisi aina tainnutettava ennen teurastusta. Muutos koskisi paitsi uskonnollisista syistä noudatettavaa erityistä teurastustapaa että yksityiskäyttöön teurastettavaa siipikarjaa.
- Esityksessä kiellettäisiin verenlaskun aloittaminen ennen kuin eläin on asianmukaisesti tainnutettu tai lopetettu kyseisen eläinlajin tainnutukseen tai lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Nykyisessä laissa sallitaan uskonnollisista syistä noudatettava erityinen teurastustapa, jossa verenlasku aloitetaan tainnuttamisen kanssa samanaikaisesti.
- Esityksen mukaan teurastettava eläin olisi aina tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista.
- Ehdotuksen hyväksyminen tarkoittaisi sitä, ettei uskonnollisella tavalla toteutettu teurastus, juutalaisten kosher-ruokavalion mahdollistava shechita- teurastustapa ja muslimien halal, olisi enää mahdollista.

- Em. perusteella esityksen eläinten teurastusta koskeva säännös olisi ristiriidassa Suomen perustuslain 11 §:n kanssa, jonka mukaan jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa.
- 2. Esityksen suhteesta kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin
Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (SopS 18 ja 19/1990) eli Euroopan ihmisoikeussopimus on Suomessa saatettu voimaan lailla. Siten sopimuksen määräykset ovat sovellettavissa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa laintasoisina.
- Euroopan ihmisoikeussopimuksen artiklassa 9 § 1 säädetään jokaiselle kuuluvasta oikeudesta uskonnonvapauteen:
- Jokaisella on oikeus ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen. Tämä oikeus sisältää vapauden vaihtaa uskontoa tai uskoa ja vapauden tunnustaa uskontoaan tai uskoaan joko yksin tai yhdessä muiden kanssa julkisesti tai yksityisesti jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudenharjoituksissa ja uskonnollisin menoin.
- Ihmisoikeussopimuksen artiklan 9 § 2 mukaan:
- Henkilön vapaudella tunnustaa uskontoaan tai uskoaan voidaan asettaa vain sellaisia rajoituksia, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen, terveyden tai moraalien suojaamiseksi, tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.
- 3. Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annetun neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 Asetuksen johdanto-osassa todetaan:
Direktiivillä 93/119/EY säädettiin tainnutusta koskevasta poikkeuksesta teurastamossa tapahtuvan uskonnollisen teurastuksen yhteydessä. Koska jäsenvaltioiden erilaisista olosuhteista johtuen uskonnolliseen teurastukseen liittyvät yhteisön säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin ja koska kansallisissa säännöissä otetaan huomioon näkökohtia, jotka menevät tämän asetuksen tarkoitusta pidemmälle, on tärkeätä, että ennen teurastusta tapahtuvaa eläinten tainnutusta koskeva poikkeus säilytetään niin, että kullekin jäsenvaltiolle jätetään kuitenkin tietty määrä toimivaltaa. Näin ollen tässä asetuksessa kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklassa vahvistettua uskonnon vapautta ja oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudenharjoituksissa ja uskonnollisin menoin.
- Teurastus ilman tainnuttamista edellyttää tarkkaa kurkun leikkaamista terävällä veitsellä, jotta eläimen kärsimys olisi mahdollisimman vähäistä. Lisäksi jos eläimen liikkumista ei mekaanisesti rajoiteta leikkaamisen jälkeen, veren poistuminen todennäköisesti hidastuu, mikä pitkittää kärsimystä tarpeettomasti. Naudan-, lampaan- ja vuohensukuiset eläimet ovat yleisimmät tällä menettelyllä teurastettavat lajit. Ilman tainnutusta teurastettavien märehäntijöiden liikkumista olisi sen vuoksi rajoitettava yksittäin ja mekaanisesti.
- Esityksen eläinten teurastusta koskeva säännös olisi ristiriidassa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklan kanssa.
- Yhteenvedo: Lakiehdotuksen hyväksyminen olisi muslimeille ja juutalaisille signaali siitä, ettei heidän uskonnollista vakaumustaan kunnioiteta ja etteivät he kuulu, ainakaan pysyvänä osana, suomalaiseen yhteiskuntaan. Lakimuutos vaikeuttaisi olennaisesti heidän uskonnonharjoitustaan ja rikkoisi uskonnonvapautta.

66 §

Lopetusasetuksen soveltaminen eläinten lopetukseen ja teurastukseen

Eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009, jäljempänä lopetusasetus, soveltamisesta elintarvikkeiden, villan, nahan, turkis-ten tai muiden tuotteiden tuotantoa varten kasvatettujen tai pidettyjen eläinten lopetukseen, teurastukseen ja joukkolopetukseen sekä näihin liittyviin toimiin säädetään lopetusasetuksen 1 artiklassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa lopetusasetusta täydentäviä säännöksiä, jotka koskevat:

- 1) kalojen lopetusta ja teurastusta;
- 2) porojen ja tarhatun riistan teurastusta.

HESY:

- Teuraskalojen tainnuttamiselle tulee antaa säädökset ja suositukset välineistä. Nykyään isokin kala saatetaan ”tainnuttaa” napauttamalla kalaa kevyesti puukon kahvalla, mikä ei ole riittävä tainnutustapa useamman kilon painoiselle kalalle.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Luonnonvaraisten kalojen käsittelystä ja lopettamiskäytänteistä säädetään lakiesitykseen sisältyvällä liitelaiilla kalastuslain (379/2015) muuttamisesta, minkä takia on tarpeen selventää, että pykälä 66 koskee vain kalanviljelyä. SVK esittää pykälän toisen momentin 1 kohtaa muokattavaksi muotoon: 1) viljeltyjen kalojen lopetusta ja teurastusta.

67 §

Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa eläinten lopetustoimintaa, tai eläinten omistajan tai pitäjän, joka lopettaa suuria määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista tai lopettamista taikka toiminnan oleellisesti muuttuessa tehtävä siitä kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan. Ilmoitusvelvollisuus ei koske teurastustoimintaa.

Lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus turkiseläinten lopetuksesta on tehtävä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella toimintaa pääasiallisesti harjoitetaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoi-tetuista ilmoituksista.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään on kirjattava, että teurastamon on seurattava eläinten lopetusmenetelmien kehittymistä ja valittava käyttöön kulloisetkin teurastusmenetelmät, jotka on todettu eläinten hyvinvoinnin kannalta parhaiksi.

68 §

Eläinten joukkolopetus

Lopetusasetuksen 18 artiklassa säädetään asetuksen soveltamisalaan kuuluvien eläinten joukkolopetusta koskevista erityisvaatimuksista.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto ovat lopetusasetuksen 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia, jotka voivat myöntää poikkeuksia lopetusasetuksen säännöksistä.

Ruokavirasto on lopetusasetuksen 18 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu viranomainen, joka toimittaa komissiolle kertomuksen edeltävän vuoden joukkolopetustoimenpiteistä ja asettaa sen internetin kautta julkisesti saataville.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri viranomaisten tehtävistä joukkolopetuksessa sekä eläinten joukkolopetuksessa noudatettavista menettelyistä.

ESAVI:

- Kunnaneläinlääkäri tulisi mainita eläinten joukkolopetusta valvovana viranomaisena.

LSAVI:

- Kunnaneläinlääkäri olisi hyvä olla myös mainittu joukkolopetusta valvovana viranomaisena. Etenkin lopetuksen valvonnassa paikan päällä tarvitaan hyvin todennäköisesti kunnaneläinlääkärien työpanosta tautitilanteessa, jossa aluehallintovirastolla on runsaasti muitakin tehtäviä ja joukkolopetuksiakin saattaisi olla pahimmillaan useita yhtä aikaa.

Ruokavirasto:

- Pykälän 2 momentin mukaan lopetusasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman laativia viranomaisia ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimintasuunnitelman toteutumista ja eläinten hyvinvointia varmistavia viranomaisia ovat Ruokavirasto ja aluehallintovirasto. Ruokavirasto kiinnittää huomiota, että pykälässä ei enää mainita joukkolopetuksen osalta toimivaltaisena viranomaisena kunnaneläinlääkäriä, kuten nykyisessä eläinsuojelulaisissa. Ruokavirasto katsoo, että kunnaneläinlääkärin rooli joukkolopetuksen osalta toimivaltaisena viranomaisena tulisi säilyttää nykyisenlaisena.

Suomen riistakeskus:

- Pykälässä esitetään säädettävän, että hätätapauksessa, eläimen kärsimyksen pitkittymisen estämiseksi jos 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lopetusmenetelmiä ei ole mahdollista käyttää tai jos eläintä eisaada kiinni, se voidaan lopettaa myös muulla tavalla, kuitenkin niin, että eläimelle ei aiheuteta tarpeetonta kärsimystä.
- Esitetty säännös vastaa nykyisen eläinsuojelulain 33 e §:ää. Se ei siten muuttaisi nykyistä käytäntöä esimerkiksi suurriistavirka-aputilanteissa (SRVA), joissa tyyppillisesti liikenneonnettomuudessa loukkaantuneen hirvieläimen, villisian tai suurpedon tilanne pyritään selvittämään ja loukkaantunut eläin tarvittaessa lopettamaan sen kärsimysten välttämiseksi tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi. SRVA-toiminta on riistanhoitoyhdistysten lakisääteisenä asiantuntijatehtäväänään organisoimaa poliisia avustavaa virka-aputoimintaa, joka perustuu poliisilaitosten ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin.
- Luonnoksessa esitetään liitelailta myös säädettävän eläinlääkäreille ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia lemmikeille tehdyistä toimenpiteistä. Ilmoitusvelvollisuus esitetään tulevan voimaankoirien osalta 1.1.2024 ja kissojen osalta 1.1.2027. Koirien ja kissojen pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla ja koiria koskeva asetus on annettu (1/2021) ja koirien tulee olla kattavasti rekisterissä vuoden 2024 alusta lukien. Kissojen osalta asetus antaa siten, että tunnistaminen ja rekisteröinti tulisi pakolliseksi vuoden 2026 alusta lähtien, jolloin kissojen tulisi olla kattavasti rekisterissä 1.1.2027 alkaen. Esitämme harvittavan kissojen osalta ilmoitusvelvollisuuden sekä tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuuden aikaistamista kahdella vuodella tai yhdellä vuodella ehdotetusta aikataulusta, jolloin kissojen tulee olla rekisterissä vuoden 2025 alusta lukien ja ilmoitusvelvollisuus samoin 1.1.2025 alkaen tai vastaavasti vuoden 2026 alusta.

69 §

Eläimen lopetus hätätapauksessa

Hätätapauksessa, eläimen kärsimyksen pitkittymisen estämiseksi ja jos 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lopetusmenetelmiä ei ole mahdollista käyttää tai jos eläintä ei saada kiinni, se voidaan lopettaa myös muulla tavalla, kuitenkin niin, ettei eläimelle aiheuteta tarpeetonta kärsimystä.

Ruokavirasto:

- Pykälän mukaan hätätapauksessa, eläimen kärsimyksen pitkittymisen estämiseksi ja jos 64 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lopetusmenetelmiä ei ole mahdollista käyttää tai jos eläintä ei saada kiinni, se voidaan lopettaa myös muulla tavalla, kuitenkin niin, ettei eläimelle aiheuteta tarpeetonta kärsimystä. 64 § 1 momentissa ei ole kuitenkaan tarkemmin säädetty kyseisistä lopetusmenetelmistä. Tuotantoeläinten osalta menetelmistä säädetään lopetusasetuksessa. Muiden kuin lopetusasetuksen soveltamisalassa olevien eläinten osalta menetelmistä säädetään valtioneuvoston asetuksella, jonka valtuutussäännös on 64 § viimeisessä momentissa. Ruokavirasto katsookin, että kohdassa tulisi viitata 1 momentin sijasta 64 pykälään kokonaisuudessaan. Lisäksi 64 § tulisi muuttaa siten, kuin Ruokavirasto on ko. kohdassa esittänyt.

70 §

Lopetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen järjestäjä

Lopetusasetuksen mukaisen kelpoisuuden edellyttämää koulutusta voi antaa koulutuksen järjestäjä, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitettu ope-tus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa sellaiseen tutkintoon, joka sisältää lopetusasetuksessa edellytetyn kelpoisuustodistuksen mukaisen osaamisen.

10 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

Eläinoikeuspuolue:

- Eläinsuojeluasiamiehen virka perustettiin määräaikaisena elokuussa 2013, mutta lakkautettiin jo 2,5 vuoden päästä. Uudelleen virka perustettiin 2020 määräaikaisena päättymään vuonna 2023. Eläinoikeuspuolue katsoo, että eläinkysymykset ovat laajempia kuin pelkästään eläinsuojeluun liittyvät käytännön asiat, ja siksi olisi loogista, että eläinten asioiden parantajana ja edistäjänä toimisi eläinasiavaltuutettu. Termi olisi sekä viranhaltijan tehtäväkenttää paremmin kuvaava että sukupuolineutraali ammattinimike. Edellytämme että virka asetetaan lailla pysyväksi.
- Paikallisten eläinsuojeluviranomaisten ammattitaitoon on kiinnitettävä huomiota kouluttamalla poliisit ja syyttäjänviranomaiset tehtäviinsä nykyistä laajemmin. Eläinsuojelukysymykset tulee tämän lakiesityksen velvoittamana sisällyttää osaksi poliisin peruskoulutusta, minkä lisäksi poliiseille tulee maakunnan toimesta järjestää säännöllistä koulutusta ja kursseja eläinsuojeluasioista.
- Lakiesitykseen tulee kirjata, että kaikissa tapauksissa, missä edellytetään eläinten hyvinvoinnin tai terveyden arvioimista, tulee arvioinnin suorittavan tahon aina olla koulutukseltaan eläinlääkäri. Perusteluina tälle näemme sekä kliinisen koulutuksen ja kokemuksen, että asiantuntijuuden tuoman vahvemman luotettavuusolettaman oikeuskäsittelyyn johtavissa tapauksissa. Tästä pätevyysvaatimuksesta joustamista ei tule laissa eikä sen perusteluissa missään tapauksessa eikä millään perusteilla sallia. Myös useimpien eläinlääkärien kanta on, että valvontaa tekevien viranomaisten pätevyysvaatimukset tulee kirjata lakiin yksiselitteisesti.
- Vanhan luonnoksen 72 §:n 5 momentissa maakunta velvoitettiin järjestämään eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Eläimiin liittyvät rikokset ja kaltoinkohtelut eivät katso kelloa, joten tämä momentti on palautettava uuteen luonnokseen. Vai ajateltiin esimerkiksi kituvat eläimet jättää odottamaan seuraavan työpäivän alkamista?

Eläinsuojeluasiamies:

- Valvontaa tekevien viranomaisten pätevyysvaatimuksesta tulisi säätää lakitasolla. Valvontaa tekevän henkilön pätevyysvaatimuksena tulisi olla eläinlääkäri aina, kun valvonnassa on tarkoitus mitata eläimen hyvinvointia. Nykyisen valvontaan erikoistuneiden eläinsuojeluviranomaisten järjestelmän tulee olla mahdollista toimia jatkossakin.

ETT:

- Eläinsuojelutyön ja eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta olisi tärkeää, että valvonnan ja tulkintojen linjausten tukena olisi laaja asiantuntemus kunkin eläinlajin tarpeista ja käytännön kokemusta eläinten hoidosta sekä myös tutkijoita, jotka ovat perehtyneet eläinten hyvinvoinnin arviointiin ja käyttäytymistarpeisiin.
- Eläinten hyvinvoinnin edistäminen tarvitsee yhteistyötä eri sidosryhmien välillä. Eläintenpitäjän oma hyvinvointi ja taloudellinen toimeentulo tulee turvata, jotta hän voi maksimoida eläinten hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja parantamiseen tähtäävät toimenpiteet. Eläinsuojelurikoksista ja rikkomuksista tulee seurata oikeudenmukainen rangaistus, mutta eläinten hyvinvoinnin kannalta on tärkeintä saada asiat paremmaksi ja mahdolliset puutteet korjattua.

HESY:

- Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Nykyiset kunnalliset vaihtelut eläinten hyvinvoinnin ja suojelun valvonnassa vaarantavat sekä eläinten että niiden omistajien yhdenvertaisuuden eri kuntien välillä. Ruokaviraston tulee ottaa vastuu siitä, että toiminta on yhdenmukaista ja lain mukaista.
- Nykyinen tapa hoitaa eläinsuojelun valvontaa valvontaeläinlääkärien toimesta on erittäin kannatettava ja toimiva, joskin henkilöstöresursseiltaan alimitoitettu.
- Jos eläinsuojelussa toimiva valvontaviranomainen harjoittaa viranomaistehtäviensä ohella praktiikkaa, viranomaistehtäviin jäävä aika on väistämättä vähäisempää ja viranomainen voi joutua ikäviin ristiriitatilanteisiin, jos viranomaistoiminnan kohteena on hänen praktiikkansa asiakas. Valvontaviranomaisten toiminnan tulee olla asiakkaista riippumatonta ja sille tulee löytyä riittävästi aikaa. Lähtökohtana tulisi siksi olla, että valvontaeläinlääkärit eivät harjoita praktiikkaa.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Jokaisesta eläinten hyvinvointilakiin liittyvästä virkavastuulla hoidettavasta tehtävästä on määrättävä selkeästi, minkä viran haltijalle tehtävän konkreettinen hoitovastuu kuuluu, riippumatta siitä, mikä viranomainen on kyseessä ja vastuussa tehtävän hoidosta yleisesti.

MTK:

- Valvojalla tulisi olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus. MTK esittää valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkäriin pätevyyttä. Ammattimaisesti eläimiä pitävältä edellytetään tuotantoeläinten osalta jo nykyisinkin pätevyyttä ja uuteen lakiin ehdotetaan sitä edelleen laajennettavaksi. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista. Valvojalla annetaan oikeus käyttää lakiesityksessä hänelle annettua valtaa ja vahvaa pakkokeinovalikoimaa tarkastustilanteessa, joten on täysin kohtuullista, että tämän vallan käyttö edellyttää myös riittävää osaamista ja ammattitaitoa eläinten hyvinvoinnin arvioimisesta. Lain tulkinta ja eläimen hyvinvoinnin arviointi voi altistaa valvojan tilanteille, joissa mielivaltaa voidaan helposti perustella omalla missiolla tai periaatteella. Vain valvojan ammattimaisuus ja asiantuntijuus varmistavat myös omistajan oikeusturvan ja eläimen hyvinvoinnin.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Valvontaa suorittavalla viranomaisella tulisi olla lakiin kirjattu pätevyys tai osaamisvaatimus. MTK-EP esittää MTK ry:n tavoin valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkäriin

pätevyyttä. Valvojan ammattimaisuus ja asiantuntijuus ovat erittäin hyvä keino varmistaa eläimen hyvinvoinnin ja eläimen omistajan oikeusturvan toteutuminen. MTK-EP näkee, että oikeusturvaa lisäisi myös se, että laissa korostettaisiin eläimen omistajan oikeutta käyttää avustajaa valvontatilanteessa.

MTK-Etelä-Savo:

- Lainsäädäntöön liittyy aina sen valvonta, jonka tulee kuulua vain ja ainoastaan siihen oikeutetuille viranomaisille maatalouden osalta. Valvontaa ei tule missään olosuhteissa laajentaa muiden toimijoiden piiriin tuotantoeläinten kyseessä ollessa. Tämä on ainoa varma keino varmistaa viljelijöiden oikeusturva sekä myös valvonnan yhtenäisyys koko maassa.
- Myös viranomaisten tekemässä valvonnassa on äärimmäisen tärkeää, että kaikilla on samat tulkinnat laista. Eläinten pitäjän täytyy pystyä luottamaan, että valvova viranomainen toimii aina ja kaikissa tilanteissa lakien ja asetusten puitteissa ja, että eläinten pitäjällä on aina mahdollisuus korjata mahdollisesti havaittuja puutteita. Näin luottamus niin lainsäädäntöön kuin sitä valvovaan viranomaiseen säilyy.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Valvojalla tulee olla lakiin kirjattu pätevyys- ja osaamisvaatimus, jollaiseksi esitämme Suomessa laillistetun eläinlääkärin pätevyyttä ja eläinten hoito- tai sairaanhoitotyössä hankittua käytännön osaamista eläinten käsittelystä.

MTK Lappi:

- Valvojalla tulisi olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus. Esitämme valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkärin pätevyyttä.

MTK Pohjois-Karjala:

- Lainsäädäntöön liittyy aina sen valvonta, jonka tulee kuulua vain ja ainoastaan siihen oikeutetuille viranomaisille maatalouden osalta. Valvontaa ei tule missään olosuhteissa laajentaa muiden toimijoiden piiriin tuotantoeläinten kyseessä ollessa. Tämä on ainoa varma keino varmistaa viljelijöiden oikeusturva sekä myös valvonnan yhtenäisyys koko maassa.
- Myös viranomaisten tekemässä valvonnassa on äärimmäisen tärkeää, että kaikilla on samat tulkinnat laista. Valvontaa tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja työkokemukseen tulee kiinnittää erityistä huomioita.
- Valvonnan tulee olla myös aina riippumatonta ideologisista ja poliittisista suuntauksista. Eläinten pitäjän täytyy pystyä luottamaan, että valvova viranomainen toimii aina ja kaikissa tilanteissa lakien ja asetusten puitteissa ja, että eläinten pitäjällä on aina mahdollisuus ja riittävä aika korjata mahdollisesti havaittuja puutteita. Näin luottamus niin lainsäädäntöön kuin sitä valvovaan viranomaiseen säilyy.

MTK Pohjois-Savo:

- Lainsäädäntöön liittyy aina sen valvonta, jonka tulee kuulua vain ja ainoastaan siihen oikeutetuille viranomaisille maatalouden osalta. Valvontaa ei tule missään olosuhteissa laajentaa muiden toimijoiden piiriin tuotantoeläinten kyseessä ollessa. Tämä on ainoa varma keino varmistaa viljelijöiden oikeusturva sekä myös valvonnan yhtenäisyys koko maassa.
- Myös viranomaisten tekemässä valvonnassa on äärimmäisen tärkeää, että kaikilla on samat tulkinnat laista. Valvontaa tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja työkokemukseen tulee kiinnittää erityistä huomioita.
- Valvonnan tulee olla myös aina riippumatonta ideologisista ja poliittisista suuntauksista. Eläinten pitäjän täytyy pystyä luottamaan, että valvova viranomainen toimii aina ja kaikissa tilanteissa lakien

ja asetusten puitteissa ja, että eläinten pitäjällä on aina mahdollisuus korjata mahdollisesti havaittuja puutteita. Näin luottamus niin lainsäädäntöön kuin sitä valvovaan viranomaiseen säilyy.

MTK Pohjois-Suomi:

- Valvojalla tulee olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus. Esitämme valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkärin pätevyyttä ja riittävää työkokemusta praktikkoeläinlääkärin toimesta, esimerkiksi kahden vuoden ajalta. Ammattimaisesti eläimiä pitävältä edellytetään tuotantoeläinten osalta jo nykyisinkin pätevyyttä ja uuteen lakiin ehdotetaan sitä edelleen laajennettavaksi. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista. Valvojalle annetaan oikeus käyttää lakiesityksessä hänelle annettua valtaa ja vahvaa pakkokeinovalikoimaa tarkastustilanteessa, joten on täysin kohtuullista, että tämän vallan käyttö edellyttää myös riittävää osaamista ja ammattitaitoa eläinten hyvinvoinnin arvioimisesta. Lain tulkinta ja eläimen hyvinvoinnin arviointi voi altistaa valvojan tilanteille, joissa mielivaltaa voidaan helposti perustella omalla missiolla tai periaatteella. Vain valvojan ammattimaisuus ja asiantuntijuus varmistavat myös omistajan oikeusturvan ja eläimen hyvinvoinnin.

MTK Satakunta:

- Valvojalla tulee olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus, jonka MTK-Satakunta esittää olevan Suomessa laillistetun eläinlääkärin pätevyys. Valvojilla on valvontatilanteessa paljon valtaa, joten heiltä on syytä edellyttää ammattitaitoa eläinten hyvinvoinnin arvioimisesta. Valvojan osaaminen ja ammattitaito parantavat omistajan oikeusturvaa sekä eläinten hyvinvointia, kun vältytään mielivaltaisilta päätöksiltä ja lain tulkitsemisen ongelmilta.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Valvojien pätevydestä ei ole tässä uudessa hyvinvointilain luonnoksessa otettu mitään kantaa. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista ja pätevyyttä, kun sitä muilta toimijoilta vaaditaan. Esitämme, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Eläinlääkärillä tulisi olla osaaminen ja pätevyys arvioida eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia, ja osaaminen eri eläinlajien kohdalla tulisi arvioida henkilötason auditoinnilla.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että joissain teurastamoissa viranomaisvalvonta on järjestetty elintarvikelain pohjalta tehdyllä sopimuksella kunnan kanssa. Näissä tapauksissa kunnan virkaeläinlääkäri hoitaa teurastamoissa niitä laissa määriteltäviä tehtäviä, joista muuten vastaisi Ruokavirasto, kuten lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun väliaikaisen kelpoisuustodistuksen myöntämisen, lakiehdotuksen 87 § mukaisen valvontaviranomaisen tekemän ilmoituksen aluehallintovirastolle sekä 79 § mukaiset teurastamojen kameravalvontaan liittyvät tehtävät.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunnan mielestä valvontaa tekevän henkilön pätevyysvaatimuksena tulisi olla eläinlääkäri aina, kun valvonnassa on tarkoitus mitata eläimen hyvinvointia. Eläinsuojeluvalvonnan päätösvastuun tulee aina eläinlääkärillä. Eläinlääkärillä voi olla valtuudet delegoida joitain tehtäviä, kuten rakenteita mittaavaa valvontaa, myös muun pätevyyden omaaville henkilöille. Mahdollisuus avustajan ja asiantuntijan käyttöön parantaa valvonnan joustavuutta. Mahdollinen vaihtoehto voisi myös olla Ruotsin mallin mukainen toteutus tilanteissa, jotka edellyttävät eläinlääkärin paikallaoloa silloin, kun pitää arvioida, miten tietty olosuhde on vaikuttanut eläimen hyvinvointiin (esimerkiksi lantapanssarin aiheuttaman kivun arviointi). Nykyisen valvontaan erikoistuneiden eläinsuojeluviranomaisten järjestelmän on mahdollista toimia jatkossakin.

- Eläinlääkäriä tarvitaan aina, kun kyse on epäilyyn perustuvista tarkastuksista. Tällöin eläinlääkäriin asiantuntemus on tärkeää paitsi eläimen terveyden ja hyvinvoinnin arvioimiseksi, myös sen vuoksi, että mahdollisessa tulevassa oikeusprosessissa eläimiä laiminlyöneet henkilöt saadaan todennäköisemmin edesvastuuseen. Virkaeläinlääkäriin oikeudessa antamiin lausumiin liittyy ns. luotettavuusolettama, joten langettavaan tuomioon ei eläimen hyvinvoinnin arvioinnissa pääsääntöisesti tarvita muuta näyttöä kuin eläinlääkäriin oikeudessa kertomat havainnot. Muun henkilön kuin virkaeläinlääkäriin eläimen hyvinvoinnista antamia lausumia ei eläinsuojeluasiassa välttämättä katsota automaattisesti luotettavaksi näytöksi. Tuomarin ns. vapaassa näytön harkinnassa virkaeläinlääkäriin lausunnolla eläimen hyvinvoinnista on huomattavasti painavampi näyttöarvo kuin muiden ammattikuntien edustajien huomioilla. Siten eläinlääkäriin lausunnon puuttuessa langettavan tuomion saaminen edellyttää merkittävästi enemmän samansuuntaista näyttöä useammalta eri henkilöltä.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Tuottajien oikeusturvaa tulisi vahvistaa. Valvojilla on suuri valta tarkastuksissa tuottajan elinkeinon kannalta. Eläinten hyvinvoinnin ja tuottajan oikeusturvan takia valvojilta tulisi vaatia riittävää ammattitaitoa. Valvontatilanteissa tuottajalla tulisi olla mahdollisuus käyttää puolueetonta tukihenkilöä sekä yksittäisen valvontaa suorittavan henkilön henkilökohtaisten mielipiteiden ei tulisi voida vaikuttaa valvontaan.

Suomen Lammasyhdistys:

- Valvojalla tulisi olla lakiin kirjattu pätevyys- tai osaamisvaatimus. Esitämme valvojan pätevyysvaatimukseksi Suomessa laillistetun eläinlääkäriin pätevyyttä. Ammattimaisesti eläimiä pitävältä edellytetään tuotantoeläinten osalta jo nykyisinkin pätevyyttä ja uuteen lakiin ehdotetaan sitä edelleen laajennettavaksi. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista. Valvojalle annetaan oikeus käyttää lakiesityksessä hänelle annettua valtaa ja vahvaa pakkokeinovalikoimaa tarkastustilanteessa, joten on täysin kohtuullista, että tämän vallan käyttö edellyttää myös riittävää osaamista ja ammattitaitoa eläinten hyvinvoinnin arvioimisesta. Valvojan ammattimaisuus ja asiantuntijuus varmistavat myös omistajan oikeusturvan ja eläimen hyvinvoinnin.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Valvojien pätevydestä ei ole tässä uudessa hyvinvointilain luonnoksessa otettu mitään kantaa. On johdonmukaista, että myös valvojalta edellytetään osaamista ja pätevyyttä, kun sitä muilta toimijoilta vaaditaan. Esitämme, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Eläinlääkärillä tulisi olla osaaminen ja pätevyys arvioida eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia, ja osaaminen eri eläinlajien kohdalla tulisi arvioida henkilötason auditoinnilla.

SLC:

- Djurskyddsövervakare utövar en betydande myndighetsmakt och har möjlighet att vidta tvångsåtgärder gentemot djurägarna. SLC föreslår att det i lagparagraf skrivs in kompetens- och kunskapskrav för djurskyddsgranskare. SLC anser att den kompetens som krävs av en djurskyddsövervakare är en i Finland legitimerad veterinärskompetens.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Toteamme, että eläinvalvontaa tekevillä henkilöillä tulisi olla pätevyys- ja osaamisvaatimus lakiin kirjattuna. Eläinten omistajilta vaaditaan ammattimaisessa ja laajamittaisessa eläinten pidossa osaamista. On johdonmukaista, että myös valvovalla taholla on osaamista ja ymmärrystä tarkastuksen kohteesta. Näemme, että valvojan tulisi olla Suomessa laillistettu eläinlääkäri.

71 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Ruokaviraston tehtävistä, virasto:

- 1) vastaa valvonta-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua koordinaatiosta ja yhteydenpidosta komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa;*
- 2) toimii valvonta-asetuksen 103 artiklassa tarkoitettuna yhteyselimenä;*
- 3) eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;*
- 4) toimii lopetusasetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, jonka tehtävänä on arvioida hyvän toimintatavan oppaat, ja 4 kohdassa tarkoitettuna viranomaisena, joka voi kehittää ja julkaista hyvän toimintatavan oppaita;*
- 5) on valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita;*
- 6) valitsee otannalla tilat Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämään säännölliseen valvontaan;*
- 7) vastaa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;*
- 8) päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta tehdä tämän lain 15 §:ssä sallittuja leikkauksia, muita kipua aiheuttavia toimenpiteitä, eläinten kei-nosiemennystä, muita keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteitä Suomessa sekä mainintun lain soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia 30 §:ssä tarkoitettuna eläinten pitäjänä tai muuna hoitajana Suomessa.*

Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. Poroteurastamojen valvonnasta säädetään 72 §:n 3 momentissa. Ruokavirasto on valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella aluehallintoviraston lisäksi lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antava viranomainen.

Lisäksi Ruokavirasto vastaa Euroopan unionin eläinten hyvinvointia koskevassa lainsäädännössä toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä, jollei tehtävää ole laissa siirretty muulle viranomaiselle.

Atria, HKScan, Snellman:

- Ehdotamme 71 § useita muutoksia. Ruokaviraston tehtäviin tulisi lisätä kohtaan 7. maininta valvonnan yhdenmukaisuudesta valtakunnallisesti, jolloin tehtävä kuuluisi: ”Vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhdenmukaisuudesta, tilastoinnista ja raportoinnista;”
- Lisäksi ehdotamme lisättäväksi kahta uutta kohtaa Ruokaviraston tehtäviin. Kohta 9) *Auditoi kunnissa tehtävää eläinsuojeluvalvontaa.* Perustelut: Valvonnan saamiseksi yhdenmukaiseksi ja valvonnan kehittämiseksi tarvitaan auditointeja. Auditointien avulla voidaan todentaa valvonnan tasapuolisuutta ja tuoda esiin kehittämiskohteita.
- Sekä kohta 10) *Järjestää tuotantoeläinten valvonnassa todettujen ristiriitatilanteiden arvioimiseksi ns. vahinkolautakunnan kaltainen asiantuntijapaneeli.* Perustelut: Asiantuntijapaneelin linjauksista

olisi hyötyä valvonnan yhdenmukaistamisessa, ne tukisivat yksittäisen valvojan toimintaa sekä varmistaisi tuottajien oikeusturvan. Paneelissa arvioitaisiin tuotantoeläinten valvonnan linjauksia ja taloudellisia vaikutuksia (tuet). Asiantuntijapaneelissa tulisi olla valvonnan, neuvonnan ja sidosryhmien edustus.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Ehdotamme lisättäväksi Ruokaviraston tehtäviin uuden kohdan: 9) Auditoi kunnissa tehtävää eläinsuojeluvalvontaa.
- Valvonnan saamiseksi yhdenmukaiseksi ja valvonnan kehittämiseksi tarvitaan auditointeja. Auditointien avulla voidaan todentaa valvonnan tasapuolisuutta ja tuoda esiin kehittämiskohteita. Eläinten hyvinvointilaissa tulisi säätää Ruokaviraston velvollisuudesta järjestää tuotantoeläinten valvonnassa todettujen ristiriitatilanteiden arvioimiseksi ns. vahinkolautakunnan kaltainen asiantuntijapaneeli, jossa arvioidaan tuotantoeläinten valvonnan linjauksia ja taloudellisia vaikutuksia (tuet). Asiantuntijapaneelissa tulisi olla valvonnan, neuvonnan ja sidosryhmien edustus. Asiantuntijapaneelin linjauksista olisi hyötyä valvonnan yhdenmukaistamisessa, ne tukisivat yksittäisen valvojan toimintaa sekä varmistaisivat tuottajien oikeusturvan.
- Pykälässä todetaan myös, että Ruokavirasto on valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella aluehallintoviraston lisäksi lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antava viranomaislainen. Tarkoitetaanko tämä, että tarkastuseläinlääkäri ei voi enää myöntää väliaikaisia kelpoisuustodistuksia? Tämä tuntuu byrokratiselta, varsinkin kun tarkastuseläinlääkärit ovat parhaiten perillä teurastamoiden tilanteesta.

ETT:

- Ruokaviraston tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi seuraava tehtävä: varmistaa valvonnan yhdenmukaisuuden, auditoi maakunnissa tehtävää valvontaa, antaa lausuntoja ja ohjeistusta lainsäädännön tulkinnasta paikallisviranomaisille. Ruokaviraston läsnäolo-oikeudesta tarkastuksilla on ehdotettu 81 §:ssä.

HESY:

- Eläinsuojelusäädösten, niiden täytäntöönpanon ja sen valvomisen siirtämistä maa- ja metsätalousministeriöstä esimerkiksi oikeus- tai ympäristöministeriölle tulee harkita. Eläinsuojelulainsäädäntöön liittyvä toiminta on luonteeltaan poliisin- ja oikeuslaitoksen toimintaan verrattavaa toimintaa, mikä edellyttää mahdollisimman täydellistä tasapuolisuutta ja tasalaatuisuutta koko valtakunnan alueella. Siksi eläinsuojelu on erotettava eläinten tuottavuuden ylläpidosta keskushallinnon tasolta lähtien. Eläimet eivät ole ruoka-aineita, vaan eläviä, tuntevia olentoja.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Pykälään liittyvän kuntien teurastamotarkastustoimintaa tekevän henkilön koulutuksen ja virka-aseman kriteerit on määrättävä laissa teurastamojen tarkastuseläinlääkäreitä vastaaviksi, kuten SEY lausunnossaan (s. 15) toteaa.

LSSAVI:

- Päällekkäisyyden välttämiseksi Ruokaviraston toimivalta eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvojana tulisi rajata teurastamoissa ja rajanylityspaikoilla tapahtuvaan valvontaan. Muilta osin Ruokaviraston tulisi keskittyä eläinten hyvinvoinnin valvonnan suunnitteluun, ohjaamiseen ja kehittämiseen.
- Etenkin uuden lain voimaan tullessa on merkittävä tarve käytännön valvontatyön ohjaamiselle ja linjausten tekemiselle, jotta lain toimeenpano on yhdenmukaista koko maassa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että Ruokavirasto valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista yksittäistapauksissa.

- Kohdassa 3 puuttuu verbi. Siinä tulisi olla valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista rajatarkastusasemalla ja poistumispaikalla;
- Ruokaviraston toimivalta ammattipätevyysarvioimisessa tulisi laajentaa koskemaan sekä ulkomailla että kotimaassa hankittua pätevyyttä.

Ruokavirasto:

- Pykälän 2 momentin kohdan 8 osalta Ruokavirasto toistaa, mitä Evira on aiemmin lausunut ulkomailla hankittujen pätevyyskriteerien tunnustamisesta. Ruokaviraston näkemys on edelleen, että suomalaisesta ammattitutkinnosta vastaavalla viranomaisella on paras asiantuntemus sen arvioimiseksi, vastaako ulkomailla hankittu ammattipätevyys Suomessa vaadittavaa pätevyyttä. Viraston on siten joka tapauksessa pyydettävä asiassa lausuntoa Opetushallitukselta. Ruokavirasto toteaa myös, ettei todellista vaikutusten arviointia pykälän vaikutuksista ole tehty. Vaikutusten arviointia ei tehty myöskään vuonna 2015, jolloin edellisen kerran viraston tehtäviin lisättiin broilereiden pitäjien sekä seminologioiden ulkomailla hankittu ammattipätevyyskriteerien tunnustamiseen liittyvät tehtävät.

SEY:

- Pykälän 2 momentin kohdan 3 alusta puuttuu sana ”valvoo”
- Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevyydestä.
- Pykälän 3 momentissa todetaan seuraavaa: ”Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle.”
- Teurastamoissa tapahtuvaa toimintaa valvoo vakiintuneesti tarkastuseläinlääkäri (kuten todettua, mm. tämä virkanimike / pätevyys tulisi kuitenkin vielä mainita pykälässä). Sen sijaan kuntien (sopimustapaukset) osalta jää täysin epäselväksi, että millainen koulutus / virka-asema edellytetään kunnan lukuun samaa tarkastustehtävää hoitavalta henkilöltä. Tämä on selkeä eläinsuojelullinen epäkohta, joka on korjattava kirjaamalla eläinten hyvinvointilakiin kunnan lukuun ko. tehtävää hoitavalta henkilöltä edellytetyt kriteerit. Kyse on loppujen lopuksi myös valvontajärjestelmän uskottavuudesta: realisoituuko uudessa valvontamallissa kaksoisstandardit (Kunnan ja Ruokaviraston). Tätä olisi vältettävä eläinsuojelullisten syiden lisäksi myös siksi, että elinkeinonharjoittajia on kohdeltava yhdenvertaisesti.
- Tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja tulisi mainita tässä säännöksessä (vastaten eläinsuojelulain 37 §:ää). Vastuun liittyvien eksaktien roolien, pätevyyskriteerien ja virkanimikkeiden mainitsematta jättäminen ja hämärtyminen olisi omiaan heikentämään eläinten hyvinvointia pitkällä aikavälillä –on selvää, että Ruokavirasto ei tee näitä tarkastuksia organisaationa, vaan jokainen tarkastustoimi tehdään yksittäisen virkavastuulla toimivan henkilön toimesta. Asiassa on muistettava myös tarve viranomaistoiminnan läpinäkyvyydelle, jonka perustana on ymmärrys siitä, että kenen virkavastuulla jokin tietty toiminto organisaatiossa on.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälän toisen momentin 3) kohdasta puuttuu verbi (vastaa, valvoo tms.).
- Miksi Ruokaviraston velvollisuus järjestää viranhaltijoille lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta on poistettu? Eläinlääkäriliitto on huolissaan koulutusvelvollisuuden poistumisesta, mikäli sitä ei ole säädetty jollekin toiselle taholle. Koulutukselle on jatkuvaa tarvetta.
- Pykälän mukaan Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta teurastamoissa. Lainsäädännössä tulisi todeta eläinlääkäriin pätevyyskriteerien edellytys hyvinvoinnin valvonnalle, eli että Ruokaviraston edustajana teurastamossa toimii tarkastuseläinlääkäri. Pätevyys tulisi siis määritellä nykytilanteen mukaisesti.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä sitä, että viranomaisten tehtäviä selkiytetään.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän 2 momentin 3 kohdasta puuttuu verbi, mahdollisesti "valvoo".
- Ruokavirastolle tulisi säätää valtakunnallinen viranomaisstatus, jotta se voisi tarvittaessa ajaa sellaisia eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyviä asioita, jotka edellyttävät poikkeuksellisen laajaa selvittämistä tai usean aluehallintoviraston alueella tapahtuvaa toiminnan rajoittamista.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän 2 momentin kohdan 3 alusta puuttuu sana "valvoo"
- Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevydestä.
- Pykälän 3 momentissa todetaan seuraavaa: "Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla siirretty kunnalle."
- Teurastamoissa tapahtuvaa toimintaa valvoo vakiintuneesti tarkastuseläinlääkäri (kuten todettua, mm. tämä virkanimike / pätevyys tulisi kuitenkin vielä mainita pykälässä). Sen sijaan kuntien (sopimustapaukset) osalta jää täysin epäselväksi, että millainen koulutus / virka-asema edellytetään kunnan lukuun samaa tarkastustehtävää hoitavalta henkilöltä. Tämä on selkeä eläinsuojelullinen epäkohta, joka on korjattava kirjaamalla eläinten hyvinvointilakiin kunnan lukuun ko. tehtävää hoitavalta henkilöltä edellytetyt kriteerit. Kyse on loppujen lopuksi myös valvontajärjestelmän uskottavuudesta: realisoituuko uudessa valvontamallissa kaksoisstandardit (Kunnan ja Ruokaviraston). Tätä olisi vältettävä eläinsuojelullisten syiden lisäksi myös siksi, että elinkeinonharjoittajia on kohdeltava yhdenvertaisesti.
- Tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja tulisi mainita tässä säännöksessä (vastaten eläinsuojelulain 37 §:ää). Vastuusiin liittyvien eksaktien roolien, pätevyyksien ja virkanimikkeiden mainitsematta jättäminen ja hämärtyminen olisi omiaan heikentämään eläinten hyvinvointia pitkällä aikavälillä –on selvää, että Ruokavirasto ei tee näitä tarkastuksia organisaationa, vaan jokainen tarkastustoimi tehdään yksittäisen virkavastuulla toimivan henkilön toimesta. Asiassa on muistettava myös tarve viranomaistoiminnan läpinäkyvyydelle, jonka perustana on ymmärrys siitä, että kenen virkavastuulla jokin tietty toiminto organisaatiossa on.

72 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suunnittelee ja kehittää eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä ohjaa ja valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, virasto:

1) toimii lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna kelpoisuusto-distuksia antavana viranomaisena sekä 5 kohdassa tarkoitettuna väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena;

2) on valvonta-asetuksen 138 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia kelpoisuustodistuksia;

3) huolehtii eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämän otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä;

4) osallistuu eläinten hyvinvointimääräysten valvontaan ja täytäntöönpanoon oma-aloitteisesti ja paikallisen eläinsuojeluviranomaisen pyydettyä laajassa tai vaikeassa eläinsuojelutapauksessa tehtävien siirtämistä aluehallintovirastolle.

Elintarvikelaissa tarkoitetuissa poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvistä tehtävistä huolehtii koko maan alueella Lapin aluehallintovirasto.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Kriittisten eläinsuojelutehtävien osalta aluehallintovirasto voi harkintansa mukaan valvontaeläinlääkäriin tai poliisiin esityksestä määrätä eläimen omistajalle tai ammatinharjoittajalle tilapäisen eläintenpitokiel- lon. (72§)

LSAVI:

- 2) perustelutekstin mukaan tällä kohdalla tarkoitetaan aluehallintoviraston mahdollisuutta peruuttaa lopetuskelpoisuustodistus. Valvonta-asetuksen artiklassa 138 ei kuitenkaan ole suoraan mainintaa lopetuskelpoisuustodistuksista (kuljettajan pätevyystodistus on mainittu). Koskeeko peruuttamismahdollisuus vain kyseisen aluehallintoviraston itse myöntämiä todistuksia vai voiko aluehallintovirasto peruttaa myös toisen tahon myöntämän todistuksen?

LSSAVI:

- LSSAVI katsoo, että pykälän 1 momentin sanamuoto on hyvä. Myös 2 momentin 4 kohdan muotoilu on osuva ja antaa aluehallintovirastolle laajat mahdollisuudet ohjata ja tukea paikallisviranomaisia sen lisäksi, että aluehallintovirasto voi ottaa tapauksia hoitaakseen. Kriittisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta on perustelutekstissä ohjeistettu hyvin ja perusteellisesti.
- Tilanteissa, joissa paikallisviranomaisista ei löydy esteetöntä käsittelijää eläinsuojeluasialle, asiassa tulisi voida pyytää asian siirtoa aluehallintoviraston käsiteltäväksi. Esimerkiksi, jos valvontaeläinlääkäri joutuisi antamaan kunnalle määräyksen löytöeläinten hoidon riittävästä ja asianmukaisesta järjestämisestä.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnasta säädetään ehdotetun lain 10 luvussa. Esimerkiksi aluehallintovirastoa koskevan 72 §:n 2 momentin 3 kohdassa kuitenkin mainitaan eläinten hyvinvointia koskevat säädökset. Tulkinnanvaraiseksi jää, tarkoitetaanko tällä mahdollisesti eri asiaa kuin mitä lakiehdotuksen 5 §:ssä hyvinvointimääräyksillä tarkoitetaan. Lakiehdotuksessa termit ”hyvinvointimääräys” ja ”määräys” käytetään samoissa pykälissäkin (esim. 91 §).
- Eläinten hyvinvointilakiehdotuksen 72 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään toimista, jotka koskevat lopetusasetuksen (mainitaan 66 §:n kohdalla) mukaisia kelpoisuustodistuksia. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan näillä toimilla tarkoitettaisiin kelpoisuustodistuksen peruuttamista määräajaksi tai kokonaan. Jatkovalmistelussa tulee arvioida, onko aiheellista nostaa yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin kohdistuva kelpoisuustodistuksen peruuttaminen lain tasolle, vaikka aineellinen sisältö tulisikin EU-asetuksesta.

Ruokavirasto:

- Ehdotuksen mukaan aluehallintovirasto suunnittelee ja kehittää eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä ohjaa ja valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan. Ruokavirasto pitää tärkeänä, että aluehallintovirastojen paikallisen valvonnan ohjausrooli käy lainsäädännössä selkeästi ilmi. Ruokavirasto ehdottaakin lausetta selkeyttävän seuraavasti: aluehallintovirasto suunnittelee, kehittää ja ohjaa eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan.
- Aluehallintovirastolla olisi 3-kohdan mukaan velvoite huolehtia eläinten hyvinvointia koskevien säädösten edellyttämän otantaan perustuvan säännöllisen valvonnan järjestämisestä. Ruokavirasto ehdottaa harkittavaksi, ettei velvoitetta rajoitettaisi vain otantaan perustuvaan säännölliseen valvontaan, sillä aluehallintovirastolla on velvoitteena huolehtia myös muun muassa eläintarhojen, pysyvien ja kiertävien eläinnyttelyjen sekä sirkusten säännöllisestä valvonnasta.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä sitä, että viranomaisten tehtäviä selkiytetään.

73 §

Tulli

Tulli valvoo Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon.

Animalia:

- Kannatamme sitä, että tulli on lisätty eläinten hyvinvointia valvovaksi viranomaiseksi. Kuitenkin tulee huolehtia siitä, että tätä viranomaisvaltaa käyttävillä henkilöillä on riittävä, päivittyvä koulutus ja osaaminen eläinten hyvinvoinnista.

EHK:

- Tullin rooli valvoa Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon, on hyvä lisäys.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että esityksessä uudeksi valvontaviranomaiseksi ehdotetaan Tullia, jolla olisi toimivalta valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista EU:n sisärajoilla tai kun eläimiä kuljetetaan kolmanteen maahan.

HY ELTDK:

- Tulli nostetaan lakiehdotuksessa valvovaksi viranomaiseksi. Tällä hetkellä Tullin osaaminen ja resurssit eläinten hyvinvoinnin valvontaan ovat erittäin vähäiset, ja esitys vaatisi ammattitaitoisen henkilökunnan varaamista tähän tehtävään Tullille. Ehdotus on kuitenkin sinänsä erittäin kannatettava.

ISAVI:

- Hyvä lisä, lisäksi tarvitaan riittävä ohjaus Ruokavirastosta toimia 39 §: n valvojana, kuten Ruokavirasto ohjeistaa eläintautilain osalta. Selkeät toimintaohjeet, kuinka toimitaan 39 §: n valvonnassa ja vaatii myös tulliasemien alueilta (kunnilta ja aluehallintovirastoilta) yhteistyötä, jotta koko maassa toimintalinjaukset ovat samat. Tullille tulee taata riittävät resurssit ja koulutus.

LSAVI:

- Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on erinomainen lisäys ja antaa mahdollisuuden tehostaa valvontaa rajalla.

LSSAVI:

- Pykälästä puuttuu tuonti Suomeen kolmannesta maasta. Se tulisi lisätä pykälään.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetun lain 73 §:ssä säädetään uudesta Tullin tehtävästä. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan Tulli suorittaa valvontaa resurssiensa puitteissa. Näin tekevät kaikki viranomaiset, joten lause on turha. Lause mahdollistaa tulkinnan, että tehtävän sisältö voisi olla riippuvainen kulloisestakin

resurssitilanteesta. Ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisukäytännössä on vakiintuneesti katsottu, ettei resurssivajeella voida hyväksyttävästi perustella lainmukaisten tehtävien laiminlyömistä.

Poliisihallitus:

- Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on perusteltua erityisesti kansainväliseen liikenteeseen liittyvien toimenpiteiden tarkoituksenmukaisen suorittamisen ja valvonnan varmistamiseksi. Ehdotus parantanee poliisin ja tullin yhteistoimintamahdollisuuksia myös tällä osa-alueella.

PSAVI:

- Tullin asema uutena valvontaviranomaisena on hyvä asia ja se on tehokkaan valvonnan kannalta tarpeen. Onhan tullille annettu toimivaltaisen viranomaisen valtuudet myös eläintautilain 93 §:ssä. Tullin henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä ja kouluttamisesta tulisi huolehtia. Lisäksi on tarpeen ottaa huomioon nykyresurssien riittävyys.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää hyvänä sitä, että Tullin toimivaltaa valvontatehtävissä selkeytetään. Sekä lakitekstin että perustelujen mukaan on selkeää, että Tullilla ei ole oheistoimivaltaa kolmasmaatuonnin valvontaan. Näkemyksemme mukaan perusteluissa olisi kuitenkin syytä avata, miksi tällaiseen ratkaisuun on päädytty, jotta ratkaisu on ymmärrettävä myös asiaa tarkemmin tuntemattomalle.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on hyvä muutos.

Suomen Kennelliitto:

- Kannatamme Tullille esitettyjä uusia valtuuksia. Painotamme sitä, että Tullin tulee saada riittävät resurssit eläinten kuljetuksen valvontaan.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä tullin lisäämistä eläinten hyvinvointia valvovaksi viranomaiseksi.

Tulli:

- Ehdotetun säännöksen mukaan alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuonti Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten kielletäisiin kokonaan. Säännöstä sovellettaisiin sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta tapahtuvaan tuontiin. Käytännössä valvontavastuu tämän säädöksen osalta jäisi Tullille, koska Tulli on ainoana toimivaltaisena viranomaisena maahantulopaikalla. Tullissa ei työskentele eläinlääkäreitä, jotka voisivat tehdä eläimille kliinisiä tutkimuksia. Valvontaa tekevä henkilöstömme ei ole rokotettu rabiasta eli vesikauhua vastaan ehkäisevästi, joten pentujen iän tarkastaminen hampaista ei tule kysymykseen.
- Tulli katsoo, että alle puolivuotiaiden pentujen tuontikiellon valvonta on haasteellista ilman eläinterveysviranomaisten läsnäoloa, tai edellyttää vähintäänkin koulutusta ja tukea eläinterveysviranomaisilta, myös virka-ajan ulkopuolella.
- Luonnoksessa todetaan myös, että Tullin valvonta tapahtuisi edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita. Tämä kohta on tärkeä muistaa, kun tavoitteita jatkossa asetetaan tämän tehtävän osalle. Tullin valvontatoimien tulee sisäliikenteessä aina olla kohdennettuja ja profiloituihin tai ennakkolliseen tietoon perustuvia, joten kohdentamiseen ja tiedonhankintaan sitoutuu resurssija, kuten myös valvonnassa havaittujen poikkeamien käsittelyyn.

Valtiovarainministeriö

- Lakiesityksen 73 §:n mukaan Tulli valvoisi Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkäriin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Tullille, joka toimii tällä hetkellä virka-apua antavana viranomaisena, säädettäisiin toimivalta valvoa eläinten hyvinvointisäännösten noudattamista EU:n sisärajoilla. Tämä olisi tarkoituksenmukaista erityisesti ehdotetun koiran- ja kissanpentujen tuontikiellon valvontaa ajatellen. Tullilla olisi mahdollisuus valvoa ja puuttua koiran- ja kissanpentujen tuontiin myös nyt ehdotetun kiellon valvomiseksi, mikä olisi tehokkaan valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Säännös selkeyttäisi nykyistä tilannetta, jossa on syntynyt epäselvyyttä Tullin toimivallasta valvontatehtävässä. Ruokaviraston tulisi joka tapauksessa järjestää Tullille tarvittavaa koulutusta valvonnan hoitamiseen liittyvissä kysymyksissä. Tullin tehtävistä on säädetty vastaavasti eläintautilain (76/2021) 70 §:ssä ja eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 27 §:ssä.

74 §

Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija

Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija valvovat eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista kunnan alueella.

LSSAVI:

- Kunnaneläinlääkäriin toimivaltaa ei voida rajata ainoastaan kunnan alueelle. Tässä tulisi käyttää termiä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue. Lisäksi olisi tärkeää säätää, että on mahdollista sopia ympäristöterveydenhuollon valvonnan järjestämisestä usean valvontayksikön alueella. Tällä saavutettaisiin mm. synergiaetuja, työturvallisuuden lisääntymistä sekä mahdollistettaisiin valvojien syvempi perehtyminen esimerkiksi eri eläinlajien hyvinvointiongelmien.
- Terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan rooli eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on syytä säilyttää. Tämä on tarpeen jo nyt niukkojen valvontaeläinlääkäriresurssien takia. Osittain on saatavissa myös synergiaetua, etenkin asumisterveysasioissa. Terveydensuojeluvalvontaa hoitavien viranhaltijoiden tekemä eläinten hyvinvoinnin valvonta tulisi korvata valtion varoista. Tällä hetkellä näiden viranhaltijoiden työpanoksen käyttäminen eläinten hyvinvoinnin valvontaan ei ole kunnalle kannattavaa.

Poliisihallitus:

- Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kuntien vastuuta järjestää eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella tulisi korostaa. Kunnan tehtäväksi kuuluvan eläin- suojeluvalvonnan tulisi koskea myös kiireellisiä tehtäviä virka-ajan ulkopuolella. Päivystysvelvollisuus olisi tarpeen, jotta tehtävien hoito saataisiin turvattu kaikkina vuorokaudenaikoina. Tällä hetkellä kunnilla on velvollisuus järjestää eläinlääkintähuollon tehtävistä virka-ajan ulkopuolella vain kiireellisen eläinlääkäriavun antaminen.
- Kuntien on mahdollista hankkia eläinlääkäripalvelut yksityisiltä palvelun- tuottajilta, joilla ei ole toimivaltaa julkisen vallan käyttöön. Päivystävä virkasuhteessa oleva kunnaneläinlääkäri on voinut tarvittaessa hoitaa myös kiireellisiä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyviä viranomaistehtäviä, esimerkiksi kärsivien eläinten lopettamista tai kiireellisen hoidon järjestämistä eläinsuojeluyksististä, mutta tämäntyyppinen toiminta ei voi olla vapaaehtoisuuden varassa. Kuntien harkintaan voisi jättää sen, järjestävätkö ne tehtävien hoidon yksin vai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa.
- Mikäli tehtäviä ei säädettä kunnan tai muun viranomaisen tehtäväksi, jäävät kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitaminen pääasiassa poliisin tehtäväksi virka-ajan ulkopuolella. Vaikka poliisi onkin eläinsuojeluviranomainen, ei poliisin tulisi olla ensisijainen toimija, vaan syvällistä

asiantuntemusta ja erityisosaamista edellyttävien kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitamisen tulisi olla ensisijassa kunnaneläinlääkärien vastuulla. Poliisin näkökulmasta on keskeistä, että valvontaa suorittavat virkamiehet, joilla on riittävä ammattitaito tehtäviin (eläinlääkäri) ja joille poliisi voi tarvittaessa antaa virka-apua.

- Poliisihallitus esittää, että kuntien vastuun korostamiseksi lain 74 § tulisi säätää vastaavasti kuin rauenneessa hallituksen esityksessä esitettiin säädettäväksi maakunnille. Esimerkiksi seuraavasti:
 - o 74 § Kunta
 - Kunta suunnittelee eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestä- mistä sekä ohjaa ja valvoo eläinten hyvinvointimääräysten valvontaa toimialueellaan.
 - Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija valvovat eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista kunnan alueella.
 - Kunnan on järjestettävä eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella.

Suomen Kennelliitto:

- Painotamme sitä, että Suomessa tulee olla kattava verkosto eläinten hyvinvointimääräysten valvontaan.

75 §

Poliisi

Poliisi valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista toimialueellaan.

LSSAVI:

- Poliisin rooli eläinten hyvinvoinnin valvonnassa on tärkeää säilyttää. Paikoin poliisi on virka-ajan ulkopuolella ainoa eläinten hyvinvointia valvova viranomainen. Sen vuoksi poliisin osaamista eläinten hyvinvoinnin valvonnassa olisi tarpeen kehittää.

Suomen Kennelliitto:

- Poliisi on keskeinen viranomainen eläinten hyvinvoinnin valvonnassa. Painotamme, että poliisille tulee turvata riittävät resurssit työhönsä.

Poliisihallitus:

- Lakiesitys ei sisällä muutoksia poliisin asemaan valvontaviranomaisena. Käytännössä poliisi toteuttaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa usein muiden tehtäviensä, kuten yleisen järjestyksen valvonnan ja rikostutinnan ohella. Varsinainen kohdennettu eläinsuojeluvalvonta toteutetaan lähes poikkeuksetta yhteistyössä kunnan valvontaeläinlääkärien kanssa. Käytännön vaikutuksista poliisin tehtäviin on lausuttu kohdassa 2.1.1 Vaikutukset poliisin tehtäviin.

11 luku

Valvonta

Animalian Joensuun alueosasto:

- Lakiluonnokseen tulee palauttaa maakuntien velvollisuus eläinten hyvinvoinnin valvontaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Animalia Kotkan alueosasto:

- Maakunnat täytyy velvoittaa järjestämään valvontaeläinlääkäriin pätevyyden eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi myös virka-ajan ulkopuolella.

Eläinoikeuspuolue:

- Uudistuksen tavoitteena on mm. lain uudistaminen eläinsuojeluvalvonnan tehostamiseksi. Valvonnan toteutuminen, onnistuminen ja kattavuus onkin yksi tärkeimpiä kysymyksiä lain tultua voimaan. Tiedämme hyvin, että nykyisenkään eläinsuojelulain noudattamista ei pystytä riittävässä määrin valvomaan; mitä hyötyä on parannuksista, mikäli niitä ei voida valvoa?
- Edellyttämme, että laissa annetaan valvontaviranomaisille oikeus ja velvoite tarkastaa tuotantoeläintiloja ja muita pysyviä, laajamittaisia eläinten pitopaikkoja ilman epäilyä tai ennakkovaroitusta.

Eläinsuojeluasiamies:

- Lakiluonnoksesta puuttuu virka-ajan ulkopuolella järjestetty eläinten hyvinvointivalvonta. Eläinten hyvinvointivalvonta tulee järjestää myös virka-ajan ulkopuolella.
- Lakiluonnos tuo uusia velvoitteita viranomaisille ja siten lisäresurssitarpeen valvontaan. Eläinten hyvinvointivalvonnalle on turvattava riittävät resurssit.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Riittävät resurssit eläinten hyvinvointisäännösten valvontaan tulee turvata, valvonta tulee olla mahdollista myös virka-ajan ulkopuolella.

HY ELTDK:

- Eläinsuojeluvalvonnan kustannukset:
Kustannusten osalta olisi hyvä tarkentaa, voiko jatkossa myös kunnan terveydensuojeluviranomaisen tekemästä valvonnasta veloittaa valtiota. Jos veloitus voidaan tehdä avustajien käytöstä, tulisi olla mahdollisuus veloittaa myös terveystarkastajan kustannukset.
- Poliisin roolin eläinten hyvinvoinnin valvonnassa todetaan säilyvän ennallaan. Lisäksi on mainittu, ettei valvonnasta poliisille aiheutuneita kuluja pystytä selkeästi määrittelemään. Lain mukaan poliisi säilyy myös ensisijaisena eläinten hyvinvoinnin valvojana, ja poliisin tulee antaa tarvittaessa virka-apua tehtävissä kunnaneläinlääkärille ja toisin päin. Poliisi on kuitenkin hiljattain alkanut veloittaa kuntaa virka-avun antamisesta eläinsuojelulain valvontaan liittyvissä tehtävissä. Tämä voi osaltaan selittää nousseita valvonnan kustannuksia, eläinsuojeluvalvontaa tekevien eläinlääkärien parityöskentelyn lisäksi. Olisikin syytä täsmentää, onko kuntien veloittaminen edellä mainituista tehtävistä todella aiheellista, vaikka tehtävä on lainsäädännössä määrätty poliisille. Lopulta kunta veloittaa tehtävistä takaisin valtiota. Olisiko vastaavasti kunnalla oikeus veloittaa poliisia silloin, kun poliisin aloitteesta lähdetään eläinten hyvinvoinnin valvontaan tarkastukselle, ja otettaisiinko se huomioon veloitettaessa valtiolta aiheutuneita kuluja? Olisi syytä harkita, miten valtion ja kuntien välistä edestakaista veloitusta olisi mahdollista purkaa. Se olisi perusteltua julkishallinnon kustannusten vähentämisen ja toiminnan tehostamisen kannalta.
- Parityöskentely eläinsuojelutarkastuksilla:
On tärkeää edistää eläinlääkäreiden parityöskentelyä kaikilla alueilla. Sinänsä kannatettava avustajien ja asiantuntijoiden käyttö ei korvaa toimivaltaisen virkaeläinlääkärin apua valvontatyössä, koska virkavastuulla toimivalla eläinlääkärillä on tilanteen hoidosta ja päätöksen tekemisestä kuitenkin lopullinen vastuu ja syvällisempi osaaminen.
- Mikäli halutaan edistää valvontaa tekevien eläinlääkärien työssäjaksamista ja näin vähentää työuupumuksesta aiheutuvia sairauspoissaoloja, olisi eläinlääkäreiden parityöskentelyn suosiminen ensiarvoisen tärkeää. Hankalissa tapauksissa kahden eläinlääkärin tekemä arvio tilanteesta antaa varmemman pohjan päätökselle. Myös säästöjen saavuttaminen eläinsuojeluvalvonnan kuluissa on mahdollista sitä kautta, että käynnit hoidettaisiin pääasiassa parityönä toisen eläinlääkärin kanssa. Tämä johtuu siitä, että kaksin tehtynä työ on mahdollista tehdä tehokkaammin. Kentällä tulee esimerkiksi vastaan tilanteita, joissa tarvitaan kahden eläinlääkärin mielipidettä tilanteesta, joka voidaan todeta ainoastaan paikan päällä. Mikäli käytäntö on se, että eläinlääkäri tekee tarkastukset

yksin tai avustajan kanssa, voidaan samaan kohteeseen joutua tekemään useampi tarkastuskäynti, mikäli tilanteeseen tarvitaan toinen mielipide.

- Toinen virkavastuulla toimiva eläinlääkäri näkee tilanteen myös selkeämmin eri suunnista kuin avustaja, jolla ei ole lopullista päätösvaltaa eikä näin todennäköisesti myöskään vastaavaa koulutusta ja osaamista eri alueilta, joita eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tarvitaan. Näin ollen avustajan mielipide asian lopullisesta hoitamisesta voi olla täysin erilainen kuin virkavastuulla toimivan eläinlääkäriin. Tämä voi johtaa siihen, että vaikka mahdollista toimenpiteiden suorittamiseen tarvittavaa apua avustajalta saataisiinkin, ei häneltä saada samanlaista apua ja tukea lopulliseen asian ratkaisemiseen.
- Mitä paremmin valvontatyötä tekevät eläinlääkärit saadaan jaksamaan työssään, sitä enemmän saadaan säästöjä. Työssään kokenut valvoja pystyy työskentelemään tehokkaasti, koska tapausten hoito on jo tuttua, ja toisaalta hän pystyy parityössä perehdyttämään myös uudempia tulokkaita. Perehdytys ja rekrytointikuluisia säästetään, mitä harvemmin rekrytointeja joudutaan tekemään. Myös sairauspoissaolojen vähentäminen on merkittävä tapa vähentää kustannuksia. Samalla voidaan parantaa kansalaisten perusoikeuksien toteutumista, kun saamme tehokkaasti ja viivytyksettä hoidettuja valvontatapauksia, joissa päätökset on tehty selkeästi ja hyvin perustellen.

ISAVI:

- Eläinsuojeluvalvonnan järjestämisvaatimuksen poistuminen virka-ajan ulkopuolella Eläinsuojelupäivystyksen järjestäminen olisi ollut kunnianhimoinen uudistus, mutta keskittymällä nykyisen järjestelmän kehittämiseen saataneen myös toimiva järjestelmä. Poliisi on eläinsuojeluviranomainen, ja uuden lain myötä voivat tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan käyttää työsuhteisiakin eläinlääkäreitä asiantuntija-apuna. Akuutteja tilanteita hoitavat myös päivystävät virkasuhteiset kunnaneläinlääkärit.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Lakiehdotukseen on sisällytettävä joko maakunnan, hyvinvointialueen tai valtion velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella silloin, kun sille on perusteltu akuutti tarve eläinten hyvinvoinnin takaamisen kannalta.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Yksi luonnoksen keskeisistä ongelmista on, että eläinten hyvinvoinnin epätasaisen tulkinnan lisäksi hyvinvoinnin lisäämiseen ei osoiteta riittävästi resursseja esimerkiksi eläinsuojeluvalvonnan, teurastamoiden kameravalvonnan, Tullin, sekä luonnonvaraisten eläinten ja löytöeläinten auttamisen, kuljetuksen ja hoidon osalta. Jos resursointi ei ole riittävä, laki ei todennäköisesti kaikilta osin toteudu ja uhkana on etenkin se, että eläimet joutuvat epätasa-arvoiseen asemaan riippuen siitä, missä osassa Suomea ne ovat. Eläinsuojeluvalvonta, luonnoneläinten ja löytöeläinten auttaminen ovat myös suurta yleisöä paljon kiinnostavia ja paljon seurattuja aiheita, jotka heijastavat suhdettamme ja arvostustamme eläimiin.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- Valvonnalla on tärkeä rooli sekä eläinten hyvinvoinnin että puhtaan ja turvallisen kotimaisen ruuantuotannon turvaamisessa. MTK-EP muistuttaa, että valvontaa on tehtävä, mutta valvonnan lisäämisen sijaan tärkeämpää on sen kohdentaminen. Riskiperusteinen valvonta auttaa löytämään todelliset eläinsuojelurikkomukset kuormittamatta turhaan kotieläintuotantoa ja -tuottajia.
- MTK-EP pitää hyvänä asiana mahdollisen eläinsuojeluongelman ilmoitusvelvollisuuden laajenemista useampiin tahoihin. MTK-EP näkee, että velvollisuus ilmoittaa valvontaviranomaiselle tulisi koskea myös kotieläintiloille sähköä, vettä tai rehua toimittavia tahoja siinä tapauksessa, jos näiden tuotantopanosten toimittaminen tiloille ollaan lopettamassa esimerkiksi velkojen vuoksi. Näin

voidaan paremmin ennaltaehkäistä eläinten hyvinvoinnin vaarantumisen ja eläinsuojelurikkomuksien syntyminen.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Edellisessä lakiluonnoksessa vuonna 2017 oli ehdotettu maakunnalle velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoito myös virka-ajan ulkopuolella. Vastaava kirjaus on tarpeellinen ja se varmistaisi kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitamisen myös virka-ajan ulkopuolella. Käytännössä Pohjois-Karjalassa päivystävät eläinlääkärit ovat nykyisin virkaeläinlääkäreitä, joten asia on hoidettu näin jo nykyisellään, vaikka lakiesäiteistä velvoitetta ei olekaan. Käytäntö on ollut tarpeen, koska kiireellisiä virkatehtäviä on myös virka-ajan ulkopuolella.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Esityksen perustelujen mukaan epäilyyn perustuvien tarkastusten määrä on jatkuvasti lisääntynyt ja kustannukset moninkertaistuneet.
- Tuotantoketjun avoimuus ja läpinäkyvyys kärsii siitä, ettei valvontaa tehdä suunnitelmallisesti tai ns. otantaan perustuvasti vaan pääosin epäilyn perusteella. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta on EU:n virallisen valvonta-asetuksen (2017/625) soveltamisalassa, johon lakiesityksessä esitetään täydentäviä säännöksiä. Sen mukaan eläinten hyvinvointia koskevaa valvontaa tulisi tehdä säännöllisesti ja sopivalla riskiperusteisella tiheydellä, minkä lisäksi sitä tulisi tehdä ilman ennakoivalvontaa. Lisäksi on varmistettava riittävä valvontaresurssi.

Ruokavirasto:

- Lakiehdotuksesta on poistettu aiempaan ehdotukseen sisältynyt velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella. Tätä on perusteltu sillä, että velvoite edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa. Ruokavirasto pitää tätä erittäin valitettavana, sillä tällä hetkellä vastuuta kiireellisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta esimerkiksi viikonloppuisin ei ole nimetty millekään taholle. Tullille on lisäksi lisätty toimivaltaa useiden eläimiin liittyvien lainsäädäntösektoreiden valvonnassa. Tulli on kuitenkin toistuvasti tuonut vahvasti esille, että Tulli tulee tarvitsemaan apua eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa kriittisissä valvontatilanteissa, joihin Tullin osaaminen ei riitä. Tämä asiantuntija-apu olisi Ruokaviraston näkemyksen mukaan turvattava myös virka-ajan ulkopuolella.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että valvonnalle on säädetty laatuvelvoitteita eikä pelkästään, että valvonta on järjestettävä. Samalla on kuitenkin huolehdittava valvonnan riittävästä resursseista.

Suomen Kennelliitto:

- Painotamme sitä, että eläinten hyvinvoinnin valvonta tulee voida järjestää myös virka-ajan ulkopuolella. Tämä edellyttää sitä, että valvontaan on riittävästi resursseja.

TEHVNK:

- Neuvottelukunnan mukaan on hyvä, että valvovien viranomaisten toimintamahdollisuuksia parannetaan ja tehostetaan. Esimerkiksi oikeus asiantuntijan ja avustajan käyttöön valvontaa tehtäessä sekä eläintenpitokiellon valvonta ilman epäilyä eläinten hyvinvointimääräyksen rikkomisesta auttavat ratkaisemaan joitakin valvontatyössä esiin nousseita ongelmia.
- Lain perusteluissa voitaisiin myös tuoda esille eläintenpitäjän oikeus käyttää valvontatilanteessa vastaavanlaista asiantuntijaa tai avustajaa silloin, kun se ei viivästyttä valvontaa.
- Käytännössä eläinten hyvinvoinnin on todettu hyvin usein vaarantuneen myös silloin, kun niiden haltijat ovat voineet huonosti. Tästä syystä on hyvä, että viranomaisilla ja muilla tahoilla on ilmoitusvelvollisuus tilanteessa, jossa havaitaan avun tarpeessa olevia eläimiä.

- Neuvottelukunta toteaa, että valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on yhdenmukaista, laadukasta, tehokasta sekä riittävästi resursoitua.
- Neuvottelukunnan mukaan on myös hyvä, että valvontaviranomaisella on mahdollisuus neuvoa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Asiasyhteydessä tulisi neuvottelukunnan mielestä painottaa eläimen omistajan tai pitäjän velvollisuutta ottaa selvää eläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista.
- Lakiluonnoksesta puuttuu virka-ajan ulkopuolinen valvontaeläinlääkäreiden päivystys. Tämä voi aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vaarantumisen riskin.

Tulli:

- Luonnoksesta on poistettu aiempaan lakiehdotukseen sisältynyt maakunnan velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella, koska se edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa.
- Tulli pitää tätä poistoa erittäin valitettavana, koska Tullille on lisätty toimivaltaa useiden eläimiin liittyvien lainsäädäntösektoreiden valvonnassa. Tulli on jo aiempien lakiuudistusten myötä tuonut vahvasti esille, että Tulli tulee tarvitsemaan apua mm. eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa valvontatilanteissa, joihin Tullin eläinalan osaaminen ei riitä. Virka-ajan ulkopuolinen asiantuntija-apu olisi Tullin näkemyksen mukaan ehdottomasti turvattava, koska Tulli työskentelee maahantuloaikoilla myös virka-ajan ulkopuolella.
- Tässä luonnoksessa tuodaan ilmi, että Tullin integroiminen osaksi valvontakoneistoa edellyttää kuitenkin Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittavaa yhteistä toimintamallia sekä riittävää ohjeistusta ja koulutusta. Toimintamalliin liittyen valvontaviranomaisten tulisi esimerkiksi sopia tilannekuvan ylläpidosta ja tiedonkulusta sekä nimetä yhteyshenkilöt eri alueille.
- Jotta yhteinen toimintamalli saadaan laadittua, on Tullin näkemyksen mukaan sovittava myös virka-ajan ulkopuolisen ajan kattavasta 24/7-toimintamallista.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- TEH ry korostaa, että valvojan viranomaisen osaaminen ja asiantuntijuus ovat tärkeitä myös omistajan oikeusturvan toteutumiseksi. Valvontaeläinlääkäreiden lisäkoulutus tilakäyntejä tekemään ja yrittäjää kohtaamaan olisi toivottavaa. Suorittavan viranomaisen koulutuksesta ja ammattimaisuudesta tulee huolehtia, niin että lainsäädännössä vaadittaisiin laillistetun eläinlääkärin pätevyys. Lisäksi TEH ry esittää, että lakiin kirjattaisiin omistajan mahdollisuus käyttää avustajaa, mikäli se on kohtuullisen ajan sisällä mahdollista toteuttaa.

76 §

Valvonnan yleiset periaatteet

Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Valvontaviranomaisilla on velvollisuus neuvon pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi valvonta-asetuksessa.

Animalia:

- Pykälän perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus ja neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen tarkastelu ulkopuolisen viranomaisen toimesta.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Tällä hetkellä eläinsuojelulain noudattamisen käytännön valvonta on riittämätöntä. Vaikka uusi laki suojaisi eläimiä entistä paremmin, laista ei ole hyötyä, ellei ole mahdollisuutta valvoa riittävän tehokkaasti sen noudattamista. On ensiarvoisen tärkeää, että lain noudattamisen valvontaan tuodaan

lisää velvoitteita ja resursseja, koska ilman niitä lain noudattamista on käytännössä mahdotonta valvoa. Jos näin käy, lakiin kirjatusta uudistuksista ei ole käytännössä eläimille niin paljon hyötyä kuin tilanteessa, jossa lakia pystytään myös tehokkaasti valvomaan. Tämä on erittäin tärkeä kohta lain uudistamisprosessissa, jota ei tule jättää huomiotta.

Atria, HKScan, Snellman:

- Lain 76§ on syytä muuttaa muotoon: *Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on yhdenmukaista, laadukasta ja tehokasta. Näiden toteutuminen on varmistettava auditoinnein. Valvontaviranomaisilla on velvollisuus antaa neuvoja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi.*

EHK:

- Toimiva valvonta edellyttää riittävää määrää valvontaviranomaisia, koulutusta, ohjausta, neuvontaa sekä riippumattoman ulkopuolisen toimijan tekemää auditointia. Nyt ehdotettu laki kannatettavine parannuksineen tuo mukanaan suuren lisäresurssitarpeen valvontaan, joka olisi huomioitava lakia säädettäessä.
- Valvontaviranomaisen velvollisuus neuvoin pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia edellyttää valvontaviranomaisen koulutusta ja eläintenpidon hyvien käytäntöjen osaamista sekä osaamisen jatkuvaa päivittämistä.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Pykälä olisi syytä muuttaa muotoon: Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on yhdenmukaista, laadukasta ja tehokasta. Näiden toteutuminen on varmistettava auditoinnein. Valvontaviranomaisilla on velvollisuus antaa neuvoja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Eläinoikeuspuolue:

- Uusi laki mahdollistaisi eläinsuojeluviranomaisille teurastamoiden tallentavan kameravalvonnan, mutta se koskisi vain Ruokaviraston valitsemien kohteiden videovalvontaa Ruokaviraston vaatimuksesta. Eläinoikeuspuolueen näkökulmasta valvonnan tehostamiseksi kameravalvonta tulisi olla osana kaikkea ammattimaista ja kaupallista eläintenpitoa, pois lukien kotirauhan piirissä olevat tilat.
- Eläinoikeuspuolueen kanta on, että kaikkiin teurastamoihin veloitetaan asennettavaksi pakollinen kameravalvonta, jonka tallentaman materiaalin tulee olla julkista ja todistekelpoista mahdollisissa oikeudenkäynneissä, ja jota valvontaviranomaisten tulee tarkkailla säännöllisesti. Esityksen mukaisessa muotoilussa on ilmiselvää vaara siihen, että käytännössä kameravalvontaa ei tulla pitämään tarpeellisena. Teurastamoiden pakollinen kameravalvonta on näin ollen myös valvonnan tehokkuuden kannalta selkeämpi muotoilu. Kameravalvonta teurastamoissa on säädetty pakolliseksi jo mm. Ranskassa. Ehdotamme, että pykälän perusteluihin lisätään toivomus siitä, että sekä tuottajien että kuluttajien tulee osallistua kameravalvonnan rahoitukseen, sillä toiminnan lakisääteisyyden tarkkailu ja takaaminen on paitsi tuottajan ja teurastamojen, myös kuluttajan etu.

Eläinsuojeluasiamies:

- Perusteluissa olisi hyvä todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat riittävää määrää valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus ja ohjaus.

ETT:

- Pykälä ehdotetaan muotoiltavaksi seuraavanlaisesti: Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on yhdenmukaista, laadukasta ja

tehokasta. Näiden toteutuminen on varmistettava auditoinnein. Valvontaviranomaisilla on velvollisuus neuvoin pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia.

LSAVI:

- Jotta valvonta voisi olla laadukasta ja tehokasta, on valvonnassa oltava nykyistä suuremmat resurssit. Suunnitelmallisesta valvonnasta joudutaan tinkimään, jos aika menee kiireellisten tapauksien hoidossa. Uusintatarkastusten viivästyminen tai tekemättömyys ei johdu viranomaisen saamattomuudesta, vaan siitä ettei kaikkea ehditä tekemään.

LSSAVI:

- Neuvontavelvoite tulee rajata eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin lainsäädännön tavoitteiden mukaisesti. Kaikilla toimivaltaisilla eläinten hyvinvointia valvovilla viranomaisilla ei ole tietotaitoa yksityiskohtaiseen neuvontaan eläintenpidosta, eikä sitä pidä vaatia. Tuotannollinen terveydenhuolto ja muu konsultointi on pidettävä erillään säädöstenmukaisuuden valvonnasta.
- Neuvontavelvoitetta tulisi supistaa sisällöllisesti ja kohdistaa vain viranomaisiin, joilla on eläinlääketieteellinen koulutus.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Lainsäätäjän tulee huolehtia, että valvonta (76 §) ulottuu käytännössä myös mm. riistanhoidolliseen tarhaamiseen.

Poliisihallitus:

- Lain 76 § säännös valvonnasta koskisi kaikkia valvontaviranomaisia. Lain 76 § 1 momentin mukaan valvonta olisi järjestettävä niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Hyvin ja huolellisesti järjestetty valvonta on laadukasta. Valvonnan tehokkuus liittyy muun muassa siihen, että lainsäädännön noudattamatta jättämiseen puututaan viipymättä ja suhteellisuusperiaate huomioiden riittävin keinoin.
- Säännös koskee myös poliisia valvontaviranomaisena, ja asettaa poliisin osaamiselle lisävaatimuksia. Erityisesti yhdistettynä siihen, että esityksen mukaisessa tilanteessa poliisi olisi ainoa valvontaviranomainen virka-ajan ulkopuolella, tulisi poliisiin kyetä järjestämään valvonta nykyistä kattavammin, tehokkaammin ja laadukkaammin. Nämä vaatimukset ovat velvoittavia, ja nämä tulee huomioida poliisin perus- ja jatkokoulutuksessa.
- Tähän mennessä suurin osa poliisin suorittamasta eläinsuojeluvalvonnasta on ollut sattumanvaraista ja eläinsuojelutapaukset ovat tulleet ilmi muiden asioiden yhteydessä, esimerkiksi hälytystehtävien tai esitutkinnan hoitamisen ohessa. Kirjaus tulee todennäköisesti velvoittamaan poliisia organisoimaan eläinsuojeluvalvontaa uudella tavalla.
- Poliisihallitus katsoo, että valvonnan tehostamisen kannalta olisi myös erittäin tärkeää kehittää Oikeusrekisterikeskuksen omistaman ja ylläpitämän eläintenpitokieltorekisterin toiminnallisia ominaisuuksia siten, että valvontaviranomaiset voisivat saada rekisteristä kyselytietoina esim. tietyn kunnan alueella eläintenpitokieltoon määrätyt henkilöt.

Ruokavirasto:

- Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen olisi järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten mukainen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Pykälän perusteluissa todetaan, että hyvin ja huolellisesti järjestetty valvonta on laadukasta ja valvonnan tehokkuuteen puolestaan vaikuttaa muun muassa epäkohtiin puuttuminen viipymättä ja valvonnan riskiperusteisuus. Ruokavirasto korostaa, että uusien tai laajennettujen tehtävien vuoksi tarvitaan joko lisäresursseja tai muita tehtäviä täytyy jättää tekemättä. Ruokavirasto toivoo, että perusteluissa mainittaisiin valvonnan riittävä resursointi, mikä on valvonnan laadun ja tehokkuuden kannalta oleellisen tärkeää.

SEY:

- Pykälä on tärkeä. Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi ulkopuolisen viranomaisen taholta.
- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna laadukkaalla ja tehokkaalla valvonnalla.

SHEHVNK:

- Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat riittävää määrä valvontaviranomaisia, viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä ulkopuolisen viranomaisen tekemä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi. Nyt ehdotettu laki kannatettavine parannuksineen tuo mukanaan suuren lisäresurssitarpeen valvontaan, joka olisi huomioitava lakia säädettäessä.
- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna laadukkaalla ja tehokkaalla valvonnalla.

Suomen Kennelliitto:

- On olennaista, etteivät lain ja asetusten yksityiskohdat tee valvonnasta liian vaikeaa, saati mahdotonta. Pidämme hyvin tärkeänä, että lakiehdotus mahdollistaa nopean ja tarkoituksenmukaisen tiedonkulun viranomaisten ja eri toimijoiden välillä.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Eläinten hyvinvointimääräysten valvonnan tulee olla laadukasta, tehokasta ja yhdenmukaista. Kannatamme ehdotusta, jossa määritellään valvontaviranomaisille velvollisuus neuvomalla edistää eläinten hyvinvointia. Esitämme myös, että valvojana voi toimia vain Suomessa laillistettu eläinlääkäri, jonka osaaminen pätevöittää arvioimaan eläinten terveydentilaa ja hyvinvointia. Eläinlajikohtainen osaaminen tulisi varmistaa auditoinnilla.

Suomen Sikayrittäjät:

- 76 § ja 82 §: Valvonnan yleisissä periaatteissa pitäisi olla laadun ja tehokkuuden lisäksi yhdenmukaisuusvaatimus. Myös valvontaviranomaisilla pitäisi olla velvollisuus neuvon pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia. Eläinten pitäjällä pitää olla oikeus asiantuntijan ja avustajan käyttämiseen valvonnan ja tarkistuksen yhteydessä. Tämä olisi hyvä mainita momentissa. Eläinten pitäjän oikeusturva ja valvonnan yhdenmukaisuus on varmistettava.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Valvontaviranomaisille ei tulisi säätää nykyistä sisällöllisesti laajempaa neuvontavelvollisuutta. Eläinten hyvinvointiin liittyvää neuvontavelvoitetta tulisi sen sijaan mahdollisesti rajoittaa ja kohdistaa vain niihin viranomaisiin, joilla on eläinlääketieteellinen koulutus. Viranomaisen tulisi voida keskittyä lainsäädännön noudattamisen valvontaan ja neuvoilla pyrkiä opastamaan eläinten pitäjiä siinä, miten eläimiä tulee lain mukaan pitää.
- Perusteluissa lavennetaan viranomaisen vastuuta lainsäädännön vaatimusten selvittämisestä eläimen omistajalle tai pitäjälle myös esimerkiksi eläintenpitoon liittyvien hyvien käytäntöjen, eläinten ruokinnan, muun hoidon, liikunnan, käyttäytymisen ja kouluttamisen neuvontaan. Viranomaiselta ei voida edellyttää kaikkien eläinlajien ruokinnan, hoidon, liikuttamisen, käyttäytymisen tai kouluttamisen kattavaa tuntemista, yli sen mitä vaaditaan lainsäädännön noudattamiseen.
- Neuvontavelvoitteen laajentamisessa siirrytään selvästi jo enemmän konsulttipalveluiden puolelle. Koska kaikki tällainen neuvonta tulisi tarjota yhdenvertaisesti kaikille eläinten pitäjille, ei neuvontaan ole riittävästi resursseja vaarantamatta muuta valvontaa. Viranomaisen tulisi

ennemminkin voida ohjata eläimen pitäjät tällaista neuvontapalvelua tarjoavien muiden tahojen puoleen.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälä on tärkeä. Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi ulkopuolisen viranomaisen taholta.
- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna laadukkaalla ja tehokkaalla valvonnalla.

77 §

Valvontasuunnitelmat

Ruokaviraston on laadittava valtakunnallinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnasta. Suunnitelma on osa valvonta-asetuksen mukaista kansallista valvontasuunnitelmaa.

Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä toimialueellaan. Alueellisessa suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen suunnitelma.

LSSAVI:

- Valvontasuunnitelmaa on edellytettävä myös kunnalliselta viranomaiselta. Jotta valvontaan vaadittavaa resurssitarvetta voidaan arvioida, on tiedettävä esimerkiksi, kuinka paljon erilaisia valvontakohteita yksikössä on ja kuinka tiheästi niitä valvotaan.

Poliisihallitus:

- Lain 77 §:ssä säädettäisiin Ruokaviraston ja Aluehallintoviraston laatimista suunnitelmista. Lain esitöissä todetaan "Valtakunnallisen valvontasuunnitelman avulla Ruokavirasto voisi ohjata muita toimivaltaisia viranomaisia toimimaan valvontatoiminnalle asetettujen periaatteiden ja tavoitteiden sekä painopisteiden mukaisesti."
- Epäselväksi jää laaditaanko valvontasuunnitelmat kaikkien viranomaisten osalta? Esitöiden kirjauksen perusteella valvontasuunnitelmat tulevat koskemaan kaikkia valvontaviranomaisia, myös poliisia. Tämä edellyttäisi entistä tiiviimpää viranomaisyhteistyötä valvontaviranomaisten kesken ja etenkin poliisin osalta toiminnan uudelleen organisointia sekä henkilökunnan kouluttamista.
- Poliisihallitus kuitenkin katsoo, että Ruokavirasto tai Aluehallintovirasto ei voi laatia poliisi velvoittavia valvontasuunnitelmia. Poliisiyksiköiden toimintaa ohjaa Poliisihallitus. Viranomaisten yhteisten valvontasuunnitelmien tulee olla yhteistyössä laadittuja ja allekirjoitettuja jotta niillä on kaikkia valvontaviranomaisia velvoittava merkitys. Näin ollen Poliisihallitus esittää, että lain esitöihin tulisi kirjaus siitä, että muita valvontaviranomaisia velvoittavat valvontasuunnitelmat tulee laatia yhteistyössä sekä hyväksyttävä viranomaisissa sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla velvoittavuuden varmistamiseksi.

SEY:

- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä pykälän 2 momentissa tarkoitettua alueellisen suunnitelman tulee sisältää.

SHEHVNK:

- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä pykälän 2 momentissa tarkoitettua alueellisen suunnitelman tulee sisältää.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Myös kunnallinen valvonta tulee olla suunnitelmallista. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan suunnitelma voi sisältyä esimerkiksi kunnan ympäristöterveydenhuollon muuhun valvontasuunnitelmaan.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä pykälän 2 momentissa tarkoitettua alueellisen suunnitelman tulee sisältää.

78 §

Tarkastus- ja näytteenotto

Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti. Tarkastusta ja näytteenottoa koskevasta virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista säädetään myös valvonta-asetuksen 9–15 artiklassa.

Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus:

- 1) eläintarhassa;
- 2) pysyvässä eläinnäyttelyssä;
- 3) sirkuksessa;
- 4) kiertävässä eläinnäyttelyssä;
- 5) eläinkilpailussa;
- 6) eläinnäyttelyssä ja siellä, missä eläimiä muutoin pidetään näytteillä yleisölle, käytetään esityksissä tai näytöksissä;
- 7) siellä missä luonnonvaraisia eläinlajeja tarhataan riistanhoidollisessa tai tuotannollisessa tarkoituksessa;
- 8) siellä, missä seura- ja harrastuseläimiä pidetään 60 §:ssä tarkoitettulla tavalla ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa;
- 9) siellä, missä luonnonvaraisia eläimiä hoidetaan 61 §:ssä tarkoitettulla tavalla;
- 10) siellä, missä harjoitetaan 67 §:ssä tarkoitettua eläinten lopetukseen liittyvää toimintaa;
- 11) rajanylityspaikalla, rajatarkastusasemalla, poistumispaikalla ja saapumispaikalla;
- 12) kaikissa eläintiloissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa sekä poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;
- 13) toiminnanharjoittajan pyynnöstä;
- 14) rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi.

Ruokavirasto voi määrätä aluehallintoviraston tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Aluehallintovirasto voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan tai määrätä virkaeläinlääkärit tekemään tarkastuksia.

Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, ja ottaa maksutta valvontaa varten tarvittavia näytteitä. Hänellä on oikeus tarkastaa eläin, eläimen pitopaikka ja muut eläintenpitoon liittyvät tilat, eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkitykselliset seikat.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen.

Animalia:

- Pykälään tulee lisätä, että ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus tuotantoeläintiloilla sekä laitoksissa, joissa kasvatetaan tai käytetään eläimiä tieteellisissä hankkeissa ja toimenpiteissä. Tuotantoeläintilat ovat kaikkein suurimpia eläintenpitopaikkoja Suomessa, ja se vaarantaa vakavasti eläinten hyvinvoinnin, mikäli valvontaviranomaisella ei ole oikeutta tehdä tarkastusta näissä paikoissa ilman epäilyä. Tieteellisessä tutkimuksessa eläimet taas altistuvat usein merkittävälle kärsimykselle. Pykälän 1 momentin ensimmäiseen lauseeseen on lisättävä, että tarkastus voidaan tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.
- Myös pykälän 5 momenttiin tulee lisätä, että tarkastus voidaan tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.
- Pykälään on lisäksi lisättävä, että tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti.

EHK:

- Eläimen hyvinvoinnin heikkenemisen riskejä ennaltaehkäisee se, että jatkossa voitaisiin ilman epäilyä tarkastaa myös eläinkilpailuja sekä esityksiä ja näytöksiä, joissa eläin on mukana. Edellä mainittu tarkastusoikeuden laajentaminen on hyvä asia. Samoin on hyvä, että valvontaviranomaiselle jatkossa annettaisiin oikeus, myös ilman epäilyä siitä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään säädösten ja määräysten vastaisesti, valvoa eläintenpitokiellon noudattamista.
- Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus tehdä tarkastus myös, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista. Myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastus pitäisi saada tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokieltoa rikotun tai rikottavan.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että esityksen mukaan valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi. Pykälän 5 momentin mukaan pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä olevaan tilaan tarkastuksen saa kuitenkin tehdä vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja jos on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tämä tarkoittaa, että tarkastusta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä olevaan tilaan ei voi tehdä pelkästään eläintenpitokiellon rikkomisepäilyn vuoksi. Myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastus on voitava tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokieltoa rikottavan.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Pysyväisluonteisen asumien käytettävässä tilassa tulisi olla mahdollisuus tehdä tarkastus myös valvottaessa eläintenpitokieltoa. Tällä hetkellä pykälää tulkitaan siten, että pelkkä eläintenpitokielto ei mahdollista kotirauhan piiriin menemistä.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Esitämme valvontaviranomaisen oikeutta tarkastuksiin käsitteleviin momentteihin 1 ja 5 lisättäväksi perusteeksi eläintenpitokiellon rikkomisen tai sen epäilyn.

ESAVI:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää eläintenpitokiellon noudattamisen valvontaa tärkeänä. Alueellemme on tyypillistä, että tuomitut rikkovat eläintenpitokieltoa pitämällä asunnoissaan seura- ja harrastuseläimiä. Eläintenpitokiellon noudattamista olisikin pystyttävä valvomaan myös kotirauhan piirissä ilman lisäepäilyä eläinsuojelurikoksesta. Ehdotamme säännöksen 5 momenttiin lisäystä ”...tai epäiltäessä eläintenpitokiellon rikkomista taikka valvottaessa eläintenpitokiellon noudattamista.” Säännöksen otsikossa on tarpeeton väliviiva.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälän otsikossa on kirjoitusvirhe “tarkastus- ja näytteenotto” sijaan tulisi otsikon kuulua “Tarkastus ja näytteenotto”
- 5 momentissa määritellään oikeus tehdä tarkastus pysyväisluonteisen asumiseen käytettävässä tilassa. Pysyväisluonteisen asumien käytettävässä tilassa tulisi olla mahdollisuus tehdä tarkastus myös valvottaessa eläintenpitokieltoa. Tällä hetkellä pykälää tulkitaan siten, että pelkkä eläintenpitokielto ei mahdollista kotirauhan piiriin menemistä.

HESY:

- Pykälän toisen momentin listaukseen tulee lisätä tuotantoeläinten pitopaikat, joihin valvontaviranomaisella on oltava oikeus tehdä tarkastus ilman epäilyä. Luokittelusta epäilyyn ja ilman epäilyä tehtäviin tarkastuksiin tulee luopua. Eläinsuojeluviranomaisille on annettava valtuutus tehdä ilman epäilyä tarkastus kaikkiin myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, joissa voidaan pitää seura- ja harrastuseläimiä laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Pidämme hyvänä uudistuksena sitä, että tarkastuksen voi jatkossa tehdä eläintenpitokieltojen noudattamisen valvomiseksi.

ISAVI:

- Toiminnanharjoittajan pyynnöstä tehdyt tarkastukset: Kunnalle on syytä kirjata oikeus laskuttaa toimijaa tällaisista tarkastuksista taksansa mukaisesti. Esimerkiksi kaupallisilla toimijoilla voi olla suuriakin konsultaatiopyyntöjä, jotka kuormittavat valvonnan resursseja (esim. tv-tuotantoa varten pyydettyä viranomaisen toiminnan ja olosuhteiden asianmukaisuuden tarkastus ja konsultointi).
- Eläintenpitokiellon valvontaa tulisi voida tehdä myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa, mikäli epäillä kieltoa rikotun, vaikka epäilykseen ei sillä hetkellä liittyisi epäilyä eläimen huonoista oloista, kohtelusta tai hoidosta. Eläintenpitokieltoa ei anneta vähäisin perustein, ja jo tämän pitäisi antaa riittävä epäily, että eläintä pidetään tai hoidetaan lainvastaisesti.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään tulee lisätä kohta 15) tuotantoeläintiloille. Useat ja usein suurimmat eläinsuojelurikkomukset tulevat ilmi juuri tuotantoeläintiloilla, joten on selvää, ettei niitä tule jättää minkään viranomaisvalvontakeinon ulottumattomiin. Eläinsuojeluun liittyvillä käynneillä paljastuu usein tuottajien talouteen tai terveyteen liittyvää inhimillistä hätää, ja on tuottajien ja eläinten yhteinen etu, että vaikeudet havaittaisiin niiden ollessa vielä pieniä.
- Pykälään tulee lisätä kohta: ”Tarkastuskäynnit tulee suorittaa ensisijaisesti ilman etukäteisvaroitusta, mikäli valvonnan tavoitteena on havaita mahdollisia epäkohtia eläinten pidossa tai eläimiin liittyvässä toiminnassa”. Muutoin toimijoille tarjotaan vain mahdollisuus varautua tarkastajien käyntiin tavoin, jotka eivät koidu eläinten eduksi.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Lakiluonnokseen lisätty tarkastusoikeus ilman epäilyä eläintenpitokiellon noudattamisen tarkastamiseksi on hyvä lisäys, joka nykylainsäädännössä on epäselvä.

LSAVI:

- 13) Tarkastuksen tekeminen toiminnanharjoittajan pyynnöstä on perusteltu silloin, kun säädökset sitä edellyttävät (mm. broilerin kasvatustiheyden nostamiseksi). Valvontaviranomaisilta pyydetään kuitenkin tarkastuksia myös esim. tilanteissa, jossa toimijalle on mahdollisesti tulossa eläintenpitokielto käräjäoikeudessa tai on jo määrätty eläintenpitokielto ja toimija on valittanut hovioikeuteen. Tällöin toimijan tavoitteena on saada tuomioistuimelle näyttöä siitä, että hän pystyy hoitamaan eläimensä moitteetta. Tämä asettaa viranomaisen hankalaa välikäteen, koska hän saattaa toimia tapauksessa syyttäjän todistajana ja toimija käyttää tuoretta tarkastuskertomusta mitätöidäkseen aiemmin tehtyjen tarkastusten havaintoja. Tähän asti pyytäjälle on todettu, että tarkastuksia tehdään vain viranomaisen harkinnan mukaan epäiltäessä säädösten rikkomista tai ilmoituksenvaraisissa kohteissa ilman epäilyä, mutta nämäkin aina viranomaisen aloitteesta. Tarkastuksia on pyydetty jonkin verran myös tilanteissa, jossa toimija on aloittamassa esim. hoitolatoimintaa ja haluaa varmistua, että tilat täyttävät vaatimukset. Tämän tyyppisissä tarkastuksissa on monesti kyse neuvonnasta ja ne voisivat olla perusteltuja. Lisäksi toimija saattaa pyytää tarkastusta todistaakseen asiakkailleen, että toiminnassa ei ole todettu puutteita.
- Viranomaisella pitäisi olla mahdollisuus kieltäytyä toimijan pyynnöstä tehtävän tarkastuksen tekemisestä, ellei tarkastukselle ole perusteita säädöksissä ja tarkastuksella ei ole merkitystä eläinten hyvinvoinnin kannalta. Toimijan pyynnöstä tehtävät tarkastukset vievät myös valvontaviranomaisen työpanosta, mikä on pois muusta valvonnasta. Pyyntöä tehtävä tarkastus tulisi olla myös maksullinen.

LSSAVI:

- Otsikossa on virheellisesti tavuviiva.
- Pykälän 2. momentin 13 kohta on uusi. Toimijan aloitteesta tehtävä tarkastus tulee rajata broilerin pitopaikkojen tarkastamiseen kasvatustiheyden nostamiseksi tai muihin vastaaviin säädösperusteisiin tarkastuksiin.
- Yleistä veloitetta tehdä asianosaisen pyynnöstä valvontaa ei voida säätää. Valvonnan tulee olla lähtökohtaisesti ennalta ilmoittamatonta, jotta se antaa oikean kuvan eläinten hyvinvoinnista satunnaisena päivänä eikä parhaasta mahdollisesta tilanteesta, kun valvontaan on osattu varautua. Viranomaisilla ei ole resursseja tehdä tällaista tilausvalvontaa.
- Hyvinvointilakiin tulee säätää viranomaisen nimenomainen oikeus ottaa kuvia ja tallentaa mediatiedostoja (mm. ääntä ja videota) tarkastuksen yhteydessä tai asian selvittämiseksi. Muussa lainsäädännössä mm. ympäristönsuojelulaissa on säädetty vastaavasti.
- On hyvä, että eläintenpitokiellon noudattamista voidaan jatkossa valvoa ilman epäilyä eläinten hyvinvoinnin vaarantumisesta. Tosiasiallisesti tämä lisää valvonnan resurssitarvetta.
- Perusteluiden viimeisessä kappaleessa viitataan virheellisesti 81 §:ään puhuttaessa tarkastuksessa käytettävistä avustajista, kun luonnoksessa avustajista säädettäisiin 82 §:ssä.
- 57 §:n mukaisen ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta ilman epäilyä tulee säätää sallituksi, joten se pitäisi olla tässä listassa.
- 78.5 §:ssä sääntelyn vuoksi olisi tärkeää, että 2. momentin valvonnasta myös pysyväisluontoiseen asumiseen käytettävissä tiloissa säädetään selkeästi.

Poliisihallitus:

- Lain 78 § 2 momentin 14 kohdassa säädettäisiin, että valvontaviranomaisella on ilman epäilystäkin oikeus tehdä tarkastus rikoslain 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi. Poliisihallitus pitää valvonnan tehostamisen kannalta hyvänä mainittua uutta säädöstä, joka selkeyttäisi nykyään hieman tulkinnanvaraista tilannetta. Kuten perusteluista ilmenee, on eläintenpitokiellon valvontaan liittyvistä toimivaltuuksista ollut käytännön valvontatyössä epäselvyyttä, mikä on aiheuttanut passiivisuutta valvontaviranomaisissa. Poliisin osalta eläintenpitokiellon valvonta on lähinnä perustunut yleisilmoituksen perusteella tehtäviin

tarkastuksiin tai sitten eläintenpitokiellon rikkominen on tullut ilmi esimerkiksi hälytystehtävän yhteydessä. Kiellon noudattamisen kannalta järjestämällinen valvonta on tarpeellinen. Uudistus mahdollistaa tosiasiallisen valvonnan ja lisää merkittävästi rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuutta, kun lisääntyvän valvonnan johdosta kiinnijäämisriski eläintenpitokiellon rikkomisesta kasvaa.

- Lain 78 § 4 momentin säännös itsessään näyttäisi kattavan erilaiset toimenpiteet tarkastuksen suorittamiseksi. Näihin toimenpiteisiin lukeutuisi myös kuvaaminen ja äänen tallentaminen tarkastuksella. Tämä tapa hankkia ja tallentaa tietoa voi kuitenkin nousta haasteeksi, jos kuvaaminen tapahtuu yleisöltä suljetussa tilassa tai kotirauhan suojaamassa paikassa. Poliisihallitus esittää harkittavaksi kahta vaihtoehtoa:
 - a) sisällyttää perustelutekstiin maininta siitä, että oikeus tarkastaa sisältää myös oikeuden tallentaa tietoa kuvaamalla tai teknisellä laitteella, tai
 - b) lisätä säännökseen uusi lause, joka olisi muodossa "tarkastuksen suorittamiseksi valvontaviranomainen voi kuvata tai muuten tallentaa tietoa teknisellä laitteella".
- Lain 78 § 5 momentissa säädettäisiin, että tarkastuksen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla.
- Kuten perusteluissa todetaan, asunto tai muu vastaava, pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävä tila kuuluu perustuslaissa suojattuun kotirauhan piiriin. Eläintenpitokiellon valvonnan tehostamisen kannalta olisi erittäin tärkeää, että kotirauhan suojaamiin tiloihin voitaisiin tehdä tarkastus pelkästään sen perusteella, että eläintenpitokieltoa epäillään rikotun. Eli tarkastus ei vaatisi lisäedellytyksenä myös epäilyä siitä, että eläimiä koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla vaan pelkkä epäily eläintenpitokiellon rikkomisesta riittäisi tarkastuksen perusteeksi.
- On kuitenkin otettava huomioon, että Suomen perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Epäillyn rikoksen selvittämiseen liittyvistä pakkokeinoista säädetään esitutkinta- ja pakkokeinolaissa. Pakkokeinolain mukaisena edellytyksenä kotietsinnälle tulee olla syytä epäillä, että on tehty rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Eläintenpitokiellon rikkomisesta voi seurata ehdotetun lain 109 § 2 momentin 23 kohdan perusteella sakkoa.

PSAVI:

- Pykälässä on hyvin ja kattavasti listattu tarkastukset, joita valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä hyvinvointimääräysten rikkomisesta. Kohta 14 on erittäin tarpeellinen lisä, jonka mukaan eläintenpitokieltoa saisi valvoa ilman epäilyä eläimen hyvinvoinnin vaarantumisesta. Tämä tehostaa eläintenpitokiellon käytännön valvontaa ja lisää valvonnan vaikuttavuutta. Nykylainsäädännöllä eläintenpitokiellon valvominen on ollut haastavaa ja tehotonta.
- Tarkastajan oikeudet tarkastuksella on kuvattu kattavasti, mikä tukee tehokasta valvontaa. Hyvä, että tässä yhteydessä on yksiselitteisesti mainittu myös varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat.

SEY:

- Pykälän 1 momentin aloittava lause on muutettava kuulumaan: "Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti, *tai jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.*"
- Pykälän 5 momentti on muutettava kuulumaan: "Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia

hyvinvointimääräyksiä *tai eläintenpitokieltä on rikottu* tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen.”

- Siitä huolimatta, että eläintenpitokiellon rikkominen on vain sakolla käsiteltävä eläinsuojelurikkomus, valvovan viranomaisen oikeutta mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan ei tule tarkastella peilaten niitä pakkokeinoin mukaiseen kotietsintään. Eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettua valvontaviranomaisen oikeus päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan perustuu sille, että on aihetta epäillä eläinsuojelusäännösten vastaista toimintaa. Säännöksestä ei siis ole rajattu ulos vähäiseksi katsottavaa toimintaa, toisin sanoen esimerkiksi eläinsuojelurikkomusten tasoista säännösten rikkomista. Näin ollen valvontaviranomaisella on ollut jo 25 vuoden ajan oikeus mennä kotirauhan piiriin rikosoikeudelliselta vakavuudeltaan ns. sakkojuttujen perusteella. Tarve päästä kotirauhan piiriin epäiltyjen eläintenpitokiellon rikkomisten tapauksissa on vielä korostunut, sillä kyse on henkilön aiempien (ja usein vakavien) eläinsuojelusäännösten rikkomisten seurauksena tuomitusta turvaamistoimesta, jonka tarkoitus menettää merkityksensä, mikäli sitä ei kyetä asianmukaisella tavalla valvomaan.
- Ottaen huomioon 5 momentin perusteluissa todetun viittauksen kotirauhan piiriin (”Kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännös vastaisi pitkälti eläinsuojelulain 39 §:n 4 momenttia”), momentin perusteluissa tulisi selkokielisesti rajata pois asuinrakennuksen pihamaalla ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tuotanto-, talous- ja varastorakennukset ko. momentin soveltamisalasta. Tämä on tarpeen jo senkin vuoksi, että kotirauhan piiriin kuuluvista asioista on esitetty varsin moninaisia käsityksiä oikeuskirjallisuudessa.
- Pykälän toiseen momenttiin tulee lisätä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä tarkastus myös tuotantoeläintiloille. Ilman epäilyä tehtävä tarkastus tulisi voida tehdä kaikkiin paikkoihin, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Yhden suuren eläintenpitäjärühmän poissulkeminen ilman epäilyä tehtävän valvonnan piiristä ei ole tasa-arvoista.
- Tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti eläinten hyvinvoinnin osalta.
- Tarkastuseläinlääkärillä tulee olla oikeus tarkastaa teurastamon sopimustilat.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta ehdottaa pykälän 1 momentin aloittavaa lausetta muutettavaksi kuulumaan: ”Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti, tai jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.
- Vastaavasti ehdotamme pykälän 5 momenttia muutettavaksi: ”Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi, ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä tai eläintenpitokieltä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomainen.”
- Ehdotamme lisäksi, että tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Otsikkoon on jäänyt tarkastus sanan jälkeen ylimääräinen väliviiva.
- Tuotantoeläintilojen jääminen pois ilman epäilyä tehtävien tarkastusten piiristä ei ole perusteltua. Mikäli oikeutus tuotantoeläintilojen ilman epäilyä tehtäville tarkastuksille tulee valvonta-asetuksesta, voisi tämän selvyuden vuoksi tuoda esiin perusteluissa. Tuotantoeläintilat, jotka eivät ole terveydenhuolto-ohjelmien piirissä tulisi tarkastaa säännöllisesti ja tiheämmin kuin terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvat tilat. Terveydenhuolto ja valvonta on kuitenkin pidettävä selvästi toisistaan erillisinä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän otsikossa on ylimääräinen yhdysmerkki sanan tarkastus jälkeen.
- Pykälään tulisi säätää viranomaiselle nimenomainen oikeus näytteidenoton lisäksi tallentaa tarkastuksella kuvaa ja ääntä. Vastaava säännös löytyy ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:n 1 momentista.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Lainsäädännössä jää epäselväksi, onko pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tapahtuva ammattimainen tai laajamittainen toiminta, eli lähinnä kennelit, tarkoituksella rajattu tarkastusoikeuden ulkopuolelle ilman epäilyä. Tätä olisi suositeltavaa selventää.
- Eläintenpitokiellon valvomisen oikeus myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tulisi kirjata selkeästi pykälään.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän 1 momentin aloittava lause on muutettava kuulumaan: ”Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti, tai jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.”
- Pykälän 5 momentti on muutettava kuulumaan: ”Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä tai eläintenpitokielloa on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomaisen.”
- Siitä huolimatta, että eläintenpitokiellon rikkominen on vain sakolla käsiteltävä eläinsuojelurikkomus, valvovan viranomaisen oikeutta mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan ei tule tarkastella peilaten niitä pakkokeinoin mukaiseen kotietsintään. Eläinten hyvinvointitilaisissa tarkoitettujen valvontaviranomaisen oikeus päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan perustuu sille, että on aihetta epäillä eläinsuojelusäännösten vastaista toimintaa. Säännöksestä ei siis ole rajattu ulos vähäiseksi katsottavaa toimintaa, toisin sanoen esimerkiksi eläinsuojelurikkomusten tasoista säännösten rikkomista. Näin ollen valvontaviranomaisella on ollut jo 25 vuoden ajan oikeus mennä kotirauhan piiriin rikosoikeudelliselta vakavuudeltaan ns. sakkojuttujen perusteella. Tarve päästä kotirauhan piiriin epäiltyjen eläintenpitokiellon rikkomisten tapauksissa on vielä korostunut, sillä kyse on henkilön aiempien (ja usein vakavien) eläinsuojelusäännösten rikkomisten seurauksena tuomitusta turvaamistoimesta, jonka tarkoitus menettää merkityksensä, mikäli sitä ei kyetä asianmukaisella tavalla valvomaan.
- Ottaen huomioon 5 momentin perusteluissa todetun viittauksen kotirauhan piiriin (”Kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännös vastaisi pitkälti eläinsuojelulain 39 §:n 4 momenttia”), momentin perusteluissa tulisi selkokielisesti rajata pois asuinrakennuksen pihamaalla ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tuotanto-, talous- ja varistorakennukset ko. momentin soveltamisalasta. Tämä on tarpeen jo senkin vuoksi, että kotirauhan piiriin kuuluvista asioista on esitetty varsin moninaisia käsityksiä oikeuskirjallisuudessa.
- Pykälän toiseen momenttiin tulee lisätä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä tarkastus myös tuotantoeläintiloille. Ilman epäilyä tehtävä tarkastus tulisi voida tehdä kaikkiin paikkoihin, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Yhden suuren eläintenpitäjäröhmän poissulkeminen ilman epäilyä tehtävän valvonnan piiristä ei ole tasa-arvoista.
- Tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti eläinten hyvinvoinnin osalta. Tarkastusten minimi aikavälit tulee määrittää lainsäädännössä.
- Tarkastuseläinlääkärillä tulee olla oikeus tarkastaa teurastamon sopimustilat.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulee lisätä, että valvontaviranomaisella tulee olla oikeus tehdä tarkastus myös ilman epäilyä tuotantoeläintiloilla sekä laitoksissa, joissa kasvatetaan tai käytetään eläimiä tieteellisissä

hankkeissa ja toimenpiteissä. Suurten eläinmäärien hyvinvointi voi vaarantua vakavasti, mikäli valvontaviranomaisella ei ole oikeutta tarkastaa näitä paikkoja ilman epäilyä.

- Pykälän 1 momentin ensimmäiseen lauseeseen on lisättävä, että tarkastus voidaan tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista. Samoin se on lisättävä momenttiin 5.
- Pykälään on lisäksi kirjattava, että tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti.

79 §

Teurastamojen kameravalvonta

Teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa Ruokavirasto voi käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Kamera voidaan valvontaa varten sijoittaa ti-laan, jossa eläimiä puretaan kuormasta, pidetään, käsitellään, siirretään, tainnutetaan tai jossa verenlasku tapahtuu.

Ruokavirasto huolehtii kameroiden asentamisesta, ylläpidosta ja tallenteiden läpikäynnistä sekä niiden hävittämisestä. Kameran tallennetta saadaan säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne on hävitettävä viipymättä, jollei sitä tarvita esitutkintaa varten. Kameravalvonnan aloittamisesta on tiedotettava teurastamon henkilöstölle ja valvonnasta on ilmoitettava kameroiden läheisyyteen kiinnitettävillä kylteillä.

Poroteurastamossa 1 ja 2 momentissa tarkoitettu toimivaltainen viranomaisena on Lapin aluehallintovirasto.

Lopetusasetuksen 17 artiklassa tarkoitettuna eläinten hyvinvoinnista vastaavalla henkilöllä on oikeus tehtäviensä hoitamiseksi saada nähtäväkseen kameratallenteet. Tallenne voidaan myös luovuttaa poliisille esitutkintaa varten ja tallenteita voidaan käyttää teurastamon henkilökunnan kouluttamiseen.

Animalia:

- Pykälän ensimmäinen momentin ensimmäinen lause tulee muuttua muotoon: ”Teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa Ruokaviraston tulee käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa.” Jatkuva kameratallennus auttaisi merkittävästi eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa. Teurastamoilla on todennetusti ollut puutteita näiden määräysten noudattamisessa. Tallenteet tulee säilyttää vähintään kuukauden ja valvovan viranomaisen tulee tarkastella niitä säännöllisesti satunnaisotannalla.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Teurastettavien eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi teurastamoiden kameravalvonta tulee säätää pakolliseksi, ei ainoastaan mahdollisuudeksi.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Vaadimme kameravalvontaa teurastamoihin pakolliseksi.

Atria, HKScan, Snellman:

- Lakiluonnoksen 79§:ssa esitetään, että teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa voidaan käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Tällä hetkellä valtaosassa suuria teurastamoyksiköitä on käytössä mm. eläinten vastaanottoa ja tainnutusta sekä verenlaskua valvovat videotallennejärjestelmät. Ehdotamme, että Ruokavirastolle annetaan mahdollisuus hyödyntää teurastamojen jo olemassa olevia tallentavia valvontakamerajärjestelmiä valvontatarkoituksiin. Ei ole tarkoituksenmukaista, että teurastamon tiloissa olisi rinnakkaisia teknisiä valvontajärjestelmiä, joiden perimmäisenä tarkoituksena on valvoa samaa asiaa: eläinten suojelua koskevien säädösten ja toimintatapojen noudattamista. Koska teurastamoissa tapahtuvan valvontatoiminnan kustannukset peritään yrityksiltä, olisi kyseenalaista teettää rinnakkaista valvontajärjestelmää, jonka tavoitteet ovat yhtenevät ja jonka kustannukset lopulta joka tapauksessa tulisi yritysten talouden rasitteeksi.

- Haluamme muistuttaa, että tallentavan videovalvonnan tulee myös virallisessa valvonnassa noudattaa nykyisiä ja tulevia tietosuojalainsäädännön vaatimuksia. Tämä on syytä ottaa myös eläinten hyvinvointilakiin tulevissa kirjauksissa huomioon.

EHK:

- Ruokaviraston mahdollisuus kameroin valvoa eläinten hyvinvointia teurastamossa on hyvä uudistus. Teurastamossa riskit eläimen hyvinvoinnin heikkenemiselle ovat suuret, eikä tarkastuseläinlääkäri ole jatkuvasti läsnä valvomassa kaikkien teurastettavien eläinten hyvinvoinnin tilaa. Olisi hyvä, jos videotallenteita voisi käyttää teurastushenkilöstön koulutuksen lisäksi muidenkin asiantuntijoiden koulutukseen sekä tutkimukseen.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Pykälässä esitetään, että teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa voidaan käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Tällä hetkellä valtaosassa suuria teurastamoyksiköitä on käytössään mm. eläinten vastaanottoa ja tainnutusta sekä verenlaskua valvovat videotallennejärjestelmät. Ehdotamme, että Ruokavirastolle annetaan mahdollisuus hyödyntää teurastamojen jo olemassa olevia tallentavia valvontakamerajärjestelmiä valvontatarkoituksiin. Ei ole tarkoituksenmukaista, että teurastamon tiloissa olisi rinnakkaisia teknisiä valvontajärjestelmiä, joiden perimmäisenä tarkoituksena on valvoa samaa asiaa: eläinten suojelua koskevien säädösten ja toimintatapojen noudattamista. Koska teurastamoissa tapahtuvan valvontatoiminnan kustannukset peritään yrityksiltä, olisi kyseenalaista teettää rinnakkaista valvontajärjestelmää, jonka tavoitteet ovat yhtenevät ja jonka kustannukset lopulta joka tapauksessa tulisi yritysten talouden rasitteeksi.
- Tallentavan videovalvonnan tulee myös virallisessa valvonnassa noudattaa nykyisiä ja tulevia tietosuojalainsäädännön vaatimuksia. Tämä on syytä ottaa myös eläinten hyvinvointilakiin tulevissa kirjauksissa huomioon.

Eläinsuojeluasiamies:

- Ruokaviraston mahdollisuus käyttää tallentavaa kameravalvontaa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi teurastamoissa on kannatettava uudistus. Tämä tuo mahdollisuuksia parantaa valvontaa, sillä tarkastuseläinlääkäri ei ole jatkuvasti läsnä teurastamoissa. Teurastamossa riskit eläinten hyvinvoinnin heikkenemiselle ovat suuret. Valvonnan tehokkuuden näkökulmasta olisi perusteltua säätää teurastamoiden kameravalvonta pakolliseksi.

HESY:

- Pidämme hyvänä uutta säädöstä, jolla sallitaan teurastamoiden kameravalvonta. Pykälällä tulee määrätä kameravalvonta pakolliseksi kaikissa teurastamoissa.

ISAVI:

- Kaksi kuukautta säilytysaikaa tallenteen syntymisestä tuntuu lyhyeltä, tässä ajassa eivät mahdolliset väärinkäytökset ole välttämättä ehtineet esituskintaan, vaikka aiheuttaisi. Parempi aika olisi esimerkiksi 4-6 kk. Voisi olla myös niin, että jos valvontaviranomainen huomaa lainvastaista toimintaa, tällöin säilytysaika olisi pidempi, jotta asia ehtii esituskintaan.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Pidämmekin teurastamoiden kameravalvonnan mahdollistamista kiitettävänä, vaikka kirjauksen tulisi olla tiukempi.
- Teurastamojen kameravalvonta on mahdollisuuden mukaan säädettävä pakolliseksi. Laissa tulee lisäksi säätää valvontaviranomaisen velvollisuudesta tarkastella kameroiden taltioimaa materiaalia säännöllisesti. Tietosuojalainsäädännön sallimissa puitteissa ehdotamme tallenteiden säilytysajan

säätämistä mahdollisimman pitkäksi. Keskeistä kuitenkin on, että kameravalvonta ei itsessään riitä, vaan tainnutusten epäonnistumiset on estävä.

LSAVI:

- Teurastamoiden kameravalvonta on kannatettavaa ja etenkin pienissä teurastamoissa, joissa tarkastuseläinlääkäri on vain osaksi aikaa läsnä, kun eläimiä teurastetaan ja joissa eläinten tulo teurastamolle tapahtuu useimmiten niin, ettei kukaan ole sitä valvomassa. Olisiko kameravalvonta kuitenkin järjestettävä teurastamon omavalvontana eikä viranomaisen toimesta?

LSSAVI:

- Kameravalvonnan mahdollisuus on hyvä asia. Tallenteiden läpikäynti vie tarkastuseläinlääkäriin resursseja. Perustelutekstissä olisi hyvä lukea, että tallenteiden perusteella on mahdollista käyttää hallintopakkeinoja.

MTK:

- Valvontakameroiden käyttöä teurastamossa esitetään virallisen eläinsuojeluvalvonnan osaksi. Useimmilla teurastamoilla on jo käytössä kameravalvonta omavalvonnan osana tietyissä strategisissa paikoissa, kuten teurastamon navetassa ja tainnuttamossa. Virallisen valvonnan kameroiden paikat olisivat mitä ilmeisimmin samat ja ne kohdistettaisiin juuri samoihin kriittisiin pisteisiin, joissa on yrityksen omavalvontakameratkin. MTK esittää, että yrityksen omavalvontakameroiden materiaalia voitaisiin käyttää myös virallisen valvonnan työkaluna. Tämä vähentäisi osaltaan valvonnan hallinnollista taakkaa, eikä teurastamoilla tarvitsisi olla kahta kameraa samassa paikassa. Tulisi kuitenkin huomioida, että yrityksen omavalvonnan materiaali ei ole julkista valvontamateriaalia, vaikka sitä käytettäisiin virallisen valvonnan työkaluna.

MTK Pohjois-Suomi:

- Valvontakameroiden käyttöä teurastamossa esitetään virallisen eläinsuojeluvalvonnan osaksi. Useimmilla teurastamoilla on jo käytössä kameravalvonta omavalvonnan osana tietyissä strategisissa paikoissa, kuten teurastamon navetassa ja tainnuttamossa. Virallisen valvonnan kameroiden paikat olisivat mitä ilmeisimmin samat ja ne kohdistettaisiin juuri samoihin kriittisiin pisteisiin, joissa on yrityksen omavalvontakameratkin. Esitämme, että yrityksen omavalvontakameroiden materiaalia voitaisiin käyttää myös virallisen valvonnan työkaluna.
- Tämä vähentäisi osaltaan valvonnan hallinnollista taakkaa, eikä teurastamoilla tarvitsisi olla kahta kameraa samassa paikassa. Tulisi kuitenkin huomioida, että yrityksen omavalvonnan materiaali ei ole julkista valvontamateriaalia, vaikka sitä käytettäisiin virallisen valvonnan työkaluna.

Oikeusministeriö:

- Esitysluonnoksen 79 §:n 1 momentissa ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan teurastamossa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa Ruokavirasto voi käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Kamera voidaan valvontaa varten sijoittaa tilaan, jossa eläimiä puretaan kuormasta, pidetään, käsitellään, siirretään, tainnutetaan tai jossa veren-lasku tapahtuu. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan Ruokavirasto huolehtii kameroiden asentamisesta, ylläpidosta ja tallenteiden läpikäynnistä sekä niiden hävittämisestä. Kameran tallennetta saadaan säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne on hävitettävä viipymättä, jollei sitä tarvita esitutkintaa varten. Kameravalvonnan aloittamisesta on tiedotettava teurastamon henkilöstölle ja valvonnasta on ilmoitettava kameroiden läheisyyteen kiinnitettävillä kylteillä.
- Säännöskohtaisten perustelujen (s. 161) mukaan tallentavan kameravalvonnan harjoittaja käsittelee henkilötietoja kamerajärjestelmän avulla ja olisi henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön tarkoittama rekisterinpitäjä.

- Oikeusministeriön käsityksen mukaan kameratallenteiden rekisterinpitäjä olisi viranomainen (Ruokavirasto). Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lailla säätämiseen taas kohdistuu yleinen vaatimus lain täsmällisyydestä ja tarkkuudesta. Toimivaltasäätely on perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan yleensä merkityksellistä myös perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien näkökulmasta (PeVL 51/2006 vp, s. 2/I). Rekisteröidyn oikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, ettei lainsäädäntö jätä epäselväksi sitä, mikä taho on vastuussa henkilötietojen käsittelyä koskevien vaatimusten noudattamisesta.
- Koska ehdotetun säännöksen mukaan Ruokavirasto voisi kohdistaa kameravalvontaa yksityisiin tiloihin, jatkovalmistelussa on syytä harkita perustuslaista johtuvista syistä rekisterinpitäjistä säätämistä lain tasolla. Oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun 2 momentin viimeiseksi virkkeeksi voitaisiin lisätä säännös, jossa säädettäisiin Ruokaviraston olevan kameratallenteiden rekisterinpitäjä.

PSAVI:

- Kameravalvonnan mahdollistaminen teurastamoissa on valvonnan tehostamiseksi tärkeä lisä. Videomateriaalia on järkevä hyödyntää myös teurastamon henkilökunnan koulutuksessa. Pykälä on selkeä ja hyvin muotoiltu.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Kauppa kannatti jo aiemmin teurastamoiden kameravalvontaa. Tehokas valvonta on välttämätön tuotannon laadun varmistamiselle. Avoin ja läpinäkyvä elintarvikeketju lisää kuluttajan luottamusta kotimaiseen tuotantoon.

Ruokavirasto:

- Pykälän mukaan teurastamoiden eläinsuojeluvalvonnassa voitaisiin käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Ruokavirasto huolehtisi kustannuksellaan kameroiden asentamisesta ja ylläpidosta sekä tallenteiden läpikäynnistä ja hävittämisestä. Teurastamon omalla eläinten hyvinvoinnista vastaavalla henkilöllä olisi kuitenkin oikeus tehtäviensä hoitamiseksi saada nähtäväkseen tallenteet ja tallenteita voitaisiin käyttää myös teurastamon henkilöstön kouluttamiseen.
- Ruokavirasto toteaa, että kameravalvonnan käyttömahdollisuus eläinten hyvinvoinnin valvonnassa yhtenä keinona on erittäin kannatettavaa. Etenkin ilta- ja yöaikaan tapahtuvan toiminnan sekä pienteurastamoissa ilman tarkastuseläinlääkärin läsnäoloa tapahtuvan teurastuksen osalta tällä on kiistatta sekä lainsäädännön rikkomista ennaltaehkäisevä että valvontaa parantava ja tehostava vaikutus. Laki ei edellyttäisi kameroiden käyttöä, mutta ehdotuksen mukaan Ruokavirasto voisi ottaa kamerat käyttöön niissä tapauksissa, joissa se arvioi käytön valvonnan kannalta perustelluiksi toimenpiteiksi.
- Ruokavirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että eläinten lopetusta ja teurastusta koskevan EU-asetuksen mukaisesti toiminnanharjoittaja eli teurastamo on vastuussa siitä, että sen työntekijät kohtelevat lopetettavia eläimiä hyvin. Osa suurista teurastamoista onkin jo asennuttanut omaaloitteisesti tallentavia kameroita laitoksensa eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisiin pisteisiin täydentämään omavalvontavelvoitettaan. Tämän takia Ruokavirasto esittää, että kameravalvontaa edistettäisiin osana teurastamoiden omavalvontaa.
- Toimijalla on vastuu omasta toiminnastaan, ja velvollisuus huolehtia eläinten hyvinvoinnista kuljetuksen aikana, purkutilanteessa sekä teurastamolla. Yhdelle teurastamolle kameroiden hankinta- ja ylläpitokustannukset eivät aiheutuisi ylivoimaisiksi, osa teurastamoista on jo näin myös tehnytkin. Esityksessä tiedonsaantioikeutta koskevassa 80 §:ssä on perusteluissa selvennetty, että teurastamon omavalvonnan osana muodostuvat kameratallenteet ovat valvontaviranomaisen käytettävissä valvontatehtäviensä hoitamiseksi.
- Ruokavirasto huomauttaa, että jos kameravalvonta säädetään Ruokaviraston tehtäväksi, hallituksen esityksen vaikutuksia koskevassa luvussa ei ole arvioitu, onko tehtävää mahdollista suorittaa

Ruokaviraston nykyisten määrärahojen puitteissa, vaikka laki ei edellyttäisi kameroiden asentamista kaikkiin Suomen teurastamoihin. Suomessa on tällä hetkellä 15 suurta ja 50 ns. pienteurastamo. Suurissa teurastamoissa voisi olla tarpeen asentaa jopa neljä tai viisi kameraa eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisiin pisteisiin. Vaikka kameroita asennettaisiin riskiperusteisesti vain osaan teurastamoista, teurastamo-olosuhteisiin ja valvonnan tarkoituksiin sopivien tallentavien kameroiden hankkimisesta ja asentamisesta tulisi Ruokaviraston arvion mukaan aiheutumaan virastolle vähintään 30 000 euron kertakustannukset. Kaikkiin teurastamoihin asennettuna kustannusten arvioidaan liikkuvan 95 000 - 160 000 euron välillä. Kameroiden vuotuiset ylläpitokustannukset olisivat lisäksi arviolta 6 000 - 30 000 euroa. Ylläpitokustannuksiin lasketaan kameroiden huoltoon ja mahdollisiin korjauksiin sekä tallenteiden hävittämiseen liittyvät kustannukset. Lisäksi tulee ottaa huomioon valvonnasta kertyvän videotallenteiden määrä ja missä tallenteita säilytettäisiin.

- Ruokavirastolle ehdotettu tallenteiden läpikäyntivelvoite tulisi myös aiheuttamaan tarkastuseläinlääkäreille runsaasti lisätöitä. Uuden järjestelmän käyttöönottoon liittyy perehdytyskustannuksia, joita ei ole tässä laskelmassa otettu huomioon. Ruokavirasto katsookin, että viranomaiskameravalvonta tulisi siten lisäämään painetta lihantarkastusmaksujen korottamiselle. Jos kameroita asennettaisiin jokaiseen maamme teurastamoon ja tallenteita käytäisiin kuukauden aikana läpi esimerkiksi neljä 15 minuutin jaksoa kussakin teurastamossa, tästä aiheutuva lisäkustannus olisi Ruokaviraston arvion mukaan noin 85 000 - 150 000 euroa vuodessa. Kameratallenteiden seurantaan käytetty aika vähentää muuta teurastamolla tehtävään lakisääteiseen valvontatyöhön käytettyä aikaa, jota korvaamaan tarvittaisiin siten yllä olevan laskelman mukaiset lisäresurssit. Ilman tallenteiden säännöllistä läpikäyntiä koskevaa velvoitettakin (läpikäynti vain epäillyissä eläinten hyvinvointilainsäädännön rikkomistapauksissa) viranomaisen asettama kameravalvonta tulisi paineistamaan lihantarkastusmaksuista käytävää keskustelua. Pienten teurastamoiden tarkastuseläinlääkäreiden työaika lisääntyisi myös selkeästi nykyisestä; tarkastuseläinlääkäri ei nykyisin ole useinkaan paikalla varsinaisen teurastuksen aikana, joten kameratallenteiden tarkastaminen lisää valvontatyöhön käytettyä aikaa ja valvontakustannuksia pienteurastamoille ja Ruokavirastolle.
- Ruokavirasto toteaa myös, että jos kameravalvonta säädettäisiin Ruokaviraston tehtäväksi, valvonnassa syntyneet tallenteet olisivat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja ja olisivat lähtökohtaisesti sisällöltään julkisia. Kuitenkin kameroiden sijainnista sekä tallenteiden yksityiskohtaisesta sisällöstä riippuen tallenteisiin saattaisi sisältyä kohtia, jotka olisivat joko julkisuuslaissa tai muussa laissa säädetty salassa pidettäväksi. Tallenteiden tietoturvallinen säilyttäminen ja siitä aiheutuvat kustannukset tulee ottaa huomioon, tieto tämän kaltaisten tallenteiden tietoturvasuhteesta on vasta tarkentumassa, joten tästä aiheutuvat kustannuksia ei ole tässä voitu arvioida.
- On oletettavaa, että teurastamoiden kameravalvonnasta syntyviin tallenteisiin kohdistuisi runsaasti yhteiskunnallista mielenkiintoa ja julkisuuslain mukaisia tiedonsaantioikeuksia tultaisiin käyttämään usein. Kun tallenteeseen kohdistuisi tietopyyntö, Ruokaviraston olisi pääsääntöisesti käytävä tallenne läpi ja poistettava sieltä mahdolliset salassa pidettävät kohdat. Asiakirjan antamistapaan saattaisi liittyä myös sellaisia käytännön haasteita, jotka tulisivat viemään Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäriin tai muun Ruokavirastoon palvelussuhteessa olevan virkamiehen työaikaa odottamattomalla tavalla.
- Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tallenteiden hävittämisestä. Tallennetta saataisiin säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne olisi hävitettävä viipymättä, jollei sitä tarvita esitutkintaa varten. Jos tallennetta tarvittaisiin esitutkintaa varten, tallenteen säilyttämiseen, hävittämiseen ja niihin liittyviin menettelyihin sovellettaisiin, mitä pakkokeinolaissa (806/2011) ja esitutkintalaissa (805/2011) säädetään.
- Ruokavirasto katsoo, että kahden kuukauden määräaika voi muodostua käytännössä vaikeatulkintaiseksi erityisesti niissä tilanteissa, joissa tallennetta saatetaan tarvita esitutkintaa varten. Säännöksen ja sen perusteluiden perusteella jää epäselväksi, tuleeko rikosilmoitus kirjata poliisin järjestelmiin ja esitutkinta virallisesti käynnistää tuon tarkoitetun kahden kuukauden määräajan kuluessa vai riittääkö esimerkiksi se, että Ruokavirasto tekee poliisille tutkintapyynnön epäillystä

eläinsuojelurikoksesta kahden kuukauden kuluessa kuvauspäivästä. Kameratallenteelta todettavissa olevan lainvastaisen menettelyn havaitseminen, tutkintapyynnön tekeminen ja esitutkinnan käynnistyminen saattaa kestää useita kuukausia. Koska ehdotetussa kameravalvonnassa teurastamon työntekijät joutuvat valvonnan kohteiksi ja tallenteesta muodostuu henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettu henkilörekisteri ja koska säännös on kokonaisuudessaan uusi, tulisi henkilötietojen suojan sekä mahdollisesti muodostuvien tulkintaepäselvyyksien vuoksi tallenteen hävittämisestä ja siihen liittyvistä määräajoista säätää tarkemmin joko itse pykälässä tai ainakin hallituksen esityksen perusteluissa.

- Ruokavirasto esittää lopuksi yksityiskohtaisena huomiona, että pykälän 3 momentissa säädettyssä kohdassa soveltamisesta poroteurastamoihin ja Lapin aluehallintovirastoon huomioitaisiin myös pienteurastamoiden valvonnan järjestämisestä tehdyt elintarvikelain mukaiset kuntasopimukset.

Savon lihanautakerho:

- Lihanautakerho pitää hyvänä esitystä teurastamojen kameravalvonnasta. Muutos parantaa alan läpinäkyvyyttä eikä oikein toteutettuna vaaranna yrittäjien yksityisyydensuojaa tai tietoturvaa. Etenkin pienet teurastamot kamppailevat jo nyt tiukkojen talousvaatimusten kanssa, eikä näiden taloutta tule enää rasittaa.

SEY:

- Pykälässä tulee selvyden vuoksi mainita, että kamerat omistaa Ruokavirasto.
- Pidämme hyvänä sitä, että Ruokavirastolla on oikeus käyttää teurastamoissa kameravalvontaa. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan kameravalvonnan tulisi olla pakollista. Laissa tulisi myös säätää siitä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastella kameroiden taltiomaata materiaalia säännöllisesti.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Mahdollisuus teurastamojen kameravalvontaan on kannatettava.

Suomen Lammasyhdistys:

- Kannatamme että jatkossa kameratekniikkaa voisi hyödyntää esimerkiksi eläinlääkärin tekemissä lihantarkastuksissa, joka vähentäisi kustannuksia teurastamoilla ja lisäisi avoimuutta ketjussa ja tuottajien oikeusturvaa. Eläinten hyvinvointilain tulisi tukea tätä digitalisaation kehittymistä, ilman että päällekkäisiä vaatimuksia.

Suomen tuomariliitto:

- Teurastamojen kameravalvonnan mahdollistava ehdotettu 79 § on epäilemättä sinänsä parannus eläinten hyvinvointia koskevien määräysten noudattamisen valvonnassa. Pykälästä ei kuitenkaan ilmene, minkälaisissa tilanteissa kameravalvonta voisi tulla kysymykseen, ja tältä osin sitä olisi syytä jollakin tavoin täsmentää. Esitysluonnoksen perusteluista (s. 160) on pääteltävissä, että maa- ja metsätalousministeriössä nähdään kameravalvonta kustannustehokkaana tapana tukkia nykyisessä valvonnassa olevia aukkoja. Kun valvonnan kustannukset kuitenkin jäisivät Ruokaviraston kannettaviksi, voidaan olettaa, että resurssisyytasettavat rajoituksia kameravalvonnan käytön laajuudelle.

Tietosuojavaltuutetun toimisto:

- Esityksen 79 §:ssä kuvattu teurastamojen kameravalvonta koskisi ainoastaan eläinten käsittelyä koskevia tiloja ja sillä pyrittäisiin turvaamaan eläinten hyvinvointia teurastustoiminnassa. Pykälässä todetaan lisäksi, että ”Kameravalvonnan aloittamisesta on tiedotettava teurastamon henkilöstölle ja valvonnasta on ilmoitettava kameroiden läheisyyteen kiinnitettävillä kylteillä”.

Tämän osalta olisi suositeltavaa tarkentaa kansallisen liikkumavaran arviointia ja arvioida sitä, onko kameravalvonnasta informoimisesta erikseen säätäminen tarpeellista ottaen erityisesti huomioon asiaan liittyvän perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön ja yleisestä tietosuojasetuksesta suoraan seuraavat informointivelvoitteet. Kansallisen erityislainsäädännön säätämistä tulisi välttää ja varata sellaisen säätäminen vain tilanteisiin, joissa se on yhtäältä sallittua tietosuojasetuksen kannalta ja toisaalta välttämätöntä henkilötietojen suojan toteuttamiseksi (PeVL 2/2018 vp s. 5).

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä tulee selvyiden vuoksi mainita, että kamerat omistaa Ruokavirasto.
- Pidämme hyvänä sitä, että Ruokavirastolla on oikeus käyttää teurastamoissa kameravalvontaa. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan kameravalvonnan tulisi olla pakollista. Laissa tulisi myös säätää siitä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastella kameroiden taltiomaata materiaalia säännöllisesti. Taltiointien säilytysajat tulee määrittää.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Införs kameraövervakning i slakterierna är det viktigt att inga obehöriga ges tillgång till inspelningen och den används på ett inte godtagbart sätt.

80 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläinten omistajalta ja pitäjältä sekä muulta, jota tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyt velvoitteet koskevat. Tiedonsaantioikeus koskee myös valtion ja kunnan viranomaisilta saatavaa tietoa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Vaikka eläinlääkintähuoltolain (29/2000) 12 § velvoittaa eläinlääkärin antamaan eläinsuojeluasian selvittämiseksi tarvittavat tiedot viranomaiselle, käytännön kokemuksen mukaan näitä tietoja on vaikea saada yksityisiltä ammatinharjoittajilta salassapitovelvollisuuden rikkomisen pelossa. Siten olisi hyvä että pykälässä mainittaisiin tiedonanto velvolliseksi myös eläinlääkärinammattin harjoittaja.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- On hyvä, että lakiin on kirjattu myös valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus valvonnan kannalta välttämättömien tietojen ja asiakirjojen osalta.

LSAVI:

- Voisiko tähän lisätä, että tiedot on saatava maksutta?

LSSAVI:

- Valvontaviranomaisen tulisi myös tarvittaessa saada yksityiseltä eläinlääkäriltä eläintä koskevia hoitotietoja.
- Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus saada tietoonsa pitopaikan eläinten lääkitystietoja ja muita mahdollisia dokumentteja, kuten tuonti/vientidokumentteja, koko eläimen elinajalta.
- Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuden tulisi valvontatilanteessa kattaa myös kansallisen terveydenhuolto-ohjelman tietojärjestelmässä (NASEVA, SIKAVA, mahdolliset muut vastaavat järjestelmät) olevat tiedot, yksittäisen eläimen sekä tarvittaessa koko eläintenpitoyksikön tietojen

osalta. Myös elinkeinon hallussa oleviin oleellisiin eläinten tuotantotietoihin, kuten maidon laatu- ja pitoisuustiedot, sekä lihantarkastustiedot, tulisi olla pääsy. Viranomaisen olisi saatava tiedot kansallisesta eläinten terveydenhuoltojärjestelmästä viivytyksettä.

- Eläinten pitoyksikköjen koon kasvaessa ja digitalisoituessa jatkossa kotieläintilojen lääkekirjanpito- ja tuotantotieto on yhä kasvavassa määrin pelkästään sähköisissä järjestelmissä. Kyseisiä tietoja ei välttämättä ole missään muussa muodossa olemassa, joten digitaaliseen aineistoon pääsyn järjestäminen on valvonnan kannalta oleellisen tärkeää.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetun lain 80 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta. Viitataan tältä osin kommentteihini tämän lausunnon kohdassa 5 (Perustuslaki ja säätämisyjärjestys).

Oikeusministeriö:

- Ehdotetun 80 §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläinten omistajalta ja pitäjältä sekä muulta, jota tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat. Tiedonsaantioikeus koskee myös valtion ja kunnan viranomaisilta saatavaa tietoa.
- Perustuslakivaliokunta on arvioinut viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta ja kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp ja siinä viitatus lausunnot).
- Valiokunta ei kuitenkaan ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (PeVL 19/2012 vp, s. 4/I ja siinä mainitut lausunnot).
- Perustuslakivaliokunta on painottanut toistuvasti, että erottelussa tietojen saamisen tai luovuttamisen tarpeellisuuden ja välttämättömyyden välillä on kyse tietosisältöjen laajuuden ohella myös siitä, että tietoihin oikeutettu viranomainen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Mitä yleisluonteisempi tietojensaantiin oikeuttava sääntely on, sitä suurempi on vaara, että tällaiset intressit voivat syrjäytyä hyvin automaattisesti. Mitä täydellisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä todennäköisemmin yksittäistä tietojensaantipyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Myös tietojen luovuttajan on tällöin mahdollista arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta. Tietojen luovuttaja voi lisäksi kieltäytymällä tosiasiallisesti tietojen antamisesta saada aikaan tilanteen, jossa tietojen luovuttamisvelvollisuus eli säännösten tulkinta saattaa tulla ulkopuolisen viranomaisen tutkittavaksi. Tämä mahdollisuus on tärkeä tiedonsaannin ja salassapitointressin yhtensovittamiseksi (ks. esim. PeVL 48/2018 vp ja siinä viitatus lausunnot). Valiokunnan mielestä erottelua puoltavat seikat saavat erityisen painoarvon säädettäessä viranomaisen oikeudesta saada tai luovuttaa tietoja salassapitosäännösten estämättä sähköisessä toimintaympäristössä (ks. PeVL 73/2018 vp ja myös PeVL 31/2017 vp, PeVL 17/2017 vp, PeVL 12/2014 vp.).
- Ehdotetun säännöksen perustelujen mukaan 80 § :ssä tarkoitettu tiedonsaantioikeus koskisi myös esimerkiksi sellaisia valvontaa varten välttämättömiä tietoja, jotka liike- tai ammattitoimintaa taikka yksityisen taloudellista asemaa tai terveydentilaa koskevana tietoina olisivat muutoin salassa pidettäviä.
- Perustuslakivaliokunta on edellä viitatussa lausuntokäytännössään edellyttänyt, että sääntelyyn pitää sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta, jos tietosisältöjä ei

ole pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Säännöksessä tarkoitettu laissa säädetty tehtävä valvonnan suorittaminen on käsitteenä laaja, ja luovutettavia tietoja ja niiden tarkempaa luonnetta olisikin välttämättömyysvaatimuksen lisäksi aiheellista pyrkiä vähintään kuvaamaan mahdollisimman yksityiskohtaisesti.

- Perusteluista käy ilmi, että tiedonsaantioikeus voi sisältää myös arkaluonteisia henkilötietoja. Jatkovalmistelussa tulisikin selvittää, voidaanko edellä sanotuista seikoista säätää ehdotettua yksityiskohtaisemmin. (Ks. myös PeVL 12/2019 vp.)
- Lisäksi 80 §:ssä ehdotettu tiedonsaantioikeus on laaja myös sen kattaminen eri tahojen osalta. Pykälän jälkimmäinen virke ”Tiedonsaantioikeus koskee myös valtion ja kunnan viranomaisilta saatavaa tietoa”, on muotoiltaan epätasallinen ja säännöksen sanamuoto jättää epäselväksi tarkoitetaanko virkkeessä valtiota ja kuntaa eläinten omistajana ja pitäjänä tai muuna, jota tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat, vai onko valtiolta ja kunnalta tarkoitus saada säännöksen perusteella myös jotakin muuta asiaan liittyvää tietoa. Säännöstä on tarpeen täsmentää.
- Säännöksessä tuli siis myös pyrkiä yksilöimään ne valtion viranomaiset, joita säännöksessä tarkoitetaan. Yleisenä tiedonsaantioikeutena säännös on liian epätarkkarajainen.
- Jatkovalmistelussa voidaan 80 §:n osalta myös arvioida edellytyksiä erottaa yksityistä ja viranomaista koskevat tiedonsaantioikeudet omaksi momentikseen. Ehdotetussa muodossa salassapitosäännösten murtava vaikutus koskee yksityistä toimijaa. Niiltä osin kuin kysymys viranomaisten välisestä tiedonluovutuksesta, on tarpeen nimenomaisesti säätää salassapitovelvollisuuden murtavasta vaikutuksesta. Sen sijaan epäselväksi jää, miltä osin yksityinen toimija on tarkoitettujen tietojen osalta salassapitovelvollinen.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Esitämme, että omistajalla tulee olla oikeus pyytää mukaan avustaja valvonta- ja tarkastustilanteeseen, oman oikeusturvansa takaamiseksi.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Eläinlääkintäalan palveluntuottajat tulisi lisätä tahoihin, joilta valvontaviranomaisella on oikeus saada tiedot. Valvonnan kannalta on tärkeää saada tietoja yksityisiltä eläinklinikoilta. Käytännön valvonnassa on tässä ollut viime aikoina ongelmia. Tilannetta selkiyttäisi, että tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin selvästi tämän pykälän yhteydessä.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Siipikarja-ala esittää lakiluonnokseen muutosta, joka rajaa tiedonsaantioikeuden ainoastaan rikostutkintaan. Tiedonsaantioikeutta ei tule ulottaa tilanteeseen, jossa eläinten pitäjän ulkopuoliselta taholta (kuten teurastamo, munapakkaamo tai rehuvalmistaja) vaaditaan yksilöimätöntä, yleistä tietoa ilman yksilöityä ja perusteltua epäilyä ko. lain rikkomuksesta. Katso myös 85 § kommentit.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Esitämme, että omistajalla tulee olla oikeus pyytää mukaan avustaja valvonta- ja tarkastustilanteeseen, oman oikeusturvansa takaamiseksi.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Perusteluissa tulisi täsmentää, että ryhmä ”muulta” sisältää myös eläimiä hoitaneet eläinlääkärit, joiden tulee antaa viranomaisen aloitteesta tehtyyn tietopyyntöön eläinten hyvinvointia koskevia tietoja ja avustaa viranomaista eläinsuojeluasian selvittämisessä.
- Sama velvoite avustaa viranomaista eläinsuojeluasian selvittämisessä tulisi koskea myös kansallisia terveydenhuoltojärjestelmiä (esim. Naseva ja Sikava) ylläpitäviä tahoja.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Viranomaisen tiedonsaantioikeus välttämättömien tietojen osalta tulisi laajentaa myös esimerkiksi kuolleisuutta tai tautitilannetta kuvaavaan tietoon, jota esimerkiksi ETT kerää Nasevan/Sikavan kautta.

81 §

Läsnäolo-oikeus

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä. Sama oikeus on valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalla opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Opiskelijan läsnäolo oikeus on hyvä ja tarvittava lisäys lainsäädäntöön.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Opiskelijan läsnäolo oikeus on hyvä ja tarvittava lisäys lainsäädäntöön.

HY ELTDK:

- Läsnäolo-oikeuden antaminen valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalle opiskelijalle on äärimmäisen tärkeä lisäys lainsäädäntöön. Lisäys poistaisi epävarmuuden siitä, voiko opiskelija osallistua tarkastuksille.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Lakiin lisätty valvontaviranomaisen ohjauksella olevan opiskelijan oikeus olla tarkastuksilla mukana, on hyvä. Opiskelijat pääsevät helpommin jo opiskeluvaiheessa tutustumaan käytännön eläinsuojeluvalvontaan.

LSSAVI:

- On hyvä, että säädetään opiskelijan läsnäolo-oikeudesta.
- Läsnäolo-oikeuden ei tulisi Ruokaviraston osalta koskea pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuja tiloja. Silloin kun Ruokavirasto on läsnä tarkastuksilla, tulisi valvovalle viranomaiselle ja tarkastuksen kohteelle olla Ruokaviraston rooli selvillä.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Harjoittelijan läsnäolo-oikeus on tärkeä ja toivottu lisäys lainsäädäntöön.

PSAVI:

- Erittäin hyvä ja tarpeellinen lisä, että hyvinvointilakiin tulee valvontaviranomaisen ohjauksessa olevalle opiskelijalle läsnäolo-oikeus valvontaan ja tarkastuksille.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Harjoittelijoiden läsnäolo-oikeuden lisääminen lakiin on hyvä asia.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Esitämme, että tilan omistajalla on oikeus käyttää valvonta- ja tarkastustilanteessa avustajaa.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Laissa tulisi olla määräys kansalaisen oikeudesta pyytää paikalle todistaja ja viranomaisen velvollisuudesta odottaa kunnes todistaja on paikalla.

82 §

Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Valvontaviranomainen voi valvontaa ja tarkastusta tehdessään käyttää apunaan ulkopuolis-ta asiantuntijaa tai avustajaa. Tällainen henkilö voi antaa asiantuntija-apua tai tehdä tarkas-tukseen liittyviä avustavia tehtäviä, mutta hänellä ei ole itsenäistä tarkastustoimivaltaa. Asi-antuntija ja avustaja voivat mennä pysyväishuonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa.

Asiantuntijalla ja avustajalla on oltava kyseessä olevaan eläinlajiin ja sen pitomuotoon tai tehtävän muuhun luonteeseen nähden riittävä pätevyys.

Asiantuntijalla ja avustajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävänsä suorittamista varten välttämättömät tiedot käyttöönsä.

Ulkopuoliseen asiantuntijaan ja avustajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingon-korvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin Ruokavi-rasto tai aluehallintovirasto, käyttämiseen on haettava etukäteen aluehallintoviraston hyväk-syntä.

Animalia:

- Kannatamme tätä uutta pykälää, jossa mahdollistetaan asiantuntijan ja avustajan käyttäminen valvontaviranomaisen apuna.

EHK:

- Valvontaviranomaisen oikeus käyttää valvontaa ja tarkastusta tehtäessä apuna asiantuntijaa tai avustajaa on hyvä uudistus lainsäädäntöön.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Lisäys asiantuntijan ja avustajan käyttämisestä on hyvä ja helpottaa valvontaa. Eläin-suojeluvallonta tulisi tehdä työsuojeluyksityisasioihin aina parityönä. Pykälässä tai sen perusteluissa olisi hyvä tarkentaa, voiko avustaja olla esimerkiksi vartijakoulutuksen suorittanut henkilö, jos tarvetta on ainoastaan tarkastuksen toteutumisen turvaamiseen.

Eläinsuojeluasiamies:

- Valvontaviranomaisen mahdollisuus ulkopuolisen avustajan ja asiantuntijan käyttöön on hyvä uudistus.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Eläinsuojelulain toteutumista, valvontaa ja tarkastusta tehtäessä tulee ehdottomasti suosia käynnillä parityöskentelyä. Mikäli toista viranomaista ei ole viivytyksettä käytettävissä tai tarkastuksen luonne vaatii erityisosaamista, tulee valvontaviranomaisen voida käyttää käynnillä apunaan avustajaa tai asi-antuntijaa. Avustaja voi antaa apua käynnin dokumentoinnissa sekä näytteenotossa ja tarvittaessa eläinten kiinniotossa ja kuljetuksessa hoitopaikkaan. Asiantuntija-apua tulee voida käyttää paikoissa, joissa lajintuntemus ja tarkastuksessa kohteena olevan lajin pito-olosuhteiden tarkastelu vaatii erikois- osaamista.
- Arkojen eläinten, kuten kissapopulaatioiden pyydystäminen ilman omistajan suostumusta kiinteistön alueelta vaatii viranomaisen määräyksen ja läsnäolon koko loukutuksen ajan. Tällaista tehtävää ei voida antaa avustajan yksin hoidettavaksi. Avustajaa ja asiantuntijaa sitoo salassapitovelvollisuus

kai- kesta tarkastuksen aikana ilmi tulleesta eläimen omistajaa koskevasta tiedosta. Aluehallintoviraston tulee vastata avustajan ja asiantuntijan käytön kustannuksista.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.
- Säännökseen tulee lisätä momentti, jossa säädetään velvoitteesta laatia avustajan/asiantuntijan käyttöä koskeva toimeksiantosopimus, joka sisältää avustajan/asiantuntijan oikeudet, velvollisuudet, sekä säännöksen perusteluissa tarkoitettua asiallista perusteen.

ETT:

- Pykälässä esitetään viranomaisen oikeutta käyttää avustajaa tai asiantuntijaa. Samassa yhteydessä voitaisiin korostaa myös eläintenpitäjän oikeutta käyttää valvontatilanteessa vastaavanlaista asiantuntijaa tai avustajaa.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Valvontaviranomaisen mahdollisuus käyttää asiantuntijaa ja avustajaa on tarpeellinen uudistus.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Lisäys asiantuntijan ja avustajan käyttämisestä on hyvä ja helpottaa valvontaa. Eläinsuojeluvalvonta tulisi tehdä työsuojeluyhdistyksistä yksityisasuntoihin aina parityönä. Pykälässä tai sen perusteluissa olisi hyvä myös todeta, että avustaja voisi olla esimerkiksi vartijakoulutuksen suorittanut henkilö, jos tarvetta on ainoastaan tarkastuksen toteutumisen turvaamiseen. Kun mennään tarkastukselle yksityisasuntoon, ei tiedetä etukäteen, keitä on paikalla ja miten he suhtautuvat tarkastukseen. Kun ennakkotiedot tarkastuskohteesta eivät edellytä poliisin läsnäoloa tarkastuksella, olisi vartijakoulutuksen saaneen henkilön mukana olo tarkastuksella joskus tarpeellista. Vartijakoulutuksen saanut avustaja osaisi tarkkailla tilannetta turvallisuuden näkökulmasta ja hänen läsnäolonsa ennalta ehkäisisi tilanteen muuttumista uhkavaksi.

HY ELTDK:

- Lakiehdotuksessa on linjattu, että jatkossa tarkastuksilla voitaisiin käyttää apuna toimenpiteissä avustajia ja arvioinnissa asiantuntijoita. Nykymuotoinen eläinsuojeluvalvojien käyttäminen voitaisiin esityksen mukaan lopettaa. Avustajat ja asiantuntijat saisivat ehdotuksen mukaan tulla myös nykyisen kotirauhan piiriin. Ehdotuksen mukaan avustaja voisi varsinaisen tarkastuksen jälkeen jatkaa avustavia toimenpiteitä myös yksin muualla, paitsi tilassa, jota käytetään pysyvästi asumiseen.
- Ehdotusta voi pitää kannatettavana erityisesti avustajien suhteen. On erittäin hyvä, että asiantuntija-avun ja avustajien käytöstä on linjattu selkeästi. Lisäksi on hyvä, että on tunnustettu siitä aiheutuvat kustannukset ja mahdollisuus veloittaa ne valtiolta. Avustajien käyttö myös tarkastuksilla kotirauhan piirissä on erittäin tärkeää, koska suurin osa tarkastuksista kohdistuu yksityishenkilöiden asuntoihin. Esitys myös mahdollistaisi avustajan itsenäisen toiminnan esimerkiksi asunnon pihapiirissä varsinaisen tarkastuksen jälkeen, vaikka asunnossa hän ei saisikaan toimia yksin. Se mahdollistaisi muun muassa eläinten loukkauttamista ulkona.

ISAVI:

- Erittäin tervetullut ja hyvä uudistus, ja varmistaa avustajan pääsyn tarkastukselle mukaan.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Ehdotuksessa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta käyttää asiantuntijaa ja avustajaa valvontaa ja tarkastusta tehtäessä. Ehdotuksen mukaan valvontaviranomainen voisi valvontaa ja tarkastusta tehdessään käyttää apunaan muutakin kuin virkamiehen tai viranhaltijan asemassa olevaa

henkilöä. Tämä on käytännön kenttätöitä tekeville eläinsuojeluviranomaisille erittäin toivottu ja odotettu parannus lakiin. Asiantuntijoille ja avustajille tulee maksaa käyttämästään ajastaan myös asianmukainen korvaus.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari pitää hyvänä, että asiantuntijan käyttämisestä säädetään laissa. Toisinaan valvontatilanteissa on esimerkiksi eläimiä, joiden käsittelystä tai edes lajin tunnistamisesta, ei valvontaviranomaisella ole osaamista.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Tämän asian lisääminen lakiin on hyvä, koska näin on jo ajoittain toimittu esim. kissapopulaatioiden loukuttamisessa.

LSAVI:

- Asiantuntijan ja avustajan käytön mahdollistaminen on tarpeellinen lisäys. Avustajia on ollut pakko käyttää jo nykyisinkin, koska eläinten tutkiminen, kiinniotto, kuljetus, hoito tai lopetus ei olisi muutoin mahdollista. Aluehallintoviraston hyväksyntä avustajille on periaatteessa hyvä vaatimus ja hyväksyntää voinee tehdä etukäteen usein käytettäville avustajille, mutta esim. virka-ajan ulkopuolella (ja muulloinkin) voi tulla äkillinen tarve käyttää sellaista avustajaa, jota ei ole aiemmin käytetty eikä hyväksyntää ole mahdollista saada etukäteen.

LSSAVI:

- On tärkeää, että viranomaiselle on säädetty mahdollisuus käyttää asiantuntijaa ja avustajaa. Pykälässä tulisi säätää selkeämmin, myös avustajan käyttämisestä päätösten täytäntöönpanossa.
- Perusteluissa tulisi painottaa, että avustajan käytöllä ei voida korvata poliisin antamaa virka-apua, mutta avustajaa tulisi saada käyttää työturvallisuuden parantamiseksi.

Maitovaluuskunta:

- Pykälään 82 asiantuntijan ja avustajan käyttäminen liittyen Maitovaluuskunta pitää tärkeänä, että myös eläimen omistajalla olisi oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteen haastavuudesta johtuen ja myös oikeus- turvan takaamiseksi. Maitovaluuskunta ehdottaa, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

MTK:

- MTK esittää, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläinten omistajien oikeusturvan säilyttäminen on oltava yksi selkeä punainen lanka myös eläinten hyvinvointilaissa. Siksi lakiin tulee kirjata myös eläinten omistajin oikeus avustajan käyttöön valvonnassa. Kirjauksen tulisi olla selkeästi oikeusturvaa vahvistava. Eläinten omistajalla tullee olla oikeus kutsua itselleen valvoja kohtuullisessa ajassa ennen valvontaa, jotta tämä avustaja voi toimia myös todistajana.

MTK Lappi:

- Esitämme, että myös eläinten omistajalla olisi oikeus käyttää valvontatilanteessa avustajaa.

MTK Pirkanmaa:

- Valvontatilanteissa eläinten omistajalla täytyy hänen oman oikeusturvansa kannalta olla oikeus pyytää tarkastukselle mukaan avustajaa, joka voi samalla toimia myös todistajana. Tämä on mahdollista nykyäänkin, mutta sitä ei ole korostettu liikaa, vaikka avustajan käyttö olisi myös valvonnan etu. Aikaa avustajan saamiseksi mukaan täytyy myöntää kohtuullisesti.

MTK Pohjois-Suomi:

- Esitämme, että lakiin kirjataan myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

MTK Satakunta:

- Valvontaviranomaisen mahdollisuus käyttää asiantuntija-apua ja avustajia valvontatilanteessa on lähtökohtaisesti hyvä asia. Kuitenkin, mikäli eläimen omistaja kyseenalaistaa avustajan pätevyyden, hänellä tulee olla oikeus kieltää ulkopuolisen avustajan läsnäolo ja toiminta yksin eläinten pihalla ilman valvontaviranomaisen läsnäoloa.
- Lakiin tulee kirjata myös eläimen omistajalle oikeus käyttää avustajaa valvontatilanteessa. Tämä on ollut mahdollista nytkin, mutta selkeä kirjaus laissa takaa myös selkeämmät toimintamallit jatkoksa sekä paremman oikeusturvan eläimen omistajalle. Eläinten omistajilla ei välttämättä ole tietoa valvontatilanteeseen kuuluvista asioista ja prosessin etenemisestä.

MTK Varsinais-Suomi:

- Valvontatilanteissa eläinten omistajalla on oltava oikeus pyytää tarkastukseen/valvontaan mukaan oma avustaja/todistaja. Valvontatilanteessa tulee antaa kohtuullinen aika avustajan mukaan saamiselle.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Lakiehdotuksen 82 § koski valvontaviranomaisen apunaan käyttämää asiantuntijaa ja avustajaa. Viittaan myös tältä osin kommentteihini tämän lausunnon kohdassa 5 (Perustuslaki ja säätämisyjärjestys). Säännöksen mukaan asiantuntija ja avustaja voivat mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa. Perusteluista ei käy ilmi, voivatko he mennä muihin tiloihin itsenäisesti. Katson, että säännösperusteluissa tulisi käytännön laintulkintatilanteiden minimoimiseksi tuoda esiin, mitä perustuslakivaliokunta on pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitetuilla tiloilla tarkoittanut. Esitysluonnoksen PL-jaksossa (s. 215) todetaan, että perustuslain 10 §:n yksityiselämän suoja koskeva säännös ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntö kotirauhan piiriin kuuluvista paikoista ei kata asuintiloista erillisiä eläinsuojia eikä eläinten ulkotarhoja ja muita vastaavia ulkotiloja. Epäselväksi jää, onko

tarkoitus, että asiantuntija ja avustaja voisivat mennä tällaisiin tiloihin itsenäisesti esimerkiksi varsinaisen tarkastuksen jälkeen, kuten säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 162-163) todetaan. Myös tätä tulisi jatkovalmistelussa tuoda selventävästi esiin hallituksen esityksessä.

- Olen aiemmassa lausunnossani eläinten hyvinvointilakia koskeneesta hallituksen esitysluonnoksesta OKV/77/20/2017 todennut, että asiantuntijan ja avustajan pätevyysvaatimukset ovat erittäin väljät, eivätkä säännökset käytännössä rajoita viranomaisen mahdollisuutta pyytää apua maallikolta. Pidän ehdotetun lain 82 §:n 2 momenttia edelleen väljänä, eivätkä säännöskohtaiset perustelut (s. 163) varsinaisesti tuo lisävalaistusta asiaan. Kun lakiehdotuksenkin mukaan asiantuntijan tosiasiallinen vaikutus tehtävän suorittamisessa ja tilanteen arvioinnissa saattaisi olla merkittävä, olisi pätevyysvaatimuksia aihetta täsmentää ja tarkentaa jatkovalmistelussa vähintään perustelutasolla esimerkein. Kun lisäksi otetaan huomioon ehdotetun lain 82 §:n 3 ja 4 momentissa säädettävät asiantuntijan ja avustajan oikeudet ja vastuut, olisi säännöksen perusteluissa aiheellista kattavammin avata, miten valvontaviranomainen käytännössä tekee näistä asioista selkoa kyseisille henkilöille.
- Lakiehdotuksen 82 §:n 3 momentin mukaan asiantuntijalla ja avustajalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävänsä suorittamista varten välttämättömät tiedot käyttöönsä. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan nämä tiedot antaisi tarvittaessa valvontaviranomainen, jonka oikeudesta tietoihin säädettäisiin 80 §:ssä, ja viranomaisen tulisi arvioida huolella, millaiset tiedot ovat välttämättömiä. Ehdotettu säännös vaikuttaisi tosiasiasa jättävän valvontaviranomaiselle suuren harkintavallan siinä, mitä välttämättömiksi tiedoiksi arvioidaan. Tällä on merkitystä myös perustuslain 10 §:n yksityiselämän suojan kannalta. Mikäli näin on tarkoitettu säätää, olisi momenttiin perusteltua lisätä, että asiantuntijalla ja avustajalla on oikeus saada tiedot nimenomaan valvontaviranomaiselta eikä esimerkiksi suoraan tarkastuksen kohteelta.

Oikeusministeriö:

- Laki eläinten hyvinvoinnista 82 §:n 5 momentti: ”Jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto tai aluehallintovirasto, käyttämiseen on haettava etukäteen aluehallintoviraston hyväksyntä.” Oikeusministeriö pitää epätavanomaisena, että lain noudattamisen valvontaa suorittavan viranomaisen tulisi pyytää toisen viranomaisen lupa toimivaltuuksiensa käyttämiseksi (oikeus käyttää asiantuntijaa tai avustajaa). Säännöskohtaisten perustelujen (HE-luonnos s. 163) perusteella kysymys olisi kustannusten hillitsemiseen liittyvästä tekijästä, kun kaavaillun lain 115 §:n mukaan aluehallintovirasto maksaisi asiantuntijalle ja avustajalle palkkion ja korvauksen matkakustannuksista.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Asiantuntijan ja avustajien käyttämisen mahdollisuus on erittäin hyvä valvonnan kannalta ja selkiyttää nykyistä tilannetta.

Poliisihallitus:

- Lain 82 § 5 momentin mukaan, jos muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto tai aluehallintovirasto käyttää asiantuntijaa tai avustajaa apunaan, olisi käyttämiseen haettava etukäteen aluehallintoviraston hyväksyntä.
- Poliisi joutuu todennäköisesti turvautumaan valvontaa ja esitutkintaa suorittaessaan asiantuntijoiden apuun. Usein poliisin tietoon tulevat tapaukset ovat kiireellisiä ja vaativat asioiden välitöntä hoitoa. Jos poliisi käyttää asiantuntijaa valvontatoimessa, tulisi asiantuntijan käyttämisellä olla aluehallintoviraston hyväksyntä.
- Kiireellisissä virka-ajan ulkopuolella ilmi tulevissa tapauksissa tällainen menettely ei ole käytännössä mahdollinen. Poliisilla pitäisi olla etukäteen tiedossa aluehallintoviraston hyväksymät

asiantuntijat tai kiireellisissä tilanteissa, joissa asian hoito ei siedä viivytystä, tulisi olla mahdollista poiketa hyväksynnän vaatimuksesta.

PSAVI:

- Valvonnan tehostamiseksi on tärkeää, että tarkastuksilla voidaan käyttää apuna ulkopuolista asiantuntijaa tai avustajaa tarvittaessa. Erittäin hyvä, että hyvinvointilaki tämän mahdollistaa. Pykälän 5 momentissa tarkoitettu etukäteen haettavasta hyväksynnästä tulee tehdä riittävän kevyttä hallinnollisesti. Työläs, byrokraattinen hyväksynnän hakeminen hidastaa prosessia, voi huonontaa eläinten hyvinvointia sekä työllistää niin aluehallintovirastoa kuin hyväksyntää hakevia viranomaisia, pääsääntöisesti kunnaneläinlääkäreitä. Säädsteksti kaipaa tarkennusta siitä, mitä hyväksynnän hakemisella ja myöntämisellä tässä tapauksessa tarkoitetaan sekä tarkennusta kyseisen hakemuksen sisällöstä. Hyväksyykö aluehallintovirasto ainoastaan mahdolliset kustannukset vai tuleeko myös käytettyjen asiantuntijoiden tai avustajien pätevyyttä, koulutustaustaa taikka tarpeellisuutta kyseiselle tarkastukselle arvioida hakemuksen käsittelyssä vai onko tarpeen arvioida molempia? Eri viranomaisten virkavastuita tähän liittyen olisi tarpeen tarkentaa.
- Etukäteen on vaikea arvioida kyseisen muutoksen myötä tulevien hakemusten määriä, minkä vuoksi on vaikea arvioida, onnistuuko hakemusten käsittely aluehallintovirastojen nykyresursseilla. Mahdollinen lisäresurssien tarve on tärkeä ottaa huomioon. Kyseiset hakemukset tulee käsitellä nopealla aikataululla aluehallintovirastossa, ettei kunnassa tehtävä valvonta tarpeettomasti hidastu hyväksynnän hakemisen vuoksi.
- Hyväksyntämenettelystä voi seurata käytännön ongelmia erityisesti kiiretapauksissa, esimerkiksi virka-ajan ulkopuolella, kuten viikonloppuisin, kun aluehallintovirastoissa ei ole ketään antamassa hyväksyntää asiantuntijan tai avustajan käyttämiselle.
- Hyväksyntämenettely oletettavasti nostaa kynnystä asiantuntijan tai avustajien käyttöön, mikäli se ei tarkastuksen kannalta ole täysin välttämätöntä. Valvonnan resurssipulaa saatettaisiin joissain tapauksissa pyrkiä korjaamaan asiantuntijoita tai avustajia hyödyntämällä, mikäli hyväksyntämenettelyä ei olisi ollenkaan. Tämä ei olisi tarkoituksenmukaista.

SEY:

- Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.
- Säännökseen tulee lisätä momentti, jossa säädetään velvoitteesta laatia avustajan / asiantuntijan käyttöä koskeva toimeksiantosopimus, joka sisältää tarkkarajaiset pykälät avustajan / asiantuntijan oikeuksista, velvollisuuksista, sekä säännöksen perusteluissa tarkoitettuasiallisesta perusteesta. Tämä olisi ko. toiminnan läpinäkyvyyden, ja toimijoiden roolien selvyuden näkökulmasta erittäin tärkeää.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta pitää hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita. Ehdotamme lisättäväksi velvoitetta laatia avustajan / asiantuntijan käyttöä koskeva toimeksiantosopimus selkiyttämään avustajan käyttötoimintaa.

SLC:

- SLC föreslår att det i lagen skrivs in om djurägarens rätt att vid djurskyddsövervakning anlita experter och assistenter. I nuläget har djurägarens rätt att anlita expertis på egen bekostnad i allmänhet varit möjlig, men med tanke på djurägarens rättsskydd borde rätten tryggas i lag.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Mahdollisuus avustajan käyttöön esimerkiksi eläinten kiinniottoon tai lopetukseen kiireellistä apua

järjestettäessä on hyvä ja tarpeellinen, ja näin on toimittu nykyainsäädännönkin vallitessa. Eläinlääkärit eläinsuojeluvalvontaviranomaisina pystyvät suorittamaan lopetukset asianmukaisesti, mutta jos eläimiä on paljon, tarvitaan siihen useita toteuttajia. Asiantuntija-avun käytön mahdollistaminen on hyvä myös esimerkiksi vieraslajien tunnistamiseen.

- Perusteluissa tulisi kuitenkin täsmentää, että valvontaviranomaisen tulee olla eläinten terveyden ja hyvinvoinnin asiantuntija, joka voi poikkeuksellisissa valvontatehtävissä tukeutua erityisalan asiantuntijaan. On kaikkien osapuolten oikeusturvan kannalta oleellista, että mahdollisuutta ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön ei käytetä tavanomaisissa valvontatilanteissa siten, että muun kuin eläinlääkärinkoulutuksen saanut valvontaviranomainen pyytäisi ulkopuolisen eläinlääkäriasiantuntijan arvioimaan eläinten hyvinvointia, ja viranomaisen päätös perustuisi pääasiassa tähän ulkopuolisen antamaan lausuntoon.

Suomen Kennelliitto:

- Pidämme hyvänä, että valvontaviranomaisilla olisi mahdollisuus käyttää apunaan asiantuntijaa tai avustajaa. Suomen Kennelliitolla on 19 alueellisessa kennelpiirissään vapaaehtoisia kennelneuvoja, jotka tukevat, neuvovat ja kohteen mukaan myös valvovat kasvatustyötä. Kennelneuvojat ovat Suomen Kennelliiton luottamushenkilöitä, jotka saavat tehtäviinsä koulutuksen. Kennelneuvojat antavat myös lausuntoja käynneistään.

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät ry:

- Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry kannattaa asiantuntija-avustajan käyttämistä valvontaviranomaisen apuna. Monessa tilanteessa viranomaisella ei ole välttämättä riittävää asiantuntemusta eläinten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä, jolloin asiantuntija-avun käyttäminen on perusteltua.
- Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry esittää toiseen momenttiin lisättäväksi, että asiantuntija-avun käyttämisessä tulisi huomioida tarpeen vaatiessa kaikki asiaan liittyvät asiantuntijasidosryhmät.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Kannatamme lakiin selkeämmin tuottajan oikeuden kirjaamista asiantuntijan tai avustajan käyttämiseen valvontatilanteissa. Tuottajien tiedottamista tulisi parantaa valvontatilanteiden kulusta ja tuottajan oikeuksista sekä velvollisuuksista.

Suomen Lammasyhdistys:

- Esitämme, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta.
- Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

Suomen marsuyhdistys:

- Tämä on yhdistyksen mielestä hieno ehdotus ja tarjoaa asiantuntemustaan.

Suomen tuomariliitto:

- Ehdotettu 82 §, joka mahdollistaa valvontaviranomaiselle asiantuntijan ja avustajan käyttämisen valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä, voi epäilemättä joissakin tilanteissa parantaa valvontaviranomaisen edellytyksiä hoitaa tehtävänsä. Tuomariliiton käsityksen mukaan valvonnassa apuna käytettävän ulkopuolisen asiantuntijan rooli ei ole ongelmaton. Esitysluonnoksen suhdetta perustuslakiin ja sääätämisyjärjestystä koskevassa osassa todetaan (s. 219) muun muassa, että asiantuntijalle ei siirrettäisi merkittävää julkisen vallan käyttöä koskevia tehtäviä, vaikka

asiantuntijan tosiasiallinen vaikutus tilanteen arvioinnissa saattaisikin olla merkittävä. Kuitenkin asiantuntijaan (samoin kuin pykälässä tarkoitettuun avustajaankin) sovellettaisiin 4 momentin mukaan muun muassa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Ehdotettu sääntely huomioon ottaen valvontaviranomaisen oma rooli valvonnassa hämärtyy varsinkin tilanteissa, joissa asiantuntijan rooli on korostunut. Tuomariliiton käsityksen mukaan ehdotettu sääntely kaipaisi täsmentämistä.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- VUL kannattaa asiantuntija-avustajan käyttämistä valvontaviranomaisen apuna. Monessa tilanteessa viranomaisella ei ole välttämättä riittävästi asiantuntemusta eläinten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä, jolloin asiantuntija-avun käyttäminen on perusteltua. VUL esittää toiseen momenttiin lisättäväksi, että asiantuntija-avun käyttämisessä tulisi huomioida tarpeen vaatiessa kaikki asiaan liittyvät asiantuntijasidosryhmät.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Viranomaisella tulee olla mahdollisuus käyttää asiantuntijoita ja avustajia tarkastusten lisäksi myös päätösten täytäntöönpanossa. Pykälän perusteluissa avustavina tehtävinä kuvataan eläinten lopettaminen, mutta se ei kuulu tavanomaiseen tarkastustoimintaan, vaan päätösten täytäntöönpanoon.
- Perusteluissa tulisi painottaa, että avustajan käytöllä ei voida korvata eläinlääkäriyöparia tai poliisin antamaa virka-apua, mutta avustajaa tulisi voida käyttää työturvallisuuden parantamiseksi tai ylipäättään mahdollistamaan valvonta. Avustajan käyttäminen voi laskea valvonnan yksikkökustannuksia.
- Suomen eläinlääkäriliitto on antanut suosituksen valvontaeläinlääkärien tehokkaan työskentelyn edellytyksiksi, jonka mukaan valvontaeläinlääkärien parityöskentelyn on oltava pääsääntö, ei poikkeus. Tätä tarvitaan erityisesti työturvallisuuden ja todistusvoiman takaamiseksi. Myös ehdotuksen yleisperusteluissa myönnetään parityöskentelyn vaikutus viranomaisen työturvallisuuteen. Ehdotetun pykälän kirjaus siitä, että valvontatehtävän turvaaminen ei hyväksyttävä syy käyttää asiantuntijaa tai avustajaa, tulee poistaa.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Suomen Vuohiyhdistys katsoo, että eläinten omistajalla tulisi olla lakiin kirjattu oikeus käyttää avustajaa tai asiantuntijaa valvontatilanteessa.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.
- Säännökseen tulee lisätä momentti, jossa säädetään velvoitteesta laatia avustajan / asiantuntijan käyttöä koskeva toimeksiantosopimus, joka sisältää tarkkarajaiset pykälät avustajan / asiantuntijan oikeuksista, velvollisuuksista, sekä säännöksen perusteluissa tarkoitettua asiallisesta perusteesta. Tämä olisi ko. toiminnan läpinäkyvyyden, ja toimijoiden roolien selvyiden näkökulmasta erittäin tärkeää.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Uudistus on hyvä ja sillä on todettu lakiluonnoksen hallituksen esityksessä olevan myös vaikutusta valvonnan tehokkuuteen. Asiantuntijan ja avustajan käyttämiselle olisi aina oltava asiallinen peruste. Lakiluonnoksen 82.5 §:n mukaan, ”jos asiantuntijaa tai avustajaa käyttää apunaan muu valvontaviranomainen kuin Ruokavirasto tai aluehallintovirasto, käyttämiseen on haettava etukäteen aluehallintoviraston hyväksyntä.” Tämä vaatimus vaikeuttaa asiantuntijoiden ja avustajien

käyttämistä kiireellisissä tilanteissa. Asiantuntija-avuntarve korostuu tapauksissa, joissa on kyse erikoisista eläinlajeista, kuten myrkyllisistä käärmeistä tai muista harvinaisista lemmikki- tai kotieläimistä. Lisäksi tulisi säännellä viranomaisen ulkopuolisen avun käyttöoikeudesta toimeenpanossa, kun kyseessä on eläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä tai lopetuksesta.

Ähtärin eläinpuisto:

- Kannatamme sitä, että asiantuntijan käyttämisestä säädetään laissa. Asiantuntijat voivat auttaa viranomaisia lajien tunnistamisessa ja niiden käsittelyssä.

Lakiluonnos esittää, Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Möjligheten att anlita en expert eller assistent vid övervakning och inspektioner är bra, men på personen måste ställas ett visst behörighetskrav och att denne har en gedigen erfarenhet av ifrågavarande produktion.
- För att trygga djurägarens rättssäkerhet måste också djurägaren ha rätt att anlita en assistent eller en stödperson vid en granskning.

83 §

Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Tarkastuksessa noudatetaan hallintolain (434/2003) 39 §:ää. Jos tarkastukseen sovelletaan valvonta-asetusta, noudatetaan kuitenkin ensisijaisesti sitä.

Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 95 §:n 2 momentissa, 96 §:n 1 momentissa, 97 §:n 1 momentissa tai 98 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.

Animalia:

- Pykälää tulee tarkentaa niin, että eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos tämä on viipymättä tavoitettavissa.

EHK:

- Eläintä ei saisi lakiehdotuksen mukaan myydä, luovuttaa tai eläintä ei saisi lopettaa omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on esitetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava. Muutos tulee heikentämään erityisesti pienikokoisten, tilapäissuojaan siirrettyjen seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, kun ilman osoitetta olevia ja ulkomaille siirtyneitä omistajia yritetään tavoitella. Menettely voi kestää kuulemisaikoiheen viikkoja. Tänä aikana valvontaviranomaisen haltuun ottamia eläimiä säilytetään löytöeläintaloissa ja muissa eläinlaitoloissa, joiden tilat eivät sovellu eläinten pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Ehdotamme tämän vuoksi, että pykälää selvennetään niin, että eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Nykyisestä eläinsuojelulaista poiketen pykälä ei anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä 98 § 1 ja 2 momentissa kuvatuin perusteluin omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on säädetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava.
- Tämä muutos tulee aiheuttamaan ongelmia erityisesti lemmikkieläinten säilytyksessä, kun ilman osoitetta olevia henkilöitä joudutaan tavoittelemaan yleistiedoksiannon kautta. Menettely vienee

kohtuullisine kuulemisaikoinen helposti vähintään kolme viikkoa. Muutos aiheuttaisi tarpeetonta viivytystä ja lisäkustannusta tilanteissa, joissa omistaja on tosiasiallisesti hylännyt eläimensä.

- Ehdotamme, että pykälän 2 momentti muutetaan seuraavasti: "Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 95 §:n 2 momentissa, 96 §:n 1 momentissa, 97 §:n 1 momentissa tai 98 §:ssa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.

Eläinsuojeluasiamies:

- Pykälä ei anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä (98 §:n 1. ja 2. momentti) eläimen pitäjää tai omistajaa kuulematta silloin, kun nämä eivät ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on nyt esitetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava (98 §:n 3. momentti). Tämä muutos heikentää erityisesti pienikokoisten, tilapäissuojaan siirrettyjen seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, kun ilman osoitetta olevia ja ulkomaille siirtyneitä henkilöitä yritetään tavoitella. Menettely voi kestää kuulemisaikoinen viikkoja. Tänä aikana valvontaviranomaisen haltuun ottamia eläimiä säilytetään löytöeläintaloissa ja muissa eläinhuoneistoissa, joiden tilat eivät sovellu eläinten pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Kuulemismenettelystä poikkeamista tulisi siksi soveltaa koko 98 pykälään, myös sen 1. ja 2. momentteihin.

ESAVI:

- Hallintolain 34 §:n mukaisen kuulemisen poikkeuksista säädetään hyvinvointilain 83 §:n 2 momentissa, jossa luetellaan toimenpiteet, joiden yhteydessä kuuleminen on suoritettava vain, mikäli eläimen pitäjä tai omistaja on viipymättä tavoitettavissa. Säännöskohta poikkeaa voimassa olevasta eläinsuojelulaista.
- Lakiehdotuksen mukaan eläimen myyminen, luovuttaminen tai lopettaminen eläinsuojelullisena kiiretoimenpiteenä ei olisi enää mahdollista ilman hallintolain 39 §:n kuulemismenettelyä, paitsi eläimen tilan edellyttäessä viivytyksetöntä lopettamista. Muutos on merkittävä niin eläinten hyvinvoinnin, hoitolojen resurssien kuin koituvien kustannusten näkökulmasta. Erityisesti taajan asutuksen alueilla joutuu viranomaisen varsin usein järjestämään asuntoon hylätyt eläimet väliaikaiseen hoitoon. Eläinten pitäjää tai omistajaa ei tavoiteta tai hänen kuulemisensa on muutoin mahdotonta. Omistajaa tavoiteltaessa ja virallisesti kuultaessa voi eläinten hoitoaika venyä merkittävän pitkäksi, hoitokustannukset muodostua huomattaviksi, ja pääasiassa tilapäiseen eläinten pitoon suunnitellut, mitoitettut ja henkilöresursoituidut hoitopaikat ruuhkautua ja ahtautua.
- Eläinten hyvinvoinnin ja viranomaisen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen toiminnan näkökulmasta suotavinta olisi pitäytyä voimassa olevan eläinsuojelulain 45 §:n sanamuodon hengessä, jonka mukaan ennen kiireellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä on viranomaisen varattava eläimen omistajalle tai haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viivytyksettä tavoitettavissa. Mahdollisuus suulliseen kuulemiseen tulisi näissä tilanteissa säilyttää. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että hallinnollisten pakkokeinojen 98 §:n 1 momentti sisällytetään 83 §:n 2 momentissa lueteltuihin poikkeuksiin.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksia hallintolain 34 § :n kuulemisen edellytyksiin. Momentti pitää sisällään poikkeuksen 98 § :n 3 momenttiin. Poikkeus tulisi mahdollistaa myös 98 § :n 1 momentissa. Pykälän 2 momentti tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti: ”Asianosaisen kuulemisesta säädetään hallintolain 34 §:ssä. Ennen tämän lain 95 §:n 2 momentissa, 96 §:n 1 momentissa, 97 §:n 1 momentissa tai 98 §:ssa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.”

- Helsingissä eläimiä hylätään yksityisten ihmisten hoiviin tai löytöeläintalolle vuosittain kymmeniä. Tyypillisesti omistaja on pyytänyt lähipiiriään hoitamaan eläintään lyhyen ajan, mutta ei noudakaan eläintään sovitusti eikä omistajaa enää tavoiteta. Toinen tyypillinen tapaus on eläin, jolle on poliisin tai muun viranomaisen toimesta hankittu nykyisen 44 § :n mukainen väliaikainen hoito, mutta omistajaa ei enää tavoiteta. Löytöeläintalot on suunniteltu ja tarkoitettu eläinten väliaikaiseen hoitoon. Resurssit on mitoitettu vain löytöeläinten ja eläinsuojelun haltuunottamien eläinten lyhytaikaiseen säilytykseen. Tilanteessa jossa eläin ei koe 98 § :n 3 momentin mukaista kipua ja kärsimystä, kuulemisen mahdollistamisen prosessi voi kestää viikkoja tai jopa kuukausia ja vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Jos kuultava henkilö pakoilee, eikä hänen olinpaikkaansa tiedetä, kuuleminen pitäisi tehdä yleistiedoksiantona eli julkaista verkossa sitä koskeva ilmoitus. Tämänkin voi olla ongelmallista, sillä verkossa ei voida julkaista salassa pidettäviä tietoja, mitä kuuleminen saattaisi sisältää. Mikäli mahdollisuus kuulemiselle on kuitenkin annettava, on kunnille mahdollistettava tällaisen uuden eläinpopulaation hoito riittävällä rahoituksella ja resursseilla.
- Pykälään olisi lisäksi syytä selventää, ettei eläinsuojelulain mukaiseen kuulemiseen sovelleta hallintolain säännöksiä, joiden mukaan kuuleminen pitäisi lähtökohtaisesti tehdä kirjallisesti. Asiaa selventää ratkaisu KHO:2015:88. Koska ehdotetussa laissa on nyt nykyisestä ESL:sta poikkeavasti otettu viittaus hallintolakiin, olisi säännöksessä samalla hyvä selventää hallintolain suhdetta eläinten hyvinvointilakiin myös tältä osin.
- Paras ratkaisu olisi, että eläinsuojeluviranomainen voisi tilannekohtaisesti päättää tehdäänkö kuuleminen kirjallisesti vai suullisesti. Suullista kuulemistä voi puoltaa se, että päätös on hyvä antaa tietyissä tilanteissa nopeasti ja näin ollen suullinen kuuleminen nopeuttaa prosessia. Eläinsuojeluasioita ei voi verrata muuhun viranomaisvalvontaan, joissa kirjallinen kuuleminen on mahdollista ja perusteltua. Se, että lakiehdotuksen 83 §:ssä todettaisiin, ettei hallintolakia sovelleta sen osalta kuin siinä säädetään pääsäännöstä tehdä kuuleminen kirjallisesti, ei olisi este tehdä kuulemistä kirjallisesti.

HESY:

- Eläinsuojelutarkastukset on voitava aina tehdä yksiselitteisesti ennalta ilmoittamatta ja tämän tulee ilmetä pykälästä riittävän selkeästi.
- Nyt pykälässä kerrotaan, että tarkastuksessa noudatetaan hallintolain 39:n pykälän säädöstä. Kyseisen pykälän mukaan viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jolle ilmoittaminen vaarana tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. Tarkastus voidaan siis tehdä myös yllätyksellisesti, jos ennalta ilmoittaminen vaarantaa tarkastuksen tarkoituksen toteutumisen. Valvovalle viranomaiselle pykälä ja sen perustelut ovat tällaisenaan liian monitulkintaisia.
- Voimassa olevasta eläinsuojelulaista poiketen pykälä ei anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä 98 § 1 ja 2 momentissa kuvatuin perusteluin omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Esimerkiksi osoitteettoman tai ulkomaille siirtyneen omistajan tavoittaminen vie kuitenkin helposti viikkoja. Muutos aiheuttaa tarpeetonta viivytystä eläimen edun mukaisen ratkaisun tekemiseen.

ISAVI:

- Eläintenhyvinvointiasiaa kuulemismenettelyssä on varmistettava että KHO:2015:88 mukaisesti suullinen kuuleminen määräyksiä annettaessa on jo lain tasolla jatkossakin pääsääntöisesti riittävä toimintatapa. Samaa koskee lakiluonnoksen 95.2 §, 96.1 §, 97.1 § ja 98.3 §:n mukaisia päätöksiä (vrt. KHO:2015:89).

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

- Nykyisessä eläinsuojelulaissa kaikissa ns. kiiretoimenpiteissä omistajaa on kuultava vain, jos hän on viipymättä tavoitettavissa. Hyvinvointilaki ehdotuksen 98 § 1 momentin toimenpiteet jäävät

kuulemismenettelyyn piiriin. 98 § 1 momentissa säädetään esim. eläinten myymisestä viranomaisen aloitteesta. Eläinten myymistä on mm. eläinten myyminen teurastamoon tai eläimen ottaminen suoraan pois omistajalta, ilman väliaikaisen hoidon järjestämistä. Näissä tilanteissa omistajaa tai haltijaa voidaan toki kuulla, mikäli hän on viipymättä tavoitettavissa, mutta näin ei välttämättä ole. 98.1 §:n toimenpiteet ovat usein sen kaltaisia, että eläinten hyvinvoinnin turvaamisen takia omistajaa ei esim. voida kuulla kirjallisesti. Keski- Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto ehdottaa, että hyvinvointilain 83.2 §:ään lisätään 98.1 §:n mukaiset toimenpiteet.

LSSAVI:

- Tarkastusmenettelyssä ja kuulemisessa viitataan hallintolain vastaaviin säännöksiin. Hallintolain tarkoittama kuuleminen tulee suorittaa kirjallisesti, ellei se ole HL 37.2 §:ssä tarkoitetulla tavalla asianosaisen pyyntö.
- Viranomaislähtöinen suullinen kuuleminen on eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa usein tarkoituksenmukaista ja siksi siitä tulisi säätää nimenomaisesti hallintolakiin viittaamisen sijaan. Kirjallisen kuulemisen aiheuttama viive voi olennaisesti vaarantaa eläinten hyvinvoinnin toteutumisen.
- Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO 2015:88 ja KHO 2015:89) ohjauksen perusteella eläinten hyvinvointitapauksissa suullinen kuuleminen on perusteltua. Eläinten hyvinvointilaki on erityislaki hallintolakiin nähden ja niistä asioista, joista ei ole hyvinvointilaissa nimenomaisesti säädetty sovelletaan täydentävästi hallintolain sääntelyä. Suullisesta kuulemisesta säätäminen on tarkoituksenmukaista ja hyvinvointilain tarkoitusta edistävä menettelytapa.
- Asianosaisen ennakkollisen oikeusturvan kannalta on merkittävä heikennys, että tilanteissa, joissa olisi mahdollisuus kuulla asianosaista suullisesti, päädyttäisiin olemaan kuulematta lainkaan.
- Kuulemispoikkeus ei kata eläimen myyntiä, muuta luovuttamista tai lopettamista muissa tilanteissa kuin silloin, kun eläimen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan (98.3 §). Kuulemispoikkeuksen puuttuminen heikentää erityisesti pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten kuten jyräjien tai matelijoiden hyvinvointia tilanteissa, joissa viranomainen joutuu järjestämään näille pitkäaikaisesti hoitoa tiloissa, jotka eivät ole nimenomaisesti näille eläinlajeille suunniteltuja, kun omistajaa ei tavoiteta.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläinten omistajan kuuleminen tapahtuu tämän esityksen mukaan vain, jos hän on viipymättä tavoitettavissa. Tällainen esitys ei tue vaatimustamme, että eläinten omistajan oikeusturva olisi selkeä punainen lanka uudessa eläinten hyvinvointilaissa. Asianosaisen kuulemiseen on oltava asianosaisella laajemmat mahdollisuudet.

MTK Pirkanmaa:

- Eläimen omistajaa tulee voida kuulla muutoinkin, kuin vain siinä tapauksessa, että hän on viipymättä tavoitettavissa. Kuinka usein vastaan tulee kiireellisiä tilanteita, joissa kuulemisvelvoitteen katsotaan viivästyttävän eläinten hyvinvoinnin turvaamista merkittävästi? Kyse on merkittävästä omistajan oikeusturvan rajaamisesta.

MTK Varsinais-Suomi:

- Eläimen omistajaa tulee kuulla aina eläinvalvonnan ollessa kyseessä, vaikka hän ei olisikaan valvontatilanteessa läsnä. Eläinvalvontaa tulee siirtää ajankohtaan, jolloin omistajaa on mahdollista kuulla, mikäli eläinten hyvinvointi ei oleellisesti heikkene.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimi:

- Eläinten hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että kuulemismenettelystä poikkeamista voidaan soveltaa 98§:n 1. ja 2. momenttiin. Tilapäisessä hoidossa olevat eläimet löytöeläinsuojissa aiheuttavat

tarpeettomia kustannuksia eivätkä tilapäiset hoitopaikat ole tarkoitettuja eläinten pitkäaikaiseen (viikkoja) kestäväan säilytykseen.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Asianomaisen kuulemiseen tulee lisätä, että 97 §:n 2 momentin mukaista määräystä annettaessa eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa. Asiassa on voitava tehdä myös pysyvä ratkaisu ilman kuulemista, jos asianomainen ei ole eläinsuojeluviranomaisen tavoitettavissa. Asianomainen voi olla pitkiäkin aikoja viranomaisen ulottumattomissa. Jos näissä tapauksissa ei voida tehdä pysyvää päätöstä, kustannukset nousevat huomattavasti, kun eläimiä hoidetaan/säilytetään kuulemiseen asti.

Poliisihallitus:

- Lain 83 § 1 momentin mukaan tarkastuksessa noudatettaisiin hallintolain 39 §:ää. Jos tarkastukseen sovelletaan valvonta-asetusta, noudatettaisiin kuitenkin ensisijaisesti sitä.
- Valvontaviranomaisen ja tarkastuksen kohteen on sen nojalla vaikea selvittää sitä, voiko viranomainen suorittaa tarkastuksen siitä etukäteen asianosaiselle ilmoittamatta. Lainkohdassa viitatussa hallintolain 39 §:ssä säädetään, että tarkastuksesta on ilmoitettava, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteuttamista. Vasta säädettävän lain perusteluista ilmenee, että eläinten hyvinvoinnin valvonnassa yllätystarkastusta voidaan pitää perusteltuna niin, ettei tarkastuksesta ilmoiteta ainakaan kovin aikaisin etukäteen. Herää kysymys, olisiko menettelyn selventämiseksi syytä ottaa vastaava lause lakitekstiin.
- Lain 83 § 2 momentissa on säädetty poikkeuksesta hallintolain 34 §:ssä säädettyyn kuulemisperiaatteeseen. Eläimen pitäjälle tai omistajalle olisi varattava tilaisuus tulla kuulluksi hallintopakkokeinojen väliaikais- ja kiirepäätöksissä, jos eläimen pitäjä tai omistaja on viipymättä tavoitettavissa.
- Kuulemista koskeva pääsääntö ja poikkeussääntö eivät välttämättä ole loogisessa paikassa. Lainvalmistelijan logiikka on ymmärrettävä, kun ajatuksena on aloittaa koko prosessi tarkastuksella. Tähän logiikkaan sisältyisi se, että eläimen pitäjän tai omistajan menettelyllinen oikeusturva tulisi huomioiduksi jo tarkastuksella.
- Koska hallintopakkokeinoista ja erilaisten hallintapäätösten tekemisestä säädettäisiin lain 12 luvussa, voisi hallintolakia koskevat poikkeukset olla luonnollisempaa sijoittaa mainittuun 12 lukuun.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta on huolissaan, että nyt esitetty muoto ei selkeästi anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on nyt esitetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava.
- Tämä muutos tulee heikentämään erityisesti pienikokoisten, tilapäissuojaan siirrettyjen seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, kun ilman osoitetta olevia ja ulkomaille siirtyneitä henkilöitä tavoitellaan yleistiedoksiannon kautta ja menettely vie kohtuullisine kuulemisaikoihin helposti vähintään kolme viikkoa. Tänä aikana valvontaviranomaisen haltuun ottamia eläimiä säilytetään löytöeläintaloissa ja muissa eläinlaitoksissa, joiden tilat eivät sovellu eläinten pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Ehdotamme tämän vuoksi, että kuulemismenettelystä poikkeamista tulisi siksi soveltaa koko 98 pykälään, myös sen 1. ja 2. momentteihin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälän toisessa momentissa on säädetty, että ennen tiettyjä, muualla laissa säädettyjä viranomaisen toimenpiteitä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos tämä on viipymättä tavoitettavissa. Eläinlääkäriliitto katsoo, että pykälän toisen momentin toimenpiteisiin

- tulisi ehdottomasti lisätä myös mahdollisuus tehdä 98 §:n 1 momentin toimenpiteitä kuulematta eläimen pitäjää, jota ei kohtuullisessa ajassa tavoiteta. Kyseisen momentin mukaan valvontaviranomainen voi päättää myydä eläimen, luovuttaa sen muutoin taikka lopettaa eläimen, jos eläintä ei voida jättää pitäjälleen tai omistajalleen. Näin menetellään käytännössä yleensä, jos eläimen / eläinten hyvinvointi on akuuttina toimenpiteenä 97 §:n nojalla turvattu hankkimalla sille tai niille hoitoa muualta tai muulla tavoin järjestetty väliaikainen hoito, eikä eläintä / eläimiä voida palauttaa pitäjälleen tai omistajalleen.
- Nyt ehdotetun lakiluonnoksen mukaan päätöstä lopettamisesta ei voida tehdä omistajaa tai pitäjää kuulematta, jos eläin ei akuutisti kärsi. Tämä muodostuu ongelmaksi niissä käytännön eläinsuojeluvalvonnassa varsin yleisissä tilanteissa, joissa omistajaan ei saada yhteyttä, koska hän välttelee viranomaista tai on muutoin tietoisesti hylännyt eläimensä / ei ole kiinnostunut niistä. Tällöin eläin tulisi voida lopettaa tai myydä valvontaviranomaisen päätöksellä, jos omistajaa ei 2-3 vuorokauden sisällä kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta. Tässä ajassa yleensä selvää riittävän hyvin, haluaako eläimen omistaja sen takaisin ja kykeneekö hän järjestämään eläimelleen asianmukaisen hoidon ja pitopaikan.
 - Eläinsuojeluvalvontaviranomaisella ei useinkaan ole yhteystietoja tai on puhelinnumero, johon ei vastata tai saada yhteyttä ja / tai osoite, jossa henkilö ei käytännössä ole. Pykälän mukaan kuulemismenettely olisi kuitenkin suoritettava, vaikka olisi ennalta selvää, että kuulemiseen ei vastata ja ettei viranomainen voi ratkaista asiaa myöhemminkään palauttamalla eläintä omistajalleen. Eläimen hoitaminen esimerkiksi hoitolassa aiheuttaa pitkään jatkuessaan merkittäviä kustannuksia sillä välin, kun kuulemisvaatimus täytetään. Kustannukset muodostuvat helposti melko kohtuuttomiksi sekä omistajalle että valtiolle, jonka maksettaviksi ne päätyvät väliaikaisesti tai pysyvästi. Myös "turhan", virallisen tiedoksiannon (virallinen lehti) toteutetun kuulemismenettelyn kustannus jää valtion maksettavaksi. Pitkäaikainen hoito väliaikaiseksi ratkaisuksi tarkoitettussa hoitolassa tai muunlaisin väliaikaismenettelyin ei ole eläimen hyvinvoinninkaan kannalta hyvä ratkaisu, kun on selvää, että eläintä ei olla palauttamassa omistajalleen. Pidempiaikaisen, asianmukaisen hoidon järjestäminen usealle eläimelle voi olla myös käytännössä hyvin haastavaa. Jos omistaja ei halua tulla tavoitetuksi ja kuuleminen voidaan lopulta muutaman päivän muun yrittämisen jälkeen suorittaa vasta yleistiedoksiannolla kohtuullisine kuulemisaikoinen, kestää viranomaisen järjestämä väliaikainen hoito käytännössä useita viikkoja.
 - Käytännön esimerkkejä:
 1. Valvonnassa tulee melko usein tapauksia, joissa yksittäisiä eläimiä hylätään hoitolaan tai toisen henkilön hoitoon jättäen hoitolamaksut maksamatta ja / tai hoidon pitkäaikaisuudesta sopimatta ja ilmeisin aikomuksin hylätä eläin kokonaan tai omistajan kyvyn ja kiinnostuksen siitä huolehtimiseen ollessa kaikin puolin heikko tai olematon. Valvontaviranomaiseen otetaan yhteyttä hoitolan / hoitajan taholta, kun tämä aikomus on ilmennyt ja eläimen omistaja on lakannut vastaamasta puhelimeen tai olemasta muuten tavoitettavissa. Tällöin viranomaisen on tehtävä päätös väliaikaisesta hoidosta, jotta eläimen hyvinvointi saadaan turvattua ja hoidon kustannukselle on valtion takaus. Virallinen kuulemismenettely ja siitä / sen aikana muodostuvat lisäkustannukset ovat turhia, jos eläimen omistaja ei halua vastata viranomaisellekaan 2-3 vuorokauden sisällä. Eläin voidaan myös joutua siirtämään väliaikaisesta hoidosta toiseen, mikä ei ole eläimen hyvinvoinnin kannalta hyvä asia.
 2. Jos ihminen muuttaa pois ja hylkää jälkeensä kymmenien kissojen populaation, järjestetään kissoille käytännössä nykyisin yleensä akuuttina toimenpiteenä viranomaisen toimesta lyhytaikaisesti auttavan tason hoitoa paikan päälle (toteuttajana usein viranomainen itse), kunnes asia voidaan ratkaista pysyvästi lopettamalla kissat tai myymällä niitä eläinsuojeluyhdistykselle. Eläinten hyvinvoinnin kannalta olisi kestävämpi, että tällainen viranomaisen järjestämä väliaikainen hoito huonoissa olosuhteissa olisi pitempi kuin 2-3 vuorokauden mittainen viranomaisen yrittäessä kohtuudella tavoittaa omistajaa ja selvittäessä asiaa. Kaikki kissat olisi uuden lain kuulemisvaatimuksen myötä toimitettava siksi hoitolaan virallisen kuulemismenettelyn toteutuksen ajaksi. Useamman kymmenen kissan hoitaminen viikkoja hoitolassa aiheuttaa erittäin

merkittäviä kustannuksia, jotka saattavat päätyä valtion maksettaviksi. Eläinsuojeluyhdistykset eivät ota eläimiä väliaikaiseen hoitoon ja hoitolapaikkoja suurelle määrälle eläimiä ei yleensä ole edes helposti ja läheltä tarjolla. Tällaisia tilanteita ei tule kovin usein, mutta yksittäisenäkin nämä ovat ongelmallisia.

- Näistä syistä - kun on ilmeistä, ettei eläintä tulla palauttamaan omistajalle ja / tai hän tahallisesti välttelee viranomaisia, tulisi eläin voida lopettaa tai myydä lyhyen hoitajakson jälkeen. Käytännön eläinsuojelutyössä on havaittu, että tarvetta päättää pysyvämmästä ratkaisusta nopeasti kuulematta, kun omistajaa ei kohtuullisella yrittämisellä tavoiteta, tulee usein.
- Pykälässä tulisi selventää, ettei eläinten hyvinvointilain mukaiseen kuulemiseen sovelleta niitä hallintolain säädöksiä, joiden mukaan kuuleminen tulisi lähtökohtaisesti tehdä kirjallisesti. Nykyisen eläinsuojelulain osalta asiaa on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 2015:88. Koska ehdotetussa pykälässä viitataan hallintolakiin, tulisi asia selventää pykälätekstissä, sillä nykytilanne ja mahdollisuus suulliseen kuulemiseen tulisi säilyttää. Valvontaeläinlääkäriin tulisi voida tilannekohtaisesti päättää, tehdäänkö kuuleminen suullisesti vai kirjallisesti. Suullinen kuuleminen nopeuttaa prosessia ja mahdollistaa päätöksen antamisen nopeammin silloin, kun tilanne tätä vaatii. Eläinsuojeluvalvonta on usein luonteelta erilaista kuin muu viranomaisvalvonta, jossa kirjallinen kuuleminen on perusteltua. Vaikka pykälässä mahdollistettaisiin poikkeaminen hallintolain kirjallisen kuulemisen pääsäännöstä, ei tämä tarkoita, etteikö kirjallista kuulemistä yhä voitaisi käyttää.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kuulemispoikkeuksesta säätäminen tilanteissa, joissa asianosaista voitaisiin kohtuullisella vaivalla saada suullisesti kuultua on merkittävä heikennys asiansosaisten oikeusturvaan ja muutos vallitsevaan oikeustilaan.
- Hallintolain lähtökohtana olevaa kirjallista kuulemistä ei tarvitse soveltaa silloin, kun se on eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä, vaan näissä tilanteissa voidaan soveltaa suullista kuulemistä (vrt. KHO 2015:88 ja KHO 2015:89, joiden ohjaava funktio voisi jäädä edelleen voimaan, sillä kuulemismenettelystä ei säädetä sisällöllisesti eri tavalla kuin voimassa olevan eläinsuojelulain nojalla).
- Poikkeuksen sijaan tulisi nimenomaisesti säätää suullisesta kuulemisesta, sillä se on tehokkaimpia tapoja edistää eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja sitä käytetään korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen nojalla rutiinisti käytännön valvonnassa.
- Kuulemispoikkeuksen puuttuminen ehdotetun lain 98 §:n muista kuin 3 momentissa tarkoitetuista tilanteista tulee heikentämään erityisesti pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, sillä niitä joudutaan pitämään viranomaisen järjestämässä väliaikaisessa hoidossa sellaisissa tiloissa, jotka eivät ole niille erityisesti suunniteltuja silä aikaa, kun viranomainen yrittää tavoittaa asianosaisia, joilla ei ole pysyvää osoitetta, muita yhteystietoja tai jotka ovat siirtyneet ulkomaille. Tavoittelu kestää yleistiedoksiantoa käyttämälläkin useita viikkoja. Väliaikaisen hoidon järjestämisestä aiheutuu myös huomattavasti hallinnollista kuormaa ja erittäin huomattavasti ylimääräisiä kustannuksia.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Olisi suositeltavaa, että pykälässä säädettäisiin erikseen myös suullisesta kuulemisesta kiireellisissä eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa.
- 97 § 2 momentissa ja 98 § 1 momentissa kuuleminen lopullista ratkaisua varten on ongelmallista mm. kustannuksista johtuen, sillä mikäli asianosaista ei tavoiteta esimerkiksi välitöntä suullista kuulemistä varten, aiheutuu siitä merkittäviä hoitokuluja asianosaiselle. Nämä kustannukset tulevat joissain tapauksissa valtion maksettavaksi esimerkiksi asianosaisen varattomuuden vuoksi.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Eläinsuojelulain 45 §:ssä säädetään kuulemisesta. Voimassa olevan säännöksen mukaan ennen 42 ja 43 §:ssä tarkoitetun päätöksen tekemistä eläimen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Ennen 44 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa. Lakiluonnoksen hallituksen esityksessä (s. 164-165) todetaan, ”Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi asianosaisen kuulemisesta viittaus hallintolain 34 §:ään. Lisäksi momentissa säädettäisiin nykyiseen tapaan eläinten hyvin- voinnin valvonnan osalta niistä toimenpiteistä, joita voitaisiin tarvittaessa suorittaa ilman kuulemista.
- Eläinten hyvinvoinnin turvaaminen voi edellyttää kiireellisiä toimenpiteitä, joita ei voida viivästyttää kuulemisvelvoitteella, jos asianosainen ei ole viipymättä tavoitettavissa. Hallintolain säännöstä täsmällisempi säännös on eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tarpeen selkeyden vuoksi.” Pykälässä tulisi tuoda esille KHO:n tapauksessa 2015:88 todettu kuulemisen järjestämisestä. KHO totesi, että asianosaisen oikeus- turvan kannalta yleensä on riittävää, että tarkastuksessa läsnä ollut eläinten omistaja saa tarkastuksen yhteydessä tilaisuuden suullisen selityksen antamiseen. Hallintolain säännöksiä, joiden mukaan asianosaista kuullaan lähtökohtaisesti kirjallisesti, ei tule soveltaa eläinsuojelulain 42 §:ssä tarkoitettua päätöstä (kiellot ja määräykset) tehtäessä.

84 §

Kansainvälisten viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisen oikeudesta päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, sekä saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää. Valvontaviranomaisen on tarvittaessa toimittava yhteistyössä kansainvälisten viranomaisten tarkastajien kanssa.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetun eläinten hyvinvointilain 84 § koskisi kansainvälisten viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeutta. Lakiehdotuksessa ja sen perusteluissa ei ole käsitelty kysymystä näiden viranomaisesta mahdollisesta (kansallisesta) rikosoikeudellisesta virkavastuusta.

Oikeusministeriö:

- Ehdotetun 84 §:n perustelut ovat varsin niukat. Vähintään perusteluissa tulisi yksilöidä, mihin kansainvälisiin sopimuksiin ehdotetussa pykälässä viitataan.

85 §

Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista

Eläinten pitäjä on velvollinen avustamaan viranomaista tämän lain tai valvonta-asetuksen nojalla tehtävässä tarkastuksessa ja näytteen ottamisessa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista pitäisi tarkastuksen suorittamisen ja näytteenoton lisäksi koskea myös § 97 ja 98 täytäntöönpanoa toimenpiteen kiireellisyydestä riippumatta (esim. avustaminen aran eläimen kiinniotossa).

LSSAVI:

- Esitetyn lisäksi tulisi säätää, että eläinten pitäjä on velvollinen avustamaan tarvittaessa myös päätöksen täytäntöönpanossa.

Oikeusministeriö:

- Kaavaillon eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 85 §:n mukaan eläinten pitäjä olisi velvollinen avustamaan viranomaista tämän lain tai valvonta-asetuksen nojalla tehtävässä tarkastuksessa ja näytteen ottamisessa. Oikeusministeriö toteaa, että säännöksessä ei tarkemmin yksilöidä, mitä eläinten pitäjän avustamisvelvollisuus käytännössä tarkoittaisi. Myöskään pykälän säännöskohtaisista perusteluista ei konkreettisemmin selviä, mitä avustamisvelvollisuus voisi tarkoittaa; olisiko se esimerkiksi eläimen paikallaan pitämistä? Kaavailtua 85 §:n sääntelyä ja siihen liittyviä perusteluja tulisi tarkentaa, jottei avustamisvelvollisuuden sisältö jää täysin avoimeksi.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista pitäisi tarkastuksen suorittamisen ja näytteenoton lisäksi koskea myös § 97 ja 98 täytäntöönpanoa toimenpiteen kiireellisyydestä riippumatta (esim. avustaminen aran eläimen kiinniotossa).

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Edellisessä hallituksen esityksessä vastaavassa pykälässä oli säädetty eläintenpitäjän velvollisuudesta järjestää sellaiset olosuhteet, joissa tarkastuksen tekeminen ja näytteen ottaminen voidaan tehdä turvallisesti. Eläinten pitäjä tulisi myös tulevassa laissa velvoittaa avustamaan viranomaista myös yleisesti turvallisuuden suhteen sekä turvallisten olosuhteiden järjestämisessä.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Kannattamme eläinten pitäjän velvollisuutta avustaa viranomaisia. Tämä pykälä mahdollistaa viranomaisten laajan tiedonsaannin, jolloin 80 § tiedonsaantioikeuden eläinten pitäjän ulkopuolisilta tahoilta voi rajata koskemaan ainoastaan tilanteeseen, jossa eläinten pitoon kohdistuu rikostutkinta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotetun lisäksi tulisi säätää, että eläinten pitäjä on velvollinen avustamaan viranomaista tarvittaessa myös tämän lain nojalla annetun päätöksen täytäntöönpanossa.

86 §

Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Ruokaviraston on huolehdittava siitä, että 59 §:n 5 momentissa tarkoitettujen teurastamoon saapuneita broilereita koskevat tiedot sekä kuolleina teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärä kirjataan teurastamossa.

Broilereiden ja sikojen pito-olosuhteiden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutus eläinten hyvinvointiin arvioidaan lihantarkastuksen löydösten perusteella sekä muun teurastamolla saatavilla olevan tiedon perusteella (eläinten hyvinvointiarvio).

Jos eläinten hyvinvointiarvio osoittaa eläinten hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana, Ruokaviraston, tai jos eläinten hyvinvoinnin valvonta teurastamossa kuuluu aluehallintovirastolle, aluehallintoviraston on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai pitäjälle, teurastamotoimijalle sekä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee. Näiden on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eläinten hyvinvointiarvion tekemisestä sekä 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään hyvinvointiarvion vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen.

Atria, HKScan, Snellman:

- Ehdotamme, että laissa edellytettäisiin vain tuottajan ja aluehallintoviraston ryhtyvän toimenpiteisiin, jolloin esitys kuuluisi: ”Jos eläinten hyvinvointiarvio osoittaa eläinten hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana, Ruokaviraston, tai jos eläinten hyvinvoinnin valvonta teurastamossa kuuluu aluehallintovirastolle, aluehallintoviraston on ilmoitettava siitä eläinten omistajalle tai

pitäjälle, elintarvikealan yritykselle sekä sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee. Eläinten omistajan tai pitäjän sekä aluehallintoviraston on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin. ”

- Mikäli uudessa säädöksessä edellytetään, että teurastamotoimijan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimiin, on tarkennettava, mitä tällöin yrityksen oletetaan tekevän ja miten tätä valvotaan. Lisäksi on oleellista selventää hyvinvointiarvioinnin raja-arvoja, miten se suhteutetaan teurasmääriin, miten tieto siirtyy automaattisesti Ruokavirastoon sekä vaatiiko tämä elintarvikealan yritykseltä säännöllistä työtä. Momentissa tulisi myös selventää, mikä on tilan hoitavan eläinlääkäriin rooli hyvinvoinnin arvioinnissa.

EHK:

- On hyvä, että broilereiden hyvinvoinnin arvioinnin lisäksi teurastamolla arvioidaan myös sikojen hyvinvointia.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Hyvä, että sikojen hyvinvointia arvioidaan lihantarkastuslöydösten ja muun teurastamolla saatavilla olevan tiedon perusteella ja Ruokavirasto ilmoittaa hyvinvointiarvion perusteella epäilyt hyvinvoinnin heikentymisestä Avin lisäksi tuottajalle ja teurastamolle. Laissa tulisi edellyttää vain tuottajan ja Avin ryhtyvän toimenpiteisiin, ei teurastamoalan yrityksen. On myös oleellista tietää, mitkä ovat hyvinvointiarvioinnin raja-arvot, miten se suhteutetaan teurasmääriin ja miten tieto siirtyy automaattisesti Ruokavirastoon sekä vaatiiko tämä teurastamoalan yritykseltä säännöllistä työtä. Mikä on tilan hoitavan eläinlääkäriin rooli?
- Sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla. Teurastamoilla pidetään jo nykyisin lihantarkastuslainsäädännön nojalla kirjaa monesta sikojen elinaikaiseen hyvinvointia kuvaavasta asiasta. Näitä tietoja voidaan mielestämme yhdessä ketjuinformaatiotiedon kanssa hyvin käyttää teurastamolla tehtävän sian elinikäisen hyvinvointiarvion perusteena. Pidämme tärkeänä ja kannatettavana myös ajatusta siitä, että lihasikojen hännänpurennan arviointia teurastamolla käytettäisiin sian koko eliniän aikaisen hyvinvoinnin arviointiin ja mahdollisten hyvinvointiperusteisten tuotantotukien perusteena. Elintarviketeollisuusliiton yhteydessä toimiva Suomen liha- ja siipikarjateollisuusyhdistys on myös toivonut, että ministeriö rahoittaisi tämän arvioinnin kehittämiseen keskittyvää tutkimusprojektia.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että teurastamoiden hyvinvointiarviointivaatimus laajennetaan broilereiden lisäksi myös sikojen hyvinvointiin.

HY ELTDK:

- Broilereiden jalkapohja-arvioinnin rinnalle tuodaan toinen hyvinvoinnin arviointivaatimus teurastamolle. Eläinperäisten hyvinvointimittareiden käyttöönotto olisi tarpeen laajemminkin. Sikojen hännänpurenta on hyvä mittari lihasian koko elinkaaren aikaisesta hyvinvointitasosta, kunhan arviointi tehdään asianmukaisella tavalla. Arvioinnille on julkaistu tutkimukseen perustuva ehdotus, ks. Valros et al. 2020 (19).

Juliana von Wendtin Säätö:

- Pidämme hyvänä lisäyksenä sikojen hyvinvoinnin arviointia teurastamolla. Lihasikojen hännänpurennan arvioinnista tulee säätää nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Teurastamojen hyvinvointiarvioiteja on kehitettävä ja tilojen kuolleisuus- ja poistolukuja on seurattava johdonmukaisesti. Ei esimerkiksi riitä, että broilieriin hyvinvointia arvioidaan lähinnä

kuolleisuuslukujen ja teurastamoilla tehtävien jalkapohjien tarkastusten avulla. Mikäli broileria ei poisteta tuotantoeläiminä pidettävien eläinten listalta (mitä ehdotamme ja kannatamme), kasvatolosuhteita on olennaisesti muutettava. Broilereiden kasvatustiheyttä on alennettava välittömästi lain tullessa voimaan. Jos broilereiden hyvinvointia kuvaavat tekijät osoittavat hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kahdessa parvessa tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, aluehallintovirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden vielä enemmän alennettavaksi.

LSAVI:

- Broileridirektiivissä selkeästi ilmaistu, että ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun poikkeus myönnetään 3 kohdan mukaisesti, eläinten enimmäistiheys tilalla tai tilan rakennuksessa ei minään ajankohtana ylitä 39:ää kilogrammaa neliometriä kohti”. Broilerien toteutunutta kasvatustiheyttä ei kuitenkaan valvota kuin satunnaisesti lähinnä otantatarkastuksissa muutamalla tilalla vuodessa. Kasvatustiheyden valvontaa olisi kuitenkin mahdollista ja suotavaa suorittaa vaikka rutiininomaisesti esim. teurastamolla, koska lintujen teuraspaino ja hallien pinta-alat on tiedossa

Luonnonvarakeskus:

- On erittäin kannatettava ehdotus, että myös sikojen hyvinvointia kuvaavia tietoja, joita jo nyt teurastamolla kerätään, käytettäisiin sikojen hyvinvoinnin arviointiin ja lisäksi nämä tiedot siirrettäisiin elintarvikelainsäädännöstä eläinten hyvinvointilainsäädäntöön. Tärkeää on, että broilerien ja sikojen hyvinvointiarviosta saatetaan tieto säännöllisesti myös tuottajalle, vaikka eläinten hyvinvoinnissa ei olisi havaittu selkeää alenemaa, jotta tuottaja voi seurata tilansa tasoa ja tarvittaessa hyvissä ajoin parantaa eläinten elinympäristöä ja siten eläinten hyvinvointia.
- Luke pitää tärkeänä, että myös naudoista teurastamolla kerättävä hyvinvointiin liittyvä tieto tulisi eläinten hyvinvointilainsäädännön piiriin eläinten kasvatusaikaisen hyvinvoinnin arvioimiseksi ja parantamiseksi.

MTK:

- Uudeksi toimenpiteeksi esitetään nyt sikojen hyvinvoinnin arvioinnissa käytettäväksi virallisen lihantarkastuksen löydöksiä broilereiden jalkapohja-arvioinnin mukaisesti. Sikojen osalta tilanne arvioinnin yksityiskohdista (mm raja-arvot) on vielä auki ja tieteellinen näyttö on edelleen puutteellista. Parhailaan on käynnissä tutkimus siitä, miten voidaan arvioida hännänpurentaa, niin että se mittaisi eläinten hyvinvointia koko tuotantoketjussa.
- Periaatteellisella tasolla viranomaisvalvonnan käyttö voisi olla perusteltua. Elinkeinolla tulee olla kuitenkin tärkeä rooli käytännön eläintenpidon asiantuntijoina, kun päätetään raja-arvoista toimenpiteiden laukeamiselle eläinsuojeluvalvontaan. Kun nämä asetettaneen myöhemmin tulevassa asetuksessa, alan tulee olla mukana sen valmistelussa.
- MTK näkee myös ongelmallisena uuden indikaattorin kirjaamisen lakiin, kun siihen liittyvä tutkimus on kesken. Tämä heikentää tuottajan oikeusturvaa ja antaa liian laajan asetuksenantovaltuuden tässä vaiheessa.
- Lisäksi MTK muistuttaa, että listalla olevista lihantarkastuksen löydöksistä sikojen hännänpurenta ja märkäpesäkkeet liittyvät käytännössä useimmiten toisiinsa ja niveltulehdukset eivät aina ole oire riskistä eläinten hyvinvoinnille (esim. napatulehdukset altistavat). Täysin tuottajasta riippumattomat lyhytaikaisetkin olosuhteiden muutokset mm. äkillinen vaihtelu säässä, voivat joskus laukaista hännänpurentaepisodin, tämä tulee ottaa huomioon valmistelussa, mikäli sen etenee esitetyllä tavalla.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Tämän pykälän ongelmallisuus on luotettavan tutkimustiedon puute niiden raja- arvojen ja mittareiden käyttöön, joiden pohjalta ”on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin”. Mittarit ja raja-arvot tulee asetustasolle valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa. Ennen valmistelua tarvitaan

vahvaa tutkimusnäyttöä sille, että teurastamolöydökset ovat riittävä mittari arvioimaan eläimen hyvinvointia koko sen elinaikana ja tuotantoketjussa.

- Hyvinvoinnin arvioinnissa tulee huomioida suhteellisuus, niin että havainto suhteutetaan saman pitopaikan tai eläinryhmän eläinmäärään. Hyvinvoinnin arvioinnin tulee onnistua sulkea pois myös hallitsemattomat, tuottajasta riippumattomat hyvinvointiin vaikuttavat tekijät.
- Oikeat mittarit, raja-arvot ja eläimen pitopaikkaan ja kasvatukseen liittyvien erityispiirteiden huomiointi arvioinnissa, ettei uusi teurastamolla tapahtuva hyvinvoinnin arviointi aiheuta tarpeettomia valvontoja ja kuluta näin arvokkaita valvonnan resursseja.

MTK Pirkanmaa:

- Puutteellinen tieteellinen näyttö sikojen jalkapohja-arvioiden käyttämisestä broilereiden tapaan hyvinvoinnin arvioinnissa tulee huomioida ongelmallisena. Uuden indikaattorin kirjaaminen lakiin tutkimuksen ollessa kesken ei ole toivottavaa. Elinkeinon edustajia tulee kuunnella alan asiantuntijoina asetuksen valmistelussa ja eri raja-arvojen määrittelyssä, jotta käyttö esitetysti voi olla perusteltua. Tuottajasta riippumattomien tekijöiden mahdollisuus täytyy myös ottaa valmistelussa huomioon.

MTK Pohjois-Suomi:

- Uudeksi toimenpiteeksi esitetään nyt sikojen hyvinvoinnin arvioinnissa käytettäväksi virallisen lihantarkastuksen löydöksiä broilereiden jalkapohja-arvioinnin mukaisesti. Sikojen osalta tilanne arvioinnin yksityiskohdista (mm raja-arvot) on vielä auki ja tieteellinen näyttö on edelleen puutteellista. Parhailaan on käynnissä tutkimus siitä, miten voidaan arvioida hännänpurentaa, niin että se mittaisi eläinten hyvinvointia koko tuotantoketjussa.
- Periaatteellisella tasolla viranomaisvalvonnan käyttö voisi olla perusteltua. Elinkeinolla tulee olla kuitenkin tärkeä rooli käytännön eläintenpidon asiantuntijoina, kun päätetään raja-arvoista toimenpiteiden laukeamiselle eläinsuojeluvalvontaan. Kun nämä asetettaneen myöhemmin tulevassa asetuksessa, alan tulee olla mukana sen valmistelussa.
- Ongelmallista on uuden indikaattorin kirjaaminen lakiin, kun siihen liittyvä tutkimus on kesken. Tämä heikentää tuottajan oikeusturvaa ja antaa liian laajan asetuksenantovaltuuden tässä vaiheessa.
- Muistutamme, että listalla olevista lihantarkastuksen löydöksistä sikojen hännänpurenta ja märkäpesäkkeet liittyvät käytännössä useimmiten toisiinsa ja niveltulehdukset eivät aina ole oire riskistä eläinten hyvinvoinnille (esim. napatulehdukset altistavat). Täysin tuottajasta riippumattomat lyhytaikaisetkin olosuhteiden muutokset mm. äkillinen vaihtelu säässä, voivat joskus laukaista hännänpurentaepisodin, tämä tulee ottaa huomioon valmistelussa, mikäli sen etenee esitetyllä tavalla.

MTK Varsinais-Suomi:

- Toistaiseksi ei ole käytettävissä laaja-alaista tieteellistä näyttöä sikojen jalkapohja-arvioiden käyttökelpoisuudesta hyvinvoinnin mittarina vrt. broilerit. Indikaattoria tulee selvittää ennen sen kirjaamista lakiin. Elinkeinon edustajien kuuleminen yhdessä muiden alan asiantuntijoiden kanssa ja raja-arvojen yhteinen määrittely on kaikkien oikeusturvan mukaista. Valmistelussa tulee huomioida myös tuottajasta riippumattomat tekijät suhteessa indikaattoriin.

Oikeusministeriö:

- Lain 86 §:ssä säädettäisiin broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arvioinnista teurastamolla. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin muun ohella, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin hyvinvointiarvion vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen. Vaikka pykälän 4 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan momentissa säädettävän asetuksenantovaltuuksista, oikeusministeriön mielestä jää epäselväksi, onko viimeksi mainitussa oikeastaan kyse asetuksenantovaltuudesta ja jos on, onko laissa sitä koskevaa perussäännöstä (mistä säädetään tarkemmin asetuksella). Jos laissa ei ole perussäännöstä, mainittu säännös ei vaikuttaisi täyttävän perustuslain 80 §:ssä säädettyjä lainsäädäntövallan siirtämisen edellytyksiä, varsinkin kun

kaavaillulla säännöksellä nähtävästi vaikutettaisiin broilerinkasvatuksen kapasiteetteihin. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että sääntelyä selkeytetään.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Arvioinnin laajentaminen sikoihin on perusteltua valvonnan tukemiseksi sekä arviointien yhdenmukaisuuden, avoimuuden ja läpinäkyvyyden sekä kuluttajaluottamuksen vuoksi.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää selkeänä, että eläinten hyvinvointiin liittyvät arviot säädetään eläinten hyvinvointilainsäädännön puolelta. Erityisesti tärkeää on määritellä asetuksella tarkemmat säännökset hyvinvointiarvion tekemisestä sekä sen johdosta tehtävistä ilmoituksista. Ruokavirasto toivoo, että lihasikojen hännänpurennan arviointiin tehtävät muutokset pohjustettaisiin pilottihankkeilla. Tällä tavoin voitaisiin selvittää arvioinnin käytännön suorittamista teurastamoilla ja mahdollisia vaikutuksia alkutuotantoon. Pilottihankkeeseen on haettu rahoitusta, mutta sitä ei myönnetty.
- Esityksen kokonaistavoitteena on eläinten hyvinvoinnin parantaminen. Teurastamolla post mortem - tarkastuksessa tehtävällä arvioinnilla ei voida vaikuttaa enää kyseisten eläinyksilöiden kokemukseen. Koska mahdolliset vaikutukset tilalla eläinten kokemaan hyvinvointiin tapahtuvat useiden vaiheiden kautta, on tärkeää varmistaa toimien tehokkuus ja vaikuttavuus. Tätä varten Ruokavirasto näkee tarpeellisena arvioida kokonaisuutta pilottihankkeiden avulla. Parhaan toimintatavan ja resurssiin nähden sopivan ratkaisun etsiminen ilman tarkempaa selvitystä voi jäädä vajaaksi.
- Lain perusteluissa ei ole määritetty tarkemmin uuden lihasikojen hännänpurennan arvioinnin aiheuttamia kustannuksia valvovalle viranomaiselle ja elinkeinolle. Koska sikojen hyvinvoinnin seuranta ei perustuisi suoraan EU:n yhteisiin säädöksiin, tulisi esityksen perusteluissa määritellä asiassa olevat vaatimukset. Vaihtoehtoisesti esityksen perusteluissa olisi hyvä mainita, että tämä muuttaisi lihasikojen arviointia ja teurastamoilla tehtävää valvontaa suhteessa muihin jäsenmaihiin.
- Ruokavirasto esittää lopuksi yksityiskohtaisena huomiona, että pykälän 3 momentissa säädettyssä kohdassa soveltamisesta aluehallintovirastoon huomioitaisiin myös pienteurastamoiden valvonnan järjestämisestä tehdyt elintarvikelain mukaiset kuntasopimukset.

SEY:

- Pidämme hyvänä, että myös sikojen hyvinvointia arvioidaan teurastamolla.
- Lisättävä viimeiseen momenttiin: Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asianmukaisista toimenpiteistä, joihin eläinten omistajan tai pitäjän, teurastamotoimijan, sekä aluehallintoviraston on ryhdyttävä saadessaan ilmoituksen eläinten hyvinvoinnin heikentymisestä kasvatusaikana.
- Säännöksessä ei ole mainintaa tilanteesta, jossa valvonta on siirretty 71 §:ssä tarkoitetulla sopimusjärjestelyllä kunnalle. Näin ollen kunnan velvollisuudet tulee myös mainita ko. pykälässä, mikäli valvonta on sille tällaisin sopimusjärjestelyin siirretty.

Suomen Tarkastuseläinlääkäriyhdistys:

- Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla: Sikojen hyvinvoinnin arvioinnin lisääminen vaatimukseksi on erittäin hyvä asia, kunhan pystytään löytämään arvioinnin mittareiksi seikat, joita on mahdollista arvioida eri teurastamoissa riittävän tasapuolisesti.
- Arvioitavien asioiden tulee olla myös sellaisia, että ne oikeasti kertovat sikojen kasvatusaikaisista oloista. Samanlainen hyvinvointiarvio olisi syytä kehittää myös mm. kalkkunoille ja broileremaille ja tarvittaessa myös muille teurastettaville eläinlajeille. Hyvinvoinnin arviointi lisää teurastamon virkaeläinlääkäreiden työtä, joten se tulisi ottaa huomioon myös työntekijäresursseissa. Samoin tarvitaan etenkin alkuvaiheessa resursseja, kun luodaan, opetetaan ja opetellaan arviointimenetelmät ja kalibroidaan arviointiasteikot samalle tasolle.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme hyvänä, että myös sikojen hyvinvointia arvioidaan teurastamalla.
- Lisättävä viimeiseen momenttiin: Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asianmukaisista toimenpiteistä, joihin eläinten omistajan tai pitäjän, teurastamotoimijan, sekä aluehallintoviraston on ryhdyttävä saadessaan ilmoituksen eläinten hyvinvoinnin heikentymisestä kasvatusaikana.
- Säännöksessä ei ole mainintaa tilanteesta, jossa valvonta on siirretty 71 §:ssä tarkoitetulla sopimusjärjestelyllä kunnalle. Näin ollen kunnan velvollisuudet tulee myös mainita ko. pykälässä, mikäli valvonta on sille tällaisin sopimusjärjestelyin siirretty.

87 §

Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Jos eläinten pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa, valvontaviranomaisen on salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot.

Ruokaviraston on, jos se epäilee eläinten hyvinvointimääräyksiä rikotun tai rikottavan teuraseläimiä toimittavassa eläintenpitoyksikössä, salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläintenpitoyksikkö sijaitsee ja annettava virastolle valvontaa varten välttämättömät tiedot. Aluehallintoviraston on tehtävä vas-taava ilmoitus ja annettava vastaavat tiedot toiselle aluehallintovirastolle, jos eläintenpitoyk-sikkö sijaitsee toisen viraston toimialueella.

Muilla valvontaviranomaisilla on pyydettyessä velvollisuus ilmoittaa Ruokavirastolle tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan seurantaa ja suunnittelua varten. Tiedot on toimitettava Ruokaviraston määräämällä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden si-sällöstä.

EHK:

- Jos eläinten pitäjä muuttaa toiselle paikkakunnalle eläinten hyvinvointivalvontaa koskevan tapauksen vireillä ollessa, on hyvä, että valvontaviranomaisen on annettava valvontaa varten välttämättömät tiedot toisen toimialueen valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaisella tulisi myös olla pääsy väestöjärjestelmän tietoihin, ja oikeus pyytää tietoja poliisilta. Perusteluista olisi hyvä nostaa lakitekstiin maininta siitä, että uuden toimialueen valvontaviranomaisella on velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireilläolosta uuden alueen valvontaviranomaiselle, mikäli eläinten pitäjä muuttaa toimialueelta toiselle. Lisäys on hyvä, mutta tällä hetkellä kunnaneläinlääkäreillä ei ole pääsyä rekistereihin joista uusi asuinpaikka selviäisi. Siten valvontaviranomaisille olisi taattava pääsy väestötietojärjestelmään tai vastaavaan rekisteriin sillä laajuudella että lain vaatimat tiedot pystytään toimittamaan eteenpäin.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- 1 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireilläolosta uuden alueen valvontaviranomaiselle, mikäli eläinten pitäjä muuttaa toimialueelta toiselle. Lisäys on hyvä, mutta tällä hetkellä kunnaneläinlääkäreillä ei ole pääsyä rekistereihin joista uusi asuinpaikka selviäisi eikä viranomaiselle tällä hetkellä olisi

mahdollisuutta noudattaa kyseistä velvoitetta. Siten valvontaviranomaisille olisi taattava pääsy väestötietojärjestelmään tai vastaavaan rekisteriin sillä laajuudella että lain vaatimat tiedot pystytään toimittamaan eteenpäin.

HESY:

- Pidämme uutta valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta kannatettavana.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Viranomaisen velvollisuus ilmoittaa eläimen pitäjän muuttamisesta viranomaisen toimialueelta toiselle alueelle asian ollessa vielä vireillä, on hyvä lisäys eläinsuojelutapausten loppuunsaattamiseksi. Tosin valvontaviranomaisella ei ole aina tietoa siitä, mihin eläinten omistaja aikoo muuttaa tai on muuttanut.

LSAVI:

- Velvoite ilmoittaa toimijan muuttamisesta toisen valvojan alueelle on hyvä ja kannatettava, mutta käytännössä viranomaisella ei aina ole tietoa uudesta osoitteesta.

LSSAVI:

- Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viranomaiselle velvollisuus viipymättä ilmoittaa asianosaisen muutosta. Tällainen vaatimus on käytännössä mahdoton täyttää ja siirtää tarpeettomasti resursseja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta ihmisten asuinpaikan valvontaan. Tämän sijaan pykälässä tulisi säätää, että valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asianosaisen muuttamisesta toisen viranomaisen alueelle ja antaa tälle asiaan liittyviä tietoja.
- Pykälän 2 momentissa rajoitetaan Ruokaviraston ilmoitusoikeutta koskemaan ainoastaan teuraseläimiä toimittavia eläintenpitäjiä. Ilmoitusoikeuden tulisi koskea kaikkia eläimiä. Viranomaisyhteistyön tehostamiseksi ja sitä kautta valvonnan tehostamiseksi viranomaisten välinen tiedonanto tulee olla vapaata.
- Mikäli 3 momentissa tarkoitetaan tietojen ilmoittamisella Ruokaviraston määräämällä tavalla keskeneräisiä sähköisiä järjestelmiä, tulee huomioida näiden aiheuttama hallinnollinen lisätaakka ja kustannukset. Ruokaviraston tulee välttää tarpeettoman hallinnollisen kuorman aiheuttamista, jotta valvontaresurssi on käytettävissä käytännön valvontatyöhön. Tämän pykälän tarkoittama ilmoittaminen on valvontaviranomaisille uusi tehtävä, aikaisemmin ilmoittaminen ja raportointi on tehty aluehallintoviraston sihteerien toimesta. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että raportointiin käytettävä työresurssi ei rajoita valvonnan toteuttamista.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Lakiehdotuksen 87 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuudesta muun muassa tilanteessa, jossa eläimen pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian ollessa vireillä. Lakiehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen tulisi salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittaa muutosta toiselle viranomaiselle. Ehdotuksen perusteluissa ei ole tarkemmin kuvattu tai selostettu sitä, miten valvontaviranomainen saa tiedot muutosta, onko hänellä mahdollisesti pääsy väestörekisteriin tms.

Oikeusministeriö:

- Ehdotetun 87 §:n 3 momentin osalta huomio kiinnittyy siihen, että siinä ei ole käytetty salassapidon murtavaa sanamuotoa. Jos asiassa on kuitenkin tarkoitettu tätä, tulee sanamuotoa tarkistaa näiltä osin. Tällöin säännöstä on tarkkarajaistettava myös sisällöllisesti ainakin siinä mainittujen ”muiden tietojen” osalta.

Poliisihallitus:

- Lain 87 § tehostaisi valvontaviranomaisten tiedonvaihtoa ja ajantasaisen tilannekuvan ylläpitoa eläinten hyvinvointiasioissa.
- Valvonnan tehostamisen kannalta olisi myös erittäin tärkeää kehittää Oikeusrekisterikeskuksen omistaman ja ylläpitämän eläintenpitokielto rekisterin toiminnallisia ominaisuuksia siten, että valvontaviranomaiset voisivat saada rekisteristä kyselytietoina esim. tietyn kunnan alueella eläintenpitokieltoon määrätty henkilöt.

SEY:

- Pykälän 1 mom. säännös on tärkeä. Sen tosiasiallinen käyttö kuitenkin edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy väestötietojärjestelmän tietoihin. Mikäli pääsyä ei ole, valvontaviranomaiselle ei muodostu mahdollisuutta toimia säännöksen mukaan. Käsitteemme mukaan nämä tiedot on saatavissa lain 80 §:n nojalla ainakin poliisilta. Katsomme tärkeäksi, että säännöksen (87 §) perusteluissa olisi viittaus edellä mainittuun 80 §:ään ja sen nojalla saataviin tietoihin mm. poliisilta. Näkemyksemme mukaan 80 §:n perusteluissa voisi vastaavasti olla viittaus 87 §:ään. Todettakoon sekin, että toisinaan rikolliset eivät tee ilmoituksia väestötietojärjestelmään. Tästäkin syystä nimenomaan poliisi on oikea taho tiedustelun tekemiseen, sillä toisinaan poliisin omista järjestelmistä löytyy henkilön tosiasiallinen asuinosoite, vaikka siitä ei olisi VTJ:ssä merkintää, tai jos henkilön osoite on Poste Restante / kunta.
- Pykälän 1 mom. perusteluissa todetaan, että ilmoituksen perusteella uuden toimialueen valvontaviranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Katsomme, että tuon uuden toimialueen valvontaviranomaisen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tulisi mainita jo pykälän tekstissä (ei ainoastaan perusteluissa), sillä se on perustavaa laatua oleva seikka tämän kaltaisissa eläinten hyvinvointia turvaavissa tilanteissa.

SHEHVNK:

- Pidämme tärkeänä, että mikäli eläintenpitäjä muuttaa toiselle paikkakunnalle kesken eläinten hyvinvointivalvontaa koskevaa tapausta, valvontaviranomaisella on mahdollisuus antaa valvontaa varten välttämättömät tiedot toisen toimialueen valvontaviranomaiselle. Toimiakseen tämä edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy väestötietojärjestelmän tietoihin. Koska muuttaja ei välttämättä tee ilmoitusta väestötietojärjestelmään, olisi perusteluihin kirjattava, että valvontaviranomaisella on oikeus pyytää tietoja poliisilta. Toisinaan poliisin omista järjestelmistä löytyy henkilön asuinosoite.
- Ehdotamme nostettavaksi perustelutekstistä varsinaiseen lakitekstiin, että uuden toimialueen valvontaviranomaisella on velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoitusvelvollisuus toisen valvontaviranomaisen toimialueelle muuttavasta eläinten pitäjstä on sinänsä hyvä asia, mutta käytännössä valvontaviranomaisen olisi tällöin myös saatava tieto siitä, mihin eläintenpitäjä muuttaa. Tämän lain velvoittamaa ilmoitusta ei voida tehdä, jos tätä tietoa ei ole. Valvontaviranomaisen on saatava oikeus päästä tietojärjestelmään, josta asia voidaan tarkastaa. Väestötietojärjestelmästä voidaan nyt hakea tietoa vain henkilön sosiaaliturvatunnuksella. Velvollisuuksista säättäminen ei riitä, mikäli niiden toteuttaminen on käytännössä mahdotonta. Kun valvontaviranomaisten velvoitteita lisätään, tulee samalla lisätä myös resursseja.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Ruokavirastolle rajoittamaton oikeus määrätä muille eläinsuojeluviranomaisille siitä, miten heidän tulee ilmoittaa Ruokaviraston pyytämiä tietoja. Ruokavirastolle tulisi säätää tarkkarajaisempi oikeus ja sen tulisi sisältää velvoite, jonka mukaan

mainittu ilmoitusten antaminen ei saa aiheettomasti eikä kohtuuttomasti varata valvonnan resursseja ja siten häiritä varsinaista eläinten hyvinvoinnin valvontaa.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- 1 momentin velvoite on haasteellinen, sillä viranomaisella ei välttämättä ole tietoa tai mahdollisuutta saada tietoon sitä, missä asianosainen asuu tai minne ja milloin tämä on muuttanut. Pykälässä ei myöskään anneta harkinnanvaraa siitä, millaisissa tapauksissa tiedot tulee välittää eteenpäin. Tällainen harkinnanvara olisi suositeltavaa, jottei kaikkia vähäpätöisimpiä tapauksia tarvitsisi lähettää eteenpäin.
- Epäselväksi jää, että koskeeko asian vireillä olo jo sitä, kun eläinsuojeluilmoitus saapuu viranomaiselle. Ts. mikäli tarkastusta ei voida suorittaa esimerkiksi henkilön mahdollisen muuton takia (asunto tyhjä tms), onko ilmoitus siirrettävä eteenpäin ilman harkinnanvaraa?

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän 1 mom. todetaan seuraavaa:
- ”Jos eläinten pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa, valvontaviranomaisen on salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot.”
- Säännös on tärkeä. Sen tosiasiallinen käyttö kuitenkin edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy väestötietojärjestelmän tietoihin. Mikäli pääsyä ei ole, valvontaviranomaiselle ei muodostu mahdollisuutta toimia säännöksen mukaan. Käsityksemme mukaan nämä tiedot on saatavissa lain 80
- §:n nojalla ainakin poliisilta. Katsomme tärkeäksi, että säännöksen (87 §) perusteluissa olisi viittaus edellä mainittuun 80 §:ään ja sen nojalla saataviin tietoihin mm. poliisilta. Näkemyksemme mukaan 80 §:n perusteluissa voisi vastaavasti olla viittaus 87 §:ään. Todettakoon sekin, että toisinaan rikolliset eivät tee ilmoituksia väestötietojärjestelmään. Tästäkin syystä nimenomaan poliisi on oikea taho tiedustelun tekemiseen, sillä toisinaan poliisin omista järjestelmistä löytyy henkilön tosiasiallinen asuinosoite, vaikka siitä ei olisi VTJ:ssä merkintää, tai jos henkilön osoite on Poste Restante / kunta.
- Pykälän 1 mom. perusteluissa todetaan, että ilmoituksen perusteella uuden toimialueen valvontaviranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Katsomme, että tuon uuden toimialueen valvontaviranomaisen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tulisi mainita jo pykälän tekstissä (ei ainoastaan perusteluissa), sillä se on perustavaa laatua oleva seikka tämän kaltaisissa eläinten hyvinvointia turvaavissa tilanteissa.

Turun kaupungin ympäristöterveys:

- Pykälän 1 momentin mukaan, jos eläimen pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa, valvontaviranomaisen olisi salassa- pitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvonnan edellyttämät välttämättömät tiedot. Ilmoituksen perusteella uuden toimialueen valvontaviranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.
- Säännös olisi uusi, ja sen perusteella valvontaviranomaiset voisivat puuttua nykyistä tehokkaammin esimerkiksi tilanteeseen, jossa lemmikkieläimiään kaltoin kohdellut henkilö muuttaa eläimeen paikka- kunnalta toiselle.

88 §

Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Seuraavien tahojen palveluksessa tai luottamustoimessa taikka vastaavissa tehtävissä toimintasuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva on velvollinen salassapito-säännösten

estämättä viipymättä ilmoittamaan toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle, jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä, ja ilmoittamaan viran-omaiselle asian arvioimiseksi ja selvittämiseksi välttämättömät tiedot:

- 1) lomituspalvelu ja sijaisapu;*
- 2) keinosiementäjä;*
- 3) sosiaali- ja terveydenhuolto ja näiden palvelujen tuottaja;*
- 4) terveydenhuollon ammattihenkilö;*
- 5) Hätäkeskusyksikkö;*
- 6) palo- ja pelastustoimi;*
- 7) Rajavartiolaitos;*
- 8) ulosottoviranomainen;*
- 9) seurakunta ja muu uskonnollinen yhdyskunta.*

Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä vastaavan ilmoituksen häntä mahdollisesti koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, rippiin tai muuhun sielunhoitoon liittyvää salassapitovelvollisuutta on kuitenkin noudatettava.

Eläinlääkäriammattin harjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 2 momentissa.

Atria, HKScan, Snellman:

- Eläinsuojeluongelmat pahenevat oleellisesti, jos rehutoimitukset, sähkönjakelu tai vedensaanti katkeavat tuotantotilan taloudellisen ahdingon vuoksi. Olisi tarkoituksenmukaista, että 88§ esitettyjen ilmoitusvelvollisten joukkoon lisättäisiin kotieläintilojen rehun-, sähkön- ja vedentoimittajat, ja ilmoitus alueen eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle eläinlääkärille tehtäisiin aina, mikäli toimitukset tilalle keskeytetään. Ehdotamme, että edellytyksenä sille, että valvontaviranomainen voi valtion välirahoituksella hankkia eläimille rehua, vettä ja muuta eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä, tulisi olla kirjallinen selvitys/arvio siitä, että tila pystyy jatkamaan toimintaansa tai selkeä aikataulutettu suunnitelma tuotannon hallitusta alas ajamisesta eläinten hyvinvointia heikentämättä. Tällöin olisi mahdollista toimia ajoissa, ennen kuin seuraukset olisivat kohtalokkaita eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Eläinsuojeluongelmat pahenevat oleellisesti, jos rehutoimitukset, sähkönjakelu tai vedensaanti katkeavat tuotantotilan taloudellisen ahdingon vuoksi. Olisi tarkoituksenmukaista, että 88 §:ssä esitettyjen ilmoitusvelvollisten joukkoon lisättäisiin kotieläintilojen rehun-, sähkön- ja vedentoimittajat, ja ilmoitus alueen eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle eläinlääkärille tehtäisiin aina, mikäli toimitukset tilalle keskeytetään.
- Ehdotamme, että edellytyksenä sille, että valvontaviranomainen voi valtion välirahoituksella hankkia eläimille rehua, vettä ja muuta eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä, tulisi olla kirjallinen selvitys/arvio siitä, että tila pystyy jatkamaan toimintaansa tai selkeä aikataulutettu suunnitelma tuotannon hallitusta alas ajamisesta eläinten hyvinvointia heikentämättä. Tällöin olisi mahdollista toimia ajoissa, ennen kuin seuraukset olisivat kohtalokkaita eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Ehdotettu ilmoitusvelvollisuus on kannatettava ja selkeyttää nykytilannetta. Pykälän soveltamiseen tarvitaan ohjeistusta, jotta tiedonsaantioikeuden rajat olisivat selkeät.

Eläinsuojeluasiamies:

- Ilmoitusvelvollisuudesta säätäminen on tärkeä uudistus. Aiemmin lausuntokierroksella olleessa lakiluonnoksessa pykälässä viitataan avun tarpeessa olevaan eläimeen, jonka hyvinvointi edellyttää mahdollista eläinsuojelun tarpeen selvittämistä. Tämän lakiluonnoksen pykälässä viitataan vain avuntarpeessa olevaan eläimeen. Jotta ilmoituksen tekemisen kynnyks ei olisi korkea, avuntarpeessa olevaa eläintä voisi selkeyttää lakitekstissä siten, että se kuvaisi paremmin perusteluissa kuvattuja esimerkkejä, joita ovat eläimen hoidon laiminlyönti, epäasianmukainen pitopaikka, eläimen heitteillejätö, pahoinpitely tai niiden epäily.
- Eläimille elintärkeiden toimitusten, kuten sähkön ja veden, lopettamisesta olisi toimittajan ilmoitettava valvontaviranomaisille.

ETT:

- Ehdotuksessa säädettäisiin uutena myös tiettyjen viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuudesta tilanteessa, jossa he havaitsevat avun tarpeessa olevia eläimiä. Eläinsuojeluongelmat pahenevat oleellisesti, jos rehutoimitukset, sähkönjakelu tai vedensaanti katkeavat tuotantotilan taloudellisen ahdingon vuoksi. Olisi tarkoituksenmukaista, että ilmoitusvelvollisten joukkoon lisättäisiin näissä tapauksissa rehun-, sähkön- ja vedentoimittajat. Näiden tulisi tehdä aina ilmoitus alueen eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle eläinlääkärille, mikäli toimitukset tilalle keskeytetään. Ehdotamme myös, että edellytyksenä sille, että valvontaviranomainen voi valtion välirahoituksella hankkia eläimille rehua, vettä ja muuta eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä, tulisi olla kirjallinen selvitys/arvio siitä, että tila pystyy jatkamaan toimintaansa tai selkeä aikataulutettu suunnitelma tuotannon hallitusta alas ajamisesta eläinten hyvinvointia heikentämättä. Tällöin olisi mahdollista toimia ajoissa, ennen kuin seuraukset olisivat kohtalokkaita eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Tässä pykälässä mainittujen ammattiryhmien ilmoitusvelvollisuus on hyvä asia, joka mahdollistaa eläimille tehokkaammin avunsaannin.

Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan sosiaalityön tieteenala

- Ehdotettavassa pykälässä säädettäisiin eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuudesta sekä oikeudesta ilmoittaa avun tarpeessa olevasta eläimestä. Ehdotettava sääntely merkitsee sisällöllisesti kannatettavaa muutosta nykytilaan.
- Aiempi tutkimus on osoittanut, että eläimiin ja ihmisiin kohdistuvalla kaltoinkohtelulla on yhteys. Elinolosuhteet ja erilaiset haasteelliset tekijät, kuten taloudelliset vaikeudet, voivat johtaa haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja eläinten heitteillejättöön ja kaltoinkohteluun (mm. Burchfield 2016: *The Sociology of Animal Crime: An Examination of Incidents and Arrests in Chicago*, Walker ym. 2016: *Animals and social work: An emerging field of practice for Aotearoa New Zealand*). Samassa kodissa saatetaan kohdella sekä lapsia että eläimiä kaltoin, ja sosiaalityöntekijät ja eläinsuojeluviranomaiset työskentelevät usein samoissa kodeissa. Vaikka eläinten hyvinvointi on usein riippuvainen niiden kanssa elävien ihmisten hyvinvoinnista, viranomaistoiminta on tällä hetkellä siiloutunut. Voimassa oleva lainsäädäntö rajoittaa voimakkaasti sosiaalihuollon asiakkuutta koskevien tietojen luovuttamista, mikä heikentää osaltaan mahdollisuuksia moniammatilliseen viranomaisyhteistyöhön. Tietojen luovuttamista koskevan sääntelyn osalta on myös esiintynyt kirjavia tulkintoja, mikä on edelleen johtanut vaihteleviin käytäntöihin. Ilmoitusvelvollisuudesta ja eläinsuojeluilmoituksen tekemistä koskevasta

oikeudesta säätäminen nimenomaisesti on siten perusteltua moniammatillisen viranomaisyhteistyön esteiden poistamiseksi.

- Myönteisenä voidaan pitää sitä, että pykälässä mainittujen tahojen ilmoitusvelvollisuus säädettäisiin poikkeuksettomaksi. Myönteistä on myös se, että ilmoituskynnyksen ei tulisi olla liian korkea: epäily eläinsuojelullisista epäkohdista riittää. Tämä helpottaa ilmoitusvelvollisen tahon punnintaa sen suhteen, milloin ilmoitusvelvollisuus ohittaa salassapitovelvollisuuden.
- Pykälän muotoilu on onnistunut, mutta pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuitenkin lievää epätarkkuutta tai harhaanjohtavuutta lakiviittausten osalta. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki (812/2000, sosiaalihuollon asiakaslaki) on erityislaki suhteessa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999), ja sitä sovelletaan erityisesti sosiaalihuollossa. Sosiaalihuollon asiakaslain tarkoituksena on edistää asiakassuhteen luottamuksellisuutta, ja asiakirjat, jotka sisältävät tietoa sosiaalihuollon asiakkaasta tai muusta yksityisestä henkilöstä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävästä asiakirjasta saa kuitenkin antaa tietoja asiakkaan nimenomaisella suostumuksella. Eräissä tapauksissa sosiaalityöntekijä on voinutkin tehdä ilmoituksen eläinsuojeluviranomaiselle asiakkaan suostumuksella.
- Sosiaalihuollon asiakaslain 18 §:ssä säädetään eräistä tapauksista, joissa sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja saa antaa salassa pidettäviä tietoja asiakkaan suostumuksesta riippumatta. Sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja saa antaa oma-aloitteisesti salassa pidettävän tiedon poliisille asiakkaan suostumuksesta riippumatta muun muassa niissä tilanteissa, joissa on syytä epäillä rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Myös silloin, jos epäillään jonkun syyllistyneen lievempään rikokseen, sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja saa antaa poliisille salassa pidettävän tiedon, jos sen arvioidaan olevan välttämätöntä erittäin tärkeän yleisen edun vuoksi. Nyt ehdotetun pykälän perustelujen mukaisesti eläinten hyvinvointia on pidettävä tällaisena erittäin tärkeänä yleisenä etuna. Näin ollen sosiaalihuollon järjestäjä tai toteuttaja on voinut jo nykyinsäädännön mukaisesti tehdä poliisille, joka on eläinsuojelulain mukainen viranomainen, ilmoituksen esimerkiksi eläinsuojelurikoksesta.
- Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa käsitellään kursorisesti myös ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suojaamista. Kysymys siitä, missä tilanteissa viranomaisen on suojeltava ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä, on käytännön viranomaistoiminnassa eräissä tapauksissa epäselvä: toisinaan esiintyy tulkintaongelmia muun muassa sen suhteen, miltä osin julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 ja 7 kohta koskevat niitä tahoja, joilla on velvollisuus tehdä ilmoitus eläinsuojeluviranomaiselle. Pykälän yksityiskohtaiset perustelut eivät kuitenkaan olennaisesti selvennä ehdotettavan lain ja julkisuuslain välistä suhdetta, vaan ennemmin hämärtävät julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 ja 7 kohdan soveltamisalaa.
- Lain soveltajan näkökulmasta selkeämpää olisi, että ilmoittajan henkilöllisyyden suojaamista koskevat perustelut olisi koottu selkeäksi ja johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi esimerkiksi ehdotettavan 117 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

HESY:

- Pidämme säädöstä eräiden viranomaisten yms. ilmoitusvelvollisuudesta valvontaviranomaiselle salassapitosäädösten estämättä kannatettavana.
- Pykälän perusteluihin on selkeyden takia lisättävä, että kotihoidolla, omaisella tai muulla yksittäisellä läsnä olevalla ihmisellä on velvollisuus ilmoittaa hoivakotiin, palvelutaloon tai sairaalaan/muuhun laitoshoidon siirrettävän henkilön asuntoon tai kiinteistöön jäävistä eläimistä eläinsuojeluviranomaisille.
-
- Lisäksi esitämme, että pykälän perusteluihin kirjataan, että ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä ei tule ilmoittaa tarkastuksen kohteelle missään tapauksessa. Ilmoittajat joutuvat usein pelkäämään henkensä puolesta ja myös omaisuutensa takia, ja pelko ilmoittajan paljastumisesta estää eläinsuojeluilmoitusten tekemistä.

ISAVI:

- Ilmoitusvelvollisuuden säätäminen on tarpeellista ja säästää listassa mainittuja tahoja käymästä sitä pohdintaa ilmoittavatko havaitsemastaan epäkohdasta vai eivät. Listassa mainittujen lisäksi velvollisuuden tulisi koskea luomuvälittäjiä ja ELV-keskuksen tarkastajia.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Lakiluonnokseen on kirjattu tahot, joita ilmoitusvelvollisuus koskee, tämä on hyvä lisäys. Valvonnassa asia on ollut ongelmallinen varsinkin sosiaalihuollon kanssa, jolla ei ole ollut oikeutta tehdä ilmoituksia.

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitus avun tarpeessa olevasta eläimestä toimivaltaiselle viranomaiselle voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Tämä helpottaa viranomaisten välistä yhteistyötä. Onko muiden eläinten tai eläintilojen kanssa työnsä puolesta tekemisissä olevien ilmoitusvelvollisuus selvä esim. meijerit, teurastamot (tarkastuseläinlääkäreiden osalta selvä, mutta entä muu henkilöstö), eläinkuljettajat ja maatalousneuvojat ?

LSSAVI:

- Sääntely on oikeasuuntaista.
- Lista tahoista, joilla on velvollisuus ilmoittaa, tulisi lisätä seuraavat: maaseutu-, ympäristö-, rakennusvalvonta- ja työsuojeluviranomainen, ELY-keskus, valtakunnallisten terveydenhuoltojärjestelmien ylläpitäjät, teurastamot, meijerit, munanpakkaamot ja eläinvälittäjät.

Maitovaluuskunta:

- Pykälään 88 viitaten eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuutta ollaan laajentamassa. Maitovaluuskunta pitää tärkeänä, että laajennettaessa ilmoitusvelvollisuutta valvontaviranomaiselle tulisi velvollisuuden ulottua myös tuotantotilalle sähköä ja vettä toimittavaa yritystä tai tahoja koskevaksi siinä tapauksessa, mikäli näiden jakelu tai toimittaminen tilalle tosiasiallisesti lopetetaan esim. velkojen vuoksi ja on aihetta epäillä, että eläinten hyvinvointi tästä vakavasti vaarantuu.

MTK:

- Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen salassapitosäännöksistä huolimatta on nyt velvollisuutena erityisesti korostettu. Se laajenisi mm terveydenhuollon henkilöstölle, seurakunnille, lomituksien, keinosiementäjälle, ulosottoviranomaiseen jne. MTK näkee, että ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle tulisi koskea myös tuotantotilalle sähköä ja vettä toimittavaa yritystä tai tahoja siinä tapauksessa, mikäli näiden jakelu tai toimittaminen tilalle tosiasiallisesti lopetetaan esim. velkojen vuoksi ja on aihetta epäillä, että eläinten hyvinvointi tästä vakavasti vaarantuu.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Jotta eläinten hyvinvointilaki voisi toimia myös pahimpia eläinsuojelurikoksia ennaltaehkäisten, tulisi ilmoitusvelvollisuus laajentaa koskemaan kotieläintiloille tapahtuvaa veden ja sähkön jakelua sekä muiden kriittisten tuotantopanosten kuten rehun toimituksia. Näiden toimijoiden ilmoitusvelvollisuus olisi voimassa silloin, kun he ovat lopettamassa näiden kriittisten tuotantopanosten toimittamisen tilalle esimerkiksi velkojen vuoksi ja silloin, kun on aihetta epäillä, että eläinten hyvinvointi tämän johdosta vaarantuu.

MTK Lappi:

- Ilmoitusvelvollisuuden tulisi koskea myös tuotantoeläimille sähköä, vettä ja rehua toimittavaa yritystä tai tahoja, mikäli näiden toimittamisen lopettaminen vaarantaa eläinten hyvinvointia.

MTK Pirkanmaa:

- Pahimpien eläinsuojelurikosten ehkäisemiseksi ilmoitusvelvollisuutta tulisi laajentaa myös tiloille vet-tä, rehua, sähköä ja muuta energiaa toimittaville tahoille tapauksissa, joissa jakelu uhataan lopettaa maksujen velkaantumisen vuoksi. Ajoissa puuttuminen on koko alan edun mukaista.

MTK Pohjois-Suomi:

- Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen salassapitosäännöksistä huolimatta on nyt velvollisuutena erityisesti korostettu. Se laajenisi mm terveydenhuollon henkilöstölle, seurakunnille, lomituksien, keinosiementäjälle, ulosottoviranomaiseen jne.
- Esitämme, että ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle tulisi koskea myös tuotantotilalle sähköä, vettä ja rehua toimittavaa yritystä tai tahoja siinä tapauksessa, jos näiden jakelu tai toimittaminen tilalle uhataan lopettaa esim. velkojen vuoksi ja on aihetta epäillä, että eläinten hyvinvointi vaarantuu.

MTK Satakunta:

- On hyvä, että ilmoitusvelvollisuus laajenee salassapitosäännöksiä yli, jolloin esimerkiksi lastensuojelun työntekijä voi tehdä ilmoituksen eläinten hyvinvointiin liittyen ilman, että asiakkuuden salassapitovelvollisuus sitä estää. On kaikkien osapuolien etu, että esimerkiksi kotieläintilallisen jaksamisongelmiin tai muihin kriisitilanteisiin puututaan ajoissa.
- Nyt luonnoksessa olevat kirjaukset sekä listaus ilmoitusvelvollisista tahoista on riittävä. Tässä pykälässä lain henki on, että salassapitovelvollisuus ei saa estää ilmoitusten tekemistä. Luonnoksen tämänhetkiset kirjaukset mahdollistavat lain hengen toteutumisen hyvin. MTK-Satakunta kokee, että liiallisella velvollisuuksien asettamisella ja velvollisten tahojen määrittämisellä aiheutetaan vain haittaa lain hengen toteutumiselle.

Oikeusministeriö:

- Ehdotetussa 88 §:ssä käytetään ilmoitusvelvollisuudesta säädettyä ilmaisua ”viranomaiselle asian arvioimiseksi ja selvittämiseksi välttämättömät tiedot”. Ehdotetusta sääntelystä ei ilmene, minkä laissa säädetyn tehtävän kannalta tietojen tulee olla välttämättömiä. Toiseksi säännöksen epätäsmällisyyden vuoksi sen arvioiminen, mitkä tiedot kulloinkin ovat asian arvioimiseksi ja selvittämiseksi välttämättömiä voi olla ilmoitusvelvolliselle vaikeaa.
- Merkittävää on, että säännöksessä vaikuttaa olevan kysymys kaikilta osin oma-aloitteisesta ilmoitusvelvollisuudesta, mutta tietojenantovelvollisuus vaikuttaisi kohdistuvan samoihin asioihin, kuin valvontaviranomaiselle erikseen säädetty tiedonsaantioikeus. Säännökset eivät nyt juurikaan määritä sitä, millä tavoin asian selvittämistehtävät jakautuvat ilmoittajan ja valvontaviranomaisen kesken, vaan sanamuodon perusteella ilmoittajalle vaikuttaisi syntyvän hyvin laaja oma-aloitteinen selvitysvelvollisuus.
- Epäselväksi jää, onko kaikkien lainkohdassa tarkoitettujen henkilöiden käytännössä mahdollista noudattaa 88 §:ssä säädettyä ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta. Ovatko tahot sellaisia, että ne kykenevät arvioimaan käsillä olevan tilanteen luonnetta sekä eri tietojen merkitystä asian selvittämisessä pykälässä ehdotetuilla tavoin?
- Ehdotetun 88 §:n 3 momentin osalta huomio kiinnittyy siihen, että momentissa viitataan 88 §:n 1 ja 2 momenttiin, mutta sen perusteluissa vain 1 momenttiin.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 88 §:ssä säädetään ilmoitusvelvoitteita muun muassa sijaisaputyötä tekeville. Tämä on hyvä säädös, mutta edellyttää toimijoiden neuvontaan panostamista. Muutoin syntyy tilanne, jossa sijaisena toimiva henkilö ei tunne lain vaatimuksia ja toimii tietämättään lainvastaisesti.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Ehdotettu ilmoitusvelvollisuus on tärkeä ja kannatettava ja selkeyttää nykyistä tilannetta. Pykälän yhteydessä tai muualla toivotaan tarkennusta myös siihen, mitkä ovat viranomaisen tiedonsaantioikeudet eri tahoilta. Tarkoittaako ilmoitusvelvollisuus automaattisesti sitä, että viranomainen voi myös oma-aloitteisesti pyytää asian arvioimiseksi ja selvittämiseksi välttämättömiä tietoja pykälässä luetelluilta tahoilta? Voiko viranomainen pyytää tämän pykälän nojalla esimerkiksi yksityiseltä eläinlääkäriltä potilastietoja, jos ne ovat välttämättömiä asian selvittämiseksi.
- Hallintolain 31 § on säädetty viranomaisen selvitysvelvollisuudesta. Käytännön valvonnassa ollaan usein tilanteessa, jossa viranomaisella on tarvetta selvittää omistajan esittämien tietojen paikkansa pitävyyttä muilta tahoilta, esimerkiksi yksityiseltä eläinlääkäriltä. Tästä syystä viranomaisen tiedonsaantioikeuden rajat ja mahdollisuudet oma-aloitteisesti pyytää tietoa tulisi olla selkeästi määritelty.

Poliisihallitus:

- Ilmoitusvelvollisuutta ei ole säädetty poliisitoimen palveluksessa olevalle henkilölle, ilmeisesti siitä syystä, että poliisi on itsekin valvontaviranomainen ja, että poliisimiehen on esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla kirjattava ilmoitus tietoonsa tulleesta epäillystä rikoksesta.
- Käytännössä on kuitenkin niin, että vain harva poliisimies on niin perehtynyt eläinsuojelulain säännöksiin, että pystyy arvioimaan sitä, onko eläimen pidossa syytä epäillä rikosta, joten rikosilmoituksen kirjaamiskynnys muiden tehtävien yhteydessä todetusta mahdollisesti avun tarpeessa olevasta eläimestä voi jäädä korkeaksi. Laissa oleva lastensuojeluilmoitusta vastaava ilmoitusvelvollisuus todennäköisesti madaltaisi ilmoituskynnystä merkittävästi.
- Poliisihallitus toteaa, että esitetyn kaltaisena säännöksenä, poliisin tulisi varmistaa, että sisäiset ilmoitukset ohjattaisiin keskitetysti eläinsuojeluasioihin perehtyneille poliisimiehille.

PSAVI:

- On hyvä ja tarpeellinen lisä nykylainsäädäntöön. Pykälällä on todennäköisesti valvontaa tehostava vaikutus.

SEY:

- Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana.
- Pykälän perusteluissa todetaan, että eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian korkea. Matalan ilmoituskynnyksen varmistamiseksi pykälän 1 momentin lause ” jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä” on muotoiltava tavalla, joka vastaa paremmin perusteluissa esimerkkeinä kerrottuja tilanteita (eläimen hoidon laiminlyönti, epäasianmukainen pitopaikka, eläimen heitteillejätto, pahoinpitely tai niiden epäily). Suuri osa kansalaisista tulkitsee ”avun tarpeessa olevan eläimen” eläimeksi, joka on akuutissa hädässä. Perustelujen mukaan kyseeseen voisi kuitenkin tulla myös pitopaikan säännöstenvastaisuudet yms., jotka eivät useinkaan aiheuta eläimelle välitöntä vaaraa.
- Eläintenpitokieltojen valvomisen helpottamiseksi ehdotamme, että ensimmäisen momentin jälkeen lisätään seuraava momentti:
- Edellä kohdissa 3–8 mainituilla viranomaisilla on myös velvollisuus ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä tapauksista, joissa eläintenpitokiellossa olevan henkilön on syytä epäillä omistavan, hoitavan, pitävän tai muuten vastaavan eläimen hyvinvoinnista. Näiden viranomaisten on

tiedonhallintajärjestelmiensä avulla varmistettava, että organisaationsa lukuun työskenteleville henkilöille välittyy tieto asiakkaidensa ja/tai kohteidensa mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

- Jotta esitetty sääntely voitaisiin toteuttaa, myös eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 4 §:n 1 momenttiin tulisi lisätä kohdat 5–9 seuraavasti:
- 5) sosiaali- ja terveydenhuollolle ja näiden palvelujen tuottajalle;
- 6) terveydenhuollon ammattihenkilöille;
- 7) hätäkeskusyksikölle;
- 8) palo- ja pelastustoimelle;
- 9) ulosottoviranomaiselle;

SHEHVNK:

- Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana. Eläintenpitokieltojen valvomisen helpottamiseksi ehdotamme, että kohdissa 3-8 mainituilla viranomaisilla olisi myös velvollisuus ilmoittaa eläinsuojeluviranomaiselle, mikäli epäilevät eläintenpitokieltoa rikotun.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoitusvelvollisuudesta säätäminen on kannatettavaa. On erinomaista, että lomituspalvelullekin säädetään ilmoitusvelvollisuus.
- Ilmoitusvelvollisuuksia ja tiedonsaantia koskevia pykäläitä on luonnoksessa useita eri kohdissa ja niiden kokonaisuus on sirpaleinen.

Suomen Lammasyhdistys:

- Ilmoitusvelvollisuuden laajentaminen salassapitosäännöksistä huolimatta on nyt velvollisuutena erityisesti korostettu. Se laajenisi mm. terveydenhuollon henkilöstölle, seurakunnille, lomitukseen, keinosiementäjälle, ulosottoviranomaiseen jne.
- Katsomme, että ilmoitusvelvollisuuden valvontaviranomaiselle tulisi koskea myös tuotantoeläintilalle sähköä, vettä ja rehua toimittavaa yritystä tai tahoja siinä tapauksessa, jos näiden jakelu tai toimittaminen tilalle uhataan lopettaa esim. velkojen vuoksi, ja on aihetta epäillä, että eläinten hyvinvointi vaarantuu.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää ilmoitusvelvollisuudesta ehdotettua sääntelyä oikeasuuntaisena.
- Luetteloon niistä tahoista, joilla tulisi olla velvollisuus tehdä ilmoitus tulisi lisätä seuraavat tahot: maaseutu-, ympäristö-, rakennusvalvonta- ja työsuojeluviranomainen, ELY-keskus, valtakunnallisten terveydenhuoltojärjestelmien ylläpitäjät, teurastamot, meijerit, munanpakkaamot ja eläinvälittäjät.
- Lisäksi vettä, sähköä tai lämmitystä eläintenpitopaikkoihin toimittavilla toimijoilla tulisi olla velvollisuus tehdä ilmoitus toimituksen keskeyttämisestä kohtuullinen aika ennen keskeytystä.

TEHVNK:

- Neuvottelukunta esittää, että eläimille elintärkeiden toimitusten, kuten sähkön ja veden, lopettamisesta olisi toimittajan ilmoitettava valvontaviranomaisille.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana.
- Pykälän perusteluissa todetaan, että eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian korkea. Matalan ilmoituskynnyksen varmistamiseksi pykälän 1 momentin lause ” jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä” on muotoiltava tavalla, joka vastaa paremmin perusteluissa esimerkkeinä kerrottuja tilanteita (eläimen hoidon laiminlyönti, epäasianmukainen pitopaikka, eläimen heitteillejättö, pahoinpitely tai niiden

epäily). Suuri osa kansalaisista tulkitsee ”avun tarpeessa olevan eläimen” eläimeksi, joka on akuutissa hädässä.

- Perustelujen mukaan kyseeseen voisi kuitenkin tulla myös pitopaikan säännösten vastaisuudet yms., jotka eivät useinkaan aiheuta eläimelle välitöntä vaaraa.
- Eläintenpitokieltojen valvomisen helpottamiseksi ehdotamme, että ensimmäisen momentin jälkeen lisätään seuraava momentti:
- Edellä kohdissa 3–8 mainituilla viranomaisilla on myös velvollisuus ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä tapauksista, joissa eläintenpitokiellossa olevan henkilön on syytä epäillä omistavan, hoitavan, pitävän tai muuten vastaavan eläimen hyvinvoinnista. Näiden viranomaisten on tiedonhallintajärjestelmiensä avulla varmistettava, että organisaationsa lukuun työskenteleville henkilöille välittyy tieto asiakkaidensa ja/tai kohteidensa mahdollisesta eläintenpitokiellosta.
- Jotta esitetty sääntely voitaisiin toteuttaa, myös eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 4 §:n 1 momenttiin tulisi lisätä kohdat 5–9 seuraavasti:
 - o sosiaali- ja terveydenhuollolle ja näiden palvelujen tuottajalle;
 - o terveydenhuollon ammattihenkilöille;
 - o hätäkeskusyksikölle;
 - o palo- ja pelastustoimelle;
 - o ulosottoviranomaiselle;

89 §

Tietojen luovuttaminen salassapitosäännösten estämättä muille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille eräissä tapauksissa

Sen lisäksi, mitä tietojen ilmoittamisesta tai antamisesta salassapitosäännösten estämättä säädetään 87 ja 88 §:ssä, valvontaviranomaisen oikeudesta luovuttaa tietoja muille viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille salassapitosäännösten estämättä säädetään ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain (560/2021), jäljempänä ruokahallinnon tietovarantolaki, 8 §:ssä.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Ilmoitusvelvollisuudesta säättäminen on kannatettavaa. Ilmoitusvelvollisuuksia ja tiedonsaantia koskevia pykälä on luonnoksessa useita eri kohdissa ja niiden kokonaisuus on sirpaleinen. Eläinlääkäriinammatinharjoittamislakia ja sen salassapitovelvollisuuspykälää tulee arvioida siitä näkökulmasta, että valvontaviranomainen tarvitsee tietoja tietyille eläimille tehdyistä toimenpiteistä ym. ja jos näistä ei voi saada tietoa, valvonta tai ainakin perusteltujen määräysten antaminen on mahdotonta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä on epä johdonmukainen virke: “Valvontaviranomainen oikeudesta saada salassapitovelvoitteen estämättä luovuttaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja toiselle viranomaiselle tai kansainväliselle toimielimelle salassapitosäännösten estämättä säädetään myös ruokahallinnon tietovarantolain 8 §:ssä.”
- Virke tulisi korjata esimerkiksi muotoon: “Valvontaviranomaisen oikeudesta luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessa saatuja tietoja toiselle viranomaiselle tai kansainväliselle toimielimelle säädetään myös ruokahallinnon tietovarantolain 8 §:ssä”

90 §

Virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua muille valvontaviranomaiselle säädetään poliisi-lain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä. Poliisin on annettava virka-apua 82 §:ssä tarkoitettulle avus-tajalle, jos tätä estetään suorittamasta tehtäväänsä ja esteen poistaminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. Pelastusviranomaisen antamasta virka-avusta säädetään pelas-tuslain (379/2011) 50 §:ssä.

Kunnaneläinlääkäri on velvollinen antamaan virka-apua poliisilaitokselle eläimeen kohdis-tuvan takavarikon sekä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa.

EHK:

- Poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen, joten poliisin antama virka-apu eläinsuojelutapauksessa tulisi olla maksutonta.

LSSAVI:

- Poliisin antama virka-apu eläinten hyvinvointia koskevassa asiassa tulisi olla maksutonta.

MTK:

- MTK toteaa, että poliisin virka-avun velvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle on tarpeetonta. Avustajalla ei ole viranomaisvaltuuksia ja hän toimisi aina tarkastuksella yhdessä viranomaisen kanssa, eikä yksin, jos esityksen 82§ mukaankin. Virka-apupyynnön esittäminen tulee rajata vain viranomaisten välille.

MTK Pirkanmaa:

- Näemme, että virka-apupyynnöt eläinten hyvinvointia koskevissa tehtävissä tulisi pitää vain viranomaisten välisinä. Virka-apuvelvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle on tarpeetonta, sillä se koskisi tilanteita, joissa avustaja toimii yhdessä valvontaviranomaisen kanssa ja jonka kautta myös virka-apupyynnö on mahdollista tehdä.

MTK Pohjois-Suomi:

- Toteamme, että poliisin virka-avun velvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle on tarpeetonta. Avustajalla ei ole viranomaisvaltuuksia ja hän toimisi aina tarkastuksella yhdessä viranomaisen kanssa, ei yksin 82§ mukaan. Virka-apupyynnön esittäminen tulee olla vain viranomaisten välillä.

MTK Varsinais-Suomi:

- Virka-apupyynnöjen tulee olla viranomaisten välisiä selkeyden vuoksi. Virka-apuvelvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle koskisi tilanteita, joissa avustaja toimii yhdessä viranomaisen kanssa (virka- apupyynnö viranomaisten kesken).

Poliisihallitus:

- Lain 90 §:ssä, nykyisestä eläinsuojelulaista (ja muista laeista, joissa poliisilta saatavasta vika-avusta säädetään) poiketen, pelkästään viitataan poliisilain virka-apusäännökseen eikä erikseen säädetä millaisiin tilanteisiin ja millä edellytyksillä virka-apua voisi pyytää. Esitetty sääntelytapa poikkeaa periaatteiltaan muusta virka-apusääntelystä, eikä vastaa sitä, mitä lainsäätäjät nykyisin edellyttää virka-apusäännöksiltä. Säännöksessä pitäisi kuvata selkeämmin virka-avun sisällöllinen toimivalta.
- Lain 90 § pääsäännön mukaan poliisin virka-apu määräytyy poliisilain 9 luvun 1 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan. Sen mukaan poliisin on annettava virka-apua muulle viranomaiselle myös laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi, jos virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään. Virka-apua olisi näin ollen oikeus saada vain, jos valvontaviranomaista estetään suorittamasta valvontatehtävää. Virka-apua voisi saada myös silloin, jos mitään konkreettista estämistä ei ole vielä tapahtunut, mutta sellaista voidaan perustellusti epäillä tulevan tapahtumaan. Nämä lähtökohdat on kuvattu hyvin perustelutekstissä.
- Poliisi antaa virka-apua muulle viranomaiselle, jos niin on erikseen säädetty. Käytännössä poliisin antama virka-apu perustuu aina sekä eri laeissa kirjattuihin virka-apupykäliin, joissa nimenomaisesti säädetään mihin tehtäviin ja millä edellytyksillä poliisi on velvollinen antamaan virka-apua, että edellä mainittuun poliisilain pykälään. Jos virka-apusäännöksessä ei ole erikseen määritelty virka-

avun sisällöllistä toimivaltaa, määräytyy poliisin virka-apu poliisilain 9 luvun 1 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen perusteella. Tällöin poliisi antaa virka-apua vain silloin, kun virka-apua pyytävää viranomaisesta estetään suorittamasta virkatehtäväänsä.

- Poliisin valvontaviranomaiselle antama virka-apu voitaneen säätää esityksessä kirjatulla tavalla, vaikka kirjaus onkin varsin suppea. Poliisilain virka- apupykälässä mainitaan eläinten hyvinvointilain 90 §:stä puuttuva virka-avun antamisen edellytys, eli että valvontaviranomaisesta estetään suorittamasta virkatehtäväänsä.
- Lain 90 § kohta "poliisin on annettava virka-apua 82 §:ssä tarkoitetulle avustajalle, jos tätä estetään suorittamasta tehtäväänsä ja esteen poistaminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä" ei ole ongelmaton. Virka-apu on osa julkista hallintotehtävää ja se kuuluu viranomaiselle. Laissa lähdetään siitä, että avustaja vain avustaa, eikä toimi lainkaan itsenäisesti. Avustajan tehtävä on aina valvontaviranomaisesta avustava tehtävä, kuten lakiluonnoksen 82 §:n 1 momentissa on ehdotettu (valvontaviranomainen voi käyttää apunaan avustajaa). Tällainen tehtävä ei siten voi olla itsenäinen tehtävä, koska avustajalla ei ole tällaiseen toimivaltaa. Tästä syystä vaikuttaa kyseenalaiselta, että avustaja voisi itse pyytää virka-apua, kun virka-avun pyytäminen kuuluisi selkeästi valvontaviranomaisen vastuulle. Virka-apu liittyy valvontaviranomaisen virkatehtävään. Kyseessä on usein merkittävä julkisen vallan käyttö, joka kuuluu yksinoikeudella viranomaiselle. Tästä syystä viranomaisesta avustavalla avustajalla ei ole lainkaan kelpoisuutta pyytää virka-apua, koska avustaja ei voi käyttää merkittävää julkista valtaa. Virka-avun pyytäminen on selkeä viranomaisetehtävä (Uulkinen hallintotehtävä). Siksi virka-avun pyytäminen voi kuulua vain valvontaviranomaiselle. Tätä samaa tematiikkaa on käsitelty mielenterveyslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä 199/2013 vp. Kolmas seikka, joka avustajan virka-apuun liittyy, on virka-avun maksullisuus. Avustaja maksaisi virka-avusta aiheutuvat kustannukset, jos avustajalla olisi oikeus pyytää ja jopa saada virka-apua. Tämä korostaa kuitenkin sitä, että avustaja ei toimi omaan lukuunsa, vaan avustamansa valvontaviranomaisen lukuun. Tästä syystä virka-apua ei voisi antaa avustajalle, vaan valvontaviranomaiselle.
- Hallintovaliokunta on eräässä lausunnossaan (ks. HaVL 29/2020 vp, s. 7) todennut, että virka- apusäännökset, joissa ei erikseen määritellä virka-avun sisällöllistä toimivaltaa, olisi syytä ottaa kokonaisuvaltaisempaan tarkasteluun sopivassa yhteydessä. Valiokunnan kannanotto näyttäisi viittaavan siihen, että virka- apusäännösten tulisi yksilöidä suoraan virka-avun sisällöllinen toimivalta, kuin viitata epämääräisesti siihen, että viranomaisella on oikeus saada virka-apua tai toisella viranomaisella on velvollisuus antaa virka-apua.
- Virka-avun sisällöllinen toimivalta tulisi määritellä suoraan virka- apusäännöksessä, eikä viitata virka-avun osalta pelkästään poliisilakiin. Perustellumpi muotoilu olisi seuraava:
Poliisin on annettava valvontaviranomaiselle tarpeellista virka-apua, jos valvontaviranomaisesta estetään suorittamasta valvontatehtäväänsä ja esteen poistaminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttöä. Pelastusviranomaisen antamasta virka-avusta säädetään pelastuslain (379/2011) 50 §:ssä.
- Tämän lisäksi pykälässä tulisi olla uusi 2 momentti, jolla varmistetaan se, ettei virka-apu vaarana virka-avun antajan tehtävien hoitamista.
Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaarana virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.
- Lain 90 § 2 momentin kirjaus kunnaneläinlääkärin velvollisuudesta antaa poliisille virka-apua menettämisseuraamuksen lisäksi takavarikon toimeen- panossa on tervetullut. Eläinten takavarikon toteuttaminen on osoittautunut käytännössä vaikeaksi toteuttaa pelkästään poliisin toimenpitein, etenkin jos takavarikoitavat eläimet ovat suurikokoisia ja niitä on suuri määrä.

SEY:

- Säännökseen on lisättävä momentti: Poliisin antama virka-apu on maksutonta. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon sen, että myös poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen. Tällä olisi myös viranomaisyhteistyötä elvyttävä vaikutus: poliisin asemoituminen

maksua perivän virka-apuviranomaisen rooliin on tosiasiallinen este eläinsuojeluasioihin liittyvän viranomaisyhteistyön positiiviselle kehitykselle.

SHEHVNK:

- Ehdotamme lisättäväksi, että eläinsuojelutapauksissa poliisin antama virka-apu olisi maksutonta. Tämä olisi perusteltua, sillä poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen.

Suomen Lammasyhdistys:

- Toteamme, että poliisin virka-avun velvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle on tarpeetonta. Avustajalla ei ole viranomaisvaltuuksia ja hän toimisi aina tarkastuksella yhdessä viranomaisen kanssa, eikä yksin. Virka-apupyynnön esittäminen tulee rajata vain viranomaisten välille.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Perusteluiden mukaan valvontaviranomaisen lisäksi avustajalla voisi olla tarve saada virka-apua poliisilta sellaisessa tilanteessa, jossa avustamistehtäviä suoritettaisiin varsinaisen tarkastuksen jälkeen niin, että avustaja on yksin paikalla ilman valvontaviranomaista.
- Perusteluissa käytetty termi avustamistehtävät on epäselvä ja olisi parempi käyttää kuvaavampaa termiä, kuten päätöksen täytäntöönpano, jos tämä on se, mitä kohdassa tarkoitetaan. Jos tarkoitus on ollut kuvata jotakin sellaista tarkastuksen osaa, jota vain avustaja olisi suorittamassa herää kysymys siitä miksi viranomainen ei olisi tässä osassa tarkastusta mukana. Virka-avun myöntäminen avustajalle ei pitäisi olla tarpeellista tarkastuksen suorittamista varten, sillä virka-apu myönnettäisiin silloin aina viranomaiselle. Päätöksen täytäntöönpanoa varten virka-apu voisi joissain tilanteissa sen sijaan olla perusteltua, mutta tästä tulisi säätää yksiselitteisemmin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Säännökseen on lisättävä momentti: Poliisin antama virka-apu on maksutonta. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon sen, että myös poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen. Tällä olisi myös viranomaisyhteistyötä elvyttävä vaikutus: poliisin asemoituminen maksua perivän virka- apuviranomaisen rooliin on tosiasiallinen este eläinsuojeluasioihin liittyvän viranomaisyhteistyön positiiviselle kehitykselle.

91 §

Ilmoitusvelvollisuus poliisille

Jos on syytä epäillä, että eläinten hyvinvointimääräyksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on viipymättä tehtävä asiasta ilmoitus poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuudessaan pidettävä vähäisenä, eikä kyseessä ole viranomaisten määräysten tai kieltojen toistuva rikkominen. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä aina rikkomuksesta, joka vaarantaa eläimen hyvinvoinnin.

Animalia:

- Ilmoitusvelvollisuuden poliisille tulisi olla aina ehdoton, rikkomuksen suuruudesta riippumatta. Nyt ehdotettu pykälän muotoilu jättää liikaa tulkinnanvaraa valvontaviranomaiselle. Selkeintä on, että ilmoitus olisi aina tehtävä.

EHK:

- Pykälän perusteluissa olisi hyvä olla selkeä luettelo niistä lain sisältämistä säännöksistä, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin ja joiden rikkomisesta on siten poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Ehdotettu muutos on toivottu ja selkeyttää toimintaa.

Eläinsuojeluasiamies:

- Perusteluissa tulisi olla selkeä luettelo niistä lain säännöksistä, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin ja joiden rikkomisen epäilystä on siten ilmoitettava poliisille.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Ehdotettu erittäin tulkinnanvarainen säännös ei ole hyväksyttävissä ottaen huomioon sen, että jo nykymuotoisen ehdottomankin ilmoitusvelvollisuuden osalta on havaittu vakavia ongelmia eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen siirtämisessä rikosprosessiin.
- Esitämme, että säännös muutetaan vastaamaan sanamuodoltaan täysin nykyisen eläinsuojelulain 63 §:ää.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Ehdotettu muutos on toivottu ja selkeyttää toimintaa.

HY ELTDK:

- On hyvä, että ilmoitusvelvollisuutta on täsmennetty ja selkiytetty. Nykyisen eläinsuojelulain perusteella kaikki rikkomukset on pitänyt ilmoittaa poliisille. Tämä on johtanut myös epäselvien yhteistyökäytäntöjen takia siihen, että kaikki tilanteet, joissa on annettu määräys tai ryhdytty muihin pakkokeinoihin, on aina lähetetty tiedoksi poliisille. Poliisi ei kuitenkaan ole ilmoituksiin reagoinut, ellei erillistä esitutkintapyyntöä ole toimitettu. Nyt ilmoitusvelvollisuuden piiristä on jätetty pois vähäiset rikkomukset ja näin jätetty paikallisviranomaiselle mahdollisuus tehdä ilmoitus ja esitutkintapyyntö vain merkittävistä tapauksista. Tämä vähentäisi turhaa asiakirjojen käsittelyä.
- Koska valvontaviranomainen voi ehdotuksen mukaan käyttää harkintaa sen suhteen, milloin tekee ilmoituksen poliisille, on hyvin todennäköistä, että ilmoittamiskynnys vaihtelee valvojakohtaisesti. Tätä epäyhdenmukaisuutta tulisi vähentää käytännönläheisellä ohjeistuksella.

ISAVI:

- Viimeinen virke tulee selkeyden vuoksi poistaa, mikäli tarkoituksena on, että ilmoitus voidaan jättää tekemättä, jos rikkomus on vähäinen.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälän tulee olla kokonaisuudessaan ”Jos on syytä epäillä, että eläinten hyvinvointimääräyksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on viipymättä tehtävä asiasta ilmoitus poliisille esitutkintaa varten.” Pykälään lisätyt uudet ehdot siitä, milloin ilmoitus voidaan jättää tekemättä ja milloin se on aina tehtävä, ovat käytäntöön liian tulkinnanvaraisia ja ne tulee poistaa.

LSSAVI:

- Ilmoitusvelvollisuuden ei tule olla harkinnanvarainen. Harkinnanvaraisuus ilmoittamisessa johtaa yhdenvertaisuusongelmaan ja lisää kitkaa asianosaisen ja viranomaisen välillä.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Eläinsuojeluviranomaisen harkintaoikeus siinä, mitä laitetaan poliisille, vähentää ruuhkaa poliisin pään käsittelyssä ja selkeyttää toimintaa.

Poliisihallitus:

- Esityksen mukaan ilmoitusvelvollisuus poliisille olisi edelleen lain lähtökohtana. Ilmoitus voitaisiin kuitenkin jättää tekemättä niissä tilanteissa, joissa on kyse ainoastaan rikkomustyyppisestä teosta tai

laiminlyönnistä eli ehdotetun lain 109 §:n tarkoittamasta eläinsuojelurikkomuksesta. Ilmoitus olisi kuitenkin tehtävä aina rikkomuksesta, joka voi vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Sääntelyllä rajattaisiin valvontaviranomaisen harkintavaltaa eläinten hyvinvoinnin turvaamisen edellyttämällä tavalla.

- Toisaalta esimerkiksi valvontaeläinlääkärillä on eläinsuojeluasioiden erityisammattilaisena usein huomattavasti paremmat valmiudet arvioida yksittäisiä eläinsuojelutilanteita kuin poliisilla. Näin ollen valvontaviranomaisen ilmoitusta voidaan lähtökohtaisesti pitää vahvana viitteenä siitä, että rikosta voi olla syytä epäillä. Toisin kuin voimassaolevassa laissa, esityksessä jätetään ilmoittajalle harkintavaltaa siten, että vähäisemmissä tapauksissa ilmoitusta ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta tarvitse tehdä.
- Pykälän perusteluissa on täsmennetty valvontaviranomaisen velvollisuutta tehdä ilmoitus aina, mikäli eläimen pitäjälle on jo annettu kielto tai määräys, jota ei ole noudatettu. Annettujen kieltojen ja määräysten noudattamatta jättäminen osoittaa selvää piittaamattomuutta, eikä tällöin kokonaisuutta voida pitää vähäisenä.
- Poliisihallitus toteaa, että ehdotetun pykälän sanamuoto aiheuttaa epäselvyyttä tulkinnassa. Sanamuodon perusteella valvontaviranomaisen on tehtävä aina ilmoitus poliisille, ellei kyseessä ole kokonaisuutena arvioiden vähäinen rikkomus, joka ei vaaranna eläimen hyvinvointia. Pykälän muotoilu jättää valvontaviranomaiselle suuren harkintavallan siitä, millaista tekoa on pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä ja millainen rikkomus vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Hyvinvoinnin vaarantaminen madaltaa valvontaviranomaisen kynnystä tehdä ilmoitus poliisille, mikä on lain valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, millaiset eläinten hyvinvointilain rikkomukset eivät vaaranna eläimen hyvinvointia? Jääkö pykälän sanamuodolla valvontaviranomaiselle todellisuudessa lainkaan harkintavaltaa, vai ohjaako pykälän sanamuoto valvontaviranomaisia tekemään ilmoituksia poliisille ilman harkintavallan käyttöä?
- Voimassaolevan lain aikana poliisille on tullut runsaasti ns. "turhia" ilmoituksia, jotka poliisi on kuitenkin joutunut kirjaamaan ja tekemään päätökset esitutkintalain mukaisesti. Eduskunnan oikeusasiamies on päätöksessään poliisin menettelystä eläinsuojelurikosten kirjaamisessa ja tutkinnassa (EOAK/3971/2020, 10.12.2021) todennut, että valvontaviranomaisen oma käsitys lainvastaisuudesta ei poista poliisin omaa velvollisuutta itsenäisesti arvioida, onko heille tehdyn ilmoituksen perusteella syytä epäillä rikosta ja aloitetaanko esitutkintaa vai ei. Tällainen arviointi kuuluu esitutkintalain mukaan vain tutkinnanjohtajalle, jolla on rikosoikeudellista asiantuntemusta.

PSAVI:

- Hyvinvointilaki muuttaisi tältä osin nykyainsäädäntöä merkittävästi, minkä seurauksena poliisille esitutkintaa varten tehtävä ”ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuudessaan pidettävä vähäisenä, eikä kyseessä ole viranomaisten määräysten tai kieltojen toistuva rikkominen. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä aina rikkomuksesta, joka vaarantaa eläimen hyvinvoinnin.” Tämä siirtää harkintaa poliisilta muille valvontaviranomaisille. Eläinlääkärillä ei ole kykyä arvioida, missä tapauksissa esitutkinnan raja on ylittynyt. Poliisilla puolestaan ei välttämättä ole kykyä arvioida mahdollisten lainsäädännön laiminlyöntien vaikutuksia eläinten hyvinvointiin. Tämän vuoksi asiassa kaivattaisiin valtakunnallista yhteistyötä eri valvontaviranomaisten välillä, tässä tapauksessa pääsääntöisesti eläinlääkäreiden ja poliisien sekä syyttäjien välillä. Nykyään on havaittavissa vaihtelevaa toimintatapaa poliisille tehtävien ilmoitusten ja erityisesti niiden käsittelyn suhteen poliisissa. Tähän on tarpeen saada yhtenäistä, valtakunnallista linjausta. Tässä yhteydessä tulisi arvioida onko tarpeen lisätä resursseja tämän yhtenäisen, valtakunnallisen linjauksen aikaansaamiseksi.
- Nykylainsäädännön aikana eläinsuojelutarkastuksien ja sitä myötä tarkastusasiakirjojen määrä on valtavasti lisääntynyt koko maassa. Poliisien resursseissa tätä ei ole välttämättä otettu riittävästi huomioon.

- Aluehallintovirasto huomauttaa seikan, joka on ristiriitainen ehdotetussa pykälässä. Lähtökohtaisesti kaikki hyvinvointimääräysten rikkomiset vaarantavat jollain tasolla eläinten hyvinvointia. Näin ollen ilmoitus tulisi tehdä poliisille lähtökohtaisesti kaikista hyvinvointimääräysten rikkomisista.
- Hyvä asia kuitenkin on, että pykälän muotoilu ei estä ilmoittamasta jatkossakin kaikista hyvinvointimääräysten rikkomisista poliisille.

SEY:

- Nyt ehdotettu erittäin tulkinnanvarainen säännös ei ole hyväksyttävissä ottaen huomioon sen, että jo nykymuotoisen ehdottomankin ilmoitusvelvollisuuden osalta on havaittu vakavia ongelmia eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen siirtämisessä rikosprosessiin. Tämä selvisi muun muassa helmikuussa 2020 julkaistusta SEY:n raportista. Toisen selvitystyön alustavina tuloksina on selvinnyt, että vain noin 15–20% valvontaviranomaisten havaitsemista säännöstenvastaisista pitopaikoista päätyy kirjattavaksi poliisiasiantietojärjestelmään r-ilmoituksena, vaikka luvun pitäisi säännösten valossa olla lähes 100%. Edelleen haluamme nostaa esille sen, että poliisin kirjaamien tekojen määrällä on vaikutusta myös kriminaalipoliittisessa päätöksenteossa. Edellä mainituista asioista lausutaan myös mm. eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksessä, joka perustuu keväällä 2020 tekemäämme kanteluun. Ks. Liite 2.
- Tilanne on äärimmäisen valitettava –ja lainvastainen. Nyt esitetty säännös heikentäisi tilannetta entisestään.
- On myös selvää, että säännöstä tulnaisiin tulkitsemaan hyvin eri tavoin eri puolilla Suomea. Tämä olisi perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja oikeusturvasäännöksen vastaista.
- Edellä kerrotuin perustein esitämme, että säännös vastaisi sanamuodoltaan täysin nykyisen eläinsuojelulain 63 §:ää. Pykälän perusteluissa tulisi korostaa sitä, että kyse on ehdottomasta ilmoitusvelvollisuudesta. Eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen kokonaismäärällä on marginaalinen rooli poliisin vuosittain kirjaamissa rikosjutuissa, joten säännöksen muuttamiselle ei ole poliisin resurssisäästöjenkään puolesta tosiasiallista perustetta. Nykymuotoisen säännöksen toimeenpanoa tulee tehostaa koulutuksen ym. kautta, jotta eläinsuojelusäännösten rikkomisesta joutuisi nykyistä useammin myös rikosoikeudelliseen vastuuseen –Tämä olisi omiaan vaikuttamaan positiivisesti myös valvontaviranomaisten työnkuvaan.
- Jos säännöstä kuitenkin muutetaan, säännöksen perusteluissa tulee luetella tyhjentävästi lain luvut / pykälät, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin, eli säännökset, joiden rikkominen on poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

SHEHVNK:

- Ehdotamme säännösten perusteluissa selkeää luetteloa lain pykälistä, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin, eli säännökset, joiden rikkominen on poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

Suomen Syyttäjähdistys:

- Esityksen 91 §:ssä ehdotetaan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaviksi kokonaisuutena arvioiden vähäiset rikkomukset, jos kyse ei ole viranomaisten määräysten tai kieltojen toistuvasta rikkomisesta.
- Syyttäjähdistys pitää ehdotusta kannatettavana. Vähäisten rikkomusten ilmoittamatta jättäminen vähentää viranomaistyötä ja mahdollistaa näistä vapautuvien resurssien tehokkaan hyödyntämisen muihin viranomaistehtäviin.
- Esityksen 91 §:n mukaan ilmoitus olisi kuitenkin tehtävä aina rikkomuksesta, joka vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Tämä virke ei sisältynyt hallituksen esitykseen HE 154/2018 vp. Viranomaisresurssit ovat hyvin rajalliset, minkä johdosta on äärimmäisen tärkeää, että viranomaisten resurssit kohdennetaan tehokkaasti. Esitetyn pykälän viimeinen virke saattaa vesittää tämän mahdollisuuden kokonaan.

- Lakiesityksen kantavana käsitteenä toimii eläimen hyvinvointi. Näin ollen esityksen 91 §:n viimeistä virkettä tulkittaessa lähes kaikki lain säännösten vastainen toiminta voi vaarantaa eläimen hyvinvoinnin, vaikka kyse olisi vain vähäisestä ja yksittäisestä rikkomuksesta.
- Syyttäjähdistys katsoo, että valvontaviranomaisten harkintavaltaa ilmoitusvelvollisuuden osalta ei ole perusteltua rajoittaa. Harkintavallan rajoittamisen sijaan valvontaviranomaisille tulee antaa ohjeistusta ja koulutusta, minkä avulla voidaan huolehtia siitä, että laissa säädetty ilmoituskynnys on samanlainen eri puolilla maata.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ilmoitusvelvollisuuteen ei tule säätää harkinnanvaraa. Eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikki eläimiin kohdistuvat rikosepäilyt ilmoitetaan poliisille.
- Ruokaviraston raportin mukaan vuonna 2019 valvontaviranomaiset totesivat 2451 laiminlyöntiä, joista 618 edellytti ESL 44 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä. Poliisille ilmoitettiin kuitenkin vain 451 eläinsuojelurikosta, 57 lievää eläinsuojelurikosta, 26 törkeää eläinsuojelurikosta ja 205 eläinsuojelurikkomusta (yhteensä 739). Poliisi selvitti 251 eläinsuojelurikosta, 39 lievää eläinsuojelurikosta, 22 törkeää eläinsuojelurikosta ja 133 eläinsuojelurikkomusta (yhteensä 445). Syyttäjälle ilmoitettiin 245 eläinsuojelurikosta, 24 lievää eläinsuojelurikosta, 22 törkeää eläinsuojelurikosta ja 88 eläinsuojelurikkomusta (yhteensä 379). Näistä oikeudessa tuomittiin 178 henkilöä eläinsuojelurikoksesta, 15 henkilöä lievästä eläinsuojelurikoksesta, 12 törkeästä eläinsuojelurikoksesta ja 12 eläinsuojelurikkomuksesta (yhteensä 217).
- Poliisille tehdyissä ilmoituksissa ovat mukana kaikki poliisille tehdyt ilmoitukset, joita tulee muiltakin kuin eläinsuojeluviranomaisilta. Vaikka ajateltaisiin, että kaikki ilmoitukset tulivat eläinsuojeluviranomaisilta, joilla on lakisääteinen ei-harkintavaltaa sisältävä velvoite ilmoittaa epäillyistä rikoksista, vain 30 % laiminlyönneistä ilmoitetaan. Ilmoitetuista laiminlyönneistä (739) tuomion (217) sai vuonna 2019 yhteensä 29,3 %. Laiminlyönnejä tehneistä (2451) tuomion (217) sai vuonna 2019 vain 8,9 %. Erittäin merkittävä osa todetuista laiminlyönneistä ei siis johda ilmoitukseen jo nyt vaikka ilmoittamisessa ei pitäisi olla harkintavaltaa.
- Harkintavallan antaminen ilmoittamisessa on usealla tavalla ongelmallista. Valvontaviranomaisista vain poliisilla ja tullilla on valmiudet arvioida täytyvätkö jonkin rikoksen tunnusmerkit. Koska muilla viranomaisilla ei ole näitä valmiuksia, vaihtelevat tulkinnat laiminlyöntien vähäisyydestä johtaisivat väistämättä alueelliseen ja jopa alueiden sisäisiin yhdenvertaisuusongelmiin eri viranhaltijoiden erilaisten tulkintojen vuoksi. Näiden ohella poliisille ja tuomioistuimille ei enää päätyisi kattavasti eri vakavuusasteen eläinsuojelurikoksia ja eläinsuojelurikkomuksia tutkittavaksi ja tuomittavaksi. Sen sijaan tuomioistuihin päätyisivät jatkossa todennäköisesti vain kaikkein vakavimmat eläinsuojelurikokset, mikä ei voisi olla vaikuttamatta tuomioiden ankaruuteen.
- Pykälässä säädettävä harkintavalta edellyttäisi kohtuuttomasti esitutkintaviranomaisen ja tuomioistuimen ammattitaitoon verrattavaa osaamista eläinsuojeluviranomaisilta, joista vain poliisi on perehtynyt rikoksen tunnusmerkistön ja vakavuuden arviointiin. Harkintavallan lisääminen aiheuttaisi myös tarpeetonta kitkaa eläinsuojeluviranomaisten ja eläinsuojeluasioiden asianosaisten välille, kun asianosaiset voisivat olla tyytymättömiä siihen, että juuri tämä nimenomainen viranomainen katsoo asianosaisten mielestä vähäpätöisen laiminlyönnin sellaiseksi josta tulee ilmoittaa poliisille.
- Päin vastoin, harkintavalta pitäisi pysyttää samana kuin nykyisessä laissa eli kaikista laiminlyönneistä tulee ilmoittaa poliisille. Poliisi toimii jo nyt ainakin joillain alueilla niin, että jos kyse on tapauksesta, jossa eläimelle ei ole aiheutettu tarpeetonta kipua, kärsimystä tai tuskaa, ensimmäisestä epäillystä rikkomuksesta annetaan varoitus ja vain tapaukset, joissa eläimelle on aiheutettu kipua, kärsimystä tai tuskaa etenevät esitutkinnassa.

Syyttäjälaitos:

- Esityksen 91 §:ssä (ilmoitusvelvollisuus poliisille) ehdotetaan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaviksi kokonaisuutena arvioiden vähäiset rikkomukset, jos kyse ei ole viranomaisien

- määräysten tai kieltojen toistuvasta rikkomisesta. Ehdotus on lähtökohtaisesti kannatettava, koska se vähentänee turhaa viranomaistyötä. Voimassa oleva eläinsuojelulain 63 § on velvoittanut valvontaviranomaiset ilmoittamaan poliisille kaikki eläinsuojelulainsäädännön rikkomiset, vaikka yksittäisten vähäisimpien rikkomusten osalta on ollut käytännössä selvää, ettei rikosprosessia ole niiden suhteen tarkoituksenmukaista käyttää. Kansalaisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi olisi kuitenkin suotavaa, että valvontaviranomaisille annettavalla ohjeistuksella ja koulutuksella huolehdittaisiin siitä, että lakiin kirjattava ilmoituskynnys asettuu eri puolilla maata samalle tasolle.
- Esityksen 91 §:n viimeisen virkkeen mukaan ilmoitus olisi kuitenkin tehtävä aina rikkomuksesta, joka vaarantaa eläimen hyvinvoinnin. Tämä virke ei sisältynyt hallituksen esitykseen HE 154/2018 vp. Jos esitetyllä 91 §:llä pyritään siihen, että rajalliset viranomaisresurssit kohdennettaisiin niihin rikkomuksiin, jotka eivät ole vähäisiä ja yksittäisiä, esitetyn pykälän viimeinen virke saattaa pitkälti vesittää tämän tavoitteen. Virkettä kun lienee tulkittava esimerkiksi niin, että yhden vasikkakarsinan liian pienestä koosta on tehtävä ilmoitus poliisille, vaikka karsina olisi vain vähäisesti liian pieni ja eläintenpitäjä kehotuksen saatuaan korjaisi puutteen välittömästi. Tämän tyyppisiä tapauksia esiintyyneen käytännön elämässä varsin runsaasti.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Nyt ehdotettu erittäin tulkinnanvarainen säännös ei ole hyväksyttävissä ottaen huomioon sen, että jo nykykuotoisen ehdottomankin ilmoitusvelvollisuuden osalta on havaittu vakavia ongelmia eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen siirtämisessä rikosprosessiin. Tämä selvisi muun muassa helmikuussa 2020 julkaistusta SEY:n raportista. Toisen selvitystyön alustavina tuloksina on selvinnyt, että vain noin 15–20% valvontaviranomaisten havaitsemista säännöstenvastaisista pitopaikoista päätyy kirjattavaksi poliisiasiointietojärjestelmään r-ilmoituksena, vaikka luvun pitäisi säännösten valossa olla lähes 100%. Edelleen haluamme nostaa esille sen, että poliisin kirjaamien tekojen määrällä on vaikutusta myös kriminaalipoliittisessa päätöksenteossa. Edellä mainituista asioista lausutaan myös mm. eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksessä, joka perustuu keväällä 2020 tekemäämme kanteluun. Ks. Liite 2.
- Tilanne on äärimmäisen valitettava –ja lainvastainen. Nyt esitetty säännös heikentäisi tilannetta entisestään.
- On myös selvää, että säännöstä tulnaisiin tulkitsemaan hyvin eri tavoin eri puolilla Suomea. Tämä olisi perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja oikeusturvasäännöksen vastaista.
- Edellä kerrotuin perustein esitämme, että säännös vastaisi sanamuodoltaan täysin nykyisen eläinsuojelulain 63 §:ää. Pykälän perusteluissa tulisi korostaa sitä, että kyse on ehdottomasta ilmoitusvelvollisuudesta. Eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen kokonaismäärällä on marginaalinen rooli poliisin vuosittain kirjaamissa rikosjutuissa, joten säännöksen muuttamiselle ei ole poliisin resurssisäästöjenkään puolesta tosiasiallista perustetta. Nykykuotoisen säännöksen toimeenpanoa tulee tehostaa koulutuksen ym. kautta, jotta eläinsuojelusäännösten rikkomisesta joutuisi nykyistä useammin myös rikosoikeudelliseen vastuuseen – Tämä olisi omiaan vaikuttamaan positiivisesti myös valvontaviranomaisten työnkuvaan.
- Jos säännöstä kuitenkin muutetaan, säännöksen perusteluissa tulee luetella tyhjentävästi lain luvut / pykälät, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin, eli säännökset, joiden rikkominen on poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

12 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

Eläinoikeuspuolue:

- 99 § 1 momentissa kuvattuihin pakkokeinoihin ryhtymisen perusteeksi on lopettamista lukuunottamatta muutettava eläimen hyvinvoinnin vaarantuminen tai valvontaviranomaisen

antamien määräysten noudattamatta jättäminen. Eläinyksilön edun mukaista ei ole odottaa hyvinvoinnin vakavaa vaarantumista.

- Toivomme, että hallinnollisten pakkokeinojen perusteluissa korostettaisiin syyttäviviranomaisen velvollisuutta hyödyntää rikoslain määrittelemää eläintenpitokiellon rangaistusasteikkoa kokonaisuudessaan, myös pysyvien eläintenpitokieltojen osalta.

MTK:

- MTK esittää, että kiiretoimenpiteeseen ryhdyttäessä ja välillisen rahoituksen käyttämisen yhteydessä arvioitaisiin tuotantotilan jatkumahdollisuudet. Ellei näitä jatkumahdollisuuksia olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas. Hallittu tuotannon alasajo olisi paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi.
- Myös kehoitus uutena työkaluna voisi olla tehokkaampi tässä ns. hallitun alasajon yhteydessä. Sitä mahdollisuutta voitaisiin korostaa selkeämmin myös lain perusteluissa.

MTK Kaakkois-Suomi:

- Tuottajan oikeusturva
Lainsäädäntöön liittyy valvonta, jonka tulee kuulua ainoastaan siihen oikeutetuille viranomaisille maatalouden osalta. Valvontaa ei tuotantoeläinten kyseessä ollessa tule laajentaa muiden toimijoiden piiriin, jotta voidaan varmistaa viljelijöiden oikeusturva sekä valvonnan yhtenäisyys koko maassa.
- Esitämme myös, että lakiin kirjattaisiin eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Esitämme, että kotieläintuotannon hallitun alasajon ja vastaavan kaltaisten tilanteiden selvittämiseksi tulisi laatia selkeät jatkosuunnitelmat. Pakkokeinoiniin lisättäisiin tällöin työkaluksi kehoitus, joka kuormittaa vähiten eläinten omistajaa (joka todennäköisesti on uupunut ja velkaantunut), mutta edistää taloudellisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla eläinten hyvinvointia.

MTK Lappi:

- Esitämme, että kiiretoimenpiteeseen ryhdyttäessä ja välillisen rahoituksen käyttämisen yhteydessä arvioitaisiin tuotantotilan jatkumahdollisuudet. Ellei niitä ole, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas.

MTK Pirkanmaa:

- Kiiretoimenpiteisiin ryhdyttäessä allekirjoitamme MTK:n esityksen tilan hallitusta alasajosta inhimillisempänä vaihtoehtona kriisiytyneissä tapauksissa, sekä kehotuksen lisääminen pakkokeinojen kevyemmäksi työkaluksi. Yrittäjän uupumista ei paranneta hetkessä, eikä elämänhallinnan menettänyttä auteta nopealla aikataululla takaisin omilleen.

MTK Pohjois-Karjala:

- Viljelijän oikeusturva
Eläinten hyvinvointivaatimuksia ei voida irrottaa eläinten pitäjän oikeusturvasta. Tähän liittyy erityisesti kaksi asiaa: luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin ja eläinten pidon lopettaminen.
- Luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin tulee tehdä lainsäädännössä rangaistavaksi. Kotieläintuotantoa valvotaan lainsäädännön perusteella viranomaisten toimesta. Mikäli jollain taholla on epäily, että eläimiä ei kohdella lainsäädännön edellyttämällä tavalla on tästä mahdollista tehdä ilmoitus viranomaiselle.
- Eläinten pidon lopettamiseen tulee olla hallitun alasajon mahdollisuus. Nykyisen lainsäädännön puitteissa on nähty tapauksia, joissa viranomainen on suorittanut ns. navetan tyhjennyksen vedoten

toistuviin eläinsuojeluvalvontoihin. Tällä tavoin mikä tahansa kotieläinrakennus voidaan tyhjentää viranomaisen toimesta hyvin nopeasti niin halutessa, jolloin eläinten pitäjän mahdollisuudet vaikuttaa ja reagoida asiaan jäävät hyvin pieniksi.

- Tällaisissa tapauksissa eläimet yleensä teurastetaan nopealla aikataululla eikä esimerkiksi lypsylehmien myyntiin jää mahdollisuutta. Viranomaisten toimesta eläinten pitäjälle aiheutuu kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä esim. tukisanktioiden kautta (moninkertainen taloudellinen rangaistus), kun eläinten pitoa ei voida lopettaa hallitusti.
- Eläinten pidon lopettamistilanteisiin tulee tilallisen saada asiantuntija-apua siten, että lopettamiseen johtavia päätöksiä ja toimenpiteitä ei tehdä heikoilla kokonaistiedoilla ja puutteellisella kuulemisella viranomaisten toimesta, vaan toimenpiteet pitää suunnitella tiimityönä, jossa viranomaisten lisäksi olisi edustettuna tilan kotieläintuotantoa tuntevat asiantuntijat. Toimintamallista on saatu hyviä kokemuksia Välitä Viljelijästä - verkoston kautta.
- Viranomaisilla on oikeus ja velvollisuus puuttua eläinten huonoon kohteluun, mutta tavan, jolla se tehdään, tulee olla myös eläinten pitäjän aseman huomioiva. Siitä ei saa muodostua elinkeinon taloudellista rangaistusta yrittäjälle, jolta viedään elinkeino alta pois!

MTK Pohjois-Savo:

- Viljelijän oikeusturva
- Eläinten hyvinvointivaatimuksia ei voida irrottaa eläinten pitäjän oikeusturvasta. Tähän liittyy erityisesti kaksi asiaa: luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin ja eläinten pidon lopettaminen.
- Luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin tulee tehdä lainsäädännössä rangaistavaksi. Kotieläintuotantoa valvotaan lainsäädännön perusteella viranomaisten toimesta. Mikäli jollain taholla on epäily, että eläimiä ei kohdella lainsäädännön edellyttämällä tavalla on tästä mahdollista tehdä ilmoitus viranomaiselle.
- Eläinten pidon lopettamiseen tulee olla hallitun alasajon mahdollisuus. Nykyisen lainsäädännön puitteissa on nähty tapauksia, joissa viranomainen on suorittanut ns. navetan tyhjennyksen vedoten toistuviin eläinsuojeluvalvontoihin. Tällä tavoin mikä tahansa kotieläinrakennus voidaan tyhjentää viranomaisen toimesta tämän niin halutessa, eläinten pitäjän mahdollisuudet vaikuttaa asiaan jäävät hyvin pieniksi. Tällaisissa tapauksissa eläimet yleensä teurastetaan nopealla aikataululla eikä esimerkiksi lypsylehmien myyntiin jää mahdollisuutta. Viranomaisten toimesta eläinten pitäjälle aiheutuu kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä, kun eläinten pitoa ei voida lopettaa hallitusti. Eläinten pidon lopettamistilanteisiin tulee tilallisen saada asiantuntija- apua siten, että lopettamiseen johtavia päätöksiä ja toimenpiteitä ei tehdä heikoilla kokonaistiedoilla ja puutteellisella kuulemisella viranomaisten toimesta, vaan toimenpiteet tehtäisiin tiimityönä, jossa viranomaisten lisäksi olisi edustettuna tilan kotieläintuotantoa tuntevat asiantuntijat. Toimintamallista on saatu hyviä kokemuksia Välitä Viljelijästä verkoston kautta.
- Viranomaisilla on oikeus ja velvollisuus puuttua eläinten huonoon kohteluun, mutta tavan, jolla se tehdään, tulee olla myös eläinten pitäjän aseman huomioiva. Eläinten pidon loppuminen tarkoittaa lähes aina myös toimentulolähteen menettämistä, rangaistusta tuomioistuimessa sekä merkittäviä maataloustukien menetyksiä. Harva muu lainsäädännön oikeuttama toimenpide aiheuttaa yhtä moninkertaista rangaistusta kuin, mitä tuotantoeläinten pitäjä voi kohdata.

MTK Pohjois-Suomi:

- Esitämme, että kiiretoimenpiteeseen ryhdyttäessä ja välillisen rahoituksen käyttämisen yhteydessä arvioitaisiin tosiseikkoihin perustuen tuotantotilan jatkomahdollisuudet. Jos näitä jatkomahdollisuuksia ei olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas. Hallittu tuotannon alasajo olisi paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi. Hallinnollisen pakkokeinon käyttöä harkitessa tulee tarkastella tuotantotilan toimintaa kokonaisuutena huomioiden vaihtoehtona myös eläinmäärän vähentäminen yhtenä

vaihtoehtona jatkumahdollisuuksia arvioitaessa. Tuotantotilan kyseessä ollessa harkittaessa hallinnollisen pakkokeinon käyttöä tulisi sen tarpeellisuudesta olla kahden valvontaviranomaisen kanta. Tällä varmistettaisiin eläimen omistajan oikeusturva, koska kuten edellä mainitsimme, lain tulkinta ja eläimen hyvinvoinnin arviointi voivat altistaa valvojan tilanteille, joissa mielivaltaa voidaan helposti perustella omalla missiolla tai periaatteella.

- Valvontaviranomaisen vastuun raskaus kapenisi tällä menettelyllä myös, jolloin työn kuormittavuus vähenisi.
- Myös kehoitus uutena työkaluna voisi olla tehokkaampi tässä ns. hallitun alasajon yhteydessä. Sitä mahdollisuutta voitaisiin korostaa selkeämmin myös lain perusteluissa.

MTK Satakunta:

- On hyvä, että lain perusteluissa on mainittu suhteellisuusperiaatteesta, jossa viranomaisen mi-toittaa toimintansa alimmalle sellaiselle tasolle, jolla saadaan aikaan tarvittava vaikutus.
- Toimeenpanon henki tulee olla se, että kehoituksilla, opastuksella ja neuvonnalla saadaan parempia tuloksia kuin kielloilla ja määräyksillä. Kotieläintilan yrittäjille on kunnia-asia hoitaa eläimet hyvin. Jos näin ei tapahdu esimerkiksi tietämättömyyden, uupumuksen tai muun ohimenevän vastoinkäymisen vuoksi, voidaan hyvällä, vuorovaikutteisella neuvonnalla ja kehoituksilla saada puutteet korjattua ja eläimille hyvä hoito ja olosuhteet. Tämä on kaikkien etu.
- Kotieläintilan jatkumahdollisuudet tulee aina arvioida, ennen kuin ryhdytään kiiretoimenpiteisiin ja välillisen rahoituksen käyttämiseen. Ellei näitä jatkamismahdollisuuksia ole, tulee laatia suunnitelma aikatauluineen siitä, miten tilan eläintuotanto saadaan ajettua hallitusti alas. Tämä mahdollistaa myös eläinten myynnin tai muut siirrot tiloille, jolloin eläimet saavat uuden kodin, eikä jouduta tarpeettomiin eläinten lopettamisiin. Hallittuun alasajoon tulee varata riittävä aika.
- Hallittu tuotannon alasajo on paras, eettisin ja taloudellisin vaihtoehto sekä eläimille että ihmisille myös kriisitapauksissa, joissa ei ole kotieläinten pidon jatkamismahdollisuuksia ja joiden taustalla saattaa olla maatalousyrittäjän masennus tai muu elämänhallinnan kriisi.

Oikeusministeriö:

- Kaavaillun eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 12 luvun otsikkona on hallinnolliset pakkokeinot. Hallinnollisella pakkokeinolla tarkoitetaan yleisesti viranomaisen käytettävissä olevaa hallinnollista toimenpidettä, jota voidaan käyttää, jos hallintopäätökseen sisältyvää velvoitetta ei täytetä vapaaehtoisesti. Velvoitteita ovat esimerkiksi käskyt, määräykset, kiellot ja lupaehtojen rajoitukset. Hallinnollinen pakkokeino on tyypillisesti uhkasakon, tai teettämisen- tai keskeyttämisen asettaminen. Oikeusministeriö toteaa, että näistä säädettäisiin kaavaillussa 12 luvussa lähinnä lain 103 §:ssä, jonka mukaan Ruokavirasto, aluehallintovirasto ja Tulli voisivat tehostaa tämän luvun nojalla määräämäänsä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Kaavaillun 12 luvun sääntely vaikuttaisi sisältävän muilta osin viranomaisten muuta kuin hallinnollisten pakkokeinojen käytöksi luettavaa toimivaltasääntelyä, mikä olisi asianmukaista jaotta laissa muun otsikon kuin ”Hallinnolliset pakkokeinot” alle.

Poliisihallitus:

- Poliisihallituksen havaintojen mukaan eläinten hyvinvoinnista annettava laki on tukevasti hallintomenettelyn puolella muutamaa esitutkintaan liittyvää säännöstä lukuun ottamatta. Tässä piilee usein poliisin toimintaan liittyvä haaste siitä, tunnustetaanko säännöksistä hallintolain soveltaminen. Koko 12 lukuhan on pääasiassa hallintopäätöksen tekemistä, ellei säännöksestä selvästi muuta ilmene.
- Hallintomenettelyyn liittyy selkeät muotomääräykset. Niitä sovelletaan, jos poikkeavaa ei ole säädetty. Keskeistä on aina se, että asianosaista (eli tässä eläinten pitäjää tai omistajaa) huomioidaan kuulemisperiaatteella, ellei siitä ole säädetty poikkeusta. Poikkeuksista kuulemiseen säädettäisiin

lain 83 § 2 momentissa. Poliisihallitus ei ole tunnistanut muutoin mahdollisuutta poiketa kuulemisperiaatteesta. Lähtökohtaisesti 97 § olisi sellainen pykälä, että siinä voisi kokonaan poiketa kuulemisesta.

- Toinen tunnistettu haaste on päätösten tiedoksianto. Koska päätökset ovat velvoittavia, ne pitää antaa tiedoksi todisteellisesti. Todisteellinen tiedoksi- anto on oma prosessinsa, johon voi sisältyä tiedoksiannettavan kohteen tavoittaminen, jotta päätös saadaan annettua tiedoksi. Tavoittaminen ei ole aina ongelmaton. Poliisihallitus ei ole tunnistanut säännöksiä, joissa tiedoksiannon pääsäännöstä olisi voitu poiketa. *Olisiko jokin päätöstyyppi sellainen, että se voitaisiin antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantonä todisteellisen sijaan.*
- Poliisi on valvontaviranomaisena poikkeuksellisessa tilanteessa, kun yhtäältä tulee hoitaa valvontaviranomaisen tehtävät ja toisaalta hoitaa myös esitutkintaviranomaisen tehtävät. Tämä erikoisuus voi ilmetä silloin, kun poliisilla on syytä epäillä eläinsuojelurikosta tai eläinsuojelurikkomusta, koska jos näin on, tulee samalla vireille eläinsuojelulain 12 luvussa säädetty hallintopakkoasia.
- Edellä mainittu kaksoisrooli ei itsessään ole mikään ongelma. Sen sijaan poliisilla voi olla haasteita saada huolehdittua siitä, että kumpikin rooli tulee huomioiduksi. Poliisissa ei nykyisinkään hyödynnetään täysin eläinsuojelulaissa säädettyjä hallintopakkokeinoja, vaikka niistä saataisiin lisää tehoa valvontatyöhön. Hallintopakon sijaan poliisi luottaa liikaa rikosprosessin vaikuttavuuteen, vaikka se on hidas ja kankea tapa hallintopakoon verrattuna.
- Poliisin näkökulmasta valvonta, esitutkinta ja hallintopakko voivat olla toisiinsa kiinteästi sidoksissa oleva prosessi. Poliisin valvonta tuottaisi asioita esitutkintaan, mutta myös niin, että esitutkintaan tullut asia (esim. ilmoituksella) tuottaa asioita valvontaan. Tämä korostaa paitsi valvonnan preventiivistä roolia, myös sitä, että valvontaan kuuluva hallintopakko voi olla päällekkäistä keskeneräisen esitutkinnan kanssa.
- Poliisihallitus tunnistaa, että lain täytäntöönpanon tullessa ajankohtaiseksi, poliisin toiminnassa tulisi huomioida ainakin seuraavia seikkoja:
 - o poliisilla tulisi olla selkeämmät roolitukset sekä rikosprosessin että hallintopakon hyödyntämiseksi;
 - o hallintopakon käyttö tulisi selkeyttää entisestään;
 - o hallintopakkoa varten tulisi laatia tarvittavat asiakirjat ohjeistukseksi-
 - o hallintoasioita varten tulisi miettiä asianmukainen käsittelytapa ja asiakirjahallinto; sekä
 - o miten eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyviä suoritteita seurataan.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Esitetyt pakkokeinot ovat perusteltuja, jotta eläimille voidaan hankkia kiireellistä hoitoa ja tehdä kiireellisiä toimenpiteitä tilanteissa, joissa se on välttämätöntä.

Suomen Lammasyhdistys:

- Esitämme, että kiiretoimenpiteeseen ryhdyttäessä ja välillisen rahoituksen käyttämisen yhteydessä arvioitaisiin tuotantotilan jatkumahdollisuudet. Ellei näitä jatkumahdollisuuksia olisi, tulisi laatia suunnitelma siitä, miten tilan eläintuotanto ajetaan hallitusti alas. Hallittu tuotannon alasajo olisi paras ja inhimillisin vaihtoehto akuuteissa kriisitapauksissa, joiden taustalla saattaa olla tuottajan uupuminen, ikääntyminen tai muu elämänhallinnan kriisi. Myös kehotus uutena työkaluna voisi olla tehokkaampi tässä ns. hallitun alasajon yhteydessä. Sitä mahdollisuutta voitaisiin korostaa selkeämmin myös lain perusteluissa.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Toteamme yleisesti, että hallinnolliset pakkokeinot kuten eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen ovat erittäin merkittäviä toimia. Varsinkin lopettamiseen tulee suhtautua viimeisenä keinona sen lopullisuuden vuoksi. Näiden hallinnollisten pakkokeinojen käyttöä tulisi entisestään

selkeyttää lakitekstissä, jotta tulkinnanvaraisuutta olisi vähemmän. Kotieläintilojen kohdalla tulisi arvioida myös tilanpidon jatkamismahdollisuuksia ja tehdä suunnitelma jatkotoimista kotieläintilan omistajan kanssa. Eläinten hyvinvointi on todella tärkeä asia, mutta myös eläinten omistajan oikeusturvan on toteuduttava erilaisissa tilanteissa, jotta toimien koetaan yleisestikin olevan oikeudenmukaisia.

92 §

Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta

Jos eläinten hyvinvointimääräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että niitä noudatetaan.

Jos havaittu rikkomus on vähäinen, viranomainen voi kehottaa eläinten hyvinvointimääräyksiä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa, jos viranomainen harkitsee kehotuksen olevan riittävä toimenpide tilanteen korjaamiseksi. Muussa tapauksessa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Valvontaviranomaisen on valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Kehotus ei ole hallinnollinen pakkokeino, joten sen sijoittelua lakiesityksessä kannattaa vielä harkita. Ehdotettu muutos kehotuksen käyttämisestä on tietyissä tilanteissa hyvä ja tuo viranomaisen käyttöön pakkokeinoja kevyemmän menettelyn.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että pykälässä edellytetään viranomaisia ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin, jos eläinten hyvinvointimääräyksiä ei ole noudatettu. On myös hyvä, että viranomaiselle on säädetty velvollisuus valvoa kehotuksen tai hallintopakkoasiassa annetun päätöksen noudattamista sekä ryhtyä viipymättä uusiin, tehostettuihin toimiin ellei kehotusta tai hallintopäätöstä ole noudatettu.

HESY:

- Pidämme hyvänä sitä, että pykälän perusteluissa eläinten hyvinvoinnin valvonnan määritellään olevan lähtökohtaisesti aina luonteeltaan kiireellistä. Tällä lailla tulee varmistaa, että eläinsuojeluvalvonnan kiireellinen hoitaminen toteutuu myös käytännössä. Valvontaa on siis resursoitava riittävästi. Huonoissa oloissa pidettävälle tai kaltoin kohdellulle eläimelle jokainen minuutti on kärsimystä.
- Esitämme, että pykälän 2 momentissa asianosaiselle annettava kehotus säädetään jo itsessään velvoittavaksi. Jos kehotusta ei säädetä velvoittavaksi, sen voi jättää laista pois, sillä kehotus on luonteeltaan ei-sitova.
- Mikäli asianosainen ei noudata velvoittavaa kehotusta, olisi asiassa siirryttävä suoraan pykälässä 92 esitettyyn määräykseen, josta ei pystyisi kuitenkaan valittamaan.
- Määräyshän tarkoittaa lähes poikkeuksetta sitä, että asianosainen määrätään yksiselitteisesti noudattamaan eläinsuojelusäädöksiä ja täyttämään velvollisuutensa eläimen haltijana tai omistajana. Tällä hetkellä asianosaiselle annetaan kuitenkin mahdollisuus valittaa määräyksistä hallinto-oikeuteen. Mielestämme selkeistä eläinsuojelurikkomuksista ja - rikoksista on seurattava vastaansanomattomasti rangaistus.

HY ELTDK:

- Pakkokeinojen lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus kehotuksen antamiseen silloin, kun rikkomus on vähäinen. Tämä on hyvä ehdotus ja selkiyttäisi ja tehostaisi valvontaa. Ehdotuksen esimerkeissä kehotusta esitetään lähinnä hoidon laiminlyöntitilanteisiin tai puuttuviin ilmoituksiin ja

lupiin. Lakiin tulisi kuitenkin jättää mahdollisuus käyttää kehotusta myös tilanteissa, joissa olosuhteet vaativat vähäisiä korjauksia.

- Kehotuksen antaminen on kirjattu luvun 12 (hallinnolliset pakkokeinot) alle. Käytäntö on osoittanut, että kehotuksen ja hallinnollisen pakkokeinon ero ei aina ole täysin selvä viranomaisellekaan. Kehotusta saatetaan virheellisesti pitää jonkinasteisena hallinnollisena pakkokeinona, vaikka se ei sitä ole. Tästä syystä kehotuksen antamisesta voitaisiin säätää ennen pakkokeinoja käsittelevää lukua, ei sen osana. Kehotus on hallinnollisesti hyvin erilainen kuin pakkokeinot, ja ehdotettu muokkaus vähentäisi kehotuksen ja pakkokeinojen sekaannuksen mahdollisuutta.

ISAVI:

- Viranomaisen toimet/ kehotus (92 §) on hyvä lisä, ja keventää hallinnollista taakkaa lievissä puutteissa, eikä viivästyttä asioiden etenemistä. Kehotuksillekin annetaan määräaika, niiden noudattaminen valvotaan ja teoriassa jopa uhkasakko voidaan asettaa heti kehotuksen jälkeen annettavan määräyksen tehosteeksi, jos katsotaan, ettei muu riitä. Lisäksi yhdenmukaistaa toimenpidekirjoja muihin valvontasektoreihin nähden ja on hyvän hallinnon periaatteista suhteellisuusperiaatteen mukainen. Hyvä maininta on, että kehotuksen tulee myös viranomaisen harkinnan mukaan olla riittävä toimenpide ja ellei näin ole, on ryhdyttävä pakkokeinoihin.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta, Kehotus on uusi viranomaisen keino toimia, mutta sen merkitys jää kuitenkin hieman epäselväksi, varsinkin kehotuksen ja määräyksen ero. Molemmat sekä kehotus että määräys vaativat kuitenkin uusintatarkastuksen, jolla voidaan varmistaa, että niitä on noudatettu. Voisiko lakiluonnokseen täsmentää kehotuksen ja määräyksen eroa? Lakiluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että määräyksen antaminen on lievin valvontaviranomaisen käytössä olevista hallinnollisista pakkokeinoista. Kuitenkin kehotus on mainittu ensimmäisenä luvun 12 pakkokeinona, pykälässä 92 ennen määräystä. Tästä saa sen kuvan, että kehotus olisi ensimmäinen pakkokeino.

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää mahdollisuutta antaa kehotus, jonka noudattamista valvotaan uudella tarkastuksella, tarpeellisenä lisäyksenä. Jos jo kehotuksella päästään toivottuun tulokseen, myös hallinnollinen taakka kevenee.

LSAVI:

- Viranomaisen edellytetään ryhtyvän viipymättä toimenpiteisiin ja valvovan, että kehotusta ja päätöstä noudatetaan. Tämä on hyvä tavoite, mutta se edellyttää riittävää valvojaressursseja. Jos virkoja ei ole tarpeeksi tai virkoja on täyttämättä, on valvonnassa pakko priorisoida eikä tämän pykälän laiminlyönti voi olla valvontaviranomaisen vastuulla.

LSSAVI:

- Kehotus on uusi toimenpide. Kehottaminen voi joissain tilanteissa tehostaa valvontaa, mutta sitä tulee käyttää harkiten, ettei samalla loukata asianosaisen perusoikeuksia. Kehotus tulisi rajata sellaisiin tilanteisiin, joissa asianosainen ei vastusta kehotusta. Laiminlyönnin korjaamisen viivästyminen ei saisi aiheuttaa haittaa eläinten hyvinvoinnille ja lisäksi laiminlyönnin tulisi olla sellainen, että se on korjattavissa tarkastuksen aikana tai laiminlyönnin korjaaminen on todennettavissa tarkastuksen jälkeen ilman uusintatarkastusta, esimerkiksi kuvalla tai asiakirjatarkastuksena. Tällöin ei jouduta antamaan kehotukselle määräaika, kirjaus kehotuksesta voidaan tehdä tarkastuskertomukseen eikä asianosaisen kotirauhaa jouduta häiritsemään uusintatarkastuksella.

- Perusteluissa väitetään virheellisesti, että kaikki eläinten hyvinvoinnin valvonta, joka sisältää myös suunnitelmallisen, ilman epäilyä tehtävän valvonnan olisi lähtökohtaisesti luonteeltaan kiireellistä. Edes kaikkea hyvinvointimääräysten laiminlyöntien valvontaa ei voida pitää kiireellisenä, kuten esimerkiksi ilmoituksenvaraisen toiminnan ilmoituksen tekeminen tai eläinluettelon asianmukaiseksi saattaminen.
- Eläinsuojeluviranomainen pyrkii hoitamaan kaikki tehtävät ilman erityistä toimintavelvoitetta. Valvonta tarvitsee lisää resursseja ja tälläkin hetkellä syy eläinsuojeluasioiden pitkiin käsittelyaikoihin on enemmän työmäärästä kuin haluttomuudesta johtuvaa.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetun eläinten hyvinvointilain 92 §:n perusteluista (s. 171) ei ilmene selkeästi, onko perusteluissa mainittu oikeusvaikutuksia omaava ei-sitova kehotus sellainen, josta annetaan kirjallinen hallintopäätös. Ehdotetun muutoksenhakua koskevan 112 §:n 6 momentin perusteella 92 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kehotukseen ei saa hakea muutosta erikseen. Muutoksenhakua koskevan 112 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 192) todetaan, että annetusta kehotuksesta ei voisi erikseen valittaa, ja että jos kehotusta ei noudatettaisi, asiasta tehtäisiin hallintopäätös, josta olisi muutoksenhakuoikeus ”normaaliin tapaan”. Epäselväksi jää, että jos kehotus annetaan ja sitä ei noudateta, tehtäisiinkö tämän jälkeen kirjallinen muutoksenhakukelpoinen ja pääasiallisen sisältävä hallintopäätös, ja mikä olisi tämän muutoksenhakukelpoisen hallintopäätöksen oikeudellinen luonne.
- Esitysluonnoksen PL-jaksossa (s. 217) todetaan, että muutoksenhakukielto ei muodostu perustuslain 21 §:n kannalta ongelmalliseksi, koska toimijalla on oikeus hakea muutosta asiassa annettavaan lopulliseen päätökseen. Tämä ei kuitenkaan näkemykseni mukaan täysin riitä perusteluksi kehotusta koskevan muutoksenhakukiellon kohdalla ennen edellä selostettujen seikkojen tarkempaa selvittämistä esityksessä. Muutoksenhakukiellosta säättäminen lailla on katsottu mahdolliseksi, kun päätöksellä ei ollut välittömiä itsenäisiä oikeusvaikutuksia ja asianosaisella oli mahdollisuus valittaa päätöksestä pääasiallisen päätöksen yhteydessä (PeVL 61/2002 vp, s. 8-9). Jatkovalmistelussa edellä mainittua asiaa tulisi selkeyttää.

Oikeusministeriö:

- Kaavaillun eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 92 §:n 2 momentin mukaan, jos havaittu rikkomus olisi vähäinen, viranomainen voisi kehottaa eläinten hyvinvointimääräyksiä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määrääjässä täyttämään velvollisuutensa, jos viranomainen harkitsee kehotuksen olevan riittävä toimenpide tilanteen korjaamiseksi. Muussa tapauksessa valvontaviranomaisen olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin hallintopakkoasian vireille saattamiseksi. Pykälän 3 momentin mukaan valvontaviranomaisen olisi valvottava, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan.
- Säännöskohtaisten perustelujen (HE-luonnos s. 170-171) mukaan, jos valvontaviranomaisen havaitsema rikkomus olisi vähäinen ja viranomainen harkitsisi kehotuksen olevan riittävä toimenpide tilanteen korjaamiseksi, viranomainen voisi kehottaa eläinten hyvinvointimääräystä rikkovaa välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määrääjässä täyttämään velvollisuutensa. Kehotus olisi perustelujen mukaan luonteeltaan ei-sitova, vaikka sillä olisikin oikeusvaikutuksia. Edellytyksenä kehotuksen antamiselle olisi, että havaittu rikkomus on vähäinen. Vähäisyyttä arvioitaessa olisi kiinnitettävä huomiota muun muassa siihen, onko rikkomuksella välittömiä vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ja, jos on, millaisia vaikutuksia. Lisäksi edellytettäisiin, että kehotusta voidaan pitää riittävänä toimenpiteenä tilanteen korjaamiseksi. Kehotus olisi esitysluonnoksen mukaan käyttökelpoinen toimenpide esimerkiksi silloin, kun laissa säädetty ilmoitus on jäänyt tekemättä tai lupa hakematta ja voidaan olettaa, että valvonnan kohde tekee ilmoituksen tai hakee lupaa kehotuksen saatuaan. Kehotus voisi olla riittävä toimenpide myös esimerkiksi silloin, kun eläimen hoitoa on laiminlyöty vähäisessä määrin ja kyse on ennemminkin

valvonnan kohteen tietämättömyydestä kuin piittaamattomuudesta eläinten hyvinvointia kohtaan ja kehotuksen turvin voidaan saada pikainen ja pysyvä parannus tilanteeseen.

- Esitysluonnoksen perusteluissa todetaan (s. 170), että ”Kehotuksen antaminen on hallintolain 6 §:ssä säädetyn suhteellisuusperiaatteen nojalla mahdollista ilman nimenomaista lain säännöstäkin.” Hallintolain (434/2003) 6 § ei oikeusministeriön näkemyksen mukaan sinänsä luo viranomaiselle toimivaltaa, vaan sen tehtävänä on ohjata toimivallan käyttöä hallinnon oikeusperiaatteet huomioon ottaen.
- Oikeusministeriö toteaa, että valvontaviranomaisen antama kehoitus näyttäisi soveltuvan omimmillaan juuri sellaisiin tilanteisiin, joissa valvonnassa havaittu vähäinen lainvastaisuus on korjattavissa välittömällä toimenpiteellä ja johon ei tuolloin tarvittaisi enää valvontaviranomaisen jälkikäteen suorittamaa valvontatoimenpidettä.
- Oikeusministeriö pitää kuitenkin perusteluissa olevaa mainintaa kehotuksen ei-sitovasta luonteesta harhaanjohtavana ainakin siltä osin, kuin on kysymys valvontaviranomaisen antamasta kehotuksesta, johon liittyy jälkivalvonnan tarvetta todeta, että kehotusta on noudatettu. Mikäli lain adressaattitaho (toimija) saa valvontaviranomaiselta kehotuksen, on oikeusministeriön mielestä mahdollista tulkita sen tarkoittavan velvoitetta, jonka noudattamatta jättämisestä voi seurata jotakin. Kehotus –termiä on viimeaikaisessa lainsäädännössä käytetty esimerkiksi ajoneuvojen siirtämisestä annetussa laissa (1508/2019), vesiliikennelaissa (782/2019), sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetussa laissa (552/2019) ja alkoholilaissa (1102/2017). Näissä kehotuksen noudattamatta jättämiseen liittyy jokin seuraamus, hallinnollisen pakkokeinon käyttö.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Kehotus ei ole hallinnollinen pakkokeino, mutta on silti hallinnolliset pakkokeinot otsikon alla. Ehdotettu muutos kehotuksen käyttämisestä tietyissä tilanteissa on hyvä. Muutos tuo viranomaisen käyttöön hallinnollisesti huomattavasti kevyemmän kehoitusmenettelyn, silloin kun viranomaisen arvioi, että tällainen menettely on riittävä.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus toteaa, että kehoitus on esimerkki päätöksestä, johon ei sisälly asianosaista velvoittavia oikeusvaikutuksia. Päätös tai toimenpide, johon ei sisälly oikeusvaikutuksia ja joka ei vaikuta asianosaisten etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen, voidaan antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona. Siitä ei tarvitse erikseen säätää.

PSAVI:

- 92, 93 ja 95 §: Nämä kolme pykälää muodostavat hyvän ja selkeän kokonaisuuden, jotka sisältävät nykyllä lainsäädännön 42 §:n sekä lisänä tulee ehdotetun 92 §:n kehoitus. Uutena tuleva kehoitus on erittäin tarpeellinen ja kaivattu lisä hallinnollisiin pakkokeinoihin. Näin ollen valvonnassa on käytettävissä myös kevyemmän menettelyn pakkokeinoja siihen sopiviin tilanteisiin.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pyydämme huomioimaan, että on varmistettava riittävät resurssit, jos viranomaisen odotetaan reagoivan viipymättä. Viipymättä reagoiminen on sinänsä hyvä vaatimus, kunhan tämän mahdollistavista resursseista huolehditaan.
- Säädöstekstin ja lain rakenteen selkeyttämiseksi kehotuksesta olisi hyvä säätää kokonaan erillisessä pykälässä. Tähän pykälään 92 jätettäisiin nykyisen luonnoksen 1. ja 3. momentti ja 2. momentti siirrettäisiin erilliseksi pykäläksi, jonka otsikko olisi Kehotus.
- Kehotus tulisi voida antaa vain sellaisesta puutteesta, joka on välittömästi korjattavissa, tai kehotuksen noudattaminen on todennettavissa ilman uusintatarkastusta, kuten kehotettaessa tekemään puuttuva ilmoitus. Jos havaitun puutteen korjaus vaatisi määräajan ja uusintatarkastuksen,

olisi annettava määräys, kehoitus ei olisi silloin riittävä toimi. Perusteluissa mainittu valvonnan kohteen tietämättömyys ja tästä johtuva vähäinen laiminlyönti eläinten hoidossa ei voisi olla hoidettavissa kehotuksella, vaan tällöin olisi annettava määräys. Eläimen pitäjällä on oltava riittävä osaaminen ja tiedot. Kehotuksesta ei saa muodostua automaattista, ”kevyempää” keinoa, jota säännönmukaisesti kokeillaan ensimmäisenä vaihtoehtona. Muuten valvonta vesittyy. Jos viranomaisen on ensin virheellisesti kehoittanut, vaikka olisi pitänyt määrätä, saatetaan tuomioistuimessa katsoa, että tämä itsessään on osoitus siitä, että on ollut kysymys vain lievästä epäkohdista.

- Kehotus ei ole valituskelpoinen, joten sen käyttö on myös eläintenpitäjän oikeusturvan kannalta ongelmallista.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto kommentit 92-93 §:

- Annettujen määräysten on oltava yksityiskohtaisia ja selkeitä, että kansalainen ymmärtää mitä hänen tulee tehdä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän 1 momentin kirjaus että “valvontaviranomaisen on ryhdyttävä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin tulee korvata on “valvontaviranomaisen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin”.
- Säännös viranomaisen erityisestä velvollisuudesta toimia on tarpeeton, sillä hallintolain 23 §:ssä tarkoitettu velvollisuus käsitellä hallintoasia ilman aiheutonta viivytystä kattaa jo toimimisvelvoitteen. Valvontaeläinlääkärit pyrkivät hoitamaan tälläkin hetkellä kaikki tehtävänsä, eikä mitään erityistä toimintavelvoitetta ole tarvittu. Syy eläinsuojeluasioiden pitkiin käsittelyaikoihin on ensisijaisesti liian vähäisissä resursseissa eikä haluttomuudesta puuttua eläinten hyvinvoinnin laiminlyönteihin. Sofia Väärikkälän väitöskirjatutkimuksen mukaan valvontaeläinlääkärit kokevat merkittävä työperäistä stressiä, eikä valvontaeläinlääkärien työhyvinvointia paranna se, että laissa säädettäisiin velvollisuudesta resurssivajeesta huolimatta toimia tehokkaammin. Säännöksen termi viipymättä ja perusteluissa kuvattu erityinen velvoite toimia kantavat epäsuoran viestin siitä, että valvontaviranomainen olisi haluton toimimaan eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Erityinen velvollisuus toimia voisi johtaa väärinkäsityksiin viranomaisen halukkuudesta valvoa eläinten hyvinvointia ja lisätä sitä kautta viranomaisesta tehtyjä valituksia ja kanteluita, joihin vastaamiseen käytetty aika lisää viranomaisen hallinnollista taakkaa ja häiritsee viranomaisen perustehtävän eli eläinten hyvinvoinnin valvonnan suorittamista.
- Perusteluista poiketen kaikki eläinten hyvinvoinnin valvonta ei ole kiireistä, sillä siihen sisältyy myös suunnitelmallinen ilman epäilyä tehtävä valvonta, joka ei ole lähtökohtaisesti luonteeltaan kiireistä. Silloin, kun epäillään eläinten hyvinvointimääräysten laiminlyöntiä, valvonta voi olla kiireistä, mutta koska hyvinvointimääräykset sisältävä myös esimerkiksi luettelon pidon ammattimaisesta eläintenpidosta, edes kaikki hyvinvointimääräysten laiminlyönnit eivät edellytä kiireellistä valvontaa. Perusteluissa tulisi täsmentää, että enintään eläinten hyvinvointimääräysten vastaisen menettelyn johdosta tehtävä valvonta on lähtökohtaisesti aina kiireellistä.
- Kehottaminen voi joissain tilanteissa olla hyödyksi valvonnan resurssien säästämiseen, mutta sitä tulee käyttää harkiten ettei samalla aiheuteta asianosaisen oikeusturvalle merkittävää haittaa.
- Tämän vuoksi kehoitus tulisi rajata sellaisiin tilanteisiin, joissa asianosainen ei vastusta kehoitusta ja laiminlyönti on korjattavissa tarkastuksen aikana tai laiminlyönnin korjaamisen viivästyminen ei aiheuttaisi haittaa eläinten hyvinvoinnille. Tällöin ei jouduta antamaan kehotukselle määräaika, kirjaus kehotuksesta voidaan tehdä tarkastuskertomukseen eikä asianosaisen kotirauhaa jouduta häiritsemään uusintatarkastuksella. Kehotus ei oikeuttaisi uusintatarkastukseen eikä sitä käytettä muissa kuin lievässä laiminlyönneissä, vaikka nämä voisi korjata tarkastuksen yhteydessä.

93 §

Määräys

Valvontaviranomainen voi määrätä sen, joka rikkoo eläinten hyvinvointimääräyksiä, välittömästi tai asian laatuun nähden riittävässä määräjassa täyttämään velvollisuutensa.

ISAVI:

- Määräys (93 §) ja kehoitus (92 §) tulee voida antaa myös tulevaa asian kunnossapitoa varten, mikäli valvontaviranomainen kokee sen tarpeelliseksi (KHO:2017:91). Määräys ja kehoitus tulee voida antaa myös toisen viranomaisen tekemien havaintojen pohjalta, esimerkiksi teurastamoilmoituksen perusteella.

LSSAVI:

- Määräyksen antamisen ehtona ei tulisi koskaan olla kehotuksen antaminen ennen määräystä. Nykyinen muotoilu jättää tulkinnanvaraiseksi sen, mitä muita syitä voidaan pitää ehtona sille, että kehotusta ei käytetä ennen määräyksen antamista.

Ruokavirasto:

- Näkemyksemme mukaan pykälän perusteluissa olisi syytä tarkentaa, että määräys voi kohdistua myös esimerkiksi 85 §:ssä mainittuun avustamisvelvollisuuteen sekä valvonta-asetuksesta johtuviin velvoitteisiin. Koska avustamisvelvollisuus tarkastusten suorittamiseen liittyen on uusi, on syytä painottaa sen velvoittavuutta. Tällä hetkellä perusteluissa avataan ainoastaan velvollisuuksia hakea lupaa tai ilmoittaa toiminnasta sekä velvoitteiden kohdentamista ja määräaikaisten asettamista sekä määräysten luonnetta lievimpänä hallinnollisena pakkokeinona.
- Toki viranomainen voi tulkita eläinten hyvinvointimääräyksen 5 §:ssä mainitun määritelmän perusteella, että avustamisvelvollisuus on myös eläinten hyvinvointimääräys, johon voidaan näin ollen kohdistaa määräyksiä. Eläinten hyvinvointimääräykseksi ei välttämättä kuitenkaan mielletä avustamisvelvollisuutta tarkastuksia suoritettaessa, koska kyse ei ole suoraan eläimen hyvinvoinnista. Näin ollen tarkennus perusteluissa olisi näkemyksemme mukaan tarpeen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Määräyksen antamisen ehtona ei tulisi koskaan olla kehotuksen antaminen ennen määräystä. Perustelut jättävät tulkinnanvaraiseksi sen, mitä muita syitä voidaan pitää ehtona sille, että kehotusta ei käytetä ennen määräyksen antamista. Eläinsuojeluviranomaisen tulee voida valita laiminlyöntiin nähden soveltuvien hallintopakkokeinojen ilman rajoituksia.
- Kunnan tai hyvinvointialueen viranhaltijalla ei tosiasiallisesti ole mahdollisuutta esteettömästi antaa määräyksiä kunnalle joutumatta epäilemään määräyksen antamisen vaikutusta omaan asemaansa kunnallisena viranhaltijana, vaikka kyseessä ovatkin valtion tehtävät. Tämän ongelmallisen asetelman vuoksi hallintopakkokeinojen käyttäminen kuntien, hyvinvointialueiden tai valtion vastuulla olevien laiminlyöntien korjaamiseen tulisi rajata aluehallintoviraston ja Ruokaviraston vastuulle.

94 §

Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Jos broilereiden hyvinvointiarvio osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasva-tusaikana, aluehallintovirasto voi sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, määrätä broilereiden omistajan tai pitäjän tekemään broilereiden pitopaikassa broilereiden hyvinvoinnin kannalta tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Jos 1 momentissa tarkoitetut tekijät osoittavat broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen kasvatusaikana toisiaan välittömästi seuraavassa kolmessa parvessa vähintään kahdesti tai jos broilereiden omistajan tai pitäjän todetaan rikkoneen eläinten hyvinvointimääräyksiä, aluehal-lintovirasto voi määrätä broilereiden kasvatustiheyden alennettavaksi. Jos broilereiden kasvatustiheyttä on määrätty alennettavaksi, määräyksestä on ilmoitettava Ruokavirastolle.

HESY:

- Pykälässä ja sen perusteluissa tulee selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomaisen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

LSSAVI:

- Kasvatustiheyden alentaminen on tärkeä keino voida vaikuttaa broilereiden hyvinvoinnin laiminlyönteihin. Määräyksen kytkeminen määrittelemättömään eläinten hyvinvointiarvioon tekee asiasta ongelmallisen käytännössä siihen asti, että asiasta on alempiasteista sääntelyä tai keskusviranomaisen nimenomaista ohjausta.

SEY:

- Pykälässä ja sen perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomaisen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälässä ja sen perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomaisen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

95 §

Kielto

Valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo eläinten hyvinvointimääräyksiä, jatka-masta tai toistamasta määräysten vastaista menettelyä tai toimintaa.

Valvontaviranomainen voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon väliaikaisena asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi, jos se on välttämätöntä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Asian selvittämiseksi annettava väliaikainen kielto on voimassa, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että lopullista ratkaisua varten tarvittavat selvitykset tehdään viipymättä.

ESAVI:

- Lakiehdotuksessa pakkokeinojen jakaminen lukuisiin yksityiskohtaisiin säännöksiin mitä todennäköisimmin monimutkaistaa viranomaisen työtä ja lisää valvonnan resurssitarvetta. Osasta säännöksiä on vaikea mieltää, missä käytännön tilanteessa niitä olisi tarkoituksenmukaista soveltaa.

HESY:

- Jos kielto pidetään valitusoikeuden alaisena toimenpiteenä, kiellon toimeenpanon tulee olla mahdollista muutoksenhausta huolimatta eläinten hyvinvoinnin ja/tai terveyden sitä vaatiessa.

LSSAVI:

- Hyvinvointilain 93 §:n ja 94 §:n määräykset ja 95 §:n kielto tulisi yhdistää voimassa olevan lain 42 §:n tarkoittamalla tavalla yhdeksi hallintopakkeikoksi, joka olisi määräys tai kielto.
- Pykälän 2 momentin sanamuotoa tulisi muuttaa niin, että on yksiselitteistä, onko lainsäätäjän tarkoitus, että kielto voidaan antaa vain väliaikaisena tai että kielto voidaan antaa joko väliaikaisena tai pysyvänä.
- Terveysturvallisuudesta ja elintarvikelaista lainattu järjestely, jossa annetaan epäkohdan korjaamiseen kytkettyjä väliaikaisia kieltoja, on ontuvaa eläinsuojeluasioissa. Näissä laeissa on olemassa kunnallinen viranomaislain, yleensä lautakunta, joka vahvistaa viranhaltijan antaman väliaikaisen määräyksen tai kiellon. Eläinsuojeluasioissa henkilöviranomaislain ratkaisee asian itsenäisesti ja lopullisesti, eikä päätöksenteossa ole lautakuntakäsittelyn tuomaa hitautta, joka pitäisi väliaikaisilla toimenpiteillä ratkaista.
- Kaikki lainsäädännön laiminlyöntien vuoksi annettava hallintopakko, oli kyseessä määräys tai kielto, on epäkohdan korjaamiseen kytkettynä väliaikaisena. Kaksinkertainen menettely lisää hallintoa ja ei edistä eläinten hyvinvointia eikä paranna eläintenpitäjien oikeusturvaa.
- Suullisten määräysten ja kieltojen antaminen tulee säilyttää. Eläinten hyvinvoinnin kannalta on keskeistä, että eläinten hyvinvointiin vaikuttavien asioiden kohdalla voidaan antaa määräyksiä ja kieltoja välittömästi tarkastuksen päätyttyä. Tämä tulee ottaa huomioon myös kuulemismenettelyn sääntelyssä eli sallia nimenomaisesti suullinen kuuleminen.

Ruokavirasto:

- Pykälän perusteluissa todetaan, että pykälän 1 momentin nojalla voitaisiin kieltää myös sellainen toiminta, joka aiheuttaa tai jonka voidaan perustellusta syystä epäillä aiheuttavan vaaraa eläinten hyvinvoinnille ja että tällaisessa tilanteessa eläimen pitäjän tai omistajan olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi. Näkemyksemme mukaan myös tältä osin on hyvä huomioida, että toimija ei aina ole välttämättä eläimen pitäjä tai omistaja. Perusteluihin tulisikin lisätä vaihtoehtona muu eläinten hyvinvoinnille vaaraa aiheuttava henkilö, jota voitaisiin kieltää jatkamasta tai toistamasta menettelyään tai toimintaansa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Toisessa momentissa säädetään väliaikaisesta kiellosta. Perusteluiden mukaan väliaikainen kielto voisi olla voimassa, kunnes epäkohta, esimerkiksi romahdusvaarassa oleva katto, on korjattu. Pykälän 112 perusteluista käy ilmi, että pykälän 95 momentin 2 mukainen väliaikainen kielto olisi lyhytaikainen ja tästä syystä päätös ei olisi valituskelpoinen. Lyhytaikaisuudesta tulisi olla maininta myös pykälän 95 perusteluissa. Valvonnan kohteen oikeusturvan kannalta olisi arvioitava uudelleen, voiko katon korjaamisen kaltaisen epäkohdan korjaamista edellyttävä päätös olla sellainen, josta ei voi valittaa. Valitusoikeus on perustavanlaatuisen oikeusturvakäsite. Myös valvontaa suorittaville viranomaisille on tärkeää, että valvonta on läpinäkyvää ja tehdyt päätökset kestävät muutoksenhausta huolimatta. Valvonnan kohteen valitusoikeus on tärkeä myös valvonnan laadun ylläpitämiseksi. Kaikista ihmisten oikeuksiin kajoavista ja kustannuksia aiheuttavista päätöksistä tulisi voida valittaa, vaikka ne olisivat väliaikaisia.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotuksen pykälät 93, 95 ja 96 tulisi yhdistää voimassa olevan lain 42 §:ää muistuttavaksi säännökseksi, jotta hallintomenettelyyn ei tulisi tarpeetonta kuormaa soveltuvimman säännöksen valinnasta.
- Pykälän 2 momentissa säädettyä väliaikaisesta kieltoa ei tulisi säätää. Voimassa olevan eläinsuojelulain 42 §:ssä tarkoitettu kielto voidaan asettaa kiireellisesti kuulemalla asianosaista suullisesti välittömästi tarkastuksen päätyttyä, minkä jälkeen suullinen päätös kiellosta voidaan antaa tiedoksi välittömästi ja kieltoa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jolloin valitusviranomaislain muuta päätä. Suullisesti annettu päätös tulee saattaa viipymättä kirjalliseen

muotoon. Jos välittömälle kiellolle on perusteet, se voidaan asettaa välittömästi tarkastuksen päätyttyä.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Pykälästä ei käy riittävän selkeästi ilmi se, että onko kyseessä väliaikainen vai mahdollisesti väliaikainen tai pysyvä kiello. Tätä olisi suositeltavaa selventää.

96 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos on ilmeistä, että eläinten pidosta tai kohtelusta aiheutuu välitöntä vaaraa eläinten hyvinvoinnille eikä vaaraa voida kiellolla tai muulla tavoin estää, valvontaviranomaisella on oi-keus heti keskeyttää toiminta. Toiminta voidaan keskeyttää vain siltä osin kuin se on välttämätöntä vaaran torjumiseksi.

Toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että lopullista ratkaisua varten tarvittavat selvitykset tehdään viipymättä.

Jos toiminnassa on kyse luvan- tai ilmoituksenvaraisesta toiminnasta ja toiminnan keskeyttää muu valvontaviranomainen kuin aluehallintovirasto, keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

ESAVI:

- 96 §:n tarpeellisuutta tulisi harkita, koska 95 §:n tilapäisen kiellon avulla on mahdollista keskeyttää toimi.

LSSAVI:

- Toiminnan keskeyttäminen on tarpeeton erillinen toimenpide, joka pitäisi yhdistää aiempiin 93–95 §:ssä tarkoitettuihin määräyksiin ja kieltoihin sääntelemällä, että määräys tai kiello voidaan antaa tilanteessa, jossa on havaittu eläinten hyvinvointiin vaikuttava akuutti haitta tai asia, joka voi aiheuttaa haitan toiminnan jatkuessa.
- Hallintomenettelyn tarpeeton monimutkaisuus aiheuttaa valtavaa kuormaa hallinnon viranhaltijoille, epäyhdensuuntaista hallintomenettelyä ja yhdenvertaisuusongelman asianosaisille. Monimutkainen sääntely on myös omiaan aiheuttamaan valvonnan tehokkuuden laskua, kun viranhaltijoiden resurssit kuluu enemmän soveltuvimman säännöksen valintaan kuin eläinten hyvinvointiin vaikuttaviin laiminlyönteihin puuttumiseen.
- Voimassa olevan eläinsuojelulain sääntely on ollut hyvin johdonmukaista. Jos lainsäädäntöä ei vielä ole rikottu, on voitu antaa 40 §:ssä tarkoitettuja neuvoja. Jos on rikottu, on annettu 42 §:ssä tarkoitettu kiello tai määräys ja jos on katsottu, että viranomaisen tulee toimia itse, on käytetty 44 §:n sääntelyä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Toiminnan keskeyttämiseen olisi perusteluihin hyvä löytää muitakin esimerkkejä kuin kilpailun keskeyttäminen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Toiminnan keskeyttämisestä on tarpeetonta säätää erikseen, sillä toiminta voidaan täysin riittävällä tavalla kieltää kiireellisesti edellä 95 §:ssä lausutun mukaisesti antamalla tarkastuksen päätyttyä kiello suullisella päätöksellä.

97 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin aluehallintovirasto, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Valvontaviranomaisen päätös on voimassa määräjän tai toistaiseksi, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että lopullista ratkaisua varten tarvittavat selvitykset tehdään viipymättä.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Lakiesityksen perustelujen mukaan aluehallintovirasto voisi ehdotetun lain § 116:n 1 momentin mukaan suorittaa kiiretoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset niin sanottuna välirahoituksena eläinhoitolalle, josta eläimelle on hankittu hoitoa. Nyt, kun avustajien ja asiantuntijoiden käyttäminen on selkeästi määritelty uudessa lakiehdotuksessa, se, että aluehallintovirasto maksaisi viranomaisen kiiretoimien kustannukset selkeästi aina ensin ja perisi kulut omistajalta helpottaisi käytännön kenttätyötä.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- 97 § Kiireelliset toimenpiteet ja 100 § Takavarikko: Mikäli valvontaviranomainen on tarkastuksen yhteydessä määrännyt eläimet kiireellisenä toimenpiteenä eläimille hankittavaksi hoitoa muualta ja lopullisessa ratkaisussaan määrää haltuunotetut eläimet lopetettavaksi tai muuten uudelleen sijoitettavaksi, tulee samalla kieltää kyseisen henkilön tai ammatinharjoittajan eläintenpito siihen asti, että asiassa on tehty lainvoimainen päätös. Nykylainsäädännössä voidaan mm. päihtyneenä ajaneille määrätä väliaikainen ajokielto lainvoimaiseen ratkaisuun asti. Väliaikainen eläintenpitokielto olisi yhteneväinen turvaamistoimenpiteiden kanssa.

Eläinvihreät:

- Mikäli valvontaviranomainen on tarkastuksen yhteydessä määrännyt kiireellisenä toimenpiteenä eläimille hankittavaksi hoitoa muualta ja lopullisessa ratkaisussaan määrää haltuunotetut eläimet lopetettavaksi tai muuten uudelleen sijoitettavaksi, tulisi olla samalla mahdollista kieltää kyseisen henkilön tai ammatinharjoittajan eläintenpito siihen asti, että asiassa on tehty lainvoimainen päätös. Nykylainsäädännössä voidaan mm. päihtyneenä ajaneille määrätä väliaikainen ajokielto lainvoimaiseen ratkaisuun asti. Väliaikainen eläintenpitokielto olisi yhteneväinen turvaamistoimenpiteiden kanssa.

ESAVI:

- 97 §:n ja 98 §:n toimenpiteet vastaavat voimassa olevan eläinsuojelulain 44 §:ssä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi tarkoitettuja viranomaisen suorittamia kiiretoimenpiteitä. Tarkoituksenmukaista olisi liittää ne samaan pykälään, esimerkiksi omiksi momenteikseen.
- Kuten 83 §:n huomioissa, niin toteamme tässäkin, että viranomaisen tulisi voida käyttää riittäviä pakkokeinoja eläimen suojelemiseksi silloin, kun sen hyvinvointi on vakavasti uhattuna. Lakiehdotuksen perusteluissa, s. 176 todetaan, että viranomaiset eivät käytä voimassa olevan eläinsuojelulain 44 §:n kiiretoimenpiteitä riittävän nopeasti, minkä seurauksena eläinsuojelulliset ongelmat tarpeettomasti pitkittyvät. Ehdotetun lain 98 §:n perustelujen mukaan kiiretoimenpidesäännöstä selkeytettäisiin, jotta välttyttäisiin eläinsuojelutapausten pitkittymiseltä. Olisikin perusteltua säilyttää voimassa oleva mahdollisuus tarkastuksen kohteena olevien eläinten pysyvään pois ottamiseen (myyminen, muutoin luovutus tai lopetus) eläinsuojelullisena

kiireitoimenpiteenä siten, että eläimen pitäjää tai omistajaa kuultaisiin vain, jos hän olisi viivytyksettä tavoitettavissa. Suullista kuulemistä tulisi voida tässä yhteydessä pitää riittävänä. 97 §:n kiireellinen tilapäishoito ei ole kaikessa eläintenpidossa edes välttävällä tavoin toteutettavissa. Väliaikaisiksi tarkoitettut poikkeusjärjestelyt helposti pitkittyvät, voivat vaarantaa eläinten hyvinvoinnin ja muodostua itsessään eläinsuojeluongelmaksi. Lähtökohtaisesti eläinsuojeluviranomainen turvautuu pysyvän pois ottamisen mahdollisuuteen vain vaikeimmissa eläinsuojelutapauksissa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Lakiesityksen perustelujen mukaan aluehallintovirasto voisi ehdotetun lain § 116:n 1 momentin mukaan suorittaa kiireitoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset niin sanottuna välirahoituksena eläinhuitolalle, josta eläimelle on hankittu hoitoa. Nyt, kun avustajien ja asiantuntijoiden käyttäminen on selkeästi määritelty uudessa lakiehdotuksessa, se, että aluehallintovirasto maksaisi viranomaisen kiireitoimien kustannukset selkeästi aina ensin ja perisi kulut omistajalta helpottaisi käytännön kenttätöitä.

HESY:

- Kannatamme valvontaviranomaiselle kirjattua velvollisuutta ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin esimerkiksi ravinnon, juotavan tai muun hoidon hankkimiseksi. Pykälään tulee myös kirjata, että kiireellisiin toimiin voidaan ryhtyä myös kuulematta eläimen omistajaa tai eläimen pitäjää. Eläimen hyvinvointi on voitava turvata, vaikkei eläimen omistaja tai pitäjä ole tavoitettavissa.
- Yleisenä huomiona toteamme, että eläimen status ihmisen irtaimena omaisuutena aiheuttaa käytännössä ongelmia kiireitoimenpiteidenkin kohdalla, koska perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen kansalaisen omaisuus on suojattu huolimatta kansalaisen kyvystä hoitaa elollista omaisuuttaan asianmukaisesti.
- Pykälän perusteluissa tulee ottaa huomioon, että kiireitoimenpiteiden toteutuksen kannalta haltuun tilapäisesti otettaville eläimille pitää olla tarjolla sijoituspaikka. Esimerkiksi tilapäishoidon löytäminen hevosille voi olla vaikeaa. Myös haltuun otettujen eläinten kuljetukset ja hoito ja niiden kustannukset tulee määrätä jonkin tahon hoidettavaksi.
- Kiireitoimenpiteistä aiheutuneet maksut kuuluvat eläimen omistajan vastuulle, mutta viranomaisprosessi voi viivästyttää maksun saantia. Siksi esitämme, että hoitolan tai vastaavan palveluntuottajan on voitava laskuttaa kiireitoimenpiteistä aiheutuneet kulut ensisijaisesti maakunnalta. Tässä mallissa viranomainen on hoitolan asiakas, jota hoitolan pitäjä laskuttaa, ja viranomainen laskuttaa edelleen eläimen omistajaa. Toinen vaihtoehto on, että valtio tai maakunta rakentaa itse tarvittavan hoitola- ja kuljetusjärjestelmän.

HY ELTDK:

- On hyvä, että ehdotuksessa on erikseen selkiytetty kustannusten hoitamista kiiretilanteessa. Ehdotuksen mukaan maksuista huolehtisi aluehallintovirasto, samoin kuin se huolehtisi kustannusten perimisestä omistajalta. Tällä hetkellä maksujen hoitaminen ja periminen on jäänyt kuntien vastuulle. Kunnan on siis ensin pitänyt järjestää hoito ja maksaa lasku, ellei omistaja ole maksanut sitä suoraan. Tämän jälkeen kunnan on pitänyt yrittää periä maksuja asiakkaalta, ja vasta jos laskuja ei makseta, veloittaa menot aluehallintovirastolta.

LSSAVI:

- Voimassa olevan lain 44 §:n sääntely on tarpeettomasti jaettu kahteen pykälään. Pykälät 97 ja 98 tulisi yhdistää yhdeksi pykäläksi, jonka nimi olisi välittömät hallintopakkokeinot. Kiireellisten toimenpiteiden sijaan, sääntely koskee sitä, että viranomainen toimii vastakohtana sille, että asianosainen toimii.

- Ehdotettu 97 §:n otsikko on harhaan johtava, koska hoitoa voidaan joutua hankkimaan eläimille myös pitkittyneissä eläinsuojelutapauksissa, kun muilla toimenpiteillä ei ole mahdollista turvata riittävästi eläinten hyvinvointia.
- Ehdotetussa pykälässä on poistettu viranomaisen oikeus tietyin ehdoin olla kuulematta asianosaista pysyvissä toimenpiteissä. Tämä voi johtaa eläinten kärsimyksen pitkittymiseen ja erittäin merkittävään kustannusten nousuun.
- Jos toimenpiteen tekee muu viranomainen kuin aluehallintovirasto, siitä on ilmoitettava aluehallintovirastolle. Tämä lisää välirahoitusmenettelyä ja velvoite seurata, että asia saatetaan viipymättä loppuun kiiretoimenpiteeseen ryhtymisen jälkeen, on uusi. Näiden tietojen keräys ja prosessi vaatii toimintatavan läpikäymistä esimerkiksi poliisin ja tullin kanssa ja lisää henkilöresurssien tarvetta.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- On erittäin hyvä, että nämä pykälät (97-98 §) on nyt erotettu toisistaan ja ovat omia pykälänsä.

Poliisihallitus:

- Poliisin toimiessa kiiretilanteissa on usein kyse olosuhteista, joissa eläimen omistajan tai pitäjän kuulemista ei ole mitenkään mahdollista järjestää viivytyksettä. Esimerkkeinä tilanteista, joissa kuuleminen on käytännössä mahdotonta, ovat kadonneen tai vakavasti loukkaantuneen henkilön eläimet.
- Poliisihallitus toteaa, että säännös vaikuttaisi olevan enemmän muuhun hallintopakoon liittyvä turvaamistoimi kuin oma itsenäinen hallintopakko- asia. Säännöksessä olisi hyvä huomioida, muutenkin kuin 83 §:n 2 momentissa mainitusti, että päätös kiireellisen hoidon hankkimisesta voidaan tehdä varaamatta eläimen pitäjälle tai omistajalle tilaisuutta tulla kuulluksi.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälän perusteluihin on kirjattu, että kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen ei aina edellyttäisi, että eläin kärsii jo hoidon puutteesta. Tämä selvitys on hyvä ja tärkeä. Pykälän mukaiset kiiretoimet on kuitenkin tarkoitettu väliaikaisiksi ja pykälän 112 perusteluiden mukaan myös hyvin lyhytaikaisiksi. Tämän lyhytaikaisuuden tulisi käydä ilmi myös pykälän 97 perusteluissa. Todellisissa valvontatilanteissa kiiretoimet voivat kaikesta selvitystyöstä huolimatta kestää pitkään, kun valvonnan kohteita ei tavoiteta.
- Eläinlääkäriliitto katsoo ongelmalliseksi myös sen, ettei ensimmäisessä momentissa tarkoitettua kiireellisen hoidon hankkimista koskevasta väliaikaisesta päätöksestä voi valittaa.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan lain 44 §:n sääntely on tarpeettomasti jaettu kahteen pykälään. Samalla on poistettu oikeus olla kuulematta asianosaista pysyvissä toimenpiteissä. Tämä johtaisi merkittävään haittaan eläinten hyvinvoinnille ja merkittäviin lisäkustannuksiin tapauksissa, joissa eläinten pitäjällä ei ole pysyvää osoitetta, muuta yhteystietoa tai tämä on siirtynyt ulkomaille ja hallintomenettelyssä joudutaan käyttämään yleistiedoksiantoja. Ehdotuksen 97 ja 98 §:n sääntely tulisi yhdistää voimassa olevan lain 44 §:n tavalla yhteen pykälään.
- Ehdotetun pykälän 2 momentissa annetaan myös ymmärtää, että väliaikaisen hoidon järjestäminen ei vielä sisällä hallintopäätöstä, vaan hallintopäätös annetaan vasta, kun väliaikainen hoito päättyy. Samaan viittaa ehdotuksen 112.5 §:ssä säädetty kielto hakea muutosta väliaikaisen hoidon järjestämisestä annetulle päätökselle. Tämä on merkittävä oikeusturvaongelma asianosaiselle, sillä väliaikaisesta hoidosta aiheutuvat kustannukset ovat asianosaisen vastuulla ja väliaikaisen hoidon järjestämistä vastustavan asianosaisen tulee voida hakea valitusviranomaiselta täytäntöönpanokieltoa väliaikaisen hoidon järjestämiselle oman oikeusturvansa suojaamiseksi. Lisäksi hallintolain 44 §:n

mukaan päätöksessä on ilmoitettava, miten asia on ratkaistu. On epäjohdonmukaista säätää, että asia voidaan päätöksen antamisen eli ratkaisun jälkeen vielä lopullisesti ratkaista myöhemmin.

- Voimassa olevan lain nojalla on ollut käytössä järjestely, jonka mukaan ESL 44 §:n toimenpiteet aloitetaan päätöksellä ja lopetetaan valituskelpoisella hallintopäätöksellä. Tätä järjestelyä ei tule muuttaa.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Näiden toimenpiteiden jakaminen erillisiin pykäliin monimutkaistaa lainsäädäntöä tarpeettomasti.

98 §

Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Valvontaviranomainen voi päättää myydä eläimen käyvästä hinnasta tai, jos eläimen rahallinen arvo on vähäinen, luovuttaa sen muutoin taikka lopettaa eläimen, jos eläintä ei voida jättää pitäjälleen tai omistajalleen. Samoin voidaan menetellä, jos eläimelle on 97 §:n nojalla hankittu hoitoa muualta, eikä eläintä voida palauttaa pitäjälleen tai omistajalleen.

Valvontaviranomainen voi ryhtyä I momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin vain, jos eläimen pitäjän tai omistajan teko tai laiminlyönti aiheuttaa vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia.

Jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella eläimen voidaan päätellä kokevan voimakasta kipua tai kärsimystä, ja eläimen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin on lopetettava viipymättä.

Animalia:

- Pykälään tulisi lisäksi kirjata, että toimenpiteeseen voidaan ryhtyä myös sellaisessa tilanteessa, kun henkilö ei ole noudattanut eläintenpitokieltoa.

HESY:

- Pykälän 2 momenttiin tulee lisätä, että toimenpiteisiin voidaan ryhtyä myös ilman eläimen hyvinvointiin kohdistuvaa vakavaa vaaraa. Jos eläimen omistaja tai haltija rikkoo eläinten hyvinvointilain säädöksiä, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimiin taatakseen eläimen hyvinvoinnin. Lain tulee pikemminkin helpottaa eläimen huostaanottoa.
- Nykyinen lainsäädäntö on tehnyt eläimen ottamisen pois omistajaltaan hyvin vaikeaksi, sillä sen on tapahduttava oikeusteitse. Perustuslain 15:s § suojaa jokaisen omaisuuden, ja koska eläin on laissa edelleen esineen asemassa, eläinten saaminen pois omistajaltaan on vaikeaa. Nykysäädösten mukaan viranomainen voi ottaa eläimen 44:n §:n nojalla hoidettavaksi tai jopa lopettaa sen eläinsuojelullisista syistä. Pykälät ja niiden periaatteellinen ristiriita perustuslain välillä ovat johtaneet tulkinnanvaraiseen ja ihmisen omistusoikeutta tukevaan lakitekstiin, mikä aiheuttaa eläinsuojelua valvoville viranomaisille ongelmia kenttätyössä.
- Samat ristiriidat ovat nyt vaarassa siirtyä pykälään 98, jonka käyttöön liittyvistä kriteereistä meillä ei ole tietoa.
- Kun/Jos eläimet ovat edelleen lainsäädännössä ihmisen irtainta omaisuutta ja ihmisellä on rajoittamaton oikeus hankkia tätä omaisuutta, lakiin tulee saada säädös, jonka perusteella omistajalta voidaan ottaa pysyvästi pois yleisesti hyväksytyjä hoitokäytäntöjä vaille jäänyt eläin omistajan terveydellisten, taloudellisten, sosiaalisten tai muiden vastaavien syiden takia. Toinen vaihtoehto on harkita lakiin säädöstä eläimen pidon luvanvaraisuudesta.

HY ELTDK:

- On hyvä, että lakiehdotukseen on lisätty mahdollisuus myös muuhun luovutukseen. Tällä hetkellä lainsäädännössä on huomioitu vain myyminen ja lopettaminen. Usein valvontatoimenpiteet

kuitenkin kohdistuvat eläimiin, joilla ei ole varsinaista markkina-arvoa, joten on oleellista, että myös muu luovutus on huomioitu.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Voimassa olevan eläinsuojelulain 44 pykälän mukaisesti toimenpiteisiin voitaisiin siis ryhtyä vain jos eläimen hyvinvoinnille aiheutuu vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa. Tähän kaivattaisiin täsmennystä, sillä vakava vaara on hyvin laaja käsite.
- Lakiesitykseen olisi hyvä lisätä määräaikaisen eläintenpitokiellon mahdollisuus eläintenpitäjän terveydellisten, taloudellisten ja sosiaalisten syiden takia. Määräaikaisen eläintenpitokiellon pitäisi olla mahdollista antaa muunkin kuin tuomioistuimen, sillä tuomioistuimeen asti pääseminen kestää keskimäärin noin kaksi vuotta. Esimerkiksi Norjassa valvontaviranomaiset voivat antaa määräaikaisia eläintenpitokieltoja.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Viimeinen momentti tulee täydentää muotoon ”Jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella eläimen voidaan päätellä kokevan voimakasta kipua tai kärsimystä, jota ei voida eläinlääketieteellisesti ja hyvällä hoidolla tilanteeseen suhteutettuna kohtuullisen ajan sisällä poistaa, ja eläimen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin on lopetettava viipymättä.”

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

- Hyvinvointilain luonnoksen 98 § 2 momentissa todetaan, että momentin 1 mukaisesti toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain, jos eläimen hyvinvoinnille aiheutuu vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa. Perusteluosiossa s. 176 todetaan, että kiiresäännöstä pyritään selkeyttämään. Käyttämällä termiä olennainen vaara ei säännös selkeydy, koska sana olennainen antaa erilaisille tulkinnolle todella paljon mahdollisuuksia. Vähäinen vaara ei anna oikeutta käyttää pykälän 98 toimenpiteitä. Olennaisen ja vähäisen vaaran erottaminen toisistaan on tämän pykälän tulkinnan ydin. Vaatiiko olennainen vaaran toteutumista vai riittääkö vaaran mahdollisuus, esim. romahdus vaarassa oleva eläinsuojan katto. Keski- Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että hyvinvointilain 98 pykälän sanamuotoja tulisi edelleen selkeyttää. Vaihtoehtoisesti pykälän perusteluissa tulisi avata vielä enemmän olennaisen ja vähäisen vaaran eroja.

LSSAVI:

- Eläimen käyvän arvon määrittäminen on vaativaa eikä ole valvontaviranomaisen ydinosaa. Kuinka paljon resursseja käytetään eläimen käyvän arvon määrittämiseen, erityisesti tilanteissa, joissa oletettu käypä arvo on vähäinen. Linjaako keskusviranomainen yleisesti esimerkiksi monirotuisten kissojen arvosta?
- Esitöissä mainittu käyvän arvon tavoittelu avaa oven myös vahingonkorvauskanteille, joissa vastapuolena voi olla henkilöviranomainen, joka on tehnyt asianosaista tyydyttämättömän käyvän arvon arvion ja jonka toiminnan vuoksi asianosainen on väitetyksi kärsinyt omaisuusvahingon.
- Pykälän 2 momentti jättää tulkinnanvaraseksi tuleeko laiminlyönnin eläimen hyvinvoinnille aiheuttaman vaaran olla vakavaa ja toistuvaa taikka olennaista ja toistuvaa vai vakavaa yleisesti taikka olennaista eli ei niin vakavaa mutta tällöin toistuvaa.
- Esitöiden perusteella tarkoitus on ollut säätää vakavasta vaarasta ja toistuvasta lievemmästä olennaisesta vaarasta. Tämän tulisi kuitenkin olla selkeämmin ilmaistu jo pykälän tekstissä.
- Esitöiden perusteella pelkkä vähäinen vaara ei toistuessaankaan riittäisi säännöksen soveltamiseen. Tämä tarkoittaa käytännössä, että osaa laiminlyönneistä ei koskaan voida saada korjattua, sillä viranomaisen keinot eivät ole riittävän tehokkaita. Tämä vie uskottavuuden sääntelyltä, koska kaikkea mikä aiheuttaa vain vähäistä vaaraa eläinten hyvinvoinnille voi melko huoletta olla noudattamatta koskaan. Tämä johtaa kroonisten tapausten jäämiseen erittäin pitkäksi ajaksi kesken,

kun viranomainen ei voi viedä asioita päätökseen. Näissä tapauksissa ainoa paine noudattaa lainsäädäntöä tulee rikosprosessin kautta. Tyypillisesti rikosprosessit kestävät vuosia ja tapaukset eivät aina etene tuomioistuinkäsittelyyn asti.

- Lisäksi jää epäselväksi voidaanko edelleen viitata KHO linjaan ennakkopäätöksessä KHO 2016:125, jonka mukaan karja oli voitu kokonaisuudessaan määrätä lopetettavaksi tai teurastettavaksi, eikä nautojen suuren määrän vuoksi päätös eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin toimiin ryhtymisestä ollut edellyttänyt, että jokainen karjaan kuuluva eläin tarkastetaan erikseen.
- Tämän mahdollisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää jatkossakin. Mahdollisuus puuttua eläinten hyvinvoinnin vakaviin puutteisiin ennen kuin jokainen hoidon kohteena oleva eläin on nimenomaisesti kärsinyt laiminlyönneistä, on sekä asianosaisen oikeusturvan, että eläinten hyvinvoinnin etu.
- Suurten eläinmassojen kohdalla eläinten ns. kokonaiskärsimys kasvaa myös olennaisesti, jos on odotettava, että jokaiselle 98 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen kohteen hyvinvoinnille on täytyntä jo aiheutua vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa.
- Esitöissä tulisi täsmentää voiko 98 §:ää soveltaa tilanteessa, jossa kaikille eläimille ei ole vielä aiheutunut haittaa.

MTK:

- MTK toteaa, että eläimen lopettaminen hallinnollisena pakkokeinona tulisi olla selkeämmin ja vahvemmin perusteltu. Nykylain aikana on tätä ns. kiireellisten toimien keinoa käytetty yhä useammin ja Ruokaviraston ohjeistuksella, kun eri laiminlyöntien kirjo esim. tuotantoeläintilalla on vaihdellut ja toistuvia tarkastuskäyntejä on jouduttu tekemään lainlyöntien koskiessa eri asioita. Valvonnassa kokonaisuus on nähty hankalana ja aikaa vievänä, ja houkutus käyttää eläinten lopettamista ikään kuin lopullisena hoitona hankalille tapauksille. Tämä toimintamalli ei ole ollut eläinten hyvinvoinnin kannalta tarkoituksenmukainen – eihän ole mitenkään perusteltua lopettaa kaikki eläimet vastasyntyneistä aikuisiin eläimiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Pakkokeino on hyvin äärimmäinen ja sen käyttö tulisi olla selkeämmin rajattu. Eläimet joutuvat tässä ikään kuin maksumiehiksi. Omistaja kokee toimenpiteen välittömänä rangaistuksena, johon ei voi enää vaikuttaa. Vasta jälkikäteen katsotaan, menikö oikein vai väärin. Näinhän ei saisi olla.
- Lisäksi 83§:ssä tarkastusmenettelyistä asianosaisen kuulemista on esitetty rajattavaksi kiiretoimenpiteiden yhteydessä käsittelemään vain tilanteet, joissa eläimen omistaja on viipymättä tavoitettavissa. Tämä korostaa entisestään omistajan heikkoa oikeusturvaa näissä tilanteissa.
- Pykälän kirjaus ”vakavaa vaaraa eläinten hyvinvoinnille” aiheuttava laiminlyönti on arvoitettu samalle tasolle kuin ”olennaista ja toistuvaa vaaraa” aiheuttava tilanne. MTK näkee tämän hyvin ongelmallisena tuottajan oikeusturvan kannalta. Esitämme, että vain kirjaus ”vakava vaara eläinten hyvinvoinnille” jätetään lakiin, jolloin se selventää ja tarkentaa tilannetta. Sen sijaan ”olennainen ja toistuva vaara” -peruste tulee poistaa. Näin äärimmäisen pakkokeinon käytölle löytyisi selkeä, vahva ja nimenomaan yksiselitteinen perustelu.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Eläimen lopettamiseen on esitettävä selkeämmät perustelut. Nykysäädäntö on johtanut tilanteeseen, jossa monimutkaiseksi ajautuneet eläinsuojelutapaukset on viety päätökseen lopettamalla tilan eläimet. Silloin hyvinvoiviakin eläimiä tiedetään lopetetun. Tämä toimintatapa ei ole kestävä, ja siksi uuden lainsäädännön tulee asia korjata ja selkeämmin rajata ja perustella lopettaminen hallinnollisena pakkokeinona.

MTK Lappi:

- Katsomme, että eläimen lopettaminen hallinnollisena pakkokeinona tulisi olla selkeämmin ja vahvemmin perusteltu. Pakkokeino on äärimmäinen keino ja sen käyttö tulisi olla selkeämmin

rajattu. Omistajan heikko oikeusturva korostuu, kun näissä tapauksissa omistajan kuuleminen on rajattu vain tapauksiin, joissa hän on viipymättä tavoitettavissa.

MTK Pirkanmaa:

- Tapaukset, joissa viranomaiset joutuvat lopettamaan tilan eläimet, ovat äärimmäisen surullisia. Tätä keinoa tulisi käyttää viimeisenä vaihtoehtona, eikä vain nopeimpana ratkaisuna tilanteesta pääsemiseksi. Omistajan side omiin eläimiinsä on tunnetasolla vahva ja tilanteet tulee käsitellä myös omistajan näkökulmasta harkiten. Hyvinvoivien eläimien lopettamista samassa yhteydessä tulee välttää kaikin keinoin, sillä jälkikäteen tilannetta ei voida enää mitenkään korjata. Perustellumpi rajausta tämän pakkokeinon osalta olisi omistajan henkisen hyvinvoinnin turvaamisen vuoksi tarpeellinen, eikä pakkokeinoa tulisi ulottaa ilman terveydellisiä perusteita esimerkiksi omistajan lemmikkieläimiin.

MTK Pohjois-Suomi:

- Korostamme, että eläimen lopettaminen hallinnollisena pakkokeinona tulisi olla selkeämmin ja vahvemmin perusteltu. Nykylain aikana on tätä ns. kiireellisten toimien keinoa käytetty yhä useammin ja Ruokaviraston ohjeistuksella, kun eri laiminlyöntien kirjo esim. tuotantoeläimillä on vaihdellut ja toistuvia tarkastuskäyntejä on jouduttu tekemään laiminlyöntien koskiessa eri asioita. Valvonnassa kokonaisuus on nähty hankalana ja aikaa vievänä, ja tästä johtuen houkutus käyttää eläinten lopettamista ikään kuin lopullisena hoitona hankalille tapauksille on lisääntynyt. Tämä toimintamalli ei ole ollut eläinten hyvinvoinnin kannalta tarkoituksenmukainen – eihän ole mitenkään perusteltua lopettaa kaikki eläimet vastasyntyneistä aikuisiin eläimiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Pakkokeino on hyvin äärimmäinen ja sen käyttö tulisi olla selkeämmin rajattu. Eläimet joutuvat maksumiehiksi hengellään. Omistaja kokee toimenpiteen välittömänä rangaistuksena, johon ei voi enää vaikuttaa. Vasta jälkikäteen katsotaan, menikö oikein vai väärin. Näinhän ei saisi olla. Ei ole hyvän hallintotavan mukaista, että valvontaviranomaisen valta on laissa määritelty siten, ettei pakkokeinotilanteessa voida millään muotoa riitauttaa viranomaisen päätöstä ennen toimeenpanoa. Tällä menettelyllä ei toteudu eläimen omistajan oikeusturva eikä eläimen hyvinvoinnin turvaaminen puhumattakaan itseisarvon tunnustamisesta.
- Lisäksi 83§:ssä tarkastusmenettelyistä asianosaisen kuulemista on esitetty rajattavaksi kiiretoimenpiteiden yhteydessä käsittämään vain tilanteet, joissa eläimen omistaja on viipymättä tavoitettavissa. Tämä korostaa entisestään omistajan heikkoa oikeusturvaa näissä tilanteissa.
- Pykälän kirjaus ”vakavaa vaaraa eläinten hyvinvoinnille” aiheuttava laiminlyönti on arvoitettu samalle tasolle kuin ”olennaista ja toistuvaa vaaraa” aiheuttava tilanne. Tämä on hyvin ongelmallista tuottajan oikeusturvan kannalta. Esitämme, että vain kirjaus ”vakava vaara eläinten hyvinvoinnille” jätetään lakiin, jolloin se selventää ja tarkentaa tilannetta. Sen sijaan ”olennainen ja toistuva vaara” -peruste tulee poistaa. Näin äärimmäisen pakkokeinon käytölle löytyisi selkeä, vahva ja nimenomaan yksiselitteinen perustelu.

MTK Varsinais-Suomi:

- Viranomaisten toimesta tapahtuvan lopetuksen tulee olla äärimmäinen pakkokeino, jota käytetään vain ja ainoastaan eläinten päästämiseksi kärsimyksistä. Terveiden, toipuvien ja kenties myyntikuntoisten, eläinten lopetusta samassa yhteydessä tulee välttää viimeiseen asti.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

PSAVI:

- Tässä on tarkennettu edelliseltä lausuntokierrokselta, että kyseisen pykälän 1 momentin toimenpiteisiin voisi ryhtyä vakavan vaaran lisäksi myös, tilanteissa, joissa eläimen hyvinvoinnille aiheutuu olennaista ja toistuvaa vaaraa. Tämä on erittäin hyvä lisäys, tarkennus, joka voi auttaa tehostamaan käytännön valvontaa nykylainsäädäntöön verrattuna. Tarkennuksen myötä on

mahdollista puuttua valvonnan keinoin tapauksiin, joissa eläinten hyvinvointi on heikentynyt toistuvien laiminlyöntien vuoksi, muttei kuitenkaan vaarantunut riittävästi, että olisi perustetta nykyainsäädännön kiiretoiminpiteisiin. Usein tällaiset tapaukset sisältävät toistuvasti ilmaantuvia uusia ja vanhoja laiminlyöntejä useista määräyksistä ja uhkasakosta huolimatta. Ilman tätä lisäystä olisi ollut olemassa riski, ettei pykälässä mainittuihin toimenpiteisiin uskalleta ryhtyä riittävän ajoissa. Kiiretoimenpiteeseen ei missään tapauksessa ryhdytä kevyin perustein.

- Hallituksen esityksessä on hyvin määritelty vakavan, olennaisen ja vähäisen vaaran erot. Hallituksen esityksessä olisi kuitenkin tarpeellista, valvonnan yhtenäisyyden kannalta, määritellä myös toistuvuutta esimerkein.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Kiitämme pykälään edellisen lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä muutoksia.
- Kuulemisen välttämättömyys tämänkin pykälän ensimmäisen ja toisen momentin nojalla tehdyissä päätöksissä aiheuttaa huomattavaa kuormitusta valvontaviranomaiselle. Tapaukset, joissa kaupunkialueella lemmikille hankitaan kiiretoimena hoitoa muualta, kun olosuhteet ovat huonot ja omistaja ei ole tavoitettavissa, ovat yleisiä. Näissä tilanteissa 97 pykälän mukainen väliaikainen päätös kestää pitkään, eikä valvontamenettelyä voida suorittaa loppuun, sillä omistajaa ei tavoiteta edes poliisin tai haastemiehen kautta. Olisi erittäin tärkeää, että tällaisissa tapauksissa asia voitaisiin saattaa päätökseen ilman omistajan kuulemista.

Suomen eläinoikeusjuristit:

- Lakia on myös selvennettävä kiiretoimenpiteenä talteen otettujen eläinten hoidon järjestämisen kohdalla. On esitetty, että "Pykälässä tarkoitettuja toimenpiteitä harkittaessa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että toimenpiteen kohteena oleva eläin on edelleen sen omistajan omaisuutta. Eläimen omistusoikeus ei siirry viranomaiselle tai eläinhoitolalle sillä perusteella, että viranomainen hankkii eläimelle 97 §:n nojalla kiireellisenä toimenpiteenä hoitoa muualta toimittamalla eläin esimerkiksi eläinhoitolaan. [...] Jos eläin myydään, viranomaisen olisi pyrittävä saamaan myymisestä eläimen käyvän arvon mukainen hinta. Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen olisi ehdotuksen mukaan mahdollista silloin, kun eläintä ei voitaisi jättää pitäjälleen tai omistajalleen taikka, jos eläimelle on hankittu hoitoa muualta, eläintä ei voitaisi palauttaa pitäjälleen tai omistajalleen. Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen ei edellyttäisi, että asiassa olisi ensin ryhdytty kiireellisen hoidon hankkimiseen. Käytännössä joissakin tilanteissa jouduttaisiin kuitenkin ensin ryhtymään kiiretoimenpiteeseen esimerkiksi sen selvittämiseksi, voidaanko eläin jättää pitäjälleen tai omistajalleen."
- Tähän kohtaan on vielä tarkennettava, että omistusoikeus ei myöskään muutu sen aikana, kun asian käsittely on kesken viranomaisessa (sis. tuomioistuimet). Viranomaisen käsiteltävänä olevan prosessin keskeneräisyys ei silti pidä estää eläimen sijoittamista esimerkiksi eläinhoitolan taholta muualle (koti)hoitoon. Eläinsuojeluviranomaiselle, joka on ottanut eläimen talteen kiiretoimenpiteenä, tulisi säätää velvollisuus ilmoittaa eläinhoitolalle viranomaispäätöksestä, joka on saanut lainvoiman.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Hallinnollisina pakkokeinoina toivoisimme käytettävän lopettamisen lisäksi muita pakkokeinoja. Eläimen hyvinvoinnin ja tuottajan kannalta olisi parempi, että eloon myyminen ja teurastus olisi suositeltavampaa kuin tilalla lopettaminen. Toistaiseksi on tullut tapauksia, jossa valvontaviranomainen on määrännyt kaikki eläimet (iästä ja kunnosta riippumatta) pakkokeinona lopetettavaksi, koska se on hallinnollisesti helpompaa kuin muut pakkokeinot.

Suomen Lammasyhdistys:

- Katsomme, että eläimen lopettaminen hallinnollisena pakkokeinona tulisi olla selkeämmin ja vahvemmin perusteltu. Nykylain aikana on tätä ns. kiireellisten toimien keinoa käytetty yhä useammin ja Ruokaviraston ohjeistuksella, kun eri laiminlyöntien kirjo esim. tuotantoeläintilalla on vaihdellut ja toistuvia tarkastuskäyntejä on jouduttu tekemään laiminlyöntien koskiessa eri asioita. Valvonnassa kokonaisuus on nähty hankalana ja aikaa vievänä, joten on ollut houkutus käyttää eläinten lopettamista ikään kuin lopullisena hoitona hankalille tapauksille. Tämä toimintamalli ei ole ollut eläinten hyvinvoinnin kannalta tarkoituksenmukainen. Pakkokeino on hyvin äärimmäinen ja sen käyttö tulisi olla selkeämmin rajattu. Eläimet joutuvat tässä ikään kuin maksumiehiksi, ja omistaja kokee toimenpiteen välittömänä rangaistuksena, johon ei voi enää vaikuttaa. Vasta jälkikäteen katsotaan, menikö oikein vai väärin. Näinhän ei saisi olla.
- Lisäksi 83§:ssä tarkastusmenettelyistä asianosaisen kuulemista on esitetty rajattavaksi kiiretoimenpiteiden yhteydessä käsittämään vain tilanteet, joissa eläimen omistaja on viipymättä tavoitettavissa. Tämä korostaa entisestään omistajan heikkoa oikeusturvaa näissä tilanteissa.
- Pykälän kirjaus ”vakavaa vaaraa eläinten hyvinvoinnille” aiheuttava laiminlyönti on arvoitettu samalle tasolle kuin ”olennaista ja toistuvaa vaaraa” aiheuttava tilanne. Näemme tämän hyvin ongelmallisena tuottajan oikeusturvan kannalta. Esitämme, että vain kirjaus ”vakava vaara eläinten hyvinvoinnille” jätetään lakiin, jolloin se selventää ja tarkentaa tilannetta. Sen sijaan ”olennainen ja toistuva vaara” -peruste tulee poistaa. Näin äärimmäisen pakkokeinon käytölle löytyisi selkeä, vahva ja nimenomaan yksiselitteinen perustelu.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Eläimen omistajan ja haltijan oikeusturvasta tulisi huolehtia antamalla hänelle oikeus hankkia toisen eläinlääkärin lausunto tarpeesta tappaa eläin. Lisäksi valvontaeläinlääkärillä pitäisi olla velvollisuus ilmoittaa henkilölle, jolta eläimet on viety, mitkä eläimet on tapettu.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä, että säännöksellä mahdollistetaan eläimen myynnin lisäksi myös eläimen muu luovuttaminen. Kiireellisenä toimenpiteenä omistajaltaan pois otettujen eläinten rahallinen arvo on usein vähäinen, eikä näiden eläinten myynti ole usein käytännössä mahdollista. Se, että rahallisesti vähäarvoiset eläimet voidaan kuitenkin luovuttaa vastikkeetta esimerkiksi eläinsuojeluyhdistykselle, on ehdotettavan lain hengen mukaista. Lisäksi SVELL pitää kiitettävänä, että eläin voidaan lopettaa viipymättä myös käyttäytymisen perusteella todetun kärsimyksen vuoksi.
- Perustelujen mukaan jos eläin myydään, viranomaisen olisi pyrittävä saamaan myynnistä eläimen käyvän arvon mukainen hinta. Viranomaiselle ei tulisi asettaa erityistä velvoitetta suojata eläinten hyvinvointimääräysten laiminlyöjien omaisuutta, vaan viranomaisen tulisi voida keskittyä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen ja viivytyksettömään hallintomenettelyyn. Viranomainen pyrkii jo voimassa olevan lain 44 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden yhteydessä ottamaan kohtuudella huomioon eläinten omistajan tai haltijan omaisuudensuojan ilman erityistä sääntelyä.
- Perustelujen mukaan ehdotettua pykälää ei voisi lainkaan soveltaa, jos vaara eläinten hyvinvoinnille on vähäinen, vaikka laiminlyönti olisi toistuva. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa osaa lainsäädännöstä ei voida tehokkaasti pakottaa noudattamaan ja se on omiaan viemään uskottavuuden lainsäädännöltä. Tämän vuoksi mainittua rajoitusta pykälän soveltamiselle ei tulisi säätää.
- Pykälän perusteluissa todetaan, että eläinsuojeluvälvonnassa on esiintynyt tilanteita, joissa viranomaiset antavat voimassa olevan lain 42 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä vaikka eläinten hyvinvointi edellyttäisi lain 44 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä. Kynnys ryhtyä näihin lopullisiin toimenpiteisiin voi olla korkea, sillä viranomaisten asiantuntemus keskittyy eläinten hyvinvoinnin arviointiin eikä eläinten omistajien omaisuuteen tai elinkeinon liittyviin seikkoihin. Tehokkaiden hallintopakkokeinojen käyttöä edistäisi se, että eläintenpitäjän oikeuksiin ja asemaan voimakkaimmin vaikuttavien päätösten valmistelutyössä eläinsuojeluviranomaisella olisi käytettävissä oikeudellista asiantuntemusta. Vastaava säännös on lastensuojelulain (417/2007) 41 §:n 1 momentissa.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Eläimen käyvistä arvosta tai vähäisen arvon määrittelystä ei ole pykälässä otettu kantaa. Eläinten arvon arvioiminen paikallisella tasolla veisi aikaa ja resursseja ja saattaisi johtaa epäarvoisuuteen ilman kansallisia ohjeita tai keskusviranomaisen ohjeistusta.

Turun kaupungin ympäristöterveys

- Eläimen myymisen, muun luovuttamisen tai lopettamisen edellytyksenä olisi pykälän 2 momentin mukaan, että eläimen pitäjän tai omistajan teko tai laiminlyönti aiheuttaisi vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet olisi tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia. Lakiluonnosta koskevan hallituksen esityksen mukaan ehdotetun lain sanamuoto eroaisi eläin- suojelulain 44 §:ssä säädetyistä, mutta tarkoituksena ei olisi muuttaa säännöksen soveltamisalaa. Käytännössä lakiin on nostettu edellytys siitä, että eläimen pitäjän menettely aiheuttaa vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia. Vaatimusta on lain tasolla kiristetty, koska nykyisen pykälän sanamuodon mukaan eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ”eläinsuojelullisista syistä” ja eläin voidaan lopettaa tai myydä, mikäli muut toimenpiteet eivät ole mahdollisia tai tarkoituksenmukaisia. Toistuvuutta arvioitaessa pitäisi voida ottaa huomioon myös pitäjän aiempi menettely, kuten KHO:n tapauksessa 15.6.2018/2899.
- Laissa tuli huomioida myös se, että jos eläimen haltijalta on otettu haltuun eläimiä eläinsuojelullisista syistä, haltijalle tulisi antaa tilapäinen eläintenpitokielto, kunnes asia on selvitetty. Aivan kuten tapauksissa, joissa auton kuljettajalle asetetaan tilapäinen ajokielto, kunnes rattijuopumus tai muu syy on selvitetty. Tämä estäisi eläinten haltijaa hankkimasta uusia eläimiä haltuun otettujen tilalle.

Viipurin Koirat:

- Pykälään tulee lisätä, että toimenpiteeseen voidaan ryhtyä myös sellaisessa tilanteessa, kun henkilö ei ole noudattanut eläintenpitokieltoa.

99 §

Haltuunotto ja hävittäminen

Jos eläintä pidetään liitteen 1 tai 8 §:n 2 momentissa tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti eikä tilannetta voida korjata 95 §:ssä tarkoitettulla kiellolla tai muulla tavoin, valvontaviranomaisella on oikeus ottaa haltuun ja lopettaa tai määrätä lopetettavaksi eläin. Lopettamisen sijaan eläin voidaan sijoittaa myös eläintarhaan. Luonnonvarainen eläin voidaan lisäksi palauttaa luontoon, jos eläimen tila sen sallii.

Haitallisten vieraslajien osalta noudatetaan, mitä niistä vieraslajiasetuksessa ja vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa säädetään.

Valvontaviranomaisella on oikeus ottaa haltuun ja määrätä 18 §:ssä kielletty väline ja laite käsiteltäväksi hyväksymällään tavalla uudelleen, hävitettäväksi, poistettavaksi markkinoilta tai palautettavaksi siihen maahan, josta se on tuotu Suomeen. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

Juliana von Wendtin Säätö:

- Ensimmäistä momenttia tulee täydentää ”Lopettamisen sijaan eläin voidaan sijoittaa myös eläintarhaan tai turvatarhaan”, tai vaihtoehtoisesti villieläinlaitolaan, mikäli niille annetaan pidempiaikainen oikeus pitää luonnonvaraisia eläimiä eikä turvatarhoja sisällytetä lakiin.
- Pykälään tulee sisällyttää ”Eläin tulee lopettaa vain, jos sitä ei voida sijoittaa tai jos sijoittaminen on eläimen hyvinvoinnille ja terveydelle vahingoksi.”

LSAVI:

- Olisiko haltuunottoa mahdollista soveltaa myös koiran ja kissan pentuihin, jotka on tuotu maahan lainvastaisesti? Pennut voitaisiin määrätä sijoitettavaksi uudelleen, mikäli eläimen tila sen sallii.

LSSAVI:

- Haltuunottoa ei tule rajoittaa sitä välttämättä edeltävillä arvioilla määräysten tai kieltojen tehokkuudesta, vaan tulee säännellä yksiselitteisemmin, että jos eläinlajiluetteloiden ulkopuolisia eläimiä pidetään siirtymäsäännösten jälkeen, kaikki nämä eläimet joko sijoitetaan luvanvaraisiin eläintarhoihin tai lopetetaan.
- Tulkinnanvaraiset ja harkinnanvaraiset muiden keinojen käyttäminen aiheuttavat tarpeetonta kitkaa viranomaisen ja eläimiä lainsäädännön vastaisesti pitävien asianosaisten välille. Valvonnan tulee olla yhdenvertaista ja ennakoitavaa eikä lainsäädännön vastaista menettelyä tule mahdollistaa.
- Villiintynyt kissa on Suomessa haitalliseksi vieraslajiksi katsottava laji, kotikissa on vieraslaji, joten pykälän 2 momentin sääntelyllä on olennainen vaikutus populaatiokissojen hävittämisessä. Vieraslajilain (1709/2015) 16:n mukaan haitallinen vieraslaji eli villiintynyt kissa saadaan pyydystää ja tappaa.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetuissa 99 §:n 2 momentissa ja 100 §:ssä viitatus lain säädösnumeroa ei ole mainittu. Kautta esitysluonnoksen on aihetta käydä läpi ja tarpeen tullen lisätä asianomaiset säädösnumerot.

Ruokavirasto:

- Esityksen perusteluista 3 momentin osalta jää hieman epäselväksi, tarkoitetaanko viranomaisen päätökseen liittämällä määräyksillä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä esityksen mainintaa siitä, että viranomaisen voi määrätä toimenpiteistä, joiden perusteella eläimille välineestä tai laitteesta aiheutuva vaara voidaan jatkossa tehokkaasti välttää, vai viittaako esityksen maininta johonkin muuhun, esimerkiksi momentin aiempaan mainintaan viranomaisen oikeudesta määrätä 18 §:ssä kielletty väline ja laite käsiteltäväksi hyväksymällään tavalla uudelleen. Perustelutekstiä tulisi tarkentaa esimerkein erityisesti siltä osin, millaisia määräyksiä päätökseen on ajateltu voitavan liittää, jotka koskisivat täytäntöönpanossa noudatettavaa menettelyä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Eläintenpitokiellon uskottavuuden tehostamiseksi tulisi säätää, että myös eläimenpitokiellon vastaisesti pidetyt eläimet voidaan ottaa haltuun.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Haltuunottoa ei tule rajoittaa sitä välttämättä edeltävillä arvioilla määräysten tai kieltojen tehokkuudesta. Sen sijaan tulisi säätää yksiselitteisesti, että jos eläinlajiluetteloiden ulkopuolisia eläimiä pidetään siirtymäsäännösten jälkeen, kaikki nämä eläimet lopetetaan ellei niitä voida sijoittaa eläintarhoihin.
- Tulkinnan- ja harkinnanvaraisten keinojen käytön edellyttäminen aiheuttaa tarpeetonta kitkaa viranomaisen ja lainsäädännössä kiellettyjä eläimiä pitävien asianosaisten välille, erityisesti silloin, kun viranomaisen käyttää harkintavaltaansa asianosaisten edun vastaisesti.

100 §

Takavarikko

Eläimen sekä 18 §:ssä tarkoitetun välineen ja laitteen takavarikossa noudatetaan pakkokeinolakia. Sen estämättä, mitä pakkokeinolain 7 luvun 13 §:ssä säädetään takavarikon kohteen säilyttämisestä, takavarikoitu eläin saadaan heti lopettaa, myydä tai muutoin luovuttaa, jos sen rahallinen arvo on vähäinen tai jos sen hoidon järjestäminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista.

Juliana von Wendtin Säätio:

- Pykälä tulee muuttaa muotoon ”...takavarikoitu eläin saadaan heti lopettaa, myydä tai muutoin luovuttaa, jos sen hoidon järjestäminen ei ole mahdollista.” Eläimen elämän arvon määrittely sen rahallisen välinearvon kautta on syvässä ristiriidassa lain pohjana olevan eläimen itseisarvon kanssa. Hoidon tarkoituksenmukaisuus taas viittaa vain ihmisen näkökulmaan asiasta, ei eläimen, ja sivuuttaa eläimen intressin sen elämän jatkumiseen.
- 98 §, 99 § ja 100 § käsittelevät kaikki viranomaisille päätyvien eläinten kohtaloa, mitä on laissa käsitelty jo aiemminkin useissa pykälissä. Kaikkien näiden momenttien tulee olla eläinten kannalta yhdenmukaisia siinä, millä ehdoin ja millaista kohtelua eläimet saavat.

Oikeuskanslerinvirasto:

- Ehdotetuissa 99 §:n 2 momentissa ja 100 §:ssä viitatus lain säädösnumeroa ei ole mainittu. Kautta esitysluonnoksen on aihetta käydä läpi ja tarpeen tullen lisätä asianomaiset säädösnumerot.

Oikeusministeriö:

- 1. lakiehdotuksen 100 §:ssä viitataan takavarikon osalta yleisesti ja ilman säädösnumeroa pakkokeinolakiin. Perusteltua voisi olla harkita, voiko viittausta tarkentaa viittaamalla esimerkiksi takavarikkoa koskevaan pakkokeinolain 7 lukuun tai sen tiettyyn pykälään. Joka tapauksessa viittaukseen on syytä lisätä pakkokeinolain säädöskokoelmanumero (806/2011).

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Eläimen omistajalle tai haltijalle pitäisi antaa mahdollisuus sijoittaa itse eläimet uuteen paikkaan esim. muiden lajin harrastajien tarhoille. Eläinsuojeluyhdistyksen tiloihin ei useinkaan mahdu montaa suurta valjakkokoiraa.

101 §

Eläintarhaa, sirkusta ja eläinnäyttelyä koskevan luvan peruuttaminen ja muuttaminen
Aluehallintovirasto voi peruuttaa 50 §:n 1 momentissa tarkoitettua luvan ja sulkea laitoksen, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai jos toiminnanharjoittaja rikkoo olen-naisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä. Luvan peruuttamisen ja laitoksen sulkemisen sijaan lupaa voidaan muuttaa ja laitoksen osa sulkea, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaa-misen kannalta riittävää. Luvan peruuttamisen tai muuttamisen ja laitoksen tai sen osan sul-kemisen edellytyksenä on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole viranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Eläintarhaluvan peruuttamisessa, muuttami-nessa ja laitoksen sulkemisessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonvaraisten eläinten pitä-misestä eläintarhassa annetun neuvoston direktiivin 1999/22/EY 4 artiklan toisessa alakoh-dassa säädetään.

Aluehallintoviraston on tarkastettava laitos ennen luvan peruuttamista tai sen muuttamista.

Jos toimintalupa peruutetaan tai toiminta keskeytetään, toiminnanharjoittajan on toteutetta-va luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaa-miseksi. Jos muut toimet eivät ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia, eläimet on lopetettava. Eläintarhojen osalta toimista päätettäessä on pyrittävä turvaamaan luonnonva-raisen eläimistön suojelun ja biologisen monimuotoisuuden suojelun tavoitteet.

LSAVI:

- Toisen momentin mukaan aluehallintoviraston on tarkastettava laitos ennen luvan peruuttamista tai muuttamista. Jos laitos ilmoittaa lopettaneensa toiminnan tai asia tulee muutoin aluehallintoviraston

tietoon, tuleeko lupa peruuttaa ja onko tässäkin tilanteessa toimimaton laitos tarkastettava tätä ennen?

LSSAVI:

- Aluehallintovirasto esittää, että tekstistä poistetaan kohdasta ”rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä” sanat ”olennaisella tavalla”. Olennaisella tavalla rikkomista ei ole määritelty, joten tästä voi aiheutua valvonnassa eriarvoinen tilanne toiminnanharjoittajien välille. Olennaisuusharkinta voi aiheuttaa tarpeetonta kitkaa asianosaisen ja viranomaisen välillä.
- Tarkoitetaanko 101.3 § toiminnan keskeyttämisellä tämän lain 103 § tarkoittamaa uhkasakkolain mukaista keskeyttämisuhkaa? Saman termin käyttö vaikeuttaa tulkintaa ja sitä tulisi selkeyttää vähintään hallituksen esityksen perusteluissa.

Ruokavirasto:

- Perustelut ovat monin osin epäselvät. Perusteluissa todetaan, että tarkoitettu laitos tai sen osa voidaan sulkea välittömästi, jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä välttämättä edellyttää. Itse lakitekstissä ei ole mainintaa mahdollisuudesta välittömään sulkemiseen. Siksi olisi syytä tarkentaa, mihin tämä mahdollisuus perustuu, vaikka kyse olisi yleisistä periaatteista. 3 momentissa mainitaan mm., että toiminnanharjoittajan on toteutettava luvan myöntäneen aluehallintoviraston hyväksymät toimet eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Perustelutekstin mukaan aluehallintovirasto voisi näin ollen hyväksyä tilanteeseen sopivia välttämättömiä toimenpiteitä. Epäselväksi jää, tuleeko aluehallintoviraston hyväksyä toimet vai voiko se näin tehdä. Perusteluissa olisikin siksi kenties hyvä avata menettelyä tältä osin hieman laajemmin.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotuksen perusteluissa viitataan pykälästä poikkeavalla tavalla virheellisesti eläintarhadirektiiviin, että ”Eläintarhaluvan peruuttamisessa, muuttamisessa ja laitoksen sulkemisessa olisi noudatettava eläintarhadirektiivin 4 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan säännöstä siitä, että valvontaviranomaisen asettama määräaika voi olla enintään kaksi vuotta.”
- Artiklassa 4 viimeinen kappale tai säännös ei ole osa kohtaa 5 vaan oma alakohtansa.

102 §

Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

Aluehallintovirasto voi kieltää 46 §:ssä tarkoitetun eläinlajien järjestämisen, 57 §:ssä tarkoitetun kotieläinpihan pitämisen, 58 §:ssä tarkoitetun luonnonvaraisten eläinlajien tar-hauksen, 60 §:ssä tarkoitetun seura- ja harrastuseläinten pidon, 61 §:ssä tarkoitetun avutto-massa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen ja 67 §:ssä tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvän toiminnan kokonaan tai osaksi, jos toiminnanharjoittaja rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä. Edellytyksenä toiminnan kieltämiselle on lisäksi, ettei toiminnanharjoittaja ole aluehallintoviraston asettamassa koh-tuullisessa määräajassa korjannut epäkohtia. Toiminta voidaan kieltää, vaikka toimintaa kos-keva ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos aluehallintovirasto kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnan-harjoittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi. Tarvittaessa toi-minnanharjoittajan on myytävä tai muutoin luovutettava kielletyssä toiminnassa käytetyt omistamansa eläimet, luovutettava hallussaan olevat muut eläimet niiden omistajille taikka toteutettava muut aluehallintoviraston hyväksymät välttämättömät toimenpiteet tilanteen kor-jaamiseksi niin, että eläinten hyvinvoinnille ei aiheudu haittaa.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Toista momenttia tulee täydentää määräajalla: ”Jos aluehallintovirasto kieltää 1 momentissa tarkoitetun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on määräajassa toteutettava tarvittavat

toimenpiteet kiellon noudattamiseksi.” Toimenpiteiden toteuttaminen on käytännössä muodostunut usein eläinten kannalta kohtuuttoman pitkäksi jaksoksi, jonka aikana eläinten hyvinvoinnin kokonaistaso yhä laskee.

LSSAVI:

- Aluehallintovirasto esittää, että tekstistä poistetaan kohdasta ”rikkoo olennaisella tavalla eläinten hyvinvointimääräyksiä” sanat ”olennaisella tavalla”. Olennaisella tavalla rikkomista ei ole määritelty, joten tästä voi aiheutua valvonnassa eriarvoinen tilanne toiminnanharjoittajien välille.
- 2. momentissa mainittujen ”aluehallintoviraston hyväksymien välttämättömien toimenpiteiden” yhdenmukainen tulkinta vaatii aluehallintovirastojen yhteisiä linjauksia noudatettavista käytännöistä kansalaisten yhdenmukaisen kohtelun turvaamiseksi.

PSAVI:

- Tärkeää, että ilmoituksenvaraiseen eläintenpitoon voidaan puuttua tämän pykälän perusteella, jos annettuja määräyksiä ei noudateta määräaikaan mennessä. Hyvä lisäys, että toiminta voidaan kieltää myös siinä tapauksessa, jos ilmoitusvelvollisuutta ei ole noudatettu.

Ruokavirasto:

- Pykälän perusteluissa viitataan eläinsuojelulain 25 §:n säännökseen, jonka perusteella aluehallintovirasto voi ilmoituksen tarkastettuaan antaa tarpeellisia määräyksiä eläinsuojelullisten haittojen ehkäisemiseksi. Nyt ehdotetun säännöksen todetaan vastaavan asialliselta sisällöltään pääosin tätä pykälää. Kuitenkin nyt esitetty pykälä koskee tilannetta, jossa toiminnan harjoittajan on jo todettu rikkoneen eläinten hyvinvointimääräyksiä, eikä tämä ole korjannut epäkohtia asetetussa kohtuullisessa määräajassa. Perusteluissa olisi kenties syytä tarkentaa, että pykälässä tarkoitetaan erikseen havaitun rikkomuksen lisäksi ilmoitusvaiheessa esiin tulleita puutteita.

103 §

Uhkasakko, teettämishukka ja keskeyttämishukka

Ruokavirasto, aluehallintovirasto ja Tulli voivat tehostaa tämän luvun nojalla määräämään-sä velvoitetta uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Uhkasakosta, teettämishukasta ja keskeyttämishukasta säädetään uhkasakolaisissa (1113/1990).

LAVI:

- Pykälä on muotoiltu niin, että aluehallintovirasto voisi uhkasakolla tehostaa vain itse antamaansa määräystä kuten Ruokavirasto ja Tullikin. Tällä hetkellä uhkasakkoa on käytetty kunnaneläinlääkärin antamien määräysten tehostamiseksi ja menettely on erittäin raskas ja hidas. Jos vain omia määräyksiä voisi tehostaa uhkasakolla, jouduttaisiin tilanteeseen, jossa kunnaneläinlääkäri olisi ensin antanut määräyksiä ja kun niitä ei ole noudatettu, läänineläinlääkärin pitäisi antaa omat määräyksensä ja jos näitäkään ei noudateta, aluehallintovirasto ottaisi uhkasakon käyttöön. Tämä ei varmaankaan ole lainsäätäjän tarkoitus.

LSAVI:

- Aluehallintovirastolla pitäisi olla jatkossakin mahdollisuus tehostaa myös kunnaneläinlääkärin, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan, tarkastuseläinlääkärin tai poliisin tekemää päätöstä uhkasakolla, teettämishallalla tai keskeyttämishallalla.

LSSAVI:

- Säännöksessä ei ole nykyisestä laista poiketen säädetty uhkasakkomenettelystä kunnan viranomaisen päätöksen tehostamiseksi. Aluehallintovirasto on voinut nykyisen lain voimassa ollessa asettaa

uhkasakon muun viranomaisen asettamalle päävelvoitteelle. Pykälän perusteluiden mukaan tämä oikeus poistuisi ja tilalle tulisi oikeus asettaa uhkasakko vain itse antamalleen päävelvoitteelle. Aluehallintovirastolla tulee jatkossakin olla toimivalta asettaa uhkasakko myös kunnallisen viranomaisen antamalle päävelvoitteelle.

- Hallituksen esityksessä 72 § perusteluissa mainitaan aluehallintoviraston rooli kunnaneläinlääkärien päätösten tehostamisessa uhkasakolla, mutta tästä pykälästä maininta on jäänyt pois.

Oikeusministeriö:

- Viittaukset muutoksenhaussa sovellettaviin lakeihin ovat pääsääntöisesti asianmukaisia. Kyse on lähinnä tyylliseikasta ja informatiivisuudesta, mutta nykyään viittaus uhkasakkolakiin suositellaan jätettäväksi pois. (LAKO 12.7) Uhkasakkolakiin on ollut tapana viitata kertomalla uhkasakon, teettämisen tai keskeyttämisen asettamisen mahdollistavien säännösten jälkeen, että uhkasakosta, teettämisen tai keskeyttämisen säädetään uhkasakolaissa (1113/1990). Tästä on ehdotuksen 103
- §:ssä ja tämä riittäisi oikeusministeriön käsityksen mukaan kattamaan myös muutoksenhaun (nyt erikseen 5 mom.). Tarvittaessa asiaa voisi selostaa perusteluissa.

PSAVI:

- Ehdotetusta uhkasakkopykälästä puuttuu kokonaan nykylainsäädännössä oleva mahdollisuus tehostaa kunnaneläinlääkäriin, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan, tarkastuseläinlääkäriin tai poliisiin pyynnöstä kyseisten viranomaisten antamaa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisen uhalla.
- Aluehallintovirasto ehdottaa, että mahdollisuus tehostaa toisen viranomaisen, pääsääntöisesti kunnaneläinlääkäriin, aiemmin antamaa kieltoa tai määräystä uhkasakolla, teettämisen uhalla tai toiminnan keskeyttämisellä säilytetään myös tulevassa hyvinvointilaissa. Mikäli tätä ei säilytetä, on tarpeen arvioida aluehallintovirastojen resursseja uudelleen, jotta aluehallintovirastolla on riittävästi resursseja käyttää uhkasakkoa, teettämisen uhkaa tai toiminnan keskeyttämistä tarvittaessa. Esimerkiksi uhkasakkoa olisi tarpeen hyödyntää riittävän matalalla kynnyksellä, jotta päästään puuttumaan toistuvasti laiminlyönteihin aiemmin ja tehokkaammin. Tietysti nämä kyseisen pykälän pakkokeinot eivät aina ole tarkoituksenmukaisia niiden hitauden vuoksi, jos eläinten hyvinvointi on vakavasti vaarantunut.
- Pykälän muotoilu on tarpeen tarkentaa siltä osin, voiko Ruokavirasto, aluehallintovirasto tai Tulli suoraan antaa määräyksen tai kiellon uhkasakon uhalla. Vai tuleeko ensin antaa määräys tai kielto, mikäli näitä ei ole noudatettu voidaan vasta tehostaa aiemmin annettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla, teettämisen uhalla tai toiminnan keskeyttämisellä.
- Ruokavirastolle ja Tullille lisättyä mahdollisuutta käyttää uhkasakkoa, teettämisen uhkaa tai toiminnan keskeyttämistä voidaan pitää hyvänä uudistuksena ja se toivottavasti myös lisää valvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Aluehallintovirasto on voinut voimassa olevan lain 43 §:n nojalla asettaa uhkasakon muun viranomaisen asettamalle päävelvoitteelle. Pykälän perusteluiden mukaan tämä oikeus poistuisi ja tilalle tulisi oikeus asettaa uhkasakko vain aluehallintoviraston itse antamalle velvoitteelle.
- Ehdotuksen 72 §:ää koskevissa perusteluissa kuitenkin mainitaan, että vaihtoehtoina asian siirtämiselle voisi olla muun ohella uhkasakon asettaminen tehostamaan paikallisen viranomaisen määräyksiä. Oikeus asettaa uhkasakko toisen viranomaisen antamalle päävelvoitteelle jää siten tulkinnavaraiseksi ja tulisi selventää.
- Aluehallintovirastolla tulee jatkossakin olla toimivalta asettaa uhkasakko myös paikallisviranomaisen antamalle päävelvoitteelle.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Pykälässä ei ole nykyisestä laista poiketen säädetty uhkasakko menettelystä kunnan viranomaisen päätöksen tehostamiseksi. Aluehallintovirasto on voinut toistaiseksi asettaa uhkasakon muun viranomaisen asettaman velvoitteen perusteella. Uuden pykälän perusteluiden mukaan tämä oikeus poistuisi ja tilalle tulisi oikeus asettaa uhkasakko vain Aluehallintoviraston asettamalle velvoitteelle. Olisi suositeltavaa, että aluehallintovirastolle tulisi jatkossakin toimivalta asettaa uhkasakko myös kunnallisen viranomaisen antamalle velvoitteelle.

104 §

Ruokaviraston päätös hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä

Ruokavirasto voi päättää yhtä aluehallintoviraston toimialuetta laajempaa aluetta koskevien hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä. Ruokavirasto voi päättää hallinnollisten pakko-keinojen käyttämisestä yhdenkin aluehallintoviraston toimialueella, jos se perustellusta syys-tä arvioi viraston toimet riittämättömiksi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Jos Ruokavirasto ryhtyy 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, viraston on viipymät-tä ilmoitettava siitä asianomaisille aluehallintovirastoille.

LSSAVI:

- Johdonmukaisuuden vuoksi tulisi 71 §:ssä säätää Ruokavirastolle toimivalta pakkokeinojen käyttöön.
- Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan Ruokaviraston toimivalta usean aluehallintoviraston aluetta koskevissa asioissa on perusteltua. Sen sijaan yksittäisten aluehallintoviraston asioiden ottaminen Ruokaviraston hoidettavaksi on tarpeetonta. 1. momentin toinen virke tulee poistaa. Ruokaviraston resurssit tulee käyttää Ruokaviraston perustehtävän hoitamiseen.

Oikeusministeriö:

- Eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 104 §:n 1 momentin nojalla Ruokavirasto voisi päättää yhtä aluehallintoviraston toimialuetta laajempaa aluetta koskevien hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä. Ruokavirasto voisi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä yhdenkin aluehallintoviraston toimialueella, jos se perustellusta syystä arvioisi viraston toimet riittämättömiksi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaisesti, jos Ruokavirasto ryhtyisi 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, viraston olisi viipymättä ilmoitettava siitä asianomaisille aluehallintovirastoille.
- Pykälän säännöskohtaisten perustelujen mukaan (HE-luonnos s. 179) pykälässä säädettäisiin Ruokaviraston ns. otto-oikeudesta, joka olisi erittäin poikkeuksellinen menettely, johon Ruokavirasto voisi ryhtyä, jos virasto katsoo, että olisi perusteltua syytä pitää aluehallintoviraston toimia riittämättöminä eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.
- Tällainen tilanne voisi perustelujen mukaan olla esimerkiksi se, että aluehallintovirasto ei ryhtyisi toimenpiteisiin, vaikka hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön olisi ilmeinen ja yleisesti arvioiden selvä tarve. Ruokaviraston otto-oikeudesta on säädetty vastaavan tyyppisesti muun muassa elintarvikelain (297/2021) 65 §:ssä ja maataloustuotteiden markkinajärjestelyistä annetun lain (999/2012) 86 d §:ssä. Lisäksi esitysluonnoksen perusteluissa (s. 61) todetaan, että Ruokaviraston otto-oikeuden käyttö niissä tapauksissa, joissa aluehallintovirasto ei ryhdy riittäviin toimenpiteisiin tai kyse olisi laajemmista kuin yhden aluehallintoviraston toimialuetta koskevista pakkokeinoista, olisi harvinainen poikkeus eikä siitä katsota aiheutuvan virastolla vähäistä (alle 0,2 htv/vuosi) suurempaa lisätyötä.
- Oikeusministeriö toteaa, että kaavailtu sääntely on perustuslain 2 §:n 3 momentin oikeusvaltioperiaatteeseen kytkeytyvän tarkkarajaisuus- ja täsmällisyysvaatimuksen kannalta perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön valossa kyettävä perustelemaan erityisen tarkasti. Perustuslakivaliokunta on katsonut (esim. PeVL 67/2016 vp, s. 3), että lähtökohtaisesti jollekin

viranomaiselle kuuluvien tehtävien ja toimivaltuuksien osoittaminen muulle viranomaiselle on poikkeuksellista ja edellyttää erityisiä perusteita.

- Perustuslakivaliokunta on aikaisemmissa lausunnoissaan katsonut myös, ettei viranomaisen käytössä olevien toimivaltuuksien kanssa samojen valtuuksien säätäminen muulle viranomaiselle välttämättä ole sopusoinnussa perusoikeuksien rajoitusedellytyksiin kuuluvan välttämättömyysvaatimuksen näkökulmasta. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että mainittua kysymystä käsitellään säännöskohtaisten perustelujen lisäksi myös esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa. Tällöin tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, onko toimivallan säätäminen Ruokavirastolle ns. otto-oikeutena välttämätöntä.

Ruokavirasto:

- Pykälässä säädetään päätösvallan otto-oikeudesta Ruokavirastolle eräissä tapauksissa. Siltä osin, kun pykälä mahdollistaa otto-oikeuden käyttämisen yhden aluehallintoviraston toimialueella, Ruokavirasto pitää hyvänä perustelujen toteamusta, että kyseessä olisi erittäin poikkeuksellinen menettely, eikä yksittäinen aluehallintovirasto voisi esimerkiksi vähäisten resurssien vuoksi siirtää asioita Ruokaviraston tehtäväksi. Tämä ei näkemyksemme mukaan kuitenkaan ole riittävää. Katsomme, että perusteluissa on syytä tuoda esiin vieläkin painokkaammin, että ensisijaisena keinona varmistaa aluehallintovirastojen riittävät toimet myös yksittäisessä valvontatapauksessa tulee aina olla aluehallintoviraston tehokas ohjaaminen, ohjeistaminen, tukeminen ja viimekädessä kehottaminen huolehtimaan lakisäätteisistä velvoitteistaan.
- Tapauksissa, joissa Ruokavirasto käyttäisi oikeuttaan päättää pakkokeinojen käytöstä yhden aluehallintoviraston toimialueella, Ruokavirasto joutuisi kuitenkin tarvittaessa käyttämään ehdotetun lain 78 § 3 momentin mukaista mahdollisuutta määrätä aluehallintovirasto tekemään tarkastus eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi. Ei ole tarkoituksenmukaista tai mahdollista, että Ruokavirasto lähettäisi oman virkamiehensä paikan päälle.
- Ruokavirasto katsoo, että pykälässä tulisi säätää siitä, minkä hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä Ruokavirasto voisi aluehallintoviraston puolesta päättää. Ruokavirasto katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää päätösvaltaan esimerkiksi kiireellisten toimenpiteiden käyttämistä. Nämä yleensä edellyttävät kiireellistä, paikan päällä tehtävää ja kyseisen tilanteen yksityiskohtaisesti tuntevaa harkintaa ja päätöksiä, joita keskusviranomaisen on mahdotonta tehdä. Myös esimerkiksi elintarvikelain 65 §:ssä on rajattu Ruokaviraston käytössä olevia hallinnollisia pakkokeinoja.
- Perusteluissa todetaan vielä, että tilanne saattaisi muodostua ongelmalliseksi, jos Ruokaviraston toimenpiteille ei olisi säädetty täsmällisiä edellytyksiä. Erityisen täsmällisenä ei kuitenkaan voida pitää edellytystä ”perustellusta syystä... riittämättömiksi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi”. Siksi sanan ”täsmällisiä” käyttöä tulisi vielä harkita ja sana tulisi näkemyksemme mukaan poistaa perusteluista harhaan johtavana.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ruokavirastolle ei tulisi säätää oikeutta puuttua aluehallintoviraston tekemään hallintomenettelyyn, vaan Ruokavirastolle tulisi säätää ainoastaan oikeus ottaa hoidettavakseen sellaisia asioita, jotka ulottuvat useamman aluehallintoviraston alueelle. Ruokaviraston resurssit tulisi ohjata sen perustehtävään eli lainsäädännön tulkinnan ohjaamiseen, eikä niitä tulisi varata yksittäistapausten hoitamiseen ellei sille ole erityinen peruste, jonka muodostaa useiden aluehallintovirastojen alueelle ulottuva eläinten hyvinvointia haittaava toiminta.

13 luku

Rekisterit

Syyttäjälaitos:

- Lakiehdotuksen mukaan säädetään useita uusia eri rekistereitä. Hallituksen esityksessä olisi hyvä mainita, pidetäänkö näitä rekistereitä rikoslain 16 luvun 7 §:n mukaisina viranomaisen pitäminä yleisinä rekistereinä. Rikoslain rekisterimerkintärikoksesta on säädetty maksimissaan 3 vuoden pituinen vankeusrangaistus. Rangaistusarvoltaan se on siis vakavampi kuin esimerkiksi eläinsuojelurikos. On tärkeää, että jo lainsäätäjät ottaa rekisterin merkittävyyteen kantaa, eikä sitä vasta rikosprosessissa jouduta ratkaisemaan.

Tietosuojavaltuutetun toimisto:

- Ehdotuksen 13 luvussa esitettyjen rekisterien tietosisällön osalta tulee myös ottaa huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukainen henkilötietojen minimointiperiaate, jonka mukaan käsiteltävien henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään. Ehdotetut rekisterin tietosisältöä koskevat pykälät vaikuttavat näiltä osin selkeyttävän ja rajaavan viranomaisten rekisterinpitotehtävää, kuten esityksessä on todettu.

105 §

Rekistereiden pitäminen

Tässä luvussa säädetty rekisterit ovat osa ruokahallinnon tietovarantolaissa tarkoitettua ruokahallinnon tietovarantoa. Tässä luvussa säädettyihin rekistereihin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, jollei tässä luvussa toisin säädetä.

Jos toimija on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta, toiminta muutoin todetaan loppuneeksi, rekisteröinnin voimassaolo on päättynyt taikka hyväksyntä, nimeäminen, lupa tai rekisteröinti on peruutettu, 106 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin merkityt tiedot poistetaan, kun niiden käyttötarvetta ei enää ole ja viimeistään kolmen vuoden kuluttua viimeisestä toimijaa koskevista merkinnästä, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (650/2019).

LSSAVI:

- LSSAVI yhtyy Ruokaviraston lausunnossaan antamaan näkemykseen.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää hyvin ongelmallisena toisen momentin osalta tehtyä ratkaisua poiketa tietovarantolain (560/2021) 12 §:ssä säädetystä tietojen poistamista koskevasta 10 vuoden määräajasta sekä määräajan alkamisen määrittävästä tapahtumasta. Määräajasta poikkeaminen saattaa aiheuttaa hyvinkin merkittäviä järjestelmäkehitystarpeita sekä -haasteita. Lisäksi epäselväksi jää, miksi määräajan halutaan alkavan viimeisestä rekisterimerkinnästä, kun tietovarantolain 12 § sitoo määräajan alkamisen tietojen viimeiseen käsittelyyn. Valitettavasti perustelujen viittaus julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 21 §:n soveltumiseen ei avaa tehtyjä ratkaisuja.
- Ruokavirasto katsoo, että 2 momentissa tulisi käyttää selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi tietovarantolaissa määriteltäviä määräaikoja sekä sen alkamisajankohtaa. Erityisen ongelmalliseksi nykyisen ehdotuksen tekee määräajan alkamisen sitominen rekisterimerkintään. Monet 106 §:ssä tarkoitetut luvan- ja ilmoituksenvaraiset toimijat tekevät lupahakemuksen taikka ilmoituksen ennen toiminnan alkamista, eikä tietoja ole tämän jälkeen välttämättä tarpeen muuttaa ennen toiminnan lopettamista, ei ainakaan alle kolmen vuoden välein. On myös mahdollista, että muutositilmoitusta ei muisteta tai ymmärretä tehdä. Toiminta saattaa jatkua muuttumattomana vuosikymmeniä. Esityksessä ei ole millään tavoin otettu kantaa, millä tavoin ja millä resursseilla

ministeriö on ajatellut viranomaisten varmistuvan, ettei tietoja poisteta aiheetta. Mikäli määräaika tietojen poistamiselle olisi esitetyn kolmen vuoden sijaan tietovarantolain määrittämä 10 vuotta sekä määräajan alkamisaika tietovarantolain mukainen tietojen viimeinen käsittely esitetyn rekisterimerkinnän sijaan, saattaisi tästä viranomaisille mahdollisesti aiheutuva lisätyö jäädä hyväksyttävälle tasolle.

- Perusteluissa ei myöskään ole millään tavoin avattu, mitä tarkoitetaan merkittyjen tietojen poistamisella. Jo nykyisin Ruokaviraston ylläpitämissä rekistereissä toimijoita koskevat tiedot passivoidaan niin pian kuin saadaan tieto toiminnan lopettamisesta tai muusta vastaavasta syystä, jonka perusteella rekisteröinti ei enää ole tarpeellinen. Tulevan valvontatyön kannalta olisi kuitenkin täysin pois suljettu ajatus, että tiedot poistettaisiin lopullisesti (hävitettäisiin) edes 10 vuotta tietojen passivoinnin jälkeen. Hyvin toimiva valvonta kävisi mahdottomaksi, mikäli henkilö tai toimija, jonka 106 §:ssä tarkoitettu lupa on perustellusta syystä peruutettu tai ilmoituksenvarainen toiminta kielletty, voisi 10 vuotta myöhemmin aloittaa vastaavan toiminnan ilman että valvontaviranomainen on tietoinen toimijan aiemmasta mahdollisesti hyvinkin lainvastaisesta toiminnasta. Mikäli ministeriö tarkoittaa poistamisella edellä mainitun lain 906/2019 21 §:n tarkoittamaa arkistointia, jonka jälkeen tiedot ovat vielä tarvittaessa löydettävissä, tulisi tämä selkeästi tuoda esiin. Tällainen tietojen poistaminen tarkoittaisi todennäköisesti pitkälti tällä hetkelläkin käytössä olevaa tietojen passivointia.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotuksen perusteluissa viitataan Ruokaviraston tietovarantolain 1 §:ssä säädettyihin tehtäviin. Viittaus tulisi korjata ruokahallinnon tietovarantolain 1 §:ään.

106 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Rekisteriä pidetään tämän lain nojalla luvan saaneista eläintarhoista, pysyvistä ja kiertävis-tä eläinnäyttelyistä sekä sirkuksista. Lisäksi rekisteriä pidetään kotieläinpihoista, luonnonva-raisten eläinlajien tarhauksesta, ammattimaisesta tai laajamittaisesta seura- ja harrastuseläin-ten pidosta, loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidosta sekä ilmoituksenvaraisesta eläinten lopetustoiminnasta ja eläinkilpailujen järjestämisestä.

Muihin 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin kuin eläinkilpailujen järjestämistä koske-vaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

1) mitä toimintaa lupa tai ilmoitus koskee;

2) selvitys toimijan pätevydestä;

3) toiminnan kohteena olevat eläinlajit ja eläinten lukumäärä; lopetustoiminnan osalta eläin-ten lukumäärästä riittää arvio vuosittaisesta lukumäärästä;

4) selvitys pitopaikasta ja eläinten hoidon järjestämisestä, jos kyse on eläintarhasta, pysy-västä ja kiertävästä eläinnäyttelystä, sirkuksesta, luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta, ammattimaisesta tai laajamittaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta tai loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidosta;

5) eläintarhojen osalta selvitys siitä, miten laitos tulee osallistumaan 51 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin;

6) selvitys käytettävistä lopetusmenetelmistä, jos kyse on eläinten lopetustoiminnasta.

7) mahdolliset lupaehdot ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat määräykset;

8) toiminnan aiottu aloittamisajankohta ja toiminnan lopettaminen sekä luvan peruuttami-nen ja ilmoituksenvaraisen toiminnan kieltäminen;

9) oleelliset muutokset toiminnassa.

Eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan rekisteriin talletetaan seuraavat tiedot:

- 1) mitä toimintaa ilmoitus koskee;
- 2) tieto siitä, onko kyse määräaikaisesta vai toistaiseksi voimassa olevasta ilmoituksesta;
- 3) toiminnan aiottu aloittamisajankohta ja toiminnan lopettaminen;
- 4) minkälaisia eläinkilpailuja järjestetään ja mille eläinlajeille;
- 5) minkä aluehallintoviraston tai aluehallintovirastojen alueella toimintaa harjoitetaan;
- 6) arvio järjestettävien eläinkilpailujen vuosittaisesta lukumäärästä;
- 7) selvitys eläinkilpailujen järjestäjän pätevydestä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä noudatettavasta menettelystä.

Animalia:

- Pykälään on lisättävä vaatimus, että lupahakemusten yhteydessä toimijalta vaaditaan talletettavaksi selvitys siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua.

EHK:

- Tallennettavaan rekisteriin (niin eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan kuin muuhun toimintaan liittyvään rekisteriin) tulisi sisällyttää arvio mahdollisista haitoista, joita toiminnasta voi eläinten hyvinvoinnille aiheutua.

Evidensia ja Omaeläinklinikka:

- Mielestämme rekisterien kehittäminen on hyvä asia, koska se mahdollistaa tehokkaamman valvonnan ja säästää resursseja.

LSAVI:

- Rekisteristä olisi hyvä tulla valvontaviranomaiselle ilmoitus uusista toimijoista sekä tietojen muuttamisesta tai näiden tietojen tulisi olla helposti saatavilla rekisteristä.

LSSAVI:

- Aluehallintovirastossa tulee käydä läpi rekisterinpitomenettelyt, rekisteriin tulee uutena asiana eläinkilpailujen rekisteröinnistä ja eläintarhojen rekisteröinnistä. Rekisterivelvoitteiden lisääntyminen lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

Oikeusministeriö:

- Esitysluonnoksen 106 ja 107 §:ssä ehdotetaan rekisterisääntelyä, jotka olisivat osa ruokahallinnon tietovarantoa. Ehdotetussa 106 §:ssä säädettäisiin luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevista rekistereistä ja niiden tietosisällöstä. Ehdotetussa 107 §:ssä säädettäisiin eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja sen suunnittelua, ohjausta ja kehittämistä varten rekisteröitävistä tiedoista. Ehdotetun 107 §:n säännöskohtaisten perustelujen (s. 181) mukaan pykälä sisältäisi ne välttämättömät rekisteröitävät tiedot, joita tarvitaan eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja sen suunnittelua, ohjausta ja kehittämistä varten. Perusteluista ei käy ilmi, mihin rekisteriin 107 §:n rekisteröintisäännöstä sovellettaisiin. Oikeusministeriö katsoo, että ehdotetun 107 §:n suhde muuhun sääntelyyn jää epäselväksi. Oikeusministeriö toteaa, että jatkovalmistelussa esitystä on syytä täydentää siten, että 107 §:n suhde muuhun sääntelyyn käy esityksestä selkeästi ilmi.

- Tietojen poistaminen rekisteristä
Ehdotetun 105 §:n 2 momentissa säädettäisiin rekisterien säilytysajoista. Momentin mukaan, jos toimija on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta, toiminta muutoin todetaan loppuneeksi, rekisteröinnin voimassaolo on päättynyt taikka hyväksyntä, nimeäminen, lupa tai rekisteröinti on peruutettu, 106 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin merkityt tiedot poistetaan, kun niiden käyttö-tarvetta ei enää ole ja viimeistään kolmen vuoden kuluttua viimeisestä toimijaa koskevasta merkinnästä, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.
Säännöskohtaisten perustelujen (s. 180) mukaan tiedonhallintalain tietoineistojen säilytystarpeen määrittämistä koskevaa 21 §:ää sovellettaisiin pääsääntöisesti ehdotettuihin rekistereihin.
- Oikeusministeriö toteaa, että henkilötietojen säilyttämistarpeen arviointiin vaikuttaa myös tietosuojasetus, jonka 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan henkilötietoja on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten. Tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan henkilötietojen olisi oltava riittäviä ja olennaisia ja rajoitettava siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään. Tietosuojasetuksen johdanto-osan 39 kohdan mukaan tämä edellyttää erityisesti sitä, että henkilötietojen säilytysaika on mahdollisimman lyhyt. Esityksen jatkovalmistelussa henkilötietojen säilytysaikaa koskevan säännöksen perusteluita on tarpeen täydentää siten, että siinä huomioidaan myös tietosuojasetuksesta seuraavat vaatimukset.

PSAVI:

- Sirkusten osalta rekisteriin olisi hyvä kirjata myös eläinten esittämät taidot tai temput vastaavalla tavalla kuin ne tulee kuvata lupaa hakiessa.

Puolustusministeriö:

- Lakiluonnoksen 13 luvussa säädetään rekistereistä. Rekisteriä pidettäisiin lakiluonnoksen mukaan muun muassa ammattimaisesta tai laajamittaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta (106 §) ja siihen merkittäisiin esimerkiksi tietoja toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläinten lukumäärästä sekä selvitys niiden pitopaikasta. Lisäksi 106 §:n mukaan pidettäisiin eläinlajien järjestämistä koskevaa rekisteriä. Pääesikunta on huomauttanut, että Puolustusvoimien sotakoira-toiminnassa on kyse myös puolustusvoimallisesta suorituskyvystä, johon liittyvät tiedot ovat salassa pidettäviä muun muassa julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella.
- Edellä mainituista syistä puolustusministeriö esittää, että rekisterin pitovelvollisuus ei koskisi valtion virkakoirien/virkaeläinten pitoa tai tällaisesta toiminnasta ilmoitettaisiin erikseen sovittavalla tavalla, jos katsotaan ettei 60 §:n ja 62 §:n mukainen ilmoitus olisi riittävä.
- Lopuksi puolustusministeriö kiinnittää huomiota, että ehdotetun 106 §:n perusteella jää epäselväksi mikä taho on kussakin tapauksessa velvollinen pitämään 106 §:n 1 momentissa tarkoitettuja rekistereitä.

Ruokavirasto:

- Ruokaviraston käsityksen mukaan oikeusministeriö on pitänyt tärkeänä, että henkilötietojen käsittelyä koskevien pykälien perusteluissa kerrotaan tietosuojasetuksen mukainen henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Koska pykälässä tarkoitettut rekisterit tulevat väistämättä muodostamaan myös henkilörekisterin edellytetyjen pätevyystietojen takia, tulee perusteluissa käsityksemme mukaan näin ollen tarkentaa, onko oikeusperusteena esimerkiksi tietosuojasetuksen 6(1) artiklan c kohta (rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite), e kohta (yleistä etua koskeva tehtävä ja julkisen vallan käyttö) vai kenties jokin muu.

SEY:

- 3 momentti: Rekisteriin tulee merkitä myös järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.
- Kuten 53§:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään tallettavaksi tiedoksi.
- Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

SHEHVNK:

- Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta tallettavaksi selvitys siitä minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- 3 momentti: Rekisteriin tulee merkitä myös järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.
- Kuten 53§:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään tallettavaksi tiedoksi.
- Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

107 §

Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja sen suunnittelua, ohjausta ja kehittämistä varten voidaan rekisteröidä:

1) tehdyt tarkastukset ja näytteenotot;

2) tarkastuksen kohteena oleva toiminta ja eläinlajit sekä eläinten lukumäärä;

3) tarkastuksessa tehdyt havainnot;

4) näytteistä tehtyjen tutkimusten tulokset;

5) kehotukset ja hallinnolliset pakkokeinot, jotka on annettu 12 luvun nojalla;

6) tiedot 120 §:n 1 momentin tai 124 §:n 1 ja 2 momentin nojalla hallussa pidetystä eläimistä sekä poikkeusluvut, jotka on annettu 10 §:n nojalla;

7) lopetusasetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla annetut kelpoisuustodistukset ja 5 kohdan nojalla annetut väliaikaiset kelpoisuustodistukset;

8) muut sellaiset 1—7 kohdassa tarkoitettuja tietoja vastaavat eläinten hyvinvointimääräysten mukaiset valvonnan kannalta välttämättömät tiedot, jotka eivät sisällä tietosuoja-asetuksen 9 tai 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä noudatettavasta menettelystä.

Animalia:

- Jotta eläinsuojeluvalvonta olisi tehokasta, vaikuttavaa ja arvioitavissa, tulee pykälässä luetellut asiat velvoittaa rekisteröitäviksi. Ainoastaan siten päästään kehittämään eläinsuojeluvalvontaa koko maan laajuisesti.

ISAVI:

- Rekisteröinti on syytä yhdistää asiakirjojen laadintaan niin, että vältetään mahdollisimman pitkälle päällekkäiseltä työltä. Esimerkiksi ohjelman, jonne tiedot kirjataan, tulisi antaa samoilla kirjauksilla myös tarkastuskertomuksen tai sen luonnoksen, tai että tiedot saadaan muuten siirrettyä suoraan tarkastuskertomukselta.
- Rekisteröitävistä tiedoista on tulee olla oikeasti käytännön hyötyä.

LSAVI:

- Pykälässä mainitut tiedot olisi ehdottomasti rekisteröitävä ja tietojen tulisi olla valtakunnallisesti valvontaviranomaisten käytettävissä.
- Lopetuskelpoisuustodistuksista ei ole aiemmin pidetty rekisteriä ja tämä puute olisi korjattava. Rekisteriin olisi merkittävä myös tieto todistuksen peruuttamisesta. Tällä hetkellä on hyvin haastavaa selvittää, onko henkilöllä lopetuskelpoisuustodistusta ja mitä toimia, lopetusmenetelmiä ja eläinlajeja se kattaa, koska tiedot ovat vain aluehallintoviraston asiakirjahallintajärjestelmässä, josta niitä on työlästä etsiä. Vielä mahdollisempaa on valvoa, onko henkilön esittämä todistus mahdollisesti peruutettu. Henkilö, jonka todistus on peruutettu, voi hakea töihin toisen avin alueelle eikä työnantajalla eikä tarkastuseläinlääkärillä ole realistista mahdollisuutta varmistaa, että todistus on edelleen voimassa. Rekisteristä voisi esim. tarkastuseläinlääkäri helposti tarkastaa valvomansa laitoksen työntekijöiden pätevyystodistuksien sisällön ja voimassaolon.

LSSAVI:

- Rekisterivelvoitteiden lisääntyminen lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

Ruokavirasto:

- Viittaamme tältä osin edellä esitettyyn (106 §) henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen kertomisesta perusteluissa.

SEY:

- Yksi eläinsuojeluvalvonnan keskeisimmistä haasteista on ollut jo vuosikausien ajan valtakunnallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaa tukevien tietojärjestelmien puuttuminen.
- Näin ollen säännöksestä on tehtävä velvoittava –Tiedot tulee kerätä ja niiden on oltava kaikkien valvontatyötä tekevien henkilöiden saatavilla.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Koska ehdotetun lain 10 §:n tarkoittamia poikkeuslupia eläinlajilistojen ulkopuolisten eläinten pitämisestä ei tulisi myöntää, ei näiden tietojen rekisteröintiä tarvita ehdotuksen 1 momentin 6 kohdassa.
- Koska näennäisen tilapäisesti hoitoon otettujen luonnonvaraisten eläinten pitämistä niiden luonnolliseen kuolemaan asti ei tulisi sallia ehdotetun lain 124.2 §:n mukaisesti, näiden eläinten pitoa koskevien tietojen rekisteröintiä ei tarvita ehdotuksen 1 momentin 6 kohdassa.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Yksi eläinsuojeluvalvonnan keskeisimmistä haasteista on ollut jo vuosikausien ajan valtakunnallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaa tukevien tietojärjestelmien puuttuminen.
- Näin ollen säännöksestä on tehtävä velvoittava –Tiedot tulee kerätä ja niiden on oltava kaikkien valvontatyötä tekevien henkilöiden saatavilla.

14 luku
Rangaistussäännökset

Oikeusministeriö:

- kts. oikeusministeriön lausunto s. 17 ->

108 §

Rikoslain rangaistussäännökset

Rangaistus eläinsuojelurikoksesta säädetään rikoslain 17 luvun 14, 14 a ja 15 §:ssä.

109 §

Eläinsuojelurikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

- 1) 6 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon vastaisesti hylkää hoidossa olevan eläimen,*
- 2) laiminlyö 7 §:ssä säädetyn sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttamisvelvollisuuden tai sitä koskevan ilmoitus- tai lopetusvelvollisuuden,*
- 3) kohtelee eläintä kovakouraisesti tai muutoin 13 §:n 1—3 momentissa tai mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä kielletyksi säädetyllä tavalla taikka lopetusasetuksen 3, 4 tai 15 artiklan taikka liitteen III vastaisesti,*
- 4) tekee eläimelle 15 §:n 1 momentissa tai mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä kielletyn kipua tai kärsimystä aiheuttavan leikkauksen tai muun toimenpiteen,*
- 5) tekee eläimelle 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen ilman mainitussa momentissa tai mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädettyä koulutusta tai riittävää muuta osaamista tai laiminlyö 16 §:n 2 momentissa tai mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädetyn kivunlievityksen käytön,*
- 6) vastoin 17 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa antaa eläimelle ainetta, joka on vaarallista eläimen hyvinvoinnille,*
- 7) käyttää 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua tai 2 momentin nojalla kiellettyä välinettä tai laitetta,*
- 8) laiminlyö eläimen hoidossa 20 §:ssä säädetyn hoidon yleisen vaatimuksen, 21 §:ssä säädetyn ruokintaa tai juottoa koskevan vaatimuksen, 22 §:ssä säädetyn eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastamista koskevan vaatimuksen taikka 23 §:ssä säädetyn sairasta tai vahingoittunutta eläintä koskevan velvollisuuden tai jonkin mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädetyn vaatimuksen,*
- 9) rikkoo 24 §:ssä säädettyä kieltoa syöttää tai juottaa eläintä pakolla,*
- 10) rikkoo 25 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä eläimen jalostukseen käyttämistä tai jalostusmenetelmää koskevaa kieltoa tai rikkoo tai laiminlyö mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädettyä kieltoa tai vaatimusta,*
- 11) laiminlyö eläimen pitopaikkaa koskevan 33 §:ssä säädetyn yleisen vaatimuksen, 34 §:ssä säädetyn turvallisuutta koskevan vaatimuksen, 35 §:ssä säädetyn olosuhteita koskevan vaatimuksen, 36 §:ssä säädetyn puhtaana- ja kunnossapitoa koskevan vaatimuksen tai 37 §:ssä säädetyn pysyvän pitopaikan yleisen vaatimuksen tai jonkin mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädetyn vaatimuksen,*

12) 43 §:n 1 momentin tai mainitun pykälän nojalla annetun säännöksen vastaisesti järjestää eläinkilpailun tai -näyttelyn, joka tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tai rikko 43 §:n 2 momentissa säädettyä kieltoa, joka koskee eläimen suorituskykyyn tai käyttäytymiseen vaikuttamista lääkkeen, muun vastaavan aineen tai menetelmän avulla,

13) 45 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesti järjestää eläinkilpailun tai -näyttelyn vaikka eläinten hyvinvointi vaarantuu, tai laiminlyö sen keskeyttämistä koskevan vaatimuksen,

14) rikko 64 §:n 1 momentissa säädettyä velvollisuutta eläimen lopettamisesta mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti ja lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla, lopettaa eläimen 2 momentissa säädetyn vastaisesti vailla riittäviä tietoja tai taitoja tai laiminlyö 3 momentissa säädetyn velvollisuuden varmistua eläimen kuolemasta ennen sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhtymistä tai rikko tai laiminlyö mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädettyä kieltoa tai vaatimusta,

15) laiminlyö eläintä teurastettaessa 65 §:n 1 momentin vastaisesti eläimen tainnuttamisen tai lopettamisen ennen verenlaskun aloittamista tai rikko kieltoa ryhtyä eläimen suhteen muihin toimenpiteisiin ennen kuin se on kuollut,

on tuomittava, jollei teko ole rikoslain 17 luvun 14, 14 a tai 15 §:n nojalla rangaistava tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, eläinsuojelurikkomuksesta sakkoon.

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) 8 §:n 2 momentin vastaisesti pitää tuotantoeläimenä, sirkuseläimenä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä taikka seura- tai harrastuseläimenä eläintä, jota ei ole mainittu liitteessä 1 tai mainitussa momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa,

2) laiminlyö 11 §:n 2 momentissa säädetyn alle viittätoista vuotta nuorempaa lasta koskevan valvontavelvollisuuden,

3) rikko 15 §:n 3 momentissa säädettyä kieltoa, joka koskee eläimen käyttämistä kilpailussa tai pitämistä näytteillä,

4) laiminlyö 17 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden varmistua siitä, että eläinten hoi-toon ja käsittelyyn tarkoitetut välineet, laitteet ja aineet täyttävät niille asetetut vaatimukset,

5) 18 §:n 1 momentissa tai 2 momentin nojalla annetussa säännöksessä säädetyn kiellon vastaisesti markkinoi, tuo maahan, valmistaa, myy tai muutoin luovuttaa tai pitää hallussaan mainitussa momentissa tarkoitettua kiellettyä välinettä tai laitetta,

6) laiminlyö 25 §:n 4 momentissa tai 5 momentin nojalla annetussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen,

7) rikko 28 §:n 1 momentissa säädettyä luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottamista koskevaa kieltoa,

8) laiminlyö 32 §:n 1 momentissa säädetyn kirjanpito-velvollisuuden tuotantoeläimille annettusta lääkinnällisestä hoidosta tai kuolleiden eläinten lukumääristä taikka kirjanpidon 2 momentin mukaisen säilyttämisen,

9) rikko 39 §:ssä säädettyä koiran- tai kissanpennun tuontikieltoa,

10) laiminlyö 40 §:ssä säädetyn koiraa tai kissaa markkinoitaessa annettavien tietojen antamisen,

11) laiminlyö 41 §:n 1 momentissa tai 2 momentin nojalla annetussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden antaa tietoja eläimen luovutuksen yhteydessä,

12) rikko 42 §:ssä säädettyä eläinten luovutusta koskevaa kieltoa,

- 13) laiminlyö 45 §:n 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi,
- 14) laiminlyö 46 §:n 2 momentissa säädetyn eläinkilpailujen järjestämistä koskevan ilmoituksen tekemisen tai 3 momentissa säädetyn velvollisuuden kilpailueläinlääkärin nimeämisestä eläinkilpailuun,
- 15) laiminlyö 48 §:n 1 momentissa säädetyn eläimen hyvinvointia koskevan ilmoituksen, 2 momentissa säädetyn ensiapupaikan tai tarvittavien välineiden varaamisen taikka 3 momentissa säädetyn eläimen hyvinvoinnin vaarantumista koskevan ilmoituksen tekemisen,
- 16) laiminlyö 49 §:n 1 momentissa säädetyn eläinkilpailuja koskevan kirjaamisvelvollisuuden tai kirjaamisasiakirjan säilyttämisvelvollisuuden,
- 17) laiminlyö 50 §:n 1 momentissa säädetyn eläintarhaa, pysyvää tai kiertävää eläinnyttelyä tai sirkusta koskevan luvan hakemisen,
- 18) laiminlyö 60 §:n 1 momentissa säädetyn ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa koskevan ilmoituksen toiminnan aloittamisesta,
- 19) laiminlyö 61 §:n 1 momentissa säädetyn avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa koskevan, toiminnan aloittamista tarkoittavan ilmoituksen tekemisen,
- 20) laiminlyö 63 §:n 1 momentissa säädetyn eläimiä koskevan luettelon pitämisen tai 2 momentissa tarkoitetun luettelon säilyttämisvelvollisuuden,
- 21) rikkoo 64 §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa hoidossa olevan eläimen tai poron lopettamisesta metsästyksellisin keinoin tai 5 momentissa säädettyä kieltoa lopettaa eläin viihde-tarkoituksessa,
- 22) laiminlyö 67 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläinten lopetukseen liittyvää toimintaa koskevan ilmoituksen,
- 23) rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi,
- 24) laiminlyö lopetusasetuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tainnuttamista koskevan tarkastusvelvollisuuden,
- 25) laiminlyö lopetusasetuksen 6 artiklassa tarkoitetun toimintaohjeiston laatimisen,
- 26) laiminlyö lopetusasetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun turkiseläinten lopetusta koskevan ilmoituksen tai lopettaa turkiseläimen ilman mainitussa kohdassa tarkoitetun henkilön läsnäoloa ja välitöntä valvontaa,
- 27) myy lopetusasetuksen 8 artiklan vastaisesti eläimen liikkumisen rajoittamiseen tai tainnutukseen käytettävää välinettä ilman asianmukaista käyttöohjetta,
- 28) laiminlyö lopetusasetuksen 9 artiklassa tarkoitetun eläimen liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen tarkoitettuja välineitä koskevan velvollisuuden,
- 29) laiminlyö lopetusasetuksen 16 artiklassa tarkoitetun valvontamenettelyn,
- 30) laiminlyö lopetusasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun eläinten hyvinvoinnista vastaavan henkilön nimeämisen teurastamoon taikka
- 31) laiminlyö lopetusasetuksen 17 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun kirjanpidon toimista eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan rikkoo 14 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa olla sukupuolilyhteydessä eläimen kanssa.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Eläintenpitokiellon rikkominen on siirrettävä rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6 kuukautta vankeutta).
- Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 vuotta vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoo. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

Oikeusministeriö:

- Yleiset huomiot esitetystä 109 §:stä (eläinsuojelurikkomus)
- Kaavailtu 109 § sisältäisi ehdotuksen mukaisesti eläinsuojelurikkomusta koskevan rangaistussäännöksen. Pykälän 1 momentti sisältäisi kriminalisointeja, joissa teolla tai laiminlyönnillä voidaan aiheuttaa eläimelle kipua tai kärsimystä. Kyseinen momentti koskisi tekoja, jotka voisivat vakavampina olla rangaistavia rikoslain 17 luvun 14, 14 a tai 15 §:n tai muun, ankaramman rangaistusuhkan sisältävän säännöksen nojalla. Pykälän 2 momenttiin sisältyisi pääosin laiminlyöntejä, joilla ei olisi suoranaista vaikutusta eläimeen.
- Esitetyn 109 §:n säännöskohtaiset perustelut ovat yleisesti varsin tiiviit etenkin huomioiden se, että kyseessä on eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus. Kun aineellista lainsäädäntöä uudistetaan yhteiskunnallisten muutostenkin edellyttämällä tavalla kokonaisuutena, on perusteltua samalla harkita kokonaisuutena myös sitä, mitkä teot on tarpeen säätää rangaistavaksi. Uuden rangaistussäännöksen tarve on lähtökohtaisesti aina perusteltava hallituksen esityksessä (Lainkirjoittajan opas, kohta 12.9.2). Oikeusministeriön näkemyksen mukaan rangaistussäännöksen tarvetta tulisi yleisesti perustella kattavammin ja yksityiskohtaisemmin kunkin yksittäisen rangaistavaksi säädettävän teon osalta huomioiden edellä viitatuksi rikoinen periaatteet.
- Kokonaisuudistuksen yhteydessä olisi asianmukaista myös tarkastella rikkomussäännöksen kriminalisointeja kokonaisuutena ja arvioida, ovatko kaikki eläinsuojelulakiin sisältyvät kriminalisoinnit edelleen perusteltuja. Erityisen tärkeää on arvioida kriminalisointiperiaatteiden mukaisesti, onko rangaistavaksi säätäminen painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa ja onko käytettävissä muita, perusoikeuksiin vähemmän puuttuvia keinoja; esityksessä tulisi olennaisesti nykyistä kattavammin ja yksityiskohtaisemmin arvioida, mitkä ovat eri tekojen kohdalla käytettävissä olevat hallinnolliset puuttumiskeinot ja mitkä tekijät mahdollisesti osoittavat, etteivät hallinnolliset keinot ole riittäviä.
- Perusteluksi ei lähtökohtaisesti riitä pelkkä toteamus siitä, että vastaavanlainen teko on jo nykyisin rangaistava. Jos tietyn teon rangaistavaksi säätämiseksi ei ole esitettävissä riittäviä perusteita, se tulisi jättää esityksestä pois.
- Useaa rangaistussäännöksen kohtaa on esityksessä perusteltu viittauksella säännöksen ennalta ehkäisevään vaikutukseen. Esityksessä ei kuitenkaan tuoda esiin, mihin käsitys rangaistussäännöksen ennalta ehkäisevän vaikutuksen tehosta perustuu ja miksi juuri tietyn säännöksen kohdan kohdalla ennaltaehkäisevyys toimisi toivotulla tavalla.
- Useassa kohdassa esitetyn 109 §:n säännöskohtaisia perusteluja tuodaan esiin, että varsinkin toistuvissa rikkomustapauksissa sakkorangaistus voi olla ainoa tapa puuttua moitittavaan toimintaan. Mikäli rangaistusuhka on perusteltua liittämään nimenomaan tapauksiin, joissa henkilö on toistuvasti rikkonut tiettyä laissa määriteltyä kieltoa tai laiminlyönyt velvoitetta, rangaistussäännös tulee muotoilla sen mukaisesti.
- Säännöskohtaisia perusteluja olisi tarpeen täydentää myös selostamalla säännöksen käytännön soveltamistilanteita eli kuvata, millaiset teot tai menettelyt voivat tulla rangaistavaksi kunkin kohdan perusteella ja toisaalta myös, millaiset teot tai menettelyt jäävät rangaistavuuden ulkopuolelle. Tämä on erityisen tärkeää, kun on kyseessä rangaistussäännöksen kohta, jonka nojalla rangaistusuhka voi kohdistua keneen tahansa.
- Erityisen tarpeellista olisi kautta linjan tarkastella rangaistussäännöstä esitettävien syyksiluettavuuden astetta koskevien valintojen osalta. Se, että eläinsuojelulain

- rikkomussäännöksessä syyksiluettavuuden alimpana asteena on 1 momentissa huolimattomuus ja 2 momentissa törkeä huolimattomuus, ei suoraan perustele sitä, että tämä ratkaisu voitaisiin automaattisesti valita kaikkien, nyt tarkastelussa olevassa säännöksessä rangaistavaksi esitettyjen tekojen kohdalla. Etenkin 109 §:n 1 momentin osalta on syytä kysyä, onko kaikkien tekojen kohdalla todella perusteltua kytkeä rangaistusuhka huolimattomuuteen. Lainkirjoittajan oppaan mukaan syyksiluettavuuden astetta koskeva valinta tulee perustella etenkin, jos rangaistavuus esitetään ulotettavaksi syyksiluettavuuden alimpaan asteeseen eli huolimattomuuteen (Lainkirjoittajan opas, kohta 12.9.7). Perusteluissa viitataan tältä osin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen liittyviin painaviin syihin sellaisissa tapauksissa, joissa teolla tai laiminlyönnillä voidaan suoraan vaarantaa eläimen hyvinvointi (s. 182); perustelu jää varsin yleiselle tasolle eikä ota kantaa lainkaan siihen, miksi syyksiluettavuus tulisi ulottaa tahallisuutta pidemmälle. Jäljempänä yksityiskohtaisessa tarkastelussa nostetaan joitakin ongelmallisia kohtia esiin, mutta huomio koskee rikkomussäännöstä kokonaisuutena.
- Syyksiluettavuuden astetta koskevat ratkaisut ovat merkityksellisiä siitäkkin näkökulmasta, että esitettävän lain soveltamisala on laaja. Laki soveltuu laajalti eläimiin liittyvään ihmisten toimintaan: niin luonnonvaraisen eläimen luonnossa liikkeessaan kohtaavaan henkilöön, lemmikki- tai seuraeläimen omistajaan tai haltijaan kuin tuotantoeläintä pitävään tai hoitavaan. Erilaisilta toimijoilta on perusteltua odottaa erilaista huolellisuusvelvoitteen noudattamista ja erilaisilla toimijoilla on myös erilaiset selonottomahdollisuudet ja -velvollisuudet, mikä tulee huomioida säännöksen muotoilussa ja perusteluissa.
 - Esitykseen liittyy oikeusministeriön näkemyksen mukaan tiettyjä puutteita rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen kuuluvien täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusedellytysten näkökulmasta. Ensinnäkin useat lain säännökset, joihin rangaistussäännöksessä viitataan ja jotka siten tosiasiallisesti määrittävät rangaistavan teon tai menettelyn, sisältävät runsaasti avoimia ja arvioinninvaraisia käsitteitä, joiden käyttämistä rangaistusuhkan sisältävässä säännöksessä on arvioitava tarkkaan. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmaiset ”tarpeeton kipu tai kärsimys”, ”avuttomassa tilassa oleva”, ”liika rasitus”, ”kohtuuttoman ankara kuri”, ”riittävä lepo”, ”otettava huomioon” ja ”olennaiset tarpeet”. Tällaisia käsitteitä sisältäviä velvoitteita tulisi täsmentää säännöksissä tai viitatussa valtioneuvoston asetuksessa. Jos täsmentäminen ei ole mahdollista, on syytä harkita säännöksen vastaiseen menettelyyn liitetyn rangaistusuhkan poistamista.
 - Lisäksi useassa esitetyn 109 §:n kohdassa rangaistusuhka koskee lain säännöksen rikkomisen ohella alemman asteeseen säädökseen sisältyvän säännöksen vastaista menettelyä. Rangaistavaksi voisi siten tulla sellaisen esitetyn lain säännöksessä säädetyin kiellon rikkomisen tai velvollisuuden laiminlyönti, jonka varsinainen sisältö on täsmennetty esimerkiksi asetuksessa. Esitysluonnokseen ei kuitenkaan sisälly luonnoksia tällaisiksi asetuksiksi, jolloin oikeusministeriön ei ole mahdollista ottaa kantaa tällaisten säädösten sisältöön.
 - Lakiesitys sisältää voimaantulosäännöksen (119 §), jonka mukaisesti kumotun lain nojalla annetut valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetukset, lukuun ottamatta eläinsuojeluasetusta (396/1996) ja kiellosta käyttää kilpailuissa ja pitää näytteillä koiria, joille on suoritettu eläimen ulkonäön muuttamiseksi leikkaus annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1070/2000), jäävät voimaan. Rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta on ongelmallista, jos rangaistavien tekojen sisältö määrittyy kumotun lain nojalla annetuissa asetuksissa säädetyin mukaisesti. Rangaistavien tekojen ala tulisikin täsmentää itse rangaistussäännöksessä tai sen kanssa samanaikaisesti voimaan tulevassa valtioneuvoston asetuksessa.
 - Lisäksi on tarpeen huomioida, että esitysluonnoksen osiossa, jossa käsitellään esityksen vaikutuksia viranomaisten toimintaan, todetaan jaksossa 4.2.2.5 ainoastaan lyhyesti poliisin tehtävien eläinten hyvinvoinnin valvonnassa säilyvän ennallaan. Esitysluonnos sisältää kuitenkin useita ehdotuksia kokonaan uusiksi tai aiempaa laajemmiksi kriminalisoinneiksi. Esityksessä olisi siten tarpeen ottaa kantaa siihen, onko mainituilla muutoksilla vaikutuksia esitutkintaviranomaisten, syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinlaitoksen tehtäviin ja resursseihin. Myös siihen, minkälaisia muutoksia uusilla kriminalisoinneilla mahdollisesti olisi esimerkiksi eläinten kanssa tekemisissä olevien henkilöiden,

lemmikki- tai seuraeläinten omistajien tai eläintuottajien asemaan tai toimintaan, tulisi ottaa kantaa (jakso 4.2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset).

- Yksityiskohtaiset huomiot esitetystä 109 §:n 1 momentista
- 109 § 1 momentin 1 kohdan mukaisesti kriminalisoitaisiin hoidossa olevan eläimen hylkääminen esitetyn 6 §:n 2 momentin mukaisen kiellon vastaisesti. 6 §:n 2 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa eläimen hylkäämisellä todetaan tarkoitettavan ”sellaista eläimen heitteille jättämistä, jossa eläimen pitäjä ei enää millään tavoin huolehdi eläimen hyvinvoinnista eikä hän ole siirtänyt eläimen hoitovastuuta millekään muulle tähän suostumuksensa antaneelle taholle. Esimerkiksi kissan pitämistä vapaana ei sellaisenaan pidettäisi eläimen hylkäämisenä, jos kissan pitäjä huolehtii kissan muusta hoidosta tai jos hän on siirtänyt kissan hoitovastuun tilapäisesti toiselle taholle.” Säännösehdotus ja mainitut perustelut herättävät kysymyksen hylkäämisen käsitteen riittävästä täsmällisyydestä ja mahdollisista näyttövaikeuksista esimerkiksi siltä osin, missä vaiheessa ollaan tilanteessa, jossa eläimen pitäjä ei enää ”millään tavoin” huolehdi eläimen hyvinvoinnista. 6 §:n 2 momentin perusteluissa olisi siten asianmukaista määritellä, mitkä seikat osoittavat, milloin eläin on säännöksessä tarkoitettulla tavalla hylätty.
- Säännöksen ja perustelujen perusteella ei ole myöskään selvää, miten eläimen hylkääminen käytännössä voitaisiin tehdä huolimattomuudesta. Syyksiluettavuuden astetta on siksi tarpeen vähintään perustella kattavammin, jos rangaistusuhka on ylipäättään perustelua liittää huolimattomaan menettelyyn. Lisäksi selvyuden vuoksi perusteluissa voisi olla hyvä todeta, että kriminalisointi ei koske 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua eläimen hoidotta jättämistä.
- 109 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti kriminalisoitaisiin esitetystä 7 §:ssä säädetyn sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttamisvelvollisuuden tai sitä koskevan ilmoitus- tai lopetusvelvollisuuden laiminlyöminen. Velvollisuus ja sen laiminlyöminen kriminalisointi koskisivat kaikkia henkilöitä.
- Rangaistussäännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa ei kuvata niitä tekoja, jotka voisivat tulla rangaistavaksi säännöksen mukaisesti. Esitetyn 7 §:n 1 momentin mukaisesti säännöksessä tarkoitettua eläintä olisi joko itse autettava tai olisi ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle taikka valvontaviranomaiselle. Epäselväksi jää esimerkiksi, missä tilanteessa olisi rangaistavaa jättää itse auttamatta ja missä tilanteessa jättää ilmoittamatta asiasta. Säännöksen mukaisesti rangaistavan menettelyn hahmottamisesta tekee haastavampaa se, että kansalaisen tulee säännöksen nojalla kyetä arvioimaan erilaisia toimintavaihtoja ja esimerkiksi päättämään, milloin eläin on säännöksen 2 momentin mukaisesti ”sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan”, missä tapauksessa eläin saataisiin säännöksen mukaan lopettaa.
- Esitetty 7 §:n 3 momentti koskisi velvollisuutta auttaa sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä. Myös tällaisen eläimen kohdalla kenellä tahansa olisi velvollisuus lopettaa eläin tai huolehtia siitä, että eläin lopetetaan, jos eläin olisi sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen olisi julmaa sitä kohtaan.
- Voimassa olevan eläinsuojelulain 14 §:n 4 momentissa lopettamisvelvollisuus on kytketty tilanteeseen, jossa eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan. Ilmeisyysedellytyksen poistaminen alentaa rangaistavuuden kynnyksiä, minkä vuoksi asiaa olisi tarpeen tarkastella säännöksen perusteluissa tarkemmin.
- Säännöksen laiminlyömiseen liitettyä kriminalisointia voi yleisesti pitää varsin pitkälle menevänä. Käytännössä säännös asettaisi tavalliselle ihmiselle hyvin pitkälle meneviä vaatimuksia eläinten käyttäytymisen, fysiologian ja eläinlääketieteen tuntemisesta. Voidaan kysyä, miten esimerkiksi luonnossa retkeilevä ihminen voi tietää, milloin hänen metsässä tapaamansa eläin on sairas tai vahingoittunut. Eläimen sairaus tai vahingoittuminen voinee ilmetä esimerkiksi paikoilleen jähmettyminenä, joka voi toisaalta myös olla tavallinen tapa suojautua saalistajalta. Jos auttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä voi seurata rikosvastuu, vaarana voinee pahimmassa tapauksessa olla, että luonnossa kulkijat ryhtyvät varmuuden vuoksi ”auttamaan” ”sairaita” eläimiä turhaan, jolloin seurauksena voinee olla pahimmassa tapauksessa eläinten kärsimyksen lisääminen (esim. emo hylkää poikasensa, kun ihminen on sitä tutkinut ja jättänyt siihen haju jälkensä).

- Erityisen ongelmallisena voi pitää lopettamisvelvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuutta. Säännöksessä säädettäisiin lopettamista koskevasta velvollisuudesta; säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”käytännössä eläimen lopetuksen voisi tehdä sen osaava henkilö” (s. 85). Tavallisen kansalaisen on oletettavasti yleensä hyvin vaikea päätellä luonnonvaraisesta eläimestä, milloin eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan. Luonnossa liikkuja voisi säännöksen myötä joutua tilanteeseen, jossa hän joutuu rangaistusvastuulta välttyäkseen arvioimaan luonnossa kohtaamansa eläimen kuntoa ilman minkäänlaista asiaan liittyvää koulutusta tai muuta osaamista ja mahdollisesti jopa lopettamaan eläimen ilman tietämystä siitä, miten lopettaminen toteutetaan asianmukaisesti ja tarpeetonta kärsimystä välttäen. On myös syytä pohtia, voiko säännös toimia oikeuttamisperusteena salametsästykselle; salametsästyksestä kiinni jäänyt henkilö voisi väittää havainneensa metsässä ”vahingoittuneen” eläimen ja lopettaneensa sen välttyäkseen metsästysrikosta koskevalta rangaistusvastuulta esitettyjen 109 ja 7 §:n nojalla.
- Esitetyn 7 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”samaa tapaan kuin ihmisten hoidossa olevien eläintenkin kohdalla, säännöksen auttamisvelvollisuus rajoittuisi ensiavun luonteiseen auttamiseen ja vain sellaiseen apuun, jota kansalainen kykenee omien taitojensa ja kykyjensä rajoissa antamaan” (s. 85). Tätäkin lausumaa vasten vaikuttaa erikoiselta, että kansalaiseen kohdistettaisiin rangaistusuhka myös eläimen lopettamista koskevan velvollisuuden laiminlyömisestä.
- Epäselväksi myös jää, mikä on säännöksen suhde esitettyyn 64 §:ään, jossa säädettäisiin lopetusta koskevista yleisistä vaatimuksista, sekä esitettyyn 109 §:n 1 momentin 14 kohtaan, jossa olisi eläimen lopettamisen toteuttamista koskevien velvollisuuksien rikkomista koskeva rangaistussäännös. Esimerkiksi esitetyn 64 §:n 2 momentin mukaisesti eläimen saisi lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi.
- Säännöshedotuksessa ei myöskään määritellä, missä tilanteessa lopetus tulisi tehdä itse ja missä tilanteessa olisi huolehdittava, että eläin lopetetaan. Lisäksi epäselväksi jää, mitä tarkoitetaan ”huolehtimisella” siitä, että eläin lopetetaan. Riittäisikö rangaistusvastuusta vapautumiseksi se, että henkilö ilmoittaa loukkaantuneesta eläimestä esimerkiksi viranomaiselle, vai pitäisikö henkilön valvomalla varmistaa, että lopettaminen käytännössä toteutetaan?
- On myös huomioitava, että esitetyn 7 §:n 3 momentin mukaisesti kunnan olisi huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta. 109 §:n 1 momentin 2 kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa ei ole otettu kantaa rangaistusuhkan kohdistumiseen tältä osin.
- Esitetyn 109 §:n 2 kohdan osalta on erityisesti syytä kiinnittää huomiota syyksiluettavuuden asteeseen. On epäselvää, miksi auttamis-, ilmoittamis- ja lopetusvelvollisuuden laiminlyönnin rangaistavuus on perusteltua ja tarpeellista kytkeä huolimattomuuteen etenkin huomioiden yllä todetut vaikeudet eläimen voinnin arvioimisessa.
- Huomiota on lisäksi kiinnitettävä siihen, että rangaistussäännöksessä viitataan vain ”sairaaseen ja vahingoittuneeseen” eläimeen, kun taas 7 §:ssä viitataan lisäksi ”muutoin avuttomassa tilassa olevaan” eläimeen. Epäselväksi jää, koskisiko rangaistussäännös nimenomaisesti vain laiminlyöntiä, jonka kohteena on sairas tai vahingoittunut eläin, mutta ei laiminlyöntiä, jonka kohteena olisi avuttomassa tilassa oleva eläin.
- Esitetyn 7 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan metsästyslain 84 §:ään. Ko. säännöksen mukaisesti, jos eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen ilmeisesti tuottaa sille kohtuutonta kärsimystä, löytäjä saa lopettaa eläimen, vaikka hänellä ei olisi alueella kyseisen eläimen pyydystämisen- tai tappamisoikeutta tai eläin olisi tuona ajankohtana rauhoitettu. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei oteta kantaa siihen, miten säännöksiä mahdollisesti sovellettaisiin käytännössä huomioiden se, että metsästyslain 84
- §:n viitatussa 4 momentissa viitataan ”kohtuuttoman” kärsimyksen aiheuttamiseen, sekä se, että metsästyslain säännöksen nojalla eläin saadaan lopettaa, kun taas esitetyn säännöksen ja 109 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla eläin olisi lopetettava.

- 109 §:n 1 momentin 3 kohdassa kriminalisoitaisiin eläimen kovakourainen tai muu säännöksessä määritellyllä tavalla kielletty kohtelu. Tarkoitus on säännöskohtaisten perustelujen perusteella ilmeisesti kriminalisoida esitetyn 13 §:n 1–3 momentin mukainen kovakourainen tai muu kielletty kohtelu. Pykälän sanamuoto kuitenkin viittaa kovakouraiseen kohteluun yleisesti ja 13 §:n 1–3 momentin osalta muuhun kiellettyyn kohteluun. Pykälän sanamuotoa tulisi siten täsmentää lisäämällä myös kovakouraisen kohtelun osalta viittaus 13 §:n 1–3 momenttiin, mikäli tämä on sääntelyn tarkoitus.
- Esitetyn 13 §:n 2 momentin mukaisesti eläintä ei saisi rasittaa liikaa eikä pitää kohtuuttoman ankarassa kurissa. Eläimen koulutuksessa ja käytössä olisi otettava huomioon eläimen osaamistaso ja suorituskyky. Eläintä ei saisi pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä.
- Säännösehdotus sisältää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta laajasti käsitteitä, kuten ”rasittaa liikaa” ja ”kohtuuttoman ankara”. Vaikka eläimen omistajalta, haltijalta ja eläimen kanssa toimivalta henkilöltä voidaan odottaa tiettyä perustietoa siitä, mitkä ovat eläimen toimintakyvyn, kurissa pitämisen ja rasittamisen asialliset rajat, rangaistusvastuun perustaminen huolimattomuuteen näistä seikoista herättää kysymyksiä. Mikäli rangaistavuuden katsotaan olevan perusteltua kytkeä huolimattomuuteen, valintaa olisikin asianmukaista perustella tarkemmin sekä esimerkkien avulla kuvata, millaisessa tilanteessa voisi olla kyse esimerkiksi huolimattomuudesta tapahtuvasta liiasta rasittamisesta. Sama kysymys koskee 1 ja 3 momenteissa esiintyviä käsitteitä ”tarpeeton” kipu, kärsimys tai vahingoittaminen; millainen teko voisi esimerkiksi olla huolimattomuudesta tehty tarpeeton vahingoittaminen suhteessa siihen, että huolimattomuudesta tehty vahingoittaminen ilman tarpeettomuusedellytystä ei olisi rangaistavaa?
- On lisäksi huomioitava, että esitetyn 13 §:n 1–3 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa ei oteta kantaa siihen, miten eläimiä kohdellaan metsästyksen yhteydessä. Metsästyksen yhteydessä saaliseläin joutuneen useimmiten sellaisen kohtelun kohteeksi, josta aiheutuu kipua tai kärsimystä, ja toisaalta saaliseläin voinee myös tulla rasitetuksi liikaa metsästyksen yhteydessä.
- 109 §:n 1 momentin 4 kohdassa viitataan 15 §:n 1 momenttiin ”tai mainitun pykälän nojalla annettuun säännökseen”. 15 §:n 1 momenttiin ei kuitenkaan sisälly asetuksenantovaltuutta.
- Esitetyn 15 §:n 1 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa annetaan esimerkkejä mahdollisista säännöksen soveltamistilanteista tai toimenpiteistä, jotka olisivat tai eivät olisi säännöksessä tarkoitettulla tavalla sallittuja. Valitut esimerkit vaikuttavat poikkeuksetta liittyvän tilanteisiin, joissa eläintä käsittelee eläinlääketieteellisen koulutuksen saanut henkilö tai esimerkiksi eläintuottaja. Säännös vaikuttaa kuitenkin velvoittavan sanamuotonsa mukaisesti kuitenkin lähtökohtaisesti ”jokaista” eli myös ketä tahansa lemmikkieläimen omistajaa tai haltijaa. Säännöksen sanamuotoa on syytä harkita muutettavaksi etenkin huomioiden esitetyn 16 §:n 1 momentti, jonka mukaan 15 §:ssä sallitun leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen saisi tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi.
- On huomioitava, että myöskään esitetyn 15 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa ei oteta kantaa säännöksen soveltamiseen metsästyksen yhteydessä ilmeneviin tilanteisiin tai toimenpiteisiin.
- 109 §:n 1 momentin 5 kohdassa viitataan 16 §:n 1 momenttiin ja 2 momenttiin ”tai mainitun pykälän nojalla annettuun säännökseen”. Esitetyn 16 §:n 1 tai 2 momenttiin ei kuitenkaan sisälly asetuksenantovaltuutta.
- Esitetyn 16 §:n 2 momentin osalta jossakin määrin epäselväksi jää, koskeeko kivunlievityksen käyttämistä koskeva velvoite ja sen laiminlyönnin rangaistavuus vain henkilöitä, jotka 1 momentin nojalla saavat tehdä leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen, vai jokaista henkilöä, joka tekee kivuliaan toimenpiteen eläimelle. Esimerkiksi lemmikkikoiran omistaja voi joutua tekemään kivuliaan toimenpiteen koiralleen, jos tämä on esimerkiksi astunut ja jäänyt kiinni terävään esineeseen.
- 109 §:n 1 momentin 6 kohdassa kriminalisoitaisiin esitettyssä 17 §:n 1 momentissa säädettäväksi ehdotettavan kiellon rikkominen. Esitetyn 17 §:n 1 momentin mukaan eläimille ei saisi antaa aineita, jotka ovat vaarallisia eläinten hyvinvoinnille, ellei kyse ole eläimen eläinlääketieteellisestä hoidosta,

lopetuksesta tai muualla lainsäädännössä erikseen sallitusta käsittelystä. Myös kyseisen säännöksen tunnusmerkistö suhteessa esitettyyn syyksiluettavuuden alimpaan tasoon eli huolimattomuuteen herättää kysymyksiä. Säännöksestä seuraisi ilmeisesti varsin pitkälle menevä selonottovelvollisuus lemmikkieläinten omistajien ja haltijoiden suhteen. Esimerkiksi suklaa voi olla koirille hengenvaarallinen aine, jota koira voi tavallisissa kotioiloissa saada nautittua, jos suklaalevy on jäänyt esille ja koiran nautittavaksi omistajan huolimattomuuden tai tietämättömyyden seurauksena. Seuraisiko tällaisessa tapauksessa koiran omistajalle tai haltijalle rikosoikeudellinen vastuu säännöksen nojalla? Myös muita vastaavia aineita voinee olla olemassa muidenkin lemmikkinä pidettävien eläinten kohdalla.

- 109 §:n 1 momentin 7 kohdassa kriminalisoitaisiin tiettyjen eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettujen välineiden ja laitteiden käyttäminen. Myös tämän kohdan osalta tulisi harkita uudelleen valintaa syyksiluettavuuden alimman asteen osalta. Huolimattomuudesta tehdystä teosta rankaiseminen vaikuttaa pitkälle menevältä ratkaisulta etenkin huomioiden se, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin esitetyn 2 momentin mukaan säätää myös muista sellaisista eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavista välineistä ja laitteista, joihin sovellettaisiin 1 momenttia.
- Kyseisen kohdan mukaisesti rangaistavaa olisi vain mainitun kaltaisten välineiden ja laitteiden käyttäminen. Rangaistussäännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa olisi asianmukaista tuoda esiin, että tällaisten välineiden ja laitteiden osalta muut tekotavat, kuten maahantuonti, myynti ja luovuttaminen, olisi kriminalisoitu 109 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaisesti.
- 109 §:n 1 momentin 8 kohdassa esitetään kriminalisoitavaksi mm. esitetyssä 20 §:ssä säädetyn hoidon yleisen vaatimuksen laiminlyönti. Esitetyn 20 §:n mukaiset hoidon yleiset vaatimukset on säännöksessä kuvattu yleisluonteisesti ja käyttäen esimerkiksi ilmaisuja ”on huolehdittava” ja ”on otettava huomioon”, jolloin jää epäselväksi, miten huolehtimisen tai huomioon ottamisen tulisi tosiasiallisesti tapahtua. Nämä ilmaisut jättävät jossakin määrin epäselväksi sen, millaiset teot tai menettelyt voisivat käytännössä tulla rangaistavaksi esitetyn 20 §:n ja 109 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti. Sama koskee esitetyn 21 §:n 1 momenttia ja 22 §:n 3 momenttia.
- Yleiset hoidon vaatimukset koskevat kaikkia eläimiä hoitavia henkilöitä, ja syyksiluettavuuden asteeksi on esitetty huolimattomuutta. Voidaan esimerkiksi kysyä, millainen teko käytännössä olisi huolimattomuutta hoidossa olevan eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä huolehtimisen laiminlyömistä. Sama huomio on tehtävä siltä osin, kun 8 kohdassa viitataan esitetyssä 23 §:ssä säädetyn sairasta tai vahingoittunutta eläintä koskevan velvollisuuden laiminlyöntiin.
- Esitetyssä 8 kohdassa kriminalisoitaisiin myös esitetyssä 22 §:ssä säädetyn eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastamista koskevan vaatimuksen laiminlyöminen. Esitetyn 22 §:n 2 momentin mukaan, jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, eläimen hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Esitetyn 22 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan terraarioissa ja akvaarioissa pidettäviin seura- ja harrastuseläimiin, ja todetaan, että eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömien laitteiden, kuten sähköllä toimivan suodattimen, toiminnan tarkastaminen vähintään kerran päivässä olisi tarkoituksenmukaista, jotta mahdollisiin toimintahäiriöihin voitaisiin puuttua mahdollisimman pian niiden ilmetyä. Näin varmasti on, mutta rikosoikeudellisen rangaistusvastuun kytkeminen tämänkaltaisen velvollisuuden laiminlyöntiin kaipaasi pidemmälle menevää perustelemista – etenkin, kun rangaistussäännös on kytketty syyksiluettavuuden osalta huolimattomuuteen. Miten tällaisen säännöksen noudattamista olisi mahdollista valvoa ja miten rikkomisen näytettäisiin toteen?
- 109 §:n 1 momentin 10 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetyn 25 §:n 2 tai 3 momentissa säädetyn eläimen jalostukseen käyttämistä tai jalostusmenetelmää koskevan kiellon rikkomisen ja mainitun pykälän nojalla annetussa säännöksessä säädetyn kiellon tai vaatimuksen rikkomisen. Ehdotettu 25 §:n 2 momentti sisältää sellaisia avoimia ilmaisuja kuin ”aiheuttaa todennäköisesti” ja ”aiheutuu merkittävää haittaa”, joita voi pitää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta

- ongelmallisina. Jossakin määrin epäselvänä voi pitää sitä, miten tulkittaisiin kyseistä säännöstä ja rangaistussäännöstä syyksiluettavuuden alimmaksi asteeksi esitetyn huolimattomuuden osalta. Miten menettelemällä henkilö voisi rikkoa huolimattomuuttaan esimerkiksi kiellon käyttää jalostukseen jalostusyhdistelmää, joka aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille? Ja toisaalta, millainen selonottovelvollisuus esimerkiksi yksittäiselle koirankasvattajalle säännösten nojalla seuraisi ja miten toimimalla tällainen kasvattaja voisi varmistua siitä, ettei hänen kohdisteta rangaistusvastuuta lain 109 § 1 momentin 10 kohdan ja 25 §:n 2 momentin nojalla?
- 109 §:n 1 momentin 11 kohdassa kriminalisoitaisiin lain 33–37 §:ssä säädetyn tai jonkin näistä pykälistä nojalla annetussa säännöksessä säädetyn, eläimen pitopaikkaa koskevan vaatimuksen laiminlyöminen. Mainituissa pykälissä käytetään useita sanamuotoja, jotka ovat avoimia ja arvioinninvaraisia, kuten ”vaihtaa asentoa vaikeuksitta”, ”riittävä puhtaus ja hygienia”, ”eläimelle sopiva”, ”riittävän puhdas”, ”riittävä suoja”, ”tarpeelliset toimet”.
 - Säännöskohtaisissa perusteluissa kyseisille käsitteille on pyritty antamaan täsmälliset merkityssisällöt ja kuvaamaan käytännössä, mitä käsitteillä tarkoitetaan. Kuitenkin esimerkiksi ehdotetun 34 §:n 1 momentin mukainen velvoite, jonka mukaan eläimen pitopaikan olisi oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen, on muotoilultaan varsin avoin (”mahdollisimman vähäinen”). Huomioiden rikosoikeudellinen laillisuusperiaate täsmällisyysvaatimuksineen sekä syyksiluettavuuden alimmaksi asteeksi valittu huolimattomuus, jossakin määrin epäselväksi jää, millainen teko tai menettely voisi käytännössä tulla rangaistavaksi mainitun säännöksen nojalla. Säännösten sanamuotoja on pyrittävä täsmentämään tai rajaamaan rangaistusuhka koskemaan vain sellaisia tekoja, jotka voidaan riittävän täsmällisesti rajata.
 - 109 §:n 1 momentin 12 kohdassa kriminalisoitaisiin eläinkilpailun tai -näyttelyn järjestäminen lain 43 §:n 1 momentin tai mainitun pykälän nojalla annetun säännöksen vastaisesti. Esitetyn 43 §:n 1 momentin mukaisesti eläinkilpailu ja -näyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia.
 - Ilmaisuihin ”tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia” on rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta varsin avoin ja siten täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusedellytysten kannalta ongelmallinen. Avoimeksi jää, mitä tarpeettomuudella tarkoitetaan ja millaiset edut voisivat oikeuttaa eläimen hyvinvoinnin vaarantamisen.
 - Rangaistussäännöksen itsenäinen merkitys jää avoimeksi, kun esitetyn 7 luvun muissa säännöksissä säädettäisiin eläinkilpailujen ja -näyttelyjen järjestämistä koskevista vaatimuksista, joiden tarkoituksena on eläinten hyvinvoinnin turvaaminen, ja monien tässä luvussa säädettäväksi esitettävien kieltojen rikkomisesta tai velvollisuuksien laiminlyömisestä voisi seurata rangaistusvastuu esitetyn 109 §:n nojalla.
 - Esitetystä 12 kohdassa viitataan esitetyn 43 §:n 1 momenttiin ”tai mainitun pykälän nojalla annettuun säännökseen”. Esitetyn 43 §:n 1 momenttiin ei kuitenkaan sisälly asetuksenantovaltuutta.
 - Rangaistussäännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan voimassa olevan säännöksen osalta eläinsuojelulain 16 §:n 3 momenttiin, johon viittaamalla rangaistavuus on toteutettu. Kyseisen säännöksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää pitämästä sellaisia eläinkilpailuja tai muita vastaavia tilaisuuksia, joissa eläimille voi aiheutua tarpeetonta kipua, tuskaa tai kohtuutonta rasitusta. Nyt arvioitavana olevan esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa ei ole otettu kantaa siihen, merkitsisikö eläimen hyvinvointia vaarantava kilpailu tai näyttely samaa kuin kilpailu tai tilaisuus, joissa eläimille voi aiheutua tarpeetonta kipua, tuskaa tai kohtuutonta rasitusta – toisin sanoen, laajeneeko rangaistavuus esitetyn säännöksen myötä. Se, ettei eläimen hyvinvointi tarpeettomasti vaarantuisi, vaikuttaisi esimerkiksi esitetyn 1 §:n yksityiskohtaisten perustelujen perusteella edellyttävän muutakin kuin sitä, että eläimen kohtelu ei aiheuta sille tarpeetonta kipua, tuskaa tai kohtuutonta rasitusta. Siten myös rangaistavuuden osalta voisi seurata

muutos, jota tulisi avata esitetyn 109 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa yksityiskohtaisemmin kuin mitä esitysluonnoksessa nyt on tehty.

- 109 §:n 1 momentin 13 kohdan kriminalisointi olisi uusi. Kohdan mukaan rangaistavaa olisi järjestää esitettyssä 45 §:n 1 momentissa säädetyn kiellon vastaisesti eläinkilpailu tai -näyttely, vaikka eläinten hyvinvointi vaarantuu, tai laiminlyödä tällaisen kilpailun tai näyttelyn keskeyttämistä koskeva vaatimus.
- Huolimatta siitä, että kriminalisointi olisi uusi, säännöskohtaiset perustelut ovat hyvin tiiviit. Lainkirjoittajan oppaan mukaan uuden rangaistussäännöksen tarve on hallituksen esityksessä aina perusteltava (kohta 12.9.2).
- Perusteluissa ei ole myöskään avattu esitetyn säännöksen mahdollisia soveltamistilanteita. Ehdotettu 45 §:n 1 momentti sisältää ehdollisia elementtejä (”..jos vaaran poistaminen ei ole mahdollista..”; ”Jos kilpailu tai näyttely kuitenkin edelleen tarpeettomasti vaarantaa..”), jolloin sen hahmottaminen, millainen teko tai menettely voisi olla rangaistavaa säännöksen mukaisesti, ja toisaalta, miten menettelemällä rangaistusvastuu on mahdollista välttää, on työlästä – tämä etenkin, kun syyksiluettavuuden asteeksi on esitetty huolimattomuutta.
- Säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”varsinkin toistuvien tapausten ehkäisemiseksi toimintaan tulisi voida puuttua myös rangaistuksella”. Säännöksen sanamuoto kuitenkin mahdollistaa rangaistusvastuun syntymisen jo kertaluonteisen teon tai menettelyn perusteella. Mikäli rangaistusvastuu on perusteltua liittyy toistuviin tekoihin, tämän tulisi näkyä rangaistussäännöksen sanamuodossa ja asiaa tulisi avata yksityiskohtaisemmin perusteluissa.
- 109 §:n 1 momentin 14 kohdassa kriminalisoitaisiin eläimen lopettamisen toteuttamista koskevien velvollisuuksien rikkominen ja viitattaisiin esitetyn 64 §:n 1–3 momentteihin. Kuten edellä on todettu, esitetyn 14 kohdan suhde esitettyyn 2 kohtaan (eläimen lopettamista koskeva velvollisuus) jää epäselväksi.
- Kuten oikeusministeriö on 16.3.2018 päivätyssä lausunnossaan (OM 255/43/2017) esittänyt, esityksen perusteluissa tulisi pohtia, onko kyseisiin tekoihin mahdollista syyllistyä rikkomuksina niin, että eläimelle ei aiheutettaisi rikoslain eläinsuojelurikoksessa tai törkeässä eläinsuojelurikoksessa tarkoitettua tarpeetonta kipua tai kärsimystä.
- Perusteluissa olisi syytä todeta ja arvioida rikkomuksena rangaistavien tekojen suhdetta rikoslain säännöksiin nähden.
- Myös viitatus 64 §:n osalta on viitattava edellä useassa kohdassa tarkasteltuihin ongelmiin rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta; esitettyssä 64 §:ssä käytetyt käsitteet ”mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti”, ”riittävät tiedot” ja ”on varmistettava” ovat epätasällisia.
- Esitettyssä 14 kohdassa viitataan esitetyn 64 §:n 1 momentin osalta lopettamisen toteuttamiseen mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti ja lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla eli käytännössä 64 §:n 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen. Esitettyssä 64 §:n 1 momentissa säädettäisiin ehdotuksen mukaan kuitenkin myös velvollisuudesta tainnuttaa eläin ja tainnutusmenetelmästä. Esitetyn 14 kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä selvytyden vuoksi tuoda esiin, että rangaistusvastuu koskee nimenomaan ja vain tiettyjen, viitatussa 64 §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien rikkomista.
- Yksityiskohtaiset huomiot esitetystä 109 §:n 2 momentista
- 109 §:n 2 momentin 1 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi se, että joku pitää esitetyn 8 §:n 2 momentin vastaisesti tuotantoeläimenä, sirkuseläimenä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä taikka seura- tai harrastuseläimenä eläintä, jota ei ole mainittu liitteessä 1 tai mainitussa momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa. Kriminalisointi olisi uusi.
- Viitatussa 8 §:n 2 momentissa ei varsinaisesti säädettäisi täsmällistä kieltoa, vaan säännöksen mukaan eläinlajit, joita saa pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä eläinnäyttelyissä, on lueteltu liitteessä 1. Esitettyä 8 §:n 2 momenttia olisi syytä muuttaa siten, että se sisältäisi täsmällisen kiellon, jonka rikkominen olisi 109 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti rangaistavaa.

- Huolimatta siitä, että kriminalisointi olisi uusi, säännöskohtaiset perustelut ovat hyvin tiiviit. Perusteluissa ei käytännössä lainkaan perustella uuden rangaistussäännöksen tarvetta. Säännöskohtaisissa perusteluissa olisi tarpeen perustella, miksi kriminalisointi olisi tarpeen, sekä kuvata tarkemmin, millaiset teot voivat käytännössä tulla rangaistavaksi kohdan perusteella.
- Säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan 109 §:n 2 momentin 1 kohtaan kahdesti ja viitataan ilmeisesti virheellisesti lain kahteen eri säännökseen (8 §:n 1 momentti ja 99 §:n 1 momentti) (s. 186).
- 109 §:n 2 momentin 2 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetyn 11 §:n 2 momentissa säädetyn, alle viittätoista vuotta nuorempaa lasta koskevan valvontavelvollisuuden laiminlyöminen.
- Esitetystä 11 §:n 1 momentissa alle 15-vuotiaan lapsen valvontavastuu osoitetaan lapsen vanhemmille tai muille huoltajille tai muille henkilöille, joilla lapsi on valvonnassaan.
- Säännöksissä tai säännöskohtaisissa perusteluissa ei oteta kantaa tilanteeseen, jossa valvontavastuussa on useissa tai kaikissa mainituissa asemassa olevia henkilöitä; epäselväksi jää, voiko rangaistusvastuu kohdistua samaan aikaan kaikkiin tällaisissa asemassa oleviin henkilöihin. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei myöskään selosteta, millaisessa tilanteessa rangaistusvastuu voisi ulottua henkilöön, jolla on lapsi valvonnassaan.
- Esitetyn 11 §:n 2 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan ilmeisesti virheellisesti, että eläinsuojelulain tapaan valvontavelvollisuuden laiminlyönti tahallaan tai huolimattomuudesta ehdotetaan säädettäväksi esitettävässä 109 §:ssä rangaistavaksi eläinsuojelurikkomuksena; 109 §:n 2 momentin mukainen rangaistusvastuu on esitetty perustettavan tahallisuuteen tai törkeään huolimattomuuteen.
- 109 §:n 2 momentin 3 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetyn 15 §:n 3 momentissa säädetyn kiellon, joka koskee eläimen käyttämistä kilpailussa tai pitämistä näytteillä, rikkomisen.
- Rangaistussäännöksen säännöskohtaiset perustelut ovat hyvin tiiviit, eikä niissä viitata lainkaan tarkemmin siihen, millaisista tapauksista tai tilanteista viitatussa 15 §:n 3 momentissa on kyse. Kyseinen säännös koskee nimenomaisesti eläintä, jolle on tehty sellainen leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, jonka tarkoituksena on eläimen ulkonäön muuttaminen. Tällaista eläintä ei saisi käyttää kilpailuissa tai pitää näytteillä. Myös rangaistussäännöksen perusteluissa olisi tarpeen tuoda asia esiin.
- 109 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyödä esitetystä 17 §:n 2 momentissa säädetty velvollisuus varmistua siitä, että eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitetut välineet, laitteet ja aineet täyttävät niille asetetut vaatimukset. Esitetyn 17 §:n 2 momentin mukaisesti sen, joka valmistaa, tuo maahan, vie maasta, kuljettaa Suomen kautta, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettuja välineitä, laitteita ja aineita, on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että välineet, laitteet ja aineet täyttävät tässä laissa ja sen nojalla annetut vaatimukset. Kriminalisointi olisi uusi.
- Huolimatta siitä, että kriminalisointi olisi uusi, säännöskohtaiset perustelut ovat hyvin tiiviit eikä niissä juuri avata esitetyn säännöksen mahdollisia soveltamistilanteita. Näiltä osin perusteluja tulisi täydentää ja erityisesti avata tarkemmin, miksi kriminalisointi olisi perusteltu.
- Esitetyn 17 §:n 2 momentin säännöskohtaisten perustelujen mukaan ehdotettua huolellisuusvelvoitetta sovellettaisiin sekä luonnollisiin henkilöihin että julkisiin ja yksityisiin oikeushenkilöihin vastaavalla tavalla kuin kuluttajaturvallisuuslaissa.
- Huolellisuusvelvoitteen laajuutta arvioitaessa olisi otettava huomioon luovutustilanteen olosuhteet ja toisaalta myös luovuttajan asema: jos myyjä on ammattimainen toimija, hänen tulisi pystyä tältä pohjalta arvioimaan myymiensä tuotteiden turvallisuutta ja soveltuvuutta (s. 100–101). Erityisesti koska esitetyt 17 §:n 2 momentti ja 109 §:n 2 momentin 4 kohta koskisivat ammattimaisten toimijoiden ohella myös kaikkia luonnollisia henkilöitä, perusteluissa tulisi avata laajemmin sitä, miten säännöksiä käytännössä sovellettaisiin ja millaisissa tilanteissa yksityishenkilön toiminta voisi käytännössä tulla rangaistavaksi säännöksen mukaisesti. Kysymys herää esimerkiksi siitä, kuinka pitkälle menevää huolellisuus- ja selonottovelvollisuutta yksityishenkilöön kohdistettaisiin

tilanteessa, jossa hän olisi tuomassa ulkomailta omaan käyttöönsä yksittäistä eläimen hoitoon käytettävää ainetta ja mitkä tekijät vaikuttaisivat arvioitaessa rangaistussäännöksen tunnusmerkistön täyttymistä. Asian avaaminen on merkityksellistä erityisesti, koska syyksiluettavuuden alimmaksi asteeksi esitetään törkeää huolimattomuutta.

- Mainitun kohdan perusteluissa ei tuoda esiin, liittyykö kyseessä oleviin välineisiin tai laitteisiin erityisiä EU-lainsäädännöstä aiheutuvia vaatimustenmukaisuusedellytyksiä (esim. CE-merkintä ja sen käytöstä mahdollisesti seuraavat oikeusvaikutukset).
- 109 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi esitetyn 18 §:n 1 momentin tai 2 momentin nojalla annetussa säädöksessä säädetyn kiellon vastainen kielletyn välineen tai laitteen markkinointi, maahantuonti, valmistaminen, myyminen, muutoin tapahtuva luovuttaminen ja hallussapito.
- Säännöskohtaisten perustelujen mukaan 5 kohta vastaisi asiallisesti voimassa olevan säännöksen 2 momentin 1 kohtaa, jossa viitataan lain 12 §:ssä säädettyyn valmistus-, maahantuonti-, myynti- ja luovutuskieltoon. Kuitenkin 18 §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan säännös vastaisi eläinsuojelulain 12 §:ssä säädettyä kieltoa kuitenkin niin, että myös kiellettyjen välineiden ja laitteiden markkinointi ja hallussapito kiellettäisiin (s. 101). Käytännössä siis myös rangaistavuuden ala laajenisi. Asiaa on siten tarpeen avata rangaistussäännöksen perusteluissa; rangaistavuuden alan laajentaminen olisi perusteltava ja perusteluissa olisi selostettava, miten näiltä osin säännöstä käytännössä sovellettaisiin. On huomioitava, että se, että tiettyä kieltoa perustellaan säännöskohtaisissa perusteluissa, ei ole riittävää, vaan myös rangaistavaksi säätämistä on perusteltava.
- On huomioitava, että hallussapidon kriminalisointi on yleisesti ottaen poikkeuksellista (PeVL 23/1997 vp, s. 4/I sekä PeVL 26/2004 vp, s. 4/II ja PeVL 13/2004 vp, s. 2/II), ja jos kriminalisointiin päädytään, sen tarve on perusteltava erityisen huolella.
- Perustelujen merkitys korostuu, koska kyseessä on yksityishenkilöitä koskeva kiello rangaistussäännös, jonka osalta lisäksi syyksiluettavuuden alimmaksi asteeksi on esitetty törkeää huolimattomuutta.
- Oikeusministeriö lisäksi huomauttaa, että esitetyn 18 §:n 2 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös muista sellaisista eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavista välineistä tai laitteista, joihin sovellettaisiin 1 momenttia. Kiellettyjen ja rangaistavuuden piiriin tulevien välineiden ja laitteiden joukko voisi siten laajentua asetuksella. Tässä vaiheessa, asetusluonnoksen puuttuessa, ei ole mahdollista arvioida rangaistavuuden laajuuden asianmukaisuutta.
- Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä selvyuden vuoksi mainita, että esitetystä 18 §:ssä tarkoitettujen välineiden tai laitteiden käyttäminen kriminalisoitaisiin erikseen esitetyn 109 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja että mainitun säännöksen mukaisesti rangaistavaksi voisi tulla huolimaton menettely (vrt. törkeä huolimattomuus 109 §:n 2 momentin mukaisena syyksiluettavuuden alimpana asteena). Sama viittaus olisi asiallista lisätä 109 §:n 1 momentin 7 kohdan säännöskohtaisiin perusteluihin.
- 109 §:n 2 momentin 6 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyödä esitetyn 25 §:n 4 momentissa tai 5 momentin nojalla annetussa säädöksessä säädetty velvollisuus estää pidettävien nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen. Kohta olisi uusi.
- Kuten oikeusministeriön vuonna 2018 annetussa lausunnossa todetaan, kyseisen rikossäännöksen on ilmeisesti tarkoitus koskea esimerkiksi toimintaa, jossa yleensä hyvässä tarkoituksessa pidetyt leikkaamattomat eläimet lisääntyvät suunnittelemattomasti. Tämän kaltaisilla henkilöillä on usein elämänhallintaan ja/tai mielenterveyteen liittyviä ongelmia, joten ehdotetun rangaistussäännöksen ennalta ehkäisevä vaikutus olisi käytännössä rajallinen. Eläinten hyvinvointia vaarantavat tai vahingoittavat teot tulevat näissä tilanteissa jo nykyään ja vastaisuudessakin muiden eläinsuojelurikkomussäännösten nojalla rangaistaviksi. Se, että käsillä olevassa esityksessä rangaistavuus voi perustua törkeään huolimattomuuteen (aiemmassa esitysluonnoksessa esitetyn

- huolimattomuuden sijaan), ei poista mainittua ongelmallisuutta. Erityisen rangaistussäännöksen tarvetta olisi syytä ehdotuksen jatkovalmistelussa arvioida uudelleen.
- Rangaistussäännöksen säännöskohtaisten perustelujen mukaan varsinkin toistuvien tapausten ehkäisemiseksi toimintaan tulisi voida puuttua myös rangaistuksella (s. 186). Esitetyn 25 §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan yksittäisiä vahinkoastumisia tapahtuu vastuullisessakin eläintenpidossa, eikä tällaisia yksittäisiä tapauksia olisi pidettävä pykälässä tarkoitettuna hallitsemattomana lisääntymisenä. Kiellettyä sen sijaan olisi sellainen eläintenpito, jossa eläimet lisääntyvät keskenään jatkuvasti tai suunnittelemattomasti ja josta aiheutuu selkeää haittaa eläinten hyvinvoinnille (s. 113).
 - Rangaistussäännöksen sanamuoto kuitenkin mahdollistaa rangaistusvastuun syntymisen jo kertaluonteisen teon tai menettelyn perusteella, eikä säännöksen sanamuoto edellytä haittaa eläimen hyvinvoinnille. Mikäli rangaistusvastuu esitetyn 25 §:n 4 momentissa säädetyn velvoitteen laiminlyömisestä ylipäättään nähdään perusteltuna, rangaistusvastuu olisi asianmukaista liittää vain tahallisiin ja toistuviin tai suunnitelmallisiin tekoihin tai tekoihin, joista aiheutuu haittaa eläimen hyvinvoinnille, jolloin rangaistussäännöksen sanamuotoa tulisi muuttaa ja säännöksen käytännön soveltamistilanteita avata yksityiskohtaisemmin perusteluissa.
 - 109 §:n 2 momentin 8 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi tuotantoeläimiä koskevan kirjanpitovelvollisuuden ja kirjanpidon säilyttämisvelvollisuuden laiminlyöminen. Kohdan sanamuodon osalta voisi olla hyvä harkita noudatettavan samaa ilmaisutapaa kuin suurimmassa osassa muita säännöksen kohtia eli viitata kirjanpidon säilyttämisvelvollisuuden tai säilyttämistä koskevan velvollisuuden laiminlyöntiin.
 - 109 §:n 2 momentin 9 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetystä 39 §:ssä säädetyn koiran- tai kissanpennun tuontikiellon rikkomisen. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa ei perustella kriminalisointia eikä selosteta käytännössä, millaisessa tilanteessa säännös voisi käytännössä tulla sovellettavaksi. Perusteluja on syytä täydentää tältä osin, koska kyseessä on uusi kriminalisointi.
 - Esitetyn 39 §:n mukaisesti alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuonti sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen olisi kielletty, jos tarkoituksena olisi myydä pentu Suomessa edelleen kahden kuukauden kuluessa tuonnista. Perusteluissa olisi selostettava esimerkiksi se, soveltuisiko säännös tilanteeseen, jossa mainitun ikäinen pentu tuodaan Suomeen säännöksessä mainitulta alueelta ilman, että alun perin on ollut tarkoitusta myydä pentu alle kahden kuukauden kuluessa tuonnista, mutta jossa pentu kuitenkin tosiasiallisesti myydään mainitun ajan kuluessa edelleen. Tunnuksmerkistöön kuuluvan tarkoituksen toteuttaminen voi yleisesti ottaen olla haasteellista, minkä vuoksi perusteluissa olisi syytä ottaa tähänkin seikkaan kantaa. Kriminalisointiperiaatteista seuraa, ettei rangaistussäännökseen saa liittyä ylitsempääsemättömiä näyttöongelmia. Perusteluissa olisi tarpeen lisäksi selostaa, millaisessa tilanteessa voisi tulla kysymykseen rangaistusvastuu törkeän huolimattomuuden perusteella.
 - 109 §:n 2 momentin 10 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetystä 40 §:ssä säädetyn koiraa tai kissaa markkinoitaessa annettavien tietojen antamisen laiminlyöminen. Kriminalisointi olisi uusi.
 - Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa ei perustella kriminalisointia eikä selosteta, millaisessa tilanteessa säännös voisi käytännössä tulla sovellettavaksi. Myöskään valittua syyksiluettavuuden alinta astetta ei perustella. Perusteluja on syytä täydentää näiltä osin. Perusteluissa olisi tarpeen lisäksi selostaa myös, millaisessa tilanteessa voisi tulla kysymykseen rangaistusvastuu törkeän huolimattomuuden perusteella.
 - Esitetyn 40 §:n mukaisesti markkinoinnissa olisi annettava tiedot ”selkeästi ja ymmärrettävästi”. Ilmaisuuksien rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta jossakin määrin ongelmallinen. Mainitusta muotoilusta voisi seurata se, että henkilön menettely, jossa hän antaa kaikki säännöksessä tarkoitettut tiedot, mutta ei anna niitä selkeästi tai ymmärrettävästi, voisi tulla rangaistavaksi. Rangaistusuhkan liittämistä tällaiseen toimintaan voi pitää kyseenalaisena.
 - 109 §:n 2 momentin 11 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi se, että joku laiminlyö esitetyn 41 §:n 1 momentissa tai 2 momentin nojalla annetussa säädöksessä säädetyn velvollisuuden antaa tietoja eläimen luovutuksen yhteydessä.

- Rangaistussäännöksen säännöskohtaisten perustelujen mukaisesti vastaavantyyppinen kriminalisointi sisältyy voimassa olevan säännöksen 2 momentin 3 kohtaan, jossa viitataan eläinsuojelulain 14 §:ään. Voimassa oleva ilmoitusvelvollisuus koskee kuitenkin vain eläimen sairaudesta tai vahingoittumisesta ilmoittamista. Perustelujen mukaan ennaltaehkäisevyyden vuoksi on tarpeen, että näiden tietojen antamista koskevien velvollisuuksien rikkominen säädetään laajemmin rangaistavaksi teoksi.
- Kriminalisoinnin perustaminen ennaltaehkäisevään vaikutukseen herättää kysymyksen siitä, toimisiko rangaistavaksi säättäminen ennalta ehkäisevästi kyseessä olevien kaltaisten tekojen osalta – tämä etenkin, kun syyksiluettavuuden alimmaksi asteeksi on esitetty törkeää huolimattomuutta. Tarkoittaisiko rangaistavuuden perustaminen törkeään huolimattomuuteen esimerkiksi sitä, että eläimen luovuttavaan henkilöön voitaisiin kohdistaa rangaistusvastuu, jos eläimellä, kuten koiranpennulla, on piilevä sairaus, josta luovuttaja ei ole tiennyt mutta josta tämän olisi tullut tietää? Minkä tyyppisten sairauksien osalta luovuttajalla tulisi olla tietoa ja onko sellaisia sairauksia, joista ei voi olla varmaa tietoa, vaikka eläin tutkittaisiin? Seuraisiko rangaistussäännöksestä käytännössä, että eläimen luovuttajan tulisi käyttää eläin lääkärintarkastuksessa ennen sen luovutusta, jotta luovuttaja voisi olla varma, ettei häneen voida kohdistaa rangaistusuhkaa säännöksen nojalla?
- Perustelujen täsmentämisen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- 109 §:n 2 momentin 12 kohdassa kriminalisoitaisiin esitetyssä 42 §:ssä säädetyn eläinten luovutusta koskevan kiellon rikkominen. Kriminalisointi olisi valtaosin uusi. Perustelujen täsmentämisen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- Esitetyn 42 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että eläintä ei saa pysyvästi luovuttaa alle 16- vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta. Rangaistusuhka ilmeisesti kohdistuisi eläimen luovuttajaan. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei mainita mitään ”pysyvää” luovuttamista koskevasta tunnusmerkistä, jolloin täsmentämättä jää, milloin ja minkä edellytysten täytyessä voitaisiin katsoa, että eläin on pysyvästi luovutettu alle 16-vuotiaalle. Lisäksi se, että syyksiluettavuuden asteeksi esitetään törkeää huolimattomuutta, johtaa kysymään, millaista selonottovelvollisuutta eläimen myyjältä edellytettäisiin rangaistusvastuun välttämiseksi. Tulisiko myyjän aina pyytää nähtäväksi joko nuoren ostajan henkilöllisyystodistus tai esimerkiksi kirjallisessa muodossa oleva huoltajan suostumusasiakirja, jos nuorelta vaikuttava henkilö on hankkimassa eläintä ilman huoltajaansa?
- 109 §:n 2 momentin 13 kohdassa rangaistavaksi säädettäisiin esitetyssä 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi tehtävien toimenpiteiden laiminlyöminen. Säännösehdotuksen mukaan, jos eläin kilpailun tai -näyttelyn järjestäjällä on perusteltua aihetta epäillä, että yksittäistä eläintä kohdellaan tai käytetään tämän lain vastaisesti, järjestäjän on kiellettävä säännösten vastainen kohtelu ja tarvittaessa kiellettävä eläimen kilpailuttajaa tai näytteille asettajaa käyttämästä eläintä kilpailussa tai näyttelyssä. Jos eläimen kilpailuttaja tai näytteille asettaja ei noudata eläimen käyttämisestä annettua kieltoa, eläimen osallistuminen kilpailuun tai näyttelyyn on estettävä keskeyttämällä kilpailu.
- Kriminalisointi olisi uusi. Perustelujen täsmentämisen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- Esitetyn 45 §:n 2 momentin sanamuoto ja säännöskohtaiset perustelut jättävät jossakin määrin epäselväksi järjestäjän toimintavelvoitteen tilanteessa, jossa eläimen kilpailuttaja tai näytteille asettaja ei noudata eläimen käyttämisestä annettua kieltoa. Säännösehdotuksen mukaan tällaisessa tilanteessa eläimen osallistuminen kilpailuun tai näyttelyyn olisi estettävä keskeyttämällä kilpailu. Pykälässä tai perusteluissa ei oteta kantaa siihen, onko koko kilpailu tai näyttely keskeytettävä kaikkien osallistujien osalta, vai onko riittävää, että järjestäjä keskeyttää kilpailun kyseessä olevan eläimen kilpailuttajan tai näytteille asettajan osalta. Mikäli kilpailu tai näyttely tulee keskeyttää kokonaan, tällä voi olla taloudellisia vaikutuksia järjestäjän toiminnalle. Lisäksi esitetyn 45 §:n 2 momentin muotoilu yhdessä rangaistussäännökseen esitetyn syyksiluettavuuden asteen (törkeä huolimattomuus) kanssa herättää kysymyksen siitä, miten järjestäjän tulee näyttelyn tai kilpailun aikana toimia, jotta hän voi välttää rangaistusvastuun. Jos rangaistusvastuu voi perustua törkeään

huolimattomuuteen, seuraako säännöksestä, että järjestäjän tulee huolehtia esimerkiksi kaikkien näyttelykehien osalta siitä, että kilpailuttajien toimintaa ja sitä, miten he kohtelevat eläimiä, valvotaan aktiivisesti.

- Lisäksi tulee huomioida se, että oletettavasti osassa tapauksia näyttelyn tai kilpailun järjestäjä voi olla oikeushenkilö. Rikoslain ulkopuolisiin rangaistussäännöksiin ei sovelleta rikoslain 9 luvun säännöksiä oikeushenkilön rangaistusvastuusta. Perusteluissa onkin syytä selostaa säännöksen oletettua soveltamista käytännön tapauksiin sekä sitä, miten rangaistusvastuun on ajateltu kohdistuvan tarkoituksenmukaisesti tapauksissa, joissa näyttelyn tai kilpailun järjestäjä on oikeushenkilö.
- Kohdan sanamuotoon voi harkita lisättäväksi täsmennystä, joka koskee kyseessä olevaa toimintaa ("...tarkoitettujen toimenpiteiden eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eläinkilpailussa tai -näyttelyssä").
- 109 §:n 2 momentin 14 kohdan mukaisesti olisi rangaistavaa laiminlyödä esitetyn 46 §:n 2 momentissa säädetyn eläinkilpailujen järjestämistä koskevan ilmoituksen tekeminen tai 3 momentissa säädetty velvollisuus kilpailueläinlääkärin nimeämisestä eläinkilpailuun.
- Säännös olisi uusi. Perustelujen täsmennyksen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- Käytännössä varsinainen toimintavelvoite säädettäisiin esitetyn 46 §:n 1 momentissa, jonka mukaan sellaisesta eläinkilpailutoiminnasta, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle, tulee tehdä kirjallinen ilmoitus. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, kenen tulee tehdä ilmoitus, mille organisaatiolle se tulee tehdä sekä määräaika, jossa ilmoitus tulee tehdä. Rangaistussäännöksessä viitattaisiin kuitenkin vain 2 momenttiin, jolloin jää epäselväksi, olisiko rangaistavaa ilmoituksen tekemättä jättäminen vai se, että ilmoitus tehdään väärälle aluehallintovirastolle tai määräajan päättymisen jälkeen. Joka tapauksessa rangaistusuhkan liittämistä tilanteeseen, jossa ilmoitus tehdään määräajan jälkeen, voitaneen pitää ylimitoitettuna. Tarkoituksenmukaista voisi olla, että 1 momentin sanamuotoa muutettaisiin siten, että siinä mainittaisiin eläinkilpailun järjestäjä ja rangaistusuhka kohdistettaisiin selvästi vain 1 momentin vastaiseen menettelyyn. Lisäksi säännöskohtaisissa perusteluissa voisi selvytyden vuoksi tuoda esiin, että siltä osin kuin viitataan esitetyn 46 §:n 3 momenttiin, rangaistusuhka koskisi vain kilpailueläinlääkärin nimeämisestä koskevaa velvollisuutta eikä muuta 3 momentissa säädettyä.
- Ilmoitus olisi 2 momentin mukaan tehtävä myös "toiminnan oleellisesti muuttuessa". Säännöksessä tai sen perusteluissa ei täsmennetä, milloin kyse olisi toiminnan oleellisesta muuttumisesta. Esitystä on tältä osin syytä täsmentää.
- 109 §:n 2 momentin 15 kohdassa kriminalisoidaisiin tiettyjen esitetystä 48 §:ssä säädettyjen, eläimen hyvinvointia koskevaa ilmoitusta ja ensiapupaikan ja välineiden varaamista koskevien velvollisuuksien laiminlyöminen. Säännös olisi uusi. Perustelujen täsmennyksen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- Esitetystä 48 §:ssä säädetään sekä eläinkilpailun järjestäjää että kilpailueläinlääkäriä koskevista velvollisuuksista. Velvollisuudet, joiden rikkomista koskisi 109 §:n 2 momentin 15 kohdan mukainen rangaistusuhka, kohdistuisivat osin kilpailueläinlääkäriin ("...laiminlyö 48 §:n 1 momentissa säädetyn eläimen hyvinvointia koskevan ilmoituksen...; ...taikka 3 momentissa säädetyn eläimen hyvinvoinnin vaarantumista koskevan ilmoituksen tekemisen...") ja osin kilpailun järjestäjään ("...laiminlyö [- -] 2 momentissa säädetyn ensiapupaikan tai tarvittavien välineiden varaamisen..."). Sen, jota rangaistusuhka koskee, olisi asianmukaista käydä ilmi rangaistussäännöksestä.
- Siltä osin kuin rangaistusuhka voi koskea kilpailun järjestäjää, joka voi olla oikeushenkilö, viitataan 109 §:n 2 momentin 13 kohdan osalta yllä todettuun.
- 109 §:n 2 momentin 16 kohdassa kriminalisoidaisiin 49 §:n 1 momentissa säädetyn eläinkilpailuja koskevan kirjaamisvelvollisuuden tai kirjaamisasiakirjan säilyttämisvelvollisuuden laiminlyöminen. Säännös olisi uusi. Perustelujen täsmennyksen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.

- 109 §:n 2 momentin 17 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi 50 §:n 1 momentissa säädetyn eläintarhaa, pysyvää tai kiertävää eläinnäyttelyä tai sirkusta koskevan luvan hakemisen laiminlyöminen. Esitetyn 50 §:n 1 momentin mukaisesti eläimiä saataisiin pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa vain aluehallintoviraston luvalla.
- Esitetty 50 §:n 1 momentti on muotoiltu siten, että se ei sisällä täsmällistä kieltoa. Voisi olla syytä harkita säännöksen muotoilua esimerkiksi seuraavasti: Eläimiä ei saa pitää eläintarhassa, pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä tai käyttää sirkuksessa ilman aluehallintoviraston lupaa. Lisäksi esitetyn 109 §:n 2 momentin 17 kohdan sanamuoto ei vastaa esitetyn 50 §:n 1 momentin sanamuotoa; 17 kohdassa viitataan luvan hakemiseen, kun taas 50 §:n 1 momentissa eläinten pitämiseen esimerkiksi eläintarhassa ilman aluehallintoviraston lupaa. Esitetyn 17 kohdan sanamuotoa on tältä osin syytä korjata.
- Esitetyn 17 kohdan säännöskohtaisten perustelujen mukaan velvoite luvan hakemiseksi on tärkeä, jotta voidaan ennaltaehkäistä nähtävissä olevia hyvinvointihaittoja. Näin voitaneen perustella velvoitteesta säätämistä, mutta rangaistussäännöksen osalta perusteluissa tulisi ottaa kantaa siihen, miksi velvoitteen rikkomisen tulisi olla rangaistavaa.
- Siltä osin kuin rangaistusuhka voisi koskea oikeushenkilöä, viitataan 109 §:n 2 momentin 13 kohdan osalta yllä todettuun.
- 109 §:n 2 momentin 18 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi laiminlyödä esitetyn 60 §:n 1 momentissa säädetyn ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa koskevan toiminnan aloittamista koskevan ilmoituksen tekeminen.
- Siitä, mitä olisi pidettävä ammattimaisena tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvana seura- ja harrastuseläinten pitona, säädettäisiin pykälän 3 momentin mukaan liitteessä 2. On huomioitava, että rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta seuraa, että myös siltä osin kuin rangaistusuhka määrittäisi liitteessä säädetyn mukaisesti, on noudatettava täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevia vaatimuksia. Liitteen 2 mukaisesti ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläintenpitoa olisi esimerkiksi 1. sellainen seura- ja harrastuseläinten säännöllinen kaupanpitäminen tai välittäminen, jonka harjoittaja a) myy kissoja, koiria, frettejä tai kaniineja vähintään neljästä itse kasvatetusta pentueesta vuodessa. Liitteen tekstistä tai esitetyn 60 §:n säännöskohtaisista perusteluista ei käy ilmi esimerkiksi, koskisiko neljän itse kasvatetun pentueen raja yhtä eläinlajia vai täytyisikö mainittu edellytys esimerkiksi, jos henkilö myisi vuoden aikana kissoja kolmesta ja koiria kahdesta itse kasvatetusta pentueesta.
- Ilmoitus tulisi esitetyn 60 §:n 1 momentin mukaan tehdä muun muassa ”toiminnan oleellisesti muuttuessa”. Ilmaisun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta ongelmallinen, eikä tekijöitä, joilla olisi merkitystä arvioitaessa toiminnan muuttumista olennaisuutta, selosteta säännöskohtaisissa perusteluissa.
- 109 §:n 2 momentin 19 kohdan mukaisesti rangaistavaa olisi laiminlyödä esitetyn 61 §:n 1 momentissa säädetyn avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa koskevan, toiminnan aloittamista tarkoittavan ilmoituksen tekeminen.
- Säännös olisi uusi. Perustelujen täsmentämisen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun. Ilmaisun ”toiminnan olennaisesti muuttuessa” osalta viitataan edeltävän kohdan osalta todettuun.
- 109 §:n 2 momentin 21 kohdan mukaisesti rangaistavaa olisi rikkoa esitetyn 64 §:n 4 momentissa säädettyä kieltoa hoidossa olevan eläimen tai poron lopettamisesta metsästyksellisin keinoin tai 5 momentissa säädettyä kieltoa lopettaa eläin viihdetarkoituksessa. Säännös olisi osin uusi. Perustelujen täsmentämisen osalta viitataan esimerkiksi 109 §:n 2 momentin 10 kohdasta edellä todettuun.
- Lopettamista koskevat säännöshedotukset 109 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 109 §:n 2 momentin 21 kohdan mukaisine rangaistusuhkineen vaikuttavat jossakin määrin monimutkaisilta. 109 §:n 2 momentin 21 kohdan säännöskohtaiset perustelut ovat monimutkaisuuteen nähden niukat. Esitetyn 64 §:n 4 momentin säännöskohtaisten perustelujen perusteella epäselväksi jää, mitkä kaikki ovat

metsästyksellisiä keinoja, jotka eivät ole sallittuja suhteessa siihen, että poronhoitaja saisi säännöksen mukaan lopettaa poron ”metsästyksellisin keinoin ampumalla”.

- Esitetyn 64 §:n 4 momentin säännöskohtaisten perustelujen mukaan hoidossa olevan eläimen lopetus olisi sallittua metsästyksellisin keinoin ampumalla, jos lopetus olisi tehtävä välttämättömästi ja hyväksyttävästä syystä. Lisäksi eläimen saisi aina lopettaa ampumalla eläintä asianmukaisella tavalla suoraan aivoihin (s. 150). Rangaistussäännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa olisi tarpeen selostaa käytännön esimerkein, millä keinoin tapahtuva lopettaminen voi tulla rangaistavaksi ja millaisia lopettamiskeinoja tai -tilanteita rangaistusuhka ei koske.
- Esitetty 109 §:n 3 momentti – sukupuoliyhteys eläimen kanssa eläinsuojelurikkomuksena
- Oikeusministeriö on 16.3.2018 päivätyssä lausunnossaan (OM 255/43/2017) arvioinut tuolloin lausuntokierroksella ollutta luonnosta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta (maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö MMM 2070/01.01/2017). Hallituksen esitykseen on sisällytetty säännösehdotus, jolla esitettiin kiellettäväksi sukupuoliyhteys eläimen kanssa (14 §), sekä kyseisen kiellon rikkomista koskeva rangaistussäännös (114 § 1 momentin 4 kohta).
- Lausunnossaan oikeusministeriö on tuonut muun muassa esiin, että riski eläimen hyvinvoinnille voi sinänsä olla hyväksyttävä peruste kriminalisoinnille. Koska ehdotettu rangaistavuus ei edellyttäisi teolta minkäänlaista vaarantamislunnetta, rangaistavuuden perusteena olisi pelkkä teon oletettu riski eläimen hyvinvoinnille. Lausunnossa todetaan, että näin pitkälle menevän rangaistavuuden perustelemiseksi esityksessä olisi syytä arvioida eläimen hyvinvoinnille aiheutuvaa riskiä laajemmin. Esityksessä tulisi käsitellä esimerkiksi teon aiheuttaman riskin todennäköisyyttä ja vältettävyyttä sekä vakavuutta eläimen hyvinvoinnin kannalta. Sikäli kuin teon rangaistavuuden olennaiseksi perusteeksi jäisi eläimen kunnioittaminen, tulisi rangaistavuuden hyväksyttävyyttä ja painavaa yhteiskunnallista tarvetta arvioida esityksessä laajemmin ja käsitellä esimerkiksi ilmiön esiintymistä yhteiskunnassa, rangaistussäännöksen kohdistumista ja vaikutuksia sekä rangaistavuutta vastaan puhuvia seikkoja. On myös huomioitava, että ainoastaan symbolisiin syihin perustuvaan rikoslainsäädäntöön suhtaudutaan torjuvasti.
- Lausunnossa on myös tuotu esiin, että esityksessä ei ole arvioitu rangaistussäännöksen vaikutuksia. Rangaistussäännöstä perustellaan lähinnä otaksutulla ennaltaehkäisevällä vaikutuksella, jolloin esityksissä tulisi arvioida sen vaikutusta ihmisen käytökseen.
- Oikeusministeriö on nimenomaisesti tuonut lausunnossa esiin mahdollisuuden rajata rangaistavuus esimerkiksi tekoihin, joista aiheutuu eläimen hyvinvoinnille konkreettinen vaara, tekoihin, jotka ovat omiaan aiheuttamaan vaaraa eläimen hyvinvoinnille, tai tekoihin, jotka tehdään yleisön edessä.
- Oikeusministeriö uudistaa kokonaisuutena mainitussa lausunnossa kyseisen rangaistussäännöksen osalta lausumansa.
- Lisäksi oikeusministeriö toteaa käsillä olevasta esitysluonnoksesta seuraavaa:
- Kuten esityksessäkin todetaan, teoissa, joissa on kyse sukupuoliyhteydestä eläimen kanssa, kiinnijäämisriski on pieni, eikä teon säätämällä rangaistavaksi voida välttämättä kovinkaan tehokkaasti vaikuttaa mainitun kaltaiseen käyttäytymiseen (s. 190). Esityksessä todetaan lisäksi, että kiinnijäämisriskiä kuitenkin lisää se, jos eläimiä valvotaan aktiivisesti esimerkiksi tallentavilla valvontakameroilla. Esityksessä ei kuitenkaan esitetä minkäänlaista arviota siitä, kuinka laajasti esiintyy sellaisia tekotapoja, joissa sukupuoliyhteys eläimen kanssa tapahtuu videovalvonnan piirissä olevassa tilassa, jossa tekijä kohdistaa tekonsa toisen omistamaan eläimeen.
- Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että esitysluonnoksenkin mukaan aikanaan eläimiin sekaantumista koskevaa rangaistussäännöstä oli sovellettu lähinnä sukupuolisesti yleisesti estyneisiin ja vajaamielisiin nuoriin sekä vanhuuden tylsyyttä poteviin henkilöihin (s. 95).
- Rikoslain käyttämistä tällaisten henkisesti vajavaisten käsittelyssä pidettiin kuitenkin kohtuuttomana, minkä vuoksi rangaistavuus poistettiin.
- Esitysluonnoksessa ei ole otettu kantaa siihen, olisivatko esitettävän rangaistussäännöksen oletetut soveltamistilanteet samankaltaisia vai erilaisia kuin mitä mainitussa aiemmassa lainvalmisteluaineistossa on esitetty. Jos on perusteita lähteä siitä, että tekijäjoukko on edelleen

edellä viitatus kaltaisen, on syytä kyseenalaistaa se, onko rikosoikeudellinen rangaistus asianmukainen puuttumiskeino kyseessä olevien tekojen estämiseksi. Kun kriminalisointia on perusteltu lähinnä ennalta ehkäisevällä vaikutuksella, olisi voitava katsoa, että kriminalisointi toimii ennalta ehkäisevästi nimenomaan näiden tekojen oletetun tekijäjoukon kohdalla.

- Esitysluonnoksessa todetulla tavalla poistettaessa eläimeen sekaantumista koskeva säännös rikoslain 1970-luvulla huomiota kiinnitettiin muun muassa siihen, että kokemuksen mukaan rangaistussäännöksillä ei pystytä kovinkaan menestyksellisesti ohjaamaan sukupuolista käyttäytymistä ja ettei rikoslainsäädäntö ole tarkoituksenmukainen tapa sukupuolimoraalin ylläpitämiseksi (s. 190). Esitysluonnoksen mukaan tarkastelun painopiste oli aiemmin nimenomaan ihmisessä, ei juurikaan eläinten hyvinvoinnissa, kun taas nykyisin tietomme eläimistä on lisääntynyt ja eläinten asema parantunut aiempaan verrattuna. Käsitys siitä, missä määrin sukupuolista käyttäytymistä voidaan ohjata rangaistussäännöksin, ei kuitenkaan ole muuttunut. Siitä huolimatta, että eläimen hyvinvointiin kiinnitetään yhteiskunnassa ja lainsäädännössä aiempaa laajemmin huomiota, rikoslainsäädäntöä ei ole nähty voitavan käyttää sukupuolimoraalin ylläpitämiseen.
- Esitysluonnoksesta käy ilmi, että esitetyn 14 §:n mukaisen kiellon vastaisesti toimivalle olisi mahdollista antaa esitetyn 95 §:n mukainen kiello ja 98 §:n mukainen toimenpide, jossa on kyse eläimen myymisestä, muusta luovuttamisesta ja lopettamisesta (s. 191). Näiden keinojen ei kuitenkaan ”aina” todeta olevan riittäviä. Esityksessä ei kuitenkaan esitetä arvioita siitä, mitkä tilanteet olisivat sellaisia, joissa mainitut valvontaviranomaisen keinot eivät olisi riittäviä ja kuinka yleistä olisi, että nämä yhteiskunnalliset puuttumiskeinot eivät toimisi rangaistussäännöksen säätämisen perusteluksi esitettävässä ennaltaehkäisevässä(kin) tarkoituksessa.
- Edellä todetuilla perusteilla on oikeusministeriön näkemyksen mukaan vaikea nähdä, että kriminalisointiperiaatteet, erityisesti vaatimus painavan yhteiskunnallisen tarpeen olemassaolosta, täytyvät kyseessä olevan kriminalisointiesityksen kohdalla.

Poliisihallitus:

- Lain 109 § 2 momentin 23 -kohdan mukaan eläinsuojelurikkomuksesta tuomittaisiin sakkoon se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo eläintenpitokielloa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi.
- Poliisihallitus toteaa, että tuomioistuimen määräämän eläintenpitokiellon rikkomisesta seuraava rangaistus on varsin lievä ja rangaistusuhan ennalta estävä vaikutus vähäinen. Rikkomuksesta säädetty ankarin rangaistus ei mahdollista rikoksen selvittämiseksi pakkokeinolaissa säädettyä kotietsintää. Näistä syistä olisi harkittava sitä, että kiellon rikkomisesta säädettäisiin rangaistus rikoslain 17 luvun 14 luvussa. Tämän voitaisiin katsoa edistävän myös rikosoikeudellisen järjestelmän uskottavuutta.

SEY:

- Eläintenpitokiellon rikkomisen on poistettava säännöksen soveltamisalasta ja siirrettävä se rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6kk vankeutta). Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 v vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoa. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälään on tehty hyviä täsmennyksiä.

Suomen Kennelliitto:

- Pykälän ensimmäisen momentin 10. kohta ”rikkoo 26 §:n 2 tai 3 momentissa säädettyä eläimen jalostukseen käyttämistä koskevaa kielloa” on ongelmallinen, koska viittauspykälän kyseiset

momentit ovat hyvin tulkinnanvaraisia. Eläinjalostusta koskeva pykälä tulisi muotoilla niin, että kiellettyä jalostusta ei ole mahdollista toteuttaa tietämättään.

Suomen Koirankasvattajat:

- Esitetty lainkohta on monestakin syystä ongelmallinen juridisesta näkökulmasta. Lailla sanktioitu teko voi olla rangaistava tahallisenä ja/tai tuottamuksellisenä. Esitetyn lainkohdan 1 ja 2 momentit on sanktioitu myös tuottamuksellisenä eli silloin, kun tekijän menettely on huolimaton. Tekijän menettely katsotaan huolimattomaksi silloin, kun tekijä rikkoo olosuhteiden edellyttämää huolellisuusvelvoitetta, vaikka hänellä on kyky sitä noudattaa ja sen noudattamista voidaan häneltä vaatia. 109 §:n 1 momentissa rangaistavuuteen riittää perusmuotoinen tuottamuksellisuus eli huolimattomuus, mutta 2 momentissa vaaditaan törkeää huolimattomuutta eli piittaamattomuutta.
- Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate sisältää epätäsmällisyyskiellon, jonka mukaan lain tulee olla niin selkeästi kirjoitettu, että maallikon on mahdollista ennakoita mikä on rangaistavaa ja mikä ei. Esitysluonnos jättää kuitenkin esitetyn lainkohdan osalta osin epäselvyyttä siitä, mikä on se rangaistava teko, joka lainkohdassa on kriminalisoitu.
- Ehdotetun lainkohdan 1 momentin 8 kohdassa kriminalisoidaan 21 §:n mukaisen ruokinnan tai juoton vaatimus. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että mikäli koiran vesikuppi on tyhjänä edes hetkellisesti, on koiran omistaja tai hoitaja rikkonut 109 § 1 momentin 8 kohtaa, sillä tämä on laiminlyönyt huolellisuusvelvollisuutensa varmistaa se, että koiralla on jatkuvasti sulaa vettä saatavilla. Siihen nähden, että 21 §:ssä itsessään säädetään poikkeuksista jatkuvaan sulan veden saantiin, tuntuu absurdilta, että 21 § on sanktioitu myös tuottamuksellisenä.
- Esitysluonnoksen mukaan "pitkittynyt jano voi aiheuttaa eläimelle kärsimystä" (s. 83). Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että pitkittynyt jano eli se, että eläin on ilman sulaa vettä pitkän ajan, on täysin eri asia kuin se, että koira juo vesikupin tyhjäksi, eikä sitä täytetä saman tien. Lienee kiistatonta, että ensin mainittu tilanne tulisi sanktioida, mutta jälkimmäisen tilanteen sanktiointi tuntuu lähinnä mielivaltaiselta, sillä käytännössä oikeus voisi tuomita eläinsuojelurikkomuksesta sellaisenkin henkilön, kenen koira on ollut sisätiloissa ilman juomavettä minuuttien ajan siitäkkin huolimatta, että tästä ei ole aiheutunut koiran hyvinvoinnille minkäänlaista vahinkoa. 109 §:n 1 momentin 8 kohta olisikin näin ollen järkevämpi sijoittaa 109 §:n 2 momenttiin siten, että se olisi sanktioitu tahallisenä ja törkeästä huolimattomuudesta.
- Esitetyn lainkohdan 1 momentin 10 kohdassa kriminalisoidaan 25 §:n 2 momentti, jonka 1 ja 3 kohdat ovat ongelmallisia epätäsmällisyytensä vuoksi. Kuten yllä lausutusta 25 §:ää koskevasta kohdasta ilmenee, 1 momentin "käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille" ja 3 momentin "lisääntymisestä aiheutuu todennäköisesti merkittävää haittaa sen hyvinvoinnille" ovat itsessään niin epämääräisiä kieltoja, etteivät ne sellaisenaan täytä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen epätäsmällisyyskieltoa. Sen lisäksi, että 25 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdat ovat ongelmia sellaisenaan edellä lausutusta johtuen, ne ovat ongelmallisia myös rangaistussäännöksenä sen vuoksi, että genetiikka on täysin mahdoton ennustaa ja näin ollen kasvattaja voisi joutua tuomituksi eläinsuojelurikkomuksesta 109 §:n 1 momentin 10 kohdan perusteella siitäkkin huolimatta, että pentueen vanhemmat on terveystarkastettu ja kasvattaja on tehnyt parhaansa valitakseen parhaan mahdollisen yhdistelmän ja pyrkinyt kasvattamaan mahdollisimman terveitä pentuja. Mikäli yhdellä pennulla todettaisiinkin sellainen (perinnöllinen) sairaus, jota ei olisi voitu ennalta aavistaa, olisi kasvattaja syyllistynyt eläinsuojelurikkomukseen. Myös 109 §:n 1 momentin 10 kohta olisi järkevämpi sijoittaa 109 §:n 2 momenttiin, jolloin se sanktioitaisiin tahallisenä ja törkeästä huolimattomuudesta.
- Esitetyn lainkohdan 2 momentti on sanktioitu tahallisenä ja tuottamuksellisenä, mutta tässä vaaditaan tuottamuksellisuuden osalta törkeää huolimattomuutta, mikä tarkoittaa käytännössä piittaamattomuutta. 109 §:n 2 momentin 9 kohdassa sanktioidaan koiran- tai kissanpennun tuontikiellon rikkomisesta ja 10 kohdassa myynti-ilmoituksessa annettavien tietojen laiminlyönnistä. Etenkin 2 momentin 9 kohtaa ja 1 momentin 8 kohtaa verratessa ja niissä sanktioitujen teon laatua

- arvioidessa on huomiota otettava, että todennäköisesti seurauksiltaan vakavammasta teosta on esitys-luonnoksen mukaisesti vaikeampi saada sanktio kuin sellaisesta teosta, joka ei välttämättä aiheuta eläimelle minkäänlaista hyvinvointihaittaa (mahdollisen pentutehtailupennun maahantuonti ja edelleen myynti verrattuna siihen, että koira on ilman sulaa vettä vain pienen hetken ajan). Edellä mainittu huomioon ottaen tuntuisikin järkeenkäyvältä vaihtaa lainkohtien paikkaa siten, että 2 momentin 9 kohta siirtyisi 1 momenttiin eli se sanktioitaisiin tahallisuudesta ja huolimattomuudesta sekä 1 momentin 8 kohta siirtyisi 2 momenttiin eli se sanktioitaisiin tahallisuudesta ja törkeästä huolimattomuudesta.
- Hyvä verrokkii 109 §:n 1 momentin 8 ja 10 kohdan rangaistavuutta arvioidessa on myös 109 §:n 2 momentin 10 kohta, jossa sanktioidaan myynti-ilmoituksessa annet-tavien tietojen laiminlyönti. Mikäli myynti-ilmoitusta tekevä henkilö unohtaisi epä-huomiosta liittää myynti-ilmoitukseen esimerkiksi eläimen sijaintipaikan, ei häntä todennäköisesti tuomittaisi eläinsuojelurikkomukseen, mutta sen sijaan hänet tuomittaisiin eläinsuojelurikkomukseen siitä, että eläin on epähuomiosta ollut hetkellisesti ilman sulaa vettä taikka kasvattajan pentueeseen syntyy pentu, jolla ilmenee sellainen sairaus tai vika, jonka syntymistä kasvattaja on parhaansa mukaan pyrkinyt eh-käisemään tai jota hän ei olisi voinut ennalta aavistaa.
 - 109 §:n 2 momentin 18 kohta on ongelmallinen sen vuoksi, että "pitämisen" merki-tystä ei ole määritelty laissa. Tästä syystä lakiin on edellä lausutun mukaisesti täs-mennettävä, mitä eläinten pidolla tosiasiaassa tarkoitetaan.

Suomen Syyttäjyhdistys:

- Esityksen 109 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi eläinsuojelurikkomuksesta. Pykälä on varsin pitkä ja yksityiskohtainen. Nykyiseen säännökseen verrattuna esitetty pykälä sisältää täsmällisemmät viittaukset niihin säännöksiin, joiden vastaiset teot olisivat rangaistavia, mitä on pidettävä lain soveltamisen näkökulmasta kannatettavana uudistuksena.
- Esityksessä on ehdotettu ratkaisua, jossa 109 §:n 1 ja 2 momenteissa olisi syyksiluettavuuden aste erilainen. 1 momentti edellyttäisi tekijältään tahallisuutta tai huolimattomuutta ja 2 momentti tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Esityksessä syyksiluettavuuden alinta astetta eli huolimattomuutta on katsottu pidettävän perusteltuna eläinsuojelurikkomuksen yhteydessä sellaisissa teoissa, joissa teolla tai laiminlyönnillä voidaan suoraan vaarantaa eläimen hyvinvointi (sivu 182). Esityksessä on katsottu, että koska lakiesityksellä lisättäisiin valvontaviranomaisten hallinnollisia keinoja puuttua säännösten vastaiseen menettelyyn, eivätkä 2 momentin teot tai laiminlyönnit vaikuta suoraan eläinten hyvinvointiin, voitaisiin syyksiluettavuuden aste 2 momentin teoissa nostaa törkeään huolimattomuuteen (sivu 182).
- Esitetyn kaltainen ratkaisu tulisi väistämättä aiheuttamaan haastavia rajanvetopohdintoja ja näyttöongelmia rikosprosessissa. Vaikkakin lakiesityksessä lisättäisiin valvontaviranomaisten hallinnollisia keinoja puuttua säännösten vastaiseen menettelyyn, tulee asiassa ottaa huomioon myös valvontaviranomaiselle esityksen 91 §:n nojalla annettu mahdollisuus jättää vähäisistä rikkomuksista ilmoitus poliisille tekemättä. Esitetty 11 luvun 91 §:n uudistus tulee karsimaan rikosprosessissa käsiteltäviä rikkomuksia. Lisäksi syyttäjän tulee syyteharkinnassa ottaa huomioon oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 7 §:ssä ja 8 §:ssä säädetyt edellytykset syyttämättä jättämispäätökselle, kuten esimerkiksi vähäisyys. Näin ollen vähäisenä pidettävät eläinsuojelurikkomukset tulevat suurella todennäköisyydellä jäämään joko ilmoittamatta poliisille tai syyttämättä syyttäjän toimesta. Esitetyn 109
- 109 §:n 2 momentin mukaista syyksiluettavuuden asteen nostamista törkeään huolimattomuuteen on pidettävä tarpeettomana.
- Esityksen 109 §:n 3 momentissa ehdotetaan, että eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan se, joka tahallaan rikko 14 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Teosta voitaisiin rikoslain 17 luvun 23 §:ään esitetyn muutoksen perusteella määrätä myös eläintenpitokielto, mikäli henkilö on kiellosta huolimatta toistuvasti sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Esitetty kielto ja sen rikkomisesta seuraava rangaistus koskisivat sellaista sukupuoliyhteyttä

eläimen kanssa, josta ei aiheudu eläimelle tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Sukupuoliyhteys eläimen kanssa olisi sellaisenaan rangaistavaa. Teon rangaistavuuden olennainen peruste olisi esityksen mukaan eläimen kunnioittaminen (sivu 190).

- Säädettyä uusia rangaistussäännöksiä on kiinnitettävä erityistä huomiota säännösten riittäviin perusteluihin. Myös rangaistavuutta vastaan puhuvat seikat tulee ottaa huomioon. Esitystä on tältä osin vielä selvitettävä tarkemmin ja perusteltava laajemmin.

Suomen tuomariliitto:

- Eläinsuojelurikkomusta koskeva ehdotettu 109 § on rakenteeltaan varsin hankalasti luettavissa ja sisäistettävissä. Ehdotetun pykälän 1 momentissa on rangaistavia tekoja tai laiminlyöntejä lueteltu yhteensä 15 kohdassa ja 2 momentissa yhteensä 31 kohdassa. Säännöksen kirjoitustapa vastaa kuitenkin nykyisen eläinsuojelulain eläinsuojelurikkomusta koskevaa 54 §:ää, jonka kahdessa momentissa on yhteensä 16 kohtaa. Tuomariliiton käsityksen mukaan perustelut nyt ehdotetuille uusille kriminalisoinneille ovat sinänsä hyväksyttävät.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Lakitekstissä ei voi päätellä minkälainen teko tai laiminlyönti olisi eläinten hyvinvointilain vastaista ja eläinsuojelurikos. Tekojen ja laiminlyöntien yksityiskohtainen kuvaus on jätetty säädettäväksi asetuksiin, jotka eivät ole mukana lausuntakierroksella. Demokraattisessa päätöksenteossa kansalaisten olisi oleellisen tärkeää päästä vaikuttamaan myös niiden sisältöön lausuntakierroksella.
- Kansalaisten oikeusturvan ja puolustautumismahdollisuuksien näkökulmasta katsottuna olisi parempi, että eläinsuojelurikkomus jäisi tästä laista pois. Rikoksista tulisi säätää rikoslaisa ja eläintenhyvinvointilaissa olisi kyse vain hallintomenettelystä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälän 2 momentin 20 kohdan mukaan eläinsuojelurikkomuksesta tuomittaisiin se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 63 §:n 1 momentissa säädetyn eläimiä koskevan luettelon pitämisen tai 2 momentissa tarkoitetun luettelon säilyttämisvelvollisuuden.
- Kynnys tuomita tekijä eläinsuojelurikkomuksesta luettelon pitämisen laiminlyönnin vuoksi on kuitenkin asetettu varsin korkealle (ks. esim. Itä-Suomen hovioikeus 17.11.2020 t. 20/144232), koska eläinsuojelulain 26 §:n säännöksestä tai sen esitöistä ei käy ilmi, mitä luettelon tulisi sisältää. Vaikka luettelo olisi valvonnan kannalta hyödytön eikä siten täyttäisi lainsäädännön tarkoitusta, luettelon pitämisen laiminlyönnistä rankaiseminen ei silti tulisi kyseeseen sääntelyn epätäsmällisyyden vuoksi. Asetustasoisien sääntelyn puuttuessa tämä rangaistussäännös uhkaa jäädä tyhjäksi, eikä velvoitetta luettelon pitämisestä voida siten tehokkaasti valvoa.

Syyttäjälaitos:

- Esityksen 109 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi eläinsuojelurikkomuksesta. Pykälä on kirjoitusasultaan pitkä ja yksityiskohtainen, mutta toisaalta täsmällisyys helpottaa sen soveltamista ja parantaa laintulkinnan ennakoitavuutta.
- Lakiehdotuksessa on kuitenkin edelleen tulkinnanvaraisia säännöksiä, joista saattaa rikosprosessissa aiheutua ongelmia. Eläinsuojelurikkosten oikeuskäytännön näkökulmasta ehkä keskeisin tällainen säännös on ehdotettu 36 §:n 1 momentti, jonka mukaan eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ei vaarannu. Kuten edellä on jo todettu, eläimen hyvinvoinnin käsitettä ei ole ehdotuksessa määritetty. Pitopaikan riittävä puhtaus ehdotetaan siis perustettavaksi käsitteeseen, jota ei laissa määritellä. Jää epäselväksi, täytyykö likaisuuden vaarantaa eläimen fysiologista terveyttä, kuten esimerkiksi nautaeläinten lantapanssarit, jotta sen voitaisiin arvioida vaarantavan eläimen hyvinvointia. Vai onko katsottava, ettei pitopaikka ole riittävän puhdas myöskään silloin, kun eläin kärsii likaisuudesta vain psyykkisesti? Ilman tarkempaa määrittelyä on oikeuskäytännössä ollut ajoittain hankalaa osoittaa ylipäänsä, että eläimen pitopaikka ei ole ollut

riittävän puhdas, eikä uusi laki ehdotetussa muodossaan vaikuttaisi tuovan tähän ongelmaan helpotusta.

- Esityksessä syyksiluettavuuden astetta osittain nostettaisiin huolimattomuudesta törkeään huolimattomuuteen (ehdotettu 2 momentti). Syyksiluettavuuden asteen nostaminen törkeään huolimattomuuteen olisi poikkeus siitä yleisestä lakiteknisestä ratkaisusta, jossa aineelliseen lainsäädäntöön liittyvät rikkomukset ovat rangaistavia jo huolimattomuudesta. Ehdotettu ratkaisu, jossa 109 §:n 1 ja 2 momenteissa olisi syyksiluettavuuden aste erilainen, tulisi todennäköisesti aiheuttamaan hämmennystä lakia soveltavien valvontaviranomaisten keskuudessa, minkä lisäksi se olisi omiaan johtamaan hankaliin rajanvetopohdintoihin ja näyttöongelmiin rikosprosessissa. Syyttäjälaitos pitääkin syyksiluettavuuden asteen nostamista tarpeettomana erityisesti, kun otetaan huomioon ehdotettu 91 §:n säännös, jossa valvontaviranomaiselle annetaan ainakin rajattu mahdollisuus jättää vähäisistä rikkomuksista ilmoitus poliisille tekemättä. Jo ehdotettu 91 § nimittäin suurella varmuudella karsii rikosprosessista ne rikkomukset, joita syyksiluettavuuden asteen nostamisella pyritään jättämään rangaistavuuden ulkopuolelle. Viime kädessä huolimattomuuden asteeltaan liian vähäisten rikkomusten päätyminen rangaistaviksi estyy sitä kautta, että syyttäjät käyttävät harkintavaltaa arvioidessaan tekojen moitittavuutta rikoslajien välisen suhteellisuusperiaatteen kautta ja ottavat näin huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnin huomioon kokonaisarvostelussaan. Suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta vähäiset ja vain huolimattomuudesta tehdyt rikkomukset jäävät suurella todennäköisyydellä syyttämättä.
- Esityksen 109 §:n 3 momentissa ehdotetaan, että eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan rikkoo 14 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa olla sukupuoliyhteydessä eläimen kanssa. Teosta voitaisiin rikoslain 17 luvun 23 §:ään esitetyn muutoksen perusteella määrätä myös eläintenpitokielto. Esitetty kielto ja sen rikkomisesta seuraava rangaistus koskisivat sellaista sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa, josta ei aiheudu eläimelle tarpeetonta kipua tai kärsimystä. Rikosoikeuden käyttöön liittyvistä periaatteellisista syistä Syyttäjälaitos suhtautuu kriittisesti tähän ehdotettuun uuteen kriminalisointiin ja viittaa oikeusministeriön lain aikaisemman valmistelun yhteydessä 16.3.2018 antamassa lausunnossa (OM 255/43/2017) esitettyihin seikkoihin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Eläintenpitokiellon rikkominen on poistettava säännöksen soveltamisalasta ja siirrettävä se rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6kk vankeutta). Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 v vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoa. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

110 §

Eläintenpitokielto

Eläintenpitokiellosta säädetään rikoslain 17 luvun 23 §:ssä.

Jos henkilölle on määrätty eläintenpitokielto, tai muutoksenhakutuomioistuimien kieltää henkilöille määrätyn kiellon täytäntöönpanon, tuomioistuimen on ilmoitettava ratkaisusta Oikeusrekisterikeskukselle.

Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus merkitsemällä ratkaisusta tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle voidaan säätää oikeusministeriön asetuksella. Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettua lakia (372/2010).

Eläinvihreät:

- Eläintenpitokiellon rikkominen on nykyainsäädännössä rikkomus, jota valvoo poliisi, ja rike on soviteltavissa sakoilla. Periaatteessa eläintä voi pitää kiellosta huolimatta, mikäli ei riko lakia ja

maksaa sakkonsa. Myöskään pelkkä epäily eläintenpitokiellon rikkomisesta ei ole riittävä syy tehdä tarkastusta eläinten pitopaikkaan. Eläintenpitokiello määrätään aina vain vahvasti perustellusti, joten myös sen valvonta tulee nostaa asian vaatimalle tasolle. Tästä syystä eläintenpitokiellon rikkominen tulee nostaa rangaistavuudeltaan vähintään lievän eläinsuojelurikoksen tasolle, jolloin jatkuvasti eläintenpitokielloa rikkoville voidaan määrätä vankeusrangaistus.

HESY:

- Pykälään tulisi kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille (myös muut kuin eläinsuojeluviranomaiset) siten, että viranomaisen mennessä syystä tai toisesta kotikäynnille on hänellä tieto mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

LSSAVI:

- Kyseinen pykälä sisältää vain informatiivisen viittauksen rikoslakiin, eikä ehdotetussa laissa ole aineellisoikeudellista sääntelyä eläintenpitokiellosta. Kyseisessä laissa ei näin ollen säädetä eläintenpitokiellosta ja siten eläintenpitokiellon valvonta on edelleen tulkinnanvaraista etenkin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Säädöksessä tulisi nimenomaisesti säätää valvontaviranomaiselle oikeus valvoa eläintenpitokielloa.

Oikeusministeriö:

- Oikeusministeriö ehdottaa, että kaavailtu 1. lakiehdotuksen 110 §, jossa säädettäisiin eläintenpitokiellosta, kirjoitettaisiin vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä seuraavasti (huomioiden myös säännöskohtaiset perustelut):

Eläintenpitokiellosta säädetään rikoslain 17 luvun 23 §:ssä. Jos henkilölle on määrätty eläintenpitokiello, tai muutoksenhakutuomioistuimien kieltää henkilölle määrätyn kiellon täytäntöönpanon, tuomioistuimen on ilmoitettava ratkaisusta Oikeusrekisterikeskukselle. Oikeushallinnon viranomaisen on ilmoitettava ratkaisustaan tallentamalla sitä koskevat tiedot oikeushallinnon valtakunnallisen tietovarannon ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai muulla laissa säädetyllä tavalla. Tietojen tallentamisesta säädetään oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta annetussa laissa (955/2020).

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus toteaa, että eläintenpitokiellon valvonnan tehostamisen kannalta olisi myös erittäin tärkeää kehittää Oikeusrekisterikeskuksen omistaman ja ylläpitämän eläintenpitokieltorekisterin toiminnallisia ominaisuuksia siten, että valvontaviranomaiset voisivat saada rekisteristä kyselytietoina esim. tietyn kunnan alueella eläintenpitokielloon määrättyt henkilöt.

PSAVI:

- kirjoitusvirhe: Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettua lakia (372/2010).

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Olisi hyvä nimenomaisesti todeta, että tuomioistuimen on ilmoitettava eläintenpitokiellosta oikeusrekisterikeskukselle / valvontaviranomaisille viipymättä. Nykytilanteessa käytäntö vaihtelee. Jotkut tuomioistuimet jäävät odottamaan, että asia tulee lainvoimaiseksi. Näin ei tulisi menetellä.

Suomen Kennelliitto:

- Eläintenpitokiellon valvonta ei nykyisin toteudu kyllin hyvin ja kynnyks on liian korkea. Pidämme erittäin tärkeänä, että lakiehdotus mahdollistaisi tehokkaamman valvonnan.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä on epä johdonmukainen virke: “Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan, mitä oikeushallinnon valta- kunnallisesta tietojärjestelmästä annettua lakia (372/2010).” Virke tulisi korjata muotoon: “Merkinnän tekemiseen ja tietojen toimittamiseen sovelletaan oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annettua lakia (372/2010).”

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Kyseinen pykälä sisältää vain informatiivisen viittauksen rikoslakiin, eikä ehdotetussa laissa ole aineellisoikeudellista sääntelyä eläintenpitokiellosta. Kyseisessä laissa ei näin ollen säädetä eläintenpitokiellosta ja siten eläintenpitokiellon valvonta on edelleen tulkinnanvaraista etenkin pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Säädöksessä tulisi nimenomaisesti säätää valvontaviranomaiselle oikeus valvoa eläintenpitokielloa.

111 §

Menettämisseuraamus

Eläinsuojelurikokseen liittyvästä menettämisseuraamuksesta säädetään rikoslain 17 luvun 23 a §:ssä.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus katsoo, että menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon liittyy olennainen toimivaltaongelma. Eläimiä koskevan menettämisseuraamuksen täytäntöönpano tulee lähes poikkeuksetta suoritettavaksi ainakin laajan tulkinnan mukaisessa kotirauhan suojan piirissä, jonne menemiseen tulee olla laissa säädetty toimivalta. Täytäntöönpano on sakon täytäntöönpanolaissa säädetty poliisilaitoksen tehtäväksi, mutta laissa ei ole kotirauhan suojan piiriin toimenpiteen suorittamiseksi menemiseen oikeuttavaa säännöstä, eikä se ole muualtakaan lainsäädännöstä suoranaisesti johdettavissa. Käytännössä täytäntöönpanotoimenpiteitä joudutaan jatkuvasti suorittamaan ja tällöin toimitaan niin sanotusti harmaalla alueella, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä. Poliisihallitus esittää, että lain 111 §:ään lisättäisiin 2 momentti, esimerkiksi seuraavanlaisena:

Eläimiin kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon suorittamiseksi poliisilla on oikeus päälystään kuuluvan poliisimiehen määräyksestä päästä pysyväisluonteisesti asumiseen käytettävään tilaan ja suorittaa siellä etsintä, mikäli menettämisseuraamuksen täytäntöönpano tai eläinten hyvinvoinnin turvaaminen sitä edellyttää.

- Koska menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon liittyy eläinten hyvinvointiin liittyviä seikkoja ja kun lakiesityksen 90 §:ssä säädetään kunnaneläinlääkärin velvollisuudesta antaa virka-apua poliisilaitokselle eläimeen kohdistuvan takavarikon sekä menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa, olisi lainkohtaan syytä lisätä seuraavansisältöinen informatiivinen 3 momentti:

Menettämisseuraamuksen täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetun lain (20021672) 4 luvussa.

SEY:

- Pykälän perusteluihin tulisi esimerkinomaisesti kirjata, että syyttäjällä olisi esimerkiksi eläintenpitokielloa vaatiessaan velvollisuus vaatia eläintenpitokiellossa tarkoitetut eläimet valtiolle menetetyksi.
- Yhdessä esimerkkitalanteessa syyttäjä jätti menettämisseuraamuksen tällaisessa tilanteessa vaatimatta, joten SEY kanteli asiasta valtakunnansyyttäjälle. VKS totesi syyttäjän toimineen asiassa virheellisesti ja otti asian hoitaakseen.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pykälän perusteluihin tulisi esimerkinomaisesti kirjata, että syyttäjällä olisi esimerkiksi eläintenpitokieltoa vaatiessaan velvollisuus vaatia eläintenpitokiellossa tarkoitettujen eläimien valtiolle menetetyksi.
- Yhdessä esimerkkitalanteessa syyttäjä jätti menettämisseuraamuksen tällaisessa tilanteessa vaatimatta, joten SEY kanteli asiasta valtakunnansyyttäjälle. VKS totesi syyttäjän toimineen asiassa virheellisesti ja otti asian hoitaakseen.

15 luku

Erinäiset säännökset

112 §

Muutoksenhaku

Edellä 10 §:n 1 momentissa, 54 §:ssä, 71 §:n 2 momentin 8 kohdassa ja 3 momentin vii-meisessä virkkeessä sekä 72 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhaussa kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan vi-ranhaltijan päätökseen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

Muutoksenhausta Tullin päätökseen säädetään tullilaissa (304/2016).

Muutoksenhausta 103 §:ssä tarkoitettuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomit-semista sekä teettämisen- ja keskeytysuhan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Edellä 92 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kehotukseen, valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annettuun väliaikaiseen kieltoon, 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annettuun väliaikaiseen toiminnan kes-keyttämiseen tai 97 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kiireellisen hoidon hankkimista koske-vaan väliaikaiseen päätökseen ei saa kuitenkaan hakea muutosta erikseen.

Valitus tämän lain ja tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehdystä päätöksestä, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.

Valtiolle perittävää maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperuste-lain (150/1992) 11 b §:ssä.

ETT:

- Pykälässä säädetään muutoksenhausta valvontaviranomaisen päätökseen. Muutoksenhaku hallintolain mukaan on tähän asti keskittynyt pääasiassa päätöksen muutoseikkoihin. Hallintopäätöksen ja sen pohjana olevien lainsäädännön tulkintojen muutoksenhakuun tarvittaisiin oma oikaisuelin.

LSSAVI:

- Ehdotuksessa esitetään eräisiin todistuksiin ja lupiin oikaisuvaatimusmenettelyä, kyseessä on uusi menettely ja se lisää aluehallintovirastoissa tehtävää hallinnollista työtä. Ehdotuksessa ei ole arvioitu muutoksen kustannusvaikutuksia.
- Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 29/2018 vp) mukaan vuoden 2016 alussa voimaan tulleella uudistuksella, jossa laajennettiin oikaisuvaatimuksen käyttöalaa, tavoitteena oli tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista

hallintoasioissa. Oikaisuvaatimuksesta ei siten tulisi säätää vain sen vuoksi, että lain nojalla annetaan todistuksia tai lupia, vaan oikaisuvaatimuksen käyttöönotossa tulisi ottaa huomioon edellä mainitun uudistuksen tavoite.

- Oikaisuvaatimusmenettely voi tehostaa ja nopeuttaa oikeussuojan antamista silloin, kun ensiasteen viranomaisen päätös lupa-asiassa annetaan osittain tai kokonaan automatisoidusti tai tällaista menettelyä vastaavalla tavalla. Tilanteissa, joissa ensiasteen viranomainen tekee yksilöllistä selvitystä luvan käsittelyn aikana ei ole perusteltua odottaa, että oikaisuvaatimusmenettelyllä voisi saada merkityksellistä muutosta annettuun lupaan ja siten oikaisuvaatimuksen käytön edellyttäminen aiheuttaisi edellä mainitun uudistuksen tavoitteiden vastaisesti pikemminkin viivettä oikeussuojan antamiseen hallintoasiassa.
- Ehdotetun lain 10 §:ssä esitettyä sääntelyä ei tulisi säätää lainkaan, sillä poikkeamista eläinlajilistasta ei tulisi sallia. Jos poikkeusluvasta päädytään kuitenkin säätämään, ei tulisi säätää oikaisuvaatimusmenettelyä, sillä jokainen poikkeuslupa edellyttää yksilöllistä selvitystä luvan myöntävän Ruokaviraston toimesta ja lisäksi Luonnonvarakeskuksen puolueetonta asiantuntija-arviota, joiden muuttuminen oikaisuvaatimuksen johdosta ei ole mitenkään perusteltua. Poikkeusluvasta tulisi siten voida valittaa suoraan hallinto-oikeuteen.
- Samoin ehdotetun lain 54 §:ssä tarkoitettujen eläintarhoja, pysyviä ja kiertäviä eläinnäyttelyitä ja sirkuksia koskevien lupien käsittely on sellaista, että ensiasteen viranomainen tekee hakemuksen perusteella luvan käsittelemiseksi yksilöllisen tarkastuksen eikä siten ole perusteltua ajatella, että samalta ensiasteen viranomaiselta voisi oikaisemalla saada lupaa oikaistua tavalla, joka ei olisi jo sisältynyt luvan säännönmukaiseen käsittelyyn. Tämän vuoksi myöskään ehdotetun lain 54 §:ssä tarkoitettuihin lupa-asioihin ei tulisi säätää oikaisuvaatimusmenettelyä vaan näistä tulisi voida valittaa suoraan hallinto-oikeuteen.

Oikeusministeriö:

- Muutoksenhausta säädettäisiin eläinten hyvinvoinnista annetun lain 112 §:ssä. Oikaisuvaatimuksen käyttöalaa on perusteltu yksityiskohtaisissa perusteluissa. Oikaisuvaatimuksen saisi tehdä luvan tai todistuksen myöntämistä koskevasta asiasta, hallintopakkoasioissa oikaisuvaatimusmenettely ei olisi käytössä (s. 191–192).
- Oikeusministeriöllä ei ole perusteluihin huomautettavaa. Itse 1 momentin osalta oikeusministeriö toteaa, että viittaaminen virketasolla ei ole asianmukaista. Toisekseen 71 ja 72 §:t ovat toimivaltasäännöksiä, eikä viitatuissa kohdissa säädettä päätöksistä.
- Muutoksenhakusäännöksessä lienee tarkoitettu, että kyseisissä kohdissa tarkoitettuihin todistuksiin saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimusta koskevan säännöksen sanamuotoja on syytä näiltä osin korjata. Jatkovalmistelussa voisi myös varmistua siitä, etteivät 72 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettut todistukset ole ainoastaan epähuomiossa jääneet oikaisuvaatimusmenettelyn ulkopuolelle.
- Pykälän 6 momentin mukaan lain 92 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kehotukseen, valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annettuun väliaikaiseen kieltoon, 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annettuun väliaikaiseen toiminnan keskeyttämiseen tai 97 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kiireellisen hoidon hankkimista koskevaan väliaikaiseen päätökseen ei saisi hakea erikseen muutosta valittamalla. Esityksessä katsotaan, että muutoksenhakukielto valvontaviranomaisen väliaikaiseen päätökseen on perusteltu, kun otetaan huomioon väliaikaisen päätöksen lyhyt voimassaoloaika. Kielto ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 21 §:n kannalta, sillä toimijalla olisi oikeus hakea muutosta asiasta annettavaan lopulliseen päätökseen. (HE-luonnos s. 217)
- Oikeusministeriö toteaa, että momentissa mainituilla päätöksillä voi olla merkittäviä ja välittömiä vaikutuksia kiellon tai keskeyttämisen kohteeseen ja esimerkiksi elinkeinotoimintaan. Sillä, että päätöksellä voi olla lyhyt voimassaoloaika, ei tällaisessa tilanteessa ole mahdollisen oikeusturvan tarpeen kannalta merkitystä. Tällaisesta toiminnan kieltämisestä tai keskeyttämisestä koskevasta päätöksestä on siten oltava mahdollisuus valittaa tuomioistuimeen. Merkityksellinen seikka säännöksen asianmukaisuuden arvioinnissa on se, että hallintotuomioistuin voi ainoastaan valituksen

ollessa vireillä kieltää päätöksen täytäntöönpanon, määrätä täytäntöönpanon keskeytettäväksi tai antaa päätöksen täytäntöönpanoa koskevan muun määräyksen (HOL 123 §). Näin ollen tällaisen ehdotuksessa väliaikaiseksi tarkoitetun määräyksen kohteella ei olisi mahdollisuuksia vaatia täytäntöönpanon keskeyttämistä lainkaan (vrt. voimassa olevan eläinsuojelulain 52 §). Valituksenhan saisi tehdä vasta lopullisesta ratkaisusta. Kun väliaikaisten määräysten voimassaololle ei olisi laissa asetettu mitään muita rajoituksia kuin kiellon asettajan itse määrittelemä määräaika tai lopullisen päätöksen tekeminen, vaikutukset määräysten kohteeseen voisivat tosiasiasa olla hyvinkin pitkäkestoisia ja voimakkaita, vaikka perusteluissa katsotaankin päätösten voimassaoloaikojen (tosiasiasa) olevan lyhyitä.

- Tärkeää sääntelyn asianmukaisuuden kannalta siksi olisi ainakin se, että näissä momentissa luetelluissa tilanteissa muutoksenhakukelpoinen pääasialratkaisu tehdään aina ja viivytyksettä. Esimerkiksi 96 §:n 2 momentin mukaan toiminnan keskeyttämistä koskeva päätös olisi voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Tarkoittaisiko tämä sitä, että viranomaisen antaisi lopullisen ratkaisunsa myös tapauksessa, jossa toiminta on keskeytetty määräajaksi tai jossa viranomaisen lopulta päätyisikin siihen, ettei kieltä tai muuta määräystä pääasiassa olekaan lopulta tarvetta antaa? Sama koskee 97 §:ssä säädettyä. Jälkimmäisen pykälän osalta vaikuttavat myös toimenpiteet ja päätökset jossain määrin sekoittuvan toisiinsa ja olisivatkin vielä täsmennettävä sitä, mitä päätöstä siinä tarkoitetaan. Tuskin on tarkoitettu, että esimerkiksi veden antamisesta eläimelle voisi pääasian yhteydessä valittaa. Ensisijaisesti oikeusministeriö kehottaa jatkovalmistelussa vielä harkitsemaan 6 momentin tarpeellisuutta ja asianmukaisuutta sekä varmistamaan siinä mainittuja päätöksiä koskevien säännösten täsmällisyydestä.
- Yksityiskohtana oikeusministeriö vielä toteaa, että kyseessä ei olisi varsinainen valituskielto muutoksenhaun ollessa mahdollista pääasian yhteydessä. Perusteluja olisi siksi syytä täsmentää näiltä osin.
- Lisäksi kehoitus vaikuttaa sellaiselta tosiasialliselta hallintotoimelta, joka ei olisi päätös ja jolla ei vielä olisi asianosaisen etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen välittömästi vaikuttavia seurauksia (ks. HOL 6 ja 7 §:t). Toisekseen kehotuksen johtaessa kohteen toiminnan muuttumiseen voisi varmaankin olla niin, että varsinaista päätöstä ei ole tarvetta lainkaan tehdä. Näistä syistä ainakin kehoitus on syytä poistaa muutoksenhakusäännöksestä kokonaan.
- Kaavaillon 112 §:n 7 momentin muotoilu olisi syytä yksinkertaistaa. Esimerkiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain mukaan (vertailun vuoksi katsottu muotoilu MmVM 10/2021 vp) ”Valitus, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.”
- Viimeisen momentin viittaus maksuperustelakiin voisi oikeusministeriön näkemyksenmukaan olla yleisempi – viittaus yksittäiseen pykälään ei liene tarpeen (tavanomainen muotoilu on: Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaisissa.).

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- 6 momentin mukaan mm. väliaikaisesta kiellosta, väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä tai kiireellisen hoidon hankkimisesta tehdystä väliaikaisesta päätöksestä ei saa hakea muutosta. Tämä heikentää valvonnan kohteiden oikeusturvaa merkittävästi nykyisestä. Elinkeinotoiminnan keskeyttäminen ei saa olla mahdollista ilman elinkeinonharjoittajan oikeutta valittaa päätöksestä.
- Eläinsuojeluasioissa väliaikaisesti annettu kieltä voi olla luonteeltaan kuin pysyvä, esimerkiksi tilanteessa, jossa navetan käyttö kielletään, kunnes joitakin puutteita on korjattu. Taloudellinen merkitys voi olla suuri. Sekä omistajan että valvojan oikeusturvan kannalta olisi tärkeää, että on yksiselitteistä, että myös tällaisista päätöksistä voidaan hakea muutosta.
- Perusteluissa on todettu, että tällä väliaikaisella päätöksellä viitataan toimiin, jotka ovat voimassa lyhyen ajan, kunnes selvitys saadaan valmiiksi ja voidaan päättää varsinaisista toimenpiteistä. Tämä asettaa viranomaiselle paineen ratkaista asia nopeasti, vaikka tämä ei aina välttämättä ole edes

mahdollista. Lainlaatijan tulee ymmärtää, että väliaikaiset ratkaisut usein käytännössä venyvät. Väliaikainen kieltä saattaa käytännössä olla ikuinen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan lain 44 §:n nojalla tehdyissä toimenpiteissä on vallitsevana käytäntönä se, että toimenpiteiden aloittamisesta annetaan valituskelpoinen hallintopäätös ja toimenpiteiden päättämisestä annetaan toinen valituskelpoinen hallintopäätös. Tätä asetelmaa ei tule muuttaa. Siten ehdotetun pykälän 6 momentissa säädettyä tulisi muuttaa niin, että siitä poistetaan osuus, jossa säädetään että ehdotetun lain 97 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kiireellisen hoidon hankkimista koskevaan väliaikaiseen päätökseen ei saisi hakea muutosta. Tämä on erityisen tärkeää asianosaisen oikeusturvan kannalta, sillä väliaikaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon kieltä on voitava hakea valitusviranomaiselta. Lisäksi väliaikaisilla toimenpiteillä voidaan aiheuttaa erittäin merkittäviä taloudellisia seuraamuksia asianosaiselle.

113 §

Päätöksen täytäntöönpano

Tämän lain tai valvonta-asetuksen nojalla tehtävässä päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jos täytäntöönpanoa ei voida eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen liittyvän syyn vuoksi lykätä, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Eläinten hyvinvoinnin turvaamiseen liittyvällä syyllä tarkoitetaan sellaista eläimen kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevaa epäkohtaa, joka vaarantaa eläimen hyvinvoinnin.

LSSAVI:

- On hyvä, että erikseen säädetään velvollisuudesta määrätä päätös noudatettavaksi, jos se on eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi tarpeen.

Oikeusministeriö:

- Täytäntöönpanoa koskevan 113 §:n muotoilu ei ole aivan tavanomainen. Määräyksen välttämättömyys mutta toisaalta valitusviranomaisen (hallintotuomioistuimen?) mahdollisuus määrätä toisin tekevät määräyksen antamisen ehdottomuudesta hieman vaikeasti hahmottuvan. Voimassa oleva muotoilu vaikuttaisi oikeusministeriön näkemyksen mukaan riittävältä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä muutosta, jonka mukaan päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta poistetaan harkintavalta niissä tapauksissa, joissa täytäntöönpanoa ei voida eläinten hyvinvoinnin vuoksi lykätä. Toisaalta poistetaan myös oikeus määrätä päätös noudatettavaksi, jos eläinten hyvinvoinnin turvaaminen ei sitä edellytä, mitä voi johtaa muutoksiin hallintomenettelyssä, kun tavanomaisesti päätökseen sisältyy määräyksiä, jotka koskevat eläinten hyvinvointia ja määräyksiä, joiden noudattamatta jättäminen ei aiheuttaisi eläinten hyvinvoinnille haittaa.
- Pykälän perusteluissa pitäisi olla huomioitu tällaiset sekapäätökset ja linjata voidaanko niiden kohdalla edelleen määrätä, että koko päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

114 §

Perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta virallisesta valvonnasta peritään maksuja valvonta-asetuksessa ja valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkärin ja kunnan terveys- ja eläinlääkärin suorittamasta valvonnasta Euroopan unionin lainsäädännön ja tämän lain noudattamisen

valvonnasta ja muista suoritteista. Perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkäriin ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutu- vista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa. Valvontaviranomainen perii maksun myös ylimääräisistä valvontatoimista, jotka koskevat 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa todettuja puutteita tai epäkohtia sekä maksun ylimääräisistä valvontatoimista, jotka koskevat muuta eläintenpitoa, jos muun eläintenpidon valvonnassa todetaan, että annettua määräystä tai kieltoa ei ole noudatettu.

ISAVI:

- Aluehallintovirastoille on taattava riittävät resurssit maksujen käsittelyyn, sillä maksujen perintä lisää aluehallintovirastojen työmäärää.
- Uudistus on tervetullut ja tehostaa valvonnan vaikuttavuutta.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Ehdotuksessa säädettäisiin myös mahdollisuudesta periä maksu tietyistä eläinten hyvinvoinnin valvonnassa tehtävistä tarkastuksista. Voimassa olevassa laissa ei ole säädetty valvonnan maksullisuudesta. Valvontaviranomainen voisi jatkossa periä toimijalta maksun tarkastuksesta, joka joudutaan tekemään sen takia, että toimijan toiminta ei ole täyttänyt sille asetettuja vaatimuksia, ja tämän johdosta joudutaan tekemään määräyksen tai kiellon antamisen jälkeinen uusintatarkastus. Uusintatarkastuksen maksullisuus on kannatettava asia. Raha on useimmille ihmisille parempi motivaattori kuin jatkuvat ilmaiset ja usein tehottomat uusintakäynnit.

HY ELTDK:

- Valvontaviranomainen voisi jatkossa periä toimijalta maksun tarkastuksesta, joka joudutaan tekemään sen takia, että toimijan toiminta ei ole täyttänyt sille asetettuja vaatimuksia, ja tämän johdosta joudutaan tekemään määräyksen tai kiellon antamisen jälkeinen uusintatarkastus. Ehdotettu muutos on tervetullut, koska se saattaa tietyissä tapauksissa lisätä epäkohtien korjaamista ja siten valvonnan vaikuttavuutta.

LSSAVI:

- Ehdotuksen mukainen eläinten hyvinvoinnin valvonnasta perittävät maksut ovat uutta sääntelyä. Ylimääräisen valvonnan maksullisuutta pidetään hyvänä muutoksena, mutta se tulee toteuttaa tavalla, joka ei aiheuta paikallisviranomaiselle tai aluehallintoviraston tekemään maksujen perintään kohtuutonta hallinnollista kuormaa. Ehdotuksen perusteella jää epäselväksi koskeeko näitä maksuja muiden kunnaneläinlääkäreiden maksullisten suoritteiden tapaan oikaisuvaatimusmenettely.
- Maksujen periminen ja mahdollinen oikaisuvaatimusten käsittely lisää avissa tehtävää hallinnollista työtä. Ehdotuksessa ei ole arvioitu muutoksen kustannusvaikutuksia.

MTK:

- MTK esittää, että vasta toisesta uusintatarkastuskäynnistä tulisi maksullinen, jolloin maksusta ei tule ”rangaistusmaksua”. MTK näkee, että eläimen omistajalla tulisi olla mahdollisuus korjata ensin tilanne ilman maksullista tarkastusta. Jos useita uusinta-tarkastuksia joudutaan tekemään tuotantotilalle, tulisi jälkimmäiset tarkastukset olla vasta maksullisia. Maksun edellytyksenä tulisi näin ollen olla se, että omistaja on laiminlyönyt viranomaisen antamia määräyksiä.

MTK Pirkanmaa:

- Uusintatarkastuskäynti tulisi olla eläimen omistajalle mahdollisuus korjata havaitut puutteet ilman seuraamuksia ja maksu perittäisiin vasta toisesta uusintatarkastuskäynnistä. Seuraamuksia puutteista tulee tässä vaiheessa ilman ”rangaistusmaksujakin”.

MTK Pohjois-Suomi:

- Esitämme, että vasta toisesta uusintatarkastuskäynnistä tulisi maksullinen, jolloin maksusta ei tule ”rangaistusmaksua”. Eläimen omistajalla tulisi olla mahdollisuus korjata ensin tilanne ilman maksullista tarkastusta. Jos useita uusintatarkastuksia joudutaan tekemään tuotantotilalle, tulisi jälkimmäiset tarkastukset olla vasta maksullisia. Maksun edellytyksenä tulisi näin ollen olla se, että omistaja on laiminlyönyt viranomaisen antamia määräyksiä.

MTK Satakunta:

- Eläimen omistajalla tulee olla mahdollisuus korjata virheensä ilman sakkoa. Näin ollen valvontakäynti sekä siitä mahdollisesti seuraava ensimmäinen uusintatarkastuskäynti eivät saa olla maksullisia. MTK-Satakunta esittää, että vasta toinen uusintatarkastus olisi maksullinen.

MTK Varsinais-Suomi:

- Uusintatarkastuskäynnistä ei tule periä maksua, mikäli aiemmalla käynnillä havaitut puutteet on korjattu. Maksu voitaisiin periä vasta seuraavasta, ns. uusintatarkastuskäynnistä. Tässä kannattaneet hyödyntää valvojan valmentajaksi ajattelua. Eläinten oloihin valvontamaksuilla ei ole merkittävää vaikutusta.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus toteaa, että 114 § 1 momentissa on mainittu valtion maksuperustelaki numeroineen. Valtion maksuperustelain numero on mainittu jo 112 §:ssä, joten tässä kohdassa se on tarpeetonta.

Ruokavirasto:

- Pykälän perusteluista 3 momentin osalta jää hieman epäselväksi, tarkoitetaanko ylimääräisillä valvontatoimilla aina juuri perusteluissa kerran mainittua uusintatarkastusta. Tätä olisi syytä tarkentaa. Yleisessä kielenkäytössä ylimääräinen voi tarkoittaa muutakin kuin uudelleen tehtävää. Maininnan puutteesta epäselväksi saattaa esimerkiksi jäädä, onko epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus ylimääräinen valvontatoimi. Huomioon tulisi myös ottaa, että valvontasetuksen 79 artiklan 2. kohta toteaa, että viranomaisen on perittävä maksuja kattaakseen kustannukset mm. c) alakohdan perusteella seuraavasta: ”virallinen valvonta, jota ei alun perin suunniteltu ja joka mm. ii) on suoritettu säännösten noudattamatta jättämistä koskevan tapauksen laajuuden ja vaikutuksen arvioimiseksi tai...”. Tämä antaa ymmärtää, että myös ensimmäisestä epäilyyn perustuvasta valvonnasta tulisi periä maksu, mikäli epäilykselle on ollut perusteita ja joudutaan siten arvioimaan säännöksen noudattamatta jättämisen laajuutta ja vaikutuksia.

SEY:

- Puollamme sitä, että valvontaviranomainen voi periä toimijalta maksun uusintatarkastuksesta, kuten pykälässä ehdotetaan.

SLC:

- SLC föreslår att det för ett första kontrollbesök på en gård inte uppbärs någon av avgift för tillsyningsavgifter. Endast i det fall att djurägaren inte vidtagit de åtgärder som myndigheterna förutsätter skulle avgift utgå.

Suomen Kuntaliitto:

- Kuntaliitto kannattaa ehdotettuja uusintatarkastuksista perittäviä maksuja, vaikkakin esityksen mukaan on hiukan epäselvää, kuinka suuri osa uusintatarkastuksista todella olisi lakimuutoksen jälkeen maksullisia.

Suomen Lammasosuuskunta:

- Kannatamme että vasta toinen uusintatarkastuskäynti olisi tuottajalle maksullinen, jolloin tuottajalla olisi mahdollisuus korjata valvojan määräämät kohdat. Lisäksi aiheettomat eläinsuojeluilmoitukset, jotka on tehty vahingoittamis- tai kiusanteko tarkoituksessa, tulisi olla ilmoittajalle maksullisia.

Suomen Lammasyhdistys:

- Esitämme, että vasta toisesta samaan asiaan liittyvästä uusintatarkastuskäynnistä tulisi maksullinen. Katsomme, että eläimen omistajalla tulee olla mahdollisuus korjata ensin tilanne ilman maksullista tarkastusta. Jos useita uusintatarkastuksia joudutaan tekemään, tulisi vasta jälkimmäisten tarkastusten olla maksullisia. Maksun edellytyksenä tulisi näin ollen olla se, että eläimen omistaja on laiminlyönyt viranomaisen antamia määräyksiä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- SVELL pitää kiitettävänä muutosta, jonka mukaan eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn, sirkuksen, kotieläinpihan, riistanhoidollisten tarhojen, ammattimaisen tai muuten laajamittaisen seura- ja harrastuseläinten pidon sekä luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisen valvonnassa todettujen laiminlyöntien vuoksi tehtävistä uusintatarkastuksista perittäisiin jatkossa maksu.
- Kiitettävänä pidetään myös muutosta, jonka mukaan muussakin eläinten hyvinvoinnin valvonnassa annettujen määräysten tai kieltojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisestä valvonnasta perittäisiin jatkossa maksu. Valvonnasta kerättävät maksut tulisi ohjata valvonnan resurssien turvaamiseen, kuten kunnallisessa ympäristöterveydenhuollossa tällä hetkellä tehdään.
- Maksun edellyttämien tietojen kerääminen ja maksujen käsittelyn aiheuttama hallinnollinen kuorma valvontaviranomaisille tulee pyrkiä minimoimaan.

Suomen Vuohiyhdistys:

- Suomen Vuohiyhdistys pitää tärkeänä, että uusintatarkastuskäynneistä perittävät maksut tulisi periä vasta toisesta uusintatarkastuksesta. Eläinten omistajalla tulisi olla oikeus korjata ja näyttää korjatut toimet toteen uusintatarkastuksella ilman erillistä maksua ensimmäisestä uusintatarkastuksesta.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Maksujen osalta TEH ry esittää, että vasta toinen uusintatarkastus olisi maksullinen, jolloin maksusta ei tule ”sakkomaksua”. TEH ry näkee, että ensin pitäisi olla mahdollisuus korjata tilanne ilman maksullista tarkastusta. Jos useita uusintatarkastuksia joudutaan tekemään tuotantotilalle, vasta jälkimmäiset tarkastukset tulisivat olla maksullisia. Maksun edellytyksenä olisi näin ollen syy, että omistaja on laiminlyönyt viranomaisen antamia määräyksiä, ei rikkonut säädöksiä.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Puollamme sitä, että valvontaviranomainen voi periä toimijalta maksun uusintatarkastuksesta, kuten pykälässä ehdotetaan.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- Enligt förslaget till 114§ får tillsynsmyndigheten i fortsättningen ta ut en avgift för förnyad inspektion som man är tvungen att utföra när bestämmelserna om djurvälstånd överträtts. Åtminstone den första återgranskningen borde vara avgiftsfri.

115 §

Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Aluehallintovirasto maksaa 82 §:ssä tarkoitettulle asiantuntijalle ja avustajalle palkkion ja korvauksen matkakustannuksista.

HESY:

- Kannatamme pykälän esitystä.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälään tulisi kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille. Tieto eläintenpitokiellosta tarvitaan esimerkiksi eläinkoelupaviranomaisille, jotta eläinkoeluvan hakijoiden tai laitoksista vastaavien vastuulle ei tulisi eläimiä kiellon aikana.

LSSAVI:

- Palkkioiden maksu on säädetty avin tehtäväksi, mikä tulisi huomioida sekä määrärahoissa että henkilöstöressursissa. Avustajien käyttö voi myös laskea valvonnan yksikkökustannuksia ja lisätä kustannustehokkuutta.

Poliisihallitus:

- Poliisi joutuu todennäköisesti turvautumaan valvontatoimessaan ulkopuolisten asiantuntijoiden apuun (viittaus 3.7.4 82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen). Jos lain valmistelussa erityisesti pyritään siihen, että avustaja voisi pyytää poliisilta virka-apua (viittaus 3. 7.8 90 § virka-apu), tulisi Aluehallintoviraston korvata myös virka-avusta aiheutuvat kustannukset. Kirjaus selventäisi toisinaan epäselvää korvauskäytäntöä.

Ruokavirasto:

- Säännös on sinällään tarpeellinen ja kannatettava. Ruokavirasto katsoo kuitenkin, että yhtenäisen käytännön takaamiseksi palkkioiden ja korvausten suuruudesta tulisi joko säätää asetuksella taikka vähintäänkin todeta itse lakitekstissä, että aluehallintovirasto maksaa kohtuullisen palkkion ja korvauksen matkakuluista. Mikäli kohtuullisuutta ei haluta itse lakitekstiin, tulee asiasta laittaa maininta vähintäänkin perusteluihin. Perusteluissa olisi syytä muutoinkin avata, mikäli käytetään jossakin muualla määriteltyjä palkkio- tai korvausperusteita, kuten valtion matkustussääntöä, jotta aluehallintovirastoja voidaan ohjata yhtenäiseen käytäntöön. Korvauksista kirjattaessa tulisi ottaa kantaa myös siihen, kattavatko korvaukset myös tarvittavat vakuutukset.

SEY:

- Pidämme pykälää tarpeellisena.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Palkkioiden maksuun tulee olla taloudelliset resurssit. Palkkioita varten tulisi olla linjaus maksettavista palkkioista sekä ohje, miten palkkio käytännössä haetaan.
- Esitöissä todetaan kohdassa 4.2.2.4 Aluehallintovirastot ja kunnat - Eläinten hyvinvoinnin valvonta s. 68, että avustajan tai asiantuntijan käyttö voisi vähentää valvontaeläinlääkärin parityötä ja siten valvonnan kuluja. Avustaja tai asiantuntija mukana tarkastuksella ei vastaa toista viranomaista. Avustajan tai asiantuntijan käyttö ei saa johtaa valvontaeläinlääkärin parityön vähenemiseen.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Asiantuntijolle ja avustajille maksettavien palkkioiden maksuun liittyvä lisääntynyt hallinnollinen taakka tulisi minimoida. Avustajien käyttö voi tehostaa valvontaa ja laskea valvonnan yksikkökustannuksia.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Pidämme pykälää tarpeellisena.

116 §

Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset

Eläinten omistajan tai pitäjän on maksettava 97 §:n 1 momentin, 98 §:n 1 ja 3 momentin sekä 99 §:n 1 ja 3 momentin mukaisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Jos eläin on myyty tai toimitettu teurastettavaksi tai jos eläimestä on saatu muuta tuloa, kustannukset on vähennettävä eläimen kauppahinnasta tai eläimestä saadusta muusta tulosta ja jäännös on an-nettava eläinten omistajalle tai pitäjälle. Aluehallintovirasto voi maksaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti.

Edellä 1 momentissa ja 26 §:n 4 momentissa tarkoitettut kustannukset ovat suoraan ulosot-tokelpoisia.

Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jollei kustannuksia saada perityksi, ne jäävät aluehallintoviraston vahin-goksi.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- 98 § 1 mom mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa säätämässä mitään.
- Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke:
- Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian sel- vittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- 98 § 1 mom mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa säätämässä mitään.
- Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke: Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

Lohjan eläinsuojeluyhdistys:

- Lakiluonnoksessa määritellään, että jos löytöeläin on myyty ja myynnistä saatava tulo on suurempi kuin eläimen hoidosta aiheutuneet kustannukset, kunnan on säilytettävä yli jääviä varoja eläimen omistajan lukuun kolmen kuukauden. Olemme huolissamme eläimen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrittelystä. Jokaisen eläimen täsmällisten yksityiskohtaisten kulujen kirjaaminen ja ylläpito on merkittävä lisävaiva jo nyt pitkälti vapaaehtoisvoimin toimiville löytöeläintoimijoille, jotka monessa kunnassa vastaavat kunnan löytöeläintoiminnasta. Toivomme, että lakiin tai perusteluihin määritellään miten näitä kustannuksia tulee käytännössä seurata, tai että

eläinkohtaisiksi kuluiksi voidaan laskennallisesti käyttää keskiarvoja tai perusteltuja arvioita täsmällisten todellisten kulujen sijaan.

LSSAVI:

- Pykälän 2 momentissa säädetään perusteluista poiketen, että perimättä jääneet kustannukset jäisivät aluehallintoviraston vahingoksi. Tämä on ilmeinen virhe, tarkoituksena on perustelujen mukaan ollut säätää, että löytöeläinten osalta perimättä jäävät kustannukset jäävät kunnan vahingoksi.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto:

- Lakiesityksen perusteluista: ”Aluehallintovirasto voisi ehdotetun lain § 116:n 1 momentin mukaan suorittaa kiiretoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset niin sanottuna välirahoituksena eläinhoitolalle, josta eläimelle on hankittu hoitoa.” Nyt, kun avustajien ja asiantuntijoiden käyttäminen on selkeästi määritelty uudessa lakiehdotuksessa, se, että aluehallintovirasto maksaisi viranomaisen kiiretoimien kustannukset selkeästi aina ensin ja perisi kulut omistajalta helpottaisi käytännön kenttätöitä ja yhteistyötahojen löytämistä huomattavasti. Ja olisi näin ollen erittäin toivottava uudistus.
- On muun muassa viranomaista avustavan tahon yksityisyyden suojan kannalta kestävämpiä, jos hän joutuu kirjoittamaan laskun omalla toiminimellään ja yhteystiedoillaan nykyistä § 44 pykälää vastaavissa toimenpiteissä. Esimerkiksi, jos viranomainen joutuu ostamaan lopetus- tai kuljetuspalvelua ulkopuoliselta taholta, joutuu avustava taho paljastamaan yhteystietojaan ja henkilöllisyytensä ja toimittamaan omistajalle lähetettävällä laskulla vähintään ne yhteystiedot, mitkä laskulta on lakisääteisesti löydettävä. On huomattava, että nykyisellään jo Y-tunnuksen avulla on selvitettävissä vaihteleva määrä toiminimiyrityksen yksityisistä henkilötiedoista, jotka eivät välttämättä edes liity harjoitettuun elinkeinotoimintaan.
- Olisi avustavalle taholle reilua ja selkeää, että kun tilaaja on kiiretoimenpiteissä viranomainen, on maksava taho myös viranomainen ja avustaja saa korvauksensa ilman kohtuutonta viivytystä ja lisäselvitysten laadintaa sekä ilman turhiksi jääviä perintäyrityksiä ennen kuin aluehallintovirasto maksaa laskun. Toimenpiteistä aiheutuvien kustannuksien tulee edelleen yksiselitteisesti kuulua lopulta omistajan maksettavaksi, mutta selkeä lakiin perustuva maksujärjestys, jossa aluehallintovirasto automaattisesti välirahoittaa viranomaisen toimenpiteet on tarpeen. Siitä voidaan säätää erikseen, että toimenpiteet on etukäteen hyväksyttävä aluehallintovirastossa, jos halutaan hillitä kuluja.

Poliisihallitus:

- Poliisihallitus toteaa, että 116 § kirjaus on hyvä ja selkeä. Poliisitoiminnassa vastaan tulevat eläinten hyvinvointiin liittyvät tilanteet voivat olla varsinaisten toimenpiteiden kannalta selkeitä, mutta kustannusten korvaaminen saattaa aiheuttaa vaikeasti tulkittavia tilanteita.

Ruokavirasto:

- Pykälä pyrkii selvittämään, kuka on lopullisesti maksuvelvollinen tietyissä tilanteissa. Perustelut toteavat, että eläimen omistaja tai haltija on aina vastuussa kustannusten lopullisesta suorittamisesta.
- Pykälän 1 momentissa todetaan, että aluehallintovirasto voi maksaa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti. Joissakin tapauksissa voi olla välttämätöntä maksaa esimerkiksi eläimet hoitoonsa ottaneelle toimijalle toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia jo etukäteen. Pykälästä ja sen perusteluista saa kuvan, että aluehallintovirasto voisi harkita, maksaako se korvauksia etukäteen vai ei. Tämä puolestaan jättäisi toimijat hyvin hankalaan tilanteeseen, jos heillä ei olisi mitään takeita saada korvausta tekemästään työstä.
- Ruokavirasto katsoo, että 1 momenttia sekä sen perusteluja tulisi täsmentää siten, että momentin mukaan aluehallintovirasto maksaa tarvittaessa toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset väliaikaisesti. Tätä tulisi avata perusteluissa siten, että tarvittaessa tarkoittaa mm. tilannetta, jolloin omistaja tai haltija ei ole välittömästi tavoitettavissa tai kykenevä maksamaan kuluja.

- Pykälän 2 momentissa todetaan kustannusten ulosottokelpoisuus ilman tuomiota. Momentissa todetaan myös kustannusten jäävän aluehallintoviraston vahingoksi, mikäli niitä ei saada perittyä. Ruokaviraston mielestä pykälään tulisi lisätä, että löytöeläintoiminnan osalta kustannukset jäävät kuitenkin kunnan vahingoksi, kuten perusteluissa on todettu.
- Ruokavirasto ehdottaa, että pykälän perusteluihin lisättäisiin tekstiä myös niistä tilanteista, joissa kustannukset jäävät aluehallintoviraston vahingoksi.

SHEHVNK:

- Neuvottelukunta pyytää kiinnittämään huomiota, että myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua kustannuksia. Ehdotamme lakiehdotukseen lisättäväksi: Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- 98 § 1 momentin mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa säätämässä mitään. Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke: Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan eläinsuojelulain 58 §:n mukaan eläimen omistajan tai haltijan on suoritettava mainitun lain 42 ja 44 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset. Ehdotetun lain nojalla eläimen omistajan tai pitäjän tulisi suorittaa ainoastaan voimassa olevan lain 44 §:ää vastaavien toimenpiteiden kustannukset. Ehdotettua pykälää tulee täydentää säätämällä että, eläimen omistajan tai pitäjän tulee vastata myös ehdotetun lain 92, 93, 95 ja 96 §:ssä aiheutuvista kustannuksista. Nämä kustannukset eivät kuitenkaan olisi ehdotetun lain 2 momentin mukaan ulosottokelpoisia sillä ne koituisivat välittömästi eläinten omistajalle tai pitäjälle tämän tehdessä määräysten edellyttämiä korjauksia. Asetelma, jossa viranomaisen voisi antamansa määräyksen jälkeen saada laiminlyönnin korjaamiseksi aiheuttamastaan työstä eläimen omistajalta tai pitäjältä laskun, ei sen sijaan ole kestävä.
- Pykälän 2 momentissa on ilmeinen virhe, säännöksessä tulisi lukea perustelujen mukaisesti että jollei kustannuksia saada perityksi, ne jäävät kunnan eivätkä aluehallintoviraston vahingoksi.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Tähän pykälään tulisi lisätä, että pakkokeinojen kohteena oleva/olevat tahot vastaavat myös kustannuksista, jotka seuraavat 93, 94, 95 ja 96 § mukaisista pakkokeinoista.
- 97 § 1. momentin mukaisista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset tulisi aina välirahoittaa suoraan Aluehallintoviraston taholta, eikä niin, että toimija, kuten eläinlaitos, joutuisi aina ensin yrittämään kulujen perimistä asianosaiselta.

117 §

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

Jos ilmoituksen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden pe-rusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Pykälän tulee tarjota ilmoittajalle henkilöllisyyden salassapito myös jos hän niin haluaa. ”Jos ilmoituksen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa tai jos ilmoittaja sitä pyytää.”
- Harva uskaltaa ilmoittaa epäilystä eläinsuojelurikkomuksesta, koska eläimiä kaltoin kohtelevan henkilön voi perustellusti pelätä käyttäytyvän väkivaltaisesti tai arvaamattomasti ilmoituksen jättäjää kohtaan. Tahallisten perättömien ilmoitusten jättö on jo kiellettyä. Perusteettomaksi osoittautuvankaan ilmoituksen jättäjän henkilöllisyyden tietämisestä ei koidu ilmoituksen kohteelle konkreettista hyötyä.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- On hyvä asia, että se on nyt kirjattu lakiluonnokseen. Asiaan törmää usein valvonnan yhteydessä.

LSSAVI:

- Erityisesti seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin valvonta perustuu yksityisten henkilöiden viranomaiselle tekemiin ilmoituksiin. Valvonnan edellytysten turvaamiseksi on keskeistä, että ilmoittajan henkilöllisyys voidaan salata. On hyvä, että tästä säädetään selkeästi, koska ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen nykyisessä oikeustilassa pelkästään julkisuuslain nojalla on tulkinnanvaraista.

Oikeusministeriö:

- Ehdotetussa 117 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaamisesta. Perustelujen mukaan ehdotetulla säännöksellä pantaisiin täytäntöön erityisesti valvonta-asetuksen 140 artiklan 2 kohdan c alakohta, joka koskee rikkomuksista ilmoittaneiden henkilöiden henkilöllisyyden suojaamista. Ellei jokin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 24 §:ssä säädetyistä salassapitoperusteista tule sovellettavaksi, olisi ehdotetun pykälän nojalla pidettävä salassa ainoastaan ilmoittajan henkilöllisyyden ilmaisevat tiedot, jos pykälässä säädetyt edellytykset täyttyvät.
- Ehdotetun 117 §:n perusteluissa ei ole käsitelty julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohtaa, jossa säädetään tarkastus- ja valvontatoiminnan suojaamisesta eikä perusteluista ilmene, miksi edellä mainitun yleislainsäädännön sääntelyn ei katsota riittävän.
- Ehdotettu 117 § tarkoittaisi poikkeamista perustuslain 12 §:n 2 momentin julkisuusperiaatteesta, jonka mukaan julkisuutta voidaan rajoittaa vain välttämättömien syiden vuoksi ja lailla. Valvonta-asetus ei vaikuttaisi edellyttävän nimenomaisesti ilmoittajan henkilöllisyyden salaamista vaan, että se vaikuttaa jättävän 140 artiklan tavoitteiden totuttamisen keinot jäsenvaltion harkintaan. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä tulisi esittää riittävät asiaperustelut sille, miksi juuri julkisuuden rajoittamista pidetään välttämättömänä keinona mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Esityksessä ei ole arvioitu vaihtoehtoisia keinoja. Oikeusministeriö huomauttaa myös, että lähtökohtaisesti julkisuuslain 11 §:n mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto myös salassapidettävän asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Tästä ns. asianosaisjulkisuudesta voidaan poiketa julkisuuslain 11.2 §:ssä säädetyin

perustein. Tämä on myös syytä ottaa huomioon arvioitaessa ehdotetun salassapitoimen tehokkuutta asetuksen vaatimuksia toteuttavana keinona.

- Poikkeusta PL 12 §:n 2 momentista ei ole käsitelty luonnoksen säätämisyjärjestysperusteluissa.
- Ehdotetun 117 §:n osalta olennaisinta erityisesti säätämisyjärjestysperustelujen näkökulmasta on se, että kyseessä on poikkeus PL 12.2 §:n julkisuusperiaatteeseen, eli käytännössä uusi salassapitoperuste. Sellainen on toki mahdollista lähtökohtaisesti säätää. Perustuslain 12.2 §:n mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Nyt tätä välttämättömyyttä ei kuitenkaan ole perusteltu säätämisyjärjestysperusteluissa eikä varsinaisesti säännöskohtaisissa perusteluissa.
- Asiassa ei ole myöskään tehty kunnolla selkoa valvonta-asetuksen jättämästä liikkumavarasta. Säätämisyjärjestelyperustelua tulee täydentää edellä sanottu huomioiden.

Poliisihallitus:

- Lain 117 § suojattaisiin eläinsuojeluilmoituksen tehnyttä luonnollista henkilöä salaamalla hänen henkilöllisyytensä olosuhteiden vaatiessa. Kyseinen pykälä kirjaisi nykyisen eläinsuojeluilmoitusten käsittelykäytännön lakiin.
- Useissa eläinsuojelurikostapauksissa valvontaviranomaiselle ilmoituksen tehnyt henkilö on kuitenkin todistajan asemassa rikosasiassa, mikäli ilmoituksen ja sen johdosta mahdollisesti suoritettavien toimenpiteiden seurauksena suoritetaan myöhemmin esitutkinta. Kuten esityksessä todetaan, säännös ei suojaa ilmoituksen tekijää mahdollisessa oikeudenkäynnissä esimerkiksi todistajana, mistä johtuen säännöksen ilmoittajalle tarjoama suoja lähtökohtaisesti ulottuu vain kaikkein vähäisimpiin laiminlyönteihin ja rikkomuksiin.
- Pykälän perustelujen osalta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, että säännöksen tarkoitettu suhde julkisuuslain asianosaisjulkisuutta säätelevään 11 §:ään on ilmaistu ehdotetulla tavalla.

Ruokavirasto:

- Pidämme säädöstä erittäin hyvänä. Perustelujen osalta haluamme kiinnittää huomiota s. 195 yläosan viittaukseen julkisuuslain erittäin tärkeään yleiseen etuun, jonka katsotaan vaarantuvan, jos tiedon antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Tältä osin olisi perusteluissa syytä tuoda esiin myös, että erittäin tärkeä yleinen etu voi vaarantua myös, mikäli epäiltyjä rikkomuksia ei uskallettaisi tuoda esiin ilmoittajan pelätessä henkilötietojensa paljastumista.

SEEL ry:

- Mielestämme viranomaisten tulisi tietää eläinsuojeluilmoitusten tekijöiden henkilöllisyys, jotta voitaisiin välttyä siltä, että niitä tehdään kiusalla.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Pykälä on hyvä ja vastaa nykyistä käytäntöä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Erityisesti seura- ja harrastuseläimiä koskeva valvonta perustuu keskeisesti kansalaisten tekemiin ilmoituksiin ja siten ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen on tärkeää valvonnan edellytysten turvaamiseksi. Ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen on julkisuuslain nojalla ollut jossain määrin tulkinnanvaraista ja siksi asiasta nimenomaisesti säätäminen on tarpeellista.

118 §

Valtion kunnille maksama korvaus

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta saada valtion varoista korvaus tämän lain mukaan kunnaneläinlääkärille kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

LSSAVI:

- Pykälässä viitataan eläinlääkintähuoltolain 23 §:ään. On huomioitava meneillään oleva eläinlääkintähuoltolain uudistus. Pykälässä pitäisi säätää valtion kunnalle maksama korvaus kunnalliselle viranomaiselle, jotta myös terveydensuojeluvalvontaa hoitavan viranhaltijan eläinten hyvinvointivalvonnan suorittaminen voidaan korvata kunnalle.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Pykälässä tulisi säätää, että korvaus tämän lain mukaisten tehtävien hoidosta maksetaan sekä kunnaneläinlääkärille että kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalle viranhaltijalle, sillä molemmat näistä ovat ehdotetun lain 74 §:ssä mainittuja viranomaisia.

16 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset

EHK:

- Lakiin tarvitaan siirtymäsäännökset/ajat emakoiden ja ensikoiden porsimis- ja tiineytyshäkeistä luopumiseksi sekä maidontuotantoon käytettävien lehmien ja hienojen parsinavetoista luopumiseksi.
- Lakiluonnokseen kirjatut siirtymäsäännökset/ajat emakoiden ja ensikoiden pitkäaikaisesta tiineytyshäkkien käytöstä luopumisesta sekä turkissiitoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamisesta ovat liian pitkiä.

HESY:

- Pykälässä esitetyt siirtymäajat ovat liian pitkät ja niitä on lyhennettävä reilusti.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Lakiluonnokseen sisältyvät keskeiset edistysaskeleet kovertuvat osin tyhjiksi 16 lukuun sisältyvien poikkeusten myötä. Erityisesti poikkeukset jatkuvaan veden saantiin, sekä parsinavetoista ja porsitushäkeistä luopumiseen heikentävät olennaisesti lain tavoitteiden toteutumista ja vesittävät lakiuudistukselle asetettuja toiveita eläinten hyvinvoinnin parantamisesta.
- Todella pitkät siirtymäajat ovat lakiluonnoksen toinen suuri ongelma. Tätä kuvastaa esimerkiksi hevosten pilttuukiellon huomattavasti kohtuullisempi viiden vuoden siirtymäaika kuin vastaavissa kielloissa tuotantoeläinten kohdalla. Siirtymäaikojen lyhentämistä puoltaa myös se, että lakiluonnos vastaa pääsääntöisesti hallituksen esitystä HE 154/2018 vp. Näin ollen mahdollisuus varautua esitettyihin muutoksiin on ollut olemassa jo vuosia. On myös huomioitava, ettei lakiluonnoksessa tosiasiaa esitetä sellaisia kunnianhimoisia muutoksia, jotka puoltaisivat itsessään pitkiä siirtymäaikoja.
- Lakiluonnos sallii vanhojen parsinavetoiden käytön jatkamisen, eli lakiluonnokseen ei sisälly varsinaista parsinavettakieltoa, vaikka tämä on ollut hyvin laajasti hyväksytty tavoite lakiesityksen valmistelun alkua ajoilta asti. Lakiluonnoksen 121 §:n sisältyvä poikkeus lakiluonnoksen 37 §:n 2 momentista tulisikin poistaa. Elinkeinoharjoittajille aiheutuvaa haittaa on mahdollista vähentää siirtymäajalla, joka mahdollistaisi ajallisesti joustavan reagoinnin parsinavettojen kieltoon.
- Siirtymäaika voisi rakentua esimerkiksi vastaavasti kuin 122 §:n yhteydessä kuvatun pidempiaikaisen tiineytyshäkissä pidon osalta.

- Lakiluonnos sallii myös porsitushäkkien käytön jatkaminen niiden käyttöiän loppuun asti. Lakiluonnoksen 122 §:n poikkeus lakiluonnoksen 37 §:n 2 momenttiin tulisi poistaa. Olemassa olevien porsitushäkkien hyödyntämistä perustellaan lakiluonnoksessa kustannustehokkuudella ja kilpailukyvyllä (s. 53–54). On selvää, että eettisempi eläintuotanto on omiaan lisäämään kustannuksia. Lakiluonnoksen 1 §:ssä lausuttujen tavoitteiden ja lakiluonnoksen yleisten perustelujen mukaista olisi kuitenkin ennemmin tehdä tarvittavat investoinnit kuin pidättäytyä eläinten hyvinvoinnin edistämisestä kustannustehokkuuteen vedoten tai muin keinoin mahdollistaa kannattamattoman tuotannon alasajo.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Siirtymäsäädöksiin kirjaukset ovat hyvät. Tärkeää on, että maataloilla voidaan kunnostaa ja korjata olemassa olevia pitopaikkoja, jotta eläinten hyvinvointi ei vaarannu pitopaikan käytön (iän) myötä. Laajentamisrajoitukset ovat hyväksyttäviä.
- Säädökseen on tarpeen tarkasti kirjata minkä sikalan tai navetan osan laajentamiseen uutta säädöstä sovelletaan poikkeuksellisesti jo siirtymäaikana. Esimerkiksi tiineytyshäkkien pidempiaikaisen käytön perusteluosiossa puhutaan sikalan laajentamisesta ja peruskorjauksesta. Oletamme, että tässä tarkoitetaan vain tiineytysosaston laajennusta tai peruskorjausta. Selkeämmin asia on esitetty parsinavetan parsipaikkojen osalta, joita ei saa lisätä navetan muiden laajennus- ja perusparannushankkeiden myötä.

MTK Pirkanmaa:

- Siirtymäajan turvaamiseksi täytyy kiinnittää huomiota kirjauksiin niin, että ne varmistavat pitopaikkojen tarkoituksenmukaisen korjaamisen ja kunnostamisen. Nämä eivät saa sekoittaa pitopaikkojen laajentamisen kanssa, jonka kieltäminen onkin perusteltua. Sikalan tai navetan laajentaminen muiden, kuin kiellettyjen kohteiden osalta, ei saa olla ristiriidassa säännöksiin kanssa, jolloin tiettyjen osastojen ja eläinsuojien osien määrittely on syytä tehdä esitystä tarkemmin.
- Valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säädökset esim. nautojen kytkentää ja emakon pitoa porsimishäkissä tulee valmistella yhteistyössä tuottajien kanssa, jolloin väärinymmärrysten riski pienenee ja yhteinen näkemys löydetään varmimmin.

MTK Varsinais-Suomi:

- Siirtymäajan kirjausten tulee varmistaa mahdollisuus pitopaikkojen korjaamisen ja kunnostamisen tarkoituksenmukaisiksi. Pitopaikkojen laajentaminen tulee toteuttaa lainsäädännön puitteissa ja tiettyjen osastojen ja eläinsuojien osien määrittely on syytä tehdä tarkasti. Yhteisen näkemyksen löytämiseksi tulee asetuksin annettavat tarkemmat säädökset esim. emakoiden porsitushäkeissä pidosta valmistella yhteistyössä elinkeinon edustajien kanssa.

MTK Pohjois-Suomi:

- Kannatamme näitä kirjauksia. Tärkeää on, että maataloilla voidaan kunnostaa ja korjata olemassa olevia pitopaikkoja, jotta eläinten hyvinvointi ei vaarannu pitopaikan käytön (iän) myötä. Laajentamisrajoitukset ovat hyväksyttäviä. Säännöksiin on tarpeen tarkasti kirjata minkä sikalan tai navetan osan laajentamiseen uutta säädöstä sovelletaan poikkeuksellisesti jo siirtymäaikana. Esimerkiksi tiineytyshäkkien pidempiaikaisen käytön perusteluosiossa puhutaan sikalan laajentamisesta ja peruskorjauksesta. Oletamme, että tässä tarkoitetaan vain tiineytysosaston laajennusta tai peruskorjausta. Selkeämmin asia on esitetty parsinavetan parsipaikkojen osalta, joita ei saa lisätä navetan muiden laajennus- ja perusparannushankkeiden myötä. Valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat nautojen kytkentää koskevat säännökset tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa. Valmisteluvaiheessa on löydettävä yhteinen näkemys sille, miten jaloittelu- ja laidunnuspäivien kertyminen tulkitaan ympärivuotisena. Yhteisymmärrys ja selkeys on tärkeää

asian toteutuksen ja valvonnan kannalta. Samoin myös emakon ja ensikon pitoa porsitushäkeissä koskevat valtioneuvoston asetukset tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa.

SLC:

- Kapitlet 5 om krav på djurhållningsplatser utgår från ny forskning om djurens välfärd och djurens naturliga behov. Utvecklingen i den finländska djurhållningen går åt samma håll. Inga nya båsladugårdar byggs längre och utvecklingen bort från grisningshäckar mot ökad fri grisning har varit snabb. SLC stöder denna utveckling.
- Både de undantag och de övergångsbestämmelser som finns i kapitel 16 är mycket befogade. Husdjursproduktion är långsiktig verksamhet, lönsamheten i produktionen är generellt svag och avskrivningstiden för byggnader och anläggningar är lång. Samtidigt är konkurrensen från länder med betydligt lägre krav på djurvelfärd stor och det är viktigt att samhället bygger upp incitament och stödsystem som bibehåller och stärker den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft både på den finländska marknaden och på den internationella marknaden.
- Utkastet till lagförslag kommer att medföra kostnadshöjande åtgärder. För enskilda gårdar är dessa bland annat förbudet mot utvidgning av båsladugårdar, en förlängd rastningsskyldighet för uppbundna mjölkkor och kvigor från 60 dagar till 90 dagar per år, förbudet för byggande och ibruktagande av nya grisningshäckar, och begränsningen av användningen av semineringshäckar efter en övergångstid.
- Det är av yttersta vikt att övriga lagstiftningsåtgärder och stödsystem kompenserar de höjda kostnaderna så att inte den finländska husdjursproduktionens konkurrenskraft försämras. Det är också viktigt att säkerställa att tilläggskostnader kan fås ut från marknaden i möjligast mån. Här har den offentliga sektorn en nyckelroll genom att ställa kvalitetskrav vid upphandlingar.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

- Siirtymäajat ovat yleisesti ottaen tarpeettoman pitkiä.

119 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan eläinsuojelulaki (247/1996), jäljempänä kumottu laki.

Muulla lainsäädännössä oleva viittaus kumottuun lakiin katsotaan viittaukseksi tähän lakiin.

Kumotun lain nojalla annetut valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetukset, lukuun ottamatta eläinsuojeluasetusta (396 /1996) ja kiellosta käyttää kilpailuissa ja pitää näytteillä koiria, joille on suoritettu eläimen ulkonäön muuttamiseksi leikkaus annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1070/2000), jäävät voimaan.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Nykyisen eläinsuojelulain nojalla annetut asetukset tulee uusia nopeasti, sillä ne ovat monilta osin ristiriidassa uuden lain kanssa.

120 §

Eräiden eläinyksilöiden hallussapito

Mitä 8 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta niihin tuotantoeläimenä, sirkuseläimenä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä pidettäviin eläinyksilöihin, jotka on saatu haltuun ennen lain voimaantuloa. Eläimen omistaja tai pitäjä voi pitää tällaisen eläimen hallussaan sen luonnolliseen kuolemaan saakka.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää vastaavasta poikkeuksesta seura- ja harrastuseläimenä pidettävien eläinryhmien osalta. Eläimen omistajan tai pi-täjän on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteessä 1 tarkoitetun eläimen hallussapidosta aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Valtioneuvoston ase-tuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja tekemisestä.

LSAVI:

- Saako sirkuksessa tai kiertävässä eläinnäyttelyssä jo ennen lain voimaantuloa ollutta eläintä, joka ei kuulu liitteessä 1 mainittuihin sallittuihin eläinlajeihin, pitää vain hallussa vai saako se esiintyä näyttöksissä tai olla näytteillä? Valvonta voi olla haastavaa, kun viranomainen ei välttämättä voi varmistua esim. matelijan osalta, onko kyseessä varmasti sama yksilö, jonka hallussapidosta on ilmoitettu. Toimija voisi myös varautua tulevaan hankkimalla eläimiä runsaammin varalle. Toimijoiden ja valvojien kannalta voisi olla helpompaa, jos näiden eläinten pitämiseksi sirkuksessa ja kiertävässä eläinnäyttelyssä olisi siirtymäaika sekä kielto hankkia uusia eläinlajeja ja lisätä eläinten yksilömäärää.

LSSAVI:

- Omistajan on tehtävä ilmoitus muun kuin liitteen 1 mukaisen eläimen hallussapidosta ilmoitus aluehallintovirastolle 6 kk kuluessa lain voimaantulosta. Kyseessä on uusi säännös, mikä lisää työmäärää aluehallintovirastossa ja tulee huomioida resursseissa.

Ruokavirasto:

- Pykälässä todetaan, että omistaja tai pitäjä voi pitää pykälässä tarkoitetun eläimen hallussaan sen luonnolliseen kuolemaan saakka. Siirtymäsäännös on ilmeisen tarpeellinen, eikä Ruokavirastolla ole mitään sitä vastaan. Pidämme kuitenkin ongelmallisena pykälän viittausta luonnolliseen kuolemaan. Tämä antaisi ymmärtää, että eläintä ei voitaisi tarvittaessakaan lopettaa. Esimerkiksi 124 §:ssä todetaan asianmukaisesti, että pykälässä tarkoitettu eläin voidaan pitää hallussa eläimen kuolemaan asti. Esitämme 120 §:stä poistettavaksi sanan ”luonnolliseen”, koska sitä ei voida pitää perusteltuna.

121 §

Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta pitää eläintä paikalleen kytkettynä, ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan, jossa pidetään maidontuotantoa varten lehmii tai hiehoja.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa sää-dettyä paikalleen kytkemisen kieltoa 1 päivästä tammikuuta 2028. Vasikoiden osalta 37 §:n 2 momentin kieltoa kuitenkin sovelletaan tämän lain tullessa voimaan.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua navettaa laajennetaan tai peruskorjataan tämän lain voimaantulon jälkeen, parsipaikkojen lukumäärää ei saa lisätä. Sellaiseen navetan rakennus- ja peruskorjaushankkeeseen, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän lain voimaan-tuloa, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Lehmällä tarkoitetaan poikinutta naaraspuolista nautaa. Hieholla tarkoitetaan vähintään kahdeksan kuukauden ikäistä poikimatonta naaraspuolista nautaa. Vasikalla tarkoitetaan alle kuuden kuukauden ikäistä nautaa sukupuolesta riippumatta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset nautojen kytkemisestä.

Animalia:

- Pykälästä tulee poistaa sen ensimmäinen momentti. Kielto pitää eläimiä paikalleen kytkettyinä tulee ulottaa siirtymäajalla koskemaan myös lain voimaan tullessa toiminnassa olevia navetoita, joissa pidetään maidontuotanto varten lehmiä tai hiehoja. Siirtymäajan tulee päättyä 1.1.2028 alkaen.

Atria, HKScan, Snellman:

- 121–122 § esitetään lypsykarjapuolen parsinavetojen sallimista, mutta tiineiden emakoiden häkkikieltoa 12 vuoden siirtymäajalla lain voimaan tulosta. Parsinavetoissa on lehmiä nyt noin 38 %, mutta vastaavasti noin 90 %:lla emakkotiloista on käytössä tiineytisosastoja. Tiineytyshäkkien käytöstä luopumisen kohtuullistamiseksi ehdotamme lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan siirtymäajaksi sovellettavaksi emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 15 vuoden siirtymäaika, jotta sikalan peruskorjaukset ja investoinnit olisivat mahdollista rytmittää ja toteuttaa vaiheittain tuotantovaiheiden mukaan.
- 121 § kolmas momentti on syytä muuttaa seuraavaan muotoon ”*Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettua navettaa laajennetaan tai peruskorjataan tämän lain voimaantulon jälkeen, parsipaikkojen lukumäärää ei saa lisätä, jollei kyse ole navetan peruskorjauksesta eläimen tarpeiden kannalta riittävän liikkumisen mahdollistavaksi vapaaparsinavetaksi.*” Tämä muutos ja tällaisten peruskorjausten tukeminen käytännössä on tärkeää, jottei eläinten hyvinvointi huonone entisestään siirtymäajan kuluessa rapistuvissa navetoissa.

EHK:

- Maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen paikalleen kytkeminen tulee kieltää siirtymäajalla.

Eläinsuojeluasiamies:

- Myös maidontuotannon lehmien ja hiehojen paikalleen kytkeminen tulee kieltää siirtymäajalla. Asiaa on perusteltu tarkemmin pykälän 37 kohdalla. On hyvä, että lihanautojen parissa pidosta luovutaan siirtymäajalla.

Eläinvihreät:

- Ehdotuksessa sanotaan “Mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta pitää eläintä paikalleen kytkettynä, ei sovelleta tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan, jossa pidetään maidontuotantoa varten lehmiä tai hiehoja. Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen osalta 37 §:n 2 momentissa säädettyä paikalleen kytkemisen kieltä 1 päivästä tammikuuta 2028.”
- Käytännössä tämä mahdollistaa parsinavetoiden käytön maidontuotannossa myös tulevaisuudessa. Ellei parsinavetoille esitetä selkeästi suurempaa jaloittelupäivien määrää (nyt esitetyn 90 päivän sijaan minimi tulisi olla 120 päivää), tulisi kaikki parsinavetat kieltää siirtymäajalla.

ESAVI:

- Hyvinvointilain 37 §:n 2 momentin mukainen kielto pitää jatkuvasti eläintä paikalleen kytkettynä tulisi huomioida niiden maidontuotantotilojen kohdalla, joille on aikaisemmin myönnetty vapautus jaloittelusta. Kyseistä poikkeamismahdollisuutta ei tulisi enää sallia. Tällaisia maidontuotantotiloja ei alueellamme ole, ja maassamme niiden määrä on hyvin vähäinen. On siten mahdollista muulla tavoin tukea näiden tilojen alasajoa, jos jaloittelumahdollisuutta ei tosiasiaassa ole järjestettävissä. Paikallaan seisominen vuosikautia aiheuttaa raskarakenteiselle eläimelle merkittävää hyvinvointi- ja terveyshaittaa ja näin ollen pitkäkestoista kärsimystä, mitä ei tulisi enää sallia.

ETT:

- Pykälän neljännen momentin määrittelyissä hiehoksi on määritelty yli 8 kk:n ikäinen nauta ja vasikaksi alle 6 kk:n ikäinen nauta. Määrittelyissä on harmaa alue 6–8 kuukauden ikäisten naaraspuolisten nautojen määrittelyssä. Tämä ikävaihe tulisi täsmentää määrittelyyn.

LAVI:

- Aluehallintovirasto toteaa, että lakiluonnoksessa sallitaan edelleen maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen kytkettynä pitäminen. Sonniin ja hevosten osalta kytkettynä pitämisestä luovuttaisiin 1.1.2028 mennessä. Parsinavettaa saa laajentaa ja peruskorjata, kunhan parsipaikkoja ei lisätä. Näin ollen lainsäädäntö ei tule edistämään parsinavetoista luopumista, vaan mahdollistaa niiden käytön pitkään.

LSAVI:

- Siirtymäajat ovat liian pitkät. Lypsylehmien ja hiehojen parressa pitämiselle sekä porsitushäkkien käytölle pitäisi olla lisäksi määräaika, johon mennessä niistä pitää luopua. Muutoin on riski, että parsinavetoita ja porsitushäkkejä on käytössä vielä 50 vuoden päästäkin.

MTK Satakunta:

- Lain mukaan toiminnassa olevien parsinavetoiden käyttöä ei kiellettäisi, mutta olemassa olevaan parsinavettaan, joka ei ole toiminnassa lain voimaan tullessa, ei voisi myöhemminkään laittaa eläimiä. Tämä saattaa aiheuttaa hankalia tilanteita ja hyvienkin rakennusten jäämistä tyhjilleen. Esimerkkinä vaikkapa navetan tulipalo. Tulipalon jälkeen eläimiä ei voisi sijoittaa naapurin tyhjillään olevaan hyväkuntoiseen parsinavettaan, koska se ei ole ollut lain voimaantullessa toiminnassa.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Käytännössä tämä mahdollistaa parsinavetoiden käytön maidontuotannossa myös tulevaisuudessa. Ellei parsinavetoille esitetä selkeästi pidempää jaloittelupäivien määrää (nyt esitetyn 90 päivän sijaan minimi tulisi olla 120 päivää), tulisi kaikki parsinavetat kieltää siirtymäajalla.

Ruokavirasto:

- Ruokaviraston mielestä tulisi harkita, voisiko myös parsinavetoista ja porsitushäkeistä luopua tietyn siirtymäajan jälkeen, kuten emakoiden ja ensikoiden pidempiaikaisen tiineyttyshäkissä pidon kiellon osalta ollaan säätämässä.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Parsinavetoista luopumiseen tulisi olla säädetty siirtymäaika. Ehdotetun lain hyviä periaatteita rikkoo poikkeus, joka mahdollistaa olemassa olevien parsinavetoiden käyttämisen niiden käyttöiän loppuun.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Parsinavettojen käyttö tulee kieltää täsmällisellä laissa säädetyllä siirtymäajalla, eikä sallia epämääräisen käyttöiän loppuun asti. Rakennuksen käyttöikä voi pahimmillaan olla yli 100 vuotta. On täysin kohtuutonta ajatella, että vielä sadan vuoden päästä olisi sallittua pitää eläimiä parteen kytkettyinä. Käyttöikä perustuva sääntely edellyttää lisäksi valvonnalta perehtymistä rakennusvalvontaan, mikä aiheuttaa merkittävää hallinnollista kuormaa ja vaikeuttaa asianosaisten yhdenvertaista kohtelua. On välttämätöntä, että siirtymäajoista säädetään laissa yksiselitteisesti päivämäärinä.
- SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika on vuoden 2035 loppuun mennessä.

122 §

Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään kiellosta eläimen liikkumisen rajoittamiseen eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla:

1) emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä;

2) emakon ja ensikon saa pitää porsitushäkissä, joka on ollut käytössä tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2035. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan sikalaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen sikalaan tai sen osastoon sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi sikala taikka osasto on valmistunut.

Ensikolla tarkoitetaan sukukypsää naarassikaa astutuksesta tai siemennyksestä ensimmäiseen porsimiseen. Emakolla tarkoitetaan naarassikaa ensimmäisen porsimisen yhteydessä ja sen jälkeen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset emakoiden ja ensikoiden porsitushäkissä ja tiineytyshäkissä pidosta.

Animalia:

- Pykälästä tulee poistaa sen ensimmäinen momentti. Tiineytys- ja porsitushäkeissä pitäminen tulee kieltää kokonaan. Porsitushäkkien käytön lopettamiselle tulee säätää siirtymäaika myös lain voimaan tullessa toiminnassa oleviin sikaloihin. Tiineytyshäkkien käytön kieltämiselle tulee määrätä huomattavasti ehdotettua lyhyempi siirtymäaika. Sekä porsitus- että tiineytyshäkkejä koskevan siirtymäajan tulee päättyä 1.1.2028. On huomioitava, että EU:n komission puoltavan häkkikasvatusta kieltävän aloitteen tavoitteena on kieltää häkkikasvatus jo vuoteen 2027 mennessä.

Atria, HKScan, Snellman:

- 121–122 § esitetään lypsykarjapuolen parsinavetojen sallimista, mutta tiineiden emakoiden häkkikieltoa 12 vuoden siirtymäajalla lain voimaan tulosta. Parsinavetoissa on lehmiä nyt noin 38 %, mutta vastaavasti noin 90 %:lla emakkotiloista on käytössä tiineytisosastoja. Tiineytyshäkkien käytöstä luopumisen kohtuullistamiseksi ehdotamme lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan siirtymäajaksi sovellettavaksi emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 15 vuoden siirtymäaika, jotta sikalan peruskorjaukset ja investoinnit olisivat mahdollista rytmittää ja toteuttaa vaiheittain tuotantovaiheiden mukaan.
- *Ehdotamme seuraavanlaista muotoilua 122 §: ”Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2038.*

EHK:

- Emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkkien käyttö tulee kieltää siirtymäajalla.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Lypsykarjan parsinavetat sallitaan ilman siirtymäaika, mutta tiineiden emakoiden osalta häkkikiellon siirtymäaika on kirjattu, vaikka se samalla tavoin johtaa monen sikatilan tuotannon lopettamiseen ja on kohtuuton investointi monelle. Parsinavetoissa on nyt 38 % lehmistä, mutta tiineytisosastot ovat käytössä n. 90 %:lla emakkotiloista. Tämän vuoksi lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan ehdotetaan siirtymäaika sovellettavaksi emakoiden ja ensikoiden

tiineytyshäkissä pidon osalta 1.1.2038 saakka (15 vuotta), jotta sikalan peruskorjaukset ja investoinnit olisi mahdollista rytmittää ja toteuttaa vaiheittain tuotantovaiheiden mukaan.

Eläinsuojeluasiamies:

- Emakoiden pito porsitushäkeissä tulee kieltää siirtymäajalla. Tiineytyshäkkien käyttöä ei tulisi sallia kahdeksan päivää tiineytyksen yhteydessä. Tiineytyshäkeistä luopumisen siirtymäaika on liian pitkä ja sitä tulisi lyhentää. Asiaa on perusteltu tarkemmin pykälän 37 kohdalla. On hyvä, että tiineytyshäkkien kieltä tulee sovellettavaksi jo ennen siirtymäajan päättymistä, jos sikalaa peruskorjataan tai laajennetaan siirtymäkauden aikana.

Eläinvihreät:

- Laissa määritellään voimaantulo mm. porsitus- ja tiineytyshäkkien osalta "Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2035." On toki ymmärrettävää, että tuotannossa siirtymäaika on pitkä, mutta 12 vuoden siirtymäaika on kohtuuton ajatellen eläinten hyvinvointia. Esitämme siirtymäajaksi max. 8 vuotta.

ESAVI:

- Hyvinvointilain 37 §:n 2 momentissa säädetyn kiellon poikkeamiseen esitämme, että porsinutta emakkoa ei saisi jatkuvasti rajoittaa kääntymistä ja liikkumista estävällä porsitushäkillä. Porsitushäkkien käyttö tulisi kieltää siirtymäajalla vastaavalla tavoin kuin tiineytyshäkit. Porsitushäkkien käyttöikä on jopa kymmeniä vuosia. Niiden käytöstä aiheutuu emakolle merkittävää fyysistä ja psyykkistä kärsimystä. Liikkumattomuus ja häkissä makaaminen aiheuttavat terveysongelmia kuten nivel tulehduksia ja makuuhaavoja. Emakon liikkumavapauden rajoittaminen heikentää kontaktia porsaisiin ja mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen; pesän rakentamiseen ja tonkimiseen. Emakoilla yleisesti esiintyy stereotyyppistä käyttäytymistä, jolla eläin yrittää lievittää kokemaansa jatkuvaa stressiä.

HY ELTDK:

- Lakiehdotuksessa esitetään, että 1.1.2035 jälkeen emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä. On tärkeää huomata, että kahdeksan päivää tiineytyksestä on erittäin herkkä tiineyden vaihe juuri ennen alkioiden kiinnittymistä. Ensimmäinen tiineyskuukausi ja varsinkin ensimmäiset kolme viikkoa ovat erityisen riskialtista aikaa alkioiden varhaiskuolemille, jotka johtuvat yhdistämisen seurauksena tapahtuvasta tappelusta ja stressistä (29). Paras ajankohta ryhmien muodostamiselle on välittömästi vierotuksen jälkeen. Ehkä tässä haetaan käytännön sanelemana kompromissia. Ryhmän käsittely siemennyksineen siemennysviikolla vie käytännössä viikon, joten ryhmätasolla säädös on ymmärrettävä. Tosin se sisältää riskin, että osalla tiloista emakot saatetaan yhdistää vasta, kun ryhmän viimeisellä emakolla on kulunut kahdeksan vuorokautta siemennyksestä. Lain soveltamiseen on siksi kiinnitettävä tämän asian osalta erityistä huomiota.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- On toki ymmärrettävää että tuotannossa siirtymäaika on pitkä, mutta 12 vuoden siirtymäaika on kohtuuton ajatellen eläinten hyvinvointia. Esitämme siirtymäajaksi max. 8 vuotta.

PSAVI:

- Porsitushäkkien osalta on kommentoitu jo pykälän 37 kohdalle.
- Pykälän 1 kohdan mukaan "Emakon tai ensikon saa pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä;". Käytännön valvonnassa aikarajojen toteutumisen valvonta on vaikeaa tai jopa mahdotonta. Valvonnan ollessa vaikeaa tai jopa mahdotonta voi seurauksena olla,

että vaatimusta ei todellisuudessa noudateta ollenkaan. Näin ollen on vaarana, että vaatimuksella haettu eläinten hyvinvoinnin parantuminen ei toteudu. Siirtymäaika tiineyttyshäkkien osalta on hyvinvointilain luonnoksessa 12 vuotta lain voimaan tulemisesta. Aluehallintovirasto ehdottaa siirtymäajan lyhentämistä, esimerkiksi sen puolittamista kuuteen vuoteen. Tiineyttyshäkkien käyttäminen rajoittaa emakon ja ensikon liikkumista ja mahdollisuuksia kehon huoltoon. Myös muiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttäminen vaikeutuu, kun eläimen liikkumisvapautta rajoitetaan voimakkaasti.

SLC:

- I det ursprungliga lagförslaget som förföll 2019, var förslaget att övergångstiden för insemineringshäckar skulle vara 15 år. Med hänvisning till svinsektorns svaga lönsamhet och den långa avskrivningstiden på gjorda investeringar föreslår SLC att övergångstiden är 15 år i stället för 12 år och att paragraftexten gällande övergångstid skulle lyda som följande:
På ett svinhus som är i drift när denna lag träder i kraft tillämpas i fråga om hållande av sugor och gyltor i insemineringshäckar 37 § 2 mom. från och med den 1 januari 2038.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Porsitushäkeistä tulisi luopua kokonaan siirtymäajalla.

Suomen Sikayrittäjät:

- Sian pitopaikkaa koskevissa siirtymäsäännöksissä hyväksymme eläinten hyvinvoinnin lakisääteisen kehittämisen EU:n kärjessä yhdessä hallinnon kanssa luodulla linjalla, jossa pitkinä siirtymäaikoina etukäteen siirtyjiä tuetaan eläinten hyvinvointikorvauksella (EHK). Vuonna 2023 alkavalle EHK-kaudelle on tärkeä saada tiineiden ensikoiden ja emakoiden parannetut olosuhteet-toimenpide takaisin. Arviomme mukaan puolet tiloista on toteuttanut 1.1.2028 loppuvan siirtymäajan vaatimukset jo yli 6 vuotta etukäteen. Tilat ovat luottaneet saavansa EH-korvausta koko siirtymäajan, nyt hallinto pettää aiemman lupauksen. Tämä on jatkon kannalta myös periaatteellisenä tärkeä kysymys eläinten hyvinvoinnin kehittämisessä, eli voiko hallinnon lupauksiin luottaa, kun teemme merkittävästi EU:n direktiivejä korkeampitasoisia säädöksiä Suomessa.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Siemennyskarsinoiden käyttö tulee sallia ainoastaan siemennystoimenpiteen aikana. Eläinten säilyttäminen siemennyskarsinassa useiden päivien ajan on haitallista eläinten hyvinvoinnille eikä siemennystyön käytännön vähäinen helpottaminen ole riittävä peruste aiheuttaa tätä merkittävää haittaa. Lisäksi eläimen siemennyskarsinassa pidon keston arviointi valvonnassa on käytännössä mahdotonta eikä yli viikon kestävää pitämistä voitaisi tehokkaasti valvoa.
- Porsituskarsinoiden käyttö tulee kieltää täsmällisellä laissa säädetyllä siirtymäajalla, eikä sallia epämääräisen käyttöiän loppuun asti. Käyttöikä on mahdotonta valvoa ja karsinoita voidaan korjaamalla pitää käyttökelpoisina vähintään vuosikymmeniä.
- SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika on vuoden 2028 loppuun mennessä.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- I det ursprungliga lagförslaget som förföll 2018, var förslaget att övergångstiden för insemineringshäckar skulle vara 15 år och den bör bibehållas. Vi föreslår att på ett svinhus som är i drift när denna lag träder ikraft tillämpas i fråga om hållande av sugor och gyltor i insemineringshäckar 37 § 2 mom. Från och med den 1 januari 2038.

123 §

Hevosen pitopaikkaa koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sovelletaan 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2028. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan talliin tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen talliin tai sen osastoon sovelletaan 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi talli taikka osasto on valmistunut.

Suomen Hippos:

- Mikäli pitopaikan vaatimuksiin tulee lain tai asetusten kautta uusia vaatimuksia, jotka aiheuttavat tilaan ja/tai talouteen vaikuttavia muutostarpeita, esitämme näihin määriteltävän samaa viiden vuoden siirtymäaika, jota noudatetaan myös pilttuisiin.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Hevosten pitoa pilttuusta ei tule sallia lain voimaantultua. Hevosten pitäminen pilttuussa on erittäin haitallista hevoselle, sillä hevonen ei pysty pilttuussa liikkumaan normaalisti eikä lepäämään luonnollisessa asennossa.

124 §

Luonnonvaraisten eläinten hallussapitoa koskevat siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 28 §:n 1 momentissa säädetään luonnonvaraisen selkärankaisen eläimen elätettäväksi ottamisesta, saadaan luonnonvarainen eläin, joka on ennen tämän lain voimaantuloa otettu elätettäväksi kumotun lain 13 §:n 1 momentissa sallitulla tavalla, pitää hallussa eläimen kuolemaan asti. Hallussapidon edellytyksenä on lisäksi, että eläimen hallussa-pitoa ei ole kielletty tai rajoitettu muun lain nojalla.

Sen estämättä, mitä 29 §:ssä tai 61 §:n 2 momentissa säädetään luonnonvaraisen eläimen lopettamisesta, saadaan kumotun lain 13:n 2 momentin nojalla haltuun otettu luonnonvarainen eläin, jota ei voida vapauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, pitää hallussa eläimen kuolemaan asti.

Eläimen pitäjän on ilmoitettava 1 tai 2 momentissa tarkoitetun eläimen hallussapidosta aluehallintovirastolle kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

LSSAVI:

- Jos eläintä ei voida palauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, niiden pitoa ei tule sallia elätinä tai lemmikkinä. Voimassa olevan lain nojalla nisäkkäiden ja lintujen elätettäväksi ottaminen on ollut kiellettyä.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Voimassa olevan eläinsuojelulain 13.1 §:n mukaan luonnonvaraisten nisäkkäiden ja lintujen elätettäväksi ottaminen on kiellettyä. Mainitun lain 13.2 §:n nojalla eläin on voitu kuitenkin tilapäisesti ottaa hoidettavaksi sairaanhoitoa tai muuta hyväksyttävää tilapäistä tarvetta varten.
- Vaikka tilapäisyyttä ei ole tarkemmin määritelty ei ole millään tavalla kestävää ajatella, että tilapäisyys voisi olla eläimen luonnolliseen kuolemaan asti kestävää.
- Tilapäisestä merkittävästi pitkittyneestä hoitoa tulisi pitää elätettäväksi ottamisena, joka olisi voimassa oleva ja ehdotetun lain nojalla kiellettyä. Siten, jos ehdotetun lain voimaantultua hallussapidettyä luonnonvaraista eläintä ei voida palauttaa luontoon tai sijoittaa eläintarhaan, niiden näennäisesti tilapäisen hoidon tai muun pitämisen jatkamista ei tule sallia, vaan eläimet tulee lopettaa.

125 §

Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Eläintarhan tulee ilmoittaa eläintarhaluvan myöntäneelle aluehallintovirastolle, miten se osallistuu 51 §:n 1 momentin 1-4 kohdissa tarkoitettuihin tehtäviin. Ilmoitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Kotieläinpihan, jolla ei ole kumotun lain nojalla myönnettyä eläinnäyttelylupaa, tulee tehdä 57 §:ssä tarkoitettu ilmoitus eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin 30 vuorokauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten tarhauksesta, josta ei ole tehty ilmoitusta kumotun lain nojalla, tulee tehdä 58 §:ssä tarkoitettu ilmoitus eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin 30 vuorokauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Pysyvän eläinnäyttelyn, jolla ei ole kumotun lain nojalla myönnettyä eläinnäyttelylupaa, tulee tehdä 53 §:ssä tarkoitettu lupahakemus kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

LSSAVI:

- Uuden lain myötä aluehallintovirastolle kohdistuu merkittävää lisätyötä siirtymävaiheeseen liittyen mm:
 - o Eläintarhan on ilmoitettava aluehallintovirastolle 6 kk kuluessa miten osallistuu direktiivin vaatimiin tehtäviin
 - o Pysyvän eläinnäyttelyn, jolla ei ole kumotun lain nojalla myönnettyä eläinnäyttelylupaa, tulee tehdä 53 §:ssä tarkoitettu lupahakemus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.
 - o Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- tai harrastuseläinten pitoa harjoittavan toimijan, joka ei ole tehnyt toimintaa koskevaa ilmoitusta kumotun lain nojalla, on tehtävä 60 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.
 - o Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittajan tulee tehdä 61 §:ssä tarkoitettu ilmoitus aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.
 - o Lisäännytynyt työmäärä tulee huomioida aluehallintoviraston resursseissa.

Ruokavirasto:

- Pykälän 1 momentissa säädetään kuuden kuukauden siirtymäajasta 51 §:ssä tarkoitettuihin toimiin osallistumisesta ilmoittamiselle. Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että säännöksestä ei käy ilmi, tuleeko toimet myös aloittaa kuuden kuukauden kuluessa, vai riittääkö, että suunnitelma toimiin ryhtymisestä on tehty ja ilmoitettu sanotun määräajan puitteissa. Mikäli siirtymäsäännös edellyttää myös toimiin ryhtymistä, pidämme säädettyä määräaikaa mahdollisesti liian lyhyenä pienimmille eläintarhoiksi määriteltäville laitoksille.

Liite 1

Tuotantoeläimenä saa pitää seuraavia nisäkäs- ja lintulajeja:

Nisäkkäät

- 1) nauta (*Bos taurus*)
- 2) sika ja villisika (*Sus scrofa*)
- 3) kesylamma ja mufloni (*Ovis aries*)
- 4) vuohi (*Capra hircus*)
- 5) hevonen (*Equus caballus*) ja aasi (*Equus asinus*) sekä hevosen ja aasin risteymät
- 6) laama (*Lama glama*)
- 7) alpakka (*Vicugna pacos*)
- 8) kaniini (*Oryctolagus cuniculus*)
- 9) minkki (*Neovison vison*)
- 10) hilleri (*Mustela putorius*)
- 11) soopeli (*Martes zibellina*)
- 12) kettu (*Vulpes vulpes*) ja naali (*Vulpes lagopus*) sekä näiden risteymät
- 13) supikoira (*Nyctereutes procyonoides*)
- 14) rotta (*Rattus norvegicus*)
- 15) kesyhiiri (*Mus musculus*)
- 16) marsu (*Cavia porcellus*)
- 17) kultahamsteri (*Mesocricetus auratus*)
- 18) gerbiili (*Meriones unguiculatus*)
- 19) poro (*Rangifer tarandus tarandus*)
- 20) kuusipeura (*Dama dama*)
- 21) biisoni (*Bison bison*)
- 22) vesipuhveli (*Bubalus bubalis*) lihantuotantoa varten

Linnut

- 1) kana (*Gallus gallus*)
- 2) kalkkuna (*Meleagris gallopavo*)
- 3) hanhi (*Anser anser*)
- 4) ankka ja heinäSORSA (*Anas platyrhynchos*)

- 5) strutsi (*Struthio camelus*)
- 6) emu (*Dromaius novaehollandiae*)
- 7) viiriäinen (*Coturnix coturnix*)
- 8) helmikana (*Numida meleagris*)
- 9) peltopyy (*Perdix perdix*)
- 10) fasaani (*Phasianus colchicus*)

Tuotantoeläimenä saa lisäksi pitää muita kuin nisäkkäisiin tai lintuihin kuuluvia eläinlajeja.

2. Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä saa pitää seuraavia eläinlajeja:

1) kesymuodot seuraavista:

koira (*Canis familiaris*), kissa (*Felis silvestris catus*), vuohi (*Capra hircus*), sika (*Sus scrofa*), hevonen (*Equus caballus*), aasi (*Equus asinus*) sekä hevosen ja aasin risteymät

- 2) rotta (*Rattus norvegicus*)
- 3) kesyhiiri (*Mus musculus*)
- 4) marsu (*Cavia porcellus*)
- 5) kaniini (*Oryctolagus cuniculus*)
- 6) kultahamsteri (*Mesocricetus auratus*)
- 7) gerbiili (*Meriones unguiculatus*)
- 8) kana (*Gallus gallus*)
- 9) kalkkuna (*Meleagris gallopavo*)
- 10) hanhi (*Anser anser*)
- 11) ankka (*Anas platyrhynchos*)
- 12) kesykyyhky (*Colomba livia domestica*) ja naurukyhyhky (*Streptopelia risoria*)
- 13) papukaijat (*Psittacidae*)
- 14) selkärangattomat eläimet

Animalia:

- Pykälässä todetaan, että tuotantoeläimenä saa pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joilla on muun muassa mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsimiseen ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita ja joille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat. Hyväksyttäväksi ehdotetut lajit luetellaan liitteessä 1.
- Katsomme, että pykälän kohdat ovat suoraan ristiriidassa useiden liitteessä 1. lueteltujen lajien kanssa. Katsomme, että liitteestä tulee poistaa kettu, naali, minkki, supikoira, soopeli ja hilleri.

Kaikki nämä lajit ovat vain heikosti domestikoituneita. Tieteellinen tutkimus on näyttänyt, että esimerkiksi ketuilla on voimakas lajityypillinen tarve kaivaa ja minkeillä uida. Kaikilla näillä lajeilla on voimakas tarve liikkua laajoilla alueilla. Verkkopohjaiset, pienet häkit eivät tarjoa näille eläimille mahdollisuutta ravinnon etsimiseen, liikunnan tarpeen tyydyttämiseen, lajille ominaiseen sosiaalisuuteen, lisääntymiskäyttäytymiseen eikä lepoon. Lajien pitopaikkojen ei siis voi katsoa olevan asianmukaisia. Supikoiran poistamisen puolesta puhuu myös se, että supikoira kuuluu EU:n vieraslajilistalle. Myös minkki on Suomessa määritelty vieraslajiksi. Näiden lajien tarhaamisen jatkuminen mahdollistaa uudet, tarhoilta karanneet yksilöt luonnossa.

- On hyvä, että liitteen 1 kohtaan 2. ei ole sisällytetty enää merileijonia. Selkeää ja eläinten kunnioittamisen edistämisen kannalta perusteltua olisi kuitenkin kieltää kaikkien eläinten käyttö sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Liitteessä tulisi listata myös tuotantotarkoituksiin kasvatettavaksi sallitut kala- ja hyönteislajit.
- Liitteestä tulee poistaa myös vesipuhveli. Vesipuhvelin kasvatuksesta Suomen oloissa ei ole juurikaan tietoa olemassa eikä lajin kasvatuksella ole myöskään taloudellista merkitystä. Vesipuhvelin käsittely lypsäessä ja teurastamoissa on nautoja hankalampaa, ja naudoille suunnitellut kulkureitit voivat olla niille liian ahtaita. Vesipuhveleita on tuotu Suomeen yhdelle tilalle. Lainsäädännön muokkaaminen tällä hetkellä yhden toimijan tai elinkeinonharjoittajan vuoksi ei ole kestäväää lainsäätämistä. Vesipuhvelia ja muita nautaeläimiä voidaan käyttää luonnonhoitotyössä monimuotoisuuden edistäjänä ilman, että lajia käytetään lihan- tai maidontuotannossa.
- Nisäkäslajien listasta on poistettava seuraavat lajit:
 - o minkki (*Neovison vison*)
 - o hilleri (*Mustela putorius*)
 - o soopeli (*Martes zibellina*)
 - o kettu (*Vulpes vulpes*) ja naali (*Vulpes lagopus*) sekä näiden risteymät
 - o supikoira (*Nyctereutes procyonoides*)
 - o 22) vesipuhveli (*Bubalus bubalis*) lihantuotantoa varten.
- Luettelossa mainitut minkki, hilleri, soopeli, kettu ja supikoira ovat petoeläimiä, joita kasvatetaan turkistarhoilla. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei näiden lajien lajityypilliset käyttäytymistarpeet toteudu pienissä, verkkopohjaisissa häkeissä. Lajeja on kasvatettu vasta muutamia vuosikymmeniä, eivätkä ne ole kesyyntyneet ja sopeutuneet kasvatusoloihin samalla tavalla kuin vuosituhansia ihmisten kanssa eläneet kotieläinlajit. Näiden eläinten hyvinvointia ei voida taata tarhaolosuhteissa, jonka vuoksi ne on poistettava tältä lajilistalta. Enemmistö suomalaisista ei hyväksy eläinten tappamista turkkien vuoksi.
- Kansalaismielipiteen tulisi näkyä lainsäädännössä.
- Vesipuhveleita kasvatetaan Suomessa ainoastaan yhdellä tilalla. Lajin sopeutumisesta Suomen olosuhteisiin on vain niukasti tietoa. Koska hyvinvointiriskit ovat ilmeisiä ja lihankulutusta pitäisi vähentää, ei lisätä, ei lajin kasvatusta Suomessa tule sallia. Vesipuhveli on poistettava tältä lajilistalta.
- Liitteestä on poistettava kokonaan lista 2. eli sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sallitut eläinlajit. Sirkuselämä tai kiertävä elämä on potentiaalisesti hyvin stressaavaa eläimille. Koska eläinten hyvinvointi voi vaarantua vakavasti, tulee eläinten pitäminen sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä estää.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Sallittujen tuotantoeläinten listaa on muutettava. Liitteen 1 tuotantoeläinten positiivilistalta tulisi poistaa ainakin kettu, naali, minkki, supikoira, hilleri, soopeli sekä listalle uutena lisätty vesipuhveli.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Sallittujen tuotantoeläinten listalta täytyy poistaa kettu, naali, minkki, supikoira hilleri ja soopeli. Vesipuhvelia ei tule lisätä tuotantoeläinten listalle.

ANIWERE:

- Vesipuhveleiden pitämisen tuotantoeläiminä voidaan tulkita olevan vastoin voimassaolevan eläinsuojelulain 247/1996 3 §:n mukaisia yleisiä periaatteita. Vesipuhveleiden lisääminen sallittujen tuotantoeläimen listalle viestittää sääntelyn olevan muokattavissa sallimaan yhä uudet eläinten käytön muodot. Tämä ei vastaa lakiluonnoksen yleisperusteluissa esitettyjä tavoitteita. Kts. myös turkistarhaus (soopeleiden poisto liitteestä 1).

Eläinoikeuspuolue:

- Liitteen 1 tuotantoeläinlistasta tulee poistaa vähintäänkin kaikki petoeläinlajit: minkki, hilleri, soopeli, kettu sekä naali ja niiden risteymät ja supikoira. Tutkimukset osoittavat, ettei näiden eläinlajien yksilöiden lajityypillisiä tarpeita voida tyydyttää missään tuotantomuodossa, joten niiden pito tuotantoeläiminä on kiellettävä. Lisäksi edellytämme, että myös muiden kuin nisäkkäiden ja lintujen mahdollisesti sallitut tuotantoeläinlajit on yksiselitteisesti listattava ja perusteltava.

Eläinsuojeluasiamies:

- Liitteessä 1 on listattu nisäkkäät ja linnut, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä, sekä eläinlajit, joita voidaan pitää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Perusteluiden mukaan tuotantoeläinten listalle on pyritty sisällyttämään kaikki ne nisäkä- ja lintulajit, joita Suomessa tällä hetkellä pidetään tuotantotarkoituksessa. On kuitenkin kysyttävä, onko kaikista listalla olevista lajeista tarpeeksi tutkimustietoa, jotta voidaan varmistua, että niiden pito voidaan järjestää eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita ja fysiologisia tarpeita vastaavalla tavalla. Liitteeseen 1 olisi hyvä lisätä perusteluja, miksi kukin laji on mukana listalla.
- Sirkuseläinten osalta on hyvä, että merileijonia ei enää saisi pitää sirkuksessa ja että positiivilista rajoittaa myös kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa. Sirkuseläinten listalla olevaa papukaijosten ja selkärangattomien eläinten ryhmää voi pitää laajana.

Eläinvihreät:

- Pykälään ja sitä koskevaan liitteeseen tulisi lisätä myös sallittuja lemmikkieläimiä koskeva lajiluettelo (ns. positiivilista).
- Tuotantoeläiminä sallittujen lajien listaan ei ole syytä lisätä uusia lajeja, eikä varsinkaan sellaisia, joiden hyvinvoinnista ja sopeutumisesta Suomen oloihin ei ole riittävästi tietoa eikä varmuutta. Laissa esitetään vesipuhvelin hyväksyntää uudeksi lajiksi lihantuotantoon. Mielestämme kaupallisen tuotannon aloittamista vesipuhvelilla ei pidä sallia.
- Maassamme sallitaan tällä hetkellä kahden luonnonlemme haitallisen vieraslajin, minkin ja supikoiran tarhaaminen turkistuotannossa. Tarhaaminen ylläpitää riskiä eläinten karkaamisesta luontoon ja lisää tarvetta näiden lajien tehopyyntiin. Minkki ja supikoira tulisikin poistaa tuotantoeläiminä sallittavista eläimistä jo tästä syystä.
- On huomattava, että esim. turkistarhoilla pidettäviä kettuja koskevia minimivaatimuksia - jotka ovat täysin riittämättömät - saa soveltaa vain ja ainoastaan turkistarhoilla. Jos eläimiä pidetään käytettäväksi muissa tarkoituksessa, esimerkiksi kettuja lemmikkieläiminä tai luolakoiraharjoituksissa tai -kokeissa, tällöin sovelletaan eläintarhavaatimuksia tai vastaavalle lemmikkieläimelle tarkoitettuja vaatimuksia. Tässä yhteydessä on syytä tuoda esiin, että elävien kohde-eläinten, esim. kettujen ja supikoirien, käyttöä luolakoirien harjoittamiseen ei pitäisi enää sallia lainkaan, vaan se tulisi kieltää.

HESY:

- Liite 1. Tuotantoeläimenä pidettävät lajit
Luonnonvaraiset eläimet – villisika, minkki, hilleri, soopeli, kettu ja supikoira – eivät ole kesyihin kotieläimiin verrattavia tuotantoeläimiä, ja ne tulee poistaa tuotantoeläinlistalta. Suomeen ei myöskään pitäisi tuoda eikä Suomessa sallia tuotantoeläimiksi sellaisia lajeja, joiden kasvattamiseen

Suomessa ei ole perinteitä (kuten biisonit tai vesipuhvelit) eikä sellaisia, jotka tulevat täysin toisenlaisista ilmasto-oloista.

- Kyseenalaistamme ylipäättään listan, joka tekee tietyistä eläimistä ”tuotantoeläimiä”. Eläimen kategorisoiminen tuotantoeläimeksi näyttää olevan keino, jolla voidaan välttää pykälän 1 momentissa esitetyt velvoitteet lajityypillisten tarpeiden ja eläimen hyvinvoinnin takaamiseen.
- Liite 1. Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävät lajit
Pidämme hyvänä sitä, että merileijona ei sisälly ehdotetun pykälän liitteen 1 sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinten listalle. Hyvä muutos on sekin, että luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä – kuten delfiinejä – ei saisi enää käyttää viihteellisissä esityksissä pysyvissä eläinnäyttelyissä tai eläintarhoissa.
- Katsomme kuitenkin, että eläimiä ei tule käyttää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä lainkaan. Näkemyksemme on, että sirkuselämällä ja kiertävien eläinnäyttelyiden olosuhteilla
- – esimerkiksi säännöllisillä kuljetuksilla ja tiheään vaihtuvilla tilapäisillä pitopaikoilla – on negatiivisia vaikutuksia niin kesy- kuin villieläimiin. Lisäksi sirkuksissa saatetaan käyttää pakottavia koulutusmenetelmiä, eläimet altistuvat metelille, keinotekoiselle valaistukselle, oudoille hajuille ja lämpötiloille ja joutuvat esiintymään väkijoukoille, mikä voi stressata eläintä. Sirkusolosuhteissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä eläimet eivät välttämättä kykene toteuttamaan lajityypillisiä tarpeitaan: esimerkiksi eläinten keskinäiset sosiaaliset suhteet voivat kärsiä, jos eläimiä pidetään toisistaan eristettyinä, ja eläinten pitopaikat voivat pysähdyspaikoissa olla kooltaan niin rajalliset tai muuten sellaiset, että ne eivät kykene käyttäytymään luontaisella tavalla. Esimerkiksi Italia on kieltänyt kaikkien eläinten – myös domestikoituneiden/kotieläinten – käytön sirkuksissa juuri sen takia, että eläimille ei voida sirkusolosuhteissa järjestää eläinten tarpeiden mukaista pitoa. Kaikkien eläinten käyttö sirkuksissa on kielletty myös esimerkiksi Kreikassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Maltalla ja Kyproksella. Toivomme Suomen pikimmiten liittyvän tähän joukkoon.
- Mikäli tiettyjen kesyjen eläinten hyväksikäyttö sirkuksissa halutaan edelleen sallia, tulee kissa poistaa listalta. Kissa on itsenäinen petoeläin, jolla ei ole esimerkiksi koiralta yleensä löytyvää halua miellyttää ihmistä ja näin nauttia tempujen tekemisestä.
- Laissa tulee lisäksi varmistaa, että sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä tapahtuvasta jatkuvasta lastaamisesta, kuljetuksesta ja purkamisesta eläimille aiheutuvat haitat minimoidaan. Lisäksi hevosille on lailla määrättävä pääsy tarhaan esityksen väliajoilla. Tällä hetkellä hevoset pidetään yleensä kuljetusautossa matkan ajan lisäksi myös esiintymisvuoroja ennen ja niiden jälkeen.

HY ELTDK:

- Ehdotetun lain liitteessä 1 lueteltaisiin ne nisäkäs- ja lintulajit, joita saa pitää tuotantoeläimenä. Lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan, että listalle on pyritty sisällyttämään kaikki ne nisäkäs- ja lintulajit, joita Suomessa tällä hetkellä pidetään tuotantotarkoituksessa.
- Lintujen luettelossa ei ole mainittu ankan (heinäsorsan, *Anas platyrhynchos*) lisäksi toista sorsaa, myskisorsaa (*Cairina moschata*; Muscovy duck). Kumpikin sorsa (*Anas platyrhynchos* ja *Cairina moschata*) on mainittu nykyisessä Valtioneuvoston asetuksessa ankkojen ja hanhien suojelusta (675/2010), ja myskisorsia kasvatetaan Suomessa tuotantoeläiminä pienimuotoisesti.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Vesipuhvelia ei tule lisätä sallittujen tuotantoeläinten positiivilistalle edes lihantuotantoon. Vesipuhvelin kasvatukselle Suomessa ei ole aitoa tarvetta. Intiasta ja Kaakkois-Aasiasta peräisin olevalla vesipuhvelilla on ohut rasvakerros ja ohut karvapeite, eikä lajin pakkasensiedosta ole saatavilla riittävää tutkimustietoa. Vesipuhvelilla on voimakas biologinen vedessä rypemisen tarve, mikä aiheuttaa erityisvaatimuksia laidunmaille. Vesipuhvelin teurastus vaatii paksun otsaluun, eläimen koon ja pelkäämättömyyden vuoksi erityisosaamista, jonka saatavuudesta ei ole takeita. Ulkomailta tuotavat ulkona laiduntavat eläimet tuovat mukanaan myös uusien eläintautien ja -loisten siirtymisriskin niin Suomessa yleisesti pidettävään nautakarjaan kuin luonnonvaraisiin eläimiin.
- Hevosia ei tule saada kasvattaa ensisijaisesti lihantuotantoa varten.

- Minkkiä, hilleriä, soopelia, supikoiraa, kettua, naalia tai näiden risteymää ei tule saada käyttää tuotantoeläimenä. Näille lajeille ei ole mahdollista tarjota lajityypillisesti riittäviä kasvatolosuhteita eikä niiden hyvinvointia voida tosiasiasa siitä syystä järjestää. Kyseisistä lajeista saatavat hyödykkeet ovat ihmisille tarpeettomia ja epäekologisia ylellisyustuotteita, joille ei ole enää taloudellista kysyntää ja joiden tuotantoa enemmistö suomalaisista vastustaa. Turkistarhaus on kielletty jo monissa muissa maissa.
- Tuotantoeläinten positiivilistan ulkopuolelta ei tule lähtökohtaisesti sallia kaikkien nisäkkäisiin tai lintuihin kuulumattomien lajien käyttöä tuotantoeläimiksi. Myös muista tuotantoeläimiksi soveltuvista eläinryhmistä tulee luoda positiivilistat. Esimerkiksi käärmeiden kasvatusta tulee kieltää.
- Sirkuksessa esiintymiseen soveltuu kohdan 2. 1) lajeista ainoastaan koira.
- Sirkuksiin ja kiertäviin eläinnäyttelyihin sopivat korkeintaan jotkin papukaijalajit, eivät kaikki. Kohta 2. 13) on täsmennettävä lajitasolle.
- Myös yksityisille ihmisille sallituista seura- ja harrastuseläinlajeista tulee luoda valtioneuvoston asetuksella positiivilistat. Listojen tulee kattaa myös rodut. Hybridit tulee kieltää viidenteen polveen asti.

Kissojen oikeudet ry:

- Liitteessä 1 mainitaan, että sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä saa pitää kissaa (*Felis silvestris catus*). Vaadimme: Kissa tulee poistaa tästä luettelosta.
- Perustelu: Kissa ei sovellu sirkuspelleksi. Kissa kärsii, jos se pakotetaan tekemään ihmisen vaatimia temppuja.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Lakiluonnoksen taipumus myötäillä eläintuotannossa omaksuttuja käytäntöjä kuvastuu sallittujen tuotantoeläinten listassa: vesipuhveli on lisätty Suomessa sallittujen tuotantoeläinten listalle vain siksi, että yksi yrittäjä on ehtinyt tuoda niitä Suomeen. Ei ole kuitenkaan perusteltua lisätä vesipuhvelia sallittujen tuotantoeläinten listalle vain siksi, että yksittäinen taho käyttää vesipuhvelia tuotantoeläimenä. Lainsäädännön venyttäminen vasten tavoitteitaan yksittäisen elinkeinonharjoittajan toiminnan laillistamiseksi ei ole kestävää lainsäädäntötyötä. On myös huomioitava, että lakiluonnoksen 120 §:llä säädettäisiin poikkeuksesta ennen lain voimaantuloa haltuun saatujen eläinyksilöiden osalta. Tämä entisestään rajaa vaikutusta, joka vesipuhveleiden poistamisella lakiluonnoksen liitteen 1 sallittujen tuotantoeläinten listalta olisi.
- Lakiluonnoksen positiivilistaa sallituista tuotantoeläinlajeista onkin muokattava. Tuotantoeläimenä pidettävistä nisäkä- ja lintulajeista on poistettava seuraavat: 9) minkki (*Neovison vison*) 10) hilleri (*Mustela putorius*) 11) soopeli (*Martes zibellina*) 12) kettu (*Vulpes vulpes*) ja naali (*Vulpes lagopus*) sekä näiden risteymät 13) supikoira (*Nyctereutes procyonoides*) ja 22) vesipuhveli (*Bubalus bubalis*) sekä broileri, jolla tarkoitetaan lihantuotantoa varten jalostettua lintua, joka kuuluu *Gallus gallus* -lajiin. On huomioitava, että tuotantoeläindirektiivin (Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta) liitteen 21 kohdan mukaan eläintä ei saa pitää tuotantoeläimenä, jollei sen perimän tai ilmiänsun perusteella voida kohtuudella olettaa, että pitäminen ei vahingoita eläimen terveyttä tai hyvinvointia. Mikäli turkistarhausta kokonaisuudessaan ei kielletä, on sallittujen lajien listalta joka tapauksessa poistettava sellaiset lajit kuin hilleri ja soopeli, joita Suomessa kasvatetaan äärimmäisen vähän. Soopelin sopeutuminen häkkiolosuhteisiin on erityisen haasteellista ja lajin tuntemus vähäistä. Samoin supikoira on poistettava tuotantoeläimenä pidettävien eläinten listalta, vaikka turkistarhaus elinkeinona jatkuisi. EU on lisännyt supikoiran torjuttavien haitallisten vieraslajien listalle. Suomessa tuotetaan supikoiria poikkeusluvalla ainoana EU-maana. Luonnon olosuhteissa talviunna nukkuva, pariuskollinen ja parina poikasista yhteistyössä huolehtiva supikoira sopii erittäin huonosti häkkikasvatukseen turkistarhaolosuhteissa.

LSAVI:

- Tuotantoeläimenä sai pitää matelijoita ja kaloja, mutta kotieläinpihan määritelmän mukaan niitä ei kuitenkaan saisi kotieläinpihassa pitää (eläinlajit rajattu vain nisäkkäisiin ja lintuihin). Liitteessä voisi vielä tuoda esille kotieläinpihassa sallitut eläinlajit vaikka lisäämällä kotieläinpihan listaan, jossa mainitaan tuotantoeläimenä pidettävät nisäkä- ja lintulajit.

LSSAVI:

- Vesipuhveli tulisi ottaa pois tuotantoeläinlistalta (liite 1). Lajityypilliseen käyttäytymiseen tarvittavaa ympäristöä ei voida tarjota sille Suomessa lähimainkaan ympärivuotisesti.
- Myös strutsi ja emu tulisi poistaa listalta.
- LSSAVI ehdottaa näiden lajien eläinyksilöiden pitämisen sallimista luvanvaraisesti niiden luonnolliseen kuolemaan tai lopettamiseen saakka.
- Tuotantoeläinlistassa on eläimiä, joita ei Suomessa käytetä elintarvikkeen, villan, nahan tai turkisten tuotantoon. Niitä ei tulisi siellä olla. Koe-eläiminä pidettävistä eläinlajeista tulisi olla erillinen lista liitteessä 1.
- Listasta puuttuu tällä hetkellä tuotantokäytössä olevia eläinlajeja, jotka soveltuisivat Suomen oloihin, kuten visentti.
- On hyvä, että matelijoiden pito sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä kielletään.

Luonnonvarakeskus:

- Luke ehdottaa soopelin poistamista eläinlajilistalta. Lajin biologiasta ja kasvattamisesta tiedetään liian vähän, jotta sen mahdollisuudet hyvinvointiin ja lajityypilliseen käyttäytymiseen voidaan turvata.

MTK:

- Lakiluonnoksessa hevonen on nyt tuotantoeläinlistalle, jota MTK pitää tarkoituksenmukaisena. Vesipuhvelin lisäämistä tuotantoeläinlistalle MTK kannattaa, emme kuitenkaan näe syytä miksi sen käyttötarkoitus olisi rajattu vain lihantuotantoon. Näemme, että vesipuhvelin maidontuotantokäyttö tulisi olla myös mahdollista. Puhvelimozzarella on tärkeä tuote EU:n sisämarkkinoilla ja suomalaisen tuotannon valtti voisi olla tässäkin eettiset tuotantotavat, jotka huomioivat eläinten paremman hyvinvoinnin. Tärkeintä on eläinten hyvä kohtelu ja vastuulliset tuotantomenetelmät maidontuotannossa - niin vesipuhvelin, kuin muidenkin maidontuotantoon käytettävien eläinlajien.

MTK-Etelä-Savo:

- Vesipuhveli on hyvin marginaalinen laji Suomessa ja suomalaisessa maataloudessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lainsäädännöllä ei olisi merkittäviä vaikutuksia sen osalta. Suomalainen maatalous ja maaseutu tarvitsevat uusia innovaatioita ja uusia toimeentulomahdollisuuksia. Tällöin uusien Suomeen soveltuvien tuotantosuuntien kehittymiselle ei tule lainsäätäjän puolelta asettaa rajoitteita.
- Maailmalla vesipuhveli on erittäin vanha ja merkittävässä roolissa oleva maidontuotantoeläin. Arvioiden mukaan noin 10 % maailman tuotantoeläinten maidosta on vesipuhvelinmaitoa. Rotu sopii Suomen luontoon ja sen ominaisuudet ovat erityisen hyvin soveltuvia Järvi-Suomeen, jossa on runsaasti laiduntamiseen soveltuvia ranta-alueita.
- Kun nautojen määrä on tuotannon siirtyessä enenevässä määrin länteen ja lounaaseen Itä-Suomessa aleneva, tarkoittaa se samalla laiduntavien eläinten määrän vähenemistä. Tästä seuraa se, että monet laiduntamisesta hyötyvät kasvit ja eläimet vähenevät eli monimuotoisuus heikkenee. Vesipuhveli voi, vaikkakin aluksi pienessä määrin, mutta kuitenkin hidastaa tätä ei-toivottua kehitystä.
- Vesipuhveli tulee lisätä tuotantoeläinten positiiviselle myös maidontuotannon osalta. Perusteluna tähän on se, että vesipuhveli on hyväksytty kaikissa muissa EU-maissa maidontuotantoon ja, että oikein hoidettuna vesipuhvelin lypsäminen ei ole eläinsuojelullisesti ongelma eikä eläimen hyvinvointia heikentävä toimenpide. Olisi erikoista, mikäli muista EU-maista saa tuoda vesipuhvelin

maitoa Suomeen, mutta Suomessa sen tuottamista ei sallittaisi. Huomioiden lisäksi sen, että Suomessa lypsettävien vesipuhvelien hyvinvointi on helposti valvottavissa.

- Joissain yhteyksissä on esitetty, että vesipuhvelia ei pysty lypsämään ilman eläimelle annettavaa oksitosiinia. Tämä ei saamiemme tietojen mukaan pidä paikkaansa, vaan hyvinvoiva vesipuhveli voidaan lypsää ilman, että eläimen hyvinvointi vaarantuu tai heikkenee. Myöskään tästä syystä lainsäädännöllä ei tule rajata tämän uuden tuotantosuunnan mahdollisuutta suomalaisten viljelijöiden ulottuvilta.

MTK Lappi:

- Kiitämme sitä, että vesipuhveli on lisätty tuotantoeläinlistalle, mutta emme näe syytä sille, miksi sitä ei voisi käyttää myös maidontuotantoon. CAP27 suunnitelman tavoitteena on lisätä merkittävästi kosteikkoviljelyä, jossa vesipuhvelia voisi mahdollisesti hyödyntää.
- Siksi sen käyttöä ei tulisi rajoittaa pelkästään lihantuotantoon.

MTK Pirkanmaa:

- Tuotantoeläinlistaukseen on tehty lisäyksiä, mutta uusien lajien käyttötarkoituksia on rajattu. Näemme, että tämänkaltainen rajoittaminen johtaa aina kotimaisen tuotannon jäämiseen ”telineisiin” trendien vaihtuessa. Ruokamarkkinat ovat globaalit ja uusien kotimaisten eläintuotteiden mahdollisuudet päästä ripeästi sisämarkkinoille tulisi varmistaa, ammattitaitoa turvalliseen tuotantoon löytyy kyllä.

MTK Pohjois-Karjala:

- Lakiluonnoksessa esitetään, että vesipuhveli lisätään tuotantoeläinten positiivilistalle, mutta vain lihantuotantoon. Maidontuotannon osalta positiivilistalta pois jättämiseksi vedotaan siihen, että siihen liittyy suurempia riskejä eläinten hyvinvoinnin kannalta.
- Vesipuhveli on hyvin marginaalinen laji Suomessa ja suomalaisessa maataloudessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lainsäädännöllä ei olisi merkittäviä vaikutuksia sen osalta. Suomalainen maatalous ja maaseutu tarvitsevat uusia innovaatioita ja uusia toimeentulomahdollisuuksia. Tällöin uusien Suomeen soveltuvien tuotantosuuntien kehittymiselle ei tule lainsäätäjän puolelta asettaa rajoitteita.
- Maailmalla vesipuhveli on erittäin vanha ja merkittävässä roolissa oleva maidontuotantoeläin. Arvioiden mukaan noin 10 % maailman tuotantoeläinten maidosta on vesipuhvelinmaitoa. Rotu sopii Suomen luontoon ja sen ominaisuudet ovat erityisen hyvin soveltuvia Järvi-Suomeen, jossa on runsaasti laiduntamiseen soveltuvia ranta- alueita.
- Kun nautojen määrä on tuotannon siirtyessä enenevässä määrin länteen ja lounaaseen Itä-Suomessa aleneva, tarkoittaa se samalla laiduntavien eläinten määrän vähenemistä. Tästä seuraa se, että monet laiduntamisesta hyötyvät kasvit ja eläimet vähenevät eli monimuotoisuus heikkenee. Vesipuhveli voi, vaikkakin aluksi pienessä määrin, mutta kuitenkin hidastaa tätä ei-toivottua kehitystä.
- Vesipuhveli tulee lisätä tuotantoeläinten positiivilistalle myös maidontuotannon osalta. Perusteluna tähän on se, että vesipuhveli on hyväksytty kaikissa muissa EU-maissa maidontuotantoon ja, että oikein hoidettuna vesipuhvelin lypsäminen ei ole eläinsuojelullisesti ongelma eikä eläimen hyvinvointia heikentävä toimenpide. Olisi erikoista, mikäli muista EU-maista saa tuoda vesipuhvelin maitoa Suomeen, mutta Suomessa sen tuottamista ei sallittaisi. Huomioiden lisäksi sen, että Suomessa lypsettävien vesipuhvelien hyvinvointi on helposti valvottavissa.

MTK Pohjois-Savo:

- Lakiluonnoksessa esitetään, että vesipuhveli lisätään tuotantoeläinten positiivilistalle, mutta vain lihantuotantoon. Maidontuotannon osalta positiivilistalta pois jättämiseksi vedotaan siihen, että siihen liittyy suurempia riskejä eläinten hyvinvoinnin kannalta.

- Vesipuhveli on hyvin marginaalinen laji Suomessa ja suomalaisessa maataloudessa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lainsäädännöllä ei olisi merkittäviä vaikutuksia sen osalta. Suomalainen maatalous ja maaseutu tarvitsevat uusia innovaatioita ja uusia toimeentulomahdollisuuksia. Tällöin uusien Suomeen soveltuvien tuotantosuuntien kehittymiselle ei tule lainsäätäjän puolelta asettaa rajoitteita.
- Maailmalla vesipuhveli on erittäin vanha ja merkittävässä roolissa oleva maidontuotantoeläin. Arvioiden mukaan noin 10 % maailman tuotantoeläinten maidosta on vesipuhvelinmaitoa. Rotu sopii Suomen luontoon ja sen ominaisuudet ovat erityisen hyvin soveltuvia Järvi-Suomeen, jossa on runsaasti laiduntamiseen soveltuvia ranta- alueita.
- Kun nautojen määrä on tuotannon siirtyessä enenevässä määrin länteen ja lounaaseen Itä-Suomessa aleneva, tarkoittaa se samalla laiduntavien eläinten määrän vähenemistä. Tästä seuraa se, että monet laiduntamisesta hyötyvät kasvit ja eläimet vähenevät eli monimuotoisuus heikkenee. Vesipuhveli voi, vaikkakin aluksi pienessä määrin, mutta kuitenkin hidastaa tätä ei-toivottua kehitystä.
- Vesipuhveli tulee lisätä tuotantoeläinten positiivisille myös maidontuotannon osalta. Perusteluna tähän on se, että vesipuhveli on hyväksytty kaikissa muissa EU-maissa maidontuotantoon ja, että oikein hoidettuna vesipuhvelin lypsäminen ei ole eläinsuojelullisesti ongelma eikä eläimen hyvinvointia heikentävä toimenpide. Olisi erikoista, mikäli muista EU-maista saa tuoda vesipuhvelin maitoa Suomeen, mutta Suomessa sen tuottamista ei sallittaisi. Huomioiden lisäksi sen, että Suomessa lypsettävien vesipuhvelien hyvinvointi on helposti valvottavissa.
- Joissain yhteyksissä on esitetty, että vesipuhvelia ei pysty lypsämään ilman eläimelle annettavaa oksitosiinia. Tämä ei saamiemme tietojen mukaan pidä paikkaansa, vaan hyvinvoiva vesipuhveli voidaan lypsää ilman, että eläimen hyvinvointi vaarantuu tai heikkenee. Myöskään tästä syystä lainsäädännöllä ei tule rajata tämän uuden tuotantosuunnan mahdollisuutta suomalaisten viljelijöiden ulottuvilta.

MTK Pohjois-Suomi:

- Ehdotetussa tuotantoeläinlistauksessa on mukana tällä hetkellä kaikki lajit, joita pidetään Suomessa tuotantoeläintarkoituksessa. Lakiluonnoksessa hevonen on nyt tuotantoeläinlistalla, jota pidämme tarkoituksenmukaisena. Vesipuhvelin lisäämistä tuotantoeläinlistalle kannatamme, emme kuitenkaan näe syytä miksi sen käyttötarkoitus olisi rajattu vain lihantuotantoon. Näemme, että vesipuhvelin maidontuotantokäyttö tulisi olla myös mahdollista. Puhvelimozzarella on tärkeä tuote EU:n sisämarkkinoilla ja suomalaisen tuotannon valtti voisi olla tässäkin eettiset tuotantotavat, jotka huomioivat eläinten paremman hyvinvoinnin.
- Tärkeintä on eläinten hyvä kohtelu ja vastuulliset tuotantomenetelmät maidontuotannossa - niin vesipuhvelin, kuin muidenkin maidontuotantoon käytettävien eläinlajien.

Oikeutta Eläimille:

- Eläinten hyvinvointikeskuksen selvityksen mukaan vesipuhvelin soveltumisesta kylmiin oloihin ei ole riittävästi tutkimustietoa. On todennäköistä, että eläimiä jouduttaisiin pitämään talviaikoina pitkiä aikoja sisätiloissa vailla riittävää mahdollisuutta liikuntaan, rypemiseen tai veden äärelle pääsyyn. Laji ei lausunnon perusteella sovellu Suomen oloihin eikä sitä tule lisätä positiivisille.
- Vesipuhvelin lisäksi listalta tulisi poistaa kettu, naali, minkki, supikoira, hilleri ja soopeli. Näiden villien petoeläinten käyttäytymistarpeet ovat sellaisia, joita eläin ei voi tyydyttää teollisessa kasvatuksessa.

SEY:

- Petoeläinlajit on poistettava tuotantoeläinlistalta. Käytännön kokemus on osoittanut, että näitä lajeja ei pystytä pitämään tuotanto-olosuhteissa siten, että eläinten hyvinvointi toteutuisi lain hengen mukaisesti. Esimerkiksi ketuille ei turkisalan mukaan pystytty tarjoamaan pitopaikassaan mukavaa (kiinteää, pehmeää) makuualustaa, piilopaikkaa tai mahdollisuutta kaivaa, vaikka näiden katsotaan

olevan ketun hyvinvoinnille oleellisia asioita. Vastaavia ongelmia on myös muiden turkiseläinlajien kohdalla. Soopelin hyvinvointitarpeista puolestaan ei ole olemassa riittävästi tietoa, jotta lajin pitoa listalla voitaisiin oikeuttaa missään tapauksessa.

- Suhtaudumme kielteisesti vesipuhvelin lisäämiseen listalle.
- Eläimiä ei tulisi käyttää kiertävissä sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä lainkaan. Kiertävä elämä on eläimille yleensä stressaavaa. Poikkeuksen voivat muodostaa ne eläimet, jotka lajityypillisesti ja yksilökohtaisesti nauttivat temppujen tekemisestä eivätkä häiriinny vieraista ihmisistä ja joita voidaan pitää kiertue-elämässä näytteillä olon ulkopuolella niin sanotusti kodinomaisissa elinolosuhteissa. Tällainen hyväksyttävä laji voisi olla esimerkiksi koira.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

- Maassamme luonnonvaraisina esiintyvistä eläimistä vähintään viiriäisten, peltopyiden ja sinisorsien pito tulisi poistaa 58 §:stä. Tarhakannoista voi tulla geneettistä riskiä ja tauteja luonnoneläimille.
- Liitteessä 1 on myös lajeja, jotka voivat levitä luontoon ja aiheuttaa siellä ongelmia alkuperäisluonnolle. Ainakin kaikki petoeläinlajit pitäisi poistaa listalta.
- Lisäksi luettelossa 2 oleva sana ”papukaijat” on liian epämääräinen. Papukaijoissa on paljon uhanalaisia ja CITES-lajeja.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto, SML ry:

- Pyydämme, että lain eläinten hyvinvoinnista liitteen I eläinlistaan lisätään tarhamehiläinen tai tarhamehiläisyhteiskunnat. Perustelut: Suomessa tarhataan noin 70 000 mehiläisyhteiskuntaa, ja useat sadat yritykset saavat mehiläishoidosta pää- tai merkittävää sivutuloa. Tarhamehiläisyhteiskuntia tarhataan mehiläistarhoilla, jotka sijaitsevat mehiläistarhaukseen sopivilla paikoilla luonnossa. Tarha ei ole rajattu alue, vaan mehiläiset pääsevät vapaasti lentämään tarhaa ympäröivällä alueella kerätäkseen ravintoa yhteiskuntansa tarpeisiin.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Tuotantoeläiminä ei tulisi saada pitää vesipuhvelia, strutsia tai emua, sillä mainittujen eläinten lajityypillisten käyttäytymistarpeiden täyttämistä ei voida riittäväällä tavalla turvata ympärivuotisesti Suomessa.
- Liitteen luettelo tulisi säätää käyttötarkoituksen mukaisesti jaettuina osiin, jotka olisivat elintarviketuotantoeläimet, turkiseläimet ja koe-eläimet, sen lisäksi että näiden alla eläinlajit olisi jaettu sallittuihin nisäkkäisiin ja lintuihin.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Petoeläinlajit on poistettava tuotantoeläinlistalta. Käytännön kokemus on osoittanut, että näitä lajeja ei pystytä pitämään tuotanto-olosuhteissa siten, että eläinten hyvinvointi toteutuisi lain hengen mukaisesti. Esimerkiksi ketuille ei turkiseläinlajien mukaisesti pystytä tarjoamaan pitopaikassaan mukavaa (kiinteää, pehmeää) makuualustaa, piilopaikkaa tai mahdollisuutta kaivaa, vaikka näiden katsotaan olevan ketun hyvinvoinnille oleellisia asioita. Vastaavia ongelmia on myös muiden turkiseläinlajien kohdalla. Soopelin hyvinvointitarpeista puolestaan ei ole olemassa riittävästi tietoa, jotta lajin pitoa listalla voitaisiin oikeuttaa missään tapauksessa.
- Suhtaudumme kielteisesti vesipuhvelin lisäämiseen listalle.
- Eläimiä ei tulisi käyttää kiertävissä sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä lainkaan. Kiertävä elämä on eläimille yleensä stressaavaa. Poikkeuksen voivat muodostaa ne eläimet, jotka lajityypillisesti ja yksilökohtaisesti nauttivat temppujen tekemisestä eivätkä häiriinny vieraista ihmisistä ja joita voidaan pitää kiertue-elämässä näytteillä olon ulkopuolella niin sanotusti kodinomaisissa elinolosuhteissa. Tällainen hyväksyttävä laji voisi olla esimerkiksi koira.

Viipurin Koirat:

- Mielestämme pykälän kohdat ovat selkeästi ristiriidassa useiden liitteessä 1. mainittujen eläinlajien kanssa. Mielestämme liitteestä tuleekin poistaa kettu, naali, minkki, supikoira, soopeli ja hilleri. Nämä turkiseläiminä kasvatettavat lajit ovat vain muutamia vuosikymmeniä olleet ihmisen kasvatuksen piirissä. Eläinten hyvinvointitutkimus on todistanut, että näiden eläinten lajityypilliset käyttäytymistarpeet, kuten kaivaminen, uiminen, saalistaminen, tutkiminen ja ylipäättään riittävä liikkuminen, eivät toteudu verkkopohjaisissa häkeissä. Lajien kasvatusta tulee siis Suomessa lopettaa.

Liite 2

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläintenpitoa on:

1. sellainen seura- ja harrastuseläinten säännöllinen kaupanpitiäminen tai välittäminen, jonka harjoittaja

- a) myy kissoja, koiria, frettejä tai kaniineja vähintään neljästä itse kasvatetusta pentueesta vuodessa;*
- b) myy tai välittää vähintään 10 muuta kuin itse kasvattamaansa kissaa, koira, frettiä tai kaniinia vuodessa;*
- c) myy vähintään kuusi itse kasvattamaansa hevosta tai muuta itse kasvattamaansa hevoseläintä vuodessa; tai*
- d) harjoittaa vastaavaa toimintaa pienikokoisilla seura- ja harrastuseläinlajeilla, kun eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 10 häkkiä, terraariota tai akvaariota;*

2. seura- ja harrastuseläinten laajamittainen pito, jonka harjoittaja

- a) pitää vähintään kymmentä yli 12 kuukauden ikäistä koira, kissaa tai frettiä;*
- b) pitää vähintään kymmentä yli 12 kuukauden ikäistä hevoseläintä;*
- c) pitää vähintään 20 yli 12 kuukauden ikäistä kaniinia; tai*
- d) pitää pienikokoisia seura- ja harrastuseläinlajeja siten, että eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 30 häkkiä, terraariota tai akvaariota;*

3. koirien tai kissojen hoitoon, säilytykseen tai koulutukseen ottaminen, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti pidetään vähintään kuutta koira tai kissaa;

4. kun ravi- tai ratsuhevosia tai muita hevoseläimiä eläimiä vuokrataan, otetaan säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai kun annetaan opetusta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti pidetään yhteensä vähintään kuutta eläintä; sekä

5. muu vastaava ammattimainen tai laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito.

Animalia:

- On hyvä asia, että ammattimaisen seura- ja harraste-eläinten pidon määritelmä on siirretty asetustasolta lakiin liitteen muodossa ja määritelty rajat ammattimaiseksi katsottavalle seura- ja harrastuseläinten pidolle. Liitteen vaatimuksia tulee kuitenkin selventää ja tiukentaa.
- Seura- ja harrastuseläinten laajamittainen pito tulisi määritellä tiukemmin. Nyt määritellyt eläinmäärät ylittävät selvästi normaalin harrastustoiminnan rajat. Liitteen kohdassa 1. luetellut eläinmäärät tulisi voida määritellä myös siten, että ne voidaan keskenään laskea yhteen. Eli jos

henkilö esimerkiksi kasvattaa ja myy yhden pentueen koiria sekä lisäksi myy muutamia muita koiria tai kissoja sekä kasvattaa pienikokoisia seuraeläimiä, tulee toiminta kokonaisuudessaan voida määrittää ammattimaiseksi. Lisäksi pienikokoisten seuraeläinten määrä tulee laissa määritellä yksilömääräisesti, ei häkkien, terraarioiden tai akvaarioiden määrien perusteella.

- Kohdassa 2. olisi laskettava laajamittaiseksi katsottavan eläinten pidon yksilömääriä sekä laskettava eläinten ikäraja 12 kuukaudesta esimerkiksi neljään kuukauteen. Kohdassa 2. eläinmäärät olisi myös esitettävä niin, että valvontaviranomaisen on mahdollisimman helppo laskea ne yhteen, jos eläinten pitäjällä on useita erityyppisiä eläimiä hallussaan ja viranomaisen on määriteltävä, täyttääkö pito laajamittaisen eläinten pidon määritelmän.
- Seura- ja harrastuseläinten laajamittainen pito tulisi määritellä tiukemmin. Nyt määritellyt eläinmäärät ylittävät selvästi normaalin harrastustoiminnan rajat. Kun eläinmääriä laskettaisiin esimerkiksi seitsemään koiraan tai kissaan, saisi valvontaviranomainen nopeammin tiedon yksittäisen ihmisen kasvavista eläinmääristä. Myös eläinten iän määritelmää tulisi alentaa 12 kuukaudesta neljään kuukauteen. Siihen mennessä kasvattajat ovat lähes poikkeuksetta saaneet myytyä pentunsa.
- Pienikokoisten lajien kohdalla tulee määritellä yksilömäärät, ei häkkien tai terraarioiden määriä. Eläinmäärä 30 häkissä voi nousta jo valtavaksi.
- Lisäksi pykälässä tulisi selkeästi ilmoittaa, että eläinmäärät tulee laskea yhteen ammattimaisen tai laajamittaisen seura- ja harrastuseläintenpitoa määriteltäessä.

Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys:

- Ammattimainen tai muutoin laajamittainen eläintenpito määriteltäisiin nykyistä tarkemmin ja perusteena käytettäisiin eläinten tai eläinten käytössä olevien häkkien, terraarioiden tai akvaarioiden määrää. On hyvä, että ammattimainen tai muu laajamittainen eläintenpito on määritetty selkeästi liitteessä 2.
- Liitteessä 2 esitetyt eläinmäärät ovat varsin suuria: laajamittaista eläintenpitoa silloin, kun eläimiä ei myydä tai välitetä, olisi esimerkiksi vähintään kymmenen koiran pitäminen tai se, että eläimiä pidetään vähintään 30 häkissä. Valvonnan perusteella voidaan todeta, että määrät ovat korkeita ja tällaisen eläinmäärän pitäjällä on oltava jo varsin huomattavasti resursseja ja aikaa eläinten hoitoon.

Eläinoikeuspuolue:

- Liitteen 2 ammattimaisen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvan eläintenpidon määreissä myös pienikokoisista seura- ja harrastuseläinlajeista tulee asettaa säädös yksilömäärän, eikä pitopaikan (akvaario, häkki, terraario) mukaan. Pitopaikkojen määrän mukaan tapahtuva luokittelu voi johtaa laajamittaiseen eläinyksilöiden pitämiseen ilman ilmoitusvelvollisuutta.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Positiivilistoilla estettävä Suomeen tuonti lajeilta, joiden hyvää pitoa ei voida luoda
- Positiivilistoilla on pyritty rajoittamaan lajeja, joita ihmisen hoidossa voidaan pitää. Rajoituksia on asetettu sekä tuotantoeläiminä pidettäville eläimille ja eläinlajeille myös seura- ja harrastuseläiminä, sirkussa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettäville lajeille. Rajoituksia on asetettu johtuen eläinten pito- olosuhteiden vaikutuksesta niiden hyvinvointiin myös koskien niiden vaarallisuutta ihmisille. Hallituksen esityksessä on pohdittu vesipuhvelin soveltumista suomalaisen lihan- ja maidontuotantoon. Vesipuhvelin lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu olennaisesti rypeminen. Suomessa ei voida luoda olosuhteita, joissa vesipuhelin hyvinvointi voitaisiin turvata ympärivuotisesti. Tästä syystä vesipuhvelin pito tuotantoeläimenä on kiellettävä.
- Merileijonat eivät kuulu suomalaiseen sirkukseen.
- Sirkuksissa pidettäviin eläinlajeille tulee voida luoda kiertueiden aikana olosuhteet, joissa ne voivat leikkiä ja viettää lajityypillistä elämää näyttösten välillä. Riittävät olosuhteet voidaan luoda esim

hevosille, vuohille, linnuille, koirille ja kissoille. Suurille petoeläimille tai hylje-eläimille tällaisia ei voida luoda.

- Tästä syystä merileijonien pito sirkuksissa tulee kieltää.

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut:

- Ammattimainen tai muutoin laajamittainen eläintenpito määriteltäisiin nykyistä tarkemmin ja perusteena käytettäisiin eläinten tai eläinten käytössä olevien häkkien, terraarioiden tai akvaarioiden määrää. Helsingin eläinsuojeluvalvonnassa todetaan melko usein puutteita sellaisissa yksityisasunnoissa sijaitsevista kohteista, joissa yhden tai kahden henkilön vastuulla on suuri määrä lemmikkieläimiä. Tyypillisesti ongelmia alkaa esiintyä, kun koiria ja/tai kissoja on viisi tai enemmän, ja/tai esimerkiksi kaneja tai jrsijöitä kymmenen häkillistä tai enemmän.
- Lemmikkieläimiä on helppoa ja edullista hankkia, ja niitä mahtuu pieneenkin kerrostaloasuntoon suuri määrä. Omistaja yliarvioivat usein kykynsä hoitaa eläimiä pitkällä aikavälillä, ja tavallisimmat eläinsuojelutarkastuksilla havaitut puutteet liittyvät eläinten ruokintaan ja juottoon, pitopaikan puhtaanapitoon ja siihen, että koiria ei ulkoiluteta riittävästi. Lisäksi omistajat, joilla on hoidossaan suuri määrä lemmikkejä, joutuvat usein taloudellisiin ongelmiin, kun eläimet sairastuvat ja tarvitsevat eläinlääkärin hoitoa. Liitteessä 2 esitetyt eläinmäärät ovat varsin suuria: laajamittaista eläintenpitoa silloin, kun eläimiä ei myydä tai välitetä, olisi esimerkiksi vähintään kymmenen koiran pitäminen tai se, että eläimiä pidetään vähintään 30 häkissä. Valvonnan perusteella voidaan todeta, että määrät ovat korkeita ja tällaisen eläinmäärän pitäjällä on oltava jo varsin huomattavasti resursseja ja aikaa eläinten hoitoon.
- Lisäksi liitteessä mainitaan vain säännöllinen kaupanpito tai välittäminen. Pentutehtailu on usein harmaata taloutta eikä eläimistä saatuja maksuja voida osoittaa toteen. Siten liitteeseen tulisi lisätä maininta luovuttaminen.

HESY:

- Liitteen 2 kohtiin 1 d) ja 2 d) tulee lisätä eläinten määrät häkkien määrän lisäksi.
- Liitteen 2 kohtaan 2 a) ja c) ei ole laskettu mukaan nuoria eläimiä ja pentuja. Mielestämme niiden lukumäärä pitää sisällyttää laajamittaiseen seura- ja harrastuseläinten pitoon, sillä nyt määrittely mahdollistaa sen, että eläimenpitäjällä voi olla useita kymmeniä alle 12 kuukauden ikäisiä eläimiä eikä hän ole ilmoitusvelvollinen toiminnastaan, koska hänen pitämänsä eläimet eivät sisälly liitteen 2 luokituksiin.

Hippolis:

- 1 c: Ehdotamme poistettavaksi sanoja ”itse kasvattamaansa” molemmista kohdista. Itse kasvattamaansa -määritelmän kanssa ammattimaisesta toiminnasta jäävät pois muut ammattimaisesti toimivat hevoskauppiat ja -välittäjät.

ISAVI:

- ammattimainen ja laajamittainen eläintenpito (liitteen 2 kohta 1)
- ilmoituksenvaraisen rajana oleva vähintään neljä itse kasvatettua pentuetta (kohta 1 a) on paljon, eikä ole suhteessa muiden tahojen kasvattamien myytyjen eläinten lukumäärään (10; kohta 1 b). Tämä ei ole myöskään linjassa pentutehtailun hillitsemisen tavoitteen kanssa. Pienempi pentueiden lukumäärä, noin 2-3, olisi parempi.
- Pikkulemmikkien myymisen, välittämisen ym. rajana oleva vähintään 10 häkkiä, terraariota tai akvaariota (kohta 1 d) on myös paljon. Nämä eläimet jäävät helposti muutenkin ulkopuolisilta ”piiloon” ja koska ne eivät valita tai ole välttämättä niin näkyvästi läsnä, niiden riski jäädä puutteelliselle hoidolle voi olla myös muita eläinlajeja suurempi. Esimerkiksi viisi terraariota voisi olla parempi maksimi.
- laajamittainen eläinten pitäminen (liitteen 2 kohta 2)

- Hyvä, että tämä on lisätty hyvinvointilakiin.
- Rajaksi asetettu pikkulemmikkien pitäminen, vähintään 30 häkkiä, terraariota tai akvaariota (kohta 2 d) on paljon, joillain lajeilla se voi tarkoittaa jo hyvin suurta eläinyksilöiden lukumäärää. Esimerkiksi 10 olisi parempi maksimi.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Ehdotuksia harrastajille sopivista lajikohtaisista suurimmista eläinmääristä: 1. a) kolme; 1. c) kolme; 1. d) ensisijaisesti puhuttava eläinten lukumääristä, jollei muuteta, kuusi; 2. a) kuutta; 2. b) kuutta; 2. c) pitää pysyvästi yli kuutta kania; 2. d) ensisijaisesti puhuttava eläinten lukumääristä, jollei muuteta, kuusi.
- Ehdotetut rajat ammattimaiselle eläinten kasvatukselle ylittävät tavallisten harrastajien pitämien eläinten määrät jopa moninkertaisesti. Rajoja tulee laskea. Suuret eläinmäärät voivat ylittää omistajan taloudellisen tai yleisen kyvyn huolehtia eläinten tarpeista riittävän hyvin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto:

- Tuomme myös esiin, että ehdotuksen ammattimaisen toiminnan määritelmä poikkeaa kuluttajansuojalain elinkeinonharjoittajan määritelmästä ja miten sitä on tulkittu eläinkaupoissa. Esimerkiksi kuluttajariitalautakunta on katsonut kasvatustoiminnan ammattimaiseksi, jos kasvattaja on kasvattanut myyntiin kolmen kaupantekovuotta edeltävän vuoden ajan vuosittain vähintään yhden pentueen tai hän on kasvattanut kaupantekovuoden tai sitä edeltävän vuoden aikana kaksi tai useampia pentueita.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi:

- Lakiluonnoksen liitteessä 2 on hyvin määritelty eläinten lukumääriin perustuvien selkeät rajat, joita ko. ammattimainen toiminta koskee.

LSAVI:

- On hyvä, että määriä on tarkennettu ja niitä on määritelty aiempaa useammalle toimintamuodolle. Ikärajat ovat myös aiempaa selkeämmät. Kohtien 1. ja 2. eläinmäärät tuntuvat kuitenkin varsin suurilta (esim. neljän pentueen myynti vuodessa, 10 hevosen, koiran tai kissan pito). Tulisi huomioida myös se tilanne, jossa toimijalla on useita eri eläinlajeja ja toimintamuotoja (esim. 9 hevosta, 9 koiraa, 9 kania, eläinlaitos 5 eläimelle, terraarioita 9 kpl, kasvattaa 3 pentuetta vuodessa ja myy lisäksi 9 kpl ei itse kasvattamiaan kissoja vuodessa).

Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi:

- Liite 2 on hyvä tarkennus.

PSAVI:

- Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläintenpito on määritelty hyvin ja tässä on kaivattuja tarkennuksia eläinmääriin eläinlajeittain.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto katsoo, että kohdassa 1 tulee huomioida myös hevosten välitystoiminta lisäämällä kohtaan muut kuin itse kasvatetut hevoset ja hevoseläimet. Lisäksi liitteessä ei oteta kantaa, miten tulee tulkita tilannetta, jossa samalla toimijalla on useampia eläimiä ja eläinlajeja eri tarkoituksessa eli miten mainitut lukumäärät lasketaan toimintojen kumuloituessa. Ruokaviraston mielestä kumuloituminen tulisi huomioida ja asiasta tulisi säätää uudessa lisättävässä 6. kohdassa.

SEY:

- Liitteessä ilmoitetut eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Rajoja tulisi laskea, jotta eläinsuojelullisia ongelmia voidaan paremmin ennaltaehkäistä. Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen. Harrastuksenomaiseen eläinten pitoon ei kuulu rajaton määrä alle vuoden ikäisiä eläimiä.
- Kohdan 1 kohdassa d) ja kohdan 2 kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.
- Liitteen olisi määrittävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kodan 1 kohdassa b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää.

SHEHVNK:

- Kohdassa 2 tulisi määrittää aikaraja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Luovuttaminen pitäisi lisätä kaikkiin määritelmiin myynnin ja välittämisen lisäksi.
- Kohdan 2 määrät ovat erittäin suuret. Eläinlääkäreiden kokemuksen mukaan ongelmia eläinten pidossa alkaa harrastajaomistajilla ilmetä, kun häkkeitä on yli 10. Vastaavasti koiran pidossa alkaa tulla ongelmia, kun samalla omistajalla on yli viisi koiraa. Ongelmia havaitaan mm. puhtaanapidossa, kävelyttämisessä, eläinlääkärihoidon hankkimisessa ja yleisessä keuhonhoidossa. Kymmenen hevosta on sekin erittäin suuri määrä. Häkkien koot vaihtelevat ja yhden häkin eläinmäärä voi vaihdella suuresti. Häkki on siten huonohko yksikkö. Jos häkki halutaan pitää yksikkönä, saisi häkkeitä olla enintään 10. Kaikki kohdan määrät ylittävät selvästi tavanomaisen lemmikkipidon. Lisäksi luvuissa huomioidaan vain aikuisia eläimiä. Eli samalla omistajalla voi lisäksi olla rajoittamaton määrä pentuja.
- Valvontaa auttaa merkittävästi se, että viranomaisen tiedossa ovat laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavat tahot. Tällainen eläinten pito ja siinä mahdollisesti esiintyvät ongelmat jäävät muutoin helposti havaitsematta, sillä eläimet ovat yleensä kotirauhan piirissä paikassa, jossa ei juurikaan käy ulkopuolisia. Tämä rajoittaa valvontamahdollisuuksia. Lisäksi tieto voi olla tärkeä myös pelastusviranomaisille. Eläinlääkäriliitto ehdottaa, että kohdan 2 kaikki määrät puolitetaan, eli enintään saisi pitää viisi yli 12 kuukauden ikäistä koiraa, jne. Lisäksi olisi kohdan 1 osalta selvennettävä, mitä tarkoitetaan sillä, että eläin on ”itse kasvatettu”. Missä asemassa sijoituskoirat esimerkiksi olisivat?
- Kohdassa 1 c, mihin ”muuta” sana viittaa? Nuorempiin kuin yli 12 kuukauden ikäisiin hevoseläimiin? Muihin hevosiin kuin omistajan itse kasvattamiin? Riittäisikö, että kohdassa todetaan: ”myy tai välittää yli viisi hevoseläintä”?

Suomen Hippos:

- Liite 2, kohta 1 c)
- Ehdotamme tekstiliitteessä 2 olevasta 1 c) kohdan määritelmästä poistettavaksi ”itse kasvattamaansa” molemmista kohdista. Perusteluna tuon määritelmän kanssa ammattimaisesta toiminnasta jäävät pois muut ammattimaisesti toimivat hevoskauppiat ja -välittäjä.

Suomen marsuyhdistys:

- ”Liite 2 Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläintenpi-toa on: 1. sellainen seura- ja harrastuseläinten säännöllinen kaupanpitäminen tai välittäminen, jonka harjoittaja
- a) myy kissoja, koiria, frettejä tai kaniineja vähintään neljästä itse kasvatetusta pentueesta vuodessa; b) myy tai välittää vähintään 10 muuta kuin itse kasvattamaansa kissaa, koiraa, frettiä tai kaniinia vuodessa;

- c) myy vähintään kuusi itse kasvattamaansa hevosta tai muuta itse kasvattamaansa he-voseläintä vuodessa; tai
- d) harjoittaa vastaavaa toimintaa pienikokoisilla seura- ja harrastuseläinlajeilla, kun eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 10 häkkiä, terraariota tai akvaariota;
- 2. seura- ja harrastuseläinten laajamittainen pito, jonka harjoittaja
 - a) pitää vähintään kymmentä yli 12 kuukauden ikäistä koiraa, kissaa tai frettiä;
 - b) pitää vähintään kymmentä yli 12 kuukauden ikäistä hevoseläintä;
 - c) pitää vähintään 20 yli 12 kuukauden ikäistä kaniinia; tai
 - d) pitää pienikokoisia seura- ja harrastuseläinlajeja siten, että eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 30 häkkiä, terraariota tai akvaariota;
- 3. koirien tai kissojen hoitoon, säilytykseen tai koulutukseen ottaminen, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti pidetään vähintään kuutta koiraa tai kissaa;
- 4. kun ravi- tai ratsuhevosia tai muita hevoseläimiä eläimiä vuokrataan, otetaan säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai kun annetaan opetusta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti pidetään yhteensä vähintään kuutta eläintä; sekä
- 5. muu vastaava ammattimainen tai laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito.”
- Yhdistys katsoo, että marsu on rinnastettavissa kaniiniin (koko, liikunnan tarve, fysiologia, lajin omaisuus, hyvinvointi) ja toivoo, että sen laajamittaista kasvatusta koskisi samat kriteerit. Laumaeläimenä marsuja pidetään usein pareittain tai jopa suurissa laumoissa. Jos noudatetaan kriteeriä ”pitää pienikokoisia seura- ja harrastuseläinlajeja siten, että eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 30 häkkiä” tai ”harjoittaa vastaavaa toimintaa pienikokoisilla seura- ja harrastuseläinlajeilla, kun eläinten käytössä on säännöllisesti vähintään 10 häkkiä”, tarkoittaisi tämä yksilölukumäärältään jopa useita kymmeniä (riippuen asumuksen koosta). Sen sijaan kriteeri: muu vastaava ammattimainen tai laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito” on haastava määritelmä, kuten ollaan huomattu.
- Ehdotetut kriteerit ovat maltilliset, eivät ainakaan liian tiukat. Ne voisivat jopa olla tiukemmat.
- Tiedoksi, että Suomen Marsuyhdistys Ry haluaa painottaa lemmikkikasvattajien ja yhdistyksen tärkeää osaa eläinten hyvinvoinnissa. Siksi SMY myöntää SERTIFIOIDUN KASVATTA-JAN arvonimen käytettäväksi sekä yhdistyksen kasvattajalistalla että kasvattajan toiminnan omassa tiedottamisessa niille kasvattajille, jotka ovat tehneet eläimen pitoilmoituksen ja ylläpitävät sitä tarvittavin tavoin, pitävät eläinluetteloa eivätkä saa sanktioita tarkastuseläinlääkäri-käynnillä.

Suomen Ratsastajainliitto:

- Liite 2, kohta 1 c)
- Ehdotamme poistettavaksi sanoja ”itse kasvattamaansa” molemmista kohdista. Itse kasvattamaansa -määritelmän kanssa ammattimaisesta toiminnasta jäävät pois muut ammattimaisesti toimivat hevoskauppiat ja -välittäjät.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kohdassa 2 tulisi säätää ikäraja 12 kuukauden sijasta 6 kuukauteen alakohdissa a, b ja c. Ehdotetun lain 39 §:n perusteluissa todetaan, että kuuden kuukauden iässä sekä koiran- että kissanpennun pysyvät hampaat ovat puhjenneet, mikä voidaan todeta kohtuullisen helposti eläintä tarkistettaessa. Tämän ikäisen eläimen iän määrittäminen on siten kohtuullisesti tehtävissä, kun taas 12 kuukauden ikäisen eläimen iän määrittäminen on olennaisesti vaikeampaa. Jotta säännöstä voitaisiin valvoa, tulee ikäraja laskea.
- Kohdan 2 alakohdassa b tulee säätää laajamittainen hevosten pito tarkoittamaan kuuden (6) hevosen pitoa. Samalla voitaisiin säätää, että hevosten pito katsotaan ammattimaiseksi tai laajamittaiseksi, kun pidetään omistuksesta ja käyttötarkoituksesta riippumatta vähintään kuutta (6) hevosta tai hevoseläintä.

Tampereen kaupungin ympäristöterveys:

- Tässä liitteessä esitetyt eläin- ja pentuelukumäärät ovat kyseenalaisen suuria.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Liitteessä ilmoitetut eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Rajoja tulisi laskea, jotta eläinsuojelullisia ongelmia voidaan paremmin ennaltaehkäistä. Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen. Harrastuksenomaiseen eläinten pitoon ei kuulu rajaton määrä alle vuoden ikäisiä eläimiä.
- Kohdan 1 kohdassa d) ja kohdan 2 kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.
- Liitteen olisi määrättävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kodan 1 kohdassa
- b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää.

Viipurin Koirat:

- Ammattimaisen tai muutoin laajamittaisen seura- ja harraste-eläinten pidon määritelmää tulee mielestämme tarkentaa ja tiukentaa. Nyt kirjatut eläinmäärät ylittävät normaalina pidettävän harrastustoiminnan rajat. Eläinmäärät tulisi selkeästi määritellä myös siten, että ne voidaan keskenään laskea yhteen. Lisäksi pienikokoisten seuraläinten määrä tulee laissa määritellä yksilöittäin, ei niiden asumusten määrien perusteella.

4. Muut kommentit, lisäyehdotukset ym.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Turkistarhaus tulisi kieltää sillä se ei täytä vaatimuksia eläinten lajityypillisten käyttäytymistarpeiden huomioinnista ja aiheuttaa eläimille jatkuvaa kärsimystä ja kipua.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Turkistarhaus on kiellettävä lyhyellä siirtymäajalla. Turkistarhaus aiheuttaa tarhattaville eläimille kärsimystä, eikä nykymuotoinen tarhaus anna eläimille mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen. Turkiseläinten hyvinvointiin luvattiin parannuksia jo tarhauskieltoa ajavan kansalaisaloitteen yhteydessä käydyssä keskustelussa vuonna 2013. Fifurin laskelmien mukaan jatkuvan vedensaannin takaamisen investoinnit aiheuttaisivat yli 26 miljoonan euron kustannukset. Mikäli näin oleellinen hyvinvointiparannus aiheuttaa jo kestäättömät kustannukset alalle, on aiheellista kyseenalaistaa tuottajien halukkuus sitoutua eläinten hyvinvoinnin lisäämiseen ja sitä kautta koko alan tulevaisuus.
- Useat EU-maat ovat jo kieltäneet turkistarhauksen, ja tämän lisäksi esim. Israelissa on turkistuotteiden maahantuontikielto. Myös Sveitsissä on esitetty vastaavaa kieltoa.
- Turkistarhaus on suuri mainehaitta Suomelle, ja asia on nostettu esille useasti kansainvälisessä lehdistössä. Turkistarhaus tullaan mitä suuremmalla todennäköisyydellä kieltämään EU-tasolla tulevaisuudessa, joten Suomen olisi kannattavaa ryhtyä toimenpiteisiin turkistarhauksen alas ajamiseksi jo nyt. Tuottajille ja turkistarhauksen elinkeinoharjoittajille tulee tarjota avustettu siirtymä pois turkistarhauksesta. Tarhaajille ei tule tarjota muita avustuksia kuin tarhausliiketoiminnan lopettamiseen liittyviä avustuksia.

ANIWERE:

- Systematiikka, EU-sääntely & häkkikasvatuksen kieltö
Lakiluonnoksen kokonaisuudistusluonne edellyttää systematiikan selkiyttämistä erityisesti voimassaoleva ja tuleva EU-sääntely huomioiden.
- Eläinten lopetusta koskeva voimassaolevan eläinsuojelulain 247/1996 2 a luku on tuotu miltei sellaisenaan lakiluonnoksen 9 luvuksi. Kokonaisuudistusluonteeseen kannalta olisi perusteltua selkiyttää, mitkä säännökset ovat osa lopetusasetuksen (Neuvoston asetusta (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä) kansallista implementointia, ja mitkä säännökset soveltuvat myös muihin eläimiin kuin lopetusasetuksen 1 artiklassa määriteltyihin.
- EU:ssa valmistelussa oleva häkkikasvatuksen kieltö tulisi huomioida lakiluonnoksessa, jotta lain systematiikka ei hajoa lähivuosina.
- Turkistarhaus
Turkistarhauksen laillisena säilyttämistä on uudelleenpunnittava. Lakiluonnoksen yleisperustelut korostavat lajityypillistä käyttäytymistä. Koska turkiseläinten käyttäytymistarpeet vastaavat vähäisemmän domestikoitumisasteen myötä voimakkaasti luonnonvaraisten eläinten lajityypillisiä käyttäytymistarpeita, eivät turkiseläinten lajityypilliset käyttäytymistarpeet toteudu nykyisessä turkiseläinten pidossa. Turkistarhauksen kieltö on myös nostettu keskusteluun Euroopan unionin tasolla.
- Toissijaisesti soopeli, jonka osalta edellä kuvatut haasteet ovat vielä muitakin turkiseläimiä korostuneemmat, on poistettava sallittujen tuotantoeläinten listalta liitteestä 1. Tämä vastaa myös tuotantoeläindirektiivin (Neuvoston direktiivi 98/58/EY tuotantoeläinten suojelusta) liitteen 21 kohtaa, jonka mukaan eläintä ei saa pitää tuotantoeläimenä, jollei sen perimän tai ilmiasun perusteella voida kohtuudella olettaa, että pitäminen ei vahingoita eläimen terveyttä tai hyvinvointia.
- Itseisarvo
Luonnoksessa ilmeisesti sekoitetaan eläinten itseisarvo ja arvokkuus. Itseisarvo (egenvärde, intrinsic value) on laajempi käsite, joka tarkoittaa eläinten arvoa riippumatta niiden hyödyistä ihmiselle. Tässä merkityksessä itseisarvo on kirjattu esimerkiksi Norjan eläinsuojelulakiin. Eläinten itseisarvon implisiittinen tunnustaminen voidaan nähdä jo Suomen nykyisen eläinsuojelulain taustalla: eläinten hyvinvointia suojellaan, koska eläimillä on ihmisestä riippumaton arvo. Arvokkuus (värdighet, dignity) taas viittaa ennen kaikkea Sveitsistä lähtöisin olevaan eläinoikeudelliseen kehitykseen, jossa eläinsuojelulla ei enää pyritä suojaamaan eläintä ainoastaan julmuudelta ja tarpeettomalta kärsimykseltä vaan myös nöyryykseltä ja esineellistämiseltä. Ehdotuksessa nämä kaksi elementtiä sekoittuvat toisiinsa. Käytännössä eläinten kunnioittamisen edellytys ja esimerkiksi eläinten seksuaalisen hyväksikäytön ja eläinten värjäämisen kieltäminen eläinten kunnioitukseen vedoten (s. 76, 190, 94) ovat esimerkkejä eläinten arvokkuuden tunnustamisesta.
- Eläinten oikeussubjektiviteetti
Kiitämme eläinten oikeussubjektiviteettiä koskevan keskustelun huomioimisesta esityötasolla. Huomiointi on kuitenkin puutteellista ja ongelmallista. Luonnoksessa todetaan oikeussubjektiviteetista esimerkiksi seuraavaa (s. 83): ”Itseisarvoon perustuva kunnioittaminen ei liioin muuttaisi eläintä oikeussubjektiksi, eläimelle ei näin ollen voitaisi säätää oikeuksia tai velvollisuuksia.” Tämä luonnehdinta oikeussubjektuuden merkityksestä on kyseenalainen ja pohjautuu yksityisoikeudelliseen käsitykseen oikeussubjektuudesta. Virke on jopa valtiosääntöoikeudellisesti erikoinen: pyritäänkö siinä rajoittamaan eduskunnan lainsäädäntövaltaa tavallisen lain tasoisella säädöksellä?
- Lienee selvää, että itseisarvo ei yksinään tekisi eläimestä esimerkiksi asianosaiskelpoista eikä oikeuskelpoista varallisuus oikeuden piirissä. Sen sijaan tavallisella lailla ei voida rajoittaa eduskunnan toimivaltaa säätää eläimille oikeuksia. Itse asiassa katsomme, että jo nykyisestä eläinsuojelulaista seuraa eläimille rajallisia oikeuksia.
- Terveys ≠ hyvinvointi
Yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin osana (s. 71) on kuvattu eläimen terveyden ja hyvinvoinnin yhteyttä. Vaikka hyvinvointi voi indikoida terveyttä, ei terveys kuitenkaan ole tae

hyvinvoinnista. Tämän tulisi käydä esityötasolla selkeämmin ilmi vähintään toteamuksena ”On kuitenkin huomioitava, ettei terve eläinyksilö ole automaattisesti hyvinvoiva eläinyksilö.”

- Sääntelyn arvo
Kiitämme eläinsuojelulainsäädäntömme muutostyöstä. Sääntelyn merkitys oikeusvaltiossa on suuri, eikä eläinten hyvinvoinnin parantamisen tavoitetta voida jättää muiden instrumenttien, kuten hyvinvointikorvausten varaan. Tällaiset instrumentit toimivat tarkoituksenmukaisesti silloin, kun ne eivät asetu esteeksi edistyksellisemmälle sääntelylle.
- Lain nimi
Mikäli lakiluonnos annetaan hallituksen esityksenä eduskunnalle ilman merkittäviä parannuksia eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja edistämiseksi, ehdotamme eläinsuojelulaki-nimen säilyttämistä. Aiemmissa kokonaisuudistuksissa säilyneen nimen muuttaminen antaa indision lain sisällön merkittävästä muuttumisesta, mistä lakiluonnoksen perusteella ei ole kyse.

EHK:

- Jos elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa sallitaan, tulisi kohde- eläimen pidon olla luvanvaraista pito-olosuhteiden valvonnan mahdollistamiseksi.
- Eläinasiavaltuutettu
- Eläinasiainvaltuutetun virka tulee vakinaistaa lain säätämisen yhteydessä. Lisäksi tulee kirjata, että viranhaltijalla on käytössään muuta henkilökuntaa. Eläinasiavaltuutetun (nyt eläinsuojeluasiamies) ja Eläinten hyvinvointikeskuksen työn tavoitteet ovat yhteneväiset, molempien tehtävänä on edistää eläinten hyvinvointia. Nämä kaksi yhdistämällä voidaan saada synergiaetua.
- Eläineettinen neuvottelukunta
- Eläinten hyvinvoinnin edistämisen ja laajemman eläineettisen keskustelun tueksi tulee perustaa kansallinen eläineettinen neuvottelukunta, josta voisi säätää eläinten hyvinvointilaissa. Neuvottelukunnalla olisi myös rooli toimia eläinasiainvaltuutetun työn tukena. Eläineettisen neuvottelukunnan tehtävänä olisi käsitellä kaikkia eläimiä koskevia kysymyksiä ja tehdä niistä lausuntoja. Neuvottelukunta myös edistäisi eri toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Neuvottelukunta viestisi aktiivisesti toiminnastaan ja lausumistaan omilla verkkosivuillaan ja sosiaalisen median kanavillaan.
- Neuvottelukunnan toiminnan koordinoinnista ja viestinnästä vastaisi tehtävään palkattu sihteeri. Neuvottelukunta voisi koostua alaryhmistä, jotka käsittelevät tuotantoeläimiä, seura- ja harrastuseläimiä ja luonnonvaraisia eläimiä. Luonnonvaraiset eläimet olisi tärkeää huomioida neuvottelukunnan mandaatissa, sillä tällä hetkellä luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin kysymyksiä ei käsitellä missään neuvottelukunnassa. Eläinten hyvinvointiin liittyvien ja eläineettisten laajempien kysymysten kohdalla eläineettinen neuvottelukunta voisi tehdä yhteistyötä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kanssa, jonka perustamisesta on säädetty tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013).

Eläinoikeuspuolue:

- Eläinoikeuspuolueen kanta on, että uuden lain nimeksi pitäisi tulla eläinlaki. Ehdotetussa muodossaan ‘laki eläinten hyvinvoinnista’ tai ‘eläinten hyvinvointilaki’ otsikkoon sisällytetään tarpeettomia sivumerkityksiä ja ohjataan sen tulkintaa. Lain ei kuitenkaan pitäisi otsikkotasollakaan sisältää hyvinvointipesua vaan kuvata asiaa kuten se on.

Eläinsuojeluasiamies:

- Jos elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa sallitaan, olisi kohde-eläimen pidon oltava ilmoituksenvaraista, jotta pito-olosuhteita voidaan valvoa.
- Eläinasiavaltuutettu

Eläinten hyvinvointilain säätämisen yhteydessä tulee vakinaista eläinasiavaltuutetun virka. Muiden valtuutettujen tapaan eläinasiavaltuutetun virasta tulisi säätää lailla ja viranhaltijalla tulisi olla käytössään muuta henkilökuntaa. Suomessa eläinsuojeluasiamiehen virka on perustettu kaksi kertaa määräaikaisena (12.8.2013–31.12.2015 ja 1.9.2020–31.12.2023) hallitusohjelmien kirjauksiin pohjautuen. Eläinasiavaltuutettu kuvaisi paremmin tehtäväkuvaa kuin eläinsuojelu-asiamies, sillä tehtävässä edistetään ja parannetaan eläinten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä tukisi se, että eläinasiavaltuutetun asemasta ja tehtävistä säädettäisiin laissa ja valtuutettu saisi pysyvän aseman.

- Itsenäiselle ja riippumattomalle valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on edistää ja parantaa eläinten hyvinvointia yhteiskunnassamme, on selkeä tarve. Esimerkiksi eläimiä koskevan eettisen keskustelun vilkastuminen, tutkimustiedon jatkuva kasvu, uudenlaiset eettiset kysymykset ja eläinten hyvinvointipolitiikan laajeneminen voimistavat tätä tarvetta. Useilla säädösuudistuksilla on vaikutuksia eläinten hyvinvointiin, mikä lisää tarvetta viranomaistoimijalle, joka seuraa ja arvioi lainsäädännön kehitystä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Valtuutetun rooliin kuuluisi keskeisesti myös luoda yhteistyömuotoja eri toimijoiden välille eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.
- Nykyisessä eläinsuojeluasiamiehen virassani toiminta-alueeseeni sisältyvät kaikki eläinryhmät, joiden kanssa ihmiset ovat tekemisissä, esimerkiksi tuotantoeläimet, seura- ja harrastuseläimet, koe-eläimet sekä luonnonvaraiset eläimet silloin, kun ihmisen toiminta kohdistuu niihin. Ottaen huomioon toimialueen laajuuden, eläinasiavaltuutetulla tulisi olla käytettävissään tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi riittävät resurssit.
- Eläineettinen neuvottelukunta
Eläinten hyvinvoinnin edistämisen ja laajemman eläineettisen keskustelun tueksi tulee perustaa kansallinen eläineettinen neuvottelukunta, josta voisi säätää eläinten hyvinvointilaissa. Neuvottelukunnalla olisi myös tärkeä rooli toimia eläinasiavaltuutetun työn tukena. Eläineettisen neuvottelukunnan tehtävänä olisi käsitellä kaikkia eläimiä koskevia kysymyksiä ja tehdä niistä lausuntoja. Neuvottelukunta myös edistäisi eri toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Neuvottelukunta viestisi aktiivisesti toiminnastaan ja lausumistaan omilla verkkosivuillaan ja sosiaalisen median kanavillaan. Neuvottelukunnan toiminnan koordinoinnista ja viestinnästä vastaisi tehtävään palkattu sihteeri. Neuvottelukunta voisi koostua alaryhmistä, jotka käsittelevät tuotantoeläimiä, seura- ja harrastuseläimiä ja luonnonvaraisia eläimiä. Luonnonvaraiset eläimet olisi tärkeää huomioida neuvottelukunnan mandaatissa, sillä tällä hetkellä luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin kysymyksiä ei käsitellä missään neuvottelukunnassa. Eläinten hyvinvointiin liittyvien ja eläineettisten laajempien kysymysten kohdalla eläineettinen neuvottelukunta voisi tehdä yhteistyötä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan kanssa, jonka perustamisesta on säädetty tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa (497/2013).
- Eläinten hyvinvointikeskus
Eläinten hyvinvointikeskuksen asemasta riippumattomana, eläinten hyvinvointia tutkitun tiedon avulla edistävänä asiantuntijaverkostona olisi tärkeää säätää laissa. Joissain Euroopan maissa vastaavanlaiset eläinten hyvinvointikeskukset on asetettu lailla. Tutkittu tieto eläinten hyvinvoinnista ja toisaalta eläinten hyvinvointia koskeva tiedontarve lisääntyvät yhteiskunnassa jatkuvasti, minkä seurauksena eläinten hyvinvointitiedon kokoamisen ja levittämisen resursseista on huolehdittava. Eläinasiavaltuutetun ja Eläinten hyvinvointikeskuksen työn tavoitteet ovat yhteeneväiset, sillä molempien tehtävänä on edistää eläinten hyvinvointia. Nämä kaksi yhdistämällä voidaan saada synergiaetua.

Eläinvihreät:

- Myös luomulakia pitää muuttaa, jotta se ei ole ristiriidassa eläinten hyvinvointilain kanssa. Erityisen ongelmallinen on 1.1.2022 voimaan tullut uusi lääkkeiden varoika luomutuotannossa olevien eläinten osalta. Sen myötä kaikille lääkkeille tuli varoajaksi vähintään 48 tuntia, vaikka lääkkeen

varoaika normalt är 0 vrk. Se on erityisen ongelmallista etenkin kipulääkkeiden käytön osalta, luomutuotannossa olevat monet eläimet jäävät nyt siis ilman asianmukaista kipulääkitystä.

- Luomulaissa on jo entuudestaan ollut ongelmallinen se kohta, jonka mukaan kolmas kipulääkitys / vuosi poistaa luomustatuksen. Sekin käytännössä johtaa usein samaan, eli että eläin ei saa tarvittavaa kipulääkitystä.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Eläinten kauppa ja hoito
Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.
- Eläinasiainvaltuutettu
Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.

ETT ry:

- Eläinten pitäjän oikeusturvan ja valvonnan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi lakiehdotukseen tulee lisätä säädös monijäsenisen eläinten hyvinvointilautakunnan nimeämisestä. Lautakunnassa tulisi käsitellä valvonnan tulkinnoissa ilmenneitä eroavaisuuksia. Lautakunnan tulisi antaa näistä ristiriitaisuuksista suosituksia valvonnan yhdenmukaisuuden edistämiseksi. Lautakunta antaisi myös valvontaeläinlääkäreille ja muille viranomaisille ammatillista ja valtakunnallista tukea päätösten ja tulkintojen tueksi. Valvontaa suorittavien viranomaisten ja muiden eläinten hoidon ammattilaisten vuoropuhelua tulee lisätä vastakkainasettelun välttämiseksi.

Finlands Fur och Fauna S.R.:

- Vi insisterar även på att man i lagstiftningen förbjuder fällor som orsakar lidande för djur förbjuds. (endast försäljning och användning av de bästa standardiserade fällorna som studerats får tillåtas)
- Det är fint att man beaktar djurens välfärd men Finlands Fur och Fauna s.r är tveksamma till om pälsdjurens välfärd beaktas tillräckligt? Syftet med lagen är att främja djurvälståndet och på bästa sätt skydda dem mot men för deras välfärd. Finlands fur och fauna s.r anser att djuren inom pälsnäringen utsätts för stort fysiskt- och psykiskt lidande eftersom många pälsdjur lider av beteendestörningar och annan ohälsa. Pälsindustrin har även en negativ inverkan på miljön. Många länder har fattat beslut om att förbjuda pälsnäringen, eftersom pälsdjurens välbefinnande inte går att garantera. Finlands Fur och Fauna s.r anser att det mest etiska beslutet skulle vara att förbjuda pälsnäringen helt och hållet. Men eftersom pälsnäring är tillåtet önskar vi att man säkrar djurens välfärd genom lagstiftning, samt regelbundna opartiska kontroller av djurens mående.
- Djuren inom pälsnäringen lever inte ett etiskt hållbart liv. Projektet "Welfur" har lanserats över hela Europa av pälsindustrin, även i Finland. "Welfur" har försökt kategorisera djurens välfärd på pälsfarmerna, men i rapporten "certified cruel" skriven av den svenska veterinären och professor emeritus Bo Algers finns det en detaljerad analys som bevisar motsatsen, i rapporten tas även upp problematik från Finland. Källa: https://www.furfreealliance.com/wp-content/uploads/2020/01/CertifiedCruel_FFA-Research-Report-3.pdf
- "Welfur" kombinerar olika välfärdsmätningar till ett genomsnittligt betyg som döljer individuella mätningar och därmed tillåts allvarliga fall av individer som lider av dålig välfärd framkommer det i rapporten. Bo Algers nämner även att "Welfur" misslyckas med att ta hänsyn till artspecifika behov hos pälsdjur. Till exempel är grävande ett naturligt beteendebehov hos rävar och minkars semi-akvatiska natur gör att de gärna uppehåller sig i närheten till simvatten. I "Welfur" finns det inga incitament för att sådana basala behov ska tillgodoses, eftersom det helt enkelt inte är möjligt i de små gallerburarna. De mäter enbart hur farmer jämförs med varandra i kontexten av det fundamentalt otillräckliga burhållnings-systemet. Så länge djuren hålls i små och kala burar med

gallergolv så kommer djur som rävar, minkar och mårhundar fortsätta att lida från en lång rad problem såsom kannibalism, självska debeteenden och stereotypa beteenden.

- Rapporten tar också upp oroväckande intressekonflikter som upptäckts kring kontrollerna av "WelFur". Trots att pälsindustrin hävdar att kontrollerna görs genom en oberoende tredjepart så äger den finska pälsorganisationen 38 % av alla aktier hos företaget Louva som granskar de finska pälsfarmerna. Flera av kontrollanterna har även starka band till industrin.
- Även om "WelFur" marknadsförs som oberoende enligt pälsindustrin så är det långt ifrån fallet i Finland. Sanningen är att certifieringen saknar trovärdighet, inte bara för att det utgår från gammaldags inhysningssystem som har visats orsaka allvarliga välfärdsproblem för djuren, men också för att det är så nära sammankopplat med pälsindustrin som de utger sig för att granska.
- Slutsatsen i rapporten är att EU:s medlemsstater bör undvika att stödja och förespråka "WelFur". Det framförs även råd om att EU borde genomföra kontroller för att se om pälsfarmerna i unionen faktiskt lever upp till lagstiftningen och rekommendationerna som finns. Flertalet tidigare undersökningar har visat att farmer inom EU inte möter djurens basala behov.
- Finlands Fur och Fauna s.r önskar att pälsdjurens välfärd beaktas i det nya lagförslaget om djurskydd. Finlands fur och fauna anser, med hänvisning till Bo Algrens rapport att gallerburar borde förbjudas och pälsdjurens levnadsförhållanden bör tryggas samt granskas på ett opartiskt sätt. Det kommande EU- förbudet mot galler- och nätburar måste även naturligtvis gälla djuren inom pälsnäringen. Pälsdjurens välbefinnande bör tryggas eftersom även pälsdjuren har rätt att leva ett naturligt liv, vilket t.ex. innebär möjlighet att gräva samt närhet till simplatser.

Helpparrot:

- Lintujen tartuntataudit
- Suomessa lemmikkilinnuilla ajoittain tavataan tartuntatauteja, jotka ovat lemmikkilinnuille vaarallisia ja voivat levitä myös Suomen luonnonvaraisiin lintuihin. Kuten taas myös luonnossa esiintyviä tartuntatauteja luonnonlinnuilta saattaa tarttua luontoon päätyneeseen lemmikkilintuun. Esitämme, että lemmikkilintujen tartuntatautien tutkinta, seuranta ja vastuu tautitapauksista tiedottamisesta olisi Ruokavirastolla tai muulla vastaavalla viranomaisella.
- Papukaijojen ja lemmikkilintujen kasvattaja- sekä linturekisteri lisättävä uuten lakiin
- Papukaijoilla, neljää lajia lukuun ottamatta, täytyy lintua myytäessä olla CITES-sopimuksen mukainen tunniste (umpirengas tai avorengas/mikrosiru) , kasvattajatodistus/alkuperätodistus, ja liitteen I linnuilla lisäksi EU-lupanumero, jotta lintuysilö voidaan tunnistaa ja laillinen alkuperä varmistaa. Papukaijoista CITES-säädösten ulkopuolelle jäivät undulaatti (*Melopsittacus undulatus*), ruusukaijanen (*Agapornis roseicollis*), neitokakadu (*Nymphicus hollandicus*) ja kauluskaija (*Psittacula krameri*).
- Vuonna 2021 Helpparrot ry:lle ilmoitetuista karanneista/luontoon hylätyistä papukaijoista 139 kpl kuului lajeihin, joita ei lain mukaan tarvitse tunnistemerkitä, ja vain 20 kpl papukaijoista kuului CITES-sopimuksen piiriin. Muista yleisistä lemmikkilinnuista esimerkiksi kanarialintuja ja seeprapeipoja ei myöskään tarvitse tunnistemerkitä lainkaan. Tällaisia lintuja yhdistykselle karanneiksi ilmoitettiin 31 kpl, vuonna 2021.
- Esitämme, että uudessa eläinten hyvinvointilaissa kaikille Suomessa kuoriutuville lemmikkilinnuille tulisi pakolliseksi tunniste (umpirengas tai lajista riippuen mikrosiru). Lisäksi esitämme, että lemmikkinä pidettävien lintujen kasvattajille tulisi perustaa kasvattaja- ja linturekisteri, josta Suomen Ympäristökeskus vastaisi. Esitämme myös, että ulkomailta Suomeen tuodut lemmikkilinnut rekisteröidään tähän linturekisteriin.
- CITES-sopimusten alaisten lemmikkilintujen tapauksessa on siis lajiliitteessä I mainittua lintua myytäessä oltava myös Suomen ympäristökeskuksen myöntämä EU-lupanumero, jonka perusteella linnun myyjä voidaan selvittää. Samaa EU-lupavaatimusta ei ole liitteessä II listatuilla linnuilla. Erityisen pitkäikäisinä lemmikkeinä isot ja keskikokoiset papukaijat saattavat vaihtaa kotia elinaikanaan useasti. Mikäli linnun alkuperätodistus/kasvattajatodistus on kadonnut, on linnun laillisen alkuperän selvittäminen jälkikäteen vaikeaa.

- Tällä hetkellä useimmin kodittomaksi linnuksi kuitenkin päätyy CITES-säädösten ulkopuolella oleva lintu. Esimerkiksi kunnan löytöeläimistä huolehtivien tahojen on hyvin vaikeaa saada selvitettyksi löytölinnun oikeaa omistajaa. Tarkoituksella luontoon hylätyn lemmikkilinnun tapauksessa myös eläinsuojeluilmoituksen teko voi olla mahdotonta, mikäli linnun oikeaa omistajaa ei saada selvitettyä.
- Kasvattajarekisteri, kuten myös linturekisteri helpottaisi lemmikkilinnun alkuperän ja omistajan selvittämistä. Lisäksi kasvattajarekisterin avulla voitaisiin myös nykyistä paremmin puuttua lemmikkilintujen epäeettiseen poikastehtailuun. Poikastehtailussa lintujen elinolot ovat usein puutteelliset. Emolinnut stressaantuvat sekä niiden terveys kärsii, jolloin myös kuoriutuvat poikaset saattavat olla sairaita. Huonoissa oloissa myös erinäiset taudit leviävät herkästi ja mahdollisesti siirtyvät muiden myytävien lintujen mukana eteenpäin, jolloin tartuntataudit lisääntyvät. Kasvattajarekisteri myös edistäisi eettistä lintuharrastusta, sillä linnun ostaja löytäisi vastuullisen lintukasvattajan nykyistä helpommin, ja myytävän linnun alkuperä olisi nykykäytäntöä helpompi selvittää.

HESY:

- Rikokset, rikkomukset ja tuomiot
Eläinsuojelurikoksista ja -rikkomuksista langetettavat rangaistukset ovat kautta linjan vaatimattomia, mikä ei ole linjassa eläimen itseisarvon tunnustamisen ja eläimen kunnioittamisen kanssa. Kun vahingoitetaan tuntevaa elävää olentoa, rangaistusten tulee olla tuntuvia. Rikkomusten listassa hämmäntää se, että asiakirjoja koskevien laiminlyöntien joukossa on mukana esimerkiksi eläimen tappaminen viihdetarkoituksessa. Miten tappaminen voi olla pelkkä rikkomus?
- Häiletäsmenteet
Lakiesitys sisältää paljon epämääräisiä käsitteitä, kuten ”tarpeettoman”, ”riittävän” jne. Nämä käsitteet tulee avata ja niille on annettava tarkempi sisältö. Tällaisten subjektiivisten täsmenteiden käyttö hankaloittaa eläinsuojeluvalvontaa. Mitä tarkoittaa esimerkiksi se, että eläintä ei saa rasittaa liikaa eikä pitää kohtuuttoman ankarassa kurissa? Eläimen kohtelun tulee olla eläintä arvostavaa ja kunnioittavaa, eläimen rasittaminen ei saa ylittää sen normaalia suorituskykyä ja eläimen kouluttamisen tulee perustua positiiviseen kannustamiseen ja oppimiseen.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Eläinten hyvinvoinnin valvonta on ajateltu tulevaisuudessa hyvinvointialueiden tehtäväksi. Työ on kuitenkin edelleen valtion työtä. Hyvinvointialueen ja valtion välillä tulee siis edelleen olemaan raskas hallinnollinen byrokratia, josta olisi syytä päästä eroon. Valvontaeläinlääkärit tulisi sijoittaa suoraan valtion hallinnon alaisiksi, jotta turhalta byrokratialta jatkossa vältyttäisiin.
- Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tällä hetkellä eläinsuojeluvalvontaa. Laki uudistuksessa tulisi pohtia myös sitä, että onko kyseinen ministeriö tehtävään oikea. Esimerkiksi sisäministeriö voisi olla eläinsuojeluvalvonnan kannalta oikeampi ministeriö ohjaamaan toimintaa. Itse substanssiin valvontaeläinlääkäreillä on riittävä osaaminen koulutuksensa kautta.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on oltava avustavaa henkilökuntaa.

Kansallismieliset eläin- ja luonnonsuojelijat Kelsu ry:

- Kelsu ry vastustaa turkistarhausta.

Kiikoisten löytöeläinpalvelu:

- Kiiikoisten löytöeläinpalvelu pitää valitettavana, ettei esitykseen sisälly ehdotettua tarkempaa sääntelyä kissojen ja koirien valvonnasta. Etenkin kissojen valvomaton ulkoilu aiheuttaa merkittäviä eläinsuojeluongelmia ja työllistää löytöeläintoimijoita ja eläinsuojeluyhdistyksiä.
- Kissojen valvontaa koskevaa sääntelyä voidaan pitää epäselvänä, vaikka viime vuosina eläinsuojeluvalvonnassa onkin aiempaa herkemmin puututtu asiaan.
- Uuteen lakiin olisi perusteltua lisätä säännökset kissojen ulkoilun valvonnasta vastaavalla tavalla kuin järjestyslaissa ja metsästyslaissa säädetään koirien ulkoilun valvonnasta. Olisi syytä myös harkita koiria koskevan sääntelyn siirtämistä eläinsuojelulakiin.
- Säännös voisi olla sisällöltään esimerkiksi seuraavanlainen: ”Kissa on pidettävä ulkona kytkettynä tai siten, että se on välittömästi kytkettävissä. Kissaa saa kuitenkin pitää kytkemättömänä suljetulla pihalla tai muulla valvotulla alueella, josta kissa ei pääse poistumaan.”

Kilpailu- ja kuluttajavirasto:

- Hyvinvointimerkin käyttöönottamisesta kuluttaja-asiamies toteaa, että sen on oltava luotettava. Hyvinvointimerkin myöntämisen on perustuttava asianmukaisiin ja kattaviin kriteereihin. Lisäksi hyvinvointimerkin valvonnasta ja seurannasta on huolehdittava.

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Eläinten kunnioituksen näkökulmasta lakiluonnos ei huomioi monia kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa olevia eläimiä, kuten pieniä tai syntymättömiä poikasia. Esimerkiksi kananmunantuotannossa välittömästi syntymänsä jälkeen tapettavat kukkotiput sekä suurten porsaspahnuoiden seurauksena ennen vieroitusta kuolevat porsaas edustavat niin sanottua eläintuotannon ylijäämää, jotka eivät ole tarpeellisia tai elinvoimaisia tai toimintakykyisiä haitallisen jalostuksen tai suuren poikastuoton seurauksena. Kukkotipujen tappaminen on nykyisellä teknologialla mahdollista estää ennen kuoriutumista. Ranskassa ja Saksassa kananpoikien tappaminen sukupuolen perusteella onkin kielletty. Vastaava kielto tulee asettaa myös Suomessa.
- Lain säätämisen yhteydessä tulee myös perustaa pysyvä eläinasiavaltuutetun virka ja eläinasiavaltuutetun lisäksi säätää tämän henkilökunnasta. Nykyisen, yksin toimivan eläinsuojeluasiamiehen työtaakka kaikkien eläinten edunvalvojana on kohtuuton. Virasta tulee säätää laissa, jotta valtuutetun työnkuvaan syntyy mielekästä jatkuvuutta.
- Mikäli turkisteollisuus ei pysty toteuttamaan jatkuvan vedensaannin turvaamista, voidaan koko alan olemassaolo jo yksin tällä perusteella kyseenalaistaa. Kunnianhimoisempaa lainsäädäntöä olisikin ennakoita jäsenmaiden 28. kesäkuuta 2021 Euroopan komissiolle tekemän, turkistarhauksen kieltävän aloitteen etenemistä. Vuoden 2021 aikana Euroopan maista Viro ja Ranska kielsivät turkistarhauksen. Belgia aikaisti tarhauskieltoaan, kun maan viimeiset turkistarhat lopettivat toimintansa. Myös Hollanti kiirehti turkistarhauskiellon voimaantumista ja maan viimeiset minkkitarhat lakkautettiin vuoden alussa. Juuri ennen joulua Italian senaatti äänesti minkkitarhauksen kieltämiseksi vuodenvaihteessa 2022. Kaikkiaan jo lähes 20 Euroopan maata on kieltänyt turkistarhauksen kokonaan.
- Turkistarhaukseen ei kuitenkaan puututa lakiluonnoksessa mitenkään. Turkistarhaus on kiellettävissä huolimatta sen vaikutuksista elinkeinonvapauteen: kielto läpäisisi perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten testin. Aiheesta on myös aiempaa perustuslakivaliokunnan käytäntöä. Turkistarhauksen kieltäminen vastaisi jo pitkään jatkunutta kansainvälistä kehitystä ja suomalaisten enemmistön mielipidettä. Turkistarhauksen kiellosta säätämättä jättäminen vesittää kokonaisuudistuksen tavoitteiden tosiasiallista toteutumista.

LSSAVI:

- Ehdotetussa laissa ei lainkaan säädetä voimassa olevan lain 61 §:n tarkoittamalla tavalla viranhaltijoiden ja virkamiesten virkatehtävissä aiheuttamien vahinkojen vahingonkorvauksesta. Koska vahingonkorvausoikeuden periaatteiden mukaan vastuu työntekijöiden tekemistä vahingoista

on työnantajalla, tämä siirtäisi kuntien ja hyvinvointialueiden viranhaltijoiden aiheuttamat vahingot jatkossa valtiolta kuntien tai hyvinvointialueiden vastuulle, mikä olisi merkittävä muutos nykytilasta. Tämän muutoksen aiheuttamia kustannuksia ei ole arvioitu ehdotuksen perustelutekstissä.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Eläintenpitokieltorekisteri tulisi saattaa eläinsuojeluviranomaisille avoimeksi. Lainsäädännöllä tulee huolehtia, ettei eläintenpitokieltota kierretä siirtämällä eläimiä toisen, samassa asunnossa tai samalla kiinteistöllä asuvan henkilön nimiin eikä hoidettavaksi.
- Tämän ulkopuolelta liitto esittää syvän paheksuntansa siitä, ettei laissa vieläkään tulnaisi edellyttämään jatkuvaa sulan veden saatavilla oloa turkiseläimille, vaan asiassa mennään tuotannon tarpeet edellä. Turkistarhauksessa käytettävillä eläimillä on samat lajityypilliset tarpeet, kuin luonnonvaraisilla. Osa tarhattavista lajeista on vieraslajeja, jotka aiheuttavat uhkaa Suomen luonnon monimuotoisuudelle.
- Turkistarhaus on ympäristölle merkittävä kuormittaja. Luonnonsuojeluliitto Tapiola esittää, että turkistarhauksesta tulee luopua elinkeinona.

MTK:

- Lain toimeenpanossa on tulkinnan yhtenäisyys ja kansalaisten tasapuolinen kohtelu yksi peruseriaateista. MTK on huolestunut kotieläinyrittäjän oikeusturvan toteutumisesta. Yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi MTK esittää, että eläinten hyvinvointilakiin lisättäisiin vaatimus monijäsenisen lautakunnan nimeämisestä Ruotsin mallin mukaan.
- Lautakunnassa tulisi käsitellä tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkinnassa ilmeneviä kipukohtia ja valvonnan ristiriitaisuuksia ja antaa näistä suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Lautakuntaa esitämme nimettäväksi Ruokaviraston yhteyteen ja sen jäseniksi valvontaviranomaisen, neuvonnan ja kotieläintuottajien edustajaa. Korostettakoon vielä, että lautakunnalla ei olisi viranomaisroolia eikä se tekisi itse valvontaa tai käsitelisi oikaisuja. Lautakunnan yhteinen kanta ohjaisi valvontaviranomaisia säädösten yhtenäisempään tulkintaan vahvemmin, koska lautakunnalle olisi lainsäädännössä asetettu rooli. Lautakunnan asema olisi selkeästi ohjausrooliltaan vahvempi kuin tällä hetkellä nimetyt eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat tai Ruokaviraston vetämät eri sektoreiden sidosryhmä-keskustelut. Menettelyllä helpotettaisiin vähitellen myös valvontaviranomaisten taakkaa, kun hallinto-oikeudelle menevät valitukset vähenisivät. MTK esittää edelleen, että viralliselle valvonnalle kehitettäisiin oma laatujärjestelmä, jolloin mm. hallintolain mukainen menettely ja eläimen omistajan oikeusturva sekä kansalaisten yhdenvertainen kohtelu toteutuisi paremmin.

MTK Etelä-Pohjanmaa:

- MTK-EP tukee MTK ry:n lausunnossaan esittämää ehdotusta monijäsenisen lautakunnan perustamisesta. Eri tahot (valvontaviranomainen, neuvonnan edustaja, kotieläintuottaja) yhteen kokoava lautakunta ohjaisi eläinsuojeluvälön tulkintoja, auttaisi yhtenäistämään valvontoja ja lisäksi niiden tasalaatuisuutta kaikkialla Suomessa. Tällä tavoin saataisiin varmistettua kotieläinyrittäjien oikeusturvan parempi toteutuminen sekä hyödynnettyä myös tuottajasektorin osaaminen tuotantoeläimiä koskevien asioiden tulkinnassa.

MTK-Etelä-Savo:

- Eläinten hyvinvointivaatimuksia ei voida irrottaa eläinten pitäjän oikeusturvasta. Tähän liittyy erityisesti kaksi asiaa: luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin ja eläinten pidon lopettaminen.
- On täysin selvää ja välttämätöntä, että luvaton tunkeutuminen kotieläinrakennuksiin tehdään lainsäädännössä rangaistavaksi eli se on kriminalisoitava. Kotieläintuotantoa valvotaan lainsäädännön perusteella viranomaisten toimesta, jolloin ns. partisaanivalvontaa ei voida sallia eikä sille ole tarvetta. Mikäli jollain taholla on epäily, että eläimiä ei kohdella lainsäädännön

edellyttämällä tavalla on tästä mahdollista tehdä ilmoitus viranomaiselle. Mikäli lainsäädännöllä ei luvata tunkeutumista tehdä rangaistavaksi on se viesti lainsäätäjältä, että se on sallittua ja jopa suositeltavaa. Tämä ei liene lainsäätäjän tarkoitus.

- Eläinten pidon lopettamiseen tulee olla hallitun alasajon mahdollisuus. Nykyisen lainsäädännön puitteissa on nähty tapauksia, joissa viranomaisena on suorittanut ns. navetan tyhjennyksen vedoten toistuvasti eläinsuojeluvalvontoihin. Tällä tavoin mikä tahansa koti-eläinrakennus voidaan tyhjentää viranomaisen toimesta tämän niin halutessa, eläinten pitäjän mahdollisuudet vaikuttaa asiaan jäävät hyvin pieniksi. Tällaisissa tapauksissa eläimet yleensä teurastetaan nopealla aikataululla eikä esimerkiksi lypsylehmien myyntiin jää mahdollisuutta. Viranomaisten toimesta eläinten pitäjälle aiheutuu kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä, kun eläinten pitoa ei voida lopettaa hallitusti. Viranomaisilla on oikeus ja velvollisuus puuttua eläinten huonoon kohteluun, mutta tavan, jolla se tehdään, tulee olla myös eläinten pitäjän aseman huomioiva. Eläinten pidon loppuminen tarkoittaa lähes aina myös toimeentulolähteen menettämistä, rangaistusta tuomioistuimissa sekä merkittäviä maataloustukien menetyksiä. Harva muu lainsäädännön oikeuttama toimenpide aiheuttaa yhtä moninkertaista rangaistusta kuin, mitä tuotantoeläinten pitäjä voi kohdata.
- Eläinten pitäjän oikeusturvan varmistamiseksi on syytä perustaa yhteinen lautakunta, joka tarkastelee ja tarvittaessa ohjaa lain valvontaa ja tulkintoja. Tällä tavoin voidaan varmistua valvontojen laadusta ja yhtenäisyydestä. Lautakunnassa tulee olla edustettuna ainakin valvovat viranomaiset, neuvontaa tarjoavat organisaatiot sekä ehdottomasti tuottajat eli eläinten pitäjät.

MTK Kaakkois-Suomi:

- Kannatamme MTK:n esittämän monijäsenisen lautakunnan perustamista. Lautakunta käsittelee valvonnan tulkintoja ja sillä ei olisi viranomaisroolia. Tarkastusten laadun yhtenäistäminen on viljelijän oikeusturvan kannalta ehdottoman tärkeää.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Yleisesti tahdomme antaa tukemme ja toistaa MTK:n lausunnossakin olleen esityksen yhteisen lautakunnan nimeämisestä. Tämä monijäseninen lautakunta kokoaisi tuottaja-, valvoja- ja neuvontatahot yhteen ohjaamaan eläinsuojeluvalvonnan tulkintoja, jotta valvonnat olisivat yhtenäisempiä kaikkialla Suomessa ja valvontojen laatu samalla tasolla. Lautakunta olisi tärkeä myös kotieläintuottajien oikeusturvan kannalta. Samalla alleviivaamme tarvetta valvonnan laatujärjestelmän kehittämiseksi.
- Tärkeää on, että eläinten hyvinvointia koskevat asiat valmistellaan kokonaisuutena. Silloin puhutaan esimerkiksi eläinten hyvinvointilain, eläinten hyvinvointikorvauksen ehtojen ja investointitukien ehtojen yhteensovittamisesta. Luonnoksen johdannossa mainitut muutokset investointituen ehtoihin koskien navettojen jaloittelutarhoja tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa. Ehtomuutosten taloudelliset vaikutukset ja vaihtoehtoiset tavat lisätä jaloittelua investointien kautta tulee arvioida huolella. Vaihtoehtoinen tapa voisi olla korotettu jaloittelutarhan investointituki, etenkin jos jaloittelutarhan tekniset vaatimukset ovat korkeat.

MTK Pohjois-Suomi:

- Lain toimeenpanossa on tulkinnan yhtenäisyys ja kansalaisten tasapuolinen kohtelu yksi peruseriaatteista. Olemme huolissamme kotieläinyrittäjän oikeusturvan toteutumisesta. Yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi esitämme, että eläinten hyvinvointilakiin lisättäisiin vaatimus monijäsenisen lautakunnan nimeämisestä Ruotsin mallin mukaan. Lautakunnassa tulisi käsitellä tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkinnassa ilmeneviä kipukohtia ja valvonnan ristiriitaisuuksia ja antaa näistä suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Lautakuntaa esitämme nimettäväksi Ruokaviraston yhteyteen ja sen jäseniksi valvontaviranomaisen, neuvonnan ja kotieläintuottajien edustajaa.

- Korostettakoon vielä, että lautakunnalla ei olisi viranomaisroolia eikä se tekisi itse valvontaa tai käsittelisi oikaisuja. Lautakunnan yhteinen kanta ohjaisi valvontaviranomaisia säädösten yhtenäisempään tulkintaan vahvemmin, koska lautakunnalle olisi lainsäädännössä asetettu rooli. Lautakunnan asema olisi selkeästi ohjausrooliltaan vahvempi kuin tällä hetkellä nimetyt eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat tai Ruokaviraston vetämät eri sektoreiden sidosryhmäkeskustelut. Esitämme, että viralliselle valvonnalle kehitettäisiin oma laatujärjestelmä, jolloin mm. hallintolain mukainen menettely ja eläimen omistajan oikeusturva sekä kansalaisten yhdenvertainen kohtelu toteutuisi paremmin.

MTK Varsinais-Suomi:

- Eläinten hyvinvoinnille on oleellista sairaanhoito. Eläinlääkäripalvelut tuotantoeläimille tulee säilyttää kohtuullisesti saavutettavina ja kohtuullisen hintaisina kaikkialla Suomessa kaikkina vuorokauden aikoina, palvelutaso ei saa laskea nykyisestä. Kuntia ja alueita tulee kannusta virkojen säilyttämiseen.
- Kannatamme MTK ry:n lausunnossaan esittämää vaatimusta monijäsenisen lautakunnan perustamisesta tulkintojen yhtenäistämiseksi eri valvonnoissa ja tarkastuksissa. Tämä parantaisi osapuolten oikeusturvaa sekä tasapuolistaisi yrittäjien kohtelua ristiriitapauksissa.

Oikeusministeriö:

- Henkilötietojen suoja
Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan henkilötietojen suojaa koskevaa erityissääntelyä eläinten hyvinvoinnista annetun lain 79, 105, 106 ja 107 §:ssä.
- Yleisenä huomiona oikeusministeriö toteaa, että ehdotettu sääntely kuuluisi EU:n yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalalle, joka on suoraan sovellettavaa ja sellaisenaan velvoittavaa lainsäädäntöä. Asetuksen puitteissa on kuitenkin mahdollista antaa tai pitää voimassa kansallista lainsäädäntöä, jolla tarkennetaan tai täsmennetään asetuksen säännöksiä. Perustuslakivaliokunta on ottanut asiaan kantaa todeten, että henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuojasetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla, ja että erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5 ja PeVL 26/2018 vp, s. 2–3).

Oikeutta Eläimille:

- Turkistarhaus
Eläinten pito turkistilojen nykyisissä häkeissä ei mahdollista ehdotetun lain periaatteiden vaatimaa riittävää liikuntaa eikä käyttäytymistarpeiden tyydyttämistä. Turkistarhoilla rikotaan yleisesti myös ehdotetun lain 23 § kärsimystä aiheuttavan jalostuksen kieltoa.
- Suuri osa verrokkimaista Euroopassa on kieltänyt turkistarhauksen siinä muodossa kuin sitä Suomessa harjoitetaan joko kokonaan tai osittain. Suomen tulisi seurata tätä esimerkkiä ja kieltää turkistarhaus.
- Lakiehdotuksen tueksi on tehty selvityksiä Ruotsin, Norjan, Tanskan, Sveitsin ja Alankomaiden eläinsuojelulaista. Selvityksistä tuorein on valmistunut 10 vuotta sitten. Tämän jälkeen kaikissa näissä maissa Sveitsiä lukuunottamatta (siellä turkistarhaus on lakkautettu jo huomattavasti aiemmin) on joko kokonaan tai osittain lakkautettu turkistarhaus. Tukeutumalla näin vanhaan aineistoon Suomi on jo lähtökohtaisesti jäänyt jälkeen eurooppalaisesta eläinsuojelukehityksestä.
- Eläinten häkkikasvatus
Euroopan unioni suunnittelee eläinten häkkikasvatuksen kieltämistä eurooppalaisen kansalaisaloitteen pohjalta. Tämän aloitteen sisältö tulisi tuoda lainsäädäntöön nyt kokonaisuudistuksen yhteydessä. Häkkikasvatuksen kiellon tulisi koskea kaikkia eläimiä ja ainakin kanoja, sikoja, nautoja, kaneja sekä turkiseläimiä.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- Lakiluonnos sisältää olennaisia väljyyksiä määritelmässä, joita tullaan täsmentämään laajoilla ja yksityiskohtaisilla asetusvalmisteluilla. Asetusten valmisteluun tulee saada tiiviisti mukaan poronhoidon asiantuntemus, sillä olosuhteet porojen osalta ovat varsin toisenlaiset kuin minkään toisen tuotantoeläimen osalta. Lisäksi on syytä huomata, että poroja koskettavat myös seura- ja harraste-eläinten pitoon ja eläinkilpailuihin liittyvät asetukset sekä eteläiseen Suomeen kohdennettuna eksoottisiin eläinlajeihin liittyvät kysymykset, mukaan lukien leviävät loiset ja eläintaudit.
- Lakiluonnoksessa jää kokonaan käsittelemättä luonnonvaraisten eläinten käyttö matkailu- ja valokuvaustarkoituksissa. Suomessa harjoitetaan ns. haaskakuvaustoimintaa, jossa luonnonvaraisia eläimiä, pääasiassa maasuorpetoja ja petolintuja, houkutellaan ravintohoukuttimia käyttäen ihmisten nähtäviksi niiden elinympäristöissä. Toiminta on eläinsuojelullisesti erittäin kyseenalaista, sillä se kokoaa alueille usein luonnottoman suuria petokeskittymiä, jotka puolestaan aiheuttavat vaaraa ja vahinkoja alueen muulle eläinlajistolle. Keskittymät lisäävät riskejä eläintautien ja loisten leviämiseksi ja näin myös suoraan ihmisten terveydelle. Ne aiheuttavat paikallisten poro- ja peurakantojen taantumisen ja luontaisen ravinnon loppumisen. Lisäksi ne kesyttävät petoeläimiä, totuttaen ne ihmisen tarjoamaan ruokaan ja ihmisen läheisyyteen. Tämän myötä ihmisasutuksen tuntumassa liikkuvien petojen määrä kasvaa. Pedoille on hankittava poistolupia ja kantaa kontrolloitava toisten tahojen toimesta. Kyseessä on eläinsuojelunäkökulmasta mittava epäkohta, johon mikään Suomessa voimassa oleva lainsäädäntö ei tarjoa minkäänlaista ratkaisua. Asiaan olisi ehdottoman tarpeellista puuttua eläinsuojelulailla. Luonnonvaraisten eläinten laajamittainen ruokinta ja ihmisiin totutus tulisi yksiselitteisesti kieltää lailla.

Pohjois-Suomen Turkiseläinten Kasvattajat:

- Esitämme perustettavaksi lautakuntia, jossa puidaan tuotantoeläinten osalta lain tulkintakiistoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Jokaisen elinkeinoalan lautakunta koostuisi kyseisen elinkeinon edustajista, valvontaviranomaisen edustajista, Ruokaviraston edustajista, aluehallintoviraston eläinlääkäreistä sekä kyseisen elinkeinon sidosryhmien edustajista. Eläinsuojelujärjestöt eivät olisi edustettuna lautakunnissa.
- Lautakunnan avulla myös eri alueiden valvontaviranomaisten tekemät tulkintaerot voitaisiin minimoida.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Eläinten hyvinvointimerkintä
- Kaupan hankintasopimuksissa edellytetään yleisesti lakisääteisen tason ylittäviä toimenpiteitä tuotantoeläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Esimerkiksi vaaditaan, että tuotannossa todennetaan eläinten hyvinvointia kansallisilla tai kansainvälisillä laatujärjestelmillä kuten maailmanlaajuisen Welfare Quality® (WQ)-järjestelmän kriteerien mukaisesti tai edellytetään tuottajien kuuluvan vapaaehtoisin NASEVA- tai SIKAVA-terveydenhuoltoseurantoihin.
- Koska Suomessa ei ole käytössä tuotantoeläinten hyvinvoinnista kertovaa kuluttajamerkintää, tätä ei voida kertoa kuluttajille. Luonnonvarakeskus LUKE:n ja Pellervon taloustutkimus PTT:n hankkeessa: Eläinten hyvinvointimerkintä suomalaisen eläintuotannon kilpailukyvyyn ja laadun edistäjänä, laadittiin ehdotus ja toimintasuunnitelma eläinten hyvinvointimerkin käyttöönottamiseksi naudanlihan, maidon, sianlihan, kananmunien, siipikarjan lihan ja lampaanlihan osalta.
- Kauppa pitää tavoiteltavana, että elintarvikeketjussa voidaan ottaa käyttöön, Euroopan unionin tasolla tehtävää kehitystyötä hyväksi käyttäen, eläinten hyvinvoinnista kertova merkki edellä mainituilla tuotannon aloilla. Hyvinvointimerkintä vastaisi kuluttajien vaatimuksiin ja toisi esiin sitä työtä, jota tiloilla tehdään ja mahdollistaisi erilaistumisen ja markkinoinnin.

SEY:

- Lain rakenne: Ks. lausunnon Liite 1.

Ehdotamme, että lain rakennetta muutetaan seuraavasti lain käytettävyyden ja selkeyden vuoksi: Esitämme, että nykyisen 6 § jälkeen alkaa 3 luku Eläinten pitopaikka, tätä seuraisi 4 luku Eläinten hoito, 5 luku Eläinten kohtelu, 6 luku Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa, 7 luku Luonnonvaraiset eläimet ja 8 luku Löytöeläimet. Nykyiset pykälät 8 §, 9 §, 10 § siirtyisivät luvun 4 Eläinten hoito loppuun, pykälä 25 § siirtyisi 5 luku Eläinten kohtelu alle ja nykyiset pykälät 7 § ja 11 § siirtyisivät uuden luvun 6 alle. 7 lukuun ja 8 lukuun koottaisi asianmukaiset pykälät. Näin rakennettu laki tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskeisimpien viranomaisten valvonta- ja ratkaisutoimintaa sekä tarjoaisi parhaat mahdolliset välineet myös esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja rikosasioita käsitteleville tuomioistuimille. Järjestys on kuvattu käytännössä lausuntonne liitteessä (1).

- Monet eläinten hyvinvointiongelmat olisivat vältettävissä, mikäli eläintiloja rakennettaessa olisi konsultoitava kyseisen eläinlajin hyvinvoinnin asiantuntijaa. Ehdotamme lakiin lisättäväksi vaatimuksen tähän vähintään, kun kyseessä on laajamittainen eläinten pito.
- Mikäli eläviä kohde-eläimiä saa käyttää eläinkilpailuissa ja harjoituksissa, olisi tällaisten kohde-eläinten pidon oltava luvanvaraista, jotta eläinten elinolosuhteita ja esimerkiksi mahdollisia vahingoittumisia voidaan valvoa. Tämä pätee etenkin niihin lajeihin, joissa eläimet voivat vahingoittua. Voidaan pitää todennäköisenä, että näiden yksittäisten kohde-eläinten, kuten luolakokeissa käytettävien kettujen, pitäjillä ei ole vahvaa osaamista eikä motivaatiota kyseisen eläinlajin hyvinvointiin, mikä korostaa valvonnan tarvetta.
- Valvontaviranomaiselle tulee säätää mahdollisuus määrätä säännöksiä rikkoneelle taholle seuraamusmaksu. Tämä tekisi vähäisimpien tekojen käsittelystä huomattavasti tehokkaampaa. Mallia voitaisi ottaa elintarvikelaista 67 §.
- Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.
- Eläinten hyvinvointilain on edistettävä eläinten hyvinvointia laajasti, ja esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat keskeisessä osassa eläinten hyvinvoinnin edistämässä. Esimerkiksi tainnuttamatta teurastetun eläimen lihaa ei tulisi saada pitää markkinoilla Suomessa. Mikäli myynti on mahdollista, on tuotteisiin merkittävä teurastustapa, kun eläintä ei ole tainnutettu ennen teurastamista.
- Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.

SHEHVNK:

- Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.
- Eläinavusteisen terapian toiminta ehdotetaan määriteltäväksi, jolloin tarvittaessa voidaan edellyttää esimerkiksi soveltuvuustestejä kouluissa yms. käytettäville koirille. Esimerkkinä mm. kasvatus- ja kuntoutustyössä käytettävien koirien ammattieettiset ohjeet <http://www.kasvatus-kuntoutuskoirat.fi/koira-tyoparina/ammattieettiset-ohjeet/>

SLC:

- SLC vill också framföra ett par åsikter till JSM:s promemoria som bifogats utkastet till lagförslag, daterad 1.11.2021, VN/12277/2021:
- SLC ställer sig ytterst kritiskt till skrivningen i promemorian som hävdar att under kommande finansieringsperiod kan det inte beviljas investeringsstöd till en lösdriiftsladugård för jölkkor om det inte i anslutning till ladugården finns rastningsfälla eller möjlighet till bete. Ett sådant krav skulle i många fall avsevärt fördyra eller försvåra investeringar i eller utvidgning av mjölkproduktionen. SLC motsätter sig obefogade kostnadshöjande krav kopplade till investeringsstödet.

Suomen eläinoikeusjuristit:

- Luonnosehdotuksessa ei säädetä eläimen asianosaiskelpoisuudesta tai eläimen puhevallan käytöstä. Kun eläimellä ei ole asianosaiskelpoisuutta, eläin ei voi käyttää edustajaa, jota kuultaisiin eläimen oikeutta tai etua koskevassa viranomaisasiassa ja joka voisi valittaa päätöksestä eläimen puolesta tai panna eläintä koskevan asian vi- reille viranomaisessa. Samoin eläimeen kohdistuneen rikoksen käsittelyssä eläin on sivuroolissa, eikä sen etua aja kukaan. Tilanne on eläimen kannalta epätasapainoi- nen. Puhe eläinten edustamisesta ei kuitenkaan ole suomalaisessa oikeustieteessä uutta, ja muutoksen aika on kypsä.
- Laissa tulee säätää, että eläimet ovat asianosaiskelpoisia viranomaisissa ja tuomioistuimissa, ja mahdollistaa eläimen puhevallan käyttö edustajan välityksellä. Eläimen puhevaltaa voisi käyttää sen laillinen edustaja, jota tulisi kuulla eläimen oikeutta tai etua koskevassa viranomaisasiassa ja joka voisi valittaa päätöksestä eläimen puo- lesta. Eläimen laillinen edustaja voisi myös panna eläintä koskevan asian vireille vi- ranomaisessa. Edustajana voisi toimia eläimen omistaja silloin, kun omistajan ja eläi- men edut eivät ole keskenään ristiriidassa. Eläimen edustajana voisi myös toimia tä- hän tehtävään viranomaisen erikseen hyväksymä ja määräämä henkilö, joka täyttää säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Eläinsuojeluviranomaisille ja -järjestöille voitaisiin säätää oikeus ehdottaa eläimen edustajiksi oikeusministeriölle henkilöitä, joilla on sellaista taitoa, kokemusta ja koulutusta, joita tehtävän asianmukainen hoitaminen edellyttää. Tämä tarkoittaa perehtyneisyyttä eläinoikeuteen ja siten eläinten suojeluun laajemmin. Oikeusministeriö nimittäisi kyseiset henkilöt tehtävään.
- Eläimen edustaminen voitaisiin antaa myös viranomaisen, kuten eläinsuojeluasiamiehen tehtäväksi. Laissa tulisi säätää eläinsuojeluasiamiehen virasta ja tehtävistä eksplisiittisesti, jotta sen olemassaolo ei olisi riippuvainen poliittisesta tilanteesta ja hallituspohjasta, kuten tällä hetkellä. Eläinsuojeluasiamiehen tulisi saada toimia itsenäisesti ja riippumattomasti. Vaikka eläinsuojeluasiamiehen tehtäväksi ei annettaisi eläinten edustamista, virka on kuitenkin tärkeä myös yleisemmin eläinten hyvinvoinnin parantamisen kannalta.

Suomen Hevostietokeskus ry:

- harkittavaksi joko lakiin lisättäväksi tai valtioneuvoston asetuksella säädettäväksi, että eläinten (hevosten) pidon ja hoidon tulee ennalta ehkäistä käyttäytymishäiriöitä.

Suomen Lammasyhdistys:

- Tulkintojen yhtenäisyys ja kansalaisten tasapuolinen kohtelu ovat lain toimeenpanon peruseriaatteita. Olemme SLY:ssä huolestuneita lampurin oikeusturvan toteutumisesta. Yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi esitämme, että eläinten hyvinvointilakiin lisättäisiin vaatimus monijäsenisen lautakunnan nimeämisestä Ruotsin mallin mukaan.
- Lautakunnassa käsiteltäisiin tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkinnaissa ilmeneviä ristiriitaisuuksia ja annettaisiin näistä suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Esitämme lautakuntaa nimettäväksi Ruokaviraston yhteyteen ja sen jäseniksi valvontaviranomaisen, neuvonnan ja kotieläntuottajien edustajia. Lautakunnalla ei olisi viranomaisroolia eikä se tekisi itse valvontaa tai käsitelisi oikaisuja. Lautakunnan yhteinen kanta ohjaisi valvontaviranomaisia säädösten yhtenäisempään tulkintaan vahvemmin, koska lautakunnalle olisi lainsäädännössä asetettu rooli. Lautakunnan asema olisi selkeästi ohjausrooliltaan vahvempi kuin tällä hetkellä nimetyt eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat tai Ruokaviraston vetämät eri sektoreiden sidosryhmäkeskustelut. Menettelyllä helpotettaisiin vähitellen myös valvontaviranomaisten taakkaa, kun hallinto-oikeudelle menevät valitukset vähenisivät. Esitämme edelleen, että viralliselle valvonnalle kehitettäisiin oma laatujärjestelmä, jolloin mm. hallintolain mukainen menettely ja eläimen omistajan oikeusturva sekä kansalaisten yhdenvertainen kohtelu toteutuisivat paremmin.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto, SML ry:

- Pyydämme, että lakiin lisättäisiin, että mehiläisyhteiskuntia (=mehiläispesiä) ei saa jättää hoitamatta luontoon ja kuolleet pesät pitää poistaa luonnosta. Perustelut: Tahramehiläinen ei ole

luonnonvarainen eläin Suomessa ja siksi tarhamehiläisyhteiskunnat vaativat osaavan henkilön hoitotoimenpiteitä. Ne eivät pärjää Suomen talvessa ilman syksyistä sokeriruokintaa, jos yhteiskunta ei ole saanut kerättyä riittävästi hunajaa talvea varten. Heikentyneet yhteiskunnat (hylätyt, hoitamattomat ja kuolleet) voivat vaarantaa lähialueen mehiläistarhauksen. Vahvat yhteiskunnat voivat huonona satoaikana ryöstää heikentyneen tai kuolleen yhteiskunnan jäljellä olevat ruokavarat ja näin altistua esimerkiksi esikotelomätätäudille, joka on valvottava eläintauti. Hoitamattomat mehiläiset voivat aiheuttaa vaaraa myös ihmisille, koska hylätty tai hoitamaton yhteiskunta saattaa muuttua vihaiseksi ja siitä saattaa lähteä parvia rakennuksiin. Harvakseltaan on tietoomme tullut tapauksia, jossa kuolleita tai heikkoja pesiä on jätetty luontoon. Nämä aiheuttavat suuren tautivaaran lähialueilla oleville muille mehiläistarhoille.

Suomen Siipikarjaliitto:

- Tuotantoeläinten osalta laki eläinten hyvinvoinnista voi aiheuttaa lain tulkintakiistoja. Ehdotamme erityisten lautakuntien perustamista, joissa käsitellään kiistanalaisia tulkintoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Lautakunnissa tulisi olla edustettuina eri eläintenpitoon ja valvontaan osallistuvat tahot eli edustajat elinkeinosta ja sen sidosryhmistä sekä viranomaisista (paikalliset valvontaviranomaiset, aluehallintoviraston ja Ruokaviraston edustajat). Lautakunnan toiminnan tavoitteena tulisi olla tuottajan oikeusturvan ja yhdenmukaisen kohtelun turvaaminen.

Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto:

- Tulkintalautakuntien perustaminen
- Esitämme perustettavaksi lautakuntia, joissa puidaan tuotantoeläinten osalta lain tulkintakiistoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Jokaisen elinkeinoalan lautakunta koostuisi kyseisen elinkeinon edustajista, valvontaviranomaisen edustajista, Ruokaviraston edustajista, aluehallintoviraston eläinlääkäreistä sekä kyseisen elinkeinon sidosryhmien edustajista. Eläinsuojelujärjestöt eivät olisi edustettuna lautakunnissa.
- Lautakunnan avulla myös eri alueiden valvontaviranomaisten tekemät tulkintaerot voitaisiin minimoida.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys:

- Lain toimeenpanossa on kulmakivenä tulkinnan yhtenäisyys ja kansalaisten tasapuolinen kohtelu. TEH ry on huolestunut kotieläinyrittäjän oikeusturvan toteutumisesta. Yhtenäisten tulkintojen varmistamiseksi TEH ry esittää, että eläinten hyvinvointilakiin lisättäisiin vaatimus monijäsenisen lautakunnan nimeämisestä. Lautakunnassa tulisi käsitellä tuotantoeläinten hyvinvoinnin valvonnan tulkinnassa ilmeneviä kipukohtia ja valvonnan ristiriitaisuuksia ja antaa näistä suosituksia tarkastusten laadun yhtenäistämiseksi. Lautakunta voitaisiin luontevasti nimetä Ruokaviraston yhteyteen ja sen jäseniksi edustajat valvontaviranomaisesta, neuvonnasta ja kotieläntuottajilta. Lautakunnalla ei olisi viranomaisroolia eikä se tekisi itse valvontaa tai käsitelisi oikaisuja. Lautakunnan yhteinen kanta ohjaisi valvontaviranomaisia säädösten yhtenäisempään tulkintaan nykyistä vahvemmin, koska lautakunnalle olisi lainsäädännössä asetettu rooli.
- TEH ry esittää, että kieltoon eläinten hyvinvoinnin tarpeettomasta vaarantamisesta ulotettaisiin myös eläintiloihin luvattomasti tunkeutuminen. Yhdistys katsoo, että se tulisi määritellä eläinsuojelurikokseksi. Luvattomasti eläintiloihin tunkeutuva saattaa aiheuttaa eläinten hyvinvoinnin vakavan vaarantumisen mm. aiheuttaen eläinten paniikinomaisen pakoreaktion ja pakkautumisen tai levittämällä tarttuvia taudinaiheuttajia eläintilaan.

Turun eläinsuojeluyhdistys:

- Seuraamusmaksu

Valvontaviranomaiselle tulee säätää mahdollisuus määrätä säännöksiä rikkoneelle taholle seuraamusmaksu. Tämä tekisi vähäisimpien tekojen käsittelystä huomattavasti tehokkaampaa. Mallia voitaisi ottaa elintarvikelaista 67 §.

- Eläinasiainvaltuutettu
Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.
- Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden myynti, tuonti ja merkintä
Eläinten hyvinvointilain on edistettävä eläinten hyvinvointia laajasti, ja esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat keskeisessä osassa eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Esimerkiksi tainnuttamatta teurastetun eläimen lihaa ei tulisi saada pitää markkinoilla Suomessa. Mikäli myynti on mahdollista, on tuotteisiin merkittävä teurastustapa, kun eläintä ei ole tainnutettu ennen teurastamista.
- Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.

Viipurin Koirat:

- Lisäysehdotuksemme lakiin: Laista puuttuu pykälä, jossa säädettäisiin eläinasiainvaltuutetusta. Lakiin tulisi lisätä, että Suomessa tulee olla vähintään yksi eläinasiainvaltuutettu (vastaava kuin nykyinen määräaikainen eläinsuojeluasiamies).

Ympäristöministeriö:

- Kukkotipujen lopetuksesta tulee luopua, ja siirtyä tunnistamaan munien alkuiden sukupuoli 7. haudontapäivään mennessä. Tällöin tarpeettomat munat voidaan tuhota aiheuttamatta poikasille kärsimystä.

Österbottens svenska producentförbund r.f.

- 4.2.1.2 Konsekvenser för hushållen
- I förslaget föreslås ett välfärdsmerke. ÖSP anser att vi redan har ett flertal märken som riktar sig till konsumenterna och att det inte skall bestämmas i lag om dylika märken. Att ta fram sådana är enskilda aktörers sak att driva.
- Importerade livsmedel borde vara producerade på enligt samma regler. Till exempel att importera kött av baggar som är kastrerade med gummiring borde vara olagligt.

5. Kissojen ja koirien tunnistusmerkintää ja rekisteröintiä koskevat lausunnot

BirdLife Suomi:

- Esitetty koirien ja kissojen rekisteröintivelvollisuus on tärkeä. Kissojen rekisteröintivelvollisuuden käyttöönottoa tulisi nopeuttaa esitetystä siten, että ne olisivat rekisterissä samaan aikaan kuin koirat tai enintään vuoden koiria myöhemmin.
- Luonnoksessa säädetään lisäksi nisäkkäiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää eläinten hallitsematon lisääntyminen mm. puolivillien kissapopulaatioiden syntyminen ehkäisemiseksi. Tämä on hyvä tavoite, mutta toimenpiteenä riittämätön. Kissa on luonnossa haitallinen vieraslaji, joka aiheuttaa saalistuksen kautta haittoja luonnon monimuotoisuudelle, kuten linnuille ja nisäkkäille. Kissan valvomaton ulkoilu aiheuttaa myös riskin kissan terveydelle, koska se voi jäädä esimerkiksi auton alle tai pedon saaliiksi. Lakiin tulisi lisätä kohta, jolla kielletään kissan ulkoilu vapaana ilman valvontaa.

Eräät eläinsuojelujärjestöt:

- Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu säädettävän pakolliseksi.
- Kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on tulossa lupauksen mukaan vuonna 2026. Koiria koskeva vastaava asetus on jo annettu ja astuu voimaan vuonna 2023.
- Koirarekisterin ylläpitäjä sitoutuu (tarjouskilpailun ehtojen mukaan) myös ottamaan kissarekisterin tulevaisuudessa ylläpidettäväkseen. Esitämme että syntyvien kissanpentujen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti säädettäisiin pakolliseksi jo vuoden 2024 alusta lähtien. Näin siirtymä olisi kissojen osalta asteittainen.
- Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee myös selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan.

HESY:

- Kannatamme koirien pakollista tunnistusmerkintää, joka tulee voimaan vuonna 2023. Mielestämme myös kissoille tulee säätää Suomessa pakollinen tunnistusmerkintä samassa aikataulussa, ja tavoitteena tulee olla kaikkien sirutettavissa olevien lemmikkieläinten tunnistusmerkintävaatimus mahdollisimman nopeasti. Koirien tunnistusmerkitseminen ja rekisteröinti on määrätty pakolliseksi lähes kaikissa EU-maissa. Kissojen tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite on pakollista tällä hetkellä jo Ranskassa, Belgiassa ja Kreikassa. Englannissa kissojen sirutusvelvoite astuu voimaan vuonna 2023. Suomessa valtaosa koirista on jo sirutettu ja rekisteröity, joten muutos parantaisi etenkin kissojen asemaa.
- Tunnistusmerkityille eläimille on lisäksi perustettava yksi valtakunnallinen eläintietokanta, johon eläimet tulee rekisteröidä.
- Rekisteröinti mahdollistaa löytöeläinten omistajien jäljittämisen ja lyhentää siten eläimen hoitoaikaa talteenottoaikassa. Tämä pienentäisi löytöeläintoiminnasta koituvia kuluja.
- Esimerkiksi Ruotsissa, jossa koirien mirosiruttaminen on pakollista, 90 prosenttia talteenottoaikkoihin päätyvistä koirista palautuu omistajilleen 24 tunnin sisällä.
- Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteen etuna on paitsi karkulaisten nopeampi palautuminen koteihinsa, myös se, että lemmikkinsä hylänneet omistajat saadaan helpommin rikosvastuuseen eläimen heitteillejätöstä. Tämä edistäisi vastuullista eläimenpitoa ja vähentäisi lemmikkien harkitsematonta hankintaa, mikä parantaisi etenkin kissojen asemaa. Kodittomien ja villiintyneiden kissojen määrä vähenisi, jos eläimen hylkäämisestä jäisi kiinni ja siitä seuraisi rangaistus.
- Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että kaikki omistajaa vaihtavat kissat, kanit ja koirat on tunnistusmerkittävä ja rekisteröitävä, tai siten, että kissat, kanit ja koirat on tunnistusmerkittävä ja rekisteröitävä viimeistään neljän kuukauden ikäisinä. Siruttajan velvollisuuksiin tulee kuulua myös sirun rekisteröinti tietyn ajan kuluessa.
- Eläimen tunnistusmerkintä- ja rekisteröintikulut lisättäisiin eläimen myynti- tai luovutushintaan. Tämä nostaisi osaltaan eläimen hankintakynnystä ja edistäisi vastuullista lemmikinpitoa.

Kissojen oikeudet ry:

- Koirien tunnistamista- ja rekisteröintiä koskeva asetus 1/2021 tulee voimaan 1.1.2023.
- Vaadimme: Kissoja koskeva tunnistamis- ja rekisteröintiasetus on saatettava voimaan samanaikaisesti. Lisäksi sekä kissoja että koiria koskevat tiedot on koottava yhteen rekisteriin, jotta eläinten omistajien jäljittäminen onnistuu. Rekisteröintivelvoite on asetettava sirun asettajalle, ei omistajalle.
- Perustelut: Ei löydy perusteita syrjiä kissoja tässä asiassa. Kissojen kohdalla tunnistusmerkinnästä ja rekisteröintivelvoitteesta olisi käytännössä suurempi hyöty kuin koirien kohdalla, sillä valtaosa Suomen koirista on jo tunnistusmerkitty ja rekisteröity, mutta kissoista vain pieni osa. Lisäksi kissojen rekisteröintitiedot ovat hajallaan, koska yhtenäistä rekisteriä ei ole. Kissojen tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvollisuus estäisi tehokkaasti kissojen heitteillejättöjä, laitonta maahantuontia ja pentutehtailua.

Kuluttajaliitto

- Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että kissojen ja koirien tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin pakollisuudesta on tehty päätös tämän lain valmistelun yhteydessä. Vaikka sekä tunnistusmerkinnästä että rekisteröinnistä aiheutuu eläimen omistajalle jonkin verran vaivaa ja kuluja, ne ovat tarpeellisia eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. On kuitenkin pyrittävä varmistumaan siitä, että kuluttajien kulut pysyvät kohtuullisina.

Springerspanielit ry:

- Yhdistyksemme toteaa myös, että koirien rekisteröintipakko on lähtökohtaisesti kannatettava asia. Huomioitava on, että siitä todennäköisesti tulee aiheutumaan lisäkuluja rotukoirien kasvattajille, jotka jo nyt rekisteröivät koiransa ja pentunsa Suomen Kennelliiton rekisteriin ja maksavat siitä.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

- Koirien ja kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sekä eläinten että niiden omistajien etu. Se edistää eläinten palauttamista omistajalleen.
- Tärkeää on estää villikissakantojen syntyminen luontoon, koska niistä on suuria ongelmia alkuperäislajeille.

6. Lain liitteenä olevat asetusmuutokset

Atria, HKScan, Snellman:

- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta tehtyä esitystä on tarpeen muuttaa seuraavilta osin, jotteivat annettavat määräykset estä uuden lain tarkoituksen toteutumista: 13 § lisätään uusi momentti: *Nautojen kylmäpihatoissa jatkuvaa vedensaaantia ei edellytetä veden jäätyessä sääolosuhteiden takia, kun eläimiä joudutaan jakamaan tilapäisesti tavanomaista pienempiin karsinoihin tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi. Jatkovaa vedensaaantia ei edellytetä myöskään veden jäätyessä sääolosuhteiden takia vain osan vuorokautta käytössä olevilla jaloittelualueilla. Naudoille on kuitenkin tarjottava vettä vähintään kaksi kertaa vuorokaudessa. Vasikoiden vaatimus veden tarjoamisesta muutetaan muotoon ”vähintään kolme kertaa vuorokaudessa”.*
- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 17§:n muuttamisesta tehtyä esitystä on tarpeen laajentaa koskemaan myös emolehmiä, jolloin kirjaus kuuluisi: *Lypsylehmät, emolehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää vähintään 90 päivänä laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta.*
- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 17 § perusteluihin on lisättävä maininta siitä, että 90 päivän jaloittelujaksoa on Pohjoisimmassa Suomessa syytä varautua jakamaan toteutettavaksi suotuisimmissa mahdollisissa olosuhteissa. Pohjois-Suomen kesä on lyhyt ja laitumet voivat olla osan kesästä hyvin märkiä johtaen huomattavaan eläinten likaantumisriskiin ja hyvinvoinnin heikkenemiseen. Sen sijaan kevättalvella on tyypillisesti tarjolla pitkiäkin kausia, jolloin jaloittelu onnistuu myös pohjustamattomissa tarhoissa ilman likaantumisen vaaraa. Julkisen vallan on syytä suunnata viestinnällisiä resursseja myös tämän seikan julki tuomiseksi.

EHK:

- Parsinavetoille ei enää tule myöntää vapautusta laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyn vaatimuksesta. Vähintään ulkojaloittelu ja siihen sopiva tila kytkettyinä pidettäville lypsylehmille ja hiehoille tulee vaatia.

- Ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien juomiskäyttäytymisestä ja veden tarpeesta tarvitaan tutkimusta.
- Seitsemän vuoden siirtymäaika turkissiihtoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamiseksi on liian pitkä.

Elintarviketeollisuusliitto:

- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta tehtyä esitystä on tarpeen muuttaa seuraavilta osin, jotteivät annettavat määräykset estä uuden lain tarkoituksen toteutumista:
- 13 § tulisi lisätä uusi momentti:
 - o Nautojen kylmäpihatoissa jatkuvaa vedensaintia ei edellytetä veden jäätyessä sääolosuhteiden takia, kun eläimiä joudutaan jakamaan tilapäisesti tavanomaista pienempiin karsinoihin tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi tai erityishoidon järjestämiseksi. Jatkovaa vedensaintia ei edellytetä myöskään veden jäätyessä sääolosuhteiden takia vain osan vuorokautta käytössä olevilla jaloittelualueilla. Naudoille on kuitenkin tarjottava vettä vähintään kaksi kertaa vuorokaudessa.
- Vasikoiden vaatimus veden tarjoamisesta muutetaan muotoon ”vähintään kolme kertaa vuorokaudessa”.
- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 17 § perusteluihin on lisättävä maininta siitä, että 90 päivän jaloittelujaksoa on pohjoisimmassa Suomessa syytä varautua jakamaan toteutettavaksi suotuisimmista mahdollisista olosuhteista. Pohjois-Suomen kesä on lyhyt ja laitumet voivat olla osan kesästä hyvin märkiä johtaen huomattavaan eläinten likaantumisriskiin ja hyvinvoinnin heikkenemiseen. Sen sijaan kevättalvella on tyypillisesti tarjolla pitkiäkin kausia, jolloin jaloittelu onnistuu myös pohjustamattomissa tarhoissa ilman likaantumisen vaaraa.

Eläinsuojeluasiamies:

- On hyvä, että parsinavetoiden lehmien jaloitteluelvoitetta pidennetään. Laidunkauteen rajattu jaloitteluelvoite olisi kuitenkin syytä säilyttää vastaavasti kuin nykyisessä asetuksessa, kun taas osan pidennetystä jaloitteluelvollisuudesta voisi järjestää sisäruokintakaudella. Näin lainsäädäntö edistäisi paremmin laidunnuksen järjestämistä kesällä, mikä mahdollistaa parhaiten lajinmukaisen käyttäytymisen toteutumisen. Sisäruokintakaudella kytkettyjen nautojen liikkumisen ja muiden käyttäytymistarpeiden toteuttamisen tarpeeseen voitaisiin vastata järjestämällä niille säännöllinen ulkoilu tai jaloittelu, mitä tulisikin edellyttää asetuksessa. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen on hyvä asia, mutta siirtymäajan tulee olla lyhyempi. Pihattolehmä koskeva ulkojaloitteluvelvoite on tarpeen kirjata lainsäädäntöön.
- Ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien juomiskäyttäytymisestä ja veden tarpeesta tarvitaan tutkimusta.
- Jatkuvan juomavedensaannin poikkeusta samana vuonna vieroitettujen pentujen ja siitoksesta poistettujen eläinten kohdalla tulee tarkastella uudelleen tutkitun tiedon valossa. Turkiseläinten juomaveden tarvetta on selvitettävä ja poikkeuksista tulisi säätää tutkimustietoon perustuen. Seitsemän vuoden siirtymäaika siitoksessa käytettävien turkiseläinten jatkuvan juomavedensaannin vaatimukseen on liian pitkä ja sitä tulee lyhentää.

Eläinvihreät:

- 13 § Naudan juotto ja ruokinta
- Esitämme asetuksesta poistamista: ”Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja.”
- Myös ns. iglukasvatetuille vasikoille tulee taata jatkuva veden saanti.

- 17 § Laiduntaminen ja jaloittelu
- Esitämme muutettavaksi maksimiaikaa kohtaan “Aluehallintovirasto voi myöntää vapautuksen 1 momentista tarkoitettusta laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyä koskevasta vaatimuksesta, jos tuotantotilalla ei ole käytettävissään sopivaa laidunta tai jos muuta jaloitteluun soveltuvaa tilaa ei ole mahdollista kohtuudella järjestää taikka jos vaatimuksen noudattaminen on kohtuutonta liikenteeseen, maastoon tai täisyyteen liittyvistä syistä. Vapautus myönnetään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja enintään 31.12.2034 saakka. Vapautus peruutetaan, jos sen myöntämisen edellytykset lakkaavat”
- Vapautus tulisi myöntää enintään kahdeksi vuodeksi. Tämän siirtymäajan jälkeen jaloittelumahdollisuus on taattava kaikille naudoille.

ESAVI:

- Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta annetun asetuksen 13 ja 17 §:n muuttamisesta: Asetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kytkettyinä pidettävät, lypsylehmiksi kasvatettavat hiehot ja lypsylehmät pääsisivät jaloittelemaan 90 päivänä vuodessa. Todettakoon, että jotkut tuottajat noudattavat voimassa olevaa jaloitteluelvoitetta vain osittain, mutta sen vaikuttava valvominen on viranomaiselle hyvin haastavaa. Parsinavetoissa pidettäville hiehoille ja lypsylehmille tulisikin säätää ympärivuotinen jaloittelumahdollisuus.

BirdLife Suomi:

- Koska luontokadon pysäyttäminen vaatii luonnon monimuotoisuuteen liittyvien asioiden valtavirtaistamista kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, tulee luonnon monimuotoisuus huomioida vahvasti myös lausunnolla olevassa lakiesityksessä. Laitumet ovat maatalousluonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Karjatalouden positiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen tulee lisätä säätämällä esitetty 90 päivän jaloittelu toteutettavaksi kokonaan laitumella ja sallia tästä poikkeaminen vain silloin, kun se on luonnonolojen, kuten kesäkauden lyhyden tai liiallisen märkeyden vuoksi välttämätöntä. Velvoitteen tulee koskea kaikkea nautakarjaa, ei vain lypsykarjaa, kuten luonnoksessa on esitetty.
- Luonnon monimuotoisuushyödyn lisäksi vain laitumella ulkoilu täyttää lain 8 §:n velvoitteen siitä, että naudoilla on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaaliin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

- VNa koirien, kissojen jne suojelusta 7 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että muille koirille tulee jatkuvan veden saannin vaatimus, mutta ammattimaisilla rekikoiratarhoilla tämä ei ole talvella vaatimuksena. Tämä pykälä antaa jälleen liikaa tulkinnan varaa. Osalla rekikoiraharrastajista saattaa olla kymmeniä koiria tarhoissaan, kuten turistien rekikoira- ajeluja tarjoavilla tarhoilla. Ovatko laajamittaisen/ammattimaisen koiran pidon ilmoittajat suoraan vapautettuja talvella jatkuvan veden saannista, vai pitääkö kyseellä olla elinkeinotoimintaan liittyvä rekikoiratarha. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti joko kaikki rekikoiratarhat vapautetaan talvella jatkuvan veden saannin vaatimuksesta tai ei ketään.
- Vaihtoehtoisesti pykälän perusteluissa tulisi selkeästi määritellä, vapautetaanko kaikki hyvinvointilain 60 § tarkoitettut rekikoiratarhat talvisin jatkuvan vedensaannista vai ainoastaan elinkeinotoimintaan liittyvät rekikoiratarhat.
- Tällä hetkellä voimassa olevan jaloitteluelvoitteen valvominen on erittäin työllistävää. Tiloja, joiden epäillä rikkovan jaloitteluelvoitetta, valvotaan kaksi kertaa jaloittelukauden aikana. Ensimmäinen valvontakäynti on alkukesästä, jolloin tarkastetaan, onko eläimiä ulkona ja onko ulkona ylipäättänsä rakenteita, jotka mahdollistavat jaloittelun. Ensimmäinen valvontakäynti ajoitetaan siten, että tuottajalla on vielä 60 päivää aikaa toteuttaa jaloitteluelvoite. Toinen valvontakäynti tehdään loppukesästä siten, että jaloittelukautta on jäljellä alle 60 päivää.

- Tällöin voidaan suoraan todeta, että mikäli jaloittelua ei siihen hetkeen mennessä ole aloitettu, niin 60 päivää ei saada täyteen.
- Mikäli jaloitteluelvoite muutetaan ehdotetun kaltaiseksi, niin velvoitteen valvominen tulee käytännössä mahdottomaksi. Valvontaviranomaisilla ei ole resursseja valvoa jaloittelua kuukausittain, kuten ehdotetun kaltaisen jaloitteluelvoitteen valvominen tulisi suorittaa.
- Sellaiset säädökset, joiden valvominen on käytännössä mahdotonta, rapauttavat yleistä lainkuuliaisuutta. Valitettavasti lypsylehmien pitäjissä on sellaisia tuottajia, jotka eivät jaloittele eläimiään, vaikka ne ovat parsissa. Mikäli valvonta on käytännössä mahdotonta, niin muut tuottajat tulevat ihmettelemään, miksi toiset saavat olla jaloittelematta eläimiään. Keski- Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto lausuu, että naulojen jaloittelusäädöstä ei tule muuttaa nykyisestä, koska uuden säädöksen valvominen on käytännössä miltei mahdotonta. Vaihtoehtoisesti Keski- Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto ehdottaa kirjanpitovelvollisuuden säätämistä jaloitteluun velvoitetuille tiloille, jos jaloitteluelvollisuudeksi tulee 90 päivää vuoden sisällä.

LAVI:

- Aluehallintovirasto toteaa, että niille eläinryhmille (osa turkiseläimistä ja rekikoirat), joille ei vaadita jatkuvaa sulanveden saatavilla oloa, tulisi kolmen päivittäisen juottokerran lisäksi vaatia, että juomavettä tulee tarjota niin paljon kuin eläin haluaa kerralla juoda.
- Samalla ollaan säätämässä laidunnus tai jaloittelumahdollisuuden pidentämistä nykyisestä 60 pv:stä vähintään 90 pv:ään ympärivuotisesti. Jaloitteluajan vähimmäisvaatimuksen lisääminen on hyvä tavoite, mutta laki sallisi vielä pitkään nautojen pitämisen kytkettyinä 275 päivänä vuodessa. Toisaalta parsinavetassakin nautojen pito voisi olla hyväksyttävää, jos nautoille on järjestetty mahdollisuus jaloitteluun ympärivuotisesti ja tätä myös toteutetaan. Jaloitteluelvoitteen valvominen kävisi yhä vaikeammaksi, jollei eläinten pitäjälle säädettäisi samalla velvollisuutta pitää kirjaa jaloittelusta. Jaloitteluelvoite ei toteudu nykyisen 60 pv:n vähimmäisvaatimuksen suhteenkaan kaikkien nautojen osalta. Joillakin tiloilla vain osa nautoista kuten hiehot ja ummessa olevat lehmät pääsevät jaloittelemaan, mutta lypsyssä olevat lehmät eivät pääse.
- Lupaa poiketa jaloitteluelvoitteesta voi hakea parsinavetalle 12 vuoden ajan lain voimaan tulosta 31.12.2034 saakka. Pitkää siirtymäaika perustellaan sillä, että parsinavettoja, joiden karjalle on myönnetty lupa poiketa jaloitteluelvoitteesta, on voitava käyttää käyttöikänsä loppuun. Aluehallintovirasto katsoo, että jatkuvasti kytkettynä pitäminen on tehokas tapa estää eläimen lajityypillinen käyttäytyminen. Kytkemisen salliminen ts. parsinavetoiden käytön salliminen ilman takarajaa on selvästi ristiriidassa lain tavoitteiden kanssa, joissa mahdollisuus lajinomaiseen käyttäytymiseen nähdään merkittävänä tekijänä eläimen hyvinvoinnille.

LSAVI:

- Nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta:
- 13 §: Juomaveden jatkuvasta saannista ei tule sallia poikkeuksia.
- 17 §: Jaloitteluajanjakson pidentäminen 90 päivään on kannatettavaa. Parressa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloittelusta säädettiin jo eläinsuojeluasetuksessa vuonna 1996, jolloin säädettiin 10 vuoden siirtymäaika. Tämän jälkeenkin oli tiettyjen ehtojen täytyessä mahdollista saada vapautus laiduntamisesta ja tätä mahdollisuutta oltaisiin luonnoksen mukaan jatkamassa vielä 10 vuoden ajan. Jaloitteluvaatimuksen noudattamisen osalta siirtymäajaksi tulisi luonnoksen mukaan yhteensä 38 vuotta. Elinkeinon voidaan siis katsoa olleen jo pitkään tietoinen tulevasta vaatimuksesta ja ei olisi kohtuutonta, jos vapautuksia ei enää uuden lain tullessa voimaan myönnettäisi. Jos se kuitenkin katsottaisiin ehdottoman välttämättömäksi, voitaisiin niille parsinavetoille, joilla vapautus on voimassa lain voimaan tullessa, myöntää ilman hakemusta kertaluontoinen korkeintaan 3 vuoden vapautusjakso, jonka jälkeen vapautusta ei voida enää myöntää.

Maitovaltuuskunta:

- Maitovaltuuskunta pitää hyvänä, että pykälän 21 ruokinta ja juotto perusteluissa, vasikoiden iglukasvatus on huomioitu. Iglukasvatus tulee huomioida myös myöhemmin lajikohtaisessa asetuksessa.

MTK-Etelä-Savo:

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan kytkettynä pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvollisuuden pidentämistä 60 päivästä 90 päivään. Kuten viime vuosina on nähty, ovat vuotuiset vaihtelut säässä ja erityisesti sademäärissä olleet suuria. Laissa on syytä ottaa huomioon poikkeukselliset olosuhteet runsassateisina vuosina, jolloin jaloitteluvollisuuden täyttäminen voi osoittautua mahdottomaksi.
- Vesi on keskeinen eläinten hyvinvoinnin ylläpitäjä. Lakiluonnoksessa on perustellusti esitetty, että jatkuva vedensaanti ei ole vaatimuksena yksilökarsinoissa oleville ns. igluvasikoille. Tässä kohtaa on tarve tarkentaa, koskeeko tämä myös ryhmäigluja. Vasikoille on erityisen tärkeää, ettei juomavesi ole kylmää tai edes osittain jäistä. Mikäli joidenkin tahojen esittämä jatkuva vedensaannin vaatimus koskisi myös igluvasikoita, ei veden laatua pystytä varmistamaan ja riski vasikoiden terveyden suhteen kasvaisi. Vasikoiden osalta tärkeintä on turvata riittävä vedensaanti ja veden laadun varmistaminen. Jatkuva veden saannin vaatimus ei tätä takaa.

MTK Keski-Pohjanmaa:

- Valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat nautojen kytkentää koskevat säädökset tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa. Valmisteluvaiheessa on löydettävä yhteinen näkemys sille, miten jaloittelu- ja laidunnuspäivien kertyminen tulkitaan ympärivuotisena. Yhteisymmärrys ja selkeys on tärkeää asian toteutuksen ja valvonnan kannalta.
- Samoin myös emakon ja ensikon pitoa porsitushäkeissä koskevat valtioneuvoston asetukset tulee valmistella yhdessä tuottajasektorin kanssa.

MTK Pohjois-Karjala:

- Vesi on keskeinen eläinten hyvinvoinnin ylläpitäjä. Lakiluonnoksessa on perustellusti esitetty, että jatkuva vedensaanti ei ole vaatimuksena yksilökarsinoissa oleville ns. igluvasikoille. Tässä kohtaa on tarve tarkentaa, koskeeko tämä myös ryhmäigluja. Vasikoille on erityisen tärkeää, ettei juomavesi ole kylmää tai edes osittain jäistä. Mikäli joidenkin tahojen esittämä jatkuva vedensaannin vaatimus koskisi myös igluvasikoita, ei veden laatua pystytä varmistamaan ja riski vasikoiden terveyden suhteen kasvaisi. Vasikoiden osalta tärkeintä on turvata riittävä vedensaanti ja veden laadun varmistaminen.
- Lakiluonnoksessa ehdotetaan kytkettynä pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvollisuuden pidentämistä 60 päivästä 90 päivään. Kuten viime vuosina on nähty, ovat vuotuiset vaihtelut säässä ja erityisesti sademäärissä olleet suuria. Laissa on syytä ottaa huomioon poikkeukselliset olosuhteet runsassateisina vuosina, jolloin jaloitteluvollisuuden täyttäminen voi osoittautua mahdottomaksi.

MTK Pohjois-Savo:

- Vesi on keskeinen eläinten hyvinvoinnin ylläpitäjä. Lakiluonnoksessa on perustellusti esitetty, että jatkuva vedensaanti ei ole vaatimuksena yksilökarsinoissa oleville ns. igluvasikoille. Tässä kohtaa on tarve tarkentaa, koskeeko tämä myös ryhmäigluja. Vasikoille on erityisen tärkeää, ettei juomavesi ole kylmää tai edes osittain jäistä. Mikäli joidenkin tahojen esittämä jatkuva vedensaannin vaatimus koskisi myös igluvasikoita, ei veden laatua pystytä varmistamaan ja riski vasikoiden terveyden suhteen kasvaisi. Vasikoiden osalta tärkeintä on turvata riittävä vedensaanti ja veden laadun varmistaminen. Jatkuva veden saannin vaatimus ei tätä takaa.

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan kytkettynä pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvollisuuden pidentämistä 60 päivästä 90 päivään. Kuten viime vuosina on nähty, ovat vuotuiset vaihtelut säässä ja erityisesti sademäärissä olleet suuria. Laissa on syytä ottaa huomioon poikkeukselliset olosuhteet runsassateisina vuosina, jolloin jaloitteluvollisuuden täyttäminen voi osoittautua mahdottomaksi.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- 13 § Naudan juotto ja ruokinta
- Myös ns. iglukasvatetuille vasikoille tulee taata jatkuva veden saanti.
- 17 § Laiduntaminen ja jaloittelu
- Vapautus tulisi myöntää enintään kahdeksi vuodeksi. Tämän siirtymäajan jälkeen jaloittelumahdollisuus on taattava kaikille naudoille.

PSAVI:

- Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 ja 17 §:n muuttamisesta:
- Aluehallintovirasto ehdottaa 13 § 4 momentissa mainitun vasikan korsirehun päivittäisen minimimäärän arvioimista uudelleen tai pykälän muotoilun päivittämistä. Kyseinen määrä on erittäin pieni ja valvonnassa se voi aiheuttaa ristiriitaa, kun lisärehun tarvetta laihojen ja/tai huonosti kasvaneiden vasikoiden kohdalla yritetään perustella.
- 17 § 1 momentissa esitetään kytkettyinä pidettävien maidontuotantoon kasvatettavien lehmien ja hiehojen jaloitteluvaatimusta pidennettäväksi nykyisestä 60 vuorokaudesta 90 vuorokauteen. Samalla esitetään muutettavaksi, että jaloitteluvaatimusta voi toteuttaa ympäri vuoden. Jaloiteltavien vuorokausien lukumäärän lisääminen on erittäin hyvä asia. Myös se, että jatkossa jaloitteluvaatimusta voidaan noudattaa ympäri vuoden lisää eläinten hyvinvointia. Ihanteellisessa tilanteessa kytkettynä pidettävät naudat voisivat lain voimaan tulemisen jälkeen päästä jaloittelemaan tasaisesti ympäri vuoden. Tällöin naudat tottuisivat säännölliseen jaloitteluun, mikä edesauttaa tilan käytännön työtä, ja jaloittelun hyvinvointia lisäävät vaikutukset kohdistuisivat nautoihin tasaisesti koko vuoden aikana.
- Kuitenkin ehdotetulla muutoksella on käytännön valvontaa hankaloittava piirre. Nykyisellä lainsäädännöllä jaloittelun toteutumisen valvonta on joissain tapauksissa ollut hankalaa ja työlästä. Kytkettyjen lehmien jaloitteluvollisuuden toteutumisen viranomaisvalvonta on vaikeaa. Käytännössä jaloitteluvollisuus saattaa sen takia joillakin tiloilla jäädä osin tai kokonaan toteutumatta. Erityisesti sen todentaminen jaloittelevatko kaikki naudat 60 vrk vai jääkö osalla jaloittelu esimerkiksi 40 vrk, on haastavaa. Viranomaisella on jatkossa suurempi todennäköisyys sattua tarkastukselle juuri sellaisena päivänä, kun naudat eivät jaloittele, kun jaloitteluvaatimusta voidaan toteuttaa ympäri vuoden. Valvonnan tueksi aluehallintovirasto ehdottaa, että jaloittelusta säädettäisiin kirjanpitovelvollisuus. Kun jaloittelupäivistä tulisi pitää kirjanpitoa, olisi nautojen pitäjällä todiste nautakohtaisesti päivistä, jolloin ne ovat jaloitelleet. Lisäksi, jos kirjanpitoa tulisi säilyttää muutaman vuoden ajan, voitaisiin jaloitteluvaatimuksen noudattamista valvoa myös takautuvasti.
- Hallinnollisen työn vähentämiseksi 17 § 2 momentissa mainittu jaloitteluvaatimuksen vapautuksen enimmäiskesto on järkevä pidentää ehdotettuun viiteen vuoteen kerrallaan vapautuksen lakkauttamiseen, eli 31.12.2034 saakka. Erittäin hyvä asia, että jaloitteluvaatimuksen vapautus poistetaan kokonaan siirtymäajalla. Tämä voi osaltaan johtaa siihen, että osa parsinavetoista poistuu käytöstä vapautuksen loppumisen myötä.
- Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 § muuttamisesta
Pykälän 1 momentissa vaaditaan eläinten saataville päivittäin riittävästi vettä. Puolestaan pykälän 2 momentin mukaan turkiseläinten pysyvässä pitopaikassa tulee olla jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Jatkuvasta vedensaannista on annettu samassa momentissa poikkeus, ”Jatkuvasti

saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä samana vuonna syntyneiden vieroitettujen pentujen eikä siitoksesta poistettujen eläinten pysyvässä pitopaikassa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Näille eläimille on tällöin tarjottava sulaa vettä vähintään kolme kertaa päivässä.” Näin ollen osa turkiseläimistä jäisi jatkuvan vedensaannin vaatimuksen ulkopuolelle. Turkiseläinten hyvinvoinnin todellinen toteutuminen nykyilmaisäädännön vaatimissa pito-olosuhteissa on kyseenalaista. Jatkuvan vedensaannin vaatimus kaikille turkiseläimille olisi tärkeä lisä parantamaan turkiseläinten hyvinvointia edes vähäisesti.

SHEHVNK:

- Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan tutkittuun tietoon perustuen. Esimerkiksi perusteluissa mainittujen rekikoirien juomaveden tarvetta olisi selvitettävä. On hyvä, että perusteluissa on esitetty juomaveden tarjoamista kolmesti päivässä, mikäli sääolot estävät tilapäisesti sulan juomaveden tarjoamisen.

Suomalainen Siperianhusky-seura

- Suomalainen Siperianhusky -seura ry huomauttaa, ettei sääolosuhteista johtuvat kohtuuttomat vaikeudet rajoitu ulkokoerien osalta ammattimaisiin rekikoiratarhoihin. Lisäksi ulkokoerien vedensaanti voidaan turvata eläinten hyvinvointia vaarantamatta myös tarjoamalla sulaa juomavettä riittävän usein.
- Seurauksena ulkokoerien jatkuvan sulan juomaveden edellyttämisestä olisi eläinten omistajien kannalta kohtuuton tilanne, jossa jäänyt juomavesi tarkoittaisi heti eläinsuojelulainsäädännön rikkomista. Kovassa pakkasessa juomavesi jäätyy erittäin nopeasti, käytännössä viimeistään puolessa tunnissa. Juomaveden sulana pitävät kohtuuhintaiset laitteet eivät käytännössä toimi kovassa pakkasessa. Lisäksi koiran saataville asennettaviin sähkölaitteisiin liittyy aina jonkinasteinen sähköiskunvaara. Käytännössä kovassa pakkasessa toimisivat karjaeläimille tarkoitetut juottolaitteet, joiden hinta on tyypillisesti useita satoja euroja kappaleelta.
- Kappaleessa 4.2. todetaan: Ne eläintenpitomuodot, joille vaatimuksesta aiheutuisi kohtuuttomia lisäkustannuksia, on pyritty rajaamaan poikkeuksin vaatimuksen ulkopuolelle. Suomalainen Siperianhusky -seura -ry huomauttaa, että monilla koiraharrastajilla (esim. valjakkourheilu), siis ei-ammattimaisilla rekikoiratarhoilla, voi olla useita kymmeniä ulkokoiria. Rajauskaan ei ole näin ollen onnistunut.
- Seura on kuullut asiassa eläinsuojeluvalvontaa tehnyttä virkaeläinlääkäriä, jonka mukaan kyseinen säännös olisi ulkokoerien hyvinvoinnin kannalta tarpeeton sillä riittävä vedensaanti voidaan järjestää myös juottamalla koirat riittävän usein. Ihmisen tarjotessa sulaa juomavettä ulkokoira saa lisäksi ihmiskontakteja ja samalla koiran hyvinvointi muiltakin osin tulee tarkastetuksi tiheämmin. Ihmiskontaktien vähyys on monen ulkokoiran ongelma, eikä automaattisesti sulana pysyvä juomavesi ole ainakaan omiaan lisäämään ihmiskontaktia. Kyseinen sääntely ei olisi myöskään oikeassa suhteessa siihen, että samaan aikaan olisivat edelleen sallittuja monet kovaa kipua ja tuskaa tuottavat toimenpiteet kuten porsaiden kastointi ilman nukutusta.
- Edellä mainituilla perusteluilla Suomalainen Siperianhusky -seura ry esittää, että ulkokoirilta ei edellytetä jatkuvaa sulaa juomavettä kylmänä vuodenaikana.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Turkiseläinten suojelusta annetussa asetuksessa säädetään jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta siitoseläimille. Vaatimuksen toteuttamisen siirtymäaika loppuu vasta vuoden 2030 alussa. Tämä siirtymäaika on liian pitkä.

Suomen Kennelliitto:

- Lakiesityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen (Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n

muuttamisesta) mukaan jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy. Koiralle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä. Imettävillä nartuilla ja vieroittamattomilla koiranpennuilla on kuitenkin aina oltava vettä saatavilla pysyvässä pitopaikassaan.

- Esitämme, että asetusluonnoksen tekstiä täydennetään seuraavalla tavalla:
- ”...jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä ammattimaisilla rekikoiratarhoilla tai muilla kiinteillä koirien ulkotarhoilla pidettävien koirien pysyvissä pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy.”

Suomen Koiravaljakkoyrittäjät ry:

- Jatkuvan veden saannin turvaaminen on hyvä lähtökohta, mutta eläimen riittävästä veden saannista ja nestetasapainon ylläpitämisestä voidaan huolehtia koirilla myös muilla tavoin kuin jatkuvalla veden saannilla, kuten perinteisellä, ei-jatkuvalla juottamisella.
- Rekikoirakennelien tulee sisältyä poikkeukset sisältävään, pykälän 2 momentin 5 kohtaan, jossa jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä, koska sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Poikkeusta ei tule rajata pelkästään yritystoiminnan alla oleviin rekikoirakennelisiin vaan myös valjakkourheilua ja valjakkoretkeilyä harrastaviin kennelisiin.
- Sisätiloissa ja keväällä, kesällä ja syksyllä koirien riittävä vedensaanti on helppo turvata juomakupilla tai -sangolla. Rekikoirien jatkuva veden saanti on kuitenkin haastavaa ja kallista järjestää talvella kovien pakkasjaksojen ja tarharakenteiden vuoksi. Sulakuppienasentaminen ja sähköistäminen vaatisi rekikoirakennelien uudelleen suunnittelua, rakentamista ja suuria investointeja.
- Suomen koiravaljakkoyrittäjät RY kyselyn mukaan kennelien sähköistäminen maksaa noin 400 € / koira, ja kennelin sähköistäminen on koirille suuri turvallisuusriski. Lisäksi kopit täytyisi sijoittaa tarhojen ulkopuolelle, ja koirat eivät pääsisi kopin katolle toteuttamaan luonnollista käyttäytymistarvettaan; seurata ympäristöä kopin katon päältä.
- Veden pysyminen sulana lämmitetyssä vesikupissa kovilla pakkasilla vaatisi myös lämmitettävän kopin,
- Arkitisille rekikoirille kasvaa paksu pohjakarva (kuten esm.susilla) ja lämmitetyssä kopissa koirien pohjakarvan kasvu lakkaa, ja koirat alkavat palella kovilla pakkasilla.
- Lisäksi tarhoilla tulisi olla varalla aggregaatit sähkökatkojen varalta.
- Myös lisääntynyt sähkönkulutus ja ylläpitokustannukset ovat merkittävät. Sähkön säästäminen on kestävä kehitys niin yritysten, talouden, ilmaston kuin yhteiskunnankin kannalta. Energian kulutusta on mahdollista vähentää yksinkertaisilla toimenpiteillä; tässä tapauksessa luopumalla jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta, joka lisää merkittävästi sähkönkulutusta ja hiilijalanjälkeä. Safarikennelien sähköistäminen kuluttaisi sähköä 6 kk:n aikana noin 3 800 000 kWh, eli 380:n omakotitalon sähkölämmityksen verran. (Suomen koiravaljakkoyrittäjät ry, jäsenkysely 2022, liitteenä).
- Vähimmäisvaatimus kaksi juottokertaa vuorokaudessa on riittävä lähtökohta turvaamaan rekikoiran vedensaannin talvi- ja pakkaskaudella, koska rekikoirat saavat lisäksi nestettä yhdistelmäruokavaliosta tai tuoreruokapainotteisesta ruuasta (kosteus 60-70%), joka tarjotaan lisätyn veden kera. Tarvittaessa koirille tarjotaan vettä useammin kuin kaksi kertaa päivässä. Keväällä, kesällä ja syksyllä vesi on käytännössä jatkuvasti saatavilla.
- Rekikoirien hoitorutiineihin on kuulunut vuosikymmenten ajan 2-4 juottokertaa päivässä ruokinnan ja fyysisen suorituksen yhteydessä riippumatta siitä, että koirilla on myös mahdollisuus jatkuvaan veden saantiin tarhassa suurimman osan vuotta. Rekikoira ei välttämättä juo oma-aloitteisesti vesikupista vastaavaa määrää vettä, jonka se menettää suorituksen aikana. Veden tarve voi pitkissä suorituksissa nousta jopa 3-5 litraan

- vuorokaudessa (Reynolds 1997, Stephens-Brown and Davis 2017).
- Tämän vuoksi koiria juotetaan usein: aamuisin, iltaisin, ruokinnan jälkeen, ennen suoritusta, suorituksen jälkeen ja mahdollisesti suorituksen aikana. Juomavesi maustetaan lihalla, tuoreruualla tms. maittavuuden lisäämiseksi, ja koirat opetetaan jo pentuna juottorutiineihin.
 - Safarikenneleissä on sulan maan aikana jatkuvasti raikasta vettä koirien saatavana. Syystalvella aloitetaan koirien treenaus ja säännöllinen juotto. Säännöllisellä juotolla tarkoitetaan sitä, että koirille annetaan aamujuotto eli 1 – 1,5 litraa lämmintä lihalientä. Koiravaljakkosafarilla esm. 40-50 km koirille annetaan safarin puolivälissä ns. tauko snacksit eli pienet rasvaiset välipalat.noin 200-300 g lihaa, josta nesteen osuus on 70 %. Iltaruokinnan yhteydessä koirille annetaan jälleen 1-1,5 litraa lämmintä lihalientä. Ruokinnassa lihan osuus on 50-60% ja korkean energiapitoisuuden kuivamuonan osuus 40-60 %.
 - Koiraa nesteytetään koiran painosta riippuen keskimäärin 3 litraa päivässä. Jos päiväsafarit toteutetaan kennelillä, safarien jälkeen annetaan lisäksi noin yksi litra lihahalientä.
 - Valvotulla juotolla on useita työkoiran hyvinvoinnin kannalta hyviä puolia, kuten yksittäisen koiran riittävän juomisen varmistaminen, nesteannoksen optimointi ja ajoitus suhteessa työsuoritukseen, luottamussuhteen luominen, sekä käyttäytymisen ja terveystilanteen havainnointi. (luonnonvarakeskus Luke 2019)
 - Safarityössä käytettävillä Siperianhuskyilla, Alaskanhuskyillä, Alaskanmalamuuteilla ja Grönlanninkoirilla on kyky polttaa rasvoja energiaksi, ja aineenvaihdunnan sivutuotteena muodostuu metabolista vettä.

Suomen luonnonsuojeluliitto:

- Lehmien laidunnus lisää niiden hyvinvointia ja edistää luonnon monimuotoisuutta, kunhan laidunpaine mitoitetaan oikein. Esitetty 90 päivän jaloittelu tulee säätää laitumelle ja koskemaan myös lypsykarjaa.

Suomen valjakkourheilijoiden liitto:

- Rekikoirakennelien tulee sisältyä poikkeukset sisältävään, pykälän 2 momentin 5 kohtaan, jossa jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä, koska sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä.
- Poikkeusta ei tule rajata pelkästään yritystoiminnan alla oleviin rekikoirakenneleihin vaan myös valjakkourheilua -ja -retkeilyä harrastaviin kenneleihin.
- Sisätiloissa ja keväällä, kesällä ja syksyllä koirien riittävä vedensaanti on helppo turvata juomakupilla tai -sangolla. Rekikoirien jatkuva veden saanti on kuitenkin haastavaa ja kallista järjestää talvella kovien pakkasjaksojen ja tarharakenteiden vuoksi. Sulakuppien asentaminen ja sähköistäminen vaatisi rekikoirakenneleiden uudelleen suunnittelua, rakentamista ja suuri investointeja.
- Sähkölaitteet saattavat lisätä myös koirien loukkaantumisen riskiä, joka on mainittu pykälässä 32 (pitopaikan turvallisuus). Koirat tutkivat hampain ja tassuilla uudet asiat tarhassa.
- Koiratarhan sähköistäminen lisää sähkönkulutusta ja ylläpitokustannuksia merkittävästi. Sähkön säästäminen on kestävä kehitys niin yritysten, talouden, ilmaston kuin yhteiskunnan kannalta. Energian kulutusta on mahdollista vähentää yksinkertaisilla toimenpiteillä - tässä tapauksessa luopumalla jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta, joka lisää sähkönkulutusta ja myös hiilijalanjälkeä.
- Vähimmäisvaatimus kolme juottokertaa vuorokaudessa on riittävä lähtökohta turvaamaan rekikoiran vedensaannin talvi- ja pakkaskaudella, koska rekikoirat saavat lisäksi nestettä yhdistelmäruokavaliosta tai tuoreruokapainotteisesta ruuasta (kosteus 60-70%), joka tarjotaan lisätyn

veden kera. Tarvittaessa koirille tarjotaan vettä useammin kuin kolme kertaa päivässä. Keväällä, kesällä ja syksyllä vesi on käytännössä jatkuvasti saatavilla.

- Rekikoirien juottorutiinit
- Ulkotarhoissa asuvat, raskasta työtä tekevät rekikoirat juotetaan valvotusti tarhalla tai maasto-olosuhteissa. Valvotulla juotolla on useita rekikoiran hyvinvoinnin kannalta hyviä puolia, kuten yksittäisen koiran riittävän nesteytyksen varmistaminen, suorituskyvyn ylläpito, luottamussuhteen luominen ja käyttäytymisen havainnointi. Jos rekikoira ei juo, voi se kertoa koiran sairastumisesta tai muusta hyvinvoinnin heikkenemisestä, johon hoitaja tietää reagoida. Juotolla myös optimoidaan nesteannos ja ajankohta suhteessa rekikoiran fyysiseen suoritukseen ja parannetaan fyysistä suorituskykyä. Rekikoirien hoitorutiineihin on kuulunut vuosikymmenten ajan 2-4 juottokertaa päivässä ruokinnan ja fyysisen suorituksen yhteydessä riippumatta siitä, että niillä on myös mahdollisuus jatkuvaan veden saantiin tarhassa suurimman osan vuotta. Rekikoira ei nimittäin välttämättä juo oma-aloitteisesti vesikupista vastaavaa määrää vettä, jonka se menettää suorituksen aikana. Veden tarve voi pitkissä suorituksissa nousta jopa 3-5 litraan vuorokaudessa (Reynolds 1997, Stephens-Brown and Davis 2017). Tämän vuoksi koiria juotetaan usein (aamuisin, iltaisin, ruokinnan jälkeen, ennen suoritusta, suorituksen jälkeen ja mahdollisesti suorituksen aikana), juomavesi maustetaan lihalla, tuoreruualalla tms. maittavuuden lisäämiseksi ja koirat opetetaan juopentuna juottorutiineihin.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Perusteluissa mainittu jaloitteluelvoitteen pidentäminen on kiitettävä muutos, mutta jaloitteluelvoituksen laajentaminen koskemaan koko kalenterivuotta estää käytännössä kokonaan velvoitteen valvonnan. Jaloitteluelvoitteen aikaikkuna tulee säilyttää voimassa olevan lain mukaisena ja ainoastaan pidentää jaloittelun kestoa.

Ympäristöministeriö:

- Lakiluonnoksen mukaan lypsylehmät ja pääasiassa maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot, jotka pidetään kytkettyinä, tulee päästää vähintään 90 päivänä laitumelle tai muuhun tarkoituksenmukaiseen jaloittelutilaan ajanjaksona, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta. Jaloittelutilan pinta-ala säilyisi ennallaan vähintään 6 neliömetrissä siellä pidettävää nautaa kohden ja pinta-alan olisi kuitenkin oltava aina vähintään 50 neliometriä. Jaloitteluelvoitteen liittyvä vapautusmenettely poistettaisiin 12 vuoden siirtymäajalla. Perustelumistion mukaan uusiin pihattoihin ei enää myönnetä investointitukea, ellei pihatton yhteydessä ole käytettävissä jaloittelutarhaa tai laidunta.
- Ympäristöministeriö pitää jaloitteluajan pidennystä ja poikkeuksen poistamista hyvinä muutoksina, jotka toivottavasti lisäävät peltolaitumia ja perinnebiotooppien laidunnusta. Investointitukien rahoitettavien hakemusten pisteyttämisessä tulisi jatkossa painottaa laidunnusta.
- Lakiluonnoksessa käytetään termiä jaloittelutila. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ovat johdonmukaisesti pyrkineet yhdenmukaistamaan lainsäädännössä käytettävää termistöä. Eläinten hyvinvointilaissa tulisi käyttää yhdenmukaista termistöä nitraattiasetuksen (vna 1250/2014) kanssa, jossa määritelmät ovat seuraavat:
- *jaloittelualueella eläinsuojan välittömässä yhteydessä sijaitsevaa aluetta, jota käytetään säännöllisesti eläinten jaloitteluun ja jolta kerätään lanta ja valumavedet talteen;*
- *ulkotarhalla aidattua, jaloittelualuetta laajempaa aluetta, jossa eläimiä kasvatetaan yleensä ympärivuotisesti. Ulkotarhassa voi sijaita sääsuoja sekä ruokinta- ja juottoaikat. Ulkotarha voi sisältää myös jaloittelualan.*
- *laitumella yksi- tai monivuotisia nurmi- tai rehukasveja kasvavaa peltoaluetta, jolta tuotantoeläimet syövät rehua;*

7. Muut asetuksia koskevat lausunnot

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Mikäli broilereita ei vielä olisi ja niitä lähdetäisiin tänä päivänä jalostamaan “nollatilanteesta”, näin sairaalloisen linnunpoikasen tarkoituksellinen jalostus alkuperäisestä kantamuodosta täyttäisi eläinrääkkäyksen kriteerit. Broileri on linnunpoikanen, joka on jalostettu kasvamaan suurella nopeudella jättimäisiin mittoihin. Superkasvulla tavoitellaan maksimaalista lihamäärää, mutta samalla on tehty lintu niin sairaaksi, että sen muutaman viikon mittainen elämä koostuu suurelta osin fyysisestä kivusta ja sen aiheuttamasta ahdistuksesta.
- Ahdistusta lisää entisestään se, että broilereita kasvatetaan suurella tiheydellä, minkä on useissa tutkimuksissa osoitettu aiheuttavan linnuille fyysisistä ja psyykkistä kärsimystä.
- Nykylainsäädäntö ei sallisi näin voimallisen jalostusprosessin aloitusta linnun hyvinvoinnin kustannuksella, jos lopputulos olisi tiedossa siinä vaiheessa, kun jalostaja hakisi lupaa jalostustyön aloitukseen. Mikäli asiasta päättävälle tuomioistuimelle annettaisiin vertailtavaksi terve lintu, josta jalostus lähtee liikkeelle, ja “valmis jalostustuote” eli nykybroileri, olisi täysin selvää, että jalostuksessa rikotaan eläinsuojelulakia, eikä jalostusprosessin aloitukselle voisi antaa lupaa lain puitteissa.
- Broileri on jalostettu aikana, jolloin laki ei suojellut lintuja estämällä jalostusta. Koska broileri on jo jalostettu, tämän päivän lainsäätäjät eivät ole joutuneet ottamaan kantaa siihen, onko jalostus ollut alun perin oikein. Viime vuosien aikana broilerin hyvinvointiin liittyvä tutkimustieto on kuitenkin kasvanut sellaisiin mittoihin, että lainsäätäjät ei voi enää jättää broilerin tilannetta huomiotta. Tutkimustieto osoittaa, että broileri kärsii sekä fyysisesti jalostuksen aiheuttamista kivuista että myös henkisesti joutuessaan elämään liian suuressa lintutiheydessä. Tutkimustiedon ja sitä kautta ymmärryksen lisääntyessä lakeja on muutettava vastaamaan nykytilannetta. Broilereita koskeva lainsäädäntö on auttamattoman vanhentunutta, eikä uusi lakiluonnos vielä nykymuodossaan tarjoa käytännössä mitään parannuksia tilanteeseen.
- Broilerin jalostus ja kasvatusta korkeissa tiheyksissä tulee kieltää lailla.
- Tutkimusten mukaan vasikat kärsivät huomattavasti siitä, että ne erotetaan emostaan ja pakotetaan elämään yksin. Nykyinen eläinsuojelulaki sallii vasikoiden yksittäiskasvatuksen. Laki on peräisin ajalta, jolloin tästä asiasta ei ollut yhtä kattavaa tieteellistä tutkimustietoa kuin nykyään. Sitä mukaan, kun tiede tuottaa uutta tietoa, olemassa olevia lakeja tulee päivittää siten, että ne huolehtivat eläinten hyvinvoinnin edellytysten täyttymisestä uuden tiedon valossa. Sosiaalinen nuori vasikka kärsii siitä, että se erotetaan emostaan ja joutuu kasvamaan yksin erillään muista. Vasikka tarvitsee emon hoivaa voidakseen hyvin.
- Menneen ajan vanhentuneisiin käsityksiin pohjautunut laki tulee päivittää nykypäivää vastaavaksi. Vasikoiden yksittäiskasvatusta tulee kieltää lailla nykytieteen tarjoamien tutkimustulosten valossa.

Eläinsuojeluasiamies:

- Lakiesityksen kirjaukset eläinten olennaisista käyttäytymistarpeista edellyttävät turkiseläinten pito-olosuhteiden parantamista. Turkiseläinten suojelua koskevan asetuksen uudistus on ollut pitkään valmisteilla, ja se tulisi viedä loppuun mahdollisimman pian turkiseläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Turkiseläinten pito-olosuhteita olisi parannettava merkittävästi asetustasolla niiden keskeisten käyttäytymistarpeiden toteutumiseksi. Lain perusteluissa on tarpeen tuoda esiin turkiseläinten hyvinvointiin keskeisesti vaikuttavat asiat, mikä ohjaisi turkiseläinten hyvinvoinnin parantamista asetuksella.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Kissojen ulkoilun on oltava turvallista.

- Kissojen ulkoiluttaminen vapaana ilman valvontaa vaarantaa kissan hyvinvointia. Erityisen korkea riski tarpeettomaan kärsimykseen ovat taajamat ja muut vilkkaan liikenteen alueet sekä sellaiset alueet, joilla petoeläimistä aiheutuu kissoille vaaraa. Varsinkin taajama-alueilla kissojen vapaana pitäminen aiheuttaa ihmisillä ärtymystä, mikä saattaa aiheuttaa vaaraa kissan hyvinvoinnille. Näillä alueilla kissojen vapaana pitäminen on kiellettävä. Maatiloilla ja hevosstalleilla tuhoeläimiä torjumassa pidettävien kissojen tulee olla lisääntymiskyvyttömiä ja niiden hyvinvoinnista on huolehdittava siten, ettei vapaana olosta aiheudu niille vaaraa.
- Koiran hyvinvoinnille ulkoilu on välttämätöntä
- Nykylainsäädännön mukaisesti hoidossa olevan eläimen hyvinvointi on tarkastettava kerran päivässä. Koirien pitopaikka on yleisimmin asunto, jossa sen omistajakin asuu. Koiranpentujen peruskasvatuksessa lähes tärkeimpänä asiana pidetään koiran sisäsiisteyskasvatusta. Koirille ympäristön tutkiminen nuuskimalla on lajityypillisesti tärkeää. Lakiin tulee säätää, että yli kahdeksan viikon ikäistä koiraa koiraa on ulkoilutettava vähintään kolme kertaa päivässä.
- Turkiseläimille on luotava mahdollisuus lajityypilliseen käyttäytymiseen.
- Turkiseläiminä pidettävien eläinten on voitava toteuttaa niille tärkeitä lajityypillisiä käyttäytymistarpeita kuten kylpeminen, tonkiminen, kaivautuminen ja kiipeily. Pitopaikassa on oltava maapohja, jota supikoirat voivat tonkia, minkeillä on oltava vesiallas ja kettujen on päästävä kiipeilemään ja kaivamaan. Eläinten on myös saatava levätä ja hoitaa poikasiaan pesässä.

Helpparrot:

- Lemmikkilintujen yleinen hyvinvointi
- Lemmikkilinnun tulee päästä päivittäin liikkumaan, lentämään, kiipeilemään ja nauttimaan olostaan. Lemmikkilinnulle tulisi olla aina vähintään lajille sopiva turvallinen pitopaikka, esimerkiksi riittävän suuri häkki, tai muu vastaava tila, jossa linnulla on paljon myös lentotilaa. Pitopaikan tulee olla puhdas, sekä tarjolla raikasta vettä ja kyseisen lajin mukaista ravintoa jatkuvasti saatavilla. Lemmikkilinnulla on myös oltava useita lajin mukaisia lepopaikkoja, esimerkiksi orsia sekä myöskin virikkeitä. Esitämme, että lemmikkilintujen asianmukaisen pitopaikan lajinmukaiset vaatimukset kirjattaisiin lakiin nykyistä tarkemmin. Laki ei tällä hetkellä esimerkiksi huomioi sitä, että osa lemmikkilinnuista tarvitsee leveän häkin liikkuaan ja toiset lajit taas saattavat enemmän kiipeillä tai viihtyä maatasossa. Esitämme, että lemmikkilinnun on päästävä päivittäin pois häkistään liikkumaan turvallisesti sisätiloissa. Linnun omistajan vastuulla on huolehtia, ettei lemmikkilintu pääse karkaamaan ulos.
- Ehdotamme, että lemmikkilintuja ei saa pitää ulkona täysin vapaana. Lemmikkilinnun tulee aina olla joko ko. lajille turvallisissa valjaissa, ihmisen hallinnassa, tai turvallisessa häkissä/ulkoaviaarissa. Esitämme että lemmikkilinnun nilkkaan/tunnisterenkaaseen kiinnitettävää narua, tai hihnaa ei koskaan saa käyttää. Se rajoittaa linnun luonnollista liikkumista. Pelästyessään lintu yleensä pakenee lentämällä, jolloin eläin saattaa loukata itsensä pahoin. Tämä johtaa turhaan kärsimykseen tai jopa linnun kuolemaan.
- Lemmikkinä pidettävät linnut elävät luonnossa usein pareittain tai parvissa, jonka vuoksi esitämme että, lemmikkilinnulla tulisi olla hyvinvoinnin edistämiseksi myös lajille sopivaa lintuseuraa.

Korkeasaaren eläintarha:

- Korkeasaari pitää hyvänä, että asiantuntijan käyttämisestä säädetään laissa. Toisinaan valvontatilanteissa on esimerkiksi eläimiä, joiden käsittelystä tai edes lajin tunnistamisesta, ei valvontaviranomaisella ole osaamista.
- Nykyisessä eläintarha-asetuksessa on annettu vaatimuksia vain eläinten pitopaikalla. Lakiesityksessä on asetuksenantovaltuutus useaan eläintarhatoimintaan liittyvään kohtaan. Toivottavaa on, että eläinten hyvinvointilain nojalla eläintarhatoimintaa koskevat säädökset kootaan yhteen asetukseen. Korkeasaari toivoo tulevaisuudessa kuulluksi, kun eläintarhatoimintaan liittyviä asetuksia valmistellaan.

LAVI:

- Aluehallintovirasto toteaa, että tarhoissa pidettävien porojen (paliskuntien talvisin tarhatut porot ja matkailun ohjelmapalvelussa toimivien porojen) osalta olisi tarvetta eläinlajikohtaiseen asetukseen, jossa säädettäisiin tarkemmin lainsäädännön vähimmäisvaatimuksista. Tarkennettavia seikkoja olisivat ainakin säänsuojan tarve, kun porot eivät voi itse vapaasti valita makuupaikkaansa toisin kuin luonnossa, kytkettynä pitäminen, veden/puhtaan lumensaanti ja riittävä lajinomaisen ravinnonsaannin varmistaminen tarhassa, joka talviaikaan on eläimen pysyvä pitopaikka. Linjausta tarvitaan myös siitä, milloin hirtaiden/härkien sarvien sahaaminen on fysiologisesti mahdollista ilman, että siitä aiheutuu vahinkoa eläimelle. Kivunlievitys kastraation kuten muidenkin kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä tulisi myös mainita asetuksessa.

Oikeutta Eläimille:

- Lakiesitys ei tuo mitään merkittävää parannusta broilerien oloihin. Broilereille tulisi mahdollisimman nopeasti tarjota lainsäädännöllä ympäristön virikkeellistämistä (kuten luonnonvaloa, riittävästi orsia sekä esimerkiksi olkea tai muuta virikettä sekä ulkoilumahdollisuus sopivana vuodenaikana).
- Virikkeiden hyödyntäminen sekä eläinten liikkumistarpeen tyydyttäminen edellyttää kasvatustiheyden merkittävää pienentämistä.
- Broilerintuotanto perustuu ehdotetun lain 25 § vastaiselle eläinjalostukselle. Esimerkiksi liian nopea kasvu aiheuttaa eläimille kärsimystä. Lailla tulisi huolehtia siitä, että tällaisen jalostustyön tuloksena syntyneiden rotujen käyttö broilerintuotannossa loppuu.
- Lailla tulisi myös taata se, ettei broilerintuotannossa rikota ehdotetun lain 23 § säädöksiä. Etenkin untuvikkovaiheessa on suuri riski, että useat eläimet kokevat hitaan nälkäkuoleman, ellei erikseen säädetä riittävä tarkastusvelvollisuutta ja velvoitetta puuttua viipymättä nälkiintyneen eläimen tilanteeseen.
- Myös kalakasvattamoiden oloihin tulisi saada merkittäviä parannuksia.
- Hiilidioksidi ei ole hyväksyttävä menetelmä kalojen tainnutukseen.
- Aiemmin mainitun porsitus- ja tiineytyshäkkien kiellon puutteellisuuden lisäksi lakiehdotuksesta puuttuu täysin lihasikojen olojen parantaminen. Lihasiat elävät nykyisillä eläimille tiloilla erittäin ahtaasti ja virikkeettömästi. Sikojen tiedetään olevan kognitiivisilta ominaisuuksiltaan monimuotoisia eläimiä. Nykyiset virikkeet ja kasvatuserot eivät mahdollista sikojen käyttäytymistarpeiden tyydyttymistä missään kasvatuksen vaiheessa.
- Sikojen tainnutaminen hiilidioksidilla tulisi kieltää.

Paliskuntain yhdistys ja Porotilamatkailu ry:

- 22 §:ssä todetaan, että hoidossa olevien eläinten ruokinnasta ja juotosta voidaan antaa tarkempia säädöksiä valtioneuvoston asetuksella. Porojen osalta talvitarhauksessa sekä esimerkiksi matkailukäytössä olevien porojen osalta tarvitaan olosuhteet ymmärtävä asetus, jonka valmisteluun tulee ehdottomasti ottaa mukaan poronhoidon asiantuntemus. Toisaalta asiaan on hyvä saada asetustasoinen säädös, jotta valvontaviranomaisella on mahdollisuus puuttua tarvittaessa ongelmallisiin tapauksiin.
- Nykykäytännössä on tämän osalta korjaamisen tarvetta. Toisaalta taas poron ominaisuudet erityisesti arktisiin oloihin vuosisatojen kuluessa jalostuneena eläimenä tulee huomioida asetusvalmistelussa.

PSAVI:

- Aluehallintovirasto esittää, että myös poroille säädetään eläinlajikohtainen asetus.
- Asetuksessa tulee ottaa huomioon mm. seuraavia seikkoja:
 - o tarhattavilla poroilla tulee olla asianmukainen säänsuoja niissä tapauksissa, kun tarhan puusto ei sovellu luonnolliseksi säänsuojaksi
 - o tarhattavien porojen lajinmukaisesta ruokinnasta on huolehdittava
 - o tarhattavilla poroilla tulee olla jatkuvasti vettä tai puhdasta lunta saatavilla

- poroa ei saa pitää paikalleen kytkettynä muutoin kuin tilapäisesti ja lyhytaikaisesti, poroa saisi pitää ulkona yhteen paikkaan kytkettynä vain asuttuna olevan rakennuksen välittömässä läheisyydessä
- porojen kastraation saa tehdä vain riittävää kivunlievitystä käyttäen
- sarvien katkaisu on kielletty asetuksessa määriteltynä ajankohtana (syksy-alkutalvi) sarvien verenkierron vuoksi
- ns. verisarvista poroa ei saa kuljettaa maantieajoneuvossa

Ranuan Seudun Matkailu:

- Lakiesitys antaa valtuutuksia säätää useista eläintarhatoimintaan liittyvistä asioista asetuksella. Nykyinen eläintarha-asetus asettaa vaatimuksia käytännössä lähes pelkästään pitopaikalle. Toivomme, että hyvinvointilain tultua voimaan eläintarhojen toimintaa koskevat säädökset kootaan kaikki yhden uuden asetuksen alle, ja toivomme tulevamme kuulluksi kun eläintarhatoimintaan liittyvää tai liittyviä asetuksia valmistellaan. Tämä koskee myös esimerkiksi asetusta eläimille tehtävistä toimenpiteistä, sillä esimerkiksi keinosiemennyksellä saattaa olla tulevaisuudessa lajien suojeluhankkeissa ja siten eläintarhojen toiminnassa nykyistäkin suurempi rooli.

Suomen Eläinlääkäripraktikot:

- Lakiin liittyvässä asetuksessa tulee ehdottomasti rajata hevosten sekä pieneläinten hammashoidot vain eläinlääkäriin koulutuksella suoritettaviksi tehtäviksi. Hevosen hammas on elävää kudosta ja sen muokkaus raspaamalla tai muutoin on verrannollinen kirurgiseen toimenpiteeseen. Nykyään hevosten hampaita raspaavat eläinlääkäreiden lisäksi muun muassa kengittäjät ja omistajat, ilman rauhoitusta, puutteellisilla tiedoilla ja välineillä. Näiden maallikoiden suorittamien "hammashoitojen" jäljiltä hevosten hampaiden juurikanavat ovat usein vaurioituneet, mikä tuottaa hevoselle voimakasta kipua. Koska hevosen kokemaa kipua on vaikea havaita, jäävät nämä vaurioituneet hampaat ja tulehtuneet juurikanavat usein hoitamatta jopa vuosiksi. Tämä on merkittävä eläinten hyvinvointia vähentävä epäkohta. Näin ollen esitämme että sekä pieneläinten että hevosten hammashoito tulee olla rajattu vain eläinlääkäreiden tehtäväksi.
- Laissa eläinlääkäriammattin harjoittamisesta mainitut nykyään eläinlääkäriin tehtäviksi säädetyt toimenpiteet, kuten hevosen rektalisointi, tulee edelleen pitää eläinlääkäriin tehtävinä.
- Lakiin tulisi näkemyksemme mukaan myös lisätä rektalisoinnin lisäksi rektaaliultran eli peräsuolen kautta tehtävän ultraäänitutkimuksen suorittaminen vain eläinlääkäriin tehtäväksi. Hevosen peräsuoli on altis repeämille näiden toimenpiteiden yhteydessä ja oikea tekniikka on oleellista. Lisäksi näihin toimenpiteisiin liittyy aina diagnoosin teko, ja diagnoosin saa lain mukaan tehdä vain eläinlääkäri. Näin ollen mielestämme muilla kuin eläinlääkäreillä ei koskaan ole tarvetta rektalisoida hevosta tai suorittaa hevoselle peräsuolen kautta tehtävää ultraäänitutkimusta.
- Nenämahaletkun, mahatähystimen, hengitystietähystimen tai muun vastaavan välineen asettaminen hevosen henki- tai ruokatorveen ja edelleen mahalaukkuun, tulee säätää eläinlääkäriin koulutuksella tehtäväksi. Nämä ovat toimenpiteitä, joiden tekemiseen liittyy aina diagnoosin tekeminen; joko niin että toimenpide (kuten tähystys) tehdään diagnoosiin pääsemiseksi, tai niin, että diagnoosi on täytynyt tehdä jotta toimenpide (kuten nesteiden letkuttaminen mahaan nenämahaletkulla) voidaan suorittaa. Hevosen nenämahaletkun asettaminen poikkeaa täysin esimerkiksi nautan letkuttamisesta, eikä omistajan tai muun maallikon suorittamalle hevosen letkutukselle ole koskaan perusteita. Hevosen letkuttaminen on toimenpide, johon väärin suoritettuna sisältyy merkittävä komplikaatoriski. Letkun ajautuminen henkitorveen ruokatorven sijasta on hyvin tavallista. Mikäli näin käy, saattaa mahaan tarkoitettu neste joutua keuhkoihin ja tämä voi johtaa hevosen kuolemaan.
- Akupunktioita ja fysikaalisia hoitoja tulisi antaa eläimelle vain eläinlääkäriin tai eläinfysioterapeutin suorittamana tai eläinlääkäriin määräyksestä.

Suomen Hevostietokeskus ry:

- valtioneuvoston asetuksella tulee huomioida;
 - a) pihatossa ja ulkona pidettävien eri ikäisten ja rotuisten hevosten pihatoille ja säänsuojille tulee asettaa vaatimukset (huomioiden maantiede). Ryhmässä pidettävien hevosten karsinoiden/pihattojen pinta-ala vaatimusten vähimmäiskokoja tulee suurentaa. Perusteluna uudet tutkimustulokset.
 - b) Hevosen omistajan on huolehdittava siitä, että hevoselle käytettävät välineet ja laitteet eivät vaaranna sen hyvinvointia. Vastaava velvollisuus on myös näiden välineiden ja laitteiden markkinoijilla ja myyjillä.

Suomen marsuyhdistys:

- ”Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikan koosta, materi-aaleista, rakenteista ja muista ominaisuuksista.”
- Voimassa oleva eläinsuojelulain- ja asetuksen mukaiset eläinten pitopaikkaa koskevat sää-dökset ovat suppeita mm. häkkikoot ovat todella pieniä ottaen huomioon marsun liikunnan tarpeet ja laumaeläimen vaatimukset. Näihin pitopaikan olosuhteisiin toivomme asetuksessa puututtavan jatkossa huolellisesti ja asiantuntevasti.
- Toivomme, että asiantuntemustamme kuunnellaan jatkossakin. Olemme kiinnostuneita yhteistyöstä.

Ympäristöministeriö:

- Pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Ulkona kasvatettavien eläinten, erityisesti ympäri vuoden ulkona kasvatettavien nautojen, pitopaikan vaatimukset ovat nykyisin olleet epäselvät, eikä lausunnolla oleva hallituksen esitys selkeytä asiaa. Ulkona kasvatettavien nautojen pitopaikan vaatimukset kytkeytyvät ulkona kasvatuksen ympäristövaatimukseen. Ympäristöministeriö pitää välttämättömänä säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin pitopaikan olosuhteista.

8. Kalastuslakia koskevat lausunnot

Animalia:

- 58 § Kalojen vapauttaminen
- Pykälään on lisättävä, että pyydystä ja päästä -kalastus on kiellettyä. Kalaa ei siis saa pyydystää vain kilpailemista ja mittaamista varten.
- 58 b § Kalojen ja rapujen lopetus
- Pykälästä on poistettava seuraavat lauseet: ”Kalaa tai rapua ei tarvitse saaliiksi ottamisen jälkeen välittömästi lopettaa, mikäli olosuhteet vaikeuttavat lopetusta” ja ”Lopetusvelvollisuus ei koske kerralla saatavaa suurta saalismäärää.”
- Kalojen kokema kärsimys ei riipu sääolosuhteista tai suuresta yksilömäärästä. Päinvastoin suuren yksilömäärän tulisi tarkoittaa sitä, että myös tehokkaiden lopetusmenetelmien on oltava käytössä. Ihmisen etu tai taloudellinen hyöty ei saa mennä eläimen kokeman kärsimyksen edelle.
- Lisäksi on poistettava lause: ”Rapu on lopetettava asettamalla se riittävän suureen määrään kiehuva vettä, jotta rapu kuolee mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti.” Lakiin on kirjattava, että rapu tulee lopettaa menetelmällä, joka aiheuttaa sen kuoleman nopeasti ja mahdollisimman kivuttomasti. Tällaiseksi menetelmäksi ei voida katsoa eläimen keittämistä elävältä.

Animalian Joensuun alueosasto:

- Eläinten hyvinvointilakiin liittyvä laki kalastuslain muuttamisesta sisältää tärkeitä kirjauksia kalojen hyvinvoinnin parantamisesta. Kalastuslain muutoksen yhteydessä tulee kuitenkin kieltää myös pyydystä ja päästä -kalastus. Lakiesityksen 58 b §:stä tulisi poistaa lupa poiketa kalan tai ravun välittömästi lopetusvelvollisuudesta, mikäli olosuhteet vaikeuttavat lopetusta, tai jos saalista

säilytetään sumpussa tai muussa vastaavassa kalojen tai rapujen säilyttämiseen soveltuvassa laitteessa tai tilassa.

- Lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös suuria saalismääriä, joiden nopealle lopettamiselle tulee aktiivisesti kehittää toimivia menetelmiä.

Animalian Kotkan alueosasto:

- Kalastuslain osalta ei tule sallia poikkeuksia, jossa kalaa tai rapua ei tarvitsisi lopettaa välittömästi saaliiksi ottamisen jälkeen suuren saalismäärän tai olosuhteiden vaikeuden takia.

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Nykyinen laki sallii rapujen keittämisen elävänä ja kalojen tappamisen tukehduttamalla. Kalat ja ravut ovat tällä hetkellä eriarvoisessa asemassa verrattuna muihin eläimiin, joiden lopetus on lain nojalla määrätty tapahtumaan tuskattomasti. Nykyinen laki on ajalta, jolloin kalojen ja rapujen kivuntuntokyvystä ei tiedetty niin paljon kuin tänä päivänä tiedetään. Uudet tutkimukset ovat osoittaneet, että kalojen ja rapujen kivuntuntokyky on hyvin kehittynyt ja siksi on erittäin todennäköistä, että ravut tuntevat tuskaa, kun ne keitetään elävältä ja kalojen tukehtumiskuolema aiheuttaa niille pitkittynyttä kärsimystä.
- Rapujen elävältä keittäminen on vanha tapa, mutta ei suinkaan ainut vaihtoehto rapujen lopettamiseksi. Se, että jokin tietty tapa on ollut käytössä ennen ja on yhä käytössä, ei ole riittävä oikeutus jatkaa kyseistä käytäntöä, mikäli uuden tiedon valossa on selvää, että eläimille aiheutuu siitä kärsimystä. Nopea lopetus on mahdollista niin rapujen kuin kalojenkin kohdalla myös suurimittaisessa teollisessa tuotannossa. Laki rapujen ja kalojen lopetustavasta tulee päivittää siten, että lopetuksen on oltava tuskaton. Uuden lain on suojeltava myös rapuja ja kaloja samoin kuin se tällä hetkellä suojelee muita eläimiä lopetustilanteessa.
- Tällä hetkellä laissa ei ole kielletty sellaisten kilpailujen järjestämistä, joissa päämääränä on tappaa mahdollisimman monta luonnonvaraista eläintä. Eläinsuojelulain tai uuden eläinten hyvinvointilain yleistä noudattamista yhteiskunnassa edistää tehokkaasti se, että yhteiskunnan jäsenillä on terve, kunnioitettava suhtautuminen eläimiin. Eläinten tappamiskilpailut ovat omiaan hämärtämään oikeanlaisen eläinsuhteen muodostumista.
- Tällaiset ensisijaisesti ihmisen ajanvietteenä toimivat kilpailut tulee kieltää lailla.

ANIWERE:

- Luonnoksen laiksi kalastuslain muuttamisesta 58 b §:n 1 momentin on edellytettävä myös rapujen osalta joko ensisijaisesti tainnutusta tai toissijaisesti välitöntä kuolemaa. Tämä on toteutettavissa muuttamalla 58 b §:n 1 momentin toinen ja kolmas virke koskemaan kalojen lisäksi rapuja, ja poistamalla 58 b §:n 1 momentin kaksi viimeistä virkettä. Saman sääntelyn soveltuminen kaloihin ja rapuihin myös selkiyttäisi lainsäädäntöä.
- Luonnoksen laiksi kalastuslain muuttamisesta 58 b §:n 2 momentin lopetusta vaikeuttavia olosuhteita koskeva poikkeus on poistettava. Olosuhteiden lopetusta vaikeuttavaa vaikutusta on haastavaa arvioida ja valvoa. Tämä on omiaan heikentämään 58 b §:n 1 momentissa esitetyn pääsäännön tavoitetta.
- Luonnoksen laiksi kalastuslain muuttamisesta 58 b §:n 3 momentin suurta saalismäärää koskeva poikkeus on poistettava. Säännös on omiaan heikentämään 58 b §:n 1 momentissa esitetyn pääsäännön tavoitetta sekä sääntelyn legitimitettiin: useampaan eläinyksilöön kohdistuva haitta on 58 b §:n 3 momentin poikkeuksen nojalla sallittua, kun taas harvempiin eläinyksilöön kohdistuva haitta on perustellusti lain tavoitteiden toteuttamiseksi kiellettyä.

Ciklidistit ja Helsingin Akvaarioseura:

- Kannattamme esitettyjä muutoksia. Sen sijaan ihmettelemme poikkeussääntöä, että ”lopetusvelvollisuus ei koskisi kerralla saatavaa suurta saalismäärää”. Paraneeko kalojen hyvinvointi sillä, että niitä on useampia, joita ei lopeteta asiallisesti, vaan jätetään kuolemaan hitaasti tukehtumalla. Lisäksi ei ole määritelty, mikä on ”suuri saalismäärä”. Kalastuskilpailut tulisivat kielletyiksi jo sen kautta, että eläimen lopettaminen viihdetarkoituksessa olisi kielletty.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Vedestä nostettu kala on palautettava veteen tai lopetettava viivytyksettä. Rapujen lopettaminen keittämällä on kiellettävä.

Eläinsuojeluasiamies:

- 58 § Kalojen vapauttaminen
- Velvoite takaisin veteen laskettavan kalan mahdollisimman varovasta käsittelystä on hyvä asia. Momentin toinen kohta on kuitenkin ongelmallinen, sillä se mahdollistaa vakavasti vahingoittuneen kalan vapauttamisen veteen, jos arvioidaan, että kala saattaa jäädä henkiin.
- Kalojen kiputuntemus on nykytiedon mukaan vastaavanlainen kuin muilla selkärankaisilla. Kalat oppivat esimerkiksi välttämään paikkoja ja tilanteita, joissa ne ovat aiemmin kokeneet kipua. Lisäksi kipukokemus muuttaa kalojen käyttäytymistä, mikä näyttäytyy esimerkiksi uimisen ja yleisen aktiivisuuden vähenemisenä sekä ruokailun lopettamisena. Kivun aiheuttamia käyttäytymismuutoksia saadaan lievennettyä kipulääkityksellä. (Sneddon 2009, 2015.)
- Kalat tulee laskea takaisin veteen lakiin perustuvista syistä esimerkiksi silloin, kun kyseessä on alamittainen kala tai rauhoitettu kalalaji. Lain kirjaus mahdollistaa kuitenkin ns. viihdemuotoisen pyydystä ja päästä -kalastuksen, jossa vapautetaan saaliiksi saadut kalat. Pyydystä ja päästä -kalastus aiheuttaa kaloille kipua ja stressiä. Voi myös olla mahdollista, että sama kala pyydystetään useamman kerran. Kivun ja stressin aiheuttamista kaloille viihteen takia on vaikea perustella. Tutkimustieto kalojen kivuntunnosta puoltaakin viihdemuotoisen pyydystä ja päästä -kalastuksen kieltämistä eläinten hyvinvointisyistä.
- 58 b § Kalojen ja rapujen lopetus
- Kalastuslakiin sisällytettävät saaliiksi otettavien ja syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännöt ovat kannatettavia. Perusteluiden maininta siitä, että säännöstä sovelletaan myös kalastuskilpailuissa, on tärkeä. On myös hyvä, että elävän kalan käyttäminen syöttinä kielletään.
- Pykälän mukaan ravut tulisi lopettaa riittävän suuressa määrässä kiehuva vettä ja rapu voidaan lopettaa myös muulla sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä tai tekniikalla. Eläinten hyvinvointikeskuksen (2021) selvityksen mukaan rapu kuolee kiehuvässä vedessä keskimäärin 8,5 sekunnissa. Euroopan elintarviketurvallisuusviraston EFSA:n (2005) raportissa määritellään, että koe-eläimen humanissa tainnutus- tai lopetusmenetelmässä eläimen tajuttomuus tai kuolema seuraa alle sekunnissa. Britannian hallituksen teettämän selvityksen mukaan kymmenjalkaiset äyriäiset voivat kokea kipua ja kärsimystä, mistä johtuen raportissa suositellaan, ettei äyriäisiä tulisi keittää elävältä ilman niiden tainnuttamista etukäteen (Birch et al. 2021). Eläinten hyvinvointikeskuksen selvityksen mukaan varovaisuusperiaate puoltaa, että ravut tainnutetaan sähköllä ennen lopetusta. Nykytiedon perusteella suositellaan sähkötainnutusta, johon on olemassa kaupallisia sovelluksia ammattilaisten käyttöön. Laissa tulee ammattikeittiöiltä edellyttää rapujen sähköllä tainnuttamista ennen kuin ne lasketaan kiehuvaan veteen eikä elävänä keittämistä tule sallia ilman sitä edeltävää tainnutusta.
- Britanniassa toteutettu selvitys suosittaa, että elävien kymmenjalkaisten äyriäisten myynti kuluttajille, joilta puuttuu asianmukainen pätevyys äyriäisten käsittelyyn, tulisi kieltää. Käytäntö lisää riskejä eläinten puuteelliseen käsittelyyn, säilyttämiseen ja lopettamiseen. Lainsäädännössämme tulee kieltää elävien rapujen myynti kuluttajille.
- Kalojen ja rapujen lopetusvelvollisuus ei kuitenkaan koske kerralla saatavia suuria saalismääriä. Suurina saalismäärinä saatavien kalojen lopetusmenetelmiä on tarpeen tutkia ja kehittää hyvinvoinnin näkökulmasta.

- Sneddon, L.U. (2009). Pain perception in fish: Indicators and endpoints. *ILAR Journal*, 50, pp. 338–342. <https://doi.org/10.1093/ilar.50.4.338>.
- Sneddon, L.U. (2015). Pain in aquatic animals. *Journal of Experimental Biology*, 218, pp. 967–976. <https://doi.org/10.1242/jeb.088823>.

Eläinten hyvinvointikeskus:

- Kalastuslakiin sisällytettävät, saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset ovat tervetulleita. Tavoitteena tulee olla, että kaikki saaliiksi otettavat kalat lopetetaan välittömästi, saaliin tai saaliskalan koosta riippumatta. Jatkossa suurina saalismäärinä saatavien kalalajien välittömään lopetukseen soveltuvia menetelmiä pitäisi aktiivisesti tutkia ja kehittää.
- Rapujen lopettaminen keittämällä ei ole nykytiedon valossa varovaisuusperiaatteen mukaisesti hyväksyttävänä pidettävä tapa. Rapujen lopettaminen kiehuvaan vedessä ja elävien rapujen myyminen kuluttajille tulisi kieltää.

Eläinvihreät:

- Rapujen keittäminen elävältä tulisi kieltää, sillä nykytiedon valossa tämä ei ole tuskaton lopetustapa.
- Laissa tulisi huomioida myös tavoite tuskattomaan ja välittömään lopetukseen tilanteessa, jossa saalismäärät ovat suuria.

HY ELTDK:

- 13§. Kielletty kohtelu: Pykälän ensimmäisessä momentissa kielletään sellainen eläinten kovakourainen käsittely, jolla aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä eläimille. Tämä on hyvin kannatettava kielto, ja olisi toivottavaa, että sen nojalla voitaisiin ottaa kantaa viihde-, harraste- tai kilpailumielessä suoritettavaan pyydä- ja-päästä-kalastukseen.
- Kalojen kiputuntemus ei viimeisimmän tutkimustiedon mukaan eroa olennaisesti nisäkkäiden vastaavasta. Kalojen kipukokemuksessa kyse ei ole vain refleksinomaisesta mekaanisesta reaktiosta. Kalat oppivat esimerkiksi välttämään paikkoja, joissa ovat kokeneet kipua. Kipukokemus muuttaa kalojen käyttäytymistä jopa päivien ajan, ja kivun aiheuttamia käyttäytymismuutoksia saadaan lievennettyä kipulääkityksellä. Lisäksi kivuliaat kalat ovat koeolosuhteissa valmiita tekemään työtä saadakseen kipulääkettä (17,18). Koukulla kalastaminen aiheuttaa kalalle sekä kipua ja stressiä että usein kudosvaurioita. Ellei pyydä- ja-päästä-kalastus tapahdu hyvin perustellusta syystä (kuten kannanhoidollisessa tarkoituksessa tehdyn kartoituksen vuoksi, jota ei voida millään muulla tavalla toteuttaa), tai jos kyse on alamittaisten kalojen tai suurten emokalojen vapauttamisesta, ei tällaista kärsimystä kaloille aiheuttavaa toimintaa voida pitää tarpeellisena eikä siten hyväksyttävänä. On myös ongelmallista, että kalan mahdollinen eloonjääminen jää kalastajan arvioitavaksi. Riskinä on, että veteen palautetaan huomattavasti loukkaantuneita eläimiä. Edellä mainituista syistä olisi perusteltua, että pyydä- ja-päästä-kalastus kiellettäisiin.
- On erittäin kannatettavaa, että kalojen tainnutus ehdotetaan pakolliseksi. On kuitenkin ongelmallista, että pykälä ei koske suurina määrinä pyydettäviä kaloja. Tämä ristiriita osoittaa tarvetta kehittää massatainnutusmenetelmiä kaloille.

ISAVI:

- Lopettamisvelvollisuuden kirjaaminen kalastuslakiin on tervetullut uudistus. Toki jo nykyisen eläinsuojelulain perusteella lopettamisvelvollisuus on Itä-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan selvä, mutta asiaa edistää ja selkiyttää kaikille osapuolille vaatimuksen kirjaaminen poikkeuksineen kalastuslakiin.
- Vapaaksi laskettavan kalan lopetusvelvollisuus, ellei sillä ole edellytyksiä säilyä hengissä: Kirjauksen tulisi olla selkeämpi ja tiukempi. Esimerkiksi "vain selkeästi vahingoittumattomat tai vain hyvin lievästi vahingoittuneet kalat voidaan laskea elävänä takaisin veteen". Perusteluihin olisi

syötä kirjata myös esimerkkejä näistä tilanteista, sekä myös tilanteista, jolloin vapaaksi laskeminen on vielä hyväksyttävää. Muutoin tavallisen kansalaisen ja kalastajan edellytykset arvioida asiaa ovat vaillinaiset.

- Rapujen tainnutus sähköllä ennen keittämistä tulisi vaatia ainakin ammattikeittiöiltä ja muilta suurtalouksilta.

Juliana von Wendtin Säätiö:

- Suuri saalismäärä ei oikeuta kalojen mahdollisimman nopean ja kivuttoman lopettamisen sivuuttamista. Lakiin voidaan sisällyttää kalastajan velvollisuus ottaa käyttöönsä suurten saalismäärien tainnutukseen tai lopettamiseen soveltuvia menetelmiä ja välineitä, kun niiden käyttö tulee mahdolliseksi. Tarvittaessa ammattikalastajan kertasaalismääriä on pienennettävä siten, että kalayksilöt pystytään lopettamaan kivuttomasti ja viivytyksettä kalastajien käytettävissä olevin keinoin. Kalankasvattamoissa pystytään jo tainnuttamaan ja verestämään suuriakin kalamääriä nopeasti ja myös kalastusalusten varusteet kehittyvät.
- Rapujen keittäminen ilman sähkötainnutusta tulee kieltää, koska ei ole tieteellisesti osoitettu, että ravut eivät tuntisi kipua ja kärsimystä. Toistaiseksi voidaan kuitenkin tarvittavien tainnutuslaitteiden harvinaisuuden vuoksi sallia itse pyydettyjen tai rapuja ei- ammattimaisesti pyytävältä henkilöltä suoraan hankittujen rapujen elävältäkeittäminen. Viranomaisten tulee suositella sähkötainnuttimen käyttöä rapujen kasvattajille, pyytäjille, ravintoloille ja kaupalle.
- Elävien rapujen ja simpukoiden myyminen tulee kieltää. Kuluttajilla ei voida olettaa olevan elävien eläinten hyvinvoinnin takaavaan kuljetukseen, ylläpitoon ja käsittelyyn sekä lopettamiseen sopivaa osaamista ja puitteita. Rapuja myydään jo nyt valmiiksi keitettyinä.
- Pyydä ja päästä -kalastus sekä kalastuskilpailut tulee kieltää. Kärsimyksen aiheuttaminen eläimelle ainoastaan ihmisten viihteen ja hovin vuoksi on räikeässä ristiriidassa lakiin kirjatun eläimen itseisarvon kunnioittamisen kanssa.

Kainuun Vapaa-ajankalastajat ry

- Mielestämme ehdotuksessa kalastuslain muutokseksi on kohta, joka tulee haittaamaan kohtuuttomasti erityisesti kalastuskilpailutoimintaa. Kalastus on hieno luonnonläheinen harrastus ja erityisesti kilpailuihin osallistuvat kaikkein aktiivisimmat ja harrastusta eniten eteenpäin vievät henkilöt. Esitetyllä muutoksella lopetusvelvollisuudesta, tulee kilpailutoimintaan osallistuvien ihmisten määrä vähenemään. Mielestämme tällaisilla harrastusta vaikeuttavilla asioilla ohjataan ihmisiä ja varsinkin nuorisoa entistä enemmän pois hienoista luontoharrastuksista.
- Hallituksen esityksen kohta 4.1.12 ”Kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien kalojen ja rapujen sekä syöttinä käytettävien kalojen lopetusta koskevat säännökset. Saaliiksi otettava tai syöttinä käytettävä kala olisi lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Lopetusvelvollisuus ei koskisi kerralla saatavaa suurta saalismäärää tai tilannetta, jossa esimerkiksi sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. Rapujen lopettaminen kiehuvaan veteen olisi sallittua.” Kainuun Vapaa-ajankalastajat ry esittää, ettei kohdan 4.1.12 lopetusvelvollisuus koskisi kilpailutoimintaa.

Kalatalouden Keskusliitto

- Luonnoksen mukaan kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien kalojen ja rapujen sekä syöttinä käytettävien kalojen lopetusta koskevat säännökset. Kalatalouden Keskusliitto pitää tätä suositeltavana ja lakiteknisesti informatiivisempana, kuin säännösten sisällyttämistä uuteen lakiin. Kalastuslaki sisältää valmiiksi jo säännöksiä muun muassa kalojen vapauttamisesta, joten esimerkiksi kalojen lopettamisesta vapautuksen yhteydessä on perusteltua säätää kalastuslaissa.
- Eläinten lopettamisesta kalastuksen osalta. Saaliiksi otettava tai syöttinä käytettävä kala olisi lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Lopetusvelvollisuus ei koskisi kerralla saatavaa suurta saalismäärää tai tilannetta, jossa

esimerkiksi sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. Rapujen lopettaminen kiehuvässä vedessä olisi sallittua. Kalatalouden Keskusliitto pitää luonnosta perusteltuna ja erityisesti sitä, että huomioon on otettu tilanteet, joissa lopetusvelvollisuuden toteuttaminen voisi muodostua helposti mahdottomaksi.

- Kalatalouden Keskusliitto pitää esitystä perusteltuna.

Keski-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri

- Luonnoksessa ehdotukseksi kalastuslain muutokseksi on syytä huomata, ettei ole tarkkaa tietoa, miten kalat tiedostaa, normaalia luonnollista tukehtumiskuolemaa. Sillä tämä on Suomalaiselle luonnon kalalle yleisin kuolintapa. Tällä hetkelläkin valtavasti ympäri järviämme tapahtumassa se tosiasia, että toinen isompi kala on nielemässä pikkukalaa, ja sen kuolinsyy on tukehtuminen.
- Samoin ei ole tieteellistä yksimielisyyttä tuntevatko kalat missä määrin kipua.
- Luonnoksen esittämä välitön kalan lopetus, hidastaa ja hankaloittaa vapakalastusta, jossa kerralla yritetään saada usein, mahdollisimman paljon pikkukalaa, joko hoitokalastuksen tai yleishyödyllisen käytön tarpeisiin. Tämä näkyy eniten kalastuskilpailu tapahtumissa, jossa pikkukalaa saadaan usein hyvin paljon, ja niistä suurin osa kuitenkin on menossa käyttöön, ja on samalla kalavesien hoitoa.
- Piikikkään kiiskin lopettaminen turvallisesti, niin ettei kalastajan itse vahingoitu on vaikeaa.
- Särkikaloja kalastettaessa, ja niitä niiden niskojen katkaisu, johtaa usein pään irtoamiseen ja ahvenillakin niskan katkaisu murjoo kalaa, niin ettei niitä voi perkuukoneella perata, eikä kunnolla muutenkaan, ja tästä johtuen niitä ei voi käyttää ollenkaan ravinnoksi.
- Edellä kuvattujen ongelmien ja seikkojen johdosta Keski-Suomen vapaa-ajankalastajapiiri toteaa, että ehdotettu kalastuslain muutos kalojen lopettamisen osalta on tarpeeton. Samoin ehdotettu muutos aiheuttaisi huomattavia ongelmia sen valvomisen suhteen.
- Suurin osa edellä kuvatuista ongelmista poistuisi, jos pykälässä 58 b § kuvattu tarkennus:
"Kaloja ei tarvitsisi välittömästi saaliiksi ottamisen jälkeen lopettaa, jos kerralla saadaan niin suuri saalismäärä, että kalojen lopettaminen on käytännössä mahdotonta."

muutettaisiin muotoon

"Kaloja ei tarvitsisi välittömästi saaliiksi ottamisen jälkeen lopettaa, jos kalastuksen tarkoituksena on menetelmästä riippumatta pyytää vesistöä suuria määriä pienikokoisia saaliskaloja hyötykäyttöön, tai jos lopettaminen turvallisesti on haastavaa, tai jos saaliskalojen laatu elintarvikkeena heikkenee."

Kriittisen eläintutkimuksen verkosto:

- Myös kalojen massatukehduuttamiseen on puututtava. Luonnoksen laiksi kalastuslain muuttamisesta 58 b §:n 3 momentin poikkeus 58 b §:n 1 momentissa esitettyyn pääsääntöön on poistettava.
- Pyydystä ja päästä -kalastus on kiellettävä esimerkiksi kalastuslain muuttamisesta annettavan lain kalojen vapauttamista koskevassa 58 §:ssä.
- Rapujen elävältä keittäminen pitää kieltää. London School of Economics and Political Science - korkeakoulun laajan tutkimus selvityksen perusteella esimerkiksi Isossa-Britanniassa ja Hollannissa ollaan päätyvässä rapujen elävältä keittämisen kieltämiseen. Luonnoksen laiksi kalastuslain muuttamisesta 58 b §:n 1 momentista on poistettava virke, joka sallii rapujen keittämisen elävältä. Kuten kalojen osalta, tulisi rapujenkin osalta edellyttää tainnutusta tai välitöntä kuolemaa. Kaloja ja rapuja koskevan sääntelyn yhtenäistäminen palvelisi myös lainsäädännön selkeyttä.

Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen

- Esitetty kalastuslain 58 §:n 3 momentti
Esitetyn momentin ensimmäinen lause koskien takaisin veteen laskettavan käsittelyä mahdollisimman varoen on erittäin kannatettava ja kalalle pyyntitilanteessa aiheutuvan stressin minimoinnin kannalta perusteltua.
- Muilta osin kalatalousviranomaisen toteaa, että kalan elinkelpoisuuden arviointi ulkoisten, havaittavissa olevien tekijöiden perusteella sen sijaan on lähes mahdotonta kalabiologeille tai muille kalata-

louden ammattilaisille, saati useimmille muille kalastusta harjoittaville. Lisäksi asiaan vaikuttaa olennaisesti ainakin veden lämpötila ja muut olosuhteet. Näin ollen kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan ehdotetusta momentista tulisi poistaa sen toinen lause.

- Toteutuessaan esitetyssä muodossaan kyseinen kirjaus johtaisi todennäköisesti kalastuslain tavoitteiden vesittymiseen. Vuonna 2016 voimaan astuneen kalastuslain säännökset muun muassa kalojen vapauttamista koskien on vasta jalkautettu kalastajien toimintamalleiksi. Hyvin usein edelleen kalojen vapauttamista kritisoidaan argumentilla, jonka mukaan vapautettavat kalat kuitenkin myöhemmin kuolevat. Väite ei perustu tutkittuun tietoon, vaan asenteisiin (mm. Arlinghaus ym. 2007). Esityksen mukainen kirjaus johtaisikin todennäköisesti kalayksilöiden tarpeettomaan lopettamiseen ennen vesistöön palauttamista, mikä olisi luonnon monimuotoisuuden kannalta kestäväntöntä eikä vastaisi tarkoitustaan.
- Esitetyn 58 §:n 3 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa käytetään käsitteitä kipu ja kärsimys. Kalojen kohdalla käsitteiden kipu ja erityisesti kärsimys käyttäminen ei olemassa olevan tiedon perusteella ole yksiselitteisen oikein. Tutkimuksia, joissa on raportoitu viitteitä kalan tietoisesta kipukokemuksesta, on kriittisessä tarkastelussa arvosteltu niiden metodologian, ja toisaalta tulosten yli- tai virhetulkintojen osalta. Lisäksi joitain näistä tutkimuksista ei olla pystytty toistamaan. (Browman ym. 2019). Näin ollen olisikin perusteltua käyttää johdonmukaisesti kivun ja kärsimyksen sijaan sanaa stressi, jonka minimointi on vapautettavan kalayksilön kannalta todellisuudessa olennaista.
- Mikäli kalan lopettamista ennen vesistöön palauttamista kuitenkin päädytään säätämään, on välttämätöntä lisätä pykälään kirjaus poikkeuksesta, jonka mukaan lopettamisvelvollisuus ei koske kalastuslain tai -asetuksen tai muun säännön nojalla vapauttavaksi määrättyjä kaloja. Uhanalaisten tai vaarantuneiden kalalajien ja -kantojen elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, ettei tällaisten kalalajien edustajia lopetettaisi varmuuden vuoksi sen takia, että ne ovat pintapuolisesti vahingoittuneet.
- Kalastuslain 118 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään kalastuslain 58 §:ssä tarkoitetun vapauttamisvelvollisuuden laiminlyönnistä kalastusrikkomuksena. Mikäli esitetty kalastuslain 58 §:n 3 momentti säädetään esitetyssä muodossaan, tulisi vähintään sen perusteluista ilmetä, onko esitetyn lopettamisvelvollisuuden laiminlyönti kalastuslain 118 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla rangaistava teko ja miten laiminlyönnin valvonta on mahdollista käytännössä toteuttaa.
- Esitetty kalastuslain 58 b §
Kalatalousviranomaisen pitää esitettyä 58 b §:ää lähtökohtaisesti hyvänä ja kannatettavana säännöksenä.
- Pykälän ja sen yksityiskohtaisten perustelujen perusteella on epäselvää, mahdollistaako esitys valikoivaa kalastusta siten, että saaliskaloja säilytetään sumpussa tai vastaavassa soveltuvassa tilassa ennen vapauttamista takaisin vesistöön. Toisaalta varsinaisessa lakiesityksessä ei mainita lainkaan kalan vapauttamista sumputuksen tms. jälkeen. Olisi perusteltua muuttaa esitystä siten, että 2 momenttiin lisätään kirjaus "kala tai rapu voidaan sumpussa tai vastaavassa säilyttämisen jälkeen myös vapauttaa".
- Kolmannen momentin mukaan lopetusvelvollisuus ei koske kerralla saatavaa suurta saalismäärää. Toisaalta neljännen momentin mukaan suurista saalismääristä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella. On kuitenkin ennen aikaista arvioida pykälän vaikutuksia ilman, että käytettävissä on asetusluonnos ja muistio koskien suurta saalismäärää. Pykälän tarkoituksena ei liene, että kaikki muu kuin vapakalastus on lopulta vapautettu lopetusvelvollisuudesta. Yksilömäärinä mitattuna vapakalastuksen saalis on erittäin pieni osuus kaikesta kalasaaliista ja lopetusvelvollisuuden koskiessa ainoastaan tätä osuutta saaliista jää pykälän merkitys todellisuudessa olemattomaksi.
- Viitteet:
- Robert Arlinghaus, Steven J. Cooke, Jon Lyman, David Policansky, Alexander Schwab, Cory Suski, Stephen G. Sutton & Eva B. Thorstad (2007) Understanding the Complexity of Catch-and-Release in Recreational Fishing: An Integrative Synthesis of Global Knowledge from Historical, Ethical,

Social, and Biological Perspectives, *Reviews in Fisheries Science*, 15:1-2, 75-167, <https://doi.org/10.1080/10641260601149432>

- Howard I Browman, Steven J Cooke, Ian G Cowx, Stuart W G Derbyshire, Alexander Kasumyan, Brian Key, James D Rose, Alexander Schwab, Anne Berit Skiftesvik, E Don Stevens, Craig A Watson, Robert Arlinghaus, *Welfare of aquatic animals: where things are, where they are going, and what it means for research, aquaculture, recreational angling, and commercial fishing*, *ICES Journal of Marine Science*, Volume 76, Issue 1, January-February 2019, Pages 82–92, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsy067>

LAVI:

- Aluehallintovirasto pitää esitystä kalastuslain muuttamisesta kalojen lopettamisen suhteen erittäin tarpeellisena ja ainoana keinona, jolla saaliin käsittelyä erilaisissa kalastuskilpailussa saadaan muutettua. Vaikeista sääolosuhteista ei saisi muodostua seikkaa, jonka vuoksi kalojen lopettaminen mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti jätetään tekemättä. Jos sääolosuhteet sallivat kalastuskilpailun järjestämisen, ne eivät voi olla esteenä saaliskalojen asianmukaiselle lopettamiselle. Tähän tarvitaan selkeää linjausta tai tarkennusta esim. jos sääolosuhteet ovat/muuttuvat sellaisiksi, ettei saaliskaloja ole mahdollista asianmukaisesti lopettaa, järjestäjän on peruttava tai keskeytettävä kilpailu.

Luonnonvarakeskus:

- Lopetusvelvollisuutta koskevilla määräyksillä pyritään yhtenäistämään saaliiksi otettavien kalojen lopetusta koskeva sääntely muun eläinten hyvinvointiin liittyvän lainsäädännön kanssa. Kalastuslain muutoksessa sanotaan, että saaliiksi otettava kala tulisi lopettaa välittömästi siten, ettei sille aiheudu tarpeetonta kipua ja kärsimystä, mikä on lain hengen mukainen asia.
- Lakiluonnoksessa on kuitenkin selvä ristiriita: pieni kalansaalis täytyy lopettaa välittömästi, mutta kerralla saatava suuri saalis saa kuolla tukehtumalla. Eläinten hyvinvoinnin kannalta ei ole oikein, että kaloja, jopa samoja kalalajeja, kohdellaan eri tavalla eri tilanteissa. Jotta kalojen lopetus toteuttaisi eläinten hyvinvointilain henkeä, tulisi myös suuret saalismäärät lopettaa heti siten, että kaloille aiheutetaan mahdollisimman vähän kärsimystä ja kipua. Luke esittää, että kalojen massasaaliiden lopetuksesta ja menetelmien käyttöönottoon vaadittavasta siirtymäajasta tehtäisiin selvitys, sillä kalojen massalopetusmenetelmiä on olemassa ja käytössä vesiviljelyssä, mutta niiden käyttöön soveltamisesta kaupallisessa kalastuksessa tarvittaisiin lisätietoa.
- Selvityksen tulosten perusteella säädöstä muokattaisiin massasaaliiden lopetuksen osalta.
- Lakiluonnoksessa esitetään, että rapu voidaan lopettaa asettamalla se riittävän suureen määrään kiehuva vettä. Vaikka kymmenjalkaisten tuntoisuudesta ei ole yksimielisyyttä, tieteellistä tukea tuntoisuusoletukselle on kuitenkin saatu, ja esimerkiksi Iso-Britanniassa on tunnustettu pääjalkaisten nilviäisten ja kymmenjalkaisten äyriäisten tuntoisuus (Birch ym. 2021: *Review of the Evidence of Sentience in Cephalopod Molluscs and Decapod Crustaceans*). Koska rapujen tuntoisuudesta on tieteellistä näyttöä, olisi rapujen tainnuttamisen ennen keittämistä varovaisuusperiaatteen mukaista. Elävältä keittämisen hyväksyminen ei ole myöskään edistyskäsittelyä eläinten hyvinvointilainsäädäntöä. Luke esittää, että olemassa olevan tieteellisen aineiston ja varovaisuusperiaatteen perusteella ravut (ja muut kymmenjalkaiset äyriäiset) tulisi tainnuttaa ennen keittämistä (tai muuta jatkoprosessointia elintarvikkeeksi).

Oikeusministeriö:

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kalastuslain (379/2015) kalastusrikkomusta koskevaa 118 §:ää siten, että siihen lisättäisiin uusi 15 kohta. Kyseisessä kohdassa kriminalisoitaisiin esitetyssä 58 b §:ssä säädetyn kalojen ja rapujen lopetusvelvollisuuden laiminlyönti.

- Kriminalisointi olisi uusi. Pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa ei perustella kriminalisointia eikä selosteta käytännössä, millaisessa tilanteessa säännös voisi käytännössä tulla sovellettavaksi. Myöskään valittua syyksiluettavuuden alinta astetta ei perustella.
- Perustelut on syytä esittää näiltä osin. Perusteluissa olisi tarpeen lisäksi selostaa myös, millaisessa tilanteessa voisi tulla kysymykseen rangaistusvastuu huolimattomuuden perusteella. Lainkirjoittajan oppaan mukaisesti uusi kriminalisointi on aina perusteltava, samoin kuin syyksiluettavuuden aste (oppaan kohdat 12.9.2 ja 12.9.7). Kuten 1. lakiehdotuksen esitetyn 109 §:n 1 momentin 2 kohdan osalta on todettu, jokaiseen henkilöön kohdistuvaa, huolimattomuuteen perustuvaa rangaistusuhkaa eläimen lopetusvelvollisuuden laiminlyönnistä voidaan pitää pitkälle menevänä.
- Ehdotetussa 58 b §:ssä käytetään useita sanamuotoja, jotka ovat avoimia ja arvioinninvaraisia, kuten ”mahdollisimman nopeasti”, ”lopetukseen soveltuva menetelmä ja tekniikka”, ”riittävän suuri määrä”, ”muu rapujen lopetukseen soveltuva menetelmä tai tekniikka”, mikä on rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen näkökulmasta ongelmallista.
- Säännöskohtaisissa perusteluissa kyseisille käsitteille on pyritty antamaan täsmälliset merkityssisällöt ja kuvaamaan käytännössä, mitä käsitteillä tarkoitetaan. Esimerkiksi esitetyn 58 b §:n 1 momentin mukaisesti kala olisi tainnutettava, jos lopettamiseen käytetään menetelmää, joka ei johda välittömästi kalan kuolemaan. Voidaan kysyä esimerkiksi, miten arvioitaisiin rikosoikeudellisesti aloittelevan harrastuskalastajan toimintaa, jos hän ei tietämättömyyttään tainnuttaisi kalaa ennen lopettamistointia ja kala ei välittömästi kuolisi. Yleisesti ottaen ja huomioiden rikosoikeudellinen laillisuusperiaate täsmällisyysvaatimuksineen sekä syyksiluettavuuden tasoksi valittu huolimattomuus, liian epäselväksi vaikuttaa jäävän se, millaiset teot tai menettelyt voisivat käytännössä tulla rangaistavaksi esitetyn 118 §:n 15 kohdan nojalla.
- On myös huomioitava, että esitetystä 118 §:n 15 kohdasta ei viitata esitetyn 58 b §:n nojalla annetussa säännöksessä säädetyn vaatimuksen laiminlyöntiin. Esitetyn 58 b §:n 4 momentin mukaisesti valtioneuvostolla olisi toimivaltuus säätää tarkemmin kalojen ja rapujen lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja -tekniikoista sekä suurista saalismääristä. Esityksen perusteella jää epäselväksi, miten rangaistavuus määrittyisi, kun rangaistavaa olisi 58 b §:ssä säädetyn velvollisuuden laiminlyönti mutta rangaistavuus ei kattaisi kyseisen säännöksen nojalla annetussa säädöksessä säädetyn vastaista menettelyä.

Oikeutta Eläimille:

- Kalojen teurastuksesta teollisessa kalastuksessa tulisi säätää niin, ettei niiden kärsimys pitkittyisi. Tämä hyvinvointiongelma koskee ylivoimaisesti suurinta eläinmäärää, joten siitä säättäminen on painoarvoltaan kaikkein tärkeintä.
- Kalojen kyvystä kokea kärsimystä on olemassa niin paljon tietoa, ettei miljardeja yksilöitä uhkaava hidas kuolema tukehtumalla tai murskautumalla ole enää nykypäivänä hyväksyttävää.

Pirkanmaan eläinsuojeluyhdistys:

- Rapujen keittäminen elävältä tulisi kieltää, sillä nykytiedon valossa tämä ei ole tuskaton lopetustapa.
- Laissa tulisi huomioida myös tavoite tuskattomaan ja välittömään lopetukseen tilanteessa, jossa saalismäärät ovat suuria.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö:

- Kalastukseen, kalastuksen järjestämiseen ja kalavesienhoitoon liittyvät säädökset on perusteltua liittää osaksi kalastuslakia, jotta kalastajat, kalastusoikeuden haltijat ja kalavesienhoitoon osallistuvat sekä kalastuksenvalvojat löytävät kalastusta ja kalavesienhoitoa koskevat toimintaansa vaikuttavat säädökset kalastuslaista ja siihen liittyvistä asetuksista. Kalojen mukaan lukien rapu ja nahkiainen kalastukseen ja hyvinvointiin liittyvät säädökset ovat tarkoituksenmukaista olla osa kalastuslakia. Näin myös vältetään säätämästä päällekkäistä lainsäädäntöä.

Kalastuslaki

- Lakiesityksen (47 §) mukaan ELY-keskus voisi antaa poikkeusluvan lopettamisvelvollisuuteen. ELY-keskuksen oikeus poikkeusluvan antamiseen on välttämätöntä, koska kaikissa pyyntitilanteissa ei pyritä lopettamaan saalista ja ottamaan saalista omaan käyttöön. Koekalastuksissa, joiden tarkoituksena on esimerkiksi kalaston rakenteen selvittäminen, voidaan kalasaalis vapauttaa lajintunnistuksen, kalojen mittauksen ja näytteenoton jälkeen pyyntipaikalle. Esimerkiksi virtavesien koekalastuksissa käynte-tään pyynnissä sähkövirtaa, jonka käyttöön tarvitaan ELY-keskuksen poikkeuslupa ja saalis vapautetaan tutkimustoimenpiteiden jälkeen.
- Kalastuslain 58 § säädetään kalojen vapauttamisesta, jolla pyritään edistämään kalojen lisääntymistä luontaisesti. Säädöksen mukaan tahattomasti ja syyllistymättä rangaistavaksi katsottavaan huolimattomuuteen saadaan myös sellaisia kalayksilöitä, joiden tarkoituksenmukainen kalastaminen on kielletty. Säädöksellä on pyritty suojaamaan erityisesti rauhoitettuja kalalajeja ja estämään niihin kohdistuvaa pyyntiä. Kalastuslain 118 § kohdan 6 mukaan kalastaja syyllistyy kalastusrikkomukseen, jos laiminlyö kalastuslaissa tai kalastussäännöissä säädetyn vapauttamisvelvollisuuden.
- Lakiesityksen (58 §) mukaan kalaa takaisin laskettaessa on käsiteltävä mahdollisimman varovasti. Tämä on tarpeellinen lisäys 58 §. Kalojen käsittelyssä, jos ne vapautetaan, on aina varottava aiheuttamassa niille stressiä.
- Pykälän mukaan kala on lopetettava, jos sillä ei ole edellytyksiä säilyä hengissä ennen kuin se lasketaan veteen. Kalan todennäköisyyttä säilyä hengissä, kun se on pyynnin jälkeen vapautettu, on erittäin vaikea arvioida. Kala, joka näyttää pahasti vahingoittuneen pyynnin vuoksi, saattaa säilyä elossa ja elää pitkäänkin, kun se on laskettu takaisin veteen. On kuitenkin varsin todennäköistä, että kalastaja lähes aina lopettaa tahattomasti pyytämänsä kalan ennen kuin laskee sen veteen, koska muussa tapauksessa kalastaja voi tulkita, että hän syyllistyy kalastusrikkomukseen. Säädöksen epäselvä tulkinta johtaa tarpeettomaan rauhoitettujen kalojen ja kalojen, joiden tarkoituksellinen pyytäminen on kiellettyä, lopettamiseen, mikä ei ole kalastuslain tavoitteiden mukaista. Kalatalousyksikkö ehdottaa, että pykälästä poistetaan vaatimus kalan lopettamisvelvollisuudesta. Mikäli vaatimus lopettamisesta säilyy pykälässä, se ei koskisi kalastuslain tai kalastussäännösten perusteella vapautettavia kalalajeja.
- Kalastuslain 118 § (kohta 6) mukaan vapauttamisvelvollisuuden rikkomisesta seuraa rangaistus. On epäselvää, koskeeko tämä säädös myös tapauksia, joissa on laiminlyöty lakiesityksen 58 § mukainen kalojen käsittely tai lopetusvelvollisuus kaloja vapautettaessa, jos lopettamisvelvollisuus kaikesta huolimatta säilyy lakiesityksessä.
- Lakiesityksen 58 b § säädetäisiin kalojen ja rapujen lopetuksesta, joka on tehtävä nopeasti ja kivuttomasti. Tämä ei koske kalastuslain tai kalastussäännön perusteella kaloja, jotka on vapautettava, mikä olisi hyvä mainita pykälän perusteluissa.
- Vaikka säädökseen sisältyvät ”riittävän suuri vesimäärä” tai sen esitöissä mainittu ”suuri vesimäärä” ovat tulkinnanvaraisia käsitteitä, säädös on tarpeellinen ja perusteltu. Lisäksi poikkeukset välittömään lopetusvelvollisuuteen ovat tarpeellisia. Kaloja voidaan kaupallisen kalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen lisäksi joutua säilyttämään tilapäisesti sumpussa tai muussa tilassa myös kala- ja kalastotutkimuksissa. Kalastotutkimuksissa kalat usein vapautetaan pyyntipaikalle eikä niitä pyritä lopettamaan.
- Lakiesityksen perusteluissa käytetään käsitteitä ”kipu ja kärsimys”. On syytä harkita niiden tilalla käsitettä stressi.
- Kalastuslakiesityksen 58 b § sisältää mahdollisuuden antaa valtioneuvoston asetus. Asetus, jossa säädetään mm. suurista saalismääristä, on laadittava viivyttämättä lakimuutoksen tultua voimaan, jotta vältytään pykälän tulkintaepäselvyyksiltä.

Poliisihallitus:

- Poliisille on tehty rikosilmoituksia eläinsuojelurikoksista tai eläinsuojelurikkomuksista koskien kalojen lopettamista kalastuskilpailuiden yhteydessä. Laki on tällä hetkellä varsin tulkinnanvarainen,

voidaanko kalastuskilpailuissa velvoittaa lopettamaan saaliskalat välittömästi. Lakiesitys on valvonnan näkökulmasta riittävän tarkasti kirjattu.

- Kalastuslain 118 §:n 15 kohtaan kirjattava seuraamus lopetusvelvollisuuden rikkomisesta kalastusrikkomuksena selkeyttäisi ja nopeuttaisi asioiden käsittelyä esitutkinnassa.

Päivittäistavarakauppa PTY:

- Kalastuslakiin kirjattaisiin, että rapujen lopettaminen kiehuvaan veteen on sallittua. Kirjaus on perusteltu ja selkeyttää käytäntöjä kaupan palvelutiskeillä. Kalojen ja rapujen lopetusta koskevaa tutkimusrahoitusta tullaan lisäämään Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelystrategian mukaisesti ja sääntelyä tulee jatkossa päivittää vastaamaan viimeisintä tutkimustietoa.

Suomen Ammattikalastajaliitto:

- SAKL katsoo, että esitys on hyvin valmisteltu ja muutokset asianmukaisesti perusteltu. Kalan asianmukainen käsittely palvelee myös kalan laatua. Mahdollisessa lain perusteella annettavassa valtioneuvoston asetuksessa on huomioitava elinkeinokalastuksen käytännön toiminnot, erityisesti teknistaloudelliset mahdollisuudet kalan käsittelyssä ja luonnon asettamat reunaehdot.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- On ristiriitaista, että suurten määrien asiallinen lopettaminen ei ole niin tärkeää kuin yksittäisten eläinten. Mikäli tavoitteena on parantaa eläinten hyvinvointia, on suurten saaliiden asianmukainen lopettaminen vielä tärkeämpää kuin yksittäisten kalojen.
- Mikäli rapuja lopetetaan suuri määrä kerrallaan ammattimaisessa toiminnassa, tulisi lain velvoittaa tainnuttamaan ravut ennen lopettamista.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Kalastuslaki 58 b, kalojen ja rapujen lopetus
- Ehdotetun pykälän 1 momentin nimenomainen säännös, jonka mukaan saaliiksi otettava tai syöttinä käytettävä kala olisi lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla on tärkeä ja erittäin tarpeellinen.
- Ehdotetun pykälän 3 momentin säännös, jonka mukaan lopetusvelvollisuus ei koskisi kerralla saatavaa suurta saalismäärää on sen sijaan haitallinen. Suurten saalismäärien kohdalla tulee edellyttää samaa lopetusvelvollisuutta kuin muidenkin saalismäärien kohdalla, mutta suuria saalismäärien käsitteleville toimijoille tulee tarjota kohtuullinen siirtymäaika tämän sääntelyn noudattamiseen.
- SVELL katsoo, että kohtuullinen siirtymäaika suurten saalismäärien kohdalla on 10 vuotta lain voimaantulosta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö:

- Pykälän kokonaiskuva perusteluteksteineen näyttää siltä, että vapakalastus olisi ainoa kalastusmuoto, jota lopettamisäädökset koskisivat poikkeuksetta. Lopettamisvelvoitteen ylettäminen vain pieniin saaliisiin ja tiettyihin kalastusmuotoihin ei ole oikeudenmukainen eikä takaisi lain yleistä hyväksyttävyyttä. Nykykirjauksin toteutuessaan eläinten hyvinvointilain vaikutukset ylettyisivät kalastuksen osalta arviolta pariin prosenttiin kaikista saatavista kaloista. Kun kyseessä on eläinten hyvinvointi, on kalastusmuodosta riippumatta lopettamisvelvoitteen koskettava lähtökohtaisesti kaikkea kalastusta, olipa kyseessä suuret tai pienet saalismäärät. Nykymuodossaan SVK ei voi pykälää hyväksyä.
- Esityksen toinen momentti ja sitä koskevat perustelutekstit edellyttävät tarkistamista ja tarkentamista. Jo lain valmisteluvaiheessa (myös tämän lakiesityksen kappaleessa 4.1.12) on ilmennyt väärinkäsityksiä siitä, että myös lopettamista vaikeuttavien olosuhteiden perusteella

- voitaisiin kokonaan välttyä lopettamisvelvollisuudelta. SVK pitää tärkeänä selventää, ettei huono keli kokonaan vapauta lopettamiselta, vaan ainoastaan lykkää lopettamisvelvoitetta.
- SVK:n mielestä vaikeuttavien olosuhteiden määritelmää on tarpeen tarkentaa muotoon ”lopettamista kohtuuttomasti vaikeuttavat olosuhteet”, mikä vastaa paremmin perustelutekstissä olevaan kuvaukseen sellaisista vaativista sääilmiöistä, jotka edellyttävät siirtymistä suojaisemmalle vesialueelle. Esimerkiksi kalastus kovassa tuulessa on nykyään arkipäivää, joten sen ei pidä automaattisesti tarkoittaa oikeutta lykätä lopettamista. Siksin on tarpeen lisätä perustelutekstiin, että oikeus kalan lopettamisen lykkäämiseen keliolosuhteiden takia on tarpeen kalastajien turvallisuuden takia. SVK huomauttaa, että edellä tarkennettujen määriteltävän täyttävien lopettamista kohtuuttomasti vaikeuttavien olosuhteiden vallitessa lopettamisvelvollisuuden lykkääminen tulee päteä kaikessa kalastuksessa. Luonnoksen mukaan se olisi mahdollista vain pyydyksiä koettaessa, jolloin keliennakointia on itseasiassa helpompi tehdä verrattuna esimerkiksi venekalastukseen, jossa kalan väsytystilanteen aikana vene voi ajautua vaarallisen lähelle virtaavia koskia ja kuohuvia kareja.
 - Toinen momentti sisältää kirjauksia myös kalojen sumputtamisesta. Esitetty kirjaus vaatii korjausta, sillä se tarkoittaisi sitä, että sumputus voitaisiin käyttää vain, mikäli kala lopulta lopetettaisiin. Lyhytaikainen sumputus on kalastajien keskuudessa normaali keino muun muassa huolehtia, että saatu kala toipuu pyyntitilanteesta ennen sen mahdollista vapauttamista. Tämä on myös esitetyn vapautuspykälän (58 b) mukaista toimintaa, eli kalastajan on arvioitava kalan mahdollisuus pysyä hengissä. Lisäksi varsin tavallista on pitää kaloja lyhyen aikaa sumpussa ja valita niistä sopivimman kokoiset ruokakalat ja vapauttaa muut, mikä on kestävän kalastuksen mukaista toimintaa. Sumputus käytetään apuna myös joissain kalastuskilpailumuodoissa sekä kalantutkimuksessa (esimerkiksi merkintätutkimukset) ja kalavesienhoidon toimenpiteissä (esimerkiksi emokalojen siirrot), joissa ei ole tarkoitus tappaa kaloja sumputuksen päätteeksi. SVK esittää 2 momentin kirjoittamista muotoon: Kalaa tai rapua ei tarvitse saaliiksi ottamisen jälkeen välittömästi lopettaa tai vapauttaa, mikäli olosuhteet kohtuuttomasti vaikeuttavat lopetusta, tai jos saalista säilytetään sumpussa tai muussa vastaavassa kalojen tai rapujen säilyttämiseen soveltuvassa laitteessa tai tilassa.
 - Esityksen 3 momentin mukaan on pyydyskalastus (trooli, nuotta, rysä, verkko, katiska) ”suurine saaliineen” käytännössä rajattu lopettamisvelvoitteesta vapaaksi kalastusmuodoksi. Perustelutekstin 5 momentissa kuvatut väljät verkko- ja katiskakalastusesimerkit johtaisivat siihen, että käytännössä pyydyskalastuksessa ei lopettamisvelvollisuutta noudatettaisi. Nykyisten esimerkein sijaan perusteluteksteissä tulisi SVK:n mielestä osoittaa tilanteita, jotka kertovat välittömän lopettamisen toteuttamisesta. Esimerkiksi verkkokalastuksessa kalat tulisi lähtökohtaisesti lopettaa sitä mukaa, kun niitä verkosta veneeseen tai jäälle nostetaan. Katiskalla saatuja kaloja ei kaikkia voida lopettaa välittömästi, mutta lopetustoimeen olisi ryhdyttävä heti, kun katiska on koettu. Nämä esimerkit tulisi siirtää perustelutekstin ensimmäiseen momenttiin ja viidenteen puolestaan jättää vain sellaisia tilanteita ja pyyntimuotoja koskevat esimerkit, jolloin lopetusvelvollisuutta ei tarvitsisi noudattaa.
 - Lakiesityksen 6 pykälässä (yleiset periaatteet) todetaan, että eläimelle voitaisiin edelleenkin aiheuttaa kipua ja kärsimystä, kunhan tähän on olemassa hyväksyttävissä oleva syy. Tätä olisi siten pohdittava myös silloin kun määritellään, mitä kalastusta lopettamisvelvoitteet koskevat tai eivät koske. Nyt lakiesityksen perusteluissa vain todetaan olevan mahdollista, että tietyillä kalastusmenetelmillä pyydetessä saaliiksi tulee kerralla niin suuri saalismäärä, että kalojen lopettaminen ei käytännössä ole mahdollista. SVK esittää perustelutekstin viidennen momentin alun kirjoitettavaksi muotoon: Mikäli kerralla kalastettava suuri saalismäärä on tarkoitus hyötykäyttää, mutta kalojen lopettaminen ei pyyntimuodosta tai kalojen laadun varmistamisesta johtuen ole käytännössä mahdollista, ei kaloja tarvitsisi välittömästi saaliiksi ottamisen jälkeen lopettaa. Kuvaus pitäisi sisällään sekä perusteluteksteihin jo sisältyvän trooli-, nuotta- ja rysäkalastuksen että myös pieniin kaloihin kohdistuvat kalastuskilpailut ja hoitokalastukset, jossa kaloja pyydetäisiin kerralla suuria määriä. Samalla SVK esittää perustelutekstin toisessa momentissa olevan kalastuskilpailuja koskevan maininnan kirjattavaksi muotoon: Säännöstä sovellettaisiin pääsääntöisesti myös kalastuskilpailuissa.

- Esityksen neljännessä momentissa pykälässä säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin lopetuksessa käytettävistä lopetusmenetelmistä ja -tekniikoista, saalismääristä ja kalojen lopetusta vaikeuttavista olosuhteista. Lain ymmärrettävyyden ja toimeenpanon kannalta keskeiset tarkennukset (esimerkiksi kuvaukset saalismääristä ja vaikeuttavista olosuhteista) on tarpeen kirjata itse lakiin, joihin löytyy kannanottoja SVK:n lausunnosta. Lopetuspykälää koskevia määritelmiä on täsmennettävä viipymättä myös siksi, että niitä koskeva valvonta sisältyy esityksen kalastuslakia koskevaan pykälään 118.
- Eläinten hyvinvoinnin toteutumista kalastuksessa valvoo käytännössä kalastuslain 99 §:n mukaiset toimijat. Kalojen lopettamisvelvoitteen valvonnan kannalta on tarpeen lakiin lisätä kuvaus siitä, milloin kalan tai kalojen voidaan katsoa olevan lopetettu. Perusteluna tälle lisäykselle on se, että valvontatilanteessa kaikkia kalastajia, joiden saalis voidaan määritellä lain mukaan lopettavaksi, on kohdeltava yhdenmukaisesti. Osassa lopetetuista kaloista esiintyy lähes poikkeuksetta refleksinomaista lihastoimintaa kuoleman jälkeen, jopa pitkänkin ajan kuluttua lopettamisesta. Lain mukaiseen lopettamiseen pyrkineitä ei tule rangaista (kalastuslakia koskevan esityksen 118 §) yksittäisten kalojen "liikahtamisesta" valvontatilanteessa. Säädöksellä saataisiin vähennettyä myös kokonaisuuden kannalta tarpeettomia ja kohtuuttomia tutkintapyyntöjä lain rikkomisesta yksittäisten kalojen "liikahtamisesta" saaliissa. Säädös vähentäisi myös poliisin tehtäväkenttään kohdistuvaa turhaa kuormittamista ja selkeyttäisi kaikkien säädöksien noudattamista valvovien viranomaisten sekä kalastuksenvalvojien työtä. SVK esittää lisättäväksi pykälän perustelutekstin toiseen momenttiin seuraavan tekstin: Saaliiksi otettu kalaerä katsotaan kalastuslain 58 b § mukaisesti lopetetuksi, kun valvontatilanteessa vähintään 90 % kaloista voidaan todeta kuolleiksi.

Syyttäjälaitos:

- Esitys sisältää myös ehdotuksen kalastuslain 118 §:n (kalastusrikkomus) muuttamisesta. Sen 1 momentin 15 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi kalastusrikkomuksena rangaistavaksi 58 b §:ssä säädetyn kalojen ja rapujen lopetusvelvollisuuden laiminlyönti. Kalojen ja rapujen lopetusta koskeva 58 b § ehdotetaan otettavaksi uutena säädöksenä kalastuslakiin. Kalastuslain 118 §:n 1 momentin 15 kohtaan ehdotettu kriminalisointi vaikuttaa sinänsä olevan johdonmukainen esityksen sisältämän lainuudistuksen kokonaisuuden kanssa. Kalojen lopettamisvelvollisuuden kriminalisointi tullee kuitenkin herättämään yleistä keskustelua, kuten kaikki kalastukseen liittyvä tapaa tehdä. Lisäksi on todennäköistä, ettei ehdotettujen kalastuslain 58 b §:n ja kalastuslain 118 §:n 5 kohdan noudattamista kyetä tosiasiallisesti valvomaan. Lopputuloksena saattaa olla laajasti harjoitettua toimintaa (kalastusta) koskeva tehoton kriminalisointi, joka pahimmassa tapauksessa vain heikentää rikosoikeusjärjestelmää kohtaan tunnettua yleistä kunnioitusta.

Ympäristöministeriö:

- Ympäristöministeriö kannattaa kalastuslain muutosta, jossa lisätään 47 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta, 58 §:ään uusi 3 momentti, 58 §:ään uusi b-kohta ja 118 §:n 1 momenttiin uusi 15 kohta. Ympäristöministeriö pitää erityisen hyvänä, että kalat ja ravut on otettu mukaan uuteen lakiin eläinten hyvinvoinnista, koska tiedetään, että sekä kalat että ravut tuntevat kipua. Koska kivun välttäminen ei ole kaikissa tilanteissa mahdollista, on hyvä, että laki sisältää tilanteet ja keinot, joissa kala tulee lopettaa nopeasti ja kivuttomasti. Rapujen lopettamisen osalta on hyvä, että selkeästi kerrotaan toimet, joiden avulla lopetus voidaan tehdä nopeasti ja välttää turha kipu. Ympäristöministeriö kannattaa kalojen vapauttamista koskevan kalastuslain 58 §:n 3 momentin lisäystä, joka mahdollistaa terveen ja vahingoittumattoman kalan palauttamisen takaisin veteen. Ympäristöministeriö pitää erittäin tärkeänä, että lain tullessa voimaan kansalaisille viestitetään asiasta eri verkostojen kautta, jotta kalojen hyvinvoinnin parantamiseksi tehdyt muutokset omaksutaan etenkin virkistyskalastuksen piirissä, johon suurin osa muutoksista kohdistuu.

Ympäristöpuolue:

- 58 § Kalojen vapauttaminen
- Pelkästään huvittelutarkoituksessa harjoitettava ns. catch and release -kalastus tulee kieltää. Kyseessä on lain tarkoittama tarpeettoman kärsimyksen tuottaminen eläimelle.
- 58 b § Kalojen ja rapujen lopetus
- Suositus rapujen lopettamisesta keittämällä ne elävältä ilman tainnuttamista on poistettava. Se on korvattava tutkijoiden suositamalla tavalla, jossa ravut tainnutetaan sähköisesti ennen keittämistä.
- Luonnoksen kohdat, joissa huonot olosuhteet tai suuri saalismäärä poistaisivat velvollisuuden lopettaa eläin nopeasti ja kivuttomasti, on poistettava.

9. Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettua lakia koskevat lausunnot

EHK:

- Hevosten osteokondroosin vuoksi tehty leikkaus, ns. irtopalaleikkaus, olisi hyvä lisätä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisiin perinnöllisten vikojen vuoksi tehtyihin toimenpiteisiin.

Eläinsuojeluasiamies:

- Eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen vuoksi koirille ja kissoille tehdyistä toimenpiteistä on tärkeä uudistus. Ilmoitusvelvollisuus koskee esityksen mukaan leikkauksia ja muihin niihin verrattavia toimenpiteitä. Perusteluissa mainitaan esimerkkeinä rakenteellisesti ahtaisiin hengitysteihin, liiallisten ihopoimujen aiheuttamiin silmävaurioihin ja tulehduksiin sekä vaurioille altistaviin silmäluomien epänormaaliin kokoon ja muotoon liittyvät kirurgiset korjaustoimenpiteet sekä keisarileikkaukset. Ilmoitettavista toimenpiteistä on tarkoitus säätää asetuksella.
- Eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuuden voisi olla hyvä koskea myös muita vakavien perinnöllisten ongelmien takia tehtyjä hoitotoimenpiteitä kuin kirurgisia toimenpiteitä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi vakaviin atopioihin ja allergioihin liittyvä hoito.
- On hyvä, että ilmoitukset tehdään perustettaviin koira- ja kissarekistereihin. Kissojen hyvinvoinnin näkökulmasta on erittäin hyvä asia, että koirien lisäksi myös kissojen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti ovat tulossa pakollisiksi.

HESY:

- Kannatamme vaatimusta perinnöllisistä vioista johtuvista toimenpiteistä ilmoittamista. Kissojen perinnöllisistä vioista johtuvista toimenpiteistä ilmoittamisen tulee kuitenkin alkaa samassa aikataulussa koirien kanssa, eli vuonna 2024.

HY ELTDK:

- Eläinten hyvinvointihaittoihin puuttuminen myös jalostuksellisin keinoin on tärkeää. On kiitettävää, että jalostushaittoja huomioidaan esiintyvän lemmikkieläinten lisäksi myös tuotantoeläimillä.
- Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) muutoksen ilmoitusvelvollisuutta voitaisiin laventaa myös tiettyihin vakaviin perinnöllisiin sairauksiin, joiden hoitoon hakeudutaan. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi erityisen vakavat atopiat ja allergiat sekä koirien äärimmäisen voimakas ääniyliherkkyys (24). Tieto pieneläinten sairauksien perinnöllisyydestä kehittyy jatkuvasti, ja olisi sen vuoksi kannatettavaa, että ilmoitusvelvollisuuden piirin kuuluvia toimenpiteitä ja hoitoja tarkasteltaisiin säännöllisesti.
- Sujuvasti toimiakseen toimenpiteiden ilmoittamisessa eläinrekistereihin on harkittava tautikoodiston luomista ja käyttöönottoa diagnoosien yhtenäistämiseksi ja tarvittavaa tilastointia varten. Toimiakseen käytännössä ilmoittamisen tulee olla niin vaivatonta, että se ei aiheuta eläinlääkärille

huomattavaa lisätyötä. Mahdollista voisi olla esimerkiksi yhteistyö olemassa olevien rekisterinpitäjien kanssa (Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto).

- Esityksestä jää epäselväksi, miten asiaa koskevaa valvontaa toteutettaisiin ja millaisia keinoja valvontaviranomaisilla olisi puuttua eläinten jalostukseen ilmoitusten perusteella. Mikäli ilmoitukset eivät johda mihinkään toimenpiteisiin, on olemassa vaara, että ilmoituksella ei ole mitään todellista vaikutusta jalostukseen.

ISAVI:

- Uudistus on hyvä, tukee hyvinvointilain eläinjalostussäännöstä (25§) ja on hyvin perusteltu. Ilmoitettavien toimenpiteiden ja vikojen listauksen tulee kuitenkin olla selkeä, yksiselitteinen ja säännöllisesti tiedon lisääntyessä päivitettävä. Tämän pykälän rikkominen on ammatinharjoittamislain rikkomista, jota ilmeisesti valvoisi aluehallintovirastot ja Ruokavirasto. Työnjaon virastojen välillä tulee olla selkeä.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto

- Esitysluonnoksen ilmoitusvelvollisuus tehdyistä korjaavista toimenpiteistä kissoille ja koirille on erittäin kannatettava ja toivottu parannus. Se miten se vaikuttaa eläinten jalostukseen konkreettisesti, jää nähtäväksi.

Kissojen oikeudet ry:

- Tässä yhteydessä ehdotetaan lisättäväksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annettuun lakiin uusi säännös, jonka mukaan eläinlääkäriammattin harjoittajan tulisi tehdä viranomaiselle ilmoitus perinnöllisten vikojen johdosta koirille ja kissoille tekemistään toimenpiteistä. Koirien osalta tämän on tarkoitus tulla voimaan 2024, mutta kissojen osalta vasta 2027.
- Ehdotamme: Lain voimaantulon pitää olla sama kissojen ja koirien osalta.
- Perustelu: Ei ole olemassa mitään perusteluita, miksi kissoja syrjitään tässä asiassa.

Oikeusministeriö:

- Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 1 momentin sisältämä tietojen luovuttamista koskeva säännös ei vaikuta kaikilta osin vastaavan niitä edellytyksiä, joita perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään salassa pidettävien tietojen luovuttamiselle asettanut. Ehdotetussa säännöksessä oikeutta luovuttaa tietoja ole ei sidottu tarpeellisuuteen eikä välttämättömyyteen. Erityisesti eläinlääkäriammattin harjoittajan velvollisuus salassapitosäännösten estämättä antaa Ruokaviraston tai aluehallintoviraston vaatimia tautitapauksiin tai muutoin eläinlääkäriammattin harjoittamiseen liittyviä selvityksiä ja selityksiä on muotoiltaan hyvin laaja ja epätarkkarajainen. Vaikka kyse on olemassa olevasta sääntelystä, sitä olisi aiheellista täsmentää vastaamaan edellä mainittua perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöä.
- Lain 12 §:n 2 momenttiin ehdotettu tietojensaantioikeus jää, perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön valossa, verrattain väljästi säännellyksi, jota kuitenkin rajaa se, että tiedonantovelvollisuus kohdistuu tahoihin, joilla voidaan katsoa olevan kyky arvioida, mitkä ovat säännöksessä tarkoitetut välttämättömät tiedot. Perusteluista ei ilmene, voivatko nämä tiedot sisältää arkaluonteisia henkilötietoja.
- Myös lain 12 §:n 3 momenttiin ehdotettu tietojensaantioikeus jää verrattain väljästi säännellyksi. Jatkovalmistelussa momentissa tarkoitettuja välttämättömiä lisätietoja olisi hyvä luonnehtia tarkemmin vähintään perusteluissa.

PSAVI:

- Ilmoitus- ja tiedoksiantovelvollisuus on hyvä ja tarpeellinen lisä jalostuksen kehittämisen ja siihen liittyvän eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta. Rekisterin ylläpitäjän tulisi olla viranomaistaho

eikä yksityinen toimija. Jalostuksen kannalta olennaisen tiedon tulisi kuitenkin olla jalostustoimijoiden saatavilla.

Ruokavirasto:

- Ruokavirasto pitää pykälän muutosehdotuksia pääosin hyvinä ja tarpeellisina. Ehdotuksessa on esitetty rajoitettavan 2 momentissa tarkoitettuja tietoja aiemmin edellytetyistä tarpeellisista tiedoista välttämättömiin tietoihin. Tätä ei ole avattu perusteluissa lainkaan, vaan muutos on ainoastaan todettu. Perusteluihin tulisi kirjata muutoksen syy ja tarkoitus. Ilman perusteluja muutos voi aiheuttaa hämmennystä lakia soveltavissa eläinlääkäreissä varsinkin, kun yleiskielessä tarpeellista ja välttämätöntä voidaan pitää synonyymeinä.
- 3 momenttiin otettu ilmoitusvelvollisuus tietyistä toimenpiteistä on oikeansuuntainen. Ruokavirasto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että ilmoitusvelvollisuus saattaa johtaa tarpeellisten toimenpiteiden tekemättä jättämiseen ilmoitusvelvollisuuden vuoksi. Tämän takia katsommekin, että olisi tarpeen säätää ilmoitusvelvollisuus toimenpiteiden lisäksi myös havaituista toimenpiteistä edellyttävistä perinnöllisistä vioista siitä riippumatta, tehdäänkö tarvittavia toimenpiteitä vai ei. Tällöin toimenpide ei jäisi tekemättä ainakaan ilmoitusvelvollisuuden vuoksi ja rekisteriin saataisiin tarpeellinen tieto kaikissa havaituissa ongelmatapauksissa.
- Tällainenkin sääntely jättäisi vielä ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle joukon ilmeisiä perinnöllisiä vikoja tai puutteita, joilla on korkea periytymisaste. Myös tähän joukkoon olisi syytä pyrkiä vaikuttamaan esimerkiksi säätämällä ilmoitusvelvollisuus tietyistä havaituista, asetuksella tarkemmin määriteltävistä periytyvistä vioista tai puutteista, joiden perusteella yksilöä ei tulisi käyttää jalostukseen. Pykälään on kirjattu asetuksenantovaltuus tarkoitetuista toimenpiteistä, mutta asetuksella voitaisiin yhtä lailla säätää myös sellaisista periytyvistä vioista tai puutteista, joista ilmoitus tulisi tehdä.
- Lopuksi Ruokavirasto kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen vaikutuksista julkiseen talouteen todetaan ehdotuksesta aiheutuvan vain vähäisiä muutoksia Ruokaviraston tietojärjestelmiin, joiden kustannusvaikutuksia ei tässä yhteydessä pystytty yksityiskohtaisesti arvioimaan ja että muutokset voitaisiin kuitenkin tehdä järjestelmiin niihin lähiaikoina tehtävien muiden muutostöiden yhteydessä. Ruokavirasto korostaa, että mm. ehdotettu uusi ilmoitusvelvollisuus tuo mukanaan tietojärjestelmätarpeita, joita ei voi kutsua vähäisiksi. Uudet velvoitteet edellyttäisivät joka tapauksessa järjestelmiin tehtäviä toiminnallisuuksia mm. ilmoitusten vastaanottamiselle, säilyttämiselle, käsittelylle, raporttien tekemiselle sekä rajapinnat esim. koirarekisteriin.

SHEHVNK:

- Pidämme erittäin hyvänä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus tiettyjen perinnöllisten vikojen vuoksi tehdyistä toimenpiteistä. Toimiakseen pykälä vaatii asetustasolla täsmennystä sekä hoitopäätöksiä tekevää ilmoitusvelvollista eläinlääkärinä, eläimen omistajaa, kasvattajaa sekä valvontaa varten.
- Neuvottelukunta ehdottaa lisättäväksi, että myös muiden kuin nisäkkäiden kasvattajalla/tuottajalla on oltava keinot ja suunnitelma hallitsemattoman lisääntymisen varalta.
- Mikäli omistaja luovuttaa eteenpäin eläimen, jolta eläinlääkäri on korjannut ilmoitusvelvollisuuden alaisia perinnöllisiä vikoja, tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tällaisen eläimen uudella vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.
- Neuvottelukunta esittää selvitetäväksi, miten paljon muiden seura- ja harrastuseläinlajien haittaasteeltaan vakavia perinnöllisiä vikoja korjataan Suomessa. Näiden selvitysten ja nyt esitetyn lain pohjalta harkittava ilmoitusvelvollisuuden laajentamista

Springerspanielit ry:

- Tästä seuraa eläinlääkärille suuri vastuu siitä, että kyse on nimenomaan perinnöllisestä viasta, jotta ilmoituksista ei seuraa mahdollisesti väärin tietoihin pohjautuvia jalostusrajoituksia. Kaikki viat ja sairaudet eivät ole suoraan vain geneettisiä ja mikäli ilmoituksesta voi seurata jalostuksellisia rajoituksia, tulee olla täysin varma siitä onko kyseessä perinnöllinen vika. Kaikkiin mahdollisesti periytyviin sairauksiin ja vikoihin ei ole myöskään olemassa geenitestiä, jolla varmentaa asia.
- Mahdollinen negatiivinen seuraus muiden kuin vastuullisten kasvattajien ja omistajien osalta tulee tiedostaa: koiraa tai kissaa saatetaan jättää viemättä toimenpiteeseen välttääkseen mahdollisia seurauksia jalostuksessa ilmoituksesta johtuen ja aiheuteta näin haittaa eläimen hyvinvoinnille. Vastuullisille kasvattajille ja koirien omistajille tämä tehtävä ilmoitus ei varmasti aiheuta tällaista ongelmaa.

Suomen Eläinlääkäriliitto:

- Ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen takia koirille ja kissoille tehdyistä toimenpiteistä on hyvä asia. Vastaava ilmoitusvelvollisuus tulisi lisätä myös hevosten osteokondroosiin liittyvien kirurgisten toimenpiteiden seuraamiseksi.

Suomen Kennelliitto:

- Siitä, mitä toimenpiteitä ilmoitusvelvollisuus koskisi, säädettäisiin myöhemmin valmistuvalla jalostusasetuksella.
- Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että Suomen Kennelliitto on vahvasti mukana asetuksen valmistelutyössä. Se, millaisista toimenpiteistä on ilmoitettava eteenpäin, on määriteltävä hyvin tarkkaan. Ilmoitusvelvollisuus tuo eläinlääkäreille lisävastuuta ja työtä. Myös koiranomistajia on valistettava.
- Koiranpentuja syntyy myös Kennelliiton ulkopuolisten koiranomistajien tuottamista yhdistelmistä. Kennelliitto valvoo alastaan koirankasvatustyötä, mutta järjestäytyneen koiraharrastuksen ulkopuolelle jäävän koirien pennuttamisen valvonta on haastavampaa.
- Kennelliitolle on keskeistä se, että ilmoituskäytännössä on käytännössä hyötyä koirien terveysjalostukselle. Siksi Kennelliiton tulee saada tietoa eläinlääkärien tekemistä ilmoituksista koirarotu-, jopa koirakohtaisesti. Kennelliiton on voitava tarvittaessa asettaa jalostuskielto koiralle, jolle on tehty operaatio jonkun perinnöllisen vian johdosta. Jos ilmoitukset jäävät vain tilastotiedoksi Ruokavirastoon, ei niistä ole käytännön hyötyä koiranjalostukselle.
- On myös otettava huomioon se, että liian tiukkojen rajoitusten luominen voi johtaa siihen, että koiran terveydelle ja hyvinvoinnille tarpeellisia operaatioita jätetään tekemättä ilmoituksen pelossa.

Suomen Kuntaliitto:

- Kuntaliitto kannattaa ehdotusta.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Ehdotetun pykälän 3 momentissa säännelty velvollisuus ilmoittaa perinnöllisiksi katsottavien vikojen vuoksi koirille tehdyistä leikkauksista ja erityisesti siitä mikä katsotaan muuksi verrattavaksi toimenpiteeksi näiden vikojen kohdalla edellyttää kiireellisesti täsmennystä asetustasoisella sääntelyllä ja keskusviranomaisen ohjeistuksella. Käsitykset ja näyttö erilaisten vikojen perinnöllisyydestä täydentyy jatkuvasti ja sääntelyn yhdenvertaisuuden vuoksi on keskeistä, että eläinlääkärimatman harjoittajat tietävät mitä toimenpiteitä ehdotettu laajempi ilmoitusvelvollisuus koskee.

10. Rikoslain muutosta koskevat lausunnot

Oikeusministeriö:

- Esitysluonnoksen mukaan rikoslain 17 luvun 14 §:ssä säädetyn eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistöä muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin maininta eläimelle aiheutetusta tuskasta. Tuskan aiheuttamisen mainitseminen tunnusmerkistössä ei olisi tarpeen, koska sen katsotaan sisältyvän kärsimyksen aiheuttamiseen (s. 202).
- Esitetyn RL 17:14:n säännöskohtaisissa perusteluissa olisi asianmukaista tuoda esiin se, olisiko muutoksella vaikutusta säännöksen rangaistavuuden alaan tai soveltamiskäytäntöön. Jos tarkoitus on, että rangaistavuuden ala ja soveltamiskäytäntö pysyvät ennallaan, asia on syytä tuoda säännöskohtaisissa perusteluissa esiin.
- Myöskään RL 17:23:n osalta säännöskohtaisissa perusteluissa ei ole arvioitu, millaisissa tilanteissa säännös voisi tulla sovellettavaksi niiltä osin kuin esitetty 109 §:n 1 momentti sisältää kriminalisointeja, joita ei sisälly voimassa olevaan eläinsuojelulakiin, sekä 109 §:n 2 momentin 6 kohdan ja 3 momentin osalta. Säännöskohtaisissa perusteluissa olisi asianmukaista tuoda esiin käytännön soveltamistilanteita sellaisten nyt rangaistavaksi säädettävien tekojen osalta, joiden kohdalla RL 17:23 voisi tulla sovellettavaksi – erityisesti siitä näkökulmasta, millaisten tekojen kohdalla voisi olla kyse siitä RL 17:23:n tunnusmerkistä, jonka mukaan henkilöä tulee voida pitää soveltumattomana tai kykenemättömänä huolehtimaan eläinten hyvinvoinnista.

Syyttäjälaitos:

- Esityksen mukaan eläinsuojelurikosta koskevassa rikoslain 17 luvun 14 §:ssä ei olisi enää mainintaa eläimelle aiheutettavasta tuskasta. Tällä muutoksella ei ole käytännön merkitystä, koska oikeuskäytännössä kipua ja tuskaa ei ole varsinaisesti eroteltu toisistaan. Käsitteenä tuska voidaan siis tarpeettomana lakitekstistä poistaa, kuten esityksessä on ehdotettukin.

11. Metsästyslakia koskevat lausunnot

Animalian pääkaupunkiseudun alueosasto:

- Luolakoirien taipumus- ja metsästyskokeet tulee kieltää lailla. Taipumuskokeissa käytetään kettuja, jotka viettävät koko elämänsä alle neliömetrin häikeissä, joissa on tuskin tilaa liikkua. Ketut pääsevät ulos vain tilanteessa, jossa testattavat koirat usutetaan niiden kimppuun.
- Tilanne on verrattavissa laittomiin koirataisteluihin, joiden järjestäjien katsotaan rikkovan Suomen lakia.
- Luolakoirien taipumus- ja metsästyskokeet ovat tällä hetkellä Suomessa laillisia, vaikka käytännössä niissä ketut alistetaan samanlaiseen tilanteeseen kuin heikompi “harjoituskoira” laittomissa koirataisteluissa. “Harjoituskoiraa” käytetään taistelukoiran aggression nostattajana ennen varsinaista taistelua. “Harjoituskoiran” elämä on samanlaista kuin taipumuskokeissa käytettävien kettujen: se viettää koko elämänsä pienessä häkissä, josta se otetaan ulos vain äärimmäisen stressaavaa ja ahdistavaa taistelutilannetta varten. Jos koirataistelut tuomitaan moraalisesti ja myös lain voimalla, ei luolakoirien nykyisiä taipumus- ja metsästyskokeita voida hyväksyä lailliseksi toiminnaksi.
- Luolametsästyksessä koirat opetetaan retuuttamaan saaliseläimiä niiden pesäluolastoissa, aiheuttaen metsästetyille mäyrille, ketuille ja supikoirille suurta kärsimystä usein monen tunnin ajan ennen eläimen kuolemaa. Jos eläimiin kohdistettu pitkäkestoinen voimakas väkivalta tuomitaan muissa yhteyksissä (kuten esimerkiksi koirataisteluissa), on loogista tuomita myös tämänkaltaisen käytännössä eläinräkkäykseen rinnastuva toiminta. Tietyissä olosuhteissa tehtävä pitkäkestoinen eläinräkkäys ei voi olla sallittua ja jopa turvattua lain nojalla. Luolaharjoitustoiminta on kokonaan kielletty Tanskassa ja Norjassa. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ottanut myös kantaa asiaan. Luolakoirien taipumus- ja metsästyskokeet tulee näistä syistä kieltää lailla myös Suomessa.
- Tällä hetkellä laissa ei ole kielletty sellaisten kilpailujen järjestämistä, joissa päämääränä on tappaa mahdollisimman monta luonnonvaraista eläintä. Eläinsuojelulain tai uuden eläinten hyvinvointilain

yleistä noudattamista yhteiskunnassa edistää tehokkaasti se, että yhteiskunnan jäsenillä on terve, kunnioittava suhtautuminen eläimiin. Eläinten tappamiskilpailut ovat omiaan hämärtämään oikeanlaisen eläinsuhteen muodostumista.

- Tällaiset ensisijaisesti ihmisen ajanvietteenä toimivat kilpailut tulee kieltää lailla.

Eläinten hyvinvointiyhdistys Lemmikki:

- Luolametsästyksellä pyritään vähentämään pienpetokantaa ja haitallisiksi määriteltyjä vieraslajeja. Luolametsästyksessä koira ohjataan petoeläimen perässä luolaan. Toiminnassa aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä sekä saaliseläimelle että myös luolaan päästetylle koiralle, mikäli eläimet kohtaavat. Tulee pohtia pitäisikö luolametsästys siten, että koira pääsee kontaktiin saaliseläimeen, kieltää.

Luonnonsuojeluliitto Tapiola:

- Kuten Liitto alussa totesi, nykyinen uudistus ei mahdollista puuttumista muussa lainsäädännössä esiintyviin eläimiin kohdistuviin epäkohtiin, kuten luonnonvaraisten lajien lisääntymisaikana tapahtuviin hakkuisiin (metsälaki) ja kaurispukkien kevätmetsästykseseen, hämäämetsästykseseen, luolakoirien käyttöön, maapyydysten, kuten hetitappavat raudat ja kettujen jalkanaru (metsästyslaki), käyttöön.
- Esimerkkejä edelliseen:
 - o Vuonna 1999 julkaistun tutkimuksen mukaan vuosien 1988–1997 kesäaikaisissa avohakkuissa tuhoutui keskimäärin 35 000 lintujen pesintää vuodessa (tuorelle tutkimustiedolle tarve).
 - o Metsästysrautoihin päätyy rauhoitettuja lajeja, niin pienpetoja kuin karhuja.
 - o Luolakoirametsästyksessä aiheutetaan tarpeetonta kipua ja kärsimystä kohde-eläimelle pyynnin kestäessä toisinaan useita tunteja.
 - o Hämäämetsästyksessä varma lajimääritys ei ole mahdollista ja saaliiksi saattaa päätyä rauhoitettuja lajeja.

Oikeutta Eläimille:

- Luolakoirien taipumuskokeissa käytetyt ketut elävät turkistarhahäkeissä. Koiria opetetaan painostamaan ja pelottamaan kettuja, mikä lisää kettujen kokemaa stressiä. Elävien eläinten käyttö taipumuskokeissa on kielletty esimerkiksi Tanskassa.
- Myös luolakoirien metsästyskokeet tulisi kieltää. Metsästyskokeissa koirat lasketaan elävien eläinten pesätunnelistoihin, joissa ne painostavat ja todennäköisesti purevat eläimiä useiden tuntien ajan.
- Kokeiden lisäksi koirilla tapahtuva luolapyynti tulisi kieltää. Luolapyynnissä koirat jahtaavat ja purevat mäyriä, kettuja ja supikoiria näiden pesätunnelistoissa yleensä useita tunteja, sekä toistuvasti raatelevat eläimiä hengiltä.
- Nämä toimintatavat rikkovat tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamisen kieltoa ja ne tulisi selvästi kieltää eläinsuojelulaissa.

Ruokavirasto:

- 58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Pykälän mukaan riistanhoidollista tarhausta varten pidettävien eläinten pitäjän on ilmoitettava eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Lisäksi riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän on ilmoitettava, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään. Ruokavirasto katsoo, että pykälässä tai vähintäänkin sen perustelumuiotiossa tulee tarkentaa ne eläinlajit, joita riistanhoidollisessa tarkoituksessa on sallittua tarhata, esimerkiksi viittaamalla metsästyslakiin.

Urjalan eläinsuojeluyhdistys ry:

- Metsästysharrastus on lisääntynyt ja muuttunut kaupalliseen suuntaan. Sen johdosta on alettu kasvattamaan ainakin metsästettäviä lintuja. Tällaista ilmiötä ei pitäisi sallia johdonmukaisuuden vuoksi, koska luonnonvaraisia eläimiä ei saa ottaa lemmikiksikään.
- Elävien kettujen käyttäminen metsästyskoirien luolakokeissa pitäisi kieltää. Se aiheuttaa suurta pelkoa, tuskaa ja kärsimystä ketuissa, jotka joutuvat elämään koko elämänsä pienissä häkeissä ja toistuvasti käytetään näissä julmissa luolakoiraharjoituksissa ja -kokeissa.

12. Vieraslajilakia koskevat lausunnot

Suomen Herppiharrastajat:

- Uhka luonnolle?
- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta:
- Suomalalaisten omistamat matelijat, sammakkoeläimet ja selkärangattomat tai niiden harrastaminen ei ole potentiaalinen uhka esimerkiksi zoonoosien leviämislle yhtään sen suuremmalla uhalla, kuin nisäkkäidenkään suhteen. Eksoottisten eläinten harrastukselle on yritetty tehdä aiemminkin täysin perätöntä hallaa erinäisten artikkeleiden johdosta, joihin olemme tehneet yhdistyksenä omia vastineita (Liite 4.).
- Vieraslajiuhka
- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta:
- Vieraslajistrategian mukaisesti nämä esitetyt toimet tulisi kohdistua nimenomaan haitallisiin vieraslajeihin, jotka uhkaavat Suomen luontoa ja siellä leviessään aiheuttaisivat haittaa (Kansallinen vieraslajistrategia, liite 5.). Kuitenkin nyt eläinlakiehdotuksessa halutaan rajoittaa ihmisten eläinharrastusta myös sellaisista lajeista, jotka eivät aiheuta minkäänlaista vieraslajiuhkaa Suomen luonnossa. Suurin osa lemmikkinä pidettävistä lajeista ei olisi edes Suomen ilmaston takia millään tavalla vieraslajiuhka, sillä ne eivät selviytyisi lämpimintä kesäaikaa kauemmin luonnossa. Myös tästä syystä asian ottaminen neuvottelun alle olisi täysin turhaa.

Suomen Valvontaeläinlääkäriliitto:

- Yhdenmukaisuuden vuoksi tulisi viitata eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 6 §:n 1 momentin sijasta mainitun lain 6 §:ään, kuten metsästyslakiin ehdotettavan muutoksenkin kohdalla säädettäisiin.

13. Luonnonsuojelulakia koskevat lausunnot

Ympäristöministeriö:

- Luonnonsuojelulain 38 ja 41 §:n muuttaminen
- Kuten edellä on todettu, ympäristöministeriössä on viimeisteltävänä hallituksen esitys luonnonsuojelulaiksi, joten tässä hallituksen esityksessä on pitäydettävä vain pakollisiin teknisiin muutoksiin, eli päivitettävä ainoastaan voimassa olevan lain 41 §:n viittaus tulevaan eläinten hyvinvointilakiin sekä tuotava HELO-ohjeiden mukaisesti esille valmisteilla, tai mahdollisesti jo eduskuntakäsittelyssä, oleva hallituksen esitys luonnonsuojelulaiksi, koska on ilmeistä, että lait ovat yhtä aikaa eduskuntakäsittelyssä.

14. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Oikeuskanslerinvirasto:

Esitysluonnoksen säätämijärjestysperusteluissa on merkityksellisinä säännöksinä nostettu esille perustuslain 8 § (rikosoikeudellinen laillisuusperiaate), 10 § (yksityiselämän ja henkilötietojen suoja, kotirauha), 11 § (uskonnonvapaus), 15 § (omaisuudensuoja) 18 § (oikeus työhön ja elinkeinovapaus) ja 21 § (oikeusturva). Elinkeinovapautta koskevan otsikon alla on lyhyesti käsitelty myös perustuslain 20 §:ssä säädettyä vastuuta luonnosta, sen monimuotoisuudesta ja ympäristöstä.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja; kameravalvonta: Kiinnitin edellisellä lausuntokierroksella (OKV/77/20/2017) huomiota siihen, että teurastamojen kameravalvonnan toteuttamisen tarkempia reunaehdoja ei ollut käsitelty säätämijärjestysperusteluissa esimerkiksi työntekijöiden yksityisyyden suojan kannalta. Nyt käsillä olevan esitysluonnoksen säätämijärjestysperusteluihin on sisällytetty muun ohessa tietosuoja-asetuksen relevantit säännökset. Jaksossa on myös arviointia työntekijöiden yksityisyyteen liittyen (mm. PeVL 10/2004 vp). Säätämijärjestysperusteluissa todetaan, että kameravalvonnan toteuttamisella pyrittäisiin turvaamaan eläinten hyvinvointia teurastustoiminnassa, johon sen luonteesta johtuen sisältyy erityinen vaara epäkohtien syntymisestä. Tavoitteena on valvontaviranomaiselle osoitettavalla teknisellä valvonnalla ehkäistä myös ennakolta eläinten kovakouraista tai muutoin epäasiallista käsittelyä. Esityksen mukaan ehdotettuun sääntelyyn on olemassa yhteiskunnallisesti hyväksyttävät ja painavat perusteet. Valvontamahdollisuus koskee vain eläinten käsittelyä koskevia tiloja ja eläinten teurastamiseen liittyvien prosessien asianmukaisuutta. Kameravalvonta tapahtuisi viranomaistoimin ja virkavastuulla. Myös säännösten valvonnan avoimuudesta, jotka koskevat valvonnasta ilmoittamista kameravalvontaa toteutettaessa, on arvioitu olevan sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta asianmukaiset.

Kotirauhan suoja: Kiinnitin edellisellä lausuntokierroksella (OKV/77/20/2017) huomiota myös siihen, että eläinsuojelutarkastukset kohdistuvat usein myös muihin tiloihin kuin pysyvässä asuinkäytössä oleviin tiloihin kuten karjasuojiiin, tuotantolaitoksiin jne. Kotirauhan suoja ei näihin tiloihin ulotu, mutta kyseiset tilat voivat kuulua julkisrauhan piiriin. Kotirauhan ulottuvuutta tulisi arvioida perusteluissa tarkemmin sekä valvontaviranomaisen tarkastusoikeuden (ehdotettu 78 §) että myös valvontaviranomaisen apunaan käyttämän asiantuntijan ja avustajan tehtävien kannalta (ehdotettu 82 §). Kotirauhan suoja ja sen ulottuvuutta tulisi arvioida myös suhteessa nyt ehdotettuun sääntelyyn, jonka mukaan opiskelijalla, joka suorittaa viranomaistoimintaan perehdyttävää harjoittelua, olisi oikeus olla läsnä valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä (81 §). Säätämijärjestysperusteluissa (s. 216) todetaan, että opiskelija rinnastuu tarkastustoimintaa ajatellen asiantuntijaan ja avustajaan. Varsinaiset säännöstekstit kuitenkin poikkeavat toisistaan asiantuntijan/avustajan ja opiskelijan osalta. Ehdotetun 82 §:n 1 momentissa säädettäisiin nimenomaisesti siitä, että asiantuntija ja avustaja voisivat mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa. Opiskelijaa koskevassa säännöksessä (81 §) puolestaan säädettäisiin, että opiskelijalla olisi oikeus olla läsnä valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä valvontaviranomaisen ohjauksessa. Ehdotetun 81 §:n perusteluista ei käy ilmi, tarkoittaako ”valvontaviranomaisen ohjaus” esimerkiksi sitä, että opiskelija ei saisi mennä kotirauhan suojan piiriin kuuluviin tiloihin yksin. Säännöksen perusteluja tulisi näiltä osin selkiyttää.

Tietojensaantioikeus: Jaksossa käsitellään sinänsä asianmukaisesti salassa pidettävien tietojen tiedonsaantioikeutta ja EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain soveltamista (s. 210-214). Selkeyden vuoksi jaksossa olisi kuitenkin aiheellista käsitellä vielä selkeämmin eriteltyinä tiedonsaantioikeutta ja henkilötietojen suoja koskevia kysymyksiä.

Viitataan aiempaan lausuntooni OKV/77/20/2017, jossa on mm. tiedonsaantioikeuksia koskien viitattu perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön (esim. PeVL 71/2014 vp, s. 3/I), ja jossa on muun ohessa lausuttu, että valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin. Esitysluonnoksen jaksossa (s. 213) todetaan, että eläinten hyvinvoinnin asianmukainen valvonta edellyttää mahdollisuutta joidenkin muutoin salassa pidettävien tietojen käsittelyyn ja että ehdotettuun sääntelyyn on

yhteiskunnallisesti hyväksyttävät ja painavat perusteet, sekä että sääntelyn voidaan katsoa olevan riittävän tarkkarajaisia ja täsmällistä. Jaksossa on viitattu perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 17/2016 vp, s. 6, jossa valiokunta on muun ohessa katsonut, että salassapitosäännösten edelle menevässä tietojensaantioikeudessa on viime kädessä kysymys siitä, että tietoihin oikeutettu viranomaisen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Nyt lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluja koskevasta jaksosta tai pykäläkohtaisista perusteluista ei kuitenkaan tarkemmin ilmene, mitä nämä perusteet ovat. Jatkovalmistelussa tulisi vielä arvioida ja tuoda esiin intressipunnintaa yhtäältä valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeuden ja toisaalta salassapitosäännöksillä suojattavien oikeussubjektien ja valvontaviranomaisille salassapidettävää tietoa luovuttavien viranomaisten välillä.

Lisäksi PL-jaksossa todetaan 80, 82 ja 88 §:iin viitaten, että ehdotettu sääntely täydentää valvonta-asetuksen 15 artiklassa olevaa sääntelyä ja rajaa perustuslain edellyttämällä tavalla tiedot vain välttämättömiin tietoihin. Sikäli kuin kyseessä on tilanne, jossa EU-lainsäädännössä on säädetty oikeudesta saada tietoja, tulisi hallituksen esityksessä tuoda esiin EU- lainsäädännön mahdollistama kansallinen liikkumavara.

Kuten jo aiemmassa lausunnossani OKV/77/20/2017 totesin, säätämisyjärjestysperusteluja tulisi täydentää siten, että niissä käsiteltäisiin vielä tarkemmin viranomaisen apuna toimivan asiantuntijan ja avustajan tiedonsaantioikeuksia suhteessa yksityisyyden suojaan. Säätämisyjärjestysperusteluissa ei ole myöskään käsitelty tätä kysymystä opiskelijan kannalta. Opiskelijan läsnäolo-oikeutta koskevan säännöksen (81 §) perusteluissa (s. 162) todetaan, että vaikka läsnäoloon oikeutettu opiskelija ainoastaan seuraa valvonnan ja tarkastuksen tekemistä, hän voi saada tahtomattaankin tietoonsa salassa pidettävää tietoa. Perusteluissa viitataan näiltä osin julkisuuslain 23 §:ssä säädettyyn vaihtolovelvollisuuteen ja todetaan, että valvontaviranomaisen olisi joka tapauksessa asianmukaista tehdä opiskelijalle vielä selkoa tämän oikeuksista ja velvollisuuksista ennen tarkastukseen ryhtymistä. Valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta puolestaan säädettäisiin 80 §:ssä ja avustajan/asiantuntijan tiedonsaantioikeudesta 82 §:n 3 momentissa – näiden oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä rajoittuisi valvonnan suorittamiseksi / tehtävän suorittamiseksi välttämättömiin tietoihin. Tarkoitus lienee, että opiskelijalla ei ole vastaavaa tiedonsaantioikeutta kuin valvontaviranomaisella ja tämän apunaan käyttämällä avustajalla/asiantuntijalla. Säätämisyjärjestysperusteluja ja säännöskohtaisia perusteluja tulisi näiltä osin selkiyttää ja täydentää.

Edelleen 80 §:ssä säädettäisiin tiedonsaantioikeudesta kunnan ja valtion viranomaisilta. Säännöksen sisältöä olisi perusteltua käsitellä tarkemmin säännöskohtaisissa perusteluissa.

Vastuu ympäristöstä: Säätämisyjärjestysperusteluissa on perustuslain 20 §:n osalta sinällään asianmukaisesti todettu, että säännös kattaa myös eläimet. Jaksossa on viitattu perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 2/2013 vp), jossa todetaan koe-eläintoiminnan osalta, että velvollisuus pyrkiä parhaalla mahdollisella tavalla välttämään eläinten kipua, tuskaa ja kärsimystä on epäilemättä yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste rajoittaa tieteen vapautta, elinkeinovapautta ja omaisuuden suojaa kyseisessä toiminnassa. Valiokunta totesi lisäksi, että perusteella on liityntä myös perustuslain 20 §:n ympäristövastuusäännökseen.

Eläinten hyvinvointia koskeva lakiehdotus perustuu edellä todetuina tavoin lähtökohtaan eläinten hyvinvoinnin edistämisestä, johon liittyy olennaisesti eläinten suojeleminen parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Haitan hyväksyttävyys edellyttää lain tarkoitusta kuvaavan 1 §:n perustelujen mukaan aina eettistä pohdintaa haitan hyväksyttävyydestä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn. Tässä vertailussa olisikin mielestäni olennaista tarkastella nyt esitettyä kattavammin perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeutta koskevaa säännöstä, joka suojelee eläimiä osana luonnon monimuotoisuutta.

Perustuslain 20 §:n merkitystä on näkemykseni mukaan mahdollista arvioida myös laajempaan kysymyksenä, jossa eläinten hyvinvointi ja eläineettiset näkökohdat voisivat kytkeytyä erityisesti ympäristön- ja luonnonsuojelullisiin näkökohtiin. Tässä tarkastelunäkökulmassa eläinten hyvinvoinnin edistämisen voidaan katsoa vaikuttavan myönteisellä tavalla myös ympäristöön, luonnonsuojeluun ja

eläntautien torjuntaan. Esitysluonnoksen ympäristövaikutusten ja yhteiskunnallisten vaikutusten arviointiosioissa (4.2.3., 4.2.4., s. 70-71) on todettu muun ohessa seuraavaa: ”Nyky päivänä eläinten hyvää hoitoa ja kohtelua pidetään itsestään selvänä normina kulttuurissamme. Esimerkiksi eläinten lajityypillisen käyttäytymisen mahdollistamiseen ja eläinten hyvään elämään kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Ollakseen hyväksyttävää eläintuotannon ja kaiken muunkin eläinten käytön onkin oltava eettisesti kestäväällä pohjalla. Eläinten hyvällä hyvinvoinnilla on myös muita vaikutuksia yhteiskuntaan. Hyvinvoivat eläimet, hyvä eläinterveys ja myös ihmisten terveys liittyvät tiukasti toisiinsa. Hyvinvoivat eläimet ovat yleensä myös terveitä eläimiä, jolloin niitä ei tarvitse lääkittää esimerkiksi antibiooteilla kovin usein. Myös eläinten sairastumisesta johtuvat tuotannonmenetykset, varhaiset eläinten poistot sekä eläinten lääkitsemisestä aiheutuvat kustannukset jäävät hyvässä terveystilanteessa vähäisemmiksi. Vähäisellä antibioottien käytöllä hidastetaan myös antibioottiresistenssin syntymistä, joka on merkittävä uhka niin eläinten kuin ihmistenkin terveydelle.” Jatkovalmistelussa olisikin näkemykseni mukaan perusteltua harkita, voisiko tämänkaltaista arviointia sisällyttää myös säätämisyjärjestysperusteluja koskevaan jaksoon perustuslain 20 §:n osalta.

Säätämisyjärjestysperusteluissa olisi myös tarpeen kootusti todeta lain mukaisten kieltojen suhde unionin oikeuden mukaisiin unionin perusvapauksiin ja unionin oikeuden mukainen kansallisen liikkumavaran käyttö.

Laki asettaa uusia velvoitteita kunnille. Tällöin on myös tarpeen käsitellä säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotusten suhde perustuslain 121 §:ssä säädettyyn kunnan asukkaiden itsehallinnon suojaan ja sen sisältämään rahoitusperiaatteeeseen.

Lakiehdotusten säätämisyjärjestys: Säätämisyjärjestysperusteluissa on näkemykseni mukaan asianmukaisesti arvioitu, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, mutta eläinten hyvinvointilakiehdotukseen liittyvien lukuisten perusoikeusnäkökohtien vuoksi esitys olisi kuitenkin syytä saattaa perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi.

Oikeusministeriö:

1. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kaavailtu lainsäädäntö tarkoittaisi useamman eri perusoikeuden rajoittamista, mutta sääntelyllä myös edistettäisiin perusoikeuksien toteutumista. Kaavaillun sääntelyn perusoikeusvaikutukset ja muutoinkin suhde perustuslakiin olisivat pitkälti samanlaisia kuin voimassa olevan eläinsuojelulain kohdalla. Perusoikeuksia rajoitettaessa rajoitusten tulee täyttää yleiset perusoikeuksien rajoitusedellytykset (PeVM 25/1994 vp, s. 5) ja tiettyjen perusoikeuksien (kuten kotirauhan suojan) osalta vielä erityiset rajoitusedellytykset.

Esitysluonnoksessa perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten täyttyminen vaikuttaa olevan perusteltu laajemmin ja systemaattisemmin joidenkin perusoikeuksien kohdalla, kun taas joidenkin perusoikeuksien kohdalla rajoitusedellytysten täyttyminen osoittamisen osalta olisi enemmänkin täydennettävää.

Yhdenvertaisuus ja syrjinnän kierto

Uskonnonvapauden lisäksi säätämisyjärjestystä koskevissa perusteluissa olisi syytä käsitellä eläinsuojelulain 33 b §:ssä tarkoitetun tainnutusvaatimuksen suhdetta myös perustuslain 6 §:ssä turvattuun yhdenvertaisuuteen ja syrjintäkieltoon, sillä ehdotettu muutos vaikuttaa mahdollisesti tiettyihin uskonnollisiin ryhmiin.

Perustuslaissa kielletään myös välillinen syrjintä eli sellaiset toimenpiteet, joiden vaikutukset tosiasiallisesti – vaikkakin vain välillisesti – johtaisivat syrjivään lopputulokseen. Syrjinnän käsillä oloa on arvioitava menettelyn tosiasiallisten seurausten kannalta (ks. HE 309/1993 vp, s. 44 ja PeVL 28/2009 vp, s. 2). Erityisesti välillisen syrjinnän arviointi on ehdotuksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestä koskevassa osiossa tarpeen, sillä ehdotetulla muutoksella poistettaisiin uskonnollisten yhteisöjen hyväksi tehty poikkeus ja asetettaisiin siten yleinen sääntö, joka ei välttämättä ota huomioon uskonnollisten ryhmien erilaisia tilanteita ja saattaa asettaa heidät siten muita epäedullisempaan asemaan.

Perusteluissa onkin tarpeen selvittää, asettaako tainnutusvaatimus jotkut uskonnolliset ryhmät muita epäedullisempaan asemaan ja onko tainnutusvaatimukselle kuitenkin olemassa objektiivinen ja hyväksyttävä peruste, joka mahdollistaa ehdotetun sääntelyn.

Tässä yhteydessä on syytä ottaa huomioon, että perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (ks. esim. PeVL 4/2016 vp, s. 2, PeVL 67/2014 vp, s. 11 ja PeVL 40/2014 vp, s. 6).

Kotirauhan suoja

Kaavaillun 1. lakiehdotuksen (laki eläinten hyvinvoinnista) 78 §:n 5 momentin nojalla pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saisi tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla.

Tarkastuksen saisi tehdä vain viranomainen.

Perustuslain 10 §:n 3 momentin nojalla lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Oikeusministeriö toteaa, että kaavailtuun säännökseen on kirjattu toimenpiteen välttämättömyys –kriteeri, mutta sanamuodon perusteella epäily minkä tahansa laissa olevan eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevan hyvinvointimääräyksen rikkomisesta riittäisi perusteeksi tarkastukselle pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa (kotirauhan suojan ydinalueella). Toimivaltaa tarkastuksen suorittamiseen pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa olisikin välttämätöntä rajata koskemaan epäilyä sellaisten eläinten kohtelua koskevien säännösten rikkomisesta, joka voi tulla arvioitavaksi rikoslain 17 luvun mukaisena eläinsuojelurikoksena. Nyt lausuttavana oleva esitysluonnos sisältää myös kaavaillun rikoslain 17 luvun 14 §:n muuttamisen. Kuten esitysluonnoksessakin viitataan, perustuslakivaliokunta (PeVL 8/2006 vp, s. 2) ei ole pitänyt perustuslainvastaisena sellaista sääntelyä, jonka nojalla on aihetta epäillä asianomaisen syyllistyneen sellaiseen rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn, joista voi seuraamuksena olla vankeusrangaistus. Eläimiin kohdistuvissa rikoksissa teon törkeysaste on tyypillisesti todettavissa vasta paikan päällä, kuten pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Kaavaillun 1. lakiehdotuksen 84 §:n mukaan, mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisen oikeudesta päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, sekä saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseinen Suomea sitova kansainvälinen velvoite tätä edellyttää. Oikeusministeriö toteaa, että kaavaillun säännöksen perusteella EU-lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetuilla tarkastajilla olisi ilmeisesti oikeus myös tarkastukseen kotirauhan suojan piirissä. Tämä tulisi esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa tuoda esiin. Myös 84 §:n säännöskohtaisista perusteluista tulisi yksityiskohtaisemmin käydä ilmi, minkälaisia viitattuja säännöksiä EU- lainsäädännössä ja Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa on olemassa.

Omaisuuksensuoja

Esitysluonnos sisältää säännöksiä, joilla rajoitettaisiin perustuslain 15 §:ssä turvattua omaisuudensuojaa. Säännökset täyttävät oikeusministeriön arvion mukaan perustuslain vaatimukset, säätämisyjärjestysperustelujen osalta voidaan kuitenkin viitata em. toteamukseen perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten täyttymisen arvioinnista esityksessä.

Elinkeinovapaus

Esitysluonnos sisältää useita perustuslain 18 §:n kannalta merkityksellisiä säännöksiä, liittyen joko toiminnan luvanvaraisuuteen tai ilmoitusvelvollisuuteen. Lisäksi on sääntelyä luvan peruuttamisesta. Sääntelyä voidaan oikeusministeriön arvion mukaan pitää pääosin perustuslain vaatimusten mukaisena. Huomiota voidaan kuitenkin kiinnittää siihen, ettei kaavailun 1. lakiehdotuksen 51 §:ää, jossa säädettäisiin eläintarhan eräistä tehtävistä, arvioida esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa 50 §:n lupaedellytysten ohella. Kaavailun 51 §:n sääntelyä voidaan pitää, vaikka pykälä onkin otsikoitu eläintarhan eräiksi tehtäviksi, lähtökohtaisesti eläintarhatoimintaa koskevana lupaedellytysääntelynä. Pykälässä kaavailut eläintarhan tehtävät olisivat nähtävästi sillä tavoin laajoja ja merkityksellisiä eläintarhan toiminnan järjestämisen kannalta, ettei niitä voisi rinnastaa elinkeinonharjoittajalle tavanomaisesti asetettaviin vaatimuksiin. Tähän viittaa myös kaavailun 54 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan eläintarhaluvan myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi 51 §:n mukaisten vaatimusten täytyminen.

Lisäksi oikeusministeriö toteaa, että kaavailun 1. lakiehdotuksen 54 §:n 4 momentin sääntely antaisi lupaviranomaiselle laajan harkintavallan määrittellä pykälässä muutoin jo luvan edellytyksenä olevien vaatimusten lisäksi ehtoja liittyen siihen, mitä lupaviranomainen katsoo välttämättömäksi eläinten hyvinvoinnin kannalta.

Oikeusministeriö lausuu tästä vielä tässä lausunnossa jäljempänä kohdassa 6. Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen.

Julkisen hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Esitysluonnos sisältää säännöksiä julkisen hallintotehtävän antamisesta yksityiselle, jolloin esitys on merkityksellinen perustuslain 124 §:n kannalta, jonka mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Julkisen hallintotehtävän antamisesta yksityiselle säädettäisiin kaavailun 1. lakiehdotuksen 27 §:ssä, jonka nojalla kunta saisi käyttää ulkopuolista palveluntuottajaa löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä. Perustuslain 124 §:n kannalta merkityksellistä sääntelyä olisi myös 1. lakiehdotuksen 82 §:ään kaavailtu sääntely ulkopuolisen asiantuntijan tai avustajan käyttämisestä valvontatarkastuksessa. Tällainen tarkastus voitaisiin tehdä myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa.

Kaavailujen säännösten tarkoituksenmukaisuutta suhteessa perustuslain 124 §:ään on oikeusministeriön näkemyksen mukaan perusteltu kattavasti esitysluonnoksessa ja kaavailun sääntelyä voi pitää perustuslain 124 §:n edellytykset täyttävänä.

Julkisuusperiaate

Kaavailtu sääntely olisi tietyiltä osin merkityksellistä perustuslain 12 §:ssä ilmaistun julkisuusperiaatteen kannalta ja esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä koskevaa jaksoa tulisi näiltä osin täydentää. Täydentämistarvetta tuodaan tarkemmin esiin tämän lausunnon kohdassa 2. Tietojen luovutukset ja tiedonsaantioikeudet.

Kameravalvonta

Kaavaillun eläinten hyvinvoinnista annettavan lain 79 §:n mukaan Ruokavirasto voisi käyttää teurastamoissa hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa apuna tallentavaa kameravalvontaa. Kamera voitaisiin valvontaa varten sijoittaa tilaan, jossa eläimiä puretaan kuormasta, pidetään, käsitellään, siirretään, tainnutetaan tai jossa verenlasku tapahtuu. Ruokavirasto huolehtisi kameroiden asentamisesta, ylläpidosta ja tallenteiden läpikäynnistä sekä niiden hävittämisestä. Kameran tallennetta saataisiin säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne olisi hävitettävä viipymättä, jollei sitä tarvittaisi esitutkintaa varten. Kameravalvonnan aloittamisesta olisi tiedotettava teurastamon henkilöstölle ja valvonnasta olisi ilmoitettava kameroiden läheisyyteen kiinnitettävillä kylteillä.

Kameravalvontasääntelyä koskevissa perusteluissa (HE-luonnos s. 212) todetaan, että kameravalvonnan toteuttamisella pyrittäisiin turvaamaan eläinten hyvinvointia teurastustoiminnassa, johon sen luonteesta johtuen sisältyy erityinen vaara epäkohtien syntymisestä. Sääntelyn tausta muodostaa perustelujen mukaan hyväksyttävän rajoitusperusteen, joka on painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatima. Tavoitteena on valvontaviranomaiselle osoitettavalla teknisellä valvonnalla ehkäistä myös ennakolta eläinten kovakouraista tai muutoin epäasiallista käsittelyä. Jo tällä hetkellä useat teurastamot suorittavat tiloissaan kameravalvontaa toiminnan omavalvontaan liittyvänä valvontana. Perusteluissa viitataan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytäntöön (PeVL 10/2004 vp), jossa todetaan, että työnantajan tiloissa omaisuuden suojaaminen tai tuotantoprosessien asianmukaisen toiminnan valvominen sekä turvallisuutta, omaisuutta tai tuotantoprosessia vaarantavien tilanteiden ehkäiseminen tai selvittäminen ovat perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä perusteita toteuttaa kameravalvontaa.

Sääntelyn sisällön ja sitä koskevien perustelujen perusteella kaavailtu 79 §:n sääntely teurastamojen kameravalvonnasta ei vaikuttaisi olevan ongelmallinen perustuslain näkökulmasta. Oikeusministeriö tuo jäljempänä tässä lausunnossa kuitenkin esiin henkilötietojen suojan näkökulmasta esityksen jatkovalmistelussa huomioon otettavia seikkoja.

15. Asetuksenantovaltuudet

Oikeusministeriö:

Kaavailtu laki eläinten hyvinvoinnista sisältäisi lukuisia asetuksenantovaltuuksia. Lainsäädäntövallan siirtäminen edellyttää, että perustuslain 80 §:n vaatimukset täyttyvät. Kaavaillut asetuksenantovaltuudet vaikuttavat oikeusministeriön arvion mukaan pääosin sen sisältöisiltä, että lakia tarkemman sääntelyn antaminen asetuksen tasoissa säädöksissä on perusteltua ja mahdollista. Esitysluonnoksessa on kuitenkin joitakin asetuksenantovaltuuksia, joihin oikeusministeriö katsoo aiheutta kiinnittää erityistä huomiota.

Lain 13 §:ssä säädettäisiin eläinten kielletystä kohtelusta. Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä on pidettävä eläinten kiellettyä kohteluna. Oikeusministeriö toteaa, että asetuksenantovaltuus on kirjoitettu varsin väljään muotoon sitomatta sitä varsinaisesti pykälän edellisissä momenteissa oleviin perussäännöksiin. Jatkovalmistelussa asetuksenantovaltuuden muotoilu olisikin aiheellista sitoa perussäännöksiin, kuten siihen, että tarkempia

säännöksiä voitaisiin antaa siitä, mitä pidetään kovakouraisena käsittelynä tai koulutuksena, liikana rasittamisena, kohtuuttoman ankarana kurissa pitämisenä, tai eläimen tarpeettomana vahingoittamisena.

Lain 18 §:ssä säädettäisiin kielletyistä välineistä ja laitteista. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää myös muista sellaisista eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavista välineistä ja laitteista, joihin sovelletaan 1 momenttia. Oikeusministeriö pitää asetuksenantovaltuutta sinänsä perusteltuna, mutta kiinnittää huomiota valtuuden kirjoittamistapaan. Pykälässä olisi perusteltua olla (1 momenttina) yleisempi kiellettyjä välineitä ja laitteita koskeva säännös, kuten on voimassaolevan eläinsuojelulain (247/1996) 12 §:n 1 momentissa. On asianmukaista säätää tiettyjen välineiden ja laitteiden kiellosta lain tasolla, kuten esimerkiksi piikkiannon, sähköannon ja sähköistetyn parsivahdin osalta. Asetuksenantovaltuus voitaisiin edellä oleva huomioden muotoilla niin, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä muita, kuin pykälän 2 momentissa tarkoitettuja välineitä tai laitteita voidaan pitää sellaisina, että ne aiheuttavat eläimille tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa.

Lain 25 §:ssä säädettäisiin eläinjalostuksesta. Pykälän 4 momentin mukaan eläinten omistajan tai pitäjän tulisi estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.

Pykälän 5 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä mm. toimenpiteistä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan pykälän 4 momentin sääntely jää liian yleiseksi suhteessa siihen, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Tällöin toimenpiteiden määrittely jäisi yksinomaan valtioneuvoston asetuksen varaan. Lain tasolla olevaa sääntelyä siitä, mitä toimenpiteitä eläinten omistajilta tai pitäjiltä vaaditaan pitämiensä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi, tulisikin oleellisesti lain säännöksessä tarkentaa. Tähän voitaisiin nähtävästi hyödyntää säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa (HE-luonnos s. 113) mainittuja seikkoja.

Lain 86 §:ssä säädettäisiin broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arvioinnista teurastamolla. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin muun ohella, että valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin hyvinvointiarvion vaikutuksesta broilereiden kasvatustiheyteen. Vaikka pykälän 4 momentin säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan momentissa säädettävän asetuksenantovaltuuksista, oikeusministeriön mielestä jää epäselväksi, onko viimeksi mainitussa oikeastaan kyse asetuksenantovaltuudesta ja jos on, onko laissa sitä koskevaa perussäännöstä (mistä säädetään tarkemmin asetuksella). Jos laissa ei ole perussäännöstä, mainittu säännös ei vaikuttaisi täyttävän perustuslain 80 §:ssä säädettyjä lainsäädäntövallan siirtämisen edellytyksiä, varsinkin kun kaavallulla säännöksellä nähtävästi vaikutettaisiin broilerinkasvatuksen kapasiteetteihin. Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että sääntelyä selkeytetään.